MARTIROLOGIVM

1592

MARTYROLOGIVM ROMANVM,

AD NOVAM KALENDARII RATIONEM, ET ECCLESIASTICAE HISTORIAE VERITATEM RESTITVTVM.

GREGORII XIII. PONT. MAX. IVSSV EDITVM.

ACCESSERVNT NOTATIONES atque Tractatio de Martyrologio Romano:

AVCTORE CÆSARE BARONIO SORANO, CONGREGATIONIS ORATORII PRESBYTERO.

Secunda editio ab ipso auctore emendata & compluribus aucta.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXXIX.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Mendato iam Kalendario, curauimus (quod antea quoque decreueramus) Romanum Martyrologium nonnullis in locis librariorum typographorumque negligentia mendosum, per viros eruditos ad fidem historiæ, quæ rerum gestarum, personarum, locorum, temporum veritate continetur, adhibitis etiam codicibus vetustioribus atque emendatioribus, corrigi, correctumque, & multis in locis auctum, proposita etiam atque explicata Epactarum, Lunæque singulis diebus numerandæ ratione, edi, vetustissimoque Ecclesiæ more in Choro legendum proponi, ad Dei gloriam, ad Sanctorum ipsorum, quorum memoria celebratur, laudem; ad eorum qui legunt, quique audiunt, fructum. Habet enim Sanctorum innocentiæ, charitatis, fortitudinis, ceterarumque virtutum commemoratio stimulos quosdam acerrimos, quibus tum maximè incitamur, cùm illorum propositis exemplis, nostram desidiam agnoscimus; quamque procul ab illorum laude & perfectione absumus, cogitamus. Mandamus igitur omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ceterisque Ecclesiis, Monasteriis, Conuentibus, Ordinibus siue secularibus, siue regularibus quibuscunque præfectis, vt in peragendo diuino in Choro officio, omni alio Martyrologio amoto, hoc tantùm nostro vtantur, nulla re addita, mutata, adempta. Si quos alios habuerint Sanctos in suis Ecclesiis aut locis celebrari solitos, eos in hunc librum ne inferant, sed separatim descriptos habeant, eumque illis locum atque ordinem tribuant, qui regulis hìc descriptis traditur. Eadem etiam iis qui in Horis Ecclesiasticis priuatim Martyrologio vti voluerint (quodquidem magnopere cuperemus vt omnes facere vellent) mandamus; omnibusque aliorum Martyrologiorum omnium publicè priuatimque in Ecclesiasticis Horis vsu interdicimus. Typographis etiam prohibemus, ne in posterum hoc nostrum vlla in re minutum, auctum, mutatum edere audeant. Siquis aliter quàm hoc nostro decreto comprehensum est, fecerit; nouerit se in Dei omnipotentis, beatorumque Apostolorum Petri & Pauli indignationem incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die xiiij. Ianuarij. M. D. LXXXIIII. *Pontificatus nostri anno duodecimo.*

Ant. Buccapadulius.

SANCTISSIMO
ET BEATISSIMO PATRI
ET D. N. SIXTO
V. PONT. MAX.

CÆSAR BARONIVS CONGREGATIONIS ORATORII PRESBYTER S.

Onfeci, Pater Beatissime, non mediocri sanè labore ac diligentia, in Martyrologium Romanum, annis proximis restitutum, Notationes ad omnem Ecclesiasticæ antiquitatis historiam illustrãdam accommodatas; quibus multiplices difficultates, multisque interdum obscuritatibus inuolutas, explicare, pro mea ingenij mediocritate sum conatus. Id mihi, vt facerem, mandauerat vir singulari pietate, summa eruditione, piæ recordationis Gulielmus Sirletus Cardinalis & Bibliothecarius Apostolicus, qui Martyrologio iam Romæ edito, cùm à plerisque viris bonis & studiosis, multarum quæstionum, vt fit, explicationem requiri, vberioremque rerum notitiam desiderari animaduerteret: eorum siue dubitationibus, siue desiderio satisfieri, siue commodo atque vtilitati consuli, hac potissimùm ratione cupiebat. Illius ergo amplissimi Cardinalis auctoritate permotus, plus fortasse oneris suscepi, quàm ferre possem; suscepi tamen, diuinæ gratiæ præsidio fretus. Tametsi ad hanc scriptionem non omnino imparatus accesserim; qui multos iam annos in tota Ecclesiastica historia tractanda, & accurata in primis temporum distinctione disponenda, ita versor, vt non solùm peruulgatis historicis legendis, sed sanctorum Patrum scriptis & monimentis peruoluendis & perscrutandis, iis præsertim, quæ in

optimis codicibus refertissima, & toto terrarum orbe nobilissima, Sanctitatis V. Vaticana Bibliotheca, recondita sunt, magnam ætatis partem contriuerim. cuius rei (vt spero) testes aliquando erunt Annales nostri ecclesiastici, quos ad Dei gloriam, pro ea exigua talenti portione, quæ mihi à Domino credita est, Sanctitatis vestræ auspiciis, & patrocinio optimi & doctissimi Cardinalis Antonij Carafæ Bibliothecarij Apostolici, diligentiùs pertexere & perpolire non desistimus. Verè enim hoc mihi dicere liceat, Pater Sancte, semper quidem Sanctitas Vestra, cùm Cardinalem gereret, & mihi ad hæc currenti adderet calcaria, studiosis hominibus suffragata est; nunc autem maximè illorum industriam excitat sua ista Pontificia solicitudine & animi magnitudine, cuius proprium est, magna & præclara semper agere; aliis item boni aliquid ad communem vtilitatem molientibus benignè admodum fauere. Interea verò, Pater Beatissime, nostras hasce in Martyrologium Rom. Notationes, atque hoc quicquid est diligentiæ & lucubrationis, tuis sanctissimis pedibus offero atque subiicio; non quòd Sanctitati Vestræ tantum à grauissimis publicis curis otij superesse putem, vt hæc possit legere; sed vt sua paterna & salutari benedictione communitæ, suoque beatissimo nomine ornatæ Notationes nostræ vtiliores & commendatiores ad eorum manus perueniant, qui otio abundantes, eiusmodi rerum cognitione, religiosis hominibus planè digna, delectantur. Hanc igitur benedictionem, Pater Sãctissime, omni animi demissione postulo; & Sanctitati vestræ pro Ecclesiæ Catholicæ pace & amplificatione dies noctesque laboranti, vnà cum fratribus meis Congregationis Oratorij, seruis vestris, à summo Deo diuturnam vitam, & fausta omnia ac felicia precor.

PIO

PIO AC VERITATIS STVDIOSISSIMO LECTORI CÆSAR BARONIVS S.

VID præstiterim in his meis ad Romanum restitutum Martyrologium Notationibus, tuum erit amice & erudite Lector iudicium. Elaboraui certè, ne multa de hoc genere desiderares: nam alia Martyrologia Latinorum, & Græcorum Menologium, cum hoc Romano accuratè contuli, res gestas & actiones Sanctorum ex omni antiquitatis memoria collegi; ac pro institutæ scriptionis ratione, ita quidem breuiter attigi, vt fontes vnde vberiùs hauriri possint, indicarem. Qui scriptores, quæve narrationes probatiores & fideliores sint, admonui; certa ab incertis distinxi; difficultates, dubitationes & controuersias complures, siue quæ iam à nonnullis afferebantur, siue quæ oriri possent, explicare, dissoluere, sedare studui; ac certis argumentis ostendere, nihil temerè, nihil parum consideratè actum. Tum etiam plurimarum dictionum sanè obscuram notionem & vim declaraui, earum præsertim, quæ ea instrumenta & machinas designant, quibus teterrimi fidei oppugnatores fortissimos Martyres miris modis cruciarunt, diuexaruntque; in quorum instrumentorum, aliarumque nonnullarum rerum explicatione aliqui interdum à veritate fortasse aberrarunt; homines enim sumus omnes: nec nobis ipsis tantum tribuimus, vt nusquam putemus offendisse; sed quæ diuturno studio & labore nobis comparauimus, nunc, quando ita iis visum est, quibus non obtemperare, nefas erat, in medio proponimus ad Dei gloriam & cõmunem vtilitatem, doctorúmque iudicio examinanda peruulgamus. Præfiximus operi, ne quid in hoc genere haberes, quod vlterius cuperes, de Romano Martyrologio scriptionem. Hæc tu beneuole lector boni consule, dúmque sacra Martyrologij lectione te crebrò oblectas, & Sanctorum, in quibus admirabilis est Deus, gloriam & triumphos miraris, eorum quoque virtutem & pietatem imitari, diuina adiutrice gratia, ne pigeat.

CÆSAR BARONIVS CHRISTOPHORO PLANTINO, ARCHITYPOGRAPHO REGIO S.

ERGRATAS *accepi abs te litteras Non. Martij, Plantine amantissime, quibus in cudendis nostris in Martyrologium Romanum Notationibus omne studium & industriam polliceris: quo certè nihil mihi optatius ac iucundius potuit accidisse. Erit spero aliquando, vt meæ lucubrationes, qualescumque sint, sed hactenus mendis obsitæ, & ob eam causam non tam in lucem editæ, quàm offusæ tenebris, tua industria illustrentur. Dolui eas è manibus meis, haud satis excultas, præreptas fuisse; sed maiori affectus sum molestia, cùm eas Correctoris vitio scatentes mendis reperi: &, quod insuauius accessit, me penitus inconsulto, easdem Typographus Venetiis emisit adeò inemendatas, vt eas in deterius dilabentes, iam propemodum desperarem in suum candorem amplius vindicandas. Inter tot verò animi mei fluctus, felicissimos illos existimabam, qui accuratissimum Plantinum (dicam liberè sicut verè) in rebus suis edendis Typographum nacti essent. Sed opportunè accidit, vt his curis affecto tuæ mihi litteræ redderentur; quod non nisi diuino consilio factum existimo, cuius prouidentiæ cuncta mea semper subÿcere consueui. Lubentissimè igitur curabo quod petis. Mittam quamprimùm ipsum Romanum Martyrologium emendatum, & aliis compluribus auctum. Adiungam & primum Tomum Annalium; qui licet adhuc sit sub prælo, supersunt tamen cudendi quinque tantummodò terniones, & index: absoluenda ad summum omnia hæc infra mensem. Intereà velim, vt cui sarcinulam sim crediturus, quò fideliùs ac celeriùs pariter tibi reddatur, me facias certiorem. Etenim nescio quo infortunio accidit, vt easdem Notationes ante penè biennium ad R.D. Lindanum missas vix tandem hisce diebus ipse acceperit. Vale, mi Plantine, meq; hoc nomine tibi plurimum debiturum certò scias. Interim, quod mei muneris est, precibus apud Deum contendam, vt tibi in his quæ sunt Catholicæ Ecclesiæ laboranti, iugiter præsto esse dignetur. Iterum vale. Romæ, octauo Idus Martij,* M. D. LXXXVIII.

CANDIDO LECTORI CHRISTIANO, ANTIQVITATIS ECCLESIASTICÆ STVDIOSO S.

OMMENTARII venerabilis Christi Sacerdotis D. Cæsarij Sorani in Martyrologium Romanum, à nobis locis omnibus, ex iussione Sanctissimi Domini nostri Sixti Papæ quinti, recogniti, nobis quidem nihil obiecerunt, quod iustam censuram mereri æquis lectoribus videatur, quod ad orthodoxam quidem fidem, doctrinamq; Catholicam pertinet. Si quæ paradoxa quibusdam fortè videbuntur, illa equidem eo esse loco habenda arbitror, vt auidiùs expetantur, & cùm solida firmaque veritate consistant, libentiùs accipiantur: quòd in iis insunt, vt & in aliis huius auctoris lucubrationibus, erudita in primis, præclara, & incredibili Christianæ antiquitatis studio in lucem eruta; quæ admirandã scriptoris arguunt in Ecclesiasticis historiis, aut corrigendis, aut conciliandis, aut de caligine, morsuq; blattarum eruendis industriam, sicuti & rarũ eiusdem, idque argutum variis de historicis æquo minus exactis, aut fide dignis iudicium; & elaboratissimũ antiquitatis Ecclesiasticæ inter tot salebrosa & spinosa veluti dumeta inuestigandæ studium. Ad cognoscendam enim venerandam illam Religionis Christianæ non modò antiquitatem, sed sanctorum etiam Patrum & Synodorum, actarumque in Christi Ecclesia ab vsque sui exordio rerum veritatẽ, certam annorum seriem, liquidamque temporum intricatissimorum supputationem faciant eximiè, potissimùm iis qui serio historiæ Ecclesiasticæ ex vero cognoscendæ studio tenentur, vanas, apocryphas, & aniles, ne dicam superstitiosas execrati fabellas; quæ longum post somnum, scriptis, imò doctis alioqui scriptoribus sensim irrepentes Ecclesiasticis, non leuiter sacras contaminauerunt SS. Martyrum historias. Denique vt finem faciam, incomparabile tibi adferant momentum ad solidam rerum in Ecclesia dubiarum in posterum cõstituendarum confirmationem aduersus vertiginosa, ne dicam semidelira, quorundam huius seculi ardelionum, leuissimorumque nouatorum (quorum hodie, proh dolor, magna est natio) ingenia; qui sursum deorsum omnia voluentes, illas iam pridem à SS. nostræ Religionis Catholicæ Patribus definitas conantur in dubium reuocare. Manifestam enim in his agnoscas Romani Pontificis in Apostolica S. Petri Christi Iesu Vicarij Pastoris cathedra successionem, quod nunc tempestatis contra vnam Dei supra Petrum fundatam Ecclesiam infestissimæ, tot inter fidei vndique oppugnatissimæ controuersias caput est: quo vno euicto & constabilito, facessat, cõcidat facilè, imo suos in fumos vanissimos euanescat oportet omnis infestissimorum Christi hostium, & cælestem illam Sion odientium inanis molitiò, vereque Theomachica coniuratio, & futilissima exagitatio; vt ad illustrem solis splendorẽ nebulosa diffluit caligo. Vale Christiane lector, & his commentariis felix fruere, breui Annalibus Ecclesiasticis eiusdem Scriptoris maiori studiorum tuorum emolumento, & fructu incomparabili perfruiturus. Romæ XIV. Kal. Septemb. Anno M.D.LXXXXV.

Tuis piis studiis adiuuandis atque ad Dei gloriam promouendis in Christo Iesu deditissimus ex animo,

VVillhelm. Damasi Lindanus, Episcopus Ruremundensis.

DE MARTYROLOGIO ROMANO.

Præcapitulatio dicendorum.

CAP. I.

De exacta diligentia adhibita à S. Romana Ecclesia in conscribendis rebus gestis sanctorum Martyrum.

IHIL antiquius apud S.R. Ecclesiæ Præsules fuisse videtur, quàm vt Christianorum acta fortia, ipsę sanctorum Martyrum res pręclarissimè gestæ, perpetuæ memoriæ monimentis consignarentur. Cui rei egregiam nauatam operam primùm fuisse à S. Clemente Romano Pontifice, testatum habetur in libro de Rom. Pontific. qui à quibusdam recentioribus citari consueuit nomine Damasi, vbi hæc in Clemente leguntur: Hic fecit septem regiones diuidi Notarijs fidelibus Ecclesiæ, qui gesta Martyrum solicitè & curiosè, vnusquisque per regionem suam, perquirerent. Hæc ibi. Licet verò testimonio antiquorum scriptorum Taciti, Plinij, Sex. Rufi, Publij Victoris, & aliorum, exploratissimum sit, Romanam Vrbẽ illis temporibus in regiones quatuordecim fuisse diuisam: tamen olim à Romanis Pontificibus in septem tantùm regiones fuisse partitam, secundum numerum septem Diaconorum, qui Regionarij dicebãtur, docent vetera Romanæ Ecclesiæ monumenta. Perseuerasse diutiùs, vt in Romana Ecclesia non nisi septem Diaconi ordinarentur, auctor est Sozom. hist. lib. 7. c. 19. His ergo septẽ cùm diuisæ dicantur à Fabiano Papa regiones Vrbis; quatuordecim illas in septem fuisse conflatas, fatendum necessariò videtur. Porrò sicut septem erant Diaconi, sic & totidem Subdiaconi, & his par numerus Notariorum, qui ijsdem Subdiaconis & Diaconis subiecti erant. vnde in eodem lib. de Rom. Pont. hæc leguntur in Fabiano: Hic regiones diuisit Diaconibus, & fecit septem Subdiacones, qui septẽ Notarijs imminerent, qui gesta Martyrum in integrum colligerent. Habetur de his recentius exemplum ex Paulino S. Ambrosij Notario, qui & vitam eius cõscripsit, in qua ait, se fuisse sub cura Casti Diaconi, ad quem cuncta referret. Ex his perpende quàm diligens studium olim adhibitum fuerit, vt acta sanctorum Martyrum purè ac sincerè conscriberentur; cùm non modò Notarij in id opus gnauiter incumberẽt, sed & qui præerãt Notarijs Subdiaconi, ac Diaconi, ijdemque iure dicti, oculi Episcopi, quorum esset munus, cuncta exactè peruestigare, ac Pontifici nota facere; qui à Notarijs scripta, qualia ea demũ essent, probaret, atque inter Ecclesiastica monumenta reconderet. Id est enim quod de Antero Papa scriptum habes in hunc modum:

modum: Hic gesta martyrum diligenter à Notarijs exquisiuit, & in Ecclesia recondidit. Hæc ille. Adhæc, non tantùm acta Martyrum scribere, sed & cætera quæ ad Ecclesiam pertinerent, eorum muneris fuisse, expressum est in eodem libro de Rom. Pont. in Iulio. Atqui non solùm Romana Ecclesia in perquirendis atque scribendis sanctorum Martyrū actis sedulam curam impendit: sed & aliæ nobiles ecclesiæ in ijsdem haud segniter laborasse noscuntur. Exstant de his clarissima antiquitatis monumenta, vt Smyrnensis ecclesiæ epistola de Martyribus illic passis sub Marco Aurelio & Lucio Vero Impp. apud Euseb. hist. lib. 4. c. 14. Viennensis & Lugdunensis ecclesiarum litteræ ab eodem Eusebio ex parte recitatæ lib. 5. c. 2. & 3. Dionysij Alexandrinæ ecclesiæ episcopi complures epistolæ ad diuersos conscriptæ, apud eundem Euseb. lib. 6. c. 33. & 34. & lib. 7. c. 10. Scimus in ecclesia Carthaginensi S. Cyprianum fuisse solicitum, vt dies quibus Martyres essent martyrio coronati, exactè adnotarentur, prout constat ex eius epistola quā dedit ad presbyteros & diaconos ecclesiæ Carthaginensis: ponitur ordine 37. edit. Pamel. Quin & longè ante Cypriani tempora à maioribus eidem rei egregiam cōstat nauatam esse operam. Audi quid de antiquioribus Pontius diaconus scribat: Maiores nostri, inquit, plebeis & catechumenis martyrium consecutis, tantum honoris pro martyrij ipsius veneratione dederunt, vt de passionibus eorum multa, aut, propè dixerim, penè cuncta cōscripserint; vt ad nostram quoque notitiam, qui nondū nati fuimus, peruenirent. Hæc in Cypriano Pontius eius diaconus. Erant & illa acta Martyrum pura atque sincera, quæ (cùm de illis coram iudicibus quæstio haberetur) à Notarijs publicis exceptoribus excepta, in acta publica, quæ Proconsularia sæpe dicta inuenimus, inferebantur, atque inter alia publica monumenta asseruabantur: horum exstant adhuc nonnulla, eorumque in notationibus mentionem facimus. Citat aliquando eadem Pontius diaconus in Cypriano, dum ait: Et quid Sacerdos Dei Proconsule interrogante responderit taceam: sunt acta quæ referant. Hæc ille.

CAP. II.

Quæ de sanctorum Historijs ab hæreticis vel alijs falsa scripta sunt.

SED quid? Quamuis optimi patres familias (vt habet parabola Euangelica) bonū semē seminassent in agro: nihilominus inimicus homo, qui fuit homicida ab initio, veritatis aduersarius ipse satan superseminauit zizania: ipsoq; penè initio exurgentis Ecclesiæ, falsa veris, inania ac incerta, certis ac solida firmitate constantibus admiscenda curauit: idque non tantùm per hęreticos, Catholicæ fidei perduelles, sed & per Catholicos ipsos, eos tamen, qui quæstum pietatem putarent, vel qui zelum quidem haberent, sed non secundum scientiam. Satis modò sit de his vnum tantùm in exemplum adducere Asianum presbyterum, de quo Tertullianus hæc scribit in libro de baptismo: Si quæ Pauli perperam scripta legunt, exemplum Theclæ ad licentiam mulierum docendi tingendiq; defendunt: sciant in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, conuictum atque confessum, id se amore Pauli fecisse, loco excidisse. Hæc Tertul. Inscriptus erat liber ille περίοδος Pauli & Theclæ, continens & baptizati Leonis fabulam, vt testatur S. Hieron. de scrip. eccles. in Luca. Eiusdem generis illa erant insomnia, nimirum circuitus Petri, circuitus Ioannis, circuitus Thomæ, actus Andreæ, actus Ioannis, actus Philippi, actus Petri, actus Pauli, itinerarium Clementis; quæ omnia damnant Athanasius in Synopsi, Philaster de hæresibus, & Gelasius in Conc. Rom. Hæc enim & alia huiuscemodi ab hæreticis esse excogitata, certissimum est. Ab Ebione in primis hæc factitata, ab eoque falsa acta Apostolorum inuenta, & circuitus Petri esse corruptos, & Pauli acta referta blasphemijs introducta, tradit Epiphan. in Panar. hæresi 30. A Gnosticis de S. Dei genitrice Maria portentosum librum esse conscriptum, testatur idem Epiphan. in Panar. hęresi 26. Encratitas in medium adduxisse ad stabiliendam suam ipsorum hæresim, actus Andreæ, Ioannis, & Thomæ, & alia huiuscemodi, idem auctor narrat hæres. 47. Manichæos id generis commenta excogitasse, Apostolorumq; nomine conscripsisse falsas historias, fidem facit Augustinus lib. de fide contra Manichæos, aliisq; in locis; idemq; Philaster, Cyrillus Hierosolymitanus, & alij. Priscillianistas & ipsos alios adinuenisse actus Apostolorum, Orosius affirmat in epist. ad Augustinū de error. Priscil. Exempla alia complura hîc omittimus. Sanè quidem qui talia præsumpserunt de sanctis Apostolis, nequaquam putandum erga

erga sanctorum Martyrum acta fuisse modestiores: quæ sic corruperunt, deprauaruntq;, vt eorundem quàm plurima in suspicionem adduxerint; adeò vt S. R. Ecclesia, ab illis abstinere, consultius aliquando esse putarit. Vnde Gelasius in Rom. Concilio: Gesta, inquit, sanctorum martyrum, secundum antiquam consuetudinem, singulari cautela in S. R. Ecclesia non leguntur: quia eorum qui conscripsere, nomina penitus ignorantur, & ab infidelibus, aut idiotis superflua, & minus apta quàm rei ordo fuerit, scripta esse putantur; sicut cuiusdam Quirici & Iulittæ, sicut Georgij, aliorumq; huiusmodi passiones, quæ ab hæreticis perhibentur compositæ: propter quod (vt dictum est) ne vel leuis subsannandi oriretur occasio, in S. Romana Ecclesia non leguntur. Hęc Gelasius de Romanæ Ecclesię in recipiendis ac promulgandis actis martyrum disciplina. Cæterùm non tantùm cautelæ adhibitum in alijs fuisse videtur ecclesijs: quandoquidem in ecclesia Africana in sacris conuentibus posse legi acta martyrum, decretum est in Concilio Carthaginensi celebrato post consulatum Stiliconis, anno Domini quadringentesimoprimo, vt habet eius canon 13. his verbis: Liceat etiam legi Passiones martyrum, cùm anniuersarij dies eorum celebrantur. Hęc canon. Apud Hadrianum Rom. Pont. in epistola ad Carolum Magnum hæc in eandem sententiam leguntur: Vitæ enim Patrum sine probabilibus auctoribus minimè in Ecclesia leguntur: nam ab orthodoxis titulatæ, suscipiuntur & leguntur. magis autem passiones sanctorum Martyrum sancti canones censuerunt vt liceat eas etiam in Ecclesia legi, cùm anniuersarij dies eorum celebrantur. Hæc ibi. In ecclesia Gallicana eandem viguisse de legendis actis sanctorum Martyrum in Ecclesia consuetudinem, satis significant ea quæ Gregorius Turonensis lib. de gloria Mart. cap. 86. testatur his verbis: Dies passionis erat Polycarpi martyris magni; & in Ricomagensi vico ciuitatis Aruernæ eius solennia celebrabantur. Lecta igitur passione cū reliquis lectionibus, quas canon sacerdotalis inuexit, &c. Sed vt de actis martyrum per hæreticos deprauatis cœptā sequamur narrationem, est de his canon 63. sextæ Synodi his verbis conscriptus: Quæ à veritatis hostibus falsò confictæ sunt Martyrum historiæ, vt Dei Martyres ignominia afficerēt, & qui eas audituri essent, ad infidelitatem deducerēt; in Ecclesia non publicari, iubemus, sed eas igni tradi: qui autem eas admittunt, vel tanquam veris, his mentem adhibent, anathematizamus. Hęc S. Synodus: cuius auctoritate Gręci episcopi exactiorem curam adhibere consueuerunt, vt dum suas ecclesias visitarent, de sanctorum Martyrum actis conscriptis subtiliùs inquirerent. vnde Theodorus Bals. eo in loco hæc de Nicolao Muzalo patriarcha testatur: Cùm ille, inquit, vitam S. Parasceues, quæ in quodam Callicratiæ vico colebatur, à quodam vicano ineptè ac indoctè, & sancta angelica viuendi ratione indignè compositam inuenisset; eam igni mandari iussit, & diacono illi Basilico mandauit, Deo gratam & acceptam eius vitam conscribere. Hæc ille.

CAP. III.

De immensa iactura quam passa sunt acta sanctorum Martyrum.

SED vt de rebus quæ ad Romanam Ecclesiam spectant, de cuius agimus Martyrologio, cœptum prosequamur institutum: ex his quæ nuper ex Gelasio recitauimus, satis declarari videntur acta illa sanctorum Martyrum tanta cura ac diligentia perquisita, per Notarios S. R. Ecclesiæ conscripta, per Subdiaconos & Diaconos cognita, ac demū per ipsos Romanos Pontifices probata atque recondita, esse collapsa, deperdita, vel saltem adulterata. Nam si integra remansissent, qua ratione (quod ait Gelasius) secundum consuetudinem in Romana Ecclesia non legebantur; cùm præsertim, à quibus essent scripta, probata, ac consignata, & vnde accepta, sic exploratum esset, vt nullus penitus de eorum integritate dubitandi scrupulus superesset? Fuisse namque deprauatas, quæ à maioribus commendatę essent, res gestas sanctorū Martyrum, Arnobius lib. 1. aduersus Gentes declarat his verbis: Sed neque hæc omnia conscribi, aut in aures omnium peruenire potuerunt, gesta gentibus in ignotis & vsum nescientibus literarum: aut si qua sunt litteris conscriptionibusque mandata, malevolentia dæmonum, quorum cura & studium est hanc intercipere veritatem, & consimilium his hominum interpolata quædam & addita, partim mutata atque detracta, verbis, syllabis, literis, vt credentium tardarent fidem, & gestorum corrumperent auctoritatem. Hæc Arnobius. At nequaquam adduci possumus, vt credamus eadem

eadem acta vel omnino esse sublata, vel ab hęreticis penitus adulterata. Romæ siquidem Catholici semper vixere Pōtifices, nec alterius sectæ illic aliquádo sedit episcopus. Quòd si vel sub Constantio Augusto Ariano, vel sub Odoacre Herulo, Theodorico, alijsq; Gothorum regibus itidem Arianis, Romanæ Ecclesiæ negotium factum est: non tamen fuit huiusmodi, vt illi sanctorum memorijs vim inferrent (de sanctis enim eorumque cultu æquè cum Catholicis sentiebant) adeò vt nec cùm Vrbs obsideretur, his, quæ foris extra mœnia erant, basilicis irrogarent iniuriam; nec Vrbe capta, in eas, quæ intus erant, more barbarorum sæuirent, profanarent, vel ad sua sacra peragenda sibi vendicarent: sed tanquam sacra septa, atque asyla diuinitus instituta ab illis esse existimata, adeò vt & ijs etiā (licet hostes haberentur) qui ad ea confugissent, pepercerint. Sunt de his fideles testes scriptores illorum temporum Orosius lib. 7. Augustinus de ciuitate Dei, & Procopius de bello Gothico. Vnam illam, quam sub Gothis regibus Ariani sibi vendicarūt ecclesiolā, dictam S. Agatham in Suburra, vix credi potest quàm sumptuosè, ac piè, licet impij, ornauerint liberalitate Gothi hominis Ricimeri V. C. vt suo loco pluribus in Notationibus dicemus inferiùs. Omnis ergo suspicio de Arianorum perfidia tollitur, vt ab eis vis aliqua in acta Martyrum sit illata. Ad alios potius tanta est referenda clades: quam quidem non aliunde manasse credimus; quàm ex inuictissimis illis atque sæuissimis Diocletiani Imperatoris edictis, quibus omnes Christianæ religionis codices incendio damnati sunt. Meminit eiusmodi feralis sanctionis Eusebius hist. lib. 8. c. 2. & 3. Quando (inquit) diuinas & sanctas scripturas medio foro in rogum impositas oculis nostris aspeximus. De eodem edicto plura habet Arnobius, Optatus, & S. Augustinus quoties agit de schismate Donatistarum, occasione traditionis sacrorum librorum conflato: nosque de eodem pluribus inferiùs in Notationibus agimus. Tunc temporis in tanto Christianarum scripturarum naufragio factam esse lachrymabilem illam actorum Martyrum iacturam, nulla est penes nos dubitatio; tuncque sublata illa nobilissima rerum gestarum monumenta, tanto labore collecta, tot cognitoribus comprobata, ac tanto denique studio custodita: vixq; ex tam immenso naufragio perpaucas tabulas remansisse putamus; tabulas, inquam; quoniam haud integra atque perfecta & omnibus numeris absoluta illa esse putamus, quæ titulo notariorum Romanæ Ecclesiæ acta Martyrum à quibusdam edita habentur: cùm si vel ad exactam censuram rerum ac temporum eas adducas; vix perpauca reperias, quæ aliqua saltem ex parte non arguantur erroris; vt perinde sit aliqua ex his reperiri, quæ emendatione non indigeant, vt post vindemiam esse solet racemus vnus vel alter, & sicut (quod est apud Isaiam. c. 7.) excussio oleę duarū vel trium oliuarū in summitate rami, siue quatuor vel quinque in cacuminibus eius. Perijsse ea funditus, numquam dixerimus, sed diminuta. Vnde Gregorius Turonens. de glor. Mart. cap. 40. hæc ait: Multi quidem sunt Martyres apud Vrbem Romam, quorum historiæ passionum nobis integræ non sunt delatæ. Hęc ille: qui & inferius cap. 51. & 64. testatur iterum, acta Gallicanorum Martyrum in Italia à Gallis esse quæsita & inuenta, missa esse in Gallias: vt ex his possis intelligere magnum olim à nostris adhibitum esse studium in colligendis actis sanctorum Martyrum; & qui collegerūt aliarum prouinciarū Martyrum cōmentarios, suorū acta minimè prætcrijsse. Obijciet fortasse prudens lector: Quidnam causæ fuit, vt cùm edicto Diocletiani Christianorum libri damnati sunt igni; sacræ scripturæ codices, vtriusque testamenti volumina remanserint illibata: ea etenim integra atque sincera, vt patres nostri olim ante Diocletiani tempora, possidemus. Ad hæc perfacilis est responsio, si vtriusque scripturæ diuersa ratio attendatur. Sacra enim volumina non tantùm penes vnam vel alteram erant ecclesiam, sed præter quamplurima illa, quæ priuato vsui episcoporum, presbyterorum, cæterorumque ministrorum, vel aliorum ex populo inseruiebant, apud cunctas orbis ecclesias, ob necessitatem sacrarum functionum custodiri solita, certum est. Esse enim cōsueuerant in Ecclesia duo secretaria, à dextro sinistroq; latere apsidis posita, in quorū altero sacra Eucharistia, in altero diuinæ scripturæ sacri codices asseruabantur. De vtrisque S. Paulinus epist. 12. ad Seuerum, cùm de Nolana à se erecta basilica agit, meminit his versibus in frontibus eorum affixis: aitq; in primis: In secretarijs verò duobus, quæ suprà dixi, circa apsidem esse, hi versus indicant officia singulorum. A dextera absidis:

Hic locus est veneranda penus qua conditur, & qua
Ponitur alma sacri pompa ministerij.

A sinistra:

A sinistra eiusdem:

Si quem sancta tenet meditanda in lege voluntas;
Hic poterit residens sacris intendere libris.

Hæc de secretario sacrorum librorum Paulinus; quorum voluminum sicut erat frequentior vsus, ita absque dubio numerus multiplicior; atque ob id non mirum si non omnes simul diuinæ scripturę codices periere. Non sic quidem de cæteris libris, licet ecclesiasticis, licet pernecessarijs: nam immensam raritatem illorum fuisse constat. exemplo sit vulgatus ille per orbem liber Eusebij Cæsariensis de temporibus, vnicus eo argumento conscriptus, quem Alipius vir eruditus episcopus Tagastensis in Africa non inuentum, à prædicto Paulino apud Nolam commorante quæsiuit: qui cùm non tantùm apud se nō haberet, sed nec nomen auctoris agnosceret (appellat enim eum Eusebium episcopum Constantinopolitanum) Romæ quæsitum, ac tandem apud Domnionem inuentum ad eum misit, vt constat ex epistola eiusdem tunc ad Alipium scripta apud Augustin. epist. 35. His itaque in exemplum de raritate aliorum librorum adductis, hæc inferimus: Si liber ad supputanda rerum sacrarum tempora, quæ in diuina scriptura continentur, vnicus, atque adeò Ecclesię pernecessarius, eaq; de causa à S. Hieronymo Latinitati donatus, tanto labore quæsitus, vix tandem repertus fuit: quid de scriptis alijs dicendum, quæ alicuius ecclesiæ viderentur esse peculiaria, quæ nec vno vel paruo codice continebantur, sed permultis, ijsdemq; prægrandibus, vt par est credere (acta enim vnius tantùm Martyris multas implesse chartas, si accuratè scripta essent, certissimum est) quorum nec facilis esset describendi facultas, vt videmus accidere in his quæ in archiuijs summa diligentia asseruantur itemq; impensæ nimiæ deterrerent, & labor immensus auerteret? Quid ergo mirum si taliū perpauca quæ erant exemplaria, tanto terræmotu orbis Christiani fuerint obruta, vniuersaliq; incendio concremata; ita vt ex busto perpaucæ vix reliquiæ superfuerint? At quis numerare sufficiet aliorum Ecclesiasticorum librorum funera, qui licet vbique gentium sparsi (vt taceam de aliarum ecclesiarum peculiaribus actis martyrum) tamen eadem sunt conflagratione consumpti? Sed de his hactenus: iam cætera prosequamur.

CAP. IIII.

De antiquo cultu Sanctorum Martyrum, vnde scribendi Martyrologium manauit occasio.

SICVT olim Romæ Notarijs de conscribendis sanctorum Martyrum actis, ita & in alijs ecclesijs, etiam transmarinis, alicui ex clero negotium fuisse videtur impositum, qui cuiusque martyris natalem diem (sic enim appellare consueuerunt ex hac vita ad cælum transitum) conscriberet, vt per singulos annos, eodem recurrente die, in eiusdem sancti Martyris memoriam Deo offerretur sacrificium. Hoc ipsum est quod Tertullianus lib. de Corona militis ait: Pro natalitijs annua die facimus. Facere enim idem esse penes antiquos, quod sacrificare, opportuniori loco inferiùs, cùm agimus de Pontificis voce, monstramus. Porrò illic agi à Tertulliano non de natalitijs more gentilium, vt perperam interpretatur infelix Rhenanus, sed de die quo sancti martyres victores in cælum à Deo recepti sunt; consule in eum locum pientissimi & eruditissimi viri Pamelij adnotationem. Habes de eodem pristino vsu epistolam S. Cypriani ad presbyteros & diaconos ecclesiæ Carthaginensis; est in edit. Pamel. 37. in qua hæc verba descripta habentur: Denique & dies eorum, quibus excedunt, adnotate; vt commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus. quamquam Tertullus fidelissimus & deuotissimus frater noster pro cætera solicitudine & cura sua, quam fratribus in omni obsequio operationis impertit, qui nec illic circa curam corporum deest, scripserit, & scribat, ac significet mihi dies quibus in carcere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriosæ mortis exitu transeunt, & celebrantur à nobis hîc oblationes & sacrificia ob commemorationes eorum, quæ citò vobiscum, Domino protegente, celebrabimus. Hæc Cyprianus; qui & ad Clerum & plebem scribens epist. 34. sic in eandem sententiam: Sacrificia pro eis semper, vt meministis, offerimus, quoties martyrum passiones & dies anniuersaria cōmemoratione celebramus. Hæc ille. Quod porrò ait: sacrificia pro illis offerri: nemo putet pro peccatis illorum expiandis id fieri solitum; cùm omnia mundentur in sanguine: maioremq; (teste ipsomet Domino) hac charitatem nemo habeat, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Si enim flenti

mulieri peccatrici dimissa sunt, ex sententia Saluatoris, peccata multa, quoniam dilexit multum; quis dicere audeat post imbrem sanguinis, consummato martyrio, adhuc superesse expiandas sordes? sed sic accipiendum, sacrificia pro eis offerre, ac si diceret, in eorum commemorationem illud facere, prout ea, quæ ponuntur inferiùs, verba declarāt, & quæ ex dicta epist. 37. ex eodē auctore superiùs recitauimus. Vnde S. Augustinus tractatu 84. in Ioannem hæc habet: Ideo quippe ad ipsam mensam non sic eos commemoramus, quemadmodum alios qui in pace requiescunt, vt etiam pro eis oremus; sed magis vt orēt ipsi pro nobis, & eorum vestigiis inhæreamus. Hæc ibi. Et de verb. Apost. ser. 17. c. 1. in eandem sententiam sic ait: Habet Ecclesiastica disciplina (quod fideles norunt) cùm Martyres eo loco recitantur ad altare Dei, ibi non pro ipsis oretur; pro cęteris autem commemoratis defunctis oratur. Iniuria est enim pro Martyre orare, cuius nos debemus orationibus commendare. Hæc Augustinus: ex quibus omnibus dilucidiùs intelligere potes, quid sit offerre pro martyre. Si hæc vberiùs cupis, cōsule in citata loca Tertulliani ac Cypriani notationes Pamelij. Recitabantur post Apostolos nomina sanctorum Martyrum, prout etiā docet sacræ Missæ canon, qui habet: Communicantes & memoriam venerantes in primis, &c. Recitabantur ex scripto secundùm prærogatiuam status & meritorum, nec tantùm nomina Martyrum, sed & aliorum Sāctorum; vnde & August. lib. de sancta virginit. cap. 45. hæc ait: Perhibet ecclesiastica auctoritas, in qua fidelibus notū est, quo loco Martyres, & quo loco defunctæ sanctimoniales recitantur. Hæc ille. Ex prædicta igitur nota dierum natalium sanctorum Martyrum pro commemorationibus faciendis, Martyrologij cōscribendi prouenit occasio, cùm etenim frequens esset Martyrum numerus (decem enim illis, quas numerant, persecutionibus in vnaquaque prouincia necatos fuisse quamplurimos, nemo poterit dubitare) atque in chartis Ecclesiæ singulorum nomina & dies quibus Martyrium consummassent, notata haberentur: ex iisdem ecclesiasticis monumentis pridie diei natalis (vt hodie fit in Martyrologio) annunciabantur nomina in Ecclesia, quorum natalitia recensenda essent die sequenti, eorundemque vnà cum sacrificio foret commemoratio facienda. Eiusmodi ecclesiasticas tabulas, quibus singulorum Martyrum natalitia conscripta haberentur, à Tertulliano Fastos fuisse appellatas, optimè eruditeq; notat Pamel. in dicta epist. 37. Cypr. Ille enim in libro de Coron. milit. hæc ait: Habes tuos census, tuos Fastos, nihil tibi cum gaudiis seculi, &c. Hæc Tertullianus idcirco, quòd in dictis sanctorum Martyrum natalitiis solebant Christiani mutua inter se charitate gaudere, quando & conuiuium, quod Agapen dicebant, celebrare in ipsa Memoria, in Ecclesia inquam martyris, consueuerant: licet, quod ad locū spectat, vsum illum Concilium Laodicenum can. 38. restrinxerit. Reperimus apud Gregorium Nazianzenum in carm. de vitæ differentiis eiusmodi Agapas dici alio nomine, Sacrum epulum natalitium. Idemq; in orat. in laud. Cypriani hæc de commemoratione Martyrum: Omniū quidem Martyrum memoria læta solennitate colenda est. In eandem sententiam Theodoretus de Euang. verit. cognit. lib. 8. qui de Martyribus inscribitur, in fine hęc ait: Illos (deos gentium scilicet) cassos gloria, vanosque Deus reddidit, suis autem Martyribus honorem illorum dedit: pro Pandiis, Dasiisque, ac Dionysiis, hoc est, Iouis, Liberiq; patris solennitatibus, Petro, Paulo, Thomę, Sergio, Marcello, Leontio, Antonino, Mauritio, aliisque sanctis Martyribus solennitates populari epulo peraguntur: proq; illa veteri pompa, pro turpi obscœnitate & impudentia, fiunt modestæ, castæ, ac temperantiæ plenæ festiuitates: non illæ quidem mero delibutæ, non commessationibus leues, non cachinnis solutæ, sed diuinis canticis personantes, sacris sermonibus audiēdis intentæ, quibus ad Deum preces non sine sanctis lachrymis & suspiriis summittuntur. Hæc ille. Similiter Gregorius Nyssenus in vita magni illius Gregorij cognomento Thaumaturgi, qui vixit temporibus Decij, hęc de populari lætitia in natalitiis Martyrum ab illo instituta: Descendit, inquit, rursus in vrbem, & omni circa regione vndique peragrata ac perlustrata, additamentum, & quasi corollarium studij sui erga numen diuinum instituebat: apud omnes vbique populos sanciens, vt nomine eorum qui pro fide certassent, dies festi, atque solennes conuentus celebrarentur: cumq; alius in alium locum corpora Martyrum diduxissent, per anniuersarij circuli ambitum congregati lætabantur, in honorem Martyrum ferias agentes, &c. Et paulo inferiùs: Cùm animaduertisset enim quòd propter corporis voluptates simplex & imperitum vulgus in errore simulachrorum cultus permaneret, quo maximè id quod præci-

præcipuum est, interim in eis assequeretur; nempe vt vanis superstitionibus relictis, ad Deum conuerterentur, permisit, vt in memoriam sanctorum sese exhilararent & oblectarent, atque in lætitiā effunderentur. Hæc Nyssenus translat. Sifan. Quę cuncta voluimus recitasse, ob exactam prædictæ Tertulliani sententiæ explicationem, quòd scilicet Christiani suos haberent census & Fastos: nec esse videlicet, quòd vana illorum gaudia inuiderent: per Fastos nimirum intelligentis Ecclesiasticas tabulas, in quibus Christianorum solennitates, ipsaq; natalitia Martyrum certis diebus notata haberentur, è quibus (vt diximus) Martyrologij conscribendi profluxit origo. Hæc de his satis. At antiquitas veneranda & ab Apostolis manans, semperque seruata atque propagata traditio non tantùm egit vt anniuersaria celebritate sanctorum Martyrum cōmemoratio ageretur; sed etiam vt in ipsorum honorem Memorię passim erigerentur: eo quippe nomine à maioribus nominatæ sunt Ecclesiæ quæ in honorem sanctorum Martyrum Deo cōsecrarentur, vt sanctus Augustinus testatur de ciuitate Dei lib. 22. cap. 10. Qui quidem laudabilis vsus Apostolorum temporibus (vt dictum est) visus est duxisse principium, ea nimirum occasione, quòd veneranda Martyrum corpora sub altare recondi consueuerint, secundùm illud Iohannis in Apocal. 6. (vt omnes, præsertim antiquiores, declarant interpretes) Vidi sub altare Dei animas interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant. Cumq; ipsa altaria sepulcra esse Martyrū viderentur, ac subinde eadē præclara memoria Martyrum haberentur, quæ eadē ex causa superædificarentur ecclesiæ, æquè Martyrum Memoriæ dicebantur. Accidit insuper vt pium ardensque fidelium in Martyres studium non satis esse putaret, si vnius vel alterius Martyris in vno tātùm loco esset Memoria collocata; sed plures optaret. Quamobrem factum est, vt nō sine reliquiis eiusdem Martyris, in eius honorem altare erigere & Memoriam superstruere liceret, id legibus Ecclesiasticis prohibentibus, Concil. Afric. c. 50. Quamobrem cùm ex corpore Martyris sumptæ reliquiæ in pluribus altaribus collocarentur; id effecerunt, vt plura vnius eiusdemq; Martyris sepulcra atque memoriæ dicerentur, proq; numero altariū, sepulcrorum numerus augeretur. Sed ex his ansam calumniandi nacti sunt Nouatores, vt sicut stultè ita & temerè dicerent, Catholicos quibusdam illusisse præstigiis, vt frequēter vnius martyris corpus diuersis in locis traderent situm esse: ignorātes, vel nescire dissimulantes, nos non dicere in diuersis sepulcris vnum idemque integrum esse corpus; sed in singulis (vt dictum est) sepulcris vnius Martyris cōseruari reliquias, ac proinde eidem honorem eundem impēdi, ac si integrum esset corpus. Nā sententia Gregorij Nazianzeni est in Orat. 1. in Iulianum, easdē præstare virtutes quaslibet Martyris sanguinis guttas & exigua passionis signa, quas integra corpora. ac proinde non esse indecens vt vnius Martyris plura erecta appareant monumenta: cùm alioqui (nisi lex Christiana prohiberet) nec indecens videri posset, etiam sine ipsorum reliquiis eisdem excitari Memorias, vtpote testes eorum virtutis egregiæ & beneficiorum eorundem ope consequutorum. Nam (si licet ad sacra profanum exemplum adducere) de multis Æneæ & aliorum sepulcris Dionysius Halicarnassæus hanc ipsam affert rationē lib. 1. hist. Rom. sic dicens: Quòd si quem perplexū facit quòd Æneę sepulcra monstrentur in multis locis, nec possit nisi in vno esse conditus; cogitet hāc dubitationem esse vulgarem; & intelligat, quòd quamuis vnicus locus capiat corpora talium, apud multos tamen monumenta eis facta sunt in gratiam acceptæ vtilitatis cuiuspiam. Hæc ille. At de cura sacrarum reliquiarum sanctorum Martyrum, agemus in fine huius de Martyrologio scriptionis.

CAP. V.

A quibus primùm scripta sint Martyrologia.

RIMVS omnium qui scribendo Martyrologio operam dedit, ab omnibus prædicatur Eusebius Pamphili, episcopus Cæsariensis. Id etenim in primis testatum habetur in epistola quę fertur nomine S. Hieronymi ad Heliodorum, de cuius fide inferiùs disputabimus; id profitetur Beda in Retractat. in Act. Apost cap. 1. Hoc ipsum etiam Vualfridus Strabo lib. de reb. eccles. capit. 28 in fine. Id denique recentiores omnes, ac nouissimè Molanus in libello quem scripsit in Martyrologiis, cap. 2. Post Eusebium, id ipsum præstitisse S. Hieronymum, iidem omnes affirmant; non quòd ipse auctor illius fuerit, sed quòd Martyrologium ab Eusebio

Græcè scriptum, à se translatum Latinis tradiderit. id enim Beda vbi suprà his verbis: Adstipulatur (inquit) & liber Martyrologij, qui beati Hieronymi nomine ac præfatione attitulatur: quamuis idem Hieronymus illius libri non auctor, sed interpres; Eusebius autem auctor exstitisse narretur. Hæc Beda. Vvalfridus item in eandem sentētiam hæc ait: Hieronymus Martyrologium, secutus Eusebium Cæsariensem, per anni circulum cōscripsit; ea occasione ab episcopis Chromatio & Heliodoro illud opus rogatus componere, quia Theodosius, religiosus Imperator, in Concilio episcoporū laudauit Gregorium Cordubensem episcopum, quòd omni die Missas explicans, eorum martyrum quorum natalitia essent, nomina plurima commemoraret. Hactenus ille; nec aliūde, quàm ex dictis epistolis, quę in hanc diē editis Martyrologiis præfigi cōsueuerūt, quas & nos (quò de rei veritate exactior certiorq; cognitio habeatur) suis titulis hîc describim⁹: sunt autē huiusmodi.

Epistola Chromatij & Heliodori Episcoporum ad beatum Hieronymum, de opere Martyrologij colligendo.

Domino sancto Patri Hieronymo, Chromatius & Heliodorus Episcopi, in Domino salutem.

CVM *religiosissimus Augustus Theodosius Mediolani vrbem esset ingressus, vniuersosq; Italiæ episcopos ad se inuitasset; & ob causam aliquantulorum episcoporum, qui ex Ariana fece suas animas inquinassent, inquireret: cōtigit, & nostram paruitatem in eodem adesse concilio. In quo, cùm dicenda dicta essent, & definienda definita: cæpit Christianissimus Princeps sanctum Gregorium Cordubēsis ecclesiæ in eo præferre antistitem, quòd omni die, siue non ieiunans, matutinas; siue ieiunans, vespertinas explicans Missas, eorum Martyrum, quorum natalitia essent, plurima nomina memoraret. Factumq; est, vt omnes statueremus, ad tuam scribere charitatem, vt famosissimos Feriales de archiuio sancti Eusebij Cæsareæ Palæstinæ episcopi inquirēs, Martyrū ad nos dirigas festa; vt possimus hoc officiū per tuam sanctā industriā meliùs perfectiusq; ad honorē Dei Martyribus exhibere.* Hactenus illi.

Sequitur Hieronymi nomine epistola, huiusmodi inscriptionis titulo consignata.

Beati Hieronymi super eo ipso ad eosdem responsio.

CHROMATIO, *& Heliodoro sanctis episcopis, Hieronymus presbyter. Constat Dominum nostrum Iesum Christum omni die Martyrum suorum triumphos excipere, quorum passiones à sancto Eusebio Cæsariensi episcopo scriptas reperimus. Nam Constantinus Augustus, cùm Cæsareā fuisset ingressus, & diceret memorato antistiti, vt peteret aliqua beneficia Cæsariensi Ecclesiæ profutura: legitur, respondisse Eusebium: Opibus suis ecclesiam ditatam, nulla petendi beneficia necessitate compelli: sibi tamen desiderium immobile exstitisse, vt quicquid in Republica Romana gestum sit erga Sanctos Dei, iudices iudicibus succedentes in vniuerso orbe Romano, solicita perscrutatione, monumenta publica discutiendo, perquirerēt; & qui Martyrum, à quo iudice, in qua prouincia vel ciuitate, qua die, quáve perseuerantia, passionis suæ obtinuerunt palmam, de ipsis archiuiis sublata, ipsi Eusebio, regio iussu, dirigerent. Vnde factum est, vt idoneus relator existens, & Ecclesiasticam historiam texeret, & omnium penè Martyrum prouinciarum omnium Romanarum trophæa diligens historiographus declararet; quatenus omni die sacrificium Deo offerentes, eorum nomina meminissent: studentes qui die ipso, quo sacrificium offerretur, victores diaboli exstitissent, & martyrij sui triumpho pollentes atque ouantes ad regem suum peruenissent Christū. Hac de causa singulorum mensium, singulorumq; dierum festa conscripsimus, vt iubere dignabamini, perennem nostræ paruitatis memoriam fore credentes, cùm diebus omnibus per tot annorum spatia sancta Sanctorum nomina fuerint festiuè celebrata. Et quoniam per singulos dies diuersarum prouinciarum, diuersarumq; vrbium plusquam octingentorum, & nongentorum Martyrum sunt nomina nominata: vt nullus dies sit, qui non intra quingentorum numerum reperiri possit adscriptus, exempto die Kalendarum Ianuariarum: considerans inter innumerabiles turbas, lectoris animum intra vnum mensem posse lassescere: ne id eueniat, breuiter & succinctè eorū qui sunt in amplissima festiuitate in suis locis tantùm præ omnibus memoratus sum; vt amputato fastidio, vnus de omnibus sufficiat libellus adscriptus. Sanè in prima parte libelli, omnium beatorum Apostolorum festa conscripsimus, vt dies varij non videantur diuidere, quos vna dignitas Apostolatus in cælesti gloria fecit esse sublimes.*

Hucusque

Hucusque epistola Hieronymi nomine scripta. Cui quidem primo aspectu adstipulari videtur & Cassiodorus, omnibus prædictis auctoribus antiquior; in libro enim de Institut. diuinarum lect. cap. 32. hæc ait: Et ideò futuræ beatitudinis mores, vitas Patrum, confessiones fidelium, passiones Martyrum legite constanter, quas inter alia in epistola sancti Hieronymi ad Chromatium & Heliodorum destinata, proculdubio reperitis, qui per totum Orbem terrarum floruere; vt sancta imitatio vos prouocans, ad cælestia regna perducat. Hæc ille. Ioannes Molanus, vir quidem pius & eruditus, in sua tractatione quam scripsit de Martyrologiis, quamque auctam posuit in appendice sui Vsuardi secundò editi, sicut prædictas nuper recitatas epistolas non esse memoratorum antistitum, nec Hieronymi putat, sed illorum nomine esse suppositas; ita nec Cassiodorū de prædicta Hieronymi nomine scripta epistola existimat intellexisse. Certè quidem Molani sententiæ haud inuitus adstipulor: sed quoniam prædictæ epistolæ iam antiquitus vidētur receptæ, ac penè temporum diuturnitate præscriptæ, habentque grauem assertorem Vvalfridum Strabonem, quem ante annos octingentos claruisse constat, cuius de prædictis epistolis graue testimonium recitauimus: non perfunctoriè tanta res tractanda videtur, sed de illarum fide accuratiùs agendum, ac soliciti̇ùs perscrutandum; ipsasque ad lapidē Lydium, ad ipsam, inquam, rerum ac temporum exactam historicam rationem afferre atque conferre operępretium fuerit: vt quid verum, quidve adulterinum sit, perfacilè dignosci queat. Agemus ergo de singulis, ac in primis, quidnam qualéve fuerit Eusebij, quod dicunt, Martyrologiū; simulq; tractabimus de Hieronymi versione, ac deniq; de fide prędictarū epistolarum.

CAP. VI.

De Eusebij libro de Martyribus, ac versione Hieronymi.

ERRARE omninò certum est, qui existimarunt Eusebij librum de Martyribus non alium fuisse, quàm compendiosam omnium sanctorum Martyrum collectionem, ea breuitate contextam, qua Martyrologia noscuntur esse conscripta; hacque de causa illum ab eo scriptum librum de Martyribus, esse à pluribus Martyrologium appellatum. Sed quàm mendaciter hæc dicantur; non aliunde, nec ab alio, quàm ab ipsomet libri auctore Eusebio testimonium petamus. Ipse enim in suis Historiarum libris de eo frequētiùs meminit, & qualis fuerit, non obscurè describit. Ac primùm quidem lib. 4. cap. 14. cùm agit de Pionio martyre perillustri, hæc ait: Qualem denique, & quàm insignem mortem, præter alias omnes res tanta cum admiratione gestas, eos, quibus libitum est cognoscere, ad libellum à nobis de veterum sanctorum Martyrum in vnum redactis editum, qui quidem omnia facta illius plenissimè complectitur, amandamus. Idem lib. 5. c. 1. de eodem commentario agit his verbis: Tota illa epistola, scilicet Lugdunensis Ecclesię, quę accuratissimam istarum rerum explanationem complectitur, in libro de Martyribus à nobis composito, qui non solùm veram rerum gestarum narrationem, sed etiam illustria virtutum exempla, ad vitam piè degendam accōmodata, continet, posita est: tamen quæcunque ad hoc institutum spectare videantur, ea in præsentia ex eodem repetens, in hunc historiæ nostræ locum colligabo. Et inferiùs eodem lib. cap. 4. in hunc modum: Perfacilè (inquit) si cui visum fuerit, licet ista plenissimè cognoscere: modò illam epistolam, quam in libro nostro de Martyribus (vt dictum est) posuimus, accuratè voluerit euoluere. Hæc ille. Ex quibus planè colligitur, tantum abesse, vt ille Eusebij liber de Martyribus fuerit ex actis Martyrum in compendium reducta narratio; vt potius, respectu prolixitatis eius, ipsi eiusdem auctoris Historiarū libri videantur fuisse in his quæ ad Martyres spectant, illius epitome. Sed audiamus cætera, quibus eadem certiora redduntur. Idem Eusebius eodem libro 5. cap. 20. cùm agit de Apollonio Senatore martyre, hæc habet ad calcem: Istius verò coram iudice verba, & responsa quæ ad Petennij iudicis rogata dabat, & orationem apologeticam apud Senatum habitam, si cui libitum fuit accuratè cognoscere, ex libro nostro, quem de veteribus Martyribus composuimus, manifestò intelliget. Hactenus de eo libro Eusebius. Quantum ergo putandum est illud fuisse volumē, quod non tantùm ipsa acta Martyrum, rogata, & responsa, ac cætera ad eorum martyrium spectantia continebat, sed etiam ipsorum Apologias, etsi non aliorum, certè Apollonij descriptas habebat? De Apollonio verba faciens S. Hieron. lib de Script. Ecclesiast. hæc ait: Impetrato vt rationem fidei suæ redderet, insignè volumen cōposuit, quod in Senatu legit, &c. Ex his itaque plus satis conspicuò potest intelligi, qualis quan-

 túsve

túsve fuerit Eusebij de Martyribus liber. Quibus quidem in primis erroris redarguuntur, qui putarunt illum non aliud fuisse quàm breue Martyrologium, idemq; à sancto Hieronymo in Latinum conuersum, Latinis Ecclesiis legendum traditum. Rursum ex ipsis impostura detegitur eius epistolæ, quæ Hieronymi nomine scripta, superiùs est recitata, qua dicitur Eusebius opera Constantini Imperatoris collegisse totius Christiani Orbis Martyres, eoq; libro illorum certamina conscripsisse. Quonam pacto, quæso, vnus liber, volumen vnum, tot Martyrum acta continere potuisset, ad quorum tantùm nomina recensenda vix sufficere potuisset? Equidem, si tam prolixè, vt fecit in aliis, totius Ecclesiæ Catholicæ ab ipso scribendæ fuissent res gestæ sanctorum Martyrum; non vnus liber, non centum, audacter dicam, non denique mille fuissent satis, imò (vsurpare liceat & illam Euangelicam hyperbolen) nec ipsum mundum capere potuisse eos, qui de ea re scribendi fuissent, libros. Quod autem ad Hieronymum spectat; nequaquam cum illis dixerimus, ipsum in Latinum transtulisse librum illum Eusebij de Martyribus. Quî enim fieri potuit, vt vna epistola, quam de ea re conscripsisse testatur Cassiodorus, prægrande volumen comprehendere potuisset? quin potiùs existimandum est, Hieronymum breui summa librum illum Eusebij in compendium redegisse, ipsumque opus posteà Martyrologium esse dictum, ac Hieronymi nomine nuncupatum. Hæc autem, etsi satis esse videantur ad prædictarum litterarum imposturam arguendam: tamen quo nullus remaneat dubitandi locus, & cuncta sint toto cælo lucis veritate perspicua; age de rebus singulis in eis contentis paulo fusiùs disseramus.

CAP. VII.

De fide epistolarum quæ Chromatij, Heliodori, & Hieronymi nomine inscriptæ sunt.

QVOD pertinet ad epistolam Chromatij & Heliodori episcoporum nomine ad Hieronymum scriptam, in primis ex eiusdem inscriptione imposturam facilè deteges, si illorum temporum loquendi generis habueris rationem: dum in ea prædicti episcopi, imò ipsa Synodus (Synodi enim, quam prætexunt, nomine scribere profitẽtur) ipsum Hieronymum presbyterum appellant Patrem; cuius quidem nomenclaturæ nullum prorsus penes illorum temporum scriptores exemplum inuenies, vt in inscriptione litterarum, episcopi, vel ipsa Synodus presbyterum cuiusuis meriti dicant Patrem, cùm alioqui & amplissimarum sediũ episcopos & patriarchas non nisi fratres cõsueuerint appellare. Habetur mentio in eadẽ epistola de quodam Concilio totius Italiæ episcopis Mediolani Theodosio Imp. præsente coacto. Verùm istud commentum esse, non dubites: quî enim fieri potuit, vt tam celebris Synodus sic è scriptorum monumentis exciderit, sic silentio fuerit obuoluta, vt nullus illorum temporum scriptorum, quorum sanè haud exiguus fuit numerus, nec nominetenus eius meminerit? Sed hæc manifestiora reddentur, si lucubrationum Hieronymi temporis exacta ratio habeatur. Quando, rogo, volunt illam Synodum coram Theodosio Mediolani congregatam? num cùm primùm, aduersus Maximum tyrannum pugnaturus, Constantinopoli anno decimo sui Imperij in Italiam venit? certè id dici non posse, quæ S. Hieronymus scribit, vehementer repugnant: dum enim in libro de scriptoribus Ecclesiasticis, ad calcem, cunctas quas hactenus vsque ad annum decimumquartum eiusdem Theodosij Imp. elaborasset lucubrationes recẽset; nec verbum quidẽ de conscripto, vel à se translato libro illo de Martyribus habet, quem statim post illam Synodum scriptum esse, illæ ipsæ recitatæ epistolæ indicant: ex quibus satis apparet, dictam Synodum cõmentitiam ad primum Theodosij Mediolanum aduentũ non posse referri. Quòd si ad secundum aduentum eius (bis tantùm post adeptum Imperium in Italiam venisse certum est) quando iterum ad expugnandũ Eugenium tyrannũ ex Oriente in Italiam descendit, eandẽ Synodum Mediolani celebratam esse dixerint: certè ratio temporum contradicit. Descendit Theodosius in Italiam cum exercitu, anno decimosexto, eodemq; vltimo sui Imperij, decernensq; cum Eugenio, sexta die Septembris, illũ obtinuit, inde Mediolanũ se contulit; quæ autẽ tunc ab eo illic sunt facta vsq; ad diem xvij. Ianuarij, qua ex hac vita migrauit, Ambrosius ea oratione quam habuit in eius funere, & alij illorum temporum scriptores exactè describunt, adeò vt nullũ eiusmodi cogendi Concilium reliquũ fuisse tempus, appareat. Ex his itaq; totum illud commentũ de litteris ex prædicta Synodo datis, aliisq; rebus quæ iisdem continentur epistolis, planè clara luce detegitur: vt quod in illis habetur

de Gregorio episcopo Cordubensi, matutinas ac vespertinas Missas agente: Augustinus etenim, qui iisdẽ temporibus vixit, id tantùm quinta feria maioris hebdomadæ in Cœna Dñi in Ecclesia Catholica fieri consueuisse, testari videtur, scribens ad Ianuariũ epist. 118. c. 5. Licet sciamus olim tẽporibus Cypriani, matutinũ ac vespertinum sacrificiũ in Africa offerri, in vsu fuisse, vt idem Cypr. testatur ad Cæcilium scribens epist. 63. edit. Pam. quem morem apud Ægyptios tantùm perseuerasse, auctor est Sozom. hist. lib. 7. c. 19. Licet sciamus in Concilio Agathensi secundùm recentiorũ lectionem haberi mentionẽ de Missis matutinis & vespertinis, & ex eo c. 13. dist. 15. Sed in hæc non obnitimur, cùm sciamus Ecclesiasticorũ rituum diuersam fuisse diuersarum Ecclesiarũ consuetudinẽ. Deprehenditur & in eo de Gregorio impostura, dum dicitur, ipsum etiã ieiunij tẽpore celebrasse natalitia Martyrũ: diuersam quippe ab his fuisse Ecclesiæ consuetudinẽ, testantur antiqui canones, vt Concil. Laodic. c. 51. apud Mart. collect. c. 48. & 33. q. 1. Non licet in quadrag. Quod insuper tam in dicta episcoporum epistola, quàm in ea quæ ad eosdem Hieronymi nomine reddita habetur, Eusebius episcopus Cæsareę sanctitatis elogio cõmendatur, pro monstro quidẽ habetur. Etenim etsi olim sanctitatis titulus cõmunior esse videretur, vt non solùm (vt hodie) illis tribueretur Christianis qui vita functi in cælo regnant cum Christo, sed & quibuscunque laudabilioris vitæ fidelibus: datũ tamen aliquando homini hęretico, nemo dicere iure poterit. At verò quibus titulis idẽ Hieronymus Eusebiũ ipsum nominare consueuerit, ab ipso audiamus: qui ad Pammachium scribens epist. 65. hæc de eo: Impietatis Arij apertissimus propugnator est, &c. In fine etiam plura habet in eandem sententiam. In Apologia aduersus Rufin. lib. 1. hæc de eodem: Eusebius episcopus Cæsariensis, Arianæ quondam signifer factionis. Et lib. 2. eundem Principem Arianorum appellat. Idem ad Ctesiphontem agens de scriptis ipsius: Eum (inquit) fuisse Arianum, nemo est qui nesciat. Et ad Minerium epist. 152. ipsum errasse in dogmatum veritate, apertè testatur. Ecce tibi quibus titulis, & quàm diuersis à præconio sanctitatis Eusebius à Hieronymo nũcupetur; vt ex his saltẽ liquidò cognoscas, alium lõgè diuersum à Hieronymo fuisse epistolæ illius auctorem: quem (etsi aliud non esset, ac cætera de eodem consentirent) ab eo esse longè diuersum, ex dicendi stilo, non est qui eam epistolam legens, facillimè nõ cognoscat. Hæc de verbis. Quòd si res ipsas in ea conscriptas disquiras, magis magisq; imposturam intelliges. Si enim vera sunt, quæ inter Constantinum Augustum & Eusebiũ acta idem auctor enarrat; quæ tanta modestia in Eusebio, qui suarũ laudum egregius prædicator semper est visus, vt illa silentio præterierit, cùm eadem sæpiùs repetendi, quoties agit de libro à se de Martyribus scripto, opportuna se daret occasio? Consueuit enim ipse res à se cum Constantino gestas, narrare, extollere, eademq; sæpiùs inculcare, vt de vita Cõstantini libro 2. cap. 44. & 45. lib. 3. c. 57. 58. 59. & 60. & lib. 4. cap. 33. 34. & 35. Quòd demũ auctor (quisquis ille fuerit) in eadem epist. excipit de Kal. Ian. quasi ea die nullus passus sit Martyr: quàm mendax ac friuola ea sit de Kalendis exceptio, consule quę inferiùs notantur die 1. Ian. B. Hæc iam satis (etsi alia quoque superessent) ad coarguendam prædictarũ epistolarum falsitatem sufficere existimamus.

CAP. VIII. *De antiquo Martyrologio Romano sæpiùs aucto.*

PVTARVNT nonnulli (vt vidimus) primum omnium Martyrologij scriptorem Eusebium fuisse: quem quidẽ nec Martyrologiũ scripsisse, ex eiusdem auctoris sæpè iterata atq; testata sententia superiùs demõstrauimus; ab ipso enim acta sanctorum Martyrum copiosissimè fuisse conscripta, & non compendiosam de illis narrationẽ, vt cõmuni loquendi vsu Martyrologiũ dici possit, satis est superiùs declaratum. Quòd si ob id tantùm, quòd scripserit res gestas Martyrum, Martyrologij auctor dicẽdus est: cur non potiùs eadem ex causa in eo genere S. R. E. Protonotariis primæ sunt differendæ, iidemq; dicendi, conscribendi Martyrologij primi auctores? ipsi enim (vt in nostræ narrationis exordio dictum est) initio nascentis Ecclesiæ sub Clemente Romano Pontifice id locupletiùs ac diligentiùs præstiterunt: quorum etsi exciderint commentarij: nomina saltem Martyrum, quæ in Romano Martyrologio hactenus recensita reperiuntur, integra remansisse, nemo negarit; vnde meritò iureq; dicere possimus, non à Hieronymo, non ab Eusebio, sed ab ipsis S. R. E. Protonotariis, iam inde à temporibus S. Clementis Papæ Romanum Martyrologium originem ducere, & initium auspicari: quod diuersis temporibus (vt auctus est subinde Martyrum

atque aliorum sanctorum numerus) incrementum accepit; ac in primis ex scriptione illa Hieronymi, quam Cassiodorus vbi suprà cap. 32. appellat epistolam; perbreuẽ certè fuisse libellum, Vsuardus in sui Martyrologij præfatione testatur: putamus etenim, etsi non antea, tunc saltem Orientalis Ecclesiæ Martyres eidem accessisse: quos enim ex Eusebio Martyres Hieronymus summatim collegit, maiori ex parte fuisse Orientalis Ecclesiæ, facilè potest intelligi. Quidnam verò, qualéve fuerit Martyrologium Romanum sic auctum, sanctus Gregorius Papa, scribens ad Eulogium episcopum Alexandrinum epist. 29. libro septimo, Ind. 1. exactam in hæc verba reddidit rationem: Nos (inquit) penè omnium Martyrum, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in vno codice nomina habemus: atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solennia agimus. non tamen eodem volumine, quis qualiter sit passus, indicatur, sed tantùm locus, & dies passionis ponitur. Vnde fit, vt multi ex diuersis terris atq; prouinciis per dies (vt prædixi) singulos, cognoscantur martyrio coronati. Sed hæc habere vos beatissimos, credimus. Hactenus Gregorius; qui dum ait, se existimare eandem collectionem Martyrum, quam nos Martyrologium dicimus, æquè ac Romæ reperiri apud Eulogium episcopum Alexandrinum, & alios collegas, satis insinuare videtur, fuisse in vniuersali Ecclesia hac etiam ex parte declaratam communionem sanctorum, vt quos Romana coleret, eosdem & cæteræ longè positæ venerarentur Ecclesiæ. Hoc ipsum simplex absque alio additamento Romanum Martyrologium, idemque perbreue, in quo tantùm nomina Martyrum, locus, ac dies passionis positi haberentur, est illud ipsum cuius meminit Ado in sui Martyrologij præfatione his verbis: Huic operi, vt dies Martyrum verissimè notarentur, qui confusi in Kalendariis satis inueniri solent, adiuuit nos venerabile & perantiquum Martyrologium ab vrbe Aquileia cuidam sancto episcopo à Pontifice Romano directum, & mihi postmodum à quodam religioso fratre aliquot diebus præstitum: quod ego diligenti cura transscriptum, positus apud Rauennam, in capite huius operis ponendum putaui. Hæc Ado. Porrò in omnibus quæ viderim Martyrologiis Adonis impressis, illud ipsum Roma acceptum desideratur. Egregiam certè, ac viris eruditis dignam optatamq; nauasset operam Mosander, si eiusmodi illustre vetustatis monumentum, quod in suo manuscripto Adone haberi testatur, vnà cum ipso Martyrologio Adonis, quod post Surium ad septimum tomum vitarum Sãctorum adiecit, edidisset. Cæterùm posthæc Romani Martyrologij diuersa esse cœperunt exemplaria, quorum alia absque additamento, in eadem, qua sunt scripta, simplicitate, remanserunt; alia autem alias ac diuersas in dies accessiones acceperunt; ac in primis, vt non tantùm (quod habet Gregorius) ipsa nomina Martyrum, diem, locaque passionum contineret: sed (quod desiderari videbatur) quid quis sit passus, sæpè perbreuiter narraretur. auctumque insuper est sanctorum numero, aliis superadditis Martyribus & Confessoribus, cùm diuersarũ Ecclesiarum particulares Martyres, quorum annua celebritate natalitia agerentur, Martyrologio illi antiquo coniungerentur. Cùm autem non æquè omnes ab omnibus adderentur Ecclesiis (de omnibus enim omnium Ecclesiarum Martyribus simul agere, visum est nimis prolixum atque laboriosum) inde accidit, vt quot essent Ecclesiæ, totidem ferè haberentur Romani Martyrologij exemplaria, eadémque inter se diuersa. Nam (quod satis sit in exemplum adduxisse) Ecclesia Principis Apostolorum in Vaticano, diuerso à cæteris Vrbis Ecclesiis, prædicta ex causa, vtebatur Martyrologio, quod manuscriptum in eiusdem Ecclesiæ bibliotheca hactenus asseruatur. Verùm cùm non tantùm essent inter se diuersa, sed mirum in modum deprauata: optimè consultum est, vt sicut Catholicæ fidei vnitate omnes Ecclesiæ vnum corpus sunt in Christo sub vno visibili capite coagmentatæ; ita etiam vno eodemque emendato, ex aliísque aucto vtentes Martyrologio, eadem communione sanctorum, vnóve eodémque ritu, ac vno spiritu pariter omnes in sanctis suis Deum collaudarent. Scimus in eo restituendo piorum ac eruditorum virorum sudasse ingenia; summáque adhibita diligentia, antiquorum multiplicium exemplariorum collatione, qui irrepsissent errores, ac menda, esse emaculata atque purgata: ita tamen, vt ab illo antiquo simplici ac minus affectato dicendi genere (quantum licuit) recedere non placuerit: tantum etenim venerandæ antiquitati noueris esse tributum; vt non verba, sed errores displicuisse cognoscas. Habẽtur in eo ex omnibus Christiani orbis prouinciis collecti Martyres. Ipsa etenim Romana Ecclesia, quæ Apostolica auctoritate cęteris pręest, & materna charitate fideles omnes suos filios esse nouit; nõ tãtũ Romæ

Romæ passos Martyres censuit esse suos; sed omnes vbique gentium se cùm dolore peperisse congaudens materno fouet amplexu; & quos scit coronis triumphalibus auctos, in cælesti gloria collocatos, debito religionis obsequio veneratur. Verùm non datur singillatim singulorum nomina recensere: tum, quòd (vt ait S. Gregorius homil. 27. in Euangel.) ipsi sancti Martyres Deo numerabiles, nobis super arenam multiplicati sunt; quia quot sint, à nobis comprehendi non possunt: nouit enim eos tãtùm ille, qui (vt habet Psal. 146.) numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat; tum etiam quòd ex instituto antiqui ritus Ecclesiæ, breuitati esset consulendum. Nec est præterea, quod quis miretur, si in eodem ipso de quo agimus Romano Martyrologio, clarissimos illos Martyres videat prætermissos, quos nostro seculo, ob tuendam propagãdamque Catholicam fidem, pœnas atrocissimas, si qui alij olim Martyres, in Anglia potissimùm atque in Galliis ab hæreticis passos, & in cælum (vt par est credere) inter alios Martyres æquali scimus triumphi gloria cooptatos: nec insuper illos inueniat recensitos, qui velut tonitrui filij, in similitudinẽ fulguris coruscantis nouo Orbi Euangelico lumine illuxerunt, ac fidei causa martyrium subiere. Non enim (vt apparet) fuit in præsens Romanæ Ecclesiæ institutum, nouum conscribere Martyrologium; sed vetus (vt diximus) ex veteribus exemplaribus restituere. De quo etiam illud necessariò lectorem monendum putamus, Romani Martyrologij triplicem hactenus in Vrbe esse factam editionem, eiúsque primam & secũdam esse mendosam, nec satis dignam, quæ iterum prælo tradatur: quod cuius culpa acciderit, libentiùs silentio præterimus. Tertia editio purior est atque sincerior, facta anno Domini millesimo quingẽtesimo octogesimo quarto: illi enim tantùm, vt legitimæ atque germanæ, accesserunt litteræ Apostolicæ, datæ die decimaquarta Ianuarij, eodem anno: cui etsi ex nostris Notationibus leuis certè aliqua accessit emendatio, vel si quid additum reperitur (quod semel tantùm, vel iterum factum inuenies;) id nos eius, cuius summa est in Ecclesia auctoritas, constanti voluntate fecisse, lector intelligat.

CAP. IX.

De cæteris antiquis Martyrologiis.

ET si hac in re nostrum præcipuum institutum sit de Romano dumtaxat Martyrologio agere: tamen ab eo alienum non putamus, si summatim & reliquorum meminerimus; cùm præsertim eadem omnia ab ipso ducant originem, ab eoque, veluti è fonte riui, dimanent. Habet; si quis plura quærat; eius argumẽti luculentam piamq; valdè ac eruditam lucubrationem R. D. Ioannis Molani Theologi Louaniensis, quam in secunda sui Vsuardi editione posuit, Appendicis De Martyrologiis titulo prænotatam; de qua illud, quod dignum admiratione videtur, Lectorem commonendum putamus. Cur nempe ille de cunctis Martyrologiis eruditam instituens tractationem, de Romano tamen Martyrologio agere prætermiserit? Id quidem non iniuria, vel (quod procul abest à viro pientissimo) dolo malo factum noueris: sed quòd existimauit Romanam Ecclesiam non alio quàm Vsuardi vti Martyrologio: id enim ipse testatur eodem libello, cap. 4. sicque agens de Martyrologio Vsuardi, ea ratione & Romano satisfactum putauit. credidit enim nullum aliud reperiri Romanum Martyrologium ab eo, quod typis excusum Venetiis, scriptum, emendatum, editúmq; habetur, auctore Alexandro de Peregrinis, presbytero Brixiensi. Præterierunt enim Molanum quamplurima antiqua manuscripta Romani Martyrologij exemplaria; ex quibus, quodnam, qualéve esset germanum ipsum Romanum Martyrologium intelligere certiùs potuisset. Tolerabilis quidem & venia dignus error; cùm ipse tam longè positus ea nesciuerit, quæ illi qui Romæ agunt, vix magno labore, peruigili diligentia, & summa sunt industria consecuti. Gauisus verò non mediocriter fui, cùm nuper oportunè admodum accincto iam ad secundam editionem Typographo, coniecturam suspicionémque hanc meam ex litteris R. D. Hẽrici Grauij Theologi Louaniẽsis, viri probitate ac eruditione clarissimi, minimè vanam aut inanem fuisse cognoui. Scribit is enim ad me, R. D. Molanum accepto iam recèns edito Romano Martyrologio, notationes mox suas quas in Vsuardum iam pridem scripserat, probè recognitas auctásque eidem Martyrologio attemperasse atque accommodasse; sed eo præmatura morte subtracto, minus facere licuisse. Quæ proinde mihi causa fuit vt apud prædictum D. Grauium per litteras agere cœperim vt eruditissimi viri monu-

monumentum edere non prætermitteret: ita enim futurum, vt duorum vel trium concurrente testimonio, veritati possit firmiùs esse consultum. Equidem tanti viri, de Ecclesia Dei & veritate Catholica optimè meriti, nec breuem scedulam deperire ęquanimiter patior: cui (dicam ingenuè) isthæc omnia hac ex parte accepta fero, quòd in densissimam siluam primus ipse ingressus, mihi aliisque aditum patefecit: quo etiam nomine cùm ego tum eruditi omnes plurimùm nos ei debere lubenter agnoscimus & confitemur. Id hoc loco inserere visum fuit, partim boni viri memoriæ causa, partim ne quis eius cõsilij ignarus, secus quàm se res habeat, factum eius accipere aut interpretari fortasse possit. Verùm ea de re hactenus: iam ad institutum redeamus. Post Martyrologium Romanum, quod æquè & Hieronymi nomine olim editum reperimus, illud Bedæ primo loco ponitur, de quo auctor Catalogi Scriptorũ eius, qui habetur excusus post præfationẽ eiusdem Bedæ lib. de temp. hæc ait: Martyrologium scripsit de natalitiis Sãctorum diebus, in quo omnes quos inuenire potuit, non solùm qua die, verùm quo genere certaminis, vel sub quo iudice vixerint, diligenter adnotare studuit. Hæc ibi. Mea quidẽ sententia nihil aliud Beda fecisse videtur, nisi quòd Romanum Martyrologium, cuius (vt vidimus) S. Gregorius meminit, in Angliam per Augustinum vel successores allatum, aliquibus additionibus auxit, quas aliquanto prolixiores fuisse, argumento sunt ea quæ ex eodem recitat Amalarius de Offic. eccles. lib. 2. cap. 24. & de Ord. Antiph. cap. 28. aliquot tamẽ dies nominibus Martyrum vacuos reliquisse (causa autem ignoratur) eosq; Flori additamentis suppletos, Ado in sui Martyrologij præfatione testatur. Meminit eiusdem Flori Vsuardus, necnon & Sigebert. de viris illust. c. 94. Fuit monachus Ordinis S. Benedicti in monasterio S. Trudonis Leodiẽsis diœcesis, vt testatur Tritthem. de viris illust. Ord. S. Bened. cap. 44. Post Bedam ac Florum, post annos circiter septuaginta, temporibus Caroli Magni, Vsuardus & ipse monachus Ordinis S. Benedicti, natione Gallus (vt de eodem tradit Trithemius) scripsit Martyrologium; & quod ab aliis prætermissum vidisset, adiecit: id enim ipse sua præfatione testatur, dum ait: Venerabilium Hieronymi scilicet & Bedæ presbyterorum piis quamuis & succinctis super hoc prouocabar descriptis, quorũ prior breuitati studens, alter verò quamplures calendarum dies intactos relinquens, multa inueniũtur huius operis præteriisse necessaria: quos tamẽ secutus, censui & Flori, memorabilis viri, latiora iam in eo ipso negotio sequi vestigia, præsertim in secundo eiusdem libro; ibi enim multa quę in priori omiserat, & correxit, & addidit. & si quid præter quod ab illis accepi, hoc tẽpore auctum vel mutatum est, sagaci à me indagine id perquisitũ agnosci poterit. Hæc Vsuardus: quibus constat non tantùm cæterorum antiquorum Martyrologia ab eo fuisse per suum aucta, sed etiam emendata. Post annos ab his circiter quinquaginta Vvandelbertus diaconus & monachus Prumiensis Cœnobij, qui claruit sub Lothario Imper. anno Domini 850. inter illorum temporũ poëtas non ignobilis, heroico carmine Martyrologium scripsit, cuius meminit Sigebert. de viris illust. cap. 130. & Tritthem. pluribus lib. de vir. illust. Ord. S. Benedicti cap. 36. Putatur illud ipsum esse, quod apud Bedæ tomũ primum legitur sub titulo Ephemeridum Bedæ: sed cùm in eo nonnulla recenseantur quæ post Bedę tempora contigerũt, certè Bedæ non esse, exploratum habetur. Post prædictos, Ado episcopus Treuerensis, vir laudatissimus, qui claruit temporibus Gregorij Papæ septimi, & ipse locupletiùs scribens Martyrologium, non tantùm quæ ab aliis viderentur prætermissa, superaddidit; sed & quæ à cæteris breuiùs dicta essent de passionibus martyrum, fusiùs enarrauit. Qui autem post hæc diuersis temporibus in eodem scribẽdi genere versati sint (quoniam de antiquioribus tantùm agere animus est) qui scire cupit, cõsulat prædictum Molani libellum. Cæterùm siquis horum omnium quæ à nobis sunt recensita Martyrologia, & quę posteà accesserunt, originem petat, & ad suum principium reducere velit: omnia è Romano, velut ex trunco ramos, producta esse, cognoscet. quæ etiam si (vt de fluminibus accidit; quæ cùm è suo fonte modica scaturigine fluant, licet maiorum fluminum accessione turgescant, tamen nomen, quod ab eo acceperant, non tantùm non amittunt, sed communicant cæteris) sic à suo principio nomen sumerent: prædicta omnia, non Hieronymi, non Bedæ, vel Flori, non Vsuardi, Adonis, aliorúmve nomine essent inscribẽda, sed Romani Martyrologij ab hoc vel illo aucti, essent potiùs titulo cõsignãda.

CAP.

CAP. X.

De falsis hæreticorum martyribus, eorundemq́ pseudomartyrologiis.

HIs iam de Romano Martyrologio enarratis, & è claris purísque Ecclesiæ Catholicæ fontibus ductis, ac quæ quisque pius sequi debet ostensis: non ab re fore existimamus, imò operæ pretium ducimus, si & de falsis martyribus, atque pseudomartyrologiis ab hæreticis scriptis agamus: ac primùm ostendamus, nusquam gentium nisi in Ecclesia Catholica esse cum corona martyrium. Haud longior vel ambigua de huiusmodi quæstione disputatio esse potest, quam Apostolus, iam prolata sententia, definiuit, dum ad Corinthios scribens 1. cap. 13. hæc de seipso (ne cuiusuis meriti sibi homo blandiatur) ait: Si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Sic ille, & non aliundè quàm ex lege Christi apud Lucam aientis, cap. 11. Qui non est mecum, contra me est; & qui non colligit mecum, dispergit. In eandem sententiam plura in Constit. Clement. libro 1. cap. 9. Sed audiamus quid de his scribat sanctus Cyprianus ad Antonianum epistola 52. edit. Pamel. Si (inquit) ab Ecclesia durè & crudeliter segregatus, ad Gentiles se vias & secularia opera conuertat, vel ad hæreticos & schismaticos, reiectus ab Ecclesia, transeat, vbi & si occisus propter nomen postmodum fuerit extra Ecclesiam constitutus, & ab vnitate atque charitate diuisus, coronari in morte non poterit. Et in fine: Apostatæ verò & desertores, vel aduersarij, & hostes, & Christi Ecclesiam dissipantes, nec si occisi pro nomine foris fuerint, admitti, secundùm Apostolum, possunt ad Ecclesiæ pacem, quando nec spiritus, nec Ecclesiæ tenuerunt vnitatem. Hæc ibi. Idem ad Cornelium Papam epistola 54. Idoneus (inquit) esse non potest ad martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad prœlium, &c. Et ad eundem epist. 57. Non est quòd sibi in confessione nominis blandiatur, cùm constet, si occisi huiusmodi extra Ecclesiam fuerint, fidei coronam non esse, sed pœnam potius esse perfidiæ, nec in domo Dei inter vnanimes habituros esse, quos videmus de pacifica & diuina domo furore discordiæ recessisse. Hæc & alia in eandem sententiam ad Iubaianum epistola 73. de oratione Dominica, & de vnit. Ecclesiæ sæpiùs ingerit; vt cùm ait: Esse Martyr non potest, qui in Ecclesia non est: ad regnum peruenire non poterit, qui eam quæ regnatura est, derelinquit. Et paulo pòst: Cum Deo manere non possunt, qui esse in Ecclesia Dei vnanimes noluerunt: ardeant licet flammis, vel ignibus traditi, vel obiecti bestiis animas suas ponant; non erit illa fidei corona, sed pœna perfidiæ, nec religiosæ virtutis exitus gloriosus, sed desperationis interitus: occidi talis potest, coronari non potest. Hæc Cyprianus, & alia plura eodem argumento. Eadem Optatus Mileuit. contra Parmenian. libro 3. cùm ait: Si suprà memoratos videri Martyres vultis, probate illos amasse pacem; in qua prima sunt fundamenta martyrij, aut dilexisse Deo placitam vnitatem, aut habuisse cum fratribus vnitatem, sine qua nullum, vel nomine potest, vel re esse martyrium, &c. Hæc ipsa sanctus Augustinus agens contra Donatistas sexcẽtis ferè locis inculcat, quos breuitatis causa enumerare prętermittimus. Hæc Ioannes Chrysostomus & Hieronymus dixêre, ac omnes quotquot fuerunt in Ecclesia Catholici Patres. Sed quid amplius? Dei Ecclesia sicut omnes respuit hæreticos pseudomartyres; sic non omnes recipit communionis Catholicæ qui videntur Martyres, sed eos tantùm, quos sicut fide, ita & charitate nouit esse probatos. Nam & in his multæ subesse possunt causæ subeundi martyrium, quæ Deo displicent; quales erant illi, quorum meminit sanctus Augustinus in Breuic. collat. diei 3. cap. 13. In eandem sententiam S. Hieronymus in comment. in epist. ad Galat. lib. 3. cap. 5. hæc ait: Vide quantum bonum sit charitatis: si ita martyrium fecerimus, vt nostras velimus ab hominibus reliquias venerari: si opinionem vulgi sectantes, intrepidi sanguinem fuderimus, & substantiam nostram vsq; ad mendicitatem propriam dederimus; huic operi non tam præmium quàm pœna debetur, & perfidię magis tormenta sunt, quàm corona victoriæ. Hæc ibi, & eadem ferè infrà cap. 4. A cultu talium pseudomartyrum auocat fideles Concilium Laodicenum can. 34. itemque Concilium Carthaginense primum can. 2. his verbis: Martyrum dignitatem nemo profanus infamet, neque ad passiua corpora, quæ sepulturæ tantùm propter misericordiam ecclesiasticam commendari mandatum est, redigat, vt aut insania præcipitatos, aut aliquo tali pacto, aut alia ratione peccati discretos, non ratione vel tempore competenti,

petenti, quo martyria celebrantur, Martyrum nomine appellet. At si quis ad iniuriam Martyrum, claritati eorum adiungat infamiam: placet eos, si laici sint, ad pœnitentiam redigi; aut si sunt clerici, post commonitionem, & post cognitionem honore priuari. Vniuersi dixerunt: Rectè statuit sanctitas vestra: hoc & singulis Conciliis statutum est. Hactenus Concil. Carthag. tempore Constantis filij Constantini Imp. Docuerũt hoc ipsum exemplo & ipsi sancti Martyres, qui ad vltimum vsque spiritum cum hæreticis, qui Christianæ fidei causa eodem detinebantur inclusi carcere, licet breui suppliciũ subituri martyrij, communicare vel saltem verbo recusabant, vt testatur Apollinaris Hierapolis episcopus, antiquus Theologus, apud Eusebium hist. lib. 5. c. 15. in fine. Cùm autem viderent hæretici Catholicam Dei Ecclesiam spiritualibus charismatibus affluentem, innumerisque sanctorum Martyrum trophæis nobilitatam: eius gloriam æmulantes, & ipsi Martyres fingere, pseudomartyres habere, & falsa Martyrologia conscribere studuerunt. Qui eiusmodi laborarunt insania, fuerunt in primis Marcionitæ, ac subinde Cataphrygæ, qui & Montanistæ sunt appellati; de quibus idem qui suprà Apollinaris hæc scribit: Cùm iam omnia illorum argumenta, quæ suprà posuimus, sint penitus confutata, & nihil habeant quod dicant amplius; ad Martyres confugiunt; seque affirmant complures habere Martyres; atque hoc certum argumentum esse virtutis & potentiæ quæ est in prophetico illorum spiritu. Cæterùm istud (vt videtur) à veritate alienissimum est: etenim non pauci aliarum hæresum propugnatores permultos venditant se habere Martyres; non tamen propterea illis consentiemus; neque illos veritatem penes se habere fatebimur. Qui primi ex Marcionis hæresi Marcionitæ vocati sunt, permultis se Christi martyribus abundare prædicant: sed tamen Christum ipsum (vti veritas postulat) minimè cõfitentur. Hæc ille apud Eusebium hist. lib. 5. cap. 15. Porrò iidem, aduersus quos scribit, Cataphrygæ, quo maiorem Martyrum numerum coagmentarent, quasi ex Paracleto iactabant, non esse fugiendum tempore ingruentis persecutionis, vt habes non tantùm expressum, sed & defensum à Tertulliano, dum & ipse iisdem mali spiritus agitaretur furoribus, eo libro cuius est titulus, De fuga in persecutione. Cæterùm quales fuerint eiusmodi nebulones, qui martyrij gloriam venabantur, satis sit in præsentiarum in exemplum adducere Alexandrum pseudomartyrem, de quo Apollonius, clarus inter antiquos scriptores Ecclesiasticos, hæc scribit apud Eusebium hist. lib. 5. cap. 17. Vt non de pluribus verba faciamus, dicat nobis ipsa prophetissa de Alexandri facinoribus, qui se martyrem prędicat, & quem ipsa conuiuio excepit familiariter. Quem etiam alij complures adorant, cuius latrocinia & alia flagitiorum genera, pro quibus debitas pœnas persoluerit, nihil nostra interest commemorare, præsertim cùm in ipsas tabulas publicas satis accuratè relata sint, &c. Prosequitur scelerum eius longiorem historiam. Eiusmodi erant & pseudomartyres Nouatiani, in quos sæpè Cyprianus inuehitur. Quid memorem Euphemitas hæreticos, qui ob multitudinem suorum pseudomartyrum, Martyrianos seipsos cognominarunt? Agit de his Epiphanius in Panar. hæres. 80. Norunt omnes & Donatistas: quibus etsi tempore pacis Ecclesiæ deficeret persecutor, adeò insani martyrij gloria capti erant, vt spontanea diligerent præcipitia, vel mille modis aliunde ex industria neces voluntarias comparatas oppeterent, de quibus Optatus Mileuitanus, Augustinus sæpissimè, ac etiam Theodoretus scripserunt. Habuerunt & Ariani Pseudomartyres, inter quos excelluit execrandus ille carnifex Georgius pseudoepiscopus Alexandrinus, de quo scribit Epiphan. in Panar. hæres. 76. contra Anomæos. Nec hisce monstris caruere Priscillianistæ. At omnes recensere, longum nimis esset. Sed dissimulare non possumus nostri sæculi hæreticorum extremam dementiam, qui (proh dolor) apostatarum, sacrilegorum, sicariorum, flagitiosorum, turpissimorum, ac denique omnibus sordibus inquinatorum hominum catalogum texentes, & ipsi pseudomartyrologia conscripsere, Augiæ planè stabulum. Sed quid mirum? habent vespæ sicut & apes (inquit Tertullianus aduersus Marcionem lib. 4.) fauos suos: etsi in cellularum constructione illas omnino imitari videntur; tamen non sicut illæ in vnam eandemque domum conueniunt, carent enim alueario, quia nesciunt vnitatem; nec insuper mel, quod illuc inferant, habent: ac licet fauum summo labore confecerint, cellulas cellulis intexendo, tamen inanis, aridus, ac melle vacuus semper esse conspicitur. Porrò fauus mellis in Ecclesiæ alueario tantummodò reperitur, quem vnà cum parte piscis assi post resurrectionem Christo obtulerunt Apostoli, de quo & scriptum est in Cant. cap. 4.

Comedi fauum cum melle meo: quem & à sanctis Martyribus in persecutorum rabie coagmentandum (quod habet Iud. cap. 14.) fauus ille mellis ex ore leonis à Samsone depromptus, typicè demonstrauit. Sic etenim fauus Ecclesiæ est melle plenus, vt scateat; sic sacris charismatibus affluens ac redundans, vt effluat. Audi quid vertex ille Theologorum S. Gregorius Nazianzenus de Catholicæ Ecclesiæ Martyribus dicat, scribens in Iulianum apostatam: Ab his dæmones pelluntur, & morbi curantur, quorum apparitiones & prædictiones, quorum vel sola corpora idem possunt quod animæ, siue manibus contrectentur, siue honorentur, quorum vel solæ sanguinis guttæ, atq; exigua passionis signa idem possunt quod corpora. Hæc ille in Iul. Orat. 1. sed eodem argumento hæc locupletiùs in Cygneis carm. dum ait: Orbem igitur hunc penè totum, instar siderum serenis splendoribus, sublimibus thronis, doctrinis, cœtibus, concursibus integrarum familiarum, hymnis conuenientibus collustrant hi, qui iugulati, Christi gloriosi sunt victores. Estque adeò frequens horum luctæ certaminumq; veneratio, vt exiguus puluis, aut reliquiæ veterum ossium, totius ad honorem sufficiat; & nonnullorum saltem appellationem reliquiarum omnino expertem scio locis certis inditam esse pro toto Martyre, quæ tamen eandem vim obtinuerit. O rem prodigiosam? salutem affert sola recordatio. quid si commemorem morborum, malorumque dæmonum purgationem incredibilem à sepulchris profectam, quæ meruerunt aliquando recipere, spirituum illorum incursionibus resistentia? talia sunt meorum athletarum miracula. Hæc Gregor. vbi suprà de summiss. animi, castitate, & temp. edit. Leuencl. Magna sunt hæc; sed quod ad reliquias spectat, maiora his addimus: quòd non tantùm tenuis puluis ex ossibus Martyrum, capillus, vel pannus vilis, aliaque tenuiora eorundem Martyrum monumenta talia præstent; sed etsi super illorum sepulchra flores, vel alia huiusmodi admoueantur, tantam ex his quæ intus sunt sacræ reliquiæ, virtutem hauriant, vt ad animarum corporumque salutem consequendam, ac insuper ad mortuos excitandos potestatem accipiant. Est de his omnibus locuples testis S. Augustinus, qui de Ciuitate Dei libro 22. cap. 8. aliisque in locis hæc fusiùs est prosequutus. Sed adhuc maiora his accipe. Puluis ipse, qui situ sepulchrum obducit, vel circa ipsum iacens pedibus teritur, virtute Martyrum miracula ingentia edere consueuit: quam ob causam Christiani peregrinantes ad veneranda Martyrum sepulchra, pro magno munere sanctum illum colligere puluerem, vt magni pretij margaritas recondere, secum ferre, & ad conciliandam sibi sanctorum Martyrum gratiam domi asseruare consueuerunt. Habes de his egregium testimonium Gregorij Nysseni in Orat. in laudem magni Martyris Theodori, in hunc modum dicentis: Si quis puluerem, quo conditorium, vbi Martyris corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munere puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda terra colligitur, &c. Porrò quot quantáve miracula ex puluere è tumulis Sanctorum collecto Deus operari consueuerit, consule eum, qui hæc est sæpè expertus, fidum testẽ Gregorium Turonensem lib. 2. de mirac. S. Mart. cap. 1. libro 3. c. 12. lib. 4. c. 32. & 33. & seq. De glor. Mart. libro 1. cap. 62. & libro 2. cap. 24. 33. & 45. vbi admiranda reperies. Sed quod adhuc prædicta omnia superare videtur: ipsum oleum, quod nec sepulchra Martyrum tangit, sed circa vel desuper ipsa in lampadibus ardet, eandem omnino, quæ ex sacro Martyris corpore manare consueuit, gratiam miraculorum nancisci solitum; iam plurima de ea re edita tam apud Græcos quàm Latinos exempla declarant. Habes id in primis egregiè testatum à Theodoreto in historia sanctorum Patrum, Theophilis appellata, cap. 21. in Iacobo, vbi admiranda leges de lecytho olei ex lychnis ad Martyrum sepulchra appensis collecti. Venantius Fortunatus & ipse, quam ex eodem oleo sit gratiam consecutus, egregiè carmine cecinit lib. 4. vit. S. Mart. in fine. cui & adstipulatur Paulus diaconus de gestis Lõgobard. lib. 2. cap. 9. Id generis complura narrat Gregorius Turonensis, quæ suis temporibus acciderunt, vt lib. de gloria Confess. cap. 3. & 9. Id ipsum de cera cap. 10. & 69. aliisque in locis. Hæc sunt quæ obiter, prædictorum occasione, ex Catholicæ Ecclesiæ fauis mella deprompsimus. Sed premant hæretici scilicet atque contorqueant vesparum suarum fauos aridos & inanes: non est quod vel saltem guttulam vnam diuinæ virtutis in operatione miraculorum elicere valeant: ad stabiliendam enim fidei veritatem eiusmodi signa atque prodigia ex sacris Martyrum reliquiis Deus ostendi voluit, vt pluribus docet S. Augustinus de Ciuitate Dei lib. 22. cap. 9. & 10. à qua cùm illi semel exciderint, his carere necesse esse quis dubitat? Ad hæc mox

illi, ex diuina ſcriptura comparata tergiuerſatione, vel potiùs honeſta fuga: Signa (inquiunt) non fidelibus, ſed infidelibus. Sic olim & Vigilantius, in quem Hieronymus: Nolo (ait) mihi dicas, ſigna infidelium ſunt: ſed reſponde, quomodo in viliſſimo puluere & fauilla, neſcio qua, tanta ſit ſignorum virtutumque præſentia. Sentio, infeliciſſime mortalium, quid doleas, quid timeas: ſpiritus eſt immundus qui hæc te cogit ſcribere; ſæpè hoc viliſſimo tortus eſt puluere. Hæc ille, & alia plura id generis. Eſto, ſigna ſint infidelium, quales nos eſſe iactatis: certè nobis illa debentur, qui falſis dogmatibus veſtris non credentes, adeò aduerſamur, veſtroſque pſeudomartyres execramur. Exhibeantur ab illis illa diuina miracula, quæ olim à ſanctis martyribus, Gentilibus non credentibus, deteſtantibus, ac perſequentibus, vt crederent, benedicerent, atque adorarent, ſunt exhibita. Si tantopere conamini, vt vobis aſſentiamur: vel vnum ſaltem ex tanta pſeudomartyrum turba diuinum miraculum editum demonſtrate. Sed quid? nunquid colligere poterunt ex ſpinis vuas, aut de tribulis ficus? Certè ex ſententia Domini, non poteſt arbor mala bonos fructus facere. Sed habent non tantùm quod de ſuis ſic excuſent, ſed & de noſtris accuſent. Cùm etenim ex ſanctis Martyribus prodimus certa fide teſtata miracula; quid ad hoc illi, niſi quæ ipſorum patriarchæ dixerunt in Chriſtum Dominum Scribæ & Phariſæi: In Beelzebub principe dæmoniorum eiicit dæmonia? vt habet Matth. 9. Marc. 3. & Luc. 11. Hæc eadem olim (vt auctor eſt S. Hieronymus in Vigilant.) impius Porphyrius, Iulianus apoſtata in Chriſtianos: hæc Eunomius hæreſiarcha, Vigilantius, Euſtatius Sebaſtenus, & Claudius Taurinenſis in Catholicos: hæc denique noſtrorum temporum Hagiomachi, feces hæreticorum, vnà cum prædictis effutiunt. Sed ago gratias Chriſto meo, qui has & ipſe calumnias paſſus, pro ſe ſuiſq; Martyribus in ſacro Euangelio apud Marcum cap. 3. & Lucam cap. 11. luculentam defenſionem inſtituere, & ad curandam tantam mentis inſaniam præſentaneum antidotum præparare dignatus eſt, quo vtinam miſelli iſti vterentur, vt aliquando tandem, licet ſerò, ſed ſeriò reſipiſcerent. Verùm de his ſatis, ac fortaſſe pluſquam inſtituti ratio patiatur: cùm non ſit meum conſilium in præſentiarum de dogmatibus diſputare: id etenim cùm præſtiterint complures diſertiſſimi viri, tum præſertim R. D. Alanus Copus, Anglicanæ Eccleſiæ ornamentum, in hoc ſcribendi genere magna cum laude verſatus eſt, qui aduerſus huiuſcemodi pſeudomartyrologos, piè admodum, diſertè valde, ac luculenter noſtris tempotibus ſcripſit.

EXPLI-

EXPLICATIO EORVM QVÆ IN MARTYROLOGIO ROMANO AD PRONVNCIATIONEM LVNÆ PERTINENT.

IN hoc Martyrologio litteræ quæ ordinatim ſupra Sanctorum hiſtorias ſunt diſpoſitæ, indicant ſingulis diebus totius anni, quota Luna ſit pronuncianda, ſuntque numero 30. quot nimirum ſunt Epactæ, ex quibus cyclus Epactarum compoſitus eſt; quarum hæc eſt ſignificatio: Littera a, ſignificat Epactam j; b, Epactam ij; c, Epactam iij; d, Epactam iiij. & ſic deinceps aliæ litteræ alias Epactas ſignificant; vt in appoſita tabella perſpicuum eſt, in qua ſingulis Epactarum numeris ſingulæ quoque litteræ reſpondent, modò maiuſculæ, & modò minuſculæ.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
j	ij	iij	iiij	v	vj	vij	viij	ix	x	xj
m	n	p	q	r	ſ	t	u	A	B	
xij	xiij	xiiij	xv	xvj	xvij	xviij	xix	xx	xxj	
C	D	E	F	f	G	H	M	N	P	
xxij	xxiij	xxiiij	xxv	25	xxvj	xxvij	xxviij	xxix	*	

Vltima tamen Epacta non eſt ſignata numero arithmetico, ſed hac nota * cui reſpondet littera P maiuſcula. Subſtituuntur autem huiuſmodi triginta litteræ in locum 30. numerorum Epactarum, ſecundùm antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, quæ loco Aureorum numerorum litteras ponebat, ne fortè in Luna pronuncianda fiat error & confuſio inter numeros cycli Epactarum, & numeros deſignantes quot dies habeat Luna. Cæterùm quamuis Martyrologium ſit conſtructum ex triginta litteris ſignificantibus triginta numeros cycli Epactarum; ad inueniendum tamen Lunæ coniunctiones, & dies Lunares, non

Tabella litterarum Martyrologij reſpondentium Aureis numeris & Epactis ab Idibus Octobris anni correctionis 1582. detractis prius decem diebus, vſq; ad finem anni 1699.

Aur.num.	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Epactæ.	xxvj	vij	xviij	xxix	x	xxj	ij	xiij	xxiiij	v
Litt. Mart.	G	g	t	N	k	B	b	n	E	e
Aur.num.	16	17	18	19	1	2	3	4	5	
Epactæ.	xvj	xxvij	viij	xix	j	xij	xxiij	iiij	xv	
Litt. Mart.	r	H	h	u	a	m	D	d	q	

vtimur omnibus triginta, ſed tantùm decem & nouem adhibemus, quot nimirum ſunt Aurei numeri, per quos huiuſmodi triginta litteræ & Epactę æquantur, progrediunturque; & in quorũ locum, ad oſtendendum quota ſit Luna, nouemdecim Epactæ ſuccedunt, quemadmodum in propoſita tabella apparet, in qua decem & nouem Aureis numeris reſpondent totidem Epactæ & litteræ, quæ ab Idibus Octobris anni correctionis 1582. (detractis prius decem diebus) vſque ad annum 1699. incluſiuè, pro quo tẽpore tabella hæc compoſita eſt, aſſumendæ ſunt, donec ad aliud tempus perueniatur, in quo alia tabella accipienda erit, in qua eiſdem decem & nouem Aureis numeris aliæ Epactæ & litteræ reſpondebunt. Diuerſis enim modis inuicem diſponuntur & coniugantur Aurei numeri cum Epactis & litteris Martyrologij, prout Solaris & Lunaris anni magnitudo expoſcit, vt in libro nouæ rationis reſtituendi Kalendarij Romani explicatur; atque exemplum habes in ſequentibus duabus tabellis, quarum prioris vſus incipit ab anno 1700. incluſiuè, duratque vſque ad finem anni 1899. Poſterior autem vſum habet ab anno 1900. incluſiuè, vſque ad finem anni 2199. Reliquæ verò litteræ, quæ in margine exteriore Martyrologij recta deſcendunt, ſunt litteræ Dominicales, quibus hebdomadæ, dies Dominicæ, atque hebdomadarum feriæ denotantur. Numeri item qui prope litteras Dominicales antiquis numerorum notis ſunt deſcripti,

Tabella litterarum Martyrologij respondentium Aureis numeris & Epactis ab anno 1700. inclusiuè, vsque ad finem anni 1899.

Aur. num.	10	11	12	13	14	15	16
Epactæ.	ix	xx	j	xij	xxiij	iiij	xv
Litt. Mart.	i	A	a	m	D	d	q
Aur. num.	17	18	19	1	2	3	4
Epactæ.	xxvj	vij	xviij	*	xj	xxij	iij
Litt. Mart.	G	g	t	P	l	C	c
Aur. num.	5	6	7	8	9		
Epactæ.	xiiij	xxv	vj	xvij	xxviij		
Litt. Mart.	P	F	f	ſ	M		

Tabella litterarum Martyrologij respondentium Aureis numeris & Epactis ab anno 1900. vsque ad finem anni 2199.

Aur. num.	1	2	3	4	5	6	7
Epactæ.	xxix	x	xxj	ij	xiij	xxiiij	v
Litt. Mart.	N	k	B	b	n	E	e
Aur. num.	8	9	10	11	12.	13	
Epactæ.	xvj	xxvij	viij	xix	*	xj	
Litt. Mart.	r	H	h	u	P	l	
Aur. num.	14	15	16	17	18	19	
Epactæ.	xxij	iij	xiiij	25	vj	xvij	
Litt. Mart.	C	c	P	F	f	ſ	

ſpectant ad cyclum Epactarum, è regione quorum ſemper inuenies ſingulis diebus totius anni Lunæ cōiunctionē, ſeu Lunam primam ſub littera ipſius Epactæ ſignificatiua. In margine denique interiore dies menſium vulgaribus numerorum notis ſunt expreſſi.

Ad pronunciandum itaque quota ſit Luna, ſumendus eſt primùm Aureus numerus anni currentis in ſuperiori ordine proximæ tabellæ, vel Epacta currens in medio ordine tabellæ: deinde littera, quæ in tertio & inferiori ordine eiuſdem tabellæ illi Aureo numero vel Epactę reſpondet. Hæc enim littera per numerum qui in Martyrologio ſub ea reperitur, oſtendet quota Luna ſit pronuncianda ſingulis diebus totius anni currentis.

Exemplum. Anno correctionis 1582. Aureus numerus currens eſt 6. & Epacta xxvj. ſub quo Aureo numero, vel Epacta in ſupraſcripta tabella inuenies litteram G. maiuſculam. Hæc ergo ab Idibus Octobris, detractis priùs decem diebus, indicabit quot dierum ſit pronuncianda Luna in Martyrologio Romano ſingulis diebus vſque ad vltimā diem Decembris prædicti anni correctionis 1582. Itē anno 1583. iam emendato tam aureus numerus quàm Epacta erit vij. ſub quo Aureo numero, vel Epacta in eadē tabella reperitur littera g minuſcula, quæ toto eo anno oſtendet in prædicto Martyrologio, quota ſit Luna pronuncianda. Ita vides Lunam primo die Ianuarij pronunciandam eſſe octauā, ſecundo die nonā, tertio decimā, &c. Lunam autem eſſe primam nono kal. Februarij, hoc eſt, die 24. Ianuarij, & ita de ceteris.

Quemadmodum autem ſingulis annis mutatur Aureus numerus & Epacta in Kal. Ianuarij, ita etiam cum Aureo numero & Epacta mutatur littera Martyrologij. Vt quemadmodum anno 1587. Aureus numerus eſt 11. & Epacta xxj. Anno verò 1588. in Kalendis Ianuarij Aureus numerus eſt 12. & Epacta ij. Ita quoque anno 1587. littera Martyrologij eſt B maiuſc. reſpondens Aureo numero 11. & Epactæ xxj. Anno verò 1588. in Kal. Ianuarij aſſumenda eſt littera Martyrologij b minuſc. reſpondens Aureo numero 12. & Epactæ ij. adeò vt vltima die Decembris anni 1587. pronuncietur Luna ſecunda ſub littera B maiuſc: in Kalendis verò Ianuarij ſequentis anni 1588. dicatur Luna tertia ſub littera b minuſcula.

Notan-

Notandum autem eſt, in anno quo currit Aureus numerus 1. Lunam in Kalendis Ianuarij ſemper pronunciandam eſſe vna die minorem, quàm in Martyrologio adnotatur, & ſic deinceps in aliis diebus vſq; ad finem illius Lunationis tantùm. Exemplum: Anno Dñi 1595. tam Aureus numerus quàm Epacta erit xix. littera verò Martyrologij eo anno currens erit u. ſub qua pronunciabis pridie Kalendas Ianuarij, ſiue vltima die Decembris, Lunam trigeſimam: poſtridie verò in Kal. Ianuarij anni 1596. in quo curret tam Aureus numerus quàm Epacta j. pronunciabis Lunam primam ſub littera A maiuſcula; quamuis ſub ea inuenias annotatam Lunam ſecundam: & ita proſequeris quotidie pronunciando Lunam vna die minorem, quouſque peruenias ad finē illius Lunationis, hoc eſt, vſque ad quartum Kal. Februarij, à quo die excluſiuè vſque ad finem illius anni pronunciabis Lunam, vti ſub eadem littera annotatum inuenies. Itidem in futurum faciendum erit, quotieſcunque dicto Aureo numero 1. eadem, vel aliqua alia littera reſpondebit, excepta tamen littera P maiuſc. ſub qua ſemper Luna pronuncianda eſt vt numerus indicat, quemadmodum & in aliis annis fieri ſolet, in quibus non currit Aureus numerus 1. ſed alij Aurei numeri: in his enim Luna pronuncianda eſt, vt indicat numerus ſub littera deſcriptus.

Vt autem intelligas vnde præcedentes tres tabellæ depromptæ ſint, & qua arte aliæ conſtrui poſſint, addidimus ſequentem tabellam litterarum Martyrologij reſpondentium cyclo Epactarum perpetuam, vnà cum tabula æquationis cycli Epactarum, ex qua cuiuſq; anni Epacta, & littera Martyrologij reſpondens perpetuò inuenietur, hoc modo.

Tabella litterarum Martyrologij respondentium Cyclo Epactarum perpetua.

P	l	C	c	p	F	f	f	ſ	M	i
*	xj	xxij	iij	xiiij	xxv	25	vj	xvij	xxviij	ix
A	a	m	D	d	q	G	g	t	N	k
xx	j	xij	xxiij	iiij	xv	xxvj	vij	xviij	xxix	x
B	b	n	E	e	r	H	h	u		
xxj	ij	xiij	xxiiij	v	xvj	xxvij	viij	xix		

Tabula æquationis Cycli Epactarum perpetui.

	Anno Domini.		Anno Domini.		Anno Domini.
N	1	A	2200	q	3600 Biſs.
p	320 Biſs.	u	2300	p	3700
p	500 Biſs.	A	2400 Biſs.	n	3800
a	800 Biſs.	u	2500	n	3900
b	1100 Biſs.	t	2600	n	4000 Biſs.
c	1400 Biſs.	t	2700	m	4100
Detractis x. diebus.		t	2800 Biſs.	l	4200
D	1582	ſ	2900	l	4300
D	1600 Biſs.	ſ	3000	l	4400 Biſs.
C	1700	r	3100	k	4500
C	1800	r	3200 Biſs.	k	4600
B	1900	r	3300	i	4700
B	2000 Biſs.	q	3400	i	4800 Biſs.
B	2100	p	3500	i	4900

Quæratur in tabula æquationis annus propoſitus, vel, ſi is in tabula non inuenitur, annus proximè minor, noteturque littera alphabeti ſiue maiuſcula ſiue minuſcula ad ſiniſtram ipſius collocata: inueſtigetur quoque Aureus numerus propoſiti anni. Deinde in tabella litterarum Martyrologij perpetua ſimilis littera notetur, & cellulæ quæ ab illa littera incluſiuè tertia eſt verſus ſiniſtram, Aureus numerus 1. tribuatur, & ſequenti cellulæ ad dexteram ſubſequens Aureus numerus 2. & ita deinceps, donec ad Aureum numerum propoſiti anni perueniatur, redeundo ad principium tabellæ, quando eam percurreris; computatis quoque duabus litteris F, f, quarum vna maiuſcula, & altera minuſcula, & ſub quibus

Epacta

Epacta xxv. huius generis numeri, & 25. huius notæ collocatur, pro vna cellula. His enim ritè peractis, statim in cellula, in quam propositi anni Aureus numerus cadit, Epacta & littera Martyrologij illius anni reperietur. Vnum tamen diligenter obseruandum est, nimirum vt quando Aureus numerus anni propositi maior fuerit quàm 11. nempe vnus ex posterioribus octo Aureis numeris à 12. vsque ad 19 cecideritque in cellulam litterarum F f, quarum prior maiuscula est, & posterior minuscula, sumatur Epacta 25. huius notæ, & respondens littera f minuscula; Epacta verò xxv. antiquæ notæ, & littera F maiuscula, si in eandem cellulam aliquis ex prioribus vndecim Aureis numeris ab 1. vsque ad 11. qui omnes minores sunt quàm 12. ceciderit.

Exemplorum appositione res planior fiet. Anno Domini 1582. qui est annus correctionis, respondet in tabula æquationis littera D maiuscula, estque Aureus numerus 6. Si igitur in tabella litterarum Martyrologij perpetua tribuas cellulæ litteræ a minusculæ, quæ tertia est à cellula litteræ D maiusculæ, Aureum numerum 1. & sequenti cellulæ ad dexteram Aureum numerum 2. & ita deinceps, cadet Aureus numerus 6. anni 1582. in cellulam Epactæ xxvj. & litteræ G maiusculæ: Epacta igitur xxvj. in Kalendario Nouilunia eo anno, & littera G maiuscula, in Martyrologio ætatē Lunæ indicabit. Item anno 1911. respondet in tabula æquationis prope annum proximè minorem 1900. littera B maiuscula; estq; Aureus numerus 12. Quare si in tabella litterarum Martyrologij perpetua Aureus numerus 1. tribuatur cellulæ litteræ N maiusculæ, quæ tertia est à cellula litteræ B maiusculæ, & Aureus numerus 2. sequenti cellulæ ad dexteram, & ita deinceps, cadet Aureus numerus 12. anni 1911. in primam cellulam tabellæ, cùm Aureus numerus 11. cadat in vltimam, ac proinde ad principium tabellæ redeundum sit. Erit ergo tunc Epacta * & littera Martyrologij P maiuscula. Rursus anno 1715. in tabula æquationis respondet littera maiuscula C, estque Aureus numerus 6. Tribuendo ergo Aureum numerum 1. cellulæ litteræ P maiusculæ, quæ tertia est à cellula litteræ C maiusculæ, in tabella litterarum Martyrologij perpetua, & Aureum numerum 2. sequenti cellulæ ad dexteram, & sic deinceps, cadet Aureus numerus 6. anni propositi 1715. in sextam cellulam. Quare, cùm Aureus numerus 6. minor sit quàm 12. erit tunc Epacta huius generis numeri xxv. & littera Martyrologij F maiuscula. Prætereà anno 1916. respondet in tabula æquationis littera B maiuscula, estque Aureus numerus 17. Quocirca si Aureus numerus 1. detur cellulæ litteræ N maiusculæ, quæ tertia est à cellula litteræ B maiusculæ, in tabella perpetua litterarum Martyrologij, & Aureus numerus 2. cellulæ sequenti ad dexteram, & ita deinceps, redeundo ad principium tabellæ cum Aureo numero 12. cadet Aureus numerus 17. anni 1916. in sextam cellulam. Cùm ergo Aureus numerus 17. maior sit quàm 11. erit eo anno Epacta 25. huius notæ, & littera Martyrologij f minusc. Postremo anno 4218. respondet in tabula æquationis littera l, estque Aureus numerus 1. Quamobrem si tribuamus Aureum numerum 1. cellulæ litteræ u, in tabella perpetua litterarum Martyrologij, quæ tertia est à cellula litteræ l versus sinistram, inuenietur Epacta anni 4218. propositi xix. & littera Martyrologij u, atque eodem modo Epactam & litteram Martyrologij cuiuslibet anni inuenies in perpetuum, si tabula æquationis extendatur vsque ad annum propositum.

Id autem quod dictum est, currente Epacta xxv. cum Aureo numero maiore, quàm 11. accipiendam esse Epactam 25. hoc numeri genere expressam, & litteram f minusculam, ita intelligendum est, vt tunc ad pronunciandam Lunam in diebus mensium accipiatur littera f minuscula prope litteram F maiusculam, non autem illa quæ inter litteras e, & g, minusculas collocata est. Atque hoc diligenter memoriæ mandetur.

Constructionem tam tabellæ literarum Martyrologij perpetuæ, quàm tabulæ æquationis, quia breuiter explicari nequit, & litteræ Alphabeti, quæ etiam sunt litteræ Martyrologij, desumuntur ex tabula cycli Epactarum expansa, dedita opera in librum nouæ rationis restituendi Kalendarij Romani reiicimus, vbi tabula illa expansa Epactarum continetur.

Ex his facilè quis tabellam componere poterit similem tribus superioribus, si velit, in qua nimirum contineantur Aurei numeri, Epactæ & litteræ Martyrologij certis quibusdam annis inseruientes. Vt quoniam vsus tertiæ tabellæ extenditur vsque ad annum 2200. exclusiuè, si quis aliam condere velit, cuius vsus incipiat ab anno 2200. quærenda erit Epacta & littera Martyrologij, vt iam docuimus, anni 2200. Nam si omnes Aurei numeri disponantur ordine, initio facto ab Aureo numero anni 2200. qui est 16. & sub Aureo numero dicti anni collocetur Epacta eiusdem anni, & littera Martyrologij inuenta, nēpe xiij. & n minuscula: deinde reliquæ Epactæ ordine sub aliis Aureis numeris progrediantur per continuā additionem numeri 11. ad præcedētem Epactam, ita tamen, vt Epactæ sub Aureo numero 19. addātur 12. non autem 11. denique si Epactis respondentes litteræ Martyrologij supponantur, prout in prima tabella huius canonis, vel certè in tabella perpetua litterarum Martyrologij sunt descriptæ, composita erit tabella Aureorum numerorum, Epactarum, & litterarum Martyrologij, cuius vsus incipiet ab anno 2200. durabitque vsque ad finem anni 2299. quandoquidem anno 2300. alia tabella condenda est, cùm illi anno in tabula æquationis alia littera respondeat, nempe u. Exempli gratia: Anno dicto 2200. respondet in tabula æquationis littera A maiuscula, estque Aureus numerus 16. Si igitur tribuatur Aureus numerus 1. cellulæ litteræ M maiusculæ, quæ tertia est à cellula litteræ A maiusculæ in tabella litterarum Martyrologij perpetua, & Aureus numerus 2. sequenti cellulæ ad dexteram, &c. cadet Aureus numerus 16. propositi anni in cellulam Epactę xiij. & litteræ n minusculę, à quibus tabella initium sumet, progredieturque hoc modo.

Tabella litterarum Martyrologij respondentium Aureis numeris & Epactis ab anno 2200. inclusiuè, vsque ad finem anni 2299.

Aur. num.	16	17	18	19	1	2	3	4	5	6
Epactæ.	xiij	xxiiij	v	xvj	xxviij	ix	xx	j	xij	xxiij
Litt. Mart.	n	E	e	t	M	i	A	a	m	D

Aur. num.	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Epactæ.	iiij	xv	xxvj	vij	xviij	xxix	x	xxj	ij
Litt. Mart.	d	q	G	g	t	N	k	B	b

Verùm eædem hæ Epactæ, & litteræ Martyrologij faciliùs ex tabella perpetua litterarum Martyrologij extrahentur. Cùm enim Aureus numerus 3. tribuatur cellulæ litteræ A maiusculæ, & Aureus numerus 4. sequenti cellulæ ad dexteram, &c. Aureus autem numerus 2. detur cellulæ illi quæ cellulā litteræ A ad sinistram præcedit, & Aureus numerus 1. alteri cellulæ præcedenti, scribendæ erunt Epactæ & litteræ Martyrologij sub Aureis numeris huius tabellæ temporariæ, quemadmodū in tabella illa perpetua litterarum Martyrologij Aureis numeris respondent, vt in exemplo factum esse cernis. Hinc facilè etiā apparet, qua ratione superiores tres tabellæ temporariæ sint constructæ. Porrò faciliores adhuc vias inueniendæ tam Epactæ quàm litteræ Martyrologij quolibet anno, reperies in libro nouæ rationis restituēdi Kalendarij Romani, quarum vna ex tabula Epactarum expansa, duæ verò aliæ ex rota mobili desumuntur: quas, quoniā maius spatium exposcunt, & non tam facilè imprimi possunt, consultò hic omittimus.

Cæterùm quotiescunque post aliquā tabellam litterarum Martyrologij respondentiū Aureis numeris & Epactis, alia subsequens assumitur, prout litteræ in tabula æquationis indicabunt, pronunciabitur Luna in Kalendis Ianuarij eadem quę vltimo die Decembris pręteriti. Quoniam enim tunc Aureis numeris respondent Epactæ vna vnitate minores quàm in præcedenti tabella, fit, vt nouilunia in Kalendario contingant vno die tardiùs quàm antè. Quare mirum non est, quòd in Kalendis Ianuarij eadē Luna pronuncietur, quæ vltimo die Decembris præteriti, vt fiat quasi status Lunæ: quia hac ratione postponentur omnia Nouilunia in Kalendario vno die, vt æquatio Lunæ exigit. Exemplum: Anno 1699. in quo vsum habet adhuc prima tabella litterarum Martyrologij, est Aureus numerus 9. ac propterea Epacta xxix. & littera Martyrologij N maiusc. sub qua vltimo die Decembris inuenietur Luna esse decima. Deinde anno sequenti 1700. assumitur sequens tabella, estque Aureus numerus 10. ac propterea Epacta ix. & littera Martyrologij i, sub qua in Kalendis Ianuarij reperietur Luna iterū esse decima, quemadmodū vltimo die Decembris inuenta fuit: quia tunc propter æquationem Lunæ fit Nouilunium die 22. Ianuarij, vbi ponitur Epacta ix. cùm alioquin fieri debuisset, si æquatio Lunæ non fuisset facta, die 21. Ianuarij, vbi ponitur Epacta x. quæ sequi debuisset Epactam xxix. præcedentis anni 1699. cùm additis 11. ad 29. fiant 40. à quibus si reiiciantur 30. remanent x. pro Epacta sequentis anni 1700. quæ tamen propter Lunæ æquationem relinquitur, & assumitur Epacta ix. vna vnitate minor. Rursus anno 1899 in quo vsum adhuc habet secunda tabella litterarū Martyrologij, est Aureus numerus 19. ac propterea Epacta xviij. & littera Martyrologij t, sub qua vltimo die Decēbris reperietur Luna esse vigesimanona. Deinde anno sequēti 1900. assumitur sequens tabella, estque Aureus numerus 1. ac proinde Epacta xxix. & littera Martyrologij N maiusc. sub qua in Kal. Ianuarij inuenietur Luna esse trigesima. Sed quoniā, vt suprà diximus, quando Aureus numerus currit 1. pronuncianda est Luna in Ianuario vna die minor quàm annotatū est, vsq; ad proximum Nouiluniū, pronunciabitur tunc Luna iterū vigesimanona, quemadmodū vltimo die Decēb.

Quando verò post aliquam tabellam litterarum Martyrologij respondentiū Aureis numeris & Epactis, iterum proximè antecedens tabella assumitur, quando nimirū in tabula æquationis ea littera reassumitur, quæ in præcedenti centesimo posita fuerat, pronunciabitur Luna in Kal. Ianuarij duobus diebus maior quàm vltimo die Decembris præteriti. Quoniam enim tunc Aureis numeris respondēt Epactæ vna vnitate maiores quàm prius, cùm nondum æquatione indigeret Luna, fit, vt Nouilunia in Kalendario contingant vno die citiùs quàm antè. Quare mirum non est, quòd in Kal. Ianuarij Luna pronūcietur duobus diebus maior quàm vltimo die Decembris præteriti, vt fiat quasi saltus Lunæ: quia hac ratione omnia Nouilunia in Kalendario anteuertent sedes suas vno die, vt æquatio Lunæ postulat. Exemplū: Anno 2399. respondet in tabula æquationis littera u, estq; Aureus numerus 6. Epacta xxij. & littera Martyrologij C maiusc. sub qua vltimo die Decembris deprehendetur Luna esse tertia. Deinde anno sequēti 2400. respondet in tabula æquationis alia littera, nempe A maiuscula, eadem quæ respondebat centesimo 2200. ante centesimum 2300. Estque Aureus numerus 7. Epacta iiij. & littera Martyrologij d minusc. sub qua in Kalendis Ianuarij reperietur Luna esse quinta, nimirum duobus diebus maior, quàm vltimo die Decembris: quia tunc propter æquationem Lunæ fit Nouilunium die 27. Ianuarij, vbi ponitur Epacta iiij. cùm alioquin fieri debuisset, si æquatio Lunæ non esset adhibita, die 28. Ianuarij, vbi ponitur Epacta iij. quæ sequi debuisset Epactam xxij. præcedentis anni 2399. cùm additis 11. ad 22. fiant 33. à quibus si reiiciantur 30. remanent iij. pro Epacta sequentis anni 2400. quæ tamen propter æquationem Lunæ non assumitur, sed in eius locum succedit Epacta iiij. vna vnitate maior, vt dictum est.

Tabella temporaria litterarum Martyrologij.

Anni Domini.	Aur. num.	Epactæ.	Litt. Mart.
1584	8	xviij	t
1585	9	xxix	N
1586	10	x	k
1587	11	xxj	B
1588	12	ij	b
1589	13	xiij	n
1590	14	xxiiij	E
1591	15	v	e
1592	16	xvj	r
1593	17	xxvij	H
1594	18	viij	h
1595	19	xix	u
1596	1	i	a
1597	2	xij	m
1598	3	xxiij	D
1599	4	iiij	d
1600	5	xv	q
1601	6	xxvj	G
1602	7	vij	g
1603	8	xviij	t
1604	9	xxix	N
1605	10	x	k
1606	11	xxj	B
1607	12	ij	b
1608	13	xiij	n
1609	14	xxiiij	E
1610	15	v	e
1611	16	xvj	r
1612	17	xxvij	H
1613	18	viij	h
1614	19	xix	u
1615	1	j	a
1616	2	xij	m
1617	3	xxiij	D
1618	4	iiij	d

Tabella temporaria litterarum Martyrologij.

Anni Domini.	Aur. num.	Epactæ.	Litt. Mart.
1619	5	xv	q
1620	6	xxvj	G
1621	7	vij	g
1622	8	xviij	t
1623	9	xxix	N
1624	10	x	k
1625	11	xxj	B
1626	12	ij	b
1627	13	xiij	n
1628	14	xxiiij	E
1629	15	v	e
1630	16	xvj	r
1631	17	xxvij	H
1632	18	viij	h
1633	19	xix	u
1634	1	i	a
1635	2	xij	m
1636	3	xxiij	D
1637	4	iiij	d
1638	5	xv	q
1639	6	xxvj	G
1640	7	vij	g
1641	8	xviij	t
1642	9	xxix	N
1643	10	x	k
1644	11	xxj	B
1645	12	ij	b
1646	13	xiij	n
1647	14	xxiiij	E
1648	15	v	e
1649	16	xvj	r
1650	17	xxvij	H
1651	18	viij	h
1652	19	xix	u
1653	1	j	a

RVBRICÆ MARTYROLOGII.

LECTIO Martyrologij recitatur quotidie in Choro ad Primam ante Verſ. Pretioſa. excepto triduo ante Paſcha, quibus diebus omittitur.

Legitur autem ſemper præcedenti die lectio illa, quæ memorias Sanctorum ſequentis diei continet, præponendo kalendas, nonas, vel idus, & quantitatem Lunæ eiuſdem ſequentis diei.

Lector non petit benedictionem, ſed abſolutè incipit à kalendis, vt ſuprà: qui etiam in fine leget Lectionem breuem ad abſolutionem Capituli.

Feſta, de quibus eo die ſit officium, ſemper primo loco ponuntur: quod etiam ſeruandum erit & in Feſtis mobilibus, quæ pronuncianda ſunt vt infrà dicetur; & in Sanctis propriis particularium Eccleſiarum in hoc Martyrologio non appoſitis, qui in iis tantùm Eccleſiis & locis, vbi præcipuè memoria eorum celebris habetur, legi poterunt etiam primo loco, ſi de illis ibidem agatur officium: ſi verò non agatur, poſt Sanctos in hoc Martyrologio deſcriptos, ordine ſuo, videlicet Martyres poſt Martyres, Confeſſores poſt Confeſſores, & Virgines poſt Virgines.

In fine cuiuſlibet diei ſemper additur: Et alibi aliorum plurimorum ſanctorum Martyrum & Confeſſorum, atque ſanctarum Virginum. Et reſpondetur à Choro: Deo gratias.

Feſta mobilia cùm ſingulis annis mutentur, non potuerunt in Martyrologio adſcribi; ſed hoc loco poſita ſunt, vt vnumquodque poſt kalendarum & Lunæ pronunciationem immediatè præponatur lectioni Martyrologij illius diei, in qua eo anno celebrabitur, hoc modo:

Sabbato ante Dominicam Septuageſimæ.

Dominica Septuageſimæ, in qua deponitur Canticum Domini, Alleluia.

Feria

Feria tertia poſt Dominicam Quinquageſimæ.

Dies Cinerum, & initium ieiunij ſacratiſſimæ Quadrageſimæ.

Sabbato ante Dominicam Palmarum.

Dominica Palmarum, quando Dominus noſter IESVS CHRISTVS, iuxta Zachariæ prophetiam, ſedens ſuper pullum aſinæ, Hieroſolymam intrauit; cui turba cum ramis palmarum obuiam venit.

Feria quarta maioris hebdomadæ.

Cœna Dominica, quando CHRISTVS IESVS pridie quàm pro noſtra ſalute crucifigeretur, myſteria corporis & ſanguinis ſui diſcipulis tradidit celebranda.

In die ſancto Paſchæ, antequam legantur Kalendæ.

Hac die quam fecit Dominus, Solennitas ſolennitatum, & Paſcha noſtrum: Reſurrectio Saluatoris noſtri IESV CHRISTI ſecundùm carnem.

Deinde pronunciantur Kalendæ, & Martyrologium ſequentis diei.

In Vigilia Aſcenſionis.

In Monte Oliueti Aſcẽſio Dñi noſtri IESV CHRISTI.

In Vigilia Pentecoſtes.

Dies Pentecoſtes, quando Spiritus ſanctus Hieroſolymis ſuper diſcipulos igneis linguis aduenit.

Sabbato infra Octauam Pentecoſtes.

Feſtum ſanctiſſimæ & indiuiduæ Trinitatis.

Feria quarta poſt Octauam Pentecoſtes.

Feſtum ſacratiſſimi Corporis Chriſti.

DE

DE IMMENSA MARTYRVM MVLTITVDINE ELOGIVM CYPRIANI Libro de exhort. ad Martyrium, capite 11.

SI igitur & nos dicati ac deuoti Deo viuimus, ſi ſupra iuſtorum antiqua & ſancta veſtigia iter facimus: per eadem documenta pœnarum, per eadem paſſionum martyria pergamus, hoc ampliorem gloriam computantes temporis noſtri, quòd cùm vetera exempla numerentur, exuberante poſtmodum copia virtutis & fidei, numerari non poſſunt Martyres Chriſtiani, teſtante Apocalypſi & dicente: Poſt hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, &c.

De eodem S. Gregorij Papæ elogium in Homil. 27. in Euang.

Totum mundum, fratres, aſpicite: Martyribus plenus eſt. Iam penè tot, qui videamus, non ſumus, quot veritatis teſtes habemus. Deo ergo numerabiles; nobis ſuper arenam multiplicati ſunt: quia, quanti ſint, à nobis comprehendi non poſſunt.

De Chriſtiana fide tot Martyrum paſſione teſtata in controuerſiam amplius non deducenda, S. Ambroſij elogium in Sermone de SS. Nazario & Celſo.

Magni periculi res eſt, ſi poſt Prophetarum oracula, poſt Apoſtolorum teſtimonia, poſt Martyrum vulnera, veterem fidem quaſi nouellam diſcutere præſumas, & poſt tam manifeſtos Duces, in errore permaneas; & poſt morientium ſudores, otioſa diſputatione contendas. Veneremur ergo in ſanctorum Martyrum gloria fidem noſtram, &c.

MARTY-

MARTYROLOGIVM ROMANVM.

Singulis anni diebus iuxta nouam Kalendarij rationem accommodatum.

IANVARIVS.

1 Kalendis[a] Ianuarij.[b] Luna. A

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
19	20	21	22	23	24	25	26	26	27	28	29	30	1

CIRCVNCISIO[c] Domini noſtri IESV Chriſti, & Octaua Natiuitatis eiuſdem. Romæ ſancti Almachij[d] martyris, qui iubente Alipio Vrbis præfecto cùm diceret: Hodie Octauæ Dominici diei ſunt, ceſſate à ſuperſtitionibus idolorum, & à ſacrificiis pollutis; à gladiatoribus occiſus eſt. Ibidem via Appia coronæ[e] ſanctorum Militum triginta martyrum ſub Diocletiano Imperatore. Item Romæ ſanctę Martinæ[f] virginis, quæ ſub Alexandro[g] Imperatore diuerſis tormentorum generibus cruciata, tandem gladio[h] martyrij palmam adepta eſt. Apud Spoletum ſancti Concordij presbyteri[i] & martyris, temporibus Antonini[k] Imperatoris: qui primo fuſtibus cęſus, dehinc equuleo ſuſpenſus, ac poſtea in carcere maceratus, ibique angelica viſitatione conſolatus, demùm gladio vitam finiuit. Eodem die ſancti Magni[l] martyris. Cęſareę in Cappadocia depoſitio ſancti Baſilij[m] epiſcopi, cuius celebritas decimooctaua kalendas Iulij, qua die ordinatus fuit epiſcopus, potiſſimùm recolitur. In Africa beati Fulgentij[n] eccleſiæ Ruſpenſis epiſcopi, qui tempore VVandalicæ perſecutionis, ob catholicam fidem, eximiamque doctrinam ab Arianis multa perpeſſus, & in Sardiniam relegatus; tandem ad propriam eccleſiam redire permiſſus, vita & verbo clarus, ſancto fine quieuit. In territorio Lugdunenſi, monaſterio Iurenſium, ſancti Eugendi[o] abbatis, cuius vita virtutibus & miraculis plena refulſit. Apud Siluiniacũ ſancti

 Odi-

Odilonis [p] abbatis Cluniacensis, qui primus commemorationem omnium fidelium defunctorum prima die post festum omnium Sanctorum in suis monasteriis fieri præcepit: quem ritum postea vniuersalis Ecclesia recipiens comprobauit. Alexandriæ depositio sanctæ Euphrosynæ [q] virginis, quæ in monasterio virtute abstinentiæ, ac miraculis claruit.

¶ Et alibi aliorum plurimorum sanctorum Martyrum & Confessorum, atque sanctarum Virginum. ℟. Deo gratias.

Sic semper terminatur lectio Martyrologij.

IANVARII 1.

ALENDIS Ianuarij.] Dies hæc olim celeberrima fuit Romanis: nouis enim consulibus magistratum ineuntibus, nouus etiam annus inchoabatur. Id etenim (vt omittã scriptores ethnicos) Christiani etiam authores testantur. extat de his in primis Valentiniani & Valentis Imperatorum rescriptum l. 1. ne quid pub. læt. C. Theod. & nouel. cõstit. Maioriani Imp. tit. 3. de ritu Imperij. idem Saluianus Massiliensis de vero iudicio & prouid. Dei lib. 6. Sidonius Apollinaris lib. 1. epist. 9. Cassiodorus Variar. lib. 2. epist. 1. & lib. 6. epist. 1. itemque plures alij tradunt. Cùm autem in anno auspicando diuersi fuerint diuersarum gentium mores: cur à Kal. Ianuariis potiùs quàm ab alio aliquo mense apud Romanos annus sumat exordiũ, Plutarchus in Problem. q. 19. eam affert rationem, quæ probatur ab omnibus: nimirum quòd Sol progrediendi fine facto, conuertitur & ad nos cursum reflectit: Tunc enim in ipsa (inquit) quoque natura conuersio quædam fit, quæ luminis tempus auget & tenebrarum minuit, nobisque propiùs admouet principem ac dominum vniuersæ fluxæ naturæ. Hæc ille. Vt autem Christiani eandem inirent rationem auspicandi anni, non tantùm dicta naturalis ratio persuasit, sed quæ huic accessit persimilis, at longè præclarior: nimirum quòd his ferme diebus nouus Sol, ipse Christus redemptor noster mundo offuso tenebris nascens illuxit; sicque diuino planè consilio accidit, vt eodem ferme tempore vterque Sol diuersa luce Orbi terrarum affulserit; Vnde egregiè Prudentius in Cataëmer.

Quid est quod arctum circulum
Sol iam recurrens deserit?
Christúsne in terris nascitur,
Qui lucis augeat tramitem?

His igitur simul concurrentibus, placuit Christianis Ecclesiastica monumenta ex Consularibus Fastis perpetua memoria commendare. Primus omnium (vt auctor est Beda de ratione temp. c. 45.) Dionysius cognomento Exiguus, scribens Paschales circulos, ab Incarnatione Domini nostri Iesu Christi maluit tempora numerare: qualis autem quantúsve hic fuerit, Cassiodorus illi ęqualis lib. 1. instit. diuin. lect. pluribus docet. Porrò ipsæ Kalendæ Ianuarij primitiis Christi Redemptoris nostri sanguinis consecratæ, & multò pręclariori purpura illustratæ, nobis sacrosanctæ sunt redditæ. At verò sicut huius diei celebrandi diuersa fuit causa Gentilibus, ac Christianis: ita & diuersus atque adeò contrarius fuit colendi modus vtrisque. vt enim illi multiplicatis victimis, auctis superstitionibus, indecoris corporis motibus choreas ducentes, dapium publicarum ingluuie, nefandis cruentisque spectaculis fœdabant potiùs diem, quàm colebãt: sic isti contrà summa illum sanctitate ac puritate transigere studebant: atque vt illorum superarent impietates, & in Deum iniurias quodãmodo vindicarent; propensiori studio, additis ieiuniis & litaniis, quibusdam velut expiationis hostiis, diuinum offensum numen placare satagebant. Vnde S. Ambros. de Kal. Ian. ser. 11. edit. Rom. Tunc (inquit) nos simus sobrij, atque ieiuni, quò intelligant lætitiam suam nostra abstinentia condemnari, &c. In quam etiam sententiam hæc ait sanctus Augustin. in Psal. 98. Per istos dies ad hoc ieiunamus, vt quando ipsi lætantur, nos pro illis gemamus. hæc ipse. De ieiunio præterea eius diei ab ecclesia olim celebrari solito agit Ordo Rom. c. 20. & Albinus Flac. de diuin. offic. c. 4. Litanias etiam eadem ex causa ea die celebrandas, sanctos patres statuisse, testatur secunda synodus Turonensis can. 18. ne præterea ea die lætitiæ cãticum caneretur Alleluia, vetuit synodus Toletana cap. 10. Perdurauit eiusmodi religiosus ritus in ecclesia, quousque Gentilium superstitio permansit; qua demum abolita, de ea veluti triumphans sancta Dei Ecclesia spirituali gaudio exultans (secundùm illud Propheticũ Isa. c. 61.) coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, & pallium laudis pro spiritu mœroris accepit. At quoniam praui frutices, quamuis semel excisi, iterum pullulare non desinũt: vix credi potest, quantum laboris insumpserint sancti patres, vt infaustos palmites iterum exurgentes non tantùm verbi falce præciderent, sed & radicitus prorsus euellerent. Hinc illæ ipsorum de Kalendis Ianuarij ad populum declamationes, vt in dicto S. Ambrosij ser. 11. itemque S. Augustini, cuius sermonis tãtùm habetur fragmentum in edit. Louan. tom. 10.

S. Maximi Taurinensis, & S. Petri Chrysologi ser. 155. qui & perbellè describit turpes illos Gentiliũ ritus nõdum planè ea ætate extinctos, quibus quales essent dij Gentium, ipsi cultores eorũ, sua sponte facilè demonstrarent. è Græcis S. Ioannes Chrysostomus idipsum præstitit homilia in Kalendis habita, idemque homilia prima de Lazaro commendat auditorum pietatem, qui diem Kalendarũ spiritualibus officiis transegissent, aitque: Hesternum diem, cùm esset festum satanæ, fecistis festum spiritus, &c. Nec tantùm patres pro concione; sed, & in sacris conciliis, ea die fieri solitas superstitiones, sancitis sanctis legibus, vetuerunt; vt in synodo Turonen. 2. c. 23. in Antisiodoren. c. 1. quo prę-sertim strenæ adhuc vsu retentæ, sunt prohibitæ; quas etiam à Tiberio Imperatore olim esse moderatas, scribit Suetonius cap. 34. ac demum à Maioriano Imp. vetitas esse, nouella constit. de curia lib. edita mõstrat. Quæ nam fuerint strenæ, & cur sic dictæ, declarat Festus verb. strenæ. Ex Græcorũ synodis Martinus Bracaren. collect. c. 73. recitat vetitum esse Christianis, ea Kalendarum die, viridi lauro, vel aliis virentibus arborum ramis ornare domos, ead. 26. q. 5. cap. Non liceat iniquas. Romæ Gregorius tertius inueteratam in cæteris abusionẽ tollendam curauit, eiusq; successor Zacharias malæ arboris ramos vsque in Gallias propagatos Apostolica falce succîdit; vt apparet ex epistola S. Bonifacij episcopi Moguntini scripta ad Zachariam Papam, aliaque eiusdem Pontificis ad eundem Bonifacium. est canon pœnitẽtialis. 88. de obseruantibus Kalendas Ianuarij, vt annis tribus pœnitentiam agant. Porrò non tãtùm Ianuarij, sed & Martij Kalendas iisdem Gẽtilium ritibus labefactatas, Sexta synodus can. 62. restituit, purgauitque.

[b] Luna] Luna in Martyrologio pro die ponitur; idque à diuersis nationibus olim vsurpatum constat; vnde S. Ambrosius in epist. ad episc. per Æmiliam constitutos: Naturalis (inquit) vsus nationum exterarum Lunam pro diebus appellat. hæc ipse. Sanè quidem Varro de re rust. lib. 1. c. 37. Lunam primam & Lunam extremam diem primũ & nouissimum mensis dicit. In hanc sententiam Plinius lib. 2. cap. 97. hæc ait: Æstus tribus diebus consistit, septima, octaua, & nona Luna. hæc Plin. Idemque lib. 35. c. 2. Luna vigesima sacrificari solitum Natali tradit. Athenienses itidem; de quibus Iosephus antiq. lib. 14. c. 16. ait: Miserunt ad eũ decretum scriptum in hanc sententiam: Sub Iudice & Sacerdote Dionysio Asclepiadis Pameni mensis Luna vigesima oblatum est. Agit de his sanctus Gaudentius Brixianus in tractatu in Exod. Quòd verò Kalendæ, Idus, & Nonæ antea præmittantur, cùm Martyrologij dies annunciatur; id ea ex causa Latina ecclesia antiquitus facere consueuit, vt ex certis numeri notis adiectis legitimę Lunę certiora essent tempora ad festa Paschalia celebranda; cùm alioqui Gentiles leuibus ex causis intercalare consueuerint dies. Ceterùm congruunt ea nomina Kalendæ, Nonæ, & Idus, tribus Lunæ mutationibus, vnde etiam nomina acceperunt, vt eruditè docet Plutarchus in Probl. Rom. quæst. q. 24. Licet alij alias afferant rationes. Vide Macrob. Satur. lib 1. c. 15. Sic igitur per Kalendas, Nonas, & Idus, dies singulos recensendo, idem est, Lunę cursum trifariam distinctum significare. Quòd autem antiqui patres, ac ipsa denique Ecclesia Catholica mensis Lunaris dies, Lunas potius quàm dies dixerit: ea de causa id factum apparet, vt distinguerentur dies mensium Lunarium à diebus mensium Solarium, vt sicut sunt inter se diuersi, ita, ne confusio nominum fieret, esset & distincta vtriusque nomenclatura. Cur autem in Martyrologio antequam Sanctorum Martyrum natalitia recenseantur, ponitur tabella duplicis numeri, ac duplicis litterarum ordinis respondentium Aureo numero & Epactis, quam Beda de temporum rat. c. 21. appellat Libellum annalem, qua vnà cum die mensis Solaris dies etiam mensis Lunaris pronunciatur: id quidẽ constat factum more maiorum, vt ex diebus mensium anni Lunaris, cognosci possit tempus festi Paschalis, aliarumque solennitatum mobilium: ex diebus autem anni Solaris, quibus sunt descriptæ festiuitates immobiles; conferendo eos cum diebus anni Lunaris, possit intelligi, quota Luna sint pronunciãdæ ipsæ festiuitates immobiles. Antiquitus etenim ante obseruationem anni Solaris, cùm apud Hebræos, Ægyptios, Romanos, atque alias nationes, obseruarentur anni Lunares: eam consuetudinem, occasione diei Paschatis cuiusque anni peruestigandi, vnà cum obseruatione anni Solaris Catholica recepit Ecclesia, & transmisit ad posteros, vt in Kalendariis simul iungerentur Lunaris annus atque Solaris. cùm igitur olim in Fastis (de quibus diximus) Christianorum, exactissima diligẽtia natales dies Martyrum adnotari iuberentur: eos tam Lunaris quàm Solaris mensis diebus consignari consueuisse, putandum est: Sic itaque vt olim descripta sunt natalitia Martyrum; ita idem recitandi vsus in Ecclesia laudabiliter perseuerat. Agit de prædictis pluribus vir eruditus Aloysius Lilius in lib. quem scripsit de noua ratione restituendi Kalẽdarij Romani, quem proximè edendũ putamus.

[c] Circuncisio.] Duplex reperitur huius diei inscriptio. Nam & Circuncisio Domini, & Natiuitatis Octaua dicitur. In antiquis manuscrip. nonnunquam titulo tantùm Octauæ Natalis Domini prænotatus hic dies legitur: idque & can. 1. de cõsecr. dist. 3. & homiliæ patrum eo die habitæ suæ inscriptione significant. Sed cùm eodem die Circuncisio Domini nostri præcipuè coleretur, inde factum est, vt etiam Circuncisionis Dominicæ nomine insignitus reperiatur. In præfatione huius sacri diei, quam legimus in Sacramentario S. Gregorij Papæ, hæc habentur: Per Christum Dominũ nostrum, cuius hodie Circuncisionis diem & Natiuitatis Octauam celebrantes, &c. sic habet vetus codex Vaticanus, secundùm quod vetustatis monumẽtum in huius diei inscriptione primùm quidem Circũcisio, deinde Octaua poni videtur: cùm alioqui hi qui egerunt de diuinis officiis, tantùm de Octauis Domini tractatus inscribant, prout habet Ordo Rom. Albinus Flac. c. 3. Amalarius lib. 4. cap. 32. Mycrolog. c. 30. idque etiam in conc. Mogunt. cap. 36. Cætera de huius solennitatis mysterio consule Ord. Rom.

[d] Almachij mart.] De eodem hac die Bedæ, Vsuardi, & Adonis Martyrologia; Albinus Flaccus

eiusdem meminit de diuin. offic. c. 4. Hic quidem non temporibus Diocletiani passus est (vt putarũt aliqui, nullius quidem veterum testimonio ducti) sed imperante Honorio Augusto, cuius tempore Alipius, de quo hîc agitur, Vrbanam præfecturam administrauit. Hic ille est Alipius Gentilis homo, ad quem extant scriptæ plures epistolæ Symmachi consularis, lib. 6. Dictusq; reperitur Faltonius Probus Alipius, frater vterinus Q. Clodij Hermogeniani Olybrij, qui cum Ausonio Gallo gessit consulatum; cuius hæc inscriptio legitur Romæ in basi cuiusdam statuæ in vico qui ducit ad Græcorum collegium posita Q. CLODIO HERMOGENIANO OLYBRIO V. C. FRATRI ADMIRANDÆ PIETATIS FALTONIVS PROBVS ALIPIVS V. C. Hic itaque Almachius de quo agitur, ille esse videtur, quem Theodoretus libro 5. hist. c. 26. Telemachum vocat; sic etiam appellat eum Paulus diac. seu potius Ioannes diac. in miscel. histor. Nec quenquam moueat, si aliquantum diuersa videantur nomina, cùm facile sit in his errare; nam quem Almachium dicimus, Otho li. 4. c. 19. Ditimachium appellat, fortasse quòd dirimat bellum. Nec illud cuiquam dubitationem faciat, quòd ille quem ponit Theodoretus, lapidibus obrutus; hic autem à gladiatoribus necatus dicatur; cùm etiam in sacris historiis reperiatur frequenter aliquid ab alio enarrari, quod alius omiserit. Verùm cùm locus, persona præfecti, tempus, & necis causa conueniant, videtur superfluum de aliis dubitare. Quòd autem idem auctor hunc, quem nominat Telemachum, dicat adscriptum ab Honorio Imperatore in numerum martyrum: id sic accipias, vt quòd Catholica Ecclesia statuit, ipse sanctione munierit; sicut videmus cęteras Christianorum ferias Imperatorum legibus stabilitas: quod quidem tam in Codice Theodosiano, quàm Iustinianeo sanctiones sub titulo de feriis positæ indicant. Iam reliquum esse videtur, vt dubitationi illi occurramus, quæ ex Constantini Imp. lata lege de gladiatorib⁹ manare videtur, quæ in Codice Theodosiano atque Iustinianeo tit. de gladiat. habetur, qua gladiatorum spectacula sunt vetita. si enim ea munera iam Constantini sunt legibus antiquata; quomodo accidere potuit, quod scribit Theodoretus, sub Honorio Imp. hunc ea de causa, quòd gladiatorum spectacula impedire voluerit, martyrium subiisse? Ad hæc dicimus, eam Constantini legem cum ipso auctore esse extinctam: nam sub Constantio eius filio, eadem gladiatorum munera edebantur, vt apparet ex l. 2. de glad. C. Theod. qua constat Constantium ea restrinxisse, non tamẽ omnino, ne fierent, prohibuisse. quin etiam Honorij temporibus eiusmodi editiones fieri solitas ex l. 3. eiusdem tituli satis constat. hæc præterea testatur S. Augustinus lib. 6. confess. c. 8. qui ea se spectacula Romæ vidisse doluit ingemuitque. eadem frequentissima fuisse illis temporibus, Prudentius satis docet, dum agens aduersus Symmachum, in fine operis ad Valentinianum Augustum conuersus, vehementer rogat, vt iubeat ea funesta spectacula aboleri. Symmachus etiam de exhibitione gladiatorum in consulatu Flauiani, ad ipsum scribens libro 2. epist. 46. pluribus agit. Hæc itaque tam dira spectacula edi cùm videret S. Almachius, de quo agimus; diuino afflatus spiritu, sanguinem sanguine abstergendum putauit; nec eum fefellit opinio. quid enim cruori martyris inconcessum, cùm omnia mũdentur in sanguine? Ecce etenim quod Imperator leges sanciendo non valuit perficere, Almachius effundendo sanguinem impetrauit. vnde apposité ea de causa fortasse idem à Græcis Telemachus appellatur, paululum immutato nomine, quòd finem pugnæ illi gladiatoriæ imposuerit ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς μάχης.

[e]Coronæ sanctorum Militum triginta.] De iisdem Beda, Vsuardus, Ado, & vet. manuscr. Hîc animaduertere libet, sanctam Dei Ecclesiam, quæ Spiritu sancto docente, veram verborum ac rerum proprietatem didicit, acerbissimas martyrũ passiones, coronas; ac vitæ exitum, natalẽ diem appellare consueuisse. Fuit nonnullorum sententia, ipsis Kalendis Ianuarij temperatum esse à cæde martyrum, eò quòd Gentiles mira celebritate eam diem colerent; quodque in quadam epistola, quæ fertur nomine S. Hieronymi ad Chromatium, hæc scripta habeantur: Nullus sit dies, quo non intra quingentorum martyrum numerus reperiri possit ascriptus, excepto die Kalendarũ Ianuarij: hęc ibi. His quidẽ cùm in primis refragentur omnia Martyrologia, ac etiam S. Gregorius libro 7. indict. 1. epist. 29. dum ibi nullum excipit diem, quo nõ celebrentur natalitia martyrum: repugnant etiã quæ scribit Sueton. in Tiberio cap. 61. his verbis: Nullus à pœna hominum cessauit dies, ne religiosus quidem & sacer. animaduersum in quosdam ineunte anno nouo. hæc ibi. idem in Claudio c. 29. hæc verba: Syllanus abdicare se pretura ante quartum kalend. Ianuarij, morique initio anni coactus. hæc Suetonius de sæuissimis principibus; quibus certè non fuerũt mitiores, qui in Christianos, promulgatis edictis, acerbissimè sæuierunt. Cæterùm scimus iure antiquo Romanorum nõ tantùm ipsis Kalendis Ianuarij, sed etiam reliquorum mensium Kalendis, & Idibus, ac cæteris eorum feriis, nõ tantùm à cæde, sed à quacunque læsione Romanos magistratus cessasse: ipsis enim feriis vim alicui, licet ex lege, inferre, piaculare erat, vt pluribus docet Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 15. & tamen innumeros ferè martyres, illis ipsis diebus passos esse, exploratissimum est. Nec tantùm id Imperatorum volũtate, sed & furentium Præsidũ iussu. habes de his Philonis Iudæi testimonium in libro, quem scripsit in Flaccum Ægypti præsidem, vbi hæc leguntur: Mos est in neminem damnatum animaduertere, donec solennes celebritates, natalitiaque Augustorum festa prætereant. At ille per eos ipsos dies iniustis pœnis affligebat homines innoxios. & paulo pòst: Noui (inquit) quosdam cruci affixos, instante tali festo de cruce depositos, & ad sepulturam cognatis ex more redditos: quandoquidem decebat vel ad mortuos redire aliquem fructum ex Imperatoris natalib⁹: at iste, nõ mortuos deponi de crucib⁹, sed viuos crucifigi iubebat, &c. hæc Philo.

[f]Martinæ.] De eadem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Habentur res gestæ ipsius, quas retulit Surius in tomo 1. In cod. manuscrip. nostræ biblioth. legimus eã passam anno quarto Alexandri Imperatoris: necnon & milites septemdecim martyrum carnificinæ præfectos, & sanctæ Martinæ opera ad Christum conuersos, ad decimum septimum Kalend. Nouembris, truncato capite, martyrij corona donatos. Extant in hunc diem vestigia celebrioris memoriæ sanctę Martinæ Romæ ad radices Capitolij, apud arcum Seueri: meminit oratorij sanctæ Martinæ Ioannes diaconus in vita sancti Gregorij libro 4. cap. 93.

[g]Sub Alexandro Imp.] Hîc nõ leui quidem obiectioni occurrendum mihi videtur. Quonam pacto S. Martina, & alij martyres, quorum non est exiguus numerus, sub Alexãdro Imperatore passi dicantur, cùm veterum historicorum auctoritate probetur, ipsum fuisse Christianorum studiosissimum, multaque in eos beneficia & officia contulisse: vtpote Mammeæ filium; quæ, vt scribit Eusebius hist. lib. 6. c. 15. erat Christianorum cupidissima: quamobrem non tantùm Christianos suo iure viuere permisit; sed (vt scribit Lampridius in Alexandro) in Larario, vbi matutinis horis rem diuinam facere consueuit, inter superstitiosas deorum imagines, Christi etiam nostri Redemptoris pósuit effigiem; habuitque in animo Christo, sicut & diis, templum erigere, sed ab idolorum sacerdotibus est impeditus; cùm ex illorum responsis affirmarent, omnes futuros Christianos, si quod moliebatur effecisset, ac reliqua iam templa deserẽda. addit etiã, eundem Imperatorem in curandis prouinciis, ac præficiendis Præsidibus, laudatissimos Christianorum mores fuisse sectatum: ac denique de eodem refert, in iudiciaria controuersia rescripsisse pro Christianis aduersus Gentiles. Quod autem dubitationem auget, est illud, quòd scribit Herodianus lib 6. eundem Alexandrum, quatuordecim annis, quibus regnauit, inter alia eius humanitatis officia, sine sanguine Imperium gubernasse. Nõ leuis quidem difficultas; sed tamen quæ facilè tolli possit, si ex Lampridio Herodianus declaretur, qui ait, Imperium Alexandri sic dictum esse ἀναίματον, hoc est, incruentum, vel sine sanguine, eò quòd nulli senatorum necem intulerit, quod alij fecerant ante ipsum Imperatores; cùm alioqui, vt idem ait, durus, tetricus, & seuerus admodum habitus fuerit, & ob id cognomento Seuerus sit appellatus, quòd plurimos iustis, vt sibi videbatur, ex causis occidi mandauerit; imò propter nimiam seueritatem, quam in milites exercuit, ab iisdem tandẽ occisum fuisse tradit. hæc ex Lampridio, quibus ex Herodiano obiectio diluitur. Illa autem quæ spectãt ad Christianos, in quos multa ab eo collata beneficia idem auctor commemorat, sic accipias; ipsum nullum aduersus Christianos persecutionis edictum promulgasse; non tamẽ erga ipsos ita affectũ fuisse, vt antiqua iura Romanorum, & prædecessorum edicta, quibus Christiani plecterentur, silere iusserit. Antiquo etenim Romanorum iure peregrinos deos, eorumque cultum in Vrbem introduci vetitum esse, nemo ignorat: id enim cùm Ethnicorum complures testantur, tum etiam Tertullianus scribit in apologet. Recitat eam legem Cic. li. 2. de legibus, quæ est huiusmodi: Separatim nemo habessit deos: néue nouos; sed ne aduenas, nisi publicè ascitos, priuatim colunto. hæc lex xij. tab. Quin & Mecœnas (vt Dio est auctor lib. 52.) non tantùm deos peregrinos non inferendos in Vrbem, verùm etiam exteros homines alienæ religionis cultores, ad Romanorum deorum cultum diris etiam suppliciis adigendos, Augusto persuasit; eam potissimũ rationẽ obtexens, vt securitati Reipublicæ consultum esset. At nec Imperatori liberum erat absq; senatusconsulto deos in Vrbem adsciscere alienos; vt de Tiberio Augusto testatur Tertullianus in apologet. His autem in suo robore manẽtibus iuribus, multas deinde aduersus Christianos ab Imperatoribus leges superadditas fuisse, nullus dubitat: quas quidem omnes sub Alexandro Imperatore vim ac robur obtinuisse, quãplurima vetera monumenta, ipsa martyrum acta testãtur. Alexander enim optimè Reipublicæ cõsultum cupiens, bellicis ipse negotiis occupatus, prætoriam præfecturam credidit Domitio Vlpiano, illique cum Paulo, vt præstantissimis illius ætatis iureconsultis, rerum summam delegauit, vt Lamprid. scribit in Alexandro; illisq; relicta Reip. administratione, in expeditionibus militaribus totus erat. Iam verò quonam modo in Christianos affecti essent ij, quibus Reipub. administrandæ cura demandata erat; ex eo constare satis potest, quòd idem Paulus I. C. aduersus Christianos, suppresso religionis nomine, lib. 5. sent. tit. 21. ita respondisse legitur: Qui nouas & vsu & ratione incognitas religiones inducunt, ex quibus animi hominum moueantur, honestiores deportentur, humiliores capite puniãtur. hęc Paulus. Sed parua hæc sunt, si cum iis conferantur, quæ cùm alios illius temporis iureconsultos, tum præsertim Domitium Vlpianum illorum omnium coryphæum, penes quem præfecturæ munus & summa rerũ erat, Christianis infensissimum, Lactantius fecisse deplorat lib. 5. c. 11. cùm ait: Quinetiam sceleratissimi homicidæ contra pios impia iura cõdiderunt: nam & constitutiones sacrilegæ, & disputationes iurisperitorum leguntur iniustæ: Domitius de officio proconsulis libro septimo rescripta principum nefaria collegit, vt doceret quibus pœnis affici oporteret eos, qui se cultores Dei confiterentur. hæc Lactant. Excidit liber ille Vlpiani de officio proconsulis, à Christianis (vt putamus) Imperatoribus ex albo cæterarum legum expũctus; remanserunt tamen quędam fragmenta eiusdem, ex quibus possimus cætera facilè iudicare, vt l. congruit. ff. de officio præsidis: qua agitur, vt Præses cùm ingreditur prouinciam, primùm omnium inquirat de sacrilegis. porrò sacrilegos à Gentilibus dici consueuisse Christianos, Iustinus martyr, Tertullianus, Arnobius ac cæteri qui scripserunt apologias, planè demonstrant. ad hoc ipsum spectat illud, vt procõsul prouinciam ingressus, templa lustret, & circumeat. l. si in aliam. ff. de off. proc. Eiusdem etiam est illud responsum, vt improbatæ religionis libri tollerentur. l. 4. ff. famil. hercis. Ex his omnibus quisque facilè poterit existimare, quo statu esset Christianorũ causa sub talibus Orbis iudicibus: ne habeat quid amplius miretur, cùm audierit, sub Alexandro Imperatore complures martyres esse passos. Verùm ipse Domitius, penes quem summa rerum erat, suæ sæuitiæ meritas pœnas dedit, sæuissimè cęsus à militibus prætorianis, vt Lampridius scribit. Egimus

de his pluribus in Annal. eccleſiaſt. vnde & hæc deſcripſimus. Illud poſtremò lectorem monēdum putamus, vt cùm in vita S. Martinæ vel aliis legerit, Chriſtianos cauſam dixiſſe coram Alexandro Imperatore: ſciat illa non eſſe puriſſima ipſa martyrum acta publica excepta à notariis actuariis corã præſide, ſed potius eſſe actorum paraphraſes ſuperadditas, prout quiuis prudēs facilè poterit iudicare.

[h] Martyrij palmam.] Non tantùm apud Iudæos (vt ex pleriſque diuinæ ſcripturæ locis apparet) erãt palmæ victoriæ inſignia; ſed & apud Græcos, ex quibus ad Romanos eadem prouenit conſuetudo, vt victoribus palmæ darentur: ſed id non ante debellatos Samnites, vt habet Liu. lib. 10. in fine decad. 1. Quòd ſit in palma victoriæ ſymbolũ, habes ex Plutarch. lib. 8. q. 4. Sympoſiac. narratum à Gellio lib. 7. c. 6. Certè his inſignibus nobilitatos ſanctos martyres vidit S. Ioannes Apoc. c. 7. vt non mireris ſi in Martyrologio ſæpius leges ſanctos Martyres palmam accepiſſe martyrij: eſt enim ea dicendi phraſis ex diuinis ſcripturis comparata, atque antiquitus vſurpata.

[i] Concordij epiſcopi.] De ipſo etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij, hiſque conſentiũt vet. manuſcrip. Eius res geſtas deſcripſit Sur. to. 1. ſed aliqua in eis inſunt corrigenda, iiſdemque nõnulla addenda, vt vidimus in amplioribus eiuſdem Cõcordij actis manuſcrip. Si Deus conceſſerit, in omnes ſanctorum vitas, quæ hactenus editæ reperiuntur, ſcholia elaborabimus; quibus quid in eis veri certique, quid item ambigui vel falſi reperiatur, aperiemus. Plura de Concordio habentur in vita S. Conſtantij epiſcopi Peruſini, quam manuſcrip. accepimus ab illa eccleſia. Habet & Mombrit. deſcriptum martyrium S. Concordij to. 1. vit. ſanct.

[k] Antonini Imp.] Perſecutio ſub Antonino ponitur quarta à S. Auguſtin. lib. 18. de Ciuit. Dei c. 52. & ab Oroſio lib. 7. c. 15. à Seuero autem lib. 2 quinta numeratur; vbi quartam dicit fuiſſe ſub Hadriano. His autem qui decem tantùm numerant perſecutiones eccleſiæ ſub typico numero decem plagarum Ægypti, idem S. Auguſtin. minus aſſentire videtur eod. lib. 18. c. 52 de Ciuit. Dei. Hæc autem perſecutio ab Antonino excitata, non quidem ab illo Antonino, qui dictus eſt Pius, facta eſt, cuius tempore fuiſſe pacem in eccleſia, ſcribit Seuer. li. 2. (Tertullianus enim in apologetico recenſet Antoninum Pium inter illos Romanos Imperatores, qui Chriſtianis nihil negotij per leges fecerint) ſed ab illo Antonino, qui dictus cognomento Philoſophus, ab Antonino Pio adoptatus, in imperium illi ſucceſſit, perſecutionem excitatam eſſe, omnes prędicti auctores affirmant. & licet Tertul. in apologet. dicat, nullas ab eo aduerſus Chriſtianos leges fuiſſe ſcriptas: tamen abſque promulgatis edictis, eo tempore, furente populo, grauiſſimam in Chriſtianos perſecutionem conflatam eſſe, Euſeb. hiſt. lib. 5. c. 1. declarat his verbis: Ad decimum ſeptimũ annum imperij Antonini Veri (ſic enim appellat M. Aurelium, ſicut & in aliquibus inſcriptionibus Verus dictus habetur, licet à L. Vero ſit longè diuerſus) grauis & acerba in nonnullis terrę partibus perſecutionis procella ex temerario populi impetu per ſingulas vrbes excitata contra nos ingraueſcere cœpit, in qua (ſicut in illis martyriis, quæ in vna natione confecta erãt, coniectura planè licet aſſequi) infiniti propè martyres in reliquis etiam terrarum regionibus, generoſa cæde pro Chriſto tolerata, nobilitati ſunt. hæc Euſebius de perſecutione ſub Antonino Philoſopho. Cæterùm conſtat, nec Antonini Pij Imperium cæde Chriſtianorũ fuiſſe vacuum, vt apparebit inferius ſuis locis.

[l] Magni martyris.] Plures eiuſdem nominis reperiuntur martyres; hic autem, qui in veteri Romano Martyrologio, ſicut & in manuſcriptis hac die poſitus habetur, quando vel vbi ſit paſſus, nuſquam inuenimus.

[m] Depoſitio S. Baſilij epiſcopi.] Non tãtùm Latina omnia Martyrologia, ſed & Græci de eodē hac die agunt, vt conſtat ex eorum Menologiis. Moritur S. Baſilius, vt ſcribit S. Hieron. de ſcript. eccl. Gratiano Imperante, cùm videlicet, extincto Valente, ſolus imperabat, nõdum creato Theodoſ. quod planè cõſtat ex actis concilij Conſtãtinopolitani, habiti ipſo exordio Theodoſij Imp. quibus habetur, illic interfuiſſe Helladiũ Baſilij ſucceſſorem. Gregorius Nyſſenus eius germanus in epiſt. ad Olympium monachum de vita S. Macrinæ, teſtatur S. Baſilium ex humanis ſublatum nouem menſibus ante illud concilium Antiochenũ, quod celebratum eſt poſt Valentis Imp. obitum. ſedit, vt idem ait, annis octo, nono inchoato: totidem annos ſedi illius tribuit Greg. Nazian. in epitaph. Ex quibus erroris arguitur Nicephorus lib. 10. c. 25. dum ait Baſilium etiam temporibus Iuliani ſediſſe epiſcopum. Laudes Baſilij poſt eius obitum dixerunt præſtãtiſſimi theologorum & oratorum clariſſimi S. Gregorius Nazianzenus, & ipſius Baſilij germanus S. Gregorius Nyſſenus. Extat Amphilochij nomine ſcripta vita Baſilij, quæ tamen prudentiorum omnium ſentētia, alterius cuiuſpiam potius, quàm Amphilochij æqualis Baſilio eſſe putatur; cùm aliqua illic habeantur, quæ illi minus conuenire videntur. dedit eam latinitati Vrſus S. R. E. ſubdiaconus, cuius præfationem, quæ deſideratur in cæteris, legimus in vet. manuſcript. codice noſtræ bibliothecæ, quam poſſidemus liberalitate piæ memoriæ optimi ac eruditiſſimi viri Achillis Statij Luſitani: in iiſdem præterea quædã miracula eiuſdem S. Baſilij, Helladio auctore, ſcripta habentur, in Latinum verſa ab Anaſtaſio bibliothecario temporibus Nicolai primi Romani Pontificis, cuius ibidem habetur præfatio ad prædictũ Vrſum conſcripta. S. Ioannes Damaſcen. teſtatur in orat. 1. de imag. vitam S. Baſilij fuiſſe ſcriptam à prædicto Helladio eius diſcipulo & ſucceſſore. Porrò eiuſdē Baſilij res geſtas tam à Græcis, quàm à Latinis auctoribus acceptas, in Annal. eccleſiaſt, iuxta ordinē temporum, per annos ſingulos diſpoſuimus: ibiq; exactius quæ de S. Baſilio germana, quæve ſpuria habeantur, expēdimus. Omittimus hîc coaceruare innumera patrum elogia de S. Baſilio, quæ vix volumine comprehendi poſſent.

[n] Fulgentij epiſcopi.] De eo cætera etiã Martyrologia. Habentur eius res geſtæ fideliter ſcriptæ à quodam ex diſcipulis eius ad Felicianum epiſcopum illius ſucceſſorem. extant apud Suriũ tomo 1. Claruit S. Fulgentius doctrina & ſanctitate notiſſimus ſub Symmacho Rom. Pont. Anaſtaſio Imperatore, & Traſamundo rege Wandalorum in Africa. fuit vnus ex numero illorum ducentorum viginti epiſcoporum, quos idem rex in Sardiniam relegauit, quibus beatus Symmachus Papa quotidiana ſubſidia miniſtranda curauit, vt cõſtat ex lib. de Rom. Pont. qui fertur nomine Damaſi, in Symmacho, & hiſtor. miſcel. li. 15. Eius ingenij monumenta recenſet S. Iſidorus de vir. illuſtr. c. 14. & alij poſteriores, qui ab eo acceperunt. Fuit alius eiuſdē nominis Fulgentius epiſcopus Vtriculanus, qui celebris ſanctitate vixit temporibus Vigilij Papæ, & Totilæ regis Gothorum, imperante Iuſtiniano, de eo ſcribit S. Gregorius Papa lib. 3. dialog. cap. 12. Rurſus alius eiuſdem nominis fuit in Hiſpania epiſcopus, qui claruit tempore Inuigij regis Goth. de quo in theſ. concion. tom. 2.

[o] Eugendi abb.] De eo hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Huius acta ab eius diſcipulo conſcripta recitat Sur. tomo 1. & dum in eis legitur Eugendus fuiſſe diſcipulus ſanctorum monachorum Lupicini & Romani, apparet quibus temporibus vixit: cùm conſtet prædictos floruiſſe ſub Chilperico rege Clotharij filio, cùm imperaret Iuſtinus, ac poſt eum Tiberius: ſic Greg. Turon. vit. patr. libro 1. capite 1.

[p] Odilonis abb.] Alij de eo die ſequenti, verùm hæc eſt ipſa dies natalis eius: nam Petrus Damian. qui eius res geſtas conſcripſit, hæc de eius tranſitu habet: Ea nocte, quæ Dominicæ Circunciſionis ſolennia præcedebat, ſalutaris Euchariſtiæ ſacramenta percepit, & ſic beatum Deo reddidit ſpiritum, &c. Migrauit ex hac vita ſub Clemente ſecũdo Rom. Pont. imperante Henrico ſecundo, anno à Chriſto Domino 1048. ætatis ſuæ anno 87. ita Petrus Dam. in vita ipſius, & Sigeb. in Chron. Meminit de S. Odilone S. Bernardus in apolog. ad Guiliel abb. Trithem. de vir. illuſt. ord. S. Bened. lib. 2. c. 75. & lib. 3. c. 235. & alij plures. de eo inferius iterum quarto Non. Nouemb. agemus.

[q] Euphroſynæ virg.] De ea tam Latinorum Martyrologia, quàm etiam Græcorum Menologia agunt hac die. Eius res geſtas edidit Metaphraſtes ex antiquioribus monumentis acceptas. Confundunt aliqui Euphroſynam cum Euphraſia, de qua agitur tertio idus Martij: de Euphraſia enim & non de Euphroſyna ſcribit Ioann. Damaſc. orat. 3. de imag. quem citant.

2 **Quarto nonas Ianuarij. Luna.** B xxix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2

OCTAVA [a] ſancti Stephani protomartyris. Romæ commemoratio plurimorum [b] ſanctorum Martyrum, qui ſpreto Diocletiani Imperatoris edicto, quo tradi ſacri codices iubebantur, potius corpora carnificibus, quàm ſancta dare canibus maluerunt. Antiochiæ paſſio beati Iſidori [c] epiſcopi. Tomis in Ponto ſanctorum trium fratrum Argei [d], Narciſſi & Marcellini pueri [e], qui ſub Licinio principe inter tyrones comprehēſus, cùm nollet militare, cæſus ad mortem, & diu in carcere maceratus, demum in mare merſus, martyrium conſummauit: fratres verò eius gladio perempti ſunt. Mediolani ſancti Martiniani [f] epiſcopi. Nitriæ in Ægypto beati Iſidori [g] epiſcopi & confeſſoris [h]. Ipſo die ſancti Siridonis [i] epiſcopi. In Thebaide ſancti Macarij [k] Alexandrini, abbatis.

IANVARII 2.

OCTAVA [a] ſancti Stephani.] De ea etiam Amalar. lib. 4. c. 37. De ratione celebrandi diem octauam, pluribus agunt hi, qui tractatus ſcripſerunt de diuinis officiis: & vt omittamus diei octauæ myſterium, eam ſanctiſſimam ac celeberrimam eſſe debere, diuina lex ſanxit. Leuit. c. 23. vnde S. Eccleſia tempore Euangelicæ gratiæ eſt mutuata exemplum, vt celebriores quaſdam ſolennitates, etiam octauarũ additione illuſtraret: ſanctè etenim pieq; Dei Eccl. ex antiquis illis ritibus quędam accepiſſe teſtatur S. Leo Papa ſer. 7. de ieiunio ſeptimi mēſis.

[b] Plurimorum sanctorum martyrum.] Sunt hi ex veteribus monumentis restituti. Quòd spectat ad edictum Diocletiani Imperatoris de tradendis cremandisque religiosis Christianorum codicibus, scribit S. August. lib. 7. de baptis. c. 2. promulgatum illud fuisse post passioné beati Cypriani annis quadraginta & quod excurrit, coss. (vt apparet) Constantio quartum & Galerio Concordant his ea quæ idem Augustin. scribit lib. 3. cõtra Crescon. cap. 27. vbi agit de Cirtensi synodo habita, vt ait, anno sequenti à prædicto edicto de libris comburendis, Diocletiano octauùm, & Maximiano septimũ coss. Numeratur is annus promulgati edicti decimusnonus Imperij Diocletiani: quãdo, inquit Eusebius hist. lib. 8. c. 3. mense Martij Diocletianus & Maximianus Impp. de diruendis cunctis Christianorum ecclesiis, sacrisque codicibus igne cremandis promulgarunt edictum. Sicq; numerantur anni quadraginta duo à martyrio Cypriani vsque ad promulgatum de libris comburẽdis edictum. Deplorat eiusmodi sacrorum librorũ conflagrationem Arnobius aduersus Gentes lib. 4. Optatus Mileuit. in libris suis contra Parmenianũ frequenter meminit eiusdem edicti, sicut & S. Augustin. in epistolis & aliis commentariis aduersus Donatistas conscriptis. acta præterea publica sanctorum martyrum, de quibus agemus inferius, de eodem edicto sæpius agunt. Porrò etsi Imperatorũ edicta de abolitione librorum Christianorum non præcesserunt tempora Diocletiani; sanè quidem responsa prudentum de ea re iam ante fuisse prolata, constat ex Vlpiani sentẽtia l. 4. ff. fam. hercisc. nam cùm Christiani à Gentilibus magi haberentur, eorum libri eiusdem artis sunt existimati, aduersus quos extat responsum Pauli lib. 5. sent. tit. 23. Sed quis miretur, hæc illos statuisse de libris Christianorum, cùm & Ciceronis libros illos de nat. deorum, ac quos scripsit de diuinat. eo quòd ex illis idolorum superstitio impugnari videretur, abolendos esse ex senatusconsulto, nonnullorũ fuisse consilium, scribit Arnobius lib. 3. aduersus Gẽtes? Hæc persecutio sub Diocletiano & Maximiano censetur decima ab Augustino lib. 18. de ciuit. Dei c. 52. & ab Orosio li. 7. c. 27. à Seuero autem lib. 2. nona numeratur. Ante promulgatas in Christianos prædictas leges à Dioclet. & Maxim. AA. quibusdam præludiis persecutionis cõplures cæsi sunt Christiani milites, vt scribit Euseb. in chron. anno 14. Diocletiani Imp. & hist lib. 8. cap. 4.

[c] Isidori episc.] De eodem hac die Beda, Vsuardus & vet. manuscript. cuius autem fuerit ciuitatis episcopus, nullus prodit: qui etsi Antiochiæ ponatur, nequaquã tamen videtur fuisse Antiochenus episcopus; Eusebius enim, qui tam in chronico, quàm etiam in historia recenset omnes Antiochenos episcopos, nullũ eius nominis ponit, sicut nec Nicephorus episcopus Constantinop. in serie, quam texit, Antiochenorum antistitum.

[d] Argei, Narcissi.] Agunt de iisdem hic Beda, Vsuardus, Ado, & vet. manuscrip. omnesque sub Licinio Imperatore hos passos esse confirmant: de quo hæc Seuer. sacr. hist. li. 2. Tunc Licinius, quia aduersus Constantinum de Imperio certauit, milites suos litare præceperat, abnuentes à militia reiiciebat: sed inter persecutiones non computatur, adeò res leuioris negotij fuit, quàm vt ad ecclesiarũ vulnera perueniret. hæc Seuerus; qui etiam noluit persecutionem appellare, quia toto orbe terrarum contra Christianos non erat indicta, sed in Oriẽte tãtùm, vbi idem Licinius imperabat. Eusebius qui illis temporibus vixit, in vit. Constantini, li. 1. c. 44. plures à Licinio editas leges aduersus Christianos testatur. S. Basilius etiã in oratione habita in quadraginta martyres sub eodem Licinio passos, scribit ipsum per præconium & edictum omnibus denunciasse, ne quis Christum profiteretur: in professores autem fidei Christianæ omnia tormentorum genera ab eodem fuisse proposita. Porrò quãplurimos martyres sub Licinio martyrio coronatos, tam Latinorum Martyrologia, quàm Græcorũ Menologia attestãtur. Huius autem excitandę persecutionis in Christianos causam Gregor. Nyssen. orat. secunda de sanctis quadraginta martyribus scribit his verbis: Primùm quidem improbus dæmon exercitus duci, simulacrorum insano cultui dedito persuadere conatur, non aliter eum de barbaris victoria potiturũ esse, nisi prius mactaret eos, qui Christum adorarent. hæc Greg. Nyss.

[e] Marcellini pueri.] De eodem prædicti. Quòd autem hic inter tirones recensendus, puer dicatur; sic accipe puerum, vt saltem esset annorum decem & septem. ea enim ætate tirones adscribebantur militiæ, vt auctor est Gellius lib. 10 cap. 18. Quòd item hic dicitur peremptus ob eam causam quòd nollet militare; id non odio militiæ, vt de C. Vettieno Valer. Max. scribit lib. 6. c. 3. de seuerit. qui sibi manus digitos amputauit, ne militaret; sed quòd (vt ex Seuero nuper diximus) Licinius suos milites litare præcepisset. Est de his l. 1. de filiis militariũ, C. Theod. lata sub eiusdem Licinij Consulatu aduersus eos qui cum dispendio corporis, resectis digitis, militiæ necessitatem conarentur euadere. Idipsum l. 4. 5. & 10. De Tiron. item Cod. Theod. Quanto autem cum periculo impietatis, Christiani militarent in castris Gentilium, pluribus docet Tertullianus libr. de corona milit.

[f] Martiniani Episcopi, aliàs Materniani.] De eo tabulæ Mediolanensis ecclesiæ, quas R. D. Petrus Galesinus Protonotarius Apostolicus, doctus in primis ac disertus, nobilissimi ingenij hac ætate scriptor, quique in hoc argumẽti genere magna cum laude versatus est, luculentissimè illustrauit. De Materniano, seu Martiniano episcopo Mediolan. extat epigramma Ennodij episcopi Ticinẽsis. est eius exordium: Mens niuei, &c. claruit temporibus Papæ Zosimi.

[g] Isidori episcopi.] Ex manuscrip. ita ponitur: quem putamus esse illum sanctitate clarum, cuius meminit S. Hieron. in epitaph. Paulæ ad Eustoch. epist. 27. his verbis: Occurrente sibi sancto & venerabili episcopo Isidoro confessore, & turbis innumerabilibus monachorũ &c. Scias tamen longè alium hunc esse ab illo Isidoro Ægypti monacho, qui magna aliquando fama ijsdem temporibus vixit, sed factus Origenistarum propugnator & ductor, pristinam laudem obscurauit. scribit de eo S. Hieron. epistola 61. ad Pammachium, & ad Ctesiphontem aduersus Pelagianos.

[h] Et confessoris.] Cùm S. Hieronymus hunc Confessorem appellet; ne quid lateat, sciendum est, diuersa admodum significatione à præsentis temporis vsu hanc vocem à maioribus vsurpatam. illi enim neminem eo nomine appellabant nisi eũ qui Christi fidem interpellatus, coram fidei hostibus confessus esset. Si verò aliquod genus tormentorum esset expertus, nec tamen martyrio occubuisset; tunc & Martyr vocatus: idemque aliquãdo etiam dictus reperitur Confessor, quòd scilicet nõdum martyrium cõsummasset. Licet si vim harum vocum expendas, eædem sint; nihilominus tã apud Tertullianum, quàm etiam Cyprianum, & alios plerosque antiquorum, eo sensu quo diximus eas voces accipi consueuisse, perspectum satis, exploratumque habetur. Consule si hæc exactius scire cupis, in primis Cypriani epist. 7. 9. 10. 15. 30. 37. 52. & 81. edit. Pamelij, qui eadẽ adnotauit in schol. epist. 9. vir quidem etsi facie mihi incognitus, eruditione tamen satis perspectus. Iuxta eiusdem Cypriani sententiam, qui non interpellatus se martyrio ingerebat, hic dicebatur Professor; si adhuc autem quis timore correptus, ne fidem proderet, sua suosque relinquens, exilio spontaneo procul à patria vitam ageret, hic appellabatur Extorris: cuius non erat despicienda conditio; nã & numero martyrum recensendus erat, si ea de causa mortem oppetiisset. hæc omnia more maiorum, atque vetusto loquendi genere. Obtinuit postmodum vsus, vt omnes qui sancta & laudabili vita vixissent, sanctoque demum ac probato fine in Domino quieuissent, Confessores appellarentur.

[i] Siridonis episcopi.] De quo etiam hac die vet. manuscr. sed cuius fuerit ciuitatis episcopus, hactenus obscurum remanet. Fuit & alius Siridon, aliàs Seridon dictus, qui inter sanctos anachoretas claruit, de quo in vit. patr.

[k] Macarij Alex. abb.] De eodem hac die Beda, Ado, & manuscript. Constat duos fuisse Macarios, sanctitate celebres, Ægyptios ambos; quorum alter Alexandrinus dictus est, eo quòd (vt scribit Palladius) in ecclesia Alexandrina functus esset presbyterio; alter autem simpliciter Ægyptius est appellatus. Agunt de his pluribus veteres historici, Socrat. lib. 4. hist. c. 18. Sozom. lib. 6. c. 29. Rufin. lib. 2. c. 4. Hieron. epist. 27. Cassian. collat. 5. c. 12. & collat. 24. c. 13 in vitas pat. par. 1. Pallad. Galata c. 8. Suidas & alij. Fuerunt & alij Macarij fama conspicui, sed de duobus tantùm agitur in Martyrologio. vixit enim eodem seculo Macarius cæteris iunior, ad quem Rufinus translationem Periarchon Origenis inscripsit, necnon etiam apologiam pro Origene, qui & eiusdem Rufini discipulus fuit; de quo tacito nomine hæc S. Hieron. epist. 16. Tunc discipulus ὄλβιο-, & verè nominis sui, si in talem magistrum nõ impegisset, &c. hæc idcirco Hieronymus, quoniã in Origenismum ipsum lapsum deplorat. At ne quis aliqua forte suspicione saltem leui pulsetur, hunc de quo scribit S. Hieron. fuisse alterum ex duobus illis, quos colimus; satis rei veritas perspicua redditur, dum cõstat Macarium Ægyptium magistrum fuisse Euagrij, vt scribit Socrat. lib. 4. c. 18. & Gennad. de vir. illust. c. 10 & 11. qui quidem Euagrius habuit discipulum Rufinum, vt S. Hier. scribit ad Ctesiphontem; Rufinus autem, vt vidimus, Macarium iuniorem Origenistam erudiuit. si itaque Macarius Ægyptius fuit magister Euagrij, cuius Rufinus fuit discipulus, quomodo Macarius Rufini discipulus vnus idemq; erit cum Macario Ægyptio? Nec est etiam quòd quis existimet S Hieronymum de Macario altero, Alexãdrino videlicet, esse locutum: quem etsi aliquanto iuniorem Ægyptio scribat Palladius cap. 8. tamen illius temporibus claruisse, prædicti auctores testantur. Socrat. lib. 4 c. 18. Sozom. lib. 6. c. 29. & Rufin. lib. 2. c. 4. sicque Macario Rufini discipulo seniorem fuisse apparet. ad hæc addimus: illum Macarium, quem Hieronymus insimulat hæresis Origenis, fuisse aliquando Romæ, idem insinuare videtur; at Alexandrinum, de quo est quæstio, nunquam Romam venire voluisse, Palladius ipse testatur. Claruit ijsdem temporibus alius virtutibus insignis, qui ob homicidium inuoluntarium olim perpetratum, dictus est cognomento Homicida: de ipso scribit Sozom. lib. 6. c. 29. & Pallad. ad Laus. c. 6. alius etiam reperitur Macarius Romanus, qui ex Vicaria præfectura monasticã vitam amplexus est, de quo idẽ Pallad. c. 36. in fine. Romani huius res gestæ habentur in vit. patrum, auctore Theophilo quodam, sed quæ minus probentur. Ex his omnibus Macariis duos tãtùm, quos diximus, Dei Ecclesia recenset inter sanctos; de quibus & Græci agunt vna eademque die, decimoquarto Calend. Februarij. Ex his item omnibus duo adnumerantur inter scriptores ecclesiasticos, Macarius ille senior, dictus Ægyptius, de quo agit Gennad. de vir. illustr. c. 10. & ille iunior Rufini discipulus, de quo idem Gennad. c. 28.

3 Tertio nonas Ianuarij. Luna. Cxxviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
21	22	23	24	25	26	27	28	28	29	30	1	2	3			

CTAVA [a] sancti Ioannis Apostoli & Euangelistæ. Romæ via Appia natalis [b] sancti Anteri [c] Papæ, qui sub Iulio Maximino [d] passus est, & in cœmeterio Callisti [e] sepultus. Eodem

die sancti Petri[f] qui apud ciuitatem Aulonam crucis supplicio est interemptus. In Hellesponto sanctorum martyrum Cyrini[g], Primi, & Theogenis. Cæsareæ in Cappadocia sancti Gordij[h] centurionis; de cuius laudibus extat præclara Basilij Magni oratio in eius die festo habita. In Cilicia sanctorum martyrum Zosimi[i], Athanasij commentariensis, Theopempti, & Theonæ, qui in persecutione Diocletiani illustre martyrium obierunt. Patauij sancti Danielis[k] martyris. Viennæ in Galliis sancti Florentij[l] episcopi, qui tempore Gallieni Imperatoris in exilium relegatus, illic martyrium consummauit. Lutesiæ Parisiorum sanctæ Genouefæ[m] virginis, quæ à beato Germano Antisiodorensi episcopo Christo dicata, admirandis virtutibus & miraculis claruit.

IANVARII 3.

OCTAVA[a] sancti Ioannis.] Meminit eiusdem octauæ Amalar. de eccles. offic. li. 4. c. 37. in fine. Agit de eadem Ado in Martyrologio.

[b] Natalis sancti, &c.] Vetus loquendi vsus, vt dies migrationis ex hac vita appelletur dies Natalis: cuius quidem rei exactè rationem reddit Origenes li. 3. comment. in Iob, & Albin. Flac. de diu. offic. cap. de sexta feria pag. 60. Et Nicolaus Papa in epistola ad consulta Bulgarorum c. 5. in fine hæc habet: Natus dicitur qui ex hac vita migrauit: quomodo enim vsitato more dicitur nasci quãdo quis ex vtero materno procedens in hanc lucem exit; sic quoque iure natus appellari potest, qui liber ab huius seculi tenebris, ad lucem pertingit viuentium. Pro qua ergo re aptè consuetudinem tenet ecclesia, vt solennes beatorũ martyrum vel confessorũ Christi dies, quibus ex hoc mundo ad regionem migrauerunt viuorũ, nuncupentur Natales: sed & eorum solennia, non funebria, tanquam morientium, sed (vtpote in vera vita nascẽtium) Natalitia vocitẽtur. Hæc ibi. Præterea dies natalis etiam dici reperitur, quo quis ordinatur episcopus, vt apparet ex S. Ambrosio, libro 8. epist. 60. ad Felicem edit. Rom. ex S. Paulin. epist. 16. ad Delphinum, & ex Hilarij Papæ epist. ad Ascanium.

[c] Anteri Papæ.] Successit hic Pontiano, vt cõstat ex libro de Rom. Pontific. qui fertur nomine Damasi, & indicibus Vaticanis, quos exscripsimus; idipsum testatur Optatus Mileuit. lib. 2. cõtra Parmenian. August. epist. 165. ad Generosum, Euseb. in chron. & hist. lib. 6. c. 22. Niceph. episc. in chron. & alij, qui omnes post Pontianum ponunt Anterũ. In actis quibusdam S. Vrsulæ post Pontianum Cyriacus quidam Rom. Pontifex perperam fingitur. consule ea quæ habentur adnotata inferius, die 21. Octobris, vbi de actis illis pluribus egimus.

[d] Sub Iulio Maximino.] Quod spectat ad persecutionem Maximini, sub quo Anterus passus dicitur, sextam eam ponunt ordine August. de ciu. Dei lib. 18. c. 52. & Oros. hist. lib. 7. c. 19. Seuer. autem hanc inter persecutiones non numerat; quam tamen fuisse pergrauem, constat. De ea ita Euseb. lib. 6. c. 21. Maximinus propter grauem inuidiam, qua contra Alexandri familiam, in qua complures fideles & Christiani versabantur, flagrabat; acerbã persecutionis tempestatem concitauit; iussitq; solos ecclesiarum præsides, tanquam auctores doctrinæ Euangelicę neci dari. hęc Euseb. Porrò qualis quãtáve fuerit hæc persecutio, ex eo saltem coniectare licet, quod Iulius Capitolinus de ipso testatum reliquit, cùm ait: Tam crudelis fuit Maximinus, vt alij illum Cyclopem, alij Busiridem, alij Scironẽ, nonnulli Phalarim, multi Tiphonem, vel Gygem vocarent. Senatus eum adeò timuit, vt vota tẽplis publicè, priuatimque mulieres cum suis liberis facerent, ne ille vnquam vrbem Romam videret: audiebat enim alios in cruce sublatos, alios animalibus nuper occisis inclusos, alios feris obiectos, alios fustibus cæsos, &c. quæ quidem cùm in suos milites exercuisset, quantò his maiora in Christianos, aduersus quos immenso flagrabat odio, sæuus barbarus sit molitus; quisque poterit existimare.

[e] In Cœmeterio Callisti.] Vox notissima, Cœmeterium, qua Christiani illum locum dicere consueuerunt, in quem fidelium defunctorũ corpora sepelienda inferuntur; inde deducto vocabulo, quòd sicut diuina scriptura obitum iustorum, somnum dicere solita est; eadem significatione locum illum, vbi sepelirentur, Cœmeterium, hoc est dormitoriũ, à κοιμάω, quod est dormio, voluit appellari, quæ etiam loca, modò Concilia sanctorum, de qua voce agemus inferius, modò etiam à natura loci denominatione deducta, Arenaria, Cryptæ, Catacumbæ seu Catatumbæ in veteribus Martyrologiis appellata inueniuntur. apud Afros eadem loca Areæ dictæ reperiuntur; vnde Tertullianus ad Scapulam, ex verbis persecutorũ: Non sint Areæ: hoc est, loca sepulturarum Christianorũ destruantur; ne ad ea vlterius conuenirent, &c. In ea enim

loca cùm precum causa conuenire consueuissent frequenti cœtu Christiani, magis magisque Gentilium furor sæuire atque grassari solitus est, vt scribit Tertul. in apologet. & Minutius Felix in Octauio. vsurpata reperitur eadem vox à Pontio diacono in actis martyrij sancti Cypriani, vbi in fine dicit, illum fuisse sepultum in Area Candidi procuratoris. Erant Romæ complura Cœmeteria, quorũ tantùm quadragintatria ex tabulis Vaticanis descripsi, de quibus vberiùs agit Onuphrius. Desiderantur adhuc aliqua, de quibus egi in Annal. ecclesiast. Erant autem Cœmeteria omnia, vel Areæ extra ciuitatem positæ: vigentibus etenim Gentilium legibus, ex leg. xij. tabularum nefas erat intra mœnia mortuum sepelire. sed omnia illa iura Gentilium, cùm per contrarium vsum, tum etiam per pientissimam Leonis Imp. nouell. constitut. 53. quæ incipit: Mea quidem sententia &c. sunt antiquata, ac prorsus abrogata. Ex Cœmeterio Callisti de quo agimus, effossum corpus sancti Anteri Papæ translatum est intra Vrbem in ecclesiam sancti Siluestri in Campo Martio, vbi in lapidea tabula eiusmodi vetus inscriptio legitur: Hæc est notitia Natalitiorum Sanctorum hîc requiescentium: Mense Ianuario, die tertia NATALIS SANCTI ANTERI PAPÆ, &c.

[f] Petri.] De eo etiam Beda, Vsuard. & vet. manuscrip. Extant eius passionis acta, & quidem germana, ab Anastasio S. R. E. bibliothecario Latinitate donata: retulit ea Surius in tomo 1.

[g] Cyrini, Primi, & Theogenis] Beda de Theogene tantùm hîc agit, cuius acta recitat Mõbrit. tom. 2. vit. sanct. Petrus in cat. lib. 2. c. 41. breui compendio perstringit Theogenis martyrium, qui passus est sub Licinio Imp. vt prædicta acta testantur. Vsuard. de iisdem tribus omnibus hîc agit.

[h] Gordij.] Extat de ipso præclarum encomium S. Basilij. agunt de eodem hac die Græci. Passus reperitur sub Licinio Imp. vt legimus in peruetusto Menologio, quod asseruatur in bibliotheca Ill. ac Reuerẽdiss. Guilielmi Sirleti Card. ampliss. illudq; ab ipso latinitati donatũ, propriaq; manu maiori ex parte conscriptũ, velut ingentem thesaurũ eius liberalitate possideo, & (vt Hieronymi verbis vtar de codice Pamphili martyris) tãto amplector & seruo gaudio, vt Cræsi opes habere me credam. Meminisse itaque lector debet, cùm in his scriptis allegatur Menologium, me de eo semper intelligere.

[i] Zosimi & soc.] Græci itidem de ijsdem hac die agunt, vt constat ex Menologio, vbi de Zosimo & Athanasio seorsum ab aliis agitur, passique ponuntur sub Domitiano Imp. Theopemptus autem & Theonas sub Diocletiano.

[k] Danielis.] Hæc est dies inuentionis eius corporis, vt accepimus ex tabulis ecclesiæ Patauinæ: de eadem inuentione agit Petrus in catal. lib. 2. capite 40. & Scard. in Annal. Patau.

[l] Florentij Episcopi.] De ipso hac item die Beda, & Ado Treuer. necnon vet. manuscrip. Ado Viennen. in chron. anno 241. hæc de eo: Florentius quoque episcopus Viennẽsis vita & doctrina emicuit; mansit ad Gallieni & Volusiani imperium, exiliatusque martyrium compleuit. hæc Ado. An autem sub Gallieno aliqua fuerit excitata persecutio, dicemus inferius 13. Ianuarij.

[m] Genouefæ] De eadem agunt hac die Beda, Vsuard. Ado, & alij omnes. Scribit de ea Gregor. Turon. de gloria confess. c. 91. & de gestis Franc. lib. 4. c. 1. extant præclara eius vitæ acta, quæ recitat Sur. tom. 1. plura etiam de ipsa reperies in vita S. Germani episcopi Antisiodorensis, quam scripsit Constantius. Sigebert. item in chron. anno 457. Claruit temporibus Valentiniani tertij Imp. ac peruenit vsque ad Clodoueum regem Franc.

4 Pridie nonas Ianuarij. Luna. D xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4			

OCTAVA[a] sanctorum Innocentium. In Creta natalis sancti Titi[b], qui ab Apostolo Paulo Cretensium episcopus ordinatus, post prædicationis officium fidelissimè consummatum, beatum finem adeptus, sepultus est in ecclesia, vbi à B. Apostolo dignus minister fuerat constitutus. Romę sanctorũ martyrum Prisci[c] presbyteri, & Priscilliani clerici, ac Benedictæ religiosæ feminæ: qui tempore impiissimi Iuliani gladio martyrium compleuerunt. Item beatæ Dafrosæ[d] vxoris sancti Fabiani martyris, quę post interfectionem viri sui primùm exilio relegata, deinde sub præfato

principe capite plexa est. Bononiæ ſanctorum Hermetis[e], Aggæi, & Caij martyrum, qui ſub Maximiano Imperatore[f] paſſi ſunt. Adrumeti in Africa commemoratio ſancti Mauili[f] martyris, qui in perſecutione Seueri Imperatoris à Scapula ſæuiſſimo pręſide damnatus ad beſtias, martyrij coronam accepit. Item in Africa præclariſſimorum martyrũ Aquilini[g], Gemini, Eugenij, Marciani, Quincti, Theodoti, & Tryphonis. Apud Lingonas ſancti Gregorij[h] epiſcopi; miraculis clari. Rhemis in Gallia ſancti Rigoberti[i] epiſcopi & confeſſoris.

IANVARII 4.

OCTAVA[a] ſanctorum Innocentiũ.] Scribit Poſſidius in indiculo, ſanctum Auguſtinum duos ſermones habuiſſe in die Octauarum Infantium. de eadẽ Octaua Amalarius de eccleſ. offic. lib. 4. c. 37. Micr族log. c. 36. Ado item hac die in Martyrologio.

[b] Titi] Agunt de eodem Beda hac die, ac cæteri Latinorum, Græci autem in Menologio 25. Auguſti. De Tito frequenter Paulus Apoſt. meminit, ad quem & ſcripſit epiſtolam. Sanctus Ignatius etiam in epiſtola ad Philadelph. Euſeb. hiſt. lib. 3. cap. 4. Hieron. Ioan. Chryſoſt. & Theodoret. in commentariis in epiſt. ad Titum, Sophronius apud Hier. de ſcrip. eccleſ. Iſidorus, ſiue alius ſit auctor, de vita & morte ſanct. c. 88. Doroth. in ſynopſi, & alij de eodem agunt. habet Menologium, eum natum annos nonaginta quatuor in pace quieuiſſe.

[c] Priſci & ſoc.] De iiſdem hac die Beda, Vſuar. Ado ac cæteri. horum res geſtæ narrantur in actis ſanctę Bibianæ: quę tamen aliqua cenſura indigẽt, & in iis præſertim, quæ de Iuliano Apoſtata narrantur, eum Romæ vixiſſe, deq́ue martyribus habuiſſe quæſtionem; quod enim per Vrbis præfectũ in martyres geſtum eſt, id ipſi Iuliano tribuitur, quẽ numquam Romam aduentaſſe, certum eſt; idq́ue omnes qui antiquas callent hiſtorias, norunt; ac ea ſciunt, quæ Ammianus Marcel. conſcripſit, facilè intelligunt. idem lib. 26. ſcribit, Vrbanam præfecturam à Iuliano creditam fuiſſe Aproniano: quem cùm idem auctor ethnicus dicat, aduerſus magos ſæuiſſimas quæſtiones exercuiſſe, Chriſtianos per magos, more Gentilium, intelligere, haud obſcurũ eſt illis, qui apologias, quas patres aduerſus Gentiles pro Chriſtianis ſcripſerunt, aliquando legerũt. At quomodo Iulianus magos iuberet impugnari, qui eoſdẽ honorificentiſſimè habuit, eoſq́ue longè poſitos accerſiuit? vt teſtantur Eunapius Sardianus de vit. philoſ. in Maximo, Ammian. Marcellinus libro 22. & Socr. lib. 3. cap. 1. extant & de his eiuſdem Iuliani litteræ.

[d] Dafroſæ.] De qua etiam iidem qui ſupra agũt hac die. eius res geſtæ legũtur in iiſdem actis S. Bibianæ eius filiæ. Errare admodum conſtat Petrum in catal. libro 2. c. 43. dum citans Adonem, (apud quem nihil tale reperi) dicit hanc Dafroſam vxorem fuiſſe Fabiani Papæ, deceptus nimirum nomine Fabiani Expræfecti, parentis ſanctarum virginum Bibianæ atque Demetriæ, qui vixit temporibus Conſtantij, & Iuliani Impp. cùm tamen Fabianum Papam conſtet martyrio coronatum eſſe ſub Decio Imperatore.

[e] Hermetis & ſoc.] Vſuardus etiam de his hac die, aſtipulanturq́ue vet. manuſcr. Hos autem ſub Maximiano Imperatore paſſos eſſe, teſtantur etiam tabulæ Bononienſis eccleſiæ.

[f] Mauili.] Præclaro elogio hunc martyrem Tertullianus exornat, ſcribens ad Scapulam præſidem; cui etiam exprobrat cladem diuinitus immiſſam in Africam in martyris vltionem. Scapulam autem præſidem, cuius cùm hîc, tum apud Tertullianum mentio habetur, illum reor Tertyllum Scapulam, ad quem extat reſcriptum Commodi Imp. l. diuus Marcus, ff. de offic. præſ. nam paulò poſt Commodum, Seuerus imperat, ſub quo Scapula in Africa exercuit ſanctorum carnificinam, inter quos Mauilus, de quo agitur, martyrio coronatus eſt.

[g] Aquilini & ſoc.] De his etiam Beda hac die: qui fatetur horum acta ſuis temporibus extare; quæ poſtmodum excidiſſe videntur. Agunt de iiſdem Vſuardus, Ado & alij. paſſos hos eſſe in perſecutione Wandalica, tradit Petrus in catal. lib. 2. cap. 44. ex Adone, quem citat.

[h] Gregorij epiſcopi.] De eodem vet. manuſcr. huius res geſtas ſcripſit Gregorius Turon. in vita ſanct. patrum c. 7. qui de eodem agit de geſt. Franc. lib. 3. ca. 15. & 19. ex quibus apparet eum claruiſſe temporibus Theodorici filij Clodouei regis Fran. Interfuiſſe reperitur Gregorius Lingon. epiſcopus tribus Galliarum conciliis, Epaunenſi, Aruernenſi, necnon etiam tertio Aurelianenſi: ſed huic per legatos tantùm. In tabulis epiſcoporum Lingonien. quas deſcripſit Democh. decimusſextus hic eius ſedis numeratur epiſcopus; Mombrit. etiam de ipſo agit tomo 1. vit. ſanctorum.

[i] Rigoberti epiſcopi] Extant eius præclara acta, quæ recitat Sur. to. 1. Floruit iis temporibus, cùm Pipinus & Carolus Martellus regnum Francorum adminiſtrarent pro Childerico Rege; perueni tq́ue vſque ad tempora Hadriani Papæ; qui ipſo defuncto, reiecto Milone, in locum eius ſubrogauit Turpinum, vt eius acta teſtantur. de ipſo item Sigeb. in chron. anno 723. ponitur hic in tabulis Democh. 28. eius ſedis epiſcopus.

Nonis

5 Nonis Ianuarij. Luna. E xxvj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
t u A B C D E f F G H M N P
23 24 25 26 27 28 29 30 30 1 2 3 4 5

VIGILIA[a] Epiphaniæ Domini. Romæ ſancti Teleſphori[b] Papæ, qui ſub Antonino[c] Pio poſt multos labores pro Chriſti confeſſione illuſtre martyrium duxit. In Ægypto commemoratio plurimorum[d] ſanctorum Martyrum qui in Thebaide ſub perſecutione Diocletiani diuerſo tormentorum genere cæſi ſunt. Antiochiæ ſancti Symeonis[e] monachi, qui in columna[f] ſtans multos annos vixit, vnde & Stylitæ cognomẽ accepit: cuius vita & conuerſatio extitit admirabilis. In Anglia ſancti Eduardi Regis, virtute caſtitatis, & gratia miraculorum inſignis. Alexandriæ ſanctæ Syncleticæ[h], cuius res præclarè geſtas ſanctus Athanaſius litterarum monumentis commendauit. Romæ ſanctæ Æmilianæ[i] virginis, amitæ ſancti Gregorij Papæ, quæ vocante Tharſilla ſorore, quæ ad Deum præceſſerat, hac ipſa die migrauit ad Dominum. Eodem die ſanctæ Apollinaris[k] virginis.

IANVARII 5.

VIGILIA Epiphaniæ.] De qua Ordo Rom. Gregorius Turon. de geſt. Frãc. lib 10. c. 31. in Perpetuo Epiſc. Microlog. & alij qui agunt de diuinis offic. Celebrabatur etiam in Eccleſia Africana Vigilia Epiphaniæ, in qua ſanctus Eugenius Epiſcopus Carthaginenſis Felicem cæcum Dei virtute illuminauit, vt ſcribit Vict. de perſec. Wandal. libro 2. Egimus ſatis de Vigiliis eccleſiæ in Annalibus eccleſ. Hîc autem illud vnum nequaquã diſſimulandum videtur, nonnullos affirmare, ſanctum Ambroſium perſuaſione ſanctę Monicæ, vſum vigiliarum ea de cauſa ab Eccleſia proſcripſiſſe, quòd Chriſtianorũ plurimi illud noctis tempus ludendo ac choreas ducendo tranſigerẽt: quod firmant auctoritate ſermonis, qui S. Auguſtini nomine ſcriptus reperitur ad fratres de eremo; eſt ordine vigeſimus quintus. Hoc autem quid magis à veritate alienum poteſt excogitari, cùm eo tempore, quo ſancta Monica fuit Mediolani, occaſione perſecutionis Arianorum, ibidem vigiliæ vigilantius, ſanctius, purius, ac propenſiori ſtudio, quàm vnquam antea, fuerint celebratæ? Nam præter longiores excubias, frequẽtiorem cœtum, conciones ad populum, S. Ambroſius addidit vigiliis ſacros hymnos. Præſto illis erat vnà cum cæteris ſancta Monica, & in eis, (vt S. Auguſtinus ſcribit lib. 9. confeſſ. c. 7.) primas partes tenebat. Quàm ſolerti ſtudio Mediolanenſis eccleſia ſacras vigilias ageret, accedat auctoritas ipſius S. Ambroſij, qui in ſermone in Pſal. 109. edit. Rom. de feſto Pentecoſtes, commendans exactam vigiliarum obſeruationem, ait: Ieiunauimus Sabbato, vigilias celebrauimus, orationibus pernoctanter inſtitimus, &c. In eccleſia verò Africana tantum abeſt (quod præſefert ſermo ille) vt ea occaſione demptæ fuerint nocturnæ ſacræ vigiliæ, vt eædem maius tunc temporis acceperint incrementum, & in exactiorem purioremq́; religionis cultum fuerint reſtitutæ. Nam vſus citharæ qui ea occaſione irrepſerat, quòd ſcriptum eſſet in Pſalmo 70. Pſallam tibi in cithara ſanctus Iſraël, Auguſtini opera fuit ablatus, vt ipſe ſcribit concione 1. ſuper Pſalmum 32. Erant igitur in vſu vigiliæ nocturnæ, illæq́ue puræ, & Chriſtiana obſeruatione digniſſimæ, vt idem teſtatur in cõcione ad Catechumenos contra Iudæos tomo 6. Ad quas etiam frequentandas ſuos conſueuit hortari, vt apparet ex ſermone 251. de temp. Inſuper addimus, tantum abeſſe, vt occaſione chorearũ vel aliorum abuſuum, ſacræ Vigiliæ fuerint abolitæ; vt in omnibus contrarium prorſus acciderit; nimirum vt ex ſacro religioſoq́ue vſu vigiliarum ſublati fuerint perditiſſimi illius temporis mores, qui antea irrepſiſſent. Eſt de his locus egregius S. Auguſtini in ſermone habito in die Natali ſancti Cypriani, eſt ordine 115. de diuerſis, vbi hæc leguntur cap. 5. tomo 10. pag. 593. edit. Louan. Aliquando ante annos non valde multos iſtum locum inuaſerat petulantia

tulantia saltatorum. Istum tam sanctum locum, vbi iacet sancti martyris corpus (sicut meminerũt multi qui ætatem habent) locum, inquam, tã sanctum inuaserat pestilentia & petulantia saltatorũ. Per totam noctem hîc cantabantur nefaria, & cantantibus saltabatur. Quando voluit Dominus per sanctum fratrem nostrum Episcopum vestrum, ex quo hic cœperunt sanctæ vigiliæ celebrari, illa pestis aliquantulum reluctata, postea cessit diligẽtiæ, erubuit sapientiæ, &c. Ex his omnibus luce clarius cognosces, cuius fidei sit sermo ille, qui nomine Augustini ad fratres de eremo circunfertur, quem cum aliis schola Louaniensis in hac recentiori editione reiecit in angulum. Non itaque Ambrosius, non Augustinus, nec quiuis alius Orthodoxorum, his tẽporibus vigilias nocturnas ecclesiasticas abrogauit, vel minuit: sed impurissimus hæresiarcha Vigilantius vigilias, sui nominis hostis, impugnauit, sicque minuere conatus est, vt non nisi semel in anno, in Paschali solennitate vigilias peragendas esse iactaret. Hieronymus aduersus Vigilant.

[b] Telesphori Papæ.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac vet. manuscrip. In Romanis Pontificibus ea tantùm quæ spectant ad successionem, hîc annotare visum est, in Annal. ecclesiasticis cætera vberius explicaturus. Quod itaque attinet ad successionem Telesphori, agit in primis Irenæus aduersus hæres. lib. 3. c. 3. Epiphan. hæres. 37. Euseb. in cron. & hist. lib. 4. c. 5. Optatus lib. 2. contra Parmen. August. epist. 165. ad Gener. Niceph. episc. in chron. & alij complures recentiores.

[c] Sub Antonino Pio.] Hoc loco fortasse erit qui dubitet, quomodo sub Antonino Pio Telesphorus vel alij passi dicantur, cùm sub eo pacem fuisse in ecclesia, testetur Tertull. in Apologet. Seuerus lib. 2. Oros. lib. 7. c. 14. & alij? constat etiam Antoninum pro Christianis edictũ amplissimum proposuisse, vt scribit Euseb. in chron. & hist. li. 4. c. 12. quod apud Iustinum martyrem leges in appendice Apologiæ. Respondemus, martyrium Telesphori vel aliorum contigisse ante scriptam à Iustino Apologiam, & promulgatum pro Christianis edictum, prout idem testatur Eusebius hist. lib. 4. c. 11. & 12. Porrò ex eadem Iustini Apologia satis apparet, ante illud tempus, cùm idem imperaret Antoninus, non esse temperatum omnino à cæde Christianorum; non quidem Imperatoris mãdato, sed ex sententia Pręsidum, & furore Gentiliũ, conclamantibus illis contra fideles, ad quorum coërcendum furorem Iustinus (vt apparet) nobilissimã illam elaborauit Apologiã Christiano Philosopho dignam. Suppetunt & aliæ rationes, cur tempore pacis Ecclesiæ, vel sub iustissimis principibus multi reperiantur martyres passi; sed ea quæ suprà diximus de temporibus Alexandri Imperatoris, & quę paulo inferius dicturi sumus de Traiano, satis ad hanc rem explicandam esse poterunt.

[d] Plurimorum sanctorum martyrum.] Horum singulorum certamina Eusebius digessit in libro quem scripsit de Martyribus, qui non extat. Omnium autem simul agonem summatim complexus est hist. lib. 8. c. 9. Cùm autem innumera ferè Ægyptiorum martyrum multitudo passa habeatur tam ex monumentis Gręcorum, quàm Latinorum scriptorum; de ea gente illud ad memoriam reuocaui, quod scribit Cicero li. 5. Tuscul. his verbis: Ægyptiorum morem quis ignorat? quorũ imbutę mentes prauitatis erroribus, quamuis carnificinam prius subierint, quàm Ibim, aut Aspidem, aut Felem, aut Crocodilum violent; quorum si imprudenter quippiam fecerint, nullam pœnam recusent. hæc Cicero. Porrò si olim Ægyptij tanti vitrum, quanti illos margaritum (vt habet parœmia) fecisse putandum est, corroborante eos præsertim diuina gratia!

[e] Symeonis.] De eodem hac etiam die cæteri Latinorum, Græci autem 24. Maij, vt apparet ex Menologio. Huius adhuc viuentis quasdam res gestas conscripsit Theodoretus Episcopus Cyri libro sanctorum Patrum Deum amantium cap. 26. Euagrius etiam nonnulla lib. 1. hist. c. 13. & 14. Niceph. lib. 14. c. 51. qui etiam testatur, Metaphrastẽ vberius eius acta fuisse prosecutum, sed non extãt. de eo præterea cæteri Græcorum, vt Suidas, Cedrenus, Michaël Glycas; plura de eo in vita Danielis Stylitæ, & in actis sancti Theodosij Cœnobiarchę: ex Latinis Gregorius Turonen. de gloria confess. c. 26. & alij recentiores. In vit. patrum part. 1. c. 48. eiusdem Symeonis, incerto auctore, vita scripta reperitur. Huius egregia sanctitas, admirandumque vitæ genus quod excoluit, non tantùm in Syria vbi agebat, sed toto innotuit orbi; Romæ etenim, vt præsens, adeò notus fuit, vt opifices in omnium officinarum vestibulis, alij in porticubus (vt scribit Theodoretus) imaginem eius affigerẽt; hinc vnusquisque (vt ait) sibi auxilium ac tutelam parantes. In Galliis etiam notissima extitit eius fama, prædicante eius admirabilem sanctitatem sancta Genouefa, quæ licet longè absens, eum tamen velut pręsentem diuinitus nouerat, vt constat ex eiusdẽ sanctæ Genouefæ actis. Plurimi eum fecerunt Imperatores Catholici, vt Theodosius Iunior, cuius adhuc legitur epistola ad illum scripta, inserta in actis Concilij Ephesini tom. 5. c. 15. edit. Pelt. Scripsisse etiã ad ipsum reperitur Leo Magnus Imp. vt scribit Euag. hist. lib. 2. c. 9. De tempore quo vixit, ex Theodoreto eius primordia colligi possunt: dum ait columnam iam incoluisse temporibus Meletij Episcopi Antiocheni, qui sub Valente Imp. vixit desiitque ab humanis eo anno, quo celebrata est magna Synodus Constantinopolitana, Syagrio & Euchario Conss. qui numeratur annus à Christo, iuxta veriores Chronographos trecẽtesimus octogesimus primus. Superuixit autem Symeon, vt ait Cedrenus, vsque ad quartum annum Leonis Magni Imp. quod etiam colligitur ex actis Danielis Stylitæ: est annus is à Christo 460. qua ratione iam centenario maior obdormisse dignoscitur. De trãslatione reliquiarum eius facta Constantinopolim, & Ecclesia in eius honorem erecta ab eodem Leone Imperatore, habetur mentio in actis eiusdem Danielis Stylitæ. Non omittendum illud videtur, quosdam eodem nomine deceptos, ex duobus vnũ conflasse Symeonem. Nam duos fuisse Simeones, seniorem, ac iuniorem, exploratum habetur. pręter seniorem de quo agimus, fuit etiam alius eiusdem nominis & exercitationis, idemque dictus Stylita, quem à pręd icto esse diuersum, tẽpora, loca, maiorumque

rumque testimonia declarant. Quonam tempore vixerit Symeon senior, iam vidimus. Iunior autem (vt auctor est Euagrius lib. 6. c. 22. qui eum nouit, & vsus est familiarissimè) claruit temporibus Iustini Imperatoris, vsque ad Mauritium. Extant eiusdem Symeonis litteræ, ad Iustinum Aug. recitatæ postmodum in actione quinta Nicenæ secundæ synodi, vt eius testantur acta; vbi & cognominatus est hic, Symeon Stylita admirandi montis, iisdẽq; notis nuncupatur à Ioanne Damasceno in orat. 3. de imag. circa finem. Sic enim est dictus, quòd (vt idem scribit Euagrius lib. 6. c. 22.) vixit in columna seorsum in summo montis vertice posita. Vixerũt prædicti ambo in Syria. Fuit & tertius Symeon Stylita in Cilicia, quadraginta ferè milliaribus ab Ægis ciuitate: huius meminit Sophronij Pratum spirit. c. 57. hic percussus fulmine, interiit: ex quo quidem genere mortis, diuersum hunc esse à prædictis duobus Symeonibus, nulla est dubitatio. De prædictis duobus Græci agunt in Menologio; de seniori, vt diximus, 24. Maij; de iuniori autem prima Septembris.

[f] In columna] Super vnam columnam cellulam ex tabulis struere, primus omnium docuit C. Mænius Rom. qui cùm ad ædificandam basilicam domum suam venderet, excepit sibi ius vnius columnę, super quam tectum proiiceret compactũ ex tabulis; vnde ipse & posteri eius munus gladiatorium spectare possent, quod tũ edebatur in Foro. hæc Ascon. Ab eodem Mænio dicta est Mæniana structura, cuius postea fuit frequentior vsus; cuius meminit Festus in verb. Mæniana.

[g] Eduardi Regis.] Cuius egregia facta cõscripsit Alredus abbas, quæ retulit Sur. in to. 1. Hunc Alexander Papa tertius adscripsit sanctorum numero; cuius rei gestæ extant monumenta in appẽdice ad vitam eius. Habentur etiam in Bibliotheca Vaticana literæ Innocentij quarti Rom. Pont. de celebratione diei festi sancti Eduardi regis, in Regist. an. 2. num. 255. pa. 527. Obiit idem sanctus anno Domini millesimo sexagesimo sexto.

[h] Syncleticæ.] Græci etiam de eadem hac die agunt, vt vidimus in Menologio. Tradit Niceph. Callist. lib. 8. c. 4. sanctum Athanasium scripsisse vitam Syncleticæ: eadem, inquit, ratione, qua scripserat vitam Antonij; vt sicut in hoc viri, ita in illa haberent mulieres, quod imitari assiduè possent. hæc ille. Vtinam extaret; deperiit enim non sine graui totius orbis Christiani iactura; quam expendimus ex ingenti emolumento, quod Ecclesia est consecuta ex Antonij vita ab eodem auctore conscripta. Eiusdem nominis virginem Sedulius presbyter in epistola ad Macedonium, quæ est præfatio Paschalis operis, summis laudibus celebrat; necnon eius sororem Perpetuam coniugij vinculo astrictam. Extant senioris Syncleticæ grauissimæ sententiæ recitatæ atque descriptæ in Vit. patrum. Vixit Syncletica iunior iisdem cum Sedulio tẽporibus, senior autem temporibus Constantini Imp.

[i] Æmilianæ.] Agit de sancta Æmiliana S. Gregorius Papa homilia 38. quam refert, post multa præclarè gesta, hac die quieuisse in pace. Fuit alia sancta Æmiliana, cuius nomine Romę titulus erat: quæ & vixit longè ante huius tempora: nam eius tituli habetur mentio in Concilio secundo Romano sub Symmacho Papa.

[k] Apollinaris virg.] Eius res gestas edidit Metaphrastes, de quibus lectorem monitum velim, inesse ibi errorem, dum filia Anthemij Imperatoris dicitur, qui post Seuerum imperauit in Occidente. Sciat potiùs hanc fuisse genitam Anthemio Consulari viro religiosissimo, qui sub Arcadio Imperatore gessit Consulatum, ad quem extat Ioannis Chrysostomi epistola 147. de quo & Theodoretus meminit lib. Sanct. patr. c. 8. Habitus est autẽ hic velut Imperator, dum defuncto Arcadio, pro Theodosio impubere administrauit Imperium.

6 Octauo idus Ianuarij. Luna. F xxv. 25.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
24	25	26	27	28	29	30	1	1	2	3	4	5	6			

EPIPHANIA [a] Domini. In territorio Rhemensi passio sanctæ Macræ [b] virginis, quæ in persecutione Diocletiani iubente Rictiouaro Præside cùm in ignem esset præcipitata, & permansisset illæsa, dehinc mammillis abscissis, & squalore carceris afflicta, super testas etiam acutissimas ac prunas volutata, orans migrauit ad Dominum. In Africa commemoratio plurimorum [c] sanctorũ Martyrum, qui in persecutione Seueri ad palum [d] ligati, igne consumpti sunt. Rhedonis in Gallia sancti Melanij [e] episcopi

ſcopi & confeſſoris, qui poſt innumerabilium ſigna virtutum, iugiter cęlo intentus, glorioſus migrauit à ſæculo. Geris [f] in Ægypto ſancti Nilammonis recluſi, qui dum ad epiſcopatum traheretur inuitus, in oratione ſpiritum Deo reddidit.

IANVARII 6.

PIPHANIA [a] Domini.] Gręci etiam hac die eandem celebrant ſolennitatē, quam aliqui & Theophaniam dicunt; licet Greg. Nazianzenus Theophaniā appellet diem, quo Dominus Ieſus Chriſtus eſt natus: hanc autem diem, qua non tantùm aduentus Magorum, ſed etiā inter alia myſteria, Baptiſmatis Chriſti ſolennitas agitur, vocat Feſtum ſanctorum luminum, eo quòd baptiſmus etiam illuſtratio diceretur, vt apparet ex eiuſdem oratione In ſancta lumina; quo etiam nomine appellat eam Cyrillus monachus in actis quæ de ſancto Euthymio exactè conſcripſit. Apud Ægyptios autem vna eadéq. die Natalis Chriſti atque baptiſmus agi conſueuit, vt conſtat ex homilia Ioannis Chryſoſtomi in Lucam c. 2. in Nat. Domini, to. 2. & Ioanne Caſſiano collat. 10. de oratione cap. 1. Epiphanius in Panar. hæreſi 51. paulò diuerſus ab Ægyptiis, dicit, hac die vel (vt habent alij Codices) quinta huius, natū eſſe Dominum, baptizatum autem ante ſextum Idus Nouemb. hac autem die, qua & Ægyptij Natalem Domini celebrant, primum illud à Domino miraculum eſſe factum, cùm aquam mutauit in vinum. At S. Hieronymus in commentario ſuper Ezechielem c. 1. hac ipſa die baptizatum tantùm fuiſſe Dominum, non autem natum affirmat. Cōſultiùs itaque Occidentalis Eccleſia vna eademque die, quam Epiphaniam appellat, aduentum Magorū, Chriſti baptiſmum, & primum illud inſigne miraculum recolit. His Diuinis myſteriis S. Auguſtinus ſerm. 32. de temp. qui eſt quartus Epiphaniæ; addit & quartum: nimirum excellens illud ſignum, quādo quinque panibus quinque hominum millia Chriſtus pauit in deſerto. Paulinus in Natali 9. ſancti Felicis non niſi prædicta tria myſteria ea die habita recenſet, ſicut & S. Maximus Taurinenſis. Celeberrimam fuiſſe ſemper Chriſtianis eiuſmodi ſolennitatem, declarat Cæſarum præſentia, adeò vt ne impij quidē principes ab ea celebritate abeſſent. Siquidem Iulianus Apoſtata qui pallio Chriſtianæ ſimulatæ religionis latentem impietatem ſtudebat contegere, cùm eſſet in Galliis, voluit ea die cum cæteris Chriſtianis ſacris intereſſe myſteriis, vt ſcribit Ammian. Marcellin. lib. 21. Idipſum præſtitit Valens Imperator Arianus, vt de eo ſcribit S. Greg. Nazian. oratione in laudē Baſilij. Viſus enim fuiſſet à Chriſtiana fide prorſus extorris, qui tantis ſolennibus non adeſſet. Theodoſius Imp. ſic huius diei celebritatē coli iuſſit, vt ſeptē diebus, qui præcedunt, ac totidē qui ſubſequuntur, iudicialē ſtrepitum conticeſcere iuſſerit, vt l. 2. Cod. de feriis.

[b] Macræ.] De eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, conſentiuntque manuſcripta, Petrus item in catal. libro 2. cap. 50. Additum hic eſt, eam paſſam ſub Diocletiano Imperatore: nam Rictiouarum Præſidem, qui eam ſub titulo Chriſtianitatis damnauit, ſub eodem Imperatore exercuiſſe præfecturam, declarant acta ſanctorum Criſpini & Criſpiniani, & aliorum Gallicanorum martyrum. Quòd autem ad nomen Præſidis ſpectat, Rictiouarum in aliquibus antiquis codicibus in duas dictiones diſtinctum inuenimus in hunc modum. Rictius Varus; quæ lectio mihi magis arridet.

[c] Plurimorum martyrum.] Reſtituti ſunt hi ex veteribus monumentis, quibus perbellè aſtipulatur Tertullianus in apologetico, vbi hæc circa finem habet, cùm in Gentiles inuehitur: Licet nunc Sarmenticios & Semaxios appelletis: quia ad ſtipitē dimidij axis reuincti exurimur. Is eſt habitus victoriæ noſtræ, hæc palmata veſtis; tali curru triūphamus, &c. Conſule de his Scholion Pamelij ibi appoſitum. 619.

[d] Ad palum ligati.] Ad palum ligabantur rei aliquando ad comburendum, vt hìc habes; aliquādo verò ad torquendum, vt legitur apud Suetoniū in Claudio c. 34. De vtroque plura ſuppetunt exēpla in actis martyrum. Illi etiam qui ſecuri plectendi eſſent, ligabantur ad palum, vt Valer. lib. 5. c. 8. dum ait: Virgis cæſos, & ad palum religatos ſecuri percuti iuſſit, eadem ſupra lib. 3. c. 8. Rurſus etiam palus adigebatur per medium hominem, vſque ſummū oris, ac ſic miſerè mori cogebatur, de quo ſupplicio Seneca lib. 2. epiſt. 14. ait: Cogita adactū per medium hominem, qui per os emergebat ſtipitem, &c. De quo genere mortis Procop. lib. 1. de bello Wandalic. & alij.

[e] Melanij epiſc.] De eo etiam Vſuardus. Hic reperitur interfuiſſe concilio primo Aurelianenſi, temporibus Clodouei celebrato, vt eius acta teſtātur. Scribit de Melanio Gregor. Turon. de gloria confeſſ. c. 55. & Petrus in catal. lib. 2. c. 49. Fuit & eiuſdem nominis Melanius alter Viromandenſis Epiſcopus, qui eadem vixit ætate, eidemque Concilio præſens fuit. Alius inſuper Melanius Epiſcopus Rothomagenſis, de quo ſcribit Gregorius Turonenſis de geſtis Franc. lib. 7. c. 19.

[f] Geris in Ægypto S. Nilammonis.] Geris ciuitas eſt in Ægypto, diſtans à Peluſio ferè quinquaginta ſtadiis; cui præficiendus cùm eſſet à Theophilo Alexandrino Nilammon, antequā res ageretur, vt optauit & precibus impetrauit, in eadē cellula, qua clauſus tenebatur, diem obiit; vbi in eius memoriam templum eſt erectum, annuaque ſtatuta commemoratio, vt ſcribit Sozom. hiſt. li. 8. c. 19. & Niceph. lib. 13. c. 17.

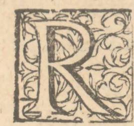
Septimo idus Ianuarij. Luna. G xxiiij.

7

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
t u A B C D E f F G H M N P
25 26 27 28 29 30 1 2 2 3 4 5 6 7

ELATIO [a] pueri IESV de Ægypto. Eodem die natalis beati Luciani [b] Antiochenæ eccleſiæ preſbyteri & martyris, qui ſatis clarus doctrina & eloquētia, paſſus eſt Nicomediæ ob Chriſti confeſſionem in perſecutione Maximini, ſepultusq; eſt Helenopoli in Bithynia: cuius laudes ſanctus Ioannes Chryſoſtomus celebrauit. Antiochiæ ſancti Cleri [c] diaconi, qui pro confeſſionis gloria ſepties tortus, ac diu in carcere maceratus, ad vltimum decollatus, martyrium conſummauit. In ciuitate Heraclea ſanctorum martyrū Felicis [d] & Ianuarij. Eodem die ſancti Iuliani [e] martyris. In Dania ſancti Canuti [f] Regis & martyris. Papiæ ſancti Criſpini [g] epiſcopi & confeſſoris. In Dacia ſancti Nicetæ [h] epiſcopi, qui feras & barbaras gentes Euāgelij prædicatione mites reddidit ac manſuetas. In Ægypto beati Theodori [i] monachi, qui tempore Conſtantini Magni floruit ſanctitate, cuius ſanctus Athanaſius meminit in vita ſancti Antonij.

IANVARII 7.

ELATIO [a] pueri Ieſu de Ægypto.] Agit de eadem Beda hac die, Vſuardus, Ado, & alij, quibus omnibus aſtipulātur vet. manuſcr. Id verò contigiſſe poſt ſeptimum Chriſti annum, pluribus demonſtrauimus in Annalibus eccleſiaſticis.

[b] Luciani.] De eodem Latini omnes hac die, Græci autem agunt decimaquinta Octobris. Hunc ſub Maximino paſſum, Euſebius tunc viuens, ac geſta martyrum ſcribens, teſtatur libro 9. cap. 5. Idipſum Hieron. de ſcript. eccleſ. in Luciano. Errore factum videtur, vt tam Metaphraſtes, quàm Suidas eum ſub Maximiano martyrio occubuiſſe dicant. Præclariſſima hic ſui ingenij reliquit monumenta, quæ à maioribus Lucianea ſunt appellata, cuius etiam nomine dicta eſt Diuinæ ſcripturæ verſio ab ipſo elaborata, quam Græci Communem, ſeu Vulgatam dixere, eaque, vt ſępius teſtatur S. Hieronymus ad Chromatium epiſt. 107. & ad Suniam 131. Orientales omnes qui interiacent à Conſtantinopoli Antiochiam vſque, ſunt vſi. Nouiſſimè demum, ea vrgente perſecutione grauiſſima, cùm apologiam pro Chriſtiana religione ſcripſiſſet, nobili corona martyrij eſt inſignitus. Non ſic tamen felix in diſcipulis fuit: nam præter Pelagiam Antiochenam, quæ eum ſectata, præclarum pro fide certamen ſubiit; cæteri in apoſtaſiam primùm eo tempore perſecutionis ſunt prolapſi; poſtmodum reddita pace eccleſiæ, ſe Ario coniunxere, vt ſcribit Niceph. lib. 8. c. 31. Porrò iidem, quò illuſtriori gloriarentur auctore, non erubuerūt & ſanctiſſimum martyrem, quaſi auctorem hæreſis in crimen adducere, ſeſeque ab eodem Collucianiſtas appellare: eo etenim nomine Arius ſuos dicebat, ad quos ſcribebat epiſtolas: extat adhuc exemplum literarum Arij ad Collucianiſtas apud Epiphan. in Panar. hæreſ. 69. & Theodoret. lib. 1. c. 5. Id aliquādo, primis illis rerum exordiis, Catholici verum rati, in eundem Lucianum declamarunt, vt feciſſe videtur ſanctus Alexander Epiſcopus Alexandrinus, ſcribens ad ęquè ſanctum Alexandrum Conſtantinopolitanum antiſtitem, cuius epiſtola recitatur à Theodoreto lib. 1. hiſt. c. 4. Tranſiit idē nomen ad poſteros; nam & Marius Victorinus libro 1. aduerſus Arianos, eoſdē Lucianiſtas appellat. Ne quid autem de tanto martyre leuis ſuſpicionis in alicuius animum irrepat, ex ipſis etiam Arianorum actis, quàm plura, ſinceraque eſſet Luciani

fides, apparet. Siquidem Antiochiæ iidem Conſtantij Imper. tempore conuenientes, vt abolerent nomen illud Conſubſtantialitatis, fidei profeſſionem ediderunt Luciani martyris: quam recitat Sozom. hiſtor. lib. 3. c. 5. & Niceph. lib. 9. c. 5. In qua communis Filij cum Patre ſubſtãtia, potentia, gloria, imago, & alia demum omnia inſunt, quæ Catholicæ Eccleſiæ filij profitentur: niſi tantùm quòd Conſubſtantialitatis verbum illic non reperitur expreſſum; cuius occaſione, & à Nicæno ſymbolo illud adimere conabantur. ſed nulla quidem in eo eſſe poterat culpa, eam vocem omittendo; quã ſcimus ad eludendos omnes Arianorum cauillos (vt pulchrè docet ſanctus Athanaſius in decretis contra Arian. col. 381.) à ſacroſancta Nicæna Synodo primùm fuiſſe ſapienter appoſitam. Quod itaque religiosè, vereque ante Nicænum concilium Lucianus profiteri potuit, eo ipſo in damnationem eiuſdẽ vocis abuſi ſunt Ariani, ſicut & ipſam ſcripturam etiam in prauum ſenſum ſæpius torquere non erubuerunt. Satis vel illud ſit ad S. Luciani defenſionem teſtimonium Athanaſij, qui dum in Synopſi, quam ad Conſtantem Auguſtum ſcripſit, de Diuinis ſcripturis agit, appellat Lucianum ſanctũ, magnum religioſumque martyrem. Sed non prætereat (quod mente exciderat) nobile illud de Martyre Luciano quod eſt apud Originem elogium; quo ait: Quod autem ſecundùm ipſam hiſtoriam teſtis lacerati atque pernecati fuerint ſancti Martyres, manifeſtum eſt atque irrefutabile. Nam poſt vniuerſa tormenta recludentes eos in carceres, & teſtas multas in eis ſternentes, & per quattuor partes eos impij extendentes, crudeli morte eos pernecabant. Ita conſummatus eſt beatus atque glorioſus Lucianus, lucidus vita, lucidus & fide, lucidus etiã tolerantiæ conſummatione. Ob hoc enim Lucianus cognominatus eſt tamquam lucidus, aut proprio lumine ſibi fulgens, aut aliis lucens. Hic namq; beatus duodecim diebus ſupra teſtas multas extenſus, tertiadecima die eſt conſummatus; aliique innumeri ſancti Martyres eodem modo mortem tranſeuntes conſummati ſunt. Hucuſque auctor; non tamen Origenes, vt præfert titulus: nã longe ante Luciani tempora ille obiit, nempe ſub Gallo & Voluſiano: Lucianus autem (vt vidimus) vltima perſecutione ſub Maximino eſt coronatus martyrio. Nec eſt quòd de alio Luciano ea ſcripta eſſe dici poſſint; nam eiuſmodi genus mortis quod auctor recenſet, à Luciano de quo agimus, eſſe ſublatum, eius acta à Metaphraſte deſcripta declarãt. Eius venerandum corpus poſt martyrium, delphinorum obſequio, Drepanum in Bithyniam delatũ, egregia Baſilica ab Helena Conſtantini matre fuit ornatum, quæ & locum illum Imperialibus munificentiis auctum, Helenopolim appellauit, vt ſcribit Niceph. Hiſt. lib. 8. c. 31. Quod hîc habetur, ſanctum Ioannem Chryſoſtomum præclara oratione laudaſſe Lucianum: ſcias eam vt rem pretioſiſſimã, aſſeruari in Bibliotheca eruditiſſimi Card. Sirleti, prout ipſe mecum, vt de pretioſo margarito, gloriatus eſt. Agit & de Luciano Suidas in hiſtoricis, & alij.

[c] Cleti diaconi.] De eodẽ hac die Beda, Vſuardus, Ado, manuſcr. ac cæteri, Petrus item in catalog. lib. 2. c. 54.

[d] Felicis, & Ianuarij] Agit de his item hac die Vſuardus, conſentiuntq; vet. manuſcrip.

[e] Iuliani,] Sicut in veteri Rom. Martyrologio, ita & in manuſcrip. idem reperitur; quando autem, vel vbi paſſus ſit, latet.

[f] Canuti regis.] De eo plura Saxo Grammat. hiſt. Dan. lib. 13. Ioannes Magnus hiſt. Goth. li. 18. c. 11. 12. & 13. Floruit tẽporibus Gregorij ſeptimi Rom. Pont. circa an. Domini 1080. Fuit alius eiuſdem nominis Danorum Dux, qui & ipſe innocentiſſimè necatus eſt, & inter ſanctos relatus; de quo idem Saxo Grammat. & Ioannes Magnus libr. 18. c. 14. & lib. 19. c. 7.

[g] Criſpini epiſcopi.] Claruit hic temporibus ſancti Leonis Papæ, interfuitque Mediolanenſi Concilio tunc congregato, vt conſtat ex ſynodica eiuſdẽ ad ſanctum Leonem ſcripta. Succeſſit huic ſanctus Epiphanius ſanctitate & eruditione non impar. Ennodius Ticinenſis epiſcopus, de eo in vita ſancti Epiphanij epiſcopi, & in carmine quod ſcripſit, hæc habet de ſancto Criſpino:

Salue ſancte parens, ſaluete ô ſæpe recepti
Criſpini cineres, ad cuius vota redundat
Quicquid in hoc Chriſti miramur dogmate dignũ, &c.

Eiuſdem nominis fuit epiſcopus Patauinus, qui vixit temporibus Conſtantij, cuius meminit Athanaſius in apolog. ad Conſtantium Col. 316. d.

[h] Nicetæ Epiſcopi.] Hic, licet Dacorum eſſet Epiſcopus, optimè tamen notus fuit Romanis, quẽ ſanctus Paulinus in 10. epiſtola ad Seuer. doctiſſimum etiam ac Romanis admirandum prædicat; peregrinari enim in Italiam ad loca ſancta cõſueuit, de cuius reditu idẽ Paulinus carmen ſapphicũ perelegans ſcripſit, quo eius præclara geſta cecinit; & inter alia de Beſſis populis ad Chriſtum conuerſis meminit. Gens præ cæteris fera: nã (vt Strabo teſtatur) ob conſuetudinem latrocinandi, iidẽ omnes proprio vocabulo ſunt appellati Latrones: de quorũ ad Chriſtum conuerſione hæc ibi Paulinus:

Nam ſimul terris, animiſque duri,
Et ſua Beſſi niue duriores,
Nunc oues facti, duce te gregantur
Pacis in aulam.

De his etiam ſanctus Hieronymus Epiſt. 3. ad Heliodorum: Beſſorum (inquit) feritas, & pellitorum turba populorum; qui mortuorum quondam inferiis homines immolabant, ſtridorem ſuum in dulce Chriſti fregerunt melos. Hæc Hieron. De Beſſis monachis præterea habetur mentio in vita ſancti Theodoſij Cœnobiarchæ. Porrò de Niceta idem Paulinus rurſus in Natali nono S. Felicis agit.

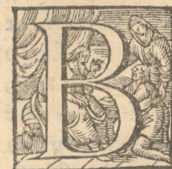
[i] Theodori.] Duo reperiuntur fuiſſe Theodori; quorum alter de quo hîc agitur in Martyrologio, diſcipulus fuit ſancti Antonij, cuius S. Athanaſius in vita eiuſdem Antonij meminit: alter verò etiam ſanctitate celebris fuit, cuius geſta narrantur in vita ſancti Pachomij, cuius diſcipulus extitit, de quo etiam mentio habetur in lib. Vitaſpatrũ part. 1. agit de eo & S. Nilus abbas in libro de oratione. Infra quinto Kal. Ianuarij eius dies natalis agitur.

Sexto

8 **Sexto idus Ianuarij. Luna.** A xxiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
26	27	28	29	30	1	2	3	3	4	5	6	7	8

ELLOVACI in Galliis ſanctorum martyrum Luciani[a] preſbyteri, Maximiani, & Iuliani: quorum duo vltimi à perſecutoribus gladio perempti ſunt: beatus autem Lucianus, qui cum ſancto Dionyſio in Galliam venerat, poſt nimiam cædem cum Chriſti nomen viua voce confiteri non timuiſſet, priorum ſententiam & ipſe excepit. Item ſancti Eugeniani[b] martyris. In Libya ſanctorum martyrum Theophili[c] diaconi, & Helladij; qui primo laniati, ac teſtulis peracutis compuncti, demum in ignem coniecti, animas Deo reddiderunt. Hierapoli in Aſia ſancti Apollinaris[d] epiſcopi, qui ſub Marco Antonino Vero ſanctitate, atque doctrina floruit. Neapoli in Campania natalis ſancti Seuerini[e] epiſcopi, fratris beati Victorini Martyris: qui poſt multarum virtutum perpetrationem, plenus ſanctitate quieuit. Papiæ ſancti Maximi[f] epiſcopi & confeſſoris. Metis ſancti Patientis[g] epiſcopi. Eodem die apud Noricos ſancti[h] Seuerini abbatis, qui apud eam gentem Euangelium propagauit, & Noricorum dictus eſt Apoſtolus. Eius corpus ad Lucullanum[i] prope Neapolim diuinitus delatum, inde poſtea ad monaſterium S. Seuerini tranſlatum eſt.

IANVARII 8.

VCIANI & ſoc.[a]] De his etiam hac die Beda, Vſuard. Ado, quibus & manuſcr. aſſentiuntur. meminit Luciani Petrus Cluniacenſis lib. 1. epiſt. 2. Vincent. in ſpec. Antonin. prim. part. tit. 6. c. 26. §. 3. Petrus in Catal. lib. 2. c. 55. & alij. Agitur de Luciano Bellouacenſi in actis ſancti Quintini, quæ extant apud Sur. to. 5. die 31. Octob. In actis ſanctorum Criſpini, & Criſpiniani, habetur mentio de Luciano vnà cum Quintino: ſed cùm ad tempora Diocletiani referatur, alius eſſe videtur ab hoc, de quo hîc agitur, quẽ Petri Apoſt. diſcipulũ eſſe tradunt.

[b] Eugeniani.] Vſuardus item de ipſo agit hac die, necnõ Wandelbertus, qui hexametro carmine Martyrologium ſcripſit ante ſexcentos annos.

[c] Theophili & Helladij.] Græci etiam de iiſdem agunt hac die; vt ex Menolog. ipſorũ conſtat, vbi etiam crudele ipſorum martyrium enarratur.

[d] Apollinaris Epiſc.] Huius celebris memoria eſt apud Euſebium lib. 4. c. 6. & lib. 5. c. 15. & 18. de eodem S. Hieronymus de ſcript. eccl. & in epiſt. 84. ad Magnum. Recitãtur ab Euſebio aliqua ſcriptionum eius fragmenta, in quibus ex eo præ cæteris animi ipſius candor effulget, dum nihil proprio ingenio ſe in rebus ſacris velle ſcribere, vel definire profitetur. Longè hic alius ab illo Laodiceno Apollinari, à quo Apollinariani ſeu Apollinariſtæ ſunt hæretici nuncupati, qui vixit temporibus Theodoſij ſenioris.

[e] Seuerini Epiſcopi.] De quo etiam hac die Beda, Vſuard. Ado, ac cæteri omnes. Seuerini ac Victorini germanorũ res geſtas pluribus ſcribit Ado ſub Non. Septemb. vbi & nos fuſius agimus, deque veritate hiſtoriæ diſſerimus. Conſule ea, quæ etiam notamus in Seuerino Septempedano infra ad ſextum Idus Iunij.

[f] Maximi Epiſcopi.] De quo etiam tabulæ Papienſis Eccleſiæ, quas inde miſſas accepimus. feruntur eius acta fuiſſe ſcripta à Paulo diacono. Succeſſit hic ſancto Epiphanio eiuſdem ciuitatis

 Epi-

Episcopo, interfuit quarto & sexto Concilio Romano pro Symmacho Papa aduersus Laurẽtium, vt eorundẽ acta testantur. Est dictio Ennodij Ticinensis in laudem eiusdẽ Maximi, cuius est exordiũ: Prodit religiosæ votum conscientiæ, &c.

[g] Patientis Episcopi.] Agitur item de eo in vet. manuscrip. In tabulis Metensium Episcoporũ, quas descripsit Demochares, recensetur hic quartus ordine eius ciuitatis antistes. Fuit eiusdem nominis alius Lugdunensis episcopus, de quo plura inferius tertio Idus Septembris.

[h] Seuerini abb.] Hic ipse est dies natalis eius, vt eius testantur acta, quæ sincerissimè scripta sunt ab Eugipio abbate ad Paschasium, vt auctor est Isidorus de vir. illustr. c. 13. descripsit eadem Surius tom. 1. habemus in nostra Bibliotheca eadem acta manuscrip. vnà cum epistola Paschalis diaconi ad Eugipium, cùm accepisset ab eo vitam eiusdẽ sancti Seuerini. Obiit temporibus Odoacri Regis Italiæ, circa annum Domini 480. corpus autem ipsius translatum fuisse in Lucullanum prope Neapolim, idem auctor affirmat. De eius Ecclesia in Lucullano posita, sacrisque ipsius reliquiis, frequens mentio habetur in epistolis sancti Gregorij Papæ, vt libro 7. epist. 85. ad Fortunatum, lib. 8. epist. 18. ad Anthemium. Idem Pontifex dedicaturus Romæ Ecclesiam eiusdem sancti nomine dictã, inde sibi reliquias mitti postulauit, scribens ad Petrum diaconum epist. 19. libro 2.

[i] Ad Lucullanum propè Neapolim.] Sic dicta Villa à Lucio Lucullo. Appositè hîc dictum: prope Neapolim: nam duo Luculli vixêre eodem tempore, M. Lucullus, & L. Lucullus: ab illo in Tusculano, ab isto prope Neapolim extructæ sunt sumptuosissimæ Villæ, de vtrisque meminit Varro lib. 3. de re rustica, cùm de vtriusque piscinis agit, additque ea ex causa à L. Lucullo montem esse perforatum; signãs quidem famosissimam criptam Neapolitanam, quam Seneca libro 7. epist. 58. describens, sic incipit: Nihil illo carcere longius, nihil illis faucibus obscurius, &c si hæc cupis, consule eum. De obitu vtriusque Luculli meminit idem Seneca libro de consolatione ad Polybium capite 33.

xxij. B **Quinto idus Ianuarij. Luna.** 9

a b c d e f g h i k l m n p q r s
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 30 1 2 3 4 4 5 6 7 8 9

ANTIOCHIAE sub Diocletiano & Maximiano natalis sanctorum Iuliani [a] martyris, & Basilissæ virginis vxoris eius; quæ cum viro suo virginitate seruata, in pace vitam finiuit: Iulianus verò (postquam multitudo sacerdotum, & ministrorum Ecclesiæ Christi, quæ propter immanitatem persecutionis ad eos confugerat, igne cremata est) Marciani præsidis iussu plurimis tormentis cruciatus, capitalem sentẽtiam accepit: cum quo etiam Antonius presbyter, & Anastasius, quem ipse Iulianus à morte suscitatum, gratiæ Christi participem fecerat; & Celsus puer, vna cum matre sua Marcionilla, ac septem fratres, aliique plurimi passi sunt. In Mauritania Cæsariensi sanctæ Marcianæ [b] virginis, quæ bestiis tradita, martyrium consummauit. Smyrnæ sanctorum martyrũ Vitalis [c], Reuocati, & Fortunati. In Africa sanctorum martyrum Epicteti [d], Iucundi, Secundi, Vitalis, Felicis, & aliorum septem. Sebastæ in Armenia sancti Petri [e] episcopi, fratris sancti Basilij. Anconæ sancti Marcellini [f] episcopi, qui vrbem illam, vt sanctus Gregorius scribit, diuina virtute ab incendio liberauit.

IVLIANI & Basilissæ.] De his hac etiam die Beda, Vsuardus, Ado, ac demum cæteri omnes recẽtiores. Horum acta ex veteribus monumentis edidit Metaphrastes, quæ habet Lipom. to. 7. Mombrit. tom. 2. & Sur. tom. 1. Habemus eadem in vet. manuscript. Extat in Breuiario Toletano S. Isidori sacer hymnus, quo horum acta egregiè describũtur. Basilissa autem licet martyrium non obierit, tamen quia multa grauiaque passa est, & dux martyrum extitit, censita etiam inter martyres reperitur, præsertim à Venantio Fortunato in carmine quod scripsit de gaudiis & spe vitæ æternæ. Horum omniũ meminit sanctus Eulogius Cordubeñ. lib. 1. Memor. sanct. ducens eosdem cæteris in exemplum. Erat apud Antiochiam celeberrima Ecclesia nomine Iuliani, de qua Procop. lib. 2. de bello Persic. adiunctum erat eidem monasterium, cuius Presbyter fuit impius Nestorius.

[b] Marcianæ.] Vsuardus, Ado, & alij de eadem hac die. Habet eius acta Mombritius tom. 2. Vincentius in specul. lib. 13. c. 36. 37. Petrus in Catal. lib. 2. cap. 58. Hæc etenim ob fractum simulacrum Dianæ tertiò lenonibus data est prostituenda; sed diuino fulta præsidio semper intacta permansit. Respondent his omnibus quæ Tertullian. in apologetico in Gentiles exprobrat his verbis: Proximè ad lenonem damnando Christianam potius quàm ad leonem, confessi estis labem pudicitiæ apud nos atrociorem omni pœna & omni morte reputari. Nec quicquam tamen profuit. Exquisitior quęque crudelitas vestra, illecebra est magis sectę, &c. Agitur de eadem, die 12. Iulij, qua nimirum reliquiæ eius translatæ putantur.

[c] Vitalis, Reuocati, & Fort.] De his prætereà Vsuardus, Wandelbertus agunt, assentiunturque vet. manuscr. ac recentiores omnes.

[d] Epicteti, Iocundi, & soc.] Ita vet. manuscr. ex quibus restituti sunt. Fuit Epictetus Episcopus Assuritanus in Africa, ad quem extat S. Cypriani epist. 64. edit. Pam. Passus est cum sociis sub Decio Imp. Quanta autẽ præditus esset animi mansuetudine, satis docet in ea epistola testimoniũ Cypriani.

[e] Petri episcopi.] Græci de eodem. Eius res gestas nonnullas scribit Gregorius Nyssenus eius germanus in epist. ad Leontium de S. Macrina, legitur apud Lipom. tom. 2. De eodem Theodoret. hist. lib. 4. c. 28. Niceph. lib. 11. c. 19. Migrauit ex hac vita temporibus Valentis Imper. De anniuersaria die natalis eius meminit idem Gregorius in epist. ad Flauianum Episcopum.

[f] Marcellini Episc.] De ipso agit S. Gregorius lib. 1. dialog. c. 6. Legimus eius acta atque miracula post obitum facta, in manuscript. quæ accepimus ab Ecclesia Anconitana, de eo etiam Petrus in catalog. lib. 2. c. 59.

10 **Quarto idus Ianuarij. Luna.** C xxj.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 30 1 2 3 4 5 5 6 7 8 9 10

IN Cypro beati Nicanoris [a] diaconi de septem primis; qui gratia fidei & virtute admirandus, gloriosissimè coronatus est. Romæ sancti Agathonis [b] Papæ [c], qui sanctitate & doctrina conspicuus quieuit in pace. Mediolani sancti Ioannis [d] Boni episcopi & confessoris. In Thebaide natalis beati Pauli [e] primi eremitæ, qui à sextodecimo ætatis suæ anno vsque ad centesimum decimumtertium solus in eremo permansit: cuius animam inter Apostolorum & Prophetarum choros ad cælum ferri ab angelis sanctus Antonius vidit. Eius autem dies festus decimooctauo Kalendas Februarij celebratur. Constantinopoli sancti Marciani [f] presbyteri.

IANVARII 10.

NICANORIS.] De eodem hac die cæteri Latinorum; Græci autem de ipso agunt ad 5. Kalend. Aug. vnà cum Prochoro, Timone, & Parmena. De eo in Actis Apost. c. 6. Doroth. in Synopsi scribit, hunc eodem die, quo S. Stephanus Protomartyr, vnà cum multis occubuisse martyrio.

[b] Agathonis.] Eius res gestas per lectiones distinctas habemus manuscript. In aliqua Ecclesia eas legi consueuisse, ex iisdem satis liquet. De eius

ſucceſſione, tam ex lib. de Rom. Pontific. quàm ex Indicibus Vaticanis, aliiſque recẽtioribus ſcriptoribus, certa habetur ratio. Cætera de ipſo cumulatè ſatis in Annalibus eccleſiaſticis diximus.

[c] Papæ.] Putarunt nonnulli hanc vocem, Papa, complexam eſſe ex duabus dictionibus, vt idem ſit PA. PA. quòd Pater Patrum, meritoque Romano tantùm Pontifici tribui ſolitam. PA, pro patre poſitum in Saliari carmine, teſtatur Feſtus. Ne in his refellendis multum immorer; ſciendum eſt, quòd etſi eiuſmodi titulus, Pater Patrum, tribui conſueuit Romano Pontifici, vt totius Catholicæ Eccleſię Epiſcopo; nihilominus Papæ nomen diuerſum ab eo eſſe, & accipi ſolitum à maioribus, exempla antiquarum inſcriptionum facilè monſtrant; quorum vnum tantùm ſatis ſit hîc recitare. Extat ex Concilio prouinciali Epiri ad Hormiſdam Papam ſynodalis epiſtola ſcripta, cuius eiuſmodi eſt inſcriptio: Synodus veteris Epiri, Ioannes, Matthæus, Conſtantinus, &c. Domino noſtro per cuncta ſanctiſſimo & Beatiſſimo Patri Patrum, Comminiſtro, ac Principi epiſcoporum Hormiſdæ Papæ. Incipit epiſtola: Si dignis præmiis, &c. Exſcripſimus eam ex codice manuſ. Vaticano, integramque exhibemus in Annal. eccl. ſimulque alias, in quibus eadẽ habetur nomenclatura: cùm itaque idem Hormiſda, & Pater Patrum, & Papa, vna eademq; inſcriptione dictus reperiatur; planè conſtat diuerſæ ſignificationis eſſe vtramque vocem. Porrò germana eſt eius interpretatio, vt à Gręca voce πάππας, id eſt, pater, deſcendat. Licet alij deducãt à πάππος, id eſt, auus. At verò in prima ſignificatione accipi conſueuiſſe vidimus: eoque ſenſu accepta, vt ſcribit Walfridus Strabo de reb. eccleſ. c. 7. tranſiit in dignitatis nomen, vt clerici venerandi eodem nomine appellarentur. poſtea tamen nomen illud cœpit eſſe peculiare epiſcoporum, vt iidem Papæ dicerentur. Sunt de his innumera exempla apud Cyprianum, Hieronymum, Auguſtinum, Rufinum, Prudẽtium, Sulpitium Seuerum, Sidonium Apollinarem, Venantium Fortunatũ, & nouiſſimè apud ſanctum Eulogium Cordubenſem, qui floruit anno Domini 850. Vſq; enim ad illud tempus id nomen commune fuit omnibus Epiſcopis, licet frequentius ac peculiarius tribui conſueuiſſet Romano Pontifici: idque quiſque facilè obſeruare poterit ex epiſtolis Caſſiodori. Ex his itaque erroris arguitur Nicephorus lib. 14. c. 34. dum ait Cæleſtinũ Romanum Pontificem cõceſſiſſe ex priuilegio Cyrillo epiſcopo Alexandrino à ſe conſtituto legato in S. S. Concilio œcumenico Epheſino, vt Papa diceretur, ac vteretur mitra. Nam ſi Papæ nomen tũc temporis, vt patet, commune erat omnibus epiſcopis, quidnam eo nomine contulit Cæleſtinus Cyrillo? Non ſic quod Theodorus Balſ. in Nomocan. Photij tit. 8. c. 1. vbi ait à Cæleſtino conceſſum eſſe Cyrillo, vt in ſacris ſolennibus, more Romani Põtificis, phrygio vteretur, quo quidem (vt ait) ex eo tempore ſemper vſi ſunt epiſcopi Alexandrini. Quidnam verò phrygium eſſet, fuſiùs diſſeremus in noſtris Annalibus cùm agemus de Concilio Epheſino, deque literis Cæleſtini ad Cyrillum datis. Sed quod ad Papæ nomen pertinet, cùm futuris temporibus obtinuiſſet communis vſus, vt Papæ nomen tantummodo Romano tribueretur Põtifici; & ſchiſmatici illud ſibi in odium eiuſdem Romani Præſulis faſtu ſuperbo vindicarent, aliaq; non conceſſa præſumerent: Gregorius ſeptimus Papa anno à Chriſto Domino 1073. ſui verò pontificatus anno tertio, ſext. Kal. Martij Indict. 13. habuit Romæ Synodum aduerſus ſchiſmaticos, vbi ſtatuit inter alia plura, vt PAPÆ nomen vnicum eſſet in vniuerſo orbe Chriſtiano, nec liceret alicui ſe ipſum vel alium eo nomine appellare. hæc in regiſtro epiſtolarum Gregorij ſeptimi, quod aſſeruatur in Biblioth. Vaticana, vbi canones eius Synodi ſcripti habentur. Seruant idipſum Græci, vt nomine Papæ Romanum Pontificem intelligant, vt ex Nicetæ Choniatæ ſcriptis apparet.

[d] Ioannis Boni.] De quo tabulæ eccleſ. Mediolanenſis, & Boſſius in Annal. Mediol. agunt.

[e] Pauli primæ eremitæ.] Eius vitam ſcripſit ſanctus Hieronymus. Solutus eſt vinculis carnis anno ſexto Conſtantij Imp. agens iam ætatis annũ decimum tertium ſupra centeſimum: nam Antonius qui poſt eius obitum vixit annos quindecim, vt idem Hieronymus ſcribit in Chron. migrauit ex hac vita anno vigeſimo primo Conſtãtij, cùm iam antea nonagenarius Paulum proximè moriturum inuiſiſſet, ac poſt vixiſſet vſque ad annum centeſimum quintum. Meminit eiuſdem Pauli idem Hieronym. ad Euſtochium epiſt. 22. Porrò vitam eius quam ſcripſit, miſit ad Paulum Concordienſem, vt teſtatur in epiſt. 21. in fine.

[f] Marciani.] Græci de eodem pluribus in Menologio hac die. Hic ille qui opulentiſſimum patrimonium Chriſti amore profudit in pauperes, erexit Eccleſias, & inter alia ædiculam illam Anaſtaſiæ, in qua Gregorius Nazianzenus collapſam fidem excitarat, in ampliſſimam Baſilicam, ſecundùm propheticum illius oraculum, auxit ornauitque. Huius pręclara geſta deſcripſit Metaphraſtes. habet eadem Lipom. tom. 5. & Surius tom. 1. Alius Marcianus hic ab illo Nouatiano qui vixit temporibus Valentis Imp. cuius etiam filias erudiuit. Hic autem claruit ſub Leone Imp. qui etſi & ipſe Nouatianis aliquando fauit: tamen extemplo referens pedem, ob ſinceram fidem Catholicam & egregiã ſanctitatem factus eſt œconomus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Alius inſuper eadem ætate vixit Marcianus in Syria apud Cyrum ciuitatem, profeſſione Monachus, meritis clariſſimus, cuius res geſtas ſcripſit Theodoret. lib. ſanct. patr. c. 3.

11 Tertio idus Ianuarij. Luna. D xx.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

t u A B C D E f F G H M N P

29 30 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 11

ROMAE natalis ſancti Hygini [a] Papæ, qui in perſecutione Antonini glorioſe martyrium conſummauit. In Africa beati Saluij [b] martyris, in cuius die natali ſanctus Auguſtinus ſermonem habuit ad populum Carthaginenſem. Alexandrię ſanctorum martyrum Petri [c], Seueri, & Leucij. Firmi in Piceno ſancti Alexandri [d] epiſcopi & martyris. Ambiani ſancti Saluij [e] epiſcopi & martyris. Brunduſij ſancti Leucij [f] epiſcopi & Confeſſoris. In Cappadocia in vico Magariaſſo ſancti Theodoſij [g] cœnobiarchæ, qui multa pro fide Catholica paſſus, in pace tandem quieuit. In Thebaide ſancti Palæmonis [h] abbatis, magiſtri ſancti Pachomij. Supplentoniæ [i] apud montem Soractem ſancti Anaſtaſij [k] monachi, & ſociorum, qui diuinitus vocati, migrauerunt ad Dominum. Papiæ ſanctæ Honoratæ [l] virginis.

IANVARII 11.

HYGINII Papæ. [a]] De eo Beda pridie huius diei, Ado & alij hac die. De eius ſucceſſione agit liber de Rom. Pontificibus Damaſi nomine inſcriptus, Irenæus lib. 3. c. 3. Epiphan. in Panar. hæreſ. 27. Euſebius in chron. & hiſt. lib. 4. c. 10. Optatus lib. 2. contra Parmen. Auguſt. epiſt. 165. Meminit eiuſdem Cyprianus in ep. 74. ad Pompeium. Sub perſecutione Antonini coronatũ eſſe martyrio, idem lib. Roman. Pontif. Euſebius in chron. & alij omnes teſtantur. Cætera de ipſo dixi in Annal. eccleſ.

[b] Saluij.] De eodem hic Beda, ac cæteri Latinorum, necnon vet. manuſcr. Meminit Poſſidius in Indiculo c. 3. de ſermone S. Auguſtini habito de S. Saluio, &c. 9. agit de alio eiuſdem auctoris tractatu in eiuſdem die natali habito. Ne quis autem aliqua occaſione in errorem ducatur, noſſe debet fuiſſe item in Africa alium Saluium, ſed pſeudomartyrem, ipſumque Donatiſtam ex parte Maximianiſtarum: quem alij Donatiſtarum, ſed ex factione Parmeniani, poſt multas illatas contumelias occiderunt, in cuius honorem ſuarum partium homines Baſilicam erexerunt, aſcriptumque in ſuorũ martyrum numerum coluerunt, vt ſcribit S. Auguſtinus aduerſus Parmen. lib. 3. cap. vlt. & contra Creſ. lib. 4 c. 48. & 49.

[c] Petri, Seueri, & Leucij.] De his etiam hac die Beda, Vſuar. Ado, ac reliqui omnes.

[d] Alexandri epiſc.] De eo etiam tabulæ Firmanæ eccleſiæ, quas Romam allatas accepimus, licet in eis paſſionis tempus deſideretur.

[e] Saluij epiſcopi.] Alij Saluinum appellant. Hunc Sigibert. in chron. Saluum pro Saluio dicit, occiſumque tradit an. 33. Caroli Magni Imperat. anno Domini 801. de eodem Petrus in catal. lib. 2. c. 65. In tabulis epiſcoporum Ambianenſium ponitur Saluius quinto loco, vt conſtat ex Demochare, qui eas deſcripſit. Confundunt hunc nonnulli cum Saluio Epiſcopo Albigenſi, qui ſub Chilperico Francorum Rege doctrina claruit & ſanctitate, de quo Greg. Turon. hiſt. lib. 5. c. 44.

[f] Leucij epiſcopi.] Reſtitutus eſt ex vet. manuſcript. Licet enim Brunduſinus eſſet Epiſcopus, Romæ etiam colebatur. Erat enim quinto ab Vrbe lapide Eccleſia S. Leucij, cuius meminit S. Gregorius lib. 9. Regiſt. epiſt. 73. cumque inde fuiſſent ablatæ eius reliquiæ, idem Pontifex alias eiuſdem ſancti ad ſe reliquias mitti iuſſit. Legimus acta eius ab eadem Eccleſia accepta, erroribus quidem ſcatentia, ob maximam tum in perſonis, tum etiam in tempore diſcrepantiam. ponitur hîc cõfeſſor, ſicut in propria eccleſia colitur: cùm alioqui ſanctus Gregorius appellet eum martyrem beatiſſimum.

[g] Theodoſij.] Aguntpræterea de eodem Græci hac die in Menologio. Spectatiſſimus fuit nõ tantùm ob exactam vitæ monaſticæ exercitationem, verùm etiam ob egregios labores pro fide Catholica aduerſus Acephalos hæreticos exantlatos. Florere

rere cœpit temporibus Leonis Imper. peruenitque vſque ad tempora Iuſtiniani, cũ Hieroſolymitanæ eccleſiæ præeſſet Petrus, qui eius funus curauit. Extant eius res geſtæ omni acceptatione digniſſimæ à Metaphraſte ex antiquioribus monumentis deſcriptæ, quas habet Lipom. tom. 5. & Sur. to. 1. De eodẽ mentio habetur in vita S. Sabæ abb. necnon apud Suidam in Anaſtaſio, & infra in Theod. Monemus lectorem fuiſſe eiuſdem nominis, eodẽ ſeculo, ſub Marciano Auguſto alium Theodoſium item Cœnobiarcham in eadem regione Palæſtinæ verſatum, qui fuit hæreticus Eutychianus, homo nequiſſimus & inuaſor ſedis Hieroſolymitanæ, tẽpore Iuuenalis eius ſedis Antiſtitis, quem S. Leo Papa pellendum curauit; quem etiam conſtat ex actis ſancti Euthymij à Cyrillo conſcriptis, fuiſſe ex humanis ſublatum eiuſdẽ Marciani Imp. temp.

[h] Palæmonis.] Huius res geſtæ habentur intextæ in vita ſancti Pachomij, quam habes apud Lipoman. tom. 6. & Sur. tom. 3.

[i] Suppentoniæ ad montem Soractem] De loco Suppentonię diu multumque laboraui; cumque non inuenirem quid certi afferrem; conſului tandem accolas regionis, qui ex veteribus monumentis locũ ipſum optimè norunt, à quibus illud accepi: Monaſterium S. Anaſtaſij fuiſſe iuxta locum qui hodie dicitur, Caſtellum ſancti Eliæ, à Nepeſina ciuitate duobus milliariis diſtans, vbi eſt adhuc nobilis ac vetus Eccleſia nomine ſancti Eliæ atque ſancti Anaſtaſij Deo dicata, non longè à monte Soracte, illudque ipſum olim, Suppentoniam, appellatum eſſe.

[k] Anaſtaſij & ſoc.] Iidem ex manuſcrip. reſtituti ſunt, quorum felicem exitum ſcribit S. Greg. in Dial. lib. 1. c. 7 & 8. & in Regiſt. li. 2. ep. 50. c. 89. ind. 11. appellaturq; ibi Anaſtaſius de Pentumis.

[l] Honoratæ.] De ipſa etiam hac die tabulæ eccleſiæ Papienſis. Fuit hæc ſoror S. Epiphanij epiſc. Ticinenſis, ab eodem Deo conſecrata, eo anno, quo reuerſus eſt Roma à legatione Anthemij Imp. Ticinum. Fuit is annus Domini 471. vt habent acta eiuſdem Epiphanij ab Ennodio fuſius ſcripta.

xix. E Pridie idus Ianuarij. Luna. 12

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
t u A B C D E f F G H M N P
30 1 2 3 4 5 6 7 7 8 9 10 11 12

ROMAE ſanctæ Tatianæ [a] martyris, quæ ſub Alexandro Imperatore vncis atque pectinibus laniata, beſtiis expoſita, & in ignem proiecta, ſed nil læſa, gladio demũ percuſſa migrauit in cælum. In Achaia ſancti Satyri [b] martyris, qui ante quoddã idolum tranſiens, cùm exſufflaſſet in illud, ſignans ſibi frontem, ſtatim idolum corruit; ob quã cauſam decollatus eſt. Eodẽ die ſancti Arcadij [c] martyris, genere & miraculis clari. In Africa ſanctorum martyrum Zotici [d], Rogati, Modeſti, Caſtuli, & coronæ militum quadraginta. Conſtãtinopoli ſanctorum Tigrij [e] presbyteri, & Eutropij lectoris, qui Arcadij Imperatoris tempore paſſi ſunt. Tibure ſancti Zotici [f] martyris. Epheſi paſſio ſanctorũ quadragintaduorũ [g] Monachorum, qui ob cultum ſanctarum imaginum ſub Conſtãtino Copronymo ſæuiſſimè cruciati, martyrium compleuerunt. Rauẽnæ ſancti Ioannis [h] epiſcopi & confeſſoris. Veronæ ſancti Probi [i] epiſcopi. In Anglia ſancti Benedicti [k] abbatis & confeſſoris.

IANVARII 12.

TATIANÆ.] Græci etiam de eadem hac die agunt in ipſorum Menologio, vbi eius martyrium his paucis narratur: Certamen S. martyris Tatianæ ex antiqua Roma: quæ Alexandro imperante, oblata præſidi, ingreſſa templũ, precibus ſimulacra euertit, ac in terram colliſit. Quam ob cauſam verberatur, eiuſque palpebræ vncis dilacerantur; inde ſuſpenſa, pectinibus laniatur, abraſo capite, decaluatur, igne & feris probatur, & illæſa permanens, percuſſa gladio, euolauit in cęlũ. hęc ibi de Tatiana.

[b] Satyri.] De eodem Beda, Viuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 2. c. 66. ac reliqui recentiores.

[c] Arcadij] De eo etiam Beda, & alij quos nuper recenſuimus auctores: vberius autem ſanctus Zeno Epiſcopus Veronenſis, qui luculenta oratione eius acta percurrit. eſt ſerm. 4. inuenies eundem etiam ſeorſum à cæteris apud Lipom. tom. 2. Alius eſt Arcadius, qui in Africa paſſus eſt in perſecutione Wandalica, de quo inferius erit ſermo.

[d] Zotici & ſoc.] Reſtituti ſunt iidem ex veter. manuſcript. Porrò horum acta habemus in noſtra Bibliotheca: eſt illorum exordium: Iam quaſi, &c.

[e] Tygrij & Eutropij.] De his etiam manuſcr. Paſſi ſunt hi Conſtantinopoli ſub Arcadio Imper. cùm, pulſo in exilium S. Ioanne Chryſoſtomo, noluiſſent cum Arſatio intruſo communicare, ac de incendio Baſilicæ paſſi eſſent calumniam. Horum certamina ſcribit Palladius in Dialog. Sozom. libro 8. c. 24. Metaphraſtes, Leo Imper. & Georgius Alex. in vita S. Ioan. Chryſoſt. Vide de his in primis eiuſdem S. Ioannis Chryſoſt. epiſt. 118. & 125. Extant hactenus duo impia Arcadij edicta, quorũ altero cogebat pios cum Arſacio communicare; altero verò in eos, qui Baſilicam incendiſſent, inquirendum præcepit. Conſule Codicem Theodoſ. tit. de Epiſc. & cleric. l. 37. & tit. de his qui pro religione contendunt. l. 6.

[f] Zotici.] De eodem tabulæ eccleſiæ Tiburtinæ. Agitur de eodem rurſus inferius die 10. ſub Getulio: non quòd diuerſi cenſeantur; ſed fortaſſe quòd altera die natalis, altera tranſlatio celebretur. dicturi ſumus ibi plura. Eius corpus conditum eſt ſub maiori altari, caput verò ſeorſum poſitum in vaſe, decenti honore colitur. Quòd autem arundinibus percuſſus martyrium conſummaſſe dixerimus, emendamus: haud enim fidelem nacti ſumus teſtem, qui ea ſe ex actis eius deſcripſiſſe, per litteras ad me datas, teſtatus eſt: accepi ego poſt hæc acta martyris, & nihil tale in eis reperi. Tu verò conſule quæ inferius notantur 10. Iunij in Getulio, cùm de eodem ſub Getulij nomine iterum agitur. de vno eodemque martyre diuerſis diebus agi, ſæpè contigit; quod altera die natalem, altera verò tranſlationem celebrare Eccleſia conſueuerit.

[g] Quadragintaduorũ monachorũ.] Græci eoſdem præcipuo honore habent. Inuenies horum acta iuncta ſimul cum paſſione S. Stephani iunioris, tam inter Ioannis Damaſceni opera edit. Bil. quàm etiam apud Sur. to. 6. ad diem 28. Nouemb.

[h] Ioannis epiſcopi.] De eodem tabulæ Rauennatis eccleſiæ. Hic ſucceſſit Neoni; ad quem extat epiſt. 27. S. Leonis Papæ, licet in aliquibus exemplaribus pro Neone Leo ponatur: vt cap. Cùm itaque baptiſ. diſt. 4. Succeſſit Neon S. Petro Chryſologo. Hic de quo agitur Ioannes, ſecundus dictus eſt, qui liberauit Rauennam à furore Attilę, vt ſcribit Ricobald. in Pomerio, & Hiero. Rub. Hiſt. Rauen. lib. 2. Ferunt eius acta ſcripta eſſe à Deſiderio Rauennate: quæ nondum vidimus. Extat Simplicij Papæ epiſtola ad Ioannem Rauen. epiſcopum, datã Conſule Seuerino; eſt is annus, iuxta Faſtos Onufrij, à Chriſto Domino 482. Itemque eiuſdẽ Ioannis meminit Gelaſius Papa in epiſtola ad epiſcopos per Lucaniam & alios per diuerſas prouincias conſtitutos ca. 1. ex qua redarguitur Hieron. Rub. dum lib. 3. hiſt. Rauen. pag. 110. ante Gelaſij creationem mortuum iam fuiſſe Ioannem ſcribit. data eſt ea Gelaſij epiſtola, Aſterio & Præſidio Conſſ. anno Domini 494. vt ſcias ad quæ tempora Ioannes ſecundus peruenerit.

[i] Probi epiſcopi.] De ipſo etiam tabulæ eccleſiæ Veronenſis, quas illuſtrauit auxitque Reuerendiſſimus Epiſcopus Veronenſis Auguſtinus Valerius, nũc verò ob præclara virtutum merita auctus ampliſſima Cardinalatus dignitate.

[k] Benedicti.] Beda eius diſcipulus ſe eius res geſtas ſcripſiſſe fatetur hiſt. Angl. lib. 5. in fine. Huic enim ipſe natus annos ſeptẽ eſt traditus educãdus in monaſterio, vt ipſe ſcribit in epitom. hiſt. in fine. Vixit Benedictus aliquandiu Romę vſq; ad tẽpora Agathonis Papæ, à quo iuſſus eſt reuerti in Angliã cum Ioanne Archicantore ad imbuendũ populum illum Rom. eccleſiæ diſciplinis, vt idẽ auctor ſcribit de geſt. Angl. lib. 4 c. 18. & li. 5. c. 20. Quantum autẽ in patriam rediens laboris impẽderit, idẽ narrat in ſermone habito in die natali eiuſdẽ S. Benedicti, qui habetur tom. 7. eiuſdem Bedæ oper.

13 Ididus Ianuarij. Luna. F xviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
t u A B C D E f F G H M N P
1 2 3 4 5 6 7 8 8 9 10 11 12 13

OCTAVA [a] Epiphaniæ Domini. Romæ via Lauicana coronæ ſanctorum Militum quadraginta [b], quas ſub Galieno Imperatore pro cõfeſſione veræ fidei percipere meruerũt. In Sardinia ſancti Potiti [c] martyris, qui ſub Antonino Imperatore & Gelaſio Præſide multa paſſus, demũ gladio martyrium conſecutus eſt. Singidoni in Myſia ſuperiori ſanctorum martyrum

Hermyli[d] & Stratonici,qui post sæua tormenta sub Licinio Imperatore in Istrum flumẽ demersi sunt. Cordubæ sanctorum martyrum Gumesindi[e] presbyteri,& Seruidei monachi. Pictauis in Gallia natalis sancti Hilarij[f] episcopi & cõfessoris,qui ob Catholicã fidem quam strenuè propugnauit,quadriennio apud Phrygiã relegatus, inter alia miracula mortuum suscitauit. Eius autẽ festiuitas sequenti die celebratur. Cæsareæ in Cappadocia sancti Leontij[g] episcopi, qui sub Licinio aduersus gentiles,& sub Constantino aduersus Arianos plurimũ decertauit. Treueris S. Agritij[h] episcopi. In Versiaco monasterio S. Viuentij[i] confessoris. Amaseę in Ponto sanctæ Glaphyræ[k] virginis.

IANVARII 13.

OCTAVA Epiphaniæ.] De ea Ordo Rom. de offi. Missæ. Amalar. li. 4. c. 34. Microlog. c. 40. Ado & alij, qui agunt de diuinis offic. Ante hos omnes Capitul. Regum Franc. lib. 1. c. 164.

[b] Militum quadraginta.] Agunt de iisdem Beda, Vsuar. Ado, & alij, cõsentiuntq; vet. manusc. Quòd autẽ tam hi quàm pleriq; alij martyres passi habentur Gallieno Imperatore; non ita quis accipiat, vt existimet aliquã ab eo esse excitatam persecutionem: nam idem Augustus (vt scribit Orosius, li. 7. c. 22.) parẽte Valeriano ab hostibus capto, pacẽ Ecclesiæ trepida satisfactione restituit, idipsum affirmat Dionysius Alexandrinus in epist. ad Ægyptios, extat apud Euseb. li. 7. c. 18. Habetur prętereа eiusdem Gallieni rescriptum ad Episcopos, quo omnia loca religiosa, Christianis olim adempta, illis mandauit restitui; vetuitque ne quis Christianis negotium faceret: addidit aliud item rescriptũ, quo iisdem cœmeteria, more maiorum, adeundi tribuit facultatem. Hæc omnia habes apud Eusebiũ hist. lib. 7, c. 12. Sed quòd aliqui sub Gallieno passi dicantur, id quidem præter sententiam Principis, vt etiam factũ videmus sub Antonino pio & Alexandro Impp. de quibus superius egimus.

[c] Potiti.] Accepimus eius acta manusc. è Sardinia Romã missa. De eo etiam Fara de rebus Sardois. In Sardinia autem & Pisis agitur de Potito & Ephisio Idibus Nouemb. sed illa est translatio.

[d] Hermyli & Stratonici.] De iisdem hac die Græci etiam in Menologio, vbi eorum martyrium paucis complexum describitur. Porrò fusiùs Metaphrastes apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1.

[e] Gumesindi & Seruidei.] Horum agonem & coronam scripsit sanctus Eulogius in Memoriali sanctorum, lib. 2. c. 9. Passi sunt hi hac die, æra 890. à Christo autem anno 852.

[f] Hilarij Episcopi.] Hac etiam die de ipso cæteri Latinorum. Scribit de eodem in primis S. Hieron. de script. eccles. in Apolog. aduersus Rufin. in epist. 6. ad Florentiũ, in ep. 7. ad Lætam, ad Magnũ epi. 84. aduersus Luciferianos, aliisq; in locis, Seuer. lib. 2. Sacr. hist. Rufin. lib. 2. c. 30. 31. Socrat. lib. 3. c. 8. Sozom. lib. 3. c. 13. & li. 5. c. 12. Fortunatus res gestas Hilarij duobus libris conscripsit, sed ex multis vix pauca perstrinxit: habet & Venantius Fortunatus de eodem epigramma lib. 2. de eius miraculis Greg. Turon. de gloria confess. c. 2. Porrò de S. Hilario quis non miretur Centuriatorum inscitiam, vel potius dolum, quorum illud precipuum studium est, vt tanquam emortuæ muscæ perdant odorem vnguenti: dum vt sanctissimo ac eruditissimo viro Galliarum ornamento, cuius scriptionibus, ac vitæ moribus omnes ipsorum hæreses confutãtur, notam inurant, huncque eundem esse dicunt cum Hilario diacono, quem S. Hier. agens aduersus Luciferianos, ob anabaptismũ, in quod miser lapsus inciderat, orbis Deucalionẽ appellat, cũ quo quidem hic noster non nisi nomen commune habet: erat hic iam Episcopus Pictauiensis, multaque ob Catholicam fidem obierat certamina, iamque exul missus erat in Phrygiam, cum ille diaconus esset, & in hæresim lapsus, excidit gradu ordinis. Collegimus vberius egregia tãti Patris acta; & prout gesta sunt, secundùm ordinem temporum disposuimus in annalibus Ecclesiasticis.

[g] Leontij Episc.] Hic ille Leontius, de quo scribit S. Gregorius Nazian. in oratione habita in funere patris, quòd iturus ad Nicenum SS. Concilium, Nazianzum diuertens, suum patrem baptizauit. Ab hoc etiam celebris ille sanctus Gregorius Armenus fuit Episcopus ordinatus, vt eius acta testantur, quæ recitat Metaphrastes die 30. Septembris. Eiusdem Leontij meminit sanctus Athanasius in oratione prima contra Arianos, recensetque inter cęteros Catholicę fidei vertices. Gregorius presbyter Cæsariensis in oratione habita de sanctis patribus Nicenæ synodi his laudibus eum exornat, cùm ait: Angeli pacis Leontij Cæsariensis Ecclesiæ sanctissimi præsulis antequam veniret in Nicenam Synodum, multi quidem emanarunt sudores propter fidem: multi autem per ipsum martyres & victores athletæ prostrauerunt aduersarium, multique vsi vitæ eius doctrina, euasere ciues cælestes, &c. Habet & Africa suum sanctum Leontium Episcopum Tagastensem, de quo sanctus Augustinus serm. 13. de diuer. ibidem & de Basilica Leontina ab ipso sic dicta.

[h] Agritij

[h] Agritij Episcopi.] De eo etiam hac die Beda, Ado, & alij. claruit hic temporibus Constantini Magni Imp. Interfuisseq; reperitur Concilio Arelatensi secundo, vt eiusdem acta demonstrant. ponitur hic vigesimusquartus Treuerensis Episcopus in tabulis Episcoporum eius Ecclesiæ, quas recitat Demochares de Sacrif. Missæ.

[i] Vincentij.] Vixit hic sanctitate celebris temporibus Constantij Imp. vt eius indicant acta, quæ summatim restricta refert Petr. in catal. lib. 2. c. 71.

[k] Glaphyræ.] eius res gestas scripsit Ioannes presbyter ecclesiæ Nicomediensis, qui illis ipsis tẽporibus vixit, intexuitq; in actis S. Basilei Episcopi Amaseæ; quæ habet Metaphrast. ad diẽ 26. Aprilis: qui quidem vt Glaphyræ virginitatẽ tueretur, cõparauit sibi coronã martyrij sub Licinio Imp. cuius petulantiã atq; procaciam eadem virgo, vt Dauid olim corã Abimelech mutãs ora, mira arte delusit.

14 Decimonono kal. Februarij. Luna. G xvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	11	12	13	14

NOLAE in Campania natalis sancti Felicis[a] presbyteri, qui, vt sanctus Paulinus episcopus scribit, cùm à persecutoribus post tormenta in carcerem mitteretur, & cochleis ac testulis vinctus superpositus iaceret, nocte ab angelo solutus atque eductus fuit: postmodum verò cessante persecutione, cùm vitæ exemplo ac doctrina multos ad fidem Christi cõuertisset, clarus miraculis in pace quieuit. In Iudæa sancti Malachiæ[b] Prophetæ. In monte Sina sanctorum trigintaocto Monachorum[c] à Saracenis ob Christi fidem interfectorum. In Ægypto in Raithi regione sanctorum quadragintatrium Monachorum[d], qui pro Christiana religione à Blemmiis occisi sunt. Mediolani sancti Datij[e] episcopi & confessoris, cuius meminit beatus Gregorius Papa. In Africa sancti Euphrasij[f] episcopi. In Syria sancti Iuliani[g] Sabæ senioris, qui Valentis Imperatoris tempore, fidem Catholicam Antiochię penè collapsam, virtute miraculorum erexit. Neocæsariæ in Ponto sanctæ Macrinæ discipulæ beati Gregorij Thaumaturgi, auiæ sancti Basilij, quæ eundem educauit in fide.

IANVARII 14.

FELICIS.[a]] De eodem hac die Beda ac cæteri Latinorum. Huius cùm acta, tum miracula scripsit carmine sanctus Paulinus eiusdem ciuitatis Episcopus, celebrans eundem decem natalibus, ex quibus Beda soluta oratione eiusdem vitam descripsit, vt ipse in fine operis profitetur. Scripsit & Marcellus presbyter res gestas sancti Felicis ad Leonẽ episcopum. Habemus eas in vet. manuscr. quæ in quibusdam ecclesiis legi consueuerũt. Vix credi potest (superat enim humanum captum) quot Deus per S. Felicem miracula sit operatus: adeò etenim increbuit fama virtutum eius, vt ab extremis orbis finibus ad sacrum eius sepulchrũ fideles supplices aduentarent. Obstupuit hoc ipsum sanctus Augustinus epi. 137. qui & de eodem agit lib. de cura agenda pro mort. c. 16. Itemque S. Damasus in carmine, quod de eo scripsit, vota persoluens, hæc inter cætera:

Qui ad te solicitè venientibus omnia præstas,
Nec quemquam pateris tristem repedare viantem,
Te duce seruatus, mortis quòd vincula rupi.

Habentur cætera in Collectaneis Poëtarum Christianorum. Scribit adhuc de eo Greg. Turon. lib. de gloria mart. c. 104. Erat & Romæ celebris solẽnitas

 S.Feli-

S. Felicis confeſſoris, in cuius die natali in eius Baſilica S. Gregor. Papa habuit homiliā 13. in Euang.

[b] Malachiæ Prophetæ.] Græci autem in Menologio agunt de eodem ad tertium Non. Ianuarij. Putant Hebræi, Malachiam eſſe eundem cū Eſdra; de his Hieron. in Malach. proph. procem. & in prefatione 121. refellitur ab eodem de Malachia Origenis opinio, qui eum eſſe Angelum humana carne indutum putauit: cur autem à Iudæis Malachil (hoc eſt, Angelus) ſit appellatus, ſcribit ſanctus Epiphanius lib. de Proph. vita & interit. c. 22. de eodem Iſid. de vita & mort. ſanct. cap. 51. Et Doroth. in Synopſi cap. 12.

[c] Trigintaocto monachorum.] Græci etiam de iiſdem agunt in Menologio. Sanctus Nilus Abbas, qui dictorum martyrum ſuo tempore coronatorum res geſtas conſcripſit; cùm de his agit, Mortui ſunt (inquit) poſt ſeptimum diem Epiphaniæ Domini, qui eſt decimusquartus menſis Ianuarij; ac paulo inferius: Interépti ſunt quoque alij, multis antè temporibus; quorum quoque commemorationem, propter viæ longitudinem, & eorum qui congregantur multitudinem, eodē die pergūt, &c. Extat is ſancti Nili abbatis cōmentarius apud Sur. tomo 1. cui adſtipulatur Niceph. lib. 14. c. 54. cùm de lucubrationibus ipſius agit. Contigit eiuſmodi grauiſſima incurſio Barbarorum in monaſteria Syriæ, Paleſtinæ, & Ægypti anno nono Anaſtaſij Imp. indictione ſecunda, vt colligitur ex actis S. Ioannis Silentiarij, & Euthymij abbatis. Cedrenus autem eam reponit anno decimo eiuſdem Imper. De eadem graſſatione Saracenorum mentio habetur in vita ſancti Sabæ abbatis, & in Prato ſpiritual. c. 4. & c. 21. & in vit. Patrum.

[d] Quadraginta trium monachorum.] Agūt de his etiam hac die Græci, vt conſtat ex ipſorum Menologio. Cæſi ſunt iidem ſub incurſione Saracenorum, qui dicti ſunt Blemmij, de quibus Nicephorus lib. 14. cap. 54. De Blemmiis meminit Strabo lib. 17. Flauius Vopiſc. in Valeriano, de iiſdem Procop. lib. 1. de bello Perſico: quos Chriſtianam fidem ſuſcepiſſe temporibus Iuſtiniani Imp. affirmat. De iiſdem autē ſcripſit fabuloſa Plinius nat. hiſt. li. 5. c. 8 in fine, ſed ex prædictis arguitur. Meminit & de Blemmiis Seuerus in Dialog. 1. c. 15.

[e] Datij epiſcopi.] Scribit de eo ſanctus Gregorius Papa lib. 3. dialog. c. 4. Interfuit hic Synodo habitæ Conſtantinopoli à Vigilio Papa, in qua depoſitus eſt Theodorus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, cuius acta habentur inter decreta eiuſdem Vigilij Papæ edita Iuſtiniani Imperatoris anno vigeſimoquinto, poſt conſulatum Baſilij anno decimo; numeratur is annus à Chriſti tempore 551. Celebrior redditur Datius, dum (vt ibidem S. Gregorius ſcribit) cauſa fidei eſt exactus, & cōfeſſor egregius Conſtantinopolim ſe contulit. Extat ad eundem egregia Caſſiod. Var. ep. 27. li. 12. De eo etiam Procop. de bello Goth. lib. 2. iterum. Peruenit Datius ad ea tātum tempora, quibus Narſes in Italiam venit aduerſus Totilam. c. non vos 23. q. 5. in fine; eſt is annus Domini 552. ex his errare conuincuntur hi, qui eius obitum ponunt anno Domini quingenteſimo ſexageſimo primo.

[f] Euphraſij epiſcopi.] vel Eucrathij, de quo etiam Vſuard. hac die. Fortaſſe hic ille Eucrathius, ad quem extat Cypriani epiſt. 61. qui etiam interfuiſſe reperitur Concilio Carthaginenſi ſub eodem Cypriano celebrato.

[g] Iuliani Sabæ.] Græci itidē. Scribit plura de eo Theodoret. lib. ſanct. patr. c. 2. & hiſt. lib. 3. c. 19. & lib. 4. c. 25. Hic ille Iulianus, quem ſanctus Ioannes Chryſoſtomus dignis laudibus exornat homil. 21. in epiſt. Pauli ad Epheſ. Alius ille eſt Saba de quo inferius agitur Non. Nouemb.

[h] Macrinæ.] Hęc Senior dicta eſt reſpectu eius neptis, ſororis Baſilij Magni; hæc etenim auia fuit eiuſdem Baſilij, mater nimirum eius patris. Hæc eſt enim illa, quæ temporibus Decij Imp. & ſucceſſorū vixit Neocæſariæ in Ponto, erudita à Magno illo Gregorio Thaumaturgo, vt idem Baſilius ſcribit epiſt. 64. ad Neocæſarienſes. Hæc item ipſa ſanctum Baſilium nepotem infantulum ſacris imbuit diſciplinis: quam ob cauſam ipſe eam ſuam in fide nutricem appellat, gloriaturque ſe eandem retinere fidem, quam velut lac purum è pectore S. Macrinæ olim ebibiſſet, vt idem ſcribit Baſilius epiſtola 64. 75. & 79. Meminit eiuſdem nepos alter, ipſe Gregorius Nyſſenus in epiſtola ad Leontium monachum de vita S. Macrinę iunioris, de qua ſuo loco agemus inferius.

xvj. A Decimooctauo kal. Februarij. Luna. 15

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2
t u A B C D E f F G H M N P
3 4 5 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 15

N territorio Andegauenſi beati [a] Mauri abbatis, diſcipuli ſancti Benedicti, cuius diſciplinis ab infantia eruditus, quantum in eis profecerit, inter alia quæ apud eum poſitus geſſit (res noua, & poſt Petrum inuſitata) pedibus ſuper aquas incedens patefecit: In Gallias inde ab eo directus, cōſtructo ibi

ibi celebri monaſterio, cui quadraginta annis præfuit, miraculorum gloria clarus in pace quieuit. In Iudæa ſanctorum Habacuc [b] & Michææ Prophetarum, quorum corpora ſub Theodoſio ſeniore diuina reuelatione reperta ſunt. Anagniæ ſanctæ Secundinæ [c] virginis & martyris, quæ ſub Decio Imperatore paſſa eſt. Caralis in Sardinia ſancti Ephiſij [d] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Flauiano iudice plurimis tormentis diuina virtute ſuperatis, demū abſciſſis ceruicibus victor migrauit in cælum. Nolæ in Campania ſancti Maximi [e] epiſcopi. Aruernis in Gallia ſancti Boniti [f] epiſcopi & confeſſoris. In Ægypto ſancti Macarij [g] abbatis, diſcipuli beati Antonij, vita & miraculis celeberrimi. Item beati Iſidori [h], ſanctitate vitæ, fide & miraculis clari. Romæ ſancti Ioannis [i] Calybitæ, qui aliquamdiu in angulo domus paternæ, deinde in tugurio in inſula Tiberina ignotus parentibus habitauit, à quibus in morte agnitus, clarus miraculis in eodem loco ſepultus eſt: vbi poſtea in eius honorem eccleſia conſtructa fuit.

IANVARII 15.

Avri Abbatis. [a]] De eodem hac die Beda, & cæteri omnes. Huius in monachiſmo tyrocinium ſcribit S. Gregorius Papa lib. 2. dialog c. 3. Fauſtus monachus cætera eſt proſecutus, ſcribens rerū geſtarum ipſius commentarium, temporibus Bonifacij tertij Rom. Pontificis, qui ſucceſſit Sabiniano. de eodem Fauſto ſcriptore agit Sigibertus de vir. illuſtr. c. 32. Habemus in noſtra Bibliotheca eandem Fauſti ſcriptionem, alia tamen pręfatione prępoſita, cuius eſt exordium, Poſtquam diuinitas, &c. Quod ſpectat ad Mauri tempora, oblatus eſt hic à patre Eutychio ſancto Benedicto, anno à Chriſto Domino quingenteſimovigeſimo ſecundo, manſitque apud eum annos viginti, deinde ab eo eſt miſſus in Gallias: vbi cùm annū quadrageſimumprimum ageret, qui & erat annus quadrageſimusprimus ab obitu ſancti Benedicti, migrauit ad Dominum; eſt autem is annus Chriſti quingēteſimus octuageſimus tertius. Hæc ex eius vitæ actis, ex vita S. Placidi, & ex Leone Oſtienſi collegimus: licet acta Placidi, nonnulla indigeant caſtigatione.

[b] Habacuc & Michææ.] Agunt de eiſdem hac die cæteri Latinorum, Græci autem ſeorſum ab inuicem. de Abacuc 2 Decembris. de Michæa 24. Auguſti; vt vidimus in eorum Menologio. De eorum corporum inuentione, cuius hic habetur mētio, ſcribit Sozom. hiſt. lib 7 c. vlt. Caſſiod. in Tripart. lib 1. c. 49 Niceph. lib. 12. c. 48. De eorum ſepultura Epiphan. de vita & interit. proph. c. 13. & 18. Iſidorus de vit. & mort. ſan. c. 17. licet alterius potius quàm Iſidori illud ſit opus. Dorotheus in ſynopſi c. 3. S. Hieron. epiſt. 27. ſcribit ſepulchrum quondam Michææ Moraſthi poſitum, mutatum fuiſſe in eccleſiam, quam ſancta Paula (vt ait) inuiſit religionis ergò.

[c] Secundinæ.] Eius res geſtas, præter illas quæ miſſæ ſunt Romam ab eccleſia Anagnina, reperimus etiam in vet. cod. manuſcr. noſtrę Bibliothecę; quarum præfatio ſic exorditur: Martyrum Triumphos, &c. Ex iiſdem actis apparet, præfuiſſe eidem eccleſiæ, illis temporibus, S. Magnum Epiſcopum, de quo ſuo loco inferius.

[d] Ephiſij.] Huius martyrij acta è Sardinia miſſa accepimus. Agit de eodem Fara de rebus Sardois.

[e] Maximi Epiſcopi.] Agit de eodem ſanctus Paulinus in natali S. Felicis quarto & quinto. Beda etiam pluribus in vita eiuſdem S. Felicis, & Marcellus presbyter in vita eiuſdem.

[f] Boniti Epiſcopi.] De eodem hac die Vſuardus. Extant res geſtæ ipſius, quas Surius retulit in tomum primum. In tabulis epiſcoporum Aruernenſis eccleſiæ hic ponitur quadrageſimusprimus eius ſedis antiſtes. Claruit temporibus Theodorici quarti Francorum Regis.

[g] Macarij abb.] Tam de Macario Ægyptio, quàm de eo, qui Alexandrinus dictus eſt, ſatis ſupra dictum ad quartum Nonas Ianuarij.

[h] Iſidori.] Longè alium hunc exiſtimato ab illo Iſidoro, quem laudibus proſequitur Socrates lib. 6 c. 9. Sozom. lib. 8. c. 12. & 13. Rufinus lib. 2. c 4. & Euagrius Ponticus in Vit. Patrum: nam ille ad Origeniſtas defecit, illorumque dux inuentus eſt, vt S. Hiero. de illo ſcribit epiſt. 61. ad Pammachium, & ad Cteſiphontem contra Pelagianos. hic autem alibi potius quàm in Ægypto vixiſſe videtur: nam de alio Iſidoro Ægyptio ſuperius actum eſt, quarto Non. Ianuarij.

[i] Ioannis Calybitæ.] Græci etiam de eodem agunt hac die in Menologio. Habet eius acta Metaphrastes, quæ recitat Lipom. tomo 7. & Sur. to. 1. Legimus alia manuſcripta ab illis paulo diuerſa. De eo meminit Niceph. hiſt. lib. 15. ca. 23. Claruit, ſecundùm eundem auctorem, Leonis Imperatoris temporibus, licet manuſcript. ſub Theodoſio eum vixiſſe dicant. Extat peruetuſta ac nobilis memoria eiuſdem Romæ in Inſula Tiberina, de qua hîc mentio habetur.

xv. B Decimoſeptimo kal. Februarij. Luna. 16

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3
t u A B C D E f F G H M N P
4 5 6 7 8 9 10 11 11 12 13 14 15 16

ROMAE via Salaria natalis ſancti Marcelli [a] Papæ & martyris, qui ob Catholicæ fidei confeſſionē, iubente Maxentio [b] tyranno, primò fuſtibus cæſus, deinde ad ſeruitium [c] animalium cum cuſtodia publica deputatus, ibidem ſeruiendo amictu indutus cilicino, defunctus eſt. Marrochij in Africa paſſio ſanctorum martyrum Ordinis Minorum, Berardi [d], Petri, Accurſij, Adiuti, & Othonis. Arelate ſancti Honorati [e] epiſcopi & confeſſoris, cuius vita doctrina & miraculis fuit illuſtris. Opitergij ſancti Titiani [f] epiſcopi & confeſſoris. Rhinocoluræ [g] in Ægypto ſancti Melæ epiſcopi [h], qui ſub Valente exilium & alia grauia pro fide Catholica paſſus, in pace quieuit. Fundis in Campania ſancti Honorati abbatis, cuius meminit beatus Gregorius Papa. In monaſterio Peronæ ſancti Furſei [k] confeſſoris. Romæ ſanctæ Priſcillæ [l], quę ſe, ſuaque Martyrum obſequio mancipauit.

IANVARII 16.

MARCELLI [a] Papæ.] De eodem hac die Beda, ac cęteri omnes. In Marcello Gręci prorſus errare conuincuntur, dum eundem eum putant cum Marcellino, vt Euſeb. in chron. Niceph. epiſc. in Chron. & Niceph. Calliſt. lib. 6. c. 34. ſicut & feciſſe noſcuntur de Cleto & Anacleto. Porrò longè diuerſum eſſe Marcellum à Marcellino, Latini omnes, qui res Romanæ Eccleſiæ præ aliis calluerunt, abſque aliqua ambiguitate profitentur. Poſt librum de Rom. Pontific. & Vaticanos indices, idipſum Optatus Mileuit. lib. 2. contra Parmen. & Auguſt. epiſt. 165. ad Generoſum confirmant.

[b] Sub Maxentio.] Non autem ſub Maximiano, vt mendoſè legitur in aliquibus codicibus: ſed inde videtur irrepſiſſe error, dum totum illud decennium, quod ſecutum eſt ab indicta perſecutione per Diocletianum & Maximianū, licet alij poſt eos ſucceſſerint in Imperiū, illis tribuitur, atq; ab eis perſecutio eſt denominata; de quo quidē innumera ſunt exempla. Quod autē ad Maxentiū ſpectat, ſciendū eſt, ipſum primis illis temporibus, quibus inuaſit Imperiū, quò etiā Chriſtianos ad ſui deuotionem alliceret, non tantùm præterita edicta aduerſus eos promulgata ſilere iuſſiſſe; verùm etiam quibus valuit officiis de iiſdē optimè meritū eſſe, ſeq; eandem religionem amplexatū eſſe ſimulauit; prout ſcribit Euſeb. hiſt. li. 8. c. 26. & Optatus cōtra Parmen. lib. 1. His conſentiunt quæ S. Auguſtinus refert in Breu. poſt collat. diei 3. cap. 13. ex actis Donatiſtarum, his verbis: Melchiades tunc Romanus presbyter miſit Diaconos cū literis Maxentij, atque etiam litteris Præfecti prætorio ad Præfectū Vrbis, vt eccleſię vtenſilia reciperent, quę tēpore perſecutionis ablata fuerant, &c. Poſt hęc autem (vt ſcribit Oroſius, Victor, Eutropius, & alij) extinctis tyrannis Seuero & Alexandro, qui Maxentio negotium fecerant, omnia ſibi tuta ratus, cunctos deſpiciens, non tantùm in Chriſtianos, ſed & in quoſcunque Romanos ciues, ac præcipuè Senatores ſe crudeliſſimum præbuit, erga milites tantùm benignum; ad quos ſibi cōciliandos, his pro concione vſus eſt vocibus: Fruimini, diſſipate, & prodigite. Qualis autē quātáve fuerit eius ſæuitia, ſcribit Euſebius in vita Cōſtātini li. 1. c. 27. 28. & ſeq. & in hiſt. l. 8. c. 26. 27. Non tantùm enim Italiam, ſed & Africam immani feritate vexaſſe, conſtat ex panegyrico dicto in Conſtantini laudem poſt debellatum Maxentium.

[c] Ad ſeruitium animalium.] Hîc opportunè interpretamur locum illum, qui legitur in Marcello Papa in libro de Roman. Pontific. qui fertur nomine Damaſi: vbi hæc de Marcello Papa: Damnatus eſt in Catabulum: cumque diebus multis ſeruiret in Catabulo, &c. Et paulo pòſt: Iuſſit Maxentius in eadem eccleſia interim plancas exſterni, vt ibidem animalia Catabuli congregata ſtarent, & ipſis beatus Marcellus deſeruiret. Hæc ibi. Primùm autem quòd ad plancas pertinet, appellat Feſtus plancas tabulas planas. Quòd verò ſpectat ad Catabulum, quantùm ex prędictis licet aſſequi, erat ſtabulum animaliū, non quidem ſylueſtrium (loca enim illis deputata dicebantur Viuaria, quæ erant in angulo Vrbis, in regione quinta, prope portam Præneſtinam, longè ab his ædibus Lucinæ, vt ſcribit Procop. lib. 1. de bello Goth.) ſed iumentorum, quæ publicæ vtilitati ad vehenda onera deſeruirent; vnde & Catabulenſes hi dicti eſſe reperiuntur, qui prædicta oneraria iumenta ductabant. Id intelliges ex epiſtola Theodorici regis ad Feſtum, apud Caſſiod. Var. lib. 3. ep. 10. in qua hæc verba: Præſenti admonitione declaramus, vt marmora, quæ de domo Pinciana conſtant eſſe depoſita, ad Rauennatem vrbem per Catabulenſes veſtra ordinatione dirigantur. Rurſusque de Catabulenſibus lib. 4. epiſt. 47. idem Rex: Et ideo (inquit) quinquaginta ſolidorum mulctam non iam Veredarius, ſed Catabulenſis incurrat, quiſquis vltra centū libras Parhippum crediderit onerandum. Eſt titulus de Piſtoribus & Catabulenſibus Cod. Theod. lib. 14. vbi & l. 9. agitur de illis: erat enim Romæ corpus Catabulenſium ex vili genere hominum, eidē planè muneri adſcriptorum.

[d] Berardi & ſoc.] Relati ſunt hi à Sixto quarto Rom. Pont. inter ſanctos martyres: extatque de ea re diploma datum anno Domini 1481. Horum certamen deſcriptum habetur apud Surium, hac die, tom. 1. De ijſdem chron. Frāciſcan. part. 1. li. 4. per tot. & Theſ. Conc. tom. 2.

[e] Honorati epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Scribit S. Iſidorus de vir. illuſtr. c. 16. S. Hilarium epiſcopum Arelatenſem Honorati ſucceſſorem ſcripſiſſe eius vitam; quam quidem deperijſſe dolemus. Illā etenim quæ tribus libris ſcripta reperitur, alterius potius quàm Hilarij eſſe conſtat: multa etenim habet, quæ indigent correctione, nec tanto eſt ſcriptore digna. Habuit idem Hilarius ſermonem luculentum in natali die ſancti Honorati. Succeſſit Honoratus, de quo agimus, Patroclo, qui ſancti Herotis, diſcipuli ſancti Martini, ſedem inuaſit, vt ſcribit S. Proſper in chron. Præfuit Arelatenſi eccleſiæ S. Honoratus, temporibus Theodoſij iunioris & Valentiniani tertij Impp. cùm Romanam eccleſiam regeret Cæleſtinus, ac poſt eum Sixtus. S. Eucherius in præfatione lib. 1. inſtruct. ad Salonium, hæc de Honorato: Enutritus (inquit) es ab Honorato patre, illo, inquam, primò Inſularum, poſtea Eccleſiarū magiſtro. Hæc idcirco Eucherius, quoniam ſanctus Honoratus antequam præficeretur Eccleſiæ Arelatenſi, celebri illi cœnobio inſulæ Lirinenſis prępuerat abbas. Meminit eiuſdem Sidonius Apollinaris in carmine Euchariſtico ad Fauſtum, in fine.

[f] Titiani Epiſcopi.] De eodem hac die Vſuardus vet. manuſcrip. & Petrus in Catal. lib. 2. cap. 99.

[g] Rhinocoluræ.] Poſita eſt in Ægypto Rhinocolura, cuius S. Melas fuit epiſcopus: meminit eiuſdem ciuitatis Ioſephus Antiq. lib. 14. ca. 25. & alijs in locis. Meminit de eadem Epiphan. in Panar. hęreſi 66. contra Manichæos; eandemque alio nomine Neel dictam eſſe teſtatur à ſortibus, quòd illic Noe ſortibus diuiſit terram tribus filijs ſuis. Idem de eâdem ciuitate agit in Ancorato, teſtaturque ſitam eſſe inter Ægyptum & Palęſtinam è regione Maris Rubri. Eiuſdem nominis in Syria etiam ciuitas fuit cuius mentionē facit Seneca lib. 3. de ira cap. 20. & Strabo lib. 16. qui & cur ſic dicta ſit, hiſtoriam narrant. Meminit eiuſdem etiam quæ eſt in Syria Ioſephus Antiq. lib. 13. c. 24. edit. Gelen.

[h] Melæ Epiſcopi.] Scribit de eo Sozom. hiſt. lib. 6. c. 31. Caſſiod. lib. 8 c. 1. qui certamen eius pro fide Catholica aduerſus Valentem Imp. Arianum ſuſceptum narrant.

[i] Honorati abbatis.] Huius acta ſcripſit ſanctus Gregorius Papa lib. 1. dialog. Fundanam eccleſiam nobiliorē reddidit S. Paulinus, qui poſtea fuit Nolanus Epiſcopus. Ipſe etenim agro Fundano diues, paruam illic poſitam eccleſiolam ac iam collabentem in auguſtiorem formam erexit, picturis ornauit, muneribus auxit, & ſacris reliquijs poſitis, dedicandam curauit; vt idem ipſe ſcribit Paulinus in epiſt. 12. ad Seuerum. Quod quidem egregium ſanctiſſimi viri monumentum tempore Longobardorum prorſus dirutum fuit, adeoque ea eſt eccleſia deſolata, vt opus fuerit, Agnellum, eius ciuitatis Epiſcopum, iubente Gregorio Rom. Pont. Tarracinā migrare, vt cōſtat ex Regiſtr. li. 2. epi. 13.

[k] Furſei.] De ipſo etiam hac die Beda, Vſuard. & alij. Agit de eodem item Beda de geſtis Angl. lib. 3. c. 19. Aimo de geſt. Franc. lib. 1. cap. 18. Trithem. de vir. illuſt. Ord. ſanct. Bened. lib. 3. c. 86. & alij. Claruit circa annum Domini 650.

[l] Priſcillæ.] Plures fuerunt huius nominis ſanctæ mulieres, quarum illa antiquior, cuius mentio habetur in actis Apoſt. ca. 18. & Paulus ad Corint. 1. cap. 16. de qua alia agitur die. Rurſus autem alia reperitur Priſcilla, de qua mētio fit in actis ſanctarum Pudentianæ & Praxedis, cuius Cœmeterij etiam Paſtor meminit in actis ſanctę Praxedis. Alia item Priſcillæ reperitur in lib. de Rom. Pont. in S. Marcello Papa; licet complures codices non habeant ea quæ de Cœmeterio nomine ſanctæ Priſcillæ via Salaria illic ponuntur; quod quidem Priſcillæ ſeniori Paſtor tribuit in dictis actis S. Praxedis. Ceterùm in ipſo titulo Paſtoris, vbi erant Thermę Nouati, quæ & Timothinæ dictæ; ipſæ balnei inferiores cellæ inſtar porticuum ſibi concameratione coniunctæ, quæ vſque in hanc diem cernuntur penè integræ, cœmeterij loco ad ſepeliendos ſublatos occultè Martyres inſeruiſſe creduntur. Agitur autem de ſeniori Priſcilla cuius Paſtor meminit, quæ & fuit Apoſtolorum diſcipula, mater verò Pudentis ſenatoris, vt acta Pudentianæ, quæ habemus manuſcrip. quæ & paulo diuerſa recitat Mombrit. tom. 2. teſtantur.

xiiij C **Sextodecimo kal.Febr.Luna.** 17

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4

t u A B C D E f F G H M N P

5 6 7 8 9 10 11 12 12 13 14 15 16 17

IN Thebaide [a] ſancti Antonij [b] abbatis,qui multorum monachorum Pater, vita & miraculis præclariſſimus vixit: cuius geſta ſanctus Athanaſius inſigni volumine proſecutus eſt. Eius autem ſacrum corpus [c] ſub Iuſtiniano Imperatore diuina reuelatione repertum, atque Alexandriam delatum, in eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ humatum fuit. Apud Lingonas ſanctorum tergeminorum [d], Speuſippi, Eleuſippi, & Meleuſippi, qui cum auia ſua Leonilla martyrio coronati ſunt, tempore M. Aurelij Imperatoris. Romæ Inuentio ſanctorum [e] martyrum Diodori preſbyteri, Mariani diaconi, & ſociorum, qui ſub ſancto Stephano Papa, cum in Arenario natalitia martyrum agerent, obſtructa à perſecutoribus ianua cryptæ, & diruta deſuper mole, ipſi quoque martyrium ſunt aſſecuti. Apud Bituricas depoſitio ſancti Sulpicij [f] epiſcopi, cognomento Pij, cuius vita & mors pretioſa glorioſis miraculis commendatur. Romæ in monaſterio ſancti Andreę, beatorum monachorum Antonij [g], Meruli, & Ioannis, de quibus ſcribit ſanctus Gregorius Papa.

IANVARII. 17.

IN [a] Thebaide.] Hieronymus lib de Hebraic.quæſt. Thebaidem eam putat eſſe regionem, quæ olim dicta eſt Geſſen, in qua habitauit Iacob Patriarcha cum filiis ſuis, cùm veniſſet in Aegyptum. Geneſ. cap.45. & 46.

[b] Antonij abb.] Tam Latini quàm Græci de Antonio agunt hac die. Eſt vetus memoria in actis ſancti Euthymij, quæ ſcripſit Cyrillus monachus eius diſcipulus ante annos ferè mille & ducentos, hac eadem die ſanctos illos monachos natalem diem ſancti Antonij celebrare conſueuiſſe. Obijt diem humanæ vitæ, anno 21. Conſtantij Imp. vt S.Hieron. teſtatū reliquit in chron. Scripſit egregia illius acta S. Athanaſius: quæ quidem Euagrius, non ille Ponticus Origeniſta, ſed qui poſtea præfuit eccleſiæ Antiochenæ, in Latinum ſermonem conuertit, vt auctor eſt S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Euagrio. Præſtitit hoc ipſum idem Hieron. poſtulante Pammachio, vt ipſe profitetur, ad eundem ſcribens, epiſt. 101. de opt. gen. interpret. quam illā eſſe putamus, quæ habetur præ manibus: Cumque, vt ipſe ait, in ea vertenda, more ſuo, non verba verbis, ſed ſententias reddiderit ſententijs; inde fortaſſe factū eſt, vt Gelaſius Papa eum nō tā vertiſſe, quàm ſcripſiſſe Antonij vitam teſtetur, cùm ait: Vitas Patrum Pauli, Antonij, Hilarionis, & omnium eremitarum, quas tamen vir beatiſſimus deſcripſit Hieronymus, cum omni honore ſuſcipimus. Ea eſt vſus cautela Gelaſius, quoniam & Euagrius Ponticus ſcripſit Vitas patrum, & miſcuit Origeniſtas nonnullos, quos idem Hieronymus notat ſcribens ad Creſiphontem. Miror eoſdem quos ipſe reſpuit, hactenus ſub Hieronymi auctoris nomine latitare. Indicabimus eos, cùm, ſi Deo placuerit, ea de cauſa in Vitas Patrum ſcholia perneceſſaria elaborauerimus. Quòd autem ad Antonium ſpectat, primus omnium acta eius adhuc viuentis S. Athanaſius ab Arianis pulſus, Romam profugus attulit: quantùm autem nobiles Romani ex illis profecerint, declarat idem Hieronymus ſcribens ad Principiam epiſt. 16. & ad Euſtochium 27. Quantùm præterea cæteris attulerint adiumenti, locuples teſtis eſt S. Auguſtinus lib. 8. confeſſ. ca. 6. Scripſerunt de Antonio Græcorum veteres hiſtorici Socrates, Sozomenus, & Theodoretus. meminit

nit eiuſdem Chryſoſtomus homilia 8. in Matth. Latinorum Rufinus, ac plurimi ex recentioribus.

[c] Eius ſacrum corpus.] De inuentione corporis eius atque trāſlatione Alexandriam, idipſum Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri profitentur: quam anno Domini 529. factam eſſe, ſcribit Sigiber. in chron. Marian. Scot. poſt Conſ. Lampadij & Oreſt. eſt an. Domini 531. Cuſpinian. anno 541. eandem tranſlationem poſuit: quod & verius putamus: nam hoc tempore Alexandrinæ eccleſiæ præerant epiſcopi Catholici; prædictis autem temporibus hæretici eandem occupabant.

[d] Tergeminorum.] De his etiam cæteri Latinorum. Res geſtas eorum à Neone conſcriptas recitat Mombrit. tom. 2. & Sur. tom. 1. habent tamen quod indiget caſtigatione, vt quod ibidem fertur, hos ſub Aureliano Imp. paſſos eſſe temporibus Polycarpi epiſcopi. Nulla eſt prorſus cohærentia Polycarpi Smyrnæ Epiſcopi temporum cum Aureliano Imp. loco cuius Marcus Aurelius reſtituendus eſt, cuius tempore, ex Quarto Præſide, qui illic ponitur, hi paſſi noſcuntur. Quartus enim Conſularis temporibus Marci Aurelij, & Lucij Veri in Vrbe claruit; geſſit & Conſulatum vnà cum Lucio Vero: eſt frequens de Quarto mentio apud Herodianum & Iulium Capitolinum in Marco Aurelio. De horum ſanctorum martyrum tranſlatione agitur in vita ſancti Annonis Epiſcopi Colonienſis. lib. 1. cap. 38.

[e] Inuentio ſanctorum.] Hac die de ipſorum agitur inuentione, dies natalis autem Kalend. Decemb. Hiſtoriā inuētionis ex antiquis manuſcrip. recitat Sur. tom. 1. Legimus eandem in veteribus exemplaribus per ſex lectiones diſtinctam, vt olim in eccleſijs quibuſdam legi conſueuit. Inuenta ſunt horum corpora ſub Stephano Papa ſexto, temporibus Caroli Craſſi. Porrò Chryſanthi & Dariæ corpora, quæ in eadem crypta erant ſepulta, longè antè reperta ſunt, quæ ſanctus Damaſus Papa verſibus ad eorum tumulū poſitis exornauit, vt ſcribit Gregorius Turon. lib. de gloria martyrum capite 38.

[f] Sulpitij.] De eodē Vſuardus, Ado, & alij. Dictus hic eſt Sulpitius Pius, reſpectu alterius Sulpitij eiuſdem ciuitatis Epiſcopi, cognomento Seueri. De Sulpitio Pio ſcribit Gregor. Turon. in procem. hiſt. Dormientium, & Guibertus in Apologia pro Seuero. Hic ſucceſſit Remigio Epiſcopo temporibus Gunthramni regis Franc. anno Domini quingenteſimo octogeſimoſeptimo, vt idem teſtatur Greg. hiſtor. Franc. lib. 6. c. 39. licet in vita eius, quā deſcripſit Sur. tom. 1. habeatur ſucceſſiſſe Auſtregiſilo temporibus Clotarij Regis. ſed in his plus tribuimus Gregorio Turonenſi, cuius ſententiam certiſſimam reddunt acta Concilij ſecundi Matiſconenſis, quod celebratū eſt anno vigeſimo quarto eiuſdē regis Gunthramni, cui quidem Synodo Sulpitius interfuit atque ſubſcripſit. Temporibus enim Clotarij regis, non Sulpitius, aut Auſtregiſilus, ſed Probatianus, Felix, Honoratus, & Arcadius Bituricenſi eccleſiæ præfuerunt, prout Concilia, quæ illius temporibus celebrata ſunt, indicant. Eadem cenſura caſtigandæ ſunt tabulæ epiſcoporum Bituricenſium Demochar. in quibus & ille grauior error apparet, dum Sulpitius Seuerus putatur ille, qui interfuit Concilio ſecundo Matiſconenſi ſub Gunthramno rege, cùm certum atque perſpicuum habeatur, illum Seuerum vixiſſe tēporibus Theodoſij ſenioris & eius filij Honorij Imper. Secundū acta S. Auſtregiſili, quæ recitat Sur. tom. 3. adhuc tertium euſdem nominis ei eccleſiæ præfuiſſe epiſcopum, dicere oportet. Sed ſatis de his. Sulpitius autem Pius de quo agimus, vt ſcribit Aimo. lib. 4. cap. 16. & alij, migrauit ex hac vita anno Domini quingenteſimononageſimoquarto; ipſe eſt annus decimusſextus Childeberti regis, quo eum obijſſe, auctor eſt Greg. Tur. hiſt. Franc. lib. 10. c. 26. Habuit ſucceſſorem Euſtaſium.

[g] Antonij & ſoc.] De quibus pluribus agit ſanctus Gregorius Papa lib. 4. Dialog. cap. 47.

18 **Quintodecimo kal.Febr.Luna.** D xiij

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5

t u A B C D E f F G H M N P

6 7 8 9 10 11 12 13 13 14 15 16 17 18

CATHEDRA [a] ſancti Petri Apoſtoli, qua primùm Romæ ſedit. Ibidem paſſio ſanctæ Priſcæ [b] virginis & martyris, quæ ſub Claudio Imperatore poſt multa tormenta martyrio coronata eſt. In Ponto natalis ſanctorum martyrum Moſei [c] & Ammonij, qui cum eſſent milites, primò ad metalla damnati, nouiſſimè igni traditi ſunt. Ibidē ſancti Athenogenis [d] antiqui Theologi, qui per ignem conſummaturus martyrium, hymnum lætus cecinit, quem & diſcipulis ſcriptum reliquit. Turonis in Gallia ſancti

sancti Volusiani [e] episcopi, qui à Gothis captus, in exilio spiritum Deo reddidit. Ibidem sancti Leobardi [f] reclusi, qui mira abstinentia & humilitate refulsit. In Britannia sancti Deicolæ [g] abbatis, discipuli beati Columbani. Nouocomi sanctæ Liberatæ [h] virginis.

IANVARII. 18.

CATHEDRA [a] sancti Petri.] De eadem solẽnitate Beda, ac cęteri, vt Vsuardus, Ado, & antiquum Romanũ Martyrologium manu scrip. In aliquibus antiquioribus Breuiarijs de Romanæ Cathedræ celebritate, hac die, positum habetur officium Ecclesiasticum, vbi & hæc Oratio descripta legitur. Omnipotens sempiterne Deus, qui ineffabili sacramento Apostolo tuo Petro principatum Romanæ vrbis tribuisti, vnde se Euangelica veritas per tota mundi regna diffunderet: præsta quæsumus, vt quod in orbem terrarum eius prædicatione manauit, vniuersitas Christianæ deuotionis sequatur. Hæc ex peruetusto Breuiario quod erat apud Ill. & R.D. Card. Sirletum. S R.E. Bibliothecarium. Ceterùm hanc ipsam sacram solennitatem, quę iam in aliquibus Ecclesijs exoleuerat, sanctis. memoriæ Paulus Papa quartus restituit, datis de ea re litteris Apostolicis anno Domini M. D. LVII. Octauo Idus Ianuar. Est illarum exordium: Ineffabilis diuinæ prouidentiæ altitudo, &c. De Cathedra Petri Romæ posita adeò notissima ac orbi conspicua res est, vt nec hæreticus homo possit dissimulare. Vnde grauissimus auctor Optatus Mileuitanus Parmenianum Donatistam compellat his verbis lib. 2. Negare non potes, scire in Vrbe Roma à Petro primò Cathedram episcopalẽ esse collocatã &c. Omittimus hîc omnium tam Latinorum quàm Græcorum patrum referre testimonia, cùm non sit præsentis instituti, ac de his locupletissimè egerimus in Annalibus ecclesiasticis. Quod autem ad præsentem solennitatem spectat, laudabilis in ecclesia viguit antiquus vsus, vt dies anniuersaria ageretur, qua quis alicui sedi præfectus esset episcopus. Id etenim tã in Occidẽtali ecclesia, quàm in Orientali etiam obseruatum, innumera ferè docent exempla. De consuetudine Romanæ ecclesiæ scribit S. Paulinus epist. 16. ad Seuerum: extant de ea re sermones sancti Leonis Papæ ea die habiti. Conuenire enim vndique ex Italia Episcopi tunc Romam consueuerunt ad celebrandum natalem diem Romani Pontificis, vt pulchrè demonstrat epistola Hilari Papæ ad Ascanium ac cæteros episcopos prouinciæ Tarraconensis, dum in ea hæc leguntur: Lectis ergo in conuentu fratrum, quos natalis mei festiuitas cõgregauerat, litteris vestris, &c. qui nam autem hi fuerint, ex quibúsve Italiæ ciuitatibus Romam confluxerint, indicant ipsæ synodicæ tabulæ illic superius recitatæ. Accipe & de vsu aliarum ecclesiarum exempla, vt illud, quod S. Ambrosius scribit de Felice Comẽsi episcopo lib. 8. epist. 60. Edit. Rom. Item quod sanctus Augustinus habet de die natali Aurelij episcopi Carthaginensis ser. 32. de verbis Domini in fine; deque suæ ipsius etiam anniuersaria die ordinationis, homil. 24. & 25. De consuetudine Orientalis ecclesiæ satis monent Græcorũ Menologia, in quibus S. Basilij, Ioannis Chrysostomi, & aliorum agitur sedis eorum natalis dies. Quo etiam vsu & ratione Romana ecclesia eam diem solenniter agere consueuit, quo Romanæ natalis est Cathedræ, quando (inquam) S. Petrus Romæ diuino cõsilio primùm sedere cœpit, translata illuc sede, quam septem annos tenuit Antiochiæ. Porrò tantò celebrior hæc est solennitas illâ, quâ Antiochiæ sedit, quòd mobilis illa, vel ad tempus tantùm, ac quasi per transitum sita est, Romæ verò stabiliuit firmauitq; Deus eandem in æternum in Petri successoribus permãsuram; quam vt tradit Irenæus lib. 3. c. 3. doctrina munitam, traditionibus locupletatam, meritis illustratam, dotibus auctam, idem Apostolus vnà cum Paulo etiam sanguine consecrauit. Verùm hac die non illa tantùm solennitas agi videtur, qua Petrus Romæ sedere cœpit, sed etiam sacrosancta illa recolitur institutio, qua à Domino Petrus, petra fundamentalis ecclesiæ constitutus, perpetuæ stabilitatis promissionem, & claues regni cælestis accepit; quod in omnibus præsefert sacrum officium ecclesiasticum, ac præsertim in antiqua præfatione, quæ scripta reperitur in Sacramẽtario S. Gregorij, quod vetustissimum habetur in Vaticano, vnde hæc descripsimus: Verè dignũ &c. te laudare mirabilem
" in sanctis tuis, in quibus glorificatus es vehemen-
" ter, per quos vnigeniti tui sacrum corpus exornas,
" & in quibus ecclesiæ tuæ fundamenta constituis,
" quam in Patriarchis mundasti, in Prophetis præ-
" parasti, & in Apostolis condidisti, ex quibus beatũ
" Petrum Apostolorum Principem ob confessionem vnigeniti filij tui, per os eiusdem Verbi tui confirmatum in fundamento domus tuæ, mutato nomine, cælestium claustrorum Præsulem, custodemq; fecisti, diuino ei iure concesso, vt quæ statuisset in terris, seruarentur in cęlis. In cuius veneratione hodierna die maiestati tuæ hæc festa persoluimus, ac gratiarum & laudis hostiam immolamus, per Christum dominũ nostrum, &c. Hæc ibi. At quoniam Petrus nõ Vrbis tantùm, sed totius Catholicæ Ecclesiæ à Christo est institutus Episcopus; meritò vniuersalis Ecclesia eandẽ in vniuerso Christiano orbe agit solennitatẽ. Extant de ea sermones duo sancti Augustini 15. & 16. de sanctis, quorũ priorem miramur reiectum in appẽdicem à schola Louaniensi, cùm nihil habeat quod Augustini esse impediat, sed multa quæ persuadeant, vt vetusta exemplaria, ipsa dicendi phrasis non dissimilis, & quæ ibi tractantur de praua consuetudine inferendi ad sepulchra defunctorum cibum & potum, à qua populum auocare conatur. porrò abusum illum

lum inoleuisse in Africa, idem auctor testatur lib. de moribus ecclesiæ aduersus Manichæos c. 23. ser. de diuers. 120. & epist. 64. ad Aurelium, ante ipsum Tertul. lib. de resurrect. carn. Idẽ prauus vsus etiam irrepsit in Gallias, vt in solennitate Cathedræ S. Petri ad sepulchra mortuorum cibos inferrent, quem canon 34. secundæ Synodi Turonensis antiquauit, prorsúsque abrogauit. habes de his & canones 68. & 69. Græc. Synod. à Martino Bracharensi collectos, recitatos à Gratiano de consecrat. distinct. 1. c. Nõ oportet. Asseruatur hactenus in Basilica Vaticana ipsa cathedra lignea, in qua olim Romæ Petrus sedisse perhibetur. Nec quis hoc miretur: si enim sedes ipsa lignea, cathedra Iacobi Apostoli, Hierosolymitani episcopi, post tot tantáque Iudaici populi naufragia, post illud pauendũ Hierosolymorum excidium, seruata nihilominus est integra vsque ad tempora Cõstantini Magni Imp. vt scribit Eusebius hist. lib. 7. c. 14. quam & successores episcopi decenti honore custoditam sunt venerati: quid tam mirum, Apostolorum verticis cathedram pari saltem fuisse diligentia conseruatam? ipsa etenim, quis super se sederit, virtute miraculorum prædicat, in ligno arido viridem gratiam curationum consecuta, cùm per eam Deus diuinam opem implorantibus, beneficia præstare non desinat. Conseruatam nouimus etiam Alexandriæ cathedram Marci Petri discipuli, in qua successores ob cælestem in ea splendorem diuinitus ostensum, insidere in posterum non sunt ausi. Consueuerunt maiores nostri cathedras, sedes ipsas Episcoporũ, ad diuinum quoddam tribunal velis ornare. Vnde Pontius Diac. in actis S. Cypriani, in fine, hæc habet: Sedile autem erat fortuito linteo tectum, vt & sub ictu passionis Episcopatus honore frueretur. Hæc ille. Augustinus epist. 203. ad Maximinũ hæc de cathedris velatis: In futuro iudicio non absides gradatæ, nec cathedrę velatę, nec sanctimonialium occursantium greges adhibebuntur ad defensionem. &c. Linteatas appellat eas sedes Pacianus epist. 2. ad Sympronianum de Nouatiano: Quem, inquit, consecrante nullo linteata sedes accepit. Et Ennodius Ticinensis in libello pro defensione Synodi Rom. pro Symmacho: Ecce nunc ad gestatoriam sellam Apostolicæ confessionis vela mittunt, &c.

[b] Priscæ.] De eadem hac die cæteri Latinorum. Hîc primùm ea opinio refellenda est, quæ affirmat, hanc illam esse Priscam, cui Paulus Apostolus scribens ad Romanos cap. 16. salutem dicit: quam opinionem qui astruunt, addunt etiam hanc sub illo Claudio Imperatore esse passam, qui imperio Neronem præcessit: sed hæc falsa omnino esse, ex ipsis Apostoli Actis arguuntur, quibus ostenditur, Priscam illam fuisse superstitem post obitũ Claudij, vixisseque etiam Neronis temporibus. Ea etenim epistola Pauli ad Romanos scripta est, vt planè constat, eo tempore quo (vt ipse ait) recessurus Corintho, Hierosolymam versus parabat iter: quando (vt pluribus monstrauimus in Annalibus) defuncto Claudio, Nero administrabat Imperium. Idem Paulus Romæ cùm esset, vt omnibus liquet, temporibus Neronis (sicut in epistola ad Romanos fecerat, mandans salutari Priscam & Aquilam) scribens secundam epistolam ad Timotheum, in eius cap. 4. eisdem Priscæ & Aquilæ salutem impartitur. Ex his itaque prędictus error arguitur: qui quidem inde prouenisse videtur, quòd in actis S. Priscæ, de qua agimus, eius corpus sepultum feratur in ecclesia Aquilę & Priscillę, seu Priscę, ab Eutychiano Papa, vt Petrus in catal. lib. 2. c. 96. in fine. Sed licet hanc aliam dicerent ab illa quæ Pauli epistolis commendatur, nihilominus passam esse sub illo primo Claudio, nemo poterit affirmare: nam eius acta testantur coronatam esse martyrio anno tertio Claudij Imp. quo item anno ipsum defunctum esse confirmant: quæ quidem nequaquam accommodari possunt primo Claudio, quem annos quatuordecim imperasse constat; sed satis conueniunt secundo Claudio, quem licet Eutropius & Victor dicant imperasse duobus tantum annis, tamen secundum Trebellium, & veriorem per Consules deductam annorum rationem, constat eundem anno quoque tertio in Imperio vixisse, quod etiam ex Porphyrio in vita Plotini testatum inuenies. Si præterea anno tertio Claudij senioris dixerimus S. Priscã consummasse martyrium, ipsi certè & non Theclæ essent primę deferendæ: Cùm alioqui omnium tam Latinorum, quàm Græcorum sententia, Thecla prima Martyrum ex feminis dicatur. Qui autem Priscam passam scribit Asiatico & Cornelio Conss. id quidem proprio ingenio absque alicuius testimonio. Legi enim sanctę Priscæ acta tam manuscrip. quæ habemus, quàm typis excusa, & nihil eiusmodi potui reperire. Ceterùm si dixerimus hanc (vt habent complura eiusdem S. Priscæ ecclesiæ monumenta) passam esse viuente Petro Apostolo sub Claudio seniore: vtique affirmare necesse est in actis eius errorem irrepsisse in numerum annorum Claudij, ac restituendum, passam esse anno eius Imperij decimotertio, non autem tertio. Quod quidem haud impossibile videri debet; quandoquidem ante primam, quæ sub Nerone facta est, persecutionem, sæpe vexatos atque repressos Romę fuisse Christianos, verba Taciti li. 15. Annal. demonstrare videntur, quibus ait: Repressáque in præsens exitialis superstitio rursus erumpebat. Hæc ille, agens de persecutione in eos à Nerone tunc excitata. Sic igitur haud adeò mirandum, si vltimis Claudij senioris temporibus S. Prisca martyrium passa dicatur; cùm præsertim (vt dictũ est) id eius ecclesiæ vetera nonumenta suadeant: nam inter alia, altare ibi sanctus Petrus sacrasse traditur, quod & Edinerus in vita S. Anselmi testatur lib. 2. cùm agit de reliquijs S. Priscæ. Sed de his satis. Extat hactenus vetus titulus Romæ sanctæ Priscæ, cuius mentio habetur in secunda Synodo Romana sub Symmacho Papa. Quod autem ad Claudium iuniorem spectat, complures martyres sub eo passi reperiuntur: occiso etenim Gallieno, cui successit, protinus illius edicta pro Christianis antea promulgata, fuerunt abrogata, atque persecutio illa à Gallieni parente excitata, sua sponte reuixit: quam idem Claudius, legibus cõtra Christianos latis, auxit. In actibus etenim sanctorum Marij & Marthæ legitur eius rescriptum, quo iussit non tantùm Christianos carceribus detentos, sed etiam qui inuenti essent in vulgo, capite puniri.

Sed

Sed eius impietati obſtitit Deus; nam, vt ſcribit Trebellius, tyrãnorum factione cõpreſſus, à Chriſtianorum perſecutione, quam cœperat, reuocatur.

[c] Moſei & Ammon] De his itẽ Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catalog. lib. 2. c. 97.

[d] Athenogenis.] De quo extat egregium S. Baſilij elogium in lib. de Spiritu ſancto ad Amphilochium cap. 29. qui eum & in teſtimonium citat de Diuinitate Spiritus ſancti. Fuit & alius eiuſdem nominis Sebaſtenus epiſcopus, de quo ſuo loco inferius. Huius Athenogenis, de quo hîc agitur, eſſe commentarium illum pereruditum aduerſus Gentiles ſcriptum, quod fertur nomine Athenagoræ, aliquando ſum opinatus: cùm de Athenagora nulla penes Græcos vel Latinos mẽtio habeatur, Athenogenes verò Grȩcis notiſſimus fuerit tum doctrina, tum martyrij corona celebris, facilè potuit error irrepſiſſe, vt pro Athenogene Athenagoræ nomine, librariorum vitio, ille commentarius ſit inſcriptus, quod tamen affirmare non auderem.

[e] Voluſiani epiſc.] De ipſo Gregorius Turonen. in hiſt. Franc. lib. 2. c. 26. & lib. 10. cap. 31. vbi auctor agens de epiſcopis Turonenſibus ſuis prædeceſſoribus, hunc ſeptimũ ordine numerat. vixit tẽporibus Childerici filij Clodouei regis Frãcorũ.

[f] Leobardi.] Huius res geſtas conſcripſit Gregor. Turonen. in lib. ſanct. Patr. c. vlt. Floruit circa annum Domini 583. cùm iam ipſe auctor prȩſideret Eccleſiæ Turonenſi.

[g] Deicolæ.] De eo Petrus in catal. lib. 2. c. 98. & Trithem. de vir. illuſtr. ord. ſancti Benedict. lib. 3. cap. 61.

[h] Liberatæ.] De ipſa tab. eccleſ. Comenſis, ibique eius acta aſſeruari dicuntur.

xij E Quartodecimo kal. Febr. Luna. 19

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
7	8	9	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19

ROMÆ via Cornelia ſanctorũ martyrum Marij [a] & Marthæ coniugum, & filiorũ Audifacis & Abachum nobilium Perſarum, qui Romam temporibus Claudij principis ad orationem venerant: è quibus poſt toleratos fuſtes, equuleum, ignes, vngues ferreos, manuumque præciſionem, Martha in Nympha [b] necata eſt, cæteri ſunt decollati, & corpora eorum incenſa. Smyrnæ natalis beati Germanici [c] martyris, qui cùm primæuæ ætatis venuſtate floreret, ſub Marco Antonino & Lucio Aurelio per gratiam virtutis Dei metum corporeæ fragilitaris excludens, ſponte prȩparatam ſibi beſtiam damnatus à iudice prouocauit; cuius dentibus comminutus, vero pani Domino IESV Chriſto, pro ipſo moriens, meruit incorporari. In Africa ſanctorum martyrum Pauli [d], Gerontij, Ianuarij, Saturnini, Succeſſi, Iulij, Cati, Piæ, & Germanæ. Apud Spoletum paſſio S. Pontiani [e] martyris, tẽpore Antonini Imperatoris: quem Fabianus iudex pro Chriſto vehemẽtiſſime virgis [f] cæſum iuſſit ſuper carbones nudis pedibus ambulare; à quibus nil læſus, equuleo & vncinis [g] ferreis iuſſus eſt ſuſpendi, & ſic in carcerẽ trudi, vbi angelica viſitatione meruit confortari: poſt quæ leonibus expoſitus, & plumbo feruẽti perfuſus, tandem gladio percuſſus eſt. Laude ſancti Baſſiani [h] epiſcopi & cõfeſſoris, qui aduerſus hæreticos vna cum ſancto Ambroſio ſtrenuè decertauit.

IANVA-

MARII, Marthæ & ſoc.] Agit de his item hac die Beda, Vſuardus die ſequẽti. Extant ipſorum acta, quæ habet Sur. tom. 1. die 14. Februar. Mombrit. tom. 2. & alij. Sunt eadem apud nos in vet. cod. manuſcript. De reliquiis S. Marthæ martyris meminit ſanctus Greg. lib. 3. dialog. cap. 30. Porrò horum omnium corpora Romæ poſita habentur in inſula Tiberina, in eccleſia S. Ioannis Calybitæ nomine dicta, vt eiuſdẽ eccleſiæ vetera monumẽta teſtãtur.

[b] In Nympha.] Quis autẽ ſit locus ad Nymphas dictus, vbi hi, alijque nonnulli martyres paſſi reperiuntur, indicant eorundem martyrum acta, in fine; feruntque fuiſſe locum via Cornelia milliario 13. ab Vrbe. erat ea via inter Aureliã & Triumphalem. Longè diuerſæ Nymphæ à Nymphæo, qui eſt fluuius in Latio, de quo Plin. lib. 3. c. 5. Eſt & cœmeterium ad Nymphas dictum, via Nomentana, de quo Pan. de cœmet. c. 3.

[c] Germanici martyris.] Beda item ac cæteri Latinorum hac die. Eius nobile certamen ſcribit Euſeb. hiſt. li. 4. c. 14. ex quo Nicephorus ac cæteri deſcripſerunt.

[d] Pauli, Gerontij & ſoc.] Hi omnes reſtituti ſunt ex vetuſtiſſimo Martyrologio manuſcript. quod Romæ in monaſterio ſancti Cyriaci in Thermis vſui erat. Habemus illud apud nos. Cumque vetus manu ſcrip. Martyrologium citamus, illud præcipuè intelligimus, quod cætera, quæ vidimus, Martyrologia vetuſtate antecedit.

[e] Pontiani.] De eodem præterea Beda, ac reliqui omnes. Habentur eius res geſtæ, quas Sur. recitat tom. 1. die 14. Ianuarij. mentio de eodem habetur in actis ſancti Conſtantij epiſcopi Peruſini.

[f] Virgis cæſum.] Licet ignominioſum ſit genus animaduerſionis cædere virgis, leuius tamẽ cȩteris fuiſſe, argumento eſt l. vn. C. de emendat. ſeruor. & l. 2. de public. curſu. Cod. Theod. Diuerſorũ generum reperiuntur animaduerſionis virgæ. erant virgæ vlmeæ, quibus ſerui corripiebantur, vt apud Plautũ frequẽs eſt inuenire, qui in Milite glorioſo:

Niſi mihi ſupplicium vlmeum de te datur.

& in Aſinaria act. 2.

Ipſos qui tibi ſubuectabant rure virgas vlmeas. & act. 3.
Vbi ſæpe ad languorem tua duritia dederis octo
Validos lictores vlmeis affectos lentis virgis.

Hȩc de virgis vlmeis.

Virgas autem magiſtratuum ex betulla eſſe confectas, auctor eſt Plinius nat. hiſt. lib. 16. c. 18. cùm ait: Gallica hæc arbor mirabili candore atque tenuitate, terribilis magiſtratuum virgis, eadem circulis flexilis, item corbium ſportis. Hæc Plin. Vbi non eſſet betulla, ſalix has ſuppeditabat. Vnde Prudentius hym. 10. in Romano, cùm puer torqueretur iuſſu præſidis:

Impacta quoties corpus attigerat ſalix,
Tenui rubebant ſanguine vda vimina.

Habes & virgas ſanguineas, quibus parricida, antequam culleo inſueretur, verberandus erat. ſed de his vberiùs, cùm agemus de culleo. Arbores ex quibus dictæ virgæ ſumebantur, ab illis dicebantur infelices. Plin. lib. 16. ca. 16. illas dicit arbores infelices ac religione damnatas, quæ neque ſeruntur vnquam, neque fructum ferunt. eadem lib. 24. c. 9. Lex Porcia virgas ab omnium ciuium Romanorũ corpore amouit. ſic Cic. orat. pro Rabir. At longè ante Valerius Publicola legem tulerat de non verberando ciue Romano. Valer. lib. 4. cap. 1. de animi moderatione. Verùm de Porcię & Valeriæ legum differentia agit Liuius lib. 10. decade. 1. Hȩc fuit iuſta querela Pauli Apoſtoli cùm virgis cæſus iuſſu magiſtratuum Philippenſium, Cæſos, inquit, nos publicè indẽnatos homines Romanos &c. Act. 16. Verberandus iterum, excepit ſe Romanum ciuem eſſe, dicens: Si hominem Romanum & indemnatũ licet vobis flagellare? Act. c. 22. Ioſephus de bello Iud. lib. 2. c. 14. in fine, quaſi pro monſtro habuit, quòd Ceſtius Florus Iudȩos Romana ciuitate donatos virgis ceciderit, atq; patibulo affixerit.

[g] Vncinis ferreis] Erant vnci ad torquendum parati. de his Prudent. in Periſteph. hym. 5. Stridẽtibus laniatur vncis. &c. Ammian. Marcel. lib. 7. Intendebantur equulei, vncoſque parabat carnifex. & lib. 26. Vnci & cruentæ quæſtiones, &c. Meminit & Arnobius de vncis tortorijs lib. 1. prope finem. Erat adhuc vncus non tantùm ad torquendum, ſed ad trahendum reum ad pœnas inſtrumentum, vnde Iuuen. ſat. 10. Impactus Seianus ducitur vnco. Cicer. in prima Philippica: Vncus impactus eſt fugitiuo illi. Suet. in Tiber. c. 54. Cùm ei carnifex quaſi ex Senatus auctoritate laqueos & vncos oſtẽtaret, &c. Sidon. Apollin. epiſt. 7. lib. 1. in fine: Vncum, inquit, & gemonias & laqueũ per horas turbulenti carnificis perhorreſcens, &c. Inſuper vnco trahebantur aliquando corpora damnatorum. Seneca lib. 3. de ira: Cadauera quoque vncus trahens. & Lamprid. in Commodo Imper. acclamatum dicit in Commodum: Carnifex vnco trahatur, more maiorum, cadauer vnco trahatur. dictum pluries. Habes & de his exemplum in actis ſancti Sebaſtiani, vbi in fine hæc leguntur: In cloaca, quæ eſt iuxta Circum, quære, & ibi inuenies corpus meum pendens in vnco. Hȩc ſanctus Sebaſtianus de corpore ſuo, quod vnco protractum fuerat in cloacã Maximam. Sunt & de his complura alia exempla, quȩ breuitatis cauſa referre omittimus.

[h] Baſsiani Epiſcopi.] De ſancto Baſſiano agitur in Cõcilio Aquileienſi celebrato ſub Gratiano Imper. cui vnà cum ſancto Ambroſio interfuit, quo cum etiam collaborauit aduerſus Iouinianum nouum hæreſiarcham; ſubſcriptus enim reperitur epiſtolę ſancti Ambroſij ad Syricium Papam aduerſus illius ac ſociorum portentoſas hȩreſes, li. 1. epiſt. 7. edit. Rom. Meminit eiuſdẽ Baſſiani S. Ambroſius in epiſtola quinta ad Felicẽ lib. 8. epiſt. 60. edit. Rom. Itemque Paulinus in vita S. Ambroſij. Habet eius res geſtas fuſiùs ſcriptas Mombrit. tom. 1. Petrus in catal. lib. 2. c. 101. & alij.

D Tertio-

xj F Tertiodecimo kal. Febr. Luna. 20

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7
t u A B C D E f F G H M N P
8 9 10 11 12 13 14 15 15 16 17 18 19 20

ROMÆ Natalis ſancti Fabiani [a] Papæ, qui tempore Decij martyrium paſſus, in cœmeterio Calliſti ſepultus eſt. Ibidem ad Catacũbas [b] ſancti Sebaſtiani [c] martyris, qui Diocletiano Imperatore cùm haberet principatum primæ cohortis, ſub titulo Chriſtianitatis [d] iuſſus eſt ligari in medio campo, & ſagittari à militibus, atq; ad vltimum fuſtibus cædi, donec deficeret. Nicæç in Bithynia ſancti Neophyti [e] martyris, qui quintumdecimum annum ætatis agens, flagris cæſus, in fornacem immiſſus, feris obiectus, cùm permaneret illæſus, & Chriſti fidem conſtanter profiteretur, gladio tandem occiſus eſt. Ceſenç ſancti Mauri [f] epiſcopi, virtutibus & miraculis clari. In Palçſtina natalis ſancti Euthymij [g] abbatis, qui zelo Catholicæ diſciplinç, & virtute miraculorum tempore Marciani Imperatoris in Eccleſia floruit.

IANVARII 20.

FABIANI Papæ.] Beda ac cæteri antiquorum, necnon recentiorum, de eodem agunt hac die. De cuius ſucceſſione prçter librum de Rom. Pont. agit etiam Euſebius in chron. & hiſt. lib. 6. c. 22. Optat. Mileuit. lib. 2. contra Parmenian. Aug. ad Generoſum epiſt. 165. Niceph. epiſc. in chron. & alij. Hũc ſub Decio martyrio vita functum conſtat ex epiſt. Cleri Romani ad Cyprianum, quæ recenſetur 31. inter Cypriani epiſtolas edit. Pamel. ac etiam ex S. Epiphanio in lib. de menſuris & pond. & S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Origene. Cætera de ipſo præſtitimus in Annal. eccleſ. Corpus autem eius tranſlatũ eſſe à Sergio iuniori in titulũ Equitij, docet vetus inſcriptio, quç in eadẽ eccleſia aſſeruatur.

[b] Ad Catacumbas.] Loquendi obtinuit vſus, vt Catacumbæ pro Catatumbis dicerentur: ex grçca enim & latina dictione compoſitum eſt nomen. κατὰ, iuxta, & tumbas, vt ſic locus ille, qui ad fores eſt cœmeterij Calliſti, diceretur, Catacumbæ, hoc eſt, iuxta tumbas eiuſdem cœmeterij, vbi eſt vetus ac nobilis memoria ſancti Sebaſtiani martyris, quç numeratur inter ſeptem Vrbis eccleſias, Innocentij Papæ & Honorij Imp. temporibus illuſtrata, vt docet illic poſita vetus inſcriptio marmori inciſa. In actis ſancti Cornelij Papæ catacumbæ, non catatumbæ dictus reperitur ille locus, ſic & in rebus geſtis ſancti Sebaſtiani, ſicut in compluribus veteribus Martyrologijs: at verò apud S. Gregorium in regiſtr. lib. 3. epiſt. 30. ad Catatumbas ſcriptum reperitur. Non tamẽ erraſſe dixerim qui Catacumbas legunt; nam κατακώμβη, eſt locus cauus atque profundus, qualia Romæ prçſertim cœmeteria eſſe ſolebant in arenarijs profundis cryptis excauata.

[c] Sebaſtiani.] De eodem hac die ijdem qui ſupra auctores, Græci autem de ipſo agunt 18. Decembris. Deſcripſit ex antiquioribus monumentis eius res geſtas Metaphraſtes: quas habet Lipom. to. 5. & Sur. tom. 1. Habemus latina exemplaria in veteribus codicibus. De eo prçterea S. Amb. in Pſal. 118. S. Aug in die natali ſanctorum Fabiani & Sebaſtiani tractatum habuit, eſt 100. de diuerſis. In Breuiario Toletano extat ſacer hymnus, quo Sebaſtiani ac ſociorum acta canuntur. De ſacris eius reliquijs agit S. Gregorius in dialog. lib. 1. cap. 10. qui idem ſanctus Põtifex in eius eccleſia habuit homiliam trigeſimam ſeptimam. eſt ipſa (vt diximus) via Appia ad Cœmeterium Calliſti, vna ex ſeptem Eccleſijs, non tantùm Vrbi, ſed & Orbi Chriſtiano notiſſima. Egregium etiam ſancti martyris monumentum, veneranda eius imago opere muſiuo expreſſa atque hactenus integra extat in titulo Eudoxiæ ad vincula ſancti Petri, ſimili aſpectu & barba, quod pictores admoneat, qui eum iuuenem palo alligatum perperam pingunt: diuino monitu etiam altare ibidem ad luem propulſandam erectum eſt temporibus Papç Agathonis; cuius rei veritati adſtipulatur etiam Paulus diac. hiſt. de geſtis Longob.

Longob. lib. 6. c. 3. vnde etiam proueniſſe videtur, vt poſteri fideles eundem ſanctum ad euitandam imminentem peſtis cladem, conſueuerint habere patronum. De eiuſdem martyris reliquijs tranſlatis in Galliam ſcribit Ado Viennen. in chronic. anno 815. Sigebertus item anno 825. in chron. & Marian. Scot. an. 828.

[d] Sub titulo Chriſtianitatis.] Qualis eſſe conſueuiſſet eiuſmodi titulus Chriſtianitatis, habes exemplum in epiſtola eccleſiæ Lugdunenſis, quam recitat Euſebius hiſt. lib. 5. c. 1. his verbis: Cum vndique per amphitheatrum circumduceretur Attalus martyr, tabula, in qua latinis litteris hæc erat inſcriptio, præcedente: Hic eſt Attalus Chriſtianus, &c. Hæc ibi. Sunt de his alia in alijs actis martyrum exempla. præcedere conſueuit eiuſmodi titulus, vt Suet. in Caio, c. 32. monſtrat his verbis: Manibus abſciſſis atque ante pectus à collo pendentibus, præcedente titulo, qui cauſam pœnæ indicaret, per cætus epulantium circumduceretur, &c.

[e] Neophyti martyris.] De eodem agunt etiam Græci hac die, in quorum Menologio eius paſſio deſcribitur, & ad tẽpora Diocletiani refertur.

[f] Mauri epiſcopi.] Scripſit eius res geſtas Petrus Damianus. Legimus ea in cod. manuſcrip. Card. Sirleti Accepimus à Ceſenate eccleſia acta ſanctorum Mauri & Seueri eius ciuitatis epiſcoporum. Antiqua eſt eccleſia Ceſenas, cuius epiſcopus nomine Florianus (vt ſcribit Optatus Mileuit.) tempore Melchiadis Papæ interfuit Romano Concilio celebrato in cauſa Cæciliani epiſcopi Carthaginen. Alius dictus Florus præſens fuit Romanæ Synodo habitæ ſub Agathone Papa, vt eius acta declarant, quæ ſunt inſerta in Sexta Synodo. Hic autem de quo agimus Maurus Epiſcopus reperitur interfuiſſe Romano Cõcilio à ſancto Martino Papa & martyre celebrato, tenuiſſeque in eo locum Archiepiſcopi Rauennatis, vt eiuſdem Synodi acta ſignificant.

[g] Euthymij abb.] Hæc dies natalis eius, quum ſanctus, agẽs nonageſimum nonum ætatis annum, ſub Leone Magno, anno decimoſexto eius Imperij, migrauit in cçlum: eſt enim is annus à Chriſto, iuxta Faſtos Onuphrij, 472. Scripſit eius acta fideliſſimè quidem Cyrillus monachus, eius diſcipulus. habet ea Metaphraſtes recẽſita hac die, Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. De eodem idem auctor in vita S. Sabæ, vbi & de natali eius hac die celebrari ſolito. De eodem Niceph. hiſt. lib. 14. cap. 30. 34. & 52. Spectatiſſimi ſunt ſancti huius labores, quos pro SS. Synodo Chalcedonenſi aduerſus hæreticos Eutychianos impendit. Hæc de ſancto Euthymio. Tu verò caue ne in altero fallaris eiuſdem nominis monacho; qui clarus habitus eſt in Ægypto, temporibus Arcadij Imp. ſed in veritate non ſtetit: nam Origeniſmum profeſſus, factus eſt ſcandalum & ruina multorum. Scribit de ipſo S. Hieronymus ad Cteſiphontem, & Theophilus in epiſt. ad Epiphanium 67. apud Hieron.

21 Duodecimo kal. Febr. Luna. G x

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 16 17 18 19 20 21

ROMÆ paſſio ſanctæ Agnetis [a] virginis, quæ ſub præfecto Vrbis Symphronio ignibus iniecta, ſed ijs per orationem eius extinctis, gladio percuſſa eſt. De ea beatus Hieronymus hæc ſcribit: Omnium gentium litteris atque linguis præcipuè in eccleſijs Agnes vita laudata eſt, quæ & ætatem vicit & tyrannum, & titulum caſtitatis martyrio conſecrauit. Athenis natale ſancti Publij [b] epiſcopi, qui poſt ſanctum Dionyſium Areopagitam Athenienſium eccleſiam nobiliter rexit, & præclarus virtutibus, ac doctrina præfulgens, ob Chriſti martyrium glorioſe coronatur. Terraconç in Hiſpania ſanctorum martyrum Fructuoſi [c] epiſcopi, Augurij & Eulogij diaconorum, qui tempore Gallieni, primò in carcerem truſi, deinde flammis iniecti, exuſtis vinculis, manibus in modum crucis expanſis, orantes martyrium compleuerunt: in quorum

rum die natali sanctus Augustinus sermonem ad populum habuit. Trecis sancti Patrocli [d] martyris, qui sub Aureliano [e] Imperatore martyrij coronam promeruit. In Gallijs in monasterio Augiensi sancti Meinardi [f] eremitæ à latronibus cæsi. Papiæ sancti Epiphanij [g] episcopi & confessoris.

IANVARII. 21.

AGNETIS.] De eadem hac die cæteri Latinorum agunt. Locus S. Heronymi, qui hic citatur, est in epist. 8. ad Demetriadem, iunctis simul quæ circa principium & in fine eiusdem habentur epistolæ. Frequenter de ea S. Ambrosius, qui de eadem sermonem habens, eundem fusius productum in tres libros digessit sub titulo de Virginibus; de ea rursus lib. 1. offic. c. 41. Fertur & epist. ad Virgines S. Ambrosij nomine lib. 4. epist. 34. edit. Rom. de cuius fide alibi pluribus egimus. S. Augustinus de ea etiã ser. 101. de diuers. vbi hæc de eius nomine: Virgo (inquit) quæ vocabatur erat; Agnes latinè agnam significat, græcè castam. Prudentius sacro hymno cecinit eius triumphum. S. Damasus de eadem, & basilica ipsius duo scripsit epigrammata, quæ habentur in collectaneis Christianorum Poetarum. Habuit S. Gregorius Papa in eadem ecclesia homiliam 11. & 12. Meminit eiusdem Fortunatus in vita S. Martini ex Seuero. De reliquijs eius translatis Constantinopolim sub Pulcheria Augusta temporibus Marciani Imp. scribit Theodorus lector li. 2. collect. & Niceph. lib. 14. c. 10. De tempore autem passionis eius, etsi nullibi inueniatur expressum, ex his tamẽ, quæ in prędicta epist. 3. scripta habentur, satis apparet ipsam in vltima ecclesiæ persecutione fuisse martyrio coronatam: nam adhuc superstites aliquos auctor fuisse testatur, qui ea quæ de Agnete narrantur, oculis vidissent, eademque Cõstantiæ filiæ Constantini retulissent. Extat non tantum eius insignis basilica via Nomentana: sed & ille locus, vbi est producta, vt eius virginitas violaretur, sacrosanctus habetur, Fornices ipsi nimirum circi Agonalis. Sat constat auctoritate S. Hieronymi, in Isai. c. 2. (vt prætermittam Gentilium poëtarum testimonia) in fornicibus spectaculorum manere consueuisse publica scorta & alias publicę libidinis illecebras, donec (inquit) sub Constantino Imp. Christi Euangelio coruscante, & infidelitas vniuersarum gentium, & turpitudo deleta est. Hæc Hieron. Loquens de his turpissimis locis Cyprianus lib. de Spectacul. hæc ait: Si rursum perrogem quo ad illud spectaculum itinere peruenerit; confitebitur, per lupanarium, per prostitutarum nuda corpora, per publicam libidinem, per dedecus publicum, per vulgarem lasciuiam, per communem omnium contumeliam. Hęc Cyprianus, & alia plura de fornicibus Theatrorum: & in eam sententiam Vibius apud Senecam in controuer. 2. lib. 2. Redoles, inquit, adhuc fuliginem fornicis. Ex eadem controuersia, quàm infœlix & miseranda esset cõditio virginis à lenone prostitutæ, pluribus demõstratur. Misera includebatur cellula, in cuius fronte titulus superpositus nomèn virginis prostitutæ & precium constitutum indicabat; moxque fiebat concursus libidinosorum ad meretricem nouam. Hęc omnia habes apud Senec. in citato nuper loco lib. 2. controu. 2. Ex his omnibus disce virtutem Christi, qui in tali discrimine positas virgines nouit sæpissimè liberare. testantur hæc ipsa acta martyrum, astipulatur his S. Basilius, dum ait: Cùm ferueret persecutionis immanitas, electæ virgines propter sponsi fidem, ad illudendum impijs hominibus traditæ, corporibus inuiolatæ durarunt; eo scilicet cuius gratia id perferebant, impiorum conatus in earum carne irritos arguente, & integra earũ corpora nõ sine prodigio & virtute custodiente, &c. Hæc Basilius lib. de vera virgin.

[b] Publij episcopi.] De ipso hac eadẽ die Vsuardus, & Ado. Sctibit Dionysius Corinthiorũ Episcopus Publium hunc successisse Dionysio Areopagitæ in ecclesia Atheniensi, Publio autem suffectum esse Quadratum, apud Euseb. histor. lib. 4. c. 22. & Hieron. de script. eccles. in Quadrato. Fuit aliquorum sententia hunc illum esse Publiũ, cuius patrẽ Melitæ Paulus (vt habet Act. Apost. ca. 28.) curauit dysenteria, quod etiam hic Ado profitetur in Martyrolog.

[c] Fructuosi epis. & soc.] Beda, Vsuard. Ado, & alij de eodem hac die, qua etiam antiquitus agi consueuisse demonstrat S. Augustini sermo 101. de diuers. edit. Louan. Scripsit eius & sociorum res gestas Prudentius hymno 4. Peristeph. alia pręterea habentur eorum acta soluta oratione conscripta apud Sur. tomo. 1.

[d] Patrocli.] De eodẽ Beda ac cæteri. Eius acta sincera quidem recitat Sur. tom. 1. De ipso etiam Greg. Turon. lib. de gloria mart. c. 64. edit. Morel. Idem addit, huius acta martyris ex Italia petita, collata fuisse cum his quæ in Gallijs apud clericum quendam habebantur, eademque fidelia esse inuenta. Clarus etiam in Gallijs habitus Patroclus alius, qui temporibus Childeberti regis Frãc. emicuit sanctitate, de quo idem Greg. de gest. Franc. lib. 5. cap. 10.

[e] Sub Aureliano Imper.] Nona ordine ponitur hæc persecutio ab Orosio lib. 7. c. 23. & August de ciuitat. Dei lib. 18. c. 52. à Seuero autẽ octaua numeratur. Aurelianus itaque cùm aliquandiu in pace agere ecclesiam permisisset, imò de eadem esset optimè meritus (nam aduersus execrandum Paulum Samosatensem hæresiarcham Antiochiæ damnatũ, secundũ sancita Patrum rescripsit, vt tradit Eusebius hist. lib. 7. ca. 23. & 24.) tandem velut quodam insano furore correptus, vltimo sui Imperij anno, sæuissimam in Christianos persecutionem concitauit. Legitur adhuc eius edictum in Christianos promulgatum, in actis sancti Symphoriani martyris. De eadem persecutione idem Eusebius in chron. hancque licet dicat terrore vindictæ ab instituto reuocatum, cùm scribens edictum, eius brachium debilitaretur: tamen eundem in sententia perstitisse adhuc, nec fulmine cælitus immisso resiluisse, ac tandem in itinere occisum esse, tradit Orosius lib. 7. c. 23. Quàm autem sæua, licet breuis, fuerit hæc persecutio, ex immanibus crudelibusq; supplicijs, quibus in suos milites Gẽtiles homines animaduertit, coniectare licet. Nam Flauius Vopiscus in eius vita scribit, militem quendam ob violata iura hospitij, duobus duris arborum ramis deorsum inflexis, manibus pedibusque ligatum, relaxato mox illorum naturalis roboris impetu, scidisse medium. Si hæc in suos de republica aliàs optimè meritos pœnarum genera cõmentus est; quid in Christianos, quos Deorum hostes, & Imperij perduelles existimabat, fecisse putandum? Sed de his fusius in Annal. eccles.

[f] Meinardi.] Habentur eius acta apud Surium tomo 1. Meginradum hunc appellat Sigibert. in chron. eumque martyrio vita functum testatur. Necatus est sub Ludouico quarto Imp. anno à Christo Domino 860. licet Sigibertus opinetur id contigisse anno 856. De eodem Trithem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 209.

[g] Epiphanij Episc.] Hac item die tabulæ Ticinenses. Scripsit eius res gestas Ennodius, eiusdem ciuitatis Episcopus, successor ipsius: habet eas Sur. tom. 1. sed non integras; prolixiores enim legi in bibliotheca Vatic. in cod. manuscrip. Eiusdem Ennodij etiam extat ibidem sermo dictus in die natali ipsius, carmen insuper de eodem. Claruit temporibus Anthemij & successorum Impp. atque Odoacri regis Italiæ. Claruit ijsdem temporibus alter Epiphanius, cognomẽto Scholasticus, Cassiodoro perfamiliaris, quem eruditissimum sæpe nominat; à quo pariter complures Græcorum Patrũ Commentarios in Latinum esse translatos affirmat Lib. 1. Inst. diuinar. lect. sæpius, & in præfatione ad hist. tripartitam. De eodem Sigibertus de vir. illust. cap. 12. Complura quæ huius sunt, S. Epiphanio Episcopo Constantię in Cypro esse adscripta reperi.

22 Vndecimo kal. Febr. Luna. A ix

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
10	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22			

VALENTIÆ in Hispania Tarraconensi sancti Vincentij [a] leuitæ & martyris, qui sub Daciano impijssimo præside carceres, famem, equuleum [b], distorsiones membrorum, laminas candentes, cratem ferream ignitam, aliaque tormentorum genera perpessus, ad martyrij præmium euolauit in cælũ: cuius passionis nobilem triumphum Prudentius luculenter versibus exequitur, & beatus Augustinus, ac sanctus Leo Papa summis laudibus commendant. Romæ ad Aquas Saluias sancti Anastasij [c] Persæ monachi, qui post plurima tormenta carceris, verberum, & vinculorum, quæ in Cæsarea Palestinæ perpessus fuerat, a Chosroe [d] Persarum rege multis pœnis affectus, ad vltimum decollatus est, cùm priùs septuaginta socios in fluenta demersos ad martyriũ præmisisset. eius caput Romam delatum est, vnà cum veneranda eius imagine, cuius aspectu fugari dæmones, morbósque curari, acta secundi Concilij Niceni testantur. Ebreduni in Gallia sanctorum martyrũ Vincentij [e], Orontij, & Victoris, qui in persecutione Diocletiani martyrio coronati sunt. Nouariæ sancti Gaudentij [f] episcopi & confessoris. Soræ sancti Dominici [g] abbatis, miraculis clari.

VINCENTII.] De eodem hac item die cætera Latinorũ Martyrologia. Putatur mẽdum esse in codice, dum Greg. Turon. de Glor. mart. cap. 90. ait celebrari solitam solennitatem S. Vincentij duodecimo Kalend. vndecimi mensis, vt textus sit restituendus xj. Kal. vt hîc habetur. Huius acta non tantùm Latinis, sed & Græcis ob suam excellentiam sunt facta cõspicua. A Latinis ea mutuatus descripsit Metaphrastes, quæ latinitati iterũ restituta habet Sur. tomo. 1. Ipsa autem originaliter latina legimus in vet. manuscrip. quæ publico vsui erant quibusdam ecclesijs, & inter alia in codice S. Mariæ ad Martyres: Prudentius eadem sacro hymno complexus est in Peristeph. hym. 5. meminitque eiusdem, cùm agit de martyribus Cæsaraugustanis hymn. 4. Habuit sanctus Augustinus in natali die ipsius (vt auctor est Possidius in indiculo) tractatus quatuor, quorum duo habentur inter serm. de sanctis 12. & 13. cæteri duo superadditi à Parisiensibus serm. 8. & 9. rursus autem in eiusdem natali habuit prolixum illum tractatum de Iacob & Esau, vt apparet in fine ipsius: est de diuers. serm. 44. Aliũ adhuc exhibuit editio Louan. habitũ in basilica Restitutæ, serm. de diuers. 102. extat de eodẽ serm. S. Leonis Papæ. Meminit eiusdem martyris Fortunatus lib. 7. ad Bod. ducem. scripsit idem epigramma de eius basilica lib. 1. S. Bernard. de ipso serm. paru. 66. De tunica sancti Martyris translata & miraculis illustrata agit Gregor. Turon. hist. de gest. Franc. lib. 3. c. 29. Ado Vien. in chron. anno. 527. & Sigibert. an. 542. Alia de eiusdem Vincentij miraculis agit idem auctor Greg. de gloria mart. ca. 89 & 90. De eiusdem martyris capite in ecclesia Cenomanensi collocato à S. Domnolo episcopo, eiusdẽ acta significant, quæ habes apud Sur. die 16. Maij tom. 3. Fuerunt alij eiusdem nominis illustres martyres in Hispania, de quibus suis locis inferius.

[b] Equuleum.] Fuisse equuleum tortorium lignum, omnes cõsentiunt: eundemque fuisse cocleatum ad extendendum & remittendum compositum, ijdem ex Nonio affirmant, cùm hæc dicat ille:

Et vbi insilui in cocleatum equuleum,
Ibi tolutim tortor: id est, volubiliter torqueor.

Isidorus lib. 5. orig. equuleum ab extendendo dictum putat. Cypri. lib. de lapsis: Nũc equuleus extenderet. Cùm etenim equuleus intenderetur, corpora simul extendi necesse erat: vnde Ammianus Marc. lib. 14. Intendebantur equulei. & Hieron. epist. 49. ad Innoc. Cùm equuleus (inquit) corpus extenderet. Sigonius, & si vir sanè eruditus sit; tamen cùm de equuleo egit, tam de eo, quàm de fidiculis, rem parum feliciter videtur assecutus lib. 3. de Iudiciis c. 18. Confundit enim non tantùm equuleum cum catasta: de qua plura nos 16. Martij: sed etiam cum genere illo compedum, quo rei in carcere positi, iniectis ad quartum vel quintum foramen pedibus ad iugem cruciatum sic vincti detinerẽtur. Id habes ex epistola ecclesiæ Lugdunen. apud Euseb. lib. 5. c. 1. quod genus torquendi Rufinus lib. 5. cap. 2. non impropriè, loco compedũ, dixit neruum; Christophorsonus autem propriùs crassam compedem appellauit. De eodem genere compedum, quibus martyres in carcere positi distinebantur, eleganter Prudentius Peristeph. hymno. 4. de sancto Vincentio ait:

In hoc baratrum conijcit
Truculentus hostis martyrem,
Lignoq; plantas inserit
Diuaricatis cruribus.

De ijsdem compedibus Euseb. lib. 6. c. 32. cùm agit de Origene, Multis, inquit, diebus pedes in compedes ligneos intrusi, distractione quadã ad quartum foramen distenti fuerunt. & lib. 8. cap. 11. Post verbera in compedibus ligneis positi erant, & pedes alter ab altero ad quartum foramen distenti districtique adeò, vt necessariò supini iacerent, nec possent propter plagarum vulnera recèns toto corpori inflicta, se vllo modo commouere. & inferiùs cap. 14. de Apphiano martyre: In carcerem concluditur, in quo vnum diem noctemque vtroque pede compedibus ad cruciatum paratis, longè à se mutuo distento diuexatus, &c. Agit de ijsdẽ compedibus Metaphrastes in Trophymo martyre. Ex his omnibus compedes ab equuleo esse longè diuersos, qui non in carcere reum, nec eius tantùm distendebat pedes, sed totum corpus ad fossionem vngularum, quisque potest facilè intelligere; cùm idem Eusebius diuersè admodum à compedibus describat equuleum lib. 8. c. 11. cùm ait: Quidam enim primùm manibus à tergo religatis, ligno appensi, & machinis quibusdam membra eorũ vniuersa distẽta, distractaque, &c. Hęc de equuleo esse intelligenda, ea quæ S. Hieronymus epist. 49. ad Innocentium scribit, planè indicant, cùm ait: Cùm equuleus corpus extenderet, & sordidas fœtore carceris manus post tergum vincula cohiberẽt, &c. Prudentius item sic:

Vinctum retortis brachiis
Sursum ac deorsum extendite,
Compago donec ossium
Diuulsa membratim crepet. Idem in Romano Martyre hymno 10.
Miserum putatis quòd retortis pendeo
Extentus vlnis, quòd reuelluntur pedes.
Compago neruis quòd sonat crepantibus.

Sunt hæc Romani martyris verba pendentis in equuleo. Quàm autem erret Sigonius dicto loco, cũ putet corpus in equuleo alligari fidiculis, idemque esse torquere fidiculis, quod equuleo distendi, dicemus paulo inferiùs.

Quænam esset equulei forma, haud facilè describi posse videtur: & cùm multi in his laborauerint, neminem adhuc eam assecutum fuisse cognoui, at nec ego id mihi arrogo. Describam hîc tantùm quę ex veteribus accepi, cæteris rem ipsam exactiùs examinandam relinquens. Stipitem quendam in equuleo fuisse, tradit S. Hieronymus dicta epist. 49. cùm ait: Crines ligantur ad stipitem, & toto corpore ad equuleum fortiùs alligato, vicinus pedibus ignis apponitur, vtrumque latus carnifex fodit, &c. Ex eodem stipite totam illam machinam Prudentius in Romano, hymn. 10. appellat noxialem stipitem, cùm ait:

Iubet amoueri noxialem stipitem,
Plebeia clarum pœna ne damnet virum.

Si adhuc fidem integram præstas actis S. Dorotheæ virginis & martyris, quæ extant apud Surium tomo 1. die 6. Februarij, habes ex illis, equuleum formam quodammodo expressisse crucis: sunt ibi hæc verba Theophili pendentis in equuleo: Ecce modò Christianus sum, quia in cruce suspensus sum: equuleus enim crucis quãdam similitudinem gerit. Hæc ibi. Secundùm autem prædicta haud difficile esset describere formam equulei, nimirum erectum stipitem validum & cocleatum, qui transuersum habeat lignum, quod intendatur ac remittatur, ad quod ligata membra distendantur tortoris arbitrio. Sed ab hac equulei imagine, vel alia huic persimili cogit me dissentire Ammianus Marcellinus, cùm hominem non rectum in equuleo extensum docet, sed curuum: sic enim ait lib. 16. prope finem: Innocentes tortoribus exposuit multos, aut sub equuleo cœpit incuruos, &c. clariùs autem libro 18. his verbis: Quamquã incuruus sub equuleo staret, pertinaci negabat instãtia. Hęc Ammian. quibus quidẽ alia à prædictis planè diuersa equulei forma pręscribitur, qua quidem & vocis etymologiam possumus intelligere, vt equuleus ab equulo, quòd homo ad eum alligatus atque distensus & accuruus quodammodo equuli formam præ se ferret, sit dictus. Verùm aduertas, sic curuum sub equuleo distendi hominẽ, vt tamen cælum versus facies conuersa esset, liberumque illi fuisse rursum oculos tollere, ac cęlũ aspicere. Hęc habes ex sancto Hieron. dicta ępist. 49. Ex his itaque omnibus quæ diximus, tibi formam equulei (vt lubet effingito.

De fidiculis iam agamus. Increbuit hactenus complurium error, vt fidiculas à fidibus deriuatas putarent, nihilque aliud esse fidiculas, quàm vincula neruea, quibus ad equuleum manus pedesque hominis ligarentur; sicque torquere fidiculis reum, idem esse quòd ligatum in equuleo fidiculis hominem intendendo, ossium commissuras cum immenso dolore distrahere. Sensit hæc Sigonius li. 3. de Iudic. c. 18. sic etiam errauit in his & Valla lib. 1. dum ait, fidiculas esse instrumentum ex duobus obliquatis lignis compactum, ita dictum, vel ab extorquenda fide, vel à nerueis funibus, quibus torquendi alligantur. Omittimus alias hîc referre cõplurium Iureconsultorum de fidiculis à veritate prorsus remotas sententias. Miratus sum vehemẽter; cùm sanctus Isidorus lib. 3. origin. exactè monstrarit quid sint fidiculæ; eruditos viros, eo prætermisso, in perquirendo de illis adeò laborasse, ac à rei veritate tãtopere aberrasse. Fidiculas enim idem esse quòd vngulas testatur, cùm ait: Vngulæ dictæ, quod effodiant: hæ & fidiculæ, quia iis rei in equuleo torquentur, vt fides inueniatur. Hæc Isid. Cùm itaque fidiculis æquè ac vngulis finderentur latera hominis in equuleo distensi, easdem vngulas ea de causa dictas esse puto fidiculas, quòd reorum latera finderent, sicque à findẽdo dictas fidiculas esse, quasi findiculas: vel à fodicando, quòd illis latera reorum fodicarentur, dictasque esse fidiculas quasi fodiculas: fodicare latera fidiculis, vsurpatum apparet ab Ammiano, vt dicem⁹ paulo inferiùs. His in primis adstipulatur Prudẽtius hym. 10. Peristeph. in Romano, cùm quas vocat fidiculas, easdem vngulas dicat. Sunt hæc verba Asclepiadis iudicis:

Vertat ictum carnifex
In os loquentis, inq; maxillas manum,
Sulcosq; acutos & fidiculas transferat,
Verbositatis vt rumpatur locus.

Et paulo pòst, per fidiculas Asclepiadem intellexisse vngulas, quæ mox auctor subdit, declarant his versibus:

Implet iubentis dicta lictor improbus,
Charaxat ambas, vngulis scribentibus,
Genas, cruentis & secat faciem rotis.
Hirsuta barbis soluitur carptim cutis,
Et mentum adusque vultus omnis scinditur.

Hæc Prudentius. Eodem sensu fidiculæ accipiuntur, l. Decuriones C. de quæst. nã fidiculis torqueri Imperator appellat cruentam conditionem. Sic apud Ammianum lib. 29. qui hæc genera cruciamentorum recensens, ait: Intercluduntur equulei, expediuntur pondera plũbea, cum fidiculis & verberibus. Cumque paulo inferiùs reorum maiestatis latera dictis tormentis fodicata dicat, fidiculis id factum apparet. In hac eadem sententia fidiculas accipere tam apud Senec. lib. 3. de ira, quã apud Valer. de patientia lib. 3. c. 3. 4. 5. vel alios, nihil vetat. Tantùm apud Suetonium in Tiberio aliud genus cruciamenti inuenies dictas esse fidiculas, dum ait: Excogitauerat inter genera cruciatus etiam, vt larga meri potione per fallaciam oneratos, repẽtè veretris deligatis, fidicularum simul vrinæque tormento distenderet. hæc Suet. sed remotissimum est eiusmodi genus tormenti ab eo quod in actis sanctorum martyrum, aliisque citatis locis per fidiculas testatum apparet. Inuenies frequenter equuleo iunctas esse fidiculas vel vngulas; ea nimirum ex causa, quòd extento corpore in equuleo, fidiculis vel vngulis à tortoribus membra sulcarentur, quibus aliquando succederet ignis tormentum. Hæc cùm habeas in nonnullis actis sanctorum martyrum, S. Cyprianus demõstrat dum ait lib. de lapsis: Nunc equuleus extenderet, nunc vngula effoderet, nunc flamma torreret. & August. epist. 59. ad Marcellin. Nõ extendente equuleo, non sulcãtibus vngulis, non vrentibus flammis, &c. Eadem Hieron. epist. 49. Prudentius sæpe, & alij. Ante hos omnes Seneca lib. 3. controuers. 14. pluribus.

[c] Anastasij Persæ.] De eodem hac die cæteri Latinorum, Græci autẽ decimaquinta huius. Metaphrastes eius ac sociorum acta descripsit: habet ea Lipom. tom. 5 & Sur. tom. 1. Habemus in nostra Bibliotheca eiusdẽ res gestas à Gregorio quodam clerico è Græcis Latinè redditas, quibus præmittitur præfatio, cuius est exordium: Vnigenitus filius, &c. fortasse illa, quam malè translatam Beda, vt ipse ait, emendauit. Habetur illic insuper post eadem acta elegãs historia de arreptitia puella virtute martyris liberata Romæ in ecclesia S. Mariæ ad Aquas Saluias: eo nomine olim ea ecclesia dicebatur, quæ postea ob illata illuc sanctorum pignora Vincentij & Anastasij, illorum nomine dicta est. Habet eadem historia miram consensionem cum his, quæ Legati Apostolici Hadriani Papæ in Cõcilio Nicęno secundo, actione 4. testati sunt de capite eiusdem martyris vna cũ eius vultus imagine Romam translato. Asseruatur eadem hactenus religiosè in eadẽ ecclesia, licet sacræ imagini ab aliquo rei

rei ignaro sit inscriptum nomen Pauli Apostoli, qui eodem in loco capite truncatus est. De passione sancti Anastasij eiusque reliquiis Romam translatis agit Beda de sex. ætat. sub Heraclio Imp. Ado Vien. in chron. anno 604. Sigeb. anno 620. Marian. Scot. martyrium refert anno 617. & translationem in vrbem anno 626. reponit. Porrò constat S. Anastasium consummasse martyrium (vt eius acta testãtur) anno 17. Heraclij Imp. Est is annus à Christo Domino 627. Quòd autem alij laqueo, alij verò gladio vitam finisse dicant: placent quæ in Græcorum Menologio de ea re scripta sunt his verbis: Ipsius collo ita laqueo astricto, vt respirandi facultatem non haberet, postremò securi percutitur, capite pro Christi fide abscisso. Hæc Græc. Menol. die 15. Ianuarij.

[d] Chosroe Persarum rege.] Ne de Chosroe ambiguitas oriatur: nosse debemus duos eiusdem nominis fuisse reges Persarum; quorum senior regnauit temporibus Iustiniani Imp. & Iustini Iunioris, peruenitque vsq; ad Tiberium, ac vita functus est anno Domini 579. vt ex Agath. colligitur lib. 4. pag. 538. regnauitque annos 48. Huic autem Chosroi successit Hormisda eius filius; quo exstincto, ipsius filius nomine Chosroes regnum capessit, vt Niceph. hist. lib. 18. cap. 18. 21, & 22. Porrò Chosroes de quo agimus, est ille iunior senioris nepos.

[e] Vincentij, Orontij, & soc.] De his etiam Beda, Vsuardus, Ado, & alij; pluribus autem Petrus in catal. lib. 2. cap. 112.

[f] Gaudentij.] Nouarienses hac item die celebrant natalem ipsius, translationem autem iterum factam, mense Augusti & Octobris, vt constat ex tabulis eiusdem ecclesię. Acta eius, tempore Leonis episcopi successoris, qui sedit tẽporibus Pauli Papæ, vt testantur eiusdem ecclesiæ tabulæ, cõscripta habet Mombrit. tom. 1. Claruit temporibus Theodosij senioris & filiorum Impp. optimè notus Ambrosio, vt ex iisdem actis accipitur.

[g] Dominici abbatis.] De eo hæc Leo Cardinalis Ostiensis in chron. Casin. li. 2. c. 62. Hoc anno 1031. beatus Dominicus innumerabilium patrator miraculorũ, multorumq; Cœnobiorum fundator apud Soram Campaniæ ciuitatẽ iam ferè octogenarius migrauit ad Dñm, sepultusq; est in monasterio Soræ vicino, quod nũc eiusdẽ vocatur ex nomine. hactenus Leo. In Vaticana bibliotheca in codice qui inscribitur, Liber censuũ, tã de eodẽ Cœnobio, quàm de immunitate Sorani episcopi, vt Romano tãtùm Põtifici subditus sit, habetur narratio.

viij. B **Decimo kal. Februarij. Luna.** 23

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
11	12	13	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	23			

OMAE sanctæ Emerentianæ [a] virginis & martyris, quæ adhuc catechumena, dum oraret ad sepulchrum sanctæ Agnetis, cuius fuerat collactanea, à gẽtilibus lapidata est. Philippis in Macedonia sancti Parmenæ [b], qui fuit vnus de septem primis diaconis. Hic traditus gratiæ Dei, iniunctum sibi à fratribus officium prædicationis plena fide consummans, sub Traiano [c] martyrij gloriam est adeptus. Cæsareæ in Mauritania sanctorũ martyrum Seueriani [d], & Aquilę vxoris eius ignibus combustorum. Apud Antinoum Ægypti vrbem sancti Asclę martyris, qui post diuersa tormenta pretiosam Deo animam, in flumen præcipitatus, reddidit. Ancyræ in Galatia sancti Clementis [f] episcopi, qui sæpius cruciatus, tandem sub Diocletiano martyrium consummauit. Ibidem sancti Agathangeli [g], qui eodem die sub Lucio præside passus est. Alexandriæ sancti Ioannis [h] Eleemosynarij, eiusdem vrbis episcopi, misericordia in pauperes celeberrimi. Toleti sancti Ildefonsi [i] episcopi, qui ob singularem vitæ integritatem, susceptamque defensionem aduersus hæreticos,

reticos, Dei genitricis virginitatem impugnantes, ab eadem candidissima veste donatus est, ac demum sanctitate celebris in cælum vocatus. In prouincia Valeriæ [k] sancti martyrij [l] monachi, cuius meminit beatus Gregorius Papa.

IANVARII 23.

MERENTIANAE.] De ipsa hac eadem die Beda, Vsuardus, Ado & alij. Acta passionis eius narrantur apud Ambrosium lib. 4. epist. 34. edit. Rom.

[b] Parmenæ.] De quo Act. Apost. c. 6. Beda ac cæteri Latinorum de eodem hac die, Græci autem vndecima Martij, ac iterum tertia Maij, vt apparet ex eorum Menologio.

[c] Sub Traiano.] Persecutio sub Traiano tertia recensetur ab Augustino de ciuit. Dei lib. 18. c. 52. Oros. lib. 7. c. 12. & Seuer. lib. 2. Quæ quidem non ex edictis Traiani sumpsit exordium; sed (vt scribit Euseb. hist. lib. 3. c. 26.) sigillatim in vnaquaque ciuitate sub eius Imperio ex seditione populi excitata est: cui tamen ex eiusdem Imperatoris edictis magnum accessit additamentum. sed postea literis Plinij iunioris, illo persuaso, sic temperata est, vt prohiberet inquiri Christianos, delatos tamen puniri, vt Tertullianus scribit in apologet. Posset fortasse alicui dubitationem facere, quid est quod laudatissimus principum idemque æquissimus (sic etenim Gentilium omnium testimonio habetur) in Christianos tantùm se iniquissimum atque sęuissimum exhibuerit? Ad hoc primùm dicimus, quod quidem Patres in Apologiis sunt prosequuti: complures hæreticos ac pręcipuè Gnosticos nomine Christiano censitos, turpibus execrandisque facinoribus impollutæ Christianæ religioni ignominiam irrogasse, suisque impurissimis obscœnitatibus effecisse, vt genus, fides, nomen ipsum denique Christianum blasphemaretur inter Gentes: adeò vt (secundùm Domini futura prædicentis sententiam) obsequium se Deo præstare existimarent, si Christianos, vt nequissimum genus hominum, internecioni traderent, inuidiosumque nomen prorsus abolerẽt. Erant & alię mentitæ vel simulatę causæ, quas in Annalibus sigillatim recensuimus, quibus principes persuasi, illi ipsi, qui apud Gentiles habiti sunt æquiores, ijdem sæuiores in Christianos se exhiberẽt, illis in hoc non dissimiles, qui etiam Gentilium iudicio pessimi fuerunt, vt Nero, Domitianus, & alij. Sed quòd in primis Traiani animum in eosdem vehementissimè incendit, illud fuit, quod ex litteris Plinij secundi, quæ habentur lib. 10. epistola 103. accepit, nimirum Christianum genus adeò inualuisse, sicque illorum numerum auctum, vt Idolorum templa deserta desolataque remanerent; & nedum in ciuitatibus, sed & in vicis & agris sacra deorum essent intermissa; & (vt ait) rarissimus victimarum emptor inueniretur. Quibus ille acceptis, vt collabenti idolorũ cultui consuleret, ac diis, quibus Imperium acceptum ferebat, rependeret gratias, Christianos, vt impios, deorumque contemptores è medio tollendos edixit; & quo magis erga deos pius, & reipublicæ studiosus, eò amplius in Christianos seuerus videri cupiebat. Sed explorata demum per eundem Præsidem illorum innocentia, non vltrà inquirendos, sed oblatos tantùm puniendos esse rescripsit: de cuius adeò iniqua sententia inquit Tertullianus in Apologetico: O sententiam necessitate confusam! negat inquirendos, vt innocentes: mandat puniri, vt nocentes: parcit, & sæuit; dissimulat, & animaduertit, &c. Sed quonam pacto alij prædicant Traianum æquissimum & optimum omnium principem, qui erga se ipsum impurissimus, ac ob eam causam etiam iniquissimus fuit? id quidem iidem scriptores Ethnici, qui eum laudibus tollunt, scriptis testatum reddunt; adeò vt ex eorum censura, non tantùm ex optimorum albo eum expungẽdum esse, sed nec boni viri laudem mereri, imò inter turpes esse adnumerandum, quisque æquo iure censeret. Dio etenim & Spartianus grauissimi scriptores, quod verum est non dissimulantes, eundem adeò impurum fuisse narrant, vt etiam in senectute in masculos insanisse testentur. Iam ergo tam abductum in præceps hominem, datum in reprobũ sensum, in ignominiam passionum, quis miretur Christianis fuisse aduersum? Hominem certè indignissimum, quem ab inferis eductum precibus sancti Gregorij Papæ quidam scribant: quam opinionem fusius in Annalib. eccles. confutauimus, & friuolas rationes illorum, qui eam astruunt, & quoquo modo firmare conantur, exactè firmiterque historiæ veritate refellimus.

[d] Seueriani, & Aquilæ] De his etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, Petrus in catalog. lib. 3. capite 16. & alij.

[e] Asclæ.] Vsuardus de eodem hac die. Eius res gestas recitat Metaphrastes in actis Tyrsi martyris 14. Decemb. quæ habentur apud Lipom. tom. 5. De eo item Petrus in catal. lib. 3. c. 15.

[f] Clementis episc.] De eodem hac die Græci in Menologio. Huius sæpiùs iterata certamina descripsit ex antiquis monumentis Metaphrastes, quæ recitat Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. De ipso etiam Niceph. lib. 7. c. 14. quem ait, annis viginti octo continuis vexationibus ob Christi fidem à Gentilibus agitatum. Sed multa in eis displicent, & ab eodem planè auctore qui Georgij martyris acta conscripsit, videntur fuisse coagmentata.

[g] Agathangeli.] Græci etiam de eodem hac die in Menologio. Huius acta habẽtur intexta cum rebus gestis S. Clementis, de quo modo egimus. De eodem Nicephorus lib. 7. & 14. qui de vtrisque hæc ait: Eos omnes martyres, meo quidem iudicio, Clemens & cum ipso Agathangelus superauit.

[h] Ioannis eleemosynarij.] Agunt itidem de eodem hac die Græci, licet natalis dies sit tertia Februarij:

Februarij: puto hanc ipsam esse diem ordinationis eius, quam & natalem dici consueuisse, & solenniter etiam celebrari, supra diximus, dum egimus de Cathedra S. Petri. Scripsit admirandas eius res gestas Leontius episcopus Neapolis Cypri, cuius fidei subscribunt Patres in S. Synodo Nicena secunda, act. 4. & Ioannes Damascenus de imag. orat. 3. dum eum producunt testem aduersus Iconoclastas. Eadem Ioannis acta à Leontio scripta Anastasius Bibliothecarius, iussu Nicolai Romani Pontificis, latinitati donauit, vt auctor est Sigeb. de vir. illustr. c. 57. in Leontio, & c. 104. in Anastasio. Eorum duplex reperitur editio atq; translatio inter se diuersa; in quarum altera aliqua habẽtur, quæ in altera desiderantur. vide apud Lipom. tomo 2. & Sur. tomo primo. Sedere cœpit sub Heraclio Imp. vt eius acta testantur, & non sub Phoca, vt aliquis putauit, sub quo sedit Eulogius notissimus sancto Gregorio Rom. Pontif. Præfuit hic illi sedi annos decem, vt scribit Niceph. in chronic. Corpus eius Venetias translatum esse tradunt.

[i] Ildefonsi episc.] Hunc alij Illefonsum, Alfonsum alij appellant. Successit Eugenio secundo eiusdem sedis antistiti, Imperante Heraclio, sub Vitaliano Rom. Pont. & Reccesuintho Hispaniarum rege, anno à Christo Domino 662. seditque annos nouem, & menses duos, habuitque successorem Quiricum, qui præfuit Synodo Toletanæ vndecimæ, anno quarto Bambæ regis. Habentur Ildefonsi res gestæ conscriptæ à Iuliano eiusdem vrbis episcopo, quas refert Surius tomo 1. Porrò non tantùm inter sanctos, sed etiam inter celebres scriptores ecclesiasticos adnumeratur. Libuit hîc referre quæ in appendice operis illius, quod idem scripsit Ildefonsus de vir. illustr. legi in vet. manuscript. Vaticanæ Bibliothecæ. Sunt hæc ad verbum descripta: Scripsit Ildefonsus quamplurimos libros lucułẽto sermone potissimos, quos inde in tot partibus censuit diuidendos. Id est, librum prosopopeiæ imbecillitatis propriæ, libellum de Virginitate S. Mariæ cõtra Infideles, opusculum de proprietate personarum Patris, & Filij, & Spiritus sancti, opusculum an notationis de viris illustribus, opusculum annotationis in sacris, librum de cognitione baptismi, & de progressu spiritualium. Partis quoque secundæ liber epistolarum est, in quo ad diuersos scribens, ęnigmaticis formulis egit, personasque interdum induxit, in quo etiam à quibusdam luculentiora scriptorum responsa promeruit. Partem sanè tertiam Missarum esse voluit hymnorum, & sermonum. Altioris denique partis liber quartus versibus, prosaque contextus, in quo epitaphia, & quædam sunt epigrammata adnotata. Scripsit & alia multa, quorum, variis molestiarum occupationibus impeditus, aliqua cœpta, aliqua semiplena reliquit. Ascitus autem in Pontificatum nono gloriosi Reccesuinthi principis anno, nouem annis & duobus ferè mensibus clarus habitus fuit vitæ meritis, & recto regendi modo; expleto decimooctauo prædicti principis anno, sequente die x. Kal. Febr. domicilio carnis exuitur, atque in ecclesia beatæ Leocadiæ tumulatur, ad pedes sui conditus decessoris, cum quo creditur æterno frui receptaculo. Hactenus ibi. Quæ licet præter institutum, tamen cùm nondum apud aliquem ea edita inuenerimus, hîc describere operę pretium duximus. Reperimus eundem ob solidam fidei constantiam, ancoram fidei, & ob dicendi facundiam, Chrysostomũ appellatum aliquando, cùm citatur. Plura de eodem in Flor. sanct. vberius in Thesaur concion. tomo 2. Quod autem sanctus Ildefonsus perstringi admodum videatur in Concilio Francofordiensi, quòd dixerit Christum filium Dei adoptiuum secũdùm carnem; non ita accipiendum est, vt more Nestorianorum duas in Christo personas voluerit constituere, sed duas distinguere naturas: impropriè licet per personam naturam significans; sicut ecõtra Cyrillus Alexandrinus aliquando fecisse videtur, cùm in Christo vnam tantùm dixerit esse naturã, nimirum naturam pro persona accipiens in secundo anathematismo. Quod testatur etiam Leontius lib. de sectis; & Ioannes Damasc. de fid. orthodoxa lib. 3. cap. 40. Qua loquendi licentia Euthychiani abusi, hæresim de vna in Christo natura cõfirmare conati sunt. Condonandũ est Patribus si aliquãdo impropria vsi sunt voce, cùm ex eorũdem scriptis, quòd de fide Catholica rectè senserint, mille locis probari possit. Hæc eadem dicta sint de sanctis episcopis Toleranis, Eugenio, & Iuliano: qui in eadem Synodo eadem dictione notantur.

[k] In prouincia Valeriæ.] De hac prouincia ne alicui errandi tribuatur occasio, sicut accidisse vidimus; sciendum est duas fuisse eiusdem nominis prouincias; quarum alteram in Pannonia ita appellatam esse à Valeria filia Diocletiani Imp. auctor est Ammianus Marcellinus lib. 19. cuius meminit etiam S. Ambrosius de fide lib. 2. c. 4. in fine, & Zosim. hist. lib. 2. Erat & Valeria ciuitas sic dicta ad ripam Danubij, cuius meminit Ennodius Ticin. in actis S. Antonij monachi. ea itaque Valeria Pannoniæ dicitur ad differentiam Valeriæ prouinciæ in Italia, quæ dicta est à via Valeria, quæ à Tiburtinis incipiens, per Marsos transiens, Corfinium vsque ducebat, eratque eadem via ciuitas Valeria nomine: de his Strabo lib. 5. pag. 159. de hac ipsa hîc agitur in Martyrologio, deque ea scribit S. Greg. Papa lib. 1. dialog. cap. 11. Hanc quidem prouinciam & Vestini populi habitabant, cuius metropolis erat Amiternum, hodie Aquila. Amiterno autem diruto, loci illius episcopi is erat titulus. N. episcopus Castrorum Amiterninæ Ciuitatis, vt apud S Gregorium reperies lib. 1. dialog. c. 4. Constat autem tum ex locis ipsis, eorumque limitibus, tum ex sanctorum memoriis, quæ illic hactenus asseruantur, S. Gregorium Papam, dum de Valeria prouincia mentionem habet, de hac vtiq; nostra, quæ in Italia sita est, & non de Pannonica, locutum fuisse. De eadem Valeria prouincia mentio habetur l. 5. tit. 30 Quibus equorum vsus. Cod. Theodos. li. 9. Planiùs Paulus Diac. de gestis Longobard. lib. 2. c. 11.

[l] Martyrij Monachi.] Scribit de eo sanctus Gregorius lib. 1. dialog. c. 11. Fuit & alius eiusdem nominis sanctus monachus, cuius idem meminit homilia 39. in Euangel.

Nono

24 Nono kal. Februarij. Luna. C vij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
12	13	14	15	16	17	18	19	19	20	21	22	23	24			

NATALIS sancti Timothei[a], discipuli beati Pauli Apostoli, qui ab eodem Ephesi ordinatus episcopus, post multos pro Christo agones, cùm Dianæ immolantes argueret, lapidibus obrutus, paulo pòst obdormiuit in Domino. Antiochiæ sancti Babylæ[b] episcopi, qui in persecutione Decij, posteaquam frequenter passionibus suis, ac cruciatibus glorificauerat Deũ, gloriosæ vitæ finem sortitus est in vinculis ferreis, cũ quibus & suum corpus sepeliri mandauit. Referuntur etiam passi cum eo tres pueri, Vrbanus, Prilidianus, & Epolonius, quos ille in fide Christi instruxerat. Neocæsareæ sanctorum martyrum Mardonij[c], Musonij, Eugenij, & Metelli, qui omnes igni traditi sunt, & eorum reliquiæ in flumen dispersæ. Fulginij sancti Feliciani[d], qui à victore Papa eiusdem ciuitatis episcopus ordinatus, pòst multos labores, in vltima senectute sub Decio martyrio coronatur. Item sanctorum martyrum Thyrsi[e] & Proiecti. Bononiæ sancti Zamæ[f] primi eiusdem ciuitatis episcopi, qui à sancto Dionysio Romano Pontifice ordinatus, illic Christianam fidem mirificè propagauit. Item beati Surani[g] abbatis, qui tempore Longobardorum sanctitate floruit.

IANVARII 24.

[a] TIMOTHEI.] Agunt de eodem hac die cæteri Latinorum, Græci autem vigesimasecunda huius, vt apparet ex eorũ Menologio, & ex Eustachio presbyt. in vita S. Eutichij episcopi Constantinopolitani. Notissimus hic est Pauli Apostoli discipulus, cuius tum in eius epistolis, tũ etiam in Actibus Apostolorum est frequens mentio. Commentarius rerum gestarum, martyrij, atque trãslationis eius, habetur apud Metaph. 22. Ianuarij. eadem omnia Lipom. tom. 5. & Sur. tomo 1. Passionem Timothei à Polycrate scriptam fuisse, auctor est Sigeb. de vir. illust. cap. 3. sed ignotum id prorsus Eusebio atq; Hieronymo, qui agunt de Polycrate. Dictus est Timotheus primus episcopus Ephesi, vt tradit Euseb. hist. lib. 3. c. 4. cui Onesimum subrogatum esse, scribit Ignatius ad Ephesios. Constat tamen ante Timotheum ecclesiam Ephesinam à Paulo atq; à Ioanne Apostolis fuisse collectam & eruditam, vnde ad eos S. Ignatius, Cũ Apostolis (inquit) in virtute Christi semper conuersati estis, Paulo, Ioanne, & fidelissimo Timotheo. Idem scribẽs ad Philadelphos, adnumerat eundem Timotheum inter sanctissimos viros, qui in virginitate vitam puram transegerũt. De eius translatione agemus suo loco inferius.

[b] Babylæ episc.] Beda ac cæteri omnes de eodem hac item die, Græci autem agunt 4. Septemb. De tempore passionis Babylæ, cõstat maiorum auctoritate, esse passum sub Decio. Id in primis Eusebius in chron. & histor. lib. 6. c. 32. Confirmat hoc ipsum S. Epiph. in lib. de mensuris & pond. Et sanctus Hier. lib. de scriptor. eccl. in Origene. His meritò maiorem adhibemus fidem, quam Nicephoro Callisto, & Metaphr. qui dicunt ipsum passum sub Numeriano Imp. qui iidem certi arguuntur erroris, dum constat temporibus Numeriani, nullum eius nominis Antiochenæ ecclesiæ præfuisse episcopum, prout apparet ex successione Antiochenorum episcoporum, quam Eusebius in primis, inde Nicephorus Cõstãtinopolitanus episcopus texuit;

Ex

Ex quibus etiam & hi errare conuincuntur, qui eiuſdem ciuitatis duos Babylas excogitarunt. Alij autem, inter quos Nicephorus, cùm ponunt duos Babylas, alterum eorum Antiochenæ ſub Numeriano Imp. præfuiſſe eccleſiæ, alterum verò Nicomediæ dicunt fuiſſe epiſcopum. Rurſus in Menologio eadem die 4. Septemb. de duobus agunt Babylis, de ipſo in primis Antiocheno epiſcopo, atq; de alio eius nominis ludimagiſtro, eodemque vnà cum octoginta tribus pueris obtruncato. Non eſt hæc recens quæſtio; Suidas planè teſtatur diuerſas de Babyla fuiſſe ſententias, dicentibus aliis, eum ſub Decio, aliis verò paſſum ſub Numeriano: ad quas conciliandas, duos Babylas à prædictis eſſe excogitatos. In his autem, ſi meum licet interponere iudicium, antiquioribus tam Latinorum quàm Græcorum inhærens, vnum tantùm fuiſſe Babylam, eundemque epiſcopum Antiochenum ſubſcribo. Quis enim ſibi perſuadeat, vt cùm penes Græcorum antiquos hiſtoricos tam frequens de Babyla Antiocheno ſit facta mentio, nullo vnquam in loco, vel per occaſionem ſaltem, de altero Babyla æquè illuſtri, itemque cum pueris martyrio coronato ſit facta mentio? De certaminibus Babylæ, & trium puerorum, quorum hic recitantur nomina, S. Ioannes Chryſoſtomus ſæpius agit: nimirum in oratione contra Gentiles, in homilia de martyribus Iuuentino & Maximo, homil. 4. de Lazaro, & homil 9. in epiſt. Pauli ad Epheſios. De eodem item Theodoret. de Euãgelica verit. li. 10. De ipſo item & tribus pueris extat ſacer hymnus in Breuiario Toletano, Aldelmus etiam de laudib. virginitat. de eodem agit. At verò non ſimul cum ipſa morte finis fuit certaminis Babylæ; quin velut rediuiuus, grauiores contra Gẽtiles eſt aggreſſus pugnas; nam & more Sampſonis oſſibus pugnans, in fugam vertit Philiſtæos. Huius enim illuſtris martyris oſſa Gallus Cæſar in Daphnem ad Antiochena ſuburbia tranſtulit, quò tanti martyris reuerentia inolitæ ibi Græcorum ſuperſtitiones ceſſarent, & effuſus deliciarum luxus contineretur. Res accidit ex ſententia: nam præſentiâ ſacrorum pignorum mox loquax illud Apollinis oraculum obmutuit, nec vltra reſponſa dedit, prout ſcribit Sozom. hiſt. lib. 5. cap. 18. Cùm autem Imperium impius Iulianus apoſtata accepiſſet, vt ſilentis Apollinis linguam ſolueret, inde tollendum Babylæ corpus Chriſtianis imperauit; quo tandem ſublato, & in locũ priſtinum reſtituto, mox mutum idolum, & non niſi ſui ſilentij cauſam fari permiſſum, illapſo de cælo fulmine contritum eſt, ingenſque eius ædes cæleſti illo igne conflagrauit. Huius triumphi Babylæ extant antiquorum ſcriptiones, velut egregiæ columnæ victoriis illius inſculptæ in monumentum ſempiternum erectæ. Tãtæ enim rei oculatus teſtis Ioannes Chryſoſtomus, tunc adoleſcens interfuit, & vt ipſe teſtatur, vidit, eademque ſcripſit pręclara illa oratione contra Gentiles, & homil. 4. de laudibus Pauli. Id etiam & cæteri antiqui hiſtorici præſtiterunt, Rufinus lib. 1. c. 35. 36. Sozomen. lib. 5. cap. 19. Socrat. lib. 3. cap. 16. Theodoret. lib. 3. c. 10. Euagrius lib. 1. c. 16. & alij. Id factum eſſe 11. Kal. Nouembr. Ammianus Marcel. Gentilis hiſtoricus libro 22. teſtatur, licet homo Chriſtianis infenſus cauſam profiteri erubuerit.

[c] Mardonij & ſoc.] De iiſdem Beda etiam, Vſuardus, Ado & alij, conſentiuntque vet. manuſc. Petrus in catal. li. 3. c. 19. apud Zenocęſaream Mauritaniæ hos paſſos dicit; ſed mẽdosè ita illic legi putatur, cùm veteres omnes ab illa lectione diſſentiãt.

[d] Feliciani epiſcopi.] Huius res geſtas accepimus ab eccleſia Fulginate, ſed quæ caſtigatione aliqua indigeant. Scribit Sigibert. in chron. an. Chriſti 969. huius ſancti reliquias per Theodoricũ Metenſem epiſcopum ſub Othone Imp. in Gallias fuiſſe tranſlatas. de iiſdem Crant. in Saxon. lib. 1. c. 9.

[e] Thyrſi & Proiecti.] Agitur de his pluribus in Breu. Toletano S. Iſidori, vbi etiã ſacer hymnus habetur, quo Thyrſi egregia facta deſcribuntur.

[f] Zamæ epiſc.] De eodem tabulæ eccleſiæ Bononienſis. Legi cõmentarium nondum typis excuſum de eccleſia Bononiẽſi, quo ſeries epiſcoporum eius atq; ipſorũ res geſtæ narrantur, quẽ Sigonius vir quidem diſertus conſcripſit hortatu ampliſſimi Cardinalis Paleoti Archiepiſcopi Bononienſis.

[g] Surani abb.] De quo S. Greg. lib. 4. Dial. c. 22. Prouinciæ illius quã Suram dictam Gregor. tradit, meminit Plin. lib. 3. c. 14. poniturq; inter Vmbros.

vij. D Octauo kal. Febr. Luna. 25

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

t u A B C D E f F G H M N P

13 14 15 16 17 18 19 20 20 21 22 23 24 25

CONVERSIO [a] ſancti Pauli Apoſtoli, quæ fuit [b] ſecundo ab Aſcenſione Domini anno. Apud Damaſcum natalis ſancti Ananiæ [c], qui eundem Apoſtolum baptizauit. Hic cùm Damaſci, & Eleutheropoli, alibique Euangelium prædicaſſet, ſub Licinio iudice neruis cæſus & laniatus, demum lapidibus

pidibus oppreſſus martyrium conſummauit. Antiochię ſanctorum martyrum Iuuentini [d] & Maximi, qui ſub Iuliano apoſtata martyrio coronati ſunt: in quorum die natali ſanctus Ioannes Chryſoſtomus ſermonem ad populum habuit. Aruernis ſanctorum Proiecti [e] epiſcopi, & Marini viri Dei, qui à proceribus eiuſdem vrbis paſſi ſunt. Item ſanctorum martyrum Donati [f], Sabini, & Agapis. Tomis in Scythia ſancti Bretannionis [g] epiſcopi, qui mira ſanctitate, & zelo Catholicæ fidei ſub Valente Imperatore Ariano, cui fortiter reſtitit, in Eccleſia floruit. Atrebati in Galliis ſancti Popponis [h] abbatis, miraculis clari.

IANVARII 25.

CONVERSIO ſancti Pauli.] De ea Act. Apoſt. cap. 9. & 22. Agunt de eadem ſolennitate hac die Beda, Vſuard. Ado & alij, aſtipulanturque vet. manuſcript. Auguſtinus in ea ſermones plures habuit 14. de ſanctis & de diuerſis 34. 35. 36. edit. Louan. Eandem feſtiuitatem vſu prætermiſſam reſtituit Innocentius papa tertius.

[b] Quæ fuit ſecundo ab Aſcenſione Domini anno.] Eadem verba, non tantùm in veteri Romano Martyrologio ſcripta reperiuntur, ſed etiã apud Vſuardum, atque antiquiora manuſcripta exemplaria leguntur. De tempore conuerſionis Apoſtoli diuerſæ admodum inter ſe ſententiæ reperiuntur. Fuit enim quorundam opinio, ſanctum Paulum poſt ſeptennium ab Aſcenſione Domini Chriſto nomen dediſſe: idque ex Hippolyto Thebano Michaël Glycas in tertia Annalium parte, & Niceph. lib. 2. cap. 3. Euodij auctoritate confirmare nituntur; cenſentque omnes ij, poſt ſeptem annos ab Aſcenſione Domini ſanctum Stephanum lapidatum eſſe. Euſebius contrà, eam factam recẽſet anno à Natiuitate Chriſti 34. & 19. Imperij Tiberij Cæſaris, id enim profitetur in chronico: Sed ſicut illa opinio falſa arguitur, ita & hæc etiam non ſubſiſtit. Prior confutatur, cùm tempus martyrij S. Stephani eodem anno Aſcenſionis Domini contigiſſe certum ſit, vt ſuo loco dicemus inferius. Poſterior autem certiſſimis rationibus refellitur. Cùm enim à lapidatione Stephani (quam, vt celebrat eccleſia, 26. die Decembris contigiſſe ſuo loco infra monſtrabimus) vſque ad Pauli conuerſionem non amplius quàm triginta dierum ſpatium intercedat: quomodo tot tantaque à nece Stephani vſque ad conuerſionem Pauli tam breui tempore accidere potuerunt? Poſt enim eius martyrium (vt habent acta cap. 8.) Saulus vaſtabat eccleſiam, intrans per domos, & trahens viros & mulieres, ducebat in cuſtodiam: eo etiam tempore facta eſt diſperſio diſcipulorum per regiones, quando & Ananias Damaſcum profectus, ibi Euangelium prædicauit, conuertenſque ad fidem nonnullos, collegit eccleſiam, deque ea re perlatus eſt nuncius Hieroſolymam: quem cùm accepiſſet Saulus (vt habent Act. c. 9.) acceſſit ad Principem ſacerdotum & petiit ab eo epiſtolas in Damaſcum ad ſynagogas; acceptas deferens & appropinquans Damaſco, admirabili modo ad Chriſtum conuertitur. Hæc quidem omnia ſi accuratè conſiderentur, non menſis vnius, ſed vix integri anni ſpatio impleri potuiſſe, perſpicuum eſt. Verior itaque eſt de anno ſecundo opinio prædicta, cui etiam ſubſcribit Oecumenius in Act. Apoſt. c. vlt. Locus ille prope Damaſcum, ob tantæ rei memoriam, nobili eſt illuſtratus baſilica, cui alludere videtur ſanctus Auguſtinus, cùm in dicto ſerm. 34. hæc ait: Hodie in illis regionibus etiam ipſa loca teſtantur, quod tunc geſtum eſt, & nunc legitur & creditur. Extat egregium carmen S. Damaſi Papę de conuerſione S. Pauli, in collect. Chriſtianorum Poëtarum.

[c] Ananiæ.] De eodem die Beda ac cæteri. Græci autem ad Kalend. Octobris in Menologio, vbi habetur, eũ non tantùm Damaſci Euangeliũ annunciaſſe, ſed etiam Eleutheropoli in Palæſtina (prout hic ſcribitur) ac demùm egregium martyrium conſummaſſe.

[d] Iuuentini & Maximi.] Poſt natalem diem ſancti Babylæ in Antiochena eccleſia de his martyribus agebatur, vt auctor eſt S. Ioannes Chryſomus in homilia habita in ipſorum die natali, quæ habetur tomo 3. in fine. Fuerunt hi Romani milites, quorum certamen ſcribit Theodoretus hiſtor. libro 3. cap. 14. vbi in fine hæc habet verba: Iſtos Antiochia velut ſtrenuos pietatis athletas venerata, magnifico tumulo mandauit, & ad hodiernum vſque diem quotannis feſto publico eos honorificè celebrat. Hæc ille. De his etiam Nicephorus lib. 10. cap. 12. in fine.

[e] Proiecti epiſcopi, & Marini.] De Proiecto hac die etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum res geſtas habet Surius tomo 1. Petrus in catalogo libro 3. cap. 22. Paſſum Proiectum refert Sigebertus in chron. anno Domini 670. ſub Childerico ſecundo Francorum rege.

[f] Donati & ſoc.] De eis vet. manuſcript. ex quibus etiam recentiores hac die.

[g] Bretannionis epiſc.] Huius egregia certamina aduerſus Valentem Arianum Imper. ſcribit

Sozomenus histor.libro 6.cap.22. Niceph.lib.11. cap. 29. Huic successit Gerontius, qui interfuit œcumenicæ Synodo Constantinopolitanæ sub Theodosio Imperatore.

[h] Popponis abb.] Extant acta eius, quæ fidelissimè scripsit Euerhelmus abbas, quæ habet Sur. tomo 1. De eodem Sigeb. in chron. anno Domini 1048. Trithem. in chron. Hirsaugiensi, & de vir. illustr. Ord. S. Bened. libro 3. cap. 242. claruit sub Henrico Imp. & Chunrado eius successore.

v. E Septimo kal. Februarij. Luna. 26

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 21 22 23 24 25 26

SMYRNÆ natalis sancti Polycarpi [a] qui beati Ioannis Apostoli discipulus, & ab eo eiusdem ciuitatis episcopus ordinatus, totius Asiæ princeps fuit: postea sub Marco Antonino & Lucio Aurelio Commodo, sedente Proconsule, & vniuerso populo in amphitheatro aduersus eum personante, igni traditus est, & cùm ab eo minimè læderetur, gladio confossus, martyrij coronam accepit: cum quo etiam alij duodecim ex Philadelphia venientes, in præfata vrbe martyrio consummati sunt. Hipponeregio in Africa sanctorum Theogenis [b] episcopi, & aliorum triginta sex, qui in persecutione Valeriani contemnentes temporalem mortem, coronam vitæ æternæ adepti sunt. Apud Bethlehem Iudæ dormitio sanctę Paulę [c] viduæ, matris Eustochij virginis Christi: quę cùm esset è nobilissimo Senatorum genere, renuntians sæculo, & facultates suas pauperibus distribuens, ad Præsepe Domini se recepit: vbi multis virtutibus prædita, & longo coronata martyrio, ad cælestia regna transiuit: cuius vitam virtutibus admirãdam sanctus Hieronymus scripsit. In territorio Parisiensi sanctæ Bathildis [d] reginæ, sanctitate & miraculorum gloria illustris.

IANVARII 26.

POLYCARPI.] De eodem hac die cæteri Latinorum, Græci autem 23. Febr. vt cõstat ex Menologio. Quæ verò hîc habentur, accepta noscuntur à S. Hieronymo de scrip. eccles. in Polycarpo. Passus est, vt scribit Euseb. in chro. anno septimo Imperij Marci Aurelij Antonini, & Lucij Veri. Consl. Luc. Aurel. tertium & Quadrato. Eius nobile certamen, & sociorum eius à Smyrnensi ecclesia exactè descriptũ, idem Eusebius recitat hist. libro 4. cap. 14. Qualis autem, quantúsve fuerit Polycarpus, S. Ignatij epistola ad ipsum scripta facilè significat. Eius aduentum Romam & congressum cum Aniceto scribit S. Irenæus aduersus hæres. lib. 2. cap. 3. & Eusebius ex eodem auctore lib. 5. cap. 24. Extat insignis epistola Polycarpi ad Philippenses, cuius meminit S. Hieronymus, quam piæ memoriæ vir doctissimus pariter & religiosissimus Franciscus Turrianus Societatis Iesu, longè prolixiorem illa, quæ habetur typis excusa, apud se esse Græcè scriptã, cùm viueret, testatus est: speramus eam vnà cum cæteris egregiis vetustatis monumentis, quæ summo labore collegit, propediè esse edendam. De celebrando die natali S. Polycarpi, hæc vbi supra Smyrnensis ecclesia: Nobis in vnum aliquando coactis, Dominus præstabit, vt celebrem eius martyrij diem instar natalis festi, cum exultatione & gaudio, quãtum fieri potest, maximo recolamus, &c. Consueuisse

sueuisse legi in ecclesia passionem sancti Polycarpi, testatur Greg. Tur. de glor. mart. cap. 86.

[b] Theogenis episcopi.] De ipso ac sociis item Beda, Vsuardus, ac cæteri hac die. Hic ille Theogenes Hipponensis episcopus esse cognoscitur, qui vnà cum sancto Cypriano interfuit concilio Carthaginensi, vt ex eius actis apparet, quæ habentur apud Cyprianum, & Augustinum in lib. 6. de baptismo contra Donatistas. Erat Hippone basilica nomine S. Theogenis, cuius meminit S. Augustin. serm. 101. de diuers. vbi ait: Quandò audistis apud memoriam S. Theogenis: Offero tibi Petre, offero tibi Paule? nunquam audistis, &c.

[c] Paulæ.] De eadem Beda, Vsuardus, Ado, & alij die sequenti. Porrò hac die, septim. Kal. Februarij, tertia sabbati, ex hac vita migrasse, sanctus Hieronymus, qui ad filiam eius Eustochium epist. 27. eius vitam præclarè conscripsit, apertè testatur: qui & Consules recitat anni obitus, Honorium sextò, & Aristenetum; numeratur is annus, secundùm Fastos Onufrij, à Christo 404. cùm S. Innocẽtius Romanæ præesset ecclesiæ. Ne quis erret in Paulæ nomine; sciendum est, fuisse aliam Paulam, iuniorem dictam, huius senioris neptem ex Toxotio filio, & Læta genitam (vt ibidem Hieronymus ait) ex repromissione martyris: vouerunt enim eam parentes antequam conciperetur, Domino. Ad eam adhuc infantulam instituendam sanctus Hieronymus paræneticam epistolam scripsit ad Lætam eius matrem, eamque Hierosolymam mitti quamprimum, eadem epistola vehementer rogauit. Eò tandem perlata, in monasterio Bethlehemitico apud Eustochium educata, cum eadẽ semper vixit post obitum Paulæ auiæ. Hæc illa, cuius meminit idem Hieronymus in epist. ad August. 79. & 94. nam quo tempore eas dedit litteras, iam multo antè sancta Paula senior ex humanis excesserat, vt pluribus docuimus in Annalibus ecclesiast.

[d] Bathildis.] De ipsa etiam Vsuar. Wandelbertus & alij. Fuit hæc vxor Clodouei secundi Francorum regis, mater Clotarij, Childerici, & Theodorici regum, vt scribit Aim. de gest. Franc. libr. 4. cap. 42. & 43. Quæ eò sanctior, quò viro impurissimo iuncta, non tantùm illius non est inquinata sordibus, sed & virtutibus aucta. Soluta viro, monasterium petiit, vbi ministrans cæteris, reliquum tempus vitæ transegit. Plura de ipsa leguntur in vita sancti Wandregisili episcopi. Agit de ea Sigeb. in chron. anno 662. Petrus in catal. libr. 3. cap. 59. Trithem. de vir. illust. Ord. sancti Benedicti c. 112. Testatur Molanus eius acta integra reperiri in monasterio Rubræ-vallis.

27 Sexto kal. Februarij. Luna. F iiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E f F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 22 22 23 24 25 26 27

CONSTANTINOPOLI sancti Ioannis [a] episcopi, propter aureum eloquentiæ flumen cognomento Chrysostomi, qui verbo & exemplo Christianæ religioni plurimum profuit, & post multos labores, in exilio vitam finiuit. Eius sacrum corpus sub Theodosio iuniore hac die Constantinopolim, inde posteà Romam translatum, in basilica Principis Apostolorum conditum fuit. Soræ sancti Iuliani [b] martyris, qui in persecutione Antonini comprehensus, cùm idolorum templum, dum ipse torqueretur, corruisset, truncato capite, martyrij coronam accepit. In Africa S. Auiti [c] martyris. Ibidem sanctorum martyrũ Datij [d], Reatri & sociorũ, qui in persecutione VVandalica passi sunt. Itẽ sanctorum Datiui [e], Iuliani, Vincentij, atq; aliorum viginti septem martyrum. Romæ Vitaliani [f] Papæ. Apud Cenomanos depositio sancti Iuliani [g], primi eiusdem vrbis episcopi, quem sanctus Petrus illuc ad prędicãdum Euangelium misit. In monasterio Bobacensi S. Mauri [h] abbatis.

IOANNIS Chryſoſtomi.] Tam Latini quàm Græci de eodem agunt hac die, licet apud nonnullos Latinorum natalis hic dicatur dies; Græci tamen, vt vidimus in Menologio, tranſlationem eius hac die celebrant, quando ſub Theodoſio iuniore & S. Proclo epiſcopo Conſtantinopolitano Commanis corpus eius relatum eſt Conſtantinopolim. Ibi enim hæc leguntur: Relatio reliquiarum S. Ioannis Chryſoſtomi in vrbem Conſtantinopolitanam, in templum ſanctorum Apoſtolorũ tempore Procli Patriarchæ, & Theodoſij minoris: celebratur autem dies feſtus, ſicut in decima tertia Nouembr. Hæc ibi. In eam etenim diem Græci transferũt natalem ipſius, quòd feſto exaltationis S. Crucis impediatur, quo die eum obiiſſe omnes teſtantur: hãc etenim rationem iidem in Menologio reddunt. Errat omnino, niſi ſit mendum in codice, Theodorus lect. dum lib. 2. collectan. in fine dicit, die ſequenti, quinto Kal. Febr. corpus S. Ioannis Chryſoſtomi eſſe depoſitum ad ſanctos Apoſtolos: nam hac die & non ſequenti id factum eſſe omnes teſtantur. niſi velit dicere, hac die eſſe perlatum Conſtantinopolim, ſequenti verò in dicto loco reconditum: ſed tranſlationis & non depoſitionis agitur feſta dies. Facta eſt huiuſmodi ſolennis tranſlatio, vt ſcribit Marcellinus in chronico, Theodoſio xij. & Fauſto Conſſ. Eſt is annus à Chriſto, ſecundùm veriores Chronograph. 438. cùm Xyſtus Papa Romanæ præeſſet eccleſiæ. Eius rei geſtæ hiſtoriam ſcribit Theodoretus lib. 5. cap. 36. Niceph. lib. 14. c. 36. & 43. Theodorus lector in collectaneis lib. 2. circa finem, & Suidas. Vberius cæteris eam rẽ proſequutus eſt Coſmas Veſtiarius ſermone quem habuit in eadem ſolennitate. Habemus eum in noſtra bibliotheca manuſcriptum, vbi etiã egregiam S. Procli epiſcopi concionem nacti ſumus, quam habuit cùm populum Conſtãtinopolitanum hortaretur vt venerandũ corpus Ioannis Chryſoſtomi ab Imperatore reſtituendum expoſceret. Eſt eius orationis exordium: Certè gratias ago Deo, &c. exſcripſimus eam in Annalib. Hæc ſunt quę ad tranſlationẽ ſpectãt, cætera autẽ ſuo loco opportunius.

[b] Iuliani.] Reſtituitur ex Martyrologio baſilicę Vaticanæ. Viget in Sorana ciuitate eius martyris memoria, eo in loco poſita, vbi martyrium paſſus dicitur. Habentur illic & eiuſdẽ mart. acta manuſc.

[c] Auiti.] De eo Vſuardus hac die, & alij. Confunditur alicubi Auitus cum Adiuto, ſed longè diuerſi ſunt inter ſe: nam hic martyr in Africa paſſus dicitur; ille autem abbas confeſſor in pago Carnotenſi claruit ſanctitate, de quo tamen hac etiam die agit Petrus in catal. lib. 3. c. 32.

[d] Datij & ſoc.] De his vet. manuſcript. ex quibus etiam recentiores hac die.

[e] Datiui & ſoc.] Beda etiam de his agit, ſed mendosè pro Datiuo Dotum, vt exemplaria antiqua docent.

[f] Vitaliani Papæ.] De eodem vet. manuſc. liber de Rom. Pont. Beda de geſtis Anglor. lib. 4. c. 12. cætera in Annal. eccleſ. diximus.

[g] Iuliani epiſc.] Habentur eius acta ſcripta à Lethaldo monacho, vt teſtatur Molanus; meminit eiuſdem Petrus Cluniac. lib. 1. epiſt. 2. Petrus in catal. lib. 3. cap. 35. & alij.

[h] Mauri abb.] Alij Marium pro Mauro legũt. eius vitam ſcriptam eſſe à Dinamio, teſtatur Sigeb. lib. de vir. illuſt. c. 115. & Petrus in catal. lib. 3. c. 32.

iij. G Quinto kal. Febr. Luna. 28

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
t u A B C D E f F G H M N P
16 17 18 19 20 21 22 23 23 24 25 26 27 28

ROMÆ ſanctæ Agnetis[a] ſecundo. Ibidem ſancti Flauiani[b] martyris, qui ſub Diocletiano paſſus eſt. Apolloniæ ſanctorum martyrum Thyrſi[c], Leucij, & Callinici, qui tempore Decij Imperatoris variis tormentorum generibus cruciati, primus & vltimus abſciſſione capitis, medius cæleſti voce euocatus, ſpiritum reddens, martyrium conſummarunt. In Thebaide ſanctorum martyrum Leonidis[d], & ſociorum, qui tempore Diocletiani palmam martyrij ſunt aſſecuti. Alexandriæ commemoratio[e] plurimorum ſanctorum martyrum, qui hac ipſa die factione Syriani Ducis Ariani, dum in eccleſia ſynaxim agerent, diuerſo mortis genere ſunt interempti. Item ſancti Cyrilli[f] eiuſdem vrbis

vrbis epiſcopi, qui Catholicæ fidei præclariſſimus propugnator, doctrina & ſanctitate illuſtris quieuit in pace. Cæſarauguſtę ſancti Valerij[g] epiſcopi. Conchæ in Hiſpania Natalis ſancti Iuliani epiſcopi[h], qui erogãs in pauperes bona Eccleſiæ, opere manuũ ſibi more Apoſtolico victum quærens, clarus miraculis, quieuit in pace: ~~cuius celebrior ſolennitas agitur quinta Septembris~~. In monaſterio Rhemenſi depoſitio ſancti Ioannis presbyteri[i], viri Dei. In Palæſtina ſancti Iacobi[k] heremitæ, qui poſt lapſum diu in ſepulchro pœnitentiæ cauſa latuit, & clarus miraculis migrauit ad Dominum.

IANVARII. 28.

AGNETIS ſecundò.] Eſt hæc vetus huius diei inſcriptio: idq; ob eam cauſam, quoniã non de octaua primæ diei agitur, vt octaua dicatur; ſed quæ die octaua oſtenſa eſt cælitus viſio, celebratur. Recolitur enim hac die memoria, quãdo parẽtibus ad ſepulchrũ eius vigilantibus, choro ſanctarũ virginũ comitata apparuit, & gloriã ſempiternã ſibi à Deo largitã, teſtata, cõſolata eſt eos: prout continẽt eius res geſtæ, quæ habentur apud S. Ambroſium lib. 4. epiſt. 34 edit. Rom. De eadẽ hac die Beda, Vſ. Ado, & alij. Vide præterea quæ Durand. ſcribit lib. 7. c. 3.

[b] Flauiani.] De eodẽ vet. manuſc. Petr. autẽ in catal. lib. 3. c. 41. Hic etenim cùm Romæ adminiſtraret Vicariã præfecturã, ad Chriſtũ cõuerſus ad Cẽtũcellas vnà cũ cæteris martyrio coronatur. Exſtãt eius res geſtæ, quæ aliqua indigẽt caſtigatione.

[c] Thyrſi, Leucij, & Callinici.] Agunt de iis Beda ac cæteri Latinorum hac die, Græci autem 14. Decembris, prout teſtatur Menolog. vbi etiam eorum martyriũ deſcribitur. Integra autẽ ipſorum acta recitat Metaphr. quæ habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Penes Græcos Lucius pro Leucio ponitur, & aliqui legunt Gallenicũ pro Callinico, ſed Martyrologij lectio magis arridet. Iuſtinianus Imper. in honorẽ S. Thyrſi martyris erexit eccleſiã, de qua Procop. lib. 1. de ædif. Iuſtinian. Imp. De alia olim erecta à Cæſario V. C agit Sozo. hiſt li. 9. c. 2.

[d] Leonidis & ſoc.] De iiſdem hac die Græci, adnumerantq; inter eos Aſclam martyrem, de quo ſeorſum Latini ad x. kal. Febr. Habentur eorũdem martyrum acta recenſita à Metaphraſte poſt res geſtas prædictorum ſanctorum Thyrſi & ſociorũ: quas habet Lipom. tomo 5. & Surius tomo 6. De cæteris autem martyribus, qui ijſdem actis continentur, infrà certis diebus agemus.

[e] Commemoratio plurimorum, &c.] Scripſit horum miſerandam ſtragem eccleſia Alexandrina circulari epiſtola ad omnes Chriſti fideles, vbi hæc leguntur: Acta ſunt hæc poſt Conſulatum Arbetionis & Lolliani, v. kal. vel (vt habẽt alij codices) prid. kal. Feb. Eſt is annus à Chriſto (ſecũdùm Faſtos Onufrij) 356. De his Athanaſius in epiſtola ad Solit. in fine, in Apologia ad Conſtantium, ac etiam in Apolog. de fuga ſua; Suidas etiam, & alij.

[f] Cyrilli epiſc.] De eodem hac die cæteri Latinorum, Græci autem in Menol. 9. Iunij, his verbis: Natalis S. Cyrilli, viri eruditiſſimi, & Catholicæ fidei propugnatoris egregij: quem Summus Pont. Cęleſtinus idoneũ iudicauit, cui ſuas vices in Epheſino Concilio delegaret. Hæc ibi. Sedere cœpit S. Cyrillus poſt Theophilum (vt ſcribit Socrates lib. 7. c. 7.) Honorio nonùm & Theodoſio quintùm Conſſ. Kal. Nouemb. ſeditque annis 32. prout habent acta SS. Concilij Chalcedonenſis act. 3. in libellis Athanaſij presbyteri, & Theodori Diaconi. Eadem liberatus Diaconus in Breuiar. c. 10. & Niceph. in chron. Ex quibus omnibus luce clariùs apparet, ſedere cœpiſſe Cyrillum anno Chriſti 412. ac ſediſſe vſq; ad annum 444. Hæc tam exacta annorum Cyrilli ſupputatio, tam ad errores aliorum arguendos, quàm ne ipſe argueretur ab his qui aliter ſenſerunt, ſit poſita. De legatione Cyrilli exſtãt adhuc litteræ Cæleſtini Papæ. De pallio eidem tunc ab eodẽ Cęleſtino conceſſo, meminit Theodor. in Nomoc. Photij tit. 8. c. 1. De aliis inſignibus Niceph. lib. 14. c. 34. quẽ tamen ſuperiori cẽſurę ſubijcimus. Præclara eius certamina tam aduerſum Neſtorium quàm ſchiſmaticos Orientales exercita produnt acta Epheſina: Cætera autẽ aduerſus Anthropomorphitas, aduerſus Gentiles, & alios eccleſiæ hoſtes ab eo geſta, per annos ſingulos ordine temporum digeſſimus in Annalibus. Hîc tamẽ admonitum velim lectorẽ, ne Socrati de Cyrillo ſæpiùs obloquenti lib. 7. c. 13, 14, 15. incautè nimis fidem adhibeat: nã Nouatianæ ſectæ addictus homo, erga Cyrillum idcirco parum equus fuit, quòd ille ſtatim vt eſt creatus epiſcopus, acre bellum aduerſus Nouatianos excitauit, qui tolerati ad eam diem fuerant; prout idẽ auctor queritur lib. 7. c. 7. Porrò tanti Patris præconia non vnius tantùm vel alterius inueniuntur teſtimonio comprobata, ſed duorum œcumenicorum Conciliorũ Epheſini & Chalcedonenſis actibus celebrata, atque firmata.

[g] Valerij epiſc.] De eodem alij die ſequenti, vt in Breu. Toletano, & Flore ſanct. Cùm autem reperiatur S. Valerius epiſcopus Cæſarauguſtanus interfuiſſe Cõcilio Eliberino; ſuborta eſt mihi dubitandi occaſio, num duo fuerint eiuſdem nominis epiſcopi Cæſarauguſtani, quorum prior ſederit temporibus Daciani, qui ſub Maximiano & Diocletiano Impp. rexit Hiſpanias, quãdo & eius Diaconus S. Vincentius nobili martyriò triumphauit; poſterior autem vixerit temporibus Conſtantini,

sub cuius Imperio dicta Synodus Eliberina est celebrata; nam interfuit illi Osius episcopus Cordubensis, qui pręsens fuit sacrosancto Concilio Nicęno. Auxit mihi Prudentius dubitandi occasionem, dum Peristeph. hym. 4. agens de eiusdem ecclesiæ martyribus, hęc de Vincentio & Valeriis pluribus:

Inde Vincenti tua palma nata est,
Clerus hinc tantum peperit triumphum,
Hinc sacerdotum domus infulata
Valeriorum.

Hæc autem cùm optimo iure dici posse videantur: tamē quia (vt accepimus) ecclesia Cæsaraugustana non nisi vnum cognoscit Valerium episcopum; ipsi consideranda relinquimus.

[h] Iuliani episc.] Quod ad Iulianū spectat, consule quæ à nobis quinta Septembris notata sunt.

[i] Ioannis presb.] De eodē Beda ac cęteri. Scribit Greg. Turon. lib. de gloria confess. cap. 23. res gestas cuiusdam Ioannis presbyteri, non Rhemis (vt hîc habetur) sed Turoni sepulti; qua ratione aliꝰ ille esse videtur ab hoc de quo agimus. De alio Ioanne idem Greg. Turon. de gloria confess. cap. 87.

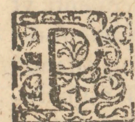
[k] Iacobi eremitæ.] Scripsit eius acta Meraph. quæ Lipoman. recitat tomo 7. & Surius tomo 1.

ij. A — Quarto kal. Febr. Luna. — 29

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
17	18	19	20	21	22	23	24	24	25	26	27	28	29			

ROMÆ via Nomentana natalis sanctorum martyrum Papiæ[a] & Mauri militum, tempore Diocletiani Imperatoris: quorum ora iussit Laodicius vrbis Præfectus ad primam Christi confessionem lapidibus contundi, & sic eos in carcerem trudi, ac postea fustibus cædi[b], atque ad vltimum plumbatis percuti donec exspirarent. Perusiæ sancti Constantij[c] episcopi & martyris, qui vnà cum sociis sub Marco Aurelio Imperatore ob fidei defensionem martyrij coronam accepit. Edessæ in Syria sanctorum martyrum Sarbelij[d], & Barbeæ sororis eius, qui à beato Barsimæo episcopo baptizati[e], in persecutione Traiani sub Lysia Præside martyrio coronati sunt. In territorio Tricassino sancti Sabiniani[e] martyris, qui iubente Aureliano Imperatore, pro fide Christi decollatus est. Mediolani sancti Aquilini[f] presbyteri, qui ab Arianis gladio in gutture transuerberatus, martyrio coronatur. Treuiris depositio beati Valerij[g] episcopi, discipuli sancti Petri Apostoli. Apud Bituricas sancti Sulpicij Seueri[h] episcopi, discipuli sancti Martini, virtutibus & eruditione conspicui.

IANVARII 29.

PAPIÆ & Mauri.] De his hac die Beda, Vsuardus, & vberiùs Ado ex actis S. Marcelli Papæ, in quibus horum certamina intexta habētur. Ipsorum corpora translata sunt à Sergio iuniori in titulum Equitij, vt docet vetus inscriptio in marmore sculpta, eodem in loco posita.

[b] Fustibus cædi.] Hi cùm sint milites, fustibus cæduntur. Polybius auctor est libro de tribus politiis, duo in primis suppliciorum genera fuisse in militiæ disciplina, decimationem & fustuarium. De decimatione agemus inferiùs in notation. diei 22. Septembris in Mauritio. Modestinus quoque Iureconsultus, inter pœnas militares fustium castigationem recenset. Id suppliciū est huiusmodi: Accepto fuste tribunus vix tātùm attingit damnatum: quod vbi factum est; omnes qui in castris sunt, cædentes fustibus, lapidibusque, plerumque in

in ipsis castris conficiunt. at si qui euaserint, nec sic quidem seruari possunt. & quonam pacto, quibus nec in patriam redire licet; neque aliqui ex necessariis domi eos excipere auderent? Fuste autem cędebatur qui furto quidpiam ex castris sustulerat, quique falsum testimonium dixerat, & si quis ætatis flore abuteretur. Marcellus sentire videtur, liberum cædi fustibus, flagellis seruum, &c. Hæc & alia de fustuario notat Cælius Rodig. lect. antiq. lib. 10. cap. 5. Erat etiam illud militare supplicium, cùm delinquenti militi ad dimittendum sanguinem soluebatur vena. tam de eo, quàm etiam de pane ordeaceo, quo ignaui milites vesci cogebantur, Gellius libro 10. cap. 2. Quod autem ad fustes pertinet, constat non tantùm milites Christianos, sed & cæteros fideles ea pœna affici solitos; quòd legibus Romanorum ex prudentum respōsis cautum esset, vt qui se Deo plenos simularent, fustibus cæderentur. Paul. lib. 5. sent. tit. 21. de vaticin. De fustibus, quibus sæpe initiari consueuit quæstio Christianorum, pulchrè Cyprian. epist. 77. ad Nemesianum, Felicem, & alios.

[c] Constantij episcopi.] Accepimus acta sancti Constantij manuscripta ab ecclesia Perusina, eademque apud nos asseruantur: ex quibus erroris arguitur qui Constantium Herculani discipulum & successorem fuisse dicit: quisnam autem fuerit successor Herculani, vide infer. in not. diei 7. Nouembris, vbi agitur de Herculano.

[d] Sarbelij & Barbeæ.] De his Græci etiam; licet in aliquibus Menologiis hac die agatur, in aliquibus autem ad xv. Kal. Octobris. vbi & ipsorum martyrium sic describitur: Sarbelius idolorum sacerdos, vnà cum sorore Barbea conuersus est ad fidem Christi per Barsimæum Edessæ episcopum, & ambo tenti; post grauissima tormenta Sarbelius inter duo ligna ligatus, sectus est; soror autem capite truncata. Hæc ibi.

[e] Sabiniani.] De quo item Vsuardus, & Petrus in catalogo libro 3. cap. 42. Vincentius in spec. libro 10. cap. 165. Recitat eius res gestas Mombrit. tomo 2. vit. Sanctorum.

[f] Aquilini.] Tabulæ etiam ecclesiæ Mediolanensis de eodem. Huius vitam ad Breuiarij Ambrosiani vsum accommodatam, Galesinius ex antiquis monumentis conscripsit.

[g] Valerij episcopi.] Beda, Vsuardus, Ado, ac demum cæteri de eodem agūt hac die. Pauca quędam ex veteribus codicibus de actis ipsius edidit Sur. tom. 1. Petr. Cluniac. lib. 1. epist. 2. dum recēset episcopos à sancto Petro in Gallias missos: Misit, inquit in Galliam, Treuerim, & Coloniā Maternum, Eucharium, & Valerium. De his etiam hæc Mar. Scot. lib. 2. sex æt. anno Dominicæ Incarnationis 54. Claudij anno 12. episcopatus Petri Romę anno 8. Eucharius cum sociis Valerio atque Materno ad prædicandū Gallicis gētibus missi sunt, &c. Inferius autem, anno Domini 75. Valerium Euchario successisse scribit. In tabulis autem episcoporum Treuerensium, quas Democ. edidit, Eucharius primo loco ponitur, deinde Maternus, tertius autem Valerius numeratur.

[h] Sulpitij Seueri episc.] De eodem vet. manuscr. ex quibus etiam Molan. in addit. ad Vsuardi Martyrologium, quod non tantùm restituit, & additionibus auxit, sed & doctissimis annotationibus locupletauit; vir quidem, in tot tantisque hæreseôn tenebris, pietate ac eruditione fulgentissimus. Memini me legisse huius Sulpitij Seueri vitam in Vaticana bibliotheca plut. 4. num. 234. Hic discipulus fuit sancti Martini episcopi Turonen. Admiratus est vehementer sanctus Paulinus susceptum à Seuero vitę institutum, cùm primam ordine positam ad eum scripsit epistolam; adiecit postmodum alias subsequentes; quibus qualis quantúsve Seuerus esset, quasi ex vnguibus leonem facilè quis intelliget. Gennadius de vir. illustr. c. 19. dum scribit de Seuero, ait eum in senectute fuisse deceptum à Pelagianis, sed facti mox pœnituisse; atque vt crimen expiaret, arctissimis se silentij vinculis coarctasse, ex eoque lapsu ad altiora virtutum culmina per pœnitentiā sibi iter aperuisse. sic enim diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, etiam mala. Fertur pro Seuero scripsisse apologiam Guibertus abbas, fundator monasterij Gemblacensis, sanctitate clarus, cuius vitam scripsit Sigebertus eiusdem monasterij monachus, prout ipse fatetur libro de viris illustribus, cap. 169.

30 — Tertio Kal. Februarij. Luna. — B j.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
18	19	20	21	22	23	24	25	25	26	27	28	29	30			

ANTIOCHIÆ passio beati Hippolyti[a] presbyteri, qui Nouati schismate aliquantulum deceptus, sed operante gratia Christi correctus, ad vnitatem Ecclesiæ rediit, pro qua & in qua postea illustre martyriū consummauit. Hic rogatus à suis, quænam secta verior esset; execratus dogma Nouati,

eam fidem dicens eſſe ſeruandam, quam Petri cathedra cuſtodiret, iugulum præbuit. In Africa paſſio ſanctorum martyrum Feliciani[b], Philappiani, & aliorum centum vigintiquatuor. Edeſſæ in Syria ſancti Barſimæi[c] epiſcopi, qui cùm Gentiles plurimos conuertiſſet ad fidem, & præmiſiſſet ad coronã, eos ſecutus eſt ſub Traiano cum palma martyrij. Ibidem ſancti Barſen[d] epiſcopi, gratia curationum illuſtris, qui à Valente Imperatore Ariano in extremas illius regionis oras ob fidem Catholicam relegatus, vitam finiuit. Item beati Alexandri[e], qui in perſecutione Decij comprehenſus, longæuæ ætatis veneranda canicie & confeſſione iterata reſplendens, inter carnificum tormenta reddidit ſpiritum. Hieroſolymis natalis ſancti Matthię[f] epiſcopi, de quo mira & plena fide geſta narrantur: qui ſub Hadriano[g] multa pro Chriſto perpeſſus, demum in pace quieuit. Romæ ſancti Felicis[h] Papæ tertij, qui pro fide Catholica plurimum laborauit. Papię ſancti Armentarij[i] epiſcopi & confeſſoris. In Malbodio Hannoniæ monaſterio ſanctæ Aldegundis[k] virginis, tempore Dagoberti Regis. Mediolani ſanctæ Sauinæ[l] feminæ religioſiſſimæ, quæ ad ſepulchra ſanctorum Naboris & Felicis martyrum orans, obdormiuit in Domino.

IANVARII 30.

Hippolyti presbyt.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij: adſtipulanturque vet. manuſcrip. Quæ hîc de ipſo habentur, fuſiùs ſcribit carmine Prudentius in Periſteph. Hym. 11. Ne tamen alicui errandi detur occaſio, ſciendũ eſt, eundem auctorem tres Hippolytos conflaſſe in vnum, videlicet militem, presbyterum, & epiſcopum; eorumque res geſtas, quaſi vnius tantùm narraſſe: Hippolyti enim militis quem S. Laurentius baptizauit, Hippolyti presbyteri Antiocheni de quo agimus, atque Hippolyti epiſcopi Portuenſis facta coniunxit. hi cùm nomine tantùm conueniant, locis, temporibus, vitę ſtudiis, ac denique martyrij genere diſtinguuntur. miles etenim paſſus eſt apud Vrbem, via Tiburtina, ſub Valeriano Imper. die 13. Auguſti, raptatus atque diſcerptus ab indomitis equis. Hippolytus hic, de quo agimus, presbyter fuit Antiochenus ſub Fabio epiſcopo, qui vixit temporibus Decij, vt conſtat ex Euſeb. chron. qui etiam in hiſt. libro 6. cap. 35, 36. & 37. recitat epiſtolas Cornelij Rom. Pontif. & Dionyſij epiſcopi Alexandrini ad Fabium Antiochenum in dogma Nouati propenſiorem. Hippolytus autem epiſcopus Portuenſis doctrina clariſſimus ſub Alexandro Imp. merſus aquis in Portu Romano, die 22. Auguſti, martyrij coronam accepit. Vberiùs agemus de duobus reliquis infrà ſuis locis.

[b] Feliciani & ſoc.] Reſtituti ſunt iidem ex vet. Martyrologio Romæ in eccleſia legi ſolito, cuius ſuprà meminimus.

[c] Barſimæi epiſc.] De eodem Gręcorum Menologium; vbi tam huius quàm Sarbelij & Barbeę martyrum, quorum memoria pridie huius diei agitur, habentur acta ſummatim expreſſa.

[d] Barſen epiſc.] Græci itidem. Huius res geſtas ſcribit Theodoret. hiſt. li. 4. c. 15. & Niceph. lib. 11. c. 22. Huic ſucceſſit Eulogius, qui interfuit Concilio œcumenico Conſtantinop. ſub Theod. Imp.

[e] Alexandri.] De quo hac die Beda pluribus agit, ac etiam Ado: conſentiuntque vet. manuſcr. Longè alius autem eſt Alexander hic ab illo Hieroſolymitano epiſcopo, de quo ijdem 18. Martij.

[f] Matthiæ epiſc.] Beda item, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Ponitur hic octauus Hieroſolymorum epiſcopus, ſeditque temporibus Hadriani Imp. & non Traiani, vt quidam voluerunt. De eo Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 4. c. 5. & Niceph. in chron. de ſucceſſione ſedis Hieroſolymitanæ.

[g] Sub Hadriano.] Numeratur hæc quarta ordine perſecutio à Seuero lib. 2. At verò Oroſ. lib. 7. c. 27. & Auguſt. de Ciuit. Dei lib. 18. c. 52. nullam ſub Hadriano numerant perſecutionem; quartam etenim ponunt ſub Antonino: fortaſſe ea de cauſa, quòd Tertullianus in Apologet. nullum edictum dicat ab Hadriano aduerſus Chriſtianos promulgatũ: tamen ex iam ſancitis Traiani legibus, quibus Chriſtianos delatos pœnæ ſubijciendos iuſſerat, adhuc

adhuc ſub Hadriano gladium in Chriſtianos ſęuiſſe, par eſt credere. Non deerant enim ex Chriſtianorum hoſtibus Iudæis atque Gentilibus, qui abſque ſubtili aliqua inquiſitione, quam Traianus edicto abrogarat, eos quotidie puniendos deferrent. Porrò vehementem ſub Hadriano factam fuiſſe aduerſus Chriſtianos perſecutionem, ſatis docent grauiſſimæ illæ tũc à ſanctis Patribus ſcriptæ apologiæ, quibus ſanè gladium perſecutionis à ceruicibus Chriſtianorum arcere conati ſunt, vt Quadratus & Ariſtides Philoſophi, quorum ſanctus Hieronymus lib. de ſcript. eccleſ. ſumma cum laude meminit. Quis enim dubitet Hadrianum minime ceſſaſſe à vexatione Chriſtianorum, qui ipſorũ loca, quæ prę ceteris ſacroſancta Hieroſolymis erãt, abominationibus idolorũ prophanauit atque fœdauit? vt ſcribit Seuer. lib. 2. Paulinus ad Seuer. epiſt. 11. Hieron. epiſt. 13. & Ambroſ. in Pſal. 47. Aut quonam pacto ſe tẽperarit à gladio, qui Chriſtianos Alexandriæ degentes, datis litteris ad Seuerianum Ægypti proconſulẽ, innumeris calumnijs proſciderit? Habetur illæ apud Spartianum in Saturnino tyranno. Quæ omnia ſi deeſſent, ſufficerẽt ſaltem litteræ vnæ Sereni Granij, quorum Euſeb. meminit. in chron. an. 9. Hadriani, & li. 4. hiſt. ca. 8. ex quibus ſatis apparet, quòd & ſi de Chriſtianis inſequendis ſilerent Imperatoris edicta; præſtreperent tamen vulgi clamores, quibus Chriſtiani paſſim petebantur ad necem; atque adeò, vt opus fuerit præſides prouinciarum miſeratos illorũ cladem, ea de re ſcribere ad Hadrianum; ipſum verò Imperatorem de compeſcendo populorum furore reſcribere ad rectores prouinciarũ. Eiuſmodi generis reſcriptum datum ad Minutium Fundanum Aſiæ proconſulem extat apud Iuſtinũ in fine Apologiæ ad Antoninum, & apud Euſebiũ lib. 4. ca. 8. Non imus inficias, Hadrianum in melius eſſe mutatum, adeoque profeciſſe Chriſtianorum philoſophorum apologijs, vt templum Chriſto erigere, eumque inter Deos recipere, & (quod mireris) templa in omnibus ciuitatibus abſque ſimulacris erigere, animo conceperit, vt de eo ſcribit Lampridius in Alexandro.

[h] Felicis Papæ.] Præter ea quæ de ipſo habentur in lib. de Rom. Pont. geſtiſq; ſynodicis, cõplura collegimus ex vet. manuſcrip. deſcripſimusque in Annal. eccleſiaſt.

[i] Armentarij epiſc.] De eodem tabulæ Ticinenſis eccleſiæ, & Gual. qui eas locupletauit.

[k] Aldegundis.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Plura de ipſa ſcripta reperies in vita ſancti Giſleni, quam habet Sur. to. 5. Vide & Molan. in indic. SS Belgij, vbi etiam ponit aliam Aldegundem virginem & martyrem, de qua agitur 20. Iunij. Hæc autem, de qua præſens eſt ſermo, floruit ſub Dagoberto rege Francorum circa annum Domini ſexcenteſimum quadrageſimum.

[l] Sauinæ aliàs Sabinæ.] De ea etiam tabulæ eccleſ. Mediolan. à Galeſino egregiè illuſtratæ.

31 Pridie kal. Febr. Luna. C *

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
19	20	21	22	23	24	25	26	26	27	28	29	30	1

ROMÆ via Portuenſi ſanctorum martyrum Cyri & Ioannis[a], qui poſt multa tormenta pro confeſſione Chriſti capite trũcati ſunt. Alexandrię natalis ſancti Metrani[b] martyris, qui ſub Decio[c] Imperatore cùm ad iuſſionem paganorum[d] nollet impia verba proferre, illi totum eius corpus fuſtibus colliſerunt, vultumque & oculos pręacutis calamis terebrantes, ipſum extra vrbem cum cruciatibus expulerunt, ibique lapidibus oppreſſum interemerunt. Ibidẽ ſanctorum martyrum Saturnini[e], Thyrſi, & Victoris. In eadem ciuitate ſanctorum martyrum Tharſicij[f], Zotici, Cyriaci, & ſociorum. Cyzici in Helleſponto ſanctę Triphenis[g] martyris, quę plurimis tormentis ſuperatis, à tauro demum necata, martyrij palmam promeruit. Mutinæ ſancti Geminiani[h] epiſcopi, miraculorum gloria illuſtris. Mediolani ſancti Iulij[i] presbyteri,

teri, & confessoris, tempore Imperatoris Theodosij. Romæ sanctæ Marcellæ [k] viduæ, cuius præclaras laudes beatus Hieronymus scripsit. Eodem die Translatio [l] sancti Marci Euangelistę, cùm sacrum eius corpus ex Alexandria Ægypti vrbe à barbaris tunc occupata, Venetias allatum, ibidem in maiori ecclesia eius nomine consecrata honorificentissimè conditum fuit.

IANVARII 31.

ROMAE via Portuensi sanctorum martyrum Cyri & Ioannis.] Sic etiam aliquot manuscrip. habent. Hæc autem non ita accipias velim, vt Romę hos passos existimes; sed quoniam prædictorum martyrum corpora Alexandria Romam translata, illic sunt posita. Est enim via Portuensi è regione basilicę sancti Pauli trans Tiberim vetus ecclesia vulgò dicta sancta Passara, sed in antiquis codic. S. Praxedis nomine appellata reperitur, in qua de prædictis sanctis Cyri & Ioannis corporibus incisa in marmore hæc leguntur carmina:

Corpora sancta Cyri renitent hîc, atque Ioannis:
Quos quondam Romæ dedit Alexandria magna.

Translationis historiam extare ferunt in codice peruetusto Diaconiæ S. Mariæ in via lata. De eadẽ ecclesia prope Tiberim posita, meminit Ioannes diac. in vita S. Greg. Papæ lib. 4. cap. 91. Non est itaque, vt quis aliquam fidem præstet Petro, dum in catal. lib. 3. c. 63. ait, hos Romæ passos esse; licet tempus, iudicem, & genera tormentorum, quibus afflicti fuerint, se ignorare profiteatur. miramur profectò hominem non incidisse aliquando in acta ipsorum, quæ tam Græcis quàm Latinis fuere notissima: habemus & nos ea in quinto, septimo, ac decimo tomo antiquorũ codicum manuscrip. qui aliquibus ecclesijs Romę vsui erant, vbi secundum ordinem mensium scriptæ habentur sanctorũ vitæ: in his ergo acta prædictorum martyrum nacti sumus auctore Petro quodam, qui ea scripsit, exposcente Gregorio Ioannis Consularis filio. rursus eadem inuenimus in manuscrip. codice S. Mariæ ad martyres; in quibus omnibus habetur expressum, hos passos esse Alexandriæ, anno nono persecutionis Diocletiani Imp. tuncque etiam martyriũ subijsse tres sanctas virgines Theodorã, Theotistam, & Eudoxiam cum matre Athanasia. eadem omnia habentur Græcè edita penes Metaphrast. hac die 31. Ianuar. quæ Latinè reddita habet Lipom. tom. 5. & Sur. to. 1. in quibus desideratur tẽpus martyrij; habent tamen quædam superaddita miracula, quæ apud dictos Latinos codices nõ inuenimus. Habuit Sophronius episcopus Hierosolymitanus præclaram orationem de ijsdem martyribus, quæ citatur in Concilio Nicæno secundo act. 4. & à sancto Ioan. Damas. orat. 3. de imaginib.

[b] Metrani aliàs Metræ.] Agunt de ipso hac die Beda, ac cæteri Latinorum: scripsit egregiũ certamen eius S. Dionysius episcopus Alexandrinus. extat eius epistola de ea re scripta apud Euseb. histor. lib. 6. c. 34. & Niceph. lib. 5. c. 30.

[c] Sub Decio.] Cæsis Philippis patre simul ac filio principibus Christianis, Æmiliano & Aquilino Conss. Decius accipiens Imperium, acerbissimam aduersos Christianos persecutionem concitauit, quam septimam ponunt ordine Hieron. de scrip. eccles. in Alexandro, Seuerus lib. 2. Oros. li. 7. cap. 21. & Aug. de ciuit. Dei lib. 18. c. 52. Seuerissimo enim edicto promulgato, vbique locorum Romani Imperij in eos sæuiri voluit. Quale autem fuerit eiusmodi edictũ, Dionysius episcopus Alexandrinus qui tunc viuebat, hæc scribit: Decij edictum erat iam vulgatum, illudque tale profecto videbatur, quale Dominus prædixerat futurum, in quo terribilissima illa iam propemodum expectabatur sententia: nimirum electos, si possibile esset, in errorem inducendos. Hinc omnes certè metu periculi obstrepuerunt. Hæc Dionys. apud Euseb. hist. lib. 6. cap. 34. De huius persecutionis acerbitate, cùm alij plures, tùm S. Hieron. scribit in vita Pauli primi eremitæ, & de script. eccles. in Origene, itemque S. Gregorius. Nyssen. in vita Gregorij Thaumaturgi. Perdurauit hæc persecutio quousq; Decius vixit. de cuius Imperij tempore licet diuersæ reperiantur sententiæ, verior tamen videtur Aurelij Victoris, qua scribit, eum imperasse mensibus triginta. adeò vt illi etiam quodammodo prophetia Danielis cap. 7. ea ex parte videretur aptari, qua dicitur de homine peccati: Regnabit tempus & tempora, & dimidium temporis; & rursum illa Saluatoris: Nisi abbreuiati fuissent dies illi, nõ fieret salua omnis caro. Sed eo tandem elapso tempore, mox crudelissimus tyrannus meritas dedit pœnas impietatis; dum prælians aduersus barbaros, in paludem incidẽs, cœno absorptus, vltra visus non fuit, ita vt nec eius cadauer potuerit reperiri: eo prælio & eius filius Decius minor occisus est. horum omnium integer testis est Aurelius Victor. Vnde autem acciderit, vt martyres passi post Deciũ, in persecutione Decij passi dicantur; vel cur nonnunquã sub nomine Decij & Valeriani vna eademque persecutio censeatur, dicemus inferius ad quartũ Idus Augusti, in Laurentio martyre.

[d] Ad iussionem Paganorum.] Eadem verba non tantùm in antiquo Martyrologio, sed etiam apud Vsuardum sunt scripta, eademque vox etiam vsurpatur à Beda & Adone hac die in eodem Metrano martyre, licet Dionysius apud Euseb. lib. 6. cap. 34 eosdem non Paganos, sed Gentiles appellet. At quoniam diuerso sensu hoc vocabulum accipitur ab Ethnicis, quàm à Christianis sumatur: non abs re fore existimo, si originem nominis & causam

causam varietatis adducam in medium, cum frequens sit vsus eius vocis; nec alicubi eam, mea quidem sententia, satis explicatam inuenerim. Vt autem eius nominis origo petatur, sciendum est, Paganos à pago dictos, pagosque à fontibus esse appellatos, quòd eadem aqua vterentur, aquas enim lingua Dorica παγὰς dictas esse, scribit Festus. Vnde & eleganter Perrotus: Fons græcè παγὴ dicitur, vnde simul plures domus rusticæ, hoc est, plures villæ, pagus vocatur, quòd circa fontes condi huiusmodi villæ consueuerint; hinc Pagani dicti, quasi eodem fonte potantes, hæc ille. At verò postea vsu receptum est, vt non tantum in pago degentes à Gentilibus dicerentur Pagani; sed & omnes qui non essent ascripti militiæ, atque in Paganico esse dicerentur; qui nondum inter milites censiti essent, vt constat ex l. 1. C. de militari testamento, & alijs. In eodem sensu etiam accipienda sunt verba Tertulliani libro de corona militis, dum ait: Christianum hominem militiæ ascriptum eadem pro Christi nomine præstare debere, quæ (inquit) fides Pagana condixit: ac si diceret: Eadem est lex Christiani hominis militantis cum illa, quæ fuerat illi pręscripta, cùm adhuc Paganus, nondum inter milites esset adnumeratus. subdit & hæc verba in eandem sententiam: Nec enim delictorum impunitatem, martyriorum immunitatem militia promittit. & paulo pòst: Apud hunc (Christum scilicet) tam miles est Paganus fidelis, quàm paganus est miles infidelis, &c. quæ verba male à Rhenano esse interpretata, quisque facile intelliget: miramurque Pamelium virum eruditum eum esse secutum: nullo enim pacto Paganus illic pro Ethnico, sed pro eo tantum qui non est miles, sumitur. Quòd autem Pagani postea appellati sunt & ij, qui non sunt Christiani sed gentiles: non quidem antiqua sed recens fuit ea vocis significatio: quæ licet reperiatur in eo sensu posita in nonnullis vitis sanctorum martyrum; eam tamen non ex illorum actis olim conscriptis, sed ab illis qui postmodum eadem paraphrasticè descripserunt, vel è Græco fortasse transtulerunt, vsurpatam scias, vt apparet hîc in Metrano, de quo hac die agitur in Martyrologijs: quod & Prudentius fecisse videtur hymno 10. de S. Romano. Primus quem inuenerim antiquorum, qui Paganum pro Ethnico acceperit, est Optatus Mileuitanus, qui libro 3. contra Parmenianum sic ait: Paganum vocas eum, qui Deum Patrem per Filium eius ante omnia rogauerit? Quicunque enim credidit, in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti credidit: & tu eum Paganum vocas post professionem fidei? Si aliquid Christianus (quod absit) vnusquisque deliquerit, peccator dici potest, Paganus iterum esse non potest. hæc Optatus. & sanctus Augustin. libro 2. retract. cap. 43. Deorum falsorum cultores, inquit, vsitato nomine Paganos vocamus. hæc ille. Et Honorius Imperator eandem vocem quasi nouiter eo sensu vsurpatam declarat, cùm ait: Qui profano Pagani ritus errore, seu crimine polluuntur, hoc est, Gentiles, nec ad militiam admittantur, &c. l. 21. de Pagan. C. Theod. Eodem sensu accepta ea vox reperitur in alijs rescriptis Imperatorum Christianorum, vt constat Cod. Theod. & Iustinian. tit. de Paganis.

Vnde autem Pagani appellati sint cultores idolorum; diuersorum antiquorum ac recentiorum sententias recensebimus. Philastrius libro de hæresibus capite 3. ex Hesiodo Græco poëta, quem citat, ait fuisse Deucalionis & Pyrræ filium, Paganum nomine; eundemque regem, quem posteri, vt Deum coluerunt, atque ab eo Pagani sunt denominati. Isidorus libro 8. origin. sic ait: Pagani ex Pagis Atheniensibus dicti, vbi exorti sunt, ibi enim in locis agrestibus & Pagis Gentiles lucos idolaque statuerunt, & à tali initio Pagani vocabulum sortiti sunt. hęc Isidorus. Est aliorum eiusdem vocis tropologicus sensus, Beda enim pluries, vt in Cantic. libro 6. c. 30. & in Marcum capite 15. in Luc. lib. 6. c. 23. & homilia in feriam tertiam Palmarum: Pagani, inquit, à villis sunt dicti, eo quòd sint longè à supernæ ciuitatis habitatione. Rursum Alciatus & alij, Paganos aiunt dictos esse Gentiles, eo quòd nõ sint adscripti Christianæ militiæ, qua quis aduersus diabolum certaturus, arma capessit. Hæ sunt aliorum de eius nominis significatione ac deriuatione sententiæ. Quod autem me magnopere reddit ancipitem, atque à Philastrij & Isidori opinione maximè distrahit, illud est. Quid ergo, si tam vetus est in eo sensu eius nominis interpretatio, vt idolorum cultores Pagani dicti sint, quòd nec in diuinis scripturis, neque apud auctores Ethnicos ante tempora Constantini, vel Constantij eius filij alicubi ea vox eo sensu vsurpata reperitur? id quidem, vt à prædictis dissentiam, cogit. At nec illis acquiesco, qui eius nominis interpretationem per tropologiam & non proprium germanumque sensum deducunt. Dicam quid in re ambigua sentiam. Opinor quidem à temporibus Christianorum Imperatorum eam vocem in eam transisse significationem, vt Pagani dicerentur Gentiles, ea nimirum ex causa, quòd legibus Imperatorum clausis idolorum delubris, sacrisque vetitis, Gentiles sic sua ipsorum superstitione exclusi, Pagos adirent, illicque suos deos colerent, ac clandestina sacra peragerent. In Pagis enim & villis illorum superstitionis cultum fuisse frequentem, docet Cicero li. 2. de legib. Erant enim illic celebria festa, Paganalia dicta, feriæque Paganicæ, quorum omnium meminit Varro lib. 5. de Lingua Latina. Vnumquemque Gentilium in suo agro habuisse partem aliquam dijs sacratam, in qua eos colerent, auctor est Censorinus lib. de die natali cap. 1. Prædictis his omnibus ea cõsentiunt, quæ scribit Plinius in epist. ad Traianum, dũ queritur, iam ob cultum Christianæ religionis nõ tantum (vt ait) in ciuitatibus, sed & in vicis & agris sacra deorum esse intermissa sicque accidisse, vt Ethnicus homo, quòd in Pagis deos coleret, diceretur Paganus: in hac sententia Romanus martyr apud Prudentium sic ait:

Non erubescis, stulte, pago dedite?

Idemque aduersus Symmachum libro primo in fine hæc habet:

Nec Pago implicitos per debita culmina mundi
Ire viros prohibet, &c.

Sicq; Pago deditos, Pagoq; implicitos Gẽtiles ipsos vocat

vocat. Vſque etenim ad tempora Honorij Imp. quę erat in Pagis idololatria, adhuc reſidua fuiſſe videtur. vnde S. Auguſtinus, qui ijſdē temporibus vixit, ſerm. 6. de verbis Dom. hæc de idolis: Multi Pagani habent iſtas abominationes in fundis ſuis. Nunquid accedimus & confringimus? prius enim agimus, vt idola in eorum cordibus cōfringamus, &c. hæc Auguſt. His cōſentiunt ea, quæ decreta ſunt in concilio quinto Carthaginenſi, eodem tempore celebrato; nimirum, vt peterent ab Imper. vt quæcūque reſiduæ eſſent ſuperſtitiones Gentilium ſiue in ſimulacris, vel in lucis, vel arboribus, omnino delerentur. can. 15. conc. 5. Carthag. Sicque ex his omnibus iure dici poſſe videtur, Paganos Gētiles homines ſic à Pago eſſe dictos, quòd excluſi ciuitatibus, in Pagis adhuc idola colerent. S. Zeno Epiſcopus Veron. in Pſal. 49. de triplici genere ſacrificiorum hæc habet: In prædijs autem veſtris fumantia vndique ſola fana non noſtis. In ſingulis pagis fuiſſe locum dicatum dijs tutelaribus, actaq; ibi feſta Paganalia dicta, teſtatur Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 1. hiſt. Rom. qui plura habet de origine paganorum: additque paganis etiam olim militare fuiſse conceſſum. Cùm autem militia priuati eſſent, probro vertebatur, aliquem dici paganum. Vnde illud Taciti li. 3. Hiſtor. Mox infeſtus Prætorianus: Vos, inquit, niſi vincitis, pagani. Sub Chriſtianis verò Imperatoribus Gentiles (vt dictū eſt) eiuſmodi nota ignominiæ affecti ſunt. Tunc verò ipſos extra militiam poſitos, à militibus ac cæteris Chriſtianis Paganos eſſe dictos, ſicque in poſterū eodem cenſitos eſſe nomine, facilè contingere potuit. Hæc eſt noſtra de nomine Pagani ſententia, quam ſic proponimus, vt cæteris meliora afferentibus parati ſimus libenter aſſentiri.

[e] Saturnini & ſoc.] De his etiam Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. tempus autem martyrij incertum habetur.

[f] Tarſicij & ſoc.] Reſtituti ſunt ijdem ex vetuſtiſſimo Martyrologio monaſterij S. Cyriaci in Thermis, cuius ſupra meminimus.

[g] Triphenis.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio.

[h] Geminiani epiſcopi.] Vide eius res geſtas apud Mombrit. tom. 1. & Petr. in catal. lib. 3 c. 57. quas eiuſmodi eſſe comperies, vt emendatione vehementer indigeant: quod nuper præſtitiſſe videtur Ioannes Vareſanius, qui adiecit nonnulla miracula eiuſdē ſancti virtute patrata. Interfuiſſe reperitur Geminianus epiſcopus Synodo habitæ Mediolani aduerſus Iouinianum hæreſiarcham, cui præſens ſubſcripſit per Aprum presbyterum, vt apparet ex ſynodica epiſtola tunc ad Syricium Papam directa. extat apud S. Ambr. epiſt. 7. lib. 1. edit. Rom. licet ibi, cuius fuerit ciuitatis epiſcopus, non exprimatur. Fuit & alius Geminianus epiſcopus, qui vixit temporibus S. Leonis Papæ, quē vnà cum Domitiano epiſcopo idem Rom. Pont. legatū miſit Cōſtantinopolim ad Leonē Imp. qui redeuntes, Gennadij epiſcopi Conſtantinopolitani litteras eidem Pontifici Romano reddiderunt, vt apparet ex eiuſdem Leonis epiſt. 100. ad Gennadium. quarum autem ciuitatum hi fuerint epiſcopi, non inuenimus. Si autem hunc Geminianum, qui vixit ſub Leone Papa, quis putauerit eſſe epiſcopū Mutinenſem, optimè illi conuenirent res geſtæ cum Attila. Sed de his prolixior eſſet habēda diſputatio.

[i] Iulij presbyteri] De eodem tabulæ eccleſiæ Mediolanenſis. Eius acta, vtcunque ſint, recitat Mombrit. tom. 2. Nouarienſes eundem ſibi Iulium vendicant; qui etiam hac die de ipſo agunt ac eius ſocio Iuliano, habentque de his priuatum officium eccleſiaſticum publicè recitari ſolitum.

[k] Marcellæ viduæ.] De clariſſimæ feminæ ſanctitate & eruditione extat egregia epiſt. S. Hieronymi 16. ad Principiam: in alijs epiſtolis cæteriſque eius ſcriptionibus Marcella eſt ſemper in ore, ſemper in calamo: nunquam tamen ſatis laudata. Ipſa etenim prima in Vrbe monaſticam vitam ab Athanaſio Alexandrino epiſcopo ſibi traditam, ingentibus animis calcans faſtum nobilitatis, exercuit. Ipſa itidem prima hæreſes Origenis, vnà cum libro Periarchon à Rufino tranſlato Romam inuectas, ac in animas plurimorū illapſas, in ipſumq; Apoſtolicum thronū quodammodo irrepere præſumentes, incredibili fidei zelo & animi conſtantia detexit, atque damnandas curauit. Hæc & alia de ipſa S. Hieronym. cuius etiam auctoritate obijſſe conſtat paulò poſt Vrbem ab Athalarico expugnatā, anno à Chriſto quadringenteſimo decimo.

[l] Tranſlatio S. Marci] Quonam tempore eiuſmodi tranſlatio facta ſit, diuerſa à diuerſis ſcripta reperimus. Referimus primo loco illorū, quos non probamus, ſententiam. Sigebertus in chron. anno Domini 471. ſub Simplicio Rom. Pont. factā refert: quam quidem ſententiam à veritate nimiū diſcrepare, cùm euidens ratio, tum etiam cæterorū omnium auctoritates facilè monſtrant. Id ipſum ferè Petrus in catal. lib. 2. c. 61. qui rei geſtæ texens hiſtoriam (niſi legatur mendosè) ait, eam tranſlationem factam, anno Domini 465. ſub Iuſtiniano Duce & Vrſo epiſcopo, quorū tempora poſt multa ſæcula inciderunt. Nactus ſum aliquando codicem manuſcript. in bibliothec. Vatic. ſub num. 44. plut. 1. ibique ſcriptum legi, eam tranſlationē factam eſſe, anno à Chriſto 800. ibidem & de eccleſia ſancti Marci, quam abſolutam ſcribit auctor anno 1071. Sabellicus autē, qui res Venetorum plus cæteris calluiſſe videtur, id contigiſſe ſcribit ſub Iuſtiniano Venetorum Duce, cuius magiſtratus incidit in annum 831. nam anno 809. pater eius Angelus, Particiacus dictus, Dux creatus adminiſtrauit Rempublicam an. 22. His conſentire videtur Platina, dum ait, eiuſmodi tranſlationem factam ſub Gregorio quarto Rom. Pont. qui ſedere cœpit anno 828. ſeditque annos 16. at cùm prædictum Iuſtinianum duobus tantum annis fuiſſe in magiſtratu dicant, neceſſe eſt affirmare eius Pontificis anno quarto, vel quinto eam tranſlationem eſſe factam. Conſtat autem longè à veritatis ſcopo aberrare omnes, qui eam ante quingenteſimum, vel ſexcenteſimum Chriſti annum referunt; cùm nunquàm illis temporibus Alexandrina ciuitas fuerit ſub Saracenorū dominio, quando ea accidiſſe omnes fatentur.

FEBRVA-

FEBRVARIVS.

1 Kalendis Februarij. Luna. D xxix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2			

NATALIS ſancti Ignatij [a] epiſcopi & martyris, qui tertius [b] poſt beatum Apoſtolum Petrum Antiochenam rexit eccleſiā, atque in perſecutione Traiani damnatus ad beſtias [c], Romam vinctus mittitur, vbi præſente Traiano, circumſedente Senatu, immaniſſimis pœnarum ſupplicijs primò affectus, leonibus dehinc obijcitur; quorum dentibus præfocatus, hoſtia Chriſti efficitur. Smyrnæ ſancti Pionij [d] preſbyteri & martyris, qui poſt apologias pro fide Chriſtiana conſcriptas, poſt ſqualorem carceris, vbi multos fratrum ad martyrij tolerantiam ſuis exhortationibus roborauit, cruciatibus multis vexatus, clauis confixus, & ardenti rogo ſuperpoſitus, beatum pro Chriſto finem ſortitus eſt: cum quo & alij quindecim paſſi ſunt. Rauennæ ſancti Seueri [e] epiſcopi, qui ob præclara merita ſigno columbæ fuit electus. Trecis ſancti Pauli [f] epiſcopi, cuius vita virtutibus claruit, & mors pretioſa miraculis commendatur. Eodem die ſancti Ephrem [g] Edeſſenæ eccleſiæ diaconi, qui poſt multos labores pro fide Chriſti ſuſceptos, ſub Valente Imperatore ſanctitate & doctrina conſpicuus quieuit in Domino. In Scotia ſanctæ Brigidæ [h] virginis, quæ cùm lignum altaris tetigiſſet, in teſtimonium virginitatis ſuæ, ſtatim viride factum eſt.

FEBRVARII 1.

[a] IGNATII.] De eodem hac die cæteri Latinorum, Græci autem ad 20. mēſis Decembris, vt conſtat ex Menologio. Cōtigit eius martyriū vndecimo anno Traiani Imp. vt ſcribit Euſeb. in chron. & S. Hier. de ſcript. eccleſ. in Ignatio. quibus erroris arguuntur qui dicūt paſſum anno 3. Traiani, vt inter alios Zonaras; vel anno nono eiuſdem, vt Michael Syncellus in Dionyſio. Ado Vien. licet dicat eum martyrium obijſſe anno vndecimo Traiani, tamen cùm addit, ſub conſulatu Attici & Marcelli, & ipſe errat: nam prædicti Marcelli conſulatus anno ſeptimo Traiani, faſtis adſcribitur; vndecimo autem eius Imperatoris anno Gallus & Bradua adierunt conſulatum. Martyrium ſancti Ignatij deſcripſit ex antiquioribus monumentis Metaphraſtes. Porrò Ignatij effigiem ipſæ eius epiſtolæ viuam ac germanam exprimunt, quæ omnium ſanctorum Patrum, & ſacrorum Cōciliorum auctoritate probantur. Reperimus inter vetuſta monumenta Vaticanæ bibliothecæ perbreuem ſermonem S. Heronis, eiuſdē S. Ignatij diſcipuli ac ſucceſſoris, quo etiam enixiùs eundem interpellat, vt quem in fide erudierat, protegere ſuis precibus nō deſineret.

deſineret. Intexuimus eum in Annalibus eccleſiaſticis: prolixiores nimis fuiſſemus, ſi hîc exſcribere, vel præclara omnia de Ignatio Patrum elogia recenſere voluiſſemus. De tranſlatione corporis eius iterum facta, ſuo loco inferiùs. hîc autem de ſucceſſione ipſius modò reſtat ſoluenda ambiguitas, quæ ſequitur.

[b] Qui tertius poſt beatum Apoſt. Petrum Antiochenam rexit eccleſiã.] Primus etenim Petrus, ſecundus Euodius, tertius Ignatius eſt ſubſtitutus epiſcopus Antiochenus. Id etenim nõ obſcurè Euſebius in chron. & hiſt. lib. 3. c. 16. & S. Hieron. lib. de ſcrip. eccleſ. in Ignatio, & alij hos ſecuti profitentur: quod ipſe Ignatius abſque vlla ambiguitate teſtari videtur in epiſt. 12. ad Antiochenos, cùm ait: Mementote Euodij beatiſſimi Patris veſtri, qui primus poſt Apoſtolos gubernacula eccleſiæ veſtræ ſortitus eſt. Hęc cùm ita ſe habeant, quid eſt quòd S. Ioannes Chryſoſtomus, eiuſdem eccleſiæ olim presbyter, in præclara illa oratione quam habuit de tranſlatione corporis eius Roma Antiochiam, abſque vlla hæſitatione aſſeuerat, Ignatium immediatè ſucceſſiſſe Petro? quod & confirmare videtur Felix Rom. Pontifex in epiſtola quam ſcripſit ad Zenonem Imp. quæ recitatur in Quinta Synodo Conſtantinop. act. 1. vbi ait S. Ignatium dextera Petri fuiſſe ordinatum epiſcopum eccleſię Antiochenæ. Inſuper & Theodoretus in Immutabili dialog. 1. hæc ait: De illo enim Ignatio omnino audiſti: qui per magni Petri dexteram Pontificatum ſuſcepit, &c. Quid ad hæc dicimus? Non aliud ſanè, niſi quòd coniectura nobis perſuademus; vt ſicut olim Clemens Romanus, quamuis ordinatus à Petro, ceſſit tamen Lino & Cleto; ſic & Ignatius Euodio locum dare voluerit. Nec verò inanis hæc cuiquam eſſe fictio videatur: nam ex libris Conſtitutionum Clementis, quas non omnino deſpexiſſe viſi ſunt Patres, hæc quæ dicimus, ſatis probari poſſunt: in libro enim ſeptimo cap. 46. duo dicuntur electi eſſe Antiochiæ epiſcopi, Ignatius à Paulo, & Euodius à Petro. Nec hoc quidem adeò mirandum: nam propter exortum ibi diſſidium, alterum ijs qui ex Gentibus ad Chriſtum veniſſent, alterum verò ijs qui ex Circunciſione credidiſſent, epiſcopum præfici oportuit; quod optimè ex ijs conijcere licet, quæ S. Paulus ſcribit ad Galatas cap. 2. Compoſita autẽ diſſenſione, cùm in vnum lapidem angularem Iudæi ſimul & Gentiles conueniſſent, non vltrà duobus, ſed vno tantùm epiſcopo opus erat: ſicque Ignatius ceſſit Euodio, atque ita in ſerie epiſcoporum Antiochenorũ, primo loco Petrus, ſecundo Euodius, tertio verò poneretur Ignatius, quia iterum ſedit poſt Euodiũ. Puto tamen irrepſiſſe errorem in citatum locum Clementis; dum Euodius à Petro, & Ignatius à Paulo dicantur ſubſtituti epiſcopi, cùm potiùs ſecundùm prædictorum auctoritatem, Petrus Ignatium ordinauerit. Vtcunque ſit, optima ratione Ignatius & ſecundus & tertius dici poteſt epiſcopus Antiochenus; ſecundus nimirum, quia ab Apoſtolo ordinatus, eius loco ſedit: tertius quia ea ratione qua diximus, cedens Euodio, poſt ipſum iterum ſedit. Vide inſuper quæ de his ſunt ſcripta à Turriano in Conſtit. Apoſt. cap. 46.

[c] Damnat ad beſtias.] Quòd Chriſtianos frequenter reperias damnatos ad beſtias, id ea de cauſa contigiſſe putamus, quòd eiuſmodi ſupplicium vilioribus in primis perſonis à legibus irrogabatur, vt l. 3. ff. ad leg. Corn. de ſicar. Cumque Chriſtiani apud Gentiles talis eſſent æſtimationis, vt habes pluribus apud Tertullian. in apolog. idcirco frequens erat illa aduerſus eos vulgi conclamatio: CHRISTIANI AD LEONEM. id ipſe in apologet. vel ſic: CHRISTANI AD BESTIAS. ita idem in exhortat. ad caſtitat. Nec quis putet aduerſus vulgares perſonas tantummodo ſic à Gentilibus conclamatum, ſed & aduerſus epiſcopos: vnde Cyprianus in epiſt. 55. ad Cornelium Papam hæc de ſe ipſo: Toties ad Leonem petitus in Circo. & paulo pòſt item: Clamore popularium ad Leonẽ denuo poſtulatus in Circo, &c. Eadem de eodem Cypriano Pontius diaconus in vita ipſius; vt ſcias ea verba Cypriani in dicta epiſtola, non ad Cornelium, vel alium eſſe referenda; ſed ad ipſum, ab eo de ſe ipſo dicta. Sunt de his alia innumera ferè exempla.

[d] Pionij] De eodem Beda hac die, ac cæteri Latinorum; Græci autem, vt apparet ex Menologio, agunt vndecima Martij; in quo paſſus ponitur in perſecutione Decij Imp. quod & eiuſdem Pionij martyrij Acta teſtantur, quæ à nobis diligentiùs cognita, legitima inuenta ſunt atque ſincera. quorum planè auctoritate & nos in eam ſententiam libentiùs imus, vt affirmemus, Pionium paſſum eſſe ſub Decio: quod & profeſſi ſumus in Annalibus Eccleſiaſticis; vbi eorundem Actorum fidem multis teſtificationibus certã firmamque reddidimus. At excuſabilis planè error qui in Latinis omnibus Martyrologijs, in hanc diem poſitus legitur; dum in his Pionius paſſus habetur ſub Marco Aurelio & Lucio Vero; cùm idipſum teſtari videatur expreſſe Euſebius lib. 4. c. 14. ad finem: dum ait, teſtimonio epiſtolæ Smyrnenſis Eccleſiæ, Pionium eodem planè tempore quo Polycarpus, ſubijſſe Martyrium: at non de perſecutionis tempore, ſed de anni menſe epiſtolam loquutam eſſe, Pionij Acta inde exſcripta declarant, in quorũ exordio hæc leguntur: Vigeſima tertia menſis Februarij, cùm Sabbatum magnum inſtaret, natalis ſcilicet beati martyris Polycarpi, vigente Decij perſecutione, Pionius Presbyter, & ſocij comprehenſi ſunt. Et in fine: Hæc acta ſunt Iulio Proculo Quintiliano Magiſtratũ gerẽte, Conſule Meſſio Quincto Traiano Decio, & Grato ſecundùm. Quòd autem diuerſis diebus Latini à Græcis celebrent feſta Pionij ac Polycarpi; multæ, vt in alijs, cauſæ adduci poſſent, nempe reliquiarum inuẽtio, aut tranſlatio, depoſitio, ſeu in honorem ipſorum martyrum eccleſiæ dedicatio.

[e] Seueri epiſcopi.] Beda etiam de eo hac die, tabulæque Rauennates. De Seueri ſucceſſione, ambigua nimis & incerta ſcripta reperiuntur. Nam primùm in actis ipſius quæ Sur. recitat tom. 1. habetur, eum vixiſſe eodem tempore quo Geminianus epiſcopus Mutinenſis. Rurſus autem Hieron. Rub. qui ſcripſit res eccleſiæ Rauennatis, agens lib. 2. de obitu Seueri, confutat illam hiſtoriam de Seuero & Geminiano; at verò ſcribens de eiuſdem Seueri ordinatione, creatum dicit epiſcopum temporibus Aureliani Imperatoris, cùm Gaius Pontifex Romanæ præeſſet eccleſiæ: quod quidem nullatenus mihi probatur; nam reperitur Seuerus epiſcopus Rauennas interfuiſſe atque ſubſcripſiſſe cõcilio Sardicenſi, habito Rufino & Euſebio conſſ. vt indicant eius ſynodi acta. & Athanaſius in apologia 2. vbi etiam recenſentur nomina epiſcoporum, qui illi ſynodo interfuerunt. Porrò ſi dixerimus Seuerum ordinatum temporibus Aureliani Imp. & Gaij Pontificis, ſediſſeque vſque ad Sardicenſe cõcilium; neceſſe eſſet affirmare eundem vixiſſe in epiſcopatu annos ad minus ſexaginta quatuor: nam Gaius Papa ſub Aureliano creatur, anno Chriſti 283. Concilium autem Sardicenſe celebratum eſt anno 347. qui quidem annorum numerus nimium diuturnus videtur, cùm præſertim grauiſſimarum eccleſiæ perſecutionum tempora annis illis includantur. Rurſus autem non ſatis video, quonam pacto idem auctor ſub eiuſdem Aureliani temporibus eundem Seuerum ſcribit ſucceſſiſſe Marcellino, ſi paulò ante Concilium Sardicenſe ſedebat Agapitus: id etenim non hic, vel ille abſque auctore ſcriptus codex, ſed ſynodica acta teſtantur; nam concilio Romano habito ſub Conſulatu Feliciani & Maximiani, aliàs Titiani, vt in fine ipſius notatum habetur, ſub Iulio Papa, inter alios epiſcopos Agapitus Rauennas legitur interfuiſſe: decem verò annos ab eo tempore celebratum eſt Concilium Sardicenſe, cui reperitur (vt diximus) interfuiſſe ac ſubſcripſiſſe Seuerus Rauennas epiſcopus, de quo agimus. Nec eſt quod quis quoquo modo ex falſa nota indictionis ſextę ibi poſitæ dicere poſſit, Concilium illud eſſe celebratum poſt Concilium Sardicenſe: nam ſucceſſores horum Epiſcoporum qui huic Synodo interfuerunt, reperiuntur præſentes fuiſſe Concilio Sardiceno: nempe quod Benedictus, qui huic Synodo præſens fuit, habuit ſucceſſorem Fortunatianum, qui interfuit Concilio Sardiceno, vixitque etiam temporibus Liberij Papæ, habuitque ſucceſſorem Chromatium. Rufus item Epiſcopus Carthaginenſis, qui eidem Synodo interfuit, habuit ſucceſſorem Gratum, qui etiam Sardiceno Concilio præſens fuit: cui poſtea ſucceſſit Aurelius, qui ſedit temporibus etiam Honorij Imp. Iulius Mediolanenſis, qui inter alios Epiſcopos eiuſdem Synodi numeratus habetur, ſucceſſorem habuit Prothaſium, qui Sardicenæ Synodo interfuit, eique eſt ſuffectus Dionyſius, poſt quem intruſus Auxentius. Cùm ex his certiſſimè conſtet, dictum Romanum Concilium ſub Iulio celebratum ante Sardicenſe, in eoque Agapitum Rauennatem Epiſcopum interfuiſſe; poſtque inde in Sardicenſi reperiatur ſubſcriptus, Seuerus; neceſſariò dicendum eſt, Seuerum poſt Agapitum, nec antea, ſed Iulij ſedis tempore, ſub Conſtante & Conſtantio ſedere cepiſſe. Ex his itaque quo tempore Seuerus ſedere cœperit, cuíve ſucceſſerit, ſatis compertum habetur. hæcque licet ſynodicis actis ſatis certa habeantur, aliquid adhuc tamen firmitatis nanciſcuntur ex ea vita Seueri, quam Mombrit. recitat tom. 2. vbi exactè ponitur tempus creationis Seueri, Conſtantio quartùm & Conſtante tertiùm conſſ. quorum conſulatum ponit Caſſiodorus ante Amantium & Albinum conſules, cùm prædicti Auguſti agerent in Imperio annum octauum, licet alibi ponatur idem conſulatus Conſtantij & Conſtantis, poſt prædictorum Amantij & Albini conſulatum, qui eſt annus decimus eorumdem Auguſtorum, ante concilium Sardicenſe anno vno, quod vndecimo ipſorum anno eſt celebratum. Si itaque adhuc contenderint, Seuerum ſucceſſiſſe Marcellino, dicant neceſſe eſt, alium ab iſto illum fuiſſe Seuerum, vel poſt Agapitum alium ſediſſe Marcellinum, quod nec ipſi admittunt. de his ſatis. De eodem S. Seuero extat ſermo Petri Damiani. De tranſlatione reliquiarum eius, ac vxoris Vincentiæ, & filiæ Innocentiæ Moguntiam, ſcribit Sigeb. in chron. ann. Domini 824.

[f] Pauli epiſc.] Agunt etiã de ipſo Beda, Vſuard. Ado, Petrus in catal. lib. 3. cap. 71. & alij. In tabulis epiſcoporum Trecenſium ponitur hic trigeſimus quartus: habes eas apud Democ. de ſacrific. Miſſæ.

[g] Ephrem.] De eodem hîc Beda & alij, Græci autem 28. Ianuarij, vt apparet ex Menologio. Huius celebris ſanctitas & eruditio non tantum Syris, atque Meſopotamis, penes quos vixit, fuit conſpicua, ſed fines ſuos egreſſa, longè lateque diffuſa, tum Græcis, tum Latinis optimè nota atque perſpecta euaſit: tantæque eum exiſtimationis eſſe habitum, & ad tantam veniſſe claritudinem ſcribit S. Hieron. vt poſt lectionem ſcripturarum publicè in nonnullis eccleſijs eius ſcripta recitarentur. Huius primordia ſi quis repetat, vnde eum magis admiretur, inueniet: Niſibi enim natus (vt ſcribit Sozom. hiſt. lib. 3. c. 15.) admirabilis illius Iacobi epiſcopi fuit alumnus, eruditionis diſcipulus, & ſanctitatis hæres. Habuit de eo egregium encomium S. Greg. Nyſſen. quod recitat Lipom. tom. 2. Symeon Metaph. ex antiquis monumentis deſcripſit eius acta. Mentio habetur de ipſo in vita S. Baſilij, quæ fertur nomine Amphilochij; itemque in vita Abrahę eremitę: ſed nullibi, mea ſentẽtia, fœlicius, quàm in ſuis ipſius ſcriptis, tũ doctrinę, tũ ſanctitatis elucet eius imago. S. Hieronymus de ipſo agens in lib. de ſcrip. eccleſ. eũ ex hac vita deceſſiſſe ſcribit ſub Valente Imper. quando præclarum illum ſctipſit commentarium, qui dicitur, Teſtamentum Ephrem. habet eum Lipom. tom. 3. & Sur. tom. 1. quo inter alia Vitalianos hæreticos cauendos monet. iſti à Vitale Antiocheno ſunt dicti, cuius meminit ſanctus Hieron. ſcribens ad Damaſum: porrò Vitaliani Appollinarianis manus dederunt, vltimis eiuſdẽ Valentis temporibus. Cõſtat Ephrem reliquiſſe poſt ſe complures diſcipulos doctrinæ & ſanctitatis alumnos, præter Paulinum, quem ſcribit Gennad. de vir. illuſt. cap. 3. primatus amore lapſum eſſe in hæreſim, reclamante licet ac reſiſtente magiſtro. Rurſum verò plura de Ephrẽ habes apud Vitas Patrum cap. 17. Eſt verò de hoc quod gratulemur ętati noſtræ: ſiquidem eruditus vir Gerardus Voſſius Belga, quocum magna mihi intercedit familiaritas, ſcripta ſancti Ephrem ſumma cum diligentia perquiſita, & ex præcipuis Italiæ bibliothecis collecta, Latinitati daturus eſt: reddetque noſtris temporibus Syrum theologũ Latinè loquentem, cui Græcè dicendi S. Baſilius olim tribuiſſe facultatem traditur.

[h] Brigidæ virginis.] De eadem item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habentur quædam eius acta apud Sur. tomo. 1. Verùm longè prolixiora legi in vet. cod. manuſcrip. monaſterij S. Cæciliæ trans Tiberim, viginti quatuor diſtincta capitibus; ſcripta à quodam nomine Cogitoſo. Incipit: Me cogitis fratres, &c. Habet de eadem in fine verſus quoſdam. De tempore obitus eius Marianus Scotus ſcribit in chron. clauſiſſe diem extremum anno tertio Iuſtini ſenioris Imperatoris: eſt is annus à Christo, ſecundum Faſtos Onuphrij 521. Sigebertus autem in chron. diē obijſſe ſcribit an. Dñi 518.

xxviij E **Quarto nonas Febr. Luna.** 2

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 28 29 30 1 2 3

PVRIFICATIO[a] beatæ Mariæ virginis, quæ à Græcis Hypapante Domini appellatur. Romæ via Salaria paſſio ſancti Aproniani[b] commentarienſis, qui adhuc gentilis, cùm ſanctum Siſinium è carcere educeret, vt Laodicio præfecto præſentaret, vocemque è cælo factam audiret, Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum eſt à conſtitutione mundi, credens baptizatur, & poſtea in confeſſione Domini finem vitæ capitali ſententia accepit. Item Romæ ſanctorum martyrum Fortunati[c], Feliciani, Firmi, & Candidi. Cæſareæ in Palæſtina ſancti Cornelij[d] centurionis, quem beatus Petrus Apoſtolus baptizauit, & apud præfatam vrbem epiſcopali honore ſublimauit. Aurelianis ſancti Floſculi[e] epiſcopi. Cantuariæ in Anglia natalis ſancti Laurentij[f] epiſcopi, qui poſt ſanctum Auguſtinum eam eccleſiam gubernauit, & Regem ipſum ad fidem conuertit.

FEBRVARII 2.

PVRIFICATIO.] De eadem ſolennitate Beda, ac cæteri Latinorum; Græci etiam hac die, vt conſtat ex Menologio & nouel. conſtit. Emmanuelis Imp. de ferijs. In vetuſtis codicibus inuenimus multifariam appellatam eſſe eius diei celebritatem: nimirum dici feſtum Symeonis & Annæ, Præſentationis, Occurſus, & quod vſu receptum magis eſt, Purificatio, à Græcis autem Hypapante, ſeu Hypante ὑπαπάντη vel ὑπάντη. eſt enim ἀπαντᾶν obuiam ire officij gratia, & occurrere; quo verbo vtitur Eccleſia, & rem quoque ipſam ſatis explicat in Inuitatorio nocturni officij, cùm ait: Ecce venit ad templum ſanctum ſuum dominator Dominus: Gaude & lætare Sion, occurrens Deo tuo. Humilis autem occurſus adhuc magis exprimitur voce ὑπαπάντη. Sub Iuſtiniano Imp. ſolennitatem hanc Conſtantinopoli celebrari cœptam eſſe, tam Græci quàm Latini teſtantur auctores; Niceph. hiſt. lib. 17. c. 28. Paulus diac. ſeu potius (vt alias diximus) Ioannes diac. in hiſt. miſcel. anno 15. Iuſtiniani Imp. licet Georg. Cedren. in comp. anno 9. Iuſtini Imp. ſub eodem Iuſtino ſeniore Imp. eandem celebritatem inſtitutam fuiſſe dicat. Sigeb. in chron. anno Chriſti 542. occaſionem huius diei celebrandę declarat his verbis: Conſtantinopoli, mortalitate magna inſurgēte, ſtatuta eſt ſolennitas beatæ Mariæ, quæ græcè ὑπαπάντη, id eſt, obuiatio dicitur, &c. Eſt qui putet nullam Nicephoro tribuendam eſſe fidem de tempore ſolennitatis huius, ea potiſſimùm ratione perſuaſus, quòd dicat reperiri tum Gregorij Nazianzeni tum aliorum Patrum homilias in eadem ſolennitate dictas; affirmans homiliam S. Gregorij Nazianzeni tam celebrē, inſcriptā, Ad ſancta lumina, in huiuſmodi feſto die Occurſus Domini eſſe habitam: at verò eam die Epiphaniæ, quo etiā Græci celebrare conſueuerunt Chriſti baptiſmum, habitam eſſe; ſuperius, dum egimus de Epiphania Domini, apertè demonſtrauimus. Ego ſanè illud aſſeuerare non dubito, nullum vel Latinorum vel Græcorum

Græcorum patrum, qui ante Iuſtinianum Imp. vixerunt, ſermonem in feſto die Occurſus Domini ſcriptum reliquiſſe: niſi quis accipiat patrum commentarios in ſecundum caput Lucæ Euang. quo rei geſtæ hiſtoria enarratur; quæ vel ab illis explicata eſt in ſuis ipſorum commentarijs, vel certè de ea ad populum verba fecerunt; vt apud Latinos S. Auguſt. feciſſe videtur, qui in ſermone quodam habito in die Natalis Domini, multa de Symeone Domino occurrente recenſet. eſt hic ſermo de temp. 13. quem laudabiliter Dei eccleſia huic aptauit ſolēnitati. Eiuſmodi generis ferè ſunt Homiliæ patrum, quas Surius deſcripſit to. 1. Sed aliud prorſus eſt Chriſti Domini facta laudibus prædicare, aliud eorum cauſa feſtos dies indicere & celebrare. Conſtat autem Gelaſium Romanum Pontificem, qui annis triginta ante Iuſtiniani tempora Romanæ eccleſiæ præfuit, huius diei celebrandæ in Occidentali eccleſia aperuiſſe viam; dum Lupercalia, menſe Februario agi ſolita (vt ſcribit Varro lib. 5. de ling. Lat.) Romæ ad ea tempora permanentia legibus eccleſiaſticis abrogauit. Extat eiuſdem Pontificis de ea re eruditiſſimus commentarius aduerſus Andromachum ſenatorem ac cæteros Romanorum, ſtudioſos Lupercalium. habemus illum manuſcriptum in noſtra bibliotheca, quem & exſcripſimus integrum in Annalibus eccleſ. Eſt eius exordium: Sedent quidam in domibus ſuis neſcientes neque quæ loquantur &c. Iure itaque opinamur, abrogatis Lupercalibus, Romæ (ſicut in multis accidit) eiuſmodi fuiſſe ſolennitatem introductam: quam paulo pòſt, Iuſtiniani temporibus (vt vidimus) Orientalis eccleſia ea occaſione recepit. Miſſa ea die dici ſolita, in ſacramentario S. Gregorij, quod manuſcrip. legimus in Vaticano, inſcribitur: AD COLLECTAM. eo quòd eleemoſynæ publicè colligerentur, quas indici conſueuiſſe ab ipſo Rom. Pont. indicāt ſermones quinque S. Leonis Papæ de collectis habiti; in quorum tertio, alludens idem Pontifex ad prædictas Gentilium ſuperſtitiones ea die magis magiſque exerceri ſolitas, ait: Quoties cæcitas paganorum in ſuperſtitionibus ſuis eſt intentior, tunc præcipuè populus Dei orationibus & operibus pietatis inſtaret, &c. Addidit huic ſolennitati Sergius Papa (vt habet Ordo Rom.) Litanias ſic inſtitutas, vt exeunte clero cum populo ab eccleſia S. Hadriani, procederet cum cereis ad talem vſum benedictis ad baſilicam S. Mariæ Maioris. Nec quis putet eundem etiam cereorum vſum ab eodem Sergio eſſe inſtitutum: nam S. Eligius epiſcopus Nouiomenſis, qui ante Sergij tempora vixit, obijtque (vt ſcribit Sigeb. in chron.) anno Domini 665. in ſermone, quem in ea ſolennitate habuit, pluribus diſſerit de eo myſterio cereorum. Porrò ante Chriſti aduentum, cereorum in ſingulos diſtributio à Gentilibus fieri conſueuit in Saturnalibus, quæ agebantur menſe Decembris, vt tradit Macrob. lib. 1. Satur. Putamus (ſicut & de multis alijs contigit) vſum illum ſuperſtitionis Gentilium ſacris ritibus expiatum, ac ſacroſanctū redditum, in Dei eccleſiam eſſe laudabiliter introductum. Olim autem, vt auctor eſt Beda lib. de tēp. ratione cap. 10. non tantùm in celebritate Purificationis beatiſſimæ Virginis; ſed & in ceteris eiuſdem Dei genitricis feſtiuitatibus eiuſmodi diſtributio cereorum fieri conſueuit. Reddimus verba eius, quo hæc certiora habeātur. Sunt hæc ipſa: Sed hāc luſtrandi conſuetudinem bene mutauit Chriſtiana religio, cùm in menſe eodem die S. Mariæ, plebs vniuerſa cū Sacerdotibus ac miniſtris hymnis modulatæ vocis per Eccleſias, perq; cōgrua Vrbis loca procedit, datoſque à Pontifice cuncti cereos in manibus geſtant ardentes: & augeſcente bona conſuetudine, id ipſum in ceteris quoque eiuſdem beatæ Matris & perpetuę virginis feſtiuitatibus agere didicit, &c. Hæc Beda. Scripſit de eadem celebritate ſermonem Authbertus abb Caſinenſis, alium item S. Bruno epiſcopus Signiæ, vt teſtatur Petrus diac. lib. de vir. illuſtr. mon. Caſin. c. 13. & 34. extant præterea de eadem re tres ſermones S. Bernardi, totidemque Abſalonis abb. & ſex Guerrici abb. Agunt de eiuſdem ſolennitatis myſterio Albin. de diuin. offic. Amal. lib. 3. c. 43. Microlog. c. 48. Rupert abb. de diuin. offic. lib. 3. c. 25. & alij omnes, qui de eiuſmodi ſacris eccleſiæ functionibus libros ſcripſerunt. Concilium Moguntinum, quod celebratum eſt ſub Carolo Magno, eiuſdem ſolennitatis meminit cap. 36. itemque capitul. regum Franc. lib. 1. c. 164. lib. 2. c. 35. & li. 6. c. 186.

[b] Aproniani.] De eodem hîc Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habentur eius res geſtæ adnexæ actis S. Marcelli Papæ, quæ recitat Sur. tom. 1. Cōmentarienſis hic fuiſſe dicitur. Erat Commentarienſis carcerum cuſtos, qui in commentariolo coniectos in carcerem ſcribere ſolitus erat, de quo ordine tam militiæ palatinæ, quàm caſtrenſis, vide quæ inferius notata habentur die 27. Martij.

[c] Fortunati & Felicis.] Agit de his etiā Vſuardus, aſſentiunturque vet. manuſcrip.

[d] Cornelij centur.] De eodem Beda ac cæteri Latinorum hac die, Græci autem in Menologio ad 13. Septembris. De functione autem epiſcopatus eccleſiæ Cæſarienſis de quo hîc agitur, mentio habetur etiam apud Clement. conſtit. lib. 7. c. 47. licet Metaph. ſerm. in natali Apoſtolorum 29. Iunij dicat Cornelium factum eſſe epiſcopum Ilij, ſed id nullius auctoritate probatur. Acta Cornelij ex vetuſtioribus monumentis deſcripſit Metaphraſtes ad 13. Septemb. Quod ſpectat ad ſedem Cęſarienſem, ea occaſione, quòd ex conuerſione Cornelij (Deo monente) illic primùm apertum eſt oſtium fidei Gentibus, meruit ſingulari prærogatiua exaltari, vt non Hieroſolymitana, ſed ipſa fieret metropolis Palæſtinæ: quod non tantum conſtat ex concilij Nicæni can. 7. ſed etiam auctoritate S. Hieron. epiſt. 61. ad Pammach. & ex actis Porphyrij Ganzēſis epiſcopi, quæ recitat ex Marco diac. Metaph. die 26. Februarij. Iuuenalem Hieroſolymitanæ ſedis epiſcopum hæc iura mutare conatum S. Leo Papa repreſſit epiſt. 62. Quamobrem manifeſtè errare conſtat Theod. Balſ. in expoſitione can. 7. Nicæni Concil. dum affirmat ex Nicęni Concilij decreto Eccleſiam Hieroſolymitanam inſtitutam eſſe ſedem Patriarchalem, quæ nec tempore Leonis Papę, ipſo refragante, eam dignitatem cōſequi potuerit. Sed de his pluribus in Annalibus. Non omittimus, quòd adhuc ætate ſancti Hieronymi, Cæſareæ domus Cornelij centurionis in eccleſiam

iam mutata, ſuperſtes erat; quã pietatis ergò S. Paula Roma veniens Hieroſolymam, in itinere inuiſit, vt idem ſcribit Hieron. epiſt. 27.

[e] Floſculi epiſcopi.] De quo etiam hac die Vſuardus, Ado, & alij, Petrus in catal. lib. 11. c. 47. In tabulis epiſcoporũ Aurelianenſis eccleſiæ, quas deſcripſit Democ. de ſacr. Miſſæ hic ponitur decimus tertius eius ciuitatis epiſcopus, Proſperi ſucceſſor, ad quem extat ep. Sidon. Apollinaris 15. li. 9.

[f] Laurentij epiſcopi.] Huius egregia facta proſecutus eſt Beda in hiſtoria de geſt. Angl. lib. 2. cap. 4. 6. & 7. vbi, hac illum die ex vita migraſſe teſtatur. Narratur autem in catal. ſcriptorum Britanniæ, ſcriptam fuiſſe vitam eius à Gothzelino monacho S. Bertini. Agit. de eodem Trith. de vir. illuſtr. ord. S. Benedict. libro 4. cap. 49. claruit circa annum Domini 620.

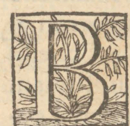
xxvij. F — Tertio nonas Febr. Luna. 3

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4			

SEBASTÆ in Armenia paſſio ſancti Blaſij [a] epiſcopi & martyris, qui multorum patrator miraculorũ, ſub Agricolao præſide poſt diutinam cæſionem, atque in ligno ſuſpenſionem, vbi ferreis pectinibus carnes eius diruptæ ſunt; poſt teterrimum carcerem, & in lacum demerſionem, vnde ſaluus exiuit, iubente eodem iudice vna cum duobus pueris capite trũcatur. Ante eum verò ſeptem mulieres, quæ guttas ſanguinis eius defluentes, dum torqueretur, colligebant, deprehenſæ quòd eſſent Chriſtianæ, poſt dira tormenta gladio percuſſæ ſunt. In Africa ſancti Celerini [b] diaconi, qui decem & nouem dies cuſtodia carceris ſeptus, in neruo [c] & ferro, varijſque pœnis glorioſus fuit Chriſti confeſſor: & dum inexpugnabili firmitate certaminis ſui aduerſarium vicit, vincendi cæteris viam fecit. Item ſanctorum martyrum Laurentini [d] eius patrui, Ignatij auunculi, & Celerinę [e] auię, qui antea martyrio coronati fuerãt: de quorũ omnium glorioſis laudibus extat beati Cypriani epiſtola. Ibidem ſanctorũ martyrum Felicis [f], Symphronij, Hippolyti, & ſociorum. In oppido Vapingo ſanctorum Tigidis & Remedij epiſcoporum. Lugduni ſanctorum Lupicini [h] & Felicis itidem epiſcoporum. Eodem die ſancti Anſcharij [i] Bremenſis epiſcopi, qui Sueuos & Danos ad fidem Chriſti conuertit.

FEBRVARII 3.

BLASII epiſc. [a]] Agũt de eodẽ hac die Beda & alij, Gręci autem vndecima huius menſis. Huius martyrij ac ſociorum eius acta Metaphraſtes paraphraſticè proſecutus eſt: quæ etiam deſcripſit Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. Habemus eorundem Latina exemplaria peruetuſta, quæ in quibuſdam eccleſijs legi conſueuerunt, quibus ipſorum res geſtæ fuſiùs explicantur, tempuſque perſecutionis deſcribitur, videlicet ſub Diocletiano Imp. quod quidem in Metaphraſte deſideratur, Mombrit. præterea recitat eorundem acta tom. 1. & alij plerique. Mentio habetur de eodem S. Blaſio epiſcopo in actis ſanctorum martyrum Euſtratij, Auxentij, & ſociorum in fine. habes ea ex Metaphraſte apud Surium, tom. 6.

[b] Celerini.] De eodem Beda, ac cæteri Latinorum hac die. Pluribus de ipſo Cyprianus epiſt. 16. 23. 34. Cenſetur hic idem Celerinus cum eo, de quo ſcribit Cornelius Papa ad Fabium Antiochenum epiſcopum. Extat epiſtola apud Euſebium hiſtor. lib. 6. c. 35. vbi eum præclaro hoc ornat elogio: Celerinus vir, qui Dei clementia adiutus, omnia tormentorum genera maxima tolerãtia pertulerat, & corporis imbecillitate, vi ac robore fidei confirmata, ſtrenuè ac viriliter de aduerſario victoriam reportauerat, &c. Erat hic enim optimè notus Cornelio Papæ: nam ei Cyprianus ad ipſum dabat Romam litteras, vt conſtat ex libro de Rom. Pontific. in Cornelio, & ex Cyprian. epiſt. 16. Fungebatur etenim Celerinus apud Cyprianum munere tabellarij, vel potius dicam legati. Moris enim erat, cùm epiſcopus ad epiſcopũ ſcriberet, nõ cuilibet ignoto homini litteras credere, ſed tantùm alicui eccleſiæ miniſtro, cuius fides & probitas eſſet in omnibus explorata. Huiusquidem rei cùm innumera exempla ſuppetant, ſatis ſit allegare teſtimonium eiuſdẽ Cypriani in epiſtola 24 cùm ait: Vrgente cauſa, Clero in vrbe conſiſtenti litteras me miſiſſe ſciatis: & quoniam oportuit me per clericos ſcribere (ſcio autem noſtros plurimos abſentes eſſe, paucos verò, qui illic ſunt, vix ad miniſterium quotidiani operis ſufficere) neceſſe fuit nouos aliquos conſtituere, qui mitterentur. Feciſſe me autẽ ſciatis lectorem Saturum, & hypodiaconum Optatum confeſſorem, &c. Extat egregia huius Celerini epiſtola ad Lucianum apud Cyprian. 21. edit. Pamel. rurſus alia Luciani ad ipſum ſcripta 22.

[c] In neruo.] Eſt neruus ferreum vinculum, quo pedes impedirentur. Quo etiam & ceruices implicarẽtur, vt Feſtus eſt auctor: ſunt de his apud Plautum nonnulla exempla. Item & Iſidorus lib. 9. origin. Neruus eſt, inquit, vinculum ferreum, quo pedes vel ceruices impediuntur. Eſt de neruo apud Gellium libro 11. cap. vltimo feſtiua Catonis ſententia, qua dicere ſolebat: Priuatorum fures in neruo & compedibus ætatem agunt: publici in auro & purpura viſuntur.

[d] Laurentini & ſociorum.] De his etiam Beda ac cæteri. Horum meminit S. Cyprianus epiſtola 34. aitque, ſe horum annuam agere commemorationem, ſicut & cæterorum martyrum. Sunt hæc eius verba: Sacrificia pro eis ſemper (vt meminiſtis) offerimus, quoties martyrũ paſſiones & dies anniuerſaria cõmemoratione celebramus. At quòd dicit, pro eis offerre, non ſic accipias, quaſi pro eis orarent ſacrificantes: Sed quòd in eorum commemorationem ſacra agerent; vt declarat Auguſtinus Serm. 17. de verb. Apoſt. cap. 1. & in Ioannem tract. 84.

[e] Celerinæ auiæ.] Erat in Africa illuſtris memoria S. Celerinæ, de cuius baſilica habetur mentio in titulo ſermonis 236. S. Auguſt. de temp.

[f] Felicis & ſoc.] Reſtituti ſunt hi omnes ex vetuſtiſſimo cod. manuſcrip. monaſterij ſancti Cyriaci in Thermis.

[g] Tigidis & Remedij epiſcoporum.] Agit de his Vſuar. etiam, aſtipulantur vet. manuſcript.

[h] Lupicini & Felicis epiſcoporum.] Beda de Lupicino tantùm, de quo etiam Wandelbertus. Ponitur hic Lugdunenſis eccleſię epiſcopus 24. vel 28. ſecundùm diuerſas tabulas, quas deſcripſit Democh. Felix autem cùm in illis non inueniatur, alterius ciuitatis epiſcopus exiſtimatur.

[i] Anſcharij epiſcopi.] Scripſit eius inſignia facta Rempertus eius diſcipulus, ac in eandẽ ſedem epiſcopus ſucceſſor. Plura etiã de eo habẽtur in vita eiuſdẽ Remperti, quam habet Sur. to. 1. die 4. Febr. Itẽ Albert. Crant. in hiſt. eccl. Saxon. lib. 20. & in Sax. li. 2. c. 25. & 29. & Trithe. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 4. c. 84. Ordinatus hic fuit epiſcopus Bremenſis an. à Chriſto Dño 833. temporib. Gregorij 4. Rom. Pont. qui ad eundẽ miſit pallium; & (vt Trithemius ait) à Sergio Papa ſecundo in Archiepiſcopũ ſublimatus eſt Bremẽſis eccleſiæ, cùm antea Hamburgenſis fuiſſet cõſecratus epiſcopus.

4 — Pridie nonas Februarij. Luna. 5 — C xxvj 25

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
23	24	25	26	27	28	29	1	30	1	2	3	4	5			

ROMÆ ſancti Eutychij [a] martyris, qui illuſtre martyrium conſummauit, ſepultuſq; eſt in cœmeterio Calliſti: cuius ſepulchrum ſanctus Damaſus Papa verſibus exornauit. Foroſempronij ſanctorum martyrum Aquilini [b], Gemini, Gelaſij, Magni, & Donati. Thmuis in Ægypto, paſſio beati Philææ [c] eiuſdem ciuitatis epiſcopi, & Philoromi tribuni militum, qui in perſecutione Diocletiani cùm à cognatis & amicis ſuaderi non poſſent

vt ſibi parcerent, ambo datis ceruicibus palmas à Domino meruerunt: cum quibus etiam innumera multitudo fidelium ex eadem vrbe, paſtoris ſui ſequens exemplum, martyrio coronata eſt. Eodem die ſancti Remberti[d] Bremēſis epiſcopi. Trecis ſancti Auentini[e] confeſſoris. Peluſij in Ægypto ſancti Iſidori[f] monachi, meritis & doctrina conſpicui. Eodem die ſancti Gilberti[g] confeſſoris.

FEBRVARII 4.

EVTYCHII.[a]] Reſtitutus eſt ex antiquis monumentis. Huius cùm acta exciderint, libuit ſaltē eius epitaphium, cuius hîc habetur mentio, à Damaſo Papa ſcriptum, recitare, quo martyrij eius cognitio habeatur. Extat inciſum in tabula marmorea in eccleſia ſancti Sebaſtiani ad cœmeterium Calliſti, via Appia. Eſt huiuſmodi:

Eutychius martyr crudelia iuſſa tyranni,
Carnificumq; vias pariter tunc mille nocendi
Vincere quòd potuit, monſtrantis gloria Chriſti;
Carceris inluuiem ſequitur noua pœna per artus:
Teſtarum fragmenta parant, ne ſomnus adiret.
Bis ſeni tranſiere dies, alimenta negantur.
Mittitur in barathrum ſanctus, lauat omnia ſanguis
Vulnera quæ intulerat mortis metuenda poteſtas.
Nocte ſoporifera turbant inſomnia mentem.
Oſtendit latebra inſontis quæ membra teneret.
Quæritur, inuentus colitur, fouet, omnia præſtat.
Expreſſit Damaſus: meritum venerare ſepulchrum.

Corpus ſancti Eutychij è dicto cœmeterio Calliſti tranſlatum eſt ad baſilicam ſancti Laurentij, in Damaſo dictam, ad Theatrum Pompeij.

[b] Aquilini & ſoc] De his etiam hac die Beda, Vſuardus, & vet. manuſcript. ex quibus in veriorem lectionem textus eſt reſtitutus, qui dicebat: Romæ in Foro Sempronij, &c. Nam ex Foris Romæ poſitis, quæ decem & nouem numerantur, nullum ex illis Sempronij dicebatur. Cùm itaque in vetuſtioribus codicibus abſque Romæ nomine ſic tantùm legeretur: In Foro Sempronij; cumque & Beda etiam ita legeret: in hunc modum eſt germana lectio reſtituta. Optimè nota eſt ciuitas in Vmbria Foroſempronium dicta, cuius & meminit Plinius lib. 3. cap. 14 & alij. Agit de iiſdem martyribus Wandelbertus in ephemerid. & Petrus in catal. lib. 3. cap. 82.

[c] Philææ & Philor.] Beda item hac die, ac cæteri omnes. Porrò martyrij acta Philææ & Philoromi ſcribit Euſebius hiſt. lib. 8. cap. 10. & 11. Paſſi ſunt hi anno primo perſecutionis Diocletiani Imperatoris, vt idem auctor teſtatur lib. 8. c. 12. in fine. De iiſdem alij complures agunt, quos omittimus referre, cùm omnes eadem ex eodem auctore deſcripſerint.

[d] Remberti epiſcopi.] Huius res geſtas ex antiquis eius eccleſiæ monumentis edidit Surius tomo 1. hac die. S Bauo Abb. Corbeienſis ſcripſit ſancti viri inſigne miraculum, quod inuenies apud Albertum Crant. qui plura habet de Remberto in hiſt. eccleſ. Saxon. lib. 2. cap. 2. 10 & 11. Succeſſit hic ſancto Anſchario, de quo pridie huius diei. Claruit ſub Ludouico Pio Imper. & eius filiis. Accepit hic pallium à Nicolao primo Romano Pont. exceſſit ex hac vita anno Domini 888. vt idem auctor teſtatur.

[e] Auentini.] Irrepſerat huic nomen epiſcopi, ſicut etiam apud Vſuardum in prima editione Molani; qui in ſecunda id emendauit, auctoritate (vt apparet) Gregorij Turonenſis, qui in libro de gloria confeſſ. cap. 68. Non dicit ipſum fuiſſe Trecenſem epiſcopum, ſed miniſtrum ſancti Lupi Trecenſis epiſcopi. Cui veritati adſtipulantur etiam tabulæ epiſcoporum eius Eccleſiæ, quas Democr. edidit lib. de ſacrif. Miſſæ. In quibus ſanè nullus eius nominis legitur Trecenſis epiſcopus.

[f] Iſidori] Græci etiam de eodem hac die in Menologio. Scribit de Iſidoro Peluſiota Euagrius ſcholaſt. libro 1. cap. 15. Suidas, Photius in bibl. & Niceph. hiſt. lib. 14. cap. 28 30. & 53. Fuit hic ſancti Ioannis Chryſoſtomi diſcipulus, & celebris inter eccleſiaſticos ſcriptores Græcos. Extant eiuſdem Iſidori Peluſiotæ tres libri epiſtolarum, nuper à Billio Latinitate donati, & Pariſiis impreſſi. Claruit temporibus Theodoſij iunioris, multa nobilia relinquens poſteris & ſanctitatis & ſcriptorum monumenta. Huius Iſidori eſt aurea illa ſententia prædicata in concilio 2. Nicæno, act. 1. qua dicitur: Templi nulla ratio, quod non ornatur imagine. eandem etiam S. Ioannes Damaſcenus exſcripſit lib. 3. de imaginibus.

[g] Gilberti, aliàs Giliberti.] Fuit is fundator nobilis monaſterij Gemblacenſis. Wicbertum hunc vocat Sigebertus, quem è vita migraſſe ait anno Domini 962. De eodem Petrus in catalog. libro 3. cap. 83.

Nonis

5 Nonis Februarij. Luna. A xxiiij. xxv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	1	2	1	2	3	4	5	6

CATANÆ in Sicilia natalis ſanctæ Agathæ[a] virginis & martyris, quæ temporibus Decij Imperatoris ſub Quinctiano iudice poſt alapas & carcerem, poſt equuleum & torſiones, poſt mamillarum abſciſſionem, poſt volutationem in teſtulis & carbonibus, tandem in carcere Deum precando conſummata eſt. In Ponto commemoratio plurimorum[b] ſanctorum Martyrum, quorum alij in perſecutione Maximiani plūbo liquenti perfuſi, alij acutis arundinibus in vnguibus cruciati, ac multis horrendis tormentis vexati, iiſdemque ſæpiùs iteratis, palmas à Domino & coronas illuſtri paſſione meruerunt. Alexandriæ ſancti Iſidori[c] martyris, qui in perſecutione Decij à Numeriano exercitus duce pro fide Chriſti capite cæſus eſt. Viennæ beati Auiti[d] epiſcopi & confeſſoris, cuius fide, induſtria, atque admirabili doctrina ab infeſtatione Arianæ hæreſis Galliæ defenſæ ſunt. Brixinone ſanctorum epiſcoporum* Genuini[e] & Albini, quorum vita miraculis extitit glorioſa.

* Ingenuini.

FEBRVARII. 5.

AGATHÆ.] Beda ac cæteri Latinorum, nec non & Græci in Menologio de eadem agunt hac die. Eius præclara acta tam Latinis quàm Græcis fuere notiſſima; ea etenim Græcis edidit Metaphraſtes, quæ Latina reddita habet Lipom. tomo 5. & Sur. to. 1. Ipſa autem Latina exemplaria reperiuntur in vetuſtis codicibus, qui vſui erant eccleſiis, quos & Paſſionaria, ſeu Sanctoralia vulgò appellabant. Habemus in noſtra bibliotheca in vno eorum eiuſdem Agathæ acta cum die & conſſ. annotata. Paſſa nimirum fertur hac die, Decio tertiùm cōſule. Numeratur in Faſtis Onufrij hic annus à Chriſto 252. cùm Cornelius Papa Romanæ eccleſiæ præeſſet: ex quibus ſanè Beda & alij emendandi ſunt, qui eam dicunt paſſam temporibus Diocletiani Imper. Scripſit præterea de eius die natali ſacrum hymnum S. Damaſus Papa. Incipit: *Martyris ecce dies*, &c. Habetur in collectaneis poëtarum Chriſtianorū. Duo inſuper hymni ſcripti leguntur in Breuiario Toletano S. Iſidori, quibus canuntur eius triūphi: Meminit eiuſdem Venant. Fortun. in carmine de gaudiis vitæ æternæ, & lib. 8. in carm. de virginitate; itemque Aldelmus in lib. de laude virginit. In Vrbe natalis eius ſolenniter agi conſueuit: nam in ſacramentario ſancti Gregorij ſpecialis eius diei præfatio legitur. Erat in Vrbe, & hactenus permanet celebris memoria ſanctæ Agathæ in Suburra dicta, cuius meminit S. Gregorius in regiſtro lib. 3. epiſt. 19. quam olim ab Arianis vindicatam idem S. Gregorius Catholico cultui mancipauit, vt ipſe ſcribit lib. 3. dialog. ca. 30. Hadrianus Papa in epiſtola ad Carolum Magnum Imp. de imagin. affirmat, eandem fuiſſe à ſancto Gregorio picturis ſacris ornatam, diuerſis (vt ait) hiſtoriis tam in muſiuo, quàm in coloribus. Porrò illis temporibus, quibus Gothorum illuſtres viri ciuitate Romana donati, ibidem conſulatus, & præfecturas geſſerunt: ea eccleſia peculiari vſui Gothorum ceſſit, quorum Ricimer conſularis vir potentiſſimus, gener Anthemij Auguſt. illum locum marmorum cruſtis, & nobilibus picturis muſiuo opere intextis, quibus ſacroſanctæ Saluatoris & duodecim Apoſtolorum imagines exprimuntur, magnificētiſſimè ornauit. Declarat id enim vetus inſcriptio, quæ ibidem in abſide his verbis legitur: FL. RICIMER V. I. MAGISTER VTRIVSQVE MILITIÆ PATRICIVS ET EXCONS. ORD. PRO VOTO SVO ADORNAVIT. Poſt hæc autem cùm reges Gothi, iidemque Ariani Romæ regnarent, illorum

ſacer-

ſacerdotes eandem ſibi, vt propriam, quaſi hæreditario iure vindicarunt, tenueruntque, donec Roma & Italia pulſi ſunt.

[b] Plurimorum ſanctorum martyrum.] Horum certamina egregia ſummatim complexus eſt Euſeb. hiſt.lib. 8.c. 24. narrans paucis illorum ſæuiſſimos cruciatus; paſſoſque refert, anno nono perſecutionis Dioclet. & Maxim. Impp.

[c] Iſidori mart.] Agunt de eo hac itẽ die Græci in Menologio. paſſus traditur ſub Decio Imper. extant eius acta apud Metaphraſtẽ, quæ & deſcripſit Lipom. to. 5. & Sur. to. 1. hac die.

[d] Auiti epiſc.] De eo etiam Beda, ac cæteri hac die. Hic Alcimus Auitus dictus eſt: pluribus agit de ipſo Ado eiuſdem Viennenſis ſedis epiſc. in chron. an. 492. Iſidorus de vir. illuſtr. cap. 23. Gregor. Turonen. de geſtis Franc. lib. 2. cap. 34. & alij. Interfuit Auitus, ſubſcripſitque concilio Epaunenſi, citatur in Concil. Turonen. ſecundo can. 21. & 22. meminit eiuſdem Sidon. lib. 8. epiſt. 11. ad Lupum. Nec non Ennodius in vita ſancti Epiphanij epiſcopi Ticinenſis fuſius ſcripta. Extat eius ſepulchri epitaphium carmine ſcriptum. Vbi in fine hæc leguntur ſoluta oratione: Claruit ſub Zenone & Anaſtaſio Impp. ſepultus in monaſterio ſanctorum Petri & Pauli apud ſenatoriam Viennenſium vrbem. Extãt eiuſdem egregij auctoris quinque libri carminum, quibus ſacram Geneſim verſu heroico cecinit; liber inſuper de laude caſtitatis ad Fuſcinã ſororem; nec non etiam Homilia de inſtitutione Rogationũ. Habemus inſuper nobile monumentum ſanctiſſimi viri, epiſtolam manuſcript. ad Hormiſdam Papam, datam tertio kal. Februarij, conſule Agapito. Eſt eius exordium: Dum religionis ſtatui, &c. itemque eiuſdem Hormiſdæ ad eundem redditam epiſtolam ſub eodem conſulatu xv. kalend. Martij, incipit: Qui de his, quæ ad diſciplinam Catholicam pertinent, &c. Intexuimus eas integras in Annalib. eccleſ. Eiuſdem nominis Auitus epiſcopus Aruernorum doctrina pariter & pietate inſignis claruit circa an. Domini 580. Sub Chilperico rege Franc. qui vt ſcribit Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 5 cap. 11. omnes Iudæos Aruernis conſiſtentes ſupra quingentos conuertit ad fidem Chriſti. ad hunc extant duo epigrammata Venantij Fortunati li. 3. quibus auctor immenſas eius laudes celebrat. Sæpius de eo Greg. Turonen. tam libro de gloria martyrum, quàm de gloria confeſſor. meminit de eo cùm de Aruernenſi eccleſia habet ſermonem, quod frequenter accidit.

[e] Genuini, & Albini epiſcoporum.] Aliqui codices pro Genuino legunt Ingenuinum, cuius meminit Paulus Diaconus de geſtis Longob. lib. 3. cap. 12. Scripſit eius vitam Barthol. Tridentinus. De Genuino & Albino ſimul Petrus in Catal. li. 3. cap. 85. Fuit prior epiſcopus Sabionenſis, qui cùm temporibus Longobardorum in exilium pulſus eſſet, ibi mortuus eſt; corpus autem eius Brixinonem tranſlatum eſſe, aſſociatumque S. Albino epiſcopo Brixinonenſi, vt idem auctor teſtatur.

xxiij. B **Octauo idus Febr. Luna.** 6

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
25	26	27	28	29	1	2	3	2	3	4	5	6	7			

ÆSAREÆ in Cappadocia natalis ſanctæ Dorotheæ[a] virginis & martyris, quæ ſub Sapricio illius prouinciæ Præſide primum equulei extenſione vexata, dehinc palmis diutiſſimè cęſa, ad vltimum capitali ſententia punita eſt: in cuius confeſſione Theophilus quidam ſcholaſticus ad Chriſti fidem conuerſus, & mox equuleo acerrimè tortus, nouiſſimè gladio cæſus eſt. Eodem die ſanctorum martyrum Saturnini[b], Theophili, & Reuocatæ. Emeſſæ in Phœnicia ſancti Siluani[c] epiſcopi, qui cum eidem eccleſiæ annis quadraginta præfuiſſet, ſub Maximino Imperatore vnà cum duobus aliis obiectus feris, membratimque diſcerptus, martyrij palmam accepit. Aruernis in Gallia ſancti Antholiani[d] martyris. Eodem die ſanctorum epiſcoporũ Vedaſti[e] & Amandi[f] quorum vita & mors plurimis miraculis extitit glorioſa: è quibus prior Atrebatẽſium, alter verò Traiectenſiũ rexit eccleſiã. Bononiæ S. Guarini[g] epiſcopi Cardinalis Præneſtini, vitæ ſanctitate conſpicui.

OROTHEÆ.] De ipſa etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij: Beda addit Chriſtianam, ſeu Chriſtetã & Calliſtam martyres; quas, cùm excidiſſent à fide, Dorotheę monitis, audacioribus animis iterato certamine, igne fortiores inuẽtas, corona martyrij decorauit. Porrò Dorotheæ res geſtas & ſociarum ſacer hymnus celebrat, qui exſtat in Breuiario Toletano: deſcribit etiam eius acta Aldelmus libro de laude virginit. Thomas de Chempis de eadem martyre ſermonem habuit: Mombrit. inſuper tomo 1. Recitat eius res geſtas item Sur. tom. 1. Aliam ab iſta Dorotheam fuiſſe conſtat eam cuius Ruſinus meminit lib. 8. ſuæ paraphraſis ad Euſeb. cap. 17. Licet Euſebius ſcribens eius hiſtoriam libro 8. c. 27. nomen non exprimat.

[b] Scholaſtici.] Qui dicti ſint Scholaſtici, habes ex Tacito, libro de orat. & alijs. Eo nomine nuncupati ſunt rhetores, & declamatores litium fictarum, qui deinde tranſeunt ad tractandas veras: in eadem ſententia Plinius libro 4. epiſt. 3. ad Nepotem; vbi ait eoſdem à fictis litibus tranſire ad cauſas centumvirales, quas in Baſilicis orabant, ſpectante populo: de ijſdem eodem libro epiſt. 14. ad Maximum, & epiſt. 18. ad Mauricum. Ante ipſum Seneca in lib. declamat. & lib. controuerſ. Talis erat ſanctus Hieronymus, dum adhuc iunior Romæ eſſet, vt ipſe teſtatur his verbis: Aliquoties cùm adoleſcentulus Romæ controuerſias declamarem, & ad vera certamina fictis in litibus exercerer, currebam ad tribunalia iudicũ, &c. Hæc ipſe in comment. in epiſt. ad Galat. cap. 2. Scholaſtici etiã ipſi Aduocati dicti reperiuntur: ſic in Concil. Sardic. cap. 13. & l. 2. C. De lucris aduoc. lib. 12. & l. 1. de concuſſion. aduocat. Cod. Theod. & Syneſ. epiſt. 1. & 2. ad Domitianum Scholaſt. Dicere ſcholaſticè, idem eſt quod rem aliquam rhetoricè pertractare: ſic Gennad. de vir. illuſtr. in Saluiano: & Greg. in regiſtro libro 7. epiſt. 63. Verùm hodie ſcholaſticè dicere, idem eſt quod rem per controuerſiam diſputare, vnde & Theologi Scholaſtici illi ſunt dicti, qui res diuinas logicè diſputando perquirunt, idq; non impropriè: nam ſcholas pro controuerſijs, ſeu diſputationibus Cicero libro primo Tuſcul. vſurpaſſe videtur, cùm ait: Dierum quinque ſcholas (vt Græci appellant) in totidem libros contuli. Scholares autem etſi à ſcholis dicti ſint, non tamen ijdem qui Scholaſtici: dicebantur enim ſcholæ cuiuſque ordinis claſſes: erant ſcholæ militiæ caſtrenſis, & militiæ palatinæ, quarum eſt frequens mentio in Cod. Theod. & (vt mittamus dicere de ſcholis ludi litterarij) erant & ſcholæ eccleſiaſticæ diuerſi ordinis; vt ſchola cantorum, cuius frequens eſt mentio apud veteres qui agunt de diuinis officijs; ſchola notariorum, ſchola ſubdiaconorum, quarum meminit ſanctus Gregorius in regiſt. lib. 7. epiſt. 17. & aliæ diuerſorum ordinum, à quibus & ſcholares dicti, non ſcholaſtici: ſicque intelligas locum illum in actis martyrij S. Cypriani, in fine, cùm hæc habet: Inde cum cereis & ſcholaribus in atea cuiuſdam Candidi procuratoris cum magno triumpho ſepultũ eſt, &c. Scholares enim appellat auctor diuerſarum claſſium clericos.

[c] Saturnini & ſoc.] De his etiam vet. manuſcripti atque recentiores.

[d] Siluani epiſcopi.] Græci etiam de eodem Siluano agunt hac die in Menologio. Eius res geſtas habet Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 25. & lib. 9. c. 5. & Niceph. lib. 9. c. 16. & 27. Ex quibus cæteri.

[e] Antholiani.] De eodem Beda, Vſuard. & alij. De eius corporis inuentione Gregor. Turonen. de glor. mart. c. 65. & hiſt. Franc. lib. 1. c. 33. Acta tam ipſius quàm aliorum martyrum Aruernenſium, ſcripta eſſe à ſancto Proiecto epiſcopo Aruernenſi, Molanus teſtatur: ea nondum vidi.

[f] Vedaſti.] Beda item ac cæteri. Huius egregia facinora ſcripſit Albinus Flaccus, quæ deſcripta habentur apud Sur. to. 1. Miracula ipſius feruntur ſcripta ab Aimone. Fuit hic ordinatus epiſcopus à S. Remigio Rhemenſi epiſcopo, an. Domini 542. Sedit vſque ad annum 570. quo ex hac vita migrauit, vt ſcribit Sigebert. in chron. Celebris eſt memoria monaſterij S. Vedaſti Atrebatenſis, multorum ſcriptorum monumentis conſignata.

[g] Amandi.] De eo etiam ijdem qui ſuprà, Beda ac ceteri. Huius vitæ acta (vt auctor eſt Sigeber. de vir. illuſt. cap. 106.) ſcripſit metro Milo monachus monaſterij ſancti Amandi, ſcientia clarus; ſed non apparent: exſtãt autem eadem ſoluta oratione, quæ eidem Miloni tribuuntur; habet ea Surius tomo 1. hac die. Plura de eodem ſcripta ſunt à Nothgero, epiſcopo Leodienſi, in vita ſancti Landoaldi, quam recitat Surius tomo 2. die 19. Martij. ibi de acceſſu eius ad S. Martinum Rom. Pont. & alijs: pluribus item de eo in vita ſancti Bauonis apud Surium tomo 5. Oct. 1. in actis S. Giſleni; ibi de eius obitu, & de viſione tunc oſtenſa S. Aldegundi. De eadem apud eundem Surium tomo 5. die nona Octobris. Sigebertus in chron. eum natum ſcribit anno Domini 571. obijſſe verò anno 661. nonageſimum ſuę ætatis annum agentem. De eo Tritthem. item de vir. illuſtr. Ord. ſancti Benedicti lib. 3. cap. 4. & libro 4. cap. 135. Et Molanus in Indic. ſanctorum Belg. Ad hunc Amandum exſtat ſancti Martini Papæ epiſtola, quam inuenies tomo 2. Conciliorum.

[h] Guarini epiſc.] De eo tabulæ eccleſiæ Bononienſis. Vitam eius ſcripſit Auguſtinus Ticinenſis, quæ exſtat apud Surium tomo 7. vbi legitur, eum eſſe creatum epiſcopum Præneſtinum à Lucio ſecundo Romano Pontifice.

xxij. C Septimo idus Februarij. Luna. 7

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
26	27	28	29	1	2	3	4	3	4	5	6	7	8			

AVGVSTÆ in Britannia natalis beati Auguli[a] epiſcopi, qui ætatis curſum per martyrium explens, æterna præmia ſuſcipere meruit. In Phrygia ſancti Adauci[b] martyris, qui ex Italia genere clarus, & omni ferè dignitatum gradu ab Imperatoribus honoratus, dum adhuc Quæſtoris officio fungeretur, martyrij corona pro fidei defenſione dignatus eſt. Item plurimorum ſanctorum[c] martyrum vrbis vnius ciuium, quorum dux erat idem Adaucus; qui cùm omnes Chriſtiani eſſent, & conſtanter in fidei confeſsione perſiſterent, à Maximino Imperatore igne conſumpti ſunt. Heracleæ ſancti Theodori[d] ductoris militum, qui Licinio imperante, poſt multa tormenta truncatus capite, victor migrauit in cælum. In Ægypto ſancti Moyſis[e] epiſcopi venerabilis, qui primùm in eremo vitam ſolitariam duxit; deinde, petente Mauuia regina Saracenorum, epiſcopus factus, gentem illam ferociſsimam magna ex parte ad fidem conuertit, & glorioſus meritis quieuit in pace. Lucæ in Tuſcia depoſitio ſancti Richardi[f] regis Anglorum. Bononiæ ſanctæ Iulianæ[g] viduæ.

FEBRVARII 7.

[a] AVGVLI epiſc.] De eo hac die Beda, Vſuardus, Ado, Vvandelbertus, & Petrus in catal. libro 3. cap. 105. Quo autem tempore paſſus ſit, hactenus mihi obſcurum.

[b] Adauci.] Fuit hic genere Italus, apud Imperatorem inter primos adnumeratus, paſſuſque eſt anno octauo perſecutionis Diocletiani Imperatoris. Scribit eius res geſtas Euſebius hiſtor. libro 8. cap. 23. ex quo Niceph. lib. 7. cap. 10. qui eum Adauctum appellat.

[c] Plurimorum ſanctorum martyrum.] Eorundem certamen deſcribit Euſebius libro 8. cap. 23. & Niceph. lib. 7. cap. 10. Horum meminit Lactantius libro 5. cap. 11. dum Gentilibus ſuam ipſorum exprobrat ſæuitiam, aitque: Vnus in Phrygia vniuerſum populum cum ipſo pariter conuenticulo concremauit, &c.

[d] Theodori duct.] Græci etiam de ipſo agunt hac die in Menologio, feſtumque diem celebrant, vt conſtat ex Nouel. conſtit. Emmanuelis Imper. quam habes apud Theod. Balſ. in Nomoc. Photij tit. 7. cap. 1. Alius eſt item Theodorus, qui ad differentiam huius, cognomẽto dictus eſt Tyro, de quo pluribus acturi ad diem 9. Nouemb. Ob nominis tamen cõuenientiam alter pro altero acceptus aliquando reperitur. Huius res geſtas ab Augaro quodam, qui ſpectaculo præſens fuit, conſcriptas recitat hac die Metaphraſtes, quæ retulit Lipom. in tomo 5. & Surius in tomo 1.

[e] Moyſis epiſcopi.] De eodem Beda, ac cęteri Latinorum. Proſecuti ſunt autem res geſtas ipſius in primis Rufin. hiſt. lib. 2. c. 6. Socrat. lib. 4. c. 29. Sozom. hiſt. lib. 6. c. 38. Theodoretus libro 4. cap. 2. Huius Moyſis alumni fuerunt Chriſtiani illi qui ſub eadem Mauuia regina Conſtantinopolitanam ciuitatem poſt Valentis Imp. interitum à Gothis obſeſſam, quaſi diuinitus miſſi, liberauêre, vt ſcribit Socrat. hiſt. lib. 5. cap. 1. & Sozom. lib. 7. cap. 1. Fuit & alius Moyſes anachorita, Æthiops dictus, de quo Græci in Menologio 28. Auguſti.

[f] Richardi Regis.] Huius res geſtas deſcripſit Sur. to. 1. hac die. Vixit tẽporibus Zachariæ Papæ; qui ſedere cœpit anno Domini 741.

[g] Iulianæ.] De eadem tabulæ eccleſiæ Bononiẽſis. Iulianam viduam laudibus cumulat S. Ambroſius in exhortat. ad virgines; ſed illa (vt appareret) Florẽtiæ nobiliſſima femina claruit, quæ erexit illic illuſtrem baſilicam, quam S. Ambroſius dedicauit, locupletauitque ſacris reliquiis S. Agricolæ martyris, quas Bononia ſecũ tulerat. Floruit iiſdem ferè temporibus Iuliana Romana clariſſima femina, filia S. Probæ, & mater S. Demetriadis ex illuſtri Aniciorum familia; ipſaque non minus ſanctorum Patrum præconio commendata; laudat enim eam S. Hieronymus ſcribens ad Demetriadem epiſt. 8. Innocentius Rom. Pont. ad eandẽ epiſt. 13. S. Auguſtin. epiſt. 43. & 179. ac denique Ioannes Chryſoſt. ſcribens ad eam ipſam epiſt. 169. qua legatos à ſe Romam ad Innocentium Papam miſſos commendat. Dicta eſt hæc Tyrannia Anicia Iuliana, vxor Q. Clodij Hermogeniani Olybrij V.C. vt produ͂t antiquæ inſcriptiones marmoribus inciſæ, quas deſcripſimus in Annal. eccleſ. Eiuſdẽ familiæ & nominis claruit Conſtãtinopoli Iuliana, inſigni pietate mulier, tẽporibus Iuſtini ſenioris Imp. cuius habemus manuſc. epiſt. ad Hormiſdam Rom. Pon. quam etiam intexuimus in Annal. eccleſ.

8 Sexto idus Februarij. Luna. D xxj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
t	u	A	B	C	D	E	F	F	G	H	M	N	P			
27	28	29	1	2	3	4	5	4	5	6	7	8	9			

ROMÆ ſanctorum martyrum Pauli[a], Lucij, & Cyriaci. In Armenia minori natalis ſanctorum martyrum Dionyſij[b], Æmiliani, & Sebaſtiani. Alexandriæ paſſio ſanctæ Cointhæ[c]* martyris, tempore Decij Imperatoris: quam pagani correptam, ad idola perducentes, adorare cogebãt; quod cùm illa execrans recuſaret, pedes eius vinculis innectentes, & eam per plateas ciuitatis trahentes, horrendo ſupplicio diſcerpſerunt. Conſtantinopoli natalis ſanctorum martyrum monachorum[d] monaſterij Dij[e], qui ob defenſionem fidei Catholicæ, cùm ferrent litteras ſancti Felicis papæ aduerſus Acacium, diriſſimè cæſi ſunt. In Perſide commemoratio[f] ſanctorum martyrum, qui ſub Cabade rege Perſarum ob Chriſtianam fidem diuerſis ſupplicijs necati ſunt. Papiæ ſancti Iuuentij epiſcopi[g], qui ſtrenuè in Euangelio laborauit. Mediolani depoſitio ſancti Honorati[h] epiſcopi & confeſſoris. Virodunt in Gallia ſancti Pauli[i] epiſcopi, miraculorum gloria illuſtris.

*Quintæ.

FEBRVARII 8.

[a] PAVLI & ſoc.] Reſtituuntur ijdem ex ſæpius citato vet. manuſcrip. Martyrologio monaſterij S. Cyriaci. Vbi cùm nec tempus, quo paſſi ſunt hi, vel alij, qui ibidem habentur martyres, exprimatur; quis mirari non debet: nam S. Gregorius Papa ad Eulogium ſcribens epiſt. 29. lib. 7. indict. 1. dum de Romano Martyrologio, quod vſui erat, meminit; ait, nomina, loca, & diem paſſionis, in eo poſita haberi; de tempore autem nihil teſtatur.

[b] Dionyſij & ſoc.] Agunt de his hac item die Vſuar. Ado, Vvandelb. conſentiuntq; vet. manuſc.

[c] Cointhæ, aliàs Quintæ.] De eadem Beda hac die, ac cæteri Latinorum. Scribit certamẽ eius Dionyſius Alexandrinus ad Fabium epiſcopum Antiochenum, apud Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 34. & Niceph. ex eodem auctore libro 5. c. 30.

[d] Martyrum monachorum.] De his Nicephorus hiſt. lib. 16. c. 17. in fine ex Baſilio Cilice. Extant Felicis Papæ litteræ de anathemate Acatij epiſcopi Conſtantinopolitani, poſt legationem Vitalis & Miſſeni epiſcoporum miſſam Conſtantinopolim, quas dicti ſancti martyres vulgauere, quã ob cauſam ſubiere martyrium. Erant hi monaſterij

Accœmetorum; quorum, illis calamitosissimis temporibus quibus Alexandrina, Antiochena, & Constantinopolitana, ac demum ferè omnes Orientis ecclesiæ desciuerunt à Catholica vnitate, sincera fides & zelus enituit. Incipit epistola Felicis Papæ ad Acatium: Multarum transgressionum reperiris obnoxius, &c. data v. kalend. Augusti, Venantio V.C. consule. Est annus à Christo (secundùm Fastos Onufrij) 484. quo & prædicti forti occubuere martyrio, quòd dictas litteras per Tutum Defensorem allatas publicare, & eidem Acatio mira constantia atque arte porrigere non sint veriti. at pluribus de his in Annal. eccles. egimus.

[e] Monasterij Dij.] Fuit Dius nomine Archimandrita sanctitate celebris, cuius diem natalem Græci celebrant 19. Iulij, vt constat ex eorum Menologio: huiusque nomine appellatum est monasterium Dij, de quo agitur. Sicque illum locum intelligas quintæ Synodi act. 1. vbi mentio habetur de atrio Dijtico: sicut enim monasterium, ita & atrium ab eodem sic est nuncupatum.

[f] Sanctorum martyrum.] De his etiam Georgius Cedren. anno 22. Anastasij Imp. qui ait: Persecutus est Cabades, qui fuit rex Saracenorum, aliquando Christianos: tuncque ingens in eis virtus miraculorum effulsit: nam cùm quosdam vncis gladiis concidisset, illi nihilosecius postea ambulauerunt. Hæc ipse. De his Niceph. hist. libro 16. cap. 36. in fine. Et histor. miscel. ex Theophane libro 15. Addit Nicephorus eundem regem post hæc fauisse Christianis.

[g] Inuentij.] Confunditur Inuentius & Euentius aliquando. Agitur de Inuentio iterum pridie idus Septembris. Accepi, ex litteris ecclesiæ Ticinensis, ante annos quinque fuisse inuētum Euentij venerandum corpus cum huiusmodi inscriptione: HIC IACET CLARVS MIRACVLIS EVENTIVS. Opinatus sum aliquando Euentium alium esse ab Inuentio, ambosque episcopos Ticinenses, diuersisque temporibus claruisse; & quem dicunt Euentium, vixisse temporibus Theodosij Imp. Reperitur enim Euentius subscriptus epistolę synodicæ S. Ambrosij de damnatione hæresis Iouiniani ad Syricium Papam libro 1. epist. 9. edit. Roman. quem & illum esse existimaui, qui in Concil. Aquileiensi, mendosè scriptus reperitur: Euentius episcopus Citinensis: vt restituendus textus esset, Ticinensis. Sed quoniam in recentiori editione S. Ambrosij Romæ facta, Cenetensis, pro Citinensi positum habetur, amplius non laboro.

[h] Honorati episcopi.] Tabulæ Mediolanenses nuper diligentia viri eruditi Galesini restitutæ de eodem agunt; meminit eiusdem Honorati Paulus Diac. de gestis Longob. lib. 2. cap. 12.

[i] Pauli episcopi.] Huius acta in primis Bertharius mira breuitate scripsit: alia superaddita habet Sur. tomo 1. hac die. Summatim verò Trithem. de vir. illustr. Ord. sancti Bened. li. 3. c. 258. Claruit temporibus Dagoberti regis Francorum: ordinatusque est Virdunensis episcopus anno Dñi 621. Recensetúrque xiij. eius sedis antistes, vt Democh. de sac. Miss. ex tab. eccl. Virdunen. testatur.

xx. E Quinto idus Febr. Luna. 9

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
28	29	1	2	3	4	5	6	5	6	7	8	9	10

LEXANDRIÆ natalis sanctæ Apolloniæ [a] virginis, cui persecutores tempore Decij dentes omnes primùm excusserunt: deinde cōstructo ac succenso rogo, cùm comminarentur viuam se eam incensuros, nisi cum eis impia verba proferret, illa paulùlum intra semetipsam deliberans, repentè se de manibus impiorum proripuit, & in ignem quem parauerant, maiori sancti Spiritus flamma intus accensa, sponte prosiliuit, ita vt perterrerentur etiam ipsi crudelitatis auctores, quòd promptior inuenta esset ad mortem femina, quàm persecutor ad pœnam. Romæ passio sanctorum martyrum Alexandri [b], & aliorum triginta octo coronatorum. Soli in Cypro sanctorum martyrum Ammonij [c] & Alexādri. Antiochiæ sancti Nicephori [d] martyris, qui sub Valeriano Imperatore capite cæsus, martyrij coronam accepit. In Africa in castello Lemelense sanctorum martyrum Primi [e] & Donati Diaconorum, qui cùm altare in ecclesia tutarētur, à Donatistis occisi sunt. In monasterio Fontanella sancti Ansberti [f] Rhotomagensis episcopi. Canusij in Apulia sancti Sabini [g] episcopi & confessoris.

FEBRVARII 9.

[a] POLLONIÆ.] De eadem hac item die Beda, Vsuard. Ado, ac Latinorum cæteri. Egregium certamen eius scribit Dionysius Alexandrinus in epistola ad Fabium episcopum Antiochenum, apud Eusebium lib. 6. cap. 44. & Niceph. lib. 5. cap. 30. Baptista Mantuan. eiusdem agonē egregio carmine cecinit.

[b] Alexandri & soc.] Restituuntur iidem ex vet. cod. manuscript. monast. sancti Syriaci.

[c] Ammonij & Alexandri.] Agunt de iisdem Beda, Vsuardus, & alij omnes hac die; consentiuntque vet. manuscript. Licet alia Ægyptus loco Cypri ponant, & alia habeant Soli, loco Sueui, estque mea sententia verior lectio. Soli dicta est ciuitas in Cypro, de qua Strabo libro 14. & alij.

[d] Nicephori.] Græci etiam de eodem in Menologio hac die. Extant res gestæ eius à Metaphr. descriptę, quas Lipom. retulit in to. 5. & Sur. to. 1.

[e] Primi & Donati.] De his martyribus, locoq; vbi passi fuerunt, Optatus Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum scribit, aitque: Cùm altare defenderēt Diaconi Catholici, tegulis plurimi cruentati sunt, duo occisi sunt, Primus filius Ianuarij, & Donatus filius Nini, vrgentibus & præsentibus coepiscopis vestris superius memoratis, &c. Ferè innumera fuit multitudo Catholicorum in Africa, quam abstulit furor Donatistarum, & rabies Circuncellionū: de quibus sæpissimè Augustinus meminit, eosque vt martyres honore dignos monstrat epist. 158. ad Marcellin. Erat etiam Carthagine illustris martyr, Prima dicta, in cuius honorem Iustinianus Imp. nobilem erexit basilicam, cuius meminit Procop. lib. 6. de ædific. Iustiniani Imp.

[f] Ansberti episc.] Huius vitam scripsit Ansgardus monachus, quam descripsit Sur. tom. 1. hac die. Plura de ipso in vita S. Audoeni eius prædecessoris scribit Odo Diaconus, quam recitat Sur. to. 4. die 24. Augusti: vbi cùm dicit cap. 29. S. Audoenum ex hac vita migrasse anno à Christo Domino 677. satis potest intelligi quo tempore eius successor Ansbertus sedere cœperit; nam, vt habēt acta ipsius, mox in locum Audoeni subrogatus est: assentiuntur iis, ea quæ scribit Odo, dum narrat, anno Domini 682 indictione 10. Ansbertum in episcopatu egisse annum 5. Obiit autem anno Dñi sexcentesimo nonagesimo quinto, vt eadem acta testantur. De eodem Trithem. de vir illustr. Ord. S. Bened. lib. 4. c. 52. Molan. in Indic. SS. Belg. Petrus in catal. lib. 3. c. 108. & alij. Ex prædictis corrigendus est Sigeb. in chron. dum ait, prædecessorē Ansberti Audoenum ex hac vita migrasse anno Domini 690. Adscribitur Ansbertus eius ciuitatis episcopus vigesimus secundus in tabulis Democ.

[g] Sabini episc.] Agit pluribus de Sabino episcopo Canusino S. Gregor. Papa lib. 2. dialog. c. 15. & lib. 3. cap. 5. Porrò integra acta eius habemus in antiq. manuscript. codic. nostræ bibliothecę, ac in fine eorum plura subduntur miracula ab eo facta post obitū. Est Vitæ exordiū: Voluntati tuæ summe Pontifex, &c. Habetur ibidem, eum sedisse annis quinquaginta duobus, atq; hac die ex hac vita migrasse. Cōsentiunt his quæ de longæua ætate eius ibidem leguntur, ea quæ scribit S. Gregorius, cùm ait, eundem ob longum senium, oculorum lumine orbatum esse. Fuit quidem non tantùm vitæ sanctitate spectatissimus, ac barbaris ipsis hostibus reuerēdus; sed in obeundis muneribus ecclesiasticis vigilantissimus: siquidē functus est legatione Apostolica Constantinopoli aduersus Anthimum hæreticum Patriarcham Constantinopolitanum, post consulatū Belisarij indict. 14 anno Dñi 536. vt apparet ex actione prima quintę œcumenicæ Synodi. Mentio habetur de eodē S. Sabino in actis S. Placidi martyris, quæ scripta à Gordiano feruntur.

10 Quarto idus Febr. Luna. F xix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
29	1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	9	10	11

OMÆ sanctorum martyrum Zotici [a], Irenæi, Hyacinthi, & Amantij. Ibidem via Lauicana sanctorum decem Militum [b] martyrum. Item Romæ via Appia sanctæ Soteris [c] virginis & martyris, quæ, vt scribit sanctus Ambrosius, nobili genere nata,

nata, parentum conſulatus & præfecturas ob Chriſtum contempſit; iuſſáque immolare, non acquieſcẽs, grauiter & diutiſſimè alapis cæſa eſt: & cùm cætera quoque pœnarum genera viciſſet, percuſſa gladio, læta migrauit ad Sponſum. In Campania ſancti Siluiani [d] epiſcopi & confeſſoris. In Stabulo Rhodis [e] in territorio * Senenſi ſancti Guilielmi [f] heremitæ. Apud montem Caſinum ſanctæ Scholaſticæ [g] virginis, ſororis ſancti Benedicti abbatis, qui eius animam inſtar columbæ migrantem è corpore in cælum aſcendere vidit. In pago Rhotomagenſi ſanctæ Auſtrebertæ [h] virginis, miraculis celebris.

*Pariſienſi.

FEBRVARII 10.

Zotici & ſoc.] Agit de iiſdem Vſuardus, Ado, & alij. Non quidem ſub Decio paſſi ſunt, vt nonnulli perperã opinantur: habemus etenim in noſtra bibliotheca eorum acta peruetuſta, in quibus martyrio coronati dicuntur ſub Hadriano Imp. & Licinio, aliàs Iunio conſulari, in fundo capreoli, via Lauicana, decimo ab vrbe lapide. In Auentino in vinea Capranicorum, è regione hortorum Farneſiorum, ſupereſt adhuc ædes in memoriam S. Zotici erecta, in cuius parietibus, more maiorum, eius martyrij hiſtoria depicta cernitur: adeſt & Confeſſio, vbi aliquando ſancti martyris corpus aſſeruatum fuiſſe coniici poteſt.

[b] Decem militum.] De his item Beda, Vſuar. Ado, & alij: paſſi iidem dicuntur in via Lauicana.

[c] Via Lauicana, aliàs Labicana.] Incipiebat, vt auctor eſt Strabo, via Labicana à porta Eſquilina; ex qua etiam & via Præneſtina: illa enim Labicos, hæc autem Præneſte ducebat. Extra portam Eſquilinam de ſontibus olim ſupplicia ſumi conſueuiſſe, auctor eſt Tacitus lib. 2. Annal. cùm ait: In P. Martium cõſules extra portam Eſquilinam, cùm claſſicum canere iuſſiſſent, more priſco aduertere. Et Suetonius in Claudio cap. 25. hæc ipſa: Ciuitatem Romanam vſurpantes in campo Eſquilino ſecuri percuſſit. Ad hæc alludit Horatius 5. Epod. cùm ait: Poſt inſepulta membra deferent lupi, & Eſquilini alites. Notat illic Porphyrio in regione aggeris extra portam Eſquilinam ſolita fuiſſe pauperum corpora comburi, vel proiici. De eadem re Cicero orat. pro Cluentio hæc ait: Extra portam Eſquilinam in arenarias quaſdam perductus occiditur. Cæl. Rodig. antiq. lect. lib. 10. c. 17. tum ex Varrone, tum ex aliis demonſtrat, extra portam Eſquilinam fuiſſe publicum locum, quẽ dicebãt Puticulos: quoniam illic eſſent ſepulchra, in quæ plebeiorum cadauera inferebãtur: Sic dicti Puticuli, vel Puticulæ (vt idem Varro auctor eſt) quòd putreſcebant ibi cadauera proiecta. Feſtus item agit de puticulis: vetuſtiſſimúmque genus eſſe ait ſepulturæ in puteis fieri ſolitum. Extant eiuſmodi ſepulchrorum ſpecies in arenariis cryptis cœmeteriorum extra vrbem poſitis. Sed non omnes in puticulis ſepeliebantur: nam Martialis libro primo Epigrammatum ad Alcinam de puero defuncto:

Labicana leui ceſpite velat humus.

Lege autem duodecim tabul. intra Vrbem mortuos ſepeliri vetitum erat. Cic. lib. 2. de legib. & l. 3. ff. de ſepulc. violat. Licet olim in domo ſua quiſque ſepeliretur, vt teſtatur Iſid. orig. lib. 15. c. 11. Eam autem legem duodecim tab. de non ſepeliendo mortuum intra Vrbem, contrario vſu penè abolitam reſtituit Theodoricus rex Italiæ. Eſt cap. 111. At ea omnia Iura Leo Imp. nouel. conſt. 53. irrita prorſus reddidit. Quòd autem pertinet ad viam Labicanam de qua agimus; complures martyres extra portam Eſquilinam, more maiorum, cùm paſſi eſſent; eorum corpora à Chriſtianis ſublata inferebantur in cœmeterium, quod ea via erat nobile, ſanctorum Marcellini & Petri nomine dedicatum. Verùm ea omnia intra eandem portam Eſquilinam, in vicum, ad vrſum pileatum dictum, in cœmeterium quod S. Anaſtaſij Papæ nomine appellatum eſt, putantur illata; qui locus hodie dicitur S. Bibiana. Panuin. de cœmet. 22.

[d] Soteris.] De ea Beda ad diem 6. Febr. Vſuar. autem & Ado hac die: ſed quòd habent paſſam in Oriente, mendum irrepſiſſe, certum eſt. Vetus illud exemplum Martyrologij monaſt. S. Cyriaci ſic habet: Romæ via Appia paſſio S. Soteris virginis. aſſentitur huic lectioni antiquum Martyrologium Caſinenſe, & alia; roboranturq́ue hæc auctoritate ſancti Ambroſij, qui dũ de ea agit in exhortatione ad virgines propè finẽ, & lib. 3. de virg. Romanam fuiſſe genere, ortamq́ue parentibus conſularibus, nec alibi quàm Romæ paſſam eſſe ſignificat. Quòd autem ſpectat ad tempus martyrij, in actis S. Pancratij martyris, quę deſcribit Sur. to. 3. die xij. Maij, hæc verba leguntur: Eodem tempore paſſa eſt ſacratiſſima virgo Soteris nobili genere orta, Diocletiano ix. & Maximiano viij. conſſ. vt manifeſtum eſt. Hæc ibi. Eſt is annus à Chriſto Dño ſecũdùm Faſtos Onufrij 304. Quòd autem ſpectat ad nomẽ ipſum Soteris; ipſum inditum compluribus Romanis feminis, cognoſcere potes ex antiquis inſcriptionibus ab Aldo editis li. de orthogr. rat. pag. 350. 366. & aliis locis. Erat cœmeterium nomine ſanctę Soteris, quod reſtaurauit Stephanus Papa ſecũdus, vt auctor eſt Anaſtaſius in actis eiuſdem Stephani Papæ.

Papæ. Habemus ea apud nos manuſcripta. Corpus autem eiuſdem S. Soteris tranſlatum eſt à Sergio iuniori Papa in titulum Equitij, vt docet vetus inſcriptio marmori inciſa, illic poſita.

[e] Siluiani epiſcopi.] Agit de eodem Beda hac die. Varia lectio reperitur in manuſcr. dum alia Siluianum, Siluanum, ſiue Siluinũ alia habet. Quòd autem hic fuiſſe ponatur epiſcopus in Campania, nec cuius fuerit ciuitatis epiſcopus declaretur: in re ambigua quid dicamus, non habemus: niſi quòd inuenimus claruiſſe temporibus Symmachi Papæ Siluianum, ſiue Siluinum epiſcopum Veliternum, qui interfuit Romanis Cõciliis tũc aduerſus ſchiſmaticos habitis. Sciendum præterea, quòd licet ea ciuitas in Volſcis ponatur ab antiquis, vt Liu. li. 2. & Dionyſ. lib. 7. & aliis: obtinuit tamen loquendi vſus, vt eadem prouincia & Campania diceretur: probant hæc acta ſynodica Romani Concilij ſub Agathone, in quibus ſubſcriptus reperitur Placentius epiſcopus Veliternus prouinciæ Cãpaniæ. Extat ea Synodus deſcripta in actione quarta Sextę Synodi œcumenicæ: id & de pleriſq; aliis accidit.

[f] In Stabulo Rhodis in territorio Senenſi.] Error irrepſerat, vt pro Senenſi, Pariſienſe territorium in nonnullis codicibus ſcriptum haberetur. Porrò ex actis eiuſdem S. Guilielmi, quæ fideliſſimè ſcripta ſunt à Theobaldo epiſcopo, prædictus error manifeſtus apparet, dum deſcribuntur finitima loca. Idem enim auctor cap. 18. & 21. cùm agit de eius vltimo aduentu in Tuſciam, meminit de Sylua Liuallia, de Caſtellione, Caſtro Burianenſi, monte Petritio, & Stabulo Rhodis, quod hodie dicitur Malauallis, poſita in agro Senenſi; quo in loco extat vetus memoria eiuſdem ſancti; nimirum eccleſia, ac monaſterium; ibiq́ue venerabile ſepulchrum eiuſdem habetur, vbi ſacrum corpus eius conditum fuit, licet pars eius tranſlata fuerit Caſtellionem, quod à prædicto loco tribus milliaribus diſtat, ibiq́ue condita in eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ. Hæc accepimus fida relatione, atque certa atteſtatione religioſorum fratrum Auguſtinianorum, qui prædicto monaſterio, in Stabulo Rhodis poſito præſunt: eadem nobis ſuggerente optimo & erudito viro R. D. Auguſtino Finizano Apoſtolicæ ſedis Sacriſta.

[g] Guilielmi.] Hic ille, quem ſpirantem minarũ & cædis, tanquam alterum Saulum, in diſcipulos Domini Catholica vnitate coniunctos, & ſæuo ſchiſmate perturbantem eccleſiam ſanctus Bernardus abbas Claraualleníis ad eccleſiæ coniunctionem reduxit; induxitq́ue ad ſeculi contemptum, & Chriſti humilitatem amplectendam; prout conſtat ex Bernar. abb. Boneuallis in vita S. Bernardi. Eius autem res geſtas locupletiùs proſecutus eſt Theobaldus epiſcopus, quas exſcripſit Sur. tom. 1. Scripſit eaſdem Albertus eius diſcipulus: quas & Cornelius Grapheus carmine cecinit. Migrauit ex hac vita anno Domini 1156. ſepultus, vt dictum eſt, in Stabulo Rhodis, in agro Senenſi.

[h] Scholaſticę.] De eadẽ etiã hac die Beda, Vſuar. Ado, aliiq́ue omnes. Huius acta ſcripſit S. Gregor. Papa lib. 2. dialog. cap. 33. & 34. Extat apud Bedã tomo 7. ſermo de S. Scholaſtica, carmenq́ue additum in laudem eius: quæ quidem alterius eſſe auctoris reperimus in noſtra bibliotheca in antiquis manuſcrip. nimirum Berthارij Abbatis Caſinẽſis. Confirmat hoc ipſum Petrus diac. biblioth. Caſin. in lib. de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 12. vbi agẽs de S. Berthario, ſcripſiſſe eum dicit Homiliam de ſancta Scholaſtica: teſtatur idem auctor cap. 34. S. Brunum epiſcopum Signienſem de eadem ſcripſiſſe ſermonem. Aldelmus epiſcopus etiam tam ſoluta oratione, quàm carmine laudauit S. Scholaſticam, lib. de virginit.

[i] Auſtrebertæ.] Vſuardus item de ea agit hac die. Habentur eius vitæ acta, quæ refert Sur. tom. 1. Floruit temporibus Dagoberti regis Francor. circa an. Dñi 640. Errare autem conuincitur Petrus in catal. lib. 3. ca. 111. dum putat hãc ſororem fuiſſe Anſberti epiſcopi, vt eius acta planè demonſtrant.

11 Tertio idus Februarij. Luna. G xviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12

IN Africa natalis ſanctorum martyrum Saturnini [a] preſbyteri, Datiui, Felicis, Ampelij, & ſociorum, qui conuenientes ad Dominicum ex more celebrandum, in perſecutione Diocletiani à militibus comprehenſi, ſub Anolino proconſule paſſi ſunt. In Numidia commemoratio plurimorum [b] ſanctorum Martyrum, qui in eadem perſecutione comprehẽſi, cùm iuxta Imperatoris edictũ diuinas ſcripturas tradere noluiſſent, grauiſſimis

uiſſimis excruciati ſuppliciis, occiſi ſunt. Hadrianopoli ſanctorum martyrum Lucij [c] epiſcopi, & ſociorum eius: qui ſub Conſtantio ab Arianis multa perpeſſus, in vinculis martyrium conſummauit: cæteri verò nobiliores ciuium, cùm Arianos in Sardicenſi Concilio tũc damnatos recipere noluiſſent, à Philagrio Comite capitalem ſententiam exceperunt. Lugduni ſancti Deſiderij [d] epiſcopi Viennenſis & martyris. Rauennæ ſancti Caloceri [e] epiſcopi & confeſſoris. Mediolani ſancti Lazari [f] epiſcopi. Capuæ ſancti Caſtrenſis [g] epiſcopi. In caſtro Nantonienſi ſancti Seuerini [h] abbatis monaſterij Agaunenſis, cuius precibus cultor Dei rex Clodoueus à diutina infirmitate liberatus eſt. In Ægypto S. Ionæ [i] monachi virtutibus clari.

FEBRVARII 11.

SATVRNINI & ſoc.] De his non tantùm vetus Rom. Martyrolog. ſed & alia pleraque manuſcripta agũt hac die; Vſuardus autem iuxta ritum eccleſiæ Africanæ agit die ſequenti. Horum autem omnium martyrum acta, prout excepta ſunt à notariis, & relata in proconſularia geſta, integra habentur. Deſcripſit ea Surius tomo 1. hac die. Porrò ſciendum eſt, hæc illa ipſa eſſe, quorum S. Auguſtinus meminit ex geſtis cum Donatiſtis in Breuic. collat. diei 3. cap. 17. his verbis: Geſta martyrum, quibus oſtendebatur tempus perſecutionis, conſulibus facta ſunt Diocletiano nouies, & Maximiano octies, pridie idus Februarij, &c. Et paulo pòſt: Sicut in geſtis martyrum monſtrabatur, qui confitebantur in paſſionibus ſuis, ſe Collectam ac Dominicum egiſſe, &c. Si quis autem hæc & alia quæ ibidem ſanctus Auguſtinus ſcribit, attentè legat, conferatque cum prędictis martyrum actis, eadem omnino eſſe conſpiciet. Hæc autem acta Donatiſtę in ea collatione certam ob cauſam, quę ibi expreſſa eſt, produxerunt, & quidem germana & vera, ita vt Catholici epiſcopi nihil exciperent. Scito tamen eadem poſtea ab iiſdem Donatiſtis additione & appendice eſſe deprauata, mẽtientibus ea de Menſurio epiſcopo Carthaginenſi, quæ hactenus ibi in fine leguntur. Intelliges autem calumnias Donatiſtarum de Menſurio laudatiſſimo epiſcopo Carthaginenſi, ſi conſulas ea quæ de eodem ſcribit Optatus Mileuitanus lib. 1. contra Parmenianum, & quæ Auguſtinus in breuic. diei 3. cap. 13. & de vnico baptiſ. contra Petil. cap. 16. Tu interea lector ea acta martyrum germana atque ſincera percurras inoffenſo pede, ea, inquam, quæ de quæſtionibus publicis excepta ſunt à notariis: cætera autem quæ prope finem de Menſurio aliiſque habentur, vt commentum Donatiſtarum euita.

[b] Commemoratio plurim.] Hos ipſos martyres abſque dubio ſignare S. Auguſtinus videtur in geſtis cum Donatiſtis, in breuic. collat. diei tertiæ cap. 13. cùm ait: Recitantur etiam ſcripta Secundini Tigiſitani ad eundem Menſurium pacificè data: vbi ipſe narrauit in Numidia perſecutores quid egerint: & qui comprehenſi ſcripturas ſanctas tradere nolentes, & multa mala paſſi, & grauiſſimis ſuppliciis excruciati, & occiſi ſunt, eoſque honorandos pro martyrij ſui merito commendauit, &c. Hæc Auguſtinus.

[c] Lucij epiſcopi & ſoc.] Horum nobiliſſimũ certamen pro fide Catholica exantlatũ deſcriptum inuenies à ſancto Athanaſio in epiſtola ad ſolitariã vitam agentes col. 459. meritoque tanto auctore tanta martyrum conſtantia meruit monumentis perpetuis commendari.

[d] Deſiderij epiſc.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij: Lugduni ſcias poni, nõ quòd fuerit epiſcopus Lugdunenſis, ſed quia apud Lugdunum occiſus eſt, vt hîc optimè notat Ado. Agit de eodem Beda 23. Maij, qua die martyrio occubuit: nam hac die Viennam in ſuam ſedem priſtinam venerandum corpus eius tranſlatum eſt. Hic iubetur occidi iuſſu Brunichildis reginæ Francorum: cauſam iniquiſſimam narrat Ado eiuſdem ſedis epiſcopus in chron. anno Dñi 583. Recenſet eius exilium Sigebert. in chron. anno 608. necem verò an. 612. Vixit temporibus S. Gregorij Papæ, qui ad eum ſæpius dediſſe litteras reperitur, quæ habentur in regiſt. lib. 5. epiſt. 54. lib. 7. epiſt. 116. lib. 9. epiſt. 48. & lib. 12. epiſt. 5. De eodem præterea fit mentio in actis S. Columbani abb. vbi ca. 26. de exilio & nece eius agitur.

[e] Caloceri epiſc.] De eodem tabulæ Rauennates, quæ tradunt hunc fuiſſe diſcipulum S. Apollinaris, eoq; abſente, illam eccleſiam adminiſtraſſe; deinde poſt alios quintum ordine ſubrogatum, ac demum tẽporibus Antonini Pij quieuiſſe in pace. Rub. hiſt. Rauen. lib. 1. eadem apud Sur. tomo 7.

[f] Lazari epiſcopi.] De eo item tabulæ Mediolanenſis eccleſiæ. Extat de eodem egregium epigramma ab Ennodio Ticinẽſi epiſcopo in laudem eius conſcriptum.

[g] Caſtrenſis epiſc.] De eodem tabulæ eius eccleſiæ. Extãt eius acta, quorum eſt exordium; Textus ſacræ hiſtoriæ edocet, &c. Sunt ibi nonnulla, quæ cenſura indigent. Vide quæ notauimus inferius ad Kal. Septemb. In Priſco S. Caſtrenſis venerandum corpus extat, in metropolitana eccleſia Montis-regalis in Sicilia, vbi & hi verſus inſcripti ſunt:

Conſeruat nautas, & dæmonis eripit iræ,
Quem prius obſeſſo de corpore fecit abire.

Eſt in eadem ciuitate antiqua eccleſia ſub eiuſdem ſancti inuocatione, aliaque ibidem extant eiuſdem vetera monumenta. Petrus diaconus in libro de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 6. teſtatur Laurentium monachum Caſinenſem ſcripſiſſe verſibus vitam ſancti Caſtrenſis epiſcopi.

[h] Seuerini abb.] Vſuardus de eodem hac die. Scripſit eius res geſtas Fauſtus eius diſcipulus, quas in compendium redactas edidit Sur. to. 1. De eodẽ trithem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 257. & Petrus in catal. lib. 3. cap. 115.

[i] Ionæ abb.] Cuius acta deſcripta inuenies in vita S. Pachomij abb. apud Lipom. to. 6. Græci de Iona abbate agunt in Menolog. die 21. Septemb. Sed diuerſus omnino hic eſt ab illo: nã Sabaita ille dictus, quòd in Palæſtina in monaſterio S. Sabæ exercuit vitam monaſticam: hic autem Ægyptius, quòd in Ægypto vixit ſub diſciplina S. Pachomij.

12 ## Pridie idus Febr. Luna. A xvii.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13

ARCINONÆ in Hiſpania ſanctæ Eulaliæ [a] virginis, quæ tempore Diocletiani Imperatoris equuleum, vngulas, flammaſq; perpeſſa, demum cruci affixa, glorioſam martyrij coronam accepit. In Africa ſancti Damiani [b] militis & martyris. Carthagine ſanctorum martyrum Modeſti [c] & Iuliani. Apud Beneuentum ſancti Modeſti [d] leuitæ & martyris. Alexandriæ ſanctorum Modeſti [e] & Ammonij infantum. Antiochiæ ſancti Meletij [f] epiſcopi, qui pro fide Catholica ſæpè exilium paſſus, demum Conſtantinopoli migrauit ad Dominum: cuius virtutes S. Ioannes Chryſoſtomus & Gregorius Nyſſenus ſummis laudibus celebrarũt. Conſtantinopoli ſancti Antonij [g] epiſcopi tempore Leonis ſexti Imperatoris. Veronæ ſancti Gaudentij [h] epiſcopi & confeſſoris.

FEBRVARII 12.

VLALIÆ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eadem hac die. Duæ eiuſdem nominis traduntur Eulaliæ in Hiſpania clariſſimæ virgines, eædemq; martyres, ac iiſdem perſecutionis temporibus paſſæ, ſub vno eodemque pręſide Datiano, Imperantibus Diocletiano & Maximiano; ſed diuerſis locis, diebus, ac diſpari pœnarum genere, prout earundem diuerſa acta ſignificãt. Hæc etenim de qua agimus, Barcinone cruci affixa, nobile certamen exegit. Illa autem Emeritæ igni tradita, martyrij coronam accepit, cuius agonem Prudentius in Peristeph. egregio carmine cecinit. De vtraque illud æquè legitur, ad inſtar columbæ animam viſam è corpore egredientem, cælum conſcendere. Huius de qua agimus acta, ſacro hymno in Breuiario Toletano ſancti Iſidori inuenimus celebrata. De hac eadem Eulalia Barcinonenſi S. Eulogius meminit in memor. ſanct. lib. 1. Flos ſanct. Hiſpan. pluribus, & Theſaur. concion. tomo 2.

[b] Damiani.] De eodem hac die Beda, Vſuard. Ado, conſentiuntque vet. manuſcr.

[c] Modeſti & Iuliani.] Reſtituti ſunt iidem ex prædicto antiquo exemplari.

[d] Modeſti leuitæ.] Petrus diac. Caſinen. in libro de vir. illuſt. monaſt. Caſinen. cap. 21. teſtatur vitam ſancti Modeſti ſcriptam eſſe ab Alberico eiuſdem monaſterij diacono.

[e] Modeſti & Ammonij.] Vſuardus ac cæteri omnes agunt de iiſdem. Tot ſanctorum eiuſdẽ nominis ſub vna die coaceruationem ea de cauſa à maioribus aliquãdo factã animaduertimus, quòd natalis alicuius martyris dies incertus eſſet; vt eſt exemplũ de Columba Cordubẽſi, cuius quàm diu nata-

natalis dies latuit,eadem die,qua agitur ſolennitas Columbæ Senonenſis , eius commemoratio celebrari conſueuit, vt ſuo loco dicetur inferius.

[f] Meletij epiſc.] Græci etiam de Meletio agũt in Menologio hac die.Encomium S. Ioãnis Chryſoſtomi de Meletio,quod hîc citatur,habet Lipom. to.5.& Sur.to.1.quod germanum eſſe,nouit Synodus Nicena ſecunda, in cuius actione 4. ex eo fragmẽtum recitatur. Extat etiam egregia oratio Gregorij Nyſſeni dicta Conſtantinopoli in conuentu Patrum,in eius funere. Eundem S. Greg. Nazianzenus mirificè laudat in carmine de vita ſua,agitq; de eius aduentu Conſtantinopolim, de obitu, funere,& reductione corporis Antiochiã; alludenſq; ad nomen eius , hæc ait his iambicis:

Qui erat reapſe quod audiebat nomine,
Mores habebat , atque nomen melleum, &c.

Sequitur recenſere egregios labores eius pro Catholica fide exantlatos. Obiit idem Conſtantinopoli poſt œcumenicam Synodum celebratam , cui ſubſcripſit. De eius item obitu, atque tranſlatione tunc Antiochiam facta, agit Socrat .lib. 5.c.8. & 9. & Sozom.lib.7.c.10.Illud autem hoc loco neceſſariò admonendum duximus , ne de eius ſanctitate dubitatio aliqua vel ſuſpicio poſſit oriri , eo quòd ſederit in ſchiſmate aduerſus Paulinũ epiſcopum Antiochenum ; cùm præſertim,conſulente Hieronymo Damaſum epiſt. 57.& 58.cui potius inhærere deberet,Meletio,Paulinóve,an Vitali,quem ſibi delegerãt Apollinariſtæ epiſcopum Antiochenum; de Paulino reſpondiſſe Damaſum , certum eſt , eo quòd ab eo idem Hieronymus ordinatus eſt preſbyter.Sed ſciendum eſt,conſtare S.Baſilij teſtimonio , ſanctum Damaſum (vt accidere ſolet) falſis quibuſdam relationibus fuiſſe deceptum : quem excuſans,hæc ait idem Baſilius: Nõ admiror iſtud; quidã enim ignorant ea quæ in iſtis partibus fiunt: quidam autem,& ſi videantur ſcire, certando magis, quàm veritatem dicendo, eis referunt ; & illos quidem nihil mirum eſt ignorare veritatem , aut occultare cauſam,propter quam ad ſcribendũ Paulino perductus eſt beatiſſimus epiſcopus Athanaſius,&c.Hæc & alia S.Baſilius de cauſa adiudicata Paulino à Romano Pontifice, cuius ſententiam ſecutus Athanaſius,eidem plus detulit Extat hæc Baſilij epiſtola ad Terentium , quam in edit. Nutiana inuenies pag. 764. Quidquid ſit, conſtat etiam inter Meletium & Paulinum fuiſſe tranſactum , vt ſcribit Socrat. lib. 5.c.5. & Sozom.lib.7.c.3. ac ita in vnitate totius eccleſiæ abſoluta, Synodo œcumenica, in Domino quieuiſſe.

[g] Antonij epiſcopi] Scripſit eius res geſtas Nicephorus philoſophus , quas retulit Surius in tom. 1. De eius electione & obitu agit etiam in compendio. Migrauit è vita anno à Chriſto Domino nongenteſimo primo.

[h] Gaudentij epiſcopi] De eodem tabulæ eccleſiæ Veronen. illuſtratæ commentario R. D. Auguſtini Valerij,eius ſedis epiſcopi S.R.E. Cardin. vbi de eo pagina 7. & 39.

xvj. B Idibus Februarij. Luna. 13

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
3	4	5	6	7	8	9	10	9	10	11	12	13	14

ANTIOCHIÆ natalis ſancti Agabi[a] Prophetę,de quo beatus Lucas in Actibus Apoſtolicis ſcribit. Rauennæ ſanctarum Fuſcæ[b] virginis,& Mauræ nutricis eius , quæ Decio imperante multa ſub Quinctiano præſide perpeſſæ, demum gladio transfixæ,martyrium conſummarunt. Melitinæ in Armenia ſancti Polyeucti[c] martyris,qui in perſecutione eiuſdẽ Decij multa paſſus, martyrij coronam adeptus eſt. Lugduni ſancti Iuliani[d] martyris. Tuderti ſancti Benigni[e] martyris. Romæ ſancti Gregorij[f] Papæ ſecundi , qui Leonis Iſaurici impietati acerrimè reſtitit, & ſanctum Bonifacium ad prædicandum Euangeliũ in Germaniam miſit. Andegaui depoſitio ſancti Lucinij[g] epiſcopi, venerabilis ſanctitatis viri. Lugduni S.Stephani[h] epiſcopi & confeſſoris. Reate S. Stephani[i] abbatis, miræ patientiæ viri:in cuius tranſitu, vt refert beatus Gregorius Papa, ſancti Angeli cæteris etiam videntibus adfuerunt.

FEBRVA-

AGABI.] De quo Act.Apoſt.cap.11.& 21.Agit de eodẽ hac die Beda, Vſuardus, Ado,& alij.

[b] Fuſcæ & Mauræ.] Agitur de his etiam hac die in tabulis eccleſiæ Rauen. quarum martyrij acta ſummatim collecta recitat Petrus in catal.lib.3.c.119.& Rub.hiſt. Rauen.lib.1. in fine. Eadem apud Sur. tom.7.

[c] Polyeucti.] De eodem hac die Beda, Vſuard. & alij, Græci autem in Menologio 9.Ianuarij: porrò ex actis eius quæ Metaphraſtes deſcripſit , quæ habet Lipom.tom.5.& Sur.tom.1.martyrio occubuiſſe 10. Ianuarij conſtat. hîc fortaſſe tranſlatio celebratur. Mentio habetur de eo in actis S. Euthymij,quem eius martyris repromiſſione procreatum ſcribit Cyrillus monachus. De miraculis ad ſepulchrum eius fieri ſolitis ſcribit Gregor.Turon. de gloria martyrum c.103.Meminit eiuſdem & in hiſt.lib.7.c.6.

[d] Iuliani.] De eodem vet. manuſcrip. & monumenta eccleſ. Lugdun. quæ citat Galeſinius in Martyrologio.

[e] Benigni.] De eo etiam vetera monumenta eccleſiæ Tudertinæ,que vidimus, impartita nobis à Reuerendiſs.D.Angelo Cæſio,eius ciuitatis epiſcopo,quibus etiam teſtatum habetur, eius martyris corpus religiosè aſſeruatum haberi in monaſterio monialium,quod dicitur,de Militijs.

[f] Gregorij ſecundi]Beda,Ado,& alij de eodẽ hac die. De rebus geſtis eius aduerſus Leonem Iſauricum, de quibus hîc agitur, inter alia multa, ſatis eſſe poteſt hîc recenſere teſtimonium Hadriani Rom. Pont. in epiſtola ad Carolum Magnum de imaginibus, his verbis : Dominus Gregorius Papa ſecũdus, iunior,vnà cum ſeptuagintanouem ſanctiſſimis epiſcopis ante Confeſſionem beati Petri Apoſtolorum principis præſidens , vnà ſimul multorum ſanctorum Patrum teſtimonia roborãtes , venerari ac adorare ſacras imagines cenſuerunt, &c.Inferius item plura de eodem id generis. Extat inſuper eiuſdem epiſtola de cultu ſanctarum imaginum ad Germanum epiſcopum Conſtantinopolitanum,quæ recitata habetur in act.4.Nicæni ſecundi concilij. De rebus geſtis eius,cum ſancto Bonifacio epiſcopo Mogũtino,cuius hîc etiam mentio habetur, inuenire eſt in actis eiuſdem Bonifacij,quæ habet Sur.tom.3.die 5. Iunij. Cætera autem de Gregorio fuſiùs egimus in Annal.eccleſiaſt. quæ per ſingulos annos digeſſimus.

[g] Lucinij,aliàs Licinij.] De eodem hac die Vſuardus. Andegaui cùm hîc ponatur , ſcias non fuiſſe epiſcopum Andegauenſem , ſed vt ſcribit Greg.Turon.lib.2.Franc.hiſt.c.39.patria Andegauenſis,præfuit eccleſiæ Turonen.Idem Greg.li.10. c.31.vbi texit catalogum Turonenſium epiſcoporum,recenſet eum nonum ordine, eiuſque res geſtas paucis perſtringit. Claruit temporibus Clodouei regis Francorũ,atq; vndecimo ſuę ſedis anno ex hac vita migrauit, vt idẽ ſcribit vbi ſuprà li.2. c.43.

[h] Stephani epiſc.] Agit de eodem Beda hac die. Succeſſit hic S.Ruſtico, recenſeturque vigeſimus ſextus vel ſeptimus Lugdunenſis eccleſiæ epiſcopus, ſecundùm diuerſas tabulas, quas Democh.de ſacrif. Miſſę deſcripſit.

[i] Stephani abb.] Agit de ipſo S.Gregorius Papa lib.4.dialog.c.19. & homil.in Euangel.35. vbi eundem virum valde ſanctum,& virtute patientię ſingularem appellat.

14 Sextodecimo kalend. Martij. Luna. C xv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
4	5	6	7	8	9	10	11	10	11	12	13	14	15

ROMÆ via Flaminia natalis beati Valentini[a] preſbyteri & martyris,qui poſt multa ſanitatum & doctrinæ inſignia, fuſtibus cæſus & decollatus eſt ſub Claudio Cæſare. Item Romæ ſanctorum martyrum Vitalis[b],Feliculæ,& Zenonis. Interamnæ ſancti Valentini[c] epiſcopi & martyris, qui poſt diutinam cædem cuſtodiæ mancipatus,cùm ſuperari non poſſet, medię noctis ſilentio eiectus de carcere , decollatus eſt iuſſu Placidi vrbis pręfecti. Ibidem ſanctorum Proculi[d], Ephebi, & Apollonij martyrum,qui cùm ad corpus ſancti Valentini vigilias agerent, iuſſu Leontij conſularis comprehenſi, gladio cęſi ſunt. Alexandrię ſanctorum

martyrum

martyrum Baſſi[e], Antonij, & Protolici, qui demerſi ſunt in mare. Item ſanctorum martyrum Cyrionis[f] presbyteri, Baſſiani lectoris, Agathonis exorciſtę, & Moyſis, qui omnes igne combuſti euolauerunt ad cęlum. Ibidem ſanctorum Dionyſij[g] & Ammonij decollatorum. Rauennæ ſancti Eleuchadij[h] epiſcopi & confeſſoris. In Bithynia ſancti Auxentij[i] abbatis. Apud Surrentum ſancti Antonini[k] abbatis, qui è monaſterio Caſinenſi à Longobardis deuaſtato in ſolitudinem eiuſdem vrbis ſecedens, ibidem ſanctitate celebris obdormiuit in Domino: cuius corpus multis quotidie miraculis, & pręſertim in liberandis energumenis effulget.

FEBRVARII 14.

[a] VALENTINI.] Beda item, Vſuardus, Ado, & alij hac eadem die. Extant eius acta ac ſociorum, quæ Surius recitat tom. 1. vnde & cæteri accepiſſe noſcuntur. Agitur de eodem in Sacramentario ſancti Gregorij Papæ. In huius martyris honorem Theodorus Papa erexit eccleſiam via Flaminia, vt conſtat ex libro de Rom. Pontificibus, in Theodoro.

[b] Vitalis, Feliculæ & Zenonis.] De ijs etiam Beda, Vſuardus, Ado, Vuandelbertus, & alij eadem die.

[c] Valentini epiſc.] De eo etiam Beda, Vſuardus, & alij. Habentur eius acta, quæ retulit Mombrit. in tom. 2. vit. Sanct. & Sur. tom. 1. Habemus eorumdem vetuſtiora exemplaria manuſcrip. in noſtra biblioth. Paſſus hic videtur tẽporibus perſecutionis Gentilium Romanorum Imperatorum, vt eius acta ſignificant. Porrò de alio Valentino eiuſdem ciuitatis epiſcopo meminit Petrus in catal. libro primo capite 15. qui, vt ait, vixit temporibus Iuſtini Imperatoris.

[d] Proculi & ſoc.] De ijs etiam ijdem qui ſupra auctores. Horum paſsionis acta intexta habentur cum rebus geſtis S. Valentini, quorum modò meminimus; licet in eis non vna eademque die cum eo paſſi habeantur. Alius ab hoc eſſe videtur Proculus Interamnenſis epiſcopus, de quo infra ad xviij. Kalendas Maij.

[e] Baſsi & ſoc.] De his item Beda hac die, Vſuardus, Ado, & alij. Petrus in catal. lib. 3. c. 124. alios plures addit, quorum & recenſet nomina.

[f] Cyrionis & ſoc.] De his omnibus ijdem qui ſuprà auctores agunt hac eadem die.

[g] Dionyſij & Ammonij.] Agunt de his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij, conſentiuntque vet. manuſcripti.

[h] Eleuchadij epiſc.] De eodem tabulæ eccleſiæ Rauennatis. Petrus Damiani in die natalis S. Eleuchadij ſermonem habuit, quem inuenies apud Sur. tom. 7. hac die. Fuit hic vnus ex diſcipulis S. Apollinaris, ab ipſo ad fidem conuerſus, de quo etiam Hier. Rub. hiſt. Rauen. lib. 1. vbi eum migraſſe ex hac vita ſcribit, anno Domini 112.

[i] Auxentij abb.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio. Huius res geſtas purè, germaneque conſcriptas habet Metaphraſtes hac die; ex quo Lipom. deſcripſit tomo 5. & Sur. tomo 1. Meminit eiuſdem Niceph. hiſt. lib. 14. c. 52. in fine. De eius tyrocinio ſcribit Sozom. hiſt. lib. 7. cap. 21. in fine. Peruenit ętate vſque ad Zenonem Imp. vt eius acta teſtantur.

[k] Antonini abb.] Plura de ipſo in monumentis eccleſiæ Surrentinæ, quibus tam eius res geſtæ, quàm miracula poſt obitum facta intexuntur: edidit eadem Paulus Reg. Migrauit ex hac vita (vt ferunt) anno Domini 625. Honorio Rom. Pont. Quæ autem noſtra ætate ad ſepulchrum eius admiranda fiunt, eademque crebriùs iterantur, percepi non à quibuſuis narrata, ſed à ſinceriſſimis prudentiſſimiſque ſacerdotibus, qui interfuerunt.

Quinto-

15 Quintodecimo kal. Martij. Luna. D xiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16			

BRIXIÆ natalis ſanctorum martyrum Fauſtini[a] & Iouitæ, qui ſub Hadriano Imperatore poſt multa pręclara pro Chriſti fide ſuſcepta certamina, victricem martyrij coronam acceperunt. Romæ ſancti Cratonis[b] martyris, qui cum vxore ſua & vniuerſa domo à beato Valentino epiſcopo baptizatus, non multo pòſt vnà cum illis martyrio cõſummatus eſt. Interamnæ ſanctæ Agapis[c] virginis & martyris. Item natalis ſanctorũ martyrũ Saturnini[d], Caſtuli, Magni, & Lucij. Vaſione in Gallijs ſancti Quinidij[e] epiſcopi, cuius mortem in conſpectu Domini pretioſam miracula crebra teſtantur. Capuæ ſancti Decoroſi[f] epiſcopi & confeſſoris. In prouincia Valeriæ ſancti Seueri[g] presbyteri, de quo beatus Gregorius ſcribit, quòd fuſis lacrymis defunctum reuocauit ad vitam. Antiochiæ ſancti Ioſeph[h] diaconi. Aruernis ſanctæ Georgiæ[i] virginis.

FEBRVARII 15.

[a] FAVSTINI & Iouitæ.] De ijſdem hac die Beda, Vſuardus, ac cæteri. Habentur eorum res geſtæ vberiùs enarratæ: edidit eas Mombrit. tom. 1. & Sur. tom. 1. Paſſi dicuntur ſub Imperatore Hadriano, ac coram ipſo: quod nos tunc accidiſſe putamus, cùm ille anno ſecundo ſui Imperij, tertium gerens conſulatum, ex Vrbe in Gallias profectus eſt, vt ſcribit Spartianus in Hadriano. Agitur de ijſdem martyribus in actis ſancti Marciani epiſcopi Dertonenſis, quæ recitat Mombrit. tom. 2. Nõ eſt quod mireris, ſi Hadrianus perrecturus in Gallias, ad carnificinas martyrum conſtiterit Brixiæ. cùm ſemel enim monſtra illa ferinos animos imbuiſſent, auidiſſimi erant illorum ſpectaculorum, in quibus miſeri homines excogitatis artibus torquerentur. Sit tibi ſatis in exemplum, quæ Suetonius ſcribit in Claudio cap. 34. cùm ait: Tormenta quæſtionũ, pœnasque parricidarum repręſentabat, exigebatq; coràm. Cùm ſpectare antiqui moris ſupplicium Tiburi concupiſſet; & deligatis ad palum noxiis, carnifex deeſſet, accitum ab Vrbe, ad veſperam vſque opperiri perſeuerauit. Hæc Suetonius de Claudio, quo quidẽ lõgè moleſtior nobis fuit Hadrianus, de quo agitur.

[b] Cratonis.] Agunt de eodem ijdem qui ſuprà, Beda, ac cæteri. Eius acta adnexa ſunt vitæ ſancti Valentini epiſcopi Interamnenſis, à quo etiam ad fidem perductus & baptizatus fertur.

[c] Agapis.] De qua hac item die Beda, Vſuard. Vuandelbertus, & alij recentiores agunt.

[d] Saturnini & ſoc.] Beda hîc agit de Saturnino & Caſtulo: cæteri autem redditi ſunt ex prædicto Martyrologio manuſcripto.

[e] Quinidij epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, aſſentiunturque vet. manuſcripti.

[f] Decoroſi epiſc.] Claruit hic tẽporibus Agathonis Romani Pontificis, reperiturque interfuiſſe, ac ſubſcripſiſſe Romano Concilio ſub eodem Pontifice celebrato, anno à Chriſto nato 680. vt apparet ex eiuſdem Concilij actis, quæ intexa habentur in Sexta Synodo act. 4.

[g] Seueri presbyt.] Agit de eodem hac die Ado. Admiratur eius ſanctitatem S. Gregorius lib. 1. dialog. cap. 12.

[h] Ioſeph diaconi.] Beda, Vſuardus ac cęteri de eodem hac die. Græci autem 3. Aprilis, vt apparet ex eorum Menologio. Fuit hic ſacrorum hymnorum ſcriptor, qui temporibus Theophili Imp. ob cultum ſanctarum imaginum factus eſt confeſſor illuſtris. De eo egit Niceph. lib. 21. cuius libri tantùm habetur ſummarium.

[i] Georgiæ virg.] De ea ſcribit Gregor. Turonen. lib. de glor. confeſſ. c. 34.

Quarto-

xiij. E **Quartodecimo Kal. Martij. Luna.** 16

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5
t u A B C D E f F G H M N P
6 7 8 9 10 11 12 13 12 13 14 15 16 17

NATALIS beati Oneſimi[a], de quo S. Paulus Apoſtolus ad Philemonem ſcribit; quem etiam poſt ſanctum Timotheum Epheſiorum epiſcopum ordinauit, prædicationiſque verbum illi commiſit. Hic vinctus Romam perductus,ac pro fide Chriſti lapidatus,primo ibidem ſepultus fuit; inde ad locum vbi epiſcopus fuerat ordinatus, corpus eius delatum eſt. Cumis in Campania Tráſlatio ſanctæ Iulianæ[b] virginis & martyris,quæ Nicomediæ ſub Maximiano Imperatore primùm à patre ſuo Africano grauiter cæſa,deinde ab Euilaſio præfecto,cui nubere recuſarat,variè cruciata, & poſtmodum in carcerem detruſa, vbi palam cum diabolo conflixit; demum flammas ignium, & ollam[c] feruentem ſuperans,capitis decollatione martyrium conſummauit. In Aegypto ſancti Iuliani[d] martyris, cum aliis quinque millibus. Cæſareæ in Palæſtina ſanctorum martyrum Aegyptiorum Eliæ[e], Hieremiæ, Eſaiæ, Samuelis, & Danielis, qui cùm ſpontaneè miniſtraſſent confeſſoribus in Cilicia ad metalla damnatis, inde reuertentes,comprehenſi, & à Firmiliano præſide ſub Maximino Imperatore ſæuiſſimè torti,gladio demum percuſſi ſunt. Poſt quos ſanctus Porphyrius[f] Pamphili martyris famulus, & ſanctus Seleucus[g] Cappadox,qui iteratis certaminibus ſæpe vicerant,rurſus cruciati, alter incendio, gladio alter martyrij coronam acceperunt. Brixiæ ſancti Fauſtini[h] epiſcopi & confeſſoris.

FEBRVARII 16.

[a] ONESIMI.] De eodem Beda, Vſuardus,& alij omnes;Græci autem pridie huius diei in Menologio. Laudatur egregiè ab Apoſtolo ſcribente ad Philemonem. S Ignatius epiſt.14 ad Epheſios eundé pręclaro elogio commendat: meminitque eiuſdem in epiſt.12.ad Antiochenos. Habentur eius acta, quæ ex veteribus monumentis Metaphraſtes in lucem prodidit,& Lipom. recitat tom.5.Sur. auté tom.1. Paſſus reperitur ſub Traiano Imp. & Tertullo Vrbis præfecto, Nicephorus lib.3.c.11. prorſus conuincitur errare,dum ſcribit eum ſub Domitiano conſummaſſe martyrium. Si enim cóſtat poſt ſanctum Ignatium fuiſſe ſuperſtitem, certumque habetur,eundem Ignatium anno Traiani Imperatoris vndecimo martyrio coronatú; quonam pacto effici poteſt, vt ſub Domitiano Oneſimus martyrio occubuerit? errat planè in Oneſimo, ſicut & in Dionyſ. Areopagita, de quo ſuo loco inferius. Vixit ijſdem ferè téporibus Oneſimus epiſc. Bizantinus, tertius ordine, de quo Nicephor. epiſc. in chron. & Niceph. Calliſt. li.8.c.6. Alius adhuc extitit eius nominis epiſcopus Sueſſionenſis ſanctitate celebris, cuius meminit Molanus in Indic. ſanctorum Belg. cuius natalis agitur 13. Maij.

[b] Iulianæ.] Beda item, ac cæteri Latinorum hac die; Græci autem in Menologio die 21. Decembris. Extant eius acta apud Metaphraſten, ex quo Lipom.tom.5.& Sur.tom.1. Habemus eadem in vet. cod. manuſcrip. è Græco Latinè reddita à Petro quodam, qui ea ad Petrum Neapolitanum epiſcopum direxit, vt docet eius pręfatio. Ponitur ibidem paſſa anno à Chriſto nato 290. De reliquiis eius meminit S. Gregorius Papa in epiſtola ad Fortunatum epiſcopú Neapolit. 84. & 85. lib. 7. ſub eius diœceſi enim ſanctæ martyris corpus quieſcebat.

[c] Ollam feruentem.] De huiuſmodi genere tormenti mentio habetur li.2. Machab. c.7. Recenſet Ioſeph. lib. de Machab. ad Polyb. Ollam æneam inter exquiſita tormenta, quam & his verbis deſcribit: Carnificum manibus Ollæ æneæ imponitur (hoc pœnali ſupplicio nomen eſt) prælo gyrato, ſanctum caput ad genua pellitur: ſicque corpore deorſum redacto, pugil in eam, quam diximus Ollã miſerrimè delituit. Hęc ibi, ex verſione Eraſmi, quem alium ab eo qui communiori vſu habetur, præ manibus textum nactum eſſe putandum; niſi eum turpiter ſæpius hallucinatum, imò impudenter ex animi ſententia mutaſſe verba velimus affirmare, cùm Græcus textus ſe aliter habeat.

[d] Iuliani.] De eodem ijdem qui ſupra Latinorum auctores; at Græci in Menologio de ipſo agút die 21. Iunij, vbi & breui compendio certamen eius deſcribunt; paſſumque eſſe in perſecutione Diocletiani, ſub Marciano præſide, eúdemq; à S. Ioanne Chryſoſtomo celebri oratione laudatum, ibidem teſtantur. Fuit clarus item in Aegypto Iulianus epiſcopus Alexandrinus, qui primo anno Commodi Imp. ſedere cœpit, de quo Euſeb. hiſt. lib. 5. cap. 9. & alij.

[e] Eliæ, Hieremiæ, & ſoc.] Scripſit horum certamen Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 22. Hi etenim, vt ad Chriſtum conuerſi ſunt, profana ſibi indita à parentibus nomina reſpuentes, ſanctorum Prophetarum ſibi imponi nomina cupierunt. Scribit Dionyſius Alexandrinus, peculiare olim fuiſſe nuper conuerſis ad fidem, vt Apoſtolorum aliorumque ſanctorum, quorum fidem eſſent amplexi, etiam ſibi nomina ſumerent. apud Euſeb. lib. 7. c. 20. In eandem ſententiam plura diſſerit S. Ioannes Chryſoſtomus homil. 21. in Geneſ. multiſque inculcat non nomina Gentilium & auorum eſſe filijs imponenda, ſed ſanctorum, qui virtutibus effulſerunt & Dei amicitia digni fuerunt.

[f] Ad metalla damnatis. Differentiam ponit Iureconſultus l. aut damnum. ff. de pœnis inter damnatos ad metalla, & ad opus metalli. grauioribus enim premebantur vinculis qui ad metalla damnati erant. De ærumnis Chriſtianorum, qui ea pœna damnati eſſent, habes egregiam epiſtolam Cypriani 77. ad Nemeſianum, Felicem, & collegas epiſcopos. Damnabantur Chriſtiani etiam ad alia opera publica, vt ad fodiendam arenam, ad lapidicinas, & alia, vt eorum acta teſtantur. Illa tantùm pœna immunes fuiſſe videntur, quæ dicebatur, ad ludum. de qua Vlpianus l. aut damnum. §. qui ad ludum. ff. de pœnis. & Paul. lib. 5. ſentent. tit. 17. & l. 2. de abolit. Cod. Theod. Id enim accidiſſe arbitror non humanitate Gentilium, ſed potius verecundia Chriſtianorum; vt qui mallent quæque duriora ſupplicia perpeti, quàm inter gladiatores, ferarum venatores, comœdos, & tragœdos, pyrrhicharios, & ſaltatores in theatro connumerari, nec ea agere, quæ vel ſpectare tantùm, Chriſtianis erãt interdicta, vt Cyprian. de ſpectac. Cùm alioqui ſicut feminas ad lenones, ita viros ad ludum eſſe damnatos, appareat ex Clemen. conſt. lib. 5. cap. 1. vbi hæc verba: Si quis Chriſtianus propter nomen Chriſti & charitatem erga Deum, ac fidem ab impijs ad ludos, aut ad beſtias, aut ad metallum fuerit damnatus, &c. Vetuit poſtmodum Valentinianus Imper. vllum Chriſtianorum ob quoduis facinoroſum delictum ad ludum damnari. l. 8. de pœn. Cod. Theod.

[g] Porphyrius.] Agit pluribus de eodé Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 20. alij inſuper ex eodé auctore eadem deſcripſerunt.

[h] Seleucus. Huius anteactæ vitæ curſum Euſebius lib. 8. cap. 22. teſtatum reliquit.

[i] Fauſtini epiſcopi.] Recenſetur is ſeptimus Brixianæ eccleſiæ epiſcopus. de eo & Galeſin.

17 **Tertiodecimo kal. Martij. Luna.** F xij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6
t u A B C D E f F G H M N P
7 8 9 10 11 12 13 14 13 14 15 16 17 18

ROMÆ paſſio ſancti Fauſtini[a], quem alij quadragintaquatuor ſecuti ſunt ad coronam. In Perſide natalis beati Polychronij[b] epiſcopi Babylonis, qui in perſecutione Decij ore lapidibus cæſo, manibus extenſis oculos ad cælum eleuans emiſit ſpiritum. Concordiæ ſanctorum martyrum

Donati[c], Secundiani, & Romuli, cum alijs octogintasex eiusdem coronæ conſortibus. Cæſareæ in Palæſtina ſancti Theoduli[d] ſenis, qui ex familia præſidis Firmiliani, martyrum excitatus exemplo, cùm Chriſtum conſtanter confiteretur, cruci affixus, martyrij palmam nobili triumpho promeruit. Ibidem ſancti Iuliani[e] Cappadocis, qui exoſculans necatorum martyrum corpora, vt Chriſtianus delatus, & ad præſidem ductus, lento igne iuſſus eſt comburi. In pago Taruanenſi ſancti Siluini[g] epiſcopi Toloſani. In Scotia ſancti Fintani[h] preſbyteri & confeſſoris.

FEBRVARII 17.

Avstini & ſoc.] Reſtituti ſunt ijdē ex eodem exemplari vetuſtiſſimo, cuius ſæpiùs ante meminimus.

[b] Polychronij epiſc.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, Vuandelbertus, ac cæteri. Habentur eius acta ante vitam S. Laurentij apud Sur. tom. 4. die 10. Auguſt. ſed multum ſanè ambigua. Quod autem ad Decium ſpectat; conſtat quidem illum aduerſus barbaros prælijs difficillimis decertaſſe, vt ſcribit Aurelius Victor, Eutropius in Decio, & Paulus Oroſ. lib. 7. c. 21. & licet de Perſis nulla apud eos mentio habeatur, veriſimilis tamen eſt cōiectura, Perſas bello laceſſiſſe, vexaſſeque; aduerſus quos etiam Valerianum ſucceſſorem, Imperij hæredem, infeliciter pugnaſſe conſtat, vt Trebellius ſcribit in Valeriano. Satis liquet tempora Decij ſcriptorum inopia remanſiſſe obſcuriſſima; eaque tantùm de eo facta eſſe perſpicua, quæ de perſecutione ab ipſo in Chriſtianos excitata produnt Chriſtianorum ſcriptiones, & acta ſanctorum martyrum. Fuit eiuſdem nominis S. Polychronius epiſcopus Virdunenſis in Gallia, diſcipulus ſancti Lupi Trecenſis, de quo habetur mentio in actis eiuſdem ſancti Lupi, in fine apud Sur. tom. 4. die 29. Iulij.

[c] Donati & ſoc.] Agit de ijſdem hac die Vſuardus, aſtipulanturque vet. manuſcrip.

[d] Theoduli.] Euſebius, qui eius martyriū ſcribit li. 8. c. 22. paſſum refert anno ſeptimo perſecutionis Diocletiani & Maximiani Impp.

[e] Iuliani Cappadocis. Idem auctor Euſebius eius certamen deſcribit lib. 8. cap. 22. eundemque etiam perſecutionis anno ſeptimo martyrio coronatum teſtatur.

[f] Exoſculans necatorum martyrum corpora.] Cōſueuiſſe Chriſtianos oſculari ſacra martyrum vulnera, habes etiam ex Prudentio in Periſt. hym. 5. de ſancto Vincentio his verſibus:

Ille vngularum duplices
Sulcos pererrat oſculis.

Et in fine:

Per quam trementes properi
Exoſculamur lectulum.

Admouit & Conſtantinus Magnus Imp. labra cicatricibus ſanctorū martyrū, Theodoret. hiſt. li. 1. cap. 11. Datum eſt crimini à Cæciliano diacono Carthaginenſi Lucillæ feminæ apud Optatum, non quòd os martyris ori admoueret, ſed quòd importuno tempore, & os illud non eſſet martyris vindicati, hoc eſt recepti. Optat. lib. 1. contra Parmen. Deoſculationem pro adoratione poni in antiquis ſacris litteris, notatum habes à S. Hieron. ad Pammachium in apolog. aduerſus Rufin. Id ipſum fuiſſe in vſu apud Gentiles; ex Plinio & Apuleio obſeruat Cæl. Rodig. lect. antiq. lib. 10. ca. 8. in fin. Apud Minucium Felicem in Octauio id expreſſum quoque habes his verbis: Cæcilius ſimulacro Serapidis denotato (vt vulgus ſuperſtitioſus ſolet) manum ori admouens, oſculum labijs preſſit. Hæc ille. Vide notata ibi in margine edit. Rom. an. Domini 1583. quibus adde quod Lucianus ſcribit lib. de Sacrific. Adorare oſculo manum, eſſe ſacrificiū pauperum, & quid vltra offerant non habentium.

[g] Siluini epiſc. De eo etiam Vſuardus hac die. Eius acta haberi teſtatur Molanus in Indiculo ſanctorum Belgij, vbi plura de ipſo; redditque rationem cur hunc Vſuardus appellet epiſcopum Taruanenſem, prout etiam à nonnullis eſt creditus, eo quòd in Morinis miranda religione enituit, & virtute miraculorum claruit, apud quos etiam diem obiit, anno, vt ait, à Chriſto nato ſeptingenteſimo decimoquinto.

[h] Fintani presbyt.] Vſuardus item de eo hic agit, conſentiuntque manuſcript.

Duode-

Duodecimo Kal. Martij. Luna. G xj.

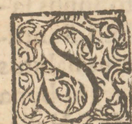
18

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7
t u A B C D E f F G H M N P
8 9 10 11 12 13 14 15 14 15 16 17 18 19

Ierosolymis natalis beati Symeonis[a] epiſcopi & martyris, qui filius Cleophę, & propinquus Saluatoris ſecundum carnem fuiſſe traditur. Hic Hieroſolymorum epiſcopus poſt Iacobum fratrem Domini ordinatus, in perſecutione Traiani multis ſupplicijs affectus, martyrio cōſummatus eſt, omnibus qui aderant, & iudice ipſo mirantibus, vt centum viginti annorum ſenex crucis ſupplicium fortiter conſtanterque pertuliſſet. Apud Oſtia Tiberina ſanctorum martyrum Maximi[b] & Claudij fratrum, & Præpedignæ vxoris Claudij, cum duobus filijs Alexandro & Cutia: qui cùm eſſent præclariſſimi generis, iubente Diocletiano tenti ſunt, atque in exilium deportati, deinde incendio concremati, odoriferum martyrii ſacrificium Deo ipſi obtulerunt: quorum reliquiæ in flumē proiectæ, & à Chriſtianis perquiſitæ, iuxta eandem ciuitatem ſepultæ ſunt. In Africa ſanctorum martyrum Lucij,[c] Siluani, Rutuli, Claſſici, Secundini, Fructuli, & Maximi. Conſtantinopoli ſancti Flauiani[d] epiſcopi, qui cùm fidem Catholicam Epheſi propugnaret, ab impij Dioſcori factione pugnis & calcibus percuſſus, poſt triduum vitam finiuit. Toleti ſancti Helladij[e] epiſcopi & confeſſoris.

FEBRVARII 18.

Ymeonis epiſc.] Beda, Vſuardus, ac cæteri Latinorum de eodem agunt hac die, Gręci autem in Menologio 27. Aprilis. Eius martyrium ab Hegeſippo egregiè conſcriptum Euſebius recitat lib. 3. ca. 26. ex quo etiam cæteri complures eadem deſcripſere: eundem conſobrinum Domini, natum ex Cleopha fratre Ioſeph, idem auctor affirmat lib. 3. c. 10. qui & in chronico tradit, eundem conſummaſſe martyrium anno decimo Traiani Imp.

[b] Maximi, Claudij & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, atque alij omnes. Habentur horum res geſtæ iunctæ ſimul actis S. Suſannæ, apud Sur. tom. 4. die 11. Auguſti. ex quibus & cæteri, qui de his ſcribunt, quos recenſere omittimus, accepiſſe noſcuntur.

[c] Lucij & ſoc.] Hos omnes reſtitutos ſcias ex eodem codice peruetuſto, cuius ſæpe meminimus: prætermiſſi ſunt aliàs fortaſſe, quòd nec ciuitas vbi paſſi, nec tempus, ibidem haberetur expreſſum.

[d] Flauiani epiſcopi.] De eodem Græci agunt in Menologio hac die; vbi teſtantur Flauianum actum in exilium, & confectum ærumnis obijſſe, idque ex ſententia Marcellini comitis in chron. ſub Protogene & Aſterio conſſ. vbi ait, eum exulaſſe factione Dioſcori & Saturnini. Sed hæc quidem omnia repugnare videntur actis ſacroſancti Conc. Chalcedonen. In actione etenim prima & tertia Euſebius epiſcopus Dorylæi, & in actione quarta archimandritę Catholici, oblato S. Synodo libello, conclamarunt aduerſus Dioſcorum, ſanctum Flauianum factione Dioſcori necatum eſſe: id ipſum etiam Liberatus diaconus in breuiar. hæreſ. Neſtor. & Eutich. exactè deſcribit cap. 12. factumque refert, antequam Epheſo receſſiſſent epiſcopi. Id etiam Euagrius ſcholaſt. hiſt. lib. 2. c. 2. Id denique

 Nicephorus

Nicephorus (vt pręterea recētiores) pluribus testatur li. 14. ca. 47. Ceterùm cōtigit vtrumque esse verum: nimirum Flauianum à Dioscoro ita vt aiunt malè habitum, sicque affectum continuò missum esse in exilium, & tertia die vita functum. Confirmātur hæc ex libro manuscrip. qui habetur in Bibliotheca Vatic. num. 1855. in quo descriptæ habentur complures epistolæ Rom. pontif. vbi inest libellus incerti auctoris, sed quem tamen sui seculi res scripsisse constat. Est eius exordium: Nostro quidem seculo, sed interuallo temporis, Nestorius & Eutyches, &c. In eo igitur hæc de Flauiano leguntur: Ducitur in exiliū Flauianus, & apud Epypam, quæ ęst ciuitas Lidię, seu superueniente seu ingesta morte, defunctus est. Hæc ibi de exitu Flauiani, dum duceretur in exilium. Est illa hæc ciuitas Lidiæ, quam Ptolomæus Hypepam vocat, & apud Plinium deprauatè legitur Euippa li. 5. c. 29. Contigit obitus Flauiani sub consulatu Asterij & Protogenis, mense Augusti, postquam Hilarus diaconus legatus Apostolicus inde clàm aufugiens, Romam redijt ad S. Leonem Papam. Ne quis ergo miretur si idem Pontifex in litteris quas dedit ad Theodosium & Pulcheriam Augustos, & quas etiā ad alios tertio idus Octobris ijsdem conss. dedit, nihil de Flauiani nece meminerit; nam, quod post discessum Hilari fuit factum, ignorans, putans adhuc viuere Flauianum, ad eum etiam eadem die scripsit epistolam. Celeb atur hac die solennis translatio, quando venerandum corpus eius per Martianum Augustum & S. Pulcheriā coniugem summo cum honore Constantinopolim translatum est, cuius translationis meminit S. Leo Papa in epistola 44. ad Martianum August. sub consulatu Adelphij data: est is annus, secundum Fastos Onuphrij, à Christo nato 451. ex quibus planè conuincitur errare Nicephorus lib. 14. cap. 49. dum eam translationem factam dicit sub Theodosio minore Imp. Extant præterea de ea re litteræ S. Pulcheriæ ad S. Leonem Papam: quæ recitantur in præambulis Cōcilij Chalcedonensis. Mirificis laudibus sanctum Flauianum prosecuti sunt Patres, hi præsertim, qui Chalcedonem ad Concilium conuenerūt, vbi inter alia eius præconia, hæc in actione vndecima sunt acclamata: Flauiano æterna memoria, ecce vltio, ecce veritas, Flauianus post mortem viuit, martyr pro nobis exorat, Flauianus post mortem fidem exposuit, &c. Accedat ad eius laudem constitutio Marciani Imp. quæ habetur in l. quoniam. C. de episc. & cleric. cuius de Flauiano promulgatæ sanctionis habes integrum exemplar in actione tertia eiusdem Conc. Chalcedonen. prope finem. Secundus Abel appellatur à Sebasteno episcopo in epist. ad Leonem Imp. Extat tomo 2. Conc. recent. edit. De restituendo nomine eius in diptycha, & abolenda memoria Eutychij, extat l. quoniam. C. de episc. & cleric. Cæteras autem eius res gestas, tam synodicas quàm priuatas, intexuimus in Annalibus ecclesiasticis, per annos singulos seruata temporum ratione.

[e] Helladij episcopi.] Huius acta summatim complexus est sanctus Ildefonsus in libro quem scripsit de vir. illust. quem nacti in Vaticana bibliotheca, diligenter exscripsimus: at quoniam eundem nondum editum scimus, operæpretium visum est, hîc ea recitare, quæ de sancto sanctus suis scriptis testatum reliquit his verbis: Helladius episcopus post Aurasium sedis eius adeptus est locum. Hic cùm regiæ aulæ illustrissimus, publicarumque rector existeret rerum, sub seculari habitu votū monachi explebat & opus: nam ad monasteriū meum illud Agaliense, cuius me susceptio monachum tenuit; quod munere Dei, perennisque ac patentis sanctitatis decore, & opinabile cunctis & palam est totis: cùm sæpe discursantium negotiorum ductus itinere perueniret, remota clientum secularisque pompa decoris, adeò monachorum peculiaritatibus inhærebat, vt turmis iunctus eorum, stipularum fasciculos ad clibanum deportaret. cumque inter decorem insolentiamque seculi, solitudinis & amaret & sectaretur arcana: celeri fuga, relictis omnibus quæ esse nouerat mundi, adijt sanctum monasterium, quod frequentauerat voto; venit permansurus optati voti vsu. Ibi factus monachus, pariter meritis & studijs sanctis vitam monachorum debitè rexit; & statum monasterij totius rei communis diuitijs cumulauit Ex hoc, fessis penè senio artubus, ad Pontificatus apicem euocatur: & quia vocaretur victus pariter & inuitus, illic maiorum virtutum exempla, quàm monachus dedit: quia statum mundi, quem contempsit virtute, magna perhibetur rexisse discretione; miserationes eleemosynarumque copias tam largiter egenis cōtulisse probatur, ac si illius stomacho putares inopum & artus pendere & viscera confoueri. Scribere renuit, quia quod scribendum erat, quotidianæ operationis pagina demonstrauit. Me ad monasterium rediens memoratum, vltimo vitæ tempore leuitam fecit: senex obijt, decem & octo annos sacrum regimen tenuit, temporibus Sisibuti, Suntillani, & exordijs Sisenandi regum. Beatus habitus fuit, & post beatam gloriam cælestis regni bona plenus senectute promeruit. Hactenus de S. Helladio S. Ildefonsus, qui mox ad eius successorem Iustum calamum vertit. De eodem Rodoric. Tolet. lib. 2. c. 17. & alij recentiores.

19 Vndecimo kal. Martij Luna. A x.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
9	10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20

ROMÆ natalis sancti Gabini [a] presbyteri & martyris, fratris beati Caij Papæ, qui à Diocletiano diu in custodia vinculis afflictus, pretiosa morte cæli gaudia comparauit. In Africa sanctorum martyrum Publij [b], Iuliani, Marcelli, & aliorum. In Palæstina commemoratio sanctorum Monachorum [c], & aliorum martyrum, qui à Saracenis sub duce Alamundaro ob fidem Christi sæuissimè cæsi sunt. Hierosolymis sancti Zambdæ [d] episcopi. Solijs* sancti Auxibij [e] episcopi. Apud Beneuentum sancti Barbati [f] episcopi, qui sanctitate celebris, Longobardos, & eorum ducem ad Christum conuertit. Mediolani sancti Mansueti [g] episcopi & confessoris.

*Solis.

FEBRVARII 19.

[a] GABINI, vel Gabinij.] De eo Beda, Vsuardus, Ado & alij. Iuncta sunt eius acta rebus gestis sanctæ Susannæ. habet eas Sur. tom. 4. die 11. Augusti. Passus est Diocletiano sextùm & Constantio secundū conss. vnà cum Caio Papa eius germano, vt legitur in libro de Roman. Pontific. In prædictis autem rebus gestis S. Susannæ, de domo Gabini in ecclesiam conuersa hæc leguntur: Caij episcopi domus beati Gabini domui propinqua erat, atque ex illo tempore Christianorum statio deputata est in duabus ædibus vsque ad hodiernum diem. Factum est hoc Romæ in regione sexta apud vicum Mamuri, ante Salustij forū. Hæc ibi. Ex qua loci descriptione facilè apparet, eam fuisse domum Gabini, quæ nunc dicitur ecclesia sanctæ Susannæ, ac domum Caij ecclesiam illi propinquam, cuius dumtaxat supersunt vestigia exaduerso posita.

[b] Publij & soc.] Agit de his etiā Beda, Vsuardus, & alij recentiores hac die.

[c] Sanctorum Monachorum.] Iisdem cæsi sunt hi Saracenorum incursionibus, quarum mentio habetur in rebus gestis sancti Ioannis Silentiarij, quas refert Metaphrastes die 13. Maij. itemque in vita S. Sabæ abb. apud eundem die 5. Decemb. ac in actis etiam sancti Euthymij abb. quæ idem recitat die 20. Ianuarij: consentiunt ijsdem, quæ habentur in prato spirituali, c. 21. & 99. Vna eadémque persecutio Saracenorum sanctos monachos diuersis in locis positos vexauit, diuersisque diebus occidit, vt non mireris, si inferius de monachis cæsis à Saracenis sæpè agatur. Scias autem ipsum Saracenorum principem Alamundarum ad Christi fidem tandem esse conuersum, vt scribit Niceph. histor. lib. 17. cap. 35. hist. Miscel. ex Theophane lib. 15. & alij.

[d] Zambdæ episcopi.] De eo scribit Euseb. in chron. & hist. lib. 7. c. vlt. in fine, Epiphanius in panar. hæres. 66. licet in mendoso codice Baza legatur. De eo item Niceph. episcopus in chron. de episc. eccles. Hierosol. & Niceph. Callist. lib. 6. c. 34. Adscribitur hic trigesimusnonus eius sedis episcopus; successit Hymenæo, seditque temporibus Diocletiani Imperatoris.

[e] Auxibij episcopi.] Agunt de eodem Græci in Menolog. hac die. Eius acta habet Metaphrastes, quæ Lipom. retulit in tom. 5. & Sur. tom. 1. Fuit proximus Apostolorum temporibus; nam à sancto Marco Euangelista baptizatus fertur.

[f] Barbati episc.] De eo vet. manuscrip. & inter alia Martyrologium Casinense. Habemus eius acta syncerè scripta: est eorum exordium: Sicut euidentissimè, &c. Interfuit Synodo Romæ celebratę temporibus Papæ Agathonis, an. Domini 680. eidemque subscripsit, prout eius Concilij acta indicant, quæ inserta sunt in actione quarta sextæ Synodi œcumenicæ Constantinopolitanæ.

[g] Mansueti episcopi.] De eodem tabulæ Mediolanensis ecclesiæ. Claruit idem tēporibus Agathonis Rom. Pontificis: nam ipse etiam interfuit præfatę Synodo Romanæ, eidemque subscripsit, vt

eiuſdem ſynodi indicant acta inſerta in act. quarta ſextæ Synodi. Habemus manuſcriptam epiſtolam eruditiſſimam eiuſdem Manſueti epiſcopi ad Cõſtantinum Imperatorem Conſtantinopolitanum, dignam tanto viro, tantæque ſedis epiſcopo: incipit: Si apicem Imperialis faſtigij, &c.

ix. B Decimo kalen. Martij. Luna. 20

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	16	17	18	19	20	21

TYRI in Phœnicia commemoratio beatorum Martyrum[a], quorum numerum ſolius Dei ſcientia colligit, qui ſub Diocletiano Imperatore à Veturio militum magiſtro multis tormentorum generibus ſibi inuicem ſuccedentibus occiſi ſunt; primò quidem flagris toto corpore dilaniati, inde diuerſis beſtiarum generibus traditi, ſed ab illis diuina virtute nil læſi, pòſt addita feritate ignis ac ferri, martyrium conſummarunt. Horum glorioſam multitudinem ad victoriam incitabant Tyrannio[b], Siluanus, Peleus, & Nilus epiſcopi, ac Zenobius preſbyter, qui felici agone vnà cum illis martyrij palmam adepti ſunt. In Cypro inſula ſanctorum martyrum Pothamij[c] & Nemeſij. Conſtantinopoli ſancti Eleutherij[d] epiſcopi & martyris. In Perſide natalis ſancti Sadoth[e] epiſcopi, & aliorum centum vigintiocto, qui ſub Sapore rege Perſarum, cùm ſolem adorare renuiſſent, crudeli nece præclaras ſibi coronas compararunt. Catanæ in Sicilia ſancti Leonis[f] epiſcopi, qui virtutibus atque miraculis coruſcauit. Eodem die ſancti Eucherij[g] epiſcopi Aurelianenſis, qui eo magis miraculis claruit, quo pluribus inuidorum calumnijs fuit oppreſſus. Tornaci in Gallijs ſancti Eleutherij[h] epiſcopi & confeſſoris.

FEBRVARII 20.

COMMEMORATIO beat. mart.] Agunt de ijſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum acta ſummatim complexus eſt Euſeb. lib. 8. cap. 7. ex eodem Nicephor. hiſt. lib. 7. cap. 7. ac cæteri.

[b] Tyrannio, Siluanus, &c.] De his item Euſebius hiſt. lib. 8. cap. 25. & Niceph. lib. 7. cap. 16. De ſingulis agitur certis diebus natalis dies.

[c] Potamij & Nemeſij.] Beda item de his agit, additque Didymum; Vſuardus autem & Martyrius de duobus tantùm.

[d] Eleutherij epiſc.] De eodem & Græci. ponitur hic octauo ordine Byzantius epiſcopus, ſeditq; annis ſeptem, vt tradit Niceph. eius ſedis epiſc. in chron. De eo etiam Niceph. Calliſt. lib. 8. cap. 6. narrat idem auctor lib. 15. cap. 23 pauendum iudicium eiuſdem ſancti aduerſus clericum impuriſſimum, editum temporibus S. Gennadij epiſcopi Conſtantinopolitani, & Leonis Imp. indeque penes nonnullos excommunicatio ſancti Eleutherij in ore verſatur vſque hodie. Licet potius imprecatio quàm excommunicatio dici debeat.

[e] Sadoth & ſoc.] Alibi, Sadhoc, vel Saduch, legitur. De iiſdem Græci in Menologio hac die. Horum omnium acta ex antiquis codicibus edidit Metaphraſtes: habet ea Lipom. tomo 5. & Surius tomo 1. Paſſi ſunt hi ſub Sapore rege Perſarum, qui vixit temporibus Conſtantini, ac eius ſucceſſoris Conſtantij, peruenitque vſque ad tempora Valentiniani, & Gratiani eius filij, Impp. vt auctor eſt Ammian. Marcellin. lib. 27. qui illum eam ob cauſam Saporem longæuum appellat. Succeſſit Sadoth, de quo agimus, Symeoni qui ſub Conſtantino martyrio vita functus eſt; ipſe autem Sadoth paſſus eſt temporibus Conſtantij. De his etiam ſcribit Sozom. libro 2. cap. 8. 9. & 10.

[f] Leonis epiſc.] Agunt etiam de eodem Græci in Menologio, magnorumque miraculorum effectorem prædicant.

[g] Eucherij epiſc.] Extant eius acta, quæ deſcripſit Surius tomo primo. Claruit temporibus Caroli Martelli principis Francorum, à quo multa & grauia paſſus eſt: ſed quas pœnas dederit apud inferos eius anima, & quàm terribile iudicium de humato cadauere Deus oſtenderit, vide ibidem capite 6. quæ & nuper in Decretorum libro ſunt deſcripta 16. q. 1. De eo Sigeb. in chron. anno Domini 723. Trithem. de vir. illuſtr. Ordin. S. Bened. lib. 3. cap. 192. & lib. 4. cap. 186. Paul. Æmil. lib. 2. de geſt. Franc. Ioann. Placentius in catal. epiſc. Leodienſium, & Molan. in Indic. SS. Belgij. Adſcribitur hic in tabulis Democh. trigeſimus tertius ſedis Aurelianenſis epiſcopus: migrauit ex hac vita anno Domini 727.

[h] Eleutherij epiſcopi.] De eo autem Beda die ſequenti. Huius res geſtas breui compendio ſcribit Molanus in Indic. Sanctorum Belg. eumque ordinatum dicit epiſcopum anno Domini 484. ſediſſeque annos 45. tranſlatum verò corpus eius anno 881. De Eleutherij pueritia, ordinatione, & obitu habes in vita ſancti Medardi à Fortunato conſcripta, cap. 2. & 18.

21 Nono kalend. Martij Luna. C viij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	19	20	21	22

IN Sicilia natalis ſanctorum Martyrum[a] ſeptuaginta nouem, qui ſub Diocletiano per diuerſa tormenta confeſſionis ſuę coronam percipere meruerunt. Adrumeti in Africa ſanctorum martyrum Veruli[b], Secundini, Syricij, Felicis, Seruuli, Saturnini, Fortunati, & aliorum ſexdecim, qui in perſecutione VVandalica ob Catholicæ fidei confeſſionem martyrio coronati ſunt. Scythopoli in Palæſtina ſancti Seueriani[c] epiſcopi & martyris. Damaſci ſancti Petri Mauimeni[d], qui cùm diceret Arabibus quibuſdam ad ſe ægrotum venientibus: Omnis qui fidem Chriſtianam Catholicam non amplectitur, damnatus eſt, ſicut & Mahumet pſeudopropheta veſter; ab illis necatus eſt. Rauennæ ſancti Maximiani[e] epiſcopi & confeſſoris. Metis ſancti Felicis[f] epiſcopi. Brixiæ ſancti Paterij[g] epiſcopi.

FEBRVARII 21.

MARTYRVM 79.[a]] Agit de iiſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 3. c. 138. & alij recentiores.

[b] Veruli & ſoc.] De his etiam Beda & Vſuardus. Quod hîc additum eſt, hos paſſos eſſe in perſecutione Wandalica, ex dicto vet. manuſcr. ſcias reſtitutum.

[c] Seueriani epiſcopi.] Scribit de eius nece per hære-

hæreticos Eutychianos illata Niceph. lib. 15. ca. 9. De eadem hæreticorum perſecutione tunc in Catholicos in Palæſtina graſſante, agit Euag. lib. 2. c. 5. Cyrillus monachus in Euthymio, apud Metaphr. die 20. Ianuar. Habetur mentio etiam de Seueriani epiſcopi nece in litteris Marciani Imp. datis tunc temporis ad monachos Palæſtinæ: habentur to. 2. Concil. recent. edit. Eſt ſecunda ordine epiſtolarum illuſtrium virorum pro S. Synodo Chalcedonenſi. S. Leo Papa eo tempore ad ſedandam eam ſeditionem, & ad comprimẽdum furorem hæreticorum, ſcripſit ad Marcianum Imp. & ad Pulcheriam, & Eudociam. A A. necnon etiam ad monachos Palæſtinæ, quò illorum turbatos animos conciliaret.

[d] Petri Mauimeni.] Græci etiam de eodem agunt. De eius martyrio habes ex Theophane in hiſtor. miſcel. lib. 22. anno ſecundo Conſtantini ſexti Imp. vbi hæc etiam recitantur: Hunc declamationibus ſermonum honorauit ſanctus Pater noſter Ioãnes, qui cognominatus eſt Chryſooras propter auream & fulgidam Spiritus ſancti gratiam, quæ in ipſo tam in verbo, quàm in vitæ actu effloruit: quem videlicet Conſtantinus Imp. impius propter eminentem orthodoxiam eius anathemati ſubiiciebat, & pro Manſur, quod eius auitum nomẽ eſt, quodque redemptus interpretatur, ſenſu Iudaico, nouum eccleſiæ magiſtrum, Manſeron, mutato nomine, vocitabat. Hæc ibi. Per quæ planè conſtat intelligi ſanctum Ioannem Damaſcenum, iuxta ea quæ de eodem ſcribit Suidas. Paſſus eſt hic an. Dñi 742. ſecundùm Faſtos Onufrij. Secundùm verò Græcorum ſupputationem an. 734. Sigib. tamen in chron. recenſet eius martyrium anno 745.

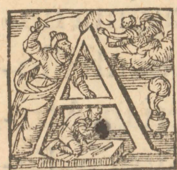
[e] Maximiani epiſc.] De eodem hac die tabulæ eccleſiæ Rauennatis. Conſecratus hic eſt epiſcopus ſub conſulatu Baſilij quinto, anno Dñi 546. De eo plura Hieron. Rub. hiſt. Rauen. lib. 3.

[f] Felicis epiſc.] De eodem ex tabulis Metenſis eccleſiæ Molan. in addit. ad Vſuard. Ponitur hic tertius Metẽſis ſedis epiſcopus, ſeditque annos 42. vt habent tabulæ Democh.

[g] Paterij epiſc.] De eodem tabulæ eccleſiæ Brixian. Numeratur 23. eius ſedis epiſcopus, poſt S. Philaſtrium autem 16. Prout Rampert. in ſerm. de ſanct. Philaſt. affirmat.

vij. D Octauo kalend. Martij Luna. 22

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
12	13	14	15	16	17	18	19	18	19	20	21	22	23			

ANTIOCHIÆ Cathedra [a] ſancti Petri Apoſtoli, vbi primùm diſcipuli cognominati [b] ſunt Chriſtiani. Hierapoli in Phrygia beati Papiæ [c] eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui ſancti Ioannis Senioris auditor, Polycarpi autem condiſcipulus & ſodalis fuit. Salaminæ in Cypro ſancti Ariſtionis [d], qui vt idem Papias teſtatur, fuit vnus de ſeptuaginta duobus Chriſti diſcipulis. In Arabia commemoratio plurimorum [e] ſanctorum Martyrũ, qui ſub Maximino Imperatore ſæuiſſimè cæſi ſunt. Alexandriæ ſancti Abilij [f] epiſcopi, qui ſecundus poſt beatum Marcum eiuſdem ciuitatis epiſcopus, ſacerdotium virtute conſpicuus miniſtrauit. Viẽnæ S. Paſchaſij [g] epiſcopi, eruditione & morum ſanctitate præclari.

FEBRVARII. 22.

ANTIOCHIÆ Cathedra.] Sedere cępit Petrus Antiochiæ vltimo Tiberij Imp. anno, & à Chriſto nato, trigeſimo octauo, prout exactè Euſebius ſcribit in chron. De vſu priſtino celebrandæ diei Cathedræ, cùm ſcilicet aliquis epiſcopus alicui præficeretur eccleſiæ, ſatis diximus ſuprà in feſto die Romanæ Cathedræ. Quod autẽ attinet ad Cathedram Antiochenam, miratus ſum vehementer R. P. Onufrium Panuinum virum alioqui eruditum, ſed citò nimis ex humanis præreptum, vt non potuerit ſuas lucubrationes emendare, nouam quandam, hactenus

nus inauditam, nec ab aliquo excogitatam opinionem de Cathedra Antiochena aſtruere conatũ eſſe: dum in ſuis ad Platinam additionibus, abſque vllius antiquorum vel recentiorum teſtimonio affirmat, Petrum Romæ primùm, ac demum ſediſſe Antiochiæ. Quæ quidem opinio quàm ſit falſa, quàm aduerſa ſinceræ veritati, quàm denique faueat nouantibus qualemcunque occaſionẽ captantibus, quotque ex ea ſequantur abſurda, vix credi poteſt. Legi aduerſus huiuſcemodi nouam opinionem eruditiſſimum commentariolum R. D. Siluij Antoniani, pientiſſimi ac diſertiſſimi viri; cuius cenſuræ ſcriptiones meas ſubiicere conſueui: expectamus ſi aliquãdo ab inuito poterimus extorquere eius editionem; ſimulq; è latebris Chriſtianæ modeſtiæ ipſius cętera feraciſſimi ingenij monumenta in publicum vindicare. Tu interim lector accipe de ea re hæc teſtimonia ſanctorum Patrum. Poſt Anacletum, Antherum, & Marcellum, & alios, ſatis tibi inſtar omnium poteſt eſſe ſancti Hieronymi auctoritas in comment. epiſt. ad Galat. c. 2. & de ſcriptoribus eccleſiaſt. in Petro. Si ex hiſtoricis hæc cupis, habes Euſebium, qui primum in ea facultate locũ tenet, quique in chronico hæc ait: Petrus natione Galilæus, Chriſtianorum Pontifex primus, cùm primùm Antiochenã eccleſiam fundaſſet, Romam proficiſcitur, ibi Euangelium prædicans, viginti quinque annis eiuſdem Vrbis epiſcopus perſeuerat. Hæc Euſebius, quem cæteri Græcorum (ne laborem omnes enumerando) abſque aliqua controuerſia ſecuti ſunt, à quibus nec Latinorum aliquis diſſentit. Hæc etiam ſanctus Leo in ſermone 1. in natali Apoſtolorum: Gelaſius Papa in Romano Cõcilio, vbi actum eſt de libris apocryphis, eadem profeſſus eſt: id Pelagius Papa in epiſtola ad Benignum, & Gregor. Papa ad Eulogium li. 6. epiſt. 37. id denique alij omnes qui de ea re egerunt, abſque aliqua dubitatione teſtati ſunt. De leuiſſimis autem quibuſdã obiectionibus quæ aduerſus hæc ſiue ab Onufrio, ſiue ab alio eius ſtudioſo obiiciebantur, conſule quæ diximus in 1. tomo Annaliũ.

[b] Cognominati ſunt Chriſtiani.] Id Lucas Act. ca. 11. Qua autem ratione id acciderit, ſanctus Athanaſius in diſputatione contra Arium eiuſmodi affert cauſam: Omnes, inquit, qui credebant in Domino noſtro Ieſu Chriſto, non Chriſtiani, ſed diſcipuli tantummodo vocabantur: & quia multi nouorum dogmatum auctores extiterant, doctrinę obuiantes Apoſtolicæ; omnes ſectatores ſuos diſcipulos nominabant; nec vlla erat nominis diſcretio inter veros falſoſque diſcipulos, ſiue Chriſti, Doſithæi, ſiue Iudæ cuiuſdam, ſiue Ioannis ſectatores, qui ſe quaſi Chriſti eccleſiæ confitebantur; quin potius vno diſcipulorum nomine cenſebãtur: tunc Apoſtoli conuenientes (ſicut, Luca narrante, Acta teſtantur) omnes diſcipulos vno nomine Chriſtianos appellant, diſcernentes à communi diſcipulorum vocabulo; & vt diuini per Eſaiam oraculi ſermo compleretur, quo ait c. 62. Seruientibus mihi vocabitur nomẽ nouum, &c. Hæc Athanaſ. Porrò & hoc ipſum nomen non poſt multum temporis hæretici æmulati ſunt, Carpocratianique primùm vſurparunt, vt ſcribit S. Epiphan. hæreſ. 27. Hos ſecuti ſunt cæteri, irrogantes contumelias tanto nomini falſa doctrina, ac morum prauitate: quam ob cauſam (vt cõqueſti ſunt ſæpe Patres apologiis) execrandum factum eſt aliquando Gentilibus nomen Chriſtianum, adeò vt ipſum ſolum abſque aliqua noxa (vt ſcribit pluribus Tertullianus in apologetico) eſſet in crimen.

[c] Papiæ.] De eodẽm hac die Beda, Vſuard. Ado, & alij. De Papia ſcribit ſanctus Irenęus, quem recitat Euſeb. hiſt. lib. 3. cap. 33. Idem Euſeb. cap. 30. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Papia. Extabant eius ſcripta vſque ad eiuſdem Hieronymi tempora, vt ipſe ſcribit epiſt. 28. ad Lucinium. Eadem de eo Niceph. lib. 3. cap. 18. & 20. Hîc monitum velim lectorem, ne qua ſuſpicio de Papia in mentem irrepat, eo quòd aſſertor fuerit improbatæ ſententiæ de mille annis, vnde dicti ſunt Hæretici Millenarij: Nam ſancta Dei eccleſia Catholica aliquandiu de ea re ſuperſedit, iudiciumque ſuſpendit, nec aliquid de his qui ea ſentiebant, definiuit; cùm præſertim non vulgares homines, ſed ſanctiſſimi atque doctiſſimi viri id affirmarent, vt poſt Papiam Irenæus, Iuſtinus martyr (mittimus Tertullianum & Nepotem extra claſſem Catholicorum vagãtes) Lactantius, Victorinus, Seuerus & alij, prout teſtatur S. Hieronymus in comment. ſuper Ezech. c. 36. lib. 11. & in procem. lib. 18. in Iſaiam: De quorum ſententia idem auctor in Hierem. cap. 19. lib. 4 hæc habet: Quæ, licet non ſequamur, tamen damnare non poſſumus, quia multi eccleſiaſticorũ virorum & martyrum iſta dixerunt: & vnuſquiſque in ſuo ſenſu abundet, & Domini cuncta iudicio reſeruẽtur. Hæc S. Hieron. quo tempore nihil adhuc ab Eccleſia de ea re fuiſſe definitũ apparet. Paulo pòſt autem cùm Apollinaris hæreſiarcha hanc de Millenario ſententiam niteretur adſtruere, totiſque neruis defendere conaretur, atque vt dogma Catholicum ſtabilire, ſcriberetque (vt ait S. Hieron. in procem. lib. 18. in Iſaiam) duo volumina aduerſus Dionyſium Alexandrinum, qui de ea re contra Irenæum librum ediderat: mox in eum atque alios Millenarios zelus ſanctorum Patrum exarſit, ita vt in hæreſim ac patronum eius liberiùs inueherẽtur: cùm præſertim ille adderet alias ad eam opinionẽ impietates, diceretque homines reſurrecturos eſſe ad legem, circũciſionem, & ſabbatha ſeruanda, ad cibos electos, vt olim, & templum materiale conſtructuros: id de eo ſcribit S. Baſilius in epiſt. 74. ad Occidentales. Tunc autem, ſicut cæteræ prauę opiniones Apollinaris, ita hæc de Millenario à Damaſo Papa Romæ putatur eſſe damnata.

[d] Ariſtionis.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Meminit de Ariſtione Papias, quem refert Irenæus apud Euſebium lib. 3. c. 33. & Hieron. de ſcript. eccleſ. in Papia.

[e] Plurimorum ſanct. mart.] Horum agonis Euſebius hiſt. lib. 8. c. 24. meminit.

[f] Abilij epiſc.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de Abilio Euſeb. in chron. eum ſedere cœpiſſe anno quarto Domitiani Imp. & cùm ſediſſet annos tredecim, ſub Nerua Imp. ex hac vita migraſſe. Ex his reſtituendus eſt locus eiuſdem Euſebij in editione Chriſtophorſoni li. 3. cap. 12. cùm ait: Quarto anno Domitiani Anianus primus eccleſiæ Alexandrinę præfuit: qui cùm annos

nos

nos viginti duos in eo munere compleuiſſet, exiit è vita; in cuius locum ſuffectus eſt Abilius. Hæc ibi; ſed ſic reſtituenda, vna tantùm mutata dictione, vt dicat: Quarto anno Domitiani, Anianus, qui primus eccleſiæ Alexandrinæ præfuit, cùm annos viginti duos, &c. quam lectionem confirmant etiam ea quæ idem Euſebius ſcribit lib. 2. c. 23. vbi ait, octauo anno Neronis Imperij Anianum poſt Marcum ſedere cœpiſſe.

[g] Paſchaſij epiſcopi.] Beda item, & Ado de eo hac die. De Paſchaſio epiſcopo Viennen. ſcribit Ado in chron. floruiſſe videlicet temporibus Conſtantini, cùm Melchiades Romanæ præeſſet eccleſiæ. Succeſſiſſe huic videtur ſanctus Verus, qui reperitur interfuiſſe Concilio Arelatenſi 2. ſub Conſtantino Imp. & Silueſtro Rom. Pontifice celebrato, vt apparet ex actis eiuſdem Synodi. Ex his redduntur ambigua, quæ idem ſcribit Ado, Verum ſediſſe temporibus Traiani; & quòd ait, Paſchaſio fuiſſe ſuffectum Claudium. Sed de his in Vero pluribus infrà ad Kalendas Auguſti.

vj. E **Septimo kalend. Martij. Luna.** 23

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
t u A B C D E f F G H M N P
13 14 15 16 17 18 19 20 19 20 21 22 23 24

In Anno Biſſextili omittitur, Vigilia ſancti Matthiæ Apoſtoli. *quia transfertur in ſequentem diem, quæ eſt 24.*

VIGILIA [a] ſancti Matthiæ Apoſtoli. Apud Sirmium beati Sireni [b] monachi & martyris, qui, iubente Maximiano Imperatore tentus, cùm ſe Chriſtianum eſſe confiteretur, capite cæſus eſt. Ibidem natalis ſanctorum ſeptuagintaduorum Martyrum [c], qui martyrij certamen in præfata vrbe conſummantes, regna manſura perceperunt. Romæ ſancti Polycarpi [d] preſbyteri, qui cum beato Sebaſtiano plurimos ad fidem Chriſti conuertit, atque ad martyrij gloriam exhortando perduxit. In ciuitate Aſturicenſi ſanctæ Marthæ [e] virginis & martyris, ſub Decio Imperatore, & Paterno proconſule. Conſtantinopoli ſancti Lazari [f] monachi, qui cùm ſacras imagines pingeret, Theophili Imperatoris Iconoclaſtæ iuſſu diris ſuppliciis excruciatur, & manus ei candenti ferro comburitur: ſed Dei virtute ſanatus, abraſas imagines ſanctas pingendo reſtituit, ac demùm in pace quieuit. Brixiæ ſancti Felicis [g] epiſcopi. Hiſpali in Hiſpania ſancti Florentij [h] confeſſoris. Tuderti ſanctæ Romanæ [i] virginis, quæ à ſancto Silueſtro Papa baptizata, in antris & ſpeluncis cæleſtem vitam duxit, & miraculorum gloria claruit. In Anglia ſanctæ Milburgis [k] virginis, filiæ Regis Merciorum. Et alibi aliorum, &c.

¶ *In anno Biſſextili bis pronunciatur*, Sexto kalendas Martij, *& eadem Luna, ſcilicet die 24. & 25. Prima die, id eſt 24. hoc modo.* Sexto kalend. Martij Luna, *quota fuerit. Deinde*, Vigilia ſancti Matthiæ Apoſtoli. Item commemoratio plurimorum ſanctorum Martyrum & Confeſſorum, atque ſanctarum Virginum. ℟. Deo gratias, *Secunda die, id eſt 25.* Sexto kalend. Martij. Luna... In Iudæa, *&c. vt in ſequenti lect.*

FEBRVA-

VIGILIA S. Matthiæ.] De eadem Beda, & Microlog. cap. 47. atque alij recentiores.

[b] Sireni.] De ipſo etiam Beda, ac cæteri. Hic cùm dicatur fuiſſe monachus: ſatis apparet ex Euſeb. hiſt. lib. 8. cap. 22. Maximiani temporibus fuiſſe monachos, & ex eis quamplurimos coronatos eſſe martyrio, vt & Seleucus, de quo ſupra egimus. quin & ipſe ſanctus Antonius martyrij cupidus, conuolauit Alexandriam, ſed conſequi non potuit, vt ſcribit S. Athanaſius in vita ipſius. Agit etiam de Sireno Petrus in catal. lib. 3. c. 147. Licet eum etiam epiſcopum fuiſſe dicat.

[c] Septuagintaduorum martyrum.] Alij legunt ſexaginta duos tantùm; ſed ex pluribus manuſcript. prædictus numerus habetur certior, prout etiam Petrus in catal. lib. 3. c. 150.

[d] Polycarpi.] De eodem Beda, Vſuardus, & alij. Habentur eius acta iuncta rebus geſtis S. Sebaſtiani apud Sur. tomo 1. die 20. Ianuarij.

[e] Marthæ.] Tabulæ eius eccleſiæ. Eius acta paucis enarrantur in theſaur. concion. tomo 2. die 23. Februarij.

[f] Lazari monachi.] Agunt autem Græci de eo die 17. Octobr. quando ex Cithienſi vrbe tranſlatum eſt corpus eius Conſtantinopolim, vt teſtatum habetur in dicto Menologio, eo die. Scribunt de Lazaro Zonaras in tertia parte Annal. in Theophilo Imp. Cedrenus in eodem, & alij.

[g] Felicis epiſcopi.] De quo tabulæ eccleſiaſt. Brixian. Recenſetur hic vigeſimus à tempore Philaſtrij, eius ſedis epiſcopi, ſucceſſitque Dominico, vt ſcribit Rampertus eius ciuitatis epiſcopus, cùm agit de tranſlatione S. Philaſtrij.

[h] Florentij.] Agitur de eo in flore ſanctorum Hiſpan. vbi & ſepulturæ eius epitaphium recitatur. Itemque in theſaur. concion. tomo 2. die vigeſima tertia Februarij.

[i] Romanæ.] De ea tabulæ eccleſiæ Tudertinæ, vnde etiam eius acta accepimus: claruit temporibus Conſtantini, cùm ſanctus Silueſter præeſſet Romanæ eccleſiæ.

[k] Milburgis.] Fertur eius vita ſcripta eſſe à Gothzelino monacho S. Bertini, deque ea re teſtimonium eſt in catal. ſcript. Britan. Agit de ea etiam Molanus in addit. ad Vſuardum.

24 **Sexto Kal. Martij. Luna.** F v.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 20 21 22 23 24 25

IN Iudæa natalis ſancti Matthiæ Apoſtoli [a], qui poſt Aſcenſionem Domini ab Apoſtolis in locum Iudæ proditoris ſorte electus, pro Euangelij prædicatione martyriũ paſſus eſt. Romæ ſanctæ Primitiuæ [b] martyris. Cæſareę in Cappadocia ſancti Sergij [c] martyris, cuius geſta præclara habentur. In Africa ſanctorum martyrum Montani [d], Lucij, Iuliani, Victorici, Flauiani, & ſociorum, qui fuerunt ſancti Cypriani diſcipuli, & ſub Valeriano Imperatore martyrium conſummarunt. Rhotomagi paſſio ſancti Prætextati [e] epiſcopi & martyris. Treuiris S. Modeſti [f] epiſcopi & confeſſoris. In Anglia ſancti Edilberti [g] regis Cantiorum, quem ſanctus Auguſtinus Anglorum epiſcopus ad fidem Chriſti conuertit. Hieroſolymis prima inuentio [h] capitis Præcurſoris Domini.

FEBRVARII 24.

MATTHIÆ Apoſt.] Latini omnes de eo agunt hac die, Greci autem ix. Auguſti, vt conſtat ex Menologio, & ex conſtitutione Emmanuelis Imp. tit. de feriis. Præter illa quę de ipſo legũtur in Act. Apoſt. c. 1. Scribunt eum non tantùm in Iudæa, ſed etiam in vlteriori Æthiopia Euangelium prædicaſſe, vt Sophron. apud Hieron. de ſcrip. eccleſ. Niceph. libro 2. to. 40. Doroth. in ſynop. De prædicatione in Iudæa meminit Iſid. de vit. & obit. ſanct. cap. 81. Matthiæ nomine ferebatur Euangelium, quod à Gelaſio in Romano Concilio eſt reiectum inter apocrypha c. Sancta Rom. diſt. 15. Eadem æſtimatione iam ante habitũ ab Origine homil. 1. in Luc.

& ab

& ab Euſeb. lib. 3. c. 25. Eiuſdem item claſſis exiſtimatæ ſunt traditiones nomine Matthiæ editæ, ex quibus Marcion ſuam ipſius hæreſim aſtruebat, vt ſcribit Clemens Alexand. li. 2. ſtrom. c. 7. qui ex eis quædã recitat fragmenta, & Euſeb. hiſt. lib. 3. c. 23. Acta etiam Matthiæ quæ ſcripta ferũtur ab Abdia, vt ſpuria reiiciuntur. Habetur mentio de Matthia apud Dionyſium Areopagitam de eccleſ. hierarch. c. 5. part. 3. Fertur ſermo de S. Matthia, quem alij Auguſtino, Bedæ autem alij tribuũt. Scribit Petrus Diac. Caſinen. ſcriptũ fuiſſe ab Authperto abbate Caſin. ſermonem de eodem Apoſtolo, quem legimus in codice manuſcrip. S. Mariæ ad martyres. Incipit: Inclytam gloriam, &c. Habemus & nos eundem charactere Longob. conſcriptum.

[b] Primitiuæ.] De ea conſentiunt vet. manuſc. quorum ſupra meminimus.

[c] Sergij.] De eo etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Alius cenſetur hic ab illo Sergio, qui vnà cum S. Baccho pro Chriſti fide certauit; de quo ſuo loco inferius.

[d] Montani, Lucij, & ſoc.] Reſtituti ſunt iidẽ ex vet. manuſcr. Habentur eorum acta germana, quæ recenſet Sur. to. 1. hac die. De Montano, Lucio, Iuliano, & Victorico mentio habetur ſeparatim in diuerſis epiſtolis S. Cypriani. De Montano in epiſtola Celerini, apud eundem epiſt. 21. De Victorico in inſcriptione epiſtolæ 54. De Lucio & Iuliano ſæpe, & in concil. Carthag. ſub eodem Cypriano. An autem hi noſtri iidem ſint cum illis, nõ auderem affirmare; licet iiſdẽm paſſi reperiantur temporibus, ac in eadem regione.

[e] Prætextati.] Recenſetur hic xvij. eius ſedis epiſcopus ſecundùm tabulas Democ. Reperitur interfuiſſe Concilio Turonen. 2. Pariſienſi 1. & Aurelianẽſi 5. quibus & ſubſcripſit. Claruit ſub Childeberto rege circa an. Dñi 580. de quo Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 5. c. 18. lib. 7. c. 16. & lib. 8. c. 20. & 31. vbi de nece ipſius, itemque lib. 9. c. 20. Quòd pertinet ad antiquam familiam & nomen Prætextati, conſule Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 6.

[f] Modeſti epiſc.] De eo etiam Molan. in addit. ad Vſuard. ſecundæ editionis.

[g] Edilberti regis.] De quo plura Beda de geſt. Angl. li. 1. c. 25. 32. 33. & lib. 2. c. 3. 4. & 5. Ad hunc S. Gregor. Papa ſcripſit epiſt. 60. lib. 9. regiſt. Extat eadem apud Bedam li. 1. c. 32. migrauit ex hac vita anno Dñi 616. vt idem teſtatur Beda in epitome. Ex qua emendatur quod idem dixerat lib. 2. cap. 5. eum deceſſiſſe anno Dñi 613. nam, vt ipſe ait, viginti & vnum annos regnauit ab eo tempore quo Auguſtinus eſt profectus in Angliam.

[h] Prima inuentio capitis Præcurſ.] De eadem capitis inuentione hac die Beda, Vſuard. Ado, conſentiuntque vet. manuſcr. Græci etiam in Menologio hac item die agunt de eadem. Ruſuſque viij. Kal. Iunij aliam celebrant inuentionẽ, quando Comanis, vbi in aureo vaſe latebat, iterum repertum, Conſtantinopolim tranſlatum eſt. Conſule ea quæ notantur infra ad quartum Kal. Septemb.

iiij. G — Quinto kal Martij. Luna. — 25

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E f F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 22 21 22 23 24 25 26

IN Ægypto natalis ſanctorum martyrum Victorini[a], Victoris, Nicephori, Claudiani, Dioſcori, Serapionis, & Papiæ, ſub Numeriano Imperatore: quorum duo primi pro confeſſione fidei exquiſita ſuppliciorũ genera conſtanter tolerantes, capite plectuntur; Nicephorus poſt craticulas candentes, ignesq; ſuperatos, minutatim conciſus eſt; Claudianus & Dioſcorus flammis incenſi, Serapion verò & Papias gladio cæſi ſunt. In Africa ſanctorũ martyrum Donati[b], Iuſti, Herenę, & ſociorũ. Romæ natalis S. Felicis[c] Papæ* quarti, qui ſancti Gregorij Papæ atauus fuit, de quo is refert, quòd ſanctæ Tharſillæ nepti apparens, illã ad cęleſtia regna vocauit. Conſtantinopoli S. Tharaſij[d] epiſcopi, eruditione & pietate inſignis, ad quẽ extat Hadriani Papæ primi epiſtola pro defenſione ſanctarũ imaginum. Nazianzi S. Cæſarij[e], fratris B. Gregorij Theologi, quem idem Gregorius inter agmina beatorũ ſe vidiſſe teſtatur.

*Tertij.

FEBRVA-

VICTORINI, Victoris, & ſoc.] De his hac item die Beda, Vſuard. & Ado pluribus. Petrus etiam in catal. lib. 3. cap. 151. Græci autem in Menologio ad diem 31. Ianuarij.

[b] Donati, Iuſti, & ſoc.] Beda de iiſdẽ hac die, qui & cæterorum recenſet ſingula nomina. In vet. Martyrol. monaſter. S. Cyriaci, præter hos recenſitos, ſuperaddũtur & alij quadraginta quatuor. Videntur hi illi eſſe, quos Lucianus in epiſt. 22. apud Cyprian. refert, & inter alios nominat Donatum & Herenem; licet Pamelius in annot. eiuſdem epiſtolæ, auctoritate cuiuſdam alterius manuſcript. bibliothecæ Guilielmitarum Brugenſium, diuerſis diebus illos eſſe paſſos affirmet, nos autem Romano plus deferimus.

[c] Felicis Papæ.] Cùm hic Felix, de quo hac die agitur, dicatur atauus S. Gregorij Papæ, cuius idem S. Gregorius meminit homil. 38. in Euang. & li. 4. dialog. cap. 16. exiſtimauit Ioannes diacon. in vita S. Gregorij lib. 1. c. 1. & Leo Oſtienſ. in chron. Caſinen. lib. 1. c. 1. in fine, hunc eſſe quartum eius nominis Rom. Pontificem. Ego autem in eam ſententiam ſum propenſior, vt opiner, non Felicem quartum, ſed tertium fuiſſe atauum S. Gregorij; idque non leuibus rationibus perſuaſus: nam Felix tertius Romanus fuit, quartus autem Samnis natione, & patria Beneuentanus: at perſpicuum eſt omnibus, S. Gregorium non ex Samnitibus originẽ ducere, ſed ab antiquis Romanis ſenatoribus; quod & ipſe Ioannes diac. abſque vlla dubitatione confirmat. Ad hæc addimus: ſi quis numeret annos, menſes, & dies, quibus ſedit Felix tertius, inueniet ipſum ex hac vita migraſſe hac ipſa die, quinto kal Martij, quod & diligenter obſeruauit Panuin. in Faſtis: Felix autem quartus obiiſſe dicitur quarto id. Octob. licet fortaſſe ob tranſlationem agatur cõmemoratio natalis eius 30. Ianuarij. Ad poſtremum ſi tempora attendamus, quibus vixit vterque Felix: magis congruit, vt Felix tertius, quàm quartus atauus S. Gregorij dici debeat: ſi enim numeres annos ab obitu Felicis tertij vſque ad electionem S. Gregorij Papæ iam ſenis; intercurriſſe inuenies annos centũ & vnum: ſi autem recenſeas annos ab eo tempore quo Felix quartus ex hac vita deceſſit, vſq; ad eiuſdem S. Gregorij Pontificatum: annos tantùm ſexaginta numerabis. Hac itaque habita vtriuſq; Felicis tẽporis ratione, æquius eſſe videtur, vt Felix tertius potius dicatur eius atauus, quàm quartus; qui eodem S. Gregorio iam nato, geſſit Pontificatum.

[d] Taraſij epiſcopi.] Agunt de eodem hac die Græci etiam. Acta autem eius ſcripſit Ignatius diaconus cuſtos vaſorum, vt Suidas teſtatur in Ignatio. Habet ea Lipom. to. 5. & Sur. to. 1. De eodem præterea ſæpiùs habetur mentio in actis ſecundæ Nicænæ Synodi. Obiit humanæ vitæ diem anno à Chriſto Domino 806. multis pro fide Catholica laboribus exantlatis.

[e] Cæſarij.] Huius egregia facta eius germanus S. Gregor. Nazianzenus in ea oratione, quam habuit in funere ipſius, feliciter explicat. De eodem plura in carmine de rebus ſuis. Locus hic citatus, habetur in fine eius orationis his verbis: Te Cæſarium ipſum videbo non iam peregrinantem, non iam ab aliis funere elatum, non iam hominum animos mœrore ac miſeratione permouẽtem, ſed clarum, inſignem, & ſublimẽ; qualis ſępe mihi in ſomnis viſus es, ô fratrum chariſſime, & fratrum amantiſſime, ſiue cupiditate mea, ſiue ipſa veritate hanc mihi formã repræſentãte. Hęc Greg. Citat eundem locũ S. Ioan. Damaſc. in oratione de his qui in fide migr. Extant eiuſdem Cæſarij dialogorũ libri quatuor eruditiſſimi nuper editi: licet Billius in ſuis Obſeruationibus eius eſſe neget. Corrigitur ibidẽ ab eo error Nicephori de Cæſario.

26 — Quarto kal. Martij. Luna. — A iij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
t u A B C D E f F G H M N P
16 17 18 19 20 21 22 23 22 23 24 25 26 27

PERGE in Pamphilia natalis beati Neſtoris[a] epiſcopi, qui in perſecutione Decij cùm die noctuque orationi inſiſteret, poſtulans vt grex Chriſti cuſtodiretur, comprehẽſus, ac nomen Domini mira libertate & alacritate confeſſus, iuſſu præſidis Pollionis equuleo crudeliſſimè tortus eſt, ac demum cùm ſe Chriſto ſemper adhæſurum conſtanter profiteretur, crucis ſuſpẽdio victor migrauit in cælum. Ibidem paſſio ſanctorum Papię[b], Diodori, Cononis, & Claudiani, qui ſanctum Neſtorem martyrio præceſſerunt. Item ſanctorum martyrum Fortunati[c], Felicis, & alio-

rum viginti ſeptem. Alexandriæ ſancti Alexandri [a] epiſcopi, glorioſi ſenis, qui poſt beatum Petrum eiuſdem ciuitatis epiſcopum, Arium presbyterum ſuum hæretica impietate deprauatũ, & diuina veritate conuictũ, de Eccleſia eiecit, ac poſtea inter trecentos decem & octo Patres in Nicæno Cõcilio eundẽ damnauit. Bononiæ S. Fauſtiniani [e] epiſcopi, qui eam eccleſiam, Diocletiani perſecutione vexatã, verbo prædicationis firmauit & auxit. Gazæ in Palæſtina ſancti Porphyrij [f] epiſcopi, qui tempore Arcadij Imperatoris Marnam [g] idolum, eiuſq; templũ euertit, ac multa paſſus quieuit in Domino. Florentiæ ſancti Andreæ [h] epiſcopi & confeſſoris. In territorio Archiacenſi S. Victoris [i] confeſſoris, cuius laudes ſanctus Bernardus conſcripſit.

FEBRVARII 26.

[a] NESTORIS epiſcopi.] De eo etiam Beda, Vſuardus, & Ado. Ipſius acta exſtant apud Surium tomo 1. Alius hic ab eo, de quo Niceph. lib. 7. cap. 15. & Metaphraſtes in Demetrio.

[b] Papiæ & ſoc.] Eadem acta ſancti Neſtoris continent horum certamina. Paſſi ſunt hi ſub eadẽ Decij perſecutione ante Neſtorem cõſummatum.

[c] Fortunati & Felicis.] Redditi ſunt ij ex prędictis vet. manuſcrip. Diuerſi prorſus cenſentur ab illis, quorum natalis eſt dies 11. Iunij; quod ſaltem ex ſociorum numero potes intelligere.

[d] Alexandri epiſc.] Beda, Vſuard. Ado, ac cæteri de eodem hac die. Meminit huius ſæpiùs ſanctus Athanaſius, qui inter alia, in oratione ſecunda contra Arianos, hæc in eos: Noſtis (inquit) quomodo beatus Alexander vſque ad mortem contra hãc hæreſim depugnauit, & quot tribulationes, quãtos labores, quanquam iam ſenex, in decrepita ætate ſuſtinuerit, qui & ipſe ad Patres appoſitus eſt. Hæc Athanaſius eius in epiſcopatu ſucceſſor. De eo etiã Epiphanius in Panar. hæreſ. 69. Pluribus Theodoret. hiſt. lib. 1. c. 2. Socrat. hiſt. li. 1. c. 3. Sozom. li. 1. ca. 14. & Caſſiodor. ex eiſdem. Extat huius egregia epiſtola ſcripta ad Alexandrum epiſcopum Conſtantinopolitanum contra Arium; ex qua ipſa qualis quantúſve fuerit, poteſt exiſtimari. Recitat eam Theodoret. hiſtor lib. 1. c. 6. Interfuit S S. Nicæno Concilio, atque ſequenti anno, qui numeratur à Chriſto nato 326. ex hac vita migrauit. Claruerunt iiſdem temporibus eiuſdem nominis duo alij illuſtres ſanctitate epiſcopi; Alexander Conſtantinopolitanus, quem diximus, de quo agunt Græci in Menologio 30. Auguſti; & Alexander epiſcopus Theſſalonicenſis, cuius extat epiſtola ad Athanaſium, deſcripta in apologia ſecunda eiuſdem Athanaſij, de hoc Græci in Menologio ad ſeptimum diem Nouembris.

[e] Fauſtiniani epiſcopi.] De eo prætereà tabulæ eccleſiæ Bononienſis: recenſetur eiuſdẽ ſedis ſecundus epiſcopus. Scripſit de eodem Sigonius in hiſtoria de eccleſia Bononienſi.

[f] Porphyrij epiſcopi.] De eodem Græci iterum agunt in Menologio, hac nimirum die, & ſecunda Martij. Extant eius acta fideliſſimè ſcripta à Marco diacono, quæ deſcripſit Metaphraſtes; eadẽ Latinè reddita habet Lipoman. tomo 5. & Sur. tomo 1. Interfuiſſe hic reperitur Synodo Theopolitanæ, habitæ in cauſa Pelagij, vbi tantus hæreſiarcha ſubdolè recantauit palinodiam, de quo S. Auguſtinus de pecc. orig. lib. 1. c. 10.

[g] Marnam idolum.] Famoſiſſimum erat Gazæ in Palæſtina idolum, Marnas dictum, celeberrimumq́ue templum eius. Marnam Gazenſes Iouem appellabãt, vt auctor eſt Marcus diac. in actis S. Porphyrij, qui etiam teſtatur non ſolùm Marnæ templum Gazæ fuiſſe, ſed & Apollinis, & aliorum Gentilium deorum: de Apollinis templo Gazæ poſito meminit Ioſephus ant. lib. 13. c. 21. edit. Gelen. Porrò Marnæ templum erat omnium celeberrimum, quod egregiè ab eodem Marco diacono deſcribitur: de eo ſæpe S. Hieronymus meminit, in vita S. Hilarionis, in epiſt. 7. ad Lætã cùm ait: Marnas luget incluſus, & euerſionẽ templi iugiter pertimeſcit. Et in Iſa. c. 7. cùm inquit: Serapium Alexandriæ & Marnæ templum Gazæ in eccleſias Domini ſurrexerunt. Hæc Hieron. Adſcribenda ſunt hæc S. Porphyrio, prout eius acta teſtantur.

[h] Andreæ epiſc.] De eodem tab. eccleſię. Florentinæ. Plura de ipſo in vita ſancti Zenobij, cui in epiſcopatu ſucceſſit. Extat apud Sur. to. 3. die 25. Maij.

[i] Victoris.] De eo ſcripſit officium eccleſiaſticum ſanctus Bernardus, vt ipſe teſtatur in epiſtola 312. ad Guidonem abbatem, continens ſermones duos, quibus eiuſdem Sancti laudes & res geſtas complexus eſt; item hymnum & reſponſoria duodecim cum antiphonis vigintiſeptem & alia, iuxta conſuetos ſacri ordinis ritus. Id præſtitit S. Bernardus expoſcente eodem Guidone abb. Habes dictos ſermones in editione Niuell. pag. 55. & 56.

Tertio

27 Tertio kalend. Martij. Luna. B ij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
17	18	19	20	21	22	23	24	23	24	25	26	27	28			

ROMÆ natalis ſanctorum martyrum Alexandri [a], Abundij, Antigoni, & Fortunati. Alexandriæ paſſio ſancti Iuliani [b] martyris, qui cùm ita podagra [c] conſtrictus eſſet, vt neque incedere, neq; ſtare poſſet, vnà cum duobus famulis, qui eum in ſella geſtabant, iudici offertur; quorum alter fidem negauit, alter nomine Eunus cum Iuliano in confeſſione Chriſti perdurans, ambo ſimul camelis impoſiti, per totam vrbem circumduci iubentur, & flagris laniari, ac tandem incenſo rogo [d], hinc inde ſpectante populo, comburi. Ibidem ſancti Beſæ [e] militis, qui cùm inſultantes in prædictos martyres cohiberet, delatus ad iudicem, pro fide conſtanter agens, capite truncatus eſt. Hiſpali in Hiſpania natalis ſancti Leandri [f] eiuſdem ciuitatis epiſcopi, cuius prædicatione & induſtria Viſigothorum gens, adiuuante Recharedo eorum rege, ab Ariana impietate ad Catholicam fidem conuerſa eſt. Conſtantinopoli ſanctorum confeſſorum Baſilij [g] & Procopij, qui tempore Leonis Imperatoris pro cultu ſanctarum imaginum ſtrenuè decertarunt. Lugduni ſancti Baldomeri [h] viri Dei, cuius ſepulchrum crebris miraculis illuſtratur.

FEBRVARII 27.

[a] ALEXANDRI & ſoc.] De his etiam hac die Beda, licet Theſſalonicæ mendosè, loco Romæ, & deprauatè pro Antigono, Androgono in eo legatur: quæ omnia ex vet. manuſcript. ſunt emendata, in quibus additur & Ianuarius.

[b] Iuliani.] De Iuliano & Euno agunt etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum martyrium conſcripſit Dionyſius epiſcopus Alexandrinus in epiſtola ad Fabium Antiochenum, quam recitat Euſebius hiſt. li. 6. c. 34. & Niceph. li. 5. c. 30. Paſſi ſunt temporibus Decij Imperatoris.

[c] Podagra conſtrictus eſſet.] De ſiſtendo iudicio ægroto homine, vide quæ de lege duodecim tabularum lepidè diſputat Phauorinus cum Sexto Cæcilio iureconſulto apud Gellium lib. 20. c. 1.

[d] Incenſo rogo comburi.] Quòd tam freqũeter legas in Martyrologio, vel in ipſis actis martyrum Chriſtianos poſt multa tormenta igni traditos; eam puto ob cauſam eſſe factum, quòd cùm penes Gentiles Chriſtiani haberentur magica arte imbuti; eos vt magos puniebat Gentilitas: ea enim pœna afficiendos eſſe magos, eorum legibus ſtatutum erat. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 23. Pro Chriſtianis hiſce calumniis impetitis, complures antiquorum Patrum ſcripſere apologias.

[e] Beſæ.] Agit de eo idem Dionyſius in epiſtola ad Fabium epiſcopũ Antiochènum: habetur apud Euſebium lib. 5. c. 30. ex quo alij eadem referunt.

[f] Leandri epiſcopi.] De eo etiam Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. S. Gregorius de eo ſępius, vt qui vſus eſt eo familiariſſimè, antè etiam quàm Pontifex eſſet; prout declarat in præfatione Moralium. De eodem inſuper lib. 3. dialog. c. 31. Extant prætereà eius epiſtolæ ad eum ſcriptæ, in regiſt. libro 1. epiſt. 41. lib. 4. epiſt. 46. & lib. 7. epiſt. 125. Iſidor. de vir. illuſt. c. 28. recẽſet eius ſcripta. Reperitur idem S. Leander interfuiſſe primo Concilio Hiſpalenſi,

habito

habito anno 5. Reccaredi regis, æra. 628. à Christo autem nato anno 590. Idem S. Leander habuit luculentam orationem de laude Ecclesiæ, & conuersione gentis Gothorum ad fidẽ Catholicam, quàm exscripsimus ex codice manuscr. quẽ reperimus in bibliotheca Sfortiana, vbi habentur & aliæ Synodi Toletanæ nondum typis excusæ. Adnumerat Tri-them. S. Leandrum inter professores Regulæ S. Benedicti lib. 2. c. 9. & lib. 4. c. 130. de vir. illustr. Ord. S. Bened. Obiisse ferunt anno Domini 603. De eodem in thesaur. concion. tomo 2. die 12. Martij.

[g] Basilij & Procopij.] Græci etiam de his agũt hac die, vt apparet ex eorum Menologio, vbi eorum acta paucis enarrantur.

[h] Baldomeri.] De eo item hac die Beda, Vsuar. Ado, & alij, consentiuntque vet. manuscripti.

j. C — Pridie kal. Martij. Luna. — 28

a b c d e f g h i k l m n p q r s
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
t u A B C D E f F G H M N P
18 19 20 21 22 23 24 25 24 25 26 27 28 29

ROMÆ natalis sanctorum martyrum Macarij [a] Rufini, Iusti, & Theophili. Alexandriæ passio sanctorum Cerealis [b], Pupuli, Caij, & Serapionis. Ibidem commemoratio [c] sanctorum Presbyterorum, Diaconorum, & aliorũ plurimorum, qui tempore Valeriani Imperatoris, cùm pestis sæuissima grassaretur, morbo laborantibus ministrantes, libentissimè mortem oppetiere; quos velut martyres religiosa piorum fides venerari consueuit. In territorio Lugdunensi, locis Iurensibus, depositio S. Romani [d] abbatis, qui primus illic eremiticam vitam duxit, & multis virtutibus ac miraculis clarus, plurimorũ postea Pater exstitit monachorum. Papiæ Translatio corporis sancti Augustini [e] episcopi ex Sardinia insula, opera Luithprandi regis Longobardorum.

FEBRVARII 28.

MACARII & soc.] De his agitur in vet. manuscrip. præcipueque in veteri Martyrol. monasterij Casinensis.

[b] Cærealis & soc.] Beda etiam de his hac die, consentiuntque vet. manuscr. monast. S. Cyriaci, in quo adduntur Claudianus & Iustus.

[c] Commemoratio sanct. Presbyt.] Horum res gestas multis laudibus prosecutus est S. Dionysius episcopus Alexandrinus in epistola quã scripsit ad Hieracem episcopum: extat apud Eusebium hist. lib. 7. c. 16. & 17. vbi in fine hæc leguntur: Ex Patribus qui virtute erant præstantissimi in hunc modum mortem oppetiuerunt, quorum nonnulli erant presbyteri, alij diaconi, quidam è populo virtutis ergò multum laudati. adeò vt istud mortis genus, quod propter incredibilem pietatem & robustam fidem suscipiebatur, nihil à martyrij splendore abesse videretur. Hæc Dionysius.

[d] Romani abb.] De eo Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die. Non hic ille Romanus est, qui sanctum Benedictum in specu aluit, de quo agitur natalis dies 22. Maij: sed est Romanus germanus sancti Lupicini, quorum acta Gregorius Turonensis scribit in vit. sanct. patr. c. 1. De eodem Romano & Lupicino plura in vita S. Eugendi apud Sur. to. 1. die 1. Ian. Loca Iurensia, quorum hîc habetur mentio, sic dicta sunt fortasse à Iura monte, Cæsaris cõmentariis illustrato, qui diuidit Sequanos ab Heluetiis. Sed sunt eius textus aliæ lectiones; vt quę dicit, locis virentibus, prout legunt Beda, Vsuard. & Ado: alia quæ habet, locis Lorensibus, eaque ex historia prædictorum sanctorum; Lorẽsis enim dicta est eremus (vt ibidem scribit Gregorius Turonen.) vbi sanctus Romanus vnà cũ Lupicino fratre excoluit monasticam vitam temporibus Chilperici regis Francorum, circa an. Dñi 565. Porrò Lorensis eremus (inquit Gregorius) inter Burgundiam & Alemaniam sita, Auenticę adiacet ciuitati. Vsitatior tamen ea reperitur lectio, vt dicat (vt hîc habetur) locis Iurensibus; nam & S. Eugendus horum discipulus,

pulus, in actis eius, quæ extant apud Surium to. 1. Iurensis monachus appellatus reperitur.

[e] Translatio corporis S. Augustini.] Huius translationis meminit Paulus diac. de gestis Longobar. libro 6. cap. 14. & Beda, qui illis temporibus vixit, lib. de sex ætat. in fine, vbi ait: Luithprandus audiens quòd Saraceni, depopulata Sardinia, etiam loca fœdarent illa, vbi ossa sancti Augustini episcopi propter vastationem barbarorum olim translata, & honorificè fuerunt condita; misit, & dato magno pretio accepit, & transtulit ea in Ticinum, ibique eum debito tanto Patri honore recondidit. Hæc Beda. Porrò ea olim in Sardiniam ex Hipponeregio delata fuerunt, cùm à Trasamundo Wandalorum rege Ariano, Africani episcopi relegati essent in eam insulam, temporibus Symmachi Papæ, id in primis operante sancto Fulgentio episcopo Ruspensi, anno à Christo Domino secũdùm Marian. Scot. quadringẽtesimo nonagesimonono. At verò eo tempore non tantùm corpus, sed mitrã eiusdem & baculum pastoralem, aliasque sanctorum reliquias ab eisdem episcopis illuc translatas fuisse, auctor est Fara de rebus Sardois. Ticinum autem translatum esse venerandum eius corpus tradit idem Marian. Scot. anno Domini 734. Ado verò in chron. anno 718. & Sigeb. anno 721. Extat de hac translatione Ticinum facta, Petri Oldradi Archiepiscopi Mediolanensis epistola ad Carolum Magnum, data anno Domini septingentesimo nonagesimo sexto: est eius exordium: Opus quod celsitudo vestra, dum in vrbe Mediolanensi moraretur, &c. Habetur illic in fine epistolæ factam esse hanc translationem, cùm Gregorius Papa secundus Romanæ Ecclesiæ præsideret.

MARTIVS.

i — Kalendis Martij. Luna. — D *

a b c d e f g h i k l m n p q r s
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
t u A B C D E f F G H M N P
19 20 21 22 23 24 25 26 25 26 27 28 29 1

ROMÆ sanctorum Martyrum ducentorum [a] sexaginta [a], quos iussit primò Claudius pro Christi nomine damnatos extra portam Salariam arenam fodere, deinde in amphitheatro militum sagittis interfici. Item natalis sanctorum martyrum Leonis [b], Donati, Abundantij, Nicephori, & aliorum nouem. Massiliæ sanctorum martyrum Hermetis [c] & Hadriani. Heliopoli sanctę Eudociæ [d] martyris, quæ in persecutione Traiani à Theodoto episcopo baptizata, & ad certamen munita, Vincentij præsidis iussu percussa gladio, martyrij coronam accepit. Eodem die sanctæ Antoninæ [e] martyris, quæ in persecutione Diocletiani cùm Gentilium deos irrisisset, post varios cruciatus in vase quodam inclusa, in paludem vrbis Ceæ demersa est. Apud ciuitatem VVerdam sancti Suitberti [f] episcopi, qui tempore Sergij Papæ apud Frisones, Batauos, & alios Germaniæ populos, Euangelium prædicauit. Andegaui sancti Albini [g] episcopi & confessoris, viri præclarissimæ virtutis & sanctitatis. Apud Cenomanos sancti Siuiardi [h] abbatis. Perusiæ Translatio sancti Herculani [i] episcopi & martyris.

MARTYRVM ducentorum, &c.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habemus horum res geſtas vnà cum actis S. Valentini preſbyteri, apud Sur. die 14. Februarij. De quibus monemus lectorem, ne, cùm nomen Calliſti in illis poſitum legerit, putet illum eſſe Romanum Pontificem ita appellatũ; qui non ſub Claudio iuniore Imperatore, ſed longè antè ſub Macrino Aug. ſedit.

[b] Leonis, Datiui, & ſoc.] Reſtituti ſunt iidem ex dicto vetuſto Martyrologio monaſt. S. Cyriaci.

[c] Hermetis & Hadriani.] Vſuardus de iiſdẽ hac die, conſentiuntque vet. manuſcr.

[d] Eudociæ.] Græci itidem de ipſa hac die in Menologio, vbi etiam iiſdem ferè verbis eius paſſio habetur expreſſa.

[e] Antoninæ.] Agunt de ea etiam hac die Græci in Menologio, vbi eius certamen paucis deſcribitur. De Cea inſula, vnde & ciuitas eſt dicta, agit Plinius, Antonin. & alij. Quodnam illud fuerit vas, quo Antonina ob id quòd deos Gentilium irriſiſſet, incluſa eſt; conſule ea quæ notata habẽtur inferius de ſupplicio decreto aduerſus irriſores legum, die 28. Iulij.

[f] Suitberti epiſc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Extant eius acta à Marcellino presbytero fideliſſimè ſcripta. Agit de eo item Beda hiſt. Angl. libro. 5. ca. 12. Obiit diem anno Domini 717. De eodem etiam Trithem. de vir. illuſtr. Ordinis ſancti Benedicti, lib. 3. cap. 165.

[g] Albini epiſcopi.] De ipſo etiam Beda & Vſuardus. Scripſit eius vitã Fortunatus presbyter, vt teſtatur Gregorius Turon. de glor. confeſſ. c. 96. vbi de ſanctis Albino atque Martino agit; recenſet eam Surius tomo 2. Reperitur hic interfuiſſe Cõcilio Aurelianenſi tertio, habito anno 26. Childeberti regis Francorum, anno à Chriſto (ſecundùm Faſtos Onufrij) 540. Hinc errare conuincitur Trithem. de vir. illuſtr. Ordinis ſancti Benedicti lib. 3. cap. 103. dum ait eum vixiſſe anno Domini 720. Alius hoc vetuſtior fuit ſanctus Albinus, cui ſanctus Maximus epiſcopus Regienſis erexit baſilicam, vt ſcribit Dinamius in vita ſancti Maximi; eſt fortaſſe ille ſanctitate celebris epiſcopus Catalaunenſis diſcipulus S. Lupi Trecenſis epiſcopi, de quo habetur mentio in actis eiuſdem S. Lupi in fine apud Sur. tomo 4. die 29. Iulij. Alius inſuper fuit S. Albinus epiſcopus Lugdunenſis, de quo inferius, xvij. Kalend. Octob.

[h] Siuiardi abb.] Huius acta recitat Sur. to. 2. Claruit temporibus Theodorici regis Francorum, cuius regni anno octauo ex hac vita migrauit.

[i] Tranſlatio S. Herculani.] Plura de ipſo vide inferius ſeptima Nouembris, qua die natalis ipſius celebritas agitur.

xxix. E Sexto nonas Martij. Luna. 2

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
20	21	22	23	24	25	26	27	26	27	28	29	1	2

ROMÆ via Latina ſanctorum martyrum Iouini [a] & Baſilei, qui paſſi ſunt ſub Valeriano & Gallieno Imperatoribus. Item Romæ plurimorum [b] ſanctorum Martyrum, qui ſub Alexandro Imperatore & Vlpiano præfecto diu cruciati, ad extremum capitali ſententia damnati ſunt. In Portu Romano ſanctorum martyrum Pauli [c], Heraclij, Secundillæ, & Ianuariæ. Cæſareæ in Cappadocia ſanctorum martyrum Lucij [d] epiſcopi, Abſalonis, & Lorgij. In Campania commemoratio ſanctorum octoginta [e] Martyrum, qui cùm nollent carnes immolatas comedere, nec caput capræ adorare, à Longobardis [f] ſæuiſſimè cæſi ſunt. Romæ ſancti Simplicij [g] Papæ & confeſſoris. In Anglia ſancti Ceaddæ [h] epiſcopi Merciorum & Lindisfarnorum, cuius præclaras virtutes Beda commemorat.

MARTII

IOVINI & Baſilei.] De his Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 3. c. 169. & alij recentiores.

[b] Plurimorum ſanctorum.] Additum eſt nomen Vlpiani præfecti ex vet. manuſcrip. Conſtat etenim, eum crudeliſſimum fuiſſe in perſequendis Chriſtianis, vt diximus ſupra, dum egimus de temporibus Alexandri Imperator. Agũt de his martyribus hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij.

[c] Pauli, & Heraclij.] Beda de Paulo tantùm agit, & Heraclium omittit, ſed reſtituitur ex dictis vet. manuſcrip.

[d] Lucij & ſoc.] Beda legit Lucam, pro Lucio; ponitque ſeorſum ſocios, nominibusque eorum deprauatis: ſed, vt ſic poneretur, vetuſta dicta exemplaria monuerunt.

[e] Octuaginta martyrum.] Horum hiſtoriam ſcribit S. Gregorius Papa lib. 3. dialog. cap. 27. 28. Conſtat hos martyres paſſos eſſe anno Domini quingenteſimo ſeptuageſimonono: quem quidem prætaxatum annorum numerum hac ratione ſupputamus. Affirmat enim dicto loco S. Gregorius, hos paſſos eſſe ante annos fermè quindecim ab eo tempore quo hæc ſcribebat in ſuis dialogis, cùm videlicet ageret in Pontificatu annos quatuor, quod conſtat ex lib. 4. dialog. c. 36. vbi agens de peſtilentia, quæ primo ſui Pontificatus anno contigit, ante triennium ab eo tempore contigiſſe teſtatur. Si igitur à prædicto anno 579. vſque ad quartum annum Gregorij Pontificatus enumeres interlapſos illos annos quindecim, dicto tempore eos martyrium conſummaſſe comperies.

[f] A Longobardis ſæuiſsimè cæſi.] Obtinuit vſus, vt Longobardi pro Langobardis dicantur; Langobardos enim à maioribus eſſe dictos, complurium auctoritate probatur: ſic appellat eos Cornel. Tacit. lib. 2. Annal. & lib. de morib. German. Velleius Paterculus itidẽ in hiſt. li. poſter. pag. 131. noſtrorum autem S. Proſper in chron. ſub conſulatu Auſonij & Olybrij. ſic & Paul. diac. de geſt. Longob. ſed in his non immoror. Quòd autem ad Longobardorum Chriſtianitatem pertinet, Procopius clariſſimus hiſtoricus, qui vixit temporibus Iuſtiniani Imp. lib. 2. de bello Gothico, cùm agit de Longobardis, eos non Gentiles fuiſſe & idololatras, ſed Chriſtianæ fidei profeſſores abſque dubietate teſtatur. Quo autem tempore ad fidem Chriſtianam venerint, nulla quidem apud Paulum diaconum, qui eorum geſta eſt proſecutus, reperitur mentio. Ex his autem quæ in dialogis Gregorius Papa ſcribit, colligitur, Longobardorum alios fuiſſe idololatras, vt hi de quibus hîc agitur, quos caput capræ immolaſſe, auctor eſt idem S. Gregor. dial. lib. 3. c. 28. (Baccho enim hircos Gentiles conſueuiſſe immolare, teſtatur Varro lib. 1. de re Ruſtic. redditque cauſam. Auctor etiam eſt Minutius Felix in Octauio, conſueuiſſe Gentiles immolare atq; colere caput veruecis. Greg. Papa li. 7. epiſt. 5. ad Brunichildẽ Reginam Francorũ ſcribens, conqueritur adhuc ſupereſſe in Gallijs qui animaliũ capita immolarẽt.) Alios Chriſtianos fuiſſe, ſed Arianos, cõſtat ex his, quæ idẽ narrat li. 3. dial. c. 29. & in regiſt. li. 2. epiſt. 2. Alios autẽ Chriſtianos Catholicos extitiſſe, colligitur ex lib. 3. regiſt. epiſt. 2. & 4.

[g] Simplicij Papæ.] De quo eodem die Beda, Ado, & alij. Tiburi præſertim eius natalis ſolennitas agitur, ibique eius ſacras reliquias haberi accepimus. Sunt apud nos nonnullæ eius epiſtolæ, quas deſcripſimus in Annalibus eccleſiaſticis, vbi de ipſo pluribus egimus.

[h] Ceaddæ epiſc. De eo ſcribit Beda hiſt. de geſt. Angl. lib. 3. c. 28. & lib. 4. ca. 3. vbi agit de eius obitu. Idem in Epitome recenſet eius ordinationem anno Domini 664. Claruit, vt idem ſcribit, temporibus Vitaliani Pontificis.

3 Quinto nonas Martij. Luna. F xxviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
21	22	23	24	25	26	27	28	27	28	29	1	2	3

CÆSAREÆ in Palæſtina ſanctorum martyrum Marini [a] militis, & Aſterij Senatoris, in perſecutione Valeriani: quorum prior accuſatus à commilitonibus quòd eſſet Chriſtianus, & interrogatus à iudice, Chriſtianum ſe eſſe voce clariſſima teſtaretur, martyrij coronam capitis abſciſſione ſuſcepit: cumque Aſterius corpus martyris capite truncatum, ſubiectis humeris & ſubſtrata veſte qua induebatur, exciperet, honorẽ quem martyri detulit, continuò ipſe martyr accepit. In Hiſpania natalis

ſanctorum martyrum Hemiterij[b] & Cheledonij, qui cùm apud Legionem Gallæciæ vrbem in caſtris militarent, exurgente perſecutionis procella, pro confeſſione nominis Chriſti plurimis tormentis afflicti, Calagurrim vſque perducti, atque ibi martyrio coronati ſunt. Eodem die paſſio ſanctorum Felicis,[c] Lucioli, Fortunati, Marciæ, & ſociorum. Item ſanctorum militum Cleonici[d], Eutropij, & Baſiliſci, qui in perſecutione Maximiani ſub Aſclepiade præſide crucis ſupplicio fęliciter triumpharunt. Brixiæ ſancti Titiani[e] epiſcopi & cōfeſſoris. Bambergæ ſanctæ Chunegundis[f] Auguſtæ, quæ Henrico primo Imperatori nupta, cùm virginitatem ipſo annuente ſeruaſſet, bonorum operū meritis cumulata, ſancto fine quieuit, & poſt mortem miraculis claruit.

MARTII 3.

MARINI & Aſterij.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Horum certamina, quæ Cæſareæ Palęſtinæ ſubiere, Euſebius eiuſdem ciuitatis epiſcopus exactè deſcribit lib. 7. c. 14. à quo etiā Niceph. lib. 6. c. 13. & 14. & alij eundem ſecuti auctorem. De reliquijs S. Marini martyris meminit Ioan. Damaſc. orat. 3. de imagin.

[b] Hemiterij & Cheledonij.] De his etiam ijdem qui ſuprà, Beda & alij. Horum paſſionis triumphos Prudentius ſacro hymno cecinit; deq́ue pio fidelium cultu eis exhiberi ſolito, hæc ibi eleganter pangit:

Illitas cruore ſancto
Nunc arenas incolæ
Frequentant obſecrantes
Voce, votis, munere.
Exteri necnon & orbis
Huc colonus aduenit, &c.

In breuiario Toletano inſtitutionis S. Iſidori, duo præterea habentur ſacri hymni, quibus eorundem martyrum acta & laudes canuntur. Agit de ijſdem Greg. Turonen. lib. de gloria martyr. c. 93. Meminitq́ue eorundem S. Eulogius lib. 1. mem. ſanct. mart. Nouiſſimè de ijſdem in flore ſanct. Hiſpan. & in theſaur. concion. tom. 2.

[c] Felicis, Lucioli, & ſoc.) Beda de his hac die; adſtipulanturq́ue vet. manuſcrip.

[d] Cleonici & ſoc.] Agunt de his etiam Græci in Menolog. hac die, eorumq́ue acta ſummatim complexa referunt.

[e] Titiani epiſcopi.] De quo tabulæ eccleſiæ Brixianæ: Rampertus epiſc. in ſerm. de tranſlat. S. Philaſtrij huius meminit, nonumq́ue ponit ordine ab ipſo Philaſtrio; à primo autem eius ciuitatis epiſcopo, hic numeratur decimusquintus.

[f] Chunegundis Auguſtæ.] Extant eius acta, quæ Sur. retulit in tom. 2. De eadem Trithem. de vir. illuſtr. ord. S. Bened. lib. 3. c. 159. Albert. Crant. in Saxon. Metrop. libro 5. cap. 5. & alij plures, res Germanorum proſecuti. Claruit ſanctitate circa annum Domini 1030.

xxvij. G Quarto nonas Martij. Luna. 4

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
t u A B C D E f F G H M N P
22 23 24 25 26 27 28 29 28 29 1 2 3 4

OMÆ via Appia natalis ſancti Lucij[a] Papæ & martyris, qui primò in perſecutione Valeriani ob Chriſti fidem exilio relegatus, & poſtmodum diuino nutu ad eccleſiam ſuam redire permiſſus, cùm plurimum aduerſus Nouatianos laboraſſet, martyrium capitis obtrūcatione compleuit: quem ſanctus

ſanctus Cyprianus ſummis laudibus celebrauit. Romæ item via Appia ſanctorum Martyrum nongentorum[b], qui poſiti ſunt in cœmeterio, ad ſanctam Cæciliam. Eodem die ſancti Caij[c] palatini[d] in mare demerſi, & aliorum vigintiſeptem. Nicomediæ ſancti Hadriani[e] martyris, cum alijs vigintitribus, qui omnes ſub Diocletiano Imperatore martyrium crurifragio conſummarunt: cuius memoria ſexto idus Septembris, quando eius corpus Romam tranſlatum fuit, potiſſimùm agitur. Item paſſio ſanctorum Archelai[f], Cyrilli, & Photij. Apud Cherſoneſum paſſio ſanctorum epiſcoporum Baſilij[g], Eugenij, Agathodori, Elpidij, Ætherij, Capitonis, Ephræm, Neſtoris, & Arcadij. Vilnæ in Lituania ſancti Caſimiri[h] filij Caſimiri Regis; quem Leo decimus Romanus Pontifex in ſanctorum numerum[i] retulit.

MARTII. 4.

VCII Papæ.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. De huius ſucceſſione Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 7. cap. 2. Optat. lib. 2. contra Parmen. & Auguſt. epiſt. 165. Extat ad Luciū Papam epiſt. Cypriani, tāto viro digna 58. edit. Pam. Eiuſdem meminit ſcribens ad Stephanum Rom. Pont. epiſt. 67. Huius exilium contigit ſub Decio; qui occiſo S. Cornelio prædeceſſore, mox in eum turbinem perſecutionis conuertit: porrò Decio ex humanis ſublato, Lucius poſtliminio reuerſus, ſub Valeriano Imp. martyrij coronam accepit, & non ſub Gallo & Voluſiano, vt alij referunt. De his pluribus diſſeruimus in Annal. eccl. Cur autem exiliū quod contigit ſub Decio, hîc dicatur in perſecutione Valeriani, dicemus infra 10. Auguſti.

[b] Martyrum nongentorum.] De his ijdem qui ſuprà, Beda, Vſuardus, & alij. Quòd autem hîc habetur, hos poſitos eſſe in cœmeterio ad S. Cęciliam, non ſic accipias, vt fuerit aliquod cœmeteriū ita dictum: ſed quod in ipſo cœmeterio Calliſti locus erat, dictus ſanctæ Cæciliæ, cuius ibidem adhuc memoria perſeuerat in marmore ſcripta, iuxta quem locum hi ſepulti erant martyres. De tempore paſſionis eorum nihil prorſus penes antiquos: ſi quis autem tempus deſcribit, additq́ue conſules; id coniectura tantùm ſua facere videtur.

[c] Caij & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij.

[d] Palatini.] Etſi commune id ſit nomen omnibus qui militant in Palatio ex familia Imp. tamen erat peculiaris ordo militiæ Palatinæ, vt apparet ex tit. de Palatinis, Cod. lib. xij. & Cod. Theod. lib. 6. tit. 30. minores hi erant Comitibus, atque his, qui dicebātur Agentes in rebus: Hi in diuerſas prouincias ad diuerſa negotia mittebātur; aliquando etiā ad exigendum cenſum, vt conſtat ex cōſtit. nouella Theodoſij & Valentiniani Impp. tit. 43. de Palatin. in his, quæ nuper à Petro Pith. ſunt editæ, pag. 36.

[e] Hadriani & ſoc.] Agit de his itē Beda. Exſtāt eorum acta, & quidem germana, quæ habes apud Sur. tom. 5 die 8. Septembr. & Mombrit. tom. 1. Porrò de Hadriano & ſocijs Græci agunt in Menologio 26. Auguſti. Illuſtriſſimus ſanè martyr Hadrianus, qui licet paſſus ſit Nicomediæ in Bithynia, Romæ etiam clariſſimus eſt habitus, cuius peruetuſta memoria extat apud arcū Seueri, de qua mentio habetur in Ordine Romano: ibi ſacrum corpus eius Nicomedia tranſlatum, reconditum eſt; eademq́ue inter veteres Cardinalium diaconias connumeratur. Eſt ſermo Honorij Auguſtudunenſis de ſancto Hadriano: cætera autē de tranſlationē eius, inferiùs ad ſextum Idus Septembris dicētur.

[f] Archelai & ſoc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio.

[g] Baſilij & ſoc. [De his itidem Græci in Menologio hac die.

[h] Caſimiri.] Extant eius acta ſcripta accuratè à Zacharia Ferrerio Vicentino, epiſcopo Gardenſi, legato Apoſtolico in Polonia. Qui etiam auctoritate Romani Pontificis diuinas preces, ſacros hymnos, ac denique integrum Officium eccleſiaſticum in eius honorem recitandum conſcripſit. Obijt hic ſanctus anno à Chriſto Domino milleſimo quadringenteſimo octogeſimonono.

[i] In ſanctorum numerum retulit.] Conſtat quidem, peruetuſtum fuiſſe morē in Eccleſia Catholica, vt nullus, nec martyr quidem, abſque aliqua præuia diſcuſſione & approbatione, inter ſanctos recenſeretur, quos pietas Chriſtiana, more maiorum, colere conſueuit. Quòd enim ad martyres ſpectat; eſt de ea re egregius locus Optati Mileuitani lib. 1. aduerſus Parmenianum, cùm de Lucilla potenti ac factioſa femina Donatiſtarum patrona, hæc ait: Cùm correctionem archidiaconi Cæciliani ferre non poſſet, quæ ante ſpiritualem cibum & potum os neſcio cuius martyris, ſi tamen martyris, libare dicebatur: & cùm præponeret & calici

calici ſalutari os neſcio cuius hominis mortui, etſi martyris,ſed nondum vindicati; correpta,cum cõfuſione irata diſceſſit,&c.Quibus planè Optatus ſignificat, nefas fuiſſe venerari reliquias martyris alicuius non vindicati,hoc eſt,nondum probati & recepti.Moris enim erat, vt cùm aliquis martyrio occubuiſſet,epiſcopus ſub cuius ditione id accidiſſet,rem geſtam ſcriberet ad Primatem epiſcopum; à quo maturè, adhibitis in conſilium collegis epiſcopis; an inter martyres eſſet recipiendus,decernebatur. Cuius rei ritum & ordinem ſatis monſtrant ea quæ S. Auguſtinus ſcribit in breuic. collat.diei 3.cap.13.dum habet, quòd Secundus Tigiſitanus epiſcopus in Numidia ſcripſit ad Menſurium epiſcopum Carthaginenſem de his qui in ea prouincia tunc feliciter martyrio occubuiſſent, eo quòd ſacros codices,iuxta Diocletiani edictum, tradere noluiſſent, quos omnes martyrum honore & cultu eſſe dignos,ille reſcripſit. Qui idem Menſurius aliis quibuſdam paſſis, nomen martyris & venerationem deferendam eſſe,certis ex cauſis negauit,vt ibidem cap.13.idem teſtatur:quinam autem hi eſſent, ſubdit his verbis: Quidam etiam in ea epiſtola facinoroſi arguebantur, & fiſci debitores, qui occaſione perſecutionis vel carere vellent oneroſa multis debitis vita: vel purgare ſe putarẽt, & quaſi abluere facinora ſua; vel certè acquirere pecuniam, & in cuſtodia delitijs perfrui de obſequio Chriſtianorum,&c. Hi etenim (vt paulo ſuperiùs ibidem dicitur) his ex cauſis ſe offerebant perſecutoribus non rogati, vltroque dicebant, ſe habere ſacras ac diuinas ſcripturas, quas tradituri non eſſent: quos ipſos Menſurius inter martyres recenſeri vetuit. quod quidem Donatiſtas offendit: qui in eundem Africæ primatem, ac etiam in eius archidiaconum inuidiam & odium concitarunt. Sed de his aliàs. Erat autem perneceſſaria huiuſmodi de martyribus inquiſitio, non tantùm ob prædictas cauſas: ſed quoniam & hæretici atque ſchiſmatici aliquando pro Chriſti nomine à perſecutoribus tormenta pati videbantur, & mortem; & quidem ipſis ferè naſcentis fidei exordiis, cùm omnia martyrum ſanguine redundarent, vt ſcribit Euſeb.hiſt.lib.4.c.14.prope finem.lib.5.cap.15.& lib.8.c.20.in fine. & S. Auguſtinus de Donatiſtis ſæpe teſtatur: quos omnes, vt alienos à fide & cõmunione Catholica Dei eccleſia reſpuere conſueuit; cùm ex ſententia Cypriani & Auguſtini, omniumque orthodoxorum, quicquid aliquis extra Eccleſiam patitur, non martyrium cenſendum, ſed dicenda ſit pœna perfidię. Hęc de his quæ ſpectant ad martyres. Poſſumus ex his inferre: ſi de illis qui pro Chriſto occidebantur, tamen de eorum fide & charitate, ſine qua nihil prodeſt, etiam ſi det quis corpus ſuum ita vt ardeat, tam exquiſitam perueſtigationem haberi, moris fuit; ſanè mirum videri non debet, ſanctam Dei Eccleſiam veritatis columnam, maius ſtudium, multoque exactiorem diligentiam adhibere ſolitam in adſcribendo cæteros Sanctorum numero. Vt & meritò tanti ponderis negotium non Primati, vel Patriarchæ alicui, ſed ipſi tantùm Romano Pontifici, pro ſumma ei à Chriſto Domino in beatiſſimo Petro Apoſtolo tradita poteſtate, ſit creditum. De his ſatis: nam de canonizatione Sanctorũ ſcimus commentarios eſſe editos, alioſque complures, tam ſacros Theologos, quàm canonici iuris conſultos de his agere; quos conſulat qui cætera auidiùs cupit.

xxvj. A — Tertio nonas Martij. Luna. — 5

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	30	29	1	2	3	4	5

ANTIOCHIÆ natalis ſancti Phocæ [a] martyris, qui poſt multas, quas pro nomine Redemptoris paſſus eſt iniurias, qualiter de antiquo illo ſerpente triumphauerit, hodie quoque populis eo miraculo declaratur, quòd ſi quiſpiam à ſerpente morſus fuerit, vt ianuam baſilicæ Martyris credens attigerit, confeſtim euacuata virtute veneni ſanatur. Cæſareæ in Palæſtina ſancti Hadriani [b] martyris, qui primo in perſecutione Diocletiani iuſſu Firmiliani præſidis ob Chriſti fidem leoni obiectus, deinde gladio iugulatus, martyrij coronam accepit. Eodem die paſſio ſanctorum Euſebij [c] palatini, & aliorum nouem martyrum.

Cæſareæ

Cæſareæ in Palæſtina ſancti Theophili [d] epiſcopi, qui ſub Seuero principe ſapientia & vitæ integritate conſpicuus emicuit. Item in Palæſtina ad ripam Iordanis ſancti Geraſimi [e] anachoretæ, qui tempore Zenonis Imperatoris floruit.

MARTII 5.

PHOCÆ.] De eo etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum; Gręci autẽ in Menologio 22. Septẽmbris. Alius hic eſt ab illo eiuſdem nominis epiſcopo, qui paſſus eſt ſub Traiano, de quo inferius 14. Iulij. Quæ hîc de Phoca martyre habẽtur, in Gregorio Turonenſi etiam leguntur lib. de gloria martyr. c. 99. Extat autem de eodem Phoca pręclara oratio S. Aſterij epiſcopi Amaſeæ, cuius quidem mentio habetur in Nicæna ſecunda Synodo: ex eaque hæc ibi leguntur: In regia ciuitate Italiæ, principe & totius mundi regina, celebratur Phocas martyr, & exſtructa eſt ei ædes inſigni pulchritudine: non minus autem colunt Romani Phocam, quàm Petrum & Paulum. Hæc S. Aſterius hyperbolicè. Eidem martyri Baſilius Imp. ingentem baſilicam erexit Conſtantinopoli, quam etiã celebri monaſterio auxit, vt ſcribit Cedren. in Baſilio Imp.

[b] Hadriani.] Agunt Græci de hoc Hadriano Palæſtino 4. Februarij: ſed malè ſub Decio paſſum ferunt: ſiquidem eius gentilis Euſebius lib. 8. c. 21. in fine, coronatum eſſe martyrio, teſtatur, in perſecutione Diocletiani & Maximiani Impp.

[c] Euſebij & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, & alij, quibus aſſentiuntur vet. manuſcrip.

[d] Theophili epiſc.] De eo Euſebius hiſt. li. 5. cap. 21. & 26. & Hieron. de ſcript. eccleſiaſt. & alij. Hic inter Orientales epiſcopos, ſub Victore Romano Põtifice, aduerſus Quartodecimanos magis magiſque inualeſcentes ſtrenuè ſe geſſit. Ad hunc potius ſcripta videtur Victoris Papæ epiſtola, quæ mendoſè inſcripta eſt ad Theophilum epiſcopum Alexandrinum, quem conſtat vixiſſe temporibus Theodoſij iunioris Imperatoris.

[e] Geraſimi.] Græci in Menologio agunt de Geraſimo pridie huius diei. Conſtat tamen ex Cyrillo monacho, qui ijſdẽ cum Geraſimo vixit temporibus, in actis ſancti Euthymij, quæ ſcripſit, ipſum deceſſiſſe quinta Martij, indict. decimatertia, ſub conſulatu ſecundo Zenonis Aug. qui annus, ex ſupputatione recentiorum, ponitur à Chriſto nato quadringenteſimus ſeptuageſimus quintus: multa ibi de Geraſimo habet idem auctor; nec non in vita S. Sabæ abb. apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. In actis item S. Quiriaci anachoretæ agitur de eius obitu: habentur apud Sur. tomo. 5. De alijs admirandis eiuſdem rebus geſtis, habes in Prato ſpirituali cap. 107. Cedrenus in compend. ſub Zenone, & alij. Ex illis aliqua ſcriptor ille vitæ S. Hieronymi, de quo agemus inferius, & quis fuerit, oſtendemus, eidem S. Hieronymo falsò adſcripſit.

6 — Pridie nonas Martij. Luna. — B 25. xxv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	30	1	1	2	3	4	5	6

NICOMEDIÆ natalis ſanctorum martyrum Victoris [a] & Victorini, qui per triennium cum Claudiano, & Baſſa vxore eius, tormentis multis afflicti, & retruſi in carcerem, ibidem vitæ ſuæ curſum impleuerunt. Terdonæ ſancti Marciani [b] epiſcopi & martyris, qui ſub Traiano pro Chriſti gloria occiſus coronatur. Conſtantinopoli ſancti Euagrij [c], qui tempore Valentis à Catholicis electus epiſcopus, ab eodem Imperatore in exilium miſſus, migrauit ad Dominum. [d] In Cypro ſancti Cononis [e] martyris, qui ſub Decio Imperatore pedibus clauis confixis,

ante

ante currum iussus currere, ingenua procumbens, in oratione reddidit spiritum. Item passio sanctorum quadragintaduorum [e] Martyrum, qui in Amorio comprehensi, & in Syriam perducti, illic egregio peracto certamine, victores palmam martyrij perceperunt. Bononiæ sancti Basilij [f] episcopi, qui à sancto Siluestro Papa ordinatus, verbo & exemplo creditam sibi ecclesiam sanctissimè gubernauit.

MARTII 6.

[a] VICTORIS & Victorini.] De his Beda, Vsuardus, Ado, Petrus in catal. li. 3. c. 180. Agũt item Græci de Victore & Victorino 31. Ianuarij, quos tamẽ nõ Nicomediæ, sed Corinthi sub Decio Imp. passos affirmant: sed fortasse illi ab his sunt diuersi.

[b] Marciani episcopi.] Extant eius acta, quę ex antiquioribus monumentis Mõbrit. recitat tom. 2. breui autem compendio Petrus in catal. libro 3. capite 189. passus est, vt eadem acta testantur, sub Hadriano Imperatore.

[c] Euagrij episc.] Græci itidem. Porrò de eo scribit Socrates hist. lib. 4. cap. 13. Adscribitur hic trigesimus episcopus Constantinopolitanus à Nicephoro episc. in chronico. Vixit eodẽ seculo Euagrius, S. Hieronymi pernecessarius; qui defuncto Paulino, subrogatus est Antiochenus episcopus: alius item Euagrius, natione Ponticus, aliquando clarus eodem seculo vixit, sed Origenis labe conspersus, extra classem Catholicorum est eiectus: in quem sæpe inuehitur idem S. Hieronymus.

[d] Cononis.] De eo etiam Græci in Menologio hac die agunt; quem Nazareth oriundum præclaris certaminibus pro fide susceptis nobilitatum ferunt, dum breui compendio martyrium eius describunt.

[e] Quadragintaduorum martyrum.] Græci etiam de his hac die in Menologio: recensentque inter ipsos Theodorum, Constantinum, Theophilum, & Bassum.

[f] Basilij episc.] De eo item tabulæ Bononiensis ecclesiæ, & Sigon. libro de eccles. Bononien. de quo suprà.

xxiiij. C **Nonis Martij. Luna.** 7

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
25	26	27	28	29	30	1	2	2	3	4	5	6	7			

IN monasterio Fossæ nouæ prope Tarracinã sancti Thomæ [a] Aquinatis confessoris & doctoris, ordinis Prædicatorum, vitæ sanctitate, & Theologiæ scientia illustris. Turburbi in Mauritania natalis sanctarum martyrum Perpetuæ, [b] & Felicitatis; quæ cùm esset prægnans (vt sanctus Augustinus ait) expectata, iuxta leges, vt pareret, dum parturiebat, dolebat; obiecta feris gaudebat: passique sunt cum eis Reuocatus [c], Saturninus, & Secundolus; quorum vltimus quieuit in carcere, reliqui omnes bestijs traditi sunt, sub Seuero principe. Cæsareæ in Palæstina passio sancti Eubuli [d], qui cùm esset socius sancti Hadriani, biduo post illũ laniatus à leonibus, & gladio trucidatus, vltimus omnium

in ea

in ea ciuitate martyrij coronam accepit. Nicomediæ sancti Theophili [e] episcopi, qui ob cultum sanctarum imaginum in exilium pulsus, illic defunctus est. Pelusij in Aegypto sancti Pauli [f] episcopi, qui eadem ex causa exul occubuit. Brixiæ sancti Gaudiosi [g] episcopi & confessoris. In Thebaide sancti Pauli cognomento Simplicis.

MARTII 7.

[a] THOMÆ Aquinatis.] Celeberrimi Doctoris acta scripta fusiùs habẽtur à Dauid Romeo, Paulo Regio, & Surio tom. 2. Plura S. Antoninus in 3. parte tit. 23. c. 7. & seq. Exstare dicuntur in bibliotheca Vaticana Apostolicæ litteræ Gregorij decimi Rom. Pontificis ad ipsum scriptæ, quibus eum vocauit ad Lugdunense Concilium: illas autem Clementis quarti ad ipsum datas legi in illius registro. Relatus est inter sanctos à Ioanne xxij. Papa, cuius canonizationis exstant litteræ Apostolicæ. Vix quisquam enarrare sufficeret, quot vir sanctissimus atque eruditissimus Theologorum præconijs celebretur; quantumque eius illibatę doctrinæ à sanctis Patribus in SS. œcumenico Tridentino Concilio considentibus fuerit acclamatum: iureq; ob eam causam à sanctissimæ memoriæ Pio quinto Romano Pontifice inter celebriores Doctores Ecclesiæ fuit adnumeratus, dum huius diei celebritatẽ ijsdẽ sacris solennibus peragi voluit, quibus Bonifacius octauus Papa sanctorum quatuor Doctorum Gregorij, Ambrosij, Augustini, & Hieronymi festiuitates celebrandas constituit. Exstat de his sacrum diploma datum anno Domini 1567. tertio idus Aprilis, Pontificatus eius anno secundo.

[b] Perpetuæ & Felicitatis.] De his etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Harum frequenter meminit S. Augustinus, dignisq; laudibus celebrat; vt in tractatu habito de tempore barbarico: est quintus de diuer. ibique capite 5. item in Psalmum 47. ac de origine animæ ad Vincentium libro 3. capite 9. & libro 4. capite 18. rursus etiam ad Renatum libro 1. capite 10. ac denique serm. de cultura agri. capite 4. tom. 9. pag. 318. edit. Louan. Scribit Possidius in indiculo S. Augustinum tres tractatus habuisse in harum martyrum die natali, quos excidisse dolemus. In sacro Canone Missæ Perpetuæ & Felicitatis nomina recensentur. Meminit Tertullianus de ipsarum altera, Perpetua scilicet, libro de anima; ex quo errare conuincuntur hi, qui has passas referunt temporibus Gallieni: nam Tertullianus, qui de ea scribit, vixit sub Seuero Imp. Exspectata est Felicitas, vt pareret, iuxta l. prægnantis, ff. de pœn. cui S. Augustinus videtur alludere. Eiusmodi legem ab Ægyptijs primò latam, & ab ijs à Græcis acceptam, tandemque ad Romanos dilapsam, auctor est Plutarchus libro De his qui serò à numine puniuntur, capite 4. Posita erant harum sacra corpora Carthagine in maiori basilica, vt auctor est Victor episc. Vtic. libro 1. de persecut. Wandal. Eandem puto esse basilicam, ab eademque Perpetua Martyre denominatam, de qua in præfatione secundi Concilij Carthaginensis mentio habetur: ibi enim Perpetua Restituta appellatur ecclesia, in qua dicta Synodus est celebrata. Est præterea altera Felicitas insignis martyr, de qua inferius sexto idus Iulij.

[c] Reuocatus & soc.] Ex eorundem actis Vsuardus, Ado, & Petrus in catalog. libro 3. capite 182. agunt hac die.

[d] Eubuli.] Græci etiam. Scribit de Eubulo Euseb. hist. libro 8. capite 21. in fine, passumque refert anno septimo persecutionis Diocletiani Imperatoris.

[e] Theophili episcopi.] Agunt de eo item Græci in menolog. hac die, eiusque pro fide Catholica certamen paucis describunt.

[f] Pauli episcopi.] Itidem de eo Græci hac die in Menologio agunt, eademque referunt, quæ hîc ponuntur.

[g] Gaudiosi episcopi.] De eo etiam tabulæ ecclesiæ Brixianę. Ponitur in tabulis Democh. duodecimus eius ecclesiæ episcopus: à Philastrij autem tempore, qui numeratur eius sedis episcopus ordine septimus, sextus numeratur à Ramperto episcopo Brixiano in serm. de translat. Sancti Philastrij.

[h] Pauli Simpl.] Græci etiam de eo in Menologio hac die. Fuit discipulus Antonij Magni, vixitque temporibus Constantini Imperatoris plura de ipso in vit. Patrum part. 1.

K Octauo

xxiij. D **Octauo idus Martij. Luna.** 8

a b c d e f g h i k l m n p q r s
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
t u A B C D E f F G H M N P
26 27 28 29 30 1 2 3 3 4 5 6 7 8

APVD Antinoum Aegypti vrbem natalis sanctorum martyrum Philemonis [a] & Apollonij diaconi, qui tenti, & ad iudicem adducti, cùm constanter idolis sacrificare renuissent, perforatis calcaneis per ciuitatẽ horribiliter tracti, nouissimè gladio cæsi martyriũ compleuerũt. Item ibidẽ passio sanctorum Ariani [b] præsidis, Theotici, & aliorum trium, quos iudex submersos in mare necauit; sed delphinorum obsequio corpora eorum ad litus delata sunt. Nicomediæ sancti Quinctilis [c] episcopi & martyris. Carthagine sancti Pontij [d] diaconi beati Cypriani episcopi, qui vsque ad diem mortis illius cum ipso exilium sustinens, vitæ & passionis eius egregium volumen reliquit, atque in suis passionibus Dominum semper glorificans, coronam vitæ promeruit. Item in Africa sanctorum Cyrilli [e] episcopi, Rogati, Felicis, item Rogati, Beatæ, Herenjæ, Felicitatis, Vrbani, Siluani, & Mamilli. Toleti in Hispania depositio beati Iuliani [f] episcopi & confessoris, sanctitate & doctrina celeberrimi. In Anglia sancti Felicis [g] episcopi, qui Orientales Anglos ad fidem conuertit.

MARTII 8.

[a] PHILEMONIS & Apollonij.] De his Vsuardus hac die, Græci autem in Menologio ad xviiij. Kal. Decembris vnà cum Thyrso, Lucio, & Callinico, & socijs; quorum omnium acta scripsit Metaphrastes ex vetustioribus monumentis; retulit ea Lipom. in tom. 5. & Sur. in tom. 6. De his etiã in vit. patrum par. 1. capite 19.

[b] Ariani præsidis, & soc.] Agit de his omnibus Vsuardus, Græci autem in Menologio quinta Iunij. Erat Arianus ferocissimus omnium persecutor, prout prædicta acta martyrum Thyrsi & sociorum indicant: res gestæ etiam Paphnutij martyris, quas recitat Metaphrastes ad 28. Aprilis, necnon acta Sabini martyris, de quo Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 2. die 13. Martij, persecutiones ab eo excitatas referunt. de eius autem conuersione atque martyrio agitur in actis prædictorum martyrum Thyrsi, Lucij, Callinici, & sociorum, apud Metaphrast. die 14. Decembris.

[c] Quinctilis episcopi.] Beda de eo hac die, additque Capitolinum, sed Quinctilium, pro Quinctili: astipulantur item vet. manuscrip.

[d] Pontij diac.] De eo Beda, Vsuardus, Ado, & vet. manuscript. Agit de Pontio Hieron. de scriptoribus ecclesiast. Confundunt hunc nonnulli cum Pontio qui passus est in Gallijs; sed alius ille à Põtio Carthaginensi diacono, qui & Carthagine quieuit, notissimusque ob scripta à se acta S. martyris Cypriani. De Pontio autem in Gallia martyre inferius agitur pridie idus Maij.

[e] Cyrilli epis. & sociorum.] Agit de his Beda & alij eum secuti, consentiuntq; vet. manuscrip.

[f] Iuliani episcopi.] De eo hac die in breuiario Toletano, Vsuardus autem 6. huius. Successit hic Quirico episcopo, quem præcessit S. Ildefonsus successor S. Eugenij: interfuit Concilio Toletano duodecimo, celebrato anno primo Eringij regis, à Christo autem 680. vt ex eius actis constat, licet mendosus codex Iulium pro Iuliano dicat in subscriptione episcoporum, sed rectè cap. 1. Sedit autem annos decem, mensem vnum, & dies septẽ; migrauit ex hac vita anno Domini 691. Mirum quidem dictu, communi omnium penè errore irrepsit, vt omnes hunc appellent Iulianum cognomento

mento Pomerium, eiusque scriptiones eodem inscribant cognomine. Quàm autem diuersus sit à Iuliano Pomerio hic de quo agimus: longum quod exstat inter vtrumque temporis interuallum, facilè persuadet; nam Iulianus Pomerius vixit temporibus Gelasij Papæ; quod ex eo cognosces, dum Gennadius scribens ad eundem Pontificem librum illum de vir. illustr. (vt ipse testatur cap. 100.) cùm agit de Pomerio c. 98. illum adhuc viuere testatur. & ne quis existimet Pomerium illum de quo scribit Gennadius aliũ esse à Iuliano Pomerio de quo vertitur controuersia, consulat Isidorum de vir. illustr. cap. 12. & Honorium Augustud. c. 12. & intelliget vnum eundemque esse; quẽ, vt diximus, constat floruisse temporibus Gelasij Papæ circa annum Domini 495. At verò Iulianus episcopus Toletanus, de quo hîc agitur, post annos ferè ducentos vixit. Præterea Iulianus ille Pomerius, natione Maurus, presbyter tantùm, in Gallijs vixisse dicitur, vt tam Gennadius quàm Honorius attestãtur, nec reperitur fuisse ecclesię alicuius episcopus. Accedit etiam, quòd eundem Iulianum Pomerium Isidorus insimulat hæresis Tertulliani, cùm in libris quos scripsit de natura animæ, illam conatus est affirmare esse corpoream: quæ quidem indigna sunt, quę tribuãtur Iuliano episcopo Toletano; fidei Catholicæ integritate probatissimo. Certè in vita huius antiquitus scripta, quam citat Vasæus in Annalib. Hisp. nullam prorsus de huiusmodi cognomine fieri mentionem affirmat. Trithem. cùm agit de scrip. ecclesi. in eundem errorem lapsus est; vt vnum eumdemq; putarit Iulianum Pomeriũ cum Iuliano episcopo Toletano. Cautiùs quidem Sigebert. qui in lib. de viris illust. c. 54. & 56. alium esse Iulianum Pomerium ab episcopo Toletano demonstrat. Vnde autem errandi occasio prouenerit, inuestigemus. Conueniunt nomine, atque sacrarum litterarũ professione, dum vterque inter scriptores ecclesiasticos adnumeratur; &, quod maius est, eiusdem facultatis & nominis commentarios ediderunt. Scripsit enim ille Pomerius, vt testatur S. Isidorus de vir. illust. c. 12. itemque Honorius, commentarium tribus libris distinctum, quem Prognosticon appellauit, de vitę futuræ cõtemplatione: elaborauit idem opus sanctus Iulianus episcopus Toletanus totidem libris distinctũ, eodemque nomine Prognosticon nuncupatum, vnde (vt diximus) accepta est erroris occasio. Porrò si quis legerit Prognosticon Iuliani episcopi Toletani, longè aliud esse illud opus ab eo inueniet, quod Pomerius elaborauit: nam sępiùs citat in eo S. Gregorium Papam; quem constat longè post illius Pomerij tempora vixisse. at quod omnem prorsus aufert difficultatem: in eodem opere idem Toletanus episcopus allegat plus decies Iulianum Pomerium. Ad postremum, cùm in eo commentario idem profiteatur se habuisse præceptorem S. Eugenium; quis sit auctor, & quo vixerit tempore, apertè significat. Huius etiam, & non Iuliani Pomerij, vt falsò inscribitur, est ille egregius commentarius contra Iudæos ad Eringium regem; vbi in fine auctor, cùm numeret ab incarnatione Domini vsque ad illud tempus, quo librum absoluit, annos sexcentos octuagintasex; longè alium se esse ab illo declarat.

[g] Felicis episc.] De eo scribit Beda hist. de gest. Angl. lib. 2. cap. 15. Floruit circa annum Domini sexcentesimum tricesimum.

9 **Septimo idus Martij Luna.** E xxij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 30 1 2 3 4 4 5 6 7 8 9

PVD Sebasten Armeniæ natalis sanctorum Quadraginta [a] militum Cappadocum, qui tempore Licinij Imperatoris sub præside Agricolao post vincula & carceres teterrimos, post cæsas lapidibus [b] facies *, in rigens stagnum [c] missi sunt, vbi gelu constricta eorum corpora disrumpebantur, ac demum crurifragio martyrium consummarunt. Erant autem inter eos nobiliores Cyrion & Candidus: quorum omnium præclaras glorias sanctus Basilius, alijque Patres scriptis suis celebrarunt. Nyssæ depositio sancti Gregorij [d] episcopi, fratris beati Basilij magni, vita & eruditione clarissimi, qui ob fidei Catholicę defensionem sub Valente Imperatore Ariano ciuitate sua pulsus est. Barcinone

*Nudi sub dio expositi sunt.

none in Hispania sancti Paciani [e] episcopi, tam vita quàm sermone conspicui, qui tempore Theodosij principis in vltima senectute finem vitæ sortitus est. In Morauia sanctorum episcoporum Cyrilli [f] & Methodij, qui multas illarum regionum gentes cum eorum Regibus ad fidem Christi perduxerũt. Romæ beatæ Franciscæ [g] viduæ, nobilitate generis, vitæ sanctitate, & miraculorum gratia celebris.

MARTII 9.

QVADRAGINTA militum.] Tam Latini, quàm Græci de ijsdem agunt hac die. Extat de his egregius sermo S. Basilij; duæ insuper ornatissimę orationes sancti Gregorij Nysseni, seu potius vna, duobus diebus vix absoluta, ob frequentissimum cœtum, quo impediente, eam prima die absoluere minus licuit. Horum acta ex vetustioribus monumentis accepta edidit Metaphrastes, eaque habet Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2. Fuerunt omnes (vt scribit sanctus Basilius) natione Cappadoces, ex diuersis ciuitatibus oriundi. De inuentione reliquiarum ipsorum opera S. Pulcheriæ Augustæ, scribit Sozom. lib. 9. c. 2. Niceph. lib. 14. c. 10. & Beda de sex ætat. aliæ autem eorumdem sanctorum reliquiæ, quæ asseruabantur Cæsareæ Cappadociæ in monasterio sanctarum virginum, à nepte S. Basilij, diuino monitu, concessæ sunt sancto Gaudentio episcopo Brixiano, dum in regiones illas Dei nutu peregrinaretur: qui tamquam ingentem adeptus thesaurum, summo perfusus gaudio, illas detulit in Italiam, quas in basilica à se erecta honorificentissimè collocauit: & in eius dedicatione habuit homiliam, qua non solùm rei gestæ historiam retexit; verùm etiam occurrens tacitæ de sanctis reliquijs obiectioni, hæc ait; Licet enim cineres exustorum corporum mãdato persecutoris in fluuium iacerentur; non defuerunt religiosæ manus, quæ partem cineris vel furto eriperent, vel pretio compararent. Hæc Gaudentius. Præter hæc etiam constat ex prædictis eorumdem martyrum actis, ipsas reliquias in profluentem proiectas, diuina operante virtute, ad fluminis ripam esse delatas, & ab episcopo Petro summa cum diligẽtia collectas. De loco martyrij idem S. Gaudentius affirmat, passos esse Sebaste ciuitate metropolitana minoris Armeniæ. Erexit basilicam Constantinopoli in honorem prædictorum martyrum Tiberius Imp. quam Mauritius eius successor absoluit. hist. miscel. li. 17. anno quinto Mauritij Imp.

[b] Cæsas lapidibus facies.] Polybius libro 6. dum recenset supplicia militaria, non tantùm illos cædi fustibus, sed etiam contundi lapidibus solitos narrat. prout etiam in hos milites factum apparet: de cęteris autem militaribus pœnis notauimus suprà die 29. Ianuarij; dicturi & inferius suo loco de decimatione in Mauritio martyre die 22. Septemb.

[c] In rigẽs stagnũ missi sunt.] Eadẽ ferè S. Basilius in oratione de quadraginta mart. his verbis: Igitur sancti Dei sub dio pernoctare in stagno quodã iussi sunt, quod pro mœnibus ciuitatis erat, &c. Sic interpres, sed turpiter lapsus, dum pro περὶ ἣν ἡ πόλις κατάκειται, dixit, pro mœnibus ciuitatis erat: cùm alioqui ipse Basilius disertè describat media in vrbe, atque in stagno, circum quod vrbs habitabatur, martyres fuisse cruciatos: dubium non est, stagnum frigidiarij ibi iuxta calidarium de more fuisse exstructum. Eadem videtur affirmare Greg. Nyssen. orat. secunda de ijsdem mart. vbi hæc verba: Imperat tyrannus, vt gelu athletæ excruciati extinguantur, &c. Certè nisi vitium sit in translatione, cùm gelu sit cõcretio aquæ ex frigore; prædictos in aquã positos esse, quisque intelligit. Cõfirmare hæc videntur, quæ paulo pòst sequuntur, his verbis: Vnanimiter vniuersi hoc occupato loco, qui publicis tunc balneis vacabat, quasi & ipsi lauacro corpora curaturi & extersuri, haud cunctanter tunicarum amictum deponebant. paulo pòst item sic: Elementorum quidem natura congelationi succumbebat: martyrum verò natura quasi indomita & inuicta erat. itemque inferius: Defluebãt digiti gelu paulatim carptimq; excisi. S. Ephrẽ Syrus quoque in ea oratione quam habuit de sanctis quadraginta Martyribus, expressum habet eosdem passos in stagno. Hęc omnia autem multo planiora apud Metaphrastem, ac vetera Martyrologia habentur expressa. Quæ tamen redduntur ambigua ex his quæ inferius de ijsdem sanctis martyribus idem S. Basilius eadem oratione, vitiosa translatione confusa, scribit his verbis: In terra primùm exerciti, deinde in aëre sub dio, postremò igne crematos aqua excepit, &c. Significare volens hisce quatuor elementis eo ordine sic esse probatos, vt postremò eos igne crematos tunc aqua exceperit, & non prius; sed sub nudo aëre nudos expositos, fuisse frigore cruciatos. In eandẽ sententiã S. Gaudentius episcopus Brix. in sermone quem habuit de dedic. Basil. illorum describens certamen, hæc habet: Iudex prospiciens regionis naturam nimijs rigentem frigoribus, tempus etiam, quo maxima hyemis asperitas, aquilone flante violentius incumbebat, montes niuibus, pruinis arua tegebantur: stagnum quoque vrbi, in qua ista gerebantur, subiacens longè latèque diffusum, validissimo gelu durante, iter solidum plaustris gementibus accommodabat. hac ergo vi loci, & temporis immanitate perspecta, sacrilegij Gentilis exactor istud supplicij genus sanctis adhibere imperat, vt nudati corporibus, religati in aperti aëris pruinosa duritie pernoctarent, balneis non longè sub conspectu eorum fumãtibus, vbi velox remedium victis callidus persecutor animas eorum magis interficere gestiens, promittebat, &c. Hæc Gaudentius, qui in eas, vt diximus nuper, regiones peregrinatus, eorũdem sanctorum martyrum sacras reliquias à S Basilij nepte accipere meruit. Secundum itaque S. Basilium, & S. Gaudentium posita est hîc in margine alia diuersa lectio. Quæ conciliari facilè possit, si dixerimus balnei frigidiarium altè concretũ longo hiemis tempore, vt ingentia desuper subire onera potuisset, in eoq; sic glacie constricto sub dio positos esse Martyres frigore cruciandos. Quòd autem absque eo quòd dimitterentur in stagnum, plus satis esset ad cruciatum, nudos eos exponi sub dio; docent ea quæ de immanitate frigoris & algoris illarum regionum ex his quæ passi sunt Romani milites illic agentes in expeditione sub Corbulone, scribit Cornel. Tacit. lib. 13. his verbis: Ambusti multorum artus vi frigoris, & quidam inter excubias exanimati sunt; annotatusque miles, qui fascem lignorum gestabat, ita prærigruisse, vt manus oneri adhærentes, truncis brachijs deciderent. Hęc Tacit. Nec prętterimus quòd S. Ioannes Chrysostomus qui in Armenia exulauit, pluries suis epistolis queritur de eius regionis frigoris immanitate, præsertim ad Olympiadem scribens epist. 4. & 6. Plutarchus in Lucullo inter genera tormentorum recenset stationem sub dio, ardente sole, & frigoris tempore in luto ac glacie. Rursum verò in eadem Armeniæ prouincia passi reperiuntur alij quadraginta octo numero martyres, quorum meminit Gregorius Turonensis hist. lib. 10. c. 24. & de gloria Martyrum c. 96. & Sigebert. in Chron. anno 58.

[d] Gręgorij episc.] Vsuardus item hac die de eo; Græci autem in Menologio quarto idus Ianuarij. Plura de ipso S. Gregorius Nazian. in oratione dicta in laudem Basilij: scripsitque ad eum egregiam epistolam, qua ipsum è Rethoricis studijs ad sacros perscrutandos libros reuocauit: est epist. 43. Sunt & aliæ ab eodem ad ipsum scriptę, videlicet 34. 35. 36. 37. 42. 95. & 142. Quomodo autem in exilium actus sit ab Arianis ob fidei Catholicæ defensionẽ, meminit sanctus Basilius epistola 10. idemque ipse Gregorius de re ipsa in epistola ad Olympium monachum de vita sanctæ Macrinæ sororis. Post Valentis Imp. Ariani obitum, ab Antiochena Synodo ad reparandas Orientales ecclesias iam collapsas destinatus est, vt idem ipse in eadem epistola testatur. Alia insuper honorificentissima legatione functus est, cùm à SS. œcumenico Concilio Constantinopolitano sub Theodosio habito ad visitandas ecclesias Arabię missus est, vt ipse scribit in epistola ad Flauianũ. Tantus deniq; fuit, vt inter præcipuos Catholicæ fidei patronos adnumerari, & sanctione Imperiali laudari mereretur. est constitutio Theodosij Imp. l. 3. de fide Cath. Cod. Theod. De eodẽ S. Hieronymus, tanquam de homine satis sibi cognito cùm esset Constantinopoli, scribit lib. de scrip. eccles. Vixit autem vsque ad vltimam senectutem: constat enim eum interfuisse aliæ Synodo Constantinopolitanæ habitæ anno decimo sexto Theodosij Imp. qui est annus Domini trecentesimus nonagesimusquartus, vt apparet ex illius Synodi actis apud Theodorum Bal. in nomoc. Photij pag. 390. & 391. Hunc etiam plurimùm celebrat Suidas, eique inter illustres illius temporis oratores primas defert. Vincentius Lirinensis in libro aduersus hæreses, eundem eiusmodi exornat elogio: Sanctus Gregorius Nyssenus, fidei, conuersationis, integritatis, & sapientiæ merito frater Basilio dignissimus. Niceta in schol. 19. ad orat. Greg. Nazian. in funere Basilij, dicit hunc fuisse aliquando cõiugio obligatum, idque testatur Niceph. hist. lib. 11. c. 19. Annuit hoc ipsemet in libro de laude virgin. Eam appellatã esse Theosebiam, insignemque fuisse sanctitate mulierem, testatur S. Gregorius Nazian. epist. 95. ad ipsum Gregorium scripta, cùm eum de obitu illius consolatur.

[e] Paciani episcopi.] De eo item Vsuardus hac die, assentiunturque vet. manuscrip. Agit de Paciano S. Hieronymus lib. de scrip. eccles. in ipso, & in Dextero eius filio: qui in seculo etiam clarus, præfectura Prætorij fuit decoratus, ad quem idem sanctus Hieronymus inscripsit librum de scriptoribus ecclesiasticis: porrò Dexter eruditione insignis scripsit historiam ad sanctum Hieronymum, prout ipse testatur de script. eccles. in Dextero, & in apologia aduersus Rufinum lib. 2. Extant Paciani opuscula ad Symphorianum de Catholico nomine, & paręnesis de pœnitentia, atque etiam de baptismo opusculum.

[f] Cyrilli & Methodij episcoporum.] Habentur horum res gestæ in Breuiario religiosissimæ Polonorum ecclesiæ, sex lectionibus secundum ritum ecclesiasticũ distinctæ. Dicti sunt ambo Morauorum & Slauorum Apostoli; & licet Methodio Morauia tantùm tribuatur, tamẽ ex registro Ioannis octaui Papæ, satis apparet etiam Methodium fuisse Slauorum episcopum: qui ordinatus ab Hadriano secundo Rom. Pontifice prædecessore eiusdẽ Ioannis octaui, ab eo ad Slauorũ populũ missus fuit, prout eiusdem Ioannis Papæ indicant litteræ ad ipsum Regem datæ decima Iunij, indict. 12. anno Domini 879. qui item ad eundem Methodium scripsit epistolam 202. datam eodem die & anno quo superior ad Regem, qua eum vocat Romã, vt de fide, quam illis gentibus prædicaret, redderet rationem: falsis enim quibusdam calumnijs fuerat accusatus, aliter eum docere, quàm accepisset à Romana Ecclesia: qui anno sequenti indict. 13. mense Iunij Romam venit, & in Synodo causam dixit: probataque sua fide, obtinuit quod optabat à Rom. Pontifice; nimirum vt Slauorum lingua laudes Deo dicere, & sacra peragere licitè posset; ita tamen, vt prius Latina lingua Euangelium coram populo legeretur. Extat de his omnibus epistola eiusdem Ioãnis Papæ 252. data 12. Iunij indict. 13. ad Slauorum Principem. Reuersus S. Methodius ad Slauos, cùm vberes fructus de Euangelica prædicatione colligeret, grauissima fuit persecutione vexatus: quem idẽ Pontifex, datis ad eum litteris, est consolatus, epist. 278. dat. Kal. April. indict. 14. Habetur in dictis eorumdem actis, ipsorum opera, corpus S. Clementis Romani Pont. Romã fuisse delatum, & in basilica S. Clementis reconditum: vbi etiam ijdem Romę morientes, miraculis clari sepulti sunt, quorum sacras reliquias nuper sub altari in eiusdem ecclesiæ sacello peruetusto repertas

 esse

esse accepi. Agit de ijsdem Martin. Polon. in supput. temporum anno Domini 859. Æneas Siluius hist. Boëm. libro 1. cap. 13. Mart. Chromer. de reb. Polon. lib. 3. & alij plures.

[g] Franciscæ viduæ.] Legi ex archiuio eius monasterij duos manuscrip. codices, quibus eius præclarissima acta, & miracula quidem insignia, quibus tam viuens adhuc, quàm etiam post obitum claruit, testibus examinatis, sunt scriptorum monumentis perpetuis consignata.

xxj. F — Sexto idus Martij. Luna. — 10

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 30 1 2 3 4 5 5 6 7 8 9 10

APAMEÆ in Phrygia natalis sanctorum martyrum Caij[a] & Alexandri, qui, vt scribit Apollinaris Hierapolitanus episcopus in libro aduersus Cataphrygas hæreticos, in persecutione Marci Antonini & Lucij Veri, glorioso martyrio coronati sunt. In Perside passio sanctorum quadraginta duorum[b] Martyrum. Corinthi sanctorum martyrũ Codrati[c], Dionysij, Cypriani, Anecti, Pauli, & Crescentis, qui in persecutione Decij & Valeriani, sub Iasone præside, gladio cæsi sunt. In Africa sancti Victoris[d] martyris, in cuius solennitate sanctus Augustinus ad populum tractatũ habuit. Hierosolymis sancti Macarij[e] episcopi & cõfessoris, cuius hortatu loca sancta à Constantino & Helena expurgata, & sacris basilicis illustrata sunt. Lutetiæ Parisiorum depositio sancti Droctouei[f] abbatis, discipuli beati Germani episcopi. In monasterio Luxouiense sancti Attalę[g] abbatis, miraculis clari.

MARTII 10.

[a] CAII & Alexandri.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & vet. manuscrip. Eorũ martyrium scripsit S. Dionysius episcopus Alexandrinus: extat apud Euseb hist. lib. 5. c. 15. in fine.

[b] Quadraginta duorum Martyrum.] Agũt de his etiam ijdem qui suprà, Beda ac cæteri.

[c] Codrati, & soc.] Græci item de his hac die in Menologio, quorum egregium martyrium ex veteribus monumentis scripsit Metaphrastes, quod & recitat Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 2.

[d] Victoris.] Scribit Possidius in indiculo c. vlt. S. Augustinum in eius die natali tractatum habuisse. Plures reperiuntur eiusdem nominis in Africa martyres, vt ille inter alios, quem scribit Lucianus in epistola ad Celerinum, vnà cum socijs in carcere fame occubuisse. est 12. apud Cypri. edit. Pamel.

[e] Macarij episcopi.] Interfuit hic magno Nicæno Concilio aduersus Ariũ, cui semper ab exordio nascentis hæresis accerrimè restitit, vt eiusdem Arij litteræ testantur, quas recitat S. Epiphanius in panar. hæres. 69. & Niceph. lib. 8. c. 9. Extat ad hunc ipsum Constantini Imp. epistola apud Socrat. li. 1. c. 2. Plura de eo Rufin. li. 1. c. 2. Sozo. li. 1. c. 3. & alij, qui ab ijsdem acceperunt. Ne quis autem Macarij nomine decipiatur; scire debet, fuisse eiusdem nominis, eiusdemq́ue sedis episcopum temporibus Iustiniani Imp. qui ob hæresim Origenistarum sede excidit: de quo scribit Euagrius histor. li. 4. c. 36. licet tandem cantans palinodiam, fuerit restitutus.

[f] Droctouei abb.] De eo etiam Vsuardus, & Aim. de gest. Franc. lib. 3. c. 16. claruit circa annum Domini quingentesimum septuagesimum.

[g] Attalæ abb.] Beda item, Vsuardus, Ado, & alij hac die. Scripsit eius vitam fidelissimè Ionas abbas, quæ habetur apud Bedam tomo 3. quam & Sur. retulit in tomo 2. Est autem de eodem mentio in vita S. Vualerici apud Sur. tomo. 2. die 1. April. Sigeb. in chron. an. 624. Petrus in catal. libro 3. cap. 190. & Trithem. de vir. illust. ord. sancti Benedicti libro 3. capite 71.

Quinto

11 — Quinto idus Martij. Luna. — G xx.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
t u A B C D E f F G H M N P
29 30 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 11

CARTHAGINE sanctorum martyrum Heraclij[a] & Zosimi. Alexandriæ passio sanctorum Candidi[b], Piperionis, & aliorum viginti. Laodiceæ in Syria sanctorum martyrum Trophimi[c] & Thali, qui in persecutione Diocletiani post multa sæuaque tormenta coronas gloriæ sunt assecuti. Antiochiæ commemoratio plurimorum[d] sanctorum Martyrum, quorum alij Maximini Imperatoris mandato candentibus craticulis superpositi non ad mortem, sed ad diuturnum cruciatum assati, alij aliis sæuissimis affecti suppliciis ad palmam martyrij peruenerunt. Item sanctorum Gorgonij[e] & Firmi. Cordubæ sancti Eulogij[f] presbyteri, qui eiusdem vrbis Martyribus in persecutione Saracenorum adiungi meruit, quorum pro fide certamina scribendo fuerat æmulatus. Sardis sancti Euthymij[g] episcopi, qui ob cultum sanctarum imaginum, à Michaële Imperatore Iconoclasta in exilium missus, demum Theophilo imperante martyrium consummauit. Hierosolymis sancti Sophronij[h] episcopi. Mediolani sancti Benedicti[i] episcopi. In finibus Ambianensium sancti Firmini[k] abbatis. Carthagine sancti Constantini[l] confessoris. Babuci in Hernicis sancti Petri[m] confessoris, miraculorum gloria insignis.

MARTII 11.

[a] HERACLII & Zosimi.] Agit de his Beda hac die, additq́ue Alexandrum. Petrus in catal. lib. 3. c. 191. Hiradum pro Heraclio legit, additq́ue tres alios martyres: sed seorsum eos esse ponendos, docent antiqua manuscripta.

[c] Candidi & Piperionis.] De his item Petrus in catal. lib. 3. cap. 191. vnà cum prædictis, aliiq́ue recentiores.

[e] Trophimi & Thali, aliàs Thalei.] Agunt de his etiam Græci in Menologio hac die; passiq́ue dicuntur sub Diocletiano Imperatore, & Asclepiade præside Laodiceæ.

[d] Plurimorum sanctorum.] Scribit horum martyrium Eusebius hist. lib. 8. c. 24. ex quo Nicephorus lib. 7. cap. 11. & alij.

[e] Gorgonij & Firmi.] De his etiam Vsuardus in 2. edit. Molani, consentiuntq́ue manuscripta.

[f] Eulogij.] Vsuardus de eo 20. Septemb. Porrò hic dies natalis eius: nam martyrio coronatus habetur quinto idus Martij, die sabbati, hora nona, vt testantur acta ipsius, quæ scripsit Aluarus Cordubensis eius sodalis: sed feliciùs mea sententia, sua ipsius scripta viuam ipsius imaginem reddunt. Hic ille præclarus Christi athleta; qui, cedentibus cæteris, vexillum confessionis aduersus Arabum impietates erexit, ac plurimos ad martyrij coronam perduxit; quorum triumphos ipse in carcere positus scripsit. Exstant, hac nostra ætate, è latebris antiquitatis eruta præclarissima scriptorum ipsius monumenta, quæ Apostolicum spiritum redolent, & purissimã pristinam illam sinceritatẽ præ se ferunt: edidit eadẽ, ac scholiis illustrauit eruditus vir Ambrosius Moralis historicus regius. S. Eulogij corporis trãslatio cõtigit æra 898. an. à Christo Dño 860.

[g] Euthymij episcopi.] Græci etiã de hoc agunt in Menol. hac die. pleraq; de eo Georg. Cedren. in cõp. in Mich. Balbo, & Zonar. Annal. in eodẽ Imp.

[h] Sophro-

[h] Sophronij episc.] Græci itidem in Menologio hac die, his verbis: Sancti Patris nostri Sophronij Patriarchæ Hierosolymitani ex ciuitate Damasco, multiplici eruditione, diuinarũ litterarum scientia & pietate insignis. Hæc ibi. Floruit hic tẽporibus Heraclij Imp. successitque Modesto episcopo, temporibus Honorij Papæ, anno Dñi 634. Errare constat eos qui dicunt eum sedisse tantùm annos duos; nam peruenit vsque ad tempora Ioannis quarti Romani Pont. quando habuit Hierosolymis Synodum aduersus Monotheletas, & Synodicam scripsit ad eundem Ioannem Papam, vt habetur in hist. miscel. li. 18. anno 2. Heraclij Imp. & lib. 19. anno 26. eiusdem imper. Cedren. in comp. anno 20. eiusdẽ Imp. & Zonar. in 3. part. annal. in Heraclio. Illa ipsa Synodica recognita est in Sexta Synod. act. 13. atq; Patrum omnium consensu probata fuit. Citatur eiusdẽ Sophronij titulo Pratum spirituale à secunda Synodo Nicæna act. quarta, & à S. Ioanne Damasceno orat. prima de imaginibus. Alius ab hoc ille Sophronius, de quo agit S. Hieronymus lib. de scrip. eccles. qui (inquit) apprimè eruditus nonnulla cõscripsit, & opuscula mea in Græcum sermonem elegantissimè transtulit, &c.

[i] Benedicti episcopi.] De eo tabulæ ecclesiæ Mediolanen. & Paulus diaconus de gestis Longob. libro 6. cap. 10. his verbis: Fuit autem idem venerabilis episcopus Benedictus, vir egregiæ sanctitatis, de quo per vniuersam Italiam bonæ opinionis fama flagrauit. Floruit temporibus Heraclij Iustiniani Imperatoris, & Ariperti iunioris regis Longobardorum, qui regnare cœpit anno Domini septingentesimo sexto.

[k] Firmini abb.] De eo Kalendarium Ambianensis ecclesiæ, aliaq; vet. monumenta eiusdem.

[l] Constantini.] Molanus in addit. ad Vsuard. de eodem agit hac die.

[m] Petri.] Huius res gestas accepimus à Reuerendissimo Flaminio Philonardo, episcopo Aquinate, viro optimo & erudito.

xix. A **Quarto idus Martij. Luna.** 12

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
t u A B C D E f F G H M N P
30 1 2 3 4 5 6 7 7 8 9 10 11 12

ROMÆ sancti Gregorij [a] Papæ, & Ecclesiæ Doctoris eximij, qui ob res præclarè gestas, atque Anglos ad Christi fidem conuersos, magnus est dictus, & Anglorum Apostolus appellatus. Item Romæ sancti Mamiliani [b] martyris. Nicomediæ passio beati Petri [c] martyris, qui cùm esset cubicularius Diocletiani Imperatoris, & liberiùs de immẽsis Martyrum supplicijs quereretur, iubente eodem in medium adducitur, ac primò suspensus, diutissimè flagris torquetur, deinde aceto ac sale perfusus, ad vltimum in craticula lento igne assatur, sicque verè Petri exstitit & fidei heres & nominis. Ibidem sanctorum Egdunij [d] presbyteri, & aliorum septem, qui singuli diebus singulis suffocati sunt, vt cæteris metus incuteretur. Constantinopoli sancti Theophanis [e], qui ex ditissimo pauper monachus effectus, ab impio Leone Armeno pro cultu sacrarum imaginũ biennio detentus in carcere, inde in Samothraciam deportatus, ibidem ęrumnis confectus reddidit spiritum, multisq; miraculis claruit. Capuæ S. Bernardi [f] episcopi & cõfessoris.

MARTII 12.

GREGORII Papæ.] De eo Beda, ac cæteri Latinorum; Græci etiam in Menologio hac die: qui habent eius res gestas, sed perpaucas ex multis, quas Metaphrastes descripsit: eas recitat Lipom. tom. 7. Latinorum autem scripsit eius acta Paulus monachus Casinensis, tempore Caroli Imp. vt auctor est Sigeb. lib. de vir. illust. c. 80. Post eum Ioannes diaconus temporibus Ioannis octaui Papæ, & Caroli Calui Imp. Habet ea Lipõ. to. 4. & Sur. to. 2. Sed in nonnul-

nonnullis corrigendus, vt patefecimus in Annalib. ecclesiast. De Gregorij creatione agit Gregor. Turonen. qui illis temporibus vixit, lib. 10. de gestis Franc. c. 1. Isidorus præterea de eo lib. de vir. illustr. c. 27. & S. Ildefonsus de vir. illust. c. 2. qui his laudibus eum exornat: Ita, inquit, cunctorũ meritorum claruit perfectione sublimis, vt exclusis omnium virorum illustrium comparationibus, nihil illi simile demonstraret antiquitas: vicit enim sanctitate Antonium, eloquentia Cyprianum, sapientia Augustinum, &c. enumerat post hæc eius scripta. Cõstat quidem testimonio Synodi Toletanæ octauæ c. 2. eum in ethicis assertionibus cunctis Ecclesiæ doctoribus præferendum esse. De eo præterea scribit Beda hist. de gest. Angl. lib. 2. c. 13. Paulus diac. de gest. Longob. lib. 3. c. 11. & 12. Prat. spirit. c. 192. Ioan. Damasc. orat. de fid. defunct. Leo Ostiens. in chron. Casin. lib. 1. & alij ferè innumeri. Olim autem, cùm tempore Quadragesimæ sanctorum natalitia minimè celebrarentur, translata erat ea solennitas in diem qua fuerat ordinatus, vt scribit Radulph. de obseru. can. cap. 16.

[b] Mamiliani.] Beda de eo hac die, sed Maximilianũ eum appellat. Agitur de ipso in actis S. Vrbani Papę, & S. Cęcilię apud Sur. die 22. Nou. to. 6.

[c] Petri.] De eo item Beda, Vsuard. Ado, & alij. Scripsit eius egregium certamen Euseb. hist. lib. 8. c. 6. & ex eo Niceph. lib. 7. c. 5. & alij acceperunt.

[d] Egdunij aliàs Migdonij.] De quo iidem qui suprà, Beda & alij. Passus reperitur Migdonius vnà cum Petro, de quo egimus, in persecutionẽ Diocletiani, vt & testantur acta Indes & Domnæ apud Metaphrastem 26. Decemb. quæ refert Lipom. tomo 5. & Sur. to. 6. & Niceph. lib. 7. cap. 5. ex quibus hos illos ipsos esse, locus, tempus, & personæ demonstrant, licet historia de ipsis diuersa feratur.

[e] Theophanis.] Græci etiam de eo in Menologio hac die. cuius acta describit Metaphrastes, quæ habet Lipom. to. 7. & Sur. to. 2. Cedrenus de ipso agit in compend. in Leone Armeno. Alius hic ab illo Theophane, qui eadem ex causa multa ac grauia passus est sub Theophilo Imp. vt idem auctor testatur in Theophilo, & Zonar. in 3. par. Annal. in Leone, & Theophilo.

[f] Bernardi episcopi.] De eodem tabulæ ecclesiæ Capuanæ.

13 **Tertio idus Martij. Luna.** B xviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
t u A B C D E f F G H M N P
1 2 3 4 5 6 7 8 8 9 10 11 12 13

NICOMEDIÆ natalis sanctorum martyrum Macedonij [a], Patriciæ vxoris eius, & Modestæ filiæ. Nicææ sanctorum martyrũ Theusetæ [b], & Horris filij eius, Theodoræ, Nymphodoræ, Marci, & Arabiæ, qui omnes pro Christo igni traditi sunt. Hermopoli in Ægypto sancti Sabini [c] martyris, qui multa passus, tandem proiectus in flumen, martyrium consummauit. In Perside sanctæ Christinæ [d] virginis & martyris. Cordubæ sanctorum Ruderici [e] presbyteri, & Salomonis martyrum. Constantinopoli sancti Nicephori [f] episcopi, qui paternarum traditionum propugnator acerrimus, Leoni Armeno Imperatori Iconoclastæ pro cultu sanctarũ imaginum se constãter opposuit, à quo multatus exilio, ibidem quatuordecim annis longum ducens martyrium migrauit ad Dominum. Apud Camerinum sancti Ansouini [g] episcopi & confessoris. In Thebaide depositio sanctæ Euphrasiæ [h] virginis.

MARTII 13.

MACEDONII & soc.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die, Petrus item in catal. lib. 3. cap. 198. Quo autem tempore passi sint, nullus antiquorum prodit. Ponant qui velint ad libitum annos & consules; nobis certè nisi ex certis auctoribus quicquam affirmare, religio est.

[b] Theusetæ & soc.] Agunt de his etiam iidem qui suprà, Beda, ac cæteri recentiores.

[c] Sabini.] De eo item hac die Græci in Menol. Huius

Huius res gestas ex antiquis monumentis recitat Metaphrastes, quas & descripsit Lipom. tom.7.& Sur.tom.2. Passus est in persecutione Diocletiani sub Ariano præfecto, de quo suprà 8.Martij.

[d] Christinæ.] Græci itidem de ea in Menologio hac die.

[e] Ruderici & Salomonis.] Scribit de his sanctus Eulogius in apologetico,passósque refert hac die,anno Domini 857.æra,vt numerat,895.

[f] Nicephori episcopi.] Agunt de eo hac die Græci in Menolog. Metaph. habet eius acta, quæ retulit Lipom.in to.7.& Sur.to.2.De eo Zonar. & Georg.Cedr.in Leone Armeno Imp.& hist.miscel. ex Theophane lib. 24. Meminit eiusdem Theosterictus in oratione quam habuit de S. Niceta, quæ exstat apud Metaph. die 3. Aprilis. Scripsit hic, de quo agimus, Nicephorus nonnulla, & inter alia chronographiam, quam citare consueuimus, Synodicam insuper ad Leonem Papam tertium, ad quem prouocauit, cùm iniustè accusaretur. Legi eiusdem aliam insignē epistolam manuscr. ad eundem Leonē Pontif. in bibliotheca S. Mariæ super Mineruā, quā postea reperi typis excusam, ac post acta Concilij Ephesini editionis Contianæ positā.

[g] Ansouini episc.] De eo tabulæ ecclesiæ Camerin. quas inde missas accepimus.

[h] Euphrasiæ.] Vsuardus de eadem hac die, Græci autem in Menolog. 25. Iulij. Eius res gestas ex manuscr. codice Sur. descripsit tomo 2. Ioannes Damascenus ex eius actis, vt legitimè scriptis, petit auctoritatem orat. 3. de imag. Claruit temporibus Theodosij Imp. Alia ab ista est Euphrasia Nicomediensis, quæ mira arte elusit procaciam lasciuientis iuuenis, de qua Niceph. libro 7. cap. 13.

xvij. C **Pridie idus Martij. Luna.** 14

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	11	12	13	14

ROMÆ natalis sanctorum quadragintaseptem [a] Martyrū, qui baptizati sunt à beato Apostolo Petro, cùm teneretur in custodia Mamertini [b] cum coapostolo suo Paulo, vbi nouem menses detenti sunt: qui omnes sub deuotissima fidei confessione Neroniano gladio consumpti sunt. In Africa sanctorum martyrum Petri [c] & Aphrodisij, qui in persecutione VVandalica martyrij coronam perceperunt. Carrhis in Mesopotamia sancti Eutychij [d] patricij, & sociorum, qui ab Euelid Arabum rege ob fidei confessionem interempti sunt. In prouincia Valeriæ sanctorum duorum [e] Monachorum, quos Longobardi suspendio necauerunt in arbore: in qua, licet defuncti, ab hostibus ipsis auditi sunt psallere. In ea etiam persecutione Diaconus ecclesiæ Marsicanæ in confessione fidei capite truncatus est. Halberstatti in Germania dormitio beatæ Mathildis [f] Reginæ, matris Othonis primi Imperatoris, humilitate & patientia celebris.

MARTII 14.

QVADRAGINTASEPTEM mart.] De his Beda, Vsuardus, & Ado hac die. Agitur de horum agone in actis sanctorum martyrum Processi & Martiniani; quæ habet Sur. to.4. die 2. Iulij. De his item Petrus in catal. lib. 3. cap. 199.

[b] In custodia Mamertini.] Sic appellatus reperitur carcer ille, qui nobilitatus vinculis sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, aliorumque sanctorum martyrū, ad radices Capitolij, supra locum quem hodie Forum dicunt, positus, subterraneos habens descensus, à Christianis statutis diebus, religionis ergò, frequenti cœtu inuisitur, atq; in honore habetur. Præsefert illius carceris speciem, qui à Sallustio in Catil. sic describitur: Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur, vbi paulatim descendens ad læuam circiter duodecim pedes humi depressus, eum muniunt vndique parietes, atq; insuper

super camera lapideis fornicibus iuncta, & inculta tenebris, odore fœda, atque terribilis eius est facies. Hæc Sallustius de loco carceris Tulliani: de eodem & Varro lib. 4. de lingua Lat. his verbis: Carcer à coërcendo, quòd exire prohibentur. In hoc pars quæ sub terra, Tullianum; ideo quòd additum à Tullio rege, quòd Syracusis, vbi simili de causa custodiuntur, vocantur Latomiæ, & de Latomia translatum, quòd hìc quoque Lapidicinæ fuerunt. Hæc Varro. Et vt ex nostris aliquid afferamus; in actis SS. Chrysanthi & Dariæ hæc scripta habētur de carcere Tulliano: Coniectus est igitur in carcerē Tullianum profundissimum ac teterrimum atque fœdissimum, &c. Ex his autem multi in eam sententiam ducti sunt, vt opinati sint Tullianum carcerem illum ipsum esse, quem dicimus Mamertinum; de quo est præsens sermo. Certè sunt cōplura, quæ me à prædictorum sententia distrahunt: coguntque vt existimem Tullianum carcerem in alia parte Capitolij fuisse positum, iuxta locum quem & maiores nostri carcerem Tullianum dixisse reperiūtur; vbi & est ecclesia, antiquus titulus, dictus S. Nicolaus in carcere Tulliano, quod nomē hactenus perseuerat. In ea Capitolij regione fuisse antiquum carcerem, in primis demonstrat Plinius, dū li.7.c.36. affirmat partem carceris, quo capitalium criminum rei tenebantur, ad locū vsque, vbi postea Theatrum Marcelli erectum est, peruenisse. Porrò Theatrum Marcelli inter rupem Tarpeiam ac Tiberim esse cōstructum, nullus est qui dubitet. Rursus idem Plinius ex antiquo Romanorum horologio, qua parte Capitolij fuerit carcer, declarat his verbis: A Columna Mænia ad carcerem inclinato sidere, supremam pronunciabat. Hæc Plin. libro 7. cap. vlt. quibus significatur, occidentem versus positum esse antiquum carcerem: nam Solis occasum fuisse supremam diei tempestatem dictam, ex lege xij. tab. auctor est Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 3. refertque verba legis, quę hæc sunt: Solis occasus suprema tēpestas esto. Hæc ille. De his & Censorin. de die natali cap. 19. Cùm itaque Sol in Occidentem declinans carcerem (vt scribit Plinius) haberet aduersum: proculdubio alius ille fuisse videtur ab illo, quem dicimus Mamertinum, de quo agimus, qui spectat ad Orientem. Ad hæc insuper, planè constat, quòd ex loco carceris absque dubio intelligitùr situs carceris: at cùm dicat Festus fuisse locum in carcere dictum Robur, ex quo præcipitarentur malefactorum genus, illumque item dictum esse Saxum Tarpeium, quòd esset in rupe Tarpeia, quæ vergebat ad Tiberim, idq; Liuius, Plutarchus, Dio, atque alij demum omnes testentur; reliquum est vt dicamus illorsum fuisse antiquum carcerem, vbi & erat rupes Tarpeia. Consentiunt his quæ nuper ex Varrone recitauimus, dum ait, in similitudinē Latomiarum Syracusanarum à Tullio rege additum esse carcerem subterraneū in lapidicinis; cùm nulla Capitolij pars illi operi magis apta videatur: nam partes reliquæ, vt depressæ, mœnibus fultę erant, vt videmus in carcere Mamertino, aliisque locis, quos saxo quadrato exstructos fuisse constat. At nec his repugnant quæ scribit Liuius, Foro imminentem fuisse constructum carcerem: imo & prædicta cōfirmant, cùm & Dionys. etiam dicat, rupem Tarpeiam Foro supereminentem fuisse: sunt hęc verba eius: Duci eum iussit in superstantem Foro collem. Est enim is collis rupes vasta, vnde mos est eis, deijcere aduersarios. Hæc ille de situ Fori, & rupe Tarpeia. Vetus insuper tabula descriptionis antiquæ Vrbis è ruderibus paucos ante annos effossa, ea parte contra rupem Tarpeiam positum esse Forum Romanum, apertè demonstrat. His etiam consentiunt, quæ Cic. in 7. Verrin. scribit de triumphantibus his verbis: Cùm de foro in Capitolium currum flectere incipiunt; illos adduci in carcerem iubet, captiuos scilicet, qui ducebantur in triumphū. Ex prædictis itaque apparet antiquum carcerem apud rupem Tarpeiam fuisse, eiusque locum, seu partem carceris dictam Robur, in ipsa rupe fuisse. Erat loci illius, quod Saxum Tarpeium dictum est, quo præcipitabantur criminosi, eiusmodi facies, quam apud Senecam libro 1. controu. 3. Aurelius Fuscus describit his verbis: Erat præruptus locus, & immensæ altitudinis. Stat moles abscissa in profundum, frequentibus exasperata saxis, quæ aut elidant corpus, aut de integro grauius impellant: inhorrent scopulis enascentibus latera, & immensę altitudinis tristis aspectus. Electus potissimùm locus, ne damnati sæpius deiiciātur. Hęc ille. & apud eundem, Cornelius Hispan. in declamat. 3. lib. 1. Erat, inquit, altitudo montis etiam securè aspicientibus horrenda, &c. Lege duodecim tab. id cautum erat: Qui falsum testimonium dixerit, Saxo Tarpeio deiicitor: id Gellius lib. 20. cap. 1. in fine. Scribit Tacitus lib. 2. Lucium Pituanium magū Saxo Tarpeio deiectum. Itemque Apuleius in ea oratione, qua magiæ crimen à se alienum defendit, hæc ait: O mirum commentum, ô subtilitas digna carcere & Robore. Cùm autem constet magos è Robore præcipitari solitos: quis dubitet complures Christianorum (cùm à Gentilibus malefici haberentur) eo mortis genere accepisse coronam martyrij? Etenim non tantùm magos, sed & alios plerosque grauis facinoris reos è saxo præcipitari solitos, cùm Seneca in controuersiis, tum alij docent. Quod item ad præcipitationem reorum pertinet, nec illud prætermittimus: è saxo reū criminis præcipitare, non tantùm Romæ in vsu fuit, sed & penes Græcos eadem viguit consuetudo, vt habes apud Valer. Max. lib. 1. c. 8. exter. 8. Quod autem spectat ad Romanum antiquum carcerē, in ea sumus sententia (quod & ex prædictis colligi potest) fuisse illum amplissimū; cùm non nisi vnus in tāta Vrbe, ad detinendos capitalium criminum reos, fuisse olim carcer reperiatur: nam carcer ille, qui dicebatur Centum virorum in regione nona positus, cuius meminit Publius Victor, & Sextus Rufus, & alij complures antiquorum, illos tantùm continebat, qui litigarēt, & obnoxij essent ære alieno. Centum virorum tribunal tantummodò lites iudicabat, nec habebat ius gladij, vt auctor est Cicero lib. 3. de leg. & lib. 1. de orat. & alij. His itaque de antiquo Romæ carcere ad rupem Tarpeiam posito dictis, iam de Mamertino carcere, de quo hîc agitur, differamus. De eo non tantùm mentio habetur in actis sanctorū martyrum Processi & Martiniani, sed & in aliis, vt S. Laurentij, in quibus tamen priuatus carcer appellatur; in actis sanctorum

Abundij

Abundij & Abundantij; in rebus gestis sanctorum martyrum Eusebij presbyteri, Marcelli diaconi, & soc. in actis insuper S. Callisti Papæ, necnon sancti Stephani Romani Pont. & aliis. Cur autẽ dictus sit carcer ille Mamertinus, haud facile erit assequi. Potuit namque sic dici à Mamerte, qui (vt docet Varro libro 4. de lingua Latina) idem quod Mars, significat, & Mamertinus idem quod Martius, & à Mamerte Mamercus, & Mamerca familia. Cùm alioqui reperiantur nonnulli Romanorum nobilissimi ex aliis familiis nomine Mamertini. Temporibus Traiani Mamertinus administrauit præfecturam Vrbanã, vt patet ex actis S. Clemẽtis Papę apud Surium tomo 6. Rursus meminit Lampridius in Commodo de Mamertino, qui eiusdem Imper. anno tertio, vnà cum Rufo gessit consulatum. Alius adhuc fuit Mamertinus ex Flauia familia, qui tempore Iuliani Apostatæ vnà cum Neuitta creatus est consul, de quo Symmachus lib. 10. epist. 53. Si ab aliquo prædictorũ nomen accepisse illum carcerem velis: non tamen putes à quopiam prædictorum fuisse exstructum. Siquidem vetus inscriptio in eius fronte posita auctores demõstrat, qui erexerunt: est huismodi C. VIBIVS C. F. M. COCCEIVS NERVA EX S. C. Gesserunt iidem vnà simul cõsulatum, vt & alia vetus docet inscriptio, quæ ab Aldo in lib. de orthograph. ratione ex antiq. monumentis descripta reperitur his verbis:

M. COCCEIO NERVA.
C. VIBIO RVFINO. COSS.
IVLIA PRIMA PATRONO SVO.

Creati sunt hi conss. anno 718. ab Vrb. cond. Imp. Aug. anno 7. Ex qua quidem inscriptione Dio in primis, itemq́ue Fasti consulares Cassiodori, penes quos ponitur collega Coccei Neruę Publicola, sunt supplendi. Auctor est Tacitus libro 3. Annal. Augustum sub suo consulatu sexto, ad correctionem perditissimorum, qui inoleuerant, morum, acriora parasse vincula, atque indidisse custodes. Ex his videmus Regum ac Imperatorũ temporibus Romæ carcerem auctum, ac nouiter exstructum esse; cõtrà verò, Christianis imperantibus: nam Constantino ac successoribus Augustis vsque ad Phocam summæ laudi datum est, quòd cùm amplissima erexerint ædificia, carcerem tamen (vt olim erat) humilem reliquerint ac debilem, vt auctor est Glyc. Annal. libro 4. Carcer itaque Mamertinus sanctorum Apostolorum Petri & Pauli aliorumq́ue sanctorũ martyrum vinculis consecratus, ex quo desiere superstitiosæ Gentilitatis Imperatores, desiit etiam esse criminosorum ergastulum, ac mutatus est in ecclesiam. Nam ex quo Christiani homines sumpserunt habenas Imperij, non amplius quempiam inuenies detrusum in carcerem Mamertinum, sed atrocium criminum rei in Tiberinam insulã coniiciebantur. Habes de his exemplũ apud Sidonium Apollinarem libro 1. epist. 7. cùm agit de Aruando illo Galliarum præfecto, maiestatis reo; qui conuictus crimine, in eam insulam coniectus est; illic, vt ait, vncum, & gemonias, & laqueum exspectans. Hactenus de carcere Mamertino. Præter hos quos recensuimus famosos carceres vt Tullianum, Latomias Syracusanas, & Mamertinum, nominati & alij reperiuntur: nempe Barathrum Athenis, à Scriptoribus penè omnibus decantatum, Ceada Spartæ, vbi vncini erant infernè atque supernè dispositi; meminit amborum Suidas in verbo Barathrum. Teterrimus quoque erat carcer Cyzicenus, dictus, Profundum maris, de quo inferius dicturi sumus xx. Septẽb. not. c. Rursum Carthaginis obscurissimus carcer erat, Ancon dictus; cuius item Suidas meminit in verbo ἀγκών. Monemus adhuc lectorem, Christianos persecutionis tempore, non tantùm in prędictum carcerem Tullianum & Mamertinum mancipatos esse; sed sæpe etiam apud priuatorum domos militari custodia esse detentos. Suppetũt de his ex actis martyrum plurima exempla; nam in rebus gestis S. Stephani Papæ & martyris inuenies Lucillam datam Maximo, & Sempronium traditum Tertullo custodiendum. In actis S. Callisti Papæ reperies Dalmatium Simplicij senatoris curæ commissum, & in actis S. Alexandri Papæ habes Hermetem traditum Quirino tribuno. Sunt & alia de his exempla. Dicebatur eiusmodi custodia, liber carcer, quo etiam capitalium criminum rei detinebantur, vt habes expressum à Salustio in Catilinario, dum agit de coniurationis sociis traditis singulis senatoribus custodiendis, his verbis: Decreuit senatus, vt abdicato magistratu Lentulus, itemq́ue cæteri in liberis custodiis habeantur. Itaque Lentulus P. Lentulo Spintheri, qui tunc ædilis erat, Cethegus Q. Cornificio, Statilius C. Cæsari, Gabinius M. Crasso, Ceparius Cn. Terentio senatori traduntur, &c. Libero carcere & S. Paulum Apostolum Romæ detentum habent Act. Apost. cap. 28. Habes de eodem carcere libero not. in l. 1. & l. diuus Pius, ff. de cust. reorum. Constat etiam priuatum carcerem legibus vetitum, de quo l. vn. C. de priuat. carc. & Cic. in Verr. 7. meminit, Christianos experiri esse coactos; est de his inter alia perspicuum exemplũ de S. Anastasia à Publio viro priuato carcere afflictata. At de his satis.

[c] Petri & Aphrodisij.] Agit de his etiã Vsuardus hac die, & alij recentiores.

[d] Eutychij & soc.] Quorum martyrium narratur in miscel. hist. ex Theophane li. 21. his verbis. Eodem anno, quo Euelid interfecit Christianos captiuos in omni ciuitate, inter quos & Eutychius filius Mariani Patricij martyr verus ostensus est in Carris Mesopotamiæ, vbi & reliquiæ eius sanitates per Dei gratiam operantur: multi alij per sanguinẽ consummati sunt. Hæc ibi eo anno, quo obiit Leo tertius Imp. & regnare cœpit Constantinus sextus: is annus à Græcis ponitur, à Christo 733. à Latinis autem recentioribus septingentesimus quadragesimus primus numeratur.

[e] Duorum monachorum.] De his scribit S. Gregorius lib. 4 dialog. cap. 21. Item de diacono eccles. Marsicanæ, de quo hîc itẽ agitur, eod. li. c. 23.

[f] Mathildis reginæ.] De ea pluribus Luithprand. Ticin. lib. 4. cap. 7. Witich. Sax. lib. 3. Albert. Crant. in Metrop. Saxon. lib. 3. miræque sanctitatis fuisse feminam ferunt. Fuit eiusdem nominis alia Mathildis virgo de qua Trithem. de viris illust. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 222. hæc ait: Mathildis filia regis Henrici Imp. primi, soror beati Brunonis Coloniensis Archiepiscopi, virgo sanctæ conuersationis, multis effulsit clara virtutibus: ad hanc Witichindus

chindus monachus Corbeiensis historiam & gesta Saxonum scripsit. Claruit anno Domini 930. Hæc ille. Extitit etiam alia Mathildis clarissima femina, Comitissa, ecclesiæ propugnaculum, & vindex ecclesiasticæ libertatis aduersus schismaticos Principes, ad quam scriptæ extant egregiæ epistolæ Gregorij septimi Romani Pontificis.

DE LOCO CARCERIS TVLLIANI SENTENTIÆ ASSERTÆ DEFENSIO.

DVM secundam hanc in Romanum Martyrologium Notationum meditarer editionem, hoc ipso anno Domini M.D.LXXXVIII. opportunè accidit vt ab Vgonio erudito viro, qui humaniores litteras hîc in Vrbe publicè profitetur, lingua Italica scriptus liber ederetur de stationibus Vrbis. vbi in statione trigesima secũda nostram sententiam de carcere Tulliano impugnat. At quoniam non Tractatus sed Notationes scribere fuit consilium, haud licuit orationi laxiores habenas dimittere. Nunc autem quoniam ad rerũ nostrarum defensionem impellimur: paululum liceat ex angustis Notationũ limitibus in latiorem disputationis campum progredi. Ignoscat lector si ad hæc præter institutum diuertimus; ipseq́ auctor (rogamus) boni consulat, hæcq́ nos non altercandi libidine, sed veritatis studio, atque adeò coactos esse conatos, intelligat. Quod igitur ipso suæ narrationis ingressu, dum de carcere Tulliano à me assertas rationes refellit, nouæ cuipiam innititur lectioni Sextij Rufi & Publij Victoris; vt quod legitur apud eos: Carcer C. virorum; legendum esse dicat: Carcer CL. xvir. primisque litteris non numeri nota, sed Claudij nomẽ exprimatur, vt dicere velit: Carcer Claudij Decemuiri: sicq́ ipse legens, nostrã lectionem, vt peregrinam respuit: dignum existimo, vt in limine nostræ defensionis de his inprimis agamus. Dum igitur legitimam ait esse lectionem: carcer Cl. xvir. me autem nõ admittere illam; sed legere. C. Vir. cõtra omnium sententiam, & receptam ab omnibus lectionem: miratus sum hominem eruditum præteriisse Onufrium Panuinum, qui in recensendis Vrbis antiquitatibus, sententia omnium eruditorum, est facile princeps. Ipse enim dum in primo libro Commentariorum Reipublicæ Romanæ, exscripsit opuscula Sextij Rufi, & P. Victoris, nec nisi ex antiquis codicibus facta collatione plurium exemplariorum ex diuersis Italiæ bibliothecis acceptorum; sic legit Sextium Rufum in regione dicta, Circus Flaminius: CARCER C. VIRORVM. & in Publio Victore in eadẽ regione vrbis CARCER C. VIRORVM, aliàs CLX. VIRORVM; sicq́ apparet quæ sit germana & quæ spuria lectio: cùm ipse Onufrius in eodem libro à se descripto absque alia ambiguitate, legat, Carcer C. virorum. Ipsum ergò in primis arguat; ostendatq́ quisnam antiquorum scriptorum, vt ipse, legerit; vetustioresq́ promat codices, quibus sua lectio confirmetur; & Onufrij & aliorum plurimorum antiquorum codicum conuellatur, & ascititia esse monstretur; quæ & ex rebus gestis certam sibi vendicet auctoritatem, nimirum ex Iudicio celeberrimo Centumuirum: de quo quidem, ne immorer singulas antiquorum retexere sentẽtias, legat, qui hæc cupit, Sigonium lib. 1. de Iudiciis cap. 22. vbi in primis auctore Festo institutum ait iudicium, ex singulis tribubus ternis cooptatis, numero centum quinque Iudicum; sed quo faciliùs appellarẽtur, Centũuiros, dictos: additq́ alia ex aliis. Ad hos spectabat iudicia, quæ, ciuilia, dicimus, iudicare; vnde & causæ sunt dictæ Centumuirales, & Centumuirale iudicium: cùm è contrà capitales causæ decernerentur in senatu, à quo Triumuiri, capitales, dicti, constituti erant, qui custodiam carceris haberent; vt cùm in sontes animaduerti oporteret, interuẽtu eorum fieret, vt idem auctor lib. 3. de Iudic. c. 7. pluribus tradit. Sic igitur patet nihil pertinuisse ad Centumviros, vel ad centum quinque, carcerem illum, quo cohiberentur delinquentes; qui si ab his, qui ei præessent, nomen accepturus fuisset, carcer potius Triumuirum dici debuisset. Posita igitur germana lectione Cẽtumuirorum, nihil est quod eludi poßit sententia Plinij superius recitata de parte carceris Tulliani, extendente se vsque ad sibi proximum Theatrũ Marcelli. Stat ergo firma conclusio, vnum illum carcerem, nimirum capitalium criminum, Tullianum, dictum, à Plinio esse significatum.

Hæc verò cùm tam aperta sint, vt refutari nullatenus poßint: qui autem aduersam sententiam sectati, dixerunt carcerem Mamertinum eundem esse cum Tulliano; eum verò qui ponitur à Plinio, fuisse prope Theatrum Marcelli ab illo diuersum, ab Appio Claudio esse ædificatum ad ciues Romanos tyrannica potestate coërcendos: nituntur probare id etiam Liuij auctoritate, cùm lib. 3. decad. 1. Virginius de Appio Claudio tyrannicè agente hæc ait: Illi carcerem ædificatum esse, quod domicilium plebis Romanæ vocare sit solitus.] Sed miror hunc illos verbis istis sensum accommodasse, vt ab Appio velint dicere carcerẽ ædificatum, cùm potius illi, nempe vt in eum ipse detruderetur, scilicet qui illum dixisset esse Romanæ plebis domicilium, & non vt ab eo fuerit ædificatus: quem sensum esse germanum, nec aliquam pati posse calumniã, idem qui nostra impugnat auctor ingenuè profitetur: tamen ipse probabili, vt ait, coniectura existimandum esse tradit, carcerem illum ab Appio Claudio ædificatum esse, cuius meminit S. Rufus & P. Victor; subditq́ id manifestiùs probari ex verbis C. Claudij à Liuio paulo inferiùs reci-

recitatis, quibus ait: Is magno iam natu, cùm ad pericula eius deprecanda rediſſet, cuius vitia fugerat, ſordidatus cum Gentilibus clientibúſque in foro prẽſabat ſingulos, orabátque ne Claudiæ genti eam inuſtam maculam vellent, vt carcere & vinculis viderentur digni; virum honoratiſſimæ imaginis futurum ad poſteros, legum latorem, conditoremq́ Romani iuris iacere vinctum inter fures nocturnos & latrones.] At quid hæc de Claudio dicta, ne carceri mancipa- retur, commune habent, vt carcer ſit à Claudio ædificatus? vel certè quòd in eum coniectus ſit, velit ab eo denominatum; cùm in eum non vnus ipſe nobilium ciuium Romanorũ, ſed innumeri diuerſis temporibus detruſi fuerint. Sed nec inſuper eidem ſuffragatur lectio S. Rufi & P. Victoris, quam refellimus. Sed ad hæc omnia, liberat nos prorſus omnibus anguſtiis Iuuenalis Satyra 3. in fine, dum tradit antiquitus tempore Regum & Tribunorum non niſi vnum carcerem delinquentium fuiſſe Romæ: ſic enim ait:

Felices proauorum atauos, felicia dicas
Sæcula, quæ quondã ſub Regibus atq; Tribunis
Viderunt vno contentam carcere Romam.

Si vnus igitur in Vrbe ſub Tribunis perſeuerauit carcer: quinam alius fingi poteſt ab Appio Claudio ædificatus, vel aliter denominatus? De Tribunis autem mentionem faciens Iuuenalis; ſi velimus intellexiſſe de Tribunis militum; conſtat poſt exſtinctum A. Claudium, quattuor tantùm conſulatibus interlapſis, mutato ſtatu Reipub. creari cœptos Tribunos militum conſulari auctos poteſtate. Si ergo poſt extinctũ A. Claudium adhuc ſub Tribunis perſeuerabat carcer vnus in Vrbe: quid laborandum, vt dicant ab Appio Claudio, vel ab ipſo alium carcerem eſſe ædificatum. Contigit enim magiſtratũ Decemuirûm deſiiſſe anno trecenteſimo quinto ab Vrbe condita, & vſq; ad ea tempora vixiſſe A. Claudium, ac denique poſt quattuor conſulatus, anno ab Vrbe condita trecẽteſimo nono, per Tribunos militum cœptam eſſe adminiſtrari Rempublicã; quorum tẽpore (vt diximus) vnus tantùm erat carcer in Vrbe. Si autem quis velit Iuuenalis verba eſſe intelligenda de Tribunis plebis; cùm is magiſtratus in Rom. Rempub. longiori tẽpore perdurarit; dicere oporteret quamdiu hi permãſerunt, non niſi vnum in Vrbe fuiſſe carcerem. Sic igitur cùm de vno tantùm in Vrbe carcere tam patẽs ac certa ſit Iuuenalis aſſertio; & vbinam fuerit, Plinij teſtimonio ſatis perſpectum exploratumq́ habeatur: nullus prorſus amplius dubitandi locus relictus eſt. Nam ſicut noſter Vgonius dicebat, alterius carceris aſſertione omnes à nobis de loco carceris Tulliani firmas rationes poſſe eludi atque diſſolui; eodem quoque modo ſtatuta atque penitus ſtabilita ſententia de vno tantùm carcere delinquentiũ, cætera omnia redduntur prorſus irrita, quæ tã ab ipſo, quàm ante ipſum ab aliis cumulata ſunt argumenta.

At ſicut ipſe locum Plinij tam patentem, nono excogitato carceri fruſtra niſus eſt accommodare: ita pariter locum Feſti æquè perſpicuum de loco carceris perperã tentauit eludere. Nam cùm ille dicat, eſſe locum in carcere, Robur, dictum, quò præcipitabatur malefactorũ genus; dumq́ Flaccus hæc de Robore addat: Video carcerem publicum ſaxis ingentibus ſtratum, anguſtis foraminibus & oblongis lucis vmbram recipientibus: in hunc abiecti rei Robur Tullianum aſpiciunt, &c.] ipſe putat, Robur, non dici locũ carceris (vt Feſtus expreſſe declarat) ſed Robur eſſe cippum, ad quem innixi rei capite plecterentur, vel aliquod aliud genus tormentorum; Lucretiíque citat hos verſus:

Carcer & horribilis de ſaxo iactus eorum
Verbera, carnifices, Robur, pix, lamina, tædæ.

Sed videat ſi penes antiquos legerit vmquam damnatorum aliquem ad Robur vel cippum eſſe percuſſum: qui tantũ (quod notauimus ſuperiùs, die 6. Ianuarij) ad palum alligati ſecuri percuti ſoliti erãt: ſiue vmquam ab antiquis dictum inuenit, aliquem tortum Robore: ſed tãtum (quod ad hæc ſpectat) Robur dictum eſſe locum carceris duriorem, quem Plautus in Curcul. act. 5. Robuſtum appellat carcerem, cùm ait: Ego vos ambo dabo in Robuſto carcere, vt pereatis:] quòd illic collocarentur qui præcipitandi eſſent. de quo, ſecundùm Feſti ſententiam, Valerius Max. libro 6. cap. 3. de ſeuerit. 4. Quin etiam, inquit, familiares eorum, ne Reipublicæ inimicis amicus eſſe vellet, de Robore præcipitati ſunt.] His igitur de Robore tam perſpicuè explicatis; haud locus eſſe poteſt nouæ eius vocis interpretationi. nam etſi verum eſſet, Robur eſſe cippum, vel inſtrumentum tortorium; tamẽ cùm à Feſto, tum à Valerio poni pro loco ex quo delinquentes præcipites darentur, eúmque locum in carcere eſſe idem dicat Feſtus: certè illa ex parte fuiſſe carcerem, vbi Robur erat, negari nullatenus poteſt; niſi qui dixerit totum Capitolium fuiſſe vnum carcerem; ipſumq́ integrum occupaſſe montem à Septentrione in Meridiem: quod neminem adeò vecordem puto dicturum, maximè qui nouerit omnia reliqua Capitolij ædificia. Firmatis igitur in hunc modum rationibus de carcere Tulliano à me in Notationibus poſitis; reliquum eſt vt quæ ab ipſo pro ſua, ſuorumq́, quos ſectatur, ſententia confirmanda afferuntur, in medium adducamus. Ac primum quidem illud ex Liuio, dum ait de carcere Tulliano: Carcerem ad terrorem increſcentis audaciæ in media Vrbe imminens foro ædificauit.] quaſi hæc non poſſint adſcribi loco à nobis poſito carceris Tulliani, quòd non ſit in medio Vrbis, nec foro imminens, vt à Liuio ponitur. Verùm hæc omnia firmiorem reddunt noſtram rationẽ; nam columna milliaria, ſiue dicere velimus, Milliarium aureum, quod diceretur in medio Vrbis ſitum, locatum erat, vt Plinius lib. 3. cap. 5. tradit, in capite fori Romani. At vbi eſſet forum Romanum, Tacitus libro 1. hiſt. de eodem milliario aureo agens, ſub æde Saturni fuiſſe poſitum tradit, ſic de Othone dicens: Per Tiberianam domum in Velabrum, inde in Milliarium aureum ſub ædem Saturni pergit.] Eadem ferme verba habet Suetonius itidem in Othone cap. 6. At cùm omnium ferè ſententia, ac potiſſimùm Onufrij lib. 1. Reipub. Rom. pagina 181. exploratiſſimum ſit, ædem Saturni poſitam vbi nunc viſitur ædicula ſancti Saluatoris in Statera ſeu in Ærario dicta, prope eccleſiam ſanctæ Mariæ in porticu: liquidò cernitur Liuius, locum carceris deſcribendo, intellexiſſe de loco à nobis aſſerto, vbi à Panuino ponitur Vmbilicus Vrbis: non quidem, puto, vt tamquam ex punctis deductæ lineæ ad circumferentiam, ille medius Vrbis locus omninò eſſet, ſed quòd ille antiquior eſſet locus Vrbis, vbi, vt Feſtus, in verbo, Saturnia, teſtatur, ante Vrbem conditã & ante bellũ Troianum caſtrum ſtatutum eſſet cum ara Saturni, ex quo mons proximus Saturninus dictus eſt, qui poſtea nominatus eſt Capitolium. Eadem & Dionyſius Halic. libro 1. arámque illi primùm dicatam ait, iuxta viam, qua à foro in Capitolium aſcenditur. Optimè igitur à Liuio locus carceris deſcribitur in medio Vrbis. Sed quòd addit foro imminentem carcerem fuiſſe: hæc vt intelligantur, exactiùs exquirendum eſt, vbinam eſſet forum Romanum. Licet autem ex loco carceris Tulliani à nobis tam patenter demonſtrato, perſpicuè æquè poſſit intelligi vbinam forum eſſet, cui carcerem imminere Liuius tradit: tamen quò hæc magis magíſque perſpecta reddantur, hîc reddimus in primis locũ Dionyſij Halic. li. 7. Antiq. Rom. ſic dicẽtis: His dictis, iuſſit eum duci in imminentem foro tumulum; eſt autem locus vaſta rupe horrendus, vnde ſolent damnatos præcipites dare.] Et ſuprà lib. 3. Cùm indicaſſent imminentem foro tumulum, qui Tarpeius dictus, nunc Capitolinus vocatur, &c.] Et item lib. 5. de P. Valerio: Domum ſibi in loco inuidioſo exſtruebat, collem eligens imminentem foro, valde altum & præruptum, quem Romani Veliam vocant.] nempe eminentiorem partem Tarpeij collis. Ex his igitur aliíſque tum dictis, tum maximè dicendis, perſpicuò liquet forum Romanum infra Tarpeium montem fuiſſe poſitum. Sed quòd carcerem non tantùm prope forum, ſed ipſi foro imminere Liuius dicat; egregiè eundem locum deſcribit: nam cùm Rupi Capitolinæ aliqua ex parte carcer coniungeretur, quòd validior pars eius, Robur, dicta, ibi poſita eſſet; ſatis congruè foro carcerem eminentiorem fuiſſe dixit; cùm præſertim forum Romanum depreſſius eſſet, vnde Plautus in Curculione, cùm ea loca deſcribit, & quid in ſingulis ageretur, refert; ſic primùm à foro piſcario incipit:

Symbolum collatores apud forum piſcarium.
In foro infimo boni homines atq; dites ambulãt.
In medio propter canalẽ, ibi oſtentatores meri, &c.

His igitur ſic de loco carceris declaratis, tantum abeſt vt Liuius noſtra deſtruat, vt illis potius adſtipuletur atque conſentiat, eundémque concinnè deſcripſiſſe videatur. Rurſum verò quod obiicit de eo quod dicitur à Cicerone in tertia Catilinaria, & de Diuinatione libro primo, nimirum præcepto Aruſpicum ſtatuam Iouis ad Solem Orientem forumq́ ſpectantem ex Occidentali parte eſſe conuerſam; quod & Dio libro 37. teſtatur; ac proinde forum poſitũ fuiſſe in Orientali parte Capitolij: Ad hæc primùm dicimus, ſicut tota Capitolij aduerſa pars ad Occidentem ſpectare dicitur: ita integra huic oppoſita regio conuerſa rectè ponitur ad Orientem: quamobrem & forum in extrema eius parte poſitum rectè vergere dicitur ad Orientem: nec quid prohibet vt carcer qui imminere foro traditur, in eadem parte eſſe non poſſit: cùm præſertim per forum Romanum non tantùm illud, quod Magnum ſeu Vetus dictum habetur, intelligatur: ſed ipſa integra octaua regio à S. Rufo, P. Victore, & aliis ſcriptoribus nominata habetur; in qua etiam alia plura fora ponantur. Hæc qui non conſiderat, in deformes errores incidat neceſſe eſt: Nam & templum Pacis ædificatum prope forum à Suetonio in Veſpaſ. cap. 9. idcirco ponitur, quòd ſcilicet contiguum eſſet regioni octauæ, dictæ forum Romanum, cùm alioqui ipſum poſitum eſſet in regione quarta, quæ etiam ab ipſo denominata, Templum pacis (vt habet S. Rufus & P. Victor, & alij) dici conſueuit. Nec rurſum ad rem pertinet illud Virgilianum de Euandro & Ænea ab ipſo citatum:

——————— Paſſimque armenta videbant
Romanoque foro & lautis mugire carinis.]

Quaſi non potuiſſent quæ longius eſſent, hinc inde ſpectare, atque audire boues mugientes. Cetera his leuiora habentur; quæ omnia iiſdem à nobis poſitis rationibus refelluntur: quibus tamen alias adhuc addimus; in primisq́ illud petitum ex Dione lib. 56. qui cùm agit de Seiano, ſic dicit: Nulla interiecta mora, ea die prope carcerem in ædem Concordiæ conuenit Senatus.] Ex eo apparet fuiſſe carcerem prope Concordiæ ædem. At vbi fuerit illud templum, complures hallucinatos reperimus; qui manifeſta ratione ab antiquioribus redarguuntur: ſemel enim errore lapſi, de ſitu fori, & loco carceris Tulliani,

Tulliani, in alios complures ferri necessariò compulsi sunt. Quamobrem, qui vnus mihi instar omnium est, Seruius Grammaticus, Romæ versatus, vbinam fuerint Concordiæ ædes, quod oculis spectauit, conscripsit, dicens in 2. Æneidos, Saturni templum fuisse ante Cliuum Capitolinum, vbi ædes erant Concordiæ. Sic igitur ex loco Saturni templi, vbi ædes Concordiæ esset, & qui etiam dictus fuisset Cliuus Capitolinus, facilè potest intelligi. Porrò Saturni templum de quo est sermo, tum à Marliano, tum etiam à Panuino rem exactiùs peruestigante, aliisq; etiam pluribus absque controuersia poni prope ecclesiam S. Mariæ in Porticu, in æde sancti Saluatoris in Statera seu in Ærario dicti, certum est: nam & Prudentius libro 1. aduersus Symmachum agens, planè demonstrat Tyberim versus templum Saturni fuisse, cùm ait:

Fluminis ad ripam statuam Saturnia nobis.

Quod quidem haud dubium est, ipsum potissimùm diu Romæ versatum, vidisse: quapropter & illorsum fuisse templum Concordiæ & Cliuum Capitolinum dicere necesse est. His concordat quod Festus in verbo, Senacula, tradit, ædem scilicet Concordiæ positam fuisse inter Capitolium & forum: Nam prope forum fuisse, pariter est demonstratum: Scimus tamẽ aliam ædem Concordiæ fuisse in Area Vulcani, in regione quarta; de qua Liuius lib. 9. in fine decad. 1. sed de ea nihil ad rem, de qua agitur.

Quod insuper idem Festus dicat in verbo, Saturnia, fuisse templum Saturni in imo Cliuo Capitolino; errare quidem conuincuntur, qui Cliuum Capitolinum viam aliquam arbitrati sunt, per quam in ipsum summum Capitolium ascenderetur: nam ea ex parte nullus patebat ascensus in Capitoliũ, nisi in Rupem Tarpeiam per scalam centum graduum, cuius etiam meminit Tacitus lib. 3. histor. & Ouidius hoc versu:

Qua fert sublimes alta Moneta gradus.

De ascensu Capitolij per gradus, hæc quoque à Dione lib. 43. de Cæsare triumphante ponuntur: Cæsar verò gradus in Capitolio genibus ingressus conscendit.] & de Claudio libro 60. Tum per gradus in Capitolio genibus ascendens, &c.] Cõsentit verò his quæ dicta sunt de Cliuo Capitolino, Dionysius Halic. libro 6. in principio sic dicens: His Coss. ferunt templum Saturno dicatum in Cliuo Capitolino, qua à foro ascẽditur.] in eandẽ sententiam hæc Ouid.

Inde velut nunc est, per quẽ descenditis, inquit,
Arduus in valles & fora Cliuus erat.

Quod igitur ea ex parte Capitolij nullus esse posset Cliuus, qui sursum ad summũ Tarpeium collem duceret, repugnante natura loci, sed tantùm scala illa centum graduum ibi esset; nec rursum in alia Capitolij parte cliuus esset; nisi (vt vidimus) prope Forum iuxta templum Saturni & ædem Concordiæ: ex his, inquam, cogimur pariter existimare; locum illum à maioribus dictum esse Cliuum Capitolinum, ascensum ipsum modò leuem, olim autem difficiliorem, qua è via deorsum posita prope Ecclesiam S. Mariæ in Porticu sursum ascenditur versus ecclesiam S. Mariæ Consolationis dictam; quem olim fuisse eminentiorem atque longiorem, nullum est dubium: nam licet aggeribus ex ædificiorum ruinis congestis repletus fuerit; tamen adhuc Cliui speciem retinet. His rectè accommodantur, tum quæ à Festo dicuntur in verbo Sterc. fuisse in medio Cliui angiportum, qui locus clauderetur porta, quæ dicta est Stercoraria; tum ea quæ ait Varro libro 5. de Ling. Latina: Eo die ea æde Vestis stercus verritur, & per Capitolinum Cliuum in locum defertur certum.] Nam si ex æde Vestis stercus verrebatur, & efferebatur per Cliuum Capitolinum in ipsum angiportum, cùm nulli sit dubium ædem Vestæ non in Capitolio, sed foris, in loco (vt pluribus disputat Marlianus libro 2. cap. 11.) vbi nunc sita est ecclesia S. Mariæ Gratiarum, hospitali S. Mariæ Consolationis coniuncta: quomodo in Capitolium summum ascendebat Cliuus intus positus; & non magis extra, vt in eius angiportum delatum fimum, inde (vt idem auctor libro 2. cap. 8. ait) inferretur in Tyberim? Quis vnquam dicet à Veste æde collectum fimum sursum in Capitolium deferri per Cliuum, & non magis deorsum per Cliuum in angiportum & in flumen?

Qualis autem fuerit eius loci facies, Tacitus cùm agit de Vitellianis occupatum Capitolium ab aduersariis oppugnantibus, hæc ait libro tertio historiarum: Cito agmine forum & imminentia foro templa prætervecti, erigunt aciem aduersus collem vsque ad primas Capitolinæ arcis fores.] & paulo pòst de his qui intus Capitolium erant, sic ait: Erant antiquitus porticus in latere Cliui dextera subeuntibus; in quarum tectum egressi, saxis tegulisque Vitellianos deturbabant.] dexteram partem Capitolij nominat, quæ respicit Meridiem secundùm Numæ dimensionem, qua leuam partem dixit ad Septẽtrionem positam, dexteram ad Meridiem, vt est apud Liuium libro primo decad. 1. Exstant adhuc ibi proximè aliqua vestigia porticus Capitolinæ, nimirum compaginationes in rupe excisæ. Sicque videas Cliuum extra Capitolium fuisse, illius tamen porticui inhærentem; vt ex his quæ idem auctor tradit inferiùs, liquet; dum primam pugnam inter illos initam desuper tecta templorum, ac Capitolinam porticum, Cliuo Capitolino mediũ posito, recenset; quam factam esse constat extra ipsum Capitolium; nam hæc subdit idem Tacitus narrans quid post hæc fuerit consecutum: Tum diuersos Capitolij aditus inuadunt; iuxta lucum Asyli, & quà Tarpeia rupes cẽtum gradibus aditur. Improuisa vtrisq; vis. &c.] Si igitur (vt multi existimarunt) Cliuus Capitolinus ab imo vsque ad summum Capitolij euntibus via erat: quid opus fuit Vitellianis alios quibus ascenderent, quærere aditus, & ex tectis templorum pugnare, Cliuo medio prætermisso, quo ad Capitoliũ pateret ascensus? His verò de Cliuo sic narratis, ad ædem Cõcordiæ, cuius occasione digressi sumus, redeamus; quam auctore Dione diximus prope carcerem fuisse sitam. Affirmare videtur hoc ipsum Lampridius, dum eam Curiæ cõiunctam tradit, sic dicens: Cùm Senatus frequens in Curiam, hoc est, in ædẽ Concordiæ conuenisset, &c. Curiam quidem fuisse in foro certum est, de qua & Liuius libro 3. decade 1. Agite dum hîc Curiam circumsederitis, & forum infestum feceritis, & carcerem impleueritis principibus. &c.] Ex his igitur quæ dicta sunt, manifestò apparet Carcerem, Curiam, Ærarium, & Forum fuisse sibi coniuncta: quibus egregiè respondent quæ Vitruuius libro 5. capite 2. sic scribit: Ærarium, Carcer, Curia, sunt foro iungenda.] His omnibus Tyberim versus, propinquæ erant scalæ Gemoniæ, per quas vnco tracta in forum è carcere cadauera damnatorum in flumen eijciebantur. Vnde Valerius Maximus libro 6. cap. 9. de Seuerit. 13. ait: In scalis Gemoniis iacens magno cum horrore totius fori Romani conspectum est, &c.] Ex quibus patet, vt dictum est, in ea parte Tyberim versus situm fuisse forum Romanum propè scalas Gemonias, ac prope carcerem; de quo hæc Dio libro 60. in fine. Qui necantur in carcere, magnis vncis in forum carnifices, ac in profluentem protrahunt.] Sed de his satis.

At demum quòd item ait Vgonius carcerem Mamertinum, illum ipsum esse Tullianum, quòd eandem prorsus repræsentet speciem carceris Tulliani, quæ describitur à Salustio; quam recitauimus superius in Notationibus: non est quòd in his diutius immoremur; cùm ex insculpta in facie eius ædificij inscriptione, à quo illud fuerit excitatum, & quo tempore, satis superq; fuerit demonstratum; cum ridiculum planè sit, illum à Salustio esse descriptum carcerem velle dicere, quem longè post Salustij tempus constat fuisse erectum. Quod verò nullam speciem carceris dicat reddere in præsentia locum dictum in carcere Tulliano; cogitet vir prudens ex frequentissimis summísque Vrbis ædificiis collapsis altissimos esse superiniectos aggeres: Insuper meminisse etiam debet, ipso auctore Varrone constare, partem illam carceris quæ Tulliani custodia dicebatur, deorsum pressam sub terra positam fuisse; sunt hæc enim verba Varronis libro quarto de lingua Latina: In carcere pars quæ sub terra, Tullianum ideo, quod aditum à Tullo Rege.] Si igitur olim Tullianus carcer erat sub terra; quanto depressiùs superinducto ruderum aggere, modò esse necesse est?

Stat igitur firma de vno tantùm carcere Romæ sub Regibus atque Tribunis ex Iuuenale asserta sententia, illúmque esse Tullianum, locúmque tenuisse, vbi nunc est ecclesia S. Nicolai, dicta in carcere Tulliano, & alia illi contigua: quippe cum non nisi vnus carcer in tanta Vrbe esset, fuisse amplissimum, dicere opus est. Hæc si tam vera, támque certa accipiantur: de Foro Romano, Curia, æde Concordiæ, templo Saturni, ipsóque Ærario, & Cliuo Capitolino vbinam sita fuerint, erit facilis demonstratio; cùm è contra ex loco carceris errore semel accepto, omnia simul loca confundi, reddi ambigua, ac perperam poni, vt à compluribus hactenus factum vidimus, eruditos quoslibet perfacilè puto intellecturos.

xvj. D **Idibus Martij. Luna.** 15

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2
t u A B C D E f F G H M N P
3 4 5 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 15

CÆSAREÆ in Cappadocia paſſio ſancti Longini[a] militis, qui latus Domini lancea perforaſſe perhibetur. Eodem die natalis ſancti Ariſtobuli[b] Apoſtolorum diſcipuli, qui curſu prædicationis peracto, martyrium conſummauit. Theſſalonicæ ſanctæ Matronæ[c] ancillæ cuiuſdam Iudææ, quæ cùm occultè Chriſtum coleret, & furtiuis orationibus quotidie eccleſiam frequentaret, à domina ſua deprehenſa, & multipliciter afflicta, nouiſſimè robuſtis fuſtibus vſque ad mortẽ cæſa, in confeſſione Chriſti incorruptum Deo ſpiritum reddidit. Eodem die ſancti Menigni[d] fullonis, qui ſub Decio paſſus eſt. In Ægypto ſancti Nicandri[e] martyris, qui cùm ſanctorum Martyrum reliquias ſtudioſè perquireret, & ipſe martyr effici meruit ſub Diocletiano Imperatore. Cordubæ ſanctæ Leocritiæ[f] virginis & martyris. Romæ natalis ſancti Zachariæ[g] Papæ, qui Dei Eccleſiam ſumma vigilantia gubernauit, & clarus meritis quieuit in pace. Reati ſancti Probi[h] epiſcopi, cui morienti Iuuenalis & Eleutherius martyres adfuerunt. Romę ſancti Specioſi[i] monachi, cuius animam germanus eius ferri vidit in cælum.

MARTII 15.

LONGINI.] De eo etiã hac die Vſuardus, Græci autem 16. Octobr. in Menologio; adduntque natalem diem duorum militum, qui cum eodem pro Chriſti nomine paſſi ſunt. Longini res geſtas habet Metaphraſtes eadem die 16. Octobr. ex quo Lipo. to. 6. & Sur. to. 2. aliqua de eo Petrus in catal. lib. 3. c. 201. S. Longini venerandum corpus Romæ aſſeruari percepi in eccleſia S. Auguſtini.

[b] Ariſtobuli.] Græci etiam de eo in Menolog. hac die. Meminit huius Paulus ad Rom. c. 16. Dorotheus in ſynopſi ſcribit, hunc eſſe miſſum ad Britannos prædicationis Euangelicæ cauſa, quod & Græci profitentur in dicto Menologio.

[c] Matronæ.] De ea Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Agunt Græci de eadem 27. huius menſis in Menolog. Fuit & alia Matrona, Pergenſis dicta, de qua Metaphraſtes agit 8. Nouembris, & Sozom. hiſt. lib. 7. cap. 21. Duæ aliæ eiuſdem nominis habentur martyres: quarum alterius vigeſima Martij; alterius verò decima octaua Maij dies natalis agitur inferius. Rurſus verò duæ aliæ Matronæ nomine martyres paſſæ habentur in Africa ſub Diocletiano Imperatore, vnà cum pluribus aliis, quorum res geſtæ ex Proconſularibus actis deſcriptæ habentur apud Surium die vndecima Februarij in Saturnino & ſociis. Exiſtimamus harum alteram illam eſſe, quæ apud Capuam in Campania habetur in honore: eò enim putamus tranſlatam ab epiſcopis Africanis profugis tempore perſecutionis Vvandalicæ, vt de multis aliis ſanctorum Martyrum reliquiis accidit, vt de Caſto, Æmilio, Marcellino, & Saturnino dicimus die v. Octob. Ad eiuſmodi coniecturã quidẽ libentius in re obſcura nos adduci patimur, quàm fidem præſtare actis quibuſdam nulla ex parte ſubſiſtentibus, quibus dicitur Matrona ex Luſitania Capuam conceſſiſſe.

[d] Menigni.] Græci etiam hac die de eo in Menolog. vbi ſummatim complexa eius acta referunt.

[e] Nicandri.] Græci itidem de eo hac die in Menologio, reſque ipſius geſtas compendio ibidem narrant.

Leo-

Leocritiæ, aliàs Locritiæ.] De hac ſcribit Aluarus in vita S. Eulogij presbyteri & martyris: vbi legitur, S. Eulogium quinto idus Matrias conſummaſſe martyriũ, & quarta poſt die Locritiam, de qua agimus, eſſe decollatam, corpuſq; eius proiectum in flumen Betim. Habetur ibidem ſacer hymnus de ſanctis Eulogio & Locritia.

[g] Zachariæ Papæ.] De eo Ado pridie huius diei: ſed hic eſt dies natalis eius, cuius res præclariſſimè geſtas per annos ſingulos intexuimus in Annalibus eccleſ. Succeſſit hic Gregorio Papæ tertio, anno Domini ſeptingenteſimo quadrageſimo primo.

[h] Probi epiſc.] Scribit de eo S. Greg. lib. 4. dialog. c. 12. fuit & alius Probus, de quo ibidẽ S. Gregorius, ac etiam c. 17. & 19.

[i] Specioſi.] De eo ſcribit idem S. Gregorius lib. 4. dialog. c. 8. ex quo cæteri accepêre.

16 **Decimoſeptimo kal. April. Luna.** E xv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3
t u A B C D E f F G H M N P
4 5 6 7 8 9 10 11 11 12 13 14 15 16

ROMÆ paſſio ſancti Cyriaci[a] diaconi, qui poſt longam carceris macerationem liquata pice perfuſus, & in cataſta[b] extenſus, attractus etiam neruis, & fuſtibus cæſus, ad vltimum cum Largo & Smaragdo, & alijs viginti, iubente Maximiano, capite truncatus eſt. Horum tamen feſtiuitas ſexto idus Auguſti recolitur, quo die à beato Marcello Papa eorũ corpora ſunt leuata, ac venerabiliter tumulata. Aquileiæ natalis beati Hilarij[c] epiſcopi, & Tatiani diaconi, qui ſub Numeriano Imperatore & Beronio præſide, poſt equuleũ atque alia tormenta, vna cum Felice, Largo, & Dionyſio martyrium terminarunt. In Lycaonia ſancti Papæ[d] martyris, qui ob Chriſti fidem verberibus cæſus, vngulis ferreis[e] laceratus, clauatis calceis incedere iuſſus eſt; deinde arbori alligatus, migrans ad Dominum, eandem arborem ex ſterili reddidit fructuoſam. Anazarbi in Cilicia ſancti Iuliani[f] martyris, qui ſub Marciano præſide diutiſſimè cruciatus, demum in ſacco vna cum ſerpentibus incluſus, in mare demerſus eſt. Rauennæ ſancti Agapiti[g] epiſcopi & confeſſoris. Coloniæ ſancti Heriberti[h] epiſcopi, ſanctitate celebris. Aruernis depoſitio ſancti Patricij[i] epiſcopi. In Syria ſancti Abrahæ[k] eremitæ, cuius res geſtas beatus Ephrem diaconus conſcripſit.

MARTII 16.

CYRIACI.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habentur eius ſimulque ſociorũ acta iũcta rebus geſtis S. Marcelli Papæ apud Sur. 16. Ianuar. Erat Romæ titulus ſancti Cyriaci in Thermis, penes quem & monaſterium moniali ũ erat, quod ipſum etiam excidit; cuius loci Martyrologium peruetuſtum habemus in noſtra bibliotheca, ex quo nonnulla vetuſtatis monumenta hîc deſcripta habentur. eſt mentio tituli S. Cyriaci in ſynodo ſecunda Romana ſub Symmacho Papa, & in regiſtro ſancti Gregorij lib. 9. epiſt. 22. qui cùm vetuſtate collapſus eſſet, à Sixto Papa quarto ad eccleſiam ſanctorum Quiriaci & Iulittæ trãſlatus eſt. Sed nuper

 à Xiſto

à Xiſto Papa quinto ſtatio quæ ibi erat eſt reſtituta in Diaconia S. Mariæ in via lata, cui inhærebat eiuſdem Cyriaci monaſterium, quod diximus monialium.

[b] In cataſta extenſus.] Diuerſa ſignificatione cataſta tam apud Gentiles ſcriptores, quàm etiam Chriſtianos, ac penes ipſa acta martyrum accepta reperitur. Aliquando pro machina longæ ac magnæ compedis formam habente, qua ſerui detenti, venales exponebantur. ſic apud Plin. lib. 35. cap. vlt. Stat. 2. ſylu. Perſ. ſaty. 6. Mart. lib. 6. & 10. & alios. Erat & cataſta inſtrumentum torquendi, diuerſum tamen ab equuleo, de quo habes in actis S. Dorotheæ, & in actis S. Marcelli Papæ & martyris, & alijs. in eo ſenſu Saluianus Maſſil. de recto iudic. lib. 3. Scalas, inquit, ſibi quodammodo de equuleis, cataſtiſque fecerunt, martyres videlicet & Gilda ſapiens in orat. inuect. in ord. eccleſ. ait: Multò dignius profecto, vt ad carcerem, aut cataſtam pœnalem, quàm ad ſacerdotium traheremini. Cataſta inſuper aliquando ſuggeſtum ſignificat lignis compactum, quem vulgò dicimus tabulatum. in hoc ſenſu in actis ſanctorum martyrum Mariani lectoris & Iacobi, quæ quidem germana eſſe noſcuntur, hæc habentur: Erat illic cataſta non vno tantùm, ſed multis diſtincta gradibus & ſublimi aſcenſu, &c. apud Sur tomo 2. die 3. Aprilis. Super eiuſmodi cataſtam eleuabantur cruciandi martyres, quò illorum tormenta poſſent ab aſtantibus conſpici: ſicque intelligas locũ Prudentij in Romano martyre hymno 10. cùm ille ſuſpenſus equuleo ſuper cataſtam concionabatur ad Populum dicens:

Audite cuncti, clamo longè, prædico,
Emitto vocem de cataſta celſior.

Erat etiam cataſta cratis ferrea ad comburendum parata, de qua idem Prudent. Periſteph. in Laurentio, hymno 2. ſic canit:

Poſtquam vapor diutius
Decoxit exuſtum latus:
Vltrò è cataſta iudicem
Compellat affatu breui:
Conuerte partem corporis,
Satis crematus iugiter.

Idem Periſteph. hymno 1.

Verbera poſt vim crepantum
Poſt cataſtas igneas, &c.

De ijſdem Ioſephus lib. de Machab. ad Polyb. his verbis de eadem cataſta: Exhibentur lebetes, cataſtæ, frixoriæ, &c. Paulo inferiùs ſic: Igni in cataſta martyr obijcitur. hæc iam ſatis de cataſta.

[c] Hilarij, & Hitiani.] Agit de his item hac die Vſuardus, Petrus in catal. lib. 3. c. 203. & hiſt. eccleſiæ Aquileienſ. lib. 2.

[d] Papæ martyris.] De eo etiam Græci in Menologio, vbi & pluribus eius martyrij cruciatus narrantur.

[e] Vngulis ferreis.] Erant vngulæ biſulcæ; ſic Prudentius eas frequẽter appellat, vt Periſt. hym. 1.

Illa virgas & ſecures,
Et biſulcas vngulas
Vltrò fortis expectabat.

Idemque hymno 5.

Ille vngularum duplices
Sulcos pererrat oſculis. Et hymno 10.
Coſtas biſulcis exarandas vngulis.

Dictæ ſunt antem vngnlæ, quòd ea inſtrumenta ferarum imitarentur veſtigia; quarum cùm referrent exemplum, eodem etiam dicta nomine inuenies l. 1. C. de emendatione ſeruorum: Ferarum inquit, vnguibus latera perſecando. ſed in Cod. Theod. eod. tit. ſic: Ferarum veſtigijs latera perſecando.

[f] Iuliani.] Græci etiam de eo hac die in Menologio, vbi & certamen eius deſcribitur.

[g] Agabiti epiſcopi.] De eo tabulæ eccleſiæ Rauennatis. Reperitur hic interfuiſſe Romano Concilio ſub Iulio Papa habito, anno quarto Conſtantij & Conſtantis AA. Qua ratione ſupra diximus, hunc præceſſiſſe Seuerum, & nõ ei ſucceſſiſſe: nam anno vndecimo prædictorum Imperatorum habita eſt Synodus Sardicenſis, cui præſens fuit Seuerus, atque ſubſcripſit.

[h] Heriberti epiſc.] Scripſit eius res præclarè geſtas Rupertus abbas Tuitienſis, quas retulit Sur. tomo 2. Porrò egregia ſanctiſſimi viri miracula Lambertus Leodienſis ſcriptis mandauit. Sigebert. de eo agens in chron. ordinatũ eum refert epiſcopum anno à Chriſto Domino 977. ex humanis autem deceſſiſſe anno 1021.

[i] Patricij epiſcopi.] De eo Vſuardus hac die. Miratus ſum hûc nõ recẽſeri in tabulis Democharis inter epiſcopos Aruernenſes: puto errore prætermiſſum; niſi alterius fortaſſe fuerit ciuitatis epiſcopus.

[k] Abrahæ eremitæ.] Græci autem in Menologio 29. Octobris. Scripſit ſanctus Ephrem eius acta, quæ extant apud Lipom. tomo 2. meminitque eiuſdem in libello, qui, Teſtamentum Ephrem, inſcribitur. recitat & Metaphraſtes eius res geſtas fuſiùs enarratas: habet eaſdem Lipom. tom. 6. & Sur. tomo 2. hac die. Sozom. meminit de Abraham S. Ephrem diſcipulo libro 3. cap. 14. & Nicephorus lib. 9. cap. 16.

17 Sextodecimo Kal. April. Luna. F xiiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4
t u A B C D E f F G H M N P
5 6 7 8 9 10 11 12 12 13 14 15 16 17

IEROSOLYMIS ſancti Ioſeph [a] ab Arimathia nobilis decurionis, diſcipuli Domini; qui eius corpus de cruce depoſitum in monumento ſuo nouo ſepeliuit. Romæ ſanctorum Alexandri [b] & Theodori martyrum. Alexandriæ commemoratio plurimorum ſanctorum Martyrum [c], qui à Serapidis cultoribus comprehenſi, cùm idolum adorare conſtanter renuiſſent, ſæuiſſimè cæſi ſunt, tempore Theodoſij Imperatoris: qui mox reſcriptum dedit, vt Serapidis templum deſtrueretur. Conſtantinopoli ſancti Pauli [d] martyris, qui ſub Conſtantino Copronymo cum ſanctarum imaginum cultum defenderet, igne cõbuſtus eſt. In Hibernia natalis ſancti Patricij [e] epiſcopi & confeſſoris, qui primus ibidem Chriſtum euangelizauit, & maximis miraculis & virtutibus claruit. Cabilone in Gallijs ſancti Agricolæ [f] epiſcopi. Niuigellæ in Brabantia ſanctæ Gertrudis [g] virginis, quæ clariſſimo genere orta, deſpiciens mundum, & toto vitæ ſuæ curſu in omnibus ſanctitatis officijs ſe exercens, Chriſtum Sponſum in cælis habere meruit.

MARTII 17.

OSEPH ab Arimath.] De quo Matth. c. 27. Marc. c. 15. Luc. cap. 23. & Ioannes c. 19.

[b] Alexandri, aliàs Nicandri, & Theodori.] Reſtituti ſunt hi ex eo quod diximus vet. manuſcript. exemplari. Nicandri & Theodori martyrum corpora tranſlata ſunt à Sergio iuniori Papa in titulum Equitij, vt vetus inſcriptio marmori inciſa illic poſita teſtatur.

[c] Plurimorum ſanctorum mart.] Agit de his Rufin. hiſt. li. 2. c. 22. Socrat. lib. 5. ca. 16. & 17. Sozom. lib. 7. c. 15. & 16. Niceph. lib. 12. cap. 25. & 26. De ſubuerſione Serapidis ſcripſit Sophronius æqualis S. Hieronymo inſignem librum, vt ipſe Hieron. teſtatur lib. de ſcript. eccleſ. in Sophronio. Meminit S. Auguſtinus de Serapidis ruina lib. de diuinat. dæmonum; de eius verò cultu, & vana Ægyptiorũ ſuperſtitione latè de ciuit. Dei lib. 18. c. 5. & 6. De eiuſdem templi ruina S. Hieron. ad Lętam epiſt. 7. & ex externis Eunapius Sardianus. Sciendum pręterea, in locum deiecti Serapidis exſtructã fuiſſe baſilicam nomine S. Ioannis Baptiſtæ, in quam illatæ ſunt eiuſdem ſancti reliquiæ, vt ſcribit Rufinus vbi ſupra; eam Theophilus dedicauit quarto Kal. Septembris, vt ſcribit Beda de ſex ætat. in Iuliano: idem acta de inuent. capitis eiuſdem S. Ioannis in princ. De origine autem eius templi conſulẽ Tacitum annaliũ lib. 20.

[d] Pauli martyris.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio. paſſus reperitur circa annum Domini octingenteſimum.

[e] Patricij epiſc.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Huius res geſtas ſcripſit Probus Hibernus, vt apparet in fine eius vitæ, quæ extat apud Bed. tomo 3. De puteo ſancti Patricij hiſtoriam recenſet Mombrit. tomo 2. Cùm autem in prædictis auctoribus, quos citauimus, legatur S. Patricius primus omnium Scotis prædicaſſe Euangelium, & ad Chriſti fidem eoſdem perduxiſſe: nos maiorem fidem adhibere cogimur S. Proſpero Aquitano, qui illis temporibus vixit, ac rem geſtam ob oculos penè habuit: ipſe in chronico in conſulatu Dionyſij & Florentij, & iterũ in conſulatũ Baſſi, & Antiochi teſtatur, Scotos, antequam S. Patricius prædicationem Euangelij aggrederetur, conuerſos ad fidem fuiſſe per Palladium, quem Rom. eccleſiæ diaconũ

S. Cælestinus Papa illuc ad prædicandum Euangelium miserat. Agit de hoc etiam idem Prosper lib. aduersus Collatorẽ in fin. Beda hist. de gest. Angl. libro 1. capite 13. & libro de sex ætat. & Marian. Scot. lib. 2. sext. ætat. anno Domini 432. Ex his itaque erroris arguitur Probus, dum ait, Palladium, intactis rebus Scotorũ, ab illis fuisse repulsum, ac in munere quo fungebatur archidiaconatus, esse defunctum; cùm prædicti omnes affirment, illum ordinatum esse à Cælestino primum Scotorum episcopum, cui successit S. Patricius consecratus ab eodem Cælestino Papa; qui & ad Hibernos missus, ibi per annos quadraginta in signis atque mirabilibus prædicans, totam insulam Hibernam conuertit ad fidem. Hæc etiam testatur Mar. Scot. vbi suprà. Scribit Sigeb. in chron. sanctum Patricium obijsse anno Domini 491. annos natum 122. De eodem S. Patricio habetur mentio in actis S. Vuinuualoci abbatis: exstant apud Sur. tomo 2. die 3. Martij; fuit enim illi æqualis.

[f] Agricolæ episc.] Scribit de eo Greg. Turon. hist. de gest. Franc. lib. 5. cap. 20. & 45. Interfuit subscripsitque quarto & quinto Concilio Aurelianensi, vt eorum acta indicãt: celebratum est autem quintum illud Concilium anno 38. Childeberti regis Franc. qui numeratur an. Domini 552. Hæc ponimus, vt tempora quibus vixit Agricola cognoscantur. Scribit de eodem elegans epigramma Venant. Fortunat. lib. 3. Meminit eiusdem Fortunat. in actis S. Germani episcopi Parisiorum c. 7. Aim. de gest. Franc. lib. 3. c. 42. Sedit (vt scribit Gregorius Turonen. vbi suprà) annos 48. vixitque annos 83. Reperitur interfuisse etiam primo Lugdunensi Concilio vnà cum S. Nicetio episcopo Lugdunensi; quæ Synodus celebrata est temporibus Gunthramni regis, & Ioannis Papæ tertij.

[g] Gertrudis.] De ea etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Recitat eius acta Sur. tomo 2. sed perpauca quidem, & longè breuiora his quæ testatur Molanus reperiri tribus libris digesta Niuellæ Brabantiæ oppido. Plura de eadem idem auctor in Indiculo SS. Belg. vbi refert eam ex hac vita migrasse anno 664. quod etiam testatur Sigeb. in Chron. & Trithem. de vir. illust. Ord. sanct. Bened. libro 3. capite 113. Relata est in sanctorum classem ex decreto Honorij Papæ tertij.

xiij. G Quintodecimo kal. April. Luna. 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
6	7	8	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17	18

CÆSAREÆ in Palæstina natalis beati Alexandri[a] episcopi, qui de Cappadocia ex propria ciuitate, vbi erat episcopus, sanctorum locorum desiderio Hierosolymam veniẽs, cùm Narcissus eiusdem vrbis episcopus iam senex ecclesiam regeret, diuina reuelatione eius gubernacula suscepit: postmodum verò in persecutione Decij, cùm iam longæuæ ætatis venerãda canicie præfulgeret, ductus Cæsaream, & clausus in carcere, ob confessionem Christi martyrium compleuit. Augustæ sancti Narcissi[b] episcopi, qui primus in Rhætia Euangelium prædicauit, deinde in Hispaniam profectus, cùm Gerundæ multos ad Christi fidem conuertisset, ibidem in persecutione Aureliani cum Felice diacono martyrij palmam accepit. Nicomediæ sanctorum decem millium[c] Martyrum, qui pro Christi confessione gladio percussi sunt. Item sanctorum martyrum Trophimi[d] & Eucarpij. In Britannia sancti Eduardi[e] Regis, qui dolis nouercæ necatus, multis miraculis claruit. Hierosolymis sancti Cyrilli[f] episcopi, qui ab Arianis multas fidei causa perpessus iniurias, & ab ecclesia sua sæpe pulsus, tandem sanctitatis gloria clarus in pace quieuit; cuius intemeratæ fidei Synodus

œcumenica Damaso scribens, præclarum testimonium dedit. Lucæ in Tuscia natalis sancti Frigdiani[g] episcopi, virtute miraculorum illustris: cuius festiuitas quartodecimo Kalendas Decembris, quando eius corpus translatum fuit, potissimùm recolitur. Mantuæ sancti Anselmi[h] episcopi & confessoris.

MARTII 18.

ALEXANDRI episc.] Beda itẽ, Vsuardus, Ado, & alij; Græci autem in Menologio 15. Maij. Res gestas ipsius scribit Eusebius hist. lib. 6. cap. 7. 8. & 32. Hieronymus de script. eccles. in Alexãdro; Niceph. ex prædictis lib. 5. c. 9. & 10. & alij recentiores.

[b] Narcissi episc.] Augustæ autem agitur 29. Octobris. Nec mirum, si (quod sæpe accidit) alio die in Romano Martyrologio, alio verò alibi de eodem agitur Sancto: si quidem alicubi translatio, vel eius ecclesiæ dedicatio, vel, quod de episcopis accidit, ordinatio celebratur. Porrò ea die 29. Octobris agitur de Narcisso episcopo Hierosolymitano, hîc autem de Augustano episcopo, quem eius gentis appellant Apostolum. Scimus autem aliquos confundere hos duos Narcissos simul; vt videtur fecisse Petrus in catal. lib. 7. c. 28. dum Hierosolymitano tribuit Afræ martyris conuersionem: alios econtra distinguere hunc à Narcisso Gerundense, qui vnà cum Felice illic martyrium passus est. Porrò tam in actis S. Afræ martyris, quàm in flore Sanct. Hisp. vnus idemque esse fertur: quibus & astipulantur qui scripserunt Annales Hisp. vt Ant. Beuter, & Ioan. Vasæus. Illustratur tumulus eius multis miraculis; quorum illud est celeberrimum sub Petro rege Aragonum, quando capta Gerunda per Carolum Siciliæ & Philippum Francorũ Reges, ex sepulchro sancti Narcissi, quod violare attentarunt milites, muscarum examen egressum in exercitum infesto agmine irruens, ingentẽ cladem intulit, & in fugam egit, à cœptisque desistere coëgit. Contigerunt hæc 8. Septembris, anno Domini 1286. Ex his apud eos in prouerbiũ abierunt muscæ S. Narcissi. De Felice diacono, cuius hîc habetur mentio, meminit etiam S. Eulogius in mem. sanct. Sed de eo plura infrà 1. Augusti.

[c] Decem millium mart.] Græci de his etiam in Menologio hac die. Nec sanè mirandum est, nõ tantùm eos de quibus hoc loco agitur, sed alia multa præterea martyrum millia pro Christi nomine Nicomediæ fortissimè occubuisse, in quorum certamina sæpe incurrimus: nam Diocletianus Imperator sæuissimam illam persecutionem excitans, Nicomediæ resedit, illicque de Christianis immanissimam carnificinam exercuit, vt produnt acta martyrum, Euseb. lib. 8. & alij.

[d] Trophimi & Eucarpij.] Græci item de his hac die in Menologio agunt.

[e] Eduardi Regis.] Exstant eius res gestæ, quas ex antiquis manuscrip. edidit Sur. tomo 2. De eodẽ plura in vita S. Dunstani episcopi, & in actis S. Edithæ virginis, eius germanæ. Necatus est anno à Christo Domino 981. cùm regnasset ann. quatuor. De celebratione diei festi S. Eduardi regis extat epistola Innocẽtij Papæ quarti in Vaticana bibliotheca, in registro ipsius, anno 2. pag. 527.

[f] Cyrilli episcopi.] Agunt de eo Græci etiam hac die in Menologio. Meritò pro S. Cyrillo testimonium œcumenicæ Synodi hîc citatur: quod satis esse videtur ad apologiam aduersus eos qui fidẽ Catholicam ipsius suspectam habuere. Extat eiusmodi sanctæ Synodi elogium de Cyrillo in Synodica, apud Theodoret. lib. 5. c. 9. ad Damasum Papam his verbis: Ecclesiæ Hierosolymitanæ, quæ est omnium mater, reuerendissimum ac sanctissimũ Cyrillum episcopum vobis ostendimus, tum ab episcopis prouinciæ (vt canon vult) iampridem esse creatum, tum plurima prælia aduersus Arianos varijs in locis cõfecisse. Hæc Patres. Plures eiusdem nominis, aliumque post alium Hierosolymis temporibus Constantij Imp. sedisse, refert S. Hieron. in chronico, anno vndecimo eiusdem Constantij Imp. Cùm autem idem de script. eccles. in Cyrillo dicat, eum ab Arianis principibus sæpe pulsum exilio, satis insinuat fidem ipsius Catholicam probatam atque testatam. Vixit vsque ad annum octauum Theodosij maioris, vt idem Hieron. est auctor. Recensetur hic annus (secũdùm Fastos Onuphrij) Christi Domini 386. Habentur eius acta nuper collecta opera Ioannis Grodecij, cuius etiam diligentia Catecheses, aureum planè opus, diu occultatæ prodiere in lucem.

[g] Frigdiani, aliàs, Frigidiani.] De eo legimus Lucenses tabulas Romam allatas. Scribit de ipso S. Greg. Papa li. 3. dial. c. 9. & alij ex eodẽ auctore.

[h] Anselmi episc.] De eo etiam tabulæ ecclesiæ Mantuanæ, eiusdemque vet. monumenta à Galesino ad vsum Breuiarij accommodata.

Quartode-

xij. A **Quartodecimo Kal. April. Luna.** 19

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
7	8	9	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19

IN Iudæa natalis ſancti Ioſeph [a] ſponſi beatiſſimæ virginis Mariæ. Surrenti ſanctorum martyrum Quincti [b], Quinctillæ, Quartillæ, & Marci cum alijs nouem. Nicomediç ſancti Pancharij [c] Romani, qui ſub Diocletiano truncatus capite, martyrij coronam accepit. Eodem die ſanctorum Apollonij [d] & Leontij epiſcoporum. Gandaui ſanctorum Landoaldi [e] preſbyteri Romani, & Amantij diaconi: qui à ſancto Martino Papa ad prædicandum Euangelium miſſi, multis poſt obitum ſunt illuſtrati miraculis. Apud Pinnenſem ciuitatem natalis beati Ioannis [f], magnç ſanctitatis viri, qui de Syria ad Italiam veniens, & constructo illic monaſterio, multorum ſeruorum Dei, per quatuor & quadraginta annos Pater exiſtens, clarus virtutibus quieuit in pace.

MARTII. 19.

IOSEPH.] De eo hac die Ado, & alij; Græci autem 26. Decembris in Menologio. Huius res geſtas non ab alijs, quã à teſtibus præordinatis à Deo, ab ipſis inquam, ſanctis Euangeliſtis conſcribi meruerunt. Omittimus hic de ſanctiſſimo viro innumera ſanctorum Patrum elogia; ſilemus & miracula recenſere. De eius ætate, virginitate, & obitu pluribus diſſeruimus in Annalibus eccleſ. Erat eius nobile ſepulchrum in valle Ioſaphat, prope tumulũ S. Symeonis ſenis, vt legitur apud Bedam lib. de locis ſanctis cap. 6. S. Ioſeph vita ex diuerſis auctoribus collecta habetur in theſaur. cõcion. tom. 2. Iſidorus Iſolanus ſcripſit de donis S. Ioſeph commentariũ ad Hadrianum ſextum Rom. Pont. Extat de eodem carmen Bonad. lib. 3. monod. 16.

[b] Quincti & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de ijſdem hac die agunt.

[c] Pancharij.] Græci etiam hac die in Menolog. agunt de eodem.

[d] Apollonij & Leontij.] De his vetus Martyrologium Rom. cui aſtipulantur manuſcript. nullibi tamen, cuius eccleſiæ epiſcopi fuerint, habetur expreſſum.

[e] Landoaldi & Amantij.] Scripſit horum res geſtas Nodgerus epiſcopus Leodienſis, quas habet Sur. tom. 2. Plura Molanus in indic. SS. Belg.

[f] Ioannis.] De eo pluribus Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habet eius acta Mombrit. tom. 2. vit. ſanct. Petrus in catalog. lib. 3. c. 207. Trithem. de vir. illuſt. Ord. ſanct. Bened. li. 3. c. 283. vbi eum virum ſanctum & doctum prædicat. De ciuitate cuius hîc mentio habetur, varia admodum lectio reperitur, cùm alij habeant Pennarenſem, alij Pinnarienſem, Pinnenſem alij, ſeu Pennenſem, vel Pennatenſem, vt Trithemius: porrò magis germana lectio probatur, vt Pennenſem dicat; eſt enim Pennenſis ciuitas apud Veſtinos, vt ſcribit Ptolom. lib. 3. tab. 6. & Plin. lib. 3. c. 12. In lib. enim de Pontificibus Romanis in Zacharia Papa hæc leguntur: Eidem Tranſamundo ſe ſubdiderunt Marſicani, Furconenſes, atque Valuenſes, ſeu Pennenſes, aliàs Pinnenſes, &c. vulgò dicitur, Ciuita de Penna.

Tertiode-

20 **Tertiodecimo kal. April. Luna.** B xj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
8	9	10	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	20

IN Iudæa ſancti Ioachim [a] patris beatiſſimæ virginis genitricis Dei, Mariç. In Aſia natalis ſancti Archippi [b] commilitonis beati Pauli Apoſtoli, cuius ipſe in epiſtola ad Philemonem, & ad Coloſſenſes meminit. In Syria ſanctorum martyrum Pauli [c], Cyrilli, Eugenij, & aliorum quatuor. Eodem die ſanctorum Photinæ [d] Samaritanæ, Ioſeph, & Victoris filiorum, itemque Sebaſtiani ducis, Anatolij, Photij, Photidis, Paraſceues, & Cyriacæ germanarum: qui omnes Chriſtum cõfeſſi, martyrium ſunt aſſecuti. Amiſi in Paphlagonia ſanctarum ſeptem mulierũ [e], Alexandræ, Claudiæ, Euphraſiæ, Matronæ, Iulianæ, Euphemiç, & Theodoſiæ, quæ in confeſſione fidei cæſç ſunt; eaſque ſecutç ſunt Derphuta, & ſoror ipſius. Apolloniç ſancti Nicetç [f] epiſcopi, qui pro ſanctarum imaginum cultu eiectus in exilium, reddidit ſpiritum. In monaſterio Fontanellç ſancti Vulfranni [g] epiſcopi Senonenſis, qui relicto epiſcopatu, ibidem clarus miraculis deceſſit è vita. In Britannia depoſitio ſancti Cuthberti [h] epiſcopi Lindisfarnenſis, qui à pueritia ad obitum vſque ſanctis operibus & miraculorum ſignis effulſit.

MARTII 20.

IOACHIM.] De eo autẽ Græci agunt 9. Septembris in Menologio. De ſancto Ioachim etſi nihil expreſſum habeatur in diuinis ſcripturis, tamen patrem fuiſſe Dei genitricis Mariç, ex certis probatiſque maiorũ traditionibus ſancti Patres tã Latini quàm Græci abſque aliqua difficultate affirmarunt. id in primis S. Epiphanius, qui res Hebræorum præ cæteris calluiſſe videtur, in Panar. hçreſ. 79. & in orat. de laudibus ſanctæ Mariæ Deiparæ. item S. Ioannes Damaſc. qui pluribus agit de laudibus S. Annç & Ioachim tribus illis orationibus habitis in die natali Dei genitricis Mariæ. S. Auguſtinus agens contra Fauſtum Manichæum lib. 23. c. 9. etſi neget in libris canonicis genealogiam Dei genitricis recenſeri; Ioachim tamen, quem ille ex tribu Leui ſacerdotem fuiſſe dicebat, eundem ex tribu Iudæ potius proueniſſe contendit. Non prætermittimus dicere, Gnoſticos hæreticos excogitaſſe portentoſum quendam librum inſcriptum, Stirps Mariæ: quem vt alienum ab eccleſia Catholica S. Epiphanius procul reijcit in Panar. hæreſi 26. At nihil ex illo Patres accepiſſe certum eſt; idque loca Epiphanij nuper citata ſatis indicant.

[b] Archippi.] De eo Paulus Apoſtolus ad Coloſ. c. 4. & ad Philem. Agit de eodẽ hac die Vſuardus, Ado, & alij.

[c] Pauli & ſoc.] De his item Vſuardus, & alij eum ſequuti.

[d] Photinæ Samaritanæ.] Agunt de ea item Græci hac die in Menologio, feruntque eandem fuiſſe mulierem Samaritanam de qua Ioan. Euãg. c. 4. In vet. Martyrol. Caſin. de eadem agitur, eadẽque fuiſſe affirmatur. Eius caput Romæ apud S. Paulum à monachis Caſinenſibus aſſeruatur.

[e] Septem mulierum.] De his etiam Græci in Menolog. hac die: ibique earundem nomina recitantur, inter quas & Paraſceue recenſetur. Agunt Græci de Paraſceue ſeorſum itidem in Menologio ad ſext. Kalend. Auguſti, paſſamque tradunt temporibus

poribus Antonini Imp. Romanamque genere fuisse scribunt; quam diuersam esse ab hac, de qua hîc cum cæteris agitur, facilè existimo. Theod. Balsl. in sexta Syn. Constantinop. can. 63. hæc ait: Nicolaus Muzalon Patriarcha, cùm vitam S. Parasceues, quæ in quodam Callicratiæ vico colebatur, à quodam vicario ineptè & indoctè, ac sancta angelica viuendi ratione indignè compositam inuenisset, eam igni mandari iussit, & diacono Basilico mandauit, Deo gratam & acceptam eius vitā conscribere. Hæc Theodorus, qui & de Metaphraste, quem constat in eo genere plurimum laboris insumpsisse, hæc ait: Magna itaque beato Metaphrasti agenda est gratia, qui martyricas pro veritate fossas non sine multis laboribus & sudoribus repurgauit & exornauit, ad Dei laudem, & sanctorū martyrum perennem gloriam Hæc Theodorus.

[f] Nicetæ episcopi.] Græci itidem de eodem hac die in Menologio agunt.

[g] Vulfranni episc.] Scripsit eius res gestas Ionas abbas: habet eas Sur. to. 2. Plura de eo in vita S. Vuilebordi apud Sur. to. 6. Molan. in Indic. SS. Belg. Trithem. de vir. illust. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 168. Petrus in catal. lib. 3. c. 213. & alij. Migrauit ex hac vita anno Domini septingentesimo vigesimo.

[h] Cuthberti episc.] De eo Beda, Vsuardus, Ado. Eius acta Beda exactè conscripsit; habentur tom. 3. qui & in præfatione hist. de gest. Angl. fatetur se scripsisse vitam ipsius, nō tantùm soluta oratione, sed etiam versu heroico. Idē de eo lib. 4. hist. Angl cap. 27. 28. & 29. Sedere cœpit anno Domini 685. Migrauit è vita anno 688. Sigebertus autem anno 687. diem obijsse affirmat.

x. C Duodecimo kal. April. Luna. 21

a b c d e f g h i k l m n p q r s
22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 16 17 18 19 20 21.

IN monte Casino natalis sancti Benedicti[a] abbatis, qui monachorum disciplinam in Occidente penè collapsam restituit, ac mirificè propagauit: cuius vitam virtutibus & miraculis gloriosam beatus Gregorius Papa conscripsit. Alexandriæ commemoratio sanctorum Martyrum[b], qui sub Constātio Imperatore & præfecto Philagrio, irruētibus Arianis & Gentilibus, in ecclesia in die Parasceues cæsi sunt. Eodem die sanctorum martyrū Philemonis[c] & Domnini. Catanæ sancti Birilli[d], qui à beato Petro ordinatus episcopus, cùm multos Gentilium cōuertisset ad fidem, in vltima senectute quieuit in pace. Alexādriæ beati Serapionis[e] anachoretæ, & episcopi Thmueos[f], magnarum virtutum viri, qui Arianorum furore in exilium actus, migrauit ad Dominum. In territorio Lugdunensi sancti Lupicini[g] abbatis, cuius vita sanctitatis & miraculorum gloria fuit illustris.

MARTII 21.

[a] BENEDICTI abbatis.] Beda ac cæteri Latinorum de eo hac die, Græci autem in Menologio 14. huius, his verbis: Sancti Patris nostri Benedicti multorum monasteriorum Patris celeberrimi, pietate & miraculorum multitudine illustris. Hæc ibi. Huius præclarissimas res gestas complexus est toto secundo libro dialogorum S. Gregorius Papa: plurima item de eo in vita sancti Mauri, necnon in vita sancti Placidi. Marcus monachus S. Bened. (vt scribit Sigebert. de vir. illust. c. 35.) acta S. Benedicti ex Greg. lib. 2. dialog. scripsit heroico carmine. Adalbertus autem monachus Floriacen. (vt idem auctor testatur c. 101. & 102.) scriptis mandauit volumen miraculorum eius, quæ ad eius sepulchrū sunt facta: quod opus Annonius monachus est prosecutus. Bertharius abbas Casinensis etiam scripsit de vita, obitu, & miraculis S. Benedicti volumen, vt testatur

vt testatur Petrus diac. Casin. de vir. illust. monast. Casin. c. 12. Idemque eodem lib. c. 18. refert Victorem Rom. Pont. ex abbate Casinen. scripsisse quatuor libros de miraculis S. Benedicti, quę facta sunt in cœnobio Casinensi. Vitam eius carmine fuisse scriptam etiam à Rainaldo monacho Casinen. idē Petrus affirmat ibidē c. 17. Paulus diaconus Aquileiensis scripsit sacros hymnos de eodem, vt idem refert cap. 8. Bruno autem episcopus Signiensis ex monacho Casinensi scripsit homiliam de eodem legi solitam in ea ecclesia die natali eiusdem, quod testatur idē Petrus c. 34. addidit & Guerricus abb. Igniacensis sermones tres, Odo abbas Floriacen. sermonem vnum de eadem solennitate. De eodem præterea Paulus diac. de gest. Longob. lib. 1. cap. 17. Leo Ostiensis lib. 1. chron. Casinen. & alij plures. Petijt eremum S. Benedictus (vt ex prædictis auctoribus collegimus) anno à Christo Domino quingentesimo decimonono, vel ad summum, vigesimo. Obdormiuit autē in Domino anno quingentesimo quadragesimo secūdo, vel secundū Leonē Ostiēsem, quingentesimo quadragesimo tertio.

[b] Sanctorum martyrum.] Scribit de his S. Athanasius epistolam ad Orthodoxos omnes, quò cunctis innotesceret Catholicorum constantia, & Arianorū sæuitia: agit & de his in apologia secunda: Socrates etiam lib. 2. c. 8. Sozom. lib. 3. c. 5. Theodoret. lib. 2 cap. 4. Cæsi sunt hi Constantio tertiùm & Constante secundùm conss. anno à Christo Domino (iuxta Fastos Onufrij) trecentesimo quadragesimo secundo.

[c] Philemonis & Domnini.] De his itē Gręci hac die in Menologio agunt.

[d] Birilli episcopi.] Græci etiam de eo hac die in Menolog. Diuersus planè hic Birillus à Berillo, de quo agit sanctus Hieron. de script. eccles. quem vixisse dicit temporibus Alexandri Imp. & successorum eius.

[e] Serapionis anachoretæ & episc.] De eo Beda, Vsuardus, Ado, & alij; licet eum tantùm dicāt anachoretam: verùm insignem illum Serapionem ab Athanasio fuisse ordinatum episcopum, constat ex epistola eiusdem Athanasij ad Dracontium. Exstat de eo Alexandri episcopi Thessalonicę ad Athanasium epistola, quam intexuit idem Athanas. in apolog. 2. Agit de eodem S. Hieronymus libro de Script. eccles. & in epistola ad Magnum 84. Ad hunc Serapionem exstat epistola insignis eiusdem S. Athanasij aduersus eos qui mussitare incipiebant, Spiritum sanctū esse creaturam. item commentarius de blasphemia in Spiritum sanctum, & epistola alia de morte Arij, & statu illius temporis. Eiusdem nominis Serapio cognomento Syndonius claruit sanctitate, de quo plura Palladius in Lausiacis.

[f] Thmueos.] Sic dicta ciuitas in Aegypto ab hirco, vt testatur sanctus Hieronymus contra Iouin. lib. 2. Thmuis, inquit, interpretatur hircus. Meminit eiusdem ciuitatis Cassian. collat. 14. c. 4. & collat. 16. c. 1. Posita hæc ciuitas erat in ea prouincia Ægypti, dicta, Scethi; quæ & à Scythis Orientalibus Scythia appellata sæpiùs reperitur: à Scythis enim Aegyptios fuisse debellatos, auctor est Iustinus histor. lib. 2. De eremo Scethi, qui & Scythiæ dicitur, frequens est mentio apud Pallad. in Lausiac. Euagr. Cassian. Sozom. Niceph. & alios. De vrbe Scethi, & Scythiaca regione meminit Ptolom. lib. 4. Quòd dicta ciuitas Thmueos in Scethi fuerit, constat ex epist. S. Germani episcopi Capuani & aliorum legatorum ad Hormisdam Papam, quam habemus apud nos manuscript. in qua hæc leguntur de monachis Scethi, seu Scythiæ: Isti de sua prouincia episcopos accusant, inter quos est Paternus Thmuitanæ ciuitatis antistes, &c.

[g] Lupicini.] De eo etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Scripsit res gestas ipsius Gregorius Turonen. int vit. sanct. Patr. ca. 1. Fuit & alius Lupicinus reclusus sanctitate conspicuus, de quo idem auctor eod. lib. cap. 13. De eodem Lupicino, de quo agimus, plura habes in actis S. Eugendi, apud Surium tomo 1. die 1. Ianuarij.

22 Vndecimo kal. April. Luna. D 12.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9
t u A B C D E f F G H M N P
10 11 12 13 14 15 16 17 17 18 19 20 21 22

NARBONÆ in Gallia natalis sancti Pauli[a] episcopi, Apostolorum discipuli, quem tradunt fuisse Sergium Paulum proconsulem, qui à beato Apostolo Paulo baptizatus, & cùm in Hispaniam[b] pergeret, apud Narbonam relictus, ibidem episcopali dignitate donatus est: vbi prædicationis officio non segniter expleto, clarus miraculis migrauit in cælum. Tarraci-

næ ſancti Epaphroditi [c] Apoſtolorum diſcipuli, qui à beato Petro Apoſtolo epiſcopus illius ciuitatis ordinatus fuit. In Africa ſanctorum martyrum Saturnini [d], & aliorum nouem. Eodem die natalis ſanctarum martyrum Callinicæ [e] & Baſiliſſæ. Ancyræ ſancti Baſilij [f] presbyteri & martyris, qui ſub Iuliano Apoſtata grauiſſimis cruciatibus affectus, animam Deo reddidit. Carthagine ſancti Octauiani [g] archidiaconi, & multorum millium martyrum, qui ob fidem Catholicam à Vuandalis cæſi ſunt. Ibidem ſancti Deogratias [h] epiſcopi Carthaginienſis, qui plurimos à Vuandalis captiuos ab Vrbe ductos redemit, alijſque ſanctis operibus celebris quieuit in Domino. Auximi in Piceno ſancti Benuenuti [i] epiſcopi. In Suetia ſanctæ Catherinæ [k] virginis, filię ſanctæ Brigittæ. Romæ ſanctæ Leæ [l] viduę, cuius virtutes, & ad Deum tranſitum ſanctus Hieronymus ſcribit.

MARTII 22.

[a] PAVLI epiſcopi.] Agit de eo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri; licet diuerſis diebus: nam Vſuard. prid. id. Decemb. Ado verò ad 11. Kal. Febr. Meminit huius Prudentius in Periſteph. hymno 4. cum ait:

Surget & Paulo ſpecioſa Narbo.

Item Gregor. Turon. de geſt. Franc. lib. 1. cap. 30. vbi tamen manifeſtè errat, dum eum vnà cũ alijs, quos illic recitat, tempore Decij Imp. in Gallias perueniſſe teſtatur. De eodem Petrus Clun. lib. 1. epiſt. 2. & alij plures ex recentioribus.

[b] Cùm in Hiſpaniam pergeret.] Eadẽ quæ hîc habentur de profectione S. Pauli in Hiſpanias, prædicta omnia Martyrologio atteſtantur: id ipſum tam Latini, quàm Græci Patres affirmant, à quibus diſſentire videtur Gelaſius Papa, cuius ſententia recitata habetur 22. q. 2. cap. Beatus Paulus. Sunt ea verba Gelaſij prolata in ſynodo Romæ habita, in qua actum eſt de abſolutione Miſeni epiſcopi antea damnati: habemus eam apud nos manuſcriptam. Sed reuera eò tendit ſententia eius, vt Paulus, Deo aliter diſponente, quod tunc ſe facturum pollicitus eſt, minus implere potuerit: non autem, vt neget omnino, nũquam Paulum in Hiſpanias adueniſſe. De profectu autem eius in Hiſpanias, vt de re certa, ſcribit S. Athanaſius in epiſtola ad Dracontiũ: id ipſum S. Hieronymus, qui apocryphis non facile adhibere fidem conſueuit, in Iſai. c. 11. & in Amos c. 5. Hoc & profitetur S. Cyrillus Hieroſ. catecheſi 17. S. Epiphanius in panar. hæreſ. 27. S. Ioan. Chryſoſt. Homil. 76. in Matt. & homil. 7. de laudibus Pauli, Theodoretus in cõment. epiſt. 2. Pauli ad Timoth. cap. 4. in epiſt. ad Philip. c. 1. & ſuper Pſalm. 116. S. Gregorius Papa lib. 31. moralium cap. 22. in fin. S. Iſidorus de vit. & obit. ſanct. c. 71. licet nõ putetur eius illud opus. Extat in bibliotheca Card. Syrleti libellus Hippolyti martyris de duodecim Apoſtolis, quo firmiter auctor aſſerit, S. Paulum prædicaſſe Euangelium in Hiſpania: profitetur idipſum Sophronius epiſcopus Hieroſol. in ſermone in natali Apoſtolor. Ado Viennen. in chron. Michael Glic. & alij ex recentioribus plurimi, quos præterimus; ſatis eſſe arbitrati tot tantorumque Patrum vnam omnium de eadem re ſententiam retuliſſe. Sed de his locupletius agimus in Annalibus.

[c] Epaphroditi.] De quo Paulus ad Philip. c. 2. & 4. Præfectum hunc fuiſſe eccleſiæ Tarracinenſi, eſt auctor Metaphraſt. in ſerm. in natal. Apoſt. die 29. Iunij: Dorotheus autem in Synopſi ait, Adriæ eum datum epiſcopum.

[d] Saturnini & ſoc.] De his etiam Beda agit hac die. Multi eius nominis paſſi habentur in Africa, quorum nec illum prætereamus, de quo eſt tam nobile teſtimonium ſancti Celerini martyris in epiſtola ad Lucianum, his verbis: Salutat te Macarius cum ſororibus, &c. paulo pòſt; Saturninus, qui & ipſe luctatus eſt cum diabolo, qui & Chriſti nomen eſt fortiter confeſſus: qui & in pœna vngularum fortiter eſt confeſſus, &c. eſt epiſt. 21. apud S. Cyprian. edit. Pamel.

[e] Callinicæ & Baſiliſſæ.] Agunt de his item Græci hac die in Menologio.

[f] Baſilij presbyteri.] De eodem hac die Græci in Menologio his verbis: Sancti martyris Baſilij presbyteri Ancyranæ eccleſię, qui cùm in Chriſtiana confeſſione conſtanter perſiſteret, Iuliano Apoſtata Imp. & Saturnino præſide Ancyræ, poſt multos cruciatus Chriſti martyr volauit in cælum. hæc ibi. Ne autem alicui errandi daretur occaſio, vt quis exiſtimaret hunc illum eſſe Baſilium item Ancyranum, ſed epiſcopum Arianum, qui ijſdem temporibus vixit: idcirco hîc presbyteri nomen, & quæ ſequuntur, videntur expreſſa. Ad omnem autem prorſus tollendam ambiguitatẽ de Baſilio epiſcopo: ſciendum eſt, illum non occubuiſſe martyrio ſub Iuliano, ſed poſt illum fuiſſe ſuperſtitem; nam interfuit Concilio Antiocheno celebrato tempore Iouiniani

Iouiniani Imp. vbi vnà cum pluribus Arianis epiſcopis, cantauit palinodiam, vt ſcribit Sozom. hiſt. lib. 5. cap. 10. Quod autem ſpectat ad Iuliani Apoſtatæ perſecutionem, in qua Baſilius presbyter, de quo agimus, paſſus eſt; exploratum habetur, ipſum potiùs dolis egiſſe, quàm armis ſæuiſſe: tamen vt de eo ſcribit S. Gregorius Nazianz. oratione prima in Iulianum, ita ſe ille comparauit, vt vtriſque vteretur ad libitum; & licet nullo promulgato in Chriſtianos edicto, tamen tum populo, tum etiam magiſtratibus, ipſiſque prouinciarum rectoribus non obſcurè ſignificaret, ſibi fore gratiſſimum, ſi omnes vbique Chriſtianæ religionis delerentur cultores. Quanta inde in Chriſtianos clades euenerit, ex his etiam quæ ab hiſtoricis eccleſiaſticis, & patribus ſcripta ſunt, opinari cuique facile eſt. Verùm eius perſecutionis maiora ea fuere certamina, quæ non ferro, ſed auro; non vulneribus, ſed muneribus; nec ſæuitijs, ſed blanditijs ſunt illata. ſed ea fuerũt quędam tantùm præludia atrocioris certaminis, ſi licuiſſet: nam profecturus in expeditionem contra Perſas, vouit ſe, cùm rediret victor, dijs ſuis Chriſtianorum ſanguine litaturum; inſuper etiam in cunctis Chriſtianorum eccleſijs Veneris ſimulachrum collocaturum. Hæc Gregor. Nazianz. oratione 2. in Iulianum. Ioan. Chryſoſt. orat. aduerſus Gentiles, & Theodoret. hiſt. lib. 3. c. 18. Hæc ſummatim de perſecutione Iuliani; ſed longè pluribus in Annalibus eccleſiaſticis egimus.

[g] Octauiani archidiac.] Greg. Turonen. hiſt. de geſtis Franc. lib. 2. c. 3. in fin. tam de ipſo quàm cæteris in Africa tunc paſſis meminit.

[h] Deo gratias epiſc.] Victor Vtic. de ipſo plura lib. 1. de perſecutione Vuandal. Succeſſit hic Capreolo, qui per legatum interfuit SS. Conc. Epheſino: ipſe autẽ Capreolus in locũ Aurelij fuerat ſubrogatus. Sedit Deogratias annis tribus; inde verò S. Eugenius ſubſtituitur. Hęc ex Vict. & Vinc. Lir.

[i] Benuenuti epiſc.] De eo tabulæ eccleſiæ Auximanæ, quas inde allatas vidimus. Claruit viuens & poſt obitum plurimis miraculis. Vixit circa an. Domini 1260. Exſtitit & alius eiuſdẽ nominis fama celebris, de cuius miraculis inquirendis Gregorius Papa nonus mandatum dedit. Eſt de his epiſtola in eius regiſtro an. octauo ſui Pontificatus, à Chriſto Domino 1234.

[k] Catherinæ.] Huius res geſtæ extãt apud Sur. tomo 2. migrauit ex hac vita anno Domini 1381.

[l] Leæ.] De hac S. Hieronymus epiſtola 24. ad Marcellam. Fuit hęc vidua & non virgo, vt putauit aliquis: idque ſatis docet epiſtola eiuſdem Hieron. 15. de laudibus Aſellæ ad Marcellam.

23 Decimo kalen. April. Luna. E viij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
11	12	13	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	23			

IN Africa ſanctorum martyrum Victoriani [a] proconſulis Carthaginis, & duorum germanorum Aquiſregienſium, item Frumentij, & alterius Frumentij mercatorum, qui in perſecutione Vuandalica, vt ſcribit Victor Africanus epiſcopus, ſub Hunnerico rege Ariano pro conſtantia Catholicæ confeſſionis immaniſſimis ſuppliciis cruciati, egregiè coronati ſunt. Itẽ in Africa ſancti Fidelis [b] martyris. Ibidem ſancti Felicis [c], & aliorum viginti. Cæſareæ in Palæſtina ſanctorum martyrũ Niconis [d], & aliorum nonagintanouem. Item Coronæ ſanctorum martyrum Domitij [e], Pelagiæ, Aquilæ, Eparchij, & Theodoſię. Antiochię ſancti Theoduli [f] presbyteri. Cęſareę ſancti Iuliani [g] confeſſoris. In Campania ſancti Benedicti [h] monachi, qui à Gothis in ardenti clibano incluſus, ſequenti die inuentus eſt illæſus.

Victoriani & ſoc.] De eo hac die Beda, Ado, Vſuard. ac cęteri. Scribit autem horum omnium ſanctorũ certamina Victor de perſecutione Vuãdal. li. 3.

[b] Fidelis martyris.] De quo etiam vet. manuſcript. ex quibus reſtituitur.

[c] Felicis & ſoc.] Beda item, & Vuandelbert. de his hac die, alij́que recentiores.

[d] Niconis & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio.

[e] Domitij & ſoc.] Agunt de his etiam Græci in Menologio hac die.

[f] Theoduli.] De eo item Vſuardus, Ado, & Vuandelbertus, licet pro Theodulo Theodorum nonnulli legant: ſed huic lectioni aſtipulantur vetuſtiora exemplaria ſuperiùs citata.

[g] Iuliani.] De eo etiam Vſuardus, Vuandelbertus, aſſentiunturq́ue vet. manuſcript.

[h] Benedicti.] Scribit de eo S. Gregorius Papa lib. 3. dialog. c. 18. Sigeber. in chron. anno 538.

vij. F **Nono kalendas April. Luna.** 24

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
12	13	14	15	16	17	18	19	19	20	21	22	23	24

Romæ ſanctorum martyrum Marci[a] & Timothei, qui ſub Antonino Imperatore martyrio coronati ſunt. Ibidem ſancti Epigmenij[b] presbyteri, qui in perſecutione Diocletiani ſub Turpio iudice gladio cæſus, martyrium cõſummauit. Item Romæ paſſio beati Pigmenij[c] preſbyteri, qui ſub Iuliano Apoſtata pro fide Chriſti præcipitatus in Tiberim, necatus eſt. Cæſareæ in Palęſtina natalis ſanctorum martyrum Timolai[d], Dionyſij, Pauſidis, Romuli, Alexandri, alterius Alexandri, Agapij, & alterius Dionyſij, qui in perſecutione Diocletiani ſub Vrbano præſide ſecuri percuſſi, vitæ coronas meruerunt. In Mauritania natalis ſanctorum Romuli[e] & Secundi fratrum, qui pro Chriſti fide paſſi ſunt. Tridenti paſſio ſancti Symeonis pueri, à Iudæis ſęuiſſimè trucidati, qui multis poſtea miraculis coruſcauit. Synnadę in Phrygia ſancti Agapiti[f] epiſcopi. Brixię ſancti Latini[h] epiſcopi. In Syria ſancti Seleuci[i] confeſſoris.

MARTII 24.

Marci & Timot.] Reſtituti ſunt ij ex vet. manuſcrip. monaſterij ſancti Cyriaci de quo ſuprà.

[b] Epigmenij.] Mentio de eo habetur in actis ſancti Creſcentij martyris, quem idem Epigmenius baptizauit. Accepimus ea ab eccleſia Peruſina.

[c] Pigmenij.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habentur eius res geſtæ in actis S. Bibianæ, licet ea admodum ſint deprauata. dicturi ſumus de his inferiùs ſuo loco.

[d] Timolai & ſoc.] Agit de his Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 15. vbi hos omnes hac die martyrium conſummaſſe anno ſecundo perſecutionis Diocletiani, affirmat. Securi percuſſi cùm hi omnes dicantur, errare conuincuntur, qui ſecuris vſum intermiſſum fuiſſe tradunt. Sed quid dicam de temporibus Diocletiani, cùm etiam ſub Theodorico rege Italiæ eiuſmodi animaduerſionem perſeueraſſe conſtet ex Caſſiodoro variar. lib. 11. cap. 40. vbi hæc verba: Abſtine noxiã lictor ſecurim, &c. Prudentius etiam in Periſt. hymno 1. ſic:

-præbenda ceruix ad bipennem publicam.

[e] Romuli

[e] Romuli & Secundi.] De his Vſuardus & Wandelbertus; licet alicubi Secundolus, pro Secundo legatur.

[f] Symeonis pueri.] Huius martyrium ſcripſit Ioannes Tiberinus eodẽ quo paſſus eſt anno. Habet eum Surius tomo 2. Necatus eſt anno Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quinto. De eo etiam Molanus in addit. ad Vſuardum.

[g] Agapiti.] De eodem Bedá, Vſuardus; licet mendosè Agabus vel Agabius legatur alicubi. De eodem Agapito epiſcopo Synnadorum agit Suidas his verbis: Hunc Euſebius Pamphili multùm celebrat, mentionem faciens ingentium eius miraculorum, vt ſunt tranſlationes montiũ & fluminum, & mortuorum reſuſcitationes; quẽ dum eſſet miles, Maximinus occidere voluit, quòd multos eius facta ſupra modum mirari videret. Hæc Suidas. Ex quibus apparet librum nonum Euſebij, vbi de Maximino agitur, apud nos nõ haberi integrum, cùm hæc & alia multa ibi deſiderentur; niſi velis hæc ſcripſiſſe Euſebium non eo lib. hiſt. ſed in cõmentariis quos de martyribus ſe ſcripſiſſe teſtatur.

[h] Latini epiſcopi.] Tabulæ Brixianæ eccleſiæ de eodem. Ibidem nobile vetuſtatis monumentum exſtat, quo eiuſdem Latini eccleſiaſticæ functiones ſic deſcriptæ habentur: FL. LATINO EPISCOPO AN. III. M. VII. PRESB. AN. XV. EXORC. AN. XII. ET LATINILLÆ. ET FL. MACRIANO LECTORI. FL. PAVLINA NEPTIS B. M. P. Habes illud deſcriptum ab Aldo libro de orthograph. rat. pag. 589.

[i] Seleuci.] De eodem Bedá & Vſuardus hac die: licet Beda ſimul iungat Seleucum & Agapitum vel (vt mendosè legitur) Agabum. Habet alia lectio ſic: Seleuciæ ſancti Agapiti: in quam lectionem cùm incidiſſem, in mentem venit Agapitus aliàs Agapetus epiſcopus Seleuciæ, qui interfuit SS. Nicæno Concilio, cui & ſubſcripſit. Verùm omnes ferè codices diſtinctum ponunt Agapitum à Seleucio, vt hîc legitur.

25 **Octauo kalendas Aprilis. Luna.** G vj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	20	21	22	23	24	25

Annuntiatio[a] beatiſſimæ virginis genitricis Dei Mariæ. Romæ ſancti Quirini[b] martyris, qui ſub Claudio Imperatore poſt facultatum amiſſionem, poſt carceris ſqualorem, poſt multorum verberum afflictionem, gladio interfectus eſt, & in Tiberim proiectus: quem Chriſtiani in inſula Lycaonia inuenientes, in cœmeterio Pontiani condiderunt. Ibidem ſanctorum ducentorum[c] ſexaginta duorum Martyrum. Sirmij[d] paſſio ſancti Irenæi[e] epiſcopi & martyris, qui tempore Maximiani Imperatoris ſub præſide Probo primùm tormentis acerrimis vexatus, deinde diebus plurimis in carcere cruciatus, nouiſſimè abſciſſo capite conſummatus eſt. Nicomedię ſanctę Dulæ[f] ancillæ cuiuſdam militis, quæ pro caſtitate ſeruanda occiſa, martyrij coronam promeruit. Hieroſolymis commemoratio ſancti Latronis[g], qui in cruce Chriſtum confeſſus, ab eo meruit audire: Hodie mecum eris in paradiſo. Laodiceæ ſancti Pelagij[h] epiſcopi, qui ob fidem Catholicam tempore Valentis exilium & alia paſſus, quieuit in Domino. Piſtorij ſanctorum confeſſorum Barontij[i] & Deſiderij. In Antro inſula Ligeris fluminis ſancti Hermelandi[k] abbatis, cuiusglorioſa conuerſatio miraculorum præconio commendatur.

ANNVNCIATIO.] Tam Latini quàm Græci de eadem ſolennitate hac die agunt, vt conſtat ex omnibus Martyrologiis ac Menologiis. Sanctus Auguſtinus libro 4. de Trinitate cap. 5. hæc ait: Sicut à maioribus traditum, ſuſcipiens eccleſiæ cuſtodit auctoritas, octauo Kalend. Aprilis conceptus creditur, quo & paſſus, &c. De eius diei celebritate, vt de re antiqua mentio habetur in ſexta Synodo c. 12. apud Theod. Balſ. pagina 228. Exſtat inſignis oratio in ea ſolennitate habita, quæ aſcribitur ſancto Athanaſio; quam tamen aliquando Cyrillo potius tribuẽdam putaui; cùm ibidem auctor tam acriter pugnet contra dogma Neſtorij, quem longè poſt Athanaſium vixiſſe conſtat: in eius orationis exordio hæc de ea celebritate leguntur: Primùm hoc memoriæ ſubiiciendum, feſtum hoc vnũ eſſe ex Dominicis feſtis, atq; adeò primarium & prorſus venerandum, vtpote quod pro ordine & digeſtione rerum, quæ in Euangeliis de Chriſto prædicantur, ſacroſanctum habeatur: quippe in quo de Filij Dei è cælis deſcenſu agatur, &c. Exſtant inſuper de Annunciatione Dominica duo ſermones ſancti Auguſtini; licet ipſorum poſterior ab aliquibus tribuatur ſancto Fulgentio: alij inſuper exſtant S. Petri Chryſogoli. Scripſit S Ioannes Damaſcenus de eodem myſterio & ſolẽnitate ſacrum hymnum. Extant & aliæ luculentæ orationes Heſychij presbyteri, Andreæ Hieroſolymitani, tres Abſalonis abbatis, & totidẽ Guerrici abbatis Igniacẽſis, & aliorum tam Græcorum quàm Latinorum, quos omittimus recẽſere. His omnibus longè antiquiorem prodidit ex ſuo antiquitatum promptuario Illnſtriſſimus ac Reuerendiſſimus Cardinalis Syrletus conſcriptam à S. Gregorio Thaumaturgo, quam eruditiſſimus R. D. Wilielmus Lindanus epiſcopus Ruremundenſis, Romæ dum eſſet, ab eo acceptam Latinitati donauit: eſt eius exordium: Hodie Angelica acie hilariores ſplendeſcunt Dei laudes, &c. Agebatur olim in multis eccleſiis ea ſolennitas ad xv. Kalend. Ianuarij; ea nimirum ex cauſa, quòd Quadrageſimæ tempus luctui potiùs & mœrori deberetur, vt apparet ex Concilio Laodicenſi c. 51. Idq́ue Toletana decima Synodus in Hiſpania faciendum indixit can. 1. quod etiam in aliis eccleſiis agi conſueuiſſe teſtatur. De eadem ſolennitate Ordo Rom. Sacramentarium S. Gregorij, aliiq́ue plures, qui agunt de diuinis officiis, vt Microlog. c. 48. Radulf. cap. 16. ac cæteri.

[b] Quirini.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant eius res geſtæ in actis S. Valentini presbyteri apud Surium tomo 1. die 14. Februarij. Petrus item in catalogo lib. 3. cap. 232.

[c] Ducentorum ſexaginta duorum martyrum.] De his in vet. manuſcip. quibus aſſentitur Vincentius libro 10. cap. 98. ſpec. hiſt.

[d] Sirmij.] Erat Sirmium metropolis totius Illyrici, vt conſtat ex Concilio Aquileienſi, tempore Gratiani Imperatoris celebrato: ſed deuaſtata ab Attila Hunnorum rege illa regione, tranſlatum eſt ius metropolis in eccleſiam Theſſalonicenſem; ac demum à Iuſtiniano Imperatore redacta eſt ſub prima Iuſtinianea. Hæc habes in authent. conſt. eiuſdem Iuſtiniani Imperatoris tit. de priuileg. primæ Iuſtinian. in addit. nouell. collat. 10. titulo 12. Olim autem lege Vatinia prouincia Illyrici iungebatur Galliæ Ciſalpinæ, vt auctor eſt Suet. in C. Iulio, cap. 22. Perſeueraſſe aliquãdiu eam prouinciarum aggregationem, ex eo poteſt intelligi, quòd ſanctus Ambroſius electionem Sirmienſis epiſcopi ſedulò curans, illuc profectus, ea in re ius præcipuum ſibi debitum vindicauit, vt conſtat ex Paulino in vita ſancti Ambroſij.

[e] Irenæi epiſc.] De eo etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij; Græci autem x. Kalend. Septembris in Menologio, vbi & certamen eius paucis deſcribitur, conſentiens Latinis in omnibus: Petrus item in catalog. libro 3. cap. 229. de eo agit.

[f] Dulæ.] Beda item, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. libro 2. c. 230. & alij recentiores.

[g] S. Latronis.] Dimam hunc plerique appellãt; ſed quoniam id ex apocryphis proditur, ea de cauſa hîc nomen proprium conſultò prætermiſſum videtur. De cruce & Latrone exſtat homilia S. Ioannis Chryſoſtomi, & S. Ambroſij ſermones duo 49. & 50. edit. Rom. Reperiuntur autem S. Dimæ Latronis nomine nonnulla ſacella dicata, & memoriæ erectæ eodem titulo.

[h] Pelagij epiſc.] De eo plura Theodoret. hiſt. libro 4. cap. 12. & Nicephorus ex eo libro 11. c. 21. Præſens fuit ſancto Concilio Antiocheno pro ſtabilienda Nicæna fide, vt ſcribit Sozom. lib. 6. c. 4. & Nicephorus libro 10. cap. 40. Interfuit etiam S S. Concilio œcumenico Conſtantinopolitano ſub Theodoſio Imperatore, cui & ſubſcripſit, vt eius Synodi acta demonſtrant, & Nicephorus libro 12. cap. 11. Eius ſpectatiſſima fides Theodoſij Imp. ſanctione laudatur, & imitanda proponitur l. 3. de fide Catholica Cod. Theod.

[i] Barontij, & Deſiderij.] Horum acta è Piſtorienſi eccleſia Romam miſſa accepimus.

[k] Hermelandi.] De eo Vſuardus hac die. Sigebertus in chronic. recenſet eius obitum anno Domini ſexcenteſimo nonageſimo. Exſtant res geſtæ ipſius, quas recitat Surius tomo ſecundo.

Septi-

26 Septimo kal. Aprilis. Luna. A v.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
14	15	16	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25	26

ROMÆ via Lauicana ſancti Caſtuli [a] martyris, qui cùm eſſet Zetarius palatij, & hoſpes ſanctorum, à perſecutoribus tertio appenſus, tertio auditus, in cõfeſſione Domini perſeuerans, miſſus eſt in foueam, & dimiſſa ſuper eum maſſa arenaria, martyrio coronatus eſt. Ibidem coronæ ſanctorum martyrum Petri [b], Marciani, Iouini, Theclæ, Caſſiani, & aliorum. Pentapoli in Libya natalis ſanctorum martyrum Theodori [c] epiſcopi, Irenæi diaconi, Serapionis & Ammonij Lectorum. Sirmij ſanctorum martyrum Montani [d] preſbyteri, & Maximæ, qui ob Chriſti fidem in flumen demerſi ſunt. Item ſanctorum martyrum Quadrati [e], Theodoſij, Emmanuelis, & aliorum quadraginta. Alexandriæ ſanctorum martyrum Eutychij [f], & aliorum, qui Conſtantij tempore ſub Georgio epiſcopo Ariano pro fide Catholica gladio cæſi ſunt. Eodem die ſancti Ludgeri [g] epiſcopi Monaſterienſis, qui Saxonibus Euangelium prædicauit. Cæſarauguſtæ in Hiſpania ſancti Braulij [h] epiſcopi & confeſſoris. Treuiris ſancti Felicis [i] epiſcopi.

MARTII 26.

CASTVLI.] De eo Beda, Vſuard. Ado, & alij. Paſſus eſt tempore Diocletiani Imp. cuius palatij Zetarius erat. Quid ſit Zeta, vnde Zetarius dicitur, ex Plinij epiſt. lib. 2. epiſt. 7. & lib. 6. epiſt. 5. explicat hîc Molanus: erat enim locus capax vnius lecti cum duabus ſellis: qui velis obductis & reductis modò adiiciebatur cubiculo, modò auferebatur. Mentio habetur de Caſtulo Zetario in actis ſancti Sebaſtiani martyris in fine.

[b] Petri & ſoc.] Reſtituti ſunt ex vet. manuſcr. Agit & de his etiam Galeſinus hac die.

[c] Theodori epiſcopi & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, & alij. Pentapolitana prouincia, cuius hîc mentio habetur, dicta eſt, ſecundùm Plinium, etiam Cyrenaica, cuius frequens eſt mentio in epiſtolis Syneſij epiſcopi, & in litteris Dionyſij Alexandrini apud Euſebium.

[d] Montani, & Maximæ.] Agunt de his Beda, Vſuardus, Ado, Vvandelbert. & Petrus in catalog. libro 3. cap. 233. Cùm autem Montanum & Maximam audis, ne quid tibi ſubrepat ob ſimilitudinem nominum, de Montano illo & Maximilla, qui fuerunt hæreſiarchæ Cataphrygarum dogmatis: qui nec martyres occubuere; ſed, vt ſcribit Apollinaris Hierapolitanus epiſcopus apud Euſebium lib. 5. cap. 15. arrepti malo ſpiritu, ſibi ipſis laqueo mortem conſciuere: hi autem pro Chriſti fide certantes, in mare merſi ſunt.

[e] Quadrati & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio.

[f] Eutychij & ſoc.] Agit de his martyribus ſanctus Athanaſius in epiſt. ad Solit. col. 479. nec non in apolog. 2. col. 335. & 336. vbi Ægyptiorum Arianorum ſæuitiam, & conſtantiam, qua Catholici atrocia paſſi ſunt, pluribus ſcribit. Ægyptios inter furendum crudeliſſimos fuiſſe, ſcribit Polyb. li. 15.

[g] Ludgeri epiſc.] De eodem Beda & Ado. Exſtant eius res geſtæ ſcriptæ à monachis Verdenenſibus, quas recitat Sur. to. 2. Trithem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 196. & lib. 4. c. 187. Albertus Crant. in Metrop. Saxon. li. 2. c. 16. & hiſt. Saxon. lib. 1. c. 5. dictumq́ue tradit Apoſtolum Saxonum: claruit temporibus Caroli Magni Imper. obiit autem anno Domini octingenteſimo nono.

[h] Braulij epiſc.] Hic ſucceſſit Ioanni ſuo germano, ſeditq́ue fermè annis viginti, temporibus Seſinandi, Chintillæ, Tulgani, & Chindaſunti

regum,

regum, vt de eo ſcribit S. Ildefonſus li. de vir. illuſt. Interfuit Conciliis Toletanis, quarto, quinto, & ſexto, vt ex eorum actis apparet. Exſtant duæ eius epiſtolæ ad S. Iſidorum, quatuor autem Iſidori ad ipſum ſcriptæ. Inuentum eſt venerandum corpus eius, reuelante S. Valerio epiſcopo, anno Dñi 1270. tranſlatum reconditumque ſolenniter fuit in eccleſia ſanctæ Mariæ maioris. Hæc ex antiquis monumentis eiuſdem eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, quæ Romam miſſa accepimus. De eo inſuper in floribus ſanct. & in theſauro conc. tomo 2.

[i] Felicis epiſcopi.] Plures eius nominis recenſet Marianus Scotus epiſcopos Treuerenſes; Felicem primum, qui ſucceſſit Sereno, quem & martyrem fuiſſe ſcribit; alium item, qui tertius poſt ſanctum Paulinum ſedit, qui & temporibus Maximi tyranni adhæſit ſchiſmaticis: hi quidem, atque plerique alij, quos idem auctor recenſet, deſiderantur in tabulis Democharis, in quibus vnus tantùm recenſetur Felix, qui ſucceſſit Celſo, de quo hîc agi exiſtimamus.

iiij. B Sexto kal. Aprilis. Luna. 27

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E f F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 22 22 23 24 25 26 27

DRIZIPARÆ in Pannonia ſancti Alexandri [a] militis, qui ſub Maximiano Imperatore poſt multos pro Chriſto agones ſuperatos, multaque miracula edita, martyrium capitis abſciſſione compleuit. Eodem die ſanctorum Phileti [b] ſenatoris, Lydiæ vxoris, & filiorum Macedonis & Theoprepidis: itemque Amphilochij ducis, & Cronidæ commentarienſis [c], qui pro Chriſti confeſſione cæſi ſunt. In Perſide ſanctorum martyrum Zanitæ [d], Lazari, Marotæ, Narſetis, & aliorum quinque, qui ſub Sapore rege Perſarum ſæuiſſimè trucidati, martyrij palmam meruerunt. Saliſburgi ſancti Ruperti [e] epiſcopi & confeſſoris, qui apud Bauaros & Noricos Euangelium mirificè propagauit. In Ægypto ſancti Ioannis [f] eremitæ, magnæ ſanctitatis viri, qui inter cetera virtutum inſignia etiam Prophetico ſpiritu plenus, Theodoſio Imperatori victorias de tyrannis Maximo & Eugenio prædixit.

MARTII 27.

ALEXANDRI.] De eo Vſuardus. De eius ſepulchro à Chaiano profanato, & terribili vltione qua vltus eſt Deus ſceleſti hominis impietatem, lege hiſt. miſcellam, quę fertur nomine Pauli diaconi lib. 17. in an. duodecimo & decimo octauo Mauritij Imp.

[b] Phileti, & ſoc.] Agunt de his Græci hac die in Menologio, paſſique referuntur ſub Hadriano Imperatore.

[c] Commentarienſis.] Qui ſint Commentarienſes, in l. de his C. de cuſtodia reorum, declaratur his verbis: Niſi intra triceſimum diem ſemper Commentarienſis ingeſſerit numerum perſonarũ, varietatem delictorum, clauſorum ordinem, ætatemq; vinctorum: officium viginti auri libras ærario noſtro iubemus inferre, &c. Spectabat ad eundem vinctorum cuſtodia, vt l. Commentarienſem, C. eod. Eſt inſuper & aliud genus Commentarienſium; vt illi, quibus commentarij Imp. committebantur: eorum etenim manu acta apud Fiſcũ ſubſcribi ſolebant, vt Paulus l. in fraudem, §. à debitore, ff. de iure fiſci. Reperitur etiam Commentarienſis nomen eſſe ordinis & promotionis in militia Caſtrenſi, ſicut Princeps, Accenſus, & Cornicularius, de quo Aſcon. in orat. 3. in Verrem, eoque ſenſu accipitur in l. 1. C. ad leg. Iul. de ambit. De eodem & Cælius Rodig. antiq. lect. lib. 17. cap. 10. Dicti reperiũtur in Caſtrẽſis militię ordine Commentarienſes Actarij, ſeu Actuarij, quorum pitaciis & ſchedulis erogabatur militaris annona. De quibus eſt mentio l. 11. 13. & 16. C. de erog. milit. annon. & l. 15. de numerariis, Cod. Theod. De Actar. in antiqua inſcriptione ſic: ACTARIVS LEG. VII. &c. apud Aldum de orthograph. pag. 339.

[d] Zanitæ, & ſoc.] Item Græci. Porrò horum martyrij acta, iuncta habentur rebus geſtis ſanctorum Ionæ & Barachiſij apud Metaphraſten, quæ recitat Lipom. tomo 7.

[e] Ruperti epiſcopi.] Extant eius præclaræ res geſtæ, quas retulit Sur. in to. 2. Floruit temporibus Childeberti ſecundi regis Francorum, & Theodoberti eius filij. Hic Bauariæ Apoſtolus dici meruit, De eodem plura in Annalib. Boiorum. Fuit & ſanctitate cõſpicua eius neptis nomine Erentrudis abbatiſſa, de qua Tritem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 206. cuius dies natalis agitur prid. kal. Iulij.

[f] Ioannis eremitæ.] Agunt de eo hac die Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem idibus Decembris. Egregia eius ſanctitas meruit clariſſimorum virorum ſcriptionibus illuſtrari. Scribit enim de eo S. Hieronymus ad Cteſiphontem contra Pelagianos: S. Auguſtinus de ciuitate Dei lib. 5. c. 26. & de cura agenda pro mort. cap. 17. Rufin. hiſtor. libro 2. cap. 32. Theodoret. hiſt. lib. 5. c. 24. Sozom. libro 7. cap. 22. Euagrius in vit. Patrum. c. 1. Nicephorus libro 12. cap. 29. Proſper Aquit. in chron. Arcadio tertiùm, & Honorio ſecundùm conſſ. Caſſiod. trip. libro 9 cap. 55. hiſt. miſcel. libro 13. in Theodoſio, & Palladius in Lauſiacis cap. 22. qui eum vidit, & familiariter vſus eſt.

28 Quinto kal. Aprilis. Luna. C iij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
t u A B C D E f F G H M N P
16 17 18 19 20 21 22 23 23 24 25 26 27 28

CÆSAREÆ in Palæſtina natalis ſanctorum martyrum Priſci [a], Malchi, & Alexandri, qui in perſecutione Valeriani cùm in ſuburbano agello ſupradictæ vrbis habitarent, atque in ea cæleſtes martyrij proponerentur coronæ, diuino fidei calore ſuccenſi, vltrò iudicem adeuntes, cur tantum in ſanguinem piorum deſæuiret, obiurgant: quos ille continuo pro Chriſti nomine beſtiis tradidit deuorandos. Tarſi in Cilicia ſanctorum martyrum Caſtoris [b] & Dorothei: ~~Item ſanctorum Phileti, [c] & ſociorum, qui ſub Hadriano Imperatore martyrium ſuſceperunt.~~ In Africa ſanctorum martyrum Rogati [d], Succeſſi, & aliorum ſexdecim. Romæ ſancti Xyſti [e] tertij Papæ & confeſſoris. Apud Nurſiam ſancti Spei [f] abbatis, miræ patientiæ viri, cuius anima cùm ex hac vita migraret, in columbæ ſpecie à cunctis fratribus viſa eſt in cælum aſcendere. Cabilone in Galliis depoſitio ſancti Gunthramni [g] Regis Francorum, qui ſpiritalibus actionibus ita ſe mancipauit, vt relictis ſæculi pompis, theſauros ſuos eccleſiis & pauperibus erogaret.

MARTII 28.

PRISCI, Malchi, & Alexandri.] De his hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Agit de his Euſeb. hiſt. libro 7. c. 11. Niceph. lib. 6. c. 11. atque ex eodem Euſeb. cæteri recentiores.

[b] Caſtoris & Dorothei.] Vſuardus etiam de his hac die, conſentiuntque vet. manuſcr.

[c] Phileti & ſociorum.] Agunt de iiſdem Græci in Menologio, vbi & nomina reliquorum habẽtur expreſſa, nimirum Lydiæ vxoris eius, Macedonij & Theoprepidi filiorum, Amphilochij ducis, & Chronidæ commentarienſis.

[d] Rogati & Succeſſi.] Agit de his Beda hac die. Leguntur in Synodica ad Cornelium Papam eorun-

eorundem nominum episcopi Africani apud Cyprian. epistola 54. Exstat & epistola 82. Cypriani ad Successum de persecutione nuper excitata per Valerianum Imperatorem. An autem iidem sint, non audeo affirmare.

[e] Xysti tertij.] De eo hac die Beda, Ado, & alij. Præter ea quæ de ipso habentur in libro de Rom. Pontif. alia plurima hinc inde expiscati digessimus in Annalibus eccles. idcirco ex instituto nostro hîc breuiores sumus: cùm alioqui eius res gestæ sint amplissimæ, quę volumine pręgrandi potius, quàm breui annotatione indigeant.

[f] Spei abb.] Scribit eius insignes virtutes sanctus Gregorius Papa libro 4. dialog. cap. 10. vnde accepta hæc sunt, quæ hîc de eo sunt posita.

[g] Gunthramni regis.] De eo hac die Beda, Vsuar. Ado, & alij. Scribit de eo Gregorius Turon. de glor. mart. cap. 76. & in hist. de gestis Franc. li. 4. cap. 24. & sequent. Paulus diaconus de gestis Longobard. lib. 3. c. 17. Petrus in catal. lib. 4. c. 8. Obiit idem, vt scribit Sigebertus in chron. anno Domini quingentesimo nonagesimoseptimo. De eius miraculis, cùm adhuc viueret, agit Greg. Turon. hist. Franc. libro 9. cap. 21. Moritur anno 33. sui regni, sepultusque fuit in Basilica sancti Marcelli, quam in suburbano Cabilonensi erexit.

ij. D **Quarto Kal. April. Luna.** 22

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

t u A B C D E f F G H M N P

17 18 19 20 21 22 23 24 24 25 26 27 28 29

IN Persia sanctorum martyrum Ionæ [a] & Barachisij, sub Sapore rege Persarum: quorum Ionas pressus in cochlea, confractis ossibus medius dissectus est, alter oppletis faucibus pice ardenti suffocatus. Heliopoli apud Libanum sancti Cyrilli [b] diaconi & martyris, cuius iecur discisso ventre auulsum Gentiles sub Iuliano Apostata feraliter depasti sunt. Nicomediæ passio sanctorum martyrum Pastoris [c], Victorini, & sociorum. In Africa sanctorum confessorum Armogastis [d] comitis, Masculæ [e] Archimimi, & Saturi regię domus procuratoris, qui tempore Vvandalicæ persecutionis sub Geiserico rege Ariano pro confessione veritatis multa & grauia perpessi supplicia atque opprobria, cursum gloriosi certaminis impleuerũt. In vrbe Astensi sancti Secundi [f] martyris. In monasterio Luxouiensi depositio sancti Eustasij [g] abbatis, discipuli sancti Columbani, qui ferme sexcentorum monachorum Pater fuit, & vitæ sanctitate conspicuus, etiam miraculis claruit.

MARTII. 29.

IONÆ & Barachisij. [a]] Habentur eorum acta sincerissima, scripta ab Isaia Adami filio, qui præstò fuit: descripsit eadem Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 2.

[b] Cyrilli diac.] Agunt de eodem Græci hac die in Menologio. Scribit eius certamen Theodoretus hist. libro 3. cap. 6. Item & Suidas in hist. Addunt Græci & Marcum episcopum Arethusium, quem sub eodem Iuliano Apostata multa grauiaque passum tradunt Gregor. Nazian. orat. prima in Iulianum, Theodoret. vbi suprà cap. 6. Cassiod. trip. libro 6. c. 12. & alij. At Romana Ecclesia non recipit Marcum illum inter sanctos, quem cõstat Arianum fuisse, & Arianorum antesignanum. Decepit nonnullos Gregorij Nazianzeni de ipso elogium; porrò eum laudandi alia fuit eius ratio: ipse enim aduersus Apostatam duabus illis orationibus acerrimè inuectus; illorum omnium Christianorum virtutes obiicit, & exprobrat, quos ille fuerat insecutus; adeò vt eadem ex causa etiam Constantinum Augustum Arianum in cælum ferre illius comparatione visus sit. An autẽ Marcus Arethusius

ad

ad Catholicam ecclesiam sit reuersus, nullum est testimonium: imò contrarium potius videtur: nam in Concilio Antiocheno post interitum Iuliani factum temporibus Iouiniani Augusti, in quo Arianorum antesignani, more suo cum principe mútãtes & fidem, cantarunt palinodiam; nulla prorsus de Marco Arethusio mentio habetur in illa serie episcoporum, quam recenset Socrat. lib. 3. cap. 21. & Sozom. lib. 6. cap. 4. Quod autem spectat ad sæuissimam rabiem Heliopolitanorũ aduersus Christianos exercitam; idem Iulianus Apostata, in cuius gratiam hæc omnia agebantur, hæc habet in Misopogone: Hi Deorum templa quamprimum restituerunt, sepulchra verò Atheorum omnia, signo à me nuper dato, euerterunt, ita clari & erecti animis, vt scelera eorum, qui deos violarunt, acrius etiam, quàm mea ferebat voluntas, vindicarint. Hæc Iulianus Apostata Imp.

[c] Pastoris & soc.] Agunt de his etiam Maurolicus, & Galesinus: astipulantur & vet. manusc.

[d] Armogasti comitis.] De eo itẽ Beda, Vsuar. & Ado. Scripsit eius acta Victor. lib. 1. de persecut. Wandal. in fine.

[e] Masculæ archimimi.] Alia lectio ex vetusto Victoris exemplari sic habet; Archimimi Masculani, quasi ex Mascula ciuitate nobilissima in Africa: quæ lectio magis arridet Molano in annotat. ad Vsuardum secundæ edit. Probarem eandem, si persuadere mihi aliquis posset, Archimimũ fuisse aliquando nomen proprium Christiani alicuius: nam si scenici, & histriones, & alij id generis non admittebantur ad sacrum baptisma, nisi prius eadẽ ludicra exercitia abdicassent; quomodo insignis obscœnitatis nomẽ cum baptismate non ablutum fuisset atque mutatum? Itaque magis placet, vt secundùm magis communem lectionem, hic Mascula dictus sit proprio nomine, cognomento Archimimus. Fortasse ea de causa, quòd eam artem aliquando exercuisset, & nomen inde acceptum (vt accidit in his, quæ aliorum pendent arbitrio) nunquam potuerit abolere. Agit de Mascula & Saturo idem Victor, libro 1. in fine.

[f] Secundi.] In actis sancti Marciani episcopi Dertonensis plura habentur de eo; recitat ea Mombrit. tomo 2. vit. sanct. Petrus in catalogo libro 4. c. 12. Legimus acta eius perbreuia, passimque vidimus tempore Adriani sub Sapritio Vicario. Delata sunt ad nos etiam ab ecclesia Astensi de eiusdem Martyris manifestatione & translatione authentica scripta quæ apud nos asseruantur. Fuit & alius item Secundus, qui passus est temporibus Diocletiani, quinto Kal. Septembris, cuius res gestas habet idem Mombrit. tomo 2. agitque de translatione corporis eius Taurinum facta.

[g] Eustasij abb. aliàs Eustatij, vel Eustachij.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Scripsit vitam eius Ionas Abbas, quam habes apud Bedam tomo 3. & Surium tomo 2. Licet eam nonnulli Bedæ adscripserint; sed auctorem esse Ionam, testatur Sigebertus de vir. illustr. cap. 61. qui agit de eodem in chron. anno Domini 624. & Trithem. de vir. illust. Ordinis S. Benedicti libro 3. c. 70.

30 **Tertio kalend. Aprilis. Luna.** E j.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

t u A B C D E f F G H M N P

18 19 20 21 22 23 24 25 25 26 27 28 29 30

ROMÆ via Appia passio beati Quirini [a] tribuni, qui à sancto Alexandro Papa, quem habebat in custodia, cũ omni domo sua baptizatus est, & sub Hadriano Imperatore traditus Aureliano iudici, cùm in confessione fidei persisteret, post linguæ abscissionem, equulei suspensionem, manuumq; ac pedum detruncationem, agonem martyrij gladio consummauit. Thessalonicæ natalis sanctorum martyrum Domnini [b], Victoris, & sociorum. Constantinopoli commemoratio sanctorũ plurimorum [c] Martyrum Catholicę communionis, quos Constantij tempore Macedonius hæresiarcha inauditis tormentorum generibus cruciatos occidit: nam inter cætera, fidelium mulierum vbera inter labra arcarum compressa dissecuit, & candenti ferro combussit. In castro Siluanectensi depositio sancti Reguli [d] Arelatensis episcopi. Aureliani

in Gallia sancti Pastoris[e] episcopi. Syracusis sancti Zozimi[f] episcopi & confessoris. In monte Sina sancti Ioannis[g] Climaci abbatis. Apud Aquinum sancti Clinij [h] confessoris.

MARTII 30.

QVIRINI.] De eo Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Habentur eius res gestæ in actis S. Alexandri Rom. Pontif. apud Sur. tomo. 3. die 3. Maij. ex quibus cæteri acceperunt. Cùm autem passus dicatur vltimo Traiani anno, iam patet, non sub consulatu Messalæ & Pedonis (vt alij putarunt) sed potiùs Nigro & Aproniano conss. quo anno Traianus obiit, vel secundùm Cassiodori chron. Seruilio & Fuluio, aliàs Seuero & Fuluo consſ. esse martyrio coronatum.

[b] Domnini & Vict.] Vsuardus de his etiam; Beda autem de Domno & aliis ab his diuersis. De Domnino Thessalonicensi, de quo hîc agitur, Græci habent ad Kalen. Octobr. in Menologio, vbi eius acta summatim complexa narrantur; passumq; ferunt in persecutione Maximiani Imp. Agũt itidem de Domnino Thessalo, qui Nicomediæ primùm, inde in Mesopotamia grauissima passus est.

[c] Sanctorum plurimorum mart.] Crudelissimas carnificinas Macedonij hæresiarchæ in Catholicos scribit Socrat. hist. lib 2. cap. 12. vbi ait ad ter mille & centum quinquaginta eius factione necatos esse: idem cap. 30. Sozom. lib. 3. c. 8. Metaphrastes in Paulo episcopo Constantinopolitano sexta Nouemb. apud Lipom. tomo 6. Appositè hic additum videtur: Communionis Catholicæ; quoniam & Nouatiani hæretici, cùm & ipsi sanctissimæ Trinitatis in distinctione personarum consubstantialem Deitatem profiterentur, ab eodem Macedonio grauia passi sunt. Agit de his martyribus etiam Suidas in historicis, verbo, Macedonius.

[d] Reguli.] De eo Vsuardus. Ferunt hunc fuisse discipulum sancti Ioannis Apostoli. Habet eius res gestas Mombrit. tomo secundo. Antoninus prim. part. tit. 28. §. 2. Petrus in catalogo libro 4. cap. 15. Adscribitur hic secundus eius sedis episcopus, subrogatus S. Trophimo.

[e] Pastoris episcopi.] De eo apud Adonem. Agit de eodem Petrus in catalogo libro 11. numero 104. Et Maurol. hac die.

[f] Zosimi episc.] Agunt de eodem Græci hac die in Menologio.

[g] Ioannis Climaci.] Græci item de eo in Menologio hac die. Scripsit res gestas eius Daniel monachus, quas recenset Sur. to. 2. Porrò animæ illius diuina quædam effigies multo clariùs perspicitur in eius scriptis. Vixit non longè post tempora Iustiniani Imp. ac post S. Sabam abbatem, cuius ea quæ scribit, aliquando confirmat auctoritate.

[h] Clinij.] De eo antiqua monumenta ecclesiæ Aquinatis, nobis communicata à R. D. Flaminio Philonardo eius sedis episcopo.

* F Pridie kal. Aprilis. Luna. 31

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
19	20	21	22	23	24	25	26	26	27	28	29	30	1			

THECVE in Palæstina sancti Amos[a] Prophetæ, quẽ Amasias sacerdos frequenter plagis afflixit, & filius eius Osias vecte per tempora transfixit: qui postea semiuiuus in patriam deuectus, ibidem exspirauit, sepultusq; est cum patribus suis. In Africa sanctorum martyrũ Theoduli[b], Anesij, Felicis, Corneliæ, & sociorum. In Perside sancti Beniamin[c] diaconi, qui cùm Dei verbum non desisteret prædicare, sub Isdegerde Rege vnguibus arundinibus acutis confixus, & spinosa sude per aluum transmissa, martyrium consummauit. Romæ sanctæ Balbinæ[d] virginis, filiæ beati Quirini martyris, quę à sancto Alexandro Papa baptizata, post deuictũ huius seculi cursum sepelitur via Appia iuxta patrem suum.

AMOS Prophetæ.] Vsuardus etiam de eo agit hac die. Vitam eius scribit sanctus Epiphanius libro de vit. & interit. Prophet. cap. 12. De eo item Hieron. in procem. in Amos, & in Isaiam cap. 1. vbi ait alium hunc fuisse ab eo quem Isaiæ Prophetæ patrem fuisse ipse scribit cap. 1. cùm (vt ait) nec nomen idẽ sit apud Hebræos. De eodem apud. S. Isid. de vit. & mort. sanct. c 43. & Doroth. in synopsi c. 2.

[b] Theoduli & soc.] Vsuardus mendosè legit Diodolum, Beda agit tãtùm de Anesio. De his etiã Vvandelbertus, adstipulanturque vet. manuscr.

[c] Beniamin diac.] Græci de eodem hac die in Menologio, celebrantque simul natalem S. Abdæ episcopi & sociorũ Persarum. Scribit de his Theodoretus hist. lib. 5. c. 38. & ex eo Nicephorus li. 14. c. 20. Concitata est hęc persecutio ab Isdegerde rege Persarum in fine regni ipsius, vt idem Theodoretus scribit libro 5. c. 38. licet dicat Socrat. libro 7. cap. 18. hanc persecutionem factam esse sub Bararane eius filio. Sed certum est, cœptam esse sub Isdegerde rege, & sub eius filio auctam, vt scribit Cyrillus mon. in Euthymio. Marcellinus in chron. inchoatam hanc refert Theodosio nonùm & Constantino tertiùm consſ. Est is annus à Christo quadringentesimus vigesimus, eamque annis triginta perdurasse scribit Theodoretus libro 5. c. 38. Meminit eiusdem persecutionis sanctus Augustinus de ciuitate Dei libro 18. cap. 12.

[d] Balbinæ.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes de ea hac item die. Acta eius intexta sunt in rebus gestis sancti Alexandri Papæ, apud Surium tom. 3. die 3. Maij. Ex quibus plures qui de eadẽ scripsere, quos non numeramus, acceperunt. Antiquus est Romæ titulus S. Balbinæ, cuius mentio est in Romana Synodo sub Gregorio Papa, in eius registro libro 4. epist. 44. indict. 13.

APRILIS.

r Kalendis Aprilis. Luna. G xxix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2			

ROMÆ passio sanctæ Theodoræ[a] sororis illustrissimi martyris Hermetis, quæ sub Hadriano Imperatore ab Aureliano iudice affecta martyrio, sepulta est iuxta fratrem suum via Salaria non longè ab Vrbe. Eodem die sancti Venantij[b] episcopi & martyris. In Ægypto sanctorum martyrum Victoris[c] & Stephani. In Armenia sanctorum martyrũ Quinctiani[d] & Irenæi. Constantinopoli sancti Macarij[e] confessoris, qui sub Leone Imperatore pro assertione sanctarum imaginum in exilio vitam finiuit. Gratianopoli sancti Hugonis[f] episcopi, qui multis annis in solitudine vitam exegit, & miraculorum gloria clarus migrauit ad Dominum. Apud Ambianum S. Vvalerici[g] abbatis, cuius sepulchrum crebris miraculis illustratur.

APRILIS 1.

THEODORÆ.] De ea item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Certamen eius habetur in actis S. Alexandri Papæ apud Surium tomo tertio, die tertia Maij.

[b] Venantij episcopi.] Beda etiã, Vsuardus, Ado, ac cæteri; licet nullus dicat, cuius fuerit ciuitatis episcopus, vel quo tempore passus sit. Corpus eius asseruatur in oratorio, quod dicitur S. Venantij apud Baptisterium Constantini, vnà cum corporibus S. Domnionis episcopi & aliorum sanctorum martyrum, quorum omnium dies anniuersaria agitur hoc eodem mense, tertio idus Aprilis. Cùm autem ea omnia translata fuerint è

Dalmatia & Iſtria à Ioanne Papa quarto; par eſt credere, S. Venantium alicuius illarum prouinciarum ciuitatis fuiſſe epiſcopum. Exſtat ibidem in abſide, ſicut & cæterorum, imago eiuſdem ſancti Venantij muſiuo opere compacta. Hæc in monumentis SS. eccleſiæ Lateranenſis. Claruit in Africa alius Venantius Thyniſæ epiſcopus, titulo confeſſionis illuſtris, qui interfuit Concilio Carthaginẽſi ſub Cypriano, vt conſtat ex illius Synodi actis.

[c] Victoris & Stephani.] Vſuardus de iiſdem hac die. Licet hi conueniant nomine, cenſentur tamen diuerſi à Victore & Corona, de quibus idem Vſuard. agit pridie idus Maij. Nam hi in Ægypto, illi in Syria paſſi leguntur.

[d] Quinctiani & Irenæi.] Agunt de his hac die Græci etiam in Menologio.

[e] Macarij.] Græci item de eo in Menologio hac die, ibique illius tum fortia certamina pro fide orthodoxa ſuſcepta, tũ etiã miracula paucis narrãtur.

[f] Hugonis epiſc.] Hunc egregiũ ſanctitate virum Innocentius Papa ſecundus retulit inter ſanctos, mandauitque Guidoni Carthuſiæ priori, vt eius res geſtas conſcriberet: habẽtur ipſæ apud Surium tomo 2. Eſt autem hic ille Guido, ad quem exſtant ſcriptæ duæ epiſtolæ ſancti Bernardi 11. & 12. vbi plura de laudibus Carthuſianorum. Inuiſit aliquãdo idem Bernardus Hugonem, quo ſicut familiariſſimè, ita etiam honorificentiſſimè vſus eſt, vt conſtat ex vita ſancti Bernardi libro tertio cap. 1. Plura de eodem in vita ſancti Brunonis apud Surium tomo 5. die octauo Octobris. Petrus Cluniac. libro 2. c. 28. Vincentius lib. 27. cap. 8. & 12. Petrus Sur. de vita Carthuſianorum, & alij,

[g] Walerici abb.] De eo hac itẽ die Beda, Vſuar. autem tertio idus Decembris. Exſtant acta ipſius apud Surium tomo ſecundo. Scriptam fuiſſe vitam eius à Rangiberto abbate, tradit Molanus in annotat. ad Vſuardum: idem inſuper ab incerti nominis ſcriptore eius res geſtas narratas teſtatur. De eo item Vincentius libro 23. c. 23. & 24. Petrus in catalogo libro 4. c. 21. Trithemius de vir. illuſtr. Ordinis ſancti Benedicti libro tertio, cap. 78. Fuit hic diſcipulus S. Columbani, vixitque circa annum Domini ſexcenteſimum vigeſimum.

xxviij. A Quarto nonas Aprilis. Luna. 2

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
21	22	23	24	25	26	27	28	28	29	30	1	2	3

SANCTI Franciſci[a] de Paula, Ordinis Minimorum inſtitutoris, quem virtutibus & miraculis clarũ Leo decimus Sanctorum numero adſcripſit. Cæſareæ in Palæſtina natalis ſancti Amphiani[b] martyris, qui in perſecutione Maximini cùm Vrbanum præſidem idolis immolantem arguiſſet, ſæuè dilaniatus, ac pedibus lino in oleum intincto, eoque incenſo obuolutis[c] acerbiſſimè cruciatus, demum in mare demerſus, tranſiens per ignem & aquam, eductus eſt in refrigerinm. Ibidem paſſio ſanctæ Theodoſiæ[d] virginis Tyriæ, quæ in eadem perſecutione cùm ſanctos confeſſores ante tribunal ſtantes publicè ſalutaſſet, atque rogaſſet, vt cùm ad Dominum perueniſſent, ſui recordarentur, à militibus tenta, & ad Vrbanum præſidem ducta, eius iuſſu lateribus & mammis ad interiora vſque dilaniatis, in mare tandem proiicitur. Lugduni ſancti Nicetij[e] eiuſdem vrbis epiſcopi, vita & miraculis clari. Apud Comum ſancti Abundij[f] epiſcopi & confeſſoris. Apud Lingones ſancti Vrbani[g] epiſcopi. In Palæſtina depoſitio ſanctæ Mariæ[h] Ægyptiacæ, quæ peccatrix appellatur.

APRILIS

FRANCISCI de Paula.] Huius præclaræ res geſtæ expreſſæ habentur in bulla canonizationis eius data à Leone decimo Rom. Põt. quam retulit Surius tomo 2. Porrò ſingula eius acta miraculaque à Dauid Romeo Neapolitano Latino ſermone copioſiſſimè ſunt conſcripta, & Italicè à R. P. Paſſarino Ordinis Minim. Generali. Migrauit vir ſanctus ex hac vita anno Domini 1507. Nonnulla de ipſo habes in theſ. con. tomo 2. Anno autem Domini 1586. auctoritate S. D. N. Sixti P P. V. idem ſanctus illatus eſt in Kalendarium Romanum cum officio duplici. Exſtant de his litteræ Apoſtolicæ.

[b] Amphiani.] Beda de eodem hac die; ſed tamen perperam hunc iungit cum aliis quos ponit in Africa, niſi fortaſſe ille de quo agit, ſit alius ab iſto. Vſuardus & Ado de eodem nonis Aprilis: apud quos etiam mendoſè legitur, Apud Cæſaream Liciæ; cùm potiùs apud Cæſaream Palæſtinæ metropolim, atque hac die martyrem effectum teſtetur Euſebius eiuſdem ciuitatis epiſcopus libro 8. c. 14. & 15. Recenſeatque inter eos martyres qui paſſi ſunt anno tertio perſecutionis Diocletiani Imper. Græci autem de eodem in Menologio hac die, & Metaphraſtes; licet de Licia & ipſe (vt diximus) errare videatur.

[c] Obuolutis.] Hoc genus cruciamenti ſpeciem quandam præſefert tormenti illius acerbiſſimi, quod veteres dicebant Tunicam moleſtam: quæ ignium alimentis illita & intexta (vt Seneca docet libro 2. epiſt. 14.) ac mox ſuccenſa, cruciabiliter obuolutos nocentes, qui ſceleris comperti grauioris forent, amburebat. Eſt & Iuuenalis Satyra 8. de tunica moleſta is verſus:

Auſi quod liceat tunica punire moleſta.

[d] Theodoſiæ.] De eadem tam Latini, quàm Græci hac die; apud aliquos autẽ mendoſè Theodora pro Theodoſia legitur. Irrepſit error apud nonnulla Martyrologia, vt loco Cæſareæ Palæſtinæ, ponatur Cæſarea Cappadociæ; rati ſunt enim auctores illorum, diuerſam eſſe Theodoſiam Cappadocem à Theodoſia Palæſtina; eo quòd illa capite truncata, hæc autem in mare demerſa dicatur: Sed præter illa quæ de Theodoſia ſcribit Euſebius hiſt. libro 8. c. 17. habemus in noſtra bibliotheca eius vitam vberiùs ſcriptam antiquo charactere; cuius eſt exordium: In illis diebus, &c. vbi præſes ſub quo paſſa eſt, ponitur; Vrbanus ſcilicet, quem conſtat, eodem Euſebio auctore, illis temporibus perſecutionis Diocletiani vſque ad ſuum obitum adminiſtraſſe præfecturam Palæſtinæ. Ex Imperatore itaque atque præſide non duas, ſed vnam tantummodo fuiſſe Theodoſiam, compertum habemus; eandemque eſſe Palæſtinam, & non Cappadocem: nam & cùm in mare cõſtet eſſe demerſam; quonam pacto hæc Cæſareæ Cappadociæ fieri potuerunt, quæ à mari longiſſimè, in meditullio eius prouinciæ ſita eſt? Idque etiam (vt modò Coſmographos citare prætermittamus) teſtatur Gregorius Nazianzenus orat. in laudem Baſilij, cùm ait: Nos procul à mari degimus. Cùm itaque nomen, ætas, ſpontanea fidei profeſſio, tempus perſecutionis, dies martyrij, nomen præfecti, ac loci ſimul conueniant; vna tantùm dicenda eſt Theodoſia, hæcque illa Cæſareæ Palæſtinæ ſub Vrbano præſide paſſa, de qua agimus; quam etiam Græcos celebrare in Menologio, ex ipſorum verbis exploratum habetur; quæ ſunt huiuſmodi: Die ſecunda Aprilis ſanctæ virginis Theodoſiæ, quæ ex vrbe Tyro originẽ ducens, cùm decimumoctauum annum ageret, Vrbano præſidi Palæſtinæ oblata, & Chriſti fidem liberè profeſſa, ac flagris cęſa, in mare deiecta, Deo ipſi ſpiritum reddidit. Hæc in dicto Menologio peruetuſto Cardin. Syrleti. De ea ibidem iterum ad ſext. Kal. Iunij, iiſdem ferè verbis, & de Vrbano præſide Palæſtinæ, & demerſione in mare habetur mentio; de Cæſarea autem Cappadociæ nec verbum quidem, quemadmodum nec de capitis abſciſſione. Quòd autem de eadem iterum agant, contingit, vt in aliis multis ſanctis, quòd non tantùm dies natalis, ſed tranſlationis ſacrarum reliquiarum, vel dedicationis eccleſiæ, ab iiſdem ſolennitas celebretur.

[e] Nicetij epiſcopi.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Plura de Nicetio Lugdunenſi Greg. Turon. de geſt. Franc. lib. 5. c. 5. & 20. in vit. ſanct. Patr. c. 8. & lib. de glor. confeſſ. c. 61. 62. & 63. Claruit temporibus Iuſtini iunioris Imp. cùm Romanæ eccleſiæ præſideret Ioannes Papa tertius circa annum Domini 570. Interfuit primo Concilio Lugdunenſi, vt eius acta teſtantur. Vixit eodem ſeculo alius eiuſdem nominis S. Nicetius epiſcopus Treuerenſis; de quo Beda & Vſuardus ſecũda edit. Mol. Kal. Octobris; qui reperitur interfuiſſe Concilio Aruernenſi, habito poſt conſulatum Paulini iunioris, qui numeratur annus à Chriſto quingenteſimus trigeſimus quintus. Narrat eius egregia opera Gregorius Turonenſ. in vit. ſanct. Patr. c. 17. Scribit de eo elegans epitaphium Venantius Fortunatus libro tertio.

[f] Abundij epiſcopi.] Celebris hic quidem, tum ſanctitate, tum eruditione epiſcopus, reperitur interfuiſſe Synodo Mediolanenſi ſub Euſebio epiſcopo, tempore ſancti Leonis Papæ; licet alicubi, errore librarij, Abundãtius pro Abundio ſubſcriptus inueniatur. Huic etiam ad reparandas acerbiſſimas clades Orientalis eccleſiæ ex illo latrocinio Epheſino nuper illatas ſanctus Leo Papa maximi ponderis credidit legationem, vt teſtantur eiuſdẽ Pontificis litteræ ad Theodoſium Imperatorem 34. & ad Pulcheriam Aug. 36. Qui quidem vnà cũ eiuſdem legationis collegis, ex ſententia feliciſſimeque negotium confecit. Habita enim tunc Synodo, in primis Conſtantinopolitanum epiſcopum Anatolium, Maximum Antiochenum, alioſque lapſos epiſcopos ad Catholicam fidem & eccleſiæ vnitatem redeuntes ſuſcepit, eoſdemque ſedibus reſtituit. Legi fragmenta eius Synodi, nec non epiſtolam Theodoreti Cyri epiſcopi tunc ad eundem Abundium ſcriptam. Habet ea omnia Mombrit. tomo primo de vit. ſanctorum. Egi de his pluribus in Annalibus Eccleſiaſticis.

[g] Vrbani epiſcopi.] De eo Molanus in additione ad Vſuardum hac die. Ponitur hic eius ſedis epiſcopus ordine ſextus in tabul. Democharis de ſacrificio Miſſæ.

[h] Mariæ Ægypt.] Vſuardus item hac die; Græci autem in Menologio pridie huius diei. Eius res

 geſtas

geſtas ſcriptas eſſe à S. Sophronio epiſcopo Hieroſolymitano, teſtatur Nicephorus hiſt. lib. 7. cap. 5. Citãtur eædem in Nicæna ſecunda Synodo act. 4. & à S. Ioan. Damaſceno in orat. 3. de imaginib. in fine. Latinè eas reddidit Paulus diaconus, non ille Aquileienſis hiſtoricus, ſed Neapolitanus, cuius meminit Sigebertus de vir. illuſtr. cap. 69. Habentur in vit. Patrum. Porrò Hildebrandus epiſcopus Cenomanenſis eadem acta metro cecinit, vt de eo refert Henricus de vir. illuſtr. cap. 8. Claruit Maria Ægyptiaca temporibus Iuſtini ſenioris Imp. circa annum Domini quingenteſimum atque vigeſimũ. Exſtat de eadem carmen Bonad. Santon. libro 3. Monod. 29. Vixit iiſdem ferè temporibus alia item ex meretrice pœnitens, Maria dicta, Tarſenſis patria, quæ in monaſterio apud Ægas poſito, exercuit vitam monaſticam, de qua mentio habetur in Prato ſpirituali cap. 31.

xxvij. B Tertio nonas Aprilis. Luna. 3

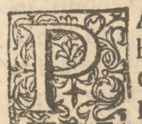
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4

TAVROMENII in Sicilia ſancti Pancratij [a] epiſcopi, qui Chriſti Euangelium, quod à ſancto Petro Apoſtolo illuc miſſus prædicauerat, martyrij ſanguine conſignauit. Tomis in Scythia natalis ſanctorum martyrum Euagrij [b] & Benigni. Theſſalonicæ paſſio ſanctarum virginum Agapis [c] & Chioniæ ſub Diocletiano Imperatore, quæ cùm Chriſtum negare nollent, primò in carcere maceratæ, poſtea in ignem miſſæ, ſed à flammis intactæ, ibi oratione ad Dominum fuſa animas reddiderunt. Tyri ſancti Vlpiani [d] martyris, qui in perſecutione Maximiani cum aſpide & cane inſutus culleo [e], in mare demerſus fuit. In monaſterio Meditij in Oriente ſancti Nicetæ [f] abbatis, qui ob cultum ſanctarum imaginum ſub Leone Armeno multa paſſus eſt. In Anglia ſancti Richardi [g] epiſcopi Ciceſtrenſis, ſanctitate & miraculorum gloria conſpicui. Ibidem ſanctæ Burgundoforæ [h] abbatiſſæ & virginis.

APRILIS 3.

[a] PANCRATII epiſcopi.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri; Græci autẽ in Menologio quinto idus Iunij; vbi legitur, hunc Antiochenum genere ſanctum Petrum ſecutum, ab eo Siculis eſſe præfectum epiſcopum. Agit de eodem Nicephorus hiſt. libro 2. cap. 35. Metaphraſtes in ſerm. in die natali Apoſt. de eodem in actis S. Marciani epiſcopi, quæ accepimus ab eccleſia Caietana.

[b] Euagrij & Benigni.] De his etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri.

[c] Agapis & Chioniæ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij agunt de his hac die; de Irene autẽ harum ſorore, nonis Aprilis; Græci autem de tribus ſororibus ſimul ſextodecimo kal. Maias. Diſcrepare videntur à Græcis Latini, dum hi virgines, illi verò mulieres tantùm has dicunt, licet Tertul. lib. de velan. virg. Mulieris nomine virgines etiam comprehẽdi, pluribus diſputet. Cur autẽ Latini his diebus agant, Græci autem diuerſo, nobis hactenus incõpertum, cùm præſertim nulla ipſarũ illis paſſa diebus reperiatur. Exſtant etenim ipſarũ acta ſyncera & pura, prout à notariis exceptoribus ad verbum ſcripta ſunt; in quibus de Irene, quę nouiſſima omnium paſſa eſt, hæc in fine leguntur: Conſummata eſt in conſulatu Diocletiani nono, Maximiani autẽ octauo, Kal. Aprilis, &c. Recitat ea integra Metaphraſt. quæ Latinè reddita habet Lipom. tom. 7. & Sur. to. 2. prima die Aprilis. Agit de iiſdẽ Niceph. hiſt. lib. 7. c. 14. nec non Aldelm. lib. 2. de virg.

[d] Vlpiani

[d] Vlpiani.] Huius martyris ſæuiſſimum ſupplicium, parricidis tantùm ſolitum irrogari, deſcribit Euſeb. hiſt. libro 8. cap. 15. ex quo & cæteri deſcripſerunt.

[e] Inſutus culleo.] *Saccus* is erat ex corio factus, quo cum cane, gallo, ſerpente, & ſimia incluſus parricida mergebatur in mare, ex præſcripto legis Romanorum, quam tulit Pompeius in ſuo conſulatu, de qua Modeſtinus, ff. ad legem Pompeiam de parricidis. Non tamen Pompeius fuit cullei ſupplicij primus inuentor: Cicero enim, qui ante latam legem Pompeiam de parricidis habuit orationem illam pro Roſcio Amerino, cùm de cullei ſupplicio agit, à maioribus dicit illud fuiſſe excogitatum; at dum ibidem de cullei pœna eleganter diſputat, rationemque reddit cur maiores viuum hominem culleo inſutum in flumen deijci præceperint; cùm nullam habeat mentionem de gallo, ſerpente, & cane; ſatis apparet, illud ipſum cullei ſupplicium à maioribus inuẽtum, & à Pompeio illis pœnis auctum, & in necatores etiam propinquorum ac patronorum fuiſſe extenſum; cùm alioqui olim omne homicidium diceretur parricidium, vt auctor eſt Feſtus verb. Paricid. quæſtores. Quinetiam temporibus Tarquinij regis conſtat M. Tullium, aliàs Attilium Duumuirum inſutum culleo, & in mare proiectum; non quidem ob parricidium, ſed quòd ſacros libros deſcribendos dediſſet, vt teſtatur Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 4. & recitat Valer. Max. lib. 1. c. 1. 13. Decretum poſtea ſupplicium cullei in parricidas, Publicium Malleolũ, matre occiſa, primùm fuiſſe expertum, tradit Liu. li. xviij. In Rhet. ad Heren. verba antiquæ legis recitantur, quæ ſunt huiuſcemodi: Siquis parentes occiderit, vel verberarit, ei damnato obuoluatur os folliculo lupino, ſoleæ ligneę pedibus inducantur, & in carcerem ductus, ibi ſit tantiſper, dum paretur culleus, in quem coniectus in profluentẽ præcipitetur. Hæc ibi. Colligit & Cuiac. lib. 9. Paratitl. tit. 17. ex ſententia Hadriani, damnatum culleo, illo incluſum, ſupra plauſtrum imponi ſolitum, quod traherent boues nigri, ac ſic ad mare deferri. De eodẽ ſupplicio Iuuenal. Satyr. 13. his verſibus:

Et deducendum corio bouis in mare, cum quo
Clauditur aduerſis innoxia ſimia fatis.

Porrò tam acerbũ ſuppliciũ ob nimiã ſui atrocitatẽ vſu deſierat, vt ſcribit Paulus I. C. lib. 5. ſentent. tit. 24. ad leg. Pomp. de parric. his verbis: Etſi antea inſuti culleo in mare præcipitabantur, hodie tamen viui exuruntur, vel ad beſtias dantur. Hæc Paul. Sic etiã exhorruit pœnã cullei Auguſt. Imp. (vt auctor eſt Suetonius in Octauio cap. 33.) quòd ne ex lege cogeretur irrogare pœnam cullei, reum parricidij à confeſſione diſtraheret; ita reum compellans: Certe patrem tuum non occidiſti. Hæc Suet. Ex his perpende immanitatem & furorem Gentilium in Chriſtianos, quos ſęuiora parricidis cogebant ſubire ſupplicia; vt pœna cullei in parricidas abolita, in Chriſtianos innocentiſſimos tantùm ſui atrocitate vigeret. At Conſtantinus Imp. reſcribens ad Verinum Vicarium Africæ eandem legem in vſum priſtinum, nempe in parricidas reuocauit, l. 1. tit. de parric. Cod. Theod. Non prætermittimus, quòd apud Senecam lib. 7. declam. 1. inuenies & culleũ ligneum. ſic dicta nauis exarmata, in quam reus impoſitus, maris diſcrimini cõmitteretur, quo ſupplicio ſæpe damnatos eſſe Chriſtianos, inuenimus.

[f] Nicetæ abb.] Græci etiam de eo hac die in Menologio. Res geſtas ipſius Theoſterictus eius diſcipulus ſcripſit luculenta oratione. Recitãt eam Metaphraſtes, Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2. Vixit temporibus Tharaſij epiſcopi Conſtantinopolitani, à quo presbyter ordinatus fuit, circa annum Domini 780.

[g] Richardi epiſc. Huius acta duobus libris cõplexus eſt Radulphus Ciceſtrenſis, quæ deſcripſit Sur. tomo 2. Hũc Vrbanus Papa quartus (vt idem teſtatur auctor lib. 2. cap. 15.) adſcripſit ſanctorum numero. Habemus in noſtra bibliotheca exemplaria plurimarum litterarum Vrbani quarti, vbi etiã litteræ de canonizatione eiuſdem Richardi ſcriptę leguntur. eſt ipſarum exordium: In cæleſti, &c. num. 268. Claruit ſub Innocentio quarto Rom. Pont. ad quem confugit vexatus perſecutione Regis Anglorum.

[h] Burgundoforæ.] Eius præclaras res geſtas ſcripſit Ionas abb. licet Bedę aliqui tribuant: extãt apud Bedam tomo 3. Habetur de eadem mentio in vita S. Columbani cap. 12. Claruit circa annum Domini 610.

4 Pridie nonas Aprilis. Luna. C 25. xxvj

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

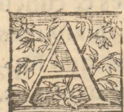
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	1	30	1	2	3	4	5

THESSALONICÆ ſanctorum martyrum Agathopodis [a] diaconi, & Theoduli lectoris, qui ſub Maximiano Imperatore & Fauſtino pręſide ob Chriſtianę fidei confeſſionem, alligato ad collum ſaxo, in mare demerſi ſunt. Mediolani depoſitio

positio[b] sancti Ambrosij episcopi & confessoris, cuius studio, inter cętera doctrinę & miraculorum insignia, tempore Arianę perfidię tota ferè Italia ad Catholicam fidem conuersa[c] est. Hispali in Hispania sancti Isidori[d] episcopi, sanctitate & doctrina conspicui, qui zelo Catholicę fidei, & obseruantia ecclesiasticę disciplinę Hispanias illustrauit. Constantinopoli sancti Platonis[e] monachi, qui pluribus annis aduersus hęreticos sanctarum imaginum effractores inuicto animo decertauit. In Palęstina sancti Zosimi[f] anachoretę, qui funus sanctæ Mariæ Ægyptiacæ curauit.

APRILIS 4.

[a] Gathopodis, & Theoduli.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio. Horum acta ex antiquis monumentis eruta edidit Metaphrastes: habet ea Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2.

[b] Depositio sancti Ambrosij] De eadem Beda hac die, & pridie kalend. Aprilis. cæteri omnes hac item die. De tempore obitus sancti Ambrosij Paulinus in vita ipsius testatur, non intercessisse triennij spatium ab obitu Theodosij Imper. ad mortem S. Ambrosij. rursus etiam exploratum habetur ex Concilio Carthaginensi tertio, can. 48. S. Ambrosium non vixisse vltra annum consulatus Attici & Cæsarij: nam eodem anno ex eadem synodo scripta est consultatio ad Syricium Papam, & sanctum Simplicianum S. Ambrosij successorem, mense Septembris. Nec est quòd quis dicat, errorem esse in consulibus, videlicet vt canon ille sit alterius Concilij sequenti anno celebrati, & sub canonibus prædicti Concilij recensitus: nam sequenti anno, eo mense Syricius Papa, ad quem ea scripta est consultatio, non erat amplius in humanis; siquidem eo anno, conss. Honorio quartùm & Eutychiano, octauo kalend. Martij ex hac vita migrauit. Contradicit his etiam Paulini auctoritas, dum ait, ferè triennio, & non post triennium à morte Theodosij superuixisse Ambrosium. Hæc de tempore eius obitus: quibus si aduersari videas Gregorium Turonensem, nihil vltra habemus dicere; nisi, quod non plus illi tribuo, quàm illi concedat Hilduinus vir eruditus in Areopagiticis ad Ludouicum Pium Imp. tu interim consule quæ inferiùs scripta sunt die vndecima Nouembris in sancto Martino. De ætate autem, collegimus ex scriptis eius, habita diligenti ratione temporum, vixisse annos sexagintaquatuor: quod pluribus monstrauimus in Annal. eccles. & in vita eiusdem sancti Ambrosij, quam contexuimus ex antiquis patribus, ipsiusque scriptis, cæterisque vetustatis monumētis, id nobis præcipiente Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Felice à Montealto tituli S. Hieronymi Cardinale amplissimo: qui ad summum Catholicæ ecclesiæ Pontificatum euectus, eandem typis excusam in fronte tomi quinti operum Sancti Ambrosij, in quibus restituendis & illustrandis felicissimè laborauit, collocari præcepit.

[c] Tota ferè Italia ad Catholicam fidem conuersa est.] Habent Beda, Vsuardus, Ado & alij, totam Italiam studio sancti Ambrosij ad fidem Catholicam esse conuersam. Scias autem hæc verba nō aliunde mutuata, quàm à S. Hieronymo, qui dum in chronico, anno vndecimo Valentiniani Imp. agit de obitu Auxentij & electione S. Ambrosij, hæc ait: Post Auxentij seram mortem, Mediolani Ambrosio constituto, omnis ad fidem rectam Italia conuertitur. Hæc Hieronymus. quæ (si consulas historiæ veritatem) intelliges hyperbolicè dicta esse, vt interdum fieri solet. Nam Damaso Papa sedente, cæteræ partes Italiæ, excepta Gallia Cisalpina, vbi Auxentius vixerat, & Iustina Augusta Arianorum patrona hæresim illam fouebat, Catholicam fidem, Nicænumque ipsum symbolum profitentes, pacificè agebant. Iampridem enim ex eo tempore, quo Constantius Imperator è vita excesserat (vt idem ipse testatur Hieronymus contra Luciferianos) Catholici episcopi ab exilio reuocati fuerunt, quando & S. Eusebius episcopus Vercellensis, restituta fide Catholica, rediens, in eius aduentu Italia (vt ait idem Hieronymus) lugubres vestes mutauit. Tunc etiam, vt idem auctor testatur, episcopi Occidentales, qui in Conciliabulo Ariminensi lapsi fuerant, perpetrati erroris statim pœnitentes, vnà cum fide Catholica, etiam sedes, indulgente Romano Pontifice, receperunt: nec alicubi sub Catholico principe Valentiniano in Occidentali ecclesia vexatio contigit, præterquam in Gallia Cisalpina, vbi Iustina Auxentio cæterisque Arianis ibi degentibus, quibus poterat, studijs fauebat; sed defuncto Auxentio, Ambrosius creatus episcopus, illi fortiter restitit, mulierisque insaniā pastorali zelo coërcuit, ac denique collapsam Catholicam fidem ibidem, vel in finitimis locis restituit; sicque intelligas Hieronymi verba, vt dicere velit, opera Ambrosij actum esse, vt sic tota Italia ad Catholicam fidē conuersa diceretur, quòd pars illa quæ remanserat, quæ ab hæreticis erat occupata, ab eo restituta, nulla iam ex parte esset hęretica.

[d] Isidori episc.] De eo Vsuardus & alij hac die. Pluribus de ipso scribit sanctus Braulius episcopus

Cæsaraugustanus, qui & eius scripta recensuit, ex quo cæteri. habes ea apud Sur. tomo 2. In cod. manuscript. operum S. Isidori legi eundem esse natum patre Seueriano, præfecto vrbis Carthaginis; habuisse fratres Leandrum episc. Hispal. & Fulgentiū episc. Carthagin. ac sororem Florentiam virginem, omnes sanctitate claros. Floruerunt in Hispania eiusdem nominis plures, doctrina & probitate nobiles viri: quos omnes præcessit tempore Isidorus episcopus Cordubensis, ob idque senior appellatus; vixit enim tēporibus Honorij Imp. Nouit eum S. Augustinus, atque Paulus Orosius illi ęqualis; ad quē Isidorus ipse scripsit cōmentarios in quatuor libros Regum, vt scribit Trithem. li. de scrip. eccles. Post illum est Isidorus, iunior dictus, de quo hîc agimus, qui successit S. Leandro; interfuisseque reperitur Hispalensi secundo Concilio, & Toletano quarto. De eo etiam agit S. Ildefonsus in lib. de vir. illustr. quem & sedisse ait annis ferè quadraginta. Hunc Patres qui conuenerunt ad Concilium Toletanum octauum can. 2. eiusmodi encomio celebrant: Nostri seculi doctor egregius, Ecclesiæ Catholicæ nouissimum decus, præcedentibus ætate postremus, doctrinæ comparatione non infimus, atque, quod maius est, seculorū finitorum doctissimus cum reuerentia nominandus Isidorus, in libro sententiarum, &c. Fuit & tertius Isidorus, Pacensis episcopus, qui & chronicon barbaricè admodum scripsisse reperitur, de quo Vasæus meminit in chron. Hispan. his ipsis verbis: *Isidorus Pacensis episcopus etiam scripsit chronicon Hispaniæ; cuius si est chronicon illud, quod eius titulo prænotatum vidi, portentū potius dixerim, quàm chronicon, adeò prodigiosè scribit, & Gothicè potius quàm Latinè.* hæc ille. Ex quibus certè errasse arguitur, qui hunc illum esse putauit Isidorum, qui collegit epistolas Romanorum Pontificum atque Concilia, qui & in eius voluminis exordio commentariolum edidit de ordine celebrandi Concilij. Errat & Hingmarus Rhemensis episcopus, Trithemius, & alij qui illam collectionem tribuunt Isidoro Hispalensi. Id quidem in primis refellitur, quòd Braulius, & Ildefonsus, qui illis vixêre temporibus, catalogum texentes scriptorum ipsius, nullam prorsus mentionem de eo opere habuerunt. Insuper omnis de ea re dubitatio tollitur, dū auctor operis, ibidem agens de ordine celebrandi Concilij, recitat verba primi canonis vndecimi Concilij Toletani, atque etiam in præfatione meminit Agathonis Papæ: porrò longè ante eius Synodi, ac Papæ Agathonis tempora Isidorus Hispalensis ex humanis desierat. In antiquis manuscrip. codic. hunc Isidorum collectorem Conciliorum Mercatorem cognomento dictum inuenimus, vt in his, quos in nostra bibliotheca habemus: at in nuper impressis, non Mercator, sed Peccator inscriptus reperitur; secundum morem nonnullorū antiquorum Patrum, qui humilitatis ergò, se sic inscribere & subscribere consueuerunt, irrepsit puto error, vt Mercator, pro Peccator, sit scriptus. Cùm autem eiusdem collectionis auctor recensendo in sua præfatione Synodos vniuersales; sextam vltimo loco ponat; manifestum est post dictam sextam Synodum vixisse, nec ad septimæ tēpora peruenisse; quam ob causam, cùm collectores sacrorū canonum recensemus, quintum hunc ordine numeramus: primoque loco ponimus Dionysium Exiguum, inde Ferdinādum diaconum, tertio Martinum Bracarensem episcopum, quarto Cresconium, ac demum post hos omnes Isidorum. Hęc de Latinis collectoribus, habita exactè cuiusque eorū temporis ratione. Græcorum autem collectorum alia est causa. De Isidoro de quo hic agitur, vide quæ collecta sunt in thesauro concionum.

[e] Platonis monachi.] Græci etiam de eodem agunt hac die in Menolog. Scripsit eius acta Theodorus Studita luculenta oratione, quam recitat Lipomanus tomo 7.

[f] Zosimi.] Agunt itidem de eo Græci hac die in Menolog. Porrò eius res gestas scriptas esse à Sophronio episcopo Hierosolymitano, est auctor Nicephorus lib. 17. cap. 5. De eo etiam Euagr. Scholast. hist. li. 2. c. 7. Claruit temporibus Iustini & Iustiniani Impp. Fuit eadem circa tempora alius Zosimus Cilix, de quo in Prat. spiritual. cap. 123 Est præclarum elogium de Zosimo Iustiniani Imp. authen. de Monach. collat. prim. tit. 5.

5 **Nonis Aprilis. Luna.** D 25. xxliij

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	1	2	1	2	3	4	5	6

Thessalonicæ sanctæ Irenes[a] virginis, quæ cùm sacros libros contra Diocletiani edictum occultasset, post tolerantiam carceris, sagitta percussa est, & igne cremata, iussu Dulcetij præsidis, sub quo & sorores eius simul Agape & Chionia passę antea fuerant. In Lesbo insula passio quinque[b] sanctorum

ctorum Martyrum. Eodem die sancti Zenonis[c] martyris, qui detracta pelle, pice illitus, in ignem coniectus est. In Africa passio sanctorum Martyrum[d], qui in persecutione Geiserici regis Ariani in die Paschæ in ecclesia cæsi sunt: quorū lector dum in pulpito Alleluia[e] cantaret, sagitta in gutture transfixus est. Venetiæ in Britannia minori sancti Vincentij[f] confessoris, cognomento Ferrerij, ordinis Prædicatorum, qui potens opere & sermone, multa millia infidelium conuertit ad Christum.

APRILIS 5.

RENES.] De ea, hac etiam die, Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri; Græci autem decimo Kalend. Maias, licet eius acta, quæ habet Lipom. tom. 7. manifestè testentur ipsam obijsse martyrium, Kalend. Aprilis, Diocletiano nonùm & Maximiano octauùm conss. qui numeratur annus Domini (secundum Fastos Onuphrij) 304. De ea insuper ac sororibus plura in actis S. Anastasiæ, quæ exstant apud Sur. 25. Decembr. tom. 6. Niceph. de eadem lib. 4. c. 14. Quæ autem hîc habentur, quòd sagitta percussa est, ac igni inde tradita; in prædictis quidem actis de sagitta nulla fit mentio, quod tamen Latini omnes profitentur. Vide superiùs notata tertio non. April. in Agape & Chionia. In honorem S. Irenes martyris Iustinianus Imp. excitauit nobilem ecclesiam, vt tradit Procop. lib. primo de ædific. Iustiniani Imp. Ante ipsum Marcianus Imp. vt scribit Nicet. Chon. li. 7. Annal. id ipsum præstitit.

[b] Quinque martyrum.] Græci item hac die in Menologio de ijsdem agunt.

[c] Zenonis.] Agunt etiam de eo Græci hac die in Menologio, vbi & passio eius paucis narratur.

[d] Sanctorum martyrum.] De his agit Victor Vticensis episcopus de persecut. Vuandal. libro 1. prope finem.

[e] Alleluia cantaret.] Victor ibidem hæc verba: Lector vnus pulpito sistens, Alleluiaticum melos canebat, &c. Vsum canendi hanc vocem in Ecclesia ex Aggæo propheta prouenire, qui primus omnium cantauit Alleluia, cùm nouam templi structurā vidit, testatur S. Epiphanius lib. de prophet. vit. & interit. cap. 20. idque secundùm Tobiæ prophetiam c. 13. cùm alioqui multi psalmi Alleluiæ titulo inscripti ante illorum tempora haberētur. Hanc quidem vocem peculiarem Ecclesiæ Hierosolymitanæ Romanam Ecclesiam ab ea esse mutuatam opera S. Hieronymi, temporibus Damasi, scribit S. Gregorius in registr. lib. 7. indict. 2. epist. 63. licet S. Aug. in Psal. 106. testetur antiquam eā esse ecclesiæ traditionē. In ecclesia Africana, tātùm tempore Quinquagesimæ cantari Alleluia moris esse, idem affirmat; additque de tempore diuersas fuisse ecclesiarum diuersarum consuetudines: ad Ianuar. epist. 109. cap. 17. homil. 16. & in Psalm. 110. Quod autem narrat Sozom. lib. 7. cap. 19. semel tantùm in anno eam vocem Romæ solitam decantari, omnino errare videtur: nā eiusmodi vsum non Romanæ ecclesiæ, sed Vigilantij hæresiarchæ dogma fuisse testatur S. Hieronymus in Vigilant. cuius etiam auctoritate exploratū habetur, in sacris etiam officijs defunctorum Romæ eiusdem vocem cani consueuisse: sic enim ait epistola 30. ad Oceanum de funere Fabiolæ: Sonabant Psalmi, & aurata tecta templorum reboans in sublime quatiebat Alleluia. In ecclesia Gallicana eundem vsum viguisse affirmare videntur acta S. Radegundis lib. 2. Romæ itidem cum primis elementis ea etiam voce infantes imbui solitos, idem S. Hieronym. scribit epistola 7. & 27. In Palæstina autē eadem voce symbolica excitari ac vocari solitos monachos ac monachas ad diuinas preces, idem refert epist. 27. Erat & Alleluia carmen musicum rusticorum; cùm etenim illi rusticum opus agerent, Alleluia cantabant, vt idem testatur epistola 17. De significatione autem vocis huius idem pluribus agit scribens ad Marcellam epist. 137. Cętera autem de eius vsu in ecclesiasticis officijs, si cupis scire, eos consule qui commentarios conscripsere de offic. ecclesiast.

[f] Vincentij.] Huius res gestas quatuor libris digestas cōscripsit Petrus Rau. ordinis Prędicat. Plura de eodem S. Antoninus in tertia part. tit. 23. c. 8. Obijt anno Domini 1418. annumeratusque est inter sanctos à Callisto tertio Papa. Vide quæ de eo nuper collecta in Thesauro concion. tomo 2.

Octauo

6 Octauo idus Aprilis. Luna. E xxiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
t u A B C D E f F G H M N P
25 26 27 28 29 1 2 3 2 3 4 5 6 7

ROMÆ natalis beati Xysti[a] Papæ & martyris, qui temporibus Hadriani Imperatoris, vt sibi Christū lucrifaceret, libenter mortem sustinuit temporalem. In Macedonia sanctorum martyrum Timothei[b] & Diogenis. In Perside sanctorum centum viginti[c] Martyrum. Ascalone passio sanctorum Platonidis[d], & aliorum duorum martyrum. Carthagine sancti Marcellini[e] martyris, qui ob Catholicæ fidei defensionem ab hæreticis occisus est. Romæ sancti Cælestini[f] Papæ, qui Nestorium Constantinopolitanum episcopum damnauit, Pelagiumque fugauit: cuius etiā auctoritate sancta vniuersalis Synodus Ephesina aduersus eundem Nestorium celebrata est. In Hybernia sancti Celsi[g] episcopi, qui beatum Malachiam in episcopatu præcessit. In Dania sancti Gulielmi[h] abbatis, vita & miraculis clari.

APRILIS 6.

YSTI Papæ.] De eo hac etiam die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Fuit huius nominis primus, de cuius successione agit liber de Romanis Pōtificibus, qui inscribitur nomine Damasi, Irenæus aduersus hæres. lib. 3. cap. 3. Eusebius in chron. & hist. lib. 4. c. 4. & 5. Optat. lib. 2 contra Parmen. Epiphan. hæres. 27. Augustinus epist. 165. Niceph. in chron. & alij recentiores. De rebus autē ab eo summa cum laude gestis diximus in Annal. ecclesiast. per singulos an.

[b] Timothei & Diogenis.] Vsuardus item de his agit hac die, astipulanturque vet. manuscrip.

[c] Centum viginti martyrum.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menologio: passi feruntur in Adiabenorum regione. De his etiam Sozom. lib. 2. c. 11. in fine.

[d] Platonidis & soc.] De his etiā Græci in Menologio hac die agunt.

[e] Marcellini.] Vir fuit fama notissimus: hic Tribunus notariorū ab Honorio Imp. in Africa missus est ad coercendam rabiē Donatistarū, quorū opera tandem innocens occisus est, vt scribit S. Hieron. contra Pelagianos lib. 3. in fin. procurarūt enim necē eius per Marinū ducē, qui meritas pœnas dedit, vt scribit Oros. li. 7. c. 42. & Ado in chron. an. 420. Digna habetur viri memoria in rescripto Honorij Imp. quo cuncta ab eo contra Donatistas peracta in perpetuū confirmauit: extat l. 55. Cod. Theod. de hæret. Ad hunc sunt scriptæ plurimæ S. Augustini epistolę; eo etenim vsus est familiarissimè, ad quem etiam scripsit præclaros libros de ciuit. Dei. Quòd autem spectat ad Tribunatus muneris functionē, erant Tribuni notarij principibus à secretis, deligebanturque ad hoc integerrimæ vitæ viri. de his hæc Cassiod. var. lib. 1. epist. 4. Honor, qui dabatur egregijs, dum ad Imperiale secretum tales constet eligi in quibus reprehensionis vitium nequeat inueniri. apud eundem Cassiod. lib. 6. form. 16. idem Primicerius notariorum appellatus videtur.

[f] Cælestini.] De eo hac die Beda, & Vsuardus, sed Ado die sequenti. De eius successione agit liber de Rom. Pontificibus, Prosper Aquit. in chron. Marcellin. Comes, Socrat. hist. li. 7. cap. 11. Euagr. lib. 1. c. 4 Niceph. episc. in chron. Niceph. Callist. lib. 14. c. 30. Res autem ab eo gestas digessimus per annos singulos in Annal. eccles.

[g] Celsi episcopi.] Plura de ipso scribit S. Bernardus in vita S. Malachiæ episcopi c. 7. Migrauit ex hac vita, anno Domini 1128. cùm nonnulla suæ sanctitatis & doctrinæ monumenta reliquisset.

[h] Gulielmi abb.] Habentur eius acta fideliter cōscripta ab eius discipulo, quæ recitat Sur. tom. 2. Obiit diem anno Domini millesimo ducentesimosecundo, suę verò ætatis anno nonagesimooctauo. Honorius Papa tertius, cùm de eius vita mandasset diligenter inquiri: certior redditus à Gregorio Rom. ciue nobilis familiæ Crescentianæ, tunc S. Theodori Diacono Cardinale, legatum à latere

agente

agente in Dania, Suetia atque Boëmia, retulit inter Sanctos. Exſtant in ipſius regiſtro de eiuſdem Sancti canonizatione literæ Apoſtolicæ datæ xij. Febr. anno octauo ſui Pontificatus, Domini verò 1224.

Claruit eiuſdem nominis miræque ſanctitatis Gulielmus, ſiue Willelmus epiſcopus in Dania, tempore Suenonis Daniæ regis, de quo plura ſcribit Saxo Grammat. hiſt. Daniæ lib. 11.

xxij. F **Septimo idus Aprilis. Luna.** 7

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

t u A B C D E f F G H M N P

26 27 28 29 1 2 3 4 3 4 5 6 7 8

IN Africa natalis ſanctorum martyrum Epiphanij [a] epiſcopi, Donati, Rufini, & aliorum tredecim. Synope in Ponto ſanctorum ducentorum [b] Martyrum. In Cilicia ſancti Calliopij [c] martyris, qui ſub Maximo præfecto poſt alia tormenta verſo in terram capite [d] cruci affixus, nobili corona martyrij decoratus eſt. Nicomediæ ſancti Cyriaci [e], & aliorum decem martyrum. Alexandriæ ſancti Peleuſij [f] presbyteri & martyris. Romæ ſancti Hegeſippi [g], qui vicinus Apoſtolorum tẽporibus Romam venit ad Anicetum Pontificem, ibique manſit vſque ad Eleutherium, & Eccleſiaſticorum actuum à paſſione Domini vſque ad ſuam ætatem ſermone ſimplici texuit hiſtoriam: vt quorum vitam ſectabatur, dicendi quoque exprimeret charactere. Veronæ ſancti Saturnini [h] epiſcopi & confeſſoris. In Syria ſancti Aphraatis [i] anachoretæ, qui Valentis tempore Catholicam fidem virtute miraculorum aduerſus Arianos defendit.

APRILIS 7.

[a] EPIPHANII & ſoc.] De eo Vſuardus hac die: cuius autem hic fuerit ciuitatis epiſcopus, vel quando ſit paſſus, nuſquam potui inuenire.

[b] Ducentorum martyr.] Græci etiam de his hac die in Menologio agunt.

[c] Calliopij.] De quo item Græci. porrò eius acta deſcripſit Metaphraſtes, quę recitat Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2.

[d] Verſo capite cruci affixus.] Non tantum corypheus Apoſtolorũ Petrus eo modo crucifixus eſt, ſed & complures Chriſtianorũ maioris ignominiæ cauſa, & inter alios illi, quorum Euſebius meminit li. 8. c. 8. in fin. non enim vno eodẽq; modo omnes cruci addicti crucifigebantur; ſed diuerſo, vt culpa delinquentis poſcebat, vel ſeueritas iudicis imperabat. de his Seneca his verbis: Video, inquit, iſthic cruces non vnius quidem generis, ſed aliter ab alijs fabricatas. ſunt qui capite in terram verſo ſuſpendant, alij per obſcœna ſtipitem agunt; alij brachia patibulo explicuerunt, &c. hæc Seneca in libro de cõſolat. ad Marciam. Quòd autem ait: Alij per obſcœna ſtipitem agunt; quodnã genus crucis eiuſmodi fuerit, idem Seneca declarat lib. 17. epiſt. 102. crucem enim eam acutam appellat, dum inuehitur in Mecœnatẽ voluptuoſum. Apud antiquos crux, patibulum, & furca erat idem ferè ſupplicium: ſicut enim cruci, ita furcę affigebantur, vt habes ex Calliſtrato l. capitalibus. §. famoſos. ff. de pœnis. famoſos enim latrones furcæ affigendos eſſe, reſpondit Iureconſultus: patibulũ crucem eſſe, docet Nonius; furcam etiam dictam eſſe patibulum, habet Iſid. libro 5. orig. ſcriptores gentiles etiam, vt Liu. lib. 2. Lactan. lib. 2. c. 8. conſentiunt & ſacræ litteræ, Geneſ. 40. Deuteron. 21. Ioſue 8. Heſter. 5. 6. 7. Erat & nota quædam infamiæ, ipſam furcam ferre, nec vltimum ſupplicium conſummabatur per eam. vt Suet. in Nerone, c. 49. his verbis: A Senatu iudicatum, & quæri, vt puniatur more maiorũ. Interrogauit quale eſſet id genus pœnę:

pœnæ: & cùm comperiſſet, nudi hominis ceruicem inſeri furcæ, corpus virgis ad necem cædi, & (vt legit Eutropius) è ſaxo præcipitari, &c. Cùm enim ſerui etiam quid grauius deliquiſſent, furca eorum collo apponebatur, ſicque verberatim perviciniam ducebantur. Plaut. in Menœc. Cæſum virgis ſub furca ſcio. Cicer. lib. 1. de diuinat. ſic: Seruus per Circum, cùm virgis cæderetur, furcam ferens, ductus eſt. Plutar. etiã in Coriolan. & problem. c. 70. Inde dicti furciferi. Valer. Maxim. lib. 1. cap. 7. 4. Habes aliqua de his notata per Alciat. lib. 9. parerg. c. 24. Cæl. Rodig. antiq. lib. 10. c. 8. & nuper à Couar. lib. 4. var. reſol. Infame fuiſſe, ac humilibus tãtùm perſonis irrogari ſolitum ſupplicium crucis, conſentiunt omnes ex l. aut damnum. §. ſed enim. ff. de pœn. Itemque ſummum omnium ſuppliciũ fuiſſe crucẽ, habes ex Paul. I. C. li. 5. ſentent. tit. 21. cùm ait: Summo ſupplicio, id eſt, cruce afficiuntur, &c. Hoc eſt quod exaggerat de Domino noſtro Ieſu Chriſto Paulus Apoſtolus ſcribens ad Philippenſ. 2. dicens: Factus pro nobis obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Si quando autem accidiſſet, vt eminentioris ſtatus perſona crucis ſupplicio necandus eſſet; id illi præ cæteris conſecuti eſſe reperiuntur, vt altiorem crucem nanciſcerentur. Sũt de his complura exempla, vt ex diuinis ſcripturis Eſther. c. 6. & 7. de patibulo Aman. Iuſtinus hiſt. lib. 18. de cruce Cartali, Suetonius in Galba c. 9. de ciuis Romani cruce; itemque ad crucem Polycratis tyranni delectum fuiſſe altiſſimum omnium montium, recitat Valer. Max. lib. 6. cap. 9. exter. 5. Eadem puto ratione Auguſtum Imp. mandaſſe ſuffigi malo nauis Erotem, ſuum in Ægypto procuratorem, de quo Plutarch. in Apophteg. Errant qui putant crucis ſupplicium ſublatum fuiſſe à Conſtantino Magno Imp. ſtatim poſt debellatũ Maxentium: quandoquidem nec poſt biennium ſublatum noſcitur: extat etenim lex eius lata Voluſiano & Aniano conſſ. qua reum maieſtatis patibulo affigendum ſanciuit, l. 1. lib. 9. tit. 5. ad leg. Iuliam maieſt. Cod. Theod. Sed de his fuſiùs diximus in Annalib. eccleſiaſt. Quod autem pertinet ad crucifixorum corpora, nec illud ſilentio prætereundum; quòd etſi Iudæi lege præciperentur eadem die corpora in patibulo ſuffixa deponere, Deuter. cap. 21. Gentiles autem vſque ad putrefactionem eadem in cruce pendere ſinebant: vnde Theodorus ille Cyrenęus hæc ad Lyſimachum regem: Mea quidẽ nihil intereſt humi ne, an ſublimè putreſcam. Valer. Max. lib. 6. c. 3. exter. 3. & lib. 6. c. 9. exter. 5. Porrò Chriſtianos conſueuiſſe redimere corpora ſanctorum martyrum ad ſepeliendum ea, acta diuerſorum martyrum ſæpe teſtantur.

[e] Cyriaci ac ſoc.] Agit de his item hac die Beda, conſentiuntque vet. manuſcript.

[f] Peluſij presbyt.] De eo item Beda, Vſuard. & alij recentiores.

[g] Hegeſippi.] Beda, Vſuard. Ado, ac cæteri Latinorum de eo hac die. Scribit res geſtas ipſius Euſeb. hiſt. lib. 4. c. 8. & 21. S. Hieronym. de ſcrip. eccleſ. Niceph. lib. 2. c. 28. & lib. 4. c. 7. Recitat Euſebius nonnulla fragmenta ſcriptorum eius, quæ maximo cum detrimento veritatis hiſtoricæ primorum illorum temporum periêre.

[h] Saturnini epiſc. De eo tabulæ eccleſiæ Veronenſis, & commentarius cuius ſuprà meminimus R. D. Auguſt. Valerij eiuſdẽ ciuit. epiſc. Cardinal.

[i] Aphraatis.] Græci item, inter quos Theodoretus pluribus de ipſo agit hiſt. lib. 4. c. 24. ex quo & Niceph. hiſt. lib. 11. c. 25. Quantum autem hic Catholicæ fidei fuerit adiumento, cùm furor Arianorum magis magiſque inualeſceret, idem Theodoretus teſtatur pluribus.

8 **Sexto idus Aprilis. Luna.** G xxj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

t u A B C D E f F G H M N P

27 28 29 1 2 3 4 5 4 5 6 7 8 9

ALEXANDRIÆ ſancti Aedeſij [a] martyris, fratris beati Apphiani, qui cùm impium iudicem, quòd Deo dicatas virgines lenonibus traderet, palam argueret, à militibus tentus, ſæuiſſimiſque affectus ſupplicijs, in mare demerſus eſt pro Chriſto Domino. In Africa ſanctorum martyrum Ianuarij [b], Maximæ, & Macariæ. Carthagine ſanctæ Conceſſæ [c] martyris. Eodẽ die commemoratio ſanctorum Herodionis [d], Aſyncriti, & Phlegontis, de quibus ſcribit beatus Paulus Apoſtolus in epiſtola ad Romanos. Apud Corinthum beati Dionyſij [e] epiſcopi, qui eruditione &

gratia

gratia quam habuit in verbo Dei, non solùm suę ciuitatis & prouinciæ populos, sed & aliarum prouinciarum & vrbium episcopos epistolis erudiuit; Romanosq́. Pontifices adeò coluit, vt eorum epistolas publicè legere in Ecclesia diebus Dominicis consueuerit. Claruit autem temporibus Marci Antonini Veri, & Lucij Aurelij Cōmodi. Turonis sancti Perpetui [f] episcopi, admirandæ sanctitatis viri. Ferentini sancti Redempti [g] episcopi, cuius meminit beatus Gregorius Papa. Apud Comum sancti Amantij [h] episcopi & confessoris.

APRILIS 8.

[a] AEDESII.] De eo item Græci. Porrò eius egregium certamen pro Christiana fide exantlatum describit Euseb. hist. lib.8.cap.15. De Amphiano eius germano superiùs quarto nonas Aprilis.

[b] Ianuarij & soc.] Beda agit de his hac itē die, cui etiam assentiuntur manuscrip.

[c] Concessæ.] De qua etiam hac die Beda, quem & alij sunt secuti.

[d] Herodionis, & soc.] De his hac die Græci in Menologio. Sunt hi, quorū meminit sanctus Paulus in epist. ad Rom.c.16. De singulis Dorotheus in synopsi, vbi ait: Herodionem Patrarum præfectū episcopum, Rufum Thebarum, Asyncritum Hyrcaniæ, Phlegontem autem Maratoniæ. At verò Hippolytus libel. de 72. disc. de Herodione testatur, fuisse episcopum Tarsi.

[e] Dionysij episcopi Corinth.] Agit de eodē Vsuardus hac die: scribit de eo Euseb. in chron. & hist. lib.4.cap.22. Hieron. de script. & epist. 84. ad Magnum. De Clementis epistola ad Corinthios scripta testatur Euseb. sua memoria in plurimis ecclesijs legi solitam, hist. lib.3.c.12. Id ipsum nō de vna tantùm, sed cæteris Encyclicis eiusdem Clementis affirmat S. Epiphan. in Panar. hæres. 30. cōtra Ebionæos. Quod autem spectat ad epistolas Romanorum Pontificum, Gelasius in Rom. Conc. hæc est locutus: Decretales epistolas, quas beatissimi Papæ diuersis tēporibus ab Vrbe Romana pro diuersorum Patrum consolatione dederunt, venerabiliter recipiendas. Habentur eadem etiam distinct.15.cap. Sancta Romana.

[f] Perpetui episc.] De eo item Beda hac die, Vsuardus, Ado, ac recentiores. Plura de eo scribit Greg. Turon. hist. lib.2.c.14. lib.10.c.31. & libro 1. mirac. sancti Martini, sextumq́ue hunc numerat illius sedis episcopum. Extat Sidonij Apollin. ad hunc epistola 9 libro 7. Laudat eundem scribens ad Lucentium epist.18. li.4. vbi meminit de basilica ab eo constructa, de qua etiam Greg. Turon. libro 10. in fine. Interfuit S. Perpetuus primo Conc. Turon. celebrato sub consulatu Seueriani, anno Domini 487. seditque, vt idem Greg. scribit, annis 30. Agit de eodem Sigeb. in chron. anno 473.

[g] Redempti episc.] De eo S. Gregorius lib.3. dialog. c.38. Claruit temporibus Iustiniani atque Iustini iunioris Impp. Præuidit cladem Longobardorum, quæ mox secuta est anno à Christo Domino 568. indict.1. vt in hist. miscel. lib. 16. in fine, Paul. diaconus, & alij.

[h] Amantij episc.] Præcessit hic S. Abundium eius ciuitatis episcopum; successit autem S. Felici, qui vixit temporibus sancti Ambrosij, cuius ad eum extat epistola. Meminit de Amantio episcopo Mombrit. in vita S. Abundij.

xx. A Quinto idus April. Luna. 9

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 1 2 3 4 5 6 5 6 7 8 9 10

ANTIOCHIÆ sancti Prochori [a], qui fuit vnus de septem primis diaconis, & fide ac miraculis clarus martyrio coronatus est. Romæ natalis sanctorum martyrum Demetrij [b], Concessi, Hilarij, & sociorum. Sirmij passio sanctarum septē virginum [c] & martyrū, quæ dato simul pretio sanguinis, vitam

vitam mercatæ sunt æternam. Cæsareæ in Cappadocia sancti Eupsychij [d] martyris, qui ob euersum Fortunæ fanum sub Iuliano Apostata martyrium consummauit. In Africa sanctorum martyrum Massylitanorum [e], in quorum die natali sanctus Augustinus tractatum habuit. Amidæ in Mesopotamia sancti Acatij [f] episcopi, qui pro redimendis captiuis, etiam ecclesiæ vasa conflauit ac vendidit. Rhotomagi sancti Hugonis [g] episcopi & confessoris. In ciuitate Diensi sancti Marcelli [h] episcopi, miraculis clari. In Iudæa sanctæ Mariæ Cleophæ [i], sororis sanctissimæ Dei genitricis Mariæ. Romæ Translatio [k] corporis sanctæ Monicæ matris beati Augustini episcopi, quod ex Ostijs Tiberinis Martino quinto summo Pontifice [l] in Vrbem delatum, in ecclesia eiusdem beati Augustini honorificè reconditum fuit.

APRILIS 9.

[a] PROCHORI.] De quo Act. Apost.c.6. Agit de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado & alij. Metaphrastes eiusdem meminit in serm. in Natali Apost. die 29 Iunij. Dorotheus in synopsi, qui eum primum Nicomediæ episcopum fuisse testatur: id etiam Petrus in catal. lib.4.c.39. Legi idipsum apud Hippolyt. mart. in libello de 72. discip. qui habetur Græcè scriptus in biblioth. Card. Syrleti.

[b] Demetrij & soc.] Restituti sunt ijdem ex prædicto vet. manuscript. S. Cyriaci.

[c] Septem virgin.] De quibus hac item die Beda, Vsuard. Ado, & alij, cōsentiuntq́; vet. manuscrip.

[d] Eupsychij.] Græci etiam de eo hac die in Menologio. De delubro Fortunæ euerso, cuius hîc habetur mentio, scribit Gregorius Nazianz. orat. in funere patris, & orat. prima in Iulianum; quem irridens ob dirutum templum illud, eleganter Fortunam infortunatam appellat. Scribit de Eupsychio Sozom. hist. li.5.c. 10. narratq́ue eius martyrium, itemq́ue Niceph. lib.10.c.10. Quòd autem hunc dicunt ea de causa martyrium passum esse, quòd Fortunæ templum celeberrimum Cæsareæ Cappadociæ euertendum curauit temporibus Iuliani Apostatæ; sanè aliquis existimare posset, hunc eam ob causam martyris nomine non fuisse decorandum, propterea quòd repugnare videatur canon 60. Concilij Eliberini, quo cautum reperitur, vt si quis idcirco occidatur à Gentilibus, quòd idolum fregerit, nō habeatur inter martyres. Quod tamen ita intelligendum est, cùm quis sponte, citra Christianam mansuetudinem, ex nullo legis præscripto, sed furore quodā percitus insilierit in idolum. At verò Eupsychium constat id perpetrasse auctoritate legum Constantini Magni, atque Cōstantij Impp. Christianorum, quibus Iuliani Apostatæ tyrannis aduersabatur: illorum enim iteratis sanctionibus templa clausa, idola prostrata, illorumq́ue sacra prorsus fuerant antiquata: quæ omnia Iuliani impietas restituere conabatur. Est & de his etiam S. Augustini doctrina in epistola 50. ad Bonifacium comitem, qua significat, à martyris titulo illum non esse excludendum, qui ex rescripto Imp. Christiani idola frangens, occisus sit. Quòd si iustè quis id facit cùm princeps iubet, & meretur laudem: multo magis licebit cùm Deus iubet, & priuato quodam diuini spiritus instinctu quis ad id faciendum impellitur, vt multos fecisse constat. Alia multa essent in eandem sententiam dicenda, quæ præterimus. Meminit Gregorius Nazianzenus de ecclesia sancti Eupsychij martyris, in eaq́ue episcoporum Synodum factam scribit: epistola 26. quæ est 32. apud Basilium. Fuit insuper alius eiusdē nominis Eupsychius martyr in eadem prouincia Cappadociæ, quem passum Græci tradunt temporibus Hadriani Imp. de quo ijdem agunt in Menologio septimo idus Septembris. Itemq́ue alius Eupsychius episcopus Tianensis in Cappadocia, qui interfuit Concilio Nicæno; quem & S. Athanasius in oratione prima contra Arianos adnumerat inter præcipuos Catholicæ fidei defensores.

[e] Martyrum Massylitanorum.] Exstat de his martyribus tractatus sancti Augustini 42. de diuersis, cuius etiam Possidius meminit in indiculo.

[f] Acatij episc.] Græci itidem. At verò eius res gestæ scriptæ sunt à Socrate lib.7.c.21. Ex eo Cassiod. trip. lib.11.c.16. & Niceph. lib.14.c.22. Claruit temporibus Theodosij iunioris, hostibus etiā ob egregiam virtutum præstantiam venerandus.

[g] Hugonis episcopi.] De quo etiam Molanus in additione ad Vsuardum, his verbis: In Gallijs ciuitate Rhotomagensi, beati Hugonis pręfatæ vrbis Archiepiscopi & confessoris; cuius corpus magna reuerentia asseruatur, & fulget in præpositura S. Vedasti, Haspris dicta, in Diœcesi Cameracensi. Hęc Molanus. In tabulis episcoporum Rhotomag. quas descripsit Demochares, ponitur vigesimusquintus eius sedis episcopus. Claruit circa

annum Domini ſeptingenteſimum vigeſimum.

[h] Marcelli epiſcopi.] Scribit de eo Gregor. Turon.lib.de glor.confeſ.c.70.

[i] Mariæ Cleophæ.] De qua Ioannes Euangeliſta c.19.& in eum locum interpretes.

[k] Tranſlatio S. Monicæ.] Facta eſt ſub Martino Papa quinto,extatque diploma in regiſtro an. xiij.ſui Pontificatus. Legimus & ſermonem eiuſdẽ Pontificis ad Fratres Auguſtinianos,quo etiam hiſtoria texitur de eadem tum facta tranſlatione, inſuper & de miraculis, quæ tunc etiam contigerunt. eſt eius exordium: Gaudeo mihi quoque fratres religiogiſſimi, &c. Facta eſt hæc trãſlatio anno Domini 1430.

[l] Pontificẽ.] Duplex huius nominis penes antiquos interpretatio reperitur: altera Scęuolæ, Varronis altera. refert vtramque idem Varro de ling. Lat.lib.4. his verbis: Pontifices, vt Q. Scęuola Pont.Max dicebat,à poſſe,& facere. Pontifices, ego à ponte arbitror: nam ab ijs Sublicius factus eſt primùm.hæc Varro. Cùm plures autem inhæreant Varronis ſententiæ: ego autem Scęuolæ magis aſſentior. Nam antequam Sublicius pons intexeretur ab Anco Martio, vt Liuius & alij tradũt, iam à Numa Pompilio Pontifices quatuor,ac Pontifex Maximus creati fuerant; atque adeò prius eſt nomen Pontificis, quam pons Sublicius. Quod autem ad Scęuolæ interpretationem pertinet; ea quidem verba, Poſſe facere, duobus modis poſſunt accipi; primo namque, vt idem ſit facere quod ſacrificare: eo enim ſenſu hæc vox ab antiquis vſurpata ſæpiùs reperitur: vt Varro lib.5.de ling.Latin. cùm ait: Agnam Ioui facit. & illud Plauti Aul. 18. Faciam tibi fideliam. Cicer. pro Murena: Nolite à ſacris patriæ Iunonis ſoſpitæ, cui omnes conſules facere neceſſe eſt, domeſticum & ſuum conſulem potiſſimum auellere. Cenſori. in die nat. c.1. Quid cauſæ ſit, vt merum fundendum Genio, non hoſtia faciendum putauerit. & Virg. Buc. ecgl.3. Cùm faciam vitula, pro frugibus ipſa venito. At non tantùm penes Ethnicos ac profanos auctores frequẽs eſt, eam vocem tali ſignificatione poſitam reperiri, ſed etiam in diuinis ſcripturis: vt Regum 3.cap.18. Ego faciam bouem alterum, & imponam ſuper ligna,&c & paulo inferius ſic: Eligite vobis bouem vnum, & facite primi. rurſumque in nouo teſtamento Luc.22. Hoc facite in meam commemorationem. eadem Paul. 1. ad Corinth. c.11. Sacrificiũ ſanctiſſimæ Euchariſtiæ per eadem verba eſſe mãdatum, communis conſenſio patrum confirmat. Rurſus autem eadem Scęuolæ verba, A poſſe facere, ius quoddam & facultatem quandam ampliſſimam faciendi ſignificant. qualis autem quantáve eſſet in Pontificibus auctoritas etiam ſupra conſules, pluribus explicat Cic. lib.2. de nat. Deorum, & lib.2. de leg. Eodem quoque ſenſu Pontificium dictum eſt ius ac facultas quædam aliquid agendi: hanc etenim propriam eſſe eius vocis ſignificationem, compluribus antiquarum ſcriptionum monumentis, facilè demonſtratur: vt l.1. de bonis maternis, Cod. Theod. vbi hæc leguntur verba: Sint in parentum poteſtate ac dominio, vt fruendi pontificium habeant, alienandi eis licentia denegetur. ſic & in l.1. C. quæ res export. non deb. ſecundùm antiquam lectionem legit Cælius Rodig. lib.6.c.6. Ad Barbaricum transferendi vini, olei, & liquaminis nullum quiſquam habeat pontificium. Arnob. in Pſal.68. Hi, inquit, accipiunt pontificium iudicandi & corripiendi. Gelaſius Papa ad epiſcopos Dardaniæ: Satis, inquit, conſtat, Acatium nullum habuiſſe pontificium, ſententiam ſedis Apoſtolicæ ſine eius notione ſoluendi. Cõplura alia loca, cùm ex epiſtolis Symmachi, tum etiam ex alijs, diuerſiſque Impp. reſcriptis colligit Iuretus in not. ad epiſt. Symmach. 27. li.7. Eadem etiam ſignificatione Dei eccleſia in precibus illis recitari ſolitis in ſolemnitate Cathedræ ſancti Petri vtitur illis verbis: Deus qui beato Petro Apoſtolo tuo collatis clauibus regni cæleſtis animas ligandi atque ſoluẽdi pontificium tradidiſti, &c. Congruit his omnibus ergo, vt Pontifex à Poſſe facere, & Pontificiũ ab agendi facultate ius ipſum ſit appellatum. Tranſijt cum proprietate ſui ſenſus vtrumque nomen in vſum Chriſtianæ religionis; vt epiſcopi ſint dicti Pontifices, iuſque ipſum diuinitus conceſſum, Põtificium appelletur. Fuit olim vetus ille vſus in eccleſia, vt Epiſcopi omnes non tantum Pontifices, ſed & ſummi Pontifices dicerentur, eo quòd Epiſcopatus ſummum Sacerdotium appellaretur: vnde Ambroſius ad Felicem Epiſcopum Comenſ. lib.8. ep.60. edit. Rom. Suſcepiſti, inquit, gubernacula Summi Sacerdotij, &c. vnde & Epiſcopi appellati inueniuntur (vt diximus) ſummi Pontifices. Suppetunt de his quamplurima exempla, quorum pauca referimus. Habes in epiſtola Zoſimi Papæ ad Heſychium epiſcopum Salonitanum de clerico qui gradatim per ſingulos ordines eccleſiaſticos meruerit, hæc verba: Iure inde ſummi Pontificis locum ſperare debebit. Gelaſius in epiſtola ad epiſcopos Lucaniæ c.8. Nec ſibi, inquit, meminerit vlla ratione concedi, ſine ſummo Pontifice ſubdiaconum vel acolytum ius habere faciẽdi, &c. per ſummum Pontificem epiſcopum quemlibet intelligens. Sidonius Apollinaris item libro 5. epiſt. 14. lib.6. epiſt. 10. lib.9. epiſt. 15 & Gaudẽtius Brixianus ſerm. de ſui ordinatione. Habent hæc etiam ſynodica teſtimonia: vt in Concil. 1. Aurelian. c.3. his verbis: Cùm auctore Deo in Aurelianenſi vrbe fuiſſet Concilium ſummorum Antiſtitum cõgregatum, &c. Concil. Agathen. c.6. ſic: Pontifices verò, quibus in ſummo ſacerdotio conſtitutis, &c. & can.35. Si Metropolitanus epiſcopus ad comprouinciales epiſcopos epiſtolas direxerit, in quibus eos, aut ad ordinationem ſummi Pontificis, aut ad ſynodum inuitet, &c. In præfatione Concilij Toletani ſexti, ſic: Conuenientibus nobis Hiſpaniarũ, Galliciæque Pontificibus ſummis, &c. In hoc ſenſu ſunt & illa verba Hieronymi ad Aſellã epiſt. 99. Omnium penè iudicio dignus ſummo ſacerdotio decernebar, &c. Quę quidem verba, qui antiquum illum loquendi vſum minus callent, ad Pontificatum Romanæ eccleſiæ referunt. Cur autem Epiſcopi dicantur ſummi ſacerdotes, habes ex Auguſtino in quæſt. 10. ex vtroque mixt. Quid, inquit, eſt Epiſcopus, niſi primus presbyter, hoc eſt, ſummus ſacerdos? denique non aliter quàm compreſbyteros hic vocat & conſacerdotes ſuos. hæc Aug. Poſterior autem laudabilior, & magis propria obtinuit

loquendi conſuetudo, vt ſummus vel maximus is Pontifex diceretur, qui cæteris præeſt epiſcopis, & vniuerſalis Eccleſiæ moderatur habenas. hic eſt Chriſti præcipuus Vicarius, & ſucceſſor Petri, Romanus epiſcopus, vt qui non tantùm Vrbi, ſed & Orbi præeſt: de cuius ſede hæc S. Proſper libro de ingrat.

Sedes Roma Petri, quæ paſtoralis honoris
Facta caput mundo, quicquid non poſsidet armis,
Religione tenet, &c.

10 **Quarto idus Aprilis. Luna.** B xix.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
t u A B C D E f F G H M N P
29 1 2 3 4 5 6 7 6 7 8 9 10 11

EZECHIELIS[a] prophetæ, qui à iudice populi Iſrael, quòd eum de cultu idolorum argueret, apud Babyloniam interfectus, in ſepulchro Sem & Arphaxad Abrahæ progenitorum ſepultus eſt: ad quod orationis cauſa multi confluere conſueuerunt. Romæ natalis plurimorum[b] ſanctorum Martyrum, quos ſanctus Alexander Papa cùm detineretur in carcere, baptizauit. Hos autem omnes Aurelianus præfectus naui vetuſtæ impoſitos, in altum mare deduci, & illic ligatis ad colla lapidibus mergi præcepit. Alexandriæ ſanctorum martyrum Apollonij[c] presbyteri, & aliorũ quinque, qui in perſecutione Maximini in mare demerſi ſunt. In Africa ſanctorum martyrum Terentij[d], Africani, Pompeij, & ſociorum, qui ſub Decio Imperatore & Fortuniano præfecto virgis cæſi, equuleis torti, alijſque ſupplicijs cruciati, demum capitis obtruncatione martyrium compleuerunt. Eodem die ſancti Macarij[e] epiſcopi Antiocheni, virtutibus & miraculis clari.

APRILIS 10.

EZECHIELIS prophetæ.] Agunt Beda, ac cæteri Latinorum de eodem hac die: Græci autem xij. Kal. Auguſti in Menolog. Vltra ea quæ in diuinis ſcripturis de eo teſtata habentur, ſcribunt Ioſephus Antiq. lib.4. c.8. Epiphan. de prophet. vit. & interit. c.9. Iſidor. de vit. & obit. ſanct. c.39. Dorotheus in ſynopſi c.16. De tempore autẽ eius prophetię agit S. Hieron. in Ezech. c.1. & c.14. De frequenti cœtu populi concurrentis ad ſepulchrum eius, hæc ſanctus Epiphanius vbi ſuprà: Multi ad monumentum eius confluunt ad precationem & obſequiũ; ſanè quando tanta eò frequentia vnà ad monumentum eius conueniunt, formidant Chaldæi ac metuunt, ne illum auferant; quapropter egredientes comitantur & deducunt. Hæc Epiphanius.

[b] Plurimorum ſanct. Mart.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij; omneſque ex actis ſancti Alexandri Papæ, quæ extãt ex antiquis monumentis apud Sur. tomo 3. die 3. Maij. Habemus eadem manuſcripta.

[c] Apollonij & ſoc.] Vſuardus de his item hac die, Petrus in catal. lib.4. c.44. Habẽtur horum res geſtæ in Vit. Patr. part.1. c.19.

[d] Terentij & ſoc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio; quorum acta recitat Metaphraſtes, ex quo Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 2. Scribit Theodor. lector in collectaneis lib.2. horum ſanctorum martyrum reliquias tranſlatas eſſe Conſtantinopolim x. Kalen. Octobr. Theodoſio minore Imperante.

[e] Macarij epiſc.] Exſtant eius acta relata à Sur. in tom.2. Migrauit è vita anno Domini duodecimo ſupra milleſimum.

xviij. C **Tertio idus Aprilis. Luna.** 11

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
26	27	28	29	1	2	3	4	3	4	5	6	7	8			

ROMÆ ſancti Leonis[a] Papæ & confeſſoris, qui virtutum excellens meritis, dictus eſt Magnus. Eius temporibus celebrata fuit ſancta Synodus Chalcedonenſis, in qua ipſe per legatos Eutychem damnauit; cuius etiam Synodi decreta auctoritate ſua cõfirmauit: cumq. multa ſanxiſſet, & luculenter ſcripſiſſet, de ſancta Dei Eccleſia & vniuerſo grege Dominico paſtor bonus optimè meritus, in pace quieuit. Pergami in Aſia ſancti Antipæ[b] teſtis fidelis, cuius meminit ſanctus Ioãnes in Apocalypſi. Is ſub Domitiano Imperatore in bouem æneum[c] candentem coniectus, martyrium conſummauit. Salonæ in Dalmatia ſanctorum martyrum Domnionis[d] epiſcopi, cum militibus octo. In Cracouia natalis ſancti Staniſlai[e] epiſcopi & martyris, qui à Boleſlao impio rege necatus eſt. Gortinæ in Creta ſancti Philippi[f] epiſcopi, vita & doctrina clariſſimi, qui temporibus Marci Antonini Veri, & Lucij Aurelij Commodi eccleſiam ſibi creditam regens, à furore gentilium, & hæreticorum inſidijs eandem tutatus eſt. Nicomediæ ſancti Euſtorgij[g] preſbyteri. Spoleti ſancti Iſaac[h] monachi & confeſſoris, cuius virtutes ſanctus Gregorius Papa commemorat. Apud Gazam Palæſtinæ ſancti Barſanuphij[i] anachoretæ, ſub Iuſtiniano Imperatore.

APRILIS 11.

[a] LEONIS Papæ.] De eodem hac die Beda, & alij nonnulli. Habetur eius vita in principio operum eius, ſed longè breuior, quàm tot tantaque præclara geſta ſpatio vnius & viginti annorum patrata expoſcere videantur; quæ ſingula, vt contigerunt per annos ſingulos, digeſſimus in Annal. eccleſ.

[b] Antipæ.] Teſtem fidelem hunc appellat S. Ioannes in Apocalyp. cap. 2. Agunt de eodem hac die Græci in Menolog. Acta autem eius edidit Metaphraſtes, quæ & refert Lipom. tomo 7. & Surius tomo 2.

[c] In bouem æneum candentem.] Decantata ore omnium antiquorum eſt hiſtoria de huius cruciamenti inuentione & vſu, de Perillo auctore, qui primus illud experiri coactus eſt à Phalaride tyranno Agrigentino; vnde illud Ouidij de arte amandi:

Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
Torruit: infelix imbuit auctor opus.

Gentiles autem ea furoris rabie inſiluerunt in Chriſtianos, vt vetera quæque ac antiquata genera tormentorum in illorum interitum excitarent. Non tantùm enim aduerſus Antipam teſtem fidelem, de quo agimus; ſed aduerſus Euſtachium Romanum nobiliſſimum ciuem ac ſocios id generis exercuit cruenta ſæuitia impiorum tormenta: ſed quid noſtri? in bouem candentem (inquiunt acta ipſorum) omnes ſimul alacri animo inſilierunt. plus etenim præſtitiſſe noſtri noſcuntur, quàm de ſuis potuit animo fingere, non autem polliceri, ipſa Gentilitas. Nam Cicero libro 2. Tuſcul. quæſt. cùm hæc ait de ſapiente: Talis in Phalaridis tauro ſi erit, dicet; quàm ſuaue hoc eſt, quàm hoc non curo: mox ſubdit:

Ego

Ego tantum non tribuo ſapienti contra dolorem, ſi fortis in perferendo, officij ſatis eſt: vt lætetur, nõ poſtulo. Hæc ille. Porrò Antipas noſter gratias immenſas Deo agens, Euſtachius cum ſuis exultans, candentem ingreſſus eſt taurum, & Pelagia virgo Tarſenſis illic cecinit hymnum Deo.

[d] Domnionis epiſc. & ſoc.] De his etiam Vſuardus hac die; conſentiuntque vet. manuſcrip. Sociorum nomina hæc ſunt: Paulinianus, Telius, Aſterius, Anaſtaſius, Maurus, Septimius, Antiochianus, & Caianus. quorum corpora Ioannes Papa quartus Dalmata tranſlata è Dalmatia, prope baptiſterium Conſtantini recondidit in oratorio à ſe decentiſſimè exornato. Aſſeruatur illic etiã corpus ſancti Venantij. Hæc eiuſdem eccleſiæ Lateranenſis vetera monumenta teſtantur.

[e] Staniſlai epiſcopi.] Hic eſt dies natalis eius, quando corona martyrij redimitus cælum cõſcendit. Eſt & celebris ea dies qua ſacrum eius corpus inuentum eſt, octauo idus Maij. Itẽ quando tranſlatum fuit quinto kal. Octobris ſolenniori celebratur officio. Scripſit ſanctiſſimi viri res præclariſſimè geſtas Ioannes Longinus canonicus Cracouienſis, quæ Surius retulit in tom. 2. additditq; fragmenta quædam deſumpta ab Alberto Crant. Plura de eodem in vet. chron. Polon. & quæ nuper egregiè conſcripſit Mart. Chrom. libro quarto. Paſſus eſt anno ſeptimo Gregorij ſeptimi Romani Pontificis, à quo rex impius eius interfector regno, ſolenni ritu, priuatus eſt, regnumque ipſum ſacris eſt interdictum. Accepimus alia nonnulla de eodem ſancto ex veteribus monumentis eccleſiæ Polonorum nobis in Vrbe commodata à R. D. Staniſlao Reſchio S. R. E. Protonotario, optimi illius ac doctiſſimi Staniſlai Cardinalis alumno, quem ob morum egregiam integritatem & inſignem eruditionem plurimi facio.

[f] Philippi epiſcopi.] De eo item Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Agit de eodem Euſebius hiſt. lib. 4. c. 24. Hieronymus de ſcript. eccleſiaſt. & alij, qui ex eiſdem acceperunt.

[g] Euſtorgij presb.] Vſuardus item de eo hac die, & alij recentiores.

[h] Iſaac monach.] De quo ſcribit S. Gregorius lib. 3 dialog. c. 14. Viget adhuc Spoleti: vbi claruit ſanctitate, eius illuſtris memoria.

[i] Barſanuphij.] Agit de eo Euag. hiſt. libro 4. cap. 32. & Niceph. hiſt. lib. 17. c. 22. Floruit temporibus Iuſtiniani Imperatoris.

12 **Pridie Idus Aprilis. Luna.** D xvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13			

VERONÆ paſſio ſancti Zenonis[a] epiſcopi, qui inter procellas perſecutionis eam eccleſiam mira conſtantia gubernauit, & Gallieni tempore martyrio coronatus eſt. In Cappadocia ſancti Sabæ[b] Gothi, qui ſub Valente Imperatore, cùm Athanaricus Gothorum rex Chriſtianos inſequeretur, poſt dira tormenta in flumen proiectus eſt: quo etiam tempore (vt ſanctus Auguſtinus ſcribit) quàplurimi ex Gothis orthodoxis martyrij corona ſunt inſigniti. Bracari in Luſitania ſancti Victoris[c] martyris, qui adhuc catechumenus, cùm idolum adorare noluiſſet, & Chriſtum Ieſum magna conſtantia confeſſus fuiſſet, poſt multa tormenta capite abſciſſo meruit proprio ſanguine baptizari. Firmi in Piceno ſanctæ Viſſiæ[d] virginis & martyris. Romæ via Aurelia natalis ſancti Iulij[e] Papæ, qui aduerſus Arianos pro fide Catholica plurimùm laborauit, ac multis præclarè geſtis, ſanctitate celebris quieuit in pace. Apud Vapingum oppidum ſancti Conſtantini[f] epiſcopi & confeſſoris. Papiæ ſancti Damiani[g] epiſcopi.

ZENONIS episcopi.] De eo item hac die Beda, Vsuardus, & alij recentiores. S. Gregorius Papa, dum agit de insigni illo miraculo inundantis Athesis in eius ecclesia edito, martyrem atque Pōtificem eundem appellat lib. 3. dialog. c. 19. Paulus diaconus etiam de gestis Longobardorum libro 3. cap. 1. appellat eundem Zenonem martyrem. Audiui aliquando nonnullos dubitare, an fuerint duo Zenones, vel vnus tantùm. Hanc controuersiam, mea sententia, dirimit epistola sancti Ambrosij episcopi Mediolanen. ad Syagrium episcopum Veronensem: est 46. libro 6. edit. Rom. in qua habetur mentio de alio Zenone, cuius iudicio probata fuit ac Deo dicata Indicia virgo, de qua illic agitur: eiusdemque Zenonis suspicari quis fortasse posset esse sermones illos qui nomine Zenonis martyris editi sunt; quod quidem ex eo quoque probabilius efficitur, quòd ille auctor libro 3. sermone 5. de Natiuitate Christi egregiè sugillat hæresim Arij, cùm agit de hæreticis illis, qui dicerent Dei filium esse Deum, sed nō Patri coæternum, & tempus fuisse quando non fuit. Erant hæc enim Arij præcipua dogmata, quæ illis Zenonis iunioris temporibus, Auxentius Mediolani cùm esset, studuit roborare. Eiusmodi portentosas voces atque sententias nunquam antea auditas, quàm post Arij emergentem hæresim, nemo est qui nesciat, qui illorum temporum res gestas calleat. Nam etsi Cherinthus, Artemō, Ebion, Carpocras, ac Paulus Samosatenus Christum tantùm hominem, nec Deum Patri æqualem impiè dixerunt: nullus tamen, qualem Arius doctrinam docuit, vt pluribus disserit Athanas. in decret. contra Arian. & aliis locis. Sed vt ad Zenonem de quo agitur reuertamur; ipsum tantùm inter sanctos episcopos recenset ecclesia Veronensis: quæ & iuniorem Zenonem agnoscit, ac inter cęteros eius ecclesiæ episcopos numerat; obiisseq; temporibus sancti Ambrosij, qui sanctæ memoriæ Zenonem Syagrij episcopi prædecessorem appellat, optimè nouit. Ex quo autem (vt accepimus) non recepit Veronensis ecclesia duos Zenones, à priori nostra sententia haud inuiti recedimus: tametsi negandum non sit, nonnullos sermones inter opuscula S. Zenonis impressos, martyri qui sub Galieno coronatus est, conuenire non posse, in quibus arbitramur eos esse qui Arij hæresim confutant manifestè: quod, ni fallimur, multis rationibus & optimis coniecturis probari posset, si id notationis angustię paterentur. Et certè nouum non est in operibus vnius veteris scriptoris aliquid alterius admisceri, siue ex nominis similitudine, siue ex argumenti affinitate. Quod verò ad Zenonem martyrē spectat; errare certè illi nobis videntur, qui vnum asserētes Zenonem, eum Ambrosij tēporibus vixisse volūt; eaque potissimùm nisi ratione, quòd auctor in oratione de Pudicitia numeret ab Apostoli Pauli ad Corinthios primam scribentis epistolam tempore annos, vt ait, fermè quadringentos, & eo amplius. Certè si quis numeret annos quadringentos, ab anno Domini quinquagesimo septimo, quo illam esse à Paulo scriptam epistolam, in Annalib. demōstrauimus; oportuit auctorem eam scripsisse anno Domini quadringentesimo quinquagesimo septimo; post obitum verò Ambrosij, qui (vt habet Marcellinus in chronico) obiit anno Domini trecentesimo nonagesimo septimo, annis sexaginta. Quamobrem cùm illa numeri nota nec, vt volunt, Ambrosij temporibus aptari possit; mendosam esse, neminē puto iure posse negare. Sed his accedit, quod dum auctor in eodē sermone inuehitur vehementer in feminas quæ Gentilibus nubunt; dumque apertissimè monstrat idolorum templa tunc fuisse patentia, & victimas solitas immolari: aliud prorsus ab Ambrosij temporibus illud fuisse seculum, auctor apertè significat; cùm constet iam olim non tantùm à Constātino, vt ait Eusebius in vita ipsius libro 2. cap. 42. & 43. & à Constantio, vt Ammianus libro 19. & alij testantur, victimas fuisse vetitas, & templa iussa claudi; sed eo tempore nec Romanos obtinere potuisse vel aram vnam erigere victoriæ, vt pluribus ad Valentinianum scribit Ambrosius, & aduersus Symmachum disputat. Sic igitur cùm ex his quæ dicta sunt, nulla ratione ea lectio subsistere possit, annorum quadringentorum, nec minus trecētorum, superadditis illis quinquaginta septem qui præcedunt illius Pauli epistolæ scriptionem; iure meritoque in recentiori editione restitutus est numerus annorum ducentorū. Nam numerando ducentos annos & amplius (quod habet vetus lectio) ab anno Domini quinquagesimo septimo; quo, vt diximus, ea ad Corinthios epistola scripta est, ad Gallieni tēpora, qui imperare cœpit anno Domini ducentesimo sexagesimo primo, sub quo Zeno ponitur passus, deducitur numerus restitutus. Rursum verò dum in sermone secundo de auaritia auctor ait in nummis excudi solere nummos idololatriæ, eademque idola quę colerentur in templo; clarè demonstrat auctorem longè ante Christianorum Impp. tempora claruisse: nam à Constantino Magno iussum esse vt nummus Crucis signo imprimeretur, testatur Sozom. lib. 1. ca. 8. sed multo apertiùs numismata ipsius & successorū Augustorum, quæ exstant, id demonstrant. Adhuc insuper cùm auctor in sermone de Spirit. ædif. domus Dei, planè demonstret, eo tempore nullū templum, aut perrarum fuisse erectum, quod posset comparari cum ædibus idolorum; prorsus significat se ante Constantini tempora claruisse, cuius opera certum est, tam in Occidente, (præsertim verò Romæ) quàm in Oriente, vt Hierosolymis, Antiochiæ, & Constantinopoli, aliisque in locis augustissimas erectas esse basilicas. Multa his addēda essent: sed quoniam notationes tantùm scribimus, non apologias; his contentus lector esto. Plura autem eodem argumēto eruditè notata habes in præfatione operum S. Zenonis, quæ iussu & diligentia M. & R. Aug. Valerij Cardinalis ampliss. Episcopi Veronēsis nuper sunt edita: probamus quidem ea, vt multo studio egregiè curatum opus, licet in aliquibus, vt diximus in his quæ ad veritatem quorundam sermonum spectant, non æquè eidem assentiamur.

[b] Sabæ Gothi.] Agunt de eodem Græci decimoquarto Kal. Maij in Menologio. Exstant eius acta, quæ Metaphrastes ex antiquioribus exemplaribus descripsit: refert eadem Lipom. tom. 7. & Surius tomo 2. hac die: Meminit de ea persecutione S. Au-

S. Augustinus de ciuitate Dei libro 18. cap. 52. cuius locus hîc consultò citatur: ne videatur hic ex numero illorum esse, quos in Arianam hæresim lapsos tradunt historici. Passus est Saba, vt eius acta testantur, Modesto & Arintheo conss. qui est annus Domini, secundùm Fastos Onufrij, trecentesimus septuagesimus secundus.

[c] Victoris.] De eodem hac die agitur in breuiario Toletano sancti Isidori. Recenset hunc Vasæus in chron. Hispan. anno Domini 306. inter eos, qui passi sunt sub Diocletiano Imperatore. Eadem in Flor. sanct. Hisp.

[d] Vissiæ.] De qua etiam tabulæ Firmanæ ecclesiæ, quas Romam allatas vidimus.

[e] Iulij Papæ.] Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij; in quibus omnibus corrigenda sunt, quæ de exiliis ipsius habent: Nam tantùm abest, vt Iulius sedis suæ tempore exilia passus sit, vt ipse in tranquillissima pace agens, exturbatos ab Arianis, Constantij tempore, episcopos Romæ benignè acceperit, optimeque de illis meritus sit; vt inter alios S. Athanasium episcopum Alexandrinum, & Paulum episcopum Constantinopolitanum. Licet autem Oriens vniuersus Arianorum procellis eo tempore agitaretur; Occidentalis tamen Ecclesia summa fruebatur tranquillitate: nam Constans orthodoxus Imperator tunc regnabat in Occidente; cuius ope, agente eodem S. Iulio Papa, coacta est aduersus Arianos Synodus Sardicensis, ex qua extorres & exules Catholici episcopi postliminio ad propria redierunt. At hæc quidem, cùm ex Græcis historicis atque Latinis, tum etiam ex Athanasio in apologia secunda, & in epistola ad solitarios, probata quisque cognoscet.

[f] Constantini episc.] De eo etiam Vsuardus hac die. Hic interfuit Concilio Arausicano habito sub Cyro consule, anno Domini 441. Est mentio item de Constantino episcopo in Synodo Gallicana celebrata tempore Leonis Papæ, vt constat ex eius Synodica ad eundem S. Leonem tunc scripta.

[g] Damiani episc.] Tabulæ ecclesiæ Papiensis de eodem agunt hac die. Laudat hūc mirificè Paulus diaconus de gestis Longobard. libro 5. cap. 15. atque huius dicit esse epistolam scriptam nomine Mansueti episcopi Mediolanensis libro 6. cap. 3. Sed miror quidem: nam non Damianus, sed Magnus episcopus Ticinensis interfuit vnà cum Mansueto illi Romanæ Synodo sub Agathone Romano Pontifice, vt apparet ex subscriptione Synodicæ tunc scriptæ, quæ recitatur in actione quarta sextæ Synodi. Opinatus est ea de causa Latinius noster, eundē Damianum cognomēto Magnū esse dictū.

13 Idibus Aprilis. Luna. E xvj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
3	4	5	6	7	8	9	10	9	10	11	12	13	14

PERGAMI in Asia natalis sanctorum martyrum Carpi[a] episcopi Thyatirensis, Papyli diaconi, & Agathonicæ sororis eius optimæ feminæ, Agathodori quoque eorum famuli, aliorumque multorum, qui post varios cruciatus, pro beatis confessionibus martyrio coronati sunt in persecutione Marci Antonini Veri, & Lucij Aurelij Commodi. In qua etiam persecutione Romæ passus est vir mirabilis Iustinus[b] philosophus, qui cùm secundum librum pro religionis nostræ defensione præfatis Imperatoribus porrexisset, eamque ibidem disputando strenuè propugnasset, Crescentis Cynici, cuius vitam & mores nefarios redarguerat, insidiis accusatus quòd Christianus esset, remunerationem linguæ fidelis, martyrij munus accepit. Hispali in Hispania sancti Hermenigildi[c] filij Leouigildi regis Wisigothorum Ariani, qui ob Catholicæ fidei confessionem in carcerem coniectus, cùm in solennitate Paschali communionem ab episcopo Ariano accipere noluisset, iussu perfidi patris securi percussus, regnum cæleste pro terreno

rex

rex & martyr intrauit. Eodem die paſſio ſanctorum Maximi[d], Quinctiliani, & Dadæ, in perſecutione Diocletiani. Rauennæ ſancti Vrſi[e] epiſcopi & confeſſoris.

APRILIS 13.

CARPI epiſcopi & ſoc.] Agunt de his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum, Græci autem in Menologio ad tertium idus Octobris. Scribit de his Euſebius hiſt. lib. 4. c. 14. & Niceph. lib. 3. c. 36. Pluribus autem Metaphraſtes horum acta proſecutus eſt: quæ recitat Lipom. tomo 6. & Surius tomo ſecundo hac die.

[b] Iuſtinus philoſophus.] De quo iidem qui ſuprà Latini auctores, licet malè eum iungant prædictis martyribus, qui paſſi ſunt Pergami; cùm nihil ſit inter eos commune præter tempus perſecutionis. Conſultiùs de Iuſtino martyre Græci, qui in Menologio de eo agentes kal. Iunij, Romæ paſſum affirmant, vt ſe res habet. Narrant ibidem paſſum eſſe S. Iuſtinum ſub Ruſtico præſide vnà cum Caritone, Caritina, Euelpiſto, Hierace, Peone, & Valeriano, ſeu Liberiano, quorum omnium acta habet Metaphraſtes tertio idus Iunij, relata à Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 3. ea die: qui tamen incertum ſibi eſſe dicit, an ſit ille ipſe Iuſtinus philoſophus, de quo hac die agitur; ſeque in contrariam ſententiam procliuiorem eſſe fatetur. At verò S. Epiphanij auctoritate omnis de Iuſtino philoſopho & martyre tollitur difficultas: dum enim in Panario, agēs contra Tatianum, hæreſ. 46. narrat eundem S. Iuſtinum philoſophum paſſum eſſe ſub Ruſtico præſide: planè demonſtrat hunc de quo agimus, vnum eundemque eſſe cum illo, cuius acta ex antiquioribus monumentis Metaphraſtes deſcripſit, quibus expreſſum habetur, eum cum ſociis eſſe paſſum ſub præſide Ruſtico: optimè enim nota S. Epiphanio ea acta fuiſſe videntur, dum eadem de S. Iuſtino ipſe teſtatur. Sunt ſanè germana atque ſincera, nulliſque paraphraſibus circumducta, ſed prout deſcripta fuerunt ex actis publicis. Errore tamen librariorum factum ſcias, vt apud eūdem Epiphanium legatur idem S. Iuſtinus paſſus ſub Hadriano Imp. cùm ipſe probè nouerit, ab eodem Iuſtino ſcriptam fuiſſe apologiā ad Antoninum Pium, qui poſt Hadrianum imperauit: irrepſit error, vt pro Antonino Hadrianus poſitus habeatur. Habes itaque lector ipſiſſima Iuſtini philoſophi & martyris acta, relata apud Metaphraſt. Lipom. & Sur. ad tertium idus Iunij, qua die, vt diximus, de eo Græci agunt in Menologio. Scribit etiam de eius martyrio Euſebius hiſt. lib. 4. c. 15. & ſanctus Hieronym. de ſcript. eccleſ. in Iuſtino. Si autem primordia eius ſcire cupis, habes ipſa optimè ab ipſomet deſcripta in dialogo cum Tryphone. De ſua ad Chriſti fidem conuerſione meminit in oratione quam habuit in ſenatu. De tempore quo vixit, idem agit in apologia quam obtulit Antonino Pio, dum ſupputat annos à Chriſto Domino centum & quinquaginta: eſt is annus duodecimus Antonini pij, conſulibus autem Orfito & Priſco, licet Euſebius in chron. dicat ipſum eandem dediſſe apologiam anno Domini 143. Agit de eodem Iuſtino ſanctus Irenæus libro 1. cap. 31. qui ex illius ſcriptis (vt idem ſcribit Euſebius libro 4. cap. 17.) ſæpiùs teſtimonium petere cōſueuit. De eodem Theodoretus libro hæretic. fabul. in Menandro, & alij antiquorum Patrum. Nouiſſimè verò Perionius ex eius commentariis texuit vitam eius, quam recitat Surius tomo ſecundo: ſed quæ maioris erant ponderis, acta publica eius martyrij prætermiſit.

[c] Hermenigildi.] De quo hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scripſit martyrium eius ſanctus Greg. libro 3. dialog. ca. 31. Quæ autem præceſſerunt necem eius, narrat Gregor. Turon. hiſt. Franc. lib. 5. c. 38. lib. 6. c. 43. & lib. 8. c. 28. Martyrio coronatur anno Domini 584. ſequenti verò anno (vt habet Iſidori chronicon) Leuuigildus pater deceſſit. Vaſæus item dicto anno Hermenigildum occiſum tradit. Ado autem in chron. anno 583. Mariàn. Scot. & Sigeber. anno 586. qui omnes in his quæ ſunt temporis, errare noſcuntur; ac plus cæteris Gregorius Turon. dum lib. 8. c. 28. de eius cæde agens, recenſet eam factam anno decimo Childeberti regis, qui eſt annus Chriſti 588. Miror admodum hominem in his quæ ſuis temporibus facta ſunt, erraſſe, atque res geſtas eiuſdem Hermenigildi adeò parum calluiſſe. Priori ſententiæ de annis 584. adſtipulantur acta Synodica Concilij Toletani tertij, quibus dicitur illud celebratum eſſe anno quarto Rheccaredi regis ſucceſſoris Leuuigildi, æra (vt habent) ſexcenteſima vigeſimaſeptima, qui eſt annus à Chriſto 589. Ex quibus patet prædictum regem regnare cœpiſſe anno Domini 585. quo exſtinctus eſt Leuuigildus, qui (vt etiam Gregorius Turon. affirmat) poſt annum à cæde filij Hermenigildi ex hac vita deceſſit.

[d] Maximi & ſoc.] Agunt de his item hac die Græci in Menologio.

[e] Vrſi epiſc.] De eo etiam tabulæ eccleſiæ Rauen. Pluribus Hieron. Rub. hiſt. Rauen. lib. 2. Succeſſit (vt ait) Liberio: claruit temp. Theodoſij Imp. eiuſque nomine dicta eſt baſilica Vrſiana.

Decimo-

14 **Decimooctauo kal. Maij. Luna.** F xv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
4	5	6	7	8	9	10	11	10	11	12	13	14	15			

ROMÆ via Appia natalis ſanctorum martyrum Tiburtij[a], Valeriani, & Maximi ſub Alexandro Imperatore, & Almachio præfecto: quorum primi beatæ Cæciliæ exhortatione ad Chriſtum conuerſi, & a ſancto Vrbano Papa baptizati, ob fidei confeſſionem fuſtibus cæſi, gladio percuſſi ſunt: Maximus verò Præfecti cubicularius, horum permotus conſtantia, & angelica viſione firmatus, in Chriſtum credens, tamdiu plumbatis verberatus eſt, donec ſpiritum exhalaret. Interamnæ ſancti Proculi[b] epiſcopi & martyris. Item ſanctæ Domninæ[c] virginis & martyris, cum ſociis virginibus coronatæ. Alexandriæ ſanctæ Thomaidis[d] martyris. Eodem die ſancti Ardalionis[e] mimi, qui cùm ſacris Chriſtianorum in theatro illuderet, de repentè mutatus, ea non ſolùm verbis, ſed & teſtimonio ſui ſanguinis comprobauit. Lugduni ſancti Lamberti[f] epiſcopi & confeſſoris. Alexandriæ ſancti Frontonis[g] abbatis, cuius vita ſanctitate & miraculis claruit. Romæ ſancti Abundij[h] Manſionarij eccleſiæ ſancti Petri.

APRILIS 14.

TIBVRTII, Valeriani, & Maximi.] De his item hac die Beda, Vſuar. Ado, atque alij Latinorum; Græci autem vnà cum S. Cæcilia ad decimum kal. Decembr. in Menologio. Habentur horum martyrū acta in vita S. Cæciliæ. In cœmeterio Calliſti, vbi conditi ſunt, nota ſunt loca eorum, vbi hactenus lapide inſculptus eſt locus Maximi, dictaque eſt ea pars cœmeterij à maioribus, Ad S. Cæciliam, vt etiam ſuprà notauimus. De tempore quo paſſi ſunt, plura inferiùs in natali S. Cæciliæ.

[b] Proculi epiſcopi.] De eodem etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Diuerſus hic videtur ab illo Proculo de quo ſupra xvj. kal. Martij, de quo in rebus geſtis ſancti Valentini mart. epiſcopi Interamnen. Exſtant apud Sur. to. 1. 14. Febr. De hoc autem vide Petrum in catal. libro 1. ca. 15. vbi ponitur paſſus ſub Totila; quod ſi verum eſt, duos Valentinos epiſcopos Interamnenſes, duos itidem Proculos dare oportet: nam alter Valentinus paſſus reperitur temporibus Gentilium Impp. vt ex eius actis conſtat, in quibus de Proculo & ſociis mentio habetur.

[c] Domninæ.] De eadem iidem qui ſupra, Beda, & alij. Habentur eius acta iuncta ſimul cum rebus geſtis ſancti Proculi, de quo modò egimus.

[d] Thomaidis.] Agunt de eadem hac item die Græci in Menol. plura de ea in actis S. Februniæ.

[e] Ardalionis.] Græci itidem de eo hac die in Menolog. vbi etiam paucis magna hiſtoria texitur, quomodo hic, ſicut olim Geneſius ille, ex hiſtrione factus eſt martyr. Conſueuerunt Gentiles in deriſum Chriſtianæ religionis, perſonas in theatrum introducere, qui acta Chriſtianorum repreſentarent: ſed Deus qui illuſores irridet, iocos in rem ſeriam, fabulam in hiſtoriam, & mimum conuertebat in martyrem. Legimus huius generis celebre exemplum de Dioſcoro architheatro apud S. Auguſtinum epiſtola 67. ad Alipium.

[f] Lamberti epiſc.] De eo item Molanus in addit. ad Vſuardum, & in annotat. recentioris editionis. De eius electione aliiſque pluribus ſcribit Angradus monach. in vita S. Ansberti, quam recitat Sur. tomo 1. die 9. Februar. Succeſſit hic S. Geneſio eiuſdem ciuitatis epiſcopo. Dicitur hic alio modo, Lādebertus, numeraturq; quadrageſimus, vel quadrageſimuſtertius epiſcopus Lugdun. ſecundùm diuerſas tabulas, quas deſcripſit Demochares de

ſacrif.

ſacrif. Miſſæ. Scripſit & eius vitam idem Angradus monachus, vt ipſe teſtatur in Ansberto. Claruit circa annum Domini ſexcenteſimum ſeptuageſimũ.

[g] Frontonis abb.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die. Habentur eius res geſtæ in Vit. Patrum, part. 1. c. 47.

[h] Abundij.] Agit de Abundio Manſionario ſanctus Gregorius libro 3. dialog. c. 25.

xiiij. G **Decimoſeptimo Kal. Maij. Luna.** 15

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16

ROMÆ ſanctarum Baſiliſſæ [a] & Anaſtaſiæ nobilium feminarum, quæ cùm eſſent Apoſtolorum diſcipulæ, & conſtantes in fidei confeſſione perſiſterent, ſub Nerone Imperatore lingua pedibusque præciſis, percuſſæ gladio, martyrij coronam adeptæ ſunt. Eodem die ſanctorum martyrum Maronis [b], Eutychetis, & Victorini, qui primò cũ beata Flauia Domitilla apud inſulam Pontiam in Chriſti confeſſione exules, poſtmodum ſub principe Nerua [c] liberati, cùm plurimos ad fidem conuertiſſent, in perſecutione Traiani à Valeriano iudice variis pœnis iuſſi ſunt interfici. In Perſide ſanctorum martyrũ Maximi [d] & Olympiadis, qui ſub Decio Imperatore fuſtibus & plumbatis cæſi ſunt, & ad vltimum capita eorum fuſtibus tunſa, donec emitterent ſpiritum. Ferentini in Hernicis ſancti Eutychij [e] martyris. Myræ in Lycia ſancti Creſcentis [f], qui per ignem martyrium conſummauit. Item ſanctorum martyrum Theodori [g] & Pauſilippi, qui ſub Hadriano Imperatore paſſi ſunt.

APRILIS 15.

[a] BASILISSÆ & Anaſtaſiæ.] Agunt de his etiam hac die Græci in Menol. earumq́ue res geſtas, prout hîc narrantur, pluribus referunt: adduntq; ab ipſis curata eſſe corpora ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, cùm martyrio occubuiſſent, ob eamq́ue cauſam comprehenſas, atque interemptas fuiſſe.

[b] Maronis & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij, licet Beda Maronem prætereat. Quorum omnium paſſionis acta recenſita habentur in vita ſanctorum martyrum Nerei & Achillei apud Sur. to. 3. die 12. Maij. Ad ſepulchrum autem S. Victorini eiuſmodi habetur inſcriptio: IVBENTE DEO CHRISTO NOSTRO, SANCTO MARTIRI VICTORINO QVODVVLTDEVS DE SVO FECIT.

[c] Sub principe Nerua liberati.] Conſultò hæc addita videntur, ex quibus etiam illorum acta ſunt corrigenda, vbi legitur illos ſub Nerua redactos eſſe in ſeruitutem: conſtat etenim Neruã Imp. non tantùm Chriſtianos non vinxiſſe, ſed vinctos potius è cuſtodia eduxiſſe, & exules proſcriptosq; reſtituiſſe, promulgato de ea re edicto, vt teſtatur Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 3. c. 15. cuius edicti vigore etiam S. Ioannes Euangeliſta ex inſula Pathmos, vbi à Domitiano fuerat relegatus, liber eo tẽpore Epheſum rediit, vt idem Euſebius ſcribit, & S. Hieronymus de ſcript. eccleſ. in Ioanne. Irrepſit error in illa acta, vt loco Neruæ Traiani, Nerua, ſimpliciter poſitus habeatur.

[d] Maximi & Olympiadis.] De his item hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij. Exſtant horum acta in exordio vitæ S. Laurentij apud Sur. to. 4. vbi legitur, hos paſſos eſſe Cordubæ in Perſide. Interdum ſuſpicatus ſum, pro Corduba, Corduena eſſe reſtituendum. Eſt Corduena ciuitas in Perſide, cuius meminit Ammian. Marcellin. lib. 23. circa med. & lib. 24. in fine. Meminit & Plin. de Corduenis populis ad Tigrem poſitis. De his pleniùs infrà vigeſimaſecunda huius menſis, in Parmenio. De eadẽ quoque Cordubenna pluribus Æthicus in Coſmographia, vbi agit de Tigri fluuio.

[e] Eutychij.] Quando hic paſſus ſit, non inuenimus: meminit eius eccleſię S. Greg. Papa libro 3. dialog. c. 38. in Redempto epiſcopo.

[f] Creſcẽtis.] De eod. hac die Græci etiã in Menol.

[g] Theodoſij & Pauſilippi.] Græci itidem de his in Menologio agunt hac die.

16 **Sextodecimo kal. April. Luna.** A xiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
6	7	8	9	10	11	12	13	12	13	14	15	16	17

CORINTHI natalis ſanctorum martyrum Calliſti [a] & Chariſij, cũ aliis ſeptem, qui omnes in mare demerſi ſunt. Cæſarauguſtæ in Hiſpania natalis ſanctorum decem & octo martyrum, Optati [b], Luperci, Succeſſi, Martialis, Vrbani, Iuliæ, Quinctiliani, Publij, Frontonis, Felicis, Cæciliani, Euentij, Primitiui, Apodemij, & aliorum quatuor qui Saturnini vocati eſſe referuntur. Hi omnes ſub Daciano Hiſpaniarum præſide ſimul pœnis affecti, atque interempti ſunt: quorum illuſtre martyrium Prudentius verſibus exornauit. Ibidem ſanctæ Encratidis [c] virginis & martyris, quæ laniato corpore, mamilla abſciſſa, & iecore auulſo adhuc ſuperſtes, in carcere incluſa eſt, donec vlceratum corpus putreſceret. In eadem ciuitate ſanctorum Caij [d] & Cremẽtij, qui ſecundò confeſſi, & in fide Chriſti perſeuerantes, martyrij calicem guſtauerunt. Item ibidem ſancti Lamberti [e] martyris. Palentiæ ſancti Turibij [f] epiſcopi Aſturicenſis, qui ope ſancti Leonis Papæ hæreſim Priſcilliani ex Hiſpania penitus profligauit, clarusque miraculis in pace quieuit. Bracarę in Luſitania ſancti Fructuoſi [g] epiſcopi. Eodem die ſancti Paterni [h] epiſcopi Abricenſis. In Belgis apud Valencenas ſancti Drogonis [i] confeſſoris.

APRILIS 16.

[a] CALLISTI & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catalogo, libro 4. cap. 55.

[b] Optati & ſoc.] Agunt de his etiam iidem qui ſuprà. Scripſit de his ſacrum hymnum Prudentius in Periſtephan. Paſſi feruntur in perſecutione Diocletiani Imperatoris, vt Vaſæus in chronic. Hiſpan. teſtatur.

[c] Encratidis.] Vulgò Engratia. De ea etiam Prudentius eodem hymno, his verſibus:

Hîc & Encrati recubant tuarum
Oſſa virtutum, quibus efferati
Spiritum mundi violenta virgo
Dedecoraſti.

Pluribus de eadem in Flore ſanct. Hiſp. ac in theſauro conc. tom. 2. vbi plura de eius ſacris reliquiis.

[d] Caij & Crementij.] Agit de his etiam idem Prudent. eodem hym. 4. Periſteph. his verſibus:

Additis Caio, (nec enim ſilendi)
Téque Crementi, quibus incruentum
Ferre prouênit decus & ſecundo
Laudis agone.
Ambo confeſſi Dominum, ſteterunt
Acriter contra fremitum latronum.
Ambo guſtarunt leuiter ſaporem
Martyriorum.

[e] Lamberti.] De eodẽ Vaſæus in chron. Hiſp. an. 306. Pluribus autem in flore ſanct. Hiſpan.

[f] Turibij epiſc.] Exſtat inſignis S. Leonis Papæ epiſtola 93. ad Turibium epiſcopum Aſturicẽſem conſcripta aduerſus hæreſim Priſcilliani iterum pullulantem, qua etiam idem agit de cogenda Synodo in Hiſpania: quod nauiter impletum eſt; nam tunc temporis ea de re coacta eſt Synodus Toletana, qua omnes Priſcilliani errores reciſi ſunt. Exſtat eiuſdem Synodi aſſertio fidei recenſita, errore quodam ſub primo Concilio Toletano, quod celebratum fuit Stilicone iterum conſule, anno à Chriſto Domino 405. Porrò ſi quis eam conferat cum dicta epiſtola Leonis Papæ, facilè intelliget ea omnia excerpta eſſe ex illa epiſtola quæ ſcripta reperitur Alipio & Ardaburio conſſ. anno Dñi 447. quo etiam dicta Synodus coacta eſt, dicenda iure ſecunda Toletana, & quæ ſecunda dicta reperitur, tertia eſt appellanda. Mentio habetur eius Synodi in præfatione primi Concilij Bracarẽſis, ex qua cõſtat Turibium fuiſſe etiã Notarium ſedis Apoſtolicæ. Plura de eodẽ in theſaur. conc. tom. 2. hac die.

[g] Fructuoſi epiſcopi.] De eodem in Breuiario Toletano quinto idus Aprilis. Hunc S. Synodus Toletana, decima dicta, tranſtulit à ſede Dumienſi in Bracarenſem, vt Metropolim Gallitiæ gubernaret, vt conſtat ex dicto Concilio in decreto de Potamio. De eo item pluribus in Flore Sanct. Hiſpan. & in theſaur. concion. tomo 2. hac die. Habent & Segobienſes ſuum Fructuoſum, quem vt Patronum colunt, de quo in theſauro concion. tomo 2. die 25. Octobris.

[h] Paterni epiſc.] Huius acta ex antiquis monumentis eruta habet Sur. tom. 2. Ad hunc ipſum olim abbatem exſtat carmen Venantij Fortunati de emendatione codicis. Numeratur quartus Abricenſis ſedis epiſcopus in tab. Democh. Claruit circa annum Domini quingenteſimũ nonageſimum, temporibus Childeberti regis Francorum.

[i] Drogonis.] Agit de eodem Molan. in addit. ad Vſuard. Pluribus autem in Indic. ſanct. Belg. quem obiiſſe ait anno Domini 1186.

xij. B Quintodecimo kal. Maij. Luna. 17

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6

t u A B C D E f F G H M N P

7 8 9 10 11 12 13 14 13 14 15 16 17 18

ROMÆ ſancti Aniceti [a] Papæ & martyris, qui in perſecutione Marci Aurelij Antonini & Lucij Veri, martyrij palmam accepit. In Africa natalis beati Mappalici [b] martyris, qui, vt ſcribit ſanctus Cyprianus in epiſtola ad martyres & confeſſores, cum aliis pluribus martyrio coronatus eſt. Ibidem ſanctorum martyrum Fortunati [c] & Marciani. Antiochiæ ſanctorum martyrum Petri diaconi [d], & Hermogenis eius miniſtri. Cordubæ ſanctorum martyrum Eliæ [e] presbyteri, Pauli & Iſidori monachorum. Viennæ ſancti Pantagathi [f] epiſcopi. Terdonæ ſancti Innocentij [g] epiſcopi & confeſſoris. Ciſtertij in Gallia ſancti Stephani [h] abbatis, qui primus eremum Ciſtertiẽſem incoluit, & ſanctum Bernardum cum ſociis ad ſe venientem lætus excepit.

APRILIS 17.

ANICETI Papæ.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. De eius ſucceſſione Irenæus lib. 3. c. 3. Optat. lib. 2. contra Parmen. Epiphan. in Panar. hæreſ. 27. Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 4. c. 13. & 21. Auguſt. epiſt. 165 Niceph. in chron. & alij recent. Cætera de ipſo in Annal. eccleſ. diximus.

[b] Mappalici.] Agunt de eodẽ iidem qui ſuprà. Crebrò de eo S. Cyprian. epiſt. 922. & 23. ed. Pam.

[c] Fortunati & Marciani.] De his item hac die Beda, & alij recentiores agunt.

[d] Petri & Hermogenis.] Beda etiam, Vſuard. & Ado, hac die de iiſdem.

[e] Eliæ & ſoc]. De his agit hac die Vſuard. Scribit horum martyrium S. Eulogius lib. 3. in memor. ſanct. cap. 15. vbi hac die hos paſſos affirmat, æra octingenteſima nonageſimaquarta, à Chriſto autẽ anno octingenteſimo quinquageſimoſexto. Vnde miror cur Vaſæus hos adnumeret inter martyres paſſos in perſecutione Diocletiani.

[f] Pantagathi epiſc.] Agit de eodem hac die Beda. Ado eiuſdem ſedis epiſcopus hæc de ipſo in chron. anno 564. Hic conſularibus faſcibus primũ ſublimis, ſed Chriſti humilitate primus, poſtmodum quinque annis epiſcopalem ſedem fideliſſimè rexit, ſub conſulatu Paulini iunioris & Baſilij vita functus eſt. Hæc Ado. Recẽſetur hic vigeſimus eius ſedis epiſcopus, interfuitq; Concilio Aurelianenſi tertio, vt eius acta teſtantur.

[g] Innocentij epiſcopi.] Huius res geſtas, eaſdemque germanas ex veteribus monumentis edidit Mombritius tomo 2. Vixit ſub Diocletiano Imp. multiſque afflictationibus agitatus, demũ ſub Conſtantino Imp. quieuit in pace.

[h] Stephani abb.] Plura de ipſo habentur in vita S. Bernardi lib. 1. c. 3. 4. 5. & in vita S. Roberti primi abb. Ciſtertien. quam recitat Sur. to. 2. die 29. Aprilis. De eo Sigebert. in chron. anno Dñi 1107. Ad hunc ſanctus Bernardus auſpicaturus tyrocinium monaſticæ exercitationis acceſſit, anno Domini milleſimo centeſimo decimotertio.

18 Quartodecimo Kal. Maij. Luna. C xj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7

t u A B C D E f F G H M N P

8 9 10 11 12 13 14 15 14 15 16 17 18 19

OMÆ beati Apollonij [a] ſenatoris, qui ſub Commodo [b] principe, & Perennio [c] præfecto, à ſeruo proditus quòd Chriſtianus eſſet, iuſſus vt rationem fidei ſuę redderet, inſigne volumen compoſuit, quod in Senatu legit, & nihilominus ſententia Senatus pro Chriſto capite truncatus eſt. Meſſanæ * natalis ſanctorum martyrum Eleutherij [d] epiſcopi Illyrici, & Anthiæ matris eius: qui cùm eſſet vitæ ſanctimonia, & miraculorum virtute illuſtris, ſub Hadriano principe lectum ferreum ignitum, craticulam & ſartaginem [e] oleo, pice, ac reſina feruentem ſuperans, leonibus quoque proiectus, ſed ab illis nil læſus, nouiſſimè vnà cum matre iugulatur. Ibidem ſancti Corebi [f] præfecti, qui per Eleutherium conuerſus ad fidem, gladio percuſſus eſt. Brixiæ ſancti Caloceri [g] martyris, qui à ſanctis Fauſtino & Iouita conuerſus ad Chriſtum, ſub eodem Hadriano glorioſum confeſſionis certamen compleuit. Cordubæ ſancti Perfecti [h] presbyteri & martyris, à Mauris, quòd in Mahumetis ſectam inueheretur, perempti. Mediolani ſancti Galdini [i] epiſcopi, qui concione aduerſus hæreticos expleta ſpiritum Deo reddidit.

* Meſſapiæ.

APRILIS 18.

Pollonij.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die. Scribit de eo Euſeb. hiſt. lib. 5. c. 20. & in chron. an. octauo Commodi Imp. S. Hier. de ſcript. eccleſ. Niceph. hiſt. lib. 4. c. 26. & alij recentiores.

[b] Sub Commodo.] Conſtat ex Euſeb. hiſt. libro 5. c. 20. non tantùm à Commodo nullam fuiſſe in Chriſtianos excitatam perſecutionem, ſed etiam pœnas in delatores ipſorum decretas irrogataſq;, ita vt ſeruus nebulo delator Apollonij crurifragio peremptus ſit. Ipſe autem, delata ſemel cauſa in ſenatum, dum Chriſtianam religionẽ defendendam ſuſcipit, volumenque de ea re conſcriptum ibidem recitat, ex ſenatusconſulto ſubiit ſententiam capitis. Mirabitur fortaſſe aliquis, Dei Eccleſiam ſub Commodo quieuiſſe, homine reipub. perincom-

modo: quem & publico populi clamore appellatū esse Nerone crudeliorē, & Domitiano impuriorē, scribit Lampridius ex Mario Maximo, antiquo historico. Id etenim non clementiæ vel pietatis ergò, sed commodi sui causa Commodum fecisse constat, vt ex Lampridio, simulque Tertulliano elicitur. Lampridius quidem hæc de Commodo: Vendidit suppliciorum diuersitates & sepulturas, &c. Quæ clariora redduntur ex iis quæ Tertullianus scribit lib. de fug. temp. persecut. dum ait, his temporibus Dei ecclesiam pacem redemisse, cùm ecclesiæ tributum Fisco penderent, vt tutò agerent Christiani: quem quidem vsum nouiter inuētum, ipse Tertullianus, qui iam Montani ebiberat venenum, & cum ipso docebat non esse fugiendū tempore persecutionis, scriptis editis improbabat. His ad pacem Christianorum accessit, quod scribit Dio in Commodo, Martiam quæ præ cęteris fuit Commodo in delitiis, fuisse Christianorum studiosissimam, multaque in illos contulisse beneficia.

[c] Perennio.] Dictus aliàs Perennis reperitur, ita eum appellat Lampridius, de quo ait: Perennis cuncta sibi vendicauit; quos voluit interemit, spoliauit plurimos, omnia iura subuertit, &c. Dedit Christianorum hostis mox debitas pœnas: nam (vt idem auctor scribit) cùm exercitui redditus esset infensus, datus est militibus lacerandus. Miranda contigerūt prodigia, & illatæ sunt Vrbi clades post necem Apollonij senatoris: nam vt scribit Euseb. in chron. anno octauo eiusdem Imper. percussum est fulmine Capitolium, magnoque aucto incēdio, concremata est bibliotheca, & propinquæ ædes exustæ. Addit Herodianus ex leui terræ motu, vomente terra ignem, subitò Pacis templum conflagrasse. Item Dio ait, etiam palatium igne consumptum, famem, luemque esse subsecutam. His itaq; immensis cladibus vltus est Deus nobilissimi senatoris occubitum; cuius opera, nisi inuidia nominis Christiani pertinacibus studiis restitisset, omnis Senatus in Christum credere potuisset.

[d] Eleutherij episcopi.] De eodem hac die Beda ac cæteri Latinorum, Græci autem de eo & matre Anthia in Menologio xviij. kal. Ianuar. Descripsit horum acta Metaphrastes, quæ & Lipom. recitat tomo 5. & Sur. tomo 2. & Mombrit tom. 1. Agit de eodem Niceph. hist. lib. 3. c. 29. qui dum ait ex Metaphraste, Eleutherium Romæ eruditum ab Aniceto Rom. Pont. idemque testetur, illū passum esse sub Hadriano Imp. manifesti erroris redarguitur: nam Anicetus sedit post obitum Hadriani: puto irrepsisse mendum, & Anicetum pro Anacleto posuisse qui descripserunt. Quòd autem Beda hic dicit, Eleutherium ordinatū esse episcopum Aquileiæ, vnde acceperit non inuenimus, nec in tabulis ipsis Aquileiensis ecclesiæ aliquid huiusmodi legitur. Agitur tamen in illis xv. Kal. Aprilis de Eleutherio & Lucia, sed planè ille diuersus est ab hoc de quo agimus. Verùm existimamus errorem irrepsisse, vitioque librariorum factum, vt loco, Apuliæ, scriptū sit Aquileiæ: nam idem ipse Beda paulo superiùs ponit natale ipsius apud Messanā in Apulia. Similiter Vsuardus & Ado itidem in Apulia ponunt. Petrus insuper in catalogo iterum, nempe lib. 2. c. 20. vbi Latina voce ex Græco ἐλευθέριος, Liberalem appellat: & lib. 4. c. 61. in Apulia factum episcopū dicit ciuitatis Cannensis. Ceterùm cùm æquè omnes in Apulia ponant, loci autem varia lectio est; nam complures tum manuscripti, tum impressi legunt Misserij, aliter Miseni in Apulia, alij Messanæ, itidem in Apulia: qui verò recenter addiderunt Miseni in Campania, id quidem absq; auctoritate fecerunt; sed ea coniectura quòd nimirum Misenum in Campania situm sit, & non in Apulia: sicut & qui Messanæ legentes, intelligi putauerunt de Messana nobili in Sicilia ciuitate: quos hallucinatos manifestum est. nam neque Miseni in Campania, neque Messanæ in Sicilia aliqua est eiusdem Eleutherij episcopi mentio. Si igitur consensu omnium Latinorum locus ponendus est in Apulia, cùm nec Misenus nec Messana in ea prouincia sit ciuitas reperiri; coniectura ducimur, vt loco Messanæ, legendum sit, Messapiæ: quod est oppidum prope Tarentum, cuius Plinius meminit lib. 3. cap. 11. sic dicens: Oppida per continentem à Tarento, Varia, cui cognomē Apulæ, Messapia, Aletiū.] Omnē enim illam quæ post Calabriā est regio, quæ spatio trecentorum ac decem stadiorum clauditur, ab accolis appellari solitam, Apuliam, auctor est Strabo libro 6. Verùm Græci eundem Eleutherium in Illyrico factum episcopum dicunt; quod & Martyrologium Romanum confirmat. Quamobrem in tantis rerum ambagibus, quid de his præterea dicamus, nihil est, nisi vel eūdem Eleutherium in vtraque prouincia Euangelium prædicasse; vel (vt frequenter in aliis accidisse vidimus) duo fuerunt Eleutherij in vnum conflati, eorundemque simul acta confusa.

[e] Sartaginem.] Cruciamentum Sartaginis vetus esse reperitur. De eo Machab. lib. 2. cap. 7. Rex iussit Sartagines & ollas æneas succendi. Et paulo pòst: Iussit ignem admoueri, & adhuc spirantē torreri in Sartagine. Hæc ibi. Iosephus item li. de Machab. de Sartagine frequenter meminit, vt cùm ait: Stabat flammiuomis ignibus succensa Sartago ad torrendum præparata passuros, &c. Inferius autem sic: Igniuomam Sartaginem sponte conscendit. ac iterum: Flammiuomæ addicta Sartagini, &c. Frequens est mentio in actis martyrum de Sartagine.

[f] Corebi.] Hunc Correum Beda appellat, dum de eo agit hac die. De eius martyrio agitur in actis S. Eleutherij, quorum nuper meminimus.

[g] Caloceri.] Habentur eius res gestæ adnexæ actis sanctorum martyrum Faustini & Iouitæ apud Sur. tomo 1. die xv. Febr. itemque in vita S. Marciani episcopi Dertonen. apud Mombrit. tomo 2. ac denique in vita S. Secundi martyris Astensis: apud Petrum in catalogo lib. 4. c. 12.

[h] Perfecti.] De eo etiam hac die Vsuardus. Scribit eius martyrium S. Eulogius libro 1. & libro 2. memor. sanctor. cap. 1. passumque tradit hac die, æra 888. à Christo Domino anno 850. Vide illic schol. Ambros. Moral.

[i] Galdini episcopi.] De eo etiam tabulæ ecclesiæ Mediolanensis. Habet eius res gestas Mombrit. to. 1. vit. sanct. Claruit temporibus Alexandri Papæ tertij, cui, schismaticos respuens, constantissimè adhæsit; eligēs potius in ærūnis exulē vitam agere, quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Tertio-

19 Tertiodecimo kal Maij. Luna. D x.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
9	10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20			

NATALIS sancti Timonis[a] diaconi de septem primis, qui primò apud Beroeam doctor resedit, ac deinde verbum Domini disseminans venit Corinthum, ibique à Iudæis & Græcis, vt traditur, flammis iniectus, sed nihil læsus, demum cruci affixus martyrium suum impleuit. Melitine in Armenia sanctorum martyrum Hermogenis[b], Caij, Expediti, Aristonici, Rufi, & Galatæ vna die coronatorum. Caucoliberi[c] in Hispania Tarraconensi passio sancti Vincentij Martyris[d]. Eodem die sanctorum martyrum Socratis & Dionysij, qui lanceis confossi sunt. Hierosolymis sancti Paphnutij[e] martyris. Cantuariæ in Anglia sancti Elphegi[f] episcopi & martyris. Antiochiæ Pisidiæ sancti Georgij[g] episcopi, qui ob cultum sanctarum imaginum exul occubuit. Romæ sancti Leonis[h] Papæ noni, virtutum & miraculorum laude insignis. In cœnobio Laubiensi sancti Vrsmari episcopi[i]. Florentiæ sancti Crescentij[k] confessoris, discipuli beati Zenobij episcopi.

APRILIS 19.

TIMONIS diaconi.] Agunt de eo hac item die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. De eo Acta Apostolorum cap. 6. Licet Petrus in catalogo libro 4. cap. 67. alium huc putet ab illo diacono ex septem. Erroris arguitur & Dorotheus, dum in Synopsi hunc non Beroensem, sed Bostrensem fuisse episcopū scribit.

[b] Hermogenis & soc.] De his item hac die iidem qui suprà, Beda, Vsuardus, & alij.

[c] Caucoliberi in Hispania Tarrac. passio sancti Vincentij.] Loci nomen compositum ex duobus nominibus, dictum quasi Cauco Celtiberi. Scribit enim Plinius libro 3. cap. 3. Caucenses populos esse in Celtiberis. Hodie dicitur vulgò *Colibre*; est in Catalonia prouincia Tarraconensi iuxta Perpinianum & Helenam. De eodem Vincentio hac item die agunt Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores, consentiuntque vet. manuscript. Plures eiusdem nominis reperiuntur insignes martyres in Hispania, Vincentius diaconus Cæsaraugustanus, cuius acta Prudentius cecinit hymno sacro. Alius qui patria Eborensis, Abulæ vnà cum Sabina & Christeide sororibus passus est: de quo pluribus in Breuiario Eborensi. Tertius de quo hîc agitur. Quartus qui cum Orontio & Victore diacono passus est, cuius corpus Ebredunum delatum ferunt, de quo Vasæus in chron. Hispan. & Flos sanct. Hispan. Quintus etiam abbas monasterij sancti Claudij temporibus Gothorum martyrio vitam conclusit, cuius dies natalis agitur tertio idus Septembris: de quo narratur in Flor. sanct. Hispan.

[d] Socratis & Dionysij.] Græci item in Menologio hac die agunt.

[e] Paphnutij.] De ipso etiam hac die Græci in Menologio.

[f] Elphegij episcopi.] Scripsit res gestas ipsius Osbertus abbas, quas descripsit Surius tomo secundo. Plura item Edenerus in vita sancti Anselmi. Mouit aliquando Lanfranci episcopi animum, cur Angli venerarentur sanctum Elphegum, & martyrem reputarent; cùm non fidei confessionis causa, vel testandæ veritatis, sed tantùm cæsus sit eo quòd barbari aurum, quod poscebant, apud ipsum non inuenissent. de hac re ille sollicitus, cōsuluit S. Anselmum: qui respondit, se firma ratione

nouisse,

nouisse, Elphegum esse martyrem, eo quòd pro iustitia occubuisset. Hæc Edinerus in vita S. Anselmi. Quod autem maioré affert admirationem (si tamẽ ethnico rerum nostrarum imperito credendũ esse putamus) nõ solùm illos, quos tyrannorũ sæuitia, seu hostium rabies iniustè occidisset, sed quos etiam Romanorum magistratus iniustè damnasset, habitos esse martyres scribit Ammianus Marcellinus libro 27. dum Eupraxij ad Imperatorem Valentinianum verba refert, quæ hæc sunt: Parciùs agito, piissime principum: hos enim, quos interfici tanquam noxios iubes; vt martyres, id est, Diuinitati acceptos, colit religio Christiana. Hæc ille: qui etiam tradit de Diodoro & Diocle tunc iniustè necatis: quorum, inquit, memoriam apud Mediolanum colentes nunc vsque Christiani, locum vbi sepulti sunt, ad Innocentes vocant. Hactenus de his Marcellinus. Quem imperitia rerũ nostrarum hallucinatum putamus: nullum enim eiusmodi rei exemplum in Ecclesia reperitur; vt martyr habitus sit, quem Christianus Catholicus magistratus, licet iniustè, occidi mandasset. Tentauit aliquando Phocas Imperator illos etiam adscribendos in numerum martyrum, qui in bello ab infidelibus hostibus fidei cæsi essent, sed huic eius studio restiterunt Orientales episcopi, nixi auctoritate canonis 13. sancti Basilij, vt in commentario super eo scribit Theodorus Bals. Decreuit enim sanctus Basilius, vt annis tribus abstinerent à communione, qui in bello occidissent homines, quamuis (vt ait) hi inter homicidas non essent adnumerandi: diuina etenim lege (vt habet liber Numer. c. 31.) iubentur die tertio & septimo lustrari homines qui hostes occidissent, licet iussu Domini. Canon pœnitentialis autem quadraginta dies præcipit eiusmodi interfectores hostium abstinere. Ea de causa Theodosius Imperator, post ingentem illam hostium stragem, qua Eugenius tyrannus sublatus est, sponte abstinuit à perceptione Sacramentorum, vt scribit laudatque sanctus Ambrosius ea oratione quam habuit in funere eiusdem Imperatoris, cùm ait: Præclaram adeptus victoriam, tamen quia hostes in acie strati sunt, abstinuit à consortio Sacramentorum, donec, &c. Ex quibus omnibus satis liquet, quàm temerè Phocas Imperator prædicta tentaret. Ab Ethnicis enim potiùs quàm à Christianis mutuatus videtur exemplum, qui his qui in bello decessissent summos honores habendos esse censuerunt. Nam Lycurgus eorum tantùm qui in bello desiderati essent, laudes pro concione celebrari, inscriptiones incîdi, & sepulcra erigi mandauit, vt tradit Plutarchus in Apophr. Laconic. Scribit & Dio in Traiano, eis qui bello aduersus Dicebalum occisi essent, ab eodem Imperatore iussas erigi aras & annua parentalia celebrari. Sunt de his alia complura exempla. Vt autem eò vnde discessimus, reuertamur; quæ superius ex Ammiano Marcellino (si quæ fides ethnico homini res nostras tractanti est adhibenda) narrauimus; non sic posuimus, vt in omnibus comprobemus, sed nequid rerum antiquarum lectorem prætereat. Tu autem si hæc pleniùs nosse cupis, & quænam requirantur vt quis martyr verè dici possit, consule S. Thomam 22. 124. 4. c.) 4. d. 49. q. 5. art. 3. quæst. 2. o.) 22. 124. 5. c. ad. 2.) q. d. 49. q. ar. 3. q. 2. ad 10. 11. 12.) Rom. 8. lect. 7. m. 5.) Ephes. 3. lect. 1. princ. 1.) 2. 2. q. 24. art. 5 ad 2. & in quod. 49. q. 5. art. 3. q. 2. ad 3. & super epistolam Pauli ad Ephesios c. 1. lect. 1. in princ. Consule & quæ superiùs diximus die quarta Martij de canonizatione Sanctorum.

[g] Gregorij episcopi.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, vbi & acta eius paucis referunt.

[h] Leonis Papæ noni.] De eodem hac die item Molanus in addit. ad Vsuardum. Petrus in catalogo libro 4. cap. 65. & alij recentiores. Huius res præclarè gestas duobus libris comprehensas exstare in monasterio sancti Hadriani in Geraldi monte, idem Molanus testatur. Porrò itinerarium eius scriptum esse ab Anselmo monacho Rhemensi, tradit Sigebertus libro de vir. illustr. cap. 153. Desiderius abbas Casinensis de eodem Pontifice plura scripsit libro tertio dialog. quos manuscript. legimus. Plura de eo aliunde accepta digessimus in Annalibus ecclesiasticis.

[i] Vrsmari episcopi.] Vsuardus autem agit de eo pridie huius diei, quo etiam ex hac vita migrasse, acta eius ferunt, quæ scripsit Ratherius episcopus Veronensis: recitat ea Surius tomo secũdo hac die: Herigerus autem abbas Lobiensis eadem metrico stylo cecinit. De vtroque Sigebertus de vir. illustr. cap. 118. & 138. Anso item Lobiis abbas, & ipse scripsit libellum vitæ eiusdem, itemque sanctus Erminus, vt testatur Fulquinus abbas in chron. anno 776. Ipse autem Fulquinus litteris cõsignauit eiusdem sancti miracula. Trithem. de eodem libro 3. de vir. illustr. Ordin. sancti Benedicti cap. 157. & libro 4. cap. 174. Molanus item pluribus in Indic. Sanct. Belgij & in Annotat. ad Vsuardum secundæ edit. Traditque migrasse ex hac vita, anno Domini 713. Agit ibidem de eius translatione facta anno 1409. ad Binchium Hannoniæ oppidum, post eleuationem, quæ facta est anno octingentesimo vigesimo tertio.

[k] Crescentij.] Habetur mentio de Crescentio in vita sancti Zenobij episcopi Florentini, quam habet Surius tomo 3. die 25. Maij.

Duode-

20

Duodecimo kal. Maij. Luna. E ix.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9

t u A B C D E f F G H M N P

10 11 12 13 14 15 16 17 16 17 18 19 20 21

ROMÆ sanctorum martyrum Sulpicij [a] & Seruiliani, qui prædicatione & miraculis beatę Domitillæ virginis ad Christi fidem conuersi, cùm nollent idolis immolare, in persecutione Traiani à præfecto Vrbis Aniano capite cæsi sunt. Eodem die sanctorum martyrum Victoris [b], Zotici, Zenonis, Acindini, Cæsarij, Seueriani, Chrysophori, Theonæ, & Antonini, qui sub Diocletiano variè tentati, martyrium compleuerunt. Tomis in Scythia sancti Theotimi [c] episcopi, quem ob insignem eius sanctitatem atque miracula etiam infideles barbari venerati sunt. Ebreduni in Gallijs sancti Marcellini [d] primi eiusdem vrbis episcopi, qui Dei monitu cum sanctis socijs Vincentio & Domnino ex Africa veniens, maximam partem Alpium maritimarum verbo & signis admirandis, quibus vsque hodie refulget, ad fidem Christi conuertit. Antisiodori sancti Marciani [e] presbyteri. Eodem die sancti Theodori [f] confessoris, ab aspera cilicij veste qua tegebatur, cognomento Trichinas, qui multis virtutibus, præsertim aduersus dæmones, claruit: ex cuius corpore vnguentum scaturiens, ægrotis sanitatem impertit. In Montepolitiano sanctæ Agnetis [g] virginis miraculis claræ.

APRILIS 20.

SVLPICII, & Seruiliani.] De his itẽ Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Exstãt eorum acta intexta cum gestis sanctorum martyrũ Nerei & Achillei apud Sur. tomo 3. 12. Maij. Nos autem non sub Nerua, sed sub Traiano esse passos, diximus supra in Marone, decimoseptimo Kal. Maij.

[b] Victoris & soc.] Agunt de his etiam Græci in Menolog. eorumque martyrium referunt.

[c] Theotimi episc.] De eo item Græci, inter quos Sozomenus li. 7. c. 25. & li. 8. c. 14. & Socrat. lib. 6. cap. 11. Floruit temporibus Archadij Imperatoris, interfuitque Synodo Constantinopolitanæ, stetitque pro S. Ioanne Chrysostomo, in qua actũ fuit de abolendis operibus Origenis; fuitque de ea re eius sententia, ne Origenis Scripta tollerentur quę esse sinceræ fidei probarentur: in eandem sententiam scripsit S. Hieronymus epist. 75. ad Tranquillinum, & S. August. epist. 9. ac denique Gelasius Rom. Pont. in canone de script. auctent. apud Grat. distinct. 15. c. Sancta Romana.

[d] Marcellini episc.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores de eodem hac die. Exstant eius res gestæ recitatæ à Mombrit. tomo 2. Agit de eodem Gregorius Turonensis lib. de glor. confes. cap. 69. Petrus in catal. lib. 4. c. 69. Claruit tẽporibus Cõstantij Imp. vt eius acta significant.

[e] Marciani.] De eo item Maurol. qui addit & Mamertinũ. De eo item Molan. in addit ad Vsuar.

[f] Theodori.] Græci etiam de eo hac die in Menologio, vbi eius res gestas summatim explicant.

[g] Agnetis.] Eius acta conscripta esse à beato Raimundo Ord. Præd. testatur Andreas Pisanus in appendice eiusdem vitæ, quam ex Latino sermone in linguam Italicam transtulit. Qualis autem, quãtáve hæc fuerit, exinde disces quòd (vt auctor est idẽ beatus Raimundus in vita S. Catherinæ Senensis lib. 3. cap. 14.) eadem S. Catherina cælesti

nuncio

nuncio monita, ſe illi parem fore in gloria beatorum accepit: quę & ſumma cum laude in ſuis epiſtolis eiuſdem ſæpè meminit. Aſſeruatur venerandum corpus eius in ciuitate Montepolitiano in Hetruria, illudq́ue iugi illuſtratur miraculo, dum rore quodam mirifico aſſiduè perfuſum conſpicitur. Exſtat diploma Clementis ſeptimi, quo eius celebritatem illic agi debere, & eccleſiaſticum officium ad eam accommodatum publicè recitari præcepit.

viij. F Vndecimo Kal. Maij. Luna. 21

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	19	20	21	22

IN Perſide natalis ſancti Symeonis[a] epiſcopi Seleuciæ & Cteſiphontis, qui iubente Sapore Perſarum Rege comprehenſus, ferroque onuſtus, iniquis tribunalibus exhibitus, cùm Solem ipſum adorare nollet, & de IESV Chriſto voce libera & conſtantiſſima teſtaretur; primùm carcerali ergaſtulo cum alijs centum (ex quibus alij epiſcopi, alij erant preſbyteri, alij diuerſorum ordinum clerici) lõgo tempore maceratus eſt: deinde cùm Vſthazanes Regis nutricius, qui antè iam lapſus à fide, ſed per eum ad pœnitentiam fuerat reuocatus, martyrium conſtanter ſubijſſet; poſtridie, qui erat annuus Dominicę paſſionis dies, omnibus ante Symeonis oculos, qui vnumquemque eorum ſtrenuè exhortabatur, gladio iugulatis, nouiſſimè & ipſe decollatus eſt. Paſſi ſunt etiam cum eo clariſſimi viri Abedechalas & Ananias eius preſbyteri: Puſicius quoque præfectus Regis artificum, eo quòd Ananiam titubantem corroboraſſet, collo circa tendinem perforato, & lingua exinde extracta, crudeli morte occubuit; poſt quem & filia eius, quæ erat ſacra virgo, necata eſt. Alexandriæ ſanctorum martyrum Aratoris[b] presbyteri, Fortunati, Felicis, Siluij, & Vitalis, qui in carcere quieuerunt. Item ſanctorum Apollinis[c], Iſacij, & Crotatis, qui ſub Diocletiano paſſi ſunt. Cantuariæ in Anglia ſancti Anſelmi[d] epiſcopi, ſanctitate & doctrina conſpicui. Antiochiæ ſancti Anaſtaſij [e]Sinaitę epiſcopi.

APRILIS 21.

YMEONIS epiſcopi, & ſoc.] De his hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac denique cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad xv. Maij: qui & præter hos qui hîc narrantur, addunt mille alios ac centum quinquaginta martyres. Horum omniumprobatum ac nobile certamen deſcribit Sozom. hiſt. lib. 2. c. 8. ex eoq́ue cæteri, vt Caſſiod. lib. 3. cap. 2. & Niceph. lib. 8. cap. 36. Paſſi ſunt hi temporibus Conſtantij Imperatoris, non Conſtantini, vt affirmare videtur Sozomenus: nã S. Hieron. in chron. anno ſeptimo Conſtantij Auguſti, eiuſmodi perſecutionem in Perſide aduerſus Chriſtianos excitatam eſſe teſtatur.

[b] Aratoris, & ſoc.] Agunt de his item Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 4. cap. 72. & alij. Fuit

Fuit eiuſdem nominis Arator ſubdiaconus Romanæ eccleſiæ, poëta non obſcurus, qui Acta Apoſtolorum ſcripſit heroico verſu, obtulitq́ue Vigilio Romano Pontifici, vt docet eius epigramma ante exordium operis poſitum.

[c] Apollinis, & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio, paſſosq́ue ferunt ſub Diocletiano Imperatore.

[d] Anſelmi epiſcopi.] Huius egregia facta cõſcripſit Edinerus eius contubernalis: quæ retulit Sur. in tom. 2. Mandauit ſcriptis eadem Edmundus monachus Cantuarienſis: qui etiam alium addidit commentarium de diſcordia orta inter ipſum & regem Anglorum, vt auctor eſt Henric. de viris illuſt. c. 7. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino 1109. vt idẽ Edinerus, & Sigebert. in chron. atteſtantur; de eo item Trithem. de viris illuſt. Ord. S. Bened. lib. 2. c. 101. ibiq́ue recenſet eius ſcripta, lib. 3. c. 327. lib. 4. c. 122. & lib. de ſcrip. eccleſ. Item auctor catal. ſcrip. Britan. & alij plures.

[e] Anaſtaſij Sinaitæ.] De eodem agunt & Gręci hac die in Menologio. Sinaita hic dictus eſt, quòd antequam Antiochenæ præficeretur eccleſiæ, in Sina monte exercuit monaſticam diſciplinam, vt tradit Niceph. lib. 17. c. 29. prope finẽ. Claruit temporibus Iuſtiniani Imp. & Iuſtini iunioris, à quo ob fidem Catholicam in exilium pulſus eſt. reſtitutus eſt autem tempore Mauritij Imp. cùm Romanæ eccleſiæ præeſſet S. Gregorius Papa: qui ad eundem plures ſcripſit epiſtolas, quæ exſtant in eius regiſtro, lib. primo epiſt. 24. 25. lib. 4. epiſt. 36. 37. lib. 6. epiſtola 24. 31. & lib. 7. ind. 1. epiſt. 3. quæ eſt vltima ad eum ſcripta: nam & eodem anno diẽ obijt, qui numeratur annus Domini 598. Sequente autem ſecunda indictione ſcribit idem S. Gregorius ad eius ſucceſſorem Anaſtaſium item dictũ, cùm ab eo, ex more, fidei ipſius profeſſionem accepiſſet: eſt epiſt. 47. lib. 7. indict. 2. Duo etenim eiuſdem nominis epiſcopi, alter poſt alterum ſucceſſiuè, præfuerunt eccleſiæ Antiochenæ temporibus Mauricij, & Phocæ eius ſucceſſoris Impp. vt apparet ex ſerie Antiochenorũ epiſcoporum, quam ſcribit Niceph. epiſcopus in chron. & Niceph. Calliſt. hiſt. lib. 18. c. 44. qui tamen in eo reperitur erraſſe; dum Anaſtaſium primum, Sinaitam dictũ, necatum ſcribit à Iudæis: quod quidem ſecundò contigit Anaſtaſio: nam, vt idem ipſe teſtatur, id ſub Phoca Imp. factum eſt, quod & exploratum habetur; anno etenim ſeptimo Phocæ à Iudæis excitatam eam ſeditionem teſtatur hiſtoria miſcella, Cedrenus, & Zonaras; quo quidem tempore, non Anaſtaſius Sinaita, ſed eius ſucceſſor ſedebat: ille etenim biennio ante Phocæ Imperium ſub Mauricio Imp. ex humanis deceſſit. Agitur de ſecundo Anaſtaſio ad decimum kal. Ianuarij. E rore lapſus eſt idem Niceph. lib. 18. c. 44. dum nomen Sinaitæ tribuens ſecundo, eidem prioris Anaſtaſij lucubrationes adſcribit; Sinaitæ etenim eſſe omnes illas ſcriptiones, nullus eſt qui dubitet: nam cùm (vt dictum eſt) ſedere cœpiſſet temporibus Iuſtiniani Imp. ſub quo multa paſſus, ac etiã ſede pulſus eſt, in eius locum Gregorius ſuffectus eſt; ſed tandem Mauritij Imp. tempore reſtituitur, vt ſcribit Euagrius hiſt. lib. 4. c. 38. 39. 40. & li. 5. c. 1. & 5. Niceph. lib. 17. c. 29. 30. & 36. Optauit ſanctus Gregorius hunc cum honore ſuo Romæ ſecum viuere, ſi ad ſedem ſuam illum reuerti minimè licuiſſet: Extat de his epiſtola 27. lib. 1. regiſt. Reſtituto autem, eidem litteris gratulatur li. 4. epiſt. 37. ind. 13. Editum reperitur eiuſdem auctoris nobile opus de rectis dogmatibus, & ſermones nonnulli, quos olim monachus in Sina poſitus ſcripſerat; quorum aliquot Latinè reddidit edidítque noſter Achilles Statius dignæ memoriæ. Habemus & in eiuſdem bibliotheca librum Paſtoralem S. Gregorij Papæ, quem idem Anaſtaſius in Græcum ſermonem tranſtulit: qnod & teſtatur Sigebertus de viris illuſtribus, capite 42.

22 Decimo kal. Maij. Luna. G vij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
12	13	14	15	16	17	18	19	18	19	20	21	22	23

ROMÆ via Appia natalis ſancti Soteris[a] Papæ & martyris. Ibidem ſancti Caij[b] Papæ, qui ſub Diocletiano principe martyrio coronatus eſt. Smyrnæ ſanctorum Apellis[c] & Lucij ex primi Chriſti diſcipulis. Eodem die ſanctorum plurimorum[d] Martyrum, qui ſequenti anno poſt obitum Symeonis, annuo item die, quo paſſionis Dominicæ memoria celebrabatur, per totam Perſidis regionem pro Chriſti nomine ſub rege Sapore gladio cæſi ſunt. In quo fidei certamine paſſus eſt Azades eunuchus

eunuchus Regi cariſſimus: Milles[e] epiſcopus, ſanctitate & miraculorum gloria inſignis: Aceſpimas epiſcopus, cum presbytero ſuo Iacobo, item Aithala & Ioſepho presbyteris, Azadane & Abdieſo diaconis, & compluribus alijs clericis: Mareas quoque & Bicor epiſcopi, cum alijs viginti epiſcopis, & clericis ferè ducentis quinquaginta, monachis etiam, & ſacris virginibus plurimis; inter quas & ſancti Symeonis epiſcopi ſoror nomine Tarbula, cum pediſequa ſua, quæ ſtipitibus alligatæ, ferraque ſciſſæ, crudeliſſimè necatæ ſunt. Cordubæ* in Perſia ſanctorum Parmenij[f], Helimenæ, & Chryſoteli presbyterorum, Lucæ & Mucij diaconorum: quorum triumphus martyrij in paſſione ſanctorum Abdon & Sennen habetur. Alexandriæ natalis ſancti Leonidis[g] martyris, qui ſub Seuero paſſus eſt. Lugduni ſancti Epipodij[h], qui in perſecutione Antonini Veri cum Alexandro collega tentus, poſt dira tormenta martyrium capitis abſciſſione compleuit. Apud Senonas ſancti Leonis[i] epiſcopi & confeſſoris. Anaſtaſiopoli ſancti Theodori[k] epiſcopi, miraculis clari.

* Corduenæ.

APRILIS 22.

[a] Soteris Papæ.] Beda autem & Ado de eo pridie huius diei: ſed hanc eſſe diem natalis eius, habet liber de Rom. Pontificib. De eius ſucceſſione Irenæus lib. 3. c. 3. Euſeb. in chron. & hiſt. li. 4. c. 22. Optat. lib. 2. contra Parmen. Auguſt. epiſt. 165. & & alij. Cętera in Annal. eccleſ. diximus. Soteris Papæ corpus tranſlatum eſſe à Sergio Iuniori Papa in titulum Equitij, docet vetus inſcriptio ibidē apud tranſennam poſita.

[b] Caij Papæ.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. De eius ſucceſſione Euſeb. chron. & hiſt. lib. 7. c. vlt. Optat. lib. 2. Auguſt. epiſt. 165. Niceph. in chron. & alij. Exſtant nonnullæ res eius geſtæ inter acta ſanctæ Suſannæ, & in actis S. Sebaſtiani. Cætera de eo in Annal. eccl. diximus.

[c] Apellis & Lucij.] Agunt de his Græci etiam hac die in Menolog. qui item optima ratione affirmant, Lucium hunc alium eſſe à Luca Euangeliſta, adduntque hunc fuiſſe præfectum eccleſiæ Laodicenſi, Apellem autem Smyrnenſi. aſſentiturque his etiam Dorotheus in Synopſi. Sunt hi, quorum S. Paulus Apoſtolus meminit ad Romanos cap. 16. de Apelle conſentit Hippolytus libel. de 72. diſcip. de Lucio autem ſecus, quem dicit Olympiadis fuiſſe epiſcopum.

[d] Plurimorū martyrū.] Agūt de his hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Scribit horū certamina glorioſa Sozom. hiſt. li. 2. c. 11. 12. & 13. ex quo Caſſiod. hiſt. trip. lib. 3. cap. 2. Niceph. lib. 8. c. 37. & 38. Metaphraſtes autem cæteris locupletiùs, recitat ea Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 2.

[e] Milles epiſcop.] Hunc Beda, & alij ſuprà dicti appellant Mileſium. De eodem Sozom. vbi ſuprà, & alij ex ipſo. Peregrinatum tradunt Hieroſolymam ad ſancta loca, necnon in Ægyptum ad inuiſendos ſanctos Patres eremi cultores.

[f] Parmenij, & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri hac die. Agitur de his in præambulis actorū S Laurentij martyris, exſtant apud Sur. tomo 4. die 10. Auguſti. Errore librariorum accidiſſe puto, vt alicubi Cordulæ in Perſia hi paſſi habeantur. Nihil enim habet commune Cordula, ſiue Cordyla cum Perſide: nam in prouincia Cappadociæ ponitur à Ptolomæo in tab. 1. Aſiæ, ſicut & à Plinio lib. 6. c. 3. quæ Cappadocia Themyſcirena appellatur. Itaque magis placet, vt hi Cordubæ in Perſia (vt habent ea acta martyrum qualiacunque ſint) ponantur: vel pro Corduba reſtituendum potius erit, Corduena, quæ eſt ciuitas prope Tigrim, cuius meminit Ammianus Marcellinus libro 23. & 24. Æthicus autem in coſmograph. appellat Cordubennā. De Cordubenna regione eſt mentio etiam apud Dionē lib. 37. Sed de ea ſuperius 15. April. d. Nec adeò mirandum, ſi eiuſdem nominis ciuitas reperitur in Hiſpania ac in Perſide: nam ſicut ex Varrone docet Plinius lib. 3. c. 1. Perſæ & Iberi in Hiſpaniam peruenerunt cum ſuis colonijs: licet Socrates hiſt. lib. 1. c. 16. dicat Iberos Hiſpanorum eſſe coloniam, ſed ex prædictis errare conuincitur.

[g] Leonidis.] Fuit hic pater Origenis. Scribit de eius martyrio Euſebius hiſt. lib. 6. c. 11. S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Origene, & Niceph. hiſt. libro 5. c. 2. De eodem agens Suidas in hiſt. in verbo Origenes, ait, eundem fuiſſe epiſcopum & martyrem.

[h] Epipodij.] De eo item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant acta Epipodij, & Alexandri eius in martyrio collegæ: quæ recitat Sur. tomo 2. De eodem habetur homilia nomine quidē Euſebij Emiſſeni, ſed re vera S. Eucherij epiſcopi Lugdunenſis,

vt alibi pluribus diſſeruimus, De calceamento Epipodij martyris Greg. Turon. de glor. confeſſ. c. 64.

[i] Leonis epiſc.] Veter. manuſcript. & alij hac die. Interfuit hic Concilijs Aurelianenſi ſecundo per vicarium, & tertio; obijtque anno Domini 591. Numeratur decimusſeptimus eius ſedis epiſcopus, cui præfuit an. 23. Hæc tradunt Democh. tabulæ. Sed cùm tot tantùm annis eum ſediſſe tradant, reperiaturque interfuiſſe per vicarium ſecūdo Concilio Aurelianenſi, quod celebratum reperitur anno Domini 535. vt rectè ſupputant Faſti Onufrij; impoſſibile videtur ad prædictum annorum numerum perueniſſe.

[k] Theodori epiſc.] De eo item hac die Græci in Menolog. Hic ille celebris Archimandrita cognomento Sicæota, cuius acta ſinceriſſimè ſcripta à Georgio eius diſcipulo recitat Metaphraſtes; ex quo Lipom. tom. 7. & Sur. tomo 2. hac die. Migrauit ex hac vita anno Domini 613. Heraclij Imp. anno tertio, prout eius acta teſtantur.

23 **Nono kal. Maij. Luna.** A vj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	19	20	21	22	23	24

Natalis ſancti Georgij[a] martyris, cuius illuſtre martyrium inter coronas Martyrum Eccleſia Dei veneratur. Valentiæ in Gallia paſſio ſanctorum martyrum Felicis[b] presbyteri, Fortunati & Achillei diaconorum, qui à beato Irenæo Lugdunenſi epiſcopo ad prædicādum verbum Dei miſſi, cùm maximam partem illius ciuitatis ad fidem Chriſti conuertiſſent, à Cornelio duce in carcerem truſi ſunt, deinde diutiſſimè verberati, cruribuſque confractis, circa rotarum[c] vertiginem ſtricti, fumum quoque in equulei ſuſpenſione perpeſſi, ad extremum gladio conſummati ſunt. In Pruſia natalis ſancti Adalberti[d] Pragenſis epiſcopi & martyris, qui Polonis & Hungaris Euangelium prædicauit. Mediolani ſancti Maroli[e] epiſcopi & confeſſoris. Tulli in Gallia ſancti Gerardi[f], eiuſdem ciuitatis epiſcopi.

APRILIS 23.

[a] Georgii.] De eodem hac item die Latini omnes, Græci item in Menologio his verbis: Memoria ſancti & glorioſi & magni martyris Georgij, cognomento Tropelophori: Fuit Cappadox genere, paſſus ſub Diocletiano Imperat. Hæc ibi. De actis S. Georgij martyris eſt cēſura Gelaſij in decreto de libris apocryph. apud Grat. diſt. 15. cap. Sancta Romana. Ea etenim quæ ab hæreticis eſſe compoſita dicuntur, in Eccleſia Romana non legi teſtatur. Sexta Synod. etiam can. 63. profitetur quaſdam martyrum hiſtorias ab hæreticis eſſe conſcriptas, eo nimirum (vt ait) conſilio, vt Dei martyres afficerent ignominia, & qui illas audirent, ad incredulitatem deducerent: quas omnes eadem S. Synodus vetuit publicari, ignique tradi mandauit. Id etiam à Manichæis hæreticis factitatum S. Auguſtinus teſtatur, ſcribens contra Adimantum, alijſque in locis, agens aduerſus Manichæos. Quænam autem eſſent acta Georgij à Gelaſio improbata atque reiecta, exquirendi ſtudio fatigatus, ea me tandem inueniſſe arbitror. In noſtra bibliotheca, tertio tomo vit. ſanct. antiquiſſimo ac penè vetuſtate conſumpto codice, ibi pag. 159. inueni acta quędā S. Georgij multis haud dubium referta mendacijs: ibi portentoſa quædam ab omni miraculorū ratione aliena feruntur; quę quidem (vt prædictæ Synodi vtar verbis) non ad pietatem legentes, ſed ad infidelitatem adducant. Inſunt præterea illic quædam accepta ab hæreticis atque Gentilibus, vt conflictus ille Georgij cum Athanaſio mago: alludit nimirū auctor impius ad Georgium Arianum epiſcopum inuaſorem

uaſorem ſedis Alexandrinæ , & magni Athanaſij eius ſedis epiſcopi pugnaciſſimum perſecutorem: Athanaſium enim ab Arianis eſſe magum appellatum, acta Tyri conciliabuli ſatis docent. apud Gentiles etiam eandem de eo ſparſam eſſe calumniam; conſtat ex Ammiano Marcellino lib. 15. At Georgium Arianum epiſcopum, defuncto Conſtantio Imp. occiſum eſſe ob eius ſcelera Alexandriæ, relatumque à ſuis inter martyres , liquet; teſtante id etiam Marcellino lib. 22. Ex quibus ſanè apparet totam illam de actis Georgij fabulam fuiſſe commentum Arianorum. Leguntur in ijſdem alia nonnulla indigna martyre : vt phanatica quædam & portentoſa, ſuſpectum contubernium viduæ, ars doloſa eiuſdem ad perdendos Gentilium magos, atque enecandos Gentiles quoſque, innumera prę terea tormentorum genera, quibus agitatus Georgius, nec mori potuit, vt præter eculeos, vngulas, crates ferreas ignitas, rotamque mucronibus vndique præfixam, calceoſque armatos clauis, quæ & in alijs leguntur actis; etiam arca ferrea clauorũ cuſpidibus intus ad feriendum aptata , præcipitium, contuſiones malleis ferreis iteratę, columna ingentis ponderis ſuper eum poſita , ingentiſque molis ſaxum ſuper caput reuolutum , ferreum ignitum ſtratum, liquens plumbum ſuper effuſum, quadraginta igniti claui, quibus eſt confoſſus, æneus bos candens, merſio in puteum ingentis ponderis ſaxo ad collum ligato, quibus nec quidem occidi martyrem potuiſſe tradunt. Ad hæc inſuper fingitur ibi Dacianus quidam Imp. qui Perſis dominetur, & ſeptuagintaquinq; regibus imperet, ſub quo Georgius paſſus ſit , & alia multa quæ potiùs delirantium ſomnia, quàm ſinceram hiſtoriam martyris præſeferant , quæ Gelaſij cenſura proſcripta eſſe , abſque aliqua difficultate quiſque ſibi ſuadere poteſt. Quibus reiectis , quænam germana , quæ item dubia de tanto martyre ſcripta reperiantur, in medium adducamus. Exſtant acta Georgij à Metaphraſte edita, ſed in ijſdem diſplicent quæ de Athanaſio mago feruntur. Alia rurſus acta habentur nomine Paſicratis Georgij ſerui ſcripta: quæ omnia Lipomanus Latinè reddidit: habet ea Sur. tom. 2. quę alienæ potiùs quàm meæ cenſuræ ſubijcio. Vidi ea etiam quę Iacobus de Vorag. habet in Legend. ſanct. quæ quidem non mediocri indigent caſtigatione. Legi & in vet. manuſcrip. quę in quibuſdam eccleſijs recitari conſueuerunt, acta Georgij, vbi & annus paſſionis deſcribitur ducenteſimus nonageſimus, ibique hæc ſolummodo tormenta Georgius paſſus narratur , verbera, rotam, ignitamque ſartaginem ; ac demum gladio capite truncatus legitur; quæ licet ob longiores paraphraſes, & carmina quæ in eis habentur intexta, minimè referant priſtinũ illum candorem ac ſine fuco dicendi ſtylum, tamen cęteris probabiliora videntur. habemus ea in noſtra bibliotheca, tomo 9. vit. ſanct. pag. 74. His enarratis, iam accipe quæ ex certis probatiſque auctoribus de egregio martyre ſcripta reperiuntur.

Nõ tãtùm in Oriente, vbi paſſus eſt, ſed & in occiduis oris clariſſimus fuit. Exſtat epigrãma Venãtij Fortunati de baſilica eiuſdẽ nomine erecta in Gallijs, in quo hi verſus de eius martyrio leguntur.

Carcere, cæde, ſiti, vinclis, fame, frigore, flammis
Confeſſus Chriſtum, duxit ad aſtra caput.
Qui virtute potens Orientis in arce ſepultus,
Ecce ſub occiduo cardine præbet opem.

De reliquijs eius Pariſijs poſitis Aim. lib. 2. de geſt. Franc. c. 20. S. Germanus Pariſiorum epiſcopus cùm Hieroſolymam peregrinatus eſſet, rediens diuertit Conſtantinopolim , vbi à Iuſtiniano Imperatore inter alias nobiles reliquias donatus eſt brachio S. Georgij martyris, quod condidit Pariſijs in baſilica S. Vincentij. id Aim. de geſt. Franc. lib. 3. c. 9. Fuit & Romæ, quæ adhuc perſeuerat illuſtris memoria S. Georgij ad Velum aureum, vbi & caput eius venerandum aſſeruatur, quod Zacharias Papa in theca repertum cum inſcriptione Græcis litteris exarata, ibidem recondidit, vt teſtatur liber de Roman. Pontificibus in Zacharia. S. Gregorius Papa item eccleſiam eiuſdem martyris vetuſtate labefactatam reſtituit: eſt de his epiſtola ipſius 68. lib. 4. indict. 4. Brachium eiuſdem martyris Coloniam Agrippinam delatum, & multis miraculis illuſtratum, indicant acta ſancti Annonis epiſcopi Colonien. De reliquijs eiuſdem atque miraculis editis ſcribit Gregor. Turon. de gloria mart. c. 101. In Galatia præterea celebris fuit eiuſdẽ ſancti memoria, de cuius miraculis ibidẽ ſæpiùs iteratis multa narrantur in vita ſancti Theodori Sicæotæ, cuius nuper meminimus: habet eam Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 2. Procopius ſcribit lib. 1. ædif. Iuſtin. ipſum Iuſtinianum Imp. eidem martyri baſilicam erexiſſe. Reges enim in militari conflictu S. Georgium martyrem inuocare ſolitos, eundemque propitium nactos eſſe, ſatis ſignificant ea quæ de Nicephoro Imp. ſcribit Cedren. in compend. hiſt. & quæ Paulus diaconus de geſt. Longob. lib. 6. cap. 5. tradit de Chuniperto rege : hi enim ob ingentem de hoſtibus adeptam victoriam , baſilicam & monaſterium in honorem eiuſdem martyris erexerũt. Romanam ipſam eccleſiam ad expugnandos fidei hoſtes, hos præcipuè martyres inuocare conſueuiſſe, Mauritium, Sebaſtianum, & Georgium, teſtatur Ordo Roman. de diuin. offic. in fine. Eſt in Sacramentario S. Gregorij in natali S. Georgij ſpecialis de eodem ſancto Præfatio. Pictura illa S. Georgij, qua effingitur eques armatus, qui haſtæ cuſpide draconem interficit , iuxta quem etiam virgo poſita manus ſupplices tendens , imploret auxiliũ; ſymboli potiùs quàm hiſtoriæ alicuius , opinor eſſe expreſſam imaginem: in nullis enim, quæ recenſuimus, S. Georgij actis antiquis, quicquam eiuſmodi legitur: ſed à Iacobo de Voragine abſque aliqua maiorum auctoritate ea ad hiſtoriam referuntur : quæ potiùs in virgine illa typum exprimunt (more maiorum) prouinciæ, vel ciuitatis alicuius , quæ aduerſus diaboli vires tanti martyris imploret auxilium. Symbolicas eiuſmodi picturas pingi à Chriſtianis olim conſueuiſſe , ſatis docet Euſebius in vita Conſtantini Imp. lib. 3. cap. 3. vbi agit de pictura Conſtantini , deque dracone ab eo medio ventre trãsfixo, & in mare proiecto. Non imus inficias S. Georgium vt equeſtris militiæ militem, equeſtri imagine referri conſueuiſſe: nam & de equo picto S. Georgium geſtante, hinnitumque edente, mira habes deſcripta à Nicephoro Gregora hiſt.

hiſt. lib. 8. pag. 31. & 32. De imagine S. Georgij ex qua ſanguis fluxit, vide Georg. Pachimer. hiſtor. libro 7. pag. 61.

[b] Felicis & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus & Ado. Recitat Sur. horum acta tom. 2.

[c] Circa rotarum vertiginem ſtricti.] Perantiquum fuiſſe rotarum ſupplicium, docet Cæl. Rodig. lect. antiquarum lib. 10. c. 5. Meminit S. Baſilius hom. in quadrag. martyres de rotæ tormento. Frequens reperitur in actis martyrum rotæ cruciamentũ: de eodem Ioſephus lib. de Machab. ad Polyb. his verbis: Decretum dat, vt ſi quis eorum in patria conſiſtens, ad ſacrificia migrare noluiſſet, diſtrictus rotæ impetu rumperetur. Hæc ibi, ſed ex verſione Eraſmiana. Et inferius de eiuſdem cruciamenti exhibitione his verbis: Illi igitur mole pedibus appenſa, atque innecti rotæ iubetur Machabæus: ita etiam in gyrum circuli porrectus, vt ſolutis hinc inde viſceribus, veniſque diſtentis, dolores ipſius & pœnæ creſcerent. & infrà: Vt erat affixus rotæ ignis, in Cataſta obijcitur: atque ita tendentibus corpus radijs, & contrahentibus flammis, coſtis deinde patentibus, laterum vitalia rumpuntur, &c. ac deinde hæc de alio tormentis exquiſito: Rotæ, inquit, poſtmodum affigitur: nec tendi magis iam poterat, &c. Ex his quidem ſatis accipi poſſe videtur , rotæ tormentum non ad incidendum corpus , ſed extendendum & diſſoluendum eſſe compoſitum; idque Apuleius li. 3. de aſin. aur. cùm agit de paratis tormentorum generibus ad torquẽdum, hæc ait: Nec mora, cùm ritu Græcienſi, ignis & rota, tum omne flagrorum genus inferuntur. & lib. 10. Nec rota, nec equuleus deerat. Hæc ille. Verùm non vnius tantùm, ſed multiplicis generis rotæ inueniuntur in actis ſanctorum martyrum.

[d] Adalberti epiſc.] De eodem hac die agitur apud Bedã & Adonem. Habet eius res geſtas Sur. tom. 2. Alias ab his diuerſas legimus in cod. manuſcript. Monaſt. S. Cæciliæ Tranſtiberim : quarum eſt exordium: Eſt locus, &c. Plura de eodẽ in Breuiario Polonico, in epiſtola Petri Damiani de renunciando epiſcop. De eodem in actis S. Stephani regis Hũgariæ. Sigebert. in Chron. an. 994. Æneas Silu. hiſt. Boem. c. 16. item chron. vet. Polon. & nouiſſimè Mart. Chrom. de reb. Polon. lib. 3. qui eum martyrio occubuiſſe refert anno Domini 997. Dies trãſlationis eius agitur tertiodecimo kal. Nouemb. cuius etiam rei geſtæ hiſtoriam ſub Othone Imp. legi in vet. manuſcript. vbi agitur etiam de tranſlatione ſanctorum Abundij & Abundantij.

[e] Maroli epiſc.] De quo etiam tabulæ eccleſiæ Mediolanenſis. Exſtat Ennodij epiſcopi Ticinenſis de eodem elegans epigramma. incipit: Marolus extremæ, &c. Succeſſit hic S. Venerio.

[f] Gerardi epiſc.] De eo Sigeb. in chron. an. Domini 1052. hęc ſcribit: Leo Papa Gerardum Leucorum ſupra ſe quintum epiſcopum ſanctitate vitæ mirabilem, habita Synodo, per auctoritatem Apoſtolicam decreuit in numero ſanctorum Confeſſorum in Eccleſia ſolenniter habendum. Hæc ille.

Octauo Kal. Maij. Luna. B v.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
14	15	16	17	18	19	20	21	20	21	22	23	24	25

ROMÆ ſancti Sabæ[a] ductoris militum, qui accuſatus quòd Chriſtianos in carcere detentos viſitaret , coram iudice Chriſtum liberè confeſſus eſt: à quo facibus aduſtus, & in lebetem[b] picis feruentis iniectus , cùm euaſiſſet illæſus, eo miraculo ſeptuaginta viros ad Chriſtum conuertit: qui omnes in confeſſione fidei cõſtanter permanentes, gladio cæſi ſunt: poſtremò ipſe demerſus in flumen, martyrium conſummauit. Lugduni in Gallia natalis ſancti Alexandri[c] martyris, qui in perſecutione Antonini Veri poſt carceris cuſtodiam primò ita laniatus eſt crudelitate verberantium, vt crate ſoluta coſtarum, patefactis viſceribus, interiora corporis panderentur: deinde crucis affixus patibulo, beatum ſpiritũ exanimatus emiſit. Paſſi ſunt cum eo & alij numero triginta quatuor, quorum memoria alijs diebus agitur. Eodem die ſanctorum

ctorum martyrum Euſebij [d], Neonis, Leontij, Longini, & aliorum quatuor, qui in perſecutione Diocletiani poſt diros cruciatus gladio percuſſi ſunt. In Anglia depoſitio ſancti Melliti [e] epiſcopi, qui à ſancto Gregorio in Angliam miſſus, Orientales Saxones, & Regem ipſorum ad fidem conuertit. Iliberi in Hiſpania ſancti Gregorij [f] epiſcopi & confeſſoris. Brixiæ ſancti Honorij [g] epiſcopi. In Hibernia ſancti Egberti [h] preſbyteri & monachi, admirandæ humilitatis & continentiæ viri. Rhemis ſanctarum virginum Bonæ [i] & Dodæ.

APRILIS 24.

SABÆ martyris.] Agũt de eodem hac die Græci in Menologio, Romæque paſſum tradũt temporibus Aurel. Imp.

[b] In Lebetem.] De Lebete, ſic dicto cruciamenti genere, habes Machab. lib. 2. c. 7. & Ioſephi lib. de Machab. ad Polyb. Frequẽs eſt mentio de eiuſmodi tormento in actis ſanctorũ mart.

[c] Alexandri & ſoc.] De his hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Refert eorum acta Sur. tomo 2. Exſtat de ſancto Alexãdro & Epipodio ſermo ſancti Eucherij Lugdunenſis, falsò aſcriptus Euſebio Emiſſeno. Diuerſus planè ab hoc Alexander ille medicus & martyr, qui cum Attalo poſt diuerſa pœnarum genera, gladio cæſus, occubuit, cuius & cineres in Rhodani fluenta merſi fuerunt, vt conſtat ex epiſtola eccleſiæ Lugdunenſis, quam recitat Euſeb. hiſt. lib. 5. c. 1. Meminit & S. Auguſtinus lib. de cura agenda pro mort. c. 6. de cineribus martyrum Lugdunenſiũ in flumẽ iniectis: Alexander autem, de quo agimus (ne quis exiſtimet eundem eſſe cum illo) ſupplicio crucis martyriũ conſummauit, eiusque corpus inter dumeta abſconditum, poſtea ſepulturæ mandatum fuit, vt eius acta teſtantur.

[d] Euſebij & ſoc.] Agunt de his item Græci hac die in Menolog. paſſosq; ſub Diocletiano referũt.

[e] Melliti epiſcopi.] De eo etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scripſit Beda eius res geſtas in hiſt. de geſt. Angl. lib. 1. cap. 20. 30. lib. 2. cap. 3. & ſequen. Eiuſdem meminit S. Gregorius Papa in regiſtr. lib. 9. epiſt. 48. 52. 56. & 71. Ioãnes diac. in vit. ſancti Gregor. li. 1. c. 31. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino ſexcenteſimo vigeſimoquarto, vt ſcribit Beda lib. 2. de geſt. Angl. c. 7. in fine.

[f] Gregorij epiſcopi.] Vſuardus item de eo hac die. Agit de eodem S. Hieronymus li. de ſcript. eccleſiaſt. Iſidor. de vir. illuſtr. c. 1. in Oſio; Honorius Auguſtud. cap. 105. Pluribus autem Marcellinus presbyter in libello oblato Theodoſio Imperatori. Huius Gregorij commentarios carie obſitos, obliuione obrutos, mendisque labefactatos purgauit ediditque noſter Achilles Statius laudabilis memoriæ.

[g] Honorij epiſcopi.] De quo etiam tabulæ Brixianæ eccleſiæ. Ponitur hic decimusnonus eius eccleſiæ epiſcopus. à Philaſtrij autem tempore, qui eius ſedis epiſcopus adſcribitur ſeptimus, hic numeratur ordine duodecimus, vt ſcribit Rampertus epiſcopus Brixianus in ſermone de tranſlatione ſancti Philaſtrij.

[h] Egberti.] De eo plura ſcribit Beda de geſtis Angl. lib. 3. c. 4. 27. lib. 4. c. 3. & lib. 5. cap. 10. & 23. vbi ait, eum ex hac vita exceſſiſſe anno ab Incarnat. Domini ſeptingenteſimo vigeſimooctauo. Fuit & Egbertus epiſcopus, cuius natalis dies agitur prid. non. Maias, licet eum Eadbertum alij dicant.

[i] Bonæ & Dodæ] Agit de his Molanus in addit. ad Vſuar. De alia Bona Petrus in catal. li. 8. c. 71.

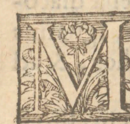
iiij. C Septimo Kal. Maij. Luna. 25

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 22 21 22 23 24 25 26

ALEXANDRIÆ natalis beati Marci [a] Euangeliſtæ. Hic diſcipulus & interpres Apoſtoli Petri, rogatus Romæ à fratribus ſcripſit Euangelium, quo aſſumpto perrexit in Ægyptum, primusque Alexandriæ Chriſtũ annuntians, conſtituit eccleſiam, ac poſtea pro fide Chriſti tentus, funibus vinctus, & per ſaxa raptatus, grauiter afflictus eſt: deinde recluſus in carcere, primo angelica viſitatione confortatus, & demum ipſo Domino ſibi apparente, ad cæleſtia regna vocatus eſt octauo Neronis anno. Romæ Litaniæ [b] maiores ad ſanctum Petrum. Syracuſis ſanctorum martyrum Euodij [c], Hermogenis, & Calliſti. Antiochiæ ſancti Stephani [d] epiſcopi & martyris, qui ab hæreticis Synodum Chalcedonenſem impugnantibus multa paſſus, in Orontem fluuium præcipitatus eſt, tempore Zenonis Imperatoris. Ibidem ſanctorum Philonis [e] & Agathopodis diaconorum. Alexandriæ ſancti Aniani [f] epiſcopi, qui beati Marci diſcipulus, eiusq; in epiſcopatu ſucceſſor, clarus virtutibus quieuit in Domino. Laubijs natalis S. Ermini [g] epiſcopi & cõfeſſoris.

APRILIS 25.

MARCI Euangeliſtæ.] De eodem hac die Beda, ac cæteri omnes Latinorum ac Græcorum, qui eundem etiam martyrem dicũt, deſcribuntque eius paſſionis acta in Menologio. Agit de eo item Euſebius hiſt. lib. 2. cap. 14. 15. & lib. 3. cap. vlt. Hieronymus de ſcript. eccleſiaſticis: Iſidorus de vit. & obitu ſanctorum: quorum cùm nullus dicat eum occubuiſſe martyrio, ab aliquibus dubitatum fuit, an reuera martyrium conſummauit. At Gelaſius, cuius præcipua eſt in Eccleſia Dei auctoritas, de eius martyrio expreſsè teſtatur, cùm ait: Marcus à Petro Apoſtolo in Ægyptum directus, verbum veritatis prædicauit, & glorioſè conſummauit martyrium. Hæc Gelaſ. in Rom. Concil. in decret. de lib. authent. & apocryph. Hoc ipſum Niceph. hiſt. li. 2. c. 43. Metaphraſtes hac die, Procopius diaconus in encomio de eodem, quod recitat Lipom. tomo 7. & Sur. tom. 2. Cætera autem de ſancto Marco, an idem ſit cum conſobrino Barnabæ, qui Ioannes Marcus dictus eſt, & an Latinè vel Græcè Euangelium ſcripſerit, quoniam non ſunt huiuſmodi, quæ paucis abſolui queant, ſatis de his diſſeruiſſe ſufficiat in noſtris Annalibus eccleſiaſt. vbi & de alijs quæ ad Marcum pertinent, pluribus egimus.

[b] Litaniæ maiores.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum; quorum nonnulli cùm dicant inſtitutas à S. Gregorio, ſic intelligas, non vt ipſas maiores Litanias S. Gregorius primus inuenerit, ſed quòd ad ſanctum Petrum eas indixit. Exſtat decretum eiuſdem Pontificis de Litaniarum maiorum annua celebritate in princ. lib. 2. regiſtri his verbis: Solẽnitas annuę deuotionis nos, fratres dilectiſſimi admonet, vt Litaniã quę Maior ab omnibus appellatur, ſolicitis ac deuotis debeamus (auxiliante Deo) mentibus celebrare, &c. Idẽ S. Pontifex occaſione ingruentis peſtilentiæ, illam Litaniam inſtituit quam ſeptiformem appellauit. Exſtat de ea re eius cõſtitutio data 4. Kal. Septemb. lib. 11. c. 2. cuius etiam meminit Greg. Turon. de geſt. Franc. lib. 10. c. 1. Paul. diac. de geſtis Longobard. lib. 3. c. 11. & alij. Idem S. Gregorius, vrgente aliqua neceſſitate, non tantùm Romanis, ſed etiam externis Litanias indicebat, vt apparet ex lib. 9. regiſt. epiſt. 45. ind. 4. Cur autem hæ de quibus hic agimus, Litaniæ maiores dictæ fuerint: conſtat ad minorum Litaniarum differentiam ſic appellatas eſſe. Non enim vnæ tantum in anno, ſed plures ſolitæ erant fieri Litaniæ pro conſuetudine cuiuſque eccleſiæ, vt apparet ex epiſt. S. Gregor. 76. lib. 7. indict. 2. ad Caſtorium, vbi habetur mentio de quatuor vel quinque ſolennibus Litanijs in Rauennate eccleſia celebrari ſolitis. A quo autem Litaniæ primùm fuerint inſtitutæ, adhuc mihi eſt inexploratum: vetuſtiſſimum ſanè morem fuiſſe in Eccleſia Litanias peragere, certiſſimum eſt. nam quod ſpectat ad eccleſiam Orientalem, S. Baſilius in epiſtola 63. ad Neocæſarienſes tradit, in ea eccleſia in vſu fuiſſe Litanias etiam temporibus S. Gregorij cognomento Thaumaturgi, eius ciuitatis epiſcopi, qui vixit temporibus Decij Imperatoris; quas poſtmodum in ceteris Orientis eccleſiis conſtat fuiſſe frequentatas, adeò vt eas ſolenniori pompa etiam Ariani fuerint æmulati, vt ſcribit Socrat. lib. 6. c. 8. & Sozom. lib. 8. cap. 8. quas tamen Arcadius Imp. edicto promulgato, illis inhibuit. l. 30. de hæretic. Cod. Theod. Litaniæ etiam reperiuntur dictæ Proceſſiones. c. 17. Concil. Laodic. edi. 2. Cõſtat autem penes Latinos vetuſtiorem fuiſſe vſum procedendi ad loca martyrum, vt Tertul. lib. 2. ad vxorem, & Hieron. epiſt. 22. ad Euſtoch. Eaſdem itaque ſiue Litanias ſiue Proceſſiones dicere velimus, vnuſquiſque epiſcopus in ſuis eccleſijs ſtudioſè agere conſueuit; vnde de S. Honorato epiſcopo Maſſilienſi hæc pro magna laude Gennadius c. 99. Hic Litanias ad ſupplicandum Dei clementiam cum plebe ſibi credita pro viribus agit. Hæc ille. Porrò percelebres, & ab vniuerſa penè Eccleſia receptæ ſunt illæ, quas S. Mamertus epiſcopus Viennenſis reſtituit in Gallijs, temporibus Valentiniani tertij Imp. anno circiter 452. vt ſcribit Ado epiſcopus Vien. in chron. quæ & Rogationes appellatæ ſunt,

cuius piæ inſtitutionis occaſionem ſcribit in ſermone quodam Alcimus Auitus eiuſdem eccleſiæ epiſcopus, ſucceſſorque Eſichij, quem præceſſit S. Mamertus: exſtat præterea de ijſdē epiſtola Sidonij Apollinaris ad eundem S. Mamertum ſcripta lib. 7. epiſtola 1. alia ad Aprum 14. libro 5. vbi (vt mittamus cætera) hæc inter alia de priſtina Litaniarum obſeruatione iam negligentia torpeſcente: Erant, inquit, quidem prius (quod ſalua fidei pace dictum ſit) vagæ, tepentes, infrequentesque, &, vt ſic dixerim, oſcitabundæ ſupplicationes; quæ ſemper interpellantium prandiorum obicibus hebetabantur: ad quas, vt nihil amplius dicam, figulo pariter & hortulano non oportuit conuenire. In his autē quas ſuprafatus ſummus ſacerdos & protulit, pariter & contulit, ieiunatur, oratur, pſallitur, & fletur, &c. Hæc Sidon. Ex his quidem Sidonij verbis apparet, S. Mamertum epiſcopum non tam inſtituiſſe quàm reſtituiſſe, & in meliorem formā reduxiſſe ſacras Rogationes. Sanè quidem S. Auſtinus, qui tempore præceſſit S. Mamertum, de ijſdem Rogationibus, quæ præcedunt celebritatem Aſcenſionis Dominicæ, non obſcurè meminit ſerm. 173. de temp. in vigilia Aſcenſ. tomo 10. pag. 338. edit. Louanien. Eſt eius exordium huiuſmodi: Scire debemus, & intelligere, fratres chariſſimi, quia dies compunctionis & pœnitentiæ celebramus, &c. Circa finem autem ſic: Nullus ſibi de induſtria aliquas occupationes inquirat, per quas ſe de Eccleſię cōuentu ſubducat. Sine dubio peccatorum ſuorum vulnera diligit, qui in iſtis tribus diebus, ieiunando, orando, & pſallendo, medicamenta ſibi ſpiritualia nō inquirit, &c. Quibus quidem eundem de ſacris Rogationibus verba facere, nullum eſt dubium. Exſtat de Rogationibus canon 29. primi Concilij Aurelianenſis, item c. Rogationes. de conſecrat. diſtinct. 3. & in capitular. Franc. lib. 5. cap. 85. De ijſdem Cæſarius epiſcopus Arelat. homil. 33. hæc habet: Tribus iſtis diebus, quos regulariter in toto mundo celebrat Eccleſia, nullus ſe à ſancto conuentu ſubducat, &c. Reliqua autem de Rogationibus vide apud eos qui ſcripſerunt de diuin. offic. Aliæ inſuper Rogationes ab his ſunt, quas inſtituit S. Gallus epiſcopus Aruernenſis, quæ media Quadrageſima agi ſolitæ erant; de quibus Gregorius Turonen. li. 4. c. 5. Celebrabātur olim in eccleſia Gallicana etiā Litaniæ noni mēſis, de quibus agitur in conc. primo Lugdunenſi, c. 6.

[c] Euodij & ſoc.] De his item hac die Vſuardus, Maurolycus, & alij recentiores.

[d] Stephani epiſc.] Agit de huius martyrio Euagr. hiſt. lib. 3. c. 10. & Niceph. lib. 15. cap. 28. ex Ioanne Rhetore. Porrò nō tātùm Stephanū, ſed & alios orthodoxos epiſc. ab hæreticis tūc Antiochię occiſos eſſe, indicant litteræ S. Simplicij Papæ ad Zenonem Imp. qui de ſacrilegis pœnas ſumpſerat. Habemus eam epiſtolā manuſcriptam, datam decimo kal. Iulias poſt conſulatum Illi. Eſt eius exordium: De eccleſia Antiochena venerandos, &c.

[e] Philonis & Agathop.] Hi eſſe videntur qui ex Syria Romam comitati ſunt S. Ignatium epiſcopum Antiochenū, eiuſq; reliquias Antiochiā retulerūt, vt cōſtat ex actis ipſius martyrij. Fuit Philo Tarſenſis eccleſiæ, Agathopos Antiochenæ diaconus. Meminit eorundem frequenter S. Ignatius ſcribens ad Tarſenſes, ad Philadelphos, & ad Antiochenos.

[f] Aniani epiſcopi.] De eo Euſebius in chron. & hiſt. lib. 2. c. 23. & lib. 3. c. 12. Hieron. de ſcrip. eccleſ. in Marco, Niceph. hiſt. lib. 3. cap. 2. Niceph. epiſc. in chron. & alij: multa habet de eo Petrus in catal. lib. 9. c. 19. ſed quæ videntur apocrypha. Erat Alexandriæ eccleſia nomine S. Aniani, cuius meminit Epiphan. in Panar. hæreſi 69. Eius autem ſacrum corpus Venetias eſſe tranſlatum accepimus. Fuit alius eiuſdem nominis Anianus Aurelianenſis epiſcopus; alius item Meldenſis, de quo agitur in actis S. Genouefæ; ijdemque ſanctitate nobiles.

[g] Ermini epiſc.] De eo etiam Molan. in addit. ad Vſuard. pluribus autem in Indic. ſanct. Belg. Succeſſit hic S. Vrſmaro anno Domini 713. Exſtare de eius actis librū ſcriptum, idē auctor affirmat.

iij. D Sexto Kal. Maij. Luna. 26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
16	17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27

OMÆ natalis beati Cleti[a] Papæ, qui ſecundus poſt Apoſtolum Petrum rexit Eccleſiam, & in perſecutione Domitiani martyrio coronatus eſt. Ibidem ſancti Marcellini[b] Papæ & martyris, qui ſub Diocletiano pro fide Chriſti vnà cum Claudio, Cyrino, & Antonino capite truncatus eſt: quo tempore magna fuit perſecutio, ita vt intra vnum menſem, decem & ſeptem millia Chriſtianorum martyrio coronarentur. Amaſeæ in Ponto

Ponto ſancti Baſilei[c] epiſcopi & martyris, qui ſub Licinio Imperatore illuſtre martyrium cōſummauit: cuius corpus in mare proiectum, & ab Elpidiphoro angeli monitu repertum, honorificè tumulatum fuit. Bracari in Luſitania ſancti Petri[d] martyris, primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi. Viennæ ſancti Clarentij[e] epiſcopi & confeſſoris. Veronæ ſancti Lucidij[f] epiſcopi. In monaſterio Cētula ſancti Richarij[g] presbyteri & confeſſoris. Trecis ſanctæ Exuperantiæ[h] virginis.

APRILIS 26.

LETI Papę.] De eodē hac die Vſuardus, Ado, & alij; Beda autem hîc de Anacleto, de Cleto autem ad 3. Non. Maij. Ob nominis ſimilitudinē magna, cum apud Latinos, tum etiam apud Græcos facta eſt de Cleto & Anacleto confuſio. Vt niſi vitium ſit in codice, librariorum oſcitantia, nō leues quidem, imò grauiſſimi ſcriptores in his nominibus erraſſe noſcantur. S. Ignatius in primis in epiſtola ad Mariam Caſſabolitem pro Cleto habet Anacletum. id ipſum S. Irenæus feciſſe videtur, aduerſus hæreſ. lib. 3. cap. 3. Euſebius etiam in chron. & hiſt. li. 3. c. 12. Nicephorus item hiſt. lib. 3. cap. 2. & Niceph. epiſc. in chron. Ex Latinis itidem Optatus Mileuitan. libro 2. contra Parmen. & Auguſt. epiſt. 165. putantes, credo, Cletum eundem cum Anacleto, illum prætererunt. econtra autem plerique, qui nouerunt Cletum, neſciuerunt Anacletum, vt inter alios S. Epiphanius, qui in Panar. hæreſ. 27. ponens Cletum, prætermittit Anacletum. Sed in his quæ ſunt Romanæ eccleſię, maior eſt adhibenda fides eius alumnis, quàm cęteris. Poſt librum de Romanis Pontificibus, S. Hieronymus de ſcrip. eccleſ. in Clemente, poſt Linum recenſet Cletum. Poſitum habetur nomen Cleti in canone Miſſæ antiquitus ſcripto. De eodem præterea indices Vaticani, quos exſcripſimus. Quòd autem Cletus ante Clementem ſederit, aliaque plura de eo egimus in Annalibus eccleſiaſticis.

[b] Marcellini Papæ.] De ipſo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Ecce tibi iterum penes Græcos in nominibus facta confuſio, putantes itidem eundem eſſe Marcellinum cum Marcello; vnde Euſebius præteriens Marcellum, Marcellinum tantùm numerat in chron. & hiſt. lib. 7. c. 26. quem errorem & cæteri ſequuti eſſe videntur, vt Niceph. Calliſt. hiſt. lib. 6. cap. 34. & Niceph. epiſc. in chron. Non ſic quidem Latini, vt Optatus lib. 2. contra Parmen. & Aug. epiſt. 165. ac cæteri omnes recentiores. Ipſa eorum acta inter ſe diuerſa, diuerſos prorſus eſſe, planè declarant. Succeſſit Marcellinus Caio, vt omnes tam Græci quàm Latini citati auctores teſtantur. Cætera de ipſo in Annalibus eccleſiaſticis.

[c] Baſilei epiſcopi.] Agunt de eodem item hac die Græci in Menologio, vbi & martyrium, corporis inuentio, atque tranſlatio narrantur. Metaphraſtes ex antiquioribus monumentis edidit eius acta; quæ recitat Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 2. Ex quibus omnibus erroris arguitur Nicephorus dum lib. 8. c. 14. adnumerat S. Baſileum inter epiſcopos qui interfuerunt Nicæno Concilio, cùm conſtet eundem ſub Licinio Imperatore martyrio coronatum obijſſe diem.

[d] Petri.] De eodem Vaſęus in chron. Hiſp. Flos ſanct. Hiſp. & Theſaur. concion. tomo 2. hac die.

[e] Clarentij epiſc.] De eo item hac die Beda, Ado Vien. in chron. anno 641. Ponitur hic trigeſimus eius ſedis epiſcopus ſub Vitaliano Papa in tabul. Democharis.

[f] Lucidij epiſc.] In tabulis eccleſiæ Veron. & in ſępiùs citato codice pag. 8. & 39. Eſt & Lucillus nomine eiuſdem ciuitatis epiſcopus, de quo in dictis tabulis agitur pridie Kal. Nouembris: quem illum ipſum puto, qui interfuit Concilio Sardicēſi, vbi loco Lucilli, Lucius ſubſcriptus reperitur tomo 1. Concil. nam apud Athanaſium in apologia ſecunda inter epiſcopos Italiæ, qui illi Synodo interfuerunt, Lucillus ponitur poſt Seuerum Rauennatem epiſcopum. Vocat eundem cum cæteris in teſtimonium Athanaſius in apologia ad Conſtantium, col. 416. d.

[g] Richarij.] Agit de eodem Vſuardus hac die. Eius res geſtas ſcripſit Albinus Flaccus ad Carolum Magnum Imp. Habet ea Sur. tom. 2. Agit de eo item Vincent. lib. 23. c. 96. 97. & 81. Trithem. de vir. illuſtr. Ord. ſanct. Bened. li. 3. c. 98. & 295. Claruit temporibus Dagoberti regis Franc. circa annum Domini ſexcenteſimum atque trigeſimum.

[h] Exuperantiæ.] Maurolycus, & Molanus in addit. ad Vſuardum hac die de eadem agunt.

ij. E Quinto kal. Maij. Luna. 27

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
17	18	19	20	21	22	23	24	23	24	25	26	27	28

NICOMEDIÆ natalis ſancti Anthimi [a] epiſcopi & martyris, qui in perſecutione Diocletiani ob confeſſionẽ Chriſti, martyrij gloriam capitis obtruncatione ſuſcepit. Sequuta eſt quoque illum vniuerſa penè gregis ſui multitudo; quorum alios iudex gladio obtruncari, alios ignibus conflagrari, alios nauiculis impoſitos pelago immergi fecit. Tarſi in Cilicia ſanctorum Caſtoris [b] & Stephani martyrũ. Romę depoſitio beati Anaſtaſij [c] Papæ, viri ditiſſimæ paupertatis, & Apoſtolicæ ſolicitudinis: quem (vt ait ſanctus Hieronymus) diu Roma habere nõ meruit, ne orbis caput ſub tali epiſcopo truncaretur: nam haud multo poſt eius obitum Roma à Gothis capta fuit. Bononiæ ſancti Tertulliani [d] epiſcopi & confeſſoris. Brixiæ ſancti Theophili [e] epiſcopi. Conſtantinopoli ſancti Ioannis [f] abbatis, qui pro cultu ſacrarum imaginum ſub Leone Iſaurico plurimum decertauit.

APRILIS 27.

[a] ANTHIMI epiſc.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio tert. non. Septemb. Scribit de Anthimo Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 6. & Niceph. hiſt. lib. 7. c. 6. & 16. Exſtant eius acta à Metaphraſte deſcripta; retulit eadem Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 2. Succeſſit hic ſancto Cyrillo eiuſdem ciuitatis epiſcopo, vt teſtantur acta ſanctorum martyrum Indes & Domnæ, quę recitat Metaphraſt. ſeptimo Kal. Ian. ex quo Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. In honorem S. Anthimi Iuſtinianus Imp. nobilem memoriam excitauit, vt ſcribit Procop. lib. 1. de ædif. Iuſtiniani Imperatoris.

[b] Caſtoris & Stephani.] Vſuardus de Caſtore tantùm, Maurolycus de vtroque, cui aſtipulantur vet. manuſcript.

[c] Anaſtaſij Papæ.] Agunt de eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Locus ſancti Hieronymi hîc citatus exſtat in epiſtola 16. ad Principiã. De eius ſucceſſione Auguſt. epiſt. 165. Proſp. in Chron. Socrat. li. 7. c. 9. Theod. li. 5. c. 23. Sozom. li. 8. c. 24. Eius acta in Annal. eccleſ. ſcripſimus. De Vrbe capta à Gothis, cuius hîc mentio habetur, conſtat id contigiſſe Varari & Tertullo conſſ. vt ſcribit Caſſiod. & Proſp. in chron. quod & omnes profitentur: numeratur is annus (ſecundum Faſtos Onufrij) à Chriſto 410. ſedis autẽ Innocentij decimus. Corpus S. Anaſtaſij Papæ à Sergio iuniori tranſlatum eſt in titulum Equitij, vt vetus inſcriptio in eadem eccleſia poſita docet.

[d] Tertulliani epiſc.] Succeſſit hic Paterniano, poniturq́ue octauus eius ſedis epiſcopus.

[e] Theophili epiſc.] Numeratur hic decimus eius ſedis epiſcopus, tertiusq́ue poſt ſanctum Philaſtriũ: de eo Rampert. in ſerm. de trãſl. S. Philaſtr.

[f] Ioannis abb.] De eo item Græci hac die in Menolog. vbi etiã paucis eius res geſtę deſcribũtur.

Quarto

28 Quarto kal. Maij. Luna. F j.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
18	19	20	21	22	23	24	25	24	25	26	27	28	29

RAVENNÆ natalis ſancti Vitalis [a] martyris, patris ſanctorum Geruaſij & Protaſij; qui cùm beati Vrſicini corpus ſublatum honeſtate debita ſepeliſſet, tentus à Paulino cõſulari, poſt equulei tormenta iuſſus eſt deponi in profundam foueam, & terra ac lapidibus obrui; taliq́ue martyrio migrauit ad Chriſtum. Mediolani ſanctæ Valeriæ [b] martyris, coniugis ſancti Vitalis. Atinæ ſancti Marci [c], qui à beato Petro Apoſtolo epiſcopus ordinatus, Æquicolis primus Euangelium prædicauit, & in perſecutione Domitiani ſub Maximo præſide martyrij coronam accepit. Alexandriæ paſſio ſanctæ Theodoræ [d] virginis, quæ idolis ſacrificare contemnens, cùm eſſet in lupanar tradita, repentè quidam ex fratribus nomine Didymus miro Dei fauore commutatis veſtibus illam eripuit; qui poſtea in perſecutione Diocletiani ſub Euſtratio præſide ſimul cum eadem percuſſus, ſimul coronatus eſt. Eodem die ſanctorum Aphrodiſij [e], Caralippi, Agapij, & Euſebij martyrum. In Pannonia ſancti Pollionis [f] martyris, ſub Diocletiano Imperatore. Pruſæ in Bithynia ſanctorum martyrum Patricij [g] epiſcopi, Acatij, Menandri, & Polyęni. Turiaſone in Hiſpania ſancti Prudentij [h] epiſcopi & confeſſoris. Corfinij in Pelignis ſancti Pamphili [i] Valuenſis epiſcopi, charitate in pauperes, & gratia miraculorum illuſtris: cuius corpus Sulmonæ conditum eſt.

APRILIS 28.

[a] VITALIS.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant eius res geſtæ iunctæ actis ſanctorum Geruaſij & Protaſij ex epiſtola nomine S. Ambroſij, quam recitat Sur. tom. 3. xix. Iunij: Mombritius item recenſet huius acta tomo 2. De eius venerando ſepulchro Venantius Fortun. lib. 4. vit. S. Martini meminit his verſibus:

Inde Rauennatum placitam pete dulcius vrbem,
Pulpita ſanctorum per religioſa recurres,
Martyris egregij tumulum Vitalis adora, &c. & alibi:
Vitalem, & reliquos tot chara Rauenna ſepultat.

Libro 7. ad Bod. ducem. Exſtat de eodem ſermo Petri Damiani apud Surium tom. 2. Pluribus Hieron. Rub. hiſt Rauen. libro 1. qui & de veteri inſcriptione ad eius ædem agit libro 3. Fuit eiuſdem nominis Vitalis epiſcopus eiuſdem eccleſiæ Rauennatis: quem miror admodum prætermiſſum ab iis qui res Rauennates tractarunt, præcipuè verò nouiſſimè à Hieron. Rubeo, viro alioqui pereudito, qui in poſteriori edit. ſuarũ hiſtoriarũ Rauennatum, quam conatur, vel ſua ex his eſt emendaturus, vel fortaſſè his noſtris obiectionibus plenius ſatisfacturus: quod ſi fiet, à veritate nos vinci libentiſſimo accipiemus animo. Feliciter quidem accidit, vt obortis inter nos hiſce contentionibus, non inde, vt aſſolet, liuor vel æmulatio aliqua interceſſerit, ſed velut quibuſdam tenacioribus amoris vinculis mutua inter nos beneuolentia ſtringeretur. Mirificus quidem in homine, quem inſpexi,

 candor

candor animi, ſinceri amoris illex, me penitus illi deuinxit. Sed ad Vitalem, vnde digreſſi eramus, redeamus. Ad hunc Vitalem epiſcopum ſcripſit Venãtius Fortunatus duo Epigrammata; fuit enim illi æqualis, agitq́ue de baſilica S. Andreæ ab ipſo erecta, quam idem Rubeus ex antiquis eius eccleſiæ monumentis tribuit ſancto Petro Chryſologo, redarguens eos etiam, qui eandem adſcribunt Maximiano. Porrò Vitalem epiſcopum eam erexiſſe, ex duobus illis Epigrammatibus, luce clariùs apparet: habentur eadem libro primo in principio. Vixit hic Vitalis epiſcopus circa annos Domini quingentos ſeptuaginta, quibus etiam temporibus claruit Venantius Fortunatus, qui Rauennæ nutritus, ibidem etiam liberales didicit diſciplinas, vt ſcribit Paulus diaconus de geſtis Longobard. lib. 2. cap. 9. Maneant hæc de Vitali epiſcopo, quouſque noſter Rubeus in ſecunda ſui Commentarij editione, hæc ex Venantio obiecta diluat, & ſua euidentiori probatione confirmet.

[b] Valeriæ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Huius martyrij acta intexta habentur cum rebus geſtis S. Vitalis, quæ nuper citauimus.

[c] Marci epiſcopi.] Legimus eius acta tam ſoluta oratione quàm metro conſcripta Atina Romã tranſmiſſa; in quibus licet auctorum nomina deſiderentur, compertũ tamen habemus ex Petro diacono bibliothecario Caſinate in lib. de vir. illuſtr. monaſt. Caſinen. c. 45. ſcriptam eſſe paſſionẽ eiuſdem S. Marci à Petro diac. Chartulario eiuſdem monaſterij, ad Odeſirium abbatem; qui quidem auctor narrat, additum ab eodem etiam tractatum de excidio & reſtauratione eiuſdem ciuitatis Atinæ, necnon libellum de eiuſdem ſancti tranſlatione atque miraculis, compoſitumq́ue Canticum eccleſiaſticum in eius ſolennitate canendum, ac demum de eadem celebritate ſermones octo: hæc Petrus diaconus, quem illum ipſum puto Petrum, qui ea ſcribens de ſe ipſo, tanquam de alio extraneo modeſtiæ cauſa locutus eſt. Quod ad opus metricum ſpectat, idẽ ſcriptor eodem libello c. 43. refert, Petrum Romanæ eccleſiæ ſubdiaconum ſcripſiſſe verſibus res geſtas eiuſdem S. Marci epiſcopi.

[d] Theodoræ.] Beda, ac ceteri qui ſuprà auctores, hac die, Græci autem nonis Aprilis. Cenſetur hæc eadem cum ea de qua ſcribit S. Ambroſius libro 2. de virgin. licet pro Alexandria ibi Antiochia legatur, quod librariorum potiùs vitio accidiſſe exiſtimamus. Græci etenim ac Latini omnes vno ore illam Alexandriæ paſſam eſſe teſtantur. Idq́ue etiã eius acta profitentur, quę ex antiquis monumentis edidit Metaphraſtes: exſtant apud Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 2. Conſule annotationem inferiùs poſitam die 3. Maij in Alexandro & Antonina.

[e] Aphrodiſij & ſoc.] Agunt præterea hac item die de his Beda, Vſuar. Ado, cæteriq́ue recentiores.

[f] Pollionis.] De eodem Beda, ac cæteri qui ſuprà. Huius acta ſummatim complexa recitat Petrus in catalogo libro 4. c. 94. licet in mendoſo codice, pro Pollione, Pullio; pro Cibali Ciualis, & pro Sirmio, Firmus legatur.

[g] Patricij epiſcopi.] Græci itidem de eo hac die in Menol. vbi pluribus eius res geſtas referunt.

[h] Prudentij epiſc.] De eo Vaſæus in Chron. Hiſp. qui ſcribit fuiſſe epiſcopum Tarraconenſem, vixiſſeq́ue temporib. Diocletiani. Plura de eodem in Flore ſanct. Hiſp. & in Theſaur. conc. tomo 2.

[i] Pamphili epiſcopi.] Huius acta Romam allata accepimus à D. Federico Ranaldo, Vaticanæ bibliothecæ præcipuo cuſtode, viro integerrimo, cui me plura debere profiteor; eius etenim officio & propenſiori erga me beneuolentia ac ſtudio eiuſdem bibliothecæ ſæpè penetralia patuere, ex quibus magna facta eſt rebus noſtris acceſſio.

* G Tertio kalend. Maij. Luna. 29

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
t u A B C D E f F G H M N P
19 20 21 22 23 24 25 26 25 26 27 28 29 1

EDIOLANI ſancti Petri [a] martyris, Ordinis Prædicatorum, ab hęreticis ob fidem Catholicam interempti. Apud Paphum in Cypro ſancti Tychici [b] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli, quem idem Apoſtolus in ſuis epiſtolis cariſſimum fratrem, miniſtrum fidelem, & conſeruum ſuum in Domino appellat. Cirthæ in Numidia natalis ſanctorum martyrum Agapij [c] & Secundini epiſcoporum, qui poſt longum apud præfatam vrbem exilium, in perſecutione Valeriani, in qua tunc maximè Gentilium rabies ad tentandam iuſtorum fidem inhiabat, ex illuſtri ſacerdotio effecti

effecti ſunt martyres glorioſi. Paſſi ſunt in eorum collegio Æmilianus miles, Tertulla & Antonia ſacræ virgines, & quædam mulier cũ ſuis geminis. Eodem die ſanctorum ſeptem Latronum [d] qui à ſancto Iaſone ad Chriſtum conuerſi, martyrio vitam adepti ſunt ſempiternam. Brixiæ ſancti Paulini [e] epiſcopi & confeſſoris. In cœnobio Cluniacenſi ſancti Hugonis [f] abbatis. In monaſterio Moliſmenſi ſancti Roberti [g] primi abbatis Ciſtertij. Romæ ſanctæ Catharinæ [h] virginis Senenſis, Ordinis ſancti Dominici, vita & miraculis claræ, quam Pius ſecundus in ſanctarum Virginum numero adſcripſit.

APRILIS 29.

ETRI martyris.] Huius res præclarè geſtas ſcripſit Thomas Lentinus, Patriarcha Hieroſolymitanus; quæ Surius deſcripſit tomo 2. Plura de eodem Vincent. libro 31. cap. 103. & Antoninus in 3. part. tit. 23. c. 6. Martyrium ſubiit anno Domini 1252. Sequenti verò anno ab Innocentio Papa quarto adſcriptus eſt in numero ſanctorum, vt de eo ſcribit Bernardus in chron. Cætera collecta habes ſimul in Theſaur. concion. tom. 2. hac die. Porrò officium ei duplex perſolui, Sixtus quintus Pontifex Maximus, datis de ea re Apoſtolicis literis, præcepit anno Domini 1586.

[b] Tychici diſcip.] Scribit de eo Paulus Apoſtolus ad Epheſios 6. ad Coloſſ. 4. & 2. ad Timoth. cap. 4. Lucas etiam in Act. Apoſt. c. 20. Agit de eodẽ hac die Vſuardus, Ado, & Alij. Tradit Dorotheus in ſynop. hunc fuiſſe primum Chalcedonenſis eccleſiæ epiſcopum.

[c] Agapij & Secundi.] De his item hac die Vſuardus, Ado, & alij; Beda autem tertio kalend. Aprilis. Exſtant horum res geſtæ vnà cum actis ſanctorum Mariani & Iacobi, quæ recitat Surius tomo 2. & 3. in principio.

[d] Septem Latronum.] Agunt de his item hac die Greci in Menologio, à quibus etiam recenſentur eorum nomina, videlicet Saturninus, Iaciſcolus, Fauſtianus, Ianuarius, Marſalius, Euphraſius, & Mammius; quos omnes Iaſon & Soſipater Chriſti confeſſores eodem cum illis incluſi carcere, primùm ad Chriſti fidem, inde ad confeſſionem eius nominis, ac tandem ad promerendam martyrij coronam incitarunt. Hæc ipſa in dicto Menologio recitantur.

[e] Paulini epiſcopi.] De quo & tabulæ eccleſiæ Brixianæ, ex quibus etiam alij acceperunt.

[f] Hugonis abb.] Scripſit eius acta monachus Cluniacenſis, Hugo item nomine; habet ea Surius tomo 2. Eadem item monumentis mandata à Gilone atque Reinaldo tradit Molanus. Recenſet eundem S. Bernardus, cùm meminit de ſanctis abbatibus cœnobij Cluniacenſis in apologia ad Gulielmum. De eodem Petrus Cluniacenſis lib. 1. & 2. miracul. Vſus eſt eo familiariſſimè Gregorius ſeptimus Rom. Pont. cuius ad illum exſtat epiſtola data anno Chriſti 1078. Kalen. Iulij primæ indict. qua ærumnas deplorat, quibus aſſiduè angebatur. Obiit (vt auctor eſt Sigebertus in chron.) an. Domini 1109. De eo item alij plerique ſcriptores, ac nouiſſimè Trithem. de vir. illuſtr. Ordinis S. Benedicti libro 3. cap. 328.

[g] Roberti abb.] Exſtat eius vita ſcripta ab Odone abbate Moliſmenſe, quã retulit Surius in tom. 2. hac die. Exceſſit ex hac vita anno Domini 1098. vt teſtatur Sigebertus in chron. Huic ſucceſſit Albericus; cui ſubrogatus eſt Stephanus, de quo ſuperiùs actum eſt.

[h] Catharinæ.] Acta eius nobiliſſima ſcripſit beatus Raimundus Capuanus, Ordinis Prædicatorum magiſter: multa præterea ex dialogorum libris, ac eius epiſtolis colligi poſſunt de eius rebus geſtis. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino milleſimo trecenteſimo octogeſimo: quam Pius Papa ſecundus anno 1461. adſcripſit in ſanctorum numero. Plura de eadem S. Antoninus in 3. part. tit. 23. c. 14. Legimus in cod. manuſcrip. luculentam orationem, quam idem Pontifex Pius habuit in publico Conſiſtorio ea die qua eam relaturus erat in numerum Sanctorum. Eſt eius exordium: Catharinam Senẽſem in catalogum hodie ſanctarum Chriſti virginum relaturi, &c. Leguntur ibidem litteræ Apoſtolicæ de canonizatione eiuſdem, datæ vndecimo kal. Nouembris, anno tertio Pontificatus eius: quæ ſic incipiunt: Ezechielis Prophetæ magna eſt ſententia, &c.

Pridie

xxix. A Pridie Kalendas Maij. Luna. 30

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
t u A B C D E f F G H M N P
20 21 22 23 24 25 26 27 26 27 28 29 1 2

LAMBESE in Numidia natalis ſanctorum martyrum Mariani[a] lectoris, & Iacobi diaconi: quorum prior, cùm iam pridem infeſtationes Decianæ perſecutionis in confeſſione Chriſti viciſſet, iterum cum clariſſimo collega tētus eſt, & ambo mirabiliter poſt dira & exquiſita ſupplicia diuinis reuelationibus ſecundò confortati, nouiſſimè cum multis aliis gladio conſummati ſunt. Apud Santonas beati Eutropij[b] epiſcopi & martyris, quem ſanctus Clemens Pontificalis ordinis gratia conſecratum direxit in Galliam, peractaque diu prædicatione, ob Chriſti teſtimonium colliſo capite victor occubuit. Cordubę ſanctorum martyrum Amatoris[c] preſbyteri, Petri monachi, & Ludouici. Nouariæ ſancti Laurentij[d] preſbyteri, & puerorum martyrum, quos ille ſuſceperat educandos. Alexandriæ ſanctorum martyrum Aphrodiſij[e] preſbyteri, & aliorum triginta. Epheſi ſancti Maximi[f] martyris, qui in perſecutione Decij coronatus eſt. Firmi in Piceno ſanctæ Sophiæ[g] virginis & martyris. Neapoli in Campania ſancti Seueri[h] epiſcopi, qui inter alia admiranda, mortuum de ſepulchro excitauit ad tempus, vt mēdacem creditorem viduæ & pupillorum falſitatis argueret. Euoreæ in Epiro ſancti Donati[i] epiſcopi, qui tempore Theodoſij Imperatoris eximia ſanctitate refulſit. Londonij in Anglia ſancti Erconualdi[k] epiſcopi, qui multis miraculis claruit.

APRILIS 30.

MARIANI & Iac.] De his item hac die Vſuardus, & Ado pluribus; Petrus item in catalogo libro 4. c. 104. Extant horum acta, quæ recitat Sur. tomo 2.

[b] Eutropij epiſcopi.] Vſuardus item, Ado, & alij hac die, Petrus in catalogo libro 4. cap. 105. Meminit eiuſdem Gregorius Turon. de glor. martyr. cap. 56. Petrus Cluniacen. epiſt. 2. Exſtat epigramma Venantij Fortunati de baſilica ſancti Eutropij per Leontium epiſcopum reſtituta. De eodem Eutropio ſcripſit carmen laudis Franc. Bonad. ſanctor. libro 2. Monod.

[c] Amatoris & ſoc.] Horum martyrij res geſtas ſcripſit ſanctus Eulogius in Memoriali ſanct. libro tertio, c. 13. Paſſos teſtatur hac die, æra octingenteſima nonageſima tertia, à Chriſto autem anno octingenteſimo quinquageſimo quinto.

[d] Laurentij & ſoc.] De his etiam tabulæ eccleſiæ Nouarienſis, quas vnà cum rebus geſtis prædictorum ſanctorum martyrum Romam miſſas accepimus. Plura de iiſdem in vita ſancti Gaudentij eiuſdem ſedis epiſcopi, quam recitat Mombritius tomo primo vit. ſanct. Paſſi ſunt hi temporibus Valentiniani Imp. ſubita graſſatione Gentilium in eoſdem irrumpente, vt factum eſt etiam eodem ſeculo in martyres Anaunenſes. Placuit hîc deſcribere antiquum epigramma exſculptum in marmoreo ſepulchro, quod dictorum ſanctorum martyrum ſacris oſſibus eſt refertum, ex quibus medicus liquor manare conſueuit. Eſt enim huiuſmodi:

Aſpicis

Aſpicis hoc marmor tumuli de more cauatum?
Id ſolidum eſt intus, rima nec vlla patet,
Vnde queat tellus occultas mittere lymphas:
Manat ab ingeſtis oſſibus iſte liquor.
Si dubitas, medio ſudantes tolle ſepulchro
Relliquias. dices: Vnda ſalubris vbi eſt?

[e] Aphrodiſij, & ſoc.] Agit de his item hac die Beda, ac recentiores, aſſentiunturque vet. manuſcr.

[f] Maximi.] De eo etiam hac die Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant eius acta; quæ quò breuiora, eò fideliora eſſe noſcuntur. Habet ea Surius tomo 2. Accepta videntur ex actis publicis, quæ proconſularia dicebantur: ſic enim ea apud Auguſtinum contra Donatiſtas appellata reperiuntur.

[g] Sophiæ.] De qua etiam tabulæ Firmanæ eccleſiæ, vbi & ſacra eiuſdem pignora condita debito honore coluntur.

[h] Seueri epiſcopi.] Huius acta ex antiquis monumentis nuper edidit Paul. Regius. Claruit temporibus Valentiniani iunioris. Hunc illum ipſum puto Seuerum, ad quem exſtat S. Ambroſij epiſtola. Irrepſit error in eius acta, dum Valentinianus iunior, ſenior eſt exiſtimatus. Paulo ante Seuerum ſedit ibi Maximus epiſcopus Catholica fide præſtantiſſimus, qui cùm reſiſteret Arianorum perfidiæ, poſt conciliabulum Ariminenſe actus eſt in exilium. De eo mira ſcribit Marcellinus presbyter in libello, quem obtulit Theodoſio Imperatori. Exſtat Neapoli ſancti Seueri epiſcopi nomine vetus eccleſia, quæ annis præteritis conceſſa eſt Fratribus Prædicatorum, qui ibidem ſub piæ memoriæ, ac ſpectatiſſimæ noſtrorum temporum ſanctitatis viro R. Magiſtro Paulino Lucenſi, reſtitutore priſtinæ obſeruantiæ regulæ ſancti Dominici, ſumma cum laude ſanctiſſimæ vitæ inſtitutum, ſicut in aliis pleriſque locis, in ea vrbe primùm aggreſſi, feliciſſimè propagarunt.

[i] Donati epiſc.] Græci etiam de eodem hac die in Menologio. Scribit eius res geſtas Sozom. hiſtor. lib. 7. c. 25. Niceph. lib. 12. c. 45. Ado Vien. in chron. anno 396. Mombrit. tomo 1. vit. ſanct.

[k] Erconualdi epiſc.] Scribit res ab eo geſtas Gothzelinus Morimnenſis, vt conſtat ex catalogo ſcrip. Britan. De eo præterea Beda de geſtis Anglorum libro 4. cap. 6. Item Trithemius de viris illuſtribus Ordinis ſancti Benedicti libro quarto, capite 163. Vixit circa annum Domini ſexcenteſimum ſeptuageſimum.

MAIVS.

1 Kalendis Maij. Luna. E xxviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

NATALIS beatorum Apoſtolorum Philippi[a] & Iacobi[b]: ex quibus Philippus poſtquam omnem penè Scythiam ad fidem Chriſti conuertiſſet, apud Hierapolim Aſiæ ciuitatem cruci affixus, & lapidibus obrutus, glorioſo fine quieuit: Iacobus verò, qui & frater Domini legitur, & primus Hieroſolymorum epiſcopus, è pinna templi præcipitatus, confractis cruribus, ac fullonis fuſte in cerebro percuſſus interiit, ibique non longè à templo ſepultus eſt. In Ægypto ſancti Hieremiæ[c] prophetæ, qui à populo lapidibus obrutus, apud Taphnas occubuit, ibique ſepultus eſt: ad cuius ſepulchrum fideles (vt refert ſanctus Epiphanius) ſupplicare conſueuerunt, indeque ſumpto puluere, aſpidum morſibus medentur. In Galliis, territorio Viuarienſi, beati Andeoli[d] ſubdiaconi, quem ſanctus Polycarpus vnà cum aliis ab Oriente miſit in Galliam ad prædicandum

verbum

verbum Dei. Hic ſub Seuero Imperatore ſpinoſis fuſtibus cæſus demùm enſe ligneo capite in quattuor partes in modũ crucis conſciſſo, martyrium conſummauit. Oſcæ in Hiſpania ſanctorum martyrum Orentij [e] & Patientiæ. Seduni in Gallia paſſio ſancti Sigiſmundi [f] regis Burgundionum, qui in puteum demerſus occubuit, ac poſtea miraculis claruit. Antiſiodori ſancti Amatoris [g] epiſcopi & confeſſoris. Auſcij ſancti Orientij [h] epiſcopi. In Anglia ſanctorum Aſaphi [i] epiſcopi, & Vvalburgæ virginis. Bergomi ſanctæ Gratæ [k] virginis.

MAII 1.

PHILIPPI & Iacobi.] De Philippo & Iacobo Beda, ac cæteri Latinorum hac die agunt: Græci autem in Menologio xviij. Kalen. Decemb. de Philippo; de Iacobo autem ſeorſum xiij. Kalend. Iulij. Vetus autem inſcriptio aliter ſe habebat, quæ ex antiquis manuſcrip. Martyrologiis & ex Sacramẽtariis apud Micrregister.cap. 55. ponitur in hunc modum: Feſtiuitas Sanctorum Apoſtolorum Iacobi & Philippi, & omnium Apoſtolorum, &c. Huius inſcriptionis ratio ibidem ponitur. Præter ea quæ de Philippo in ſacro leguntur Euangelio, Clemens Alex. lib. 3. Stromat. hunc illum fuiſſe ſcribit, cui Dominus dixit: Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos, tu me ſequere. Lucæ 9. Ob cõuenientiam nominis cum Philippo diacono vno ex ſeptem ab Apoſtolis ordinatis, factum reperitur, vt confuſis ipſorum rebus geſtis, quod vnius eſt, alteri tribuatur; vt inter cætera, filiæ quæ ex Act. Apoſtolorum cap. 6. & 21. Philippi diaconi eſſe noſcuntur, ipſæ à nonnullis Philippo Apoſtolo tribuuntur, vt de eo feciſſe videtur Clemens Alex. quem citat Euſebius hiſt. li. 3. c. 24. idemq; Polycrat. apud Hier. de ſcrip. eccleſ. in Polycrate. licet ex eodẽ aliter legat Euſeb. hiſt. lib. 2. c. 25. qui & ipſe aliquando eaſdem Apoſtoli eſſe filias ſcribit libro 3. c. 33. quamuis ſuperius diaconi filias eſſe dixiſſet. Filias item tribuit ei Iſidorus libro de vit. & mort. ſanct. c. 75. licet alterius cuiuſpiam potius quàm Iſidori ſit illud opus: ſed cùm hæc longiori indigeant examine, in Annalib. oportuniori loco de his egimus. Quòd autem hîc dicitur, omnem penè Scythiam ad fidem Chriſti conuertiſſe: Philippum Apoſtolum in Aſia ſuperiori Euangelium prædicaſſe, Scythiam inſuper peragraſſe, ac demum reuerſum in Phrygiam, martyrio occubuiſſe, tradunt Niceph. hiſt. libro 2. c. 39. Metaphraſt. in actis ipſius, quæ recitat Lipom. tomo 6. & Surius tomo 3. Iſidorus de vit. & obit. ſanctor. c. 75. qui addit & Gallis Euangelium prædicaſſe, ſed puto, Galatis, pro Gallis eſſe reſtituendũ. Galatæ enim Gallorum coloni, Phrygiæ partem incoluere. Plinius lib. 5. c. vlt. De Hierapoli in Phrygia vbi paſſus, & honorifica ſepultura conditus eſt, hæc S. Ioan. Chryſoſt. in homil. in duodecim Apoſtolos: Philippus miraculis conſeruat Hierapolim. De mortis genere ſcribit Euſebius in chron. anno duodecimo Claudij Philippum Apoſtolum cruci affixum, ac lapidibus inſuper obrutum: diuerſa tamen refert Metaphraſtes, vbi ſuprà, & Nicephorus libro 2. c. 39. Apud Hippolytum in commentariolo Græcè ſcripto legi Philippum tempore Domitiani Imp. eſſe crucifixum capite inuerſo: accepimus illũ è biblioth. Card. Syrleti. Feruntur pleraque de Philippo ſub incerto auctore lib. de paſſionibus Apoſtolorum, & alia ſub nomine Abdiæ, quę licet apocrypha cenſeantur, vera tamen nonnulla ibi eſſe, mihi facilè perſuadeo. Eſt celebris Romæ memoria ſanctorum Apoſtolorum Philippi & Iacobi; vbi ſacra eorum corpora requieſcunt; de qua hæc Hadrianus Papa in epiſt. ad Carolum Magnum Imp. de imaginibus. Pelagius Papa, atque ſucceſſor eius Ioannes, mirę magnitudinis eccleſiam Apoſtolorũ ædificãtes, hiſtorias diuerſas, tam in muſiuo quàm in variis coloribus cum ſacris pingentes imaginibus, & à tunc vſque hactenus à nobis venerantur. Hæc Hadrianus. Rurſus autem in libro de Roman. Pontificibus in Pelagio Papa primo hæc leguntur: Eodem tempore initiata eſt baſilica Apoſtolorum Philippi & Iacobi: quæ dum initiaretur fabricari, mortuus eſt. Hæc ibi. Et in Ioanne eius ſucceſſore: Hic, inquit auctor, perfecit eccleſiam ſanctorum Philippi & Iacobi, & dedicauit eam. Porrò titulus ſanctorum Apoſtolorum nomine longè ante prædictorum Pontificum tempora Romæ erat, cuius frequens eſt mentio in Concilio ſecundo Romano ſub Symmacho Papa, & in Concilio Romano ſub S. Gregorio Pontifice.

[b] Iacobus.] Hic frater Domini, Iuſtus, idemq; Minor eſt appellatus, quem à S. Petro ordinatum fuiſſe epiſcopum Hieroſolymorum, ex Clemente Alex. refert Euſeb. hiſt. lib. 2. c. 26. Ioannes Chryſoſtomus in Ioan. homilia 84. & alij. De eius cathedra epiſcopali adhuc ſuperſtite temporibus Conſtantini, ſcribit Euſebius hiſt. lib. 7. c. 14. De lamina aurea, quam, vt ſummus ſacerdos eius eccleſiæ, geſtare conſueuit, ſcribit auctor de excid. Hieroſ. qui dicitur Hegeſippus, Euſebius libro 2. c. 22. Hieron. de ſcript. eccleſiaſt. in Iacobo, & Epiphan. in Panar. hæreſ. 78. qui omnes & eiuſdem inſtitutum vitæ deſcribunt. Illam verò quorundam ſententiam de tribus Iacobis, qua Iacobus Alphæi à Iacobo Iuſto diſtinguitur, in Annal. eccleſ. pluribus confutauimus. Huius martyrium ex Hegeſippo deſcribit Euſebius hiſtor. libro 2. cap. 22. Per pauca verò Ioſephus Antiquit. lib. 20. cap. 8. Origenes libro primo contra

contra Celſum, Metaph. & alij de eodem pluribus.

[c] Hieremiæ Prophetæ.] De eodem non tantùm Latini omnes, ſed & Græci hac die agunt in Menologio. Præter ea quæ de Hieremia in diuinis ſcripturis leguntur, ſcribit de eo Ioſephus Antiquit. libro 10. c. 6. 7. 10. & 11. Epiphan. de vit. & interitu Proph. c. 8. Hieron. c. 1. in Hierem. & cap. 23. & in præfat. 118. Iſid. c. 38. Hieremiæ foueam Conſtantinus miro exornauit ædificio, vt ſcribit Nicephorus hiſt. lib. 8. c. 30. Cur autem in diuinis ſcripturis nõ ſint ſcriptæ neces Prophetarum, quos à Iudæis occiſos eſſe Chriſti teſtimonio comprobatur; vide quæ ſcribit Origenes ad Africanum, cùm agit de Suſannæ hiſt. De oſſibus Hieremiæ proph. tranſlatis ad Tetraphylum, vide in Prato ſpirituali, c. 77.

[d] Andeoli.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij pluribus agunt. Quòd pertinet ad territorium Viuarienſe, eiuſdem nominis Caſſiodorus erexit nobiliſſimum monaſterium, quod illuſtrius reddidit præclara bibliotheca, quam magno cùm labore & impenſa collegit, quam deſcriptam habes in duobus illis libris quos ſcripſit eruditiſſimè de Inſtit. diuin. lect. De ipſo autem monaſterio Viuarienſe habes ibid. libro 2. c. 29. An autem in eodem territorio Viuariẽſi fuerit monaſterium Caſſiodori, non auderem affirmare, cùm præſertim, ſecundùm deſcriptionem Caſſiodori, alio in loco potius eſſe poſitum videatur.

[e] Orientij & Patientiæ.] In Flore ſanct. Hiſp. Ex vet. monumentis Oſcenſis eccleſiæ leguntur hi parentes fuiſſe S. Laurentij martyris.

[f] Sigiſmundi.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de eo Gregorius Turonenſis hiſtoria Francor. libro 3. cap. 5. & 6. & exactiùs de gloria martyrum cap. 75. Aim. libro 2. c. 4. Ado Vienn. in chron. anno Domini 492. Sigebertus refert eius necem anno Chriſti 515. & alij plures; nouiſſimè verò Papirius Maſo, qui etſi breuiùs, diligẽtiùs tamen cæteris (mea ſentẽtia) res Francor. conſcripſit.

[g] Amatoris epiſcopi.] Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die. Huius vitã eruditè conſcriptam exſtare dicit Molanus, ſed nobis hactenus incognita eſt: ea tantùm legimus de S. Amatore epiſcopo, quæ Conſtantius ſcripſit in actis S. Germani epiſcopi Antiſiodor. lib. 1. c. 2. 3. 4. & quæ Surius refert tomo 7. hac die. Mentio de eodem habetur in vita S. Patritij epiſcopi Hybernorum. Huius opera delata eſſe in Gallias corpora ſanctorum Quirici & Iulittæ, habent acta eorundem martyrum, quæ recitat Mombrit. tomo 2. De eodem Vinc. libro 20. cap. 6. Mentio habetur de ipſo etiam in vita ſancti Mamert. apud Mombrit. tomo 2. vit. ſanct. pag. 70. Agit de eodem Petrus in catalogo libro 4. cap. 113. & alij. Vixit temporibus Honorij Imperatoris. Sedit annos triginta. Obiit anno Domini quadringenteſimo vigeſimo primo. Numeratur ſextus eius ciuitatis epiſcopus in tabul. Democharis.

[i] Orientij epiſc.] De eo hac die Vſuardus; Ado item, ſed eum Toloſæ ponit.

[k] Aſaphi epiſc. & Walburg.] In Anglicana eccleſia de his vnà ſimul agi, percepi. Beda autẽ hac die tantùm de Walburga, cuius acta atque miracula recitat Surius tom. 7. Scriptam eſſe vitam eius à Wilibaldo epiſcopo, tradit Molanus in annot. ad Vſuar. De ea item Trithem. de vir. illuſtr. Ord. ſancti Bened. lib. 3. c. 250. Claruit circa annum 750.

[l] Gratæ.] De ipſa etiam tabulæ eccleſiæ Bergomenſis, ex quibus etiam alij.

2

Sexto nonas Maij. Luna. C xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	28	29	1	2	3	4			

ALEXANDRIÆ natalis ſancti Athanaſij [a] eiuſdem vrbis epiſcopi, ſanctitate & doctrina clariſſimi, in cuius perſecutionem vniuerſus penè orbis coniurauerat: ipſe tamen Catholicam fidem à tempore Conſtantini vſque ad Valentẽ, aduerſus Imperatores, præſides, & innumeros epiſcopos Arianos ſtrenuè propugnauit; à quibus plurimas perpeſſus inſidias, profugus toto orbe actus eſt, nec vllus ei tutus ad latendum ſupererat locus: tandem ad ſuam eccleſiam reuerſus, poſt multos agones, multaſque patientię coronas, quadrageſimoſexto ſui ſacerdotij anno migrauit ad Dominum, tempore Valentiniani & Valentis Imperatorũ. Romæ ſanctorum martyrum Saturnini [b] Neopoli, Germani, & Cæleſtini,

leſtini, qui multa paſſi, in carcerem demum coniecti, ibi in Domino quieuerunt. Item ſanctorum martyrum Exuperij [c], & Zoes vxoris eius, Cyriaci & Theoduli filiorum, qui ſub Hadriano Imperatore paſſi ſunt. Hiſpali ſancti Felicis [d] diaconi & martyris. Eodem die ſancti Vindemialis [e] epiſcopi & martyris, qui vnà cum ſanctis epiſcopis Eugenio & Longino, doctrina & miraculis aduerſus Arianos decertans, ab Hunnerico rege capite obtruncari iubetur. Abulæ in Hiſpania ſancti Secundi [f] epiſcopi, de quo etiam infrà Idibus Maij cum aliis agitur. Florentiæ ſancti Antonini [g] epiſcopi, Ordinis Prædicatorum, ſanctitate ac doctrina celebris.

MAII 2.

Thanasii epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum, Græci etiam eadem die in Menologio: qui & de eodem iterum agunt xv. Kal. Februarij, vt conſtat ex conſtit. Emmanuelis Imp. Puto illa die agi, more maiorum, de eius ordinatione. Habuit S. Gregorius Nazianzenus in eius celebritate luculentam orationem; plurima in laudem eiuſdem in oratione ad epiſcopos Ægypti, & aliis in locis: S. Baſilius etiam de eo prȩclara; cuius exſtant ad ipſum ſcriptæ epiſtolæ 47. & ſequent. vſque ad 52. Habentur eius acta in vnum collecta ex Socrate, Theodoreto, & Sozomeno; alia inſuper, quæ edidit Metaphraſtes: quæ etſi multa magnaque videantur, breuiſſima tamen & quaſi ieiuna mihi videntur, ſi conferuntur cum amplioribus, quæ cùm ex ipſius ſcriptionibus, tum ex priſcis auctoribus tam Grȩcis quàm Latinis colliguntur: quæ & nos, pro virili, ſummo cum labore per annos ſingulos digeſta deſcripſimus in Annal. eccleſ. Satis tibi ſit lector ex Gregorij Nazianzeni elogio hîc tantùm libaſſe tanti Patris excellentiam, qui in ea oratione quam in laudem Heronis ſcripſit, hunc ipſum poſt alias laudes, oculum orbis, ſacerdotum Antiſtitem, vocem ſublimem, fidei columen, Chriſti lucernam & ſecundum Præcurſorem appellat. Migrauit autem ex hac vita, Gratiano ſecundùm & Probo conſſ. cùm ſediſſet annos ſex ſupra quadraginta: numeratur hic annus Domini (ſecundùm Faſtos Onufrij) 371. Venerandum corpus eius Venetias tandem tranſlatum, illic honorificentiſſimè aſſeruari audiuimus. Porrò cùm olim Vrbs Romana, Petri Apoſtoli ſedes, Athanaſio magnis oppugnationum procellis agitato tutiſſimus portus fuerit, & tanquam aſylum & perfugium calamitatum omnium ſanctiſſimi viri; non ſine diuino conſilio factum videtur, vt fortiſſimus fidei defenſor Religionis in Oriente propagandæ, & eccleſiaſticæ vnionis conciliandæ cauſa iterum quodammodo poſt annos mille ducentos & amplius ad Vrbem redierit, præclaro ei conſtituto domicilio Nam Gregorius xiij. Pont. Max. ſtudioſiſſimus Catholicæ fidei propagator, cupidiſſimuſq; Orientalis eccleſiæ vnionis & pacis, Romæ templum egregium ſancti Athanaſij nomine conſtruxit, collegiumque Græcorum inſtituit, vbi complures adoleſcentes bonis moribus & orthodoxæ fidei doctrina erudiuntur; ex quo Seminario vberes aliquando pietatis fructus ad Orientalem eccleſiam venturos, Dei benignitate, & S. Athanaſij patrocinio, ſperare licet.

[b] Saturnini, & ſoc.] Agunt de his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores.

[c] Exuperij & Zoes.] De his etiam hac die Græci in Menologio. Erexit Iuſtinianus Imp. nobilem eccleſiam nomine S. Zoæ martyris, de qua Procop. libro 1. de ædif. Iuſtiniani Imp.

[d] Felicis diac.] De eo item in Breuiario Toletano, vbi plura in eius officio eccleſiaſtico.

[e] Vindemialis epiſcopi.] Meminit Vindemialis epiſcopi Victor Vticenſis in appendice ad tertium librum, vbi agit de martyrio ſeptem fratrum. Fuit, vt ait, epiſcopus Capſenſis ciuitatis: de cuius martyrio agit Gregorius Turonenſis hiſtor. Franc. libro 2. c. 3. licet diuersè Petrus in catalogo lib. 4. c. 116. ſed perperam, vt apparet.

[f] Secundi epiſcopi.] Fuit hic vnus ex illis primis epiſcopis, qui à ſancto Petro ordinati, ab eodem in Hiſpaniam miſſi ſunt. Porrò in Breuiario Toletano non tantùm de Secundo, ſed & de cæteris hac die agitur, hymnuſque ſacer de omnibus ibidem legitur: de quibus omnibus chron. Hiſpan. & alij ſcripſere.

[g] Antonini epiſcopi.] Huius res geſtæ iuſſu Clementis ſeptimi Rom. Pont. à F. Vincentio Mainardo Ordinis Prædicat. exactè conſcriptæ ſunt. De eodem plura Franc. Caſtel. lib. 3. de vir. illuſtr. Ordinis Prædic. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino 1459. Relatus autem in numerũ ſanctorum ab Hadriano ſexto Papa anno 1523.

3 Quinto nonas Maij. Luna. D xxvj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
23	24	25	26	27	28	29	30	29	1	2	3	4	5			

Ierosolymis Inuentio [a] ſacroſanctæ Crucis Dominicæ, ſub Conſtantino Imperatore. Romæ via Numentana paſſio ſanctorum martyrum Alexandri [b] Papæ, Euentij & Theoduli preſbyterorum: ex quibus Alexander ſub Hadriano * principe & Aureliano iudice poſt vincula, carceres, equuleum, vngulas, & ignes, punctis [c] creberrimis per tota membra confoſſus, ac peremptus eſt: Euentius verò & Theodulus poſt longos carceres ignibus examinati, ad vltimũ decollati ſunt. Narniæ ſancti Iuuenalis [d] epiſcopi & confeſſoris. Conſtantinopoli ſanctorũ martyrum Alexandri [e] militis, & Antoninæ virginis, quæ in perſecutione Maximiani ſub prȩſide Feſto ad lupanar damnata, & ab Alexandro, qui pro ea ibi remanſerat, mutato habitu clam educta, cum eo poſtmodum iuſſa eſt torqueri: & ambo ſimul præciſis manibus in ignem pro Chriſto iniecti, egregio peracto certamine coronantur. In Thebaide ſanctorũ martyrum Timothei [f], & Mauræ cõiugis, quos Arianus præfectus poſt multa tormenta cruci iuſſit affigi, in qua nouem diebus viui pendentes, ac ſe ipſos in fide roborantes, martyrium conſummarunt. Aphrodiſiæ in Caria ſanctorũ martyrũ Diodori [g] & Rodopiani, qui in perſecutione Diocletiani à ciuibus ſuis lapidati ſunt.

*Traiano.

MAII 3.

Nventio ſanctæ Crucis.] Beda ac cæteri Latinorum hac die. Græci tãtùm de Exaltatione xviij. Kal. Octobr. tam ex vet. Menolog. quàm ex conſtit. Emmanuelis Imper. Item Niceph. lib. 13. c. 37. & Metaphraſt. in vita S. Ioannis Chryſoſtomi, in fine. Inuentionem Crucis cùm Græci non habeant in Menologiis, ea eſſe cauſa videtur, quòd inter mobilia feſta eadem adnumerabatur: tertia enim die à Reſurrectione Domini celebrabatur Crucis reſurrectio, cùm nimirum ſurſum emergens, miraculis coruſcauit. Id enim habes ex oratione in ſanctam Crucem habita à Sophronio epiſcopo Hieroſolymitano, quam in Latinum à ſe tranſlatam edidit noſter Achilles Statius. Quoniam autem Gelaſius in decreto de libris apocryphis apud Grat. diſt. 15. c. Sancta Romana, non ita probat ſcripturã de Inuentione S. Crucis; ſanè putandum eſt illã quidem diuerſam eſſe ab ea hiſtoria quȩ à S. Ambroſio narratur ac probatur in ea oratione quam habuit in funere Theodoſij Imperatoris, & à S. Paulino in epiſt. 11. ad Seuerum, ab ipſo inſuper Sulpitio Seuero hiſt. lib. 2. Rufin. lib. 1. cap. 8. Socrat. lib. 1. c. 13. Sozom. lib. 1. c. 1. ac denique à Theodoreto lib. 1. c. 18. & aliis, qui ab his accepiſſe videtur. In Inuentione S. Crucis mortuum reſtitutum ad vitã, Paulinus atque Seuerus affirmant: Græcorum autem aliqui ægrotantem potiùs conualuiſſe teſtantur. Verùm vtrumque factum eſſe Niceph. tradit lib. 8. c. 29. Teſtatur idem Paulinus ſtupendum planè ac perenne miraculũ de ligno ſanctæ Crucis toti orbi notiſſimum; nam cùm vndique è remotiſſimis etiã regionibus Hieroſolymam religionis ergò Chriſtiani confluere conſueuiſſent, acciperentque de ligno eiuſdem S. Crucis particulam, illud, diuina quadam virtute operante, nullam ſentiebat ex diminutione iacturam. S. Cyrillus etiam cath. 10. affirmat totum terrarum orbem ligno ſanctæ Crucis

Hieroſolymis accepto eſſe locupletatum. Erat cuſtodia crucis demandata vni ex ſanctioribus cleri Hieroſolymitani, cuius muneris mentio habetur in Conc. Chalcedonenſi; at Paſchatis tẽpore ex adytis templi eadem populo adoranda producebatur, vt in eadem epiſtola teſtatur S. Paulinus. Illud non omittimus, Græcos aliam etiam de S. Cruce celebrare conſueuiſſe ſolennitatem ad xvj. kalen. Iunij, qua recolitur memoria admirandæ illius apparitionis Crucis ſigni ſupra Hieroſolymam meridie factæ; cuius rei geſtæ hiſtoriam S. Cyrillus tunc eiuſdem eccleſiæ epiſcopus exactè deſcribit poſt catecheſes: teſtantur hæc ipſa eorum Menologia, & Metaphraſtes.

[b] Alexandri Papæ.] De eo hac die Beda, & alij Latinorum. Exſtant eius acta, quæ retulit Surius in tom. 3. De eius ſucceſſione ſcribit Irenæus libro 3. c. 3. Euſebius in chron. & hiſt. lib. 4. c. 4. Epiph. in Panar. hæreſi 27. Auguſt. epiſtola 165. & alij: vnus Optatus recenſens ſeriem Romanorũ Pontificum lib. 2. contra Parmen. Alexandrum præteriiſſe videtur, quod vitio librariorum potius accidiſſe credimus: nam in tabulis eccleſiæ Africanæ, quas recenſet S. Auguſtinus, Alexander adnumeratur poſt Euariſtum. Emendatum hîc fuit, quod quadã incuria irrepſerat, hunc paſſum ſub Aureliano Principe: qui quidem longè poſt Alexandri tempora imperauit; pro Principe, Iudex eſt poſitus, qui hiſce Hadriani temporibus in Chriſtianos gladium poteſtatis acuerat, vt conſtat ex actis aliorum ſanctorum martyrum, qui paſſi ſunt ſub Hadriano Imp. Irrepſit item mendum, vt loco Hadriani, Traianus poſitus haberetur: porrò Hadrianus adoptatus à Traiano, dictus eſt Traianus Hadrianus. At verò ſub Hadriano Imp. Alexandrũ Rom. Pont. cõſummaſſe martyrium, in noſtris Annal. eccleſ. pluribus demonſtrauimus; idipſum eius acta profitentur.

[c] Punctis creberrimis.] Non ad cruciandum tantummodò, ſed & ad inferendã necem eiuſmodi ſupplicium excogitatum eſt à Caio Caligula ſæuiſſimo principe, de quo hæc Sueton. in Caio cap. 30. Non temerè in quemquam, niſi crebris & minutis ictibus animaduerti paſſus eſt, perpetuò notoque præcepto ita fieri, vt ſe mori ſentiant. Hæc Sueton. qui & in Galba cap. 17. minutiſſimis ictibus ipſum Galbam fuiſſe excarnificatum, teſtatur. Porrò diuerſum erat hoc ſuppliciũ ab illo quod ad excruciandum tantùm, non autem ad occidendũ inferri ſolitum erat, quod Stimuleum dictum, furibus ſeruis admoueri conſueuit, de quo ſæpiùs Plautus, vt in Milite glorioſo his verbis: Neque niſi ſupplicium Stimuleum de te datur. In Aſinaria: Vtinam ſtimulus in manu mihi ſit. Et in Menæchmis: At ego te pendentem fodiam ſtimulis triginta dies. Stimulis latera ſanctorum martyrum eſſe ſæpè confoſſa, eorum acta teſtantur. De Hippolyto Prudentius hymno 11.

Iliaq; infeſtis perfodiunt ſtimulis.

[d] Iuuenalis epiſc.] De ipſo etiam Beda, Vſuar. Ado, & alij hac die. Exſtant eius acta, quæ in compendium redacta Surius recitat to. 7. hac die. Cùm autem tam eius geſta quàm etiam cuncta Martyrologia, tum edita, tum manuſcrip. teſtentur, hunc abſque martyrio in pace quieuiſſe; planè conſtat hunc alium eſſe ab eo quem S. Greg. homilia 27. in Euang. appellat martyrem, eundemque Narniæ ſepultum dicit. Duos potius eiuſdem eccleſiæ fuiſſe Iuuenales, ſicut Veronæ Zenones, & Rauennæ Vitales, veriùs exiſtimamus, quàm erraſſe S. Gregorium. His accedit, quòd nonis Maij, tam in Romano Martyrologio quàm apud Bedam, Vſuardum, Adonem ac cęteros, de alio agitur Iuuenale, eodẽq; martyre, quem illum eſſe putamus Narnienſem martyrem, cuius meminit S. Gregorius in dicta homilia. Erat olim in eius ſepulchro in ſacra crypta poſito eiuſmodi epitaphium:

Secreti locus eſt intus, ſanctiq; receſſus,
Quem famulus Chriſti ſanctus Iuuenalis amauit,
Sanctorum ſocius, meritis euectus in aſtra:
Rupe caua placuit tumulari membra ſepulchro,
Ne polluta manus ſacrum contingere poſſit.

Exſcriptum eſt ex cod. manuſcrip. Eccleſ. Catanen. vbi & eius vita legitur, ſed admodum deprauata. Non tantùm Narnij, ſed Foſſani in Taurinis etiam eius ſacra pignora tranſlata, magno in honore habentur, vbi eius venerandum corpus tranſlatum haberi dicitur: eſt ſolenniſſima memoria ſancti Iuuenalis; in cuius officio eccleſiaſtico vtroſque Iuuenales confuſos reperi, dum in oratione, eademq; peruetuſta, vt apparet, appellant martyrem, in lectionibus autem confeſſorem. In honorem S. Iuuenalis Beliſarius monaſterium apud Hortas erexit, vt in lib. de Rom. Pont. in Vigilio legitur.

[e] Alexandri & Antoninæ.] Agunt de his Græci etiam in dicto Menologio ad vj. Idus Iunij; vbi rei geſtæ hiſtoria fuſiùs enarratur. Iidẽ teſtãtur ibidem eorum corpora Conſtantinopoli aſſeruari. Scribit & de his Niceph. hiſt. lib. 7. c. 13. licet nomina eorũ reticeat. Nec quis exiſtimet ob ſimile certaminis genus eoſdem hos eſſe cum Theodora & Didymo, de quibus ſuprà quarto Kal. Maij. Cùm etenim frequenter Chriſtianæ feminæ ad proſtibulũ damnarentur, ſæpiùs ſimilis caſus potuit accidiſſe: quin etiam Palladius in Lauſiacis idipſum de alia virgine Corinthi accidiſſe ex Hippolyto deſcribit c. 54. Porrò eiuſmodi fallaciæ artem eludendi cuſtodes mutatione habitus, primæ omnium ſuo exemplo docuerunt feminæ Lacedæmoniorũ, quæ iiſdem technis maritos ſuos à nece ſubduxerunt, ſe ipſas loco illorum tradentes: hæc apud Valer. de amore coniug. lib. 4. c. 6. exter. c. 3. Horum acta, quę hîc compendio deſcribuntur, longè vberiùs Metaphraſtes deſcripſit: exſtant Latinè reddita à Lipom. tomo 7. & apud Surium tomo 3. Qualis autẽ eſſet harum virginum conditio, quæ lenonibus tradebantur, conſule dicta ſuperiùs in Agnete.

[f] Timothei & Mauræ.] Græci item de his agunt hac die in Menologio, ibique eorum acta fuſiùs explicantur.

[g] Diodori & Rodop.] De his item hac die Græci in Menologio, vbi & quæ paſſi ſunt tormenta numerantur.

Quarto

Quarto nonas Maij. Luna. E

4 — 25, xxv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
t u A B C D E f F G H M N P
24 25 26 27 28 29 30 1 1 2 3 4 5 6

APVD Oſtia Tiberina natalis ſanctę Monicę[a] matris beati Auguſtini, cuius ille præclarã vitam in libro nono Confeſſionum teſtatam reliquit. In metallo Phennenſi Palæſtinæ natalis beati Siluani[b] Gazæ epiſcopi, qui in Diocletiani perſecutione, Maximini Cæſaris mandato cum plurimis ſuis clericis martyrio coronatus eſt. Item ſanctorum vndequadraginta[c] Martyrum, qui ibidem ad metalla damnati, poſt ferri candentis aduſtionem, & alia tormenta, ſimul capite cæſi ſunt. Hieroſolymis ſancti Cyriaci[d] epiſcopi, qui cùm loca ſancta [e]viſitaret, ſub Iuliano Apoſtata cæſus eſt. In Vmbria ſancti Porphyrij[f] martyris. Nicomediæ natalis ſanctę Antoniæ[g] martyris, quę nimium torta, & variis afflicta cruciatibus, altero brachio tribus diebus ſuſpenſa, & in carcere biennio detenta, ad vltimum à Priſcilliano præſide in confeſſione Domini flammis exuſta eſt. Lauriaci in Norico Ripenſi ſancti Floriani[h] martyris, qui ſub Diocletiano Imperatore, Aquilini Præſidis iuſſu,[i] ligato ad collum ſaxo in flumen Aniſum præcipitatus eſt. Tarſi ſanctæ Pelagiæ[i] virginis, quæ ſub Diocletiano in bouem æneum candentem incluſa, martyrium compleuit. Colonię ſancti Paulini[k] martyris. Mediolani ſancti Venerij[l] epiſcopi, cuius virtutes ſanctus Ioannes Chryſoſtomus in epiſtola ad eum ſcripta, teſtatas reliquit. In territorio Petragoricenſi ſancti Sacerdotis[m] epiſcopi Lemouicenſis. Antiſiodori ſancti Curcodomi[n] diaconi.

MAII 4.

MONICÆ.] Huius præclaras res geſtas inde à pueritia ſcripſit S. Auguſtinus, beatæ matris glorioſus filius libro 9. confeſſ. à cap. 8. vſque ad 13. cætera autem ſuprà libro 5. cap. 8. & libro 6. c. 12. Quo autem potiſſimùm anno ex hac vita migrarit, inde etiam colligi poteſt, quòd ſanctus Auguſtinus eius obitum cõtigiſſe narrat, cùm eſſet reuerſurus Carthaginem vnà cum ea. Porrò idem ipſe libro 4. capite 25. contra Petilianum, ait ſe ex Italia rediiſſe in Africam occiſo Maximo tyranno: quem conſtat necatum eſſe Theodoſio ſecundùm & Cynegio conſulibus, menſe Auguſti. Sequenti itaque anno, Timaſio & Promoto conſſ. qui ſecundùm Faſtos Onufrij ponitur annus à Chriſto Domino 389. ſanctus Auguſtinus vnà cum matre nauigaturus in Africam, cùm ad Oſtia Tiberina conſediſſet, menſe Maij, hac ipſa die, poſt ſuauiſſima de regno cæleſti colloquia, ſanctiſſimam matrem ad cælos abeuntem præmiſit, annum ætatis agentem quinquageſimum ſextum, vt ipſe ſcribit libro 9. confeſſionum cap. 11. in fine.

[b] Siluani epiſcopi.] De eadem hac die Beda, Vſuard. Ado, & alij. De eius martyrio, & ſociorũ,

ac de loco vbi ſunt paſſi, ſcribit Euſebius hiſtor. libro 8. cap. 17. 22. & 25. ex quo Nicephorus lib. 7. cap. 16 & 27. & alij.

[c] Vndequadraginta mart.] De his item Beda, Vſuardus & Ado. His autem quæ hîc emendata ſunt, conſentiunt Græcorum hiſtorici, Euſebius libro 8. c. 22. & Nicephorus libro 7. vbi ſuprà. Longè verò grauior error illius eſt, qui putat hos illos eſſe martyres qui paſſi ſunt temporibus Valentis Imper. quando defuncto S. Athanaſio, Petrus electus fuit epiſcopus Alexandrinus, aduerſante Lucio Arianorum epiſcopo; cuius rei geſtæ hiſtoriam monumentis mandauit Theodoretus hiſt. libro 2. cap. 20. Hi etenim de quibus nunc agimus, paſſi ſunt anno octauo perſecutionis Diocletiani Imper. vt exactè deſcribit Euſebius hiſt. libro 8 cap. 22. & Nicephorus libro 7. cap. 16. Nec hi cum illis aliquid commune habent, præter locum Phennenſium metallorum: nam alioqui nec numero, nec mortis genere conueniunt; non enim illi, vt iſti, capite truncati ſunt.

[d] Cyriaci epiſcopi.] De hoc item Beda, Vſuardus, Ado, & alij; à quibus omnibus cùm paſſus dicatur Hieroſolymis temporibus Iuliani Apoſtatæ, non tamen quòd fuerit epiſcopus Hieroſolymorum: eo etenim tempore S. Cyrillus illic ſedebat, qui ſuperuixit vſque ad Theodoſij tempora, interfuitque Concilio œcumenico Conſtantinopolitano. Hic verò de quo agitur, fuit epiſcopus Anconitanus, cuius & acta accepimus ab eius eccleſia, ſed quæ aliqua indigeant caſtigatione. Celebratur eiuſdem tranſlatio nonis Octobris.

[e] Cùm loca ſancta viſitaret.] Quàm frequens, ea tempeſtate, ex toto orbe fuerit peregrinatio fidelium ad loca ſancta; teſtis eſt S. Hieronym. qui ea quæ vidit, ſcriptis conſignauit. In procœmio enim lib. 7. in Ezech. ad Euſtoch. habet hæc verba: Fateor me explanationem in Ezechielem multo antè tempore promiſiſſe, & occupatione de toto orbe huc veniētium implere non poſſe: dum nulla hora, nullumque momentum eſt, in quo non fratrum occurramus turbis, & monaſterij ſolitudinē hoſpitum frequentia commutemus; tantum, vt claudendum nobis ſit oſtium, aut ſcripturarum, per quas aperiendæ ſunt fores, ſtudia relinquenda. Et ad Paulinum epiſtola 13. De toto, inquit, huc orbe concurritur; plena eſt ciuitas vniuerſi generis hominum, & tanta vtriuſque ſexus conſtipatio, vt quod alibi ex parte fugiebas, hîc totum ſuſtinere cogaris, &c. Ex vniuerſo inſuper orbe Chriſtiano Hieroſolymas mitti eleemoſynas conſueuiſſe, idem teſtatur, ſcribens aduerſus Vigilantium. Sicut autem S. Hieronymus Paulinum tyrocinium monaſticæ vitæ auſpicantem à peregrinatione eiuſcemodi reuocat, ita & S. Gregorius Nyſſenus monachos ac ſacras virgines eiſdem teneri ſtudiis ægrè tulit; cùm ea occaſione illi ſolitudinis, iſtæ verecundiæ, ſanctique pudoris diſpēdium pati ob nimiam hominum frequentiam cogerentur; in eamque ſententiam, vt apparet, libellum illum ſcripſit de his qui adeunt Hieroſolymam, quem recitat Lipom. tomo 2. His exceptis, quàm laudanda, vtilis & fructuoſa ſit eiuſmodi peregrinatio, pluribus docet S. Hieronymus epiſt. 17. ad Marcellam.

[f] Porphyrij.] Habetur mentio de eo in actis S. Venantij, qui paſſus eſt Camerini; legimus ea manuſcript. ſed in nonnullis emendanda.

[g] Antoniæ.] De ea Beda, Vſuardus, Ado, & alij: Græci autem in Menologio, pridie id. Iunij. Diuerſa hæc eſt ab Antonina, de qua iidem agunt pridie huius diei.

[h] Floriani.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habentur eius acta relata à Surio in tom. 3. Mombrit. tomo 1. Petrus in catalogo lib. 4. c. 121. Plura de eodem in Breuiario Polon. & Cuſpin. in Auſtria. Legimus inſuper eius res geſtas manuſcript. Exſtat de eodem elegans epigramma Bonad. Santon. libro 2. monod. 59.

[i] Pelagiæ.] De Pelagia Tarſenſi agunt hac die Græci etiam in Menologio. Pluribus deſcripta eius acta ex Metaphraſte recitat Lipom. tomo 7. & Surius tomo tertio.

[k] Paulini.] De eo Molanus in addit. ad Vſuardum, & Galeſin. ex tabulis eccleſiæ Colonienſis.

[l] Venerij epiſcopi.] Meminit S. Venerij Paulinus in vita S. Ambroſij. Anaſtaſius Papa in epiſtola ad Ioannem epiſcopum Hieroſolymitanum. S. Hieronymus in apologia 2. aduerſus Rufinum. S. Paulinus Nolanus epiſt. 16. ad Seuerum. Exſtat de eodem elegans epigramma S. Ennodij epiſcopi Ticinenſis: incipit: Forma pudicitiæ, &c. Sedit tēporibus Anaſtaſij Papæ, vt habent acta Concilij Carthaginenſis, quod celebratum eſt poſt conſulatum Stiliconis, anno Domini, ſecundùm Faſtos Onufrij, quadringēteſimo primo. Exſtat in bibliotheca Cardin. Syrleti ſancti Ioannis Chryſoſtomi epiſtola ad Venerium ſcripta.

[m] Sacerdotis epiſcopi.] De quo etiam Molanus in addit. ad Vſuardum. Succeſſit hic Aggerico, numeraturque trigeſimus Lemouicenſis epiſcopus in tab. Democharis, claruitque circa annum Domini quingenteſimum decimumquintum.

[n] Curcodomi.] De eo etiam Vſuardus hac die. De eius miraculis agit Conſtantius in vita ſancti Germani epiſcopi Antiſiod. libro 1. c. 16.

Tertio

Tertio nonas Maij. Luna.

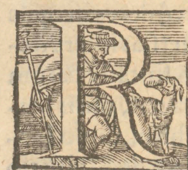
ſ F xxiiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

8 9 10 11 12 13 14 15 16.17 18 19 20 21 22 23 24

t u A B C D E f F G H M N P

25 26 27 28 29 30 1 2 2 3 4 5 6 7.

ROMÆ ſanctæ Creſcentianæ [a] martyris. Ibidem ſancti Siluani [b] martyris. Alexandriæ ſancti Euthymij [c] diaconi, ob Chriſtum in carcere quieſcētis. Theſſalonicæ natalis ſanctorum martyrum Irenæi [d], Peregrini, & Irenes, ignibus combuſtorum. Antiſiodori paſſio ſancti Iouiniani [e] lectoris. Panormi in Sicilia ſancti Angeli [f] preſbyteri, Ordinis Carmelitarum, qui ab hæreticis ob defenſionem Catholicæ fidei trucidatus eſt. Hieroſolymis ſancti Maximi [g] epiſcopi & confeſſoris, quem Maximinus Cæſar poſt effoſſum oculum, pedemq; ignito ferro aduſtum, ad metalla damnauit. Edeſſæ in Syria ſancti Eulogij [h] epiſcopi & confeſſoris. Arelate in Gallia ſancti Hilarij [i] epiſcopi, doctrina & ſanctitate cōſpicui. Viennæ ſancti Nicetij [k] epiſcopi, venerabilis ſanctitatis viri. Bononiæ ſancti Theodori [l] epiſcopi, meritis clari. Eodem die ſancti Sacerdotis [m] epiſcopi Saguntini. Mediolani ſancti Geruntij [n] epiſcopi. Ibidem conuerſio [o] ſancti Auguſtini epiſcopi & Eccleſiæ doctoris, quem beatus Ambroſius epiſcopus fidei Catholicæ veritatem docuit, & hac die baptizauit.

MAII 5.

CRESCENTIANÆ.] De ea vet. manuſcrip. Erat olim titulus Romæ ſanctę Creſcentianæ, cuius mentio habetur in Conc. 1. Rom. ſub Symmacho Papa.

[b] Siluani.] Vet. manuſcrip. Legitur in libro de Rom. Pontificibus, Bonifacium Papam primum ornaſſe ſepulchrum S. Siluani martyris.

[c] Euthymij.] De quo item Beda, Vſuard. Ado, Petrus in catal. lib. 4. c. 132. & alij recentiores.

[d] Irenæi, & ſoc.] De his iidē qui ſuprà hac die. Græci autem in Menol. tantùm de Irenæo.

[e] Iouiniani.] De ipſo etiam Vſuardus hac die. Eius acta deſcripta habentur in rebus geſtis ſancti Peregrini epiſcopi & martyris, qui à Sixto Papa in Gallias miſſus eſt.

[f] Angeli presb.] Scripſit eius res geſtas Enoch Hieroſolymitanus: de eodem etiam Molan. in addit. ad Vſuard. hac die. Habes eaſdem in compendium redactas in Theſ. concion. tomo 2. hac die.

[g] Maximi epiſc.] Græci itidem. De eo Sozom. hiſt. lib. 2. c. 19. & lib. 3. c. 20. 21. Theodoretus lib. 2. cap. 27. Hieronymus in chron. Niceph. li. 11. c. 26. & Niceph. epiſc. in chron. Hic eſt tertius eiuſdem nominis epiſcopus Hieroſolymitanus: nam primus Publio, ſecundus Capitoni, hic autem ſucceſſit Macario: ſedit temporibus Conſtantij, cuius Imp. anno vndecimo moritur.

[h] Eulogij epiſc.] Plura de eo ſcribit Theodoretus hiſt. lib. 4. c. 16. Hic etiam reperitur interfuiſſe SS. Concilio Conſtantinopolitano œcumenico, vt ex eius ſubſcriptione apparet.

[i] Hilarij epiſcopi Arelaten.] De eodem hac item die Beda, Vſuardus, Ado, cæterique omnes, ac etiam vet. manuſcr. Fateor me de hoc Hilario magna aliquādiu fuiſſe dubitatione perplexum; cùm legiſſem aduerſus eum ſcriptas acerrimas litteras ſancti Leonis Papæ ad epiſcopos Galliarum Prouinciæ Viennenſis; ſunt autem inter eius epiſtolas num. 89. quibus quidem conſentit conſtitutio Valentiniani Imperatoris aduerſus eundem Hilarium promulgata; exſtat inter nouel. Theodoſ. & Valentiniani tit. de ordinat. epiſcoporum poſt Codicem Theodoſianum deſcripta. Arguebatur enim Hilarius, quòd inconſultò, atque contradicente Rom.

Pontifice, sibi sumpsisset ordinationes episcoporum ad alios Metropolitanos spectantium. Vt autem historiæ veritas elucescat, in primis dicimus id ipsum non ab Hilario primùm esse tentatum; Patroclus enim Arelatensis sedis inuasor, qui pulso Herote illic sedit, eiusmodi facinus aggressus est, vt constat ex Prospero in chronic. anno quinto Honorij Imp. & ex litteris Bonifacij Romani Pontificis, quas aduersus eum scripsit ad Hilarium episcopum Narbonensem; cuius decretum Cælestinus Papa etiam ratum habuit, scribens ad episcopos Viennensis & Narbonensis prouinciæ, epist. 2. c. 4. De eadem re actum apparet in Conc. Taurinensi cap. 1. vbi demum contentioni is finis impositus est; vt qui ex duobus episcopis Arelatensi & Viennensi suam ciuitatem Metropolim comprobasset, is totius Prouinciæ obtineret primatum. Quæ sanè controuersia agitata fuit vsque ad tempora Hilarij de quo agimus, qui successit sancto Honorato. Visus est autem Hilarius paulò ardentiùs (quasi Arelatensi ecclesiæ competerent iura primatus) eam causam S. Leonis Papæ tempore pertractasse, & in alios sibi plus æquo vsurpasse; vnde eiusdem sancti Leonis indignationem incurrit. Studiosior enim quàm par erat, ampliandæ ecclesiæ Arelatensis aliquanto fuisse videtur; de quo & sanctus Prosper, qui eum mirificè laudat in lib. 2. c. 9. de vita contéplatiua, hæc ait: Quid S. Hilarius? nõne & ipse omnia bona sua aut parentibus reliquit, aut vendita pauperibus erogauit? Is cùm merito perfectionis suæ fieret episcopus Arelatensis; quod illa tunc habebat ecclesia, non solùm possedit, sed etiam acceptis fideliũ numerosis hęreditatibus ampliauit, &c. Constat tamen eundem pœnitentia emendasse, quidquid zelo tuẽdæ ecclesiæ suæ iuris, tam in sanctum Leonem, quam in Gallicanos episcopos deliquisset. Abdicauit enim se episcopatu, & ad eremũ insulæ Lirinensis, vnde ad episcopatum assumptus fuerat, remeauit. Quòd autem sedi cesserit, argumento est epistola 90. S. Leonis ad Rauennium in eius locum mox subrogatum: at de reditu ad insulam Lirinensem, hoc docet Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faustum, vbi agens de sanctis monachis eius insulæ, hæc de illo:

Iter redeuntis Hilarij.

Id etiam persuadet S. Isidorus, dum in libro de vir. illustr. c. 15. agens de S. Eucherio, hæc ait: Eucherius episcopus edidit ad Hilarium Arelatensem episcopum, eremi deserta petẽtem, vnum opusculum de laude eiusdẽ eremi luculentissimè & dulci sermone dictatum. Hæc Isid. Porrò Hilarij sanctitas non huiusmodi fuit, vt in angulis tantùm paucis innotuerit: nam sanctus Honoratus episcopus Massiliensis, qui iisdem temporibus vixit, eam toto orbe vulgauit; dum (vt ait Gennadius de vir. illust. c. 99.) illius præclaras res gestas scriptorum monumentis æterna memoria consignauit. Hunc ipsum S. Prosper (vt vidimus) exornat laudibus: hunc etiã S. Eucherius tollit præconiis, scribens ad Salonium eius discipulum in præfat. libri quæstionum vet. & noui test. Constantius denique non mediocris inter eruditos ac pios eius ætatis viros auctoritatis, cuius summa laus est apud Sidonium Apollinarem in vita quam scripsit S. Germani episcopi Antisiod. lib. 1. cap. 33. hæc habet: Aduenientem beatissimũ virum vrbis Arelatensis episcopum religiosa gratulatione suscepit, Apostolicum instar sui temporis sacerdotem suscipiens. Illustrabatur eo tempore ciuitas Hilario sacerdote multimoda virtute precioso. Erat enim fidei igneus torrens cælestis eloquii, & præceptionis diuinæ operarius indefessus, qui venerabilem sanctum virum Pontificem affatu, vt patrem; reuerentia, vt Apostolum sublimabat. Hæc Constantius. Gennadius insuper de vir. illust. c. 69. mirificis eũdem laudibus cumulat. Ado episcopus Viennensis, quamuis ei ob controuersias inter Arelatensem & Viennensem ecclesiam fortassè parum gratus esse posset; illum tamen, vt cæteri, miris laudibus extollit, dum de eo agit in chron. anno Domini 458. Hæc autem omnia recitata de S. Hilario Patrum elogia post eius obitum prolata videntur. Si quis verò eius primordia, immensosque labores illos ab eo vnà cum S. Prospero pro tuẽda fide Catholica aduersus Pelagianos susceptos, cùm illi sancti Augustini scripta maculis aspergere, calumniis labefactare, & canino dente corrodere nitebãtur, scire cupiat; habetur hac de re testimoniũ sancti Cęlestini Papæ in ea epistola quam pro illis ipsis scriptis S. Augustini dedit ad episcopos Gallicanos. Fuerat enim idẽ Hilarius olim S. Augustini discipulus, vt ipse profitetur in epistola ad Aug. scripta, quæ habetur apud illum tomo 7. pag. 546. edit. Louan. Augustinus autem, tam ad ipsum, quã ad sanctum Prosperum Aquitanum inscripsit admirãdos libros illos de Prædestinatione sanctorum, & de Bono perseuerantiæ; necnon & epistolam, quæ exstat in fine tomi septimi, ead. edit. pag. 542. Hæc iam satis, vt omnis prorsus legentibus scrupulus & ambiguitas tollatur de tanti Antistitis fama & sanctitate. Deprompsimus hæc ex nostris Annalibus ecclesiasticis, atque huc in lectoris gratiam transtulimus: quibus nos laboribus liberasset vita S. Hilarij à S. Honorato conscripta, si non excidisset. Ex his etiam multo magis refellitur patentissimus illorum error, qui Hilario Pictauiensi episcopo tribuunt epistolam Hilarij Arelatensis.

[k] Nicetij episc.] De eodem hac die Vsuardus, Ado, & alij. Nicetum hunc appellat Ado, in chron. an. 379. Hic interfuit Concilio Valentino in Galliis celebrato, Gratiano tertiùm & Equitio consſ. anno Domini trecentesimo septuagesimo quinto: numeratur hic decimus quartus eius sedis episcopus in tab. Democharis.

[l] Theodori episc.] Successit hic Laurẽtio eius ciuitatis episcopo, circa annum Domini quingentesimum trigesimum, vt in eiusdem Bononiensis ecclesiæ tabulis vidimus.

[m] Sacerdotis episcopi.] De eo tabulæ ecclesiæ Saguntinæ, & Flos sanct. Hispan.

[n] Geruntij episc.] De eodem tabulæ ecclesiæ Mediolan. Exstat de eodem epigramma Ennodij episcopi Ticinensis. Successit Eusebio, vixitq; temporibus Valentiniani tertij Imperatoris.

[o] Conuersio S. Augustini.] In priori Notationum editione cùm egi de ætate S. Augustini, qua ad Christum conuersus, & anno quo baptizatus fuit, locus eiusdem in Confessionum lib. 9. c. 11. penitus deprauatus, me hæc non putantem errare coëgit,

coëgit, dum ibi legitur in fine: Ergo die nono ægritudinis suæ, quinquagesimo & sexto anno ætatis suæ, trigesimo & tertio ætatis meæ, anima illa religiosa & pia corpore soluta est. Hæc cùm ibi legerẽ, nulla alia habita diligentiori inuestigatione, dixi ipsum baptizatum anno suæ ætatis trigesimo. Re autem accuratiùs perspecta, & ex pluribus aliis Augustini locis examinata, aliam annorum eius cogimur inire rationem. Ac illud inprimis ex eodẽ auctore de ipso referimus, quòd vsque ad annum suæ ætatis vigesimumoctauum Manichæus, in errorem ductus, perseuerauerit, alios seducere conatus. Nam libro 4. Confess. c. 1. ait: Per idem tẽpus annorum nouem vsque ad duodetrigesimum seducebamur & seducebamus, &c. Anno sequenti, vigesimo nono suæ ætatis, audiuit Faustum Manichæum profitentem Carthagine. id ipse affirmat Confess. lib. 5. c. 3. his verbis: Proloquar in conspectu Dei mei annum illum vndetrigesimum. Iam venerat Carthaginem quidam Manichęorum episcopus Faustus, &c. Sequenti verò anno suæ ætatis trigesimo, nimirum antè Consulatum Bautonis, vt ipse testatur contra literas Petiliani, lib. 3. c. 25. venit Mediolanum. Numeratur hic annus in Fastis Panuini trecentesimus octogesimus quartus: de quo anno suæ ætatis idem Augustinus Confess. libro 6. c. 11. Ecce iam tricenariam ætatem gerebam in eodem luto hæsitans, auiditate fruendi præsentibus, &c. Trigesimo primo, annum aperiente Bautone Consule, qui est Domini annus trecentesimus octogesimus v. Kal. Ianuarij habuit encomiasticã orationem pro gratiarum actione dici solitã: quod ipse testatur citato superiùs loco contra literas Petiliani, lib. 3. cap. 25. Cumque ibi idem ipse testetur, se post Maximi tyranni mortem in Africam ex ea peregrinatione reuersum, constetque Maximum occisum Consſ. Theodosio secundùm & Cynegio, mense Augusti, anno Domini trecentesimo octogesimo octauo; cumque quarta die mensis Maij (vt superiùs visum est) apud Ostia Tyberina S. Monica sit defuncta, qua sepulta, ipse nauigauit in Africam; necesse est dicere, sequenti anno ab obitu Maximi, Timasio & Promoto Consſ. Christi anno trecentesimo octogesimo nono, S. Monicam esse defunctam, & Augustinum rediisse in Africam. Si igitur Augustinus, vt dictum est, ante Consulatum Bautonis, trigesimum agebat annum; cùm ab eo tempore vsque ad Consulatum dictorum Timasij & Promoti, secundùm omnium Chronologorum sententiam, quinque anni numerentur; opus est affirmare ex necessaria assumtione, Augustinũ tempore obitus matris, cùm est reuersus in Africam, egisse annum ætatis trigesimum quintum, & non trigesimum tertium, vt mendosè legitur. Cùm pręsertim ex eiusdem scriptis liquidò appareat, anno suæ ætatis trigesimo tertio eum nondum fuisse baptizatum: nam idem ipse relegens libros quos adhuc scripsit catechumenus, Retract. lib. 1. cap. 1. 4. tradit se nondum baptizatum scripsisse libros contra Academicos & Soliloquia. Porrò libro tertio cõtra Academicos, c. 20. hæc habet verba: Sed cùm trigesimum & tertium ætatis annum agam, nõ me arbitror, &c. Et Soliloquior. lib. 1. c. 10. Nam cùm triginta tres annos agam, quatuordecim ferè anni sunt ex quo ista cupere destiti. Alludens nimirum ad id quod ait lib. 8. Confess. c. 7. Fortè duodecim anni, ex quo ab vndevigesimo anno ætatis meæ, lecto Ciceronis Hortensio, excitatus eram studio sapientiæ, & differebam contemta felicitate terrena, &c. Habet eadem in libro de Vita beata. At nõ eo anno quo ea scribebat Catechumenus est baptizatus, sed sequenti. Nam libros contra Academicos ipsum scripsisse constat ante mensem Nouembris: quod ex eo facilè demõstratur, dum ipse lib. 1. Retract. c. 2. testatur se scripsisse librũ De Beata vita, eo anno dum ruri esset: porrò libros De Beata vita scripsisse ait tempore natalis sui, qui erat (vt ibi ait) Idibus Nouemb.: qua ratione necessariò dicendum est, ipsum non ante suæ ætatis annum trigesimum quartum esse baptizatum: nam (quod scribit Possidius in vita ipsius, cap. 1.) Paschali tempore est baptizatus. Conuersio autem ipsius contigit sequenti anno ab eius Mediolanum aduentu, nempe trigesimo primo suæ ætatis anno: quod colligitur ex his quæ scribit lib. 8. Confess. c. 7. Quo se tunc annum ætatis agere trigesimum primum cùm testetur; sequentib. capit. 8. 9. 10. 11. 12. planè significat se eo anno plenè ad Christũ fuisse cõuersum.

6 **Pridie nonas Maij. Luna.** G xxiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
26	27	28	29	30	1	2	3	3	4	5	6	7	8			

ROMÆ sancti Ioannis[a] ante portam Latinã, qui ab Epheso iussu Domitiani vinctus Romam perductus, & iudicante Senatu antè eandem portam in olei feruentis dolium missus, purior & vegetior inde exiit quàm intrauit. Antiochiæ sancti Euodij[b], qui, vt beatus Ignatius ad Antiochenses scribit,

ſcribit, primus ibidem à ſancto Petro Apoſtolo ordinatus epiſcopus, glorioſo martyrio vitam finiuit. Cyrenę ſancti Lucij [c] epiſcopi, quem in Actibus Apoſtolorum ſanctus Lucas commemorat. In Africa ſanctorum martyrum Heliodori [d] & Venuſti, cum aliis ſeptuaginta quinque. In Cypro ſancti Theodoti [e] epiſcopi Cyriniæ, qui ſub Licinio Imperatore grauiſſima paſſus, in pace tandem Eccleſiæ ſpiritum Deo reddidit. Damaſci natalis beati Ioannis Damaſceni [f], ſanctitate & doctrina celebris, qui pro cultu ſanctarum imaginum verbo & ſcriptis aduerſus Leonem Iſauricum ſtrenuè decertauit: cuius iuſſu cùm ei dextera manus amputata fuiſſet, imagini beatæ Mariæ virginis, quam defenderat, ſeipſum commendans, protinus dexteram integram ſanamque recepit. Carrhis in Meſopotamia ſancti Protogenis [g] epiſcopi. In Anglia ſancti Eadberti [h] epiſcopi Lindisfarnenſis, doctrina & pietate inſignis. Romæ ſanctæ Benedictæ [i] virginis. Salerni tranſlatio ſancti Matthæi [k] Apoſtoli, cuius ſacrum corpus olim ex Æthiopia ad diuerſas regiones, & demum ad eam vrbem delatum, ibidem in eccleſia eius nomine dedicata ſummo honore conditum fuit, tempore Gregorij Papæ ſeptimi.

MAII 6.

IOANNIS ante portam Latinam.] De eadem ſolennitate hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Hiſtoriam hanc ſcribit Tertullianus libro de præſcrip. aduerſus hæret. Eandem Hieronymus libro 1. contra Iouinian. & in Matth. ca. 20. Euſeb. de demonſtrat. Euangel. lib. 3. c. 7. item acta S. Ioannis, qualiacunque ſint, que Prochori nomine inſcribuntur: eam & alij recentiores, qui ab eiſdem acceperunt auctoribus.

[b] Euodij epiſc.] De eodem hac die Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad ſeptimū idus Septembris. Eiuſdem meminit ſanctus Ignatius epiſt. 12. ad Antiochenos, & in epiſtola 9. ad Philadelph. Recenſet eundem inter illos ſanctos qui virgines permanſerunt. Scripſiſſe videtur Euodius nonnulla, quæ exciderunt, ex quibus Niceph. fragmentum recitat libro 2. c. 3. Peruenit vſque ad Galbæ & Othonis Imperium, vt Euſebius in chron. teſtatur. Vide notata ſuperiùs Kalend. Februarij in Ignatio.

[c] Lucij epiſc.] De quo Act. Apoſt. c. 13. Alius hic putatur ab eo cuius Paulus Apoſtolus meminit ad Romanos cap. 16. Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri.

[d] Heliodori & Venuſti.] Vſuardus de iis agit hac die, & alij recentiores.

[e] Theodoti epiſc.] Græci etiam de Theodoto hac die in Menologio; ibique eius acta narrantur: ac iterum ſuperiùs ad xiiij kal. Feb. in eodē Menol.

[f] Ioannis Damaſceni.] De quo alij alia agūt die: Græci etiam diuerſis diebus; nimirum tertio Kal. Decembris, vel pridie nonas eiuſdem. Exſtant eius res geſtæ conſcriptæ à Ioanne epiſcopo Hieroſolymitano, quæ habentur in apparatu operū eius Billianæ edit. & apud Lipom. tom. 5. & Surium tomo 3. De ipſo hiſt. miſcel. libro 12. in anno ſecūdo Conſtantini Copronymi, Cedren. in comp. hiſt. in Leone Iſaurico; Suidas, & alij. Arbitrati ſunt aliqui Ioannem Damaſcenum vixiſſe temporibus Theodoſij ſenioris, putantes fortaſſe hunc illum eſſe Ioannem ſanctitate nobilem, qui Theodoſio multa prædixit, de quo & ſuperiùs actum eſt; ſed ille fuit Ægyptius, hic autem Syrus. Alij rurſus eundem Ioannem de quo agitur, ſecant in duos; quorū alterius, qui vixit ſub Theodoſio, ſint libri de fide orthodoxa; alterius autem, qui vixit temporibus Leonis Iſaurici, ſint orationes illæ de imaginibus. Laborarem pluribus in confutando de duobus Damaſcenis commentum, niſi eruditus Billius præripuiſſet laborē, cuius ſentētiæ nō inuitus ſubſcribo.

[g] Protogenis epiſc.] Scribit de eo Theodoretus libro 4. c. 16. & Niceph. lib. 11. c. 23. & lib. 12. c. 5. Claruit temporibus Valentis Imp. aduerſus quē Catholicam fidem ſtrenuè defendit: peruenit vſq; ad tempora Theodoſij, quando ex humanis ſublatus, in locum eius ſuffectus eſt Vitus, qui interfuit Conc. œcumenico Conſtantinopolitano. Ex his itaque corrigendus eſt Sozom. lib. 6. c. 33. dum ait, Protogenem ſucceſſiſſe Vito, cùm contrarium appareat:

ſubſcripſit enim Vitus Carrarum epiſcopus dicto Cōcilio Conſtantinopolitano ſub Theodoſio, Protogenes autem floruit ſub Valente. Ea autem quæ de Conſtantino refert Sozom. Theodoſio ſunt aptanda: niſi dicere velimus duos eiuſdem nominis, eiuſdemque ciuitatis fuiſſe epiſcopos; quorum alter præceſſerit, alter verò Protogeni in epiſcopatu ſucceſſerit: quod nobis nō probatur. Alius eiuſdem nominis Protogenes epiſcopus Sardicenſis vixit temporibus Conſtantini Magni, qui præſens fuit magno Conc. Nicæno, & ipſe clarus meritis, & ſanctitate nobilis, de quo & Athanaſius orat. 1. in Arianos. Ad eum exſtat Cōſtantini Magni reſcriptum l. 1. C. de his qui in eccleſ. manum.

[h] Eadberti epiſc.] De huius ordinatione & obitu ſcribit Beda hiſt. de geſt. Anglor. lib. 4. c. 29. in fine, & c. 30. & in vita S. Cudberti eius prædeceſſoris, c. 42. & 43. Qui quidem creatus eſt epiſcopus eo anno quo Egfridus rex obiit, vt idem ſcribit lib. 4. c. 27. & in epit. anno 685. & cùm duos tantùm annos ſediſſet, rediit in monaſterium; tertio autem anno ſuffectus eſt Cudberto Eadbertus de quo agitur; qui ſedit annos vndecim, vt ex eodem auctore colligitur, libro 4. cap. 30.

[i] Benedictæ.] De ea S. Gregorius lib. 4. dialog. c. 13. vbi agit de S. Gallæ obitu, quam Benedicta poſt diem trigeſimum, vt ſanctus Petrus Apoſtolus prædixerat, ſecuta eſt ad coronam.

[k] Tranſlatio S. Matthæi.] Exſtat de eā Gregorij Papæ ſeptimi epiſtola ad Alfanum epiſcopum Salernitanum, in qua primùm illi gratulatur de inuento ſacro Apoſtoli corpore, monetque vt digno honore ſacras reliquias proſequatur; agatq; cum Roberto principe & eius coniuge, vt pia religione colant ſacra pignora. Scripſit hæc Gregorius Papa, vt apparet in eius regiſtro, anno octauo ſui Pontificatus, tertia indict. viij. kal. Maij, anno Domini 1080. Conſtat autem eūdem Robertum peramplam baſilicam eidem S. Apoſtolo erexiſſe, vt ſcribit Leo Oſtien. in chron. Caſin. libro 3. cap. 44. Reuerendiſſimus M. Antonius Marſilius Columna, Archiepiſc. Salernit. vir morum honeſtate & doctrina clarus, de vita, tranſlatione, & miraculis S. Matthæi Apoſtoli egregium volumen edidit.

7 A Nonis Maij. Luna. xxij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
27	28	29	30	1	2	3	4	4	5	6	7	8	9

TARRACINÆ in Campania natalis beatæ Flauiæ Domitillæ [a] virginis & martyris, quæ cùm eſſet Flauij Clementis conſulis ſororis filia, & à ſancto Clemente ſacro velamine [b] conſecrata, in perſecutione Domitiani ob teſtimonium Chriſti cum aliis plurimis in inſulam Pontiam exilio deportata, longum ibi martyrium duxit: nouiſſimè verò Tarracinam deducta, cùm doctrina & miraculis plurimos ad fidem Chriſti conuertiſſet, iuſſu iudicis incenſo cubiculo in quo ſimul cum ſuis virginibus Euphroſyna & Theodora morabatur, curſum glorioſi martyrij conſummauit. Eodem die ſancti Iuuenalis [c] martyris. Nicomediæ ſanctorum martyrum Flauij [d], Auguſti, & Auguſtini fratrum. Ibidem ſancti Quadrati [e] martyris, qui in perſecutione Decij ſæpiùs ad tormenta repetitus, demum capite truncatus eſt. Romæ ſancti Benedicti [f] Papæ & confeſſoris. Eboraci in Anglia ſancti Ioannis [g] epiſcopi, vita & miraculis clari. Papiæ ſancti Petri [h] epiſcopi. Romæ Tranſlatio [i] corporis ſancti Stephani Protomartyris, quod Pelagio ſummo Pontifice è Conſtantinopoli ad Vrbem allatum, atque in ſepulchro ſancti Laurentij martyris in agro Verano poſitum, ibidem magna piorum religione colitur.

LAVIÆ Domitillæ.] De eadem Beda hac die, Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant eius acta intexta vnà cum rebus geſtis ſanctorum Nerei & Achilei. Proſcripta eſt, & in Pontiam inſulam relegata, anno decimoquinto Imperatoris Domitiani, vt ſcribit Euſebius hiſtor. libro 3.cap.14. & in chron. anno decimoquinto Domitiani, & Niceph. libro 3. cap. 9. Eius autem acta non tantùm à Chriſtianis, ſed etiam à Gentilibus ſcriptoribus, ob præclariſſimum eius genus, commendata ſunt monimentis hiſtoriarum. Brutius enim illorum temporum nobilis hiſtoricus de ea ſcripſit, vt idem Euſebius teſtatur in Chron. Tantæ enim virginis conſtantia non tantùm ſunt illuſtratæ Ethnicorum hiſtoriæ, ſed ipſa quoque loca exilij, eius præſentia ſunt reddita clariora; de quibus S. Hieronymus epiſtola 27. cùm nauigationem ſanctæ Paulæ Hieroſolymam deſcribit, hæc ait: Delata ad inſulam Pontiã, quam clariſſimæ quondam feminarum ſub Domitiano principe pro confeſſione nominis Chriſtiani Flauiæ Domitillæ nobilitauit exilium: videnſque cellulas, in quibus illa longum martyrium duxerat, ſumptis fidei alis, &c. Fuit Flauia Domitilla de qua agimus, filia ſororis Flauij Clementis conſulis, vt ſcribit Euſebius hiſtor. libro 3. cap. 14. Clemẽs hic autem, vt auctor eſt Dio Caſſius in Domitiano, cùm gereret cõſulatum, relictis Romanorum diis, ad Iudæorum religionem ſe contulit (eo etenim nomine ſcriptores Gentiles religionem Chriſtianam olim appellare conſueuerunt, eo quòd à Iudæis illata videretur: congeſſimus de his plurima teſtimonia in Annalibus eccleſiaſt.) qui idem Clemens eadem ex cauſa à Domitiano iuſſus eſt occidi; additque eiuſdem vxorem Flauiam Domitillam etiam appellatam, eiuſdemque Imperatoris propinquam, in inſulam Pandateriam fuiſſe relegatã, Glabrionemque cõſularem virum, qui nuper cum Traiano conſul fuerat, ob eandem religionis cauſam, aliaſque res obiectas, iuſſum interfici. Ex his autem Dionis verbis (niſi in accuratiſſimo hiſtorico inſit error) euidenter apparet, duas fuiſſe Flauias Domitillas, ambaſque tum genere, tum etiam fide Chriſtiana præſtantes, quarum altera (teſte Dione) vxor fuit Flauij Clementis conſulis, Domitiani Imperatoris neptis, quam ille in Pandateriam inſulam Chriſtianæ religionis cauſa relegauit: altera verò de qua nunc agitur, virgo, eiuſdemque Flauij Clementis conſulis ex ſorore neptis, quæ in inſulam Pontiam (vt vidimus) relegata fuit. Cùm itaque illa nupta, hæc virgo; illa vxor Clementis, hæc ex ſorore neptis; illa denique in inſulam Pandateriam, hæc in Pontiam relegata fuerit: non vnam, eandemque eſſe, luce clariùs conſtat. Agit de his inſulis Plinius libro 6. cap. 3. aitque: Aduerſus Formias Pontiæ, in Puteolano autem ſinu Pandateria. Exſtat illuſtris memoria ſanctæ Flauiæ Domitillę virginis Tarracinæ, vbi vnà cum ſociis martyrium conſummauit. Omittimus dicere de aliis Domitillis Gentilibus feminis clariſſ. vt de Flauia Domitilla matre Titi & Domitiani Imperatorum, aliaque eius filia atque horum ſorore, de qua Suetonius in Domitiano, & Philoſtratus libro octauo. Harum altera fuit inter diuos relata, erantque ſacerdotes diuæ Domitillæ, vt docet vetus inſcriptio, quam recitat Panuinus in Rom. ciuit. pagina 360. Erat gentis Flauiæ templum in Regione ſexta, de quo Suetonius in Domitiano.

[b] Sacro velamine conſecrata.] De ſacro velamine, quo virgo Deo conſecratur, hæc S. Hieronymus epiſtola 8. ad Demetriadem: Scio ad imprecationem Pontificis flamen virginale ſanctum operire caput, &c. De eodem etiam meminit epiſtola 48. ad Sabinianum. Ambroſius libro ad virg. lapſ. pluribus agit de ſacro ritu ſeruari ſolito, cùm virgini Deo dicandæ ſacrum velamen imponitur, S. Auguſtinus de eodem epiſtola 179. ad Probam & Iulianam in fine. Quibus diebus ſolennibus id eſſet faciendum, Gelaſius monuit epiſtola ad epiſcop. Lucan. & alios cap. 14. eadem 20. q. 1. c. Deuotis: cuius auctoritate viduæ velari prohibentur. Eadem epiſt. cap. 15. Virgines enim, quòd ſpiritualiter nubant, idcirco (vt in nubentibus olim fieri conſueuerat) à ſacerdote velantur: id Innocentius Papa epiſtola ad Victricium ſcribit cap. 12. eadem 27. q. 1. c. Quæ Chriſto. Sunt de velandis ſacris virginibus alia Roman. Pontificum decreta, & diuerſorum canones Conciliorum. Hæc modò ſatis ſint de iis quæ ad ſacrum velamen pertinent, cuius hîc habetur mentio. Cæterùm Chriſtiana modeſtia optimè cõſuluit femineo pudori, agens nimirum, vt omnes virgines à pubertatis annis, nuptę etiam ac viduæ velatæ incederent, non quidem ſacro, ſed cõmuni tectæ velamine. Eſt de his in primis Apoſtolica inſtitutio, Paulo id decernente, & ſcribente ad Corinthios 1. cap. 11. quod retinuit conſuetudo, atque probauit vſus, vt de his fuſiùs diſputat Tertullianus libro de velandis virginibus; vſque adeò, vt vel nocte velum dimiſiſſe, piaculum fuerit; quod idem auctor ibidem exemplo docet. Porrò non tantùm velamine caput tegere, ſed & vultũ adumbrare, Chriſtianis mulieribus per Apoſtolum iuſſum eſſe, contendit Clem. Alex. libro 2. Pædag. cap. 10. in fine, & lib. 3. cap. 11. Sanè quidem id in primis exemplo S. Soteris martyris S. Ambroſius confirmat in exhort. ad virgines his verbis: At illa, vbi audiuit hanc vocem, vultum aperuit, ſoli inuelata & intecta martyrio, & volens iniuriæ occurrit, vt ibi martyrij fieret ſacrificium, vbi ſolet eſſe tentamentum pudoris, &c. Hieronymus ad Euſtoch. epiſt. 22. hæc in eandem ſententiam: Excuſes licet, atque cauſeris, obducto velamine ora contexi. Et paulo inferiùs, Dimittunt, inquit, ſupercilium; & operta facie, vix vnum oculum liberant ad videndum. Hæc ille. Verùm enimuerò non omnes velamine, ſed complures pallio, vt virgines illæ præſertim quæ eſſent Deo dicandæ, caput tegebant. De his Hieronymus epiſtola 12. ad Gaudentium, in hunc modum: Solent quædam, cùm futuram virginem ſpoponderint, pulla tunica eam induere, & furuo operire pallio, auferre linteamina. Idem ad Demetriadem epiſtola 8. ſic: Vili tunica induitur, viliori tegitur pallio, &c. His itaque aſſuetæ Chriſtianæ mulieres, grauiſſimum diſpendium ſe pati pudoris exiſtimabant, ſi capitis velamine nudarentur. Vnde hæc ſentiens aliquando perſecutor, ea ignominia, vt graui ſupplicio Chriſtianas mulieres

mulieres afficiendas eſſe mandabat; prout acta Aretæ martyris, & quidem germana his verbis demonſtrant: Cùm ille audiſſet, iam corde ſuccenſus aſpexit eos qui aderant, & cùm dixiſſet: Quàm impudenter ſe gerit aduerſus nos hæc execrãda mulier! iubet eius capitis auferri tegumentum, & eius filiarum, & ſic eas nudo capite, & promiſſa coma in caſtra deduci per ignominiã, &c. Hęc ibi: Porrò etſi velandi capitis legem Chriſtianæ fœminæ tam piè, ac ſanctè ſeruarint; non tamen exiſtimes, illis tantummodo eam fuiſſe præſcriptam; ſiquidẽ ante Chriſti Redemptoris noſtri aduentum eidem Iudæi, Romani, Græci, ac Barbari paruere. De Iudæis Tertullian. lib. de coron. milit. ſic habet: Apud Iudæos tam ſolenne eſt feminis eorum velamen capitis, vt inde dignoſcantur, &c. De Romanis ſatis eſſe poteſt exemplum quod Valer. Max. lib. 6. cap. 3. de ſeueritate 13. ſic deſcribit: Horridum C. quoque Sulpitij Galli maritale ſuperciliũ: nam vxorem dimiſit, quòd eam capite aperto foris verſatam cognouerat. In hanc ſententiam Tacit. li. 14. de Poppęa Sabina ſic ait: Rari in publicum egreſſus; idque velata parte oris, ne ſatiaret aſpectum, vel quia ſic decebat. Hæc ille. Docet hæc etiam antiqua numiſmata, vt quæ Liuiam, Fauſtinam, Martiam Auguſtas, & alias velatas exprimunt. Inſuper alia complura viſuntur habentia feminę velatum caput, eiuſmodi inſcriptione notata: PVDICITIA. Sanè quidem Plutarchus teſtis eſt in Probl. quæſt. Rom. 14. feminas velato capite incedere cõſueuiſſe; nam ait: Solent ferè mulieres tectis, mares nudis capitibus in publicum progredi. De Græcis autem Apuleius de aſin. aur. lib. 7. ſic: Mitella textili contecto capite. Et lib. 11. Mulieres candido ſplendentes amicimine. Porrò Lacænæ virgines aperta facie, vxores autem velatæ in publicũ prodire conſueuerunt: illæ vt ſic maritos inuenirent; iſtæ verò quòd haberent; non iam alteri, quàm viro placere ſtuderent. Hæc Plutarch. Apoph. Lacon. in Charillo. Quòd autem ad Barbaros pertinet, de Arabiæ ethnicis mulieribus hæc ſcribit Tertullianus lib. de virg. veland. Iudicabunt (inquit) nos Arabiæ feminæ ethnicæ, quæ non caput, ſed faciem quoque ita totam tegunt, vt vno oculo liberato, contentæ ſint dimidiam frui lucem, quàm totam faciẽ proſtituere. Hæc Tertul. Eiuſmodi velamen ſeu pallium, theriſtrum eſſe appellatum, auctor eſt Iſidor. libro 19. orig. c. 24. de pallijs fem. Quo, inquit, vſque hodie Arabiæ & Meſopotamiæ mulieres velantur, quibus in æſtu tutiſſimo teguntur vmbraculo, de quo in Iſaia legitur. Hæc ille, qui & aliorum velaminum recenſet atque declarat nomina; vt regillum, quod erat reginarum amiculum; pallam; ſtolam, ſic dictam, quę, inquit, cooperto capite & ſcapula, à dextro latere in lęuũ humerum mittitur; ſtola enim Græcè vocatur, quòd ſuper emittatur; eadem & ricinium Latino nomine appellatum, eo quòd dimidia eius pars retro reijcitur, quod vulgò mauortem dicunt. Hęc ille. Habes id appellatũ maphortem ſeu mauortem in actis martyrij S. Pauli Apoſtoli, quæ feruntur Lini nomine, cùm agitur de Plautillæ velamine, maphorte dicto, Paulo exhibito: in actis inſuper ſanctorũ martyrũ Fauſtæ & Euilaſij, quorum fragmentũ recitat Beda in Martyrolog. 20. Septemb. hæc de maphorte: Iuſſit Fauſtam nudam & ſine maphorte flagellatam, incarceratã, caput terebrari, &c. Sed de maphorte itẽ Hieronymus epiſt. 22. ad Euſtoch. Per humeros hyacinthina lena mauorte volitans. Caſſianus libro 1. cap. 7. de habitu monachi agens, anguſtum palliolũ quo monachi colla & humeros tegerent, mafortem appellat. Vide ibi notationem Petri Ciacconij. Habes apud eundem Iſid. & anaboladium, ſic dictum, inquit, amictorium lineum feminarum, quo humeri operiuntur, quod Græci & Latini ſindonem vocant: amiculum autem dictum eſſe pallium lineũ, quod vſui erat meretricibus, quo & amiciebantur matronæ deprehenſæ in adulterio, idem teſtatur: verùm amiculum pro omni velaminis genere frequentiùs vſurpatum reperi.

[c] Iuuenalis mart.] De eodem hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij. Huius meminiſſe opinor S. Gregorium homil. 27. in Euang. Vide quæ notata ſunt ſuperiùs, quinto nonas Maij, in Iuuenale epiſc.

[d] Flauij & ſoc.] De his idem qui ſuprà Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri.

[e] Quadrati, aliàs, Codrati.] De eo agunt hac item die Græci in Menologio, vbi eius cruciatus narrantur.

[f] Benedicti Papæ.] Beda item, & Ado hac die. Hic ſecundus huius nominis fuit, iunior dictus, ſucceſſitque Leoni ſecundo Rom. Pontifici; cuius tanta fuit opinio ſanctitatis, vt Heraclius Conſtantinus Imper. vſurpatam à prædeceſſoribus ſuis in Romanorum Pontificum electione, pecunia impartiri ſolitam aſſenſionem, omninò remiſerit. S. Gregorius Papa eiuſmodi temeritatem (ſic enim ipſe appellat) acerbiſſimè deplorat, vocatque Dei eccleſiæ captiuitatem; atque inuehitur in Imperatorem talia ſibi illicitè vindicantem: in explan. Pſalm. 4. pœnit. verſ. Tota die exprobrabant mihi inimici mei. Id primus excogitauit Odoacer Herulus Arianus rex Italiæ, cuius conatibus Gelaſius reſtitit. ſed de his pluribus in Annal. eccleſ. egimus.

[g] Ioannis epiſc.] Scribit eius res geſtas Beda hiſt. de geſt. Angl. lib. 5. c. 2. & ſequent. Porrò integram vitam eius, ac poſt mortem miracula edita Folcardus Dorobernenſis monachus ſcriptis illuſtrauit. vt habetur in cat. ſcrip. Britan. De eodem Trithem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 4. cap. 68. Migrauit ex hac vita anno Domini ſeptingenteſimo vigeſimoprimo.

[h] Petri epiſcopi.] De quo etiam hac die tabulæ eccleſiæ Ticinenſis. De eodem ſumma cum laude ſcribit Paul. diac. li. 6. cap. 18. Vixit temporibus Luithprandi regis Longobardorum.

[i] Tranſlatio corporis S. Stephani.] Habentur rei geſtæ vetera monumenta ſcriptis mandata à Lucio archidiacono, ſed quæ non modica caſtigatione indigeant. Legimus ea in cod. manuſcript. monaſterij S. Cæciliæ Tranſtiberim. Petrus diac. Caſin. in lib. de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 35. teſtatur, ſanctum Brunonem epiſcopum Signinũ de ea tranſlatione ſcripſiſſe ſermonem; idemque capite 45. addit, alium inſuper ſermonẽ conſcriptũ eſſe à Petro eiuſdem monaſterij bibliothecario de eadem tranſlatione Conſtantinopoli facta Romã.

xxj. B

Octauo idus Maij. Luna.

8

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
28	29	30	1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10			

N monte Gargano Apparitio[a] ſancti Michaelis Archangeli. Mediolani natalis ſancti Victoris[b] martyris, qui natione Maurus, & à primæua ætate Chriſtianus, cùm eſſet in caſtris imperialibus miles, compellente Maximiano vt idolis ſacrificaret, in confeſſione Domini fortiſſimè perſeuerans, primò grauiter fuſtibus cæſus, ſed Deo protegente doloris expers, deinde liquenti plumbo perfuſus, ſed nihil penitus læſus, nouiſſimè glorioſi martyrij curſum capitis abſciſſione compleuit. Conſtantinopoli ſancti Acathij[c] centurionis, qui in perſecutione Diocletiani & Maximiani à Firmo tribuno delatus quòd Chriſtianus eſſet, & à Bibiano iudice Perinthi ſæuiſſimè tortus, Byzantij demum à Flaccino proconſule capitis damnatus eſt: cuius corpus ad Scyllacium litus diuinitus poſtea delatum, ibi honorificè aſſeruatur. Viennæ ſancti Dionyſij[d] epiſcopi & confeſſoris. Antiſiodori ſancti Helladij[e] epiſcopi. In territorio Biſuntino ſancti Petri[f] epiſcopi. In Scotia ſancti Vuironis[g] epiſcopi.

MAII 8.

PPARITIO S. Michaelis Archangeli.] Hanc factam eſſe ſub Gelaſio Romano Pontifice, anno Domini 488. ſcribit Sigebert. in chron. ſed in numero annorum decipitur. Gelaſius enim ſedere cœpit anno 492. Habemus in noſtra biblioth. vet. manuſcrip. eiuſdem rei geſtæ hiſtoriam, qua quidem traditur, eam factam eſſe anno Domini 536. indict. 14. Aliam recitat Sur. tomo 5. die 29. Septẽbris. Cõſtat quidem fuiſſe olim frequentiſſimam, ea ex cauſa, ad montem Garganum peregrinationem: nam (vt cætera prætereamus) narrat Petrus Damian. ſcriptorum integerrimus, Othonem Imp. Roma ad montem Garganum nudis pedibus perrexiſſe, idque monitu S. Romualdi, vt crimen paulo ante commiſſum ea corporis afflictatione expiaret. Hæc ſcribit idem auctor in vita S. Romualdi. Inuenies eam apud Lipom. tom. 8. Huic ſimilis facta eſt in Gallijs apparitio S. Michaelis Archangeli, anno à Chriſto Domino ſeptingenteſimonono, vbi ad ſimilitudinem montis Gargani erecta eſt inſignis eccleſia, curante S. Authberto epiſcopo, vt ſcribit Sigebert. in chron. dicto anno. cuius rei geſtæ hiſtoriam refert Petrus in catal. lib. 9. c. 71. Porrò longè ante dictas apparitiones agi conſueuiſſe Romæ ſolemnitatem S. Michaelis Archangeli, alterius cuiuſdam apparitionis occaſione Drepanius Florus vetuſtiſſimus poetarum Chriſtianorum ſcribit his verſibus:

Clarent Angelici ſublimia feſta diei
Allatura pia dona beata animæ.
Hunc etenim Michael aulæ cæleſtis alumnus
Conſpicuo nobis conſecrat ore diem,
Dignatus Petri, Paulíq; inuiſere ſedem,
Imperiumq; fouens inclyta Roma tuum.
Qui proceres inter pia mœnia luce coruſcos
Egregio vultu ſplenduit ore nouo:
Cùm Deus expulſis lucem depromeret vmbris,
Conderet & ſtabilem, nocte ruente, diem. &c.

Drepanius poeta, qui hæc ſcripſit, ille eſſe videtur, cuius meminit Sidonius lib. 8. epiſt. 11. ad Lupum, cuius ingenij exſtant pauca quædam monumenta in collectione poëtarum Chriſtianorum. Fuit alter Pacatus Drepanius, clarus orator, qui panegyricum dixit Romæ Theodoſio ſeniori. Legitur in Codice Theod. reſcriptum Theodoſij Imper. ad Drepanium l. 4. de exhibendis reis. Sed quod ad præſentis diei ſolemnitatem ſpectat, in bibliotheca Vaticana plut. x. numero 221. ineſt codex, qui inſcribitur: Sermones S. Auguſtini & aliorum: ibidem legitur ſermo nomine S. Gregorij Papæ in feſtiuitate S. Michaelis Archangeli. eſt eius exordium: Angelorum & hominum natura, &c. Non prætermus, inter alias nobiles Romæ erectas eccleſias in honorem S. Michaelis Archangeli, fuiſſe illam quæ in ſummitate molis Hadriani olim à Bonifacio Papa excitata eſt, de qua plura inferiùs dicturi ſumus ad tertium kal. Octob. illam quoque eſſe nobilem, ac perantiquam quæ poſita eſt in Foro piſcario: itemque illam eſſe celebrem, quam Leo quartus Papa ob Saracenos deuictos atque fugatos apud Vaticanum erexit, vt docet vetus inſcriptio in marmore inciſa, quæ in eadem eccleſia hactenus aſſeruatur, licet ſcriptoris vitio Carolus pro Ludouico ponatur. Sicut in Occidentali Eccleſia, ita & in Oriẽtali frequens fuit Michaelis Archangeli apparitio: nam qui vniuerſalis Eccleſię à Deo patronus atque protector eſt inſtitutus, idẽ virtute miraculorũ vbique voluit innoteſcere. Facta eſt enim alia eius apparitio prope Bizantium, in cuius memoriam ampliſſima illic baſilica eſt erecta, quæ & multis eſt miraculis illuſtrata, vt ſcribit Sozom. hiſt. lib. 2. c. 2. & Niceph. li. 8. c. 32. ea Eccleſia Soſtenium eſt appellata: quam vetuſtate collapſam reſtituit Baſilius Imp. vt auctor eſt Georg. Cedren. in cõpend. hiſt. in Baſilio. Alia rurſus & æquè celebris fuit illa apparitio facta in Chonis apud ciuitatem Coloſſenſium; cuius rei geſtæ hiſtoriam deſcripſit Metaphraſtes, quam & recitat Lipom. tomo. 6. Agunt de ea Græci in Menologio octauo id. Septembris anniuerſariam celebritatem, cuius & meminit Emmanuel Imp. in conſtit. de ferijs. Frequentes olim erectas fuiſſe eccleſias in honorem S. Michaelis Archangeli, vetera monumenta teſtantur. Porrò nobiliſſimam & antiquiſſimam illam memoriam S. Michaelis in Chonis profanauit Alexius pſeudo Imp. qui meritas de ſacrilegio pœnas dedit. De his Nicera Choniata hiſt. lib. 3. pag. 48. Temporibus etiam Diocletiani Imp. iam exſtaſſe S. Michaelis nomine eccleſiam in Bithynia, fidem faciunt acta S. Eutonomi epiſcopi, quę recitat Sur. tomo 5. Procop. lib. de ædif. Iuſtiniani Imp. ſex numerat baſilicas ab eodem Imp. in honorem ſancti Michaelis excitatas. Frequentes fuiſſe eccleſias S. Michaelis, & aliorum Angelorum, argumento eſt l. quoniam. Cod. de ſacroſanct. eccleſ.

[b] Victoris Mauri.] De quo hac die Beda, Vſuardus, Ado. Wandelb. & alij recentiores. Meminit eiuſdem Victoris S. Ambroſ. in Lucam li. 7. c. 13. recenſetque eum inter martyres Mediolanenſis eccleſiæ. De eodem hæc Ennodius Ticin. de ſe ipſo: Cõtinuò me ad beati Victoris martyris præſidia ſæpe experta tranſuexi, &c. Eius acta refert Sur. tomo 3. ante eum Mombrit. tom. 2. Petrus in catal. li. 4. cap. 113. De eo etiam miraculum recitat Gregorius Turon. lib. de glor. mart. c. 45.

[c] Acathij.] Græci autem de Acathio in Menolog. pridie huius diei. Deſcripſit eius acta Metaphraſtes, quæ Latinè à ſe tranſlata refert Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. Hiſtoriam de tranſlatione ipſius Scyllacium facta, cuius hîc habetur mentio, legimus ab eius eccleſia Romam miſſam. Meminit Niceph. de eccleſia erecta Conſtantinopoli in honorem ſancti Acathij mart. lib. 13. c. 38. quam vetuſtate labefactatam à Iuſtiniano Imp. in anguſtiorem formam excitatam eſſe, ſcribit Procop. lib. 1. de ædif. Iuſtinian. Imp. quam ipſam rurſus à Baſilio Imp. reſtitutam refert Georg. Cedren. in comp. hiſt. in Baſilio. Non prætermittimus hîc referre, quòd ſcribit Niceph. hiſt. lib. 13. c. 38. adhuc temporibus Arcadij Imp. ſuperſtitem fuiſſe arborem illam nucis Conſtantinopoli, in qua martyr Dei Acathius appenſus, tormentis fuerat excruciatus, licet Socrat. lib. 6. c. 21. dicat fuiſſe caſtaneam. Effecerunt planè dicti hiſtorici ſcriptis ſuis, vt arbor illa feliciſſima ſanguine tanti martyris irrigata, adhuc virens in memoria hominum perſeueret, & ſit in poſterum permanſura, longè beatior, mea ſententia, ficu Romulea, Athenarum olea, Deli palma, vel Mariana quercu, quam clariſſimus orator ſcriptorum ſuorum monumentis perpetuitati conſecrandam putauit lib. 1. de legib. Eſt nobilis ſententia S. Gregorij Nazianzeni iterũ repetita, quòd quæuis tenuia monimenta martyrum, eãdem vim aduerſus dæmones, & ad virtutes ſanitatum præſtandas, quam & eorum corpora, quam & animæ in cœlo exiſtentes obtineant. id ille orat. 2. in Iulianum, & in carm. de humilitate, caſtitate, & temperantia. Quare eodem conſilio non indignum fore ſum arbitratus, ſi ſanctorum martyrum memorias, quas conſtat non fuiſſe erectas, niſi vbi aliqua ipſorum martyriorum eſſent antiqua veſtigia, vel eorundem reliquiæ poſitæ eſſent, id pręcipientibus ſacris regulis eccleſiaſticis, Concil. African. cap. 50. eaſdem ipſas iam temporis diuturnitate collapſas, atque hominum impiorum iniuria planè dirutas, his meis annotationibus aliquando commemorem. Hac enim arte abſque ſumptu aliquo fore ſperamus, vt templa collapſa reſtituantur, collabentia ſarciantur fulcianturque; & quæ manent, integra aduerſus omnem iniuriam temporũ conſeruentur.

[d] Dionyſij epiſc.] De eo Beda hac die. Scribit Ado eiuſdem ciuitatis epiſcopus hunc claruiſſe temporibus Aelij Pertinacis. Succeſſit hic ſancto Iuſto, numeraturque ſextus eius eccleſiæ epiſcopus in tab. Democh. ex eodem Adone collectis.

[e] Helladij epiſcopi.] De eo Molan. in addit. ad Vſuard. Succeſſit S. Valeriano, ſeditque temporibus Conſtantini Imp. poniturque quintus ordine eius ſedis epiſcopus in tabulis Democharis.

[f] Petri epiſc.] Fuit hic Archiepiſc. Tarentaſij: cuius vitam Gaufridus abb. iubente Lucio Papa, ſcripſit. exſtat apud Sur. tom. 3. hac die. Migrauit ex hac vita, anno Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimoprimo, cùm ſediſſet annis triginta tribus.

[g] Wironis epiſc.] Deſcripſit eius acta Sur. tom. 3. hac die. Floruit circa annum Domini ſeptingenteſimum quinquageſimum. De eodem Trithem. de viris illuſt. Ord. S. Bened. li. 3. c. 263.

Septimo

xx. C **Septimo idus Maij. Luna.** 9

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
29	30	1	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10	11

NAZIANZI natalis beati Gregorij [a] episcopi, ob singularem diuinarum rerum doctrinam cognomento Theologi: qui collapsam Constantinopoli Catholicam fidem restituit, hæresesque insurgentes compressit. Romæ sancti Hermę [b], cuius Apostolus Paulus in epistola ad Romanos meminit. Hic dignè semetipsum sacrificans, acceptabilisque Deo hostia factus, virtutibus clarus cælestia regna petiuit. In Perside sanctorum Martyrum trecentorum & decem [c]. Callij via Flaminia passio sancti Gerontij [d] episcopi Ficodēsis. In castro Vindecino depositio sancti Beati [e] confessoris. Constantinopoli Translatio [f] sanctorū Andreæ Apostoli, & Lucę Euangelistæ de Achaia, & Timothei discipuli beati Pauli Apostoli ab Epheso: corpus autem sancti Andreæ longo pòst tempore Amalphim delatum, ibi pio fidelium concursu honoratur: ex cuius sepulchro liquor ad lāguores curādos iugiter manat. Romę item Trāslatio sancti Hieronymi [g] presbyteri & Ecclesię doctoris, ex Bethlehem Iudæ ad basilicā sanctæ Mariæ ad Præsepe. Barij quoq; in Apulia Trāslatio sancti Nicolai [h] episcopi ex Myra ciuitate Lycię.

MAII. 9.

[a] GREGORII episcopi.] De eodē hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac deniq; cæteri Latinorum, Græci autem in Menologio xiiij. Kal Februarij, qua die (vt aiunt) exaltationem corporis Gregorij Theologi celebrant: rursus autem viij. kal. Febr. de eodem solenniorem agunt diem, vt apparet ex constit. Emmanuel. Imp. tit. de ferijs. Suas res gestas carminibus ipsemet ex parte digessit, vnde & Gregorius presbyter, quæ in encomio de Gregorio Nazianzeno scripsit, accepisse videtur. Addidimus nos quamplurima, ex auctoribus vetustis atque probatis petita, quæ per annos singulos in Annal. eccles. digessimus, vnde etiam vitam ipsius, amicis efflagitantibus, descripsimus: quam Summo Pont. Sanctissimo D. N. Gregorio xiij. tanti Patris studiosissimo obtulimus, eo potissimùm tempore, quo ille totius Vrbis exultatione celeberrimā corporis eius à sacrarum virginum Ordinis S. Benedicti monasterio in campo Martio ad Gregorianum sacellum præclarissimo opere ac maxima impensa in Vaticana basilica principis Apostolorū exstructum, translationē peregit; de qua inferius suo loco dicemus.

[b] Hermæ.] Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij Latinorū; Græci autē in Menologio Non. Martij. Hic auctor est illius voluminis, quod titulo Pastoris inscribitur, vt testatur S. Hier. de scrip. eccles. in Herma. Consentiūt omnes de hoc agere Paulū ad Romanos scribentē c. 16.

[c] Martyrum trecentorum & decem.] Sic Vsuardus, Ado, & vet. manuscrip. Beda autē quadringentos numerat, quando autem hi passi sint, nullus prodit.

[d] Gerontij episcopi.] Putatur hic ille Gerontius, qui affuit Symmacho Papæ in Concilio quarto Rom. conss. Magno & Auieno, anno à Christo Domino 501. Alius eiusdem nominis eodem seculo vixit episcopus Camerinen. interfuitque Romano Cōcil. sub Hilaro Papa. Rursus alius in Gallijs, temporibus sancti Leonis Rom. Pont. numeraturque inter eos Galliarum episcopos ad quos S. Leo scripsit epist. 52. quo etiam tempore claruit S. Gerontius episcopus Mediolanensis, de quo suprà iij. Non. Maij. Legimus huius, de quo hîc agitur, res gestas, quæ incipiunt: Ab exordio naturæ, &c. sunt eiusmodi tamen, vt indigeant exacta eruditorum censura, vt expurgentur.

[e] Beati.] Agit de eodem hac die Beda, Vsuardus, & alij recentiores.

[f] Translatio sanctorum Andreæ, Lucæ, & Timothei.] De eadem Vsuardus; Beda autem, & Ado hîc tantùm de translatione Timothei, ea de causa puto, quoniam seorsum ab his translatæ sunt reliquiæ S. Timothei, anno vigesimoprimo Constantij Imp. vt scribit S. Hieron. in chron. Porrò Andreæ & Lucæ reliquias translatas esse anno 23. eiusdem Imp. idem auctor affirmat; licet in libro de scriptoribus ecclesiasticis in Luca dicat tā sancti Andreæ quàm S. Lucæ reliquias Constantinopolim esse translatas anno vigesimo Constantini, vel (vt alij codices habent) Constantij. Agens idem auctor aduersus Vigilantium, easdem sub Constātino profitetur esse translatas, dum hæc ait per ironiam: Sacrilegus fuit Constantinus Imperator, qui sanctas reliquias Andreæ, & Lucæ, & Timothei transtulit Constantinopolim, apud quas dæmones rugiunt, & inhabitatores Vigilantij illorum se sentire præsentiā confitentur? Hęc Hieron. Quæ quidem verba conuenire Constantio non posse, compertum est; quem Arianum fuisse, omnes norunt. Mirum sanè in vnius eiusdemque auctoris scriptis tantam reperiri discrepantiam. Verùm si fides adhibenda est Artemij martyris actis, quæ recitat Metaphrastes die 28. Octob. quibus & astipulatur Niceph. hist. lib. 10. c. 11. Constantij & non Constantini temporibus id factum esse, fatendum est. siquidem ipse Artemius Augustali præfectura nobilitatus, eiusmodi translationis negotium sibi tanquam viro religiosissimo traditum à Constantio Imp. curauit. Theodorus lector lib. 2. collectan. id etiam sub Constantio factum affirmat: additque Andreæ & Lucæ reliquias translatas quinto non. Martij, Timothei autem ad octauum Kal. Iulij, hisque diebus locatas esse Constantinopoli, in magno templo sanctorum Apostolorum. Procopius lib. 1. de ædif. Iustiniani Imp. de restitutione eiusdem basilicæ, deque iterum adinuentis tunc ibi dictorum Apostolorum sacris corporibus hæc ait: Erat antiqua apud Bizantium ædes Apostolis consecrata, longitudine temporis iam emota, & quæ (vt suspicabatur) amplius stare non poterat: hanc instaurauit Iustinianus Imp. pro dignitate. Vbi latomi & artifices, effosso fundamento, inuenerunt ligneas arcas tres, insculptis litteris indicātes, trium scilicet Apostolorum esse corpora, Andreæ, Lucæ, & Timothei, quæ Rex ipse, & omnes Christiani maximo cum honore conspexerūt, &c. De ijsdem in vita sancti Eutychij episcopi Constātinopolitani Eustachius presbyter agit. Fuerat olim templum illud à Constantino Magno erectum, vt testatur Eusebius in vita Constantini lib. 4. cap. 50. & 60. Socrat. lib. 1. cap. 12. & 26. in fin. vbi hęc ait: Quam quidem ecclesiam eam ob causam Constātinus ædificauerat, ne Imperatores & sacerdotes Apostolorū reliquijs aliquando destituerētur, &c. quibus profectò annuit, aliquas Apostolorum reliquias illuc tempore Constantini esse translatas. In re autem ambigua ita animo affectus sum, vt definire controuersiam, certamque de ea re ferre sententiam, non præsumam. De translatione S. Andreæ iterum facta Amalphim, in archiuis illius ecclesiæ rei gestæ monumenta continentur. De perenni miraculo scaturientis inde liquoris medici ad curādos morbos, totus penè Christianus orbis est testis: in omnes enim regiones ex eo fonte fluxere riui. Et si de his quæris testimonium antiquorum, habes Gregorium Turon. libro de gloria mart. cap. 31. Ad hæc addimus, quòd in bibliotheca Vaticana plut. 3. num. 153. est codex peruetustus dialogorum S. Gregorij Papæ, ante cuius exordiū prima pag. describitur historia de legatione eiusdē Gregorij Constātinopolim, cùm esset diaconus, ad Tiberium Imp. à quo obtinuit brachium S. Andreæ Apostoli, necnon & brachium S. Lucę Euangelistæ, quæ sacra pignora secum detulit Romam. Est quidem ea pagina præ nimia antiquitate penè consumpta. Ibidem autem post libros dialogorum mentio habetur de eodem Gregorio, quòd anno secundo sui Pontificatus dedicauit ecclesiā S. Andreæ ad Cliuum Scauri, vbi adhuc eiusdem S. Apostoli brachium asseruatur. Caput autem eiusdem sanctissimi Apostoli ad ædes sacras eius germani Romam in Vaticanum à Pio secundo delatum, decentissimè asseruatur; cuius rei gestæ historiam tunc editam in manuscrip. codice legimus: est eius exordiū: *Si quæ sunt memoriæ cōmendanda, &c.* vbi & pientissima oratio legitur, qua sanctiss. Papa trans pontem Miluium flexis genibus, madidis oculis, excepturus venerandum caput, sic effari cœpit: *Aduenisti tandem, ô sanctissimum, &c.* Legitur ibidem & sacer hymnus de eadem re editus eiusdem Pontificis iussu ab Agabito episcopo Anconitano; itemque luculentissima oratio Bessarionis Cardinalis amplissimi, necnon & Rom. Pontificis ad eum responsio, aliaque solennia sacrosanctè peracta narrantur.

[g] Translatio S. Hieronymi.] Agit hîc Petrus in catal. lib. 4. c. 145. de duplici translatione corporis S. Hieronymi; quarum prima, quam recenset factam sub Cyrillo episcopo Hierosolymitano, nullius auctoris testimonio contestatam, veluti falsam respuimus: obijt enim sanctus Cyrillus ante Hieronymum, vt ipsius Hieronymi auctoritate probatur; dum ait, eum tantùm peruenisse ad octauum annum Theodosij Imp. qui fuit annus à Christo 387. Sanctus Hieronymus autē ex humanis desijt Theodosio iuniore nonùm, & Valentiniano tertiùm Conss. qui est annus à Christo 420. Secundam autem translationem, quam factam asserit cùm Saraceni Palæstinam inuasissent, vt veram libenti animo suscipimus atque probamus, in cuius memoriam præsens celebritas annis singulis agi consueuit.

[h] Translatio S. Nicolai episc.] Huius rei gestæ historiam scripsit Ioānes archidiaconus ad Vrsionem Barensem episcopū, vt testatur Vinc. li. 25. c. 83. Recenset eam Sur. tom. 7. hac die. Scripsisse insuper eandem historiam Nicephorū Barensem, adhucque in manuscript. latitare, tradit Molanus. Sigebert. in chron. de ea agens, factam scribit anno Domini 1807. idipsum idem Ioannes testatur. Ex eiusdem sancti antistitis corpore, vt è perenni quodam charismatū fonte, stillat liquor salubris, sicut olim cùm esset Myræ: quamobrem Emmanuel Imp. dum de eo agit in constit. nouella de ferijs, his titulis eum exornat: Nicolaus miraculis insignis,

vnguentorum fragrantia ſcatens, &c. Exſtat apud Theod. Balſam. in nomoc. Photij tit. 7. cap. 1. Deus Opt. Maximus cùm multis modis ſanctorum ſuorum cineres illuſtrarit, eo etiam honore dignatus eſt, vt ex aridis oſſibus (vt olim ex aſini maxilla qua Samſon Philiſtæos deleuit, aquæ fontem manare fecit. Iudic. c. 15.) liquorem medicamenti vim habentē ad curandas malas valetudines, & impios agiomachos conuincendos, iugiter fluere voluit. Idque non tantùm Andreæ Apoſtoli, ac Nicolai, ſed & aliorum complurium ſanctorum ſacris reliquijs prẹſtitit; de quibus ſuis locis dicetur inferiùs.

xix. D **Sexto idus Maij. Luna.** 10

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
30	1	2	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11	12

ROMÆ via Latina natalis ſanctorum martyrum Gordiani[a] & Epimachi; quorum prior pro confeſſione nominis Chriſti tempore Iuliani Apoſtatæ diu plumbatis cæſus, & ad vltimum capite truncatus, noctu à Chriſtianis ſepultus fuit eadem via in crypta in quam beati Epimachi martyris reliquiæ paulo antè tranſlatæ fuerant ab Alexandria, vbi ille pro Chriſti fide martyrium compleuerat. In terra Hus ſancti Iob[b] prophetæ, admirandæ patientiæ viri. Romæ beati Calepodij[c] presbyteri & martyris, quem Alexander Imperator gladio fecit occidi, & corpus eius per ciuitatem trahi, atque in Tiberim iactari: quod inuentum Calliſtus Papa ſepeliuit. Decollatus eſt etiam Palmatius[d] conſul cum vxore & filijs, & alijs promiſcui ſexus quadragintaduobus de domo ſua: Simplicius quoque ſenator, cum vxore, & ſexagintaocto de familia ſua: item & Felix cum vxore ſua Blanda: quorum capita ſuſpenſa ſunt per diuerſas portas Vrbis ad exemplum Chriſtianorum. Item Romæ via Latina ad Centum aulas natalis ſanctorum martyrum Quarti[e] & Quincti, quorum corpora Capuam tranſlata ſunt. Meſopoli in Sicilia ſanctorum martyrum Alphij[f], Philadelphi, & Cyrini. Smyrnæ ſancti Dioſcoridis[g] martyris. Apud Tarentum ſancti Cataldi[h] epiſcopi, miraculis clari. Mediolani Inuentio[i] ſanctorum martyrum Nazarij & Celſi, quando beatus Ambroſius epiſcopus ſancti Nazarij corpus recenti adhuc ſanguine conſperſum reperit, atque ad baſilicam Apoſtolorum tranſtulit, vnà cum corpore beati Celſi pueri, quem idem ipſe nutrierat, & Anolinus in Neronis perſecutione ſimul cum eo gladio feriri iuſſerat quarto kalendas Auguſti, quo die feſtiuitas eorum martyrij celebratur.

ORDIANI & Epimachi.] De his item Beda, Vſuardus, & alij; Græci autem in Menologio pridie huius diei. Horum acta recitat Surius tom. tertio, Mombrit. tom. 1. Qua quidem in re admonemus iterum lectorem, carnificinas illas quas Romæ in Chriſtianos exerceri ſolitas temporibus Iuliani ferunt, non ab ipſo Iuliano, ſed ab Aproniano Præfecto Vrbis inſtitutas. Quæ, vt dilucidiora fiant, ſcire oportet, Iulianum, antequam inuaderet Imperiū, cùm in Galliis moraretur cum exercitu, ne cordis impietatem eo tempore conſiliis ſuis nondum opportuno proderet, ſe Chriſtianum profeſſum eſſe, atque ad Chriſtianorum ſynaxes etiam conuenire cōſueuiſſe, vt ex Ammiano Marcellino ſatis liquet. Inſuper (vt auctor eſt S. Hilarius libell. aduerſus Conſtantium) idem Iulianus fauit Catholicis, deq; orthodoxa fide tunc ab Arianis vexata, eſt optimè meritus. Poſtquàm verò ab exercitu acclamatus eſt Imperator, è veſtigio recedens è Galliis, in Orientem aduerſus Conſtantium duxit exercitum: quo interim defuncto, cùm eſſet Antiochiæ, tacitam aduerſus Chriſtianos exercuit perſecutionem, delectis ad hoc iis prouinciarum Prẹſidibus, quos infeſtiſſimos eſſe nouerat Chriſtianis, & inter alios, vt idē Marcellinus teſtatur, Romanæ vrbis præfecturam delegauit Aproniano; qui in Chriſtianos, non Chriſtianitatis titulo, ſed quaſi in maleficos, hoc eſt, veneficiis & magicis cantionibus deditos, exercuit quæſtiones, grauiſſimaq; inſontibus ſupplicia irrogauit. Acceſſit ad ſæuitiam hominis exacuendam, quòd eo tempore diuino iudicio orbatus altero oculo, id acceptum tulit maleficiis Chriſtianorum. Concitarunt etiā peſſimi hominis impetum infideles, dum eodem tempore Romę Apollinis templum incendio conflagrauit. Hæc habes ex eodem auctore, libro 21. 23. & 26. Ex quibus omnibus tam horum martyrum acta, quàm cæterorum, potiùs ſub Iuliano, quàm coràm Iuliano Romæ actitata intelligas. Illum enim Romæ aliquando fuiſſe, præſertim poſt adeptum Imperium, nullus probatorum antiquorum auctorum teſtimonio poterit affirmare. Horum ſanctorum martyrum de quibus agitur, ſacras reliquias tranſlatas eſſe in Alemaniam, ſcribit Hermannus in chron. anno Domini 770. De iiſdem martyribus exſtat nobile epigramma Bonad. libro 2. mon. 62.

[b] Iob Prophetæ.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum, Græci autem in Menologio, octauo id. Maij. Iidemque eundem Prophetam appellāt, ob multa præuiſa atque prænunciata vſque ad ſeculi conſummationem diuina conſilia: quæ tum S. Gregorius in moralibus, tum alij plerique qui in ipſum commentarios ſcripſerunt, communi omnium ſententia profitentur.

[c] Calepodij.] Agunt de eodem iidem qui ſuprà, Beda ac cæteri. Eius res geſtæ habentur in actis ſancti Calliſti Papæ, apud Sur. tom. 5. 14. Octobr. Fuit nomine Calepodij nobile cœmeteriū via Aurelia, extra portam Ianiculenſem, & oſtenditur adhuc (vt ferunt) in eccleſia S. Pancratij. Habetur de eo frequens mentio in Martyrologiis. Exſtat de eodem Calepodio carmen Bonad. lib. 2. monod. 61.

[d] Palmatius conſul.] In iiſdem actis S. Calliſti de eodem agitur. Cùm hic conſul dicatur, nō puto ordinarium, cùm non recenſeatur in Faſtis; ſed ex ſuffectis, ſeu allectis; opinor; de quibus quidem Auſonius in oratione habita in ſuo conſulatu ait, ſub quibus conſulibus hi conſulatum geſſiſſent, quærere opus fuiſſe. De Simplicio ſenatore ac cæteris quorum hic mentio habetur, conſulē eadem Calliſti acta.

[e] Quarti & Quincti.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum nomine cœmeterium eſt appellatum, de quo Panuinus lib. de cœmet. ex tabulis Vaticanis.

[f] Alphij & ſoc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio. Legimus horum acta è Gręcis Latinè reddita, excuſaque. Paſſi leguntur ſub Licinio Imperatore & Tertullo præſide, vt eadem acta ab eccleſia Leontina accepta teſtantur. At ne mihi alienos labores ſumere videar, hæc ipſa acta, aliaque penè omnia ex diuerſis extra Vrbem eccleſiarum archiuis accepta, quorum in his annotationibus frequenter meminimus, in vnum colligere, fuit operis & induſtriæ R. P. Antonij Talpæ Seuerinatis, noſtræ congregationis bibliothecæ præfecti, qui in his colligendis diligens ſtudium officiumque laudabiliter impendit.

[g] Dioſcoridis.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, vbi etiam eius certamen paucis enarratur.

[h] Cataldi epiſcopi.] De eo Petrus in catalogo, libro quarto, capite 143. Agitur hac die venerandi corporis eius inuentio; natalis autem dies octauo idus Maij. legimus eius acta in officio eccleſiaſtico eiuſdem Sancti nuper reſtituto iuxta ritum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ.

[i] Inuentio ſanctorum martyrum Nazarij & Celſi.] De qua etiam tabulæ eccleſiæ Mediolanenſis. Rei geſtæ hiſtoriam ſcribit Paulinus in Ambroſio, Præfatio eiuſdem, aliaque vetera monumenta. Plura de his dicturi ſumus inferiùs in natali die ipſorum.

Quinto

xviij. E **Quinto Idus Maij. Luna.** 11

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
t u A B C D E f F G H M N P
1 2 3 4 5 6 7 8 8 9 10 11 12 13

ROMÆ via Salaria natalis beati Anthimi[a] preſbyteri, qui poſt virtutum & prædicationis inſignia, in perſecutione Diocletiani in Tiberim præcipitatus, & ab angelo exinde ereptus, oratorio proprio reſtitutus eſt: deinde capite punitus, victor migrauit ad cælos. Eodem die ſancti Euellij[b] martyris, qui cùm eſſet de familia Neronis, ad paſſionem ſancti Torpetis in Chriſtum credidit, pro quo & decollatus eſt. Item Romæ ſanctorum martyrum Maximi[c], Baſſi, & Fabij, qui ſub Diocletiano via Salaria cæſi ſunt. Camerini ſanctorum martyrum Anaſtaſij[d], & ſociorum, qui in perſecutione Decij ſub Antiocho præſide cæſi ſunt. Auximi in Piceno ſanctorum martyrum Siſinij[e] diaconi, Diocletij & Florentij diſcipulorum ſancti Anthimi presbyteri, qui ſub Diocletiano lapidibus obruti, martyrium compleuerunt. Varennis ſancti Gangulphi[f] martyris. Viennæ ſancti Mamerti[g] epiſcopi, qui ob imminentem cladem ſolennes ante Aſcenſionem Domini triduanas Litanias in ea vrbe[h] reſtituit*: quem ritum poſtea vniuerſalis Eccleſia recipiens comprobauit. Apud Siluiniacum depoſitio ſancti Maioli[i] abbatis Cluniacenſis, cuius vita ſanctis meritis fuit præclara. In Piceno ſancti Illuminati[k] confeſſoris.

*inſtituit.

MAII 11.

[a] ANTHIMI.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, aliique recentiores. Exſtant eius acta, quæ retulit Surius in tom. 3. vbi etiam recitat ſermonem Petri Damiani de eodem martyre.

[b] Euellij.] Beda de eo item agit hac die. Eius res geſtæ iunctæ ſunt actis S. Torpetis martyris; quæ legimus in manuſcript. Edidit ea Mombrit. tom. 2. Meminit & Petrus in catalogo lib. 5. cap. 8.

[c] Maximi & ſoc.] Agitur de his etiam in actis S. Anthimi martyris, cuius nuper meminimus.

[d] Anaſtaſij & ſoc.] Legimus horum acta in geſtis S. Venantij martyris, acceptis ab eccleſia Camerinenſi, ſed cenſura aliqua caſtiganda.

[e] Siſinij & ſoc.] Horum res geſtæ intextæ habentur in prædictis actis S. Anthimi.

[f] Gangulfi.] Exſtant eius acta, quæ recitat Sur. tom. 3. Plura habētur de eo in Breuiario & Miſſali eccleſiæ Auguſtanæ. Henricus de Erford. cap. 67. Vincentius lib. 3. c. 159. Martin. Polon. in chron. anno Domini 756. & alij plures.

[g] Mamerti epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Qualis autem quantúſve hic fuerit, indicant epiſtolæ Sidonij Apollinaris, qui eum nouit, & familiariſſimè vſus eſt. epiſt. 11. lib. 4. & lib. 7. epiſt. 1. De eo præterea Alcimus Auitus, qui ſecundus poſt eum factus eſt Viennēſis epiſcopus, in homilia quam de Rogationibus habuit; Gregorius Turon. hiſt. Franc. libro 2. c. 34. Ado Vien. in chronic. anno Domini 396. & 452. quæ & Surius collegit in vnum tom. 3. hac die. Hi etiam qui agunt de diuin. offic. eiuſdem meminerunt, vt Albin. Flac. c. 67. Amal. c. 37. & alij, vt Sigebertus in chron. anno 468. Regino anno 421. Fuit alius eiuſdem nominis epiſcopus Lingonienſis, de cuius corporis inuentione agitur in vita S. Annonis epiſcopi Colonien. libro 1. cap. 38. apud Surium tomo 6. die 4. Decembris; quem Martinum ab aliis dictum reperi.

[h] In ea vrbe reſtituit.] Sic poſitum, vt intelligas longè ante ſanctum Mamertum Rogationes illas ante Aſcenſionem Domini fuiſſe ſolitas celebrari, vt ex Auguſtino, & Sidonio Apollinari ſuperiùs demonſtrauimus in not. diei 25. Aprilis. Porrò S. Mamertus ſolertiori cultu eaſdem in Viennenſi eccleſia celebrandas indixit: quem ritum (vt hîc habet Martyrologium) vniuerſalis Eccleſia recipiēs, comprobauit. Conſule quæ de Rogationibus dicta die ſuperiùs ſunt notata.

[i] Maioli abb.] Suffectus eſt hic Ademaro anno Domini nongenteſimo quadrageſimo quarto; peruenitque vſque ad annum 993. vt ſcribit Sigebertus in chronic. Numeraturque tertius ordine eiuſdem cœnobij Cluniacenſis abbas. Meminit eiuſdem S. Bernardus in apolog. ad Gulielm. abb. Pluribus Petrus Cluniacen. libro 2. mirac. cap. 31. Lambert. in chron. an. 995. Trithem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 230. Porrò eius res geſtas vberiùs cumulatas Surius habet tomo 3. hac die.

[k] Illuminati.] Eius ſacrū corpus religioſe ſeruatur & colitur apud Sanctoſeuerinates, qui olim Septempedani dicebantur; in monaſt. S. Mariani.

12 **Quarto Idus Maij. Luna.** F xvij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1
t u A B C D E f F G H M N P
2 3 4 5 6 7 8 9 9 10 11 12 13 14

ROMÆ via Ardeatina ſanctorum martyrum Nerei[a] & Achillei fratrum, qui primò cum Flauia Domitilla, cuius erant eunuchi, in inſula Pontia longum pro Chriſto duxerunt exilium; poſtmodum grauiſſimis verberibus attrectati ſunt: deinde cùm à Memmio Rufo conſulari equuleo & flammis ad immolandum compellerentur, dicerentque ſe à beato Petro Apoſtolo baptizatos, nulla ratione poſſe idolis immolare, capite cæſi ſunt. Ibidem via Aurelia[b] ſancti Pancratij[c] martyris, qui cùm eſſet annorum quatuordecim, ſub Diocletiano martyrium capitis obtruncatione compleuit. Item Romæ ſancti Dionyſij[d] patrui eiuſdem beati Pancratij. In Sicilia ſancti Philippi[e] Argyrionis, qui à Romano Pontifice ad eam inſulam miſſus, magnam illius partem ad Chriſtum conuertit: cuius ſanctitas in liberandis energumenis maximè declaratur. Salaminæ in Cypro ſancti Epiphanij[f] epiſcopi, qui multiplici eruditione, & ſacrarum litterarum ſcientia excellens, vitæ quoque ſanctitate, zelo Catholicæ fidei, munificentia in pauperes, & virtute miraculorum exſtitit admirandus. Conſtantinopoli ſancti Germani[g] epiſcopi, virtutibus & doctrina inſignis, qui Leonem Iſauricum aduerſus ſacras imagines edictum promulgantem, magna fiducia redarguit. Treuiris ſancti Modoaldi[h] epiſcopi. In ciuitate Calciatenſi ſancti Dominici[i] confeſſoris.

MAII

NEREI, & Achillei, aliàs Archillei.] De his hac item die Beda, Vſuard. Ado, & alij. Eorum acta recitat Surius tomo 3. Fuit vetus Romæ titulus nomine horum martyrum, cuius habetur mentio in regiſt. S. Gregorij Papæ lib. 4. epiſt. 44. vbi idē Gregorius habuit homiliā 28. in Euang. Erant ibidem ſepulta eorundem martyrum corpora, quibus alludit, cùm ait: Sancti iſti ad quorum tumbam conſiſtimus, florentem mundum mentis deſpectu calcauerunt, &c. Horum item nomine appellatum eſt cœmeterium via Ardeatina, quod reſtituit Ioannes Papa, vt legitur in lib. de Romanis Pontificibus in Ioanne Papa primo.

[b] Item via Aurelia.] De duplici via Aurelia, veteri & noua, conſule ea quæ Panuin. lib. de Vrbe Roma pag. 107. 109. & 122. pluribus ſcribit.

[c] Pancratij.] Iidem qui ſuprà de eodem agunt hac item die. Exſtant eius acta, quæ & ſincera in aliquibus eccleſiis legi conſueuerunt. Habet ea Surius tomo 3. De miraculis ad ſepulchrum eius aduerſus periuros fieri ſolitis agit Gregor. Turon. de glor. mart. cap. 39. Exſtat vetus memoria eiuſdē via Aurelia, vbi S. Gregorius Papa habuit homil. 27. in Euang. Ibidem & venerandum corpus eius ſepultum eſt. Vnde hæc ibi in fine: Ad martyris tumbam conſiſtimus, qui ad cæleſte regnum ex qua morte peruenerit, ſcimus, &c. Abſtulit olim eam eccleſiā idem S. Gregorius à presbyteris negligenter curantibus, deditque monachis: qui (vt ait) ad ſanctiſſimum martyris corpus quotidie opus Dei peragerent. Exſtat de his epiſt. 18. li. 3. regiſtr. De eiuſdem reliquiis idem lib. 7. epiſt. 86. & li. 8. epiſt. 63. Porta Ianiculenſis, ſeu Aurelia antiquitus dicta, ex eiuſdē ſancti nomine appellata eſt porta S. Pancratij; nec id nouiter, ſed antiquitus, vt conſtat ex Procop. libro 1. de bello Gothico. De reliquiis eiuſdem ſancti in Gallias tranſlatis, agit Gregor. Turon. lib. de glor. mart. ca. 83. Scripſit de S. Pancratio epigramma Bonad. in monod. 63. libro 2.

[d] Dionyſij.] De eo item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Certamen & corona eius deſcribitur in prædictis actis ſancti Pancratij.

[e] Philippi.] De quo plura ſcribit Fazel. de rebus Siculis decad. 1. libro 10. Accepimus eius res geſtas manuſcriptas, quarum eſt exordium: In diebus Arcadij Imperatoris, &c.

[f] Epiphanij.] De eodem hac die Latini omnes, & Græci in Menol. vbi iidem teſtantur eum vixiſſe annos centum & quindecim, minus menſibus tribus. Pluribus de eo S. Hieron. lib. de ſcript. eccleſ. in epiſt. 61. ad Ioannem epiſcopum Hieroſolymitanum, & in Apol. 2. aduerſus Rufinum. Adeò ſpectatæ ſanctitatis vir fuit, vt licet aduerſus Arianos ſemper ſtrenuè decertaſſet, ipſi tamen Ariani, & eorū patronus Valens Imperator eum reueriti, quicquam moleſtiæ ei inferre auſi non ſunt, vt idem S. Hieron. ſcribit epiſt. 61. his verbis: Epiphanius epiſcopus Cypri à Valente non tangebatur: tantæ enim venerationis ſemper fuit, vt regnātes hæretici ignominiam ſuam putarent, ſi talem virum perſequerentur. Hæc S. Hieron. Cùm autem alicubi Salaminæ, alicubi verò Conſtantiæ epiſcopus dictus reperiatur; non exiſtimes hęc inter ſe pugnare: nam Salamina etiam Conſtantia dicta eſt: quod & expreſſè teſtatur S. Hieron. in epiſt. 27. in Epitaphio S. Paulæ ad Euſtochium. Exſtat Theophili epiſcopi Alexandrini ad eum epiſtola 67. apud Hieron. tomo 2. eumque ſummopere laudat. De eo plura Socrat. hiſt. lib. 6. cap. 11. & ſequent. Sozom. lib. 7. c. 26. & lib. 8. c. 14. & 15. & Niceph. lib. 2. cap. 46. lib. 13. c. 13. & 14. & illi omnes etiam qui ſcripſerūt res geſtas Ioannis Chryſoſtomi, vt Leo Imp. Georgius Alexand. Metaphraſtes, Suidas, & alij. Pluribus autem eius acta conſcripta edidit Metaphraſt. de quorum parum fida integritate egimus in Annal. eccleſ. Mentio habetur de eodem in Nicæna Synodo ſecunda; & quem prætericram, meminit eiuſdē S. Auguſt. li. de hæreſ. ad Quodvultdeum. Longæuam ætatem Epiphanij ex eo conſiderare poſſumus, quòd ab ineunte ætate verſatus eſt cum ſancto Hilarione, vt ſcribit S. Hieron. in Hilarione, & Sozom. lib. 6. c. 32. Eratque adhuc iuuenis S. Hilarion, quando S. Epiphanius iam adoleſcens monaſticam amplexatus eſt diſciplinam, vt eius acta teſtantur; qui quidem Hilarion octoginta annos natus vita functus eſt, anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, vt oſtendemus inferiùs in natali die ipſius; S. Epiphanium autem conſtat ſuperſtitem adhuc fuiſſe ſeptimo anno Arcadij Imp. Vincentio & Frauitta conſſ. qui adſcribitur à recētioribus annus à Chriſto Domino quadringenteſimus primus. Sepulchrum S. Epiphanij pluribus eſſe nobilitatum miraculis, ſcribunt Sozom. lib. 7. c. 26. & Niceph. lib. 12. c. 46. Fuit eidem poſt obitum erecta baſilica, eademque ſacris imaginibus exornata, vt apparet ex act. 6. ſanct. Synod. Nicæn. ſecundæ.

[g] Germani epiſcopi.] Agunt de eo item Græci hac die in Menologio, vbi eius natalis, genus, & acta narrantur. De eo Nicephorus epiſcopus in chron. Zonaras in Leone Iſaurico, & Cedren. in comp. hiſtor. miſcel. anno 14. eiuſdem Imp. lib. de Roman. Pontificibus in Gregorio ſecundo Papa, Conſtantius epiſc. in encomio de tranſlatione reliquiarum S. Euphemiæ, quod recitat Lipom. to. 6. Exceſſit ex hac vita annum agens ſuæ ætatis nonageſimum, vt in Græcorum Menologio legitur. Reliquit inter alia ſui ingenij monumenta, theoriam rerum eccleſiaſticarum.

[h] Modoaldi epiſcopi.] Huius acta recitat Surius tomo 3. ſcripta à Stephano abbate Leodien. apud quem lib. 3. agitur de miraculis eius. Vixit ſub Pipino Rege Francorum; cuius tempore ordinatus eſt epiſcopus, vt in vita ipſius habetur lib. 2. cap. 8. Cœpit Pipinus regnare anno Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo primo.

[i] Dominici.] De eodem etiam Molanus in addit. ad Vſuardum edit. ſecundæ. Pluribus in flore ſanct. Hiſpan. De ipſo agitur & in Theſaur. cōcion. tomo 2. Migraſſe ferunt ex hac vita circa annum Domini milleſimum & ſexageſimum.

13 Tertio Idus Maij. Luna. G xvj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2
t u A B C D E f F G H M N P
3 4 5 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 15

ROMÆ Dedicatio [a] eccleſiæ ſanctæ Mariæ ad Martyres, quam beatus Bonifacius Papa quartus, expurgato deorum omnium veteri fano, quod Pantheon vocabatur, in honorem beatæ ſemper virginis Mariæ & omnium Martyrum dedicauit, tēpore Phocæ Imperatoris. Conſtantinopoli beati Mucij [b] presbyteri & martyris, qui ſub Diocletiano Imperatore, & Laodicio proconſule, primò Amphipoli multis pœnis atque cruciatibus ob Chriſti confeſſionem afflictus, poſteà Byzantium vſq; perductus, capitali ſententia occubuit. Heracleæ ſanctæ Glyceriæ [c] martyris Romanæ, quæ ſub Antonino Imperatore & Sabino præſide paſſa eſt. Alexandriæ commemoratio [d] plurimorū ſanctorum Martyrum, qui ob fidem Catholicam ab Arianis in eccleſia Theonæ occiſi ſunt. Apud Traiectum ſancti Seruatij [e] Tungrenſis eccleſiæ epiſcopi, ad cuius meritum omnibus demonſtrandum, cùm tempore hyemis omnia in circuitu nix repleret, ſepulchrum eius nunquam operuit, donec induſtria ciuium baſilica ſuper illud ædificata eſt. In Palæſtina ſancti Ioannis [f] Silentiarij.

MAII 13.

DEDIC. eccleſ. S. Mariæ ad Martyres.] Agit de eadem ſolennitate Beda, hac die. Quantum obſeruare potui, cōperi vſq; ad S. Greg. Papæ tempora idolorū templa à Chriſtianis, vt plurimū, vel fuiſſe deiecta, vel ſi quæ intacta remanſerunt, eadem, vt loca dæmonum, indigna exiſtimata eſſe, in quibus Deo vero religionis cultus exhiberetur, ſecundùm illud Apoſtoli 2. ad Corinth. cap. 6. Qui conſenſus templo Dei cum idolo? Vnde idem S. Gregorius Papa, qui Bonifacium quartum, qui Pantheon in Dei eccleſiam mutauit, vix ſpatio trium annorum præceſſit, ſcribens ad Regem Anglorum nuper ad Chriſtum conuerſum epiſt. 60. lib. 9. Indict. 4. monuit vt idolorum templa euerteret. Inde autem cōſiderans, infirmis adhuc in fide concedendum aliquid, ſcribens ad Mellitum epiſc. epiſt. 71. lib 9. Indict. 4. præcipit ne idolorum templa deſtruerētur, ſed iuxta ritum ibi præſcriptum expurgarētur primùm, indeque ſanctorum illatis reliquiis, ſanctificarentur: quod & poſteris deductum eſt in exemplum. Si enim optaſſent Chriſtiani idolorum templa in eccleſiarum vſum cōuertere, nullatenus mirifica illa templa Serapidis Alexādriæ, Marnæ Gazæ, Iouis Apameæ, Cæleſtis Carthaginis, & alia innumerabilia, quæ ob ingentem ſtructurā viſa ſunt miracula mundi, ſolo æquaſſent. Qui quidem zelus ſi vſquam incaluit, Romæ inprimis Chriſtianorum corda ſuccenderat, vt S. Hieronymi auctoritate probatur, dum in proœm. lib. 2. comment. epiſt. ad Galat. hæc ait: Vbi alibi tanto ſtudio & frequētia ad eccleſias, & martyrum ſepulchra cōcurritur? vbi ſic ad ſimilitudinem cæleſtis tonitrui, Amen, reboat, & vacua idolorum templa quatiuntur? hæc ibi: & alibi ad Lætam epiſt. 7. de oppignorata fide Gracchi in demoliendis Romæ deorum delubris, pluribus agit. Illud etiam famoſiſſimum Iouis Capitolini templum iam exciſum eſſe, teſtatur lib. 2. in Iouinian. In Oriente etiam Theodoſius iunior ſanctionem de his ipſis promulgauit, in qua hæc inter alia leguntur: Cuncta eorum fana, templa, delubra, ſi qua etiam nunc reſtant integra, præcepto magiſtratuum deſtrui, collocationeque venerandæ Chriſtianę religionis ſigni expiari pręcipimus, &c.

l.vlt.de pagan. Cod.Theod. Cur autem Pantheon templum intactum remanſerit,ea fuit cauſa;quòd dum prædicta Romæ,temporibus Hieronymi,aduerſus idolorum ædes agerentur, Honorius Imp. lege ſancita, eiuſmodi impetum Chriſtianorum compeſcuit, hæc reſcribens: Sicut ſacrificia prohibemus,ita volumus publicorum operũ ornamenta ſeruari,& c.l.15.de pagan.Cod.Theod. Puto diuina diſpenſatione factum, vt inter tot idolorum fana proſtrata, & in Anathema obliuionis euerſa, Pantheon velut inſigne quoddam ac perenne trophæum de expugnatis hoſtibus permaneret, cederetque triumpho omnium martyrum, qui omnes Gentilium deos Chriſti cruce ſubegerant. De eius dedicatione per Bonifacium facta ſcribit Beda de geſt.Angl. lib.2.c.4. & de ſex ætat. in Phoca Imp. Ado Vien.in chron.anno 604.Paulus diac.de geſt. Longob.lib.4.c.11.Marian.Scot.in chron.an.610. Sigebertus anno 609. & alij. Legi in eius eccleſiæ codice manuſcripto templũ illud dicatum in primis in honorem Dei genitricis Mariæ,omniũ ſanctorum martyrum & confeſſorum: illataque illuc eſſe reperi duobus de triginta curribus oſſa ſanctorum martyrum, è diuerſis vrbis cœmeteriis effoſſa, ſolenniterque comportata, ac decentiſſimè collocata. Cætera autem de ea ſolennitate, inferiùs ad Kalendas Nouembris.

Mutij.] Græci Mocium appellant,de quo etiã hac die Vſuardus; Græci autem in Menologio ad ſext.id. Maij, vbi etiam narrant in honorem huius martyris à Conſtantino Imp. fuiſſe templum erectum,quò eiuſdem martyris ſacras reliquias inferri mandauit.Iuſtinianus Imp.etiam ædem ampliſſimam eidem martyri erigendam curauit, de qua Procop.lib.1.ædif.Iuſtinian.Imp.his verbis: Præterea templum Mocio martyri conſecratum, magnitudine ſua cætera ſuperans, poſuit. Cedren. in Baſilio Imper. addit, eiuſmodi templum vetuſtate collapſum ab eodem Baſilio Imperatore à fundamentis fuiſſe reſtitutum.De S.Mocij baſilica mentio habetur etiam in actis Concil.Epheſ. edit. Peltan. tomo 2.cap.19.& 20.

[c] Glyceriæ aliàs Glycerij] De eadem hac die Græci agunt in Menologio, vbi & eius martyrium deſcribitur. Metaphraſtes recenſet eius res geſtas, agique de ea ſcribit (niſi error ſit in nota numeri) ſext.id.Maias: habet eas Lipom. tomo 7. & Surius tomo 3. ea die. Percelebre fuit Heracleæ templum S.Glyceriæ, ibique ſacrum eius corpus poſitum, pluribus eſt miraculis illuſtratum. Ex eius enim oſſibus iugiter vnguentum curandi vi præditum emanare ſolebat, vt auctor eſt Nicephorus hiſtor. libro 18.cap.28.& 32.De reliquiis eiuſdem martyris habetur mentio in encomio Cõſtantini epiſcopi de inuentione reliquiarum S.Euphemiæ apud Lipomanum tomo 6.

[d] Commemoratio plurimorũ ſanctorum martyrum.] Horum martyrium ſcripſit Petrus epiſcopus Alexandrinus;qui fuga lapſus, dedit de his epiſtolam ad vniuerſos Chriſti fideles: quam recenſet Theodoretus hiſt. lib.4.c.20. De clade eo tempore illata Catholicis per Lucium pſeudoepiſcopum Arianum, agit S.Greg. Nazian. in orat. in laudem Heronis. Rufin. hiſt. lib.1.c.2.3. & 4. Socrat.lib.4.cap.16.17.18.& 19. Sozom.lib.6.c.19. 20.& Niceph.hiſt. lib.11.c.29. Eandem Catholicorum ſtragem non tantùm ſcriptis, ſed & voce præfatus Petrus Romæ,cùm illuc confugiſſet,prędicauit, oſtendens ibidem occiſorum veſtes ſanguine cruentatas,ad quod miſerandum ſpectaculũ Vrbs conuerſa eſt ad lachrymas. De eccleſia Theonæ,cuius hîc habetur mentio,agit S.Epiphanius in Panar. hæreſi 69.Eodem tẽpore Lucij pſeudoepiſcopi, complures ſanctorum monachorũ ex Ægypto & Thebaide ob fidem Catholicam fuiſſe relegatos ac damnatos ad metalla Ponti & Armeniæ, auctor eſt Ioan.Caſſian. collat. 18.c.7. in fine.

[e] Seruatij epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado,& alij. Seruationem hunc appellat Sulpitius Seuerus lib.2. hiſtor.ſacr. Quæ hîc de eo ſcripta ſunt, inuenies etiam apud Greg. Turon. de glor.confeſſ. c.72.qui item agit de eodem lib.2.c.5. de geſt.Franc. ante omnes S.Athanaſius in apologia ad Conſtantium, & in apologia ſecunda, cùm agit de Patribus qui interfuerunt Concilio Sardicenſi, cui etiam præſens fuit Seruatius, anno Domini trecenteſimo quadrageſimoſeptimo, Rufino & Euſebio conſulibus. Interfuit etiam Concilio Agrippinenſi celebrato poſt conſulatum Amantij & Albini,anno 346. Ex prædictis Conciliis ſatis liquet quibus temporibus hic vixerit. Hæc idcirco inculcamus,quoniam nonnulli ſcribunt,eum functum eſſe legatione ad limina Apoſtolorum poſt centum ferè annos ab eo tempore quo vixit.Itaque ea legatio Synodalis Seruatij non debet referri ad tempora Attilæ regis Hunnorum, ſed potiùs ad illas atrociſſimas clades, quibus tota ferè Gallia à barbaris deuaſtata eſt, illis ipſis Seruatij temporibus. Meminit illarum omnium S. Hieronymus epiſt.11.ſcribens ad Ageruchiam. Portentoſa quædam de Seruatio ſcribit Sigeb.in chron.anno Domini 399.eum nimirum conſanguineum ſecũdũ carnem fuiſſe Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiuſque patrem fuiſſe filium Eliud, fratrem S. Elizabeth matris S.Ioannis Baptiſtæ, eundemque pluſquam trecentis annis vixiſſe. Id etiam Petrus in catalogo refert lib.5.c.162.quæ etiam firmare nituntur teſtimonio Cæleſtini tertij Papæ, quaſi ea acta fuerint eius auctoritate firmata. De his quid ſentiendũ ſit, nemo nõ intelligit. Agit de eodem nouiſſimè Molanus in Indic.ſanctorum Belgij. In tabulis epiſcoporum Tungrenſiũ numeratur Seruatius decimus eius ſedis epiſcopus, apud Demochar. de Sacrific. Miſſæ,vbi etiam plura de Seruatio leguntur.

[f] Ioannis Silentiarij.] Huius vitam fideliſſimè ſcripſit Cyrillus monachus; qui etiam geſta ſanctorum Sabæ & Euthymij litteris commendauit, ſuorum temporum texens hiſtoriam. Deſcripſit eam Lipom. tomo ſexto, & Surius tomo tertio, hac die. De eo etiam idem auctor in vita S. Sabæ. Floruit temporibus Zenonis Imperatoris,agensq; iam tunc quartum ſupra centeſimum annum, adhucque erat in humanis, cùm idem auctor ſcriberet eius res geſtas.

14 Pridie idus Maij. Luna. A xv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
4	5	6	7	8	9	10	11	11	12	13	14	15	16

NATALIS ſancti Bonifacij[a] martyris, qui ſub Diocletiano & Maximiano apud Tarſum Ciliciæ paſſus, Romam deinde tranſlatus, via Latina ſepultus eſt. In Gallia ſancti Pontij[b] martyris, cuius prædicatione & induſtria poſtquã duo Philippi Cæſares ad fidem Chriſti conuerſi ſunt, ipſe ſub Valeriano & Gallieno principibus martyrij palmam adeptus eſt. In Syria ſanctorum martyrum Victoris[c] & Coronæ, ſub Antonino Imperatore: ex quibus Victor à Sebaſtiano iudice variis & horrendis affectus eſt cruciatibus: quem Corona vxor cuiuſdam militis cùm cœpiſſet beatum prædicare ob martyrij conſtantiam, vidit duas coronas de cælo lapſas, vnam Victori, & alteram ſibi miſſam: cumque hoc audientibus cunctis teſtaretur, ipſa quidem inter arbores ſciſſa[d], Victor verò decollatus eſt. In Sardinia ſanctarum martyrum Iuſtæ[e], Iuſtinæ, & Henedinæ. Romæ ſancti Paſchalis[f] Papæ, qui plurima ſanctorum Martyrum corpora è cryptis leuauit, & in diuerſis eccleſiis honorificè collocauit. Ferenti in Tuſcia ſancti Bonifacij[g] epiſcopi, qui, vt refert beatus Gregorius Papa, à pueritia ſanctitate & miraculis claruit. Neapoli in Campania ſancti Pomponij[h] epiſcopi. In Ægypto ſancti Pachomij[i] abbatis, qui plurima in ea regione monaſteria erexit, & regulam[k] monachorum ſcripſit, quam Angelo dictante didicerat.

MAII 14.

BONIFACII martyris.] De eodem hac die Vſuardus; Ado autem nonis Iunij: Græci verò in Menologio ad quartumdecimum Kalen. Ianuarij;qua item die eum ponit Metaphraſtes,qui eius acta deſctipſit. refert eadem Lipom.tom.5.& Sur.tom.3. nonis Iunij. Legimus in vet.manuſcript. monaſterij S.Cæciliæ Tranſtiberim acta eiuſdem martyris, in quibus aliqua habentur, quæ in Græcis exemplaribus deſiderantur. Eſt illuſtris ac vetus memoria Romæ eiuſdem Bonifacij, quæ ob ſepultum in ea S. Alexium,eius etiam nomine nuncupatur; numeraturq; in antiquo Romano cęremoniali vna ex vigintiduabus abbatiis, quæ Romæ erãt. Exſtat de eodẽ Bonifacio epigramma Bonad. li.2. mono.64.

[b] Pontij.] Agit de eodem item hac die Vſuard. Edita eius acta ex manuſcript. habentur apud Surium tom.7 hac die, Mombrit. ante eum tomo 2. ſed aliquantò diuersè. De duobus Philippis Cæſaribus ad Chriſtum conuerſis, quorum hîc mentio fit, pluribus in Annalibus eccleſiaſticis egimus. Eſt de eodem Pontio elegans epigramma Bonad. libro 2. monod. 67.

[c] Victoris & Coronæ.] De quibus item hac die Beda, Vſuardus, Ado,& alij Latinorum; Græci autem in Menologio ad iij. Id. Nouemb. Eorundem acta edidit Metaphraſtes. Refert eadem Lipom. tom.7. & Surius tom.3. Mombrit. tom.2.& alij; licet nonnihil inter ſe diuersè.

[d] Inter arbores ſciſſa.] Plutarchus in Alexãdro

exactè agit de huiuſmodi ſupplicio, quod vocat diaſphēdonem, cùm incuruatis violenter duarum erectarum arborum cacuminibus, alligatum corpus miſſis arboribus ſcinditur. Ab Aureliano Imp. idipſum mortis genus eſſe exhibitum aduerſus militem violantem torum hoſpitis, auctor eſt Flauius Vopiſcus in Aureliano, cùm ait: Solus deniq; omnium militem qui adulterium cum hoſpitis vxore commiſerat, ita puniuit, vt duarum arborum capita inflecteret, quas ad pedes militis deligaret, eaſdemque ſubitò dimitteret, vt ſciſſus ille, vtrinque penderet. Hæc Vopiſcus.

[e] Iuſtæ & ſoc.] Agit de his item qui nunc eſt proſecutus res Sardoas Franc. Fara.

[f] Paſchalis Papæ.] Exſtant acta eius in veter. cod. manuſcr. monaſt. S. Cæciliæ Trāſtiberim, deſcripta per lectiones, ſicut in eccleſia legi conſueuerant. Succeſſit hic Stephano Papæ quarto huius nominis. Cætera de eo in Annal. eccleſ. egimus.

[g] Bonifacij epiſcopi.] Scribit de eo S. Gregor. lib. 1. dialog. Claruit circa tempora Iuſtini Imper. Nomēclaturæ ſimilitudine facilè quis poteſt decipi. Eſt enim Ferentis ſeu Ferentum in Tuſcia, de quo Plin. lib. 3. c. 5. cuius adhuc veſtigia in agro Viterbienſi exſtare dicuntur. Eſt & Ferentinum apud Hernicos ciuitas nobilis, à qua Ferentinates ſeu Ferentini, ſicut à Ferento Ferentani, vel à Ferente Ferentes; licet aliquando hæc inter ſe nomina cōfuſa reperiantur. Erant & Ferentani populi inter Samnites & Pelignos poſiti, de quibus Ptolom. lib. 3. tab. 6. Strabo. lib. 5. & Plin. lib. 3. c. 11. Eſt mentio vtriuſq; ſedis in Conc. Rom. ſub Greg. primo Papa in lib. 4. regiſt. cap. 88. quarū epiſcopi eidem Synodo ſubſcripti habentur. Porrò de Ferenti in Tuſcia, & nō de Ferētino apud Hernicos, ſiue in Latio poſito, agere S. Gregorium, ex eius verbis apparet.

[h] Pomponij epiſc.] De eodē tab. eccl. Neapol.

[i] Pachomij abb.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuard. Ado, ac cæteri Latinorū, Græci etiā hac die in Menol. Huius præclaras res geſtas Gręcè cōſcriptas Dionyſius abb. Rom. Exiguus cognomēto, Latinè conuertit ante annos plus mille ac centum: exſtat eius præfatio ante vitam S. Pachomij; habes eam in prima part. vit. ſanct. Patr. c. 54. Miramur eam à Lipomano & Surio prætermiſſam: quæ vt tanti viri, ingenij laudatiſſimi monimentum, prætereunda non fuit; qualis enim quantúſve ſanctitate & eruditione fuerit, conſule Caſſiodorum illi æqualem lib. inſtit. ad lect. diuin. Habet acta Pachomij Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 3. De eo præterea Sozom. lib. 3 c. 13. Pallad in Lauſiacis, Caſſiod. trip. Niceph. lib. 4. c. 14. & alij. Nomen Pachomij, monaſteriorumq; ab illo inſtitutorum diſciplinam Athanaſius primus in vrbem aduexit, vt auctor eſt S. Hieronym. epiſt. 16. ad Principiam. De tempore eius obitus Sigeb. in chron. anno Domini 406.

[k] Regulam monachorum ſcripſit.] De regulis S. Pachomij, quas ipſe, angelo dictante, excepit, meminit Gennad. de vir. illuſt. c. 7. qui etiam teſtatur ab eodem eſſe ſcriptas nonnullas epiſtolas, quarum titulum recenſet. Ipſas Pachomij regulas Ægyptiacè ſcriptas tranſlatas in Græcum, Latinè reddidit S. Hieronymus, rogāte Siluano monacho, eo tempore quo S. Paula ex hac luce migrauit, Honorio vj. & Ariſteneto conſſ. anno Domini iuxta Faſtos Onufrij 404. Eaſdem tēporis vetuſtate penè abolitas, mēdis purgatas, ac reſtitutas edidit noſter Achilles Statius, vir probitate & eruditione inſignis; quas, vt nobile vetuſtatis monumentum, poſuit in appendice ſui Caſſiani, quem ſummo cum labore reſtituit, illuſtrauitque eruditis annotationibus D. Petrus Ciaconus, Toletanus Presbyter, vir quidem frugi atque diſertus, quem ſcimus in reſtituendo Arnobium, Tertullianum, ac S. Hilariū, laboris plurimum inſumpſiſſe; hiſce lucubrationibus in dies magis magiſque Catholicæ Eccleſiæ profuturum, niſi citò nimis, dolore omnium, ex humanis ſublatus eſſet.

xiiij. B **Idibus Maij. Luna.** 15

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
5	6	7	8	9	10	11	12	12	13	14	15	16	17			

IN Hiſpania ſanctorum Torquati[a], Cteſiphontis, Secūdi, Indaletij, Cæcilij, Heſychij, & Euphraſij, qui Romæ à ſanctis Apoſtolis epiſcopi ordinati, & ad prædicandum verbum Dei in Hiſpanias directi ſunt: cumque variis vrbibus euangelizaſſent, & innumeras multitudines Chriſti fidei ſubiugaſſent, in ea prouincia diuerſis locis quieuerunt, Torquatus Acci, Cteſiphon Vergij, Secundus Abulæ, Indaletius Vrci, Cęcilius Iliberi, Heſychius Carteiæ, & Euphraſius Illiturgi. Eboræ in Luſitania ſancti Mancij[b] martyris. In inſula Chio natalis beati Iſidori[c] martyris,

ris, in cuius baſilica exſtat puteus, in quem fertur fuiſſe iniectus, de cuius aqua infirmi ſæpiùs potati ſanantur. Lampſaci in Helleſponto paſſio ſanctorum Petri[d], Andreæ, Pauli, & Dionyſię. Fauſinæ in Sardinia S. Simplicij[e] epiſcopi & martyris, qui Diocletiani tēpore ſub Barbaro præſide perfoſſus lancea, martyriū conſummauit. Aruernis ſanctorū martyrum Caſſij[f], Victorini, Maximi, & ſociorum. In Brabantia S. Dympnæ[g] virginis & martyris, filiæ Regis Hiberniæ, quæ pro fide Chriſti & virginitate ſeruanda, à patre iuſſa eſt decollari.

MAII 15.

[a] TORQVATI & ſoc.] Agunt de his omnibus hac item die Beda, Vſuard. Ado, & alij. In Breu. Toletan. ad kalen. Maias de his ſacer hymnus conſcriptus habetur, aliaque plura; quæ antiquitatem illam puriſſimam redolēt. Horum meminit Greg. ſeptimus Papa in epiſtola ad Alphonſum, ſeu Adelphonſum regem, ſcripta xiiij. Kal. Apr. Indict. 12. his verbis: Septem epiſcopos ab vrbe Roma ad inſtruendum Hiſpaniæ populos à Petro & Paulo Apoſtolis directos fuiſſe, qui deſtructa idololatria, Chriſtianitatem fundauêre, & religionem plantauêre, ordinē & officium in diuinis cultibus oſtendêre, & ſanguine ſuo eccleſias dedicauêre, &c. De his pręterea cæteri auctores qui res Hiſpanicas ſunt proſecuti, quos mittimus enumerare. Horum autem ſingulorum in propriis ipſorum eccleſiis certis diebus ſolennitas agitur. Cùm autē ex his aliquot inueniantur dicti martyres à nonnullis, licet eorum martyrij acta non habeantur, antiquæ tamen traditioni eccleſiarum, in quibus, vt patroni, colūtur, acquieſcendum putamus. De his omnibus in Theſ. concion. tom. 2. & Flor. ſanct. Hiſpan. agitur.

[b] Mancij.] De quo plura in Breuiario Eborenſi & Burgenſi, ex quibus etiam Flos ſanctor. Hiſpan. Texitur eius hiſtoria in Theſ. concion. tom. 2. Hac die, & Vaſæus in chron. anno 100. Molan. ad xij. Kal. Iunij agit de eodem.

[c] Iſidori.] De eo item hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij Latinorum; Græci autem in Menolog. pridie huius diei, vbi & eius martyrium paucis deſcribūt. De miraculis eius, quorum hîc habetur mētio, agit etiam Gregor. Turonen. lib. de glor. mart. cap. 102. Legimus acta eius in vet. cod. manuſcrip. monaſt. S. Cæciliæ Tranſtiberim, vbi & ſcribitur paſſus, Gallo & Voluſiano conſſ. ſub Numerio ſeu Numeriano magiſtro militum. Pauca de eo Petrus in catalogo libro 5. cap. 2.

[d] Petri & ſoc.] Apud Bedam, textu deprauato, legitur Damaſci, loco Lampſaci. Agit de his etiam hac die Vſuar. Ado, & alij Latinorum: necnon & Græci in Menolog. qui his addunt & Chriſtinam virginem, Lampſacique eos eſſe paſſos, affirmant.

[e] Simplicij epiſc.] Accepimus eius martyrij actā & ſociorum ex Sardinia inſula Romam delata; Meminit horum etiam Fara lib. 1. de reb. Sard.

[f] Caſſij & ſoc.] De his Gregorius Turon. hiſt. Franc. lib. 1. cap. 33. & Molanus in addit. ad Vſuar. adſtipulanturque vet. manuſcript.

[g] Dympnæ.] Cuius acta conſcripta à Petro Cameracenſi recitat Surius tom. 3. hac die. Pluribus item de ea Molanus in Indic. ſanctorū Belgij, & in addit. ad Vſuar. Claruit circa annū Dñi 600.

16 **Decimoſeptimo kal. Iunij. Luna.** C xiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
6	7	8	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17	18			

IN Iſauria natalis ſanctorum martyrum Aquilini & [a] Victoriani. Antiſiodori paſſio ſancti Peregrini[b] primi eiuſdē ciuitatis epiſcopi, qui à beato Xyſto Papa in Gallias cum aliis clericis miſſus, Euangelicæ prædicationis munere expleto, capitali ſententia damnatus, coronam meruit ſempiternam. Vzali in Africa ſanctorum martyrum Felicis[c] & Gennadij. In Palęſtina

ſtina paſſio ſanctorum Monachorum [d] à Saracenis in Laura ſancti Sabę interfectorum. In Perſide ſanctorum martyrũ Audæ [e] epiſcopi, ſeptem Preſbyterorum, nouem Diaconorum, & ſeptem Virginum, qui ſub Iſdegerde Rege variis tormentorum generibus cruciati, glorioſum martyrium compleuerunt. Eugubij ſancti Vbaldi [f] epiſcopi, miraculis clari. Ambiani in Gallia ſancti Honorati [g] epiſcopi. Apud Cenomanos ſancti Domnoli [h] epiſcopi. Trecis ſancti Fidoli [i] confeſſoris. In Scotia ſancti Brandani abbatis [k]. Apud Forum Iulij ſanctæ Maximæ virginis [l], quæ multis clara virtutibus in pace quieuit.

MAII 16.

[a] Aqvilini & Victoriani.] Agunt de his etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri recentiores.

[b] Peregrini epiſcopi.] De eo iidẽ qui ſuprà, Beda ac cæteri. Vincentius lib. 10. c. 119. Antonin. part. 1. tit. 7. c. 5. & Petrus in catal. lib. 5. cap. 5. eius res geſtas referunt.

[c] Felicis & Gennadij.] Meminit horum ſanctorum martyrum Euodius Epiſcopus Vzalitanus in eo commentario quẽ ſcripſit de miraculis ſancti Stephani Protomartyris libro 1. cap. 2. Exſtat apud S. Auguſt. opera, to. 10. in appẽd. edit. Louan.

[d] Sanctorum monach.] Actum eſt ſuperiùs de Monachis cæſis in monte Sina, deque his qui in Ægypto à Saracenis trucidati ſunt; hîc autem de his qui occiſi ſunt in Palæſtina in Laura S. Sabæ tempore Heraclij Imp. Agunt de his item hac die Græci in Menologio. Quæ autem edita ſunt miracula, cùm Saraceni in prædictum monaſteriũ ſanctæ Sabæ olim irruerunt, vide in Prat. ſpirit. cap. 4. 22. & 99. De his & Cyrillus mon. in actis eiuſdẽ Sabæ, & in Euthymio, cùm refert quandam graſſationem Saracenorũ factam in ſanctos monachos, temporibus Anaſtaſij Imp. Porrò Antiochus monachus in epiſtola quam ſcripſit ad Euſtathium, qua agit de quadragintaquatuor monachis à Saracenis itidem in eodem monaſterio occiſis, eorum natalem diem celebrari ſolitum ait xv. Maij, vnde hos eoſdem eſſe cum illis cenſeo; erroreque typographi vel librarij diem interceptum eſſe illic exiſtimo. Necati ſunt hi tempore quo Modeſtus præfuit eccleſiæ Hieroſolymitanæ, temporibus Heraclij Imp. vt idem Antiochus eadem epiſtola ſignificat, quæ intexta eſt tom. 9. bibl. ſanct. Pat. De eodẽ Antiocho qui ea ſcribit, habes in actis S. Theodori Sicæotæ apud Metaphr. die 22. Aprilis, & Lipom. tom. 7. Exſtant eiuſdem Patris cõplures homiliæ.

[e] Audæ epiſc. & ſoc.] Hic & Abda dicitur. Agunt de his hac item die Græci in Menolog. necnon & prid. Kal. Aprilis. De Abda epiſcopo ſcribit hiſtoriam Theodoretus lib. 5. cap. 38. cauſamque martyrij eam fuiſſe tradit, quòd dirutum à ſe templum, Magorum iuſſu noluerit reſtituere. Hic licet de exciſo fano non laudetur; tamen abſtinuiſſe à templi excitatione, eaque de cauſa ſubiiſſe martyrium, plurimum commendatur: quam quidẽ cauſam ad martyrij coronam promerendam ſatis eſſe idoneam, in caſu ſimili ſcribit S. Ambroſ. ad Theodoſ. Imp. epiſt. 17. libro 2. edit. Rom.

[f] Vbaldi epiſc.] Habes res eius præclarè geſtas apud Sur. editas tom. 4. hac die. Agit de eo itẽ Petr. in catal. lib. 5. c. 6. Vixit in epiſcopatu vſque ad Alexandri Papæ quarti tempora, vt ex eius actis colligitur. Scripſit eius res geſtas Stephan. Cremonẽſis. Molan. de eo item hac die in addit. ad Vſuardum.

[g] Honorati epiſc.] Agit de eodem hac die Molan. in addit. ad Vſuardũ. Numeratur hic quartus eius ſedis epiſcopus. De eo Petrus in catalogo lib. 2. cap. 87. Democh. in tabulis Ambianenſium epiſc. libro de ſacrificio Miſſæ.

[h] Domnoli epiſc.] De eodem Molan. in addit. ad Vſuard. Hic interfuit ſecundæ Synodo Turon. cui ſubſcripſit. Alius hic ab illo de quo agit Sidonius Apol. epiſt. vlt. lib. 4. De hoc item Greg. Turonen. de geſt. Franc. lib. 6. c. 9. Eius acta recitat Sur. tom. 3. hac die. Succeſſit hic S. Innocentio, numeraturque nonus eius ſedis epiſcopus; ſedit an. 46. menſ. 11. dies 19. ſecundùm tabul. Democh. Claruit temporibus Clotarij filij Clodouei reg. Franc. & eius filij Chereberti, ac ſucceſſoris eius Chilperici, circa annum Domini 571. quo tempore prędictæ Synodo interfuit. Meminit eiuſdem Fortunatus in carmine ad Felicem epiſcopum, cùm interfuit dedicationi baſilicæ, licet ibi mendosè Domnutus pro Domnolus legatur.

[i] Brandani, aliàs Brendani.] Plura de eo Sigeb. in chron. an. 561. & in actis S. Maclouij, quæ idem Sigeb. ſcripſit. Recitat ea Sur. tom. 6. die 15. Nouemb. Vincent. lib. 22. c. 81. Pet. in catal. lib. 5. c. 117. eum dicit epiſcopũ, multaq; apocrypha cumulauit. De eodem Trith. de vir illuſt. Ord. S. Bened. li. 3. c. 31. Claruiſſe eum dicit an. Dñi 570. Habemus eiuſdem acta manuſc. in noſtra bibliotheca, quorũ eſt exordiũ: Beatus Brandanus natus eſt, &c.

[k] Fidoli.] De eodem hac die Beda & Ado, qui eum presbyterum, & non epiſcopum dicunt. Sanè quidem in tabulis Trecenſium epiſcoporum nullus eius nominis recenſetur epiſcopus à Democh.

[l] Maximæ.] Agunt de eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij, Petrus item in catal. li. 5. c. 7.

Sexto

17 Sextodecimo kal. Iunij. Luna. D xij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
7	8	9	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19			

Pisis in Tuſcia ſancti Torpetis [a] martyris, qui magnus in officio Neronis primùm fuit, vnuſque ex his, de quibus Paulus Apoſtolus ab vrbe Roma ad Philippenſes ſcribit: Salutant vos omnes ſancti, maximè autem qui de Cæſaris domo ſunt: ſed poſteà pro fide Chriſti, iubẽte Satellico, alapis cæditur, verberibus duriſſimè afficitur, ac beſtiis deuorandus traditur; ſed minimè læditur; tandem martyrium ſuum decollatione compleuit tertio Kalendas Maij: ſed tamẽ feſtiuitas eius celebriùs hac die recolitur ob ſui corporis tranſlationem. Neapoli in Campania ſanctæ Reſtitutæ [b] virginis & martyris, quę Valeriano imperante, à Proculo iudice in Africa variè torta, & in nauicula pice & ſtupa referta, vt in mari combureretur, impoſita, immiſſo igne, cùm in incenſores flamma conuerteretur, ipſa in oratione ſpiritum Deo reddidit: cuius corpus cum eadem nauicula Dei nutu ad Ænariam [c] inſulam propè Neapolim deuectum, à Chriſtianis magna veneratione ſuſceptum eſt, & in eius honorẽ Conſtantinus Magnus baſilicam poſteà Neapoli erigẽdam curauit. Nouioduni ſanctorum martyrum Heradij [d], Pauli, & Aquilini, cum duobus aliis. Chalcedone ſanctorum martyrum Solochani [e], & ſociorum militum ſub Maximiano Imperatore. Alexandriæ ſanctorum martyrum Adrionis [f], Victoris, & Baſillæ. Herbipoli ſancti Brunonis [g] epiſcopi & confeſſoris.

MAII 17.

[a] Torpetis.] De eo hac item die Beda, Vſuard. Ado, ac cæteri. Huius geſta tunc temporis ab Artemio dictata Audax exceptor ſcripſit: Habet ea Mombrit. tom. 2. Legimus eadem manuſcrip. ex vet. monumentis Piſanæ eccleſiæ, quorũ exemplaria Romam ſunt miſſa. Agit de eodem ſummatim Petrus in catal. lib. 5. cap. 8. Exſtat carmen laudis de Torpete mart. quod ſcripſit Franc. Bonad. Sancton. libro 2. monod. 72.

[b] Reſtitutæ.] Exſtant eius acta, ex eiuſdem eccleſiæ antiquis tabulis edita. Non tantùm Neapoli celebris fuit, quò tranſlatum eſt venerandum corpus eius; ſed & Carthagine in Africa vbi paſſa eſt: eius etenim nomine cenſetur illa baſilica Reſtitutæ dicta, in qua nonnulla Concilia celebrata habẽtur. Hæc cùm dicatur paſſa ſub Valeriano Imperatore, ſciendum tamen quòd in eiuſdem officio eccleſiaſtico paſſa legitur ſub Numeriano; quod errore librariorum factum putatur. Claruit ibidem in Africa temporibus Maximiani Imp. alia Reſtituta inſignis nobilitate & pietate matrona, ad Chriſtum conuerſa per Felicem & Donatum martyres, cuius res geſtæ narrantur in actis ſanctorum duodecim fratrum. Exſtat adhuc Neapoli vetus eccleſia, in huius de qua hîc agimus Reſtitutæ honorem, erecta, vt ferunt, à Conſtantino Imperatore, quæ amplioribus ſpatiis ſic aucta eſt, vt tamen egregium priſtinum illud vetuſtatis monumentum in ſuo ſtatu integrum perſeueret.

 [c] Ad

[a] Ad Ænariam inſulam.] Eandē Græci dicunt Pithecuſam, de qua Ptolom. tab. 6. Italiæ, & Plin. lib. 3. c. 6. qui & cur ita dicta ſit, declarat; Ouidiuſque corrigitur, dum lib. 14. Metamorph. eam à Pithecis dictam putat in fabula Cecropum. Ex eodē Plinio corrigitur & Pomp. Mela de ſitu orb. lib. 2. dum Pithecuſam diſtinguit ab Ænaria, ſicut & Solinus in Polyhiſth. c. 8. qui Ithaceſiā appellat. Accepit Ænariam inſulam olim Reſp. Neapolitana à Tiberio, loco inſulæ Capreæ, vt tradit Sueton. in Tiberio cap. 92. Nobilitata eſt eadem inſula dictis ſacris reliquiis ſanctę Reſtitutę, ibique illuſtris memoria eius hactenus clara habetur.

[d] Heradij & ſoc.] Agit de his item hac die Beda, Vſuardus, & Græci etiam in Menolog. hac die, vbi pluribus ipſorum martyrij acta referunt; paſſoſque tradunt in perſecutione Diocletiani Imp.

[e] Solochani & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio, ibique fuſiùs Solochani geſta conſcribuntur.

[f] Adrionis & ſoc.] Beda item de his agit hac die, conſentiuntque vet. manuſcript.

[g] Brunonis epiſc.] Multa ſanè de hoc mentitus eſt Auentinus lib. 5. Annalium Boiorum: tu autem ne illius nugacitate decipiaris, cōſule in Vaticana biblioth. regiſtra Gregorij noni, atque Innocentij quarti Rom. Pontificum, in quibus exſtant litteræ de teſtimoniis miraculorum eius. Numeratur hic eius ſedis epiſcopus decimusnonus; electus anno à Chriſto Dn̄o 1033. præfuit annis vndecim, vno menſe, & diebus quatuordecim, vt habent tabulæ Democharis, in quibus egregiæ eius virtutes ſummatim narrantur. Libuit hic fragmenta ex litteris tam Greg. noni, quàm etiā Innocentij quarti, ex eorū regiſtris accepta deſcribere quò hagiomachi impietas ac temeritas retundatur. Gregorius nonus anno duodecimo ſui Pontificatus xj. Kalen. Maij, de miraculis S. Brunonis Apoſtolicas litteras dedit: quarum eſt exordiū: Mirabilis Deus in ſanctis ſuis. & infrà: Sicut enim venerabilis frater noſter epiſcopus Herman. & dilectus filius N. Decanus & Capitulum ac populus Herbipolenſis nobis per nuncios ſuos & litteras intimarunt, Dominus tantam piæ memoriæ Brunonis epiſcopi Herbipolenſis concedit gloriam, quòd ſepulchrum eius tot & tantis dat coruſcare miraculis, vt inter alios ſanctos eius non inuocari ſuffragia, ſit indignum, &c. Innocentius Papa quartus anno quinto ſui Pontificatus, nonis Nouemb. Lugduni ſcripſit ad eūdem epiſcopum & Capitulum Herbipolenſe; eſt eiuſmodi earum litterarum initium: Dudū venerabili fratri noſtro epiſcopo, & dilecto filio N. & Capitulo Herbipolenſi. & infrà: Quod ſanctæ memoriæ Bruno Herbipolenſis epiſcopus, qui olim degens in mundo, magnis pollebat meritis: nunc viuens in cælo, tot coruſcat miraculis, vt eius ſanctitas apertis indiciis comprobetur: & eius inter alios ſanctos non inuocari ſuffragia, eſt indignum, &c.

xj. E — Quintodecimo kal. Iunij. Luna. — 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
8	9	10	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	20			

N Ægypto ſancti Dioſcori[a] lectoris, in quem Pręſes multa & varia tormenta exercuit, ita vt vngues eius effoderet, & lampadibus latera inflammaret; ſed cæleſtis luminis fulgore perterriti ceciderunt miniſtri: nouiſſimè laminis[b] ardentibus aduſtus, martyrium conſummauit. Camerini in Vmbria ſancti Venātij martyris, qui annos quindecim natus, ſub Decio Imperatore & Antiocho præſide, vnà cum aliis decem glorioſi certaminis curſum ceruicibus abſciſſis impleuit. *Spoleti ſancti Felicis[d] epiſcopi, qui ſub Maximiano Imperatore martyrij palmam adeptus eſt. In Ægypto ſancti Potamionis[e] epiſcopi, qui primò ſub Maximino confeſſor, deinde ſub Conſtantio Imperatore & Philagrio præſide Ariano, martyrio coronatus eſt. Ancyræ in Galatia ſancti Theodoti[f] martyris, & ſanctarum Thecuſæ eius amitæ, Alexandriæ, Claudiæ, Fainæ, Euphraſiæ, Matronæ, & Iulittæ virginum, quæ à Pręſide primùm

* al. Spalati.

primùm proſtitutæ, ſed Dei virtute ſeruatæ, lapidibus ad colla ligatis in paludem merſæ ſunt: quarum reliquias collectas cùm Theodotus honorificè ſepeliſſet, comprehenſus à Præſide, ſæuiſſimè dilaniatus eſt, ac demùm enſe percuſſus, martyrij coronam accepit. Vpſali in Suetia ſancti Erici[g] Regis & martyris.

MAII 18.

IOSCORI.] De eo item hac die Beda, Vſuardus, & alij; vberiùs Petrus in catalogo libro 5. cap. 11.

[b] Laminis ardentibus.] Vetus eſt genus cruciamenti. Plautus in aſin. Stimulos, laminas, cruceſq;. act. 3. Cicero in Verr. 7. Quid, inquit, cùm ardentes laminæ, cæterique cruciatus admouebantur? De iiſdem Gellius meminit. Cyprianus libro de laude martyrij ſic: Corpus extentum candentes ſtridet ad laminas, & Prudentius hymno 5. de S. Vincentio:

Stridenſq; flammis lamina, &c.

& in Romano, hymno 10.

Nec inuſta laminis ardet cutis.

Hiſce tormentis acta martyrum ſunt referta, meminitque de his frequenter Euſebius. Recenſentur aduſtiones laterum ignibus inter pœnas publicas l. 1. C. de emend. ſeruorum.

[c] Venantij.] Vidimus tab. eccleſiæ Camerin. necnon eius acta & ſociorum martyrum, quę tamē ob nimiam temporis vetuſtatē ſuperinducta mendis, cenſura indigent & caſtigatione non modica.

[d] Felicis epiſcopi.] Vſuardus de eodem hac die. Petrus in catal. lib. 5. c. 13. licet pro Spoletino, Spalatenſem dicat epiſcopum. Sed non tantùm eius cauſa addita eſt in margine varia lectio; ſed quòd Spalatenſes eundē Felicem ſibi vt ſuum vendicāt. Vidimus de ea re litteras Synodales ad SS. D. N. Xiſtum Papam quintum, vnà cum publica atteſtatione de eiuſdem martyris corpore nuper refoſſo, & honeſtiori loco recondito.

[e] Potamionis epiſcopi.] De eo item hac die Beda. Fuit hic epiſcopus Heracleæ in Ægypto; interfuit atque ſubſcripſit SS. magno Nicæno Concilio: fuitque vnus ex eorum Confeſſorum numero, quibus perſecutionis tempore effoſſus eſt oculus. Hic licet aliquando Miletio in ſchiſmate adhæſiſſet, inde tamen referens pedem, pro Catholica fide aduerſus Arianos egregiè decertauit, & cōtra Euſebium Cæſarienſem in conciliabulo Tyrio ab hæreticis aduerſus S. Athanaſium coacto, agens pro eodem Athanaſio, magna conſtantia ſtetit. Hæc omnia ſcribit S. Epiphanius in Panar. hæreſi. 68. S. Athanaſius in epiſt. ad ſolitarios, huius martyrij acta generatim complexus eſt his verbis: Potamonem quoque & ipſum confeſſorem, qui oculum in perſecutione perdiderat, ita conciderūt plagis in ceruicem, non antè deſinentes, quàm ibi illum pro mortuo abiicerent, adeò vt vix poſt aliquas horas curationibus fomētiſque ſpiritum collegerit, Deo quidem illi concedente vitam, ſed admodum breuem: paulo enim pòſt ex dolore & plagis ex hac vita deceſſit, adeptus in Chriſto gloriam iterati martyrij. Hæc ſanctus Athanaſius de Potamione, quem & Potamonem dicit.

[f] Theodoti & ſoc.] Agunt de his item hac die Græci in Menologio, vbi & acta dictorum martyrum narrantur, prout etiam hîc poſita habentur.

[g] Erici regis.] De eodem etiam hac die Molan. in addit. ad Vſuardum, itemque Saxo Grammat. lib. 14. de reb. Danic. & Ioan. Olaus de rebus Got. lib. 19. c. 1. Necatus eſt anno à Chriſto Dn̄o 1151.

19 — Quartodecimo kal. Iunij. Luna. — F xx.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
9	10	11	12	13	14	15	16	16	17	18	19	20	21			

OMÆ ſanctæ Pudentianæ[a] virginis, quæ poſt innumeros agones, poſt multorum Martyrum venerabiliter exhibitas ſepulturas, poſt omnes facultates ſuas pauperibus pro Chriſto erogatas, tandem de terris ad cælos migrauit. Ibidem ſancti Pudentis[b] ſenatoris, patris ſupradictæ virginis, qui ab Apoſtolis Chriſto in baptiſmo veſtitus, innocentē tunicam vſque ad

vitæ

vitæ coronam immaculatè custodiuit. Item Romę via Appia natalis sanctorum Caloceri[c] & Parthenij eunuchorum; quorum prior cùm esset prępositus cubiculi vxoris Decij Imperatoris, alter verò alterius muneris primicerius[d], nolentes idolis sacrificare, ab eodem occisi sunt. Nicomediæ sancti Philoteri[e] martyris, filij Paciani proconsulis, qui sub Diocletiano Imperatore multa passus, martyrij coronam accepit. Ibidem sanctarũ sex Virginum[f] & martyrum, quarum præcipua erat Cyriaca, quæ cùm liberè Maximianum impietatis obiurgasset, dirissimè cæsa & dilaniata, ad vltimum igne cremata est. Eodem die sancti Petri de Morono[g], qui ex anachoreta summus Põtifex creatus, dictus est Cælestinus quintus: sed Pontificatu se abdicans, & in solitudine religiosam vitam agens, virtutibus & miraculis clarus migrauit ad Dominũ. Cantuariæ sancti Dunstani[h] episcopi. In Britannia minori sancti Iuonis[i] presbyteri & cõfessoris, qui pro Christi amore causas pupillorum, viduarum, ac pauperum defendebat.

MAII 19.

[a] PVDENTIANÆ.] De ea item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Plura de Pudentiana leguntur in actis S. Praxedis & Nouati, quæ à Pastore presbytero scripta dicuntur. Recitat ea Ado Treueren. ad xij. Kalen. Iulij. Habet Mombrit. acta Pudentianæ tomo 2. Habemus eadem paulo diuersa manuscr. in nostra bibliotheca. Meminit S. Gregorius de ecclesia S. Pudentianæ erecta in Numidia lib. 2. registr. epist. 33. An autem huius fuerit, non audeo affirmare: cùm præsertim sciam Pudentis, Pudentillæ, & alia huiuscemodi nomina fuisse in Africa, vt constat ex Apuleij apologiis.

[b] Pudentis.] Agit etiam de S. Pudente nõ tantùm Vsuardus, Ado, & alij Latinorum, sed & Græci in Menolog. ad xviij. Kal. Maij. Putatur hic ille cuius meminit S. Paulus epist. 2. ad Timoth. cap. 4. in fine; quæ quidem epistola, vt constat, scripra est Romę, vbi aderat Pudens senator. Maiorum firma traditione præscriptum est, domum Pudentis Romæ fuisse primũ hospitium S. Petri Principis Apostolorum, illicque primùm Christianos conuenisse ad synaxim, coactam ecclesiam, vetustissimumque omnium titulum Pudentis nomine appellatũ, qui item & Pastoris nomine dictus reperitur; hodie vulgò ecclesia S. Pontentianæ nuncupatur. De Pudẽtis domo & titulo, in prædictis actis Nouati, Pudentianæ & Praxedis pluribus agitur, mentioq; de eo habetur in Romanis Conciliis, ac in his præsertim quæ Romæ sub Symmacho Papa sunt acta.

[c] Caloceri & Parthenij.] De his hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij; à quibus etiam eorum martyrium paucis comprehensum narrarur.

[d] Primicerius.] Dictum ferunt Primicerium, primum Notariorum, sic appellatum à cera, cùm in ceratis tabulis esset olim scribendi vsus; sic & Secundicerius, secundus Notariorũ sit dictus. Fuit hæc sententia Alciati in annot. in tres poster. libros Codicis lib. xij. tom. 2. B. pag. 124. Recitat eadem Cæl. Rodig. antiq. lect. lib. 12. cap. 6. in fine. Hanc etiam sententiam hîc sequitur Molanus in not. ad Vsuard. hac die. Discrepat ab his Brisson. lib. 14. de verb. signif. aitque: Primicerius non est, vt quibusdam videtur, iunctum verbum: non enim aliud in eo verbo notandum est, quàm primus; reliquum extensionis loco additum est. Itaque bene Suidas πριμικήριον interpretatur τὸν πρῶτον τῆς τάξεως, nam qui in quocunque ordine primum locum obtinet, Primicerius vocatur, &c. Probat hoc ipsum ex multis. Tu ipsum consulas; cui ego libentiùs adstipulor, his addens S. Augustinum, vel S. Fulgẽtium (vtriúsvis esse dicas serm. de S. Stephano) eadẽ ratione appellare S. Stephanũ Primiceriũ martyrum, hoc est primũ martyrũ. Habes id pręterea expressum apud S. Greg. li. 7. epi. 17. primæ indictionis, vbi in inscriptione epistolæ præfixus est titulus de priuilegio Primicerij defensoris: cùm in epistola agatur de promotione in priorem locum eiusdem muneris. Quòd autẽ spectat ad Primicerium Notariorum, ille tantùm qui factus Notarius principis, post emeritam militiam in eo ordine dignè administratam ad Primiceriatus dignitatem euehebatur, ac inter senatores adnumerabatur. Habes id expressum apud Cassiod. Variar. lib. 6. form. 16. Præscribitur enim ibi forma Notariorum, cùm videlicet illud officium ab Imp. alicui deferretur, vbi hæc inter alia leguntur: Sed quoniam te probatis moribus institutum venatrix bonæ conuersationis solicitudo nostra respexit; ab illa indictione Notarium te nostrum esse censemus, vt ordine decurso militiæ, ad Primiceriatus feliciter peruenias summitatem; honor qui efficit Senatorem, cui Patrum aula reseratur, &c. Præter multos diuersi ordinis Primicerios à prædictis enumeratos, notatos alios habes in vetusto illo monumento Notitiæ prouinciarum Romani Imperij, in qua sub officio Comitis sacrarum largitionum hi magistratus positi describuntur: Habet, inquit, Primicerium totius officij, Primicerium scrinij canonum, Primiceriũ scrinij tabulariorum, Primicerium scrinij numerariorum, Primicerium scrinij aureæ massæ, Primiceriũ scrinij auri ad responsum, Primicerium scrinij vestiarij sacri, Primicerium scrinij argenti, Primiceriũ scrinij anularensis, Primicerium scrinij à pecuniis; Secundocerium officij, qui Primicerius est exceptorum, Tertiocerium officij, &c.

[e] Philoteri.] Agunt de eo Græci etiam in Menologio; ibique eius acta narrantur.

[f] Sex Virginum.] De his item hac die Græci in Menologio ex actis sancti Philoteri, ibique harum vnius tantùm nomen recensetur, scilicet Cyriacæ sororis S. Theotimi.

[g] Petri de Morono.] Exstant eius res gestæ conscriptæ à Petro de Aliaco Cardinali Cameracensi. Descripsit easdem Surius tomo 3. hac die. Plura Antoninus in 3. part. tit. 20. cap. 8. Ac nouissimè Paulus Regius vberiùs est prosecutus. Relatus est in numerum sanctorum à Clemente Papa quinto, anno Domini 1313. vt constat ex Bernardini chronico.

[h] Dunstani episcopi.] Scripsit eius acta Osbertus monachus, eaque retulit Surius tom. 3. Agitur de eodem in rebus gestis S. Editæ virginis. De eodem Trithem. de viris illust. Ord. S. Bened. li. 3. c. 221. & lib. 4. c. 100. Migrauit ex hac vita an. Domini 988. anno suæ ætatis septuagesimo, cùm sedisset annis trigintatribus, vt idem auctor testatur.

[i] Iuonis presbyteri.] Huius acta recitat Surius tom. 3. & Petrus in catal. lib. 5. cap. 21. Hunc Clemens Papa sextus anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo septimo, hac ipsa die, recensuit inter sanctos, vt constat ex ipsius diplomate.

20 Tertiodecimo Kal. Iunij. Luna. G xji.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
10	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22			

ROMÆ via Salaria natalis sanctæ Basillæ[a] virginis, quæ cùm esset ex regio genere, & illustrissimum sponsum haberet, illumque dimisisset, accusata ab eo, quòd esset Christiana, decretum est à Gallieno Augusto, vt aut sponsum reciperet, aut gladio interiret: quæ conuenta de hoc, cùm respondisset Regem regum se habere sponsum, gladio transuerberata est. Nemausi in Galliis sancti Baudelij[b] martyris, qui comprehensus, cùm sacrificare nollet, & in fide Christi immobilis inter verbera & tormenta persisteret, martyrij palmam pretiosa morte suscepit. Edessæ in Syria sanctorum martyrum Thalalæi[c], Asterij, Alexandri, & sociorum, qui sub Numeriano Imperatore passi sunt. In Thebaide sancti Aquilæ[d] martyris, qui pectinibus pro Christo dilaniatus fuit. Apud Bituricas in Gallia sancti Austregisili[e] episcopi & confessoris. Brixiæ sancti Anastasij[f] episcopi. Papiæ sancti Theodori[g] episcopi. Aquilæ in Vestinis sancti Bernardini[h] Senensis, Ordinis Minorum, qui verbo & exemplo Italiam illustrauit. Romæ sanctæ Plautillæ[i] feminæ consularis, matris beatæ Flauiæ Domitillæ, quæ à sancto Petro Apostolo baptizata, omnium virtutum laude refulgens quieuit in pace.

BASILLÆ.] De eadem hac item die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Habentur res gestæ ipsius simul coniunctæ cum actis S. Eugeniæ, quæ recitat Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Eadem summatim collecta habet Petrus in catal. lib. 5 cap. 23.

[b] Baudelij] Agunt de eo ijdem qui suprà, Beda, & alij. Eius acta breui compendio recitat Petrus in catal. lib. 5. c. 24. De miraculis ad sepulchrum eius editis agit Greg. Turon. de glor. mart. c. 78.

[c] Thalalæi & soc.] De his item hac die Græci in Menologio, vbi & eorum martyrij acta paucis narrantur. De Martyrio, ecclesia videlicet S. Thalalæi, habetur mentio in actis sancti Auxentij, quæ descripsit Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. die 14. Februar. Procop. lib. 5. in fin. de ædif. Iustinian. Imp. scribit instauratum à Iustiniano Imp. templum S. Thalalæi positum in Palæstina.

[d] Aquilæ] Græci etiam de Aquila in Menologio hac die; traduntque ibidem, hunc passum in Ægypto temporibus Diocletiani sub Ariano præside, qui & ipse (vt superiùs dictum est) in Christum credens, libentissimo animo martyriũ subijt pro Christi gloriosa confessione.

[e] Austregisili episc.] Agit de eodem hac die Vsuardus. Edidit eius vitam ex manuscript. Sur. tom. 3. Vincentius item de eo lib. 23. c. 26. & Sigebert. in chron. qui eum floruisse scribit temporibus Heraclij Imp. anno Domini 627. Successit hic (vt eius acta testantur) Apollinari, seditque annos duodecim, numeraturque in tab. Democh. tricesimus eius sedis episcopus.

[f] Anastasij episcopi.] De eodem tabulæ ecclesiæ Brixianæ; meminit & Rambertus eiusdem sedis episcopus in sermone de translatione S. Philastrij episcopi.

[g] Theodori episc.] De quo etiam hac die tabulæ ecclesiæ Papiensis, quas accepimus.

[h] Bernardini.] Huius egregia facta recitat Sur. tom. 3. hac die. & tom. 7. Marcus Vlixponensis minorita collector chronicorum ordinis Minorum lib. 2. part. 3. c. 19. affirmat Aquilæ in ecclesia sancti Bernardini nomine Deo dicata, super arcum maioris altaris hanc positam esse inscriptionem: Sanctus Bernardinus Senensis obijt in ciuitate Aquilæ, die xx. Maij, anno Dñi 1444. sedente Eugenio iiij. &c. Addit etiam, eius corpus primùm sepultum esse in ecclesia monasterij sancti Francisci, deinde cùm adscriptus esset sanctorum numero à Nicolao Papa quinto, anno 1450 dedicato eius templo, anno sequenti x. Kal. Octobr. illuc translatum esse. In eodem libro sunt litteræ Apostolicæ præfati Nicolai de canonizatione eiusdem Sancti, datæ nono Kal. Iunij, anno quarto Pontificatus sui. Hæc præter ea, quæ de eodem sancto testata reliquit sanctus Antoninus in 3. part. tit. 22 & tit. 24. cap 7. & alij. Exstant eiusdem Sanctissimi viri sermones manuscripti, aliaque scriptorum eius egregia monumenta, quę omnia proximè excudenda accepimus.

[i] Plautillæ.] De ea agitur in actis sanctorum martyrum Nerei & Archilei. exstant apud Sur. tom. tertio die 12. Maij. Mentio habetur & de Plautilla in Passione sancti Pauli Apostoli, quę fertur nomine Lini.

viij. A Duodecimo kal. Iunij. Luna. 21

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	23

IN Mauritania Cæsariensi natalis sanctorum martyrum Timothei [a], Polij, & Eutychij diaconorum, qui in eadem regione verbum Dei disseminantes, pariter coronari meruerunt. Cæsareæ in Cappadocia natalis sanctorũ martyrum Polyeucti [b], Victorij, & Donati. Cordubæ sancti Secundini [c] martyris. Eodem die sanctorum martyrum Synesij [d] & Theopompi. Cæsareæ Philippi natalis sanctorum martyrum Nicostrati [e] & Antiochi tribunorum, cum alijs militibus. Eodem die sancti Valentis [f] episcopi, qui cum tribus pueris necatus est. Alexandriæ commemoratio sanctorum martyrum Secundi [g] presbyteri, & aliorum quos sacris diebus Pentecostes sub Constantio Imperatore Georgius episcopus Arianus sæuissimè occidi præcepit. Item sanctorum Episcoporum

porum [h] & Presbyterorum, qui ab Arianis exilio relegati, sanctis confessoribus sociari meruerunt. Niciæ in Gallia sancti Hospitij confessoris, virtute abstinentiæ, & prophetiæ spiritu insignis.

MAII 21.

TIMOTHEI & soc.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & Petrus in catalogo libro 5. c. 28.

[b] Polyeucti.] Ijdem qui suprà hac die, Græci autem in Menolog. quinto idus Ianuarij; passumque tradunt sub Decij persecutione. Sed illi de Polyeucto qui passus est Melitene in Armenia, de quo superiùs die 13. Februarij. Hic autẽ qui vnà cum Victorio & Donato passus habetur Cæsareæ in Cappadocia, ab illo diuersus esse censetur. de quo plura superiùs dicta sunt.

[c] Secundini. De eodem hac die Vsuardus. Recenset hunc Vasæus in chron. cum sanctis martyribus qui passi sunt in persecutione Diocletiani, anno 306. Agitur de eodẽ in Flore sanctorũ Hispan.

[d] Synesij & soc.] Recenset eorum res gestas Petrus in catal. lib. 5. c. 33. passosque refert in persecutione Diocletiani: sed dum ait Theopompum tunc temporis præfuisse ecclesiæ Nicomediensi, temporum ratio parum consentire videtur: nam illis Diocletiani temporibus, primò Cyrillũ, deinde Antimum sedisse constat, prout etiam suprà diximus. De Theopompo est epigramma Bonad. lib. 2. monod. 76.

[e] Nicostrati & soc.] Habentur horum acta intexta in Procopio martyre apud Metaphrastem. 8. Iulij, vbi & hac ipsa die passi leguntur in persecutione Diocletiani.

[f] Valentis episcopi] Agit de eodem hac die Beda, Ado, & alij, consentiuntque manuscript.

[g] Secundi & soc.] Horum omnium agonem exactè describit sanctus Athanasius in epistola ad solitarios, col. 481. Quot autem tunc cæsi sint martyres, idem refert in apologia, quam scripsit de fuga sua, col. 335. & 336.

[h] Sanctorum episc.] Agit de his item S. Athanasius in eadem apologia de fuga sua, col. 335. his verbis: Illi autem ex Aegypto & Africa hos episcopos ad fugam exiliumque compulerunt, Ammonium, Muum, Gaium, Philonem, Hermen, Piiniũ, Phinosium, Palemonem, Agathonem, Anagamphon, Marcum, Ammonium, & alterum eiusdem nominis Marcum, Dracontium, Adelphiũ, Athenodorum; presbyteros verò Hieracem & Dioscorum: quos tanta acerbitate rapuerunt, vt quidam in via, quidam in exilio mortem oppetierint, &c. Hęc Athanasius.

[i] Hospitij] De eo plura Greg. Turon. hist. Franc lib. 6. c. 6. & 7. & de gloria cõfess. c. 97. Paul. diac de gest. Longobard. libro 3. cap. 1. Sigebert. in chron. anno Domini 581. Petrus in catal. lib. 5. cap. 27. & alij.

22 Vndecimo kal. Iunij. Luna. B vij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
12	13	14	15	16	17	18	19	19	20	21	22	23	24

ROMÆ sanctorum martyrum Faustini [a], Timothei, & Venusti. In Africa sanctorum martyrum Casti [b] & Æmilij, qui per ignem, passionis martyrium consummarũt. Hos, vt beatus Cyprianus scribit, in prima congressione deuictos, Dominus victores in secundo prælio reddidit; vt fortiores ignibus fierent, qui ignibus antè cessissent In Corsica sanctæ Iuliæ [c] virginis, quę crucis supplicio coronata est. Comanæ in Ponto sancti Basilisci [d] martyris, qui sub Maximiano Imperatore, & Agrippa pręside, ferreas crepidas ignitis clauis confixas calceatus, multaque alia passus, demum capite obtruncatus, & in flumẽ proiectus, martyrij gloriã consecutus est. In Hispania sanctæ Quiteriæ [e] virginis & martyris.

Rauennæ

Rauennæ ſancti Marciani [f] epiſcopi & confeſſoris. In pago Antiſiodorenſi beati Romani [g] abbatis, qui ſancto Benedicto miniſtrauit in ſpecu: inde in Gallias proficiſcens, ædificato monaſterio, relictiſque multis ſanctitatis alumnis, quieuit in Domino. Apud Aquinum ſancti Fulci [h] confeſſoris. Antiſiodori ſanctæ Helenæ [i] virginis.

MAII 22.

AVSTINI & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores.

[b] Caſti & Æmilij.] Agunt de his hac die Vſuardus, Ado, & alij: Beda autem pridie huius diei. Scribit de his ſanctus Cyprianus in lib. de lapſis. Habuit in eorũ die natali tractatũ S. Auguſtinus, vt teſtatur Poſſid. in Indiculo.

[c] Iuliæ.] De eadem hac die Vſuardus & Ado; Beda autem prid. huius diei, Petrus in catal. lib. 5. c. 29. Paſſamque ferunt eo tempore, quo à Wandalis Carthago capta eſt: quod contigit (vt ſcribit Proſper in chron.) Theodoſio xvij & Feſto cõſſ. eſt hic annus à Chriſto Domino (ſecundùm recentiorum veriorem ſupputationem) 439. Illud verò minimè mirandum eſt, ſi temporibus illis Chriſtianorum pientiſſimorum Auguſtorum Chriſtiana ancilla homini à fide Chriſti alieno vendita, ob fidei confeſſionem martyrio occubuerit, vt eius acta, à dicto Petro relata, teſtantur: conſtat enim tunc temporis Ethnicorum ſuperſtitionem quodammodo reuixiſſe: & vt prætereamus quæ ſcribit Saluianus Maſſilienſis in libris de Prouidẽtia Dei, & alij; ſatis eſſe poteſt ad id demonſtrandum nouella conſtitutio Theodoſij, eodem anno, quo capta eſt Carthago, ijſdemque conſulibus promulgata. habetur inter nouellas conſtit. tit. 3. ex qua quis facilè intelliget illorum temporum ſtatum infeliciſſimum.

[d] Baſiliſci.] De eo præterea Græci in Menologio hac ipſa die; ibique eius acta compendio conſcribuntur. Pallad. in dialog. de rebus geſtis ſancti Ioannis Chryſoſtomi ſcribit hunc Commanæ ciuitatis in Ponto fuiſſe epiſcopum, paſſumque eſſe temporibus Maximiani Imp. Meminerunt eiuſdẽ, qui acta ſancti Ioã. Chryſoſt. cõſcripſerũt, vt Theodoret. hiſt. lib. 5 c. 34. Niceph. lib. 13. c. 37. Metaphraſt. Georgius Alex. & alij.

[e] Quiteriæ.] De qua ex antiquis monumentis in Flore ſanct. Hiſpan. plura habes, necnon in Theſaur. concion. tom. 2. hac die.

[f] Marciani epiſc.] Habet Beda loco Marciani: Rauẽnæ natalis S. Martyriæ. ſed puto eſſe mendum in codice: nam nec in tabulis eccleſiæ Rauennatis, nec in hiſtorijs Rauenn. aliqua prorſus eſt mentio de Martyria. Marcianum autem temporibus Hadriani Imp. martyrium ſubijſſe, ſcribit Hieron. Rub. hiſt. Rauen. libro 1. ſecundæ editionis.

[g] Romani abb.] Alius hic ab illo de quo ſuprà prid. kal. Martij. De hoc ſcribit S. Gregorius li. 2. dialog. cap. 1. In actis item S. Mauri abb. agitur de eius acceſſu ad Gallias, longè antequam illuc proficiſceretur Maurus, vt eadem acta ſignificant, apud Sur. die 15 Iaunarij.

[h] Fulci.] De eo vet. monumenta eccleſiæ Aquinatis, vbi de eo natalis dies agitur.

[i] Helenæ virg.] De eadem item hac die Beda, Vſuard. Ado, & Petrus in catal. lib. 11. Mentio habetur de eadem in rebus geſtis S. Amatoris. Vixit temporibus Theodoſij ſenioris, & Honorij eius filij, vt ex ijſdem actis colligitur.

vj. C Decimo kal. Iunij. Luna. 23

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	20	21	22	23	24	25

PVD Lingonas in Gallia paſſio ſancti Deſiderij [a] epiſcopi, qui cùm plebem ſuam ab exercitu Vuandalorum vexari cerneret, ad Regem eorum pro ea ſupplicaturus acceſſit: à quo ſtatim iugulari iuſſus, pro ouibus ſibi creditis ceruicem libenter extendit, & percuſſus gladio migrauit ad Chriſtum. Paſſi ſunt autem cum eo & alij plures de numero gregis ſui, qui apud

apud eandẽ vrbem conditi ſunt. In Hiſpania ſanctorum martyrum Epitacij [b] epiſcopi, & Baſilei. In Africa ſanctorum martyrum Quinctiani [c], Lucij, & Iuliani, qui in perſecutione Vuandalica paſſi, æternas coronas meruerunt. In Cappadocia commemoratio [d] ſanctorum Martyrum qui in perſecutione Maximini cõfractis [e] cruribus necati ſunt: item eorum qui eodem tempore in Meſopotamia [f] appenſi pedibus in ſublime, capite verſo deorſum, ſuffocati fumo, & lento igne conſumpti, martyrium compleuerunt. In territorio Lugdunenſi ſancti Deſiderij [g] epiſcopi Viennenſis, qui Theodorici regis iuſſu lapidibus obrutus martyrio coronatur. Synnadæ in Phrygia ſancti Michaelis [h] epiſcopi. Ipſo die ſancti Mercurialis [i] epiſcopi. Neapoli in Campania ſancti Euphebij [k] epiſcopi.

MAII 23.

ESIDERII. epiſc. & ſoc.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuard. Ado, Petrus in catal. lib. 5. c. 31. & alij recẽtiores. Sigeb. in chron. recenſet eius martyrium anno Domini quadringenteſimo vndecimo, eumque paſſum refert vnà cum Vincentio eiuſdem eccleſiæ archidiacono: verùm cùm Deſiderius Lingonienſis epiſcopus reperiatur interfuiſſe Concilio Agrippinenſi, celebrato poſt cõſulatum Amantij & Albini, qui numeratur annus Domini (iuxta Faſtos Onufrij) trecenteſimus quadrageſimus ſextus; propter tam lõgam temporis diſtantiam huius martyrium non referendum ad ea tempora arbitramur Valentiniani Imp. quãdo Vandali longè lateque effuſi ſunt per Gallias, Hiſpanias, & in Africã vſque venerunt; ſed quando primùm illa gens iuncta alijs barbaris nationibus, Gallias inuaſit, de qua illata clade meminit S. Hieron. epiſt. 11. ad Ageruchiam. Ponitur hic in tabulis Democharis tertius ordine eius ciuitatis epiſcopus, nec alter eius nominis ibi epiſcopus reperitur. De eodem exſtat epigramma Bonad. Sanct. lib. 2. monod. 75.

[b] Epitacij & Baſilei.] De his etiam vet. manuſcript. & recentiores, necnon & Flos ſanct. Hiſpan.

[c] Quinctiani & ſoc.] Fuit Quinctianus Siccenſis epiſcopus in Africa tempore Hunnerici Wand. reg. de quo Vict. de perſec. Wand. libro 2.

[d] Commemoratio ſanct. Mart.] De his videtur ſcripſiſſe Euſeb. hiſtor. lib. 8. c. 24. ex quo Nicephorus, & alij recentiores.

[e] Confractis cruribus.] Errant qui putant ſupplicium crurifragij non aliud fuiſſe, quàm cùm cruci affixis crura ſuffringerentur: nam crucifixorum crura frangere, vt citiùs morerentur, apud Iudæos tantummodo erat in vſu, quibus lege præcipiebatur, vt eadem die corpora illorum deponerentur de cruce, atque ſepelirentur. Deuter. cap. 21. Gentiles autem vſque ad putrefactionem ea ſinebant permanere, vt diximus ſuprà. Cæterùm quod legerim in actis martyrum; ac libris Gentilium, crurifragium erat ſupplicium à cæteris diſtinctũ; quod deſcriptum habetur in actis S. Hadriani martyris, quæ quidem germana eſſe nõſcuntur. Incus enim parabatur vnà cũ vecte ac malleo ferreo: iubebãtur miſeri tibias imponere ſuper incudẽ, quas ferus carnifex vecte vel malleo validis ictibus ſuffringebat. Meminit huius ſupplicij Plautus in Pœnul. dum ait: Ex Syncerаſto crurifragium fecit. Cicer. pro Roſc. Amer. Opinor, inquit, ijs crura ſuffringantur. Polyb. hiſt. libro 1. de eadem ſæuiſſima pœna pluribus. Irrogari ſolitum erat eiuſmodi ſupplicium vilioribus tantùm perſonis, vel ob aliquod immane ſcelus. Seruus Apollonij ſenatoris, de quo ſuperiùs, domini ſui delator ex ſenatus ſententia crurifragio peremptus eſt. Cæterùm complures nobilium, quòd Chriſtiani eſſent, & ob hãc cauſam vilioris conditionis habiti, crurifragio necati reperiuntur, vt de Hadriano martyre accidit, cuius nuper meminimus. Crurifragium hodie eſſe in vſu apud barbaras nationes accepimus.

[f] In Meſopot.] Agunt de his item Euſeb. & Niceph. vbi ſuprà. Porrò eiuſmodi immenſi ſupplicij genus fertur excogitatum eſſe primùm ab Auidio Caſſio tyranno, qui ad ſtipitem octoginta vel cẽtum pedum à ſummo ad imum vſque damnatos cùm obligaret, ad ima igne ſubiecto, fiebat vt alijs ardentibus, alij fumo præfocarentur, aut terrore exanimarentur. Vulc. Gal. in Auidio Caſſio.

[g] Deſiderij epiſcopi.] De eodem Beda & Ado hac die. Hîc quippe agitur natalis dies eius: trãſlatio autem tertio idus Februarij, vt teſtatur idẽ Ado, dictis diebus. Tu vide quæ ſuperiùs ea die notata ſunt de S. Deſiderio.

[h] Michaelis epiſcopi.] Græci etiam de eodem agunt hac die in Menologio his verbis: Memoria S. Patris noſtri Michaelis confeſſoris, epiſcopi Synnadarum. Hic primùm monachus, poſtea eſt factus epiſcopus; qui cùm eſſet rectæ fidei obſeruantiſſimus, Leonis Iſaurici hæreſim redarguens,

 propter

propter sanctarum imaginum veneratione̅, quam libera voce profitebatur, in exilium missus; cùm bonum certamen & cursum consummasset, migrauit ad Dominum. Hæc ibi.

[i] Mercurialis episcopi.] De eo item vet. manuscript. Agit de Mercuriali episcopo Limensi Petrus in catal. lib. 10. c. 107. Sed deprauatè legitur Limensi pro Liuiensi: nam constat fuisse Episcopum Foroliuiensem; siquidem anno Domini 1576. R.D. Antonius Iannotus Foroliuiensis Episcopus eius corpus reperit in marmoreo loculo conditũ, serico tectum, vbi in lamina plumbea intus posita hæc notata erat inscriptio: HIC REQVIESCIT CORPVS BEATI MERCVRIALIS EPISCOPI LIVIENSIS: OBIIT ANN. CLVI. PRID. KAL. MAII. Habentur hæc memoriæ prodita in libello ab eodem Episcopo scripto de modo celebrandi Iubilæi, Cesenæ impresso apud Bartholomeum Raccenium.

[k] Euphebij.] De eo tab. ecclesiæ Neapolitanæ. Eius res gestæ habentur descriptæ ex vetustis codicibus à Paulo Regio. Migrauit ex hac vita anno à Christo Domino 713. Legi & libellum miraculorum eius.

v. D Nono kalendas Iunij. Luna. 24

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
14	15	16	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25	26

ANTIOCHIÆ natalis sancti Manahen[a], Herodis tetrarchæ collactanei, doctoris & prophetæ sub gratia noui testamenti, in eadem vrbe quiescentis. Item beatæ Ioannæ[b] vxoris Chuzæ procuratoris Herodis, quam Lucas Euangelista commemorat. In Portu Romano natalis sancti Vincentij[c] martyris. Brixiæ sanctæ Afræ[d] martyris, quæ sub Hadriano Imperatore passa est. Nannete in Britannia minori, beatorum martyrum Donatiani[e] & Rogatiani fratrum, qui sub Diocletiano Imperatore pro constantia fidei in carcerem missi, & in equuleo suspensi ac laniati, deinde lancea militari confossi, nouissimè capita eorum præcisa sunt. In Sicilia S. Agrippinæ[f] virginis & martyris sub Valeriano Imperatore. In Istria sanctorum martyrum Zoelli[g], Seruilij, Felicis, Siluani, & Dioclis. Eodem die sanctorum martyrum Meletij[h] ducis exercitus, ac sociorum eius ducentorum & quinquagintaduorũ, qui diuerso mortis genere martyriũ compleuerunt. Item sanctarum martyrum Susannæ[i], Marcianæ, & Palladiæ prædictorũ militũ coniugũ, quæ vnà cum paruulis suis confractæ sunt. Mediolani sancti Robustiani[k] martyris. In monasterio Lirinensi sancti Vincentij[l] presbyteri, doctrina & sanctitate conspicui. Bononiæ Translatio[m] sancti Dominici confessoris, tempore Gregorij Papæ noni.

MAII 24.

MANAHEN.] De quo Act. Apost. c. 13. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & Petr. in catal. lib. 5. c. 34.

[b] Ioannæ.] De ea Lucas Euangelista c. 8. & 24. Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die.

[c] Vincentij.] De eo ite̅ hac die Beda, Vsuard. Ado, ac recentiores, astipulanturq; vet. manuscript.

[d] Afræ.] De ipsa item tab. ecclesiæ Brixianæ. Eius acta à S. Philastrio fuisse scriptis mandata, testatur Galesinus, quę nos nõdum vidimus. Diuersa est hæc ab illa quæ passa est Augustæ Vindelicorũ.

[e] Donatiani & Rogatiani.] Agit de his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, Petr. in catal. libro 5. c. 37. & alij recentiores. Recitat horum res gestas Sur. tom. 3. Meminit eorundem Greg. Turonen. de gloria mart. cap. 60.

[f] Agrippinæ.] Accepimus eius res gestas à R. D. Ludouico de Torres, Archiepiscopo Montisregalis, sed quæ erant admodum deprauata. Constat tamen eius cultum celebrem esse in Sicilia, vbi eius corpus conditum est. Recitatur de eadem officium Ecclesiast. exstatque ipsum in Breuiario Gallicano.

[g] Zoelli & soc.] De his ijdem qui suprà, Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores.

[h] Meletij & soc.] Græci itidem de his agunt in Menologio hac die, vbi & eorum acta pluribus referunt.

[i] Susannæ & soc.] Agunt de his item Græci in Menologio, recensentque harum res gestas iunctas actis prædictorum Meletij & sociorum.

[k] Robustiani.] De quo & tab. eccles. Mediolanensis, ex quibus etiam Galesinus hac die in suo Martyrologio.

[l] Vincentij.] De eo item Molan. in addit. ad Vsuard. De Vincentio Lirinensi plura Gennadius de vir. illustr. c. 64. Non est hoc loco prætermittendum, errare eos qui Vincentianas (sic enim appellant) obiectiones illas aduersus S. Prosperum S. Augustini scripta defendentem, Vincentij huius existimant fuisse, eo quòd illis temporibus vixerit: sed huius rei falsitas ex hoc cognosci potest, quòd hic non tantùm non impugnauit defensores S. Augustini, sed magnopere laudauit; nam eo libro quem scripsit aduersus hæreses c. 43. vehementer commendauit Cælestini Romani Pontificis epistolam in defensionem scriptorum S. Augustini datam ad episcopos Galliarum aduersus eos qui tanti Patris doctrinam ausi fuerant impugnare. Sed vt intelligamus quisnam ille fuerit Vincentius, qui pugnacissimas illas conscripsit obiectiones: sciendum est, eodem seculo alterum Vincentium claruisse in Gallia, de quo idem Gennadius scribit eodem lib. c. 80. cui potius opus illud tribuendum putarem. Quicquid sit, constat quidem lucubrationes illas esse Pelagiani hominis, nec dignas quæ tribuantur Vincentio Lirinensi, qui aureo planè illo opusculo fidem Catholicam egregiè testatam reliquit, quò cũm omnes hęreses, tum maximè hæresim Pelagianam cum auctoribus suis impugnat, vt constat ex eode̅ libro cap. 2. & 14. Hæc modò de Vincentij fide satis. Claruit temporibus Honorij Imp. magnamque sui nominis in Ecclesia Catholica laudem reliquit.

[m] Translatio S. Dominici.] De eadem ijdem qui scripserunt eius acta, de quibus suo loco inferius prid. non. Aug. Facta est eiusmodi translatio anno sexto Gregorij noni Rom. Pont. anno Domini 1233. indict. sexta, ab obitu eius anno 13. de qua & videas Antonin. in tertia part. tit. 9. cap. 4.

25 Octauo kalendas Iunij. Luna. E iiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
15	16	17	18	19	20	21	22	22	23	24	25	26	27

ROMÆ via Nome̅tana natalis beati Vrbani Papę[a] & martyris, cuius exhortatione & doctrina multi (in quibus fuêre Tiburtius & Valerianus) Christi fidem susceperunt, & pro ea martyrium subierunt: ipse quoq; pro Ecclesia Dei multa passus, tande̅ ceruicibus abscissis, martyrio coronatus est. Dorostori in Mysia natalis sanctorum martyrum Pasicratis[b], Valentionis, & aliorum duorum simul coronatorum. Mediolani sancti Dionysij[c] episcopi, qui ab Imperatore Constantio Ariano in Cappadociam pro fide Catholica relegatus, ibidem propiore martyribus titulo spiritum Deo reddidit. Eius sacrum corpus ab Aurelio episcopo Mediolanum transmissum est ad beatum Ambrosium episcopũ: cui piæ actioni officiũ quoq; sancti Basilij Magni accessisse traditur. Romæ sancti Bonifacij Papæ[d] quarti, qui Pantheon in honorem beatæ Mariæ ad Martyres dedicauit. Salerni depositio beati Gregorij Pa-

pæ [e] septimi, ecclesiasticæ libertatis propugnatoris ac defensoris acerrimi. Florentiæ natalis sancti Zenobij [f] eiusdem ciuitatis episcopi, vitæ sanctitate, ac miraculorum gloria conspicui. In Britannia sancti Aldelmi [g] episcopi Schireburgensis. In territorio Tricassino sancti Leonis [h] confessoris. Assisij in Vmbria Translatio [i] sancti Francisci confessoris, tempore Gregorij Papæ noni. Verulis in Hernicis Translatio sanctæ [k] Mariæ Iacobi, cuius sacrum corpus plurimis miraculis illustratur.

MAII 25.

VRBANI Papæ.] De ipso item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. De huius successione Euseb. in chron. & hist. li. 6. c. 15. & 22. Optat. lib. 2. contra Parm. August. epist. 165. Niceph. in chron. & alij. Eius acta, quæ exstant intexta rebus gestis S. Cæciliæ, recitat Metaphrastes. Pluribus nos de eo in Analibus ecclesiasticis.

[b] Pasicratis & Valentionis.] Agunt de his ijdem qui suprà, Beda, ac cæteri. Habetur de his mentio in actis. S. Iulij martyris apud Bedam & alios ad vj. Kal. Iunij. Dorostorum in Mysia, de quo hîc habetur mentio, alij Dorostolum dicunt, & in Thracia situm volunt, vt Theodoretus hist. lib. 3. c. 6. Alio nomine hunc locum dictum Distram tradit Cedrenus in compend. in Ioanne Imp.

[c] Dionysij episcopi.] Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes. Huius meminit S. Athanas. in epist. ad solitar. & in lib. de synodis, sanctus Hilarius ad Constantium, S. Ambros. concione 1. de basil. non trad. & serm. 15. de sanct. edit. Rom. Seuerus hist. sacr. lib. 2. Lucif. Calarit. lib. 2. pro Athanasio, Socrat. hist. lib. 2. cap. 29. Mentio de eodem habetur in actis S. Eusebij episcopi Vercellensis. Recitat eius res gestas Mombrit. tom. 1. vit. sanct. De eius translatione ex Cappadocia Mediolanum, antiqua Mediolanensis ecclesiæ monumenta à Galesino expurgata atque illustrata testantur.

[d] Bonifacij Papæ.] Successit hic Bonifacio eius nominis tertio, anno Domini 606. Plura de ipso in Annal. ecclesiast. diximus.

[e] Gregorij Papæ sept.] Sanctissimi Pontificis gloria nūquam valuit schismaticorum scriptorum schismaticis regibus fauentium calumniis obscurari, vel aliqua ex parte labefactari; quin potius longè clarior est semper reddita atque illustrior; sicut olim sancto magno illi Athanasio fidei propugnatori contigit, cùm & ipse circumuentus ac penè obrutus esset falsis obiectionibus Arianorum. Qui enim ab Ecclesia Catholica non desciuerūt, resque huius sanctissimi Pontificis præclarissimè gestas sinceræ mentis oculis sunt contemplati, immensis eum præconijs, si quem alium antiquorum sanctorum Patrum, sunt prosecuti: & vt omittamus hîc referre testes penè innumeros; satis sit tibi modò Lambertus, qui sui temporis per annos singulos puram ac germanam digessit historiam, eiusque acta conscripsit. Hic inter cætera tanti Pōtificis ornamenta recenset, eum dum vixit, miraculis claruisse. Consule, si libet, & Marianum Scotum, qui illis ipsis etiam temporibus claruit, candideque res eius per annos singulos conscripsit, ac quales fuerint calumniæ schismaticorum, & qualia tanti Pontificis merita, æqua lance librat. Multa hic essent addenda, vt quæ Desiderius abb. Casinens. lib. 3. dialog. quæ etiam Petrus Dam. alijq; de eo scripserunt. Porrò qualis quantúsve fuerit, qui zelus ipsius, quæ animi constantia, pastoralis vigilantia, vigor, & disciplina, ac denique cæteræ virtutes tanto culmine dignæ in eo Pontifice enituerint, registrum suarum epistolarum, quod asseruatur in Vaticana bibliotheca, facilè indicat.

[f] Zenobij episcopi.] De eo Paulinus in vita sancti Ambrosij: porrò eius vitam ex antiquis collectam monumentis, Ioannes Aretinus conscripsit. Agit de eodem S. Antonin. in 2. part. tit. 10. c. 12. Petrus in catal. lib. 5. cap. 41. & alij recentiores.

[g] Aldelmi episcopi.] Scribit de eo Beda de gest. Angl. lib. 5. cap. 19. Feruntur eius acta esse conscripta à S. Eguino, necnon etiam à S. Osmundo, de quibus agitur in catal. scriptorum Britanniæ. Epitomen autē rerum ipsius recitat Sur. tom. 3. Excessit ex hac vita anno Domini 719. Exstāt eiusdem auctoris plurima scriptorum monumenta.

[h] Leonis.] Agit de eodem Vsuardus hac die, atque recentiores.

[i] Translatio S. Francisci.] De qua S. Bonauētura in vita ipsius, c. 15. & Marcus Vlixpon. Minorita in chron. ord. Minor. lib. 2. cap. 75. egregiè meminerunt.

[k] Translatio S. Mariæ Iacobi.] Eius rei gestæ historiam accepimus editam à Verulana ecclesia, vbi eius corpus decentissimè asseruatur. Habentur ibidem complura de ea re scripta miracula: alia insuper de his manuscripta accepimus ab ecclesia Pistoriensi prædictis consentientia.

26 Septimo kalendas Iunij. Luna. F iij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
t	u	A	B	C	D	E		f	F	G		H	M		N	P
16	17	18	19	20	21	22		23	23	24		25	26		27	28

ROMÆ sancti Eleutherij Papæ [a] & martyris, qui multos nobiles Romanorum ad fidem Christi perduxit, & sanctos Damianum & Fugatium in Britanniam misit, qui Luciū Regem vnà cum vxore, ac toto fere populo baptizarunt. Item Romæ sanctorum martyrum Simitrij [b] presbyteri, & aliorum viginti duorum, qui sub Antonino Pio passi sunt. Athenis natale beati Quadrati [c] Apostolorū discipuli, qui persecutione Hadriani Ecclesiam grandi terrore dispersam, fide & industria sua congregans, librum pro Christianæ religionis defensione valde vtilem, & Apostolica doctrina dignum, eidē porrexit. Viennæ sancti Zachariæ [d] episcopi & martyris, qui sub Traiano passus est. In Africa sancti Quadrati [e] martyris, in cuius solennitate sanctus Augustinus sermonem habuit. Tuderti natalis sanctorum martyrum Felicissimi [f], Heraclij, & Paulini. In territorio Antisiodorensi passio sancti Prisci [g] martyris, cum ingenti multitudine Christi fidelium. Cantuarię in Anglia sancti Augustini [h] episcopi, qui illuc vnà cum alijs à beato Gregorio Papa missus, genti Anglorū Christi Euangelium prędicauit, ibiq. virtutibus & miraculis gloriosus obdormiuit in Domino.

MAII 26.

ELEVTHERII Papæ.] De quo Beda pridie huius diei. De eius successione scribit S. Irenæus lib. 3. c. 3. Optat. Mileuit. lib. 2. August. epist. 165. Eusebius in chron. & hist. lib. 5. c. 21. Niceph. episc. in chron. & alij. De legatione missa ad Britannos, de qua hîc agitur, scribit Beda de gest. Angl. lib. 1. c. 4. & lib. de sex ætat. in Antonino Vero. Ado in chron. sub Commodo, Marian. Scot. in sex. ætat. anno Domini 177. quibus item astipulantur cuncta vet. Martyrologia. Nec mireris, si redacta iam Britannia in prouinciam, regibus extinctis (vt auctor est Sueton. in Claudio cap. 17. & Tacit. lib. 12.) iterum in Britannia Lucium regnare audias. Nam & alijs sæpè prouincijs id fuisse concessum inuenies. Iudæa enim postquam redacta est in prouinciam, habuit reges ac tetrarchas, Armenia etiam concessione Hadriani Imp. regem habuit, vt tradit Spartianus in Hadriano. sunt & de his alia exempla, quæ breuitatis causa præterimus. Quin & ipsam Britanniam, redactam iam in prouinciam, inuenies tempore Neronis habuisse regulum: is erat Præsutagus, de quo Tacitus Annal. libro 14.

[b] Simitrij.] De ipso item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 5. c. 58. Agitur de eodem in actis S. Praxedis apud Mombr. tom. 2.

[c] Quadrati.] Beda, ac cæteri alij hac die, Græci autem xj. Kal. Octobr. in Menolog. scribit de eodem Euseb. hist. lib. 3. c. 31. & lib. 4. c. 3. & 22. Hieron. de script. eccles. & in epist. 84. ad Magnum, Niceph. hist. lib. 3. c. 21. & alij.

[d] Zachariæ episc.] Agit de eodem hac die Beda, Ado episcopus Vien. in chron. an. Domini 101. Successit hic Crescenti, numeraturque secundus eius sedis episcopus in tabul. episcoporum Vien. quas descripsit Demochares lib. de sacris. Mis.

[e] Quadrati.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. De sermone, quem in die natali ipsius habuit S. Augustinus, mentionem facit Possidius in Indiculo.

[f] Felicissimi & soc.] Beda item ac cæteri: quibus etiam consentiunt manuscrip. necnon & tabulæ ecclesiæ Tudertinæ.

[g] Prisci & soc.] Agit de ijsdem hac die Vsuard.

Summatim horum res geſtas complexus eſt Petrus in catal.lib.5.c.50. Plura de his in Breuiar. Antiſiodorenſi inuenies.

[h] Auguſtini epiſc.] De eodem Beda, Vſuardus,& alij. De legatione Auguſtini & ſociorum, eorumq́ue prædicatione, miraculis, & Anglorum conuerſione, agit in primis S. Gregorius in regiſt. lib. 5. epiſt. 53. vſque ad 59. lib. 7. epiſt. 112. libro 9. epiſt. 48. vſque ad 60. & epiſt. 71. & lib. 12. in fine: Beda autem pluribus de geſt. Angl. li. 1. cap. 23. 24. & ſequentibus, & lib. 2. cap. 2. & 3. in epitome, & de ſex ætat. Ioannes diac. in vit. S. Greg. Papæ, Marian. Scot. in chron. anno 600. Sigeb. item in chronico per annos ſingulos eius acta digeſſit, idemq́ue refert migraſſe ex hac vita anno Domini ſexcenteſimonono. De eodem præterea recentiores, vt Polydorus Virg. Trithemius, in catalogo Script. Britan. & alij.

ij. G Sexto Kalendas Iunij. Luna. 27.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
17	18	19	20	21	22	23	24	24	25	26	27	28	29

NATALIS ſancti Ioannis Papæ [a] & martyris, quem Theodoricus Italiæ rex Arianus Rauennam euocauit: ibiq́ue propter orthodoxam fidem in carcere diu maceratus vitã finiuit. Doroſtori in Myſia paſſio beati Iulij [b], qui tempore Alexandri Imperatoris cùm eſſet veteranus & emeritæ militię, cõprehenſus ab officialibus [c], Maximo præſidi offertur: quo præſente cùm idola execraretur, & Chriſti nomen conſtantiſſimè confiteretur, capitali ſententia punitus eſt. Soræ ſanctæ Reſtitutæ [d] virginis & martyris, quæ ſub Aureliano Imperatore & Agatio proconſule [e], fidei certamine ſuſcepto, dęmonum impetus, parentum blanditias, & tortorum ſæuitiam ſuperauit: demum cum alijs Chriſtianis capite truncata, martyrio decorata eſt. In pago Atrebatenſi ſancti Ranulphi [f] martyris. Arauſicæ in Gallijs ſancti Eutropij [g] epiſcopi, virtutibus atque miraculis illuſtris. Eodem die depoſitio venerabilis [h] Bedę presbyteri, ſanctitate & eruditione celeberrimi.

MAII 27.

IOANNIS Papæ.] Vſuardus de eo hac die, Beda autem & Ado die ſequenti. Commemoratur hac die eius tranſlatio; quando Rauenna, vbi glorioſo martyrio occubuit, corpus eius Romam delatum eſt: natalis autem dies, quo exceſſit ex hac vita, eſt ad xij. Kal. Iunij. De hoc ſanctiſſimo Pontifice, quàm mendaciter dicant aliqui, ipſum functum eſſe legatione apud Imperatorem pro reſtituendis eccleſijs Arianis: cùm multa alia, tum etiam eius epiſtola ſcripta ad epiſcopos Italiæ apertè declarant. Plura autem de eo ex vet. monumentis accepta digeſſimus in Annal. eccleſiaſticis. Exſtat de eodem epigramma Bonad. li. 2. monod. 79.

[b] Iulij.] Agit de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores: certamen autem eius compendio deſcribit Petrus in catalogo libro 5. cap. 56.

[c] Ab officialibus.] Officiales ab officijs dicti ſunt. Quæ eſſent officia, Ambroſius in epiſt. ad Marcellinam declarat his verbis: Palatina omnia officia, hoc eſt Memoriales, Agentes in rebus, & Apparitores diuerſorum Comitum. Hæc Ambroſ. At in actis martyrum, aliiſq́ue antiquioribus monumentis, per officium præſidis Apparituram, & per officiales ipſos Apparitores intelligere debes, l. 1. §. ſi quis vltro. ff. de quæſtion. l. 5. in fin. ff. de aduoc. fiſci: ſic & l. 1. de filiis offic. lib. xj. Cod. Accipitur & pro aliis miniſtris magiſtratuum. vt l. 6. §. ne tenuis. ff. de offic. præſid. Eſt & tit. de diuerſis offic. lib. xj. Cod. Clariùs id habes in Notitia prouinc. expreſſum, nomine officij contineri omnes qui ſub quolibet magiſtratu militiæ Palatinæ militãt. Erãt & lictores, qui & Viatores dicti reperiuntur à Valer. Max. lib. 9. cap. 5. 2. eo quòd è collegio Viatorũ deligerentur, vt auctor eſt Gellius lib. 12. c. 3. Sic dicti lictores quòd officium ligandi haberent. Sed vnde dicti ſint lictores, cõſule Plutarchum in problem. Rom. q. 67. Ceterùm lictores fuiſſe à carnificibus differentes, ex Liuio colliges, lib. 3. decad. 1. cùm ait de Appio Claudio: Carnificibus nõ lictoribus ſtipatus. Sic etiam officij nomine non includi carnifices, habes ex Auguſtino epiſt. 50. ad Bonif. Comit. cùm ait: Nonnunquam & à iudicibus trãſeuntibus extorquebant violenter, vt à carnificibus, vel ab officio ferirentur. Apparitores autem erant infimæ militię milites iudicibus ſeruientes, quibus nec ad altiorem militiam aſpirare licebat. Eſt de his l. 19. & 20. de diuerſ. offic. Cod. Theod. Brutianos eidem muneri fuiſſe mancipatos ex ſenatuſconſulto, eo quòd ipſi primi ſe tradidiſſent Hannibali, auctor eſt Feſtus verbo Brutiani.

[d] Reſtitutæ.] Aſſeruantur eius martyrij acta in eccleſia Sorana: quæ licet ſine auctoris nomine ferantur, poſt multum tandem laboris inueniſſe opinamur auctorem. Petrus etenim chartularius diac. monaſterij Caſin. in lib. quem ſcripſit de viris illuſtribus monaſt. Caſinen. cap. 32. cùm agit de Gregorio olim monacho Caſinen. inde autem epiſcopo Tarracinenſi, recenſetq́ue commentarios ab eo conſcriptos, hæc inter alia: Scripſit paſſionẽ ſanctæ virginis Reſtitutæ, necnon acta ſanctorum martyrum Caſti & Caſſij. Hæc ille. Exſtat adhuc memoria in inſula Fibreni fluminis, vbi martyrio coronata eſt; illeq́ue putatur locus quem Tullius lib. 2. de legibus deſcribit his verbis: Ventum in inſulam eſt; hac verò nihil eſt amœnius: vt enim quaſi roſtro finditur Fibrenus, & diuiſus æqualiter in duas partes, latera hæc alluit, rapideq́ue dilapſus, citò in vnum confluit, & tantum complectitur, quod ſatis ſit modicę paleſtrę loci, &c. Verè factus eſt palæſtrę locus, vbi poſteà Chriſti virgo nobile certamẽ pro Chriſto ſubiit, victrixq́; eſt coronata martyrio vnà cum ſociis. Putatur ex carnificina ſanctorum martyrum illic exerceri ſolita, ipſum Fibrenum flumen hodie vulgò dici Carnellum, quaſi carnarium. In actis S. Placidi martyris quæ ſcripſit Gordianus, idem flumen, Carnellus, reperitur appellatum, vt ſcias non eſſe recentem nomenclaturam.

[e] Agathio Proconſule.] Auguſtus Imperator ex Mœcenatis ſententia dedit Italiæ ciuitatibus Conſulares cum iure gladij; ſunt iidem & Proconſules appellati: de his agit pluribus Dio libro 52. & 53. Ab eodem datũ eſſe Procõſulem Soræ, haud dubium eſt; nam vna ex trigintaocto coloniis numeratur à Frontino lib. de colon. quas Auguſtum in Italiam duxiſſe ſcribit Suetonius in Octau. Aug. cap. 46. vbi & de iure colon. plura. Antè etiã L. Genucio, & Seruio Cornelio conſſ. anno ab Vrbe condita 451. nobilitata fuit ea ciuitas Colonia Romanorum, vt auctor eſt Liuius lib. 10. Patercul. lib. 1. & vetus marmori inciſa, quæ in eadem ciuitate habetur, docet inſcriptio. Cicero in orat. pro Planc. recenſere videtur eandem ciuitatem inter municipia, quæ in quibuſdam præſtare coloniis, demonſtrat Gellius lib. 16. cap. 13. Quod item ad Conſulares iudices ſpectat, quorum eſt frequens mentio in actis ſanctorum martyrum, auctor eſt Iulius Capitolinus in Antonino Pio, ab Hadriano Imper. quatuor fuiſſe inſtitutos Conſulares, qui toti præeſſent Italiæ. Addit Aurelius Victor in Hadriano, eandem formam magiſtratuum & officiorũ quam in Romano Imperio Hadrianus inſtituiſſet, vſque ad ſua tempora, nempe ſub Theodoſio, eſſe ſeruatam. De Conſularibus agens Iuſtinianus Imperator recenſet eos inter illos qui medias adminiſtrationes gerunt. authen. coll. 3. tit. 4. de mand. princ. circa princ. Dabantur olim etiam aliquibus Italiæ ciuitatibus Præfecti, quorum duplex genus erat: alij enim eorum populi Rom. ſuffragiis; alij verò à Prætore Vrbano quotannis mittebantur. De his omnibus Feſtus his verbis: Præfecturæ eæ appellabantur in Italia, in quibus & ius dicebatur, & nundinæ agebantur; & erat quædam earum Reſpublica; neque tamen magiſtratus ſuos habebãt; in quas legibus Præfecti mittebantur quotannis, qui ius dicerent: quorum genera fuerint duo: alterum in quas ſolebant ire Præfecti quatuor, qui auctore vigintiſex virûm numero, populi ſuffragio creati erãt in hæc oppida, Capuam, Cumas, Caſilinum, Vulturnum, Linternum, Puteolos, Acerras, Sueſſulã, Atellam, Calatium: alterum in quas ibant, quos prætor Vrbanus quotannis in quæque loca miſerat legibus, vt Fundos, Formias, Cære, Venafrum, Alliphas, Priuernum, Anagniam, Fruſinonem, Reate, Saturniam, Nurſiam, Arpinum, aliaq́ue complura. Hæc Feſtus verb. Præfecturæ. At verò Præſides nõ dabantur niſi prouinciis: ſi quando tamen in Martyrologio inuenis alicuius ciuitatis Italiæ Præſidẽ; impropriè ſcias dictum, loco Præfecti. Hæc autem ea potiſſimùm ex cauſa hîc deſcripſimus, quòd in Martyrologiis & Menologiis ſub Conſularibus, Proconſulibus, Præfectis, atque Præſidibus martyres paſſi reperiuntur, vt ex his harum vocum proprietatem intelligas.

[f] Ranulphi.] De eodem Vſuardus hac die, aliiq́ue recentiores agunt.

[g] Eutropij epiſcopi.] Beda de ipſo hac die, & alij. Acta eius conſcripta eſſe à Vero epiſcopo, teſtantur, Vſuardus, Ado, & Sigebertus de ſcript. eccleſ. cap. 73. Agit de eo item Petrus in catalogo libro 5. cap. 57. floruiſſeq́ue eum ſcribit temporibus Valentiniani ſecundi Imperatoris.

[h] Bedæ.] De eo in dicto vet. manuſcript. codice monaſt. S. Cyriaci. Hunc ab aliquibus inconſultè nimis putatur ob id quòd venerabilis dictus reperitur à nonnullis, ſanctum dici non debere. Sanè quidem ſanctitatis titulo ornauerunt eum maiores. Ab Ilduino clariſſimo viro in Areopagiticis Beda ſanctus presbyter dictus habetur, Marianus Scotus, ſcriptor non ignobilis, qui ante quingentos annos vixit, lib. de ſex ætat. anno Domini 678. hęc ait: Sanctus Beda presbyter Anglicus, computator, his

his temporibus clarus habetur. Hæc ille. Bedę res geſtas conſcriptas eſſe ab Cuthberto monacho illi æquali, teſtatur Molanus ; nos nondum vidimus: illa autem perbreuis narratio , quæ in fronte operũ ſuorum edita habetur, alia omnino cenſetur ab illis;quemadmodum& ea quæ in fine poſita ſunt tomi octaui operum ipſius , accepta (vt apparet) ex Petro in catal. lib. 5. c. 55. epiſtolam autem illam de obitu Bedæ illic poſitam , & à Surio relatam in tomo 7. die 10. Maij, germanã atque ſinceram eſſe, nullus qui eam legerit, iure poterit dubitare. De Beda illud etiam vulgatum conſtat eſſe figmẽtum; fuiſſe nimirum oculis orbum. Nemo id veterum teſtatur, quod ſanè tacendum non fuiſſet ob viri eximiam doctrinam, & inexhauſtum in ſcribendo laborem. Traditur & fabella quædam de ſepulchri ipſius epitaphio , quam his verbis idem Petrus refert in catalogo : Cùm, inquit, diſcipulus eius, ipſo defuncto , titulum ſepulchro ponere diſpoſuiſſet, vnico carmine Leonino ſic incipiens : Hac ſunt in foſſa. Velletque finire : Bedæ ſancti vel presbyteri oſſa. nec metrum ſtare poſſet, nec vllum ei vocabulum aliunde occurreret, tædio affectus, tandem iuit dormitum: & ecce mane in tumulo Angelicis manibus reperitur inſculptum :

Hac ſunt in foſſa Bedæ venerabilis oſſa.

Hæc Petrus, & alij ; quos iure irridet atque redarguit falſitatis Trithem. lib. 2. de vir. illuſt. Ord. ſancti Benedicti c. 21. aliter enim ſe habere dicit epitaphium ad eius ſepulchrum inſcriptum, quod recitat lib. 3. c. 155. eſtque huiuſmodi:

Presbyter hîc Beda requieſcit carne ſepultus:
Dona Chriſte , animam in cælis gaudere per æuum:
Daq; ſophiæ illum debriari fonte , cui iam
Suſpirauit ouans intento ſemper amore.

Hæc ibi: ex quibus irritũ prorſus redditur de Leonino verſu commentum. Hæc fortaſsè pluribus: ſed mea ſententia pernecesſaria , cùm ea de Bedæ ſepulchro penes complures fidem inuenerint. De tempore autem eius obitus , diuerſæ feruntur ſententiæ. Auctor catalogi ſcriptorum eius, qui habetur excuſus poſt præfationem libri de temporibus, teſtatur Bedam obiiſſe diem anno Domini 734. Scribit Sigebertus in chron. Bedam ex hac vita migraſſe anno Domini ſeptingenteſimo triceſimoprimo. Ea puto ratione id eum exiſtimaſſe, quòd ad illud vſque tempus perduxit gentis Anglorum hiſtoriam : ſed cùm idem Beda opus epitomes perducat vſque ad ſeptingenteſimum ſexageſimumſextum Chriſti annum , profiteaturque ibidem in fine , ſe anno ſuæ ætatis quinquageſimonono Anglorum hiſtoriam, aliaque ſuper diuinã ſcripturam opera abſoluiſſe ; planè conſtat diutiùs vixiſſe. Sed nec illis facilè aſſentimur , qui tradunt, eum diem obiiſſe annos natũ ſeptuaginta, vel duos amplius: qui item cùm tradant, oculos eius præ lõgæua ætate caligaſſe, ad diuturniorem ętatem perueniſſe, fatendum eſt: ipſe etenim (vt ex dicta epiſtola cõſtat) iam migraturus, multũ vixiſſe ſe temporis teſtatus eſt. Quãtum autem ex ſcriptis ipſius elicere licuit, reperimus eum vſque ad nonageſimumquartum ſuæ ætatis vixiſſe annum , quorum octogintaſeptẽ exegit in monaſterio, ſeptẽnis enim (vt ipſe ſcribit) traditus eſt S. Benedicto abbati in monaſterium ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli poſitum in Anglia ad Wirimundam & Ingiruum. Horũ omnium rationem , quoniam longiorem exigit narrationem , hîc ſubtrahimus: in Annal. autem eccleſ. fuſiùs proſecuti ſumus.

j. A — Quinto kalendas Iunij. Luna. — 28

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

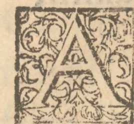
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
18	19	20	21	22	23	24	25	25	26	27	28	29	30

IN Sardinia ſanctorum martyrum Æmilij[a], Felicis, Priami, & Luciani, qui pro Chriſto certantes, coronati ſunt. Carnoti in Gallia ſancti Carauni[b] martyris, qui ſub Domitiano Imperatore capite amputato martyriũ ſumpſit. Corinthi ſanctæ Helconidis[c] martyris, quæ primum Gordiano Imperatore ſub Perennio præſide multis tormentis afflicta, deinde ſub Iuſtino eius ſucceſſore iterum cruciata, ſed ab Angelo liberata, demùm diſſectis mammis, feriſque obiecta, atque igne probata, capitis obtruncatione martyrium compleuit. Item paſſio ſanctorum Creſcentis[d], Dioſcoridis, Pauli, & Helladij. Thecue in Palæſtina ſanctorum

ctorum Monachorum[e] martyrum, qui tempore Theodoſij iunioris à Saracenis occiſi ſunt: quorum ſacras reliquias accolæ colligentes, ſumma veneratione illas habuerunt. Lutetiæ Pariſiorum ſancti Germani[f] epiſcopi & confeſſoris, qui quantæ ſanctitatis, quantique meriti fuerit, quibus etiam miraculis claruerit, Fortunatus epiſcopus litterarum monimentis conſignauit. Mediolani ſancti Senatoris[g] epiſcopi, virtutibus & eruditione clariſſimi. Vrgellæ in Hiſpania Tarraconenſi ſancti Iuſti[h] epiſcopi. Florentiæ ſancti Podij[i] epiſcopi & confeſſoris.

MAII 28.

ÆMILII & ſoc.] De his hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Nuper autem Fara de rebus Sardois.

[b] Carauni.] Agit de eodem Vſuardus hac die. Eius autem acta ex antiq. manuſcript. edidit Mombrit. tom. 1. vit. ſanct. Paucis autem Petrus in catalogo lib. 5. cap. 60. Scripſit de eodem epigramma Bonad. in libro 2. monod. 81.

[c] Helconidis.] De ea item agunt Græci in Menologio hac die : ibi & eius martyrij acta compendio habentur deſcripta.

[d] Creſcentis & ſoc.] De his præterea Græci in dicto eorum Menologio hac item die agunt.

[e] Sanctorum monachorum.] Hi illi eſſe videntur, de quibus agit Ioannes Caſſian. in collat. ſexta de nece ſanctorum cap. 1. 2. & ſequentibus.

[f] Germani epiſc.] Beda, Vſuardus, Ado, aliique omnes hac die. Scripſit eius res geſtas Fortunatus epiſcopus Pictauienſis , quas recenſuit Sur. tom. 3. hac die. De eodem Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 4. cap. 51. & libro 5. cap. 8. & de gloria confeſſ. cap. 92. Sæpiùs idem Fortunatus, vt in carmine ad clerum Pariſienſem, vbi oſtendit quàm florẽs eſſet illa eccleſia eius tempore. Idem in vit. ſanct. Martini carmine ſcripta lib. 4. & in vita ſanctæ Radegundis. Epitaphium ad eius ſepulchrum inditum recitat Aimon. lib. 3. de geſt. Franc. cap. 9. & 16. De eo etiam Ado in chron. In actis S. Vrſicini epiſcopi Bituricenſis, quæ exſtant apud Greg. Turonen. de glor. confeſſ. cap. 80. plura de eodem : itemque in actis S. Domnoli epiſcopi Cenomanen. apud Sur. tom. 3. die 16. Maij. Vinc. lib. 21. c. 63. 64. Antonin. part. 2. titul. 22. c. 6. & nouiſſimè Papir. Maſ. Annal. Franc. lib. 1. in Chereberto. Migrauit ex hac vita anno Domini 578. vt tradit Sigebert. in chron. Quod etiam colligitur ex Greg. Turon. lib. 5. cap. 8. Numeratur decimusnonus eius ſedis epiſcopus in tabulis Democharis. Hiſtoria tranſlationis eius exſtat apud Sur. tomo 7. die 25. Iulij. Aimon. ſcripſit duos libros de miraculis ipſius , qui ibidem editi habentur. De eius item miraculis poſt mortem factis agit Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 8. cap. 33.

[g] Senatoris epiſc.] De quo etiam tabulæ eccleſię Mediolanen. Exſtat de eodem egregium epigramma Ennodij Ticinenſis, cuius eſt exordium: Qui vicit trabeas, &c.

[h] Iuſti epiſc.] Hac die natalem eius celebrari, conſtat ex tab. eius eccleſię, & ex Flor. ſanct. Hiſp. Agit de eodem S. Iſidorus de vir. illuſtr. c. 21. & ex eo Honorius , & alij. Interfuit S. Iuſtus Concilio Toletano ſecundo , vt eius acta indicant. Claruit temporibus Iuſtiniani Imperatoris.

[i] Podij epiſc.] Hic ſucceſſit Ioanni, anno Domini milleſimo & tertio , vt conſtat ex actis S. Zenobij, quæ à Ioanne archipresbytero Aretino edita exſtant apud Surium tomo 3.

29 — Quarto kal. Iunij. Luna. — B *

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
19	20	21	22	23	24	25	26	26	27	28	29	30	1

ROMÆ via Aurelia natalis ſancti Reſtituti[a] martyris. Apud Iconium Iſauriæ ciuitatem paſſio ſanctorum Cononis[b], & filij eius annorũ duodecim; qui ſub Aureliano Imperatore craticulæ prunis ſuppoſitis, & oleo ſuperinfuſo, ſuſpenſionis in equuleo, atq; ignis pœnam cõſtanter paſſi, malleo ad extre-

extremum ligneo manibus eorum contritis ſpiritum emiſerunt. Eodem die natalis ſanctorum martyrum Siſinij[c], Martyrij, & Alexandri, qui tempore Honorij Imperatoris in Ananiæ partibus (vt ſcribit beatus Paulinus) perſequentibus gentilibus, martyrij coronam adepti ſunt. Cęſareæ Philippi ſanctarum martyrum Theodoſiæ[d] matris ſancti Procopij martyris, & aliarum duodecim nobilium matronarum, quæ in perſecutione Diocletiani capitis obtruncatione conſummatæ ſunt. In Vmbria paſſio ſanctorum mille[e] quingentorum & vigintiquinque Martyrum. Treuiris beati Maximini[f] epiſcopi & cōfeſſoris, à quo ſanctus Athanaſius epiſcopus perſecutionem Conſtantij fugiens, honorificè ſuſceptus fuit. Veronæ ſancti Maximi[g] epiſcopi. Arcani in Latio ſancti Eleutherij[h] confeſſoris.

MAII 29.

ESTITVTI.] Agit etiam de eo hac die Beda, Vſuardus, Ado, & cæteri denique recentiores.

[b] Cononis & filij.] De his item iidem qui ſuprà. Eorum paſſionis acta paucis refert Petrus in catalogo libro 5 cap. 62.

[c] Siſinij, Martyrij, & Alexandri.] De his Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Horum martyrium ſcripſit S. Vigilius epiſcopus Tridentinus ad S. Simplicianum epiſcopū Mediolanenſem; recitat eum commentariolum Lipom. tomo 2. & Surius tomo 3. Dicti ſunt hi martyres Anaunenſes, eo quòd in valle Anauniæ paſſi ſint. Horum etiam meminit S. Auguſtinus ſcribens ad Marcellinum epiſt. 158. Paulinus in vita S. Ambroſij, S. Gaudentius epiſcopus Brixianus in ſermone habito in dedicatione baſilicæ, dictæ, Concilium ſanctorum. Habet horum acta Mombrit. tom. 1. vit. ſanct. Sur. tom. 3. Pet. in catal. lib. 5. cap. 63. Idem mentionem facit de iiſdem in vita S. Vigilij epiſc. lib. 6. cap. 10. In his autem actis quę Mombritius recitat, paſſi hi habentur hoc menſe & die, Stilicone conſule; numeratur is annus (ſecundùm Faſtos Onufrij) quadringenteſimus, quo Romanæ Eccleſiæ præerat S. Anaſtaſius, Mediolanenſi autem S. Simplicianus, Imperatoris Honorij anno vj. quo etiam conſulatu S. Vigilium ab eiſdem Gentilibus occiſum eſſe, Vſuardus auctor eſt die 26. Iunij. Horum veneranda corpora ante triennium trāſtulit Illuſtriſſ. ac R. D. ſanctæ memoriæ Cardin. Borromæus.

[d] Theodoſiæ.] Agunt hac item die Græci in Menologio de Theodoſia, ſed ea quæ Bizantij paſſa eſt. De hac autem Cæſarienſi acta habentur in vita ſancti Procopij martyris, quam refert Metaphraſtes octauo id. Iulij, exſtat apud Lipom. tom. 6. & Surium tomo quarto. Agitur ibidem de martyrio aliarum nobilium matronarum, quarum hîc item mentio habetur.

[e] Mille quingentorum, &c.] De his agitur in actis martyrij S. Venantij: paſſique habentur in perſecutione Decij Imp. ſub Antiocho præfecto.

[f] Maximini epiſcopi.] De eo hac item die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Huius res geſtas à Lupo quodam conſcriptas recitat Sur. tom. 3. hac die. Interfuit hic Concilio Agrippinenſi, celebrato poſt conſulatum Amantij & Albini anno Domini, ſecundùm Faſtos Onufrij, trecenteſimo quadrageſimo ſexto. De eodem Hieron. in chron. aitque ab eo ſuſceptum hoſpitio S. Athanaſium, cùm Treueris exularet; qui ibidem manſit integro biennio & menſibus quatuor, vt ſcribit Theodoretus hiſtor. lib. 2. cap. 1. Præſens fuit idem Maximinus Concilio Sardiceno: S. Athanaſius cùm recenſet epiſcopos Galliarum qui illuc conuenerunt, primo loco ponit Maximinum, in apologia 2. col. 423. licet alicubi, deprauato codice, Maximianus pro Maximino legatur. Mortuus eſt eiuſdem Conſtantij Imp. temporibus, vt cōſtat ex eodem Athanaſio in apolog. ad Conſtant. col. 316. d. Paſſus & ipſe grauia ab eodem Imp. Ariano, eo quòd faueret Catholicis, & impugnaret hæreticos, vt diffusè ſcribit Nicephorus hiſt. lib. 9. cap. 12. De eo præterea recentiorum plures, quos mittimus numerare. In tabulis epiſcoporum Treuerenſium adſcribitur Maximinus viceſimusſextus epiſcopus apud Democh. De miraculis ad ſepulchrum eius fieri ſolitis agit Gregorius Turonenſis de gloria confeſſorum, c. 93.

[g] Maximi epiſcopi.] De eo item tabulæ eccleſiæ Veronenſis, & ſæpiùs citatus commentarius de epiſc. Veron. pag. 9. & 40.

[h] Eleutherij.] De quo vetera monumenta eccleſiæ Aquinatis.

Tertio

30 **Tertio kal. Iunij. Luna.** C xxix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
t	u	A	B	C	D	E	F	F	G	H	M	N	P			
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2			

OMÆ via Aurelia natalis ſancti Felicis[a] Papæ & martyris, qui ſub Aureliano principe martyrio coronatus eſt. Turribus in Sardinia ſanctorum martyrum Gabini[b] & Criſpuli. Antiochiæ ſanctorum Syci[c] & Palatini, qui pro Chriſti nomine multa tormenta paſſi ſunt. Rauennæ ſancti Exuperantij[d] epiſcopi & confeſſoris. Papiæ ſancti Anaſtaſij[e] epiſcopi. Cæſareæ in Cappadocia ſanctorum Baſilij[f], & Emmeliç coniugis eius, parētum ſancti Baſilij magni: qui tempore Maximini extorres facti, Ponticas ſolitudines incoluēre, & poſt perſecutionem, filiis ſuarum virtutum relictis heredibus, in pace quieuerunt.

MAII 30.

ELICIS Papæ.] De eo item hac die agunt Beda, Vſuardus, Ado, & alij. De eius ſucceſſione ſcribit Euſeb. in chronic. & hiſt. libro 7. cap. 24. Optat. lib. 2. contra Parmen. Auguſt. epiſt. 165. Huius eſt epiſtola quæ citatur à S. Cyrillo contra Neſtorium, & in apologia, atque in actis Concilij Epheſini, necnon à Vincent. Lirinen. lib. aduerſus hæreſes: nam Maximianus epiſcopus Alexandrinus, ad quem ſcripſit, eius tempore ſedit; ſuffectus nimirum ſancto Dionyſio. Quòd autem hic paſſus ſit ſub Aureliano, & non ſub Claudio, vt alij tradunt; pluribus diximus in Annal. eccl. vbi & de ipſo locupletiùs.

[b] Gabini & Criſpuli.] De quibus Beda, Vſuar. Ado, & alij recentiores, Fara etiam lib. de rebus Sardois. Exſtant prædictorum acta, quæ in eccleſia ipſorū leguntur. Porrò putatur hæc eſſe dies trāſlationis: nā dies natal. agitur 25. Octob. mira celebritate, vnde & Sardi menſem Octobris Gabinum appellant. Eſt etiam celebris apud eos dies dedicationis eius eccleſiæ, quæ eſt cathedralis, factę quarta Maij anno Domini quingenteſimo decimoſeptimo, vt eiuſdem eccleſiæ vetera monumenta teſtantur. S. Gregorius in regiſtr. lib. 7. epiſt. 7. meminit de monaſterio nomine ſanctorum Gabini & Luxorij in Sardinia.

[c] Syci & Palatini.] Beda & Vſuardus, & alij de iiſdem agunt hac die.

[d] Exuperantij epiſc.] De eo tabulæ eccleſiæ Rauen. & Hieronymus Rub. hiſt. Rauen. libro 2. Claruiſſe eum ferunt temporibus Honorij Imperatoris. Eſt & alius eiuſdem nominis Exuperantius epiſcopus Dertonenſis, qui interfuit vnà cum ſancto Ambroſio Concilio Aquileienſi. Fuit eiuſdem nominis Exuperantius, aliàs Superantius, epiſcopus in Lucania, ſanctitate inſignis, cuius meminit Vranius in tranſitu ſancti Paulini epiſcopi Nolani apud Surium tomo 3.

[e] Anaſtaſij epiſcopi.] De ipſo etiam tabulæ eccleſiæ Papienſis. Hic ex Ariano factus Catholicus, egregia claruit ſanctitate, vixitque temporibus Rotharis regis Lōgobardorum. Scribit de eo Paulus diaconus hiſt. Longobard. lib. 4. cap. 15.

[f] Baſilij & Emmeliæ.] Agit de his ſanctus Gregorius Nazianzenus in luculenta illa encomiaſtica oratione habita in funere ſancti Baſilij, circa principium: idemque de Emmelia meminit in epiſtola 8. ad Baſilium, edit. Billianæ. Gregorius Nyſſenus etiam in epiſtola ad Olympium monachum de actis S. Macrinæ.

Pridie

xxviij. D Pridie kalend. Iunij. Luna. 31

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
21	22	23	24	25	26	27	28	28	29	30	1	2	3			

ROMÆ ſanctæ Petronillæ[a] virginis, filiæ beati Petri Apoſtoli, quæ Flacci[b] nobilis viri coniugium ſpernens, acceptis triduanis ad deliberandum induciis, interim ieiuniis & orationibus vacans, tertia die mox vt Chriſti ſacramentum accepit, emiſit ſpiritum. Aquileiæ ſanctorum martyrum Cantij[c], Cantiani, & Cantianillæ fratrum, qui cùm eſſent ex illuſtri Aniciorum[d] progenie, ſub Diocletiano & Maximiano Imperatoribus ob Chriſtianæ fidei conſtantiam vnà cum pædagogo ſuo Proto capite plexi ſunt. Turribus in Sardinia ſancti Creſcentiani[e] martyris. Apud Comanos in Ponto ſancti Hermię[f] militis, qui ſub Antonino Imperatore ab innumeris & ſæuiſſimis tormentis ope diuina liberatus, carnificem ad Chriſtum conuertit, & eiuſdem martyrij coronæ participem fecit, quam tamen ipſe primus gladio obtruncatus accepit. Veronæ ſancti Lupicini[g] epiſcopi. Romæ ſancti Paſchaſij[h] diaconi & confeſſoris, cuius meminit beatus Gregorius Papa.

MAII. 31.

[a] PETRONILLÆ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & Wandel. his verſibus:

Tũ pridie Petronilla Petri de germine ſancto
Fulgida virgo micat Chriſti trabeata decore.

De eius obitu agitur in actis ſanctorum Nerei & Achillei. De eius corporis inuentione vide in libro de Rom. Pont. in Paulo primo. Cuius autem fidei ſit eius hiſtoria, conſule ſanctum Auguſtinum lib. contra Adimantum, cap. 17. Nonnullas de ea dubitationes diſſeruimus in Annal. Eccleſ. Erat olim Romæ nomine ſanctę Petronillæ cœmeterium nobile, in quo Gregorius tertius Papa anniuerſariam ſtatuit ſtationem, vt conſtat ex eodem lib. de Rom. Pont. in Gregorio tertio. Non prætermittendũ hîc (quando ſeſe offert occaſio) etiam de ſancti Petri vxore mentionem habere: quam martyrio occubuiſſe, Clemens Alexandrinus vetuſtiſſimus theologorum lib. 7. ſtromat. ſcribit his verbis: Aiũt certè beatum Petrum, cùm vidiſſet vxorem ſuam duci ad mortem, lætatum quidem eſſe propter vocationem, & quòd domum reuerteretur. Valde autem exhortando & conſolando, proprio nomine eam compellantem, dixiſſe: Heus tu, memento Domini. Hæc Clemens.

[b] Flacci nobilis viri.] In prædictis actis SS. Nerei & Achillei legitur: Flacci Comitis, quam lectionem non improbamus. Porrò vt huius vocis clarior notitia habeatur, ſciendum in primis, pro diuerſitate temporum, diuerſi generis Comites fuiſſe. Ante Conſtantini Imp. tempora hi dicti erãt Comites, qui Procõſules, Præſideſque Prouinciarum comitantes, erant in negotiis publicis obeundis illorum adminiſtri & adiutores, iidemque aſſeſſores eorundem cùm eſſent, ius dicebant, vt declarant complures leges, l. 16. de off. præſid. l. 4. ff. de offic. aſſeſſ. l. 41. §. 1. de excuſ. tut. l. 6. §. ſi quos comit. ff. de pœn. l. 5. ff. ad leg. Iul. repet. & l. 1. §. ſed. ff. de extra. cognition. De iiſdem Sueton. in Iulio, & in Tiberio, & Plin. libro 9. c. 30. Ex his vnus erat Flaccus, de quo agimus, cæterique omnes qui in antiquis actis martyrum Comites dicti reperiũtur. A temporibus autem Conſtantini Imp. & non Hadriani (vt putauit Gelenius) ea vox alio ſenſu accipi cõſueuit. Idem etenim Imperator, Chriſtiana quadam humanitate, quoſdam è magiſtratibus ſibi ſubditis Comites dici voluit, quaſi conſocios in adminiſtratione Imperij: erantq; hi triplicis ordinis, nempe primi, ſecundi, & tertij, vt ſcribit Euſebius

ſebius in vita Conſtantini libro 4. cap. 1. Mutationem magiſtratuum à Conſtantino factam eſſe, Zoſimus etiam aſſeuerat lib. 2. Plura de his Alciat. lib. de magiſtrat. In not. prouinc. habentur Comitiuarum diuerſarum deſcripta inſignia: ſunt de iiſdem Comitibus complures tit. in Cod. li. xij. itemque formulas eorũdem magiſtratuum habes apud Caſſiodorum variar. libro 6. & 7.

[c] Cantij, Cantiani, & Cantianillæ.] De his item hac die Beda, ac cæteri omnes. Exſtat de his ſermo S. Maximi epiſcopi Taurinenſis, qui & adſcribitur S. Ambroſio. Feruntur eorundem acta eiuſdem S. Ambroſij nomine. Eſt illorũ exordium: Seruus Chriſti Ambroſius, &c. Deſcripſit ea Mõbritius tomo primo: ſummatim autem Petrus in catalogo libro 5. cap. 70. Fuerunt condita eorum veneranda corpora Aquileiæ. De quibus & Venantius Fortunatus his verſibus:

Aut Aquileienſem ſi fortè acceſſeris vrbem:
Cantianos Domini nimium venereris amicos, &c.

[d] Ex illuſtri Aniciorum proſapia.] De ea familia meminit Prudentius libro 1. aduerſus Symmachum, aitque primum omniũ ſenatorum Anicium nomen dediſſe Chriſtianæ militiæ, quod his verſibus explicat:

Fertur enim ante alios generoſus Anicius Vrbis
Illuſtraſſe caput, ſic ſe Roma inclita iactat, &c.

Habes apud Liuium libro 45. Lucium Anicium de Illyriis ac rege Gentio triumphaſſe. De Aniciorum nomine & ſignificatione, ac perilluſtri ſtemmate ſcribit S. Gaudentius Brixianus in ſermone de Machabæis, & S. Hieron. epiſt. 8. ad Demetriadem his verbis: Illuſtris, inquit, Aniciorũ ſanguinis genus, in quo aut nullus aut rarus non meruit conſulatum, &c. De eadem Caſſiodorus vari. lib. 10. ep. 11. & 12. Erant iam in prouerbio opes, ædificiorum moles, & ſplendor ædium familiæ Anicianæ. Hinc Secundinus ad Auguſtinum: Ego namque fateor, non tali diligentia, nec tanta induſtria Anicianæ domus micare marmora, quanta tua ſcripta prælucent eloquentia. Hæc ipſe apud Auguſt. tom. 6. At hæc pro huius loci ratione ſatis. Fuit autem ea familia illuſtrata non tantùm Conſulibus & Imperatoribus, ſed & nobilitata Martyribus, & Cõfeſſoribus: nam præter Martyres de quibus hîc agitur, ex ea etiam proſapia clariſſimæ illæ ſanctitate mulieres, Probæ, Iulianæ, & Demetriades prodiêre; ille item pietate atque doctrina celeberrimus Conſul ordinarius & confeſſor illuſtris Anicius Manlius Seuerinus Boëtius, & alij: de quibus pluribus in Annal. Eccleſiaſt.

[e] Creſcentiani.] Beda, Vſuardus, Ado de eodẽ agunt hac die: adſtipulantur vetera manuſc. & recentiores omnes, itemque Fara de rebus Sard.

[f] Hermiæ.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, vbi & ſummatim eius acta referunt, conſentientia his quæ hîc leguntur de Hermia.

[g] Lupicini epiſc.] De eo tabulæ eccleſiæ Veronen. & Aug. Valer. eius epiſc. & Card. in cõment. de antiq. mon. eccleſiæ Veron. pag. 9. & 39.

[h] Paſchaſij diac.] Scribit de eo S. Gregorius Papa libro 4. dialog. cap. 40. & 41. Vixit iiſdẽ temporibus alius Paſchaſius presbyter Romanus, tituli ſancti Euſebij; qui ſtetiſſe reperitur pro Symmacho aduerſus Laurentium ſchiſmaticum, vt docent acta ſecundæ Synodi tunc Romæ celebratæ. Quòd autem pertinet ad Paſchaſium de quo agimus, de ſchiſmate ſic excuſat eum S. Gregorius, cùm ait: Quia enim non malitiæ, ſed ignorantię errore peccauerat, purgari poſt mortem à peccato potuit. Hęc Gregorius excuſans eum. Vnde quod idem ſanctus Gregorius paulo ſuperiùs ait, ipſum in ſua ſententia vſque ad diem ſui exitus perſtitiſſe; ea verba vel ſunt excluſiuè intelligenda, quaſi ſic perſtiterit in ſententia, vt tandem die obitus pœnituerit: vel dicere neceſſe eſt, Paſchaſium diaconum, vertente adhuc illa de electione Symmachi controuerſia, ex hac vita migraſſe. Cæterùm peracta Synodo illa, Palmari dicta (cuius nominis rationẽ reddidimus in Annalium tomo 6.) qua totius Catholicæ eccleſiæ calculo adiudicata eſt cauſa Symmacho: nulla certè eum excuſare potuiſſet facti vel iuris ignorãtia, quin anima eius ſupplicium ſubiiſſet ęternum. Prædictorum itaque alterum præceſſiſſe neceſſe eſt; cùm eius ſanctitati egregij virtute miraculi adſtipulari viſus ſit Deus: nam (vt inquit S. Gregor.) eius dalmaticam feretro ſuperpoſitam dęmoniacus tetigit, ſtatimque ſanatus eſt. Quod autem ad dalmaticam pertinet, vt & hanc vocem explicemus. Fuit dalmatica vetus genus indumenti; ſic dictum (inquit Iſidorus libro 19. orig.) quòd primùm in Dalmatia texta eſt, habens clauos ex purpura. Vſi ſunt aliquando ea reges, vnde de Commodo ſcribit Lampridius, quòd dalmaticatus proceſſit in publicum; quam veſtem Dio in Commodo nominat tunicam manicatam, ſericam, albam; vt ex his ſatis poſſit intelligi, qualis nam dalmatica veſtis fuerit. Meminit & Iulius Capitolinus de dalmaticis chirodatis, hoc eſt, manicatis, quibus Pertinax Imp. vtebatur. Trebellius Pollio in Claudio nominat ſingilones Dalmatenſes. Tunicam ſenatoriam, dalmaticam appellat Ioannes diaconus, dum agit de Gordiano patre S. Gregor. lib. 4. c. 83. Habes in actis paſſionis S. Cypriani epiſc. Carthag. eundem indutum eſſe dalmatica. Sunt hæc verba ibi deſcripta: Cùm ſe dalmatica exſpoliaſſet, & diaconibus tradidiſſet, in linea ſtetit, &c. Exſtant ea in prolegomen. in S. Cyprian. edit. Pamel. Eademque ibidem leguntur in aliis eiuſdem actis ex Paulo diac. licet alia loco dalmaticæ habeant tunicam. Silueſtri Papæ fuit inſtitutio, vt diaconi Romanæ eccleſiæ vterentur dalmaticis in eccleſia, ſed tãtùm diebus ſolennibus in ſignum lætitiæ. diſt. 76. c. de ieiunio: exteris autem non niſi ex priuilegio â Romano Pontifice conceſſo vti dalmaticis fas erat, vt Greg. in regiſt. lib. 7. epiſt. 111. ad Aregium epiſc. & diſtinct. 23. c. Communis filius. Symmachus Papa S. Cæſario epiſcopo Arelatenſi Romã aduenienti, quò tantum virum digno proſequeretur honore, inter alia tribuit, vt diaconi eccleſiæ Arelatenſis, ſicut & Romani diaconi, dalmaticis vterentur, vt auctor eſt Cypr. in actis S. Cæſarij, quæ habes apud Sur. tom. 4. Qualis fuerit olim forma dalmaticarum, quibus vtebantur diaconi, egregiè expreſſum habes ab Ammiano Marcellino lib. 14. his verbis: Pectoralem tuniculã ſine manicis textam Maras quidam nomine (vt appellant Chriſtiani) diaconus, per latera ſcripta Græco ſermone, &c.

persimilē enim fuisse chlamydi Imperiali, demonstrat. Retinet & nunc idem nomen, vt quam ille tuniculam dicit, Italicè appelletur tonicella; licet ipsa non eandem prorsus formam retineat: nam vsque ad cubitum manicata hodie fit. Palmatam consularem vestem litteris inscribi solitam, & ab Impp. Consuli tribui, testatur Ausonius in gratiarum actione pro suo Consulatu; cùm hæc habet ex verbis Gratiani Augusti: Palmatam tibi misi, in qua Diuus Constantinus parens noster intextus est. me beatum, cuius insignibus talis cura præstetur. hæc planè hæc est picta, vt dicitur, vestis, non magis auro tuo quàm tuis verbis, &c. Eiusmodi planè fuisse dalmaticam Diaconorum, quam Ammianus tuniculam appellat, qua & Imperator indui posset, apertè ipse significat. Ex his perpende quanto augustiùs atq; magnificentiùs legali veteri cultu Noui testamenti ministerium apparetur: cùm olim Leuitis nec linea vti stola concessum esset, quam tandem illi contra leges sacras ab Agrippa rege precario obtinuerunt, vt auctor est Iosephus Antiquitat. lib. 20. cap. 8. edit. Gelen. Quòd autem hodie non tantùm diaconi, sed & subdiaconi in sacris dalmaticati ministrent, id quidem non ex veteri instituto: nam S. Gregorius Papa antiquum esse vsum Romanæ Ecclesiæ dicit, vt subdiaconi tunicis induti lineis procederent, lib. 7. registr. epist. 63. ad Ioannem episcopum Syracus. Sed vt tandem eò vnde deflexímus, reuertamur, ad ipsum scilicet vsum dalmaticarum, quibus corpora defunctorum tegebantur: sciendum, non tantùm diaconorum feretrum tegi dalmatica, moris fuisse, sed summorum Rom. Pontificum, vt auctor est idem Greg. in registr. li. 12. ex Synodo Rom. cap. 4. Quod certa ex causa fieri vlteriùs vetuit; ne honor qui olim sanctis martyribus tantùm impendi consueuisset, cuiusque vitæ meriti hominibus impartiretur: Eutychianus enim Papa statuisse reperitur, ne quis martyrem sine dalmatica, vel purpurato collobio sepeliret. lib. de Rom. Pontif. in Eutychiano.

IVNIVS.

xxvij. E Kalendis Iunij. Luna.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
t u A B C D E f F G H M N P
22 23 24 25 26 27 28 29 29 30 1 2 3 4

ROMÆ sancti Iuuentij[a] martyris. Cæsareæ in Palæstina beati Pamphili[b] presbyteri & martyris, viri admirandæ sanctitatis & doctrinæ, atque in pauperes munifici, qui ob Christi fidem in persecutione Maximini, primò sub Vrbano præside cruciatus, & in carcerem trusus, deinde sub Firmiliano iterum reuocatus ad pœnas, vnà cum aliis martyrium consummauit. Passi sunt etiam tunc Valens diaconus, & Paulus, aliique nouem, quorum memoria aliis diebus celebratur. Augustoduni sanctorum Reueriani[c] episcopi, & Pauli presbyteri, cum aliis decem, qui sub Aureliano principe martyrio coronati sunt. In Cappadocia sancti Thespesij[d] martyris, qui sub Alexandro Imperatore & Simplicio præfecto, post alia tormenta decollatus est. In Ægypto sanctorum martyrum Ischyrionis[e] ductoris militum, & aliorum quinque militum, qui sub Diocletiano Imperatore pro fide Christi diuerso mortis genere perempti sunt. Item sancti Firmi[f] martyris, qui in persecutione Maximiani acerbissimis plagis

affectus,

affectus, lapidibus percussus, ac demum capite cæsus est. Perusię sanctorum martyrum Felini[g] & Gratiniani militum, qui sub Decio variis tormentis cruciati, martyrij palmam gloriosa morte perceperūt. Bononiæ sancti Proculi[h] episcopi & martyris, qui sub Maximiano Imperatore passus est. Amerię sancti Secundi[i] martyris, qui sub Diocletiano in Tiberim proiectus, martyrium consummauit. Apud Tiphernum in Vmbria sancti Crescentiani[k] militis Romani, sub eodem Imperatore martyrio coronati. In Vmbria sancti Fortunati[l] presbyteri, virtutibus & miraculis clari. In monasterio Lerinensi sancti Caprasij[m] abbatis. Treuiris sancti Symeonis[n] monachi, qui à Benedicto Papa nono in Sanctorum numerum relatus est.

IVNII I.

[a] IVVENTII.] De eo vet. mānusc. ex quibus Molanus hac die.

[b] Pamphili & soc.] De Pamphilo hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum, Græci autem in Menologio ad Nonas Nouemb. Horum acta conscripsit Eusebius hist. libro 8. cap. 17. & Metaphrastes; quæ recitat Surius tomo 3. Porrò eius vitam tribus fermè voluminibus ab eodem explicatam, auctor est S. Hieronym. ad Marcellam, epist. 191. De Pamphilo item agit S. Hieronymus libro de script. eccles. epist. 65. ad Pammachium cōtra Rufinum, & epist. 83. ad Magnum oratorem, eum summis laudibus celebrat. De eius insigni bibliotheca idem Hieron. sæpè meminit. Ab eo Eusebius cognomentum accepit.

[c] Reueriani episcopi & soc.] Vsuardus item hac die, Petrus lib. 5. c. 73. & alij recentiores.

[d] Thespesij.] Agunt de eodem hac die Græci in Menol. vbi & eius martyriū plurib. describitur.

[e] Ischyrionis & soc.] De iisdem apud Græcos; alius hic ab illo cuius meminit Dionysius Alexan. apud Eusebium hist. lib. 6. cap. 34.

[f] Firmi.] Itidem Græci in Menologio de eodem hac die agunt.

[g] Felini & Grat. De his vet. monumenta ecclesiæ Perusinæ, quæ manuscripta accepimus.

[h] Proculi.] De quo & tab. eccles. Bononien. Percrebuit hucusque de S. Proculo martyre ea opinio, quòd passus sit temporibus Theodorici Arianorum regis, ea de causa quòd zelo fidei in Arianum præfectum Catholicis infestissimum insiliens, occidisset, vt habent quædam acta, quæ tom. 7. Surius recitat: sed hæc omnia redduntur irrita ex his quæ scribit S. Paulinus Nolanus episcopus, qui longè præcessit tempora Theodorici regis, agensque in Natali nono sancti Felicis de nonnullis Italiæ martyribus, ac de his etiam qui Bononiæ in persecutione Diocletiani & Maximini passi sunt, hos scribit versus:

His socij pietate, fide, virtute, corona,
Vitalem, Agricolam, Proculumq; Bononia condit:
Quos iurata fides pietatis in arma vocauit.

Huius tanti viri auctoritate Illustriss. ac Reuerendiss. Gabriel Paleottus Cardinalis amplissi. Archiepiscopus Bononien. emendauit tabulas pristinas eius ecclesiæ. De Natali die S. Proculi martyris solenniter celebrari solito, scribit S. Greg. lib. 1. dialog. c. 9. in Bonifacio, circa medium. De illo etenim & non alio, vt de martyre celeberrimo, cunctis notissimo, ibi agi persuademur.

[i] Secundi.] De quo tabulæ ecclesiæ Amerinæ, & vet. monumenta eius ecclesiæ, quibus eius acta descripta habentur.

[k] Crescentiani.] Eius ecclesiæ antiquæ memoriæ de eius martyrio fidem faciunt.

[l] Fortunati.] Eius res gestas ex manuscriptis Spoletinæ ecclesiæ acceptas legimus: est earum exordium: Fuit quidam vir venerabilis, &c.

[m] Caprasij.] De quo etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Eius acta ex vet. manuscript. recitat Surius tomo 7. Meminit eiusdem Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faustum; vbi dum relegit insulæ Lerinensis sanctos, hæc de Caprasio:

—Quantos illa insula plana
Miserit ad cælum montes: quæ sancta Caprasij
Vita senis, &c.

De eo item in vita S. Honorati lib. 1. Vixit temporibus Theodosij Imp. & Honorij eius filij.

[n] Symeonis.] Apud Bedam & alios de eo hac die. Eius acta ab Eueruino cōscripta recitat Surius tomo 3. De eius canonizatione agitur in chronic. Hirsaugien. Scribit de eodem Sigebertus in chron. anno Domini 1015. & Trithem. de vir. illust. Ord. S. Benedicti libro 3. cap. 238.

25.xxvj. F

Quarto nonas Iunij. Luna.

a

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	1	30	1	2	3	4	5

ROMÆ natalis ſanctorum martyrum Marcellini[a] preſbyteri, & Petri exorciſtæ, qui multos in carcere ad fidem erudientes, ſub Diocletiano poſt dira vincula & plurima tormenta à Sereno iudice decollati ſunt in loco qui dicebatur Silua nigra, quæ poſteà in honorem Sanctorum commutato nomine Silua candida appellata eſt. Horum corpora in crypta iuxta ſanctum Tiburtium ſepulta ſunt, eorumq; ſepulchrum ſanctus Damaſus Papa verſibus poſtea exornauit. In Campania ſancti Eraſmi[b] epiſcopi & martyris, qui ſub Diocletiano Auguſto primùm plumbatis cæſus, deinde fuſtibus grauiter mactatus, pòſt reſina, ſulphure, plumbo, pice, cæra, oleoque perfuſus, illæſus apparuit: deinde Formiis ſub Maximiano diuerſis atque immaniſſimis ſuppliciis iterum cruciatus, ſed ad confirmandum cęteros à Deo ſeruatus: tandem vocante Domino, martyrio clarus, ſancto fine quieuit: cuius corpus Caietam poſtea tranſlatum eſt. Lugduni ſanctorum martyrum Photini[c] epiſcopi, Sancti diaconi, Vetij, Epagathi, Maturi, Pontici, Biblidis, Attali, Alexandri, & Blandinæ, cum aliis multis, quorum fortia & iterata certamina tempore M. Aurelij Antonini, & Lucij Veri, eccleſiæ Lugdunenſis epiſtola ad eccleſias Aſiæ & Phrygiæ ſcripta recenſet. In his ſancta Blandina ſexu infirmior, corpore imbecillior, conditione deiectior, diuturniora & acerbiora certamina ſubiens, & fortis adhuc permanẽs, gladio iugulata, ceteros ſecuta eſt, quos hortabatur ad palmam. Romæ ſancti Eugenij Papæ[d] & confeſſoris.

IVNII 2.

MARCELLINI & Petri.] De his hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Exſtant eorum acta, quæ retulit Surius tom. 3. & Petr. in catal. lib. 5. c. 74. qui hos paſſos hac die tradit. Olim autem, menſe Decembris horum ſolennitas agebatur, vt conſtat ex inſcriptione homiliæ ſextæ S. Greg. in Euang. habita ad populum in baſilica ſanctorum Marcellini & Petri, Dominica tertia Aduentus, die natali ipſorum, niſi ſit mendum in codice. Horum illuſtri martyrio nobilitatus eſt locus, vbi ſunt paſſi. Siquidem ſylua olim Nigra dicta, Candida eſt appellata, accepitq́ue epiſcopalis cathedræ ornamẽtum, vt conſtat ex veterum Romanorum Conciliorum monumentis; ſed poſtmodum à Calliſto ſecundo vnita eſt eccleſiæ Portuenſi. Epitaphium S. Damaſi, cuius hîc habetur mentio, intextum habetur in prædictis horum martyrum actis. In honorem præterea eorundem, Conſtantinus Imper. erexit baſilicam via Lauicana, quam & muneribus exornauit, ac redditibus locupletauit, ibiq́ue S. Helenæ martyris corpus ſepeliendum curauit. Exſtat de

de munificentia Conſtantini libellus in libro de Rom. Pontificibus, in Siluestro, vbi de his agitur. Eſt Romæ antiquus titulus nomine ipſorum martyrum, cuius mentio habetur in regiſtr. S. Gregor. lib. 4. c. 88. in Synodo tunc Romæ habita. De horum tranſlatione in Gallias, agit Sigebert. in chron. anno 826. Aim. de geſt. Franc. lib 4. c. 115. factam refert ſub Gregorio quarto Rom. Pont. Cuius rei geſtæ hiſtoriam Einardus libris quatuor illuſtrauit. Exſtant prædicta acta apud Surium tomo 7. Putatur eiuſdem quoque auctoris eſſe vita eorundem martyrum verſibus ſcripta, quæ ibidem recitatur. De his & Marian. Scot. in chron. anno Dñi 828. Nouiſſimè autem Molanus in Indic. ſanct. Belg.

[b] Eraſmi epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, ac recentiores; Ado autem ſequẽti die. Huius acta reperimus in nonnullis vet. manuſcript. habemusq́ue eadem charactere Longobardo conſcripta; eadem ferè Mombr. tom. 1. vit. ſanct. Quæ cuncta etſi auctore careant; nihilominus Petrus diac. Caſ. in lib. de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 46. teſtatur, Gelaſium ſecundum Rom. Pont. cùm adhuc eſſet Caſinenſis cœnobij monachus, ſcripſiſſe vitam S. Eraſmi epiſcopi & martyris, aliorumq́ue ſanctorũ. De memoria eius apud montem Soract. Greg. regiſt. lib. 1. epiſt. 23. Fuit S. Benedictus eiuſdem martyris ſtudioſiſſimus: nam in eius honorem duas nobiles erigendas curauit eccleſias, Verulis alteram, alteram verò Romæ, vt habent acta S. Placidi à Gordiano ſcripta. Erat olim corpus S. Eraſmi Formiis, vt ſcribit S. Gregorius in regiſt. lib. 1. epiſt. 8. eratq́ue Formiana eccleſia ſedes epiſcopalis, cui idem S. Gregorius vniuit eccleſiam Minturnenſem; ſed vtraque in propinquũ locum, Caietam, vnà cum corpore eiuſdem ſancti martyris, quod ibi decentiſſimè aſſeruatur & colitur, tranſlata eſt. Adnumeratam legimus Caietanam eccleſiam inter illas ſedes quæ ſub nullo Metropolitano poſitę, immediatè ſubiectæ ſunt Romano Pontifici, quarum epiſcopi, ſuffraganei dicebantur Papæ vrbis Romæ. Hæc ex libro cenſuum, qui aſſeruatur in Vaticana bibliotheca.

[c] Photini epiſc. & ſoc.] De iiſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Horum omnium acta ſcripta habentur ab eccleſia Lugdunenſi tunc temporis, quando iidem paſſi ſunt, in epiſtola quæ exſtat apud Euſebium hiſt. libro 5. cap. 2. & 3. Horum martyrum, quorum cineres in fluenta Rhodani merſi ſunt, meminit ſanctus Auguſtinus libro de cur. agend. pro mort. Item Eucherius Lugdun. in ſermone de ſancta Blandina, qui falſo titulo Euſebij Emeſeni inſcribi hactenus conſueuit. Recenſet Gregorius Turonen. de gloria mart. cap. 49. item hîc Ado nomina quadraginta octo martyrum, qui tunc Lugduni paſſi ſunt. Agunt de his præterea quàm plurimi recentiorum, quos mittimus hîc referre; cùm omnes non aliunde quàm ex prædicta epiſtola acceperint.

[d] Eugenij Papæ.] Vet. manuſcript. hac die; quidam verò die ſequenti; ſed reuera hic eſt dies natalis eius, vt conſtat ex libro de Romanis Pontificibus. Hic ſuffectus eſt S. Martino Papę & martyri, eiusq́ue non tantùm ſedis, ſed & ſanctitatis ſucceſſor exſtitit.

3

Tertio nonas Iunij. Luna.

G 25. xxiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	ñ	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	1	2	1	2	3	4	5	6

ARETII in Tuſcia ſanctorum martyrum Pergentini[a] & Laurentini fratrum, qui in perſecutione Decij, ſub Tiburtio præſide, cùm eſſent pueri, poſt dira ſupplicia tolerata, & magna miracula oſtenſa, gladio cæſi ſunt. Conſtantinopoli ſanctorum martyrũ Lucilliani[b], & quatuor puerorum Claudij, Hypatij, Pauli, & Dionyſij: cum quibus Lucillianus ex ſacerdote idolorum Chriſtianus factus, poſt varia tormenta in fornacem iniectus eſt; ſed flamma imbre exſtincta, omnes illæſi euaſerunt: denique ipſe cruci affixus, pueri autem gladio obtruncati, ſub Siluano præſide cõſummati ſunt. Ibidem ſanctæ Paulæ[c] virginis & martyris, quæ cùm prædictorum martyrum ſanguinem colligeret, comprehenſa, virgis cæſa, & in ignẽ coniecta, ſed liberata, demum & ipſa

eodem loco vbi ſanctus Lucillianus crucifixus fuerat, decollata eſt. Cordubæ in Hiſpania beati Iſaac[d] monachi, qui pro fide Chriſti gladio necatus eſt. Carthagine ſancti Cæcilij[e] preſbyteri, qui ſanctum Cyprianum ad Chriſti fidē perduxit. In territorio Aurelianēſi ſancti Liphardi[f] preſbyteri & confeſſoris. Lucæ in Tuſcia S. Dauini[g] confeſſoris. Pariſiis ſanctę Crotildis[h] reginæ, cuius precibus vir eius Clodoueus rex fidem Chriſti ſuſcepit. Anagniæ ſanctæ Oliuæ[i] virginis.

IVNII 3.

PERGENTINI & Laurentini.] Agit de his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac recentiores. Horum paſſionis acta recitat Sur. tom. 3. Petrus in catal. lib. 5. cap. 80. Accepimus eadē ab eccleſia Aretina.

[b] Lucilliani & ſoc.] De his item Græci hac die in Menol. vbi eorum res geſtas fuſiùs referunt.

[c] Paulæ.] Græci itidem hac die in Menolog. ibiq́ue eius præclarum certamen deſcribitur.

[d] Iſaac mon.] De eodem etiam Vſuar. De eius nece ſcribit S. Eulog. lib. 2. memor. ſanct. c. 2. narratq́ue hac die paſſum, feria ſexta, æra octingenteſima octogeſimanona, à Chriſto Domino an. 851.

[e] Cæcilij presbyteri.] De quo item manuſcr. Agit de eo Pontius diac. in vit. S. Cypriani, & ſanctus Hier. de ſcrip. eccleſ. in Cypriano. Quantum licet opinari, hunc exiſtimo fuiſſe Cæcilium ſiue Cæcilianum (vtroque enim modo legimus) clarum oratorem, magiſtrum olim Diadumeni Cæſaris pueri laudatiſſimi, de quo Ælius Lampridius in Diadumeno: fuit etenim Afer, rhetor, & optimis moribus imbutus. Ab eo ſanctus Cyprianus Cæcilij cognomentum accepit, vt teſtatur S. Hieronym. de Script. eccleſ.

[f] Liphardi.] De quo hac die Vſuardus; Beda autem ſequenti. Huius vitam ex manuſcript. acceptam retulit Sur. in tom. 3. Petrus in catalog. lib. 5. cap. 58. Trithem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 164. Floruit temporibus Clodouei regis.

[g] Dauini.] Huius acta manuſcripta ab eccleſia Lucenſi accepta vidimus.

[h] Crotildis.] Scribit de ea plura Gregor. Turon. de geſt. Francor. lib. 2. cap. 2. 3. & 4. Aimon. libro 1. cap. 14. & Sigebertus in chron. anno Domini 499. & 554. Molan. in addit. ad Vſuard. edit. primæ. Fuit eiuſdem nominis & religione non impar eius filia, quæ iuncta coniugio Amalarico regi Ariano, grauia multa ob fidem Catholicam paſſa eſt, vt idem ſcribit Gregorius Turonen. de geſt. Franc. libro 3. cap. 10. De obitu ſanctæ Crotildis, de qua agimus, deq́ue eius funere, meminit Gregorius Turonenſis hiſt. lib. 4. cap. 1. deceſſiſſeq́ue ait eo tempore quo ſanctus Iniurioſus præerat eccleſiæ Turonenſi, qui (vt ex eodem Gregorio colligitur) ſedere cœpit anno Domini 532. Seditq́ue annos 17. Ex quibus redarguitur Sigebertus, dum in chron. anno 554. recenſet obitum Crotildis.

[i] Oliuæ.] Eius vitæ acta, itemq́ue venerandum ipſius corpus Anagniæ aſſeruari, firma aſſertione epiſcopi eius ſedis accepimus. Alia rurſus eſt Oliua, cuius his verbis meminit Thomas Fazellus de rebus Siculis, decad. 1. lib. 8. Panormus, inquit, maximè inſignis facta ortu Oliuæ & Nymphæ virginum, quarum clara geſta habentur. Hæc ipſe.

xxiij. A Pridie nonas Iunij. Luna. 4

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
25	26	27	28	29	1	2	3	2	3	4	5	6	7

ROMÆ ſanctorum martyrum Aretij[a] & Daciani. Siſciæ in Illyrico ſancti Quirini[b] epiſcopi, qui ſub Galerio præſide pro fide Chriſti, vt Prudentius ſcribit, molari ſaxo ad collum ligato, in flumen præcipitatus eſt, ſed lapide ſupernatante, cùm circumſtantes Chriſtianos, ne eius terrerentur ſupplicio, néve titubarent in fide, diu fuiſſet hortatus, ipſe vt martyrij gloriam aſſequeretur, precibus à Deo vt mergeretur obtinuit. Brixiæ ſancti Clatei[c] epiſcopi & martyris ſub Nerone Imperatore. In

Pannonia

Pannonia ſanctorum martyrum Rutili[d], & ſociorum. Atrebati ſanctæ Saturninæ[e] virginis & martyris. Tibure ſancti Quirini[f] martyris. Conſtantinopoli ſancti Metrophanis[g] epiſcopi & confeſſoris inſignis. Mileui in Numidia ſancti Optati[h] epiſcopi, doctrina & ſanctitate conſpicui. Veronæ ſancti Alexandri[i] epiſcopi.

IVNII 4.

RETII & Datiani.] Rom. Martyrol. vetus, & vet. manuſcript. ex quibus cęteri recentiores.

[b] Quirini.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri omnes. Eius nobile martyrium Prudentius cecinit hymno ſacro. Meminit eiuſdem Venātius Fortunatus li. 7. cùm ait:

Africa Cyprianum dat, Siſcia clara Quirinum.

Exſtant eiuſdem acta fuſiùs ſcripta apud Mombrit. tom. 2. quibus fertur paſſus in perſecutione Diocletiani ſub Maximo, aliàs, Maximino præſide; quem Prudentius Galerium appellat: nulla tamen eſt diſcrepantia: nā & Galerius ipſe, Maximinus dictus eſt, qui poſtea ab eodem Imperatore Cæſar eſt appellatus. Cæterùm fuit alius Galerius Maximinus, qui vixit temporibus Valeriani Imp. & proconſulatum gerens in Africa, in S. Cyprianum epiſcopum Carthag. vltimi ſupplicij ſententiam tulit, & paulo pòſt infelix obijt. Hæc habes in actis paſſionis S. Cypriani, poſitis in prolegom. operum eius edit. Pamel. Eiuſdem S. Quirini corpus, cùm barbari Pannonias deuaſtarent, Romam tranſlatum eſt, atque reconditum ad S. Sebaſtiani ad Catatumbas, vt Beda & Ado hîc item profitentur: inde autem per Angilbertum, Mediolanenſem epiſcopum, Mediolanum fuiſſe delatum, prædicta acta teſtātur: verùm Molanus in notis ad Vſuard. ſecund. edit. & Cuſpinianus in Auſtria, dicūt trāſlatum fuiſſe Bauariam, temporibus Pipini regis; idq́ue certis teſtimonijs Molanus comprobat.

[c] Clatei epiſcopi.] De quo & tabulæ eccleſiæ Brixianæ, cæteraq́ue vet. monumenta eiuſdem.

[d] Rutili & ſoc.] De eo vet. manuſcript. ex quibus & Molanus in priori additione ad Vſuardum.

[e] Saturninæ.] De qua etiam prædicta vet. manuſcript. ex quibus recentiores accepere.

[f] Quirini.] Alius hic ab illo Siſcienſi, de quo ſuprà. Huius corpus (vt accepimus ex veteribus monumentis eccleſiæ Tiburtinæ) reconditum ibi habetur in baſilica S. Laurentij, ſub altari ſanctiſſimi Saluatoris.

[g] Metrophanis.] Agunt de eodem hac item die Græci in Menologio, vbi & eius acta ſummatim comprehenſa narrantur: quibus aſſentiuntur ea quæ ſcribit Niceph. hiſtor. lib. 8. c. 6. & Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. Habetur mentio de eodem in oratione de ſanctis Patribus Nicænæ Synodi, quam recitat Metaphraſtes ſexto idus Iulij, & Lipom. Latinè redditam tomo 6.

[h] Optati epiſc.] Confundunt hunc aliqui cum Optato epiſcopo Antiſiodori, vt Petrus in catal. lib. 7. c. vlt. qui ea die de hoc agit, qua à cęteris celebratur dies natalis Optati Antiſiodorenſis. De hoc S. Hieron. lib. de ſcrip. eccleſ. Honorius Auguſtud. & alij. Claruit temporibus Valentis & Valentiniani Impp. quādo (vt idem teſtatur S. Hieronymus) aduerſus Parmenianum eruditos illos ſcripſit commentarios. At cùm in eius lib. 2. retexitur ab eo ſeries Romanorum Pontificum, eaq́ue perducitur vſque ad Syricium Papam; neceſſe erit affirmare, eum vſque ad Syricij tempora perueniſſe, qui ſedit temporibus Theodoſij. Putauit autem, & iure quidem, Balduinus in annot. ad Optat. ea verba: Damaſo Syricius, non eſſe eiuſdem auctoris, ſed ſuperaddita: quod quidē duplici ratione firmamus: primò quidem, quòd S. Auguſtinus, cùm de eo ſæpiùs agit, non tanquam de homine ſui temporis & æquali, ſed vt de eo qui ipſum longè præceſſerit, meminiſſe videtur, præſertim de doctrina Chriſtiana lib. 2. c. 40. præerat enim his tēporibus Auguſtini, ſedi Mileuitanæ Seuerus, vt idem S. Auguſtinus teſtatur, cùm agit de ordinatione Eradij ſucceſſoris, epiſt. 110. & ſerm. 50. de diuerſ. tomo 10. pag 521. edit. Louan. Præterea ipſe Optatus libro 1. & iterum lib. 3. ab indicta perſecutione Diocletiani vſque ad illud tempus quo ea ſcribebat, numerat annos 60. & (vt ait) quod excurrit. Cùm autem conſtet ex publicis edictis, eam perſecutionem indictam eſſe anno Domini trecenteſimoſecundo; ſatis liquet primis temporibus Valentis & Valentiniani (iuxta ſententiam Hieronymi) Optatum ea ſcripſiſſe; nec ad tempora Theodoſij & Syricij perueniſſe; niſi illud: Et quod excurrit, præter morem, laxatis habenis, longiùs nimis quis ad libitum ſinat excurrere. Qualis autem, quantúſve fuerit S. Optatus, ex eo reputa, quòd aduerſus Donatiſtarum erumpentem eluuionem, totamq́ue Africam inundantem, ſolus ipſe (eo tempore) ſcriptorum ſuorum oppoſuit aggerem. De Mileuio, cuius Optatus erat epiſcopus, frequens eſt mentio in Concilijs Africanis, & epiſtolis S. Auguſtini: ibi & celebratum eſt Concilium Mileuitanum dictū, quod inconſultè nimis dixit aliquis celebratum in inſula Melite: eius enim Synodica ad Innocentiū Papam, litteræq́ue Auguſtini & aliorum ad eundem Pontificem, & aliæ ad Hilarium ſcriptæ, illud Mileuij in Numidia actum eſſe, luce clariùs manifeſtant.

[i] Alexandri epiſcopi.] De quo & tabulæ eccleſiæ Veronenſis, ex quibus R. D. Aug. Valerius, eius eccleſię epiſcopus, & Card. in libello quem ſcripſit de eius ſedis epiſcopis agit.

xxij. B

Nonis Iunij. Luna.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
26	27	28	29	1	2	3	4	3	4	5	6	7	8

IN Ægypto natalis ſanctorum martyrum Marciani[a],Nicanoris,Apollonij,& aliorum, qui in perſecutione Maximini illuſtre martyrium conſummarunt. Peruſiæ ſanctorum martyrum Florentij[b],Iuliani,Cyriaci, Marcellini,& Fauſtini,qui in perſecutione Decij capite cæſi ſunt. Cæſareę in Palæſtina paſſio ſanctarum Zenaidis[c],Cyriæ,Valeriæ,& Marcię,quę per multa tormenta gaudentes ad martyriũ peruenerunt. Tyri ſancti Dorothei[d] preſbyteri,qui ſub Diocletiano multa paſſus, & vſque ad Iuliani tempora ſuperſtes , ſub eo annum agens ſeptimum ſupra centeſimum, venerandam ſenectam martyrio honeſtauit. Eodem die ſancti Bonifacij[e] epiſcopi Moguntini, qui de Anglia Romã veniens,& à Gregorio ſecundo in Germaniam miſſus,vt fidem Chriſti illis gentibus euangelizaret; cùm maximam multitudinem, præſertim Friſonum,Chriſtianæ religioni ſubiugaſſet,Germanorum Apoſtolus meruit appellari: nouiſſimè in Friſia à furentibus gentilibus gladio peremptus,martyriũ conſummauit cum Eobano & quibuſdam alijs ſeruis Dei. Cordubæ in Hiſpania beati Sancij[f] adoleſcentis,qui etſi in aula regia educatus,pro Chriſti tamen fide in perſecutione Arabica martyrium ſubire non dubitauit.

IVNII 5.

MARCIANI & ſoc.] De his Vſuardus, Ado,& alij recentiores hac die, & ad nonas Aprilis; Græci etiam hac die in Menologio,ibique & ſociorum nomina exprimuntur.

[b] Florentij & ſoc.] De quibus & antiqua manuſcripta eius eccleſiæ.

[c] Zenaidis & ſoc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio, vbi & earum martyrij acta pluribus deſcribuntur.

[d] Dorothei.] De eo etiam Græci in Menolog. hac die,& iterum ad ſeptimum idus Octobris. Errore lapſi videntur nonnulli, qui hunc fuiſſe Tyri epiſcopum dixerunt : nam licet patria Tyrius fuerit;tamen Euſebius,qui de ipſo agit lib.7. c. 26. & Niceph lib.6.c.37.illum presbyterum tantũ fuiſſe tradunt:exploratum enim habetur , quinam epiſcopi, illis Dorothei temporibus , Tyriæ eccleſiæ præfuerint. Si quidem,vt rem altiùs repetamus, ſedit illic Methodius tempore nouiſſimæ perſecutionis,vt ſcribit S.Hieron.de Script. eccleſ.in Methodio: poſtea ſubrogatus eſt Paulinus temporibus Conſtantini,vt conſtat ex Euſebio hiſt.lib.10.c.4. eoque ex humanis ſublato , regimen eius eccleſiæ capeſſit Zeno,qui interfuit ſubſcripſitque Nicæno Concilio,quique longæua ætate peruenit vſque ad tempora Theodoſij,præſenſque fuit Cõcilio œcumenico Conſtantinopolitano , vt apparet ex ſubſcriptione epiſcoporum : at Dorotheum , de quo agimus,conſtat temporibus Iuliani Apoſtatæ martyrio eſſe vita functum. Rurſum de Dorotheo alius increbuit error,vt putarint nonnulli, hunc ipſum auctorem eſſe libelli illius qui Dorothei ſynopſis inſcribitur. Græci in eo quod citare conſueuimus Menologio, xviij. Kal. Maij , cùm de quibuſdam Pauli Apoſtoli diſcipulis agunt, quorum meminit Dorotheus, hęc de ipſo auctore habent,his verbis: Hæc beatiſſimus Dorotheus cùm eſſet Romæ, Romana

Romana lingua ſcripta reliquit: non ſolùm autem de his, ſed & de reliquis Apoſtolis, & alijs ſanctis viris , & ſacris Prophetis, hiſtoriam accuratè conſcripſit: fuit enim vir ille & multarum rerum peritia inſignis,vt quiuis alius. Hæc ibi. Quæ quidem nulla ratio patitur, vt de illo Tyrio hæc dicantur, cuius nulla eſt memoria quòd aliquando fuerit Romæ; & S.Hieron.qui omnes,quos nouit,collegit Scriptores eccleſiaſticos,nullam prorſus de eo habuit mentionem. In bibliotheca Vaticana eundem Dorotheum,abbatẽ, inſcriptum inuenimus: quod nec ignorauit Petrus in catal. qui dum eum allegat,abbatẽ appellat. Porrò quòd ad Synopſim ſpectat , quam ſcripſit: nonnulla in ea habet, quæ caſtigatione ſunt digna. Nõ omittimus dicere,claruiſſe temporibus Leonis Imp. alterum Dorotheũ, reuera epiſcopum Tyri , cuius ſimul & aliorum epiſcoporum exſtat egregia epiſtola ad ipſum Leonem Auguſtum conſcripta de fide Catholica. Habetur tom.2.Cõcil. recentioris editionis pag.244. De Dorotheo presbytero & martyre , de quo hîc agitur, eadem ferè quæ in Romano Martyrologio recitantur,fuſiùs ſcripta legimus in chronico Anaſtaſij bibliothecarij, quod manuſcriptum accommodatum nobis fuit ab Illuſtriſſimo ac Reuerendiſſimo Cardinale Syrleto. vbi Edeſſæ in Syria eũ ſub Iuliano Apoſtata martyrium conſummaſſe, centeſimum quintum annum agentem , idem teſtatur auctor.

[e] Bonifacij epiſc.] De quo hac die etiam Beda, Vſuardus, Ado,& alij. Scripſit eius vitam Wilibaldus eius diſcipulus , quam exſcripſit Vicellius in Hagiolog. Cõtexta eſt etiam de eo epiſtolaris hiſtoria,quam retulit Sur. in tom. 3. Rurſus autem Ruthardus Rabani diſcipulus eius martyriũ ſcripſit heroico metro,vt teſtatur Trith. in chron. Hirſaug. Plures epiſtolæ Romanorum Pontificum ad eum ſcriptæ exſtant in cod. manuſcript. quas & deſcripſimus in Annal. eccleſ. De eo item agitur in actis S.Burcardi epiſcopi. Paſſus eſt,vt ſcribit Beda in epitome, anno Domini 754. Id ipſum profitetur Sigebert. in chron. Trithem. autem de viris illuſtr. Ord. S. Bened. li. 2.c.24. ſequenti anno 755. martyrio obijſſe ſcribit: ſed prioribus citatis auctoribus inhæremus. Eiuſdem Bonifacij ſcitè dictum de ſacerdotibus ligneis & aureis recitatum habes in Concilio Triburienſi,c.18. Eadem de Cõſecrat. diſtinct.1.c. vaſa quibus.

[f] Sancij.] Scripſit eius martyriũ S.Eulogius l.2. Mem. ſanct. c.3 paſſumque tradit. æra octingenteſima octogeſimanona , à Chriſto Domino anno octingenteſimo quinquageſimoprimo.

6

Octauo idus Iunij. Luna.

C xxj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
27	28	29	1	2	3	4	5	4	5	6	7	8	9

CÆSAREÆ in Palæſtina natalis beati Philippi[a], qui fuit vnus de ſeptem primis diaconis. Hic ſignis & prodigiis clarus,Samariam ad fidem Chriſti conuertit,& Candacis Æthiopum reginæ eunuchum[b] baptizauit, ac demum apud Cęſaream requieuit: iuxta quem tres virgines eius filię propheriſſæ tumulatæ iacent: nã quarta filia eius plena Spiritu ſancto Epheſi occubuit. Romæ ſancti Artemij[c], cum vxore ſua Candida, & filia Paulina : qui Artemius ad prædicationem & miracula ſancti Petri exorciſtæ in Chriſtum credẽs,& cum omni domo ſua à ſancto Marcellino preſbytero baptizatus,iuſſu Sereni iudicis plumbatis cæſus[d], & gladio percuſſus eſt: vxor verò eius & filia in cryptam impulſæ, lapidibus ruderibuſque ſunt obrutę. Tarſi in Cilicia ſanctorũ Martyrum viginti[e],qui temporibus Diocletiani & Maximiani ſub Simplicio iudice per diuerſa tormenta glorificauerunt Deum in corporibus ſuis. Nouioduni in Gallijs ſanctorum martyrum Amantij[f], Alexandri,& ſociorum. Feſulis in Tuſcia ſancti Alexandri[g] epiſcopi & martyris.

martyris. Mediolani depositio sancti Eustorgij [h] secundi, episcopi & confessoris. Veronæ sancti Ioannis episcopi [i]. Vesontione in Gallijs sancti Claudij [k] episcopi. Eodẽ die sancti Norberti [l] episcopi Magdeburgensis, fundatoris ordinis Præmonstratensis.

IVNII 6.

PHILIPPI.] De quo Act. Apost. c. 6. & 8. Beda, ac cæteri Latinorum de eodem agunt hac die, Græci autẽ in Menologio, quinto idus Octobris. Hunc autem ob Apostolicum munus susceptum, nõnulli Apostolum appellarunt; vnde non modica exorta est ambiguitas ex confusione gestorum, dum quod est huius, Philippo Apostolo tribuitur. quæ quidem quoniam longiori indigent examine, hîc præterimus. Recens adhuc erat memoria Cæsareę maritimæ in Palæstina, temporibus S. Hieronymi, Philippi diaconi & filiarum eius: nam ædicula Philippi, & filiarum cellulæ adhuc integræ permanebant, quas omnes S. Paula profectura Hierosolymam, inuisit, vt idẽ S. Hieronymus scribit epist. 27. ad Eustochium.

[b] Eunuchum baptizauit.] De quo hæc Dorotheus in synopsi, in fine: Eunuchus Candacis reginæ Æthiopũ in Arabia felici, & in insula Taprobana, inque vniuersa Erythra Euangelium Domini nostri Iesu Christi prædicauit. Fertur etiã martyrium gloriosè tulisse, ibique sepultus esse: & cœmeterium ipsius monumentum insuperabile est fidelibus, barbaros scelestos fugans, morbos pellens, & sanationes operans vsque in hodiernum diem. Hæc Doroth. Hieron. in Isai. cap. 53. appellat eum Apostolum Æthiopũ; agit de eodẽ epist. 103. ad Paulinum. Ante eum S. Irenæus meminit de eius Apostolatu ad Æthiopas lib. 3. c. 12. & Cyrillus Hierosol. in catechel. 1 . Euseb. lib. 2 c. 1. Niceph. lib. 2 c. 6. & alij. De fonte in quo baptizatus est, agit S. Hieron. de locis Hebraicis. Si autem Æthiopum religionẽ altius repetas; habes ex Herodoto, quem citat Iosephus Antiq. lib. 8. c. 4. illos circumcisionem ab Ægyptijs didicisse, sic vocans Hebræos, qui in Ægypto aliquando vixerunt.

[c] Artemij & soc.] De his hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Horum res gestæ connexæ habentur cum actis sanctorum Marcellini & Petri, apud Sur. tom. 3. secunda Iunij. Corpora Artemij & Paulinæ translata reperiuntur à Sergio iuniori in titulum Equitij, vt vetus illic posita testatur inscriptio in marmore incisa.

[d] Plumbatis cæsus.] Erat id genus tormentorum, quasi flagellum ex funiculis, in quarum summitatibus glandes plumbeæ erant impactæ; his terga ac collum damnati hominis verberabantur. De his Prudentius Peristeph. hym. 10. in Romano, his versibus:

Tundatur, inquit, tergum crebris ictibus,
Plumboq; ceruix verberata extuberet. Et paulo pòst:
Pulsatus ergo martyr illa grandine, &c.

Porrò plumbatarum verberibus viliores tantùm personas torqueri consueuisse, leges indicant. nam l. 2. de quæst. Cod. Theod. hæc habet: Plumbatarum verò ictus, quos in ingenuis corporibus non probamus, sed decem primos tantùm ordinis curiales ab immanitate huiusmodi verberum segregamus, & l. 80. de decur. Cod. Theod. Omnis ordo curialis ab ictibus plumbatarum habeantur immunes. Constantinus Magnus, ac filij, ab huiusmodi supplicij genere exemerunt debitores, qui olim his affici consueuerunt. l. 4. & 7. de exact. Cod. Theod. Viguit eius genus supplicij etiã temporibus Honorij Imp. qui turpissimum Iouinianũ hæresiarcham contusum primùm plumbo, vnà cũ suis gregalibus damnauit exilio, vt constat ex l. 54. de hęret. Cod. Theod. Porrò etsi huiusmodi plumbatarum verbera non essent ad inferendum mortem (nam ciuilium legum præscripto cædere reum vsque ad mortem vetitum erat) tamen complures inter ictus plumbatarum efflasse spiritum reperiũtur, vt testatur Ammian. Marcellin. libro 28. Ambros. epist. 17. lib. 2. edit. Rom. cùm ait: Quid respondebo postea, si compertũ fuerit data hinc auctoritate, aliquos Christianorũ aut gladio, aut fustibus, aut plũbis necatos? Hęc ille. Prętermittimus recensere innumeros fere martyres qui ad obitũ vsque plumbatarũ verberibus sunt affecti. Erant & plumbata spicula bellica, de quibus Veget. de re milit. lib. 1. cap. 17. lib. 2. cap. 15. sed de his nihil in præsentiarum. Erant & pondera plumbea, non ad cædendum, sed ad distrahendas iuncturarum cõpagines, cùm damnatis sublimè suspensis reuolutis brachijs eiusmodi pondera deorsum ad pedes alligarentur. De his Ammianus lib. 29. Expediuntur, inquit, pondera plumbea, &c. Erat & pœna liquentis plumbi, cuius est frequens mentio in Martyrologio, de qua & Horatius:

—nec seuerus Vncus abest, liquidúmve plumbum.

Constantinus ad Populum rescripsit, vt eius meatus oris & faucium, qui nefaria hortamenta prodendæ castitatis protulerit, liquentis plumbi ingestione claudatur; l. 1. de rapt. virgin. libro 9. tit. 24. Cod. Theod.

[e] Martyrum viginti.] Ado de his hac die, & Petrus in catal. lib. 5. c. 93. Passi sunt Tarsi Ciliciæ sub eodem Imp. & iudice, quibus passus legitur S. Bonifacius, de quo suprà pridie idus Maij. Cùm autem ibi (vt eius acta testantur) corpora martyrũ distraherentur pretio, eadem prædictorum viginti martyrũ corpora coëmpta, translata sunt in Africã. illuc etiã eadẽ ex causa, vt emeret corpora sanctorum martyrum, profectus est S. Bonifacius, qui & ipse eadem est donatus corona martyrij: miram itaque habent consensionem quæ de his martyribus scribuntur, cum rebus gestis S. Bonifacij. Erat Hippone regio celebris memoria horum martyrũ ibique

ibique editum est præclarum illud miraculum descriptum à S. Augustino de Ciuit. Dei libro 22. c. 8. Occisorum corpora à militibus vendebantur aliquando: quod etiam & de Gentilium cadaueribus factum reperitur; vt de Pisonis & Galbæ corporibus tradit Tacitus l. 17. de alijs Valer. Max. l. 9. c. 4. 3.

[f] Amantij & Alexandri.] Agit de his Vsuardus hac die, Beda autem sequenti de Amantio: mendosè autem loco Alexandri, ponit, Alexandrię.

[g] Alexandri episc.] Exstant eius res gestæ ex antiquis monumentis nuper editæ à Reuerendissimo Francisco Cattano episcopo Fesulano.

[h] Eustorgij secundi.] De eo etiam tabulæ ecclesiæ Mediolanensis. Exstat ad hunc Theodorici regis apud Cassiod. variar. lib. 1. epistola 9. Idem scribens ad Agilam Comitem, meminit eiusdem Eustorgij, ac beatissimum virum appellat libro 2. epist. 29. Spectatæ sanè sanctitatis hominem etiam rex Gothus & Arianus plurimi fecit.

[i] Ioannis episc.] De quo etiam tabulæ ecclesiæ Veronensis. Eius acta, sicut & aliorum Veronensium episcoporum, Reuerendissimus Augustinus Valerius episcopus Veronen. nunc S. R. Ecclesiæ Cardinalis, paucis complexus est.

[k] Claudij episc.] De eo Beda die sequenti. Eius res gestas ex vet. monumentis edidit Sur. tomo 7. Exstãt aliæ vberiores, quarum Molanus meminit. Reperitur hic interfuisse Concilio Epaunensi, cui & subscripsit, vt eius Synodi acta demonstrant. Migrauit ex hac vita anno quarto Childeberti tertij regis Francorum.

[l] Norberti episcopi.] Huius acta syncerissimè scripta exstant apud Sur. tom. 3. Diem obijt anno Domini 1134. vt eius acta testantur, ac etiam Sigebert. in chron. eo anno, vbi & hęc de ipso: Norbertus archiepiscopus, vir potens opere & sermone, multorum monasteriorum fundator, & sanctæ religionis eximius propagator, Innocentij Papæ Catholici æquissimus fautor, Petri verò schismatici iustissimus execrator, &c. Addit & plura de progressu ordinis Præmonstratensium. Adscribitur in tabulis episcoporum Magdeburgensium decimus quintus eius sedis episcopus.

7 Septimo idus Iunij. Luna. D xx.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 1 2 3 4 5 6 5 6 7 8 9 10

CONSTANTINOPOLI natalis sancti Pauli [a] eiusdem ciuitatis episcopi, qui sæpè ab Arianis ob fidem Catholicam pulsus, & à sancto Iulio Romano Pontifice restitutus, demum à Constantio Imperatore Ariano ad Cucusum oppidulum Cappadociæ relegatus, ibidem Arianorum insidijs crudeliter strangulatus, ad cælestia regna migrauit: cuius corpus Theodosio Imperatore Constantinopolim summo honore translatum [b] fuit. In Ægypto sancti Lycarionis [c] martyris, qui laniatus, virgis ferreis ignitis cæsus, aliaque sęuissima passus, gladio demum percussus, martyrium consummauit. Cordubæ sanctorum martyrum Petri [d] presbyteri, Vualabonsi diaconi, Sabiniani, Vuistremundi, Habentij, & Hieremiæ monachorum. In Anglia sancti Roberti [e] abbatis ordinis Cistertiensis.

IVNII 7.

PAVLI episc.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autẽ in Menologio octauo idus Septembr. Eius acta ex antiquis monumentis collegit Metaphrastes; recitat ea Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 3. De eius electione ex præcedentibus prophetijs, habetur mentio in actis S. Metrophanis. De tempore quo subrogatus est in locum Alexandri, scribit Socrat. libro 2. cap. 3. Sozom. libro 3. cap. 3. & alij post eos. In Annalibus refutauimus errorem asserentium S. Alexandri iudicio prælatum esse Macedonium Paulo in

futura

futura ſucceſſione. De huius rebus geſtis, ac his præſertim, quas ob tuendam fidem Catholicam paſſus eſt, ſcribit S. Athanaſius in apologia ſecunda, & in epiſt. ad ſolit. vbi eum non ſemel, ſed quater pro fide exulaſſe tradit, primò in Ponto, inde Meſopotamia, tertiò Edeſſa, quartò demum Cuſo. De eius perfugio ad Iulium Rom. Põtificem ſcribit Socrat. lib. 2. c. 9. & 10. De acceſſu ad Gallias ad S. Maximinum epiſcopum Treuerenſem, agit Niceph. libro 9. cap. 12. De nece ſæuiſſima illi ab Arianis illata, ſcribit idem S. Athanaſius in apologia de fuga ſua, & in epiſt. ad ſolitarios, Theodoret. hiſt. lib. 2. c. 5. Socrat. lib. 2. c. 12. & Sozom. lib. 3. c. 8. Martyrium ſubijt Arbetione & Lolliano conſſ. anno Domini trecenteſimo quinquageſimoquinto.

[b] Tranſlatum fuit.] Facta eſt eiuſmodi ſolennis tranſlatio tempore Concilij œcumenici Conſtantinopolitani, tantaque clariſſimorum epiſcoporum frequentia reconditum fuit in eccleſia nuper ablata Macedonianis, quorum ſæuitia ſæpiùs pulſus, & grauia paſſus erat. De his Socr. hiſt. li. 5. c. 9. Sozom. lib. 5. c. 8. & Niceph. li. 9. c. 29. & li. 12. c. 14. ijdemque tradunt, poſteros, rei geſtæ ignaros, exiſtimaſſe ex nomine Pauli, illic conditum eſſe corpus S. Pauli Apoſtoli: quę quidem res apud aliquos ex vulgo fidem inueniens, etiam tranſmiſſa videtur ad ſucceſſores. Inde accidit, vt temporibus Clementis Papæ quarti à Græcis in Gallias ad reginam Francorum deferretur pro egregio munere caput, quod dicebatur eſſe Pauli Apoſtoli: rei nouitatẽ admirata regina, conſuluit de his prædictum Pontificem; qui ad eam reſcripſit epiſtolam, quæ in eius regiſtr. exſtat num. 477. qua quidem errorem redarguit, nec alibi quàm Romæ, vbi eſt paſſus, reperiri caput Apoſtoli, pluribus docet.

[c] Lycarionis.] De eo item Græci hac die in Menologio, vbi etiam eius cruciatus narrantur.

[d] Petri & ſoc.] Vſuardus de his hac die. Horũ martyrij acta deſcribit S. Eulogius in Memor. ſanctor. lib. 2. cap. 4. paſſi ſunt, vt ait, era 889. anno Domini octingenteſimo quinquageſimoprimo.

[e] Roberti abb.] De eo item hac die Molan. in addit. ad Vſuard. Exſtãt eius acta apud Sur. tom. 3. quibus habetur, eum migraſſe ex hac vita, anno Dñi milleſimo centeſimo quinquageſimonono.

xix. E Sexto idus Iunij. Luna. 8

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
29	1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	9	10	11

QVIS in Gallia ſancti Maximini[a] primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi, quem Domini diſcipulum fuiſſe tradũt. Eodem die ſanctæ Calliopæ[b] martyris, quæ ob Chriſti fidem mammis abſciſſis, atque aduſtis carnibus, ſuper teſtulas volutata, capite demum truncata martyrij palmam accepit. Apud Sueſſiones in Gallijs natalis ſancti Medardi[c] epiſcopi Nouiomenſis, cuius vita & mors pretioſa glorioſis miraculis commendatur. Rhotomagi ſancti Gildardi[d] epiſcopi, fratris eiuſdem ſancti Medardi, qui eodem die nati, eodemque epiſcopi conſecrati, vno quoque die de hac vita ſubtracti, ſimul in cælum migrarunt. Apud Senonas ſancti Heraclij[e] epiſcopi. Metis ſancti Clodulphi[f] epiſcopi. In Piceno ſancti Seuerini[g] epiſcopi Septempedani. In Sardinia ſancti Salluſtiani[h] confeſſoris. Camerini ſancti Victorini[i] confeſſoris.

IVNII 8.

AXIMINI epiſcopi.] Hunc vnũ ex ſeptuaginta duobus diſcipulis fuiſſe, tradunt; cuius res geſtæ intextæ habẽtur cum actis ſanctæ Marthæ, & Mariæ Magdalenæ. De eo item Petrus in catalog. libro 5. c. 101. & Democh. in tab. epiſc. Aquenſis eccleſiæ.

[b] Calliopæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, eiusque martyrij acta referunt.

[c] Medardi epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Eius acta ſcripta à Fortunato

Fortunato tunc presbytero poſtea epiſcopo Pictauienſe recitat Sur. tom. 3. De eius obitu, atque miraculis poſt mortem editis, exſtat item Fortunati carmen lib. 2. idemque agit de ipſo etiam lib. 4. vit. ſanct. Martini, & in vita S. Radegũdis, Gregor. Turon. de glor. confeſſ. cap. 95. & de geſt. Franc. lib. 4. c. 19. Scribit Sigeber. in chron. eum ex hac vita migraſſe anno Domini 556. Præexcellentia meritorũ tanti viri, S. Gregorius Papa indulſit, vt eius monaſterium caput eſſet omnium monaſteriorum totius Galliæ, aliaque ſuperaddidit priuilegia; & quę olim à ſancto Ioanne Papa eidem fuerãt elargita, confirmauit ſtabiliuitque; exſtant de his eiuſdem S. Gregorij litteræ Apoſtolicæ in regiſtr. libr. 12. indict. 7. cap. 32. Erat eiuſmodi monaſterium in ſuburbio Sueſſionenſi ſub nomine S. Medardi & S. Sebaſtiani, vt conſtat ex actis Synodicis Concilij illic habiti, anno xiij. Ludouici Pij Imp. ſub Hincmaro epiſcopo Rhemenſi, qui Synodo præfuit. In tabulis Democharis de ſacrificio Miſſæ adſcribitur hic decimus quartus eius ſedis epiſcopus: agit & de eo Molan. in Indic. ſanct. Belgij.

[d] Gildardi epiſc.] De ipſo etiam Vſuardus hac die, & alij recentiores. Exſtat de eodem carmẽ ſancti Audoeni, & antiphona Gregorij Turonen. quæ cuncta recitat Sur. tom. 3. De Gildardo & Medardo fratribus hęc Sigeb. in chronic. an. Domini 535. Clarent, inquit, in Gallijs fratres vterini, vno eodemque die nati, & Pontifices conſecrati, Medardus ad titulum Nouiomenſem, Gildardus ad Rhotomagenſem; & vno die abſoluti à ſeculo, aſſumpti ſunt à Chriſto. Hæc ille. Molanus teſtatur Gildardi vitam manuſcriptam haberi: agit de eodẽ Petr. in catal. lib. 5. c. 97. & 98. Reperitur interfuiſſe Gildardus Concilio primo Aurelianenſi celebrato temporibus Clodouei regis Francorum, vt ex eius actis apparet; numeraturque eiuſdem ſedis Rhotomagenſis epiſcopus decimus quintus in tabulis Democharis.

[e] Heraclij epiſcopi.] De eodẽ hac die Vſuardus, atque recentiores. Migrauit ex hac vita anno quingenteſimo ſeptimo, numeraturque eius ſedis epiſcopus decimusquintus in tabulis epiſcoporum Senonenſium, quas recitat Demochar. libro de ſacrificio Miſſæ.

[f] Clodulphi epiſc.] Exſtant acta epiſcoporũ Metenſium, vbi plura de Clodulpho; de quo etiam in vita S. Trudonis, apud Sur. tom. 6. die 23. Nouemb. Sigebert. in chron. anno Domini 640. Fuit hic patre Arnulpho & matre Doda progenitus, ſanctis ambobus, & in ſeculo clariſſimis. Ponitur in tab. epiſc. Metenſium triceſimus ſecundus eius ſedis epiſcopus.

[g] Seuerini epiſcopi.] Celebris fuit memoria ſancti Seuerini apud Septempedanos, adeò vt etiã ſuam ipſorum ciuitatem eius nomine appellari voluerint. Ambigua adhuc & ſubobſcura remanet de S. Seuerino narratio, ob omnimodam ferè ſimilitudinem quam in omnibus habere videtur cum S. Seuerino epiſcopo Neapolitano, quo cum non tantum nomine & dignitate epiſcopatus conuenit, ſed (quod mirandum ſit) vterque fratrem habuit nomine Victorinum; vnde facillimè contingere potuit, vt quod eſſet alterius, tribueretur alteri: quod quidem Ado, ſexto idus Ianuarij, & nonis Septembris feciſſe videtur; dum Victorinum illũ qui in eremo perarduam vitam duxit, germanum exiſtimauit Seuerini Neapolitani, cuius quidem frater eremum minimè coluit, ſed longè antè martyr factus eſt. Nec mirandum eſt duos Seuerinos duos fratres Victorinos habuiſſe, cùm moris Chriſtianorum fuiſſe conſtet, ſuis filijs nomina ſanctorum imponere, quò illorum ſectãtes veſtigia, etiam patrocinio fulcirentur. Dionyſ. Alex. apud Euſeb. lib. 7. c. 20. Horum autem fratrum Seuerini & Victorini acta legimus accepta ab ipſorum eccleſia, ex quibus nouimus hos fratres fuiſſe vterinos, eremiticamque vitam excoluiſſe, quorũ Victorinus cùm aliquando lapſus fuiſſet, arctioribus ſe diſciplinæ vinculis mancipauit, ac ſancto fine quieuit: Seuerinus autem ad regimen epiſcopatus aſſumptus, ſanctitate clarus migrauit è vita, cuius venerandũ corpus ante quadriennium repertum, honorificentiùs reconditum eſt. Floruerunt ambo temporibus Iuſtiniani Imp. cùm Vigilius Romanæ Eccleſiæ, vt ipſorum acta teſtantur, præſideret.

[h] Saluſtiani] Agit de eo item hac die Vſuardus: meminit eiuſdem Fara de rebus Sardois.

[i] Victorini.] Hic ille germanus S. Seuerini, de quo modò egimus, cuius & acta iuncta habentur vitæ S. Seuerini.

9 Quinto idus Iunij. Luna. F xviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12

OMÆ in monte Cęlio natalis ſanctorum martyrum Primi[a] & Feliciani, ſub Diocletiano & Maximiano Imperatoribus. Hi glorioſi martyres longæuam in Domino vitam ducentes, & nunc ſimul paria, nunc ſingillatim diuerſa & exquiſita

quisita[b] perferentes tormenta, tandem felicis pugnæ cursum, à Promoto præside Nomentano gladio animaduersi, consummauerunt. Agenni in Gallia passio sancti Vincentij[c] leuitę & martyris. Apud Antiochiam sanctæ Pelagiæ[d] virginis & martyris, quam sancti Ambrosius & Ioannes Chrysostomus magnis efferunt laudibus. Syracusis sancti Maximiani[e] episcopi, cuius sanctus Gregorius Papa sæpiùs meminit. In Scotia sancti Columbi[f] presbyteri & confessoris. Edessæ in Syria sancti Iuliani[g] monachi, cuius præclara gesta sanctus Ephræm diaconus scripsit.

IVNII 9.

P RIMI & Feliciani.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes. Horum acta ex Adone fusiùs scripta recitat Sur. tom. 3. itemque Mombrit. tom. 2. & Petrus in catal. lib. 5. c. 99. Sunt tamen in eis pauca quædam quæ corrigantur. Theodorus Papa prædictorum martyrum corpora, quæ erant in arenario via Nomentana, eleuauit, & in Vrbem transtulit, recondiditque in basilica sancti Stephani protomartyris, multaque dona obtulit. Hæc in libro de Roman. Pontific. in Theodoro. In eadem antiqua sancti Stephani protomartyris memoria in monte Cælio posita, adhuc exstant vetustissimæ ipsorum sacræ imagines, musiuo opere intextæ, vbi & eorum corpora fuerunt recondita. Reperiuntur duo alij ijsdem nominibus appellati, Primus & Felicianus germani, de quorum martyrio agitur in actis S. Fidei apud Surium tomo 7. die 6. Octob.

[b] Exquisita perferentes tormenta.] Cyprianus ad Demetrianum: Admoues, inquit, in laniandis corporibus noua tormenta; excogitat nouas pœnas ingeniosa crudelitas, &c. Euseb. hist. lib 8. c. 24. Has quidem, inquit, pœnas ingeniosi illi, & æqui scilicet iudices, quo suam solertem indolem, & ingeniorum acumen ostenderent, & perinde ac si singulare quoddam sapientiæ specimen in ea re eluxisset, attentiùs excogitarunt: atq; in nouis suppliciorum generibus adinueniendis, non aliter atque in certamine præmia assequi laborabant, seq; inter ipsos superare obnixè cõtendebant. Hęc Euseb. Sed quid de Christianis ad illos Tertullianus in apolog. in fine? Exquisitior (ait) quæque crudelitas vestra, illecebra est magis sectæ. Plures efficimur, quoties metimur à vobis: semen est sanguis Christianorum. Hæc ille. Inuehitur & Seneca in exquisitam tormentorum inuentionem eo libro quem de Clementia scripsit ad Neronem, cap. 25. Multiplicia exquisitorum tormentorum genera recenset Iosephus lib. de Machab ad Polyb. cuius hæc sunt verba: Singula proferri in medium tormenta mãdauit. exhibentur itaque rotæ, radij, vngulæ, rotabula, catapultæ, lebetes, catastæ, frixoria, digitaria, pugillaria, manus ferreæ, subulæ, succensoria, ollæ æneæ, sartago. hæc illis nomina esse reperimus, &c. Hæc Iosephus de his quæ spectãt ad exquisita tormentorum genera: sed ex textu & versione Erasmiana: aliter tamẽ se habet communis Græca editio, quæ habetur præ manibus; quam ad verbum ferè recitat Gregor. Nazianz. in Orat. de Machab.

[c] Vincentij.] Agunt de eodem hac die ijdem qui suprà, Beda, Vsuardus, Ado, & alij. De cuius actis, atque miraculis ad eius sepulchrum editis, agit Gregor. Turonen. lib. de gloria mart. cap. 105. & hist. de gest. Franc. lib. 7. c. 35. Huic sancto martyri, Patres in Concilio Cabilonensi cõgregati, pro vita Clodouei regis preces obtulerunt, vt constat ex eius Synodi actis c. 1. De huius basilica, & miraculis ibi factis, scripsit Venantius Fortunatus elegans epigramma. exstat lib. 1. carm.

[d] Pelagiæ.] De hac S. Ambrosius libro 3. de virgin. & ad Simplicianũ. Hanc & S. Ioannes Chrysostomus duabus laudauit Orationibus, quas habet Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. qui & in Oratione de translatione S. Ignatij, eiusdem meminit, aïtque eius memoriam celebrari solitam pridie eius diei, qua agi consueuit solennitas translationis S. Ignatij; Græci autem in Menologio de ea agunt ad quart. idus Iunij: ijdem etiam eius acta referunt, mentionemque faciunt de prædictis encomiasticis Orationibus à S. Ioanne Chrysostomo de ea dictis; in eodemq; Menologio, octauo idus Octobr. agunt de alia Pelagia Antiochena, quæ antequam teneretur à persecutoribus, orans ne dispendium pateretur virginitatis, in pace quieuit. Cùm in Martyrologio de vna eademque Pelagia Ambrosius & Chrysostomus ęquè citentur: conueniunt prędicti in martyris nomine & loco; nimirum quòd Pelagia nomine, & patria fuerit Antiochena; quòd insuper, ne iacturam pateretur virgiginitatis, mortem voluntariam oppetierit. verùm inter se discrepant, dum Ambrosius eam vnà cum matre & sorore fluuio mersam testatur; Chrysostomus autem è sublimi tecto se dedisse præcipitem dicit. Quid ad hęc dicamus, non habemus. Cęterùm Ambrosio adstipulari videtur Augustinus de Ciuit. Dei libro 1. cap. 26. vbi eiusdem Pelagię ac sociarum martyria in Ecclesia Catholica veneratione celeberrima frequentari testatur: excusatque eas, quòd priuato quodam Dei

Dei consilio sibi ipsis necem intulissent. scribit & Athan. in apolog. quòd nonnullæ virgines Alexandrinæ, dum grassarentur in eas Ariani, sese in puteos præcipites egerint. Sunt alia complura de his exempla admiranda quidem, sed non imitanda. Fuit non tantùm Antiochiæ, sed & Constantinopoli celebris memoria sanctæ Pelagiæ, cuius egregiam basilicam impius Constantinus Copronymus demolitus est, vt testatur Cedren. in compen.

[e] Maximiani episc.] De quo scribit S. Gregorius homil. 34. in Euangel. & dialog. lib. 3. cap. 36. Huic suas vices delegauit in omnibus ecclesijs Siciliæ, vt apparet in regist. li. 2. epist. 13. Agit de eius obitu, scribens ad Cyprianum diac. lib. 4. epist. 19. ex qua apparet, eum migrasse ex hac vita indictione decimatertia, anno Domini 596. Commendat plurimum eius vigilantiam in cura pastorali lib. 12. epist. 13. Agit de eodem Ioãnes diac. in vit. S. Greg. libro 1. cap. 6. & 33.

[f] Columbi aliàs Columbæ, vel Colũbani.] De eo hac die Beda, & alij recentiores; pluribus de eo idem Beda hist. de gest. Angl. lib. 3. c. 4. & 25. vbi eundem appellat Columbanum, Columbam autem in epitome ann. Domini 565. quo anno ex Hybernia se contulit in Britanniam, vixitque ibi annis trigintaduobus, vt idem testatur auctor: sicque peruenisse videtur vsque ad annum Domini 597. de quo & Sigebert. in chron. ann. 596. & 598. vbi semper Columbanum appellat. scripsit eius vitam Adamandus eidem æqualis, de quo Sigebert. de vir. illustr. c. 64. Nec moueat quemquam, quòd Columba hic prætet morem Ecclesiæ Pascha celebrabat decimaquarta Luna. excusat enim eum Beda hist. Angl. lib. 3. c. 4. in fine, & Walfridus apud eundem eod. lib. 3. c. 25. Alius ab hoc est S. Columbanus abb. Luxouiensis, de quo infetius ad xj. Kal. Decemb.

[g] Iuliani.] Agunt de eo item Sozomen. hist. lib. 3. c. 13. & Niceph. hist. lib. 9. c. 15. quorum testimonio constat eius res gestas scriptis mandatas à S. Ephræm diacono ecclesiæ Edessenæ.

10 **Quarto idus Iunij. Luna.** G xvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13

R OMÆ via Salaria passio beati Getulij[a] clarissimi & doctissimi viri, sociorumque eius Cærealis, Amantij, & Primitiui: qui iussu Hadriani Imperatoris à Licinio consulari tenti, primò cæsi, deinde in carcerem trusi, postremò incendio traditi, cùm nullo modo ab igne læsi fuissent, fustibus illiso capite martyrium compleuerunt: quorũ corpora Symphorosa beati Getulij vxor collegit, & in arenario prædij sui honorificè sepeliuit. Item Romæ via Aurelia natalis sanctorũ Basilidis[b], Tripodis, Mandalis, & aliorũ viginti martyrum, sub Aureliano Imperatore & Platone Vrbis præfecto. Nicomediæ sancti Zachariæ[c] martyris. Prusiade in Bithynia sancti Timothei[d] episcopi & martyris sub Iuliano Apostata. In Hispania sanctorum martyrum Crispuli[e] & Restituti. In Africa sanctorum martyrum Aresij[f], Rogati, & aliorum quindecim. Coloniæ sancti Maurini[g] abbatis & martyris. Petræ in Arabia sancti Asterij[h] episcopi, qui ob fidem Catholicam ab Arianis multa passus, & à Constantio Imperatore in Africam relegatus, confessor gloriosus occubuit. Antisiodori sancti Censurij[i] episcopi. In Scotia sanctæ Margaritæ[k] Reginæ, amore in pauperes, & voluntaria paupertate celebris.

GETVLII & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Horum acta ex antiquis Codicibus eruta edidit Sur. tom. 3. hac die. In agro Tiburtino exſtat horum vetus memoria iam vetuſtate collapſa: cenſeturq; ille locus, Arenariũ, vbi S. Symphoroſa prædictos martyres ſepeliuit. Habemus in vet. co. manuſc. horũ martyrij acta, quorum eſt eiuſmodi exordium: Iam quaſi tempeſtate, &c. In his enim Getulius item & Zoticus dictus reperitur maritus ſanctę Symphoroſæ, de quo item ſuperiùs die 12. Ianuarij, quo idem Zoticus vnà cùm Amantio poſt ignem ſuperatum, à militibus, eradicatis (vt eadem habent acta) vinearum fuſtibus, occiſus eſt.

[b] Baſilidis & ſoc.] Agunt dè his ijdem qui ſuprà, Beda, ac cæteri. Eorum acta recitat Mombrit. tom. 1. Petrus in catal. lib. 5. c. 103.

[c] Zachariæ.] De eo præterea hac die Beda, Vſuardus, ac recentiores.

[d] Timothei epiſcopi.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, his verbis: Apud Pruſiam, ſacroſancti martyris Timothei, eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui ſub Iuliano Imp. Apoſtata, cùm eccleſiam ſuam bene regeret, & multorum miraculorum fama eſſet illuſtris, à Iuliano Chriſtianæ fidei deſertore obtruncatus eſt, cuius dies feſtus in ſanctiſſimo eius Martyrio celebratur. Hæc ibi.

[e] Criſpuli & Reſtituti.] Agit de his item Beda hac die; Ado autem die ſequenti.

[f] Aretij & ſoc.] De his etiã hac die Beda, adſtipulanturque vet. manuſcript.

[g] Maurini.] Molanus de eodem hac die ex tab. eccleſiæ Colon. Scribit de eodem Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. ſancti Bened. lib. 3. c. 134. Inuentionis eius hiſtoriam habet Surius tom. 3. hac die. Claruit (vt idem Tritthem. auctor eſt) anno Domini ſexcenteſimo ſeptuageſimo.

[h] Aſterij.] De quo & Græci. Huius egregiam confeſſionem ſcribit S. Athanaſius in epiſtola ad ſolitarios col. 459. Receſſit hic ab Arianis venturus ad ſynodum Sardicenſem, vt conſtat ex ſynodica eiuſdem Concilij, quam recitat Athan. in apolog. 2. itemq́ue interfuit Concilio Alexandrino ab Athanaſio celebrato temporibus Iuliani, functusq́ue eſt legatione ex eadem Synodo ad Antiochenos, vt patet ex epiſtola ſynodica eius Concilij, quæ exſtat apud Athanaſium col. 87. Longè hic alius à perditiſſimo illo Aſterio cuius idem auctor meminit libro de Synodis.

[i] Cenſurij aliàs Cenſorij.] De quo hac item die Beda, Vſuardus, & alij. Exſtat Sidonij Apollinaris ad hunc epiſtola 10. lib. 6. ad quem etiã Conſtantius de vita ſancti Germani epiſcopi Antiſiodorenſis aliam dedit epiſt. quæ exſtat apud Sur. tom. 4. die 31. Iulij. In tabulis epiſcoporum Antiſiodorenſium hic adſcribitur decimus ordine eius ſedis epiſcopus, vbi & hæc ponuntur: Cenſurius ſedit annos 38. menſ. 3. dies 6. obijt quarto idus Iunij, ſepultus in eccleſia S. Germani. Hęc ibi apud Democh. de ſacrif. Miſſæ.

[k] Margaritæ reginæ.] Scripſit eius nobilia facta Deidonatus lib. 12. hiſt. Scotorum, Turgotus etiam Prior Dunelmẽſis id ipſum præſtitit: eadem in compendium redacta Surius habet tom. 3. Vide Molan. in annot. ad Vſuardum die 16. Nouembr. editionis ſecundæ.

xvj. A Tertio idus Iunij. Luna. 11

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2
t	u	A	B	C	D	E	ſ	F	G	H	M	N	P			
3	4	5	6	7	8	9	10	9	10	11	12	13	14			

NATALIS ſancti Barnabæ[a] Apoſtoli, qui natione Cyprius, à diſcipulis cum Paulo Gentium Apoſtolus ordinatus, multas regiones cum eo peragrauit, Euangelicæ prædicationis iniunctum ſibi opus exercens: poſtremò Cyprum profectus, ibi Apoſtolatum ſuum glorioſo martyrio decorauit: cuius corpus[b] tempore Zenonis Imperatoris ipſo reuelante repertum eſt, vna cum codice Euangelij ſancti Matthæi ſua manu deſcripto. Aquileiæ paſſio ſanctorum Felicis[c] & Fortunati fratrum, qui in perſecutione Diocletiani & Maximiani equuleo ſuſpenſi, atque ardentibus lampadibus circa eorũ latera appoſitis, & mox diuina virtute extinctis, per ventrem feruenti oleo ſunt perfuſi, & ad vltimũ cùm in con-

feſſione Chriſti perſiſterent, capite truncati. Bononiæ ſancti Pariſij[d] confeſſoris, monachi ordinis Camaldulenſis. Romæ Tráſlatio[e] ſancti Gregorij Nazianzeni: cuius ſacrum corpus è Conſtantinopoli ad Vrbem antea delatum, atque in eccleſia Dei genitricis ad Campum Martium diu aſſeruatum, Gregorius XIII. Pontifex Maximus in Cappellam[f] à ſe in Baſilica ſancti Petri magnificentiſſimè exornatam, ſumma celebritate tranſtulit, ac poſtridie ſub altari digno honore condidit.

IVNII 11.

BARNABÆ Apoſt.] Tam Latini quàm Græci de eodem agunt hac die. De eius Apoſtolatu Act. Apoſt. c. 13. Erat autem vnus ex ſeptuaginta duobus diſcipulis, vt ſcribit Euſeb. lib. 2. c. 1. Epiphan. in Panar. lib. 1. prope finẽ, Beda Act. Apoſt. c. 4. Alexand. monach. in encom. de S. Barnaba, & Hippolytus mart. libell. de 72. diſcip. vbi & de aduentu Barnabæ Mediolanum, de quo item Doroth. in Synopſi, & alij. Fertur nomine Ioannis cognomento Marci, cuius eſt mentio in Actis Apoſt. c. 12. paſſio Barnabæ; quæ cùm multa habeat falſa, & quæ repugnent ijſdem Actis Apoſtolicis à Luca conſcriptis, indigna prorſus eſt quæ illi tribuatur, vt in Annal. eccleſ. diſſeruimus. Rurſus ea quæ in illo apocrypho, Clementis nomine, Itinerario ſcripta habentur de Barnaba, quòd primus Romæ Euangelium prædicauit; à veritate prorſus aliena eſſe noſcuntur, licet illis nonnulli fidem præſtiterint, vt prædictus Alexander, Dorotheus, & ſi qui alij: affirmantes illum tũc veniſſe Romam, cùm (vt legitur in Actis cap. 15.) Barnabas aſſumpto Marco, à Paulo diuiſus eſt. Sed hæc non conſiſtere, manifeſtum eſt; ſi temporum certa ratio habeatur. Conſtat enim tum Euſebij, tum cæterorum omnium auctoritate, S. Petrum Romam veniſſe anno ſecundo Claudij Imp. cùm tamen Barnabas quarto adhuc anno eiuſdem Imperatoris, cùm nondum eſſet ſegregatus in Euangelium, & Apoſtolatum accepiſſet ad Gentes (quod poſtea contigit) vnà cum Paulo Antiochiæ moraretur; quando adueniente fame illa ab Agabo prędicta, facta collecta Antiochiæ, ipſe vnà cum Paulo detulit eam Hieroſolymam, vt Acta Apoſt. declarant c. 11. in fine. Porrò famem illam validam factam eſſe anno quarto Claudij, abſque aliqua difficultate omnes teſtantur, vt Euſeb. in chron. Oroſius lib. 7. Beda in Act. Apoſt. c. 11. & lib. de ſex ætat. & alij omnes. Cæterùm de his egimus fuſiùs in Annalibus eccleſ. vbi ſatis demonſtrauimus, nõ fuiſſe facultatem Barnabæ in Italiam aduentandi, niſi decimo anno Claudij, quando diuiſus à Paulo, aſſumpto Marco (vt habent Acta c. 15.) receſſit iterum Antiochia: neque enim ad illud vſque tempus ſemel iunctus Paulo, ab eo receſſit. Nec eſt quod quis dicat, ante coniunctionem cum Paulo Barnabam Romam eſſe profectum: nam necdum apertum erat oſtium Gentibus, quod Petrus, & non Barnabas, primus reſerauit, Act. c. 10. & 11; nec vlla patitur ratio, vt antea Barnabas ſit profectus, quàm per Spiritum ſanctum ſegregatus in Euangelium, miſſus fuerit. Cætera de S. Barnaba vberiùs vbi ſuprà in Annal. eccleſ. diximus.

[b] Cuius corpus tempore Zenonis.] Cætera Martyrologia, Bedæ, Vſuardi, Adonis, & aliorum, eadem de inuentione corporis eius teſtãtur. Huius rei geſtæ hiſtoriam prolixiùs ſcribit Alex. monach. in Barnaba apud Sur. tom. 3. hac die, Theodorus lector lib. 2. collectan. Niceph. li. 16. c. 37. Cedren. in compend. an. 4. Zenonis. Sigebertus anno 489. Marian. Scot. anno 483. & alij plures.

[c] Felicis & Fortunati.] Agunt de ijſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Venantius Fortunatus de his agit lib. 7. his verſibus:

Felicem meritis Vincentia læta refundit,
Et Fortunatum fert Aquileia ſuum.

Et in vita S. Martini lib. 4. poſt alios recenſitos ſanctos ait:

Et Fortunati benedicti martyris vrnam.

Horum acta ex antiquioribus codicibus manuſcript. edidit Mombrit. tom. 2. Petrus item in catalogo lib. 5. c. 167.

[d] Pariſij.] De quo tabulæ eccleſiæ Bonon. Habentur eius acta ſummatim expreſſa apud Surium tom. 7. hac die. Migrauit ex hac vita anno Domini 1267. annum ætatis agens circiter ſextumdecimum ſupra centeſimum, vt eadem acta declarant.

[e] Tranſlatio S. Gregorij Nazianz.] Primam eius tranſlationem Conſtantinopoli Romam factam, firma certaq́ue traditione didicimus, eam ob cauſam, quòd graſſantibus barbaris in eas regiones, ſanctimoniales feminæ, in quarum eccleſia tantus theſaurus erat conditus, fuga ſuæ pudicitiæ conſulentes, acceptum venerandum corpus, impoſitumq́ue nauigio ad tutum pietatis aſylum Romam confugientes detulerunt, atque in templo ſanctæ Mariæ in Campo Martio ſibi ab Apoſtolica Sede conceſſo condiderunt, ibiq́ue in adiacente domo, in qua habitabant, more patrio diuinas laudes per dies ſingulos perſoluebant: quibus iam vita functis, ceſſit locus Romanis virginibus: quæ ibidem non ſub regula S. Baſilij (vt illæ olim) ſed ſub inſtitutis S. Benedicti hactenus perſeuerant. Eadem etiam exigente occaſione, aliæ ſanctimoniales ex Oriente profugæ, deferentes & ipſæ ſecũ eccleſiæ ſuæ ſacra pignora, reliquias venerãdas,

& inter alias ſacrum caput S. Gregorij Armeni epiſcopi, cùm appuliſſent ad litus Campanum, à Neapolitanis honorificentiſſimè exceptæ ſunt, erectoque templo in honorem tanti epiſcopi, ac monaſterio ſuperaddito, ibidem ſanctè pieque vixerunt; ſuccedentes illis Neapolitanæ virgines, vſque ad præſens ſeculum ſub habitu & regulis S.Baſilij vixerunt, licet poſtmodum Latinas ſub Latinorum monachorum regulis monaſticam vitam colere congruere magis eſſet viſum, & ipſæ ſe S.Benedicti regulis ſubdiderunt. Hæc autem Neapoli cùm eſſem, ex antiquis eiuſdem eccleſiæ monumentis didici. Sed vt ad noſtri Gregorij Theologi tranſlationem redeamus: ſicut illa prima tranſlatio ob fugam celerem fuit ſubobſcura; ita ſecunda, de qua hac die ſolennis memoria agitur, clariſſima planè exſtitit, ac celeberrima. Merui licèt indignus, tanti Patris, quem præcipuè veneror, triumphum hiſce oculis comminùs intueri: cùm ampliſſimæ gloriæ cauſam mente reuoluens, Ecce tibi (mecum dicebam) ſol Orientis occaſum neſciens, nebulis & denſa caligine inuidorum obfuſus aliquando, quibus modò coruſcat fulgoris radijs? En ſacer vertex Orientalis eccleſiæ, fortiſſimus fidei propugnator & propagator, qui collapſam penitùs Cōſtātinopoli Catholicā fidē reſtituit, auxit, in tutoq; collocauit: victiſq; ac profligatis gladio verbi hęreticorū turmis, vrgente vehementi Catholicorum ex inuidia concitata procella, vt paci Eccleſiæ vniuerſalis conſuleret, non quæ ſua ſunt quærens, ceſſit ſedi, & receſſit inglorius. ſed quid tandem? Ecce pro Byzantio Deus rependit Romam, pro noua antiquam, pro illa exigua Anaſtaſia, auguſtiſſimam Baſilicam Vaticanam, Vrbis ornamentum, Orbis miraculum; pro tenui denique ſepulchro, fornicem triumphalem; ampliſſimū (inquam) Sacellum, quod in honorem ſui Gregorij Gregorius noſter Pontifex conſtruxit, magnificentiſſimè exornauit atque illuſtrauit. Non eſt meæ facultatis nec præſentis inſtituti, mirificum illud opus deſcribere; cùm præſertim id eruditi complures viri, ac præſertim noſter D. Laurentius Frizolius, poëticis litteris benè excultus, præclaro poëmate id egregiè præſtiterit. Tranſlationis hiſtoriā nobili commentario teſtatam reliquit R. D. Franciſcus Mocantius, Magiſter cęremoniarum.

[f] In Cappellam.] Putarunt aliqui dictam eſſe Cappellam à capiendo, ſicque ex Latina & Græca voce nomen eſſe compoſitum; quaſi capiens λαὸν. ſed planè errant: Francum vocabulum potius eſſe putatur à cappa deriuatum, quæ tegumen ſignificat, quod veluti tentorium factum ſecum veherēt reges, cùm eſſent in expeditione, ad vſum rerum ſacrarum: vel (quod ſcribit Durand. lib. 2. cap. 10. nu. 8.) dicta Cappella à Cappa ſancti Martini, quam religionis ergò Francorum reges procedentes ad prælia ſecum portarent. Sanè quidem conſueuiſſe reges Francorum in expeditione ſecum ferre ſanctorum reliquias, ſacerdoteſque eidem muneri mancipatos dictos eſſe Cappellanos, teſtatur epiſtola Carlomanni ducis Francorum, data anno Domini 742. quæ deſcripta habetur in Capitular. Franc. libro 5. cap. 2. pag. 214. in qua hæc leguntur: Seruis Dei per omnia omnibus armaturam portare, aut in exercitum, aut in hoſtem pergere, omninò prohibemus: niſi illis tantummodò, qui propter diuinum miniſterium, Miſſarum ſcilicet ſolennia adimplenda, & ſanctorum patrocinia portanda, ad hoc electis: id eſt, vnum, vel duos Presbyteros cum Cappellanis Presbyteris Princeps ſecum habeat. Hæc ibi. Equitare conſueuiſſe reges Francorum ſacris reliquijs præcedentibus, demonſtrat Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 6. c. 27. vbi ait de Chilperico rege: Reliquijs multorum ſanctorum præcedentibus, vrbem ingreſſus eſt. Pro Oratorijs Cappellas accipi, item habes in Capitular. libro 5. cap. 182. vbi hæc leguntur verba: Ne Cappellæ in noſtro palatio vel alibi ſine permiſſu epiſcopi cuius eſt parochia, fiant. Sic & in Concil. Tribur. c. concedimus. de conſec. diſtinct. 1. Veteres enim loca illa, quæ nos Cappellas dicimus, Oratoria dicere conſueuere; antiquiores verò conſtat eadem appellaſſe Cubicula, ſecundum ea quæ Saluator noſter apud Matthæum 6. ait: Intra cubiculum tuum, & clauſo oſtio, ora Patrem tuum, &c. Habes hanc vocem eo ſenſu vſurpatam à ſancto Paulino in epiſtola 12. ad Seuerum, in qua, dum deſcribitur exſtructum templum, hæc habet verba: Cubicula intra porticus quaterna longis baſilicæ lateribus inſerta, ſecretis orantium, vel in lege Domini meditantium. Et paulo pòſt: Omne Cubiculum binis per liminum frontes verſibus prænotatur, &c. Sic intelligas quod liber de Romanis Pontif. habet in Marcellino: Hic ſepultus eſt in cœmeterio Priſcillæ in Cubiculo claro. Itemque in Symmacho Papa, appellantur ipſa Oratoria Cubicula, cùm dicitur: Fecit autem Oratoria duo, S. Ioannis Euangeliſtæ, & S. Ioannis Baptiſtæ, infra quorum confeſſiones fecit arcus argēteos pēſantes libras 30. quæ Cubicula omnia à fundamēto perfecta conſtruxit. Hęc ibi. In veteri Pęnitentiali quod apud nos exſtat manuſcript. hæc etiam leguntur: Cùm venerit aliquis ad ſacerdotem confiteri peccata ſua: mandat ei ſacerdos, vt exſpectet modicum donec intret in Cubiculum ad orationem, &c. Eodem ſenſu etiam à Cubiculo dicti ſunt Cubicularij ijdem quos nos modo dicimus Cappellanos, ſicque accipias illa verba in Leone Romano Pont. quibus dicitur: Hic etiam conſtituit & addidit ſuper ſepulchra Apoſtolorum ex Clero Romano cuſtodes, qui dicuntur Cubicularij. Hodie tamen diuerſo ſenſu ea vox accipitur: eſt enim ordo familiæ palatinę laicis etiam communis. Scias etiam eiuſmodi Cubicula vel Oratoria ſecundum antiquiorem illum loquendi vſum impropriè dici Sacella: Nam ſi priſcam eius vocis repetas ſignificationem, inuenies apud Feſtum Sacella dici loca dijs ſacrata ſine tecto: verùm recentior vſus obtinuit, vt eadem etiam Sacella dicantur.

Pridie

12 **Pridie idus Iunij. Luna.** B xv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3
t u A B C D E f F G H M N P
4 5 6 7 8 9 10 11 10 11 12 13 14 15

ROMÆ via Aurelia natalis ſanctorū martyrum Baſilidis[a], Cyrini, Naboris, & Nazarij militum, qui in perſecutione Diocletiani & Maximiani ſub Aurelio pręfecto ob Chriſtiani nominis confeſſionem detruſi in carcerem, & ſcorpionibus[b] lacerati, capite truncati ſunt. Nicæę in Bithynia ſanctæ Antoninæ[c] martyris, quæ in eadē perſecutione à Priſcilliano præſide iuſſa eſt fuſtibus cædi, ſuſpendi in equuleo, lateribus laniari, & flammis incendi, ac demū gladio necari. In Thracia ſancti Olympij[d] epiſcopi, qui ab Arianis ſede pulſus, cōfeſſor occubuit. In Cilicia ſancti Amphionis[e] epiſcopi, qui tēpore Maximini cōfeſſor fuit egregius. In Ægypto ſancti Onuphrij[f] anachoretę, qui in vaſta[g] eremo ſexaginta annis vitam religioſè peregit, & magnis virtutibus ac meritis clarus migrauit in cęlum: cuius inſignia geſta Paphnutius abbas cōſcripſit.

IVNII 12.

BASILIDIS & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri recentiores. De horum trāſlatione in Gallias, cuius meminit hîc Beda, agit etiam Sigebert. in chron. an. Domini 764. Qui hîc ponuntur Nabor & Nazarius, diuerſi ſunt à Nabore & Nazario qui paſſi ſunt Mediolani. Ille etenim Nabor vnà cum Felice ibi paſſus eſt, Nazarius alio tempore vnà cum Celſo; hi autem Romæ cum Baſilide & Cyrino. Alius adhuc reperitur Nabor martyr in Africa, de quo inferiùs vnà cum ſocijs, ad ſextum idus Iulij.

[b] Scorpionibus lacerati.] De eiuſmodi genere tormentorum habetur mentio etiam in lib. 3. Reg. cap. 12. & 2. Paralip. c. 10. cùm dicitur: Pater meus cecîdit vos flagellis, ego autem cædam vos Scorpionibus. Quid autem per Scorpionem intelligas, habes ex Iſidoro lib. 5. Orig. cùm ait: Virga ſi eſt nodoſa vel aculeata, Scorpio recentiſſimò nomine vocatur, quia arcuato vulnere in corpus infigitur. His ſimiles erant virgæ palmeæ, aculeos habentes, quæ inhærerent cæſorum lateribus, quibus Catholicos Alexandriæ ab Arianis eſſe ſæpè verberatos, Athanaſius tradit in li. de fuga ſua. Eiuſdē generis & illæ viſæ ſunt, quæ à Victore De perſecutione Wandalica ſic deſcriptæ habentur: Iubet in modum ſecarum fuſtes robuſtos, veluti palmatos, cum ſtirpibus fieri: qui quatientibus tergis nō ſolùm oſſa confringerent, ſed etiam terebrantes aculei intrinſecus remanerent. Sic & Græci interpretes σκορπίυς appellant. Cæterùm eſt & Scorpio telum militare; quod à Cretenſibus eſſe adinuentum, auctor eſt Plinius nat. hiſt. lib. 7. c. 56.

[c] Antoninæ.] Græci etiam de eadem agunt hac die in Menologio, vbi eius paſſionis acta deſcripta habentur.

[d] Olympij epiſcopi.] Fuit hic epiſcopus Aenos in Thracia: meminit eius ciuitatis Plin. lib. 4. c. 11. Huius glorioſum pro fide certamen & graues ærūnas, quas tam ipſe quàm Theodulus epiſcopus Traianopolis paſſi ſunt ab Arianis, ſcribit ſanctus Athanaſius in epiſtola ad ſolitar. & in apologia de fuga ſua col. 334. & 335.

[e] Amphionis epiſcopi.] Hîc fuit epiſcopus Epiphaniæ in Cilicia, cuius ciuitatis item Plinius meminit lib. 5. cap. 27. & Iuſtinus hiſt. ſæpè. Agūt de eodem Græci; interfuit magno Nicæno Concilio, à quo ob ſpectatam eius virtutem ſuffectus eſt in ſedem Nicomedienſem loco Euſebij Arianorū anteſignani, vt auctor eſt S. Athanaſ. in apolog. 2. col. 397. Theodoret. hiſt. libro 1. cap. 20. in fine, & Sozom. libro 1. cap. 10.

[f] Onuphrij.] Græci etiam hac die de eodem agunt in Menologio his verbis: Sancti Patris noſtri Onuphrij Ægyptij: qui cùm eſſet in cœnobio in vrbe Hermopoli Thebarum, & audiret de Eliæ prophetæ, & Ioannis præcurſoris vita, egreſſus è cœnobio, habitauit eremū annos ſexaginta,

 hominem

hominem omninò non videns. Vbi post admirabilem monasticæ vitæ conuersationem in cælũ migrauit, quem magnus Paphnutius sepeliuit; cuius dies natalis celebratur 12. Iunij in sanctissimo eius oratorio, in monasterio S. Alipij. Hæc ibi. Exstant eius acta ab eodem S. Paphnutio scriptis consignata in Vit. Patr. c. 52. Alia autem ab his diuersa habet Metaphr. quæ recitat Sur. tom. 3. die 11. Iunij. Habemus item in nostra bibliotheca vitã eiusdem Sancti peruetusto charactere Longobard. conscriptam. Alius item fuit Onuphrius, qui vixit tempore quo Gentilium in Christianos persecutio sęuiebat, de quo est mentio in actis sanctorum Galationis & Epistemis, quæ recitat Metaphrast. nonis Nouembr. Habet eadem Lipom. tom. 5.

[g] In vasta eremo.] Inter immensas Ægypti solitudines primum locum obtinet illa quæ appellata est Oasis, eademque duplex est, maior & minor. De his Ptolom. li. 4. Vtraque in Notit. prouinc. Imperij Rom. ponitur sub duce Thebaidos. Errat planè Zonar. qui in 3. parte Annal. in fine ponit Oasim in Arabia. Mentio eiusdem Oasis habetur in Prat. spirit. c. 112. & 113. Dicta videtur eadem solitudo ab Oasi ciuitate illi proxima. Meminit Procop. lib. 1. de bellò Persico de Oasi ciuitate in extremis Ægypti finibus posita. In magnam Oasis solitudinem relegabantur facinorosissimi homines: aliquando etiam sanctissimi viri à persecutoribus in eandem Oasim deportabantur. Meminit eiusdem Oasis Athan. apolog. de fuga sua col. 336. & S. Hieron. epist. 3. cùm agit de Timasio exconsule in Oasim relegato. Describitur is locus à Zosimo libro quinto pag. 90. (licet pro Oasi, Asse, mendosè legatur) Is, inquit, erat locus insigniter sterilis, à quo nemo posset euadere, qui deportaretur; nam terra in medio arenosa & vasta prorsus & inhabitata notitiam tendẽtibus huc omnem adimit; partim quòd venti arena vestigia compleant & aboleant; partim quòd nec arbor vlla, nec domicilium sit, quæ indicium aliquod iter facientibus ad coniecturam relinquere possint. Hæc Zosimus de Oasi. Locus quidem complurium sanctorum exilio illustratus olim fuit, vt S. Athanasius scribit in apolog. de fuga sua: eadem solitudo sancti Hilarionis præsentia, qui tempore Iuliani Apostatę illic annum egit (vt S. Hieronymus scribit in Hilarione) est clarior reddita: sed postea exilio impij Nestorij, qui illuc est relegatus, vt tradit Euagr. lib. 1. cap. 7. est infamis effecta. Nota legibus fuit huiusmodi relegatio; dicta enim fuit deportatio Oasena: sic appellatam inuenies in l. 1. tit. de Nili aggeribus Cod. Theod. Quod quidem nomẽ nondum plenè germaneque explicatum hactenus reperi penes interpretes iurisconsultissimos.

xiiij. C — Idibus Iunij. Luna. — 13

a b c d e f g h i k l m n p q r s
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4
t u A B C D E f F G H M N P
5 6 7 8 9 10 11 12 11 12 13 14 15 16

ATAVII S. Antonij[a] Lusitani confessoris, ordinis Minorum, vita & miraculis ac prædicatione illustris. Romæ via Ardeatina natalis sanctæ Feliculæ[b] virginis & martyris, quæ Flacco nolens nubere, nec idolis immolare, tradita est cuidam iudici, qui eam in confessione Christi perseuerantem, post tenebricosam custodiam, & famis inediã, tamdiu fecit in equuleo torqueri, donec emitteret spiritum; & sic demum deponi, & in cloacam præcipitari: quam sanctus Nicomedes eadem via sepeliuit. In Africa sanctorum martyrum Fortunati[c] & Luciani. Bybli in Palæstina sanctæ Aquilinę[d] virginis & martyris, quæ annos duodecim nata, sub Diocletiano Imperatore & Volusiano iudice ob fidei cõfessionẽ colaphis & verberibus cæsa, & subulis[e] cãdentibus perforata, demũ percussa gladio, virginitatẽ martyrio consecrauit. In Pelignis sancti Peregrini[f] episcopi & martyris, qui à Lõgobardis pro fide Catholica in Aternũ flumen demersus est. Cordubę sancti Fãdilę[g] presbyteri & monachi, qui in persecutione Arabica amputato capite pro fide Christi martyrium subijt. In Cypro sancti Tryphillij[h] episcopi.

IVNII

NTONII Lusitani.] Exstant eius egregia facta apud Sur. tom. 3. De eo plura S. Antonin. in 3. part. tit. 24. c. 3. & alij plures. nouissimè verò collecta habes eius acta in chron. Franciscanorum tom. 1. lib. 5. per totum. Migrauit ex hac vita anno Domini 1231. sequẽti verò anno à Gregorio nono Rom. Pont. receptus est in Sanctorum numerum. Cuius exstant de ea re Apostolicæ literæ ad omnes Ecclesiarum præsides datæ Spoleti Kal. Iunij anno sexto eius Pontificatus: est illarum exordium: Cùm dicat Dominus per Prophetam, &c. Demum ex præcepto Sanctiss. D. N. Sixti Papæ quinti, iussum est hac die in eius solennitate recitari Officium ecclesiasticum, quod dicitur Duplex.

[b] Feliculæ.] De ea etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri recentiores. Eius martyrij acta continentur in rebus gestis sanctorum martyrum Nerei & Archilei, apud Sur. tom. 3. 12. Maij. Petrus item in catal. lib. 5. c. 112. de eadem agit.

[c] Fortunati & Luciani.] De his item Beda hac die, necnon & recentiores, adstipulanturque vet. manuscript.

[d] Aquilinæ.] De eadem agunt etiam Græci in Menologio hac die, eiusque martyrium compendio explicant, sed fusiùs Metaphrastes ex vetustioribus codicibus eius acta descripsit, quæ refert Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. hac die.

[e] Subulis candentibus.] De huiusmodi tormenti genere Iosephus lib. de Machab. ad Polyb. his verbis meminit: Subulis etiam ferire pendentis latera ad viscera iubet, vt per eas quæ his ductæ erant in longum tramitem rimas, ad intimas fibras flamma perueniret. Hæc Iosephus: sed ex textu & translatione Erasmiana, quam diuersam à cæteris haberi diximus. Reperitur in actis Martyrũ, complures illorum eiusmodi cruciamento esse vexatos.

[f] Peregrini episc.] Exstant eius acta manuscripta, ex quibus Petrus in catal. lib. 5. c. 113. Claruit temporibus S. Gregorij Papæ, vt eadem acta significant.

[g] Fandilæ.] De hoc item Vsuar. Petrus in catal. lib. 5. cap. 114. & alij recentiores. Acta verò martyrij eius scripsit S. Eulogius in Memor. sanct. lib. 3. cap. 7. passumque tradit æra 891. à Christo autem anno 853.

[h] Tryphillij episc.] Agunt de eodem Græci hac die, necnon recentiores Latinorum. Fuit hic episcopus Ledrensis in Cypro, vt scribit Sozom. hist. lib. 5. cap. 10. & Niceph. lib. 8. cap. 42. Agit de eodem S. Hieronymus de script. eccles. eumque Constantij Imp. temporibus claruisse testatur: meminit eiusdem, vt de viro celebri inter scriptores ecclesiasticos in epist. 84. ad Magnum oratorem. Vnus tantùm Metaphrastes refert eum fuisse episcopum Callinicensem; pluraque de ipso refert in vita S. Spiridionis episcopi. Interfuit Tryphillius vnà cum Spiridione Concilio Sardicensi, vt testatur Athanas. in apol. 2. col. 424. Agit de eodem Suidas in historicis.

14 — Decimooctauo kal. Iulij. Luna. — D xiiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5
t u A B C D E f F G H M N P
6 7 8 9 10 11 12 13 12 13 14 15 16 17

ÆSAREÆ in Cappadocia ordinatio sancti Basilij[a] episcopi, qui tempore Valentis Imperatoris doctrina & sapientia insignis, omnibusque virtutibus ornatus, mirabiliter effulsit, & Ecclesiã aduersus Arianos & Macedonianos mira constantia defendit. Samariæ in Palæstina sancti Elisæi[b] Prophetæ, cuius sepulchrum dæmones perhorrescere sanctus Hieronymus scribit: vbi & Abdias propheta quiescit. Syracusis sancti Marciani[c] episcopi, qui à beato Petro ordinatus episcopus, post Euãgelij prędicationem à Iudęis occisus est. Apud Suessiones sanctorum martyrum Valerij[d] & Rufini, qui in persecutione Diocletiani à præside Rictiouaro post multa tormenta iussi sunt decollari. Cordubæ sanctorum martyrum Anastasij[e] presbyteri, Felicis monachi, & Dignę virginis. Cõstantinopoli sancti Methodij[f] episcopi. Viennæ sancti Ætherij[g] episcopi. Apud Ruthenos sancti Quinctiani[h] episcopi.

IVNII

BASILII.] Hæc est dies ordinationis eius. Natalis autem, cùm ex hac vita migrauit, supra Kal. Ianuar. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum. Contigit autem Basilij ordinatio post Eusebij prædecessoris obitum, Valentiniano & Victore consulibus, est annus Domini, secundùm veriorem supputationem, 369. Agit de eius ordinatione S. Gregorius Nazianz. in oratione de laudibus Basil. & in ea quam habuit in funere patris; insuper epist. 22. 23. 24. ad diuersos, & 29. ad S. Eusebium episcopum Samosatensem, cùm conuenisset ad electionem Basilij. Luculentissimum encomium in sanctum & magnum Basilium insigni oratione descripsit beatus Ephræm Syrus, illustris & antiquus Ecclesię scriptor S. Basilio σύγχρονος, & amicissimus: est inter nondum impressa, quæ à se è Græco conuersa, & scholijs, vbi opus est, illustrata, propediem vnà cum alijs eiusdem auctoris operibus, quotquot hactenus Græcè reperiri potuerunt, in lucem editurus est R. D. Gerardus Vossius S. Theolog. Doctor Germ. mihi Romæ longè amicissimus. Encomium autem illud in magnum Basilium esse S. Ephręm Syri, vel ex ipsa inscriptione conijcitur, vel quòd seipsum non semel in eadẽ oratione encomiastica nominet, & quæ ipsi cum Basilio acciderint, inter alia commemoret. est eius exordium: Κλίνατέ μοι τὰς ἀκοάς, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, διηγήσομαι ὑμῖν καλλίστην διήγησιν. Hoc est: Præbete mihi aures, fratres charissimi, & pulcherrimam vobis historiam enarrabo, &c. Quin idem Ephręm eiusdem sui ipsius encomij meminit in oratione in quadraginta martyres, qua etiam præclaris laudibus exornat eundem S. Basiliũ, retexens eius certamen aduersus Arianos susceptum. Reperitur & perelegans quædam sub nomine incerti, sed antiqui auctoris Græci, σύγκρισις, aut si malis ὁμοίωσις ante hac non edita, sanctorum Basilij & Ephræm, copiosam laudationem vtriusque continens; quam ex vetustorum manuscrip. codicum Græcorum collatione, licet anonymam, simul cum operibus S. Ephræm, idem auctor breui est editurus: qui illam ex probabilibus coniecturis tribuit Amphilochio episcopo, tantorum sanctorum studiosissimo. Incipit autem σύγκρισις illa: ἀδελφοί, διήγησιν βούλομαι ποιήσασθαι ὠφέλιμον, φημὶ δὴ Βασιλείου τοῦ ἀοιδίμου, καὶ ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. hoc est: Fratres, vtilem vobis narrationẽ institui facere de celebri Basilio, & Ephræm Syro, &c. Cæteras autem sanctissimi viri in episcopatu res præclarè gestas, per annos singulos, vt se habuerunt, digessimus in Annal. eccles. idcirco hîc parciùs. Consule præterea quæ suprà notauimus Kal. Ianuarij. in eius obitu.

[b] Elisæi prophetæ.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & cæteri Latinorum, necnon & Græci in Menologio. De eius sepulchro Samariæ posito, deque miraculis ibi fieri solitis scripsit S. Hieron. epist. 27. in epitaphio Paulæ ad Eustochium, & in Abdiam prophet. c. 1. in princ. Epiphan. de vit. & interit. prophet. c. 6. ignotus auctor apud Isidor. de vit. & mort. sanct. cap. 36. Niceph. lib. 10. cap. 13. Metaphrastes in Artemio die 20. Octob. qui & recitat de Elisæo encomium Basilij Seleuciæ. De Elisæi reliquiarum translatione facta Alexandriam, agit Cedren. in compend. anno octauo Leonis Magni Imp.

[c] Marciani episc.] De quo vet. manuscript. ex quibus recentiores, Maurolycus, Molanus, & Galesinus. Meminit de eodem Sophron. in orat. habita in Natali Apostol. apud Metaphrast. 29. Iunij. Legimus eius acta manuscript. accepta ab ecclesia Caietana; apud quam illius venerandæ reliquiæ asseruantur, illuc translatæ, cùm Sarracenorum incursionibus Sicilia insula vexaretur. est illorum exordium: Post triumphalem, &c. ibi & de titulo martyrij mentio habetur. Agunt de eodem Græci in Menologio ad tertium Kal. Nouemb. vbi eius martyrij acta breui compendio referunt, quomodo à Iudæis occisus est.

[d] Valerij & Rufini.] Agũt de his Beda, Vsuardus, Ado, Vuandel. ac recentiores. Exstant horum acta, quæ descripsit Mombrit. tom. 2. Petrus item in catal. lib. 5. c. 116.

[e] Anastasij & soc.] Scripsit horum egregium martyrium S. Eulogius in Memoriale sanct. lib. 3. cap. 8. eosque hac die passos testatur, æra octingentesima nonagesimaprima, à Christo Domino anno octingentesimo quinquagesimotertio.

[f] Methodij episc.] Agunt & Græci de eodem hac die in Menologio his verbis: S. Methodij, qui sanctas imagines oppugnantium errorem grauissimis diuinarum scripturarum testimonijs redarguens, orthodoxam Ecclesiæ Dei fidem protegens, multas ærumnas ab hæreticis perpessus, pro sancto venerabilium imaginum cultu conseruando laborans, æternam requiem adeptus, peccatorũ remissionem nobis exposcit. Eius natalis celebratur in sanctissimo sacello in quo pretiosæ eius reliquiæ intra diuinum templum celeberrimorum Apostolorum repositæ sunt. hæc ibi. Porrò Methodius antequam ordinatus esset episcopus, functus est legatione Apostolica missus à Leone tertio Rom. Pontifice Constantinopolim, vbi eius ciuitatis ordinatus est episcopus, anno Domini octingentesimo septimo, vt testatur Anastasius biblioth. in epist. ad Carolum Caluum, apud Sur. tom. 5. in Dionysio, vbi hæc habet de sancto Methodio: Hic à sede Apostolica Constantinopolim presbyter missus, eiusdem Vrbis tenuit Pontificium, & ex tunc inter sanctos ab omnibus ob suæ confessionis & agonis certamen veraciter veneratur & colitur, &c. De eodem Cedren. in Michaële Imperatore, vbi etiam agit de alia legatione, qua Constantinopoli missus est Romam; de qua item Glicas in Theophilo Imp. De huius electione plura Theophanes in panegyrico de S. Nicephoro, apud Metaphrast. 13. Martij. Migrauit ex hac vita an. Domini octingentesimo quadragesimoseptimo, vt testantur acta S. Ioannicij abb. vbi & alia plura de Methodio, apud Metaphras. die 4. Nouemb. Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Fuit & alius eiusdem nominis Methodius episcopus Patarensis, sanctitate & eruditione conspicuus, quem citat S. Ioannes Damascen. orat. 3. de imag. in fin. de quo Græci in Menologio ad x. kal. Iulij. Alius item Methodius episcopus Tyri, de quo infra ad xiiij. kal. Octob. Iidemque tres omnes selectissima lucubrationum suarum monumenta reliquerunt.

[g] Ætherij episc.] De eodem hac die Beda, & alij recentiores. Meminit eiusdem Ado in chron. anno Domini 604. numeraturque hic vigesimus nonus eius sedis episcopus, claruitque temporibus Dagoberti regis Francorum.

[h] Quinctiani episcopi.] Agit de eodẽ Vsuardus, & alij; sed cùm presbyterum dicunt, errare noscuntur. Scribit de eo Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 36. & lib. 3. c. 2. Sigeb. in chron. anno 506. Reperitur hic interfuisse Concilio primo Aurelianensi, habito temporibus Clodouei, necnon Aurelianensi quinto, temporibus Childeberti eius filij. Habetur mentio de eodem in rebus gestis S. Galli episcopi Aruernensis.

15

Decimoseptimo kal. Iulij. Luna. E xij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
7	8	9	10	11	12	13	14	13	14	15	16	17	18			

IN Lucania apud Silarum flumen natalis sanctorũ martyrum Viti[a], Modesti, atque Crescentiæ, qui sub Diocletiano Imperatore è Sicilia illuc delati, ibidem post ollam feruentis plumbi, post bestias & catastas diuina virtute superatas[b], cursum gloriosi certaminis peregerũt. Dorostori in Mysia sancti Hesychij[c] militis, qui cum beato Iulio comprehensus, sub Maximo præside post eũ martyrio coronatus est. Cordubę in Hispania sanctæ Benildis[d] martyris. Zephyrij in Cilicia sancti Dulæ[e] martyris, qui sub præside Maximo ob Christi nomen virgis cęsus, in craticula positus, feruenti oleo incensus, aliaque passus, martyrij palmã victor accepit. Palmyræ in Syria sanctarũ martyrum Libyæ[f] & Leonidis sororũ, & Eutropiæ puellæ annorũ duodecim, quæ per diuersa tormenta ad coronam martyrij peruenerunt. Apud Valencenas depositio sancti Landelini[g] abbatis. Aruernis sancti Abrahæ[h] confessoris, sanctitate ac miraculis illustris.

IVNII 15.

VITI, Modesti & Crescentiæ.] Agũt de his etiam Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Horum acta ex antiquis codicibus manuscript. primùm edidit Mombrit. tom. 2. Petrus in catal. lib. 5. c. 118. in compendium redegit; fusiùs eadem Sur. tom. 3. Habemus eadem manuscript. vetusto charactere Longobard. Corpus venerandum S. Viti translatum esse Roma Parisios, scribit Sigeb in chron. anno Domini 755. Inde verò, vt idem ait, in Saxoniam delatum est anno à Christo 836. vnde, inquit, Franchi testati sunt, quòd ab illo tempore gloria Francorum in Saxones translata est. De eadem translatione, & religioso cultu S. Viti apud Saxones, plura scribit Witichindus libro 1. gest. Saxon. Saxo Grammat. histor. Dan. lib. 14. Martin. Polon. Albertus Crant. in Metrop. Saxon. lib. 3. c. 6. nouissimè Sur. tom. 7. ex auctore recitat, qui præsens interfuit, factamque refert dicto anno Domini 836. indict. 14. Ludouici Imp. anno xxiij. Quòd pertinet ad translationem aliorum sanctorum martyrum corporum Roma in Gallias, vel in alias Transalpinas prouincias sæpe factas: nosse debemus id agi cœptum eo tempore quo Franci Romanã Ecclesiam à Longobardis alijsque tyrannis vindicantes, multis officijs de eadem sunt optimè meriti; quod enim olim aliàs fuerat intentatum, tunc à Romanis Pontificibus consequi cœperunt. Nam vetus Romanæ Ecclesiæ consuetudo non tantùm abhorruit vt corpora sanctorum Roma transferri pateretur; verùm nec tenues reliquias ex eis detrahi quoquomodo permisit. In hac sententia S. Gregorius

in regist.

in regist. lib. 3. epist. 30. ad Constantiam Aug. hæc ait: In Romanis namque vel totius Occidētis partibus omnino intolerabile est & sacrilegum, si sanctorum corpora tāgere quis fortasse voluerit: quod si præsumpserit, certum est quia hæc temeritas impunita nullo modo remanebit. Pro qua re de Græcorum consuetudine, qui ossa leuare sanctorum se asserūt, vehementer miramur, & vix credimus, &c. His consentiunt, imò & planiùs declarant ea quæ S. Germanus ac eius collegæ legati Apostolici rescripserunt ad Hormisdam Papam sub consulatu Rustici, anno Domini 520. Constantinopoli cùm essent; & inter alia hæc verba: Iustinianus filius vester magnificus, res conuenientes fidei suæ faciens, basilicam Apostolorum, in qua desiderat sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, & beati Laurentij reliquias esse, constituit: sperat per paruitatem nostram, vt prædictorum sanctorum reliquias celeriter concedatis. Habuit quidem petitio prædicti viri secundum morem Græcorum; & nos contrà, consuetudinem sedis Apostolicæ exposuimus. accepit rationem. Et quia talis est eius feruor fidei, qui meretur quicquid de sede Apostolica depoposcerit; & talis est qui sperat vnde & salus animæ & fidei accrescat; talibus desiderijs postulata competit non negare. Vnde si beatitudini vestræ videtur, Sanctuaria beatorum Apostolorum Petri & Pauli, secundum morem, ei largiri præcipite; & si fieri potest, ad secundam cataractam ipsa Sanctuaria deponere, vestrum est deliberare, &c. Exstant ad eosdem legatos Hormisdæ Papæ de eadem re scriptæ litteræ, aliæ itidem ad Iustinianū, significantis se tantùm Sanctuaria mittere. Exstant dictæ litteræ apud nos manuscript. ex codice Vaticano acceptæ. Per Sanctuarium autem velum intelligere debemus, quod S. Gregorius in nuper citata ad Constantiam epistola Brandeum appellat, ex quo sanguis effluxit, cùm à sancto Leone Papa (vt ait) forcipibus incideretur; alibi autem idem appellat velamen, quod admoueri solitū erat sanctis martyrū corporibus, vt li. 4. epist 44. ex Synodo Romana, & li. 12. decret. 4. Brandeū item appellat velum illud Ioannes diac. in vita S. Gregor. li. 2. cap. 42. cùm ingens de ea re miraculum narrat. Ex quibus omnibus liquet, non corpora, non fragmina ossiū, vel tenuem rasuram illorum, sed tantùm velum sacris admotum reliquijs, pro magno munere consueuisse Romanos Pontifices ad clarissimas personas, illas cupientes, transmittere. Græcorum autem ab his fuisse diuersam consuetudinem, ex prædictorum assertionibus vidimus.

[b] Superatas.] Beda & Ado in suis Martyrologijs inter alia tormenta addunt, sanctum Vitum à Valeriano iudice cathomis cęsum. alij Codices habent: Cathomo cęsum. Molanus multum laborat circa huius vocis intelligentiam; multáque eruditè cùm dicat, nec tamen rem assecutus sibi ipsi visus est. Arbitratus sum aliquando textum esse deprauatum, vt pro cathomis, latomijs, sit restituendū. de eo etiam genere tormentorum hæc Isidorus l. 5. Origin. Latomia (licet alij plerique codices habeāt lautumna) est supplicij genus ad verberandum aptum, inuentum à Tarquinio superbo ad pœnas sceleratorum. Iste enim prior latomia seu lautumias, tormenta, fustes, metalla, atque exilia adinuenit, &c. Acquiescerem prædictæ Isidori interpretationi, nisi Festus, Liuius, Plautus, alijque antiquiores latomias, seu latumias, vel lautumias (vt legitur apud Plautum in Penul.) lapicidinas intelligerent, vel ipsa loca cæsis lapidibus execta, quo sensu & carcer Syracusanus, de quo Cic. in Ver. lib. 7. latomia est appellatus, sic & omnis carcer, vt l. 9. ff. ex quibus causis maior: Inclusos veluti latomijs, vinctorum numero haberi placet, quia nihil intersit, parietibus an compedibus teneantur. Habent eandē vocem, cathomū, Beda, & Ado die 18. Nouēbris in Romano mart. sed in alio sensu, cùm dicant: Cathomo suspendi eum ac verberari iussit: per cathomum vinculū quoddā intelligentes, quo martyr ad verbera suspensus esset. Arrideret mihi quod Molanus è Græca voce deducit, vt κάτωμος, idem quod dimissis armis, pedibus videlicet in altum suspensis, sic martyr ad verbera expositus fuerit: sed quoniam eiusmodi non leguntur in actis eiusdem martyris, neque apud Prudentium in Romano, neque apud alios qui passionem eius retexerunt; sicut ipse, ita & ego his minus assentior. Sed cùm secundam editionem nostrarum Notationum meditarer, accidit vt de re adeò ambigua agerem cum nostro Domino Latinio, viro insigniter erudito, & in rebus Ecclesiasticis admodum versato: quem eiusmodi reperi esse sententiæ, vt idem esset, catomis aliquem cædere, quod solent ludimagistri ad humeros alicuius appensos pueros in eorū nates infligere verbera. Sicq; tum Vitum, tum Baridam quòd pueri essent, puerorum more iussos esse virgis verberari. Ceterùm more puerorum, maioris ignominiæ irrogandæ causa, haberi apud Victorē, cæsum esse catomis venerabilem senem Thomam, sanctissimum Episcopum: quod ille De persecut. Wandal. lib. 1. sic describit: Quodam tempore venerabilē senem in publica facie catomis ceciderūt. Adducebat adhuc ille Hippocratē li. 1. de Articul. κατωμίζειν, vti pro, in humeros leuare aliquē. Probantur hæc à nobis, eoque magis, quòd Iosephus in Iudaicis Antiq. lib. 5. cap. 10. κατωμαδὸν, vtitur pro eo quod habet Latina versio, humeris impositas Gazæ portas à Sampsone. quod & obseruat Suidas in verbo κατωμαδὸν.

[c] Hesychij.] De eo item Beda, Vsuardus, Petrus in catal. lib. 5. c. 56. & in Iulio martyre eod. lib. cap. 119. & alij recentiores.

[d] Benildis.] Scripsit nobile certamē eius S. Eulogius in memor. sanct. lib. 3. c. 9. passamque tradit æra octingentesima nonagesimaprima, anno à Christo Domino octingentesimo quinquagesimotertio.

[e] Dulæ.] Agunt de eodem Græci in Menologio, vbi de eo pluribus; fusiùs autem Metaphrastes, quem Latinè à se redditum recitat Lipom. tom. 7. ex quo Sur. tom. 3. De Zephyrio ciuitate, de qua hîc habetur mentio, agit Plin. lib. 5. c. 27. & alij.

[f] Libyæ & Leonidis.] Harum martyriū narrat S. Brienna in actis S. Febronię, quę exstant apud Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. his verbis: Recordare Libyam & Leonidem, sorores illas duas, quæ martyrium gloriosè pertulerunt, è quibus Libya ipsa gladio percussa, capite priuata est; Leonis verò in ignem

ignem coniecta fuit. Recordare quemadmodum puella Eutropia, duodecim annos nata, martyrium sustinuerit, &c.

[g] Landelini.] Huius acta retulit Sur. in tom. 3. Diuersa ab his scripta fuisse à Philippo abb. testatur Molan. in addit. ad Vsuard. qui & de eo pluribus agit in Indiculo SS. Belg. Tritthem. etiam de viris illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 100. eumque claruisse ait anno Domini 660. Constat quidem vixisse temporibus S. Martini Papæ & martyris, à quo & munus prædicandi suscepit, nauiterque impleuit.

[h] Abrahæ.] Scripsit eius res gestas Gregor. Turon. lib. sanctor. Patrum cap. 3. Agit de eodem in hist. de gest. Franc. lib. 2. cap. 21. in fin. De hoc ipso scripsit egregium epitaphium Sidonius Apol. quod vnà cum epistola dedit ad Volusianum episcopum lib. 7. epist. 18. Claruit circa annum Domini quadringentesimum sexagesimum.

16 Sextodecimo kal. Iulij. Luna. F xj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
8	9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19			

VESONTIONE in Gallijs sanctorum martyrum Ferreoli[a] presbyteri, & Ferrutionis diaconi, qui à beato Irenæo episcopo ad prædicandum verbum Dei missi, postea sub Claudio iudice diuersis pœnis excruciati, gladio feriuntur. Tarsi in Cilicia sanctorum martyrum Quirici[b] & Iulittę matris eius, sub Diocletiano Imperatore: quorum Quiricus triennis puellus, cùm matrem, quæ ante Alexandrum præsidem neruis dirissimè cædebatur, implacabili luctu lugeret, ad gradus tribunalis illisus interijt: Iulitta verò post dira verbera & grauia tormenta, martyrij sui cursum obtruncatione capitis impleuit. Moguntię passio sanctorum Aurei[c], & Iustinæ sororis eius, & ceterorum martyrum, qui synaxim in ecclesia agentes, ab Hunnis Germaniam diripientibus trucidati sunt. Amathuntæ in Cypro sancti Tychonis[d] episcopi, tempore Theodosij iunioris. Lugduni depositio beati Aureliani episcopi Arelatensis. Nannete in Britannia minori sancti Similiani[f] episcopi & confessoris. Misnæ in Germania sancti Bennonis[g] episcopi. In Brabantia sanctæ Lutgardis[h] virginis.

IVNII 16.

[a] FERREOLI & Ferrutionis.] De his item Beda hac die, Vsuardus, Ado, & alij. Horum martyrium descriptū habetur in actis sanctorum Felicis & Fortunati, apud Sur. tom. 2. die 23. April. & tom. 7. De miraculis ad ipsorum sepulchrum agit Greg. Turon. libro de gloria martyr. c. 71. Fuit præterea Ferreolus alius martyr & episcopus Viennēsis, de quo suo loco plura inferiùs, ad xiiij. kalend. Octobris.

[b] Quirici & Iulittæ.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & cæteri Latinorum. Græci autem in Menologio idibus Iulij, vbi Tarsi Ciliciæ eos occubuisse martyrio tradunt: quod verum esse, legitima eorundem acta testantur. Ex his plerique Latinorum sunt corrigendi, qui Antiochiæ eos passos referunt. Exciderunt procul dubio ea acta Quirici & Iulittæ, quæ S. Gelasius Papa, vt commentum hæreticorū, ex quibus & subsannandi tribueretur occasio, procul reiecit in Decret. de script. apocryph. apud Gratian. dist. 15. cap. Sancta Rom. Diuersa omnino ab illis cēsentur ea quæ recitat Metaphrastes, quæ & retulit Lipom. in tom. sextum, & Sur. in tom. tertium, necnon Mombrit. licet paulo diuersè in tom. 2. quorum summam Græci referunt in Menologio, & hîc breuiùs comprehensa narrantur. Molanus in addit. ad Vsuard. 2. edit. post

Lipomani & aliorum eruditorum sententiam, dũ probat eadem à Metaphraste edita acta prædictorum martyrum; addit, Gelasium non intellexisse de illis ipsis actis Græcè conscriptis, sed quæ Latinè edita in vet. manuscript. habētur: ea videlicet, quorum est exordium: Domino Fratri & coepiscopo Zosimo Theodorus, &c. De erudito ac prudentissimo viro quid iam iure dicam, nihil habeo, nisi hoc vnum, quòd inciderit in eadem acta deprauata: Siquidem illa acta Quirici & Iulittæ, quæ scripsit Theodorus episcopus ad Zenonem coepiscopum; quæ & in vetustissimo codice habemus in nostra bibliotheca, sunt sanè eiusmodi, vt in omnibus cõueniant cum ijs quæ vel Metaphrastes edidit, vel in Græcorum Menologio, vel hîc summatim collecta narrantur: sed & eò fideliora existimanda sunt, quòd certus inscribitur auctor, qui (vt ipse profitetur) in id præsertim incumbit, vt vera certaque de ijsdem sanctis martyribus acta ex antiquis monimentis edendo, falsa illa, vt ait, insulsè, mendaciter, ac denique hæreticè à Manicheis de ijsdem sanctis conscripta, abolenda, & ab ecclesia Catholica prorsus proscribenda curaret. Ex huiusmodi Theodori episcopi præfatione satis notatur quænam illa fuerint horum martyrum acta à Gelasio improbata: de eo enim actorum libello hæc ibidem Theodorus: Tali, inquit, erat execratione digestus, vt meritò huic coaptetur illa sentētia, quam quidam cõtulit Patrum: Verè (inquiens) ranæ & culices digni sunt ista scriptura. Nam (quia textus ille satis declarat) datur conijci (Deo amabilis) vt Manichæorum sit ista descriptio, qui crucem Christi scandalum & stultitiam putant. Hæc & alia ibi Theodorus, qui & sincerissima istorum acta edidit, accepta (vt ait) à Martiano Tribuno Notario, qui eadem nactus fuerat à Zenone Isaurię episcopo. Exscripsisse ea Theodorus videtur temporibus Iustiniani Imp. longè ante tempora Metaphrastis. Translata fuisse horum sanctorũ martyrum corpora in Gallias per sanctum Amatorem episcopum Antisiodorensem, prædecessorem sancti Germani, cùm in Orientem peregrinatus esset, tradit Mombrit. vbi suprà.

[c] Aurei & Iustinæ.] Agunt de his hac item die Beda, Ado, & recentiores. De grassatione Barbarorum in Moguntinam ecclesiam, scribit in primis Ammianus Marcellinus lib. 27. Itemq; S. Hieron. epist. 11. Ad Ageruchiam. An autem illarum cladium tempore hi passi sint, vel quando postea Attila irrupit in Gallias, nobis non satis est exploratum. Sanè quidem tam S. Hieron. quàm Ammianus testantur, tunc temporis multa millia hominum fuisse Moguntiæ in ecclesia trucidata. De miraculis S. Aurei conscriptum esse libellum, testatur Molanus in annot. ad Vsuardum.

[d] Tychonis episc.] De eo item hac die Græci in Menologio, vbi tradunt hunc à S. Epiphanio episcopo Salaminæ Cypri fuisse ordinatum episcopum temporibus Arcadij Imp.

[e] Aureliani episcopi.] De eo hac die Vsuardus, Ado, & alij. Nonnulli hunc Aurelium dicunt, atque ita subscribitur Concilio Aurelianensi quinto: cui lectioni consentit S. Gregorij Papæ epistola ad Vigilium episcopum Arelat. 115. libro 7. registr. ind. 2. At verò Aurelianus, & non Aurelius dictus habetur in actis quintæ Synodi. Ad hunc ipsum Aurelianum episcopum Arelatensem exstat epist. Vigilij Papæ: quæ recitatur in quinta Synodo collat. 7. Dicta Synod. Aurelianensis, cui interfuit Aurelianus, celebrata est anno tricesimo octauo Childeberti filij Clodouei regis Francorum; est annus Domini quingētesimus quinquagesimus secũdus.

[f] Similiani episcopi.] Vsuardus de eodem hac die, astipulanturque vet. manuscript.

[g] Bennonis episcopi.] Hũc Hadrianus sextus Rom. Pont. numero Sanctorũ adscripsit, vt ex eius actis apparet: idque in eiusdem Hadriani Itinerario testatum habetur. Scripserat iam olim Tritthemius abb. ad Iulium Papam epistolam 64. id exposcente Georgio duce, pro canonizatione S. Bennonis, in qua hæc inter alia de eius vita atque miraculis: Vita Bennonis sanctissima, plena virtutibus, à vetustioribus, suisque contemporaneis, luculenter habetur descripta: & multa quotidie in ecclesia Misnensi ad eius tumulum fiunt miracula. Hæc ille. De eodem Cochlæus in cõment. de act. & script. Luth. anno Domini 1524. Exstat de eius canonizatione Pontificium diploma, quod hactenus asseruatur Romæ in ecclesia S. Mariæ de Anima, nationis Teutonicorũ, quo quidem significatur, anno Domini 1523. die Dominico, in die festo sanctissimæ Trinitatis, qui fuit 31. Maij. à dicto Pontifice canonizatos esse S. Bennonem episcopum Misnensem, & S. Antoninum archiepiscopum Florentinum, solennitatemque S. Bennonis relatam esse ad decimam sextam diem mensis Iunij, atque ab eodem Pontifice concessam plenariam indulgentiam, eandem Ecclesiam ea die visitantibus. Huius autem præclarissimas res gestas Hieronymus Emser scriptis mandauit: recitantur apud Sur. tom. 7. Ibidem est eiusdem auctoris carmen, & sacer hymnus Bartholom. Steni. Migrauit ex hac vita anno à Christo Domino 1106. ætatis suæ nonagesimo sexto, sedis autem quadragesimo.

[h] Luthgardis.] Eius acta conscripsit Thomas Cantipatrensis; descripsit verò Sur. tom. 3. De ea item agit Molan. in Indic. sanct. Belgij, & in addit. ad Vsuard. hac die. Defuncta est anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo sexto.

Quintode-

17 Quintodecimo kal. Iulij. Luna. G x.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 15 16 17 18 19 20

ROMÆ natalis sanctorum ducentorum [a] & sexagintaduorum Martyrum, qui in persecutione Diocletiani pro fide Christi necati, positi sunt via Salaria veteri ad Cliuũ cucumeris. Tarracinæ sancti Montani [b] militis, qui sub Hadriano Imperatore & Leontio consulari, post multa tormenta martyrij coronam accepit. Apud Venafrum sanctorum martyrũ Nicandri [c] & Marciani, qui in persecutione Maximiani capite cæsi sunt. Chalcedone sanctorum martyrũ Manuelis [d], Sabelis, & Ismaelis, qui pacis causa apud Iulianũ Apostatã pro rege Persarum legatione fungentes, cùm Imperatoris iussu idola venerari compellerentur, idque constanti animo recusarent, gladio feriuntur. Apolloniæ in Macedonia sanctorum martyrum Isauri [e] diaconi, Innocentij, Felicis, Hieremiæ, & Peregrini Atheniensium, qui à Tripontio Tribuno variè torti, capite obtruncati sunt. Amerię in Vmbria sancti Himerij [f] episcopi, cuius corpus Cremonam translatum est. In pago Bituricensi sancti Gundulphi [g] episcopi. Aurelianis sancti Auiti [h] presbyteri & confessoris. In Phrygia sancti Hypatij [i] confessoris. Item sancti Bessarionis [k] anachoretæ. Pisis in Tuscia sancti Rainerij [l] confessoris.

IVNII 17.

[a] DVCENTORVM sexag. duorum martyrum.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac recentiores. Positi dicuntur ad Cliuum cucumeris: eo enim nomine erat appellatum vetus cœmeterium via Salaria, vt constat ex indice cœmeteriorũ Vrbis, quem exscripsimus ex manuscripto Vatican. lib. Censuum.

[b] Montani.] Cuius vitæ acta accepimus ab ecclesia Caietana. est illorum exordium: Montanus miles, & ciuis Romanus, &c.

[c] Nicandri & Marciani.] Horum illustre martyrium etiam in Orientali ecclesia anniuersaria die recolitur: agunt etenim de his Græci in Menologio sexto Idus Iunij, vbi passionis ipsorum cruciamenta his verbis narrantur: Certamen sanctorum martyrum Nicandri & Marciani, qui propter Christianæ fidei confessionem sub præside Maximo in carcerem coniecti, cùm ad negationem adigi non possent, ferreis vngulis lacerantur, & in excelsis trabibus suspensi, atque detracti, super carbones ignis extensi, virgis desuper verberantur, salsoque aceto perfusis plagis, testis acutis perfricantur, lapidibus ora contusa, & facies confractæ, postremò linguæ gladio excisæ, & ense percussi migrauerunt ad Dominum. Hactenus ibi. Petrus in catal. libro 5. cap. 90. non nisi vltimum horum supplicium refert: additque passos esse prid. Non. Iunij. inter Atinam & Venafrum, corpusque Nicandri Venafrum, Marciani verò Atinam ait delatum: porrò Nicandri vxorem, quæ virũ ad martyrium roborauerat, post triduum capitalẽ subijsse sententiam, tradit. Vigent hactenus in Æquicolis horum martyrum priscæ memoriæ. Sancti Nicandri ecclesiam apud Vrbem positam, via Lauicana, Gelasius Papa dedicauit, vt apparet ex libro de Rom. Pontific. Petrus diac. bibliothec. Casin. in libro de viris illustr. eiusdem monasterij cap. 45. testatur à Petro eiusdem cœnobij diacono scriptum esse sermonem legendum in vigilijs prædictorum

martyrum,additumq́ue ab eodẽ Officium ecclesiasticum,recitandum in die eorum celebritatis.

[d] Manuelis,Sabelis,& Iſmaelis.] Græci etiã de his in Menologio hac die; ibiq́ue eorum certamen referunt; vberiùs autem Metaphraſtes ex antiquioribus monumentis;eadem & Lipom.tom.6. & Surius recitat tomo 3.

[e] Iſauri diac.& ſoc.] Agunt de his item hac die Græci in Menologio , ibiq́ue eorum martyrium explicant.

[f] Himerij epiſcopi.] De quo Petrus in catal. lib.5.c.122.& Molanus in addit.ad Vſuardum.

[g] Gundulphi epiſcopi.] De eodem Molan.in addit.ad Vſuard.& Galeſinius in ſuo Martyrolog.

[h] Auiti presbyteri.] Agit de eodem hac die Vſuardus,Ado,& alij recentiores. Licet apud Bedam Vitus pro Auito mendosè legatur.Scribit de eo Greg.Turon.hiſt. Franc.lib.3. cap.6. idemq́ue de alio Auito abbate libro de glor. confeſſ.c.99. De eodem Auito presbytero de quo agimus,ſcribit Ado Vien.in chron.& Sigebert.in chron. an. 495. Eius verò res geſtæ , atque miracula edita fuſiùs ſcripta refert Sur. tomo 3. Fuit eiuſdem nominis epiſcopus Viennenſis, qui ſecundus ſedit poſt ſanctum Mamertũ,de quo plura Ado Vien.in chron. Vixit & alius eiuſdem nominis in Oriente, Auitus monachus,cuius meminit Suidas.

[i] Hypatij.] De quo item Græci agunt in Menologio, eiusq́ue acta ibidem paucis referunt.

[k] Beſſarionis.] Græci itidem de eo in Menologio,eiusq́ue vitam breui compendio comprehenſam referunt. Eſt frequens mentio de Beſſarione, eiusq́ue diſciplina, in Vit.patr.Part.2.

[l] Rainerij.] Agit de eodem Molanus in additionibus ad Vſuard. editione 2.teſtaturq́ue eum ex hac vita migraſſe anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimoprimo

ix. A Quartodecimo kal. Iulij. Luna. 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	16	17	18	19	20	21

ROMÆ via Ardeatina natalis ſanctorum martyrum Marci[a] & Marcelliani fratrum, qui in perſecutione Diocletiani à iudice Fabiano tenti, & ad ſtipitem alligati, in pedibus clauos acutos acceperunt: cumq́. non ceſſarent laudare Chriſtum,lanceis per latera transfixi,cum gloria martyrij ad ſiderea regna migrarunt. Malacæ in Hiſpania ſanctorum martyrum Cyriaci[b], & Paulæ virginis, qui lapidibus obruti, inter ſaxa animas cælo reddiderunt. Tripoli in Phœnicia ſancti Leontij[c] militis, qui ſub Hadriano præſide,vna cũ Hypatio tribuno, & Theodulo, quos conuertit ad Chriſtum, per acerba tormenta peruenit ad coronam martyrij. Eodem die ſancti Aetherij[d] martyris, qui in perſecutione Diocletiani poſt ignes & alios cruciatus gladio cæſus eſt. Alexandriç paſſio ſanctę Marinæ[e] virginis. Burdigalæ ſancti Amandi[f] epiſcopi & confeſſoris. Sconaugiæ ſanctæ Elizabeth[g] virginis, monaſticæ vitæ obſeruantia celebris.

IVNII 18.

[a] MARCI & Marcelliani.] De his Beda,Vſuard.Ado, ac cęteri omnes. Scriptæ ſunt horũ res geſtæ in actis S. Sebaſtiani, apud Sur.tom.1.20. Ianuar.

[b] Cyriaci & Paulæ.] Vſuardus item de his hac die,Petrus in catal.libro 5.cap.125. Vaſæus in chron.item Flos Sanctorum Hiſpan.& Theſaurus concionum tomo 2.

[c] Leontij.]

[c] Leontij.] Agunt de eo & Græci in Menologio,vbi & eius acta ſummatim collecta narrantur: quæ prolixiùs Metaphraſtes eſt proſecutus;ex quo Lipom.tom.7.& Sur.tom.3.referunt eadem. Meminit huius Leontij,vt perilluſtris martyris, Theodoretus in commentario de Euangelica veritate. lib.8.de martyrib.in fin.Tradit Procop.libro3. de ædific.Iuſtin.Imp.eidem martyri ab eodem Iuſtiniano exſtructam eſſe magnificẽtiſſimam baſilicã. Erat & Tripoli in Phœnicia nobilis memoria Leontij martyris,cuius mentio eſt in Quinta Synodo, actione prima.

[d] Ætherij.] Græci itidem de eo agunt in Menologio,eiusq́ue martyrium paucis deſcribunt.

[e] Marinæ.] De ea & Ado hac die,qui martyrẽ eam dicit;cui tamen vet.manuſcript.contradicunt. Hæc etenim illa eſt,quæ virili habitu monaſticam exercuit diſciplinam , Marinusq́ue nomine dicta eſt: cuius res præclarè geſtę narrantur in vit. Patr. part.1.c.44.Petrus in catal.lib.6.c.108. ex quibus & alij accepêre.

[f] Amandi epiſcopi.] De eodem antiquæ tabulę,ex quibus etiam Molanus in addit.ad Vſuard. Succeſſit hic ſancto Delphino,ad quẽ exſtant Paulini epiſtolæ :qui & ad Amandum ſæpiùs ſcripſit; exſtantq́ue ſex ad eum datæ epiſtolæ, quarum aliquæ ſcriptæ videntur antequam eſſet epiſcopus, cùm adhuc ſanctus Delphinus ſuperſtes eſſet. Meminit eiuſdem Amandi ex verbis Paulini Gregor.Turonen.de geſt.Franc.lib.1.cap.19.& de glor. cõfeſſ.c.45. Claruit tẽporibus Honorij Imp. Huic accepta ferimus ea quæ S.Paulini epiſcopi Nolani reperiuntur ſcriptorum monumenta : cùm ille, ſicut diuitiarum,ac ſui ipſius,ſic & lucubrationum ſuarum contemptor eſſet: & licet eas S. Hieronymus,ac etiam S.Auguſtinus,& alij mirificè prædicarent; ipſe tamen eaſdem flocci faciens, perire ſinebat. Tantæ iacturæ occurrit S.Amandus,ad quẽ Paulinus hæc aliquando: Legimus,inquit, in tergo epiſtolæ annotationem epiſtolarum,quas meas eſſe indicatis:nam verè propè earum omnium immemor eram,vt meas eſſe non recognoſcerem,niſi veſtris litteris credidiſſem. Vnde maius accepi documentum charitatis veſtræ : quia plus me vobis, quàm mihi notum eſſe perſpexi. Hymnos , quos deſiderabã, accepiſſe gaudeo,&c. Exſtat hęc Paulini citata epiſtola manuſcript. in Archiuio Nolalo,quam inde deſcriptam ab erudito viro mei ſtudioſiſſimo R.D. Antonio Agellio, clerico regulari, pro magno accepi munere.

[g] Elizabeth virg.] De ea & Molanus in addit. ad Vſuardum , aitq́ue eius acta ſcriptis mandata per Ecbertum monachum; itemq́ue Einichonem abb.ipſius laudes ſcripſiſſe tradit Tritthem.lib.de vir.illuſtr.Ord.S.Bened.lib. 2.c.120.pluribus autem lib.3.cap.315. obijtq́ue, vt ait, anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimoquinto,ſuæ ætatis trigeſimoſexto.

19 Tertiodecimo Kal. Iulij. Luna. B xiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	19	20	21	22

MEDIOLANI ſanctorum martyrum Geruaſij[a] & Protaſij fratrum: ex quibus priorem tamdiu iuſſit Aſtaſius iudex plumbatis cædi , quouſque ſpiritum exhalaret ; ſequentem verò fuſtibus cæſum capite truncari. Horum corpora[b] Domino reuelante beatus Ambroſius ſanguine conſperſa & ita incorrupta repperit,ac ſi eo die fuiſſent interempti: in quorum tranſlatione cæcus feretri tactu lumen recepit , & plurimi vexati à dæmonibus liberati ſunt. Rauennæ ſancti Vrſicini[c] martyris , qui ſub Paulino iudice poſt plurima tormenta in confeſſione Domini immobilis permanens , capitis abſciſſione martyrium compleuit. Sozopoli ſancti Zoſimi[d] martyris, qui in perſecutione Traiani ſub Domitiano præſide poſt acerbos cruciatus capite amputato victor migrauit ad Dñm. Aretij in Tuſcia ſanctorum martyrum Gaudentij[e] epiſcopi,& Culmatij diaconi, qui tempore Valentiniani furore

gentilium cæſi ſunt. Eodem die ſancti Bonifacij [f] martyris, diſcipuli beati Romualdi, qui à Romano Pontifice ad prædicandum Euangelium in Ruſſiam miſſus, cùm per ignem tranſiſſet illæſus, Regemque ac populum baptizaſſet, à furente Regis fratre necatus, optatam martyrij coronam accepit. Rauennæ ſancti Romualdi [g] anachoretæ, monachorum Camaldulenſium Patris, qui collapſam in Italia eremiticam diſciplinam reſtituit, ac mirificè propagauit.

IVNII 19.

GERVASII & Prothaſij.] De his etiã Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorũ; Græci autem in Menologio prid. Idus Octobr. Ferũtur horum res geſtæ ſcriptæ à ſancto Ambroſio, ex libello Philippi: eas refert Mombrit. tomo 1. Lipom. tom. 1. ac demum Sur. tom. 3. Deſcripſit autem & alia horum acta Metaphraſtes, quæ Lipomanus ſuper diuerſitate narrationum, vtcunque concordare conatus eſt: recitat eadem Sur. tom. 3. His non diſſimilia ſunt ea quæ actis ſanctorum Syri & Euentij intexta habẽtur: deſcripſit eadem Sur. tom. 7. die 12. Septembr. ex manuſcript. At non tantùm me reddit ancipitem, quòd in prædictis actis nomine S. Ambroſij editis, nulla de Nazario & Celſo habeatur mentio, vel quòd ſub diuerſo præſide paſſi habeantur, quæ & Lipom. excuſat: ſed quod me maiori difficultate inuoluit, eſt illud in primis, quòd non tantùm in prædictis nulla habeatur de Nerone mentio, vel alterius cuiuſpiam Imperatoris, ſed Auguſtorum plurium tunc ſimul regnantium idem auctor meminerit; adeò vt ad alia tempora potiùs quàm Neronis illorum martyrium referre videatur. Huc accedit, quòd dum de bello Marcommannico ibi mentio fit; nihil ſanè eſt, vt ea ad Neronis tempora poſſint accommodari; ſiquidem nullum tale bellum tunc geſtum eſſe, perſpicuum eſt. Cùm itaque ex illis actis exploratum habeatur, plures Auguſtos tunc ſimul imperaſſe, inſuper & Marcommannicum bellum excitatum eſſe; cogimur vel inuiti in eam ire ſententiam (ſi tamen ea acta certa firmaque, & Ambroſij eſſe dixerimus) vt credamus hos paſſos eſſe temporibus Marci Aurelij Antonini & Lucij Veri Auguſtorum, quorum Imperij anno decimo octauo (vt ſcribit Euſeb. in chronico, & Iulius Capitolinus, ac cæteri omnes affirmant) Marcommannicum bellum exortum eſt. Sanè quidem nec Beda, nec Vſuardus, vel Ado, aut antiquorum aliquis, vel vetera manuſcripta cùm de his martyribus agunt, vel de eorum parente Vitali ad iiij. Kal. Maij, vllam de Nerone faciunt mentionem. Hæc tamen alijs expẽdenda relinquimus. Meminit eorundem martyrũ S. Ambroſius in Luc. libro 7. cap. 13.

[b] Horum corpora.] De horum inuentione exſtat ſermo S. Ambroſij 5. de ſanct. & libro 7. epiſt. 53. 54. edit. Rom. Agit de eadem S. Auguſt. ſæpiùs, vt in lib. 9. confeſſ. c. 7. ſer. 39. de diuerſ. c. 5. & de Ciuit. Dei libro 22. cap. 8. Paulinus in vita S. Ambroſij, auctor libri de vita perfecta apud Hieron. tom. 9. Gregor. Turon. de glor. martyrum cap. 47. Legi & de ea hymnum in Breuiar. Tolet. Conſtat autem prædictorum ſanctorum martyrũ reliquijs quamplurimas eccleſias eſſe locupletatas, eorumque nomine erectas eſſe memorias. Romæ etenim Veſtina illuſtris femina in ipſorum honorem baſilicam conſtruxit, quam S. Innocentius Papa dicauit, & titulo exornauit, Veſtinæque titulus, vel ſanctorum Geruaſij & Prothaſij dictus reperitur. de his in libr. de Rom. Pontificibus in Innocentio Papa, & in regiſtr. S. Greg. lib. 9. epiſt. 22. Dicitur hodie titulus S. Vitalis, cuius ornamento inſignitus eſt presbyter Cardinalis Illuſtriſſimus ac Reuerendiſſimus Donatus Cæſius, de noſtra Congregatione optimè meritus. Sanctus Paulinus eorundem reliquias in Fundana baſilica à ſe erecta collocauit, vt ipſe ſcribit ad Seuerum epiſt. 12. S. Gaudentius eadem ſacra pignora condidit in baſilica ad Concilium ſanctorum dicta, vt ipſe refert in Serm. de eius dedicatione habito. Gallia etiam ferè tota ijſdem reliquijs ditata eſt. Teſtis eſt de his Greg. Turon. vbi ſuprà cap. 47. cùm de his agens, ait: Per totum Galliarum ambitum, Deo propitio, ſunt delatæ. & paulo pòſt: Ex hoc enim eorum reliquiæ affatim collectæ, per vniuerſam Italiam & Galliam ſunt diuiſæ: idemque libro 10. cap. 31. hiſt. Franc. agens de eccleſia erecta Turoni, ibi horum reliquias poſitas, eorumque nomine eam appellatam eſſe teſtatur. Pariſijs etiam in baſilica S. Vincentij eas eſſe poſitas teſtatur Aim. libro 2. cap. 20. Ad Noricos vſque eaſdem eſſe delatas, ſcribit Eugipius abbas in vita S. Seuerini Noricorum Apoſtoli. Conſtat inſuper tranſmarinas Africanæ eccleſiæ oras tantis fuiſſe muneribus exornatas. Cùm etenim ſcribat S. Auguſtinus de ciuitate Dei lib. 22. c. 8. in Victoriana villa nomine prædictorum martyrum erectam eſſe memoriam; conſequens eſt, vt eorum martyrum reliquijs minimè caruerit: nam abſque reliquijs martyrum in eorum honorem eccleſias erigi, prohibuerat Concilium Africanum, can. 50.

[c] Vrſicini.] De eo item hac die Beda, Vſuard. Ado, & alij. Recenſet eius acta Petrus Damiani in ſerm. de S. Vitale & Valeria: refert eum Sur. tom. 2. 28. Aprilis, & Mombrit. in S. Vitale, tom. 2. Hieron. Rub. hiſt. Rauen. libro 1. Venantius Fortun. in vita S. Martini lib. 4. agens de Sanctis Rauennatis eccleſiæ, hos ſcribit verſus:

Inde

Inde Rauennatum placitam pete dulcius vrbem,
Pulpita ſanctorum per religioſa recurres,
Martyris egregij tumulum Vitalis adora,
Mitis & Vrſicini, Pauli ſub ſorte beati,
Rurſus Apollinaris pretioſi limina lambe,
Fuſus humi ſupplex, & templa per omnia curre.

[d] Zoſimi.] De eodem item Græci hac die in Menologio. Deſcripſit eius acta Metaphraſtes, quę retulit Lipom. in tom. 7. & Sur. tomo 3. hac die.

[e] Gaudentij & Culmatij.] Horum acta manuſcripta accepimus ab eccleſia Aretina.

[f] Bonifacij.] Huius egregia facta Petrus Damiani conſcripſit in vita S. Romualdi, quæ exſtat apud Lipom. tom. 8. & Sur. tom. 3. hac die. Vixit temporibus Othonis Imp. cuius erat affinis, circa annum Domini milleſimum.

[g] Romualdi.] Scripſit (vt nuper diximus) eius præclara acta Petrus Dam. qui eum affirmat vixiſſe annos centum viginti, quorum viginti in ſeculo, tres in cœnobio, reliquos verò exegit in ſolitudine. Tranſlatum tradunt eius corpus Fabrianum oppidum in Piceno, vbi magna veneratione colitur. Tranſlationis hiſtoriam manuſcriptam accepimus.

20 Duodecimo Kal. Iulij. Luna. C vij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
t u A B C D E f F G H M N P
12 13 14 15 16 17 18 19 18 19 20 21 22 23

NATALIS ſancti Siluerij [a] Papæ & martyris, qui cùm Anthimum epiſcopum hæreticum ab Agapito prędeceſſore ſuo depoſitum reſtituere noluiſſet, agente impia Theodora Auguſta, à Belliſario in exilium pulſus ad inſulam Pontiam [b], ibidem pro fide Catholica multis ærumnis confectus defecit. Romæ depoſitio ſancti Nouati [c], filij beati Pudentis ſenatoris, & fratris ſancti Timothei presbyteri, & ſanctarum Chriſti virginũ Pudentianæ & Praxedis, qui ab Apoſtolis eruditi ſunt in fide. Horum domus in eccleſiam commutata, Paſtoris titulus appellatur. Tomis in Ponto ſanctorum martyrum Pauli & [d] Cyriaci. Petræ in Palæſtina ſancti Macarij [e] epiſcopi, qui ab Arianis multa paſſus, in Africam relegatus quieuit in Domino. Hiſpali in Hiſpania ſanctæ [f] Florentiæ virginis, ſororis ſanctorum Leandri & Iſidori epiſcoporum.

IVNII 20.

SILVERII Papæ.] De quo item hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac reliqui. Succeſſit hic Agapeto, anno Domini 535. Egimus de eo cumulatè in Annal. Eccleſ. Illic de Beliſario, cuius hîc habetur mentio, locupletiùs; vbi & de mendicitate eius commentum refellimus.

[b] Ad inſulam Pontiam.] Licet hæc de inſula Pontia in libro de Romanis Pontificibus ſcripta habeantur: tamen Liberatus diaconus, qui eodem ſeculo claruit, in Breuiar. hæreſ. Neſtorianæ & Eutych. cap. 22. apertè teſtatur S. Silueriam miſſum fuiſſe in exilium Pataram Liciæ: ſed loci illius epiſcopo apud Iuſtinianum agente, Romam reuerti iuſſum, ab aduerſarijs in Palmaria inſula eſſe detentum; illicque cuſtoditum, inedia defeciſſe. Hæc cùm ſcribat Liberatus, ac de Pontia inſula verbum nullum faciat; exiſtimamus (niſi ſit error in codice) ipſum erraſſe in nomine inſulæ, cùm ſint ſibi proximæ, ac Palmariam, loco Põtiæ poſuiſſe.

[c] Nouati.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Exſtant eius acta à Paſtore presbytero ſcripta, quæ recitat Ado. Copioſiùs deſcriptæ habentur in rebus geſtis ſanctarum Pudentianæ & Praxedis, quarum ſuprà meminimus. Erant Romæ thermæ Nouati in Viminali, quæ patuerunt olim Chriſtianis ad ſacras ſynaxes, quæ & Timothinæ dictæ reperiuntur, à fratre eius Timotheo: erant enim hi filij Pudentis ſenatoris, fratres verò prædictarum ſanctarum virginum, vt ex prædictis actis apparet. Habetur

mentio

mentio de thermis Timothinis in actis martyrij S. Iustini Philosophi, quæ legitima, germanaque esse, superiùs demonstrauimus. exstant apud Sur. tom. 3. die 12. Iunij. Pastoris titulus, de quo hîc agitur, etiã Pudentis dictus reperitur, vt est exemplum in Concil. Roman. 2. sub Symmacho, Pudẽtis idcirco appellatus, quòd cùm eius domus prius fuisset, ad titulum erigendum inde Pastori concessa est. Non ignobile vel obscurum erat Romæ Nouati nomen temporibus Neronis; ad Nouatum enim exstant tres libri Senecæ, de Ira, conscripti; meminit idem auctor & de Nouatilla in lib. de cõsolat. ad Martiam.

[d] Pauli & Cyriaci.] De his hac itẽ die Vsuardus, & alij recentiores.

[e] Macarij episc.] Hic & Arius in Græcorum codice dictus reperitur; Ariusque mutatus est in Macarium, ob odium scilicet infausti nominis. Scribit de eo S. Athanas. in epist. ad solitar. col. 459. legiturque inter episcopos, qui subscripserũt Concilio Sardicensi, tam apud Athan. in Apologia. 2. quàm etiam in tom. 1. Concil.

[f] Florentiæ.] De eadem hac die Beda, & Breuiar. Toletan. plura, & Flos sanct. Hispan. Ad hanc scripsit S. Isidorus, eius germanus, libros duos contra nequitiam Iudæorum, vt testatur S. Ildefonsus lib. de viris illustr. in Isidoro. Idipsum Braulio in in vita S. Isidori, additque ad eandem scripsisse libros duos de virginitate. Agitur de eadem in Thesaur. concion. tom. 2. die 14. Martij.

vj. D Vndecimo kal. Iulij. Luna. 21

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
13	14	15	16	17	18	19	20	19	20	21	22	23	24			

ROMÆ sanctæ Demetriæ[a] virginis, quæ sub Iuliano Apostata matyrio coronata est. Syracusis in Sicilia natalis sanctorum martyrum Rufini[b] & Martiæ. In Africa sanctorũ martyrum Cyriaci[c] & Apollinaris. Moguntiæ sancti Albani[d] martyris, qui ob Christi fidem post longos labores & dura certamina factus est dignus corona vitæ. Eodem die sancti Eusebij[e] episcopi Samosateni, qui tempore Constantij Imperatoris Ariani sub habitu militari incognitus ecclesias Dei visitabat, vt in fide Catholica illas confirmaret: deinde sub Valente in Thraciam relegatur: sed reddita pace Ecclesiæ tempore Theodosij ab exilio reuocatus, cùm iterum ecclesias visitaret, tegula ab Ariana muliere desuper immissa, confracto capite martyr tandem occubuit. Iconij in Lycaonia sancti Terentij[f] episcopi & martyris. Papiæ sancti Vrcisceni[g] episcopi & confessoris. Apud Tungrenses sancti Martini[h] episcopi. In pago Ebroicensi sancti Leutfridi[i] abbatis.

IVNII 21.

[a] DEMETRIÆ virginis.] Agunt de eadem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes Res gestæ ipsius cõtinentur in actis S. Bibianæ, de qua inferiùs; de ea item Petrus in catal. lib. 5. cap. 135.

[b] Rufini & Martiæ.] De his ijdem qui suprà agunt, nec non & Vuandelbertus, astipulanturque vet. manuscript.

[c] Cyriaci & Apollinaris.] Vsuardus item, & recentiores de his hac die agunt.

[d] Albani.] De eodem hac die Beda agit pluribus, quem & secuti sunt nonnulli. Huius res gestas metricè scripsit Rubertus monach. monasterij S. Albani, vt testatur Tritthem. in chron. Hirsaug. idemq; in epist. ad Albertũ episcopum Moguntinum refert acta eius scriptis mandata à Sigeardo monacho eiusdem monasterij. De tempore martyrij huius magna inter scriptores varietas reperitur; siquidem Beda, & alij eum secuti, passum referunt temporibus Diocletiani; contrà verò alij, vt Petr. in catal.

in catal. lib. 10. c. 97. & Gales. dum agunt de Theonesto eius martyrij socio, die 30. Octobris, temporibus Damasi ab Arianis necatum affirmant; profitetur idipsum Molan. in addit. ad Vsuar. edit. 2. hac die. Diuersè ab his omnibus Sigeber. in chron. dum Albani & sociorum martyrium refert contigisse anno Domini 425. Habemus in vet. cod. manuscript. vitam S. Albani, cuius est exordium: Erat olim in partibus Aquilonis, &c. Sed quæ videatur apocrypha, nullamque sibi verisimilem saltẽ vendicet auctoritatem.

[e] Eusebij episcopi.] Nonnulli nescientes Eusebium episcopum Samosatensem, de quo hîc agitur, perperam addiderunt nomen Cæsareæ Palæstinæ, falsò putantes de illo hac die agi. Hi quidem sicut Eusebium Samosatensem ignorarunt, & nomen Samosatense ob Paulum hæresiarcham fortasse exhorruerunt; ita etiam res Eusebij Cæsariensis parum perspectas habuisse videntur: nam etsi in SS. Nicæno Concilio, ad tempus morem gerens Constantino, palinodiam cecinit; tamen postea in conciliabulo Tyrio, alijsque eorum conuenticulis stetisse pro Arianis, omnibusque studijs fauisse Ario, apparet; quam ob causam S. Hieronymus sępiùs eum appellat antesignanum Arianorũ; S. Epiphanius, alijque veteres, eandem illi notam inurũt. quo loco autem posteriores eum habuerint, consule Patres qui interfuerunt Synodo secundæ Nicænæ, act. quinta & sexta; videbisque eũdem ab omni orthodoxorum classe separatũ, execratumque. Agitur hîc itaque de S. Eusebio episcopo Samosatensi, de quo & Græci agunt in Menologio die sequenti; his verbis: Sancti martyris Eusebij episcopi Samosatensis, qui fuit sub Constantio Imperatore feruentissimus orthodoxæ fidei æmulator. nã tantum fortitudinis & rerum terrenarum contemptus in ipsius animo inerat, vt in id tantùm studeret, quo pacto pietas ipsa, & orthodoxa fides incrementum acciperet; licet Imperator ipse tam contrariæ esset opinionis, quàm nemo alius vnquam fuerat. Itaque cùm Imperator Constantius comminatus illi aliquando fuisset, se illius manum abscissurũ, nisi diuersum sentiret, ipse vtramque manum extendit; vt significaret libentiùs se illarum abscissionem passurũ, quàm quod proponebatur, facturum, aut pietatem proditurum. Hunc beatum virum post Constantium & Iulianum, Valens Imperator Ariana perfidia corruptus, ab episcopali sede deiecit, & ad Istrum fluuium exulare coëgit. Verùm defuncto Valente, ad ecclesiam suam reuersus, post multa certamina & victorias, palmã etiam martyrij hoc pacto assecutus est. Femina quædam, Arianę perfidiæ sectatrix, è tecto quodam regulam in viri sancti transeuntis caput demisit; cui tamen mulieri beatus martyr veniam largitus, & benè precatus est; neminem in illam permittens vlcisci, Christum Dominum & Stephanũ imitatus. Hæc ibi in Menologio; quæ quidem omnia à probatis Græcis auctoribus sibi vendicant testimonium. Eadem etenim, aliaque plura describit Theodoretus hist. lib. 2. c. 31. lib. 4. c. 12. 13. 14. & de eius obitu libro 5. cap. 14. S. Gregor. Nazian. hunc mirificè coluit, cuius ad eundem quatuor reperiuntur datæ epistolæ in editione Billiana, quarum prima, tertia, & quarta num. 27. 28. & 30. eum pro fide exulem consolatur: secunda autem, quæ est 29. agit de ecclesia Cæsariensi destituta pastore, cùm eius suffragio substitutus est S. Basilius. Quantus hic fuerit, vt ex eiusdem Theologi præclaro elogio intelligas, hæc accipe: Vnde, inquit, tuarum laudum exordium ducam, & quo nomine te propriè appellabo? an columnam & firmamentum Ecclesiæ te vocabo, aut luminare in mundo, aut glorificationis coronam, aut Dei donum, patriæ adminiculum, an fidei regulam, aut veritatis legatum; aut hæc omnia simul, & his plura? at hanc laudum exuberantiam, fidem propè excedentem, per ea quæ vidimus confirmabo, &c. Hæc Gregorius. Voluimus hæc omnia retulisse, vt insignem martyrem in Martyrologium quasi postliminio redeuntem, meritis illum pręconijs venerantes, digno etiam susciperemus honore.

[f] Terentij episcopi.] Agunt de eo etiam Græci hac die in Menologio.

[g] Vrcisceni episc.] De eodem agunt tabulæ ecclesiæ Papiensis, ex quibus etiam Galesinius hac die.

[h] Martini episc.] De quo & Molanus hac die in addit. ad Vsuard. pluribus autem in Indiculo sanct. Belgij. In tabulis episcoporum Tungrensium septimus hîc ponitur ordine, Hasbanorumq; Apostolus appellatur: eumque obijsse tradũt, anno Domini 276. Plures eiusdẽ nominis reperiuntur episcopi sanctitate nobiles, vel eruditione conspicui, & vt prætereamus Martinũ Turonensem, & Martinum Romanum Põtificem fama notissimos; fuit & Martinus episcopus Moguntinus, qui interfuit Concilio Agrippinensi anno Domini 346. itemq; Concilio Sardicensi, vt apparet ex Athanasij apologia secunda; Martinus episcopus Tolosanus, qui interfuit Concilio secundo Arelatensi, temporibus Constantini; Martinus Viennensis, de quo Ado in chron. an. 101. Martinus Treuerẽsis, qui vixit temporibus Gratiani, de quo Seuer. hist. l. 2. Martinus Galliciensis, de quo Gregor. Turon. de Gest. Franc. lib. 5. c. 37. & ad quem exstat carmen Venantij Fortunati; Martinus Bracharensis, qui interfuit secundo Concilio Hispalensi, & præfuit Bracharensi; Martinus Dumiensis, de quo Isid. de vir. illustr. ac denique Martinus episcopus Aquinas, quem Tritthem. multum cõmendat lib. 4. de vir. illust. Ord. sancti Benedicti, cap. 262.

[i] Leuthfridi.] Agit de eodem hac die Vsuardus, Petrus in catal. libro 5. cap. 136. & alij recentiores. Claruit temporibus Iustiniani Imp. & successorum. Agit de eo Tritthem. de viris illustribus Ordinis S. Benedicti, libro 3. c. 136.

Decimo

v. E **Decimo kalendas Iulij. Luna.** 22

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
14	15	16	17	18	19	20	21	20	21	22	23	24	25			

PVD Nolam Campaniæ vrbē natalis beati Paulini[a] episcopi & confessoris, qui ex nobilissimo & opulentissimo factus est pro Christo pauper & humilis, & quod supererat, se ipsum pro redimendo viduæ filio, quem Vuandali[b] Campania deuastata captiuum in Africam abduxerant, in seruitutem dedit. Claruit autem non solùm eruditione, & copiosa vitæ sanctitate, sed etiā potentia aduersus dæmones: cuius præclaras laudes sancti Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, & Gregorius scriptis suis celebrarunt. Eius corpus Romam trāslatum, in ecclesia sancti Bartholomęi in Insula vnà cum corpore eiusdem Apostoli honorificè asseruatur. In monte Ararath passio sanctorum martyrum decem millium[c] Crucifixorum. Verolamij in Britannia sancti Albani[d] martyris, qui tempore Diocletiani pro clerico hospite quem susceperat, se ipsum tradens, post verbera & acerba tormenta capite plexus est. Passus est etiam cum illo vnus de militibus, qui eum ducebat ad supplicium, qui in via conuersus ad Christum, proprio sanguine meruit baptizari. Samarię sanctorum mille[e] quadringētorum octoginta Martyrum, sub Cosrhoe rege Persarum. Eodem die sancti Nicææ[f] Romatianæ ciuitatis episcopi, doctrina, sanctisque moribus clari. Neapoli in Campania sancti Ioannis[g] episcopi, quem beatus Paulinus episcopus Nolanus ad cælestia regna vocauit. In monasterio Cluniacensi sanctæ Consortiæ[h] virginis.

IVNII 22.

PAVLINI episcopi.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes. Eius obitum scripsit Vranius ipsi Paulino optimè notus; meminit enim eius epist. 17. Recitat eam Vranij scriptionē Sur. tom. 3. hac die. De primordijs Paulini complura scripsit Ausonius Gallus, qui eū humanioribus litteris erudiuit. De eius migratione è Senatu ad eremum, agit S. Ambrosius ad Sabinum epist. 30. edit. Rom. & Hieron. epist. 13. Quanti autem hunc fecerit S. Augustinus, eius ad ipsum scriptæ epistolæ declarant, videlicet epist. 32. 34. 65. & 260. meminit eiusdem de ciuitate Dei libro 1. cap. 10. & libro ad ipsum scripto, de cura agenda pro mortuis. Scribit de eodem S. Greg. libro 3. dialog. cap. 1. & 2. S. Prosper de vit. contempl. cap. 9. Venantius Fortunatus in vita. S. Martini libro 2. Seuer. in dialog. Greg. Turon. de glor. confes. cap. 107. S. Eulog. in martyr. docum. ad Floram. & alij recentiores. Legimus in vet. monumentis bibliothecæ Vaticanæ Honorij Imper. epistolam, rogantis Paulinum, vt adesse dignaretur indictæ Synodo causa schismatis Eulalij aduersus Bonifacium Papam, ex qua quidem, quantæ Paulinus fuerit æstimationis, satis

satis apparet. Paratus vir illustris acta sancti Paulini versibus scribere instituit, vt testatur prædictus Vranius vbi suprà. Carmen Eucharisticum, quod ephemerides Paulini inscribitur, non huius quidem, vt præsefert falsa inscriptio, sed Paulini consularis, cuius exstant alia monimenta in collectione Christianorum Poëtarum, esse constat. Paulinus de quo agimus (vt de eo scribit Vranius) ex humanis excessit Basso & Antiocho Consulibus, anno Domini 431. De eius corpore Romam translato, hæc legimus in cod. manuscripto vit. sanct. quem apud nos habemus. Eius corpus nunc videtur esse coniunctum corpori S. Bartholomei in insula Lycaonia in ecclesia S. Adalberti, quæ nunc vocatur S. Bartholomæi, quorum trium sanctorum meritis ibi præstantur beneficia plurima. Hæc ibi. Porrò horum sanctorum Confessio instaurata ac nobiliter illustrata est hisce diebus ab Illustrissimo ac Reuerendissimo Iulio Sanctorio, eius ecclesiæ Cardinali.

[b] Quem Wandali.] Ingressi sunt Vuandali in Africam (vt auctor est S. Prosper in chron.) Hierio, aliàs, Hierone, & Ardaburio Cōss. Est is annus Domini, secundum veriorem supputationem, 427. ante Paulini obitum annus quintus, quo tempore Vuandali, comparata classe, oras Campaniæ infestantes, inde abduxere captiuos, quibus cū & Paulinus volens abductus est: vbi cùm esset, vt idem Paulinus prædixerat, rex Vuandalorum defunctus est, vt auctor est S. Gregorius dialog. libro 3. cap. 1. Porrò si hæc ad Gensericum regem referas, falsa esse, necesse est affirmare: nam longè post Paulini tempora decessit Gensericus, qui regnauit in Africa annis 37. peruenitque vsque ad annum Domini 464. Sentiens hanc difficultatem Balduinus in schol. ad Optat. ea quæ scribuntur de Paulino captiuo, ad Alarici tempora referre conatur, secundum ea quæ de eodem Paulino scribit S. August. de ciuit. Dei lib. 1. c. 10. Verùm eo tempore, Paulinum permansisse Nolæ, nec ductum fuisse captiuum, satis demonstrat liber eiusdem Augustini ad ipsum Paulinum scriptus de cura agenda pro mortuis. Præterea nullo modo fieri potuit, vt eo tempore Paulinus duceretur captiuus in Africam: nam Italia ab Alarico deuastata, Africa libera remanserat, illucque complures Romanorum nobiliū confugerant, vt tradit S. Hieronymus in epist. 8. ad Demetriadem, & alij. Reliquum est ergo, vt ea quæ scribit S. Gregorius de obitu regis Vuandalorum, non ad Gensericum, vel alium, sed ad Guntharium eius germanum, regnantem in Africa, referamus. Fuit enim Guntharius germanus Genserici, ambo filij Modogischli regis Vuandalorum, qui diem obijt in Hispania, ambo hæredes in regno, amboque traiecerunt in Africam, sed Guntharius quamprimùm decessit, summaque rerum tandem potitus est Gensericus. Agit de Gunthario Procopius de bello Vuandal. libro 1. pag. 185. & historia Miscell. libro 14. pag. 431. Paulinus itaque sub genero Guntharij mansit captiuus, quo sublato de medio, Gensericus solus potitus est regno.

[c] Decem millium crucifixorum.] De his hac die Beda, cui astipulantur & vet. manuscript. recentiores etiam, vt Petrus in catal. libro. 5. c. 137. Mombr. tom. 1. Maurolycus, atque eruditus Petrus Gales. Græci etiam de ijsdem agunt in Menologio hac die. Licet autem tam Latinorum quàm Græcorum assertione ijdem martyres comprobentur: tamē Radulphus Tungrens. de canon. obseru. propos. 11. hæc de his ait: De decem millibus martyrum, quæ fabulosè (dicam donec aliud videro) finguntur omni genere passionis Christi perpessi fuisse in monte Ararath, prope Alexandriam; nec eorum passio in aliquo Martyrologio authentico annotatur, nec ipsorum diem Romæ in aliquo Kalendario antiquo potui reperire, &c. Miramur virum alioqui eruditum & grauem, tam festinam de his martyribus protulisse sententiam, qui Romani saltem Martyrologij auctoritate contineri debuisset; nec frustra excipere de Kalendario Romano, cùm alia sit ratio Martyrologij, alia Kalendarij, vbi tantùm illi Sancti scribi consueuerūt, quorum recitatur Officium ecclesiasticum. sed etsi rei veritas tam Latinorum quàm Græcorum testimonio satis firma videri possit: tamen operæ pretium ducimus hîc de his agere, illaque stabilire, quæ alicui fabulosa & minus credibilia videri possunt. Ignoscat interim lector, si mensuram notationis videamur excedere. Quòd autem habetur in primis in eorum actis, hos passos esse in monte Ararath, prope Alexandriam; constat quidem diuinæ scripturæ auctoritate, regionem sic dictam esse in maiori Armenia, vt patet ex Isaia cap. 37. in fine, iunctis his quæ leguntur libro 4. Reg. cap. 19. in fine. & quæ S. Hieronymus scribit in Isaiam libro 11. cap. 37. Quod verò in dictis actis ponitur idem mons prope Alexandriam, data est ex eo aliquibus occasio subsannandi, existimantibus intelligi Alexandriam quæ est in Ægypto, quæ lōgè admodum distat à monte Ararath, qui in maiori Armenia situs est. Sed non est dubitandum plures eius nominis fuisse ciuitates, & inter alias Alexandriam iuxta Tigrim positam, cuius meminit Plinius lib. 6. c. 27. & alij: qui quidem amnis interluit maiorem Armeniam, vt idem auctor tradit lib. 6. c. 9. & de hac loqui illa acta, satis apparet ex eo, quòd ibi de Eufratensibus agitur. Hæc de loci ambiguitate satis. Quòd autem ad tam ingentem numerum crucifixorum spectat, ex quo huiusmodi historia visa est alicui esse commentum: sanè quidem neque id nouum aut portentosum videri poterit, si quis legerit ea quæ scribit Iosephus de bello Iudaico libro 6. cap. 12. vbi dum Iudæorum cladem recenset, inter alia miseratione digna refert, Iudæos omnes è muris lapsos, à Romanis comprehensos, in dies singulos quingentos, & aliquando plures contra Hierosolymorū mœnia cruci esse affixos; adeò vt cruces segetibus densiores esse viderentur, atque (vt ait idem Iosephus) propter multitudinem quam cepissent, iam spatium crucibus deesset, & corporibus cruces. Hæc Iosephus, & auctor qui fertur nomine Hegesippi de excid. Hierosol. lib. 5. Si hæc scribunt hi de Tito natura clementissimo, & de loco vbi ingens erat lignorum penuria; quid de Hadriano inhumaniori, & de loco vbi densissimæ essent arborum siluæ, quis non poterit vera existimare? at si vetustius de his quæ-

his quæris exemplum, Q. Curtius lib.4.hiſtor.de rebus geſtis Alexandri Magni, vbi de Tyri expugnatione agit, hæc ait: Triſte deinde ſpectaculum victoribus ira præbuit regis: duo millia, in quibus occidendi defecerat rabies, crucibus affixi, per ingens litoris ſpatium pependerunt. Hæc ille. De ingenti etiam numero crucifixorum Iudæorum rebellantium ab Alexandro eiuſdem gentis rege, meminit Ioſephus Antiquit. lib. 13. cap. 22. Rurſus autem idem auctor lib. 17. cap. 18. antiquit. tradit à Syriæ præſide Varo ad duo millia Iudæorum ſeditioſorum ſupplicio crucis exſtinctos. Et, ſi Oroſio credimus, ſena millia ſeruorũ ab Auguſto, vno eodemque tempore in crucem acta, teſtatur libro 6. cap. 17. Poſſet adhuc quis dubitare, dum in ijſdem actis mentio habetur de Sapore vel Sabore, cuius conſilio ijdem martyres crucis ſupplicium ſubiêre. at conſtat ibi non agi de Sapore rege Perſarum, qui vixit temporibus Conſtantini, ſed de alio (vt habent acta) qui tũc erat rex Armeniæ. eam enim prouinciam Romano ſubiectam Imperio, Traianus Imp. per legatos adminiſtrauit: Hadrianus autem (vt auctor eſt Spartianus in Hadriano) permiſit Armenis regem habere. Nec quemquã moueat, ſi coram Hadriano iſthæc facta dicantur: eſto quòd non fuerit præſens Hadrianus; ſcimus tamẽ (quod & ſuperiùs admonuimus) commune eſſe multis martyrum actis, vt quæ ſub aliquo Imperatore à præfectis ſunt facta, coram ipſo factitata dicantur. Accedit ad hæc omnia auctoritas laudatiſſimi viri, qui eadem acta à Græcis accepta dedit Latinitati. Anaſtaſius enim bibliothecarius, vir quidẽ diſertiſſimus, id egregiè præſtitit, cuius adhuc exſtat præfatio ad Petrum epiſcopum Gabinenſem, eiuſmodi inſcriptione atque principio: Anaſtaſius bibliothecarius Petro epiſcopo Gabinenſis eccleſiæ. Poſt tranſlatam à me paſſionem Petri Alexandrini epiſcopi, &c. Actorum autem eſt eiuſmodi exordium: Saluatore noſtro apparente, &c. Legimus hæc omnia in peruetuſto codice manuſcripto monaſterij S. Cæciliæ trans Tiberim poſiti, à quibus non ſunt valde diſſimilia quæ Mombrit. edidit tom. 1. Non negamus tamen in his (quod in alijs ferè omnibus contigit) ineſſe aliqua quæ leui quadam indigeant emendatione. Hæc de his ſatis: quæ quidem ſi Radulpho innotuiſſent, nequaquam ea ſcripſiſſe, ſed in contrariam ſententiam potius abijſſe, facilè exiſtimamus.

[d] Albani.] De quo & Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes hac die. Agit de eius martyrio Gilda Sapiens de excidio Britanniæ, circa princip. Beda de geſtis Anglor. lib. 1. c. 6. & 7. Venantius Fortunatus hoc verſu meminit de eodem S. Albano:

Egregium Albanum fœcunda Britannia profert.

Eius acta fuſiùs ſcripta eſſe ab Vnuone, teſtatur Molanus. De eccleſia S. Albani, quam S. Germanus epiſcopus Antiſiodorenſis inuiſit, cùm Apoſtolica legatione fungeretur in Britannia, meminit Conſtantius in vita ipſius Germani lib. 1. c. 20.

[d] Mille quadringentorum.] Exſtant horum acta in nuper citato codice S. Cæciliæ monaſterij trans Tiberim poſiti. Habemus eadẽ apud nos breuiùs enarrata.

[f] Nicææ Romatianæ ciuitatis epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Alicubi Nicæta pro Nicæa legitur, ſed vſitatior prima lectio. Diuerſa lectio item diuerſorũ codicum reperitur de ciuitatis nomine: dum apud aliquos Romatiana, vt hîc ponitur, apud aliquos autẽ Romanæ, vel Romaniciæ ciuitatis epiſcopus dicitur. Agit de eo Gennadius de vir. illuſtr. c. 22. & Honorius Auguſtod. cap. 27. Quænam fuerit iſta ciuitas cuius Nicæas fuit epiſcopus: diu multumque, fateor, quærens laboraui; ac tandem (ni fallor) rem mihi videor aſſecutus. Cenſeo enim illam eſſe Aquileiam, Nicæamque vel Nicætam eſſe eius ciuitatis epiſcopum, ad quem exſtat S. Leonis Papæ epiſtola ſeptuageſimanona. Succeſſit hic S. Chromatio, de quo frequenter meminit S. Hieronymus, cuius tempore Nicæas ipſe erat eiuſdem eccleſiæ ſubdiaconus, vir quidem eruditione & morum probitate nobilis, ad quem exſtat S. Hieronymi epiſtola 42. eiuſmodi antiqua inſcriptione: Hieronymus ad Nicæam hypodiaconum Aquileiæ. Hic (vt diximus ex hiſtoria Aquileienſi lib. 1.) ſucceſſit S. Chromatio, ſuperſteſq; fuit poſt exciſam Aquileiam ab Hunnis, vt ex dicta S. Leonis epiſtola apparet, data ſub Conſulatu Maioriani, anno Domini (ſecundum ſupputationem veriorem) quadringẽteſimo quinquageſimo octauo. Cur autem Aquileienſis epiſcopus, Romatianæ, ſiue Romanæ, vel Romaniciæ inueniatur ſcriptus epiſcopus, ea ratio eſſe videtur, quam ex prædicta hiſtoria Aquileienſi deprompſimus. nam ex eo quòd Aquileia fuiſſet nobiliſſima Romanorum colonia, Romana ſeu Romatiana dicta ciuitas reperitur. Sicut & Auſonius in carm. de nobilibus Vrbibus, Arelate nominat Romam Gallicam. Suffragatur maximoperè huic veritati, dũ S. Chromatius prædeceſſor S. Nicææ de quo agimus, in egregio commentario quẽ ſcripſit de octo beatitudinibus, in eius titulo inſcriptus reperitur: Chromatius epiſcopus Romanus. edidit eum ex antiquis codicibus Margarin. in tomo 7. bibliothecæ ſuæ. Quamobrem hallucinatur planè Xiſtus Senenſis, dum ait Chromatiũ dictum reperiri Romanum Epiſcopum, quòd Romanus patria eſſet. Sed vbi, quæſo, & penes quos eiuſmodi nomenclaturam inuenit, vt ciuis Romanus, factus alicuius ciuitatis extra Vrbem Epiſcopus, diceretur Epiſcopus Romanus? Verùm Chromatium fuiſſe ciuem Aquileienſem, florereque cepiſſe cùm S. Valerianus illi præeſſet Eccleſiæ, cui ſucceſſit poſt Fortunatianũ Arianum hominem, qui legerit Epiſtolam Hieron. 43. ad ipſum Chromatium, Iouinum, & Euſebium fratres, facilè intelliget. Leander, recens coſmographus, dum agit de Aquileienſi ciuitate, eam ſecundam Romã vocatam dicit, pag. 259.

[g] Ioannis epiſcopi.] Conſtat eum die Sabbati quod præcedit ſanctum Paſcha, ex hac vita migraſſe; cur autem in hanc diem tranſlatus ſit natalis eius, me latet. Scribit eius ad Deum tranſitum Vranius in vita S. Paulini epiſc. Nolani in fine. exſtat apud Sur. tom. 3. die 22. Iunij, vbi poſt alia hęc ait: Sabbato autem, ſecunda hora diei, lætus ad eccleſiam proceſſit, & aſcenſo tribunali ex more populum ſalutauit, reſalutatuſque à populo orationẽ dedit, & collecta oratione, ſpiritum exhalauit, &c. Quorum verborum hic videtur eſſe ſenſus. Cùm enim ait: Ex more populum ſalutauit. indicat illud, cùm epiſcopus ante orationem dicere conſueuit: Pax vobis. cùm ſubdit: Reſalutatus à populo. ſignificat quod populus reſpondere ſolet: Et cum ſpiritu tuo. Cùm autem addit: Orationem dedit. eſt illud quod ante orationem præmittitur: Oremus. & quod ſequitur: Collecta oratione. idem eſt, quod recitata oratione: quãdo (vt ait) ſpiritũ exhalauit. Ex his autem cur collecta oratio dicatur, videtur explicari. Nam cùm ſalutato populo, & reſalutatus à populo epiſcopus dat, hoc eſt, indicit orationem, dicendo, Oremus: tunc cùm populus aliquantulum orauit in ſilentio; epiſcopus populi communes preces vnica ſua voce recitabat, & vt ſacerdos Deo offerebat; vnde vt populi preces à Deo exaudiantur, ſæpè collectæ continent. Hoc etiam ſenſu accipit collectam orationem Micrologus cap. 3. Plura de his eſſent dicenda, ſed ſatis ad antiqui vſus explicationem. Iam ad Ioannem epiſcopum redeamus. Scimus Neapoli nobiliſſimas eccleſias S. Ioannis nomine Deo dicatas eſſe: quòd autem nulla illarum Ioannis epiſcopi, ſed Ioannis Baptiſtæ nomine nuncupetur, id iniuria temporũ factum puto, & veterum monimentorum inopia, vt huius eccleſia dicta ſancti Ioannis, tranſierit in nomen S. Ioannis Baptiſtæ, cuius quidem rei & in aliis locis alia inuenimus exempla.

[h] Conſortiæ virginis.] De eadem hac die Beda. Fuerunt Conſortia & Tullia duæ filiæ S. Eucherij poſteà epiſcopi Lugdunẽſis: meminit de his Ado, ad xvj. Kal. Decembris, cùm agit de S. Eucherio. An autem Conſortia de qua agimus, eadem ſit, condita poſtmodum in Cluniacenſi cœnobio; nobis hactenus incompertum habetur.

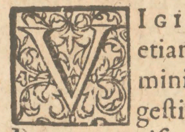
23 Nono kal. Iulij. Luna. F iiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E f F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 20 21 22 23 24 25 26

IGILIA[a] ſancti Ioannis Baptiſtæ. Romæ ſancti Ioannis[b] preſbyteri, qui ſub Iuliano Apoſtata via Salaria veteri ante ſimulacrũ Solis decollatus eſt, & corpus eius à beato Concordio preſbytero iuxta Martyrum Concilia[c] ſepultum. Item Romæ ſanctæ[d] Agrippinæ virginis & martyris ſub Valeriano Imperatore, cuius corpus in Siciliam tranſlatũ, multis miraculis coruſcat. Sutrij in Tuſcia ſancti Felicis[e] presbyteri, cuius os tam diu iuſſit Turcius[f] præfectus lapide contundi, donec emitteret ſpiritum. Nicomediæ commemoratio plurimorum[g] ſanctorum Martyrum, qui in montibus & ſpeluncis tempore Diocletiani latentes, pro Chriſti nomine martyrium læto animo ſubierunt. Philadelphiæ in Arabia ſanctorum martyrum Zenonis[h], & Zenæ ſerui eius, qui catenas domini ſui vincti exoſculans, eumque rogans vt ſe in tormentis participem dignaretur habere; à militibus tentus, parem cum domino martyrij coronam accepit. In Britannia ſanctæ Ediltrudis[i] Reginæ & virginis, quæ ſanctitate & miraculis clara migrauit ad Dñm: cuius corpus vndecim pòſt annis inuentum eſt incorruptum.

IVNII 23.

IGILIA S. Ioannis Bapt.] De ea etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Meminit eiuſdem Gregor. Turonenſis de geſtis Francorum libro 10. cap. 31. in Perpetuo epiſcopo.

[b] Ioannis presb.] Agunt de eodem iidem qui ſuprà, Beda, ac cæteri, ſimulque recentiores.

[c] Iuxta martyrum Concilia ſepultum.] Huius vocis interpretationem Molanus mihi videtur feliciter aſſecutus, vt Concilij martyrum nõmine

mine locus ille intelligatur, vbi multorum martyrum corpora requiescant: quemadmodum & Ecclesiæ nomen, quæ sui natura importat conuentum fidelium, pro loco ipso quò iidem conueniunt, accipi consueuit. Habes apud Ambrosium aduersus Symmachum eandem vocem in eundem sensum vsurpatam, dum sanctarum virginum collegium appellat Conciliũ virginitatis. Sic & locus vbi multi collecti sunt martyres, meritò martyrum Cõcilium sit appellatum. In hanc sententiam Molanus citat in primis Gaudentium Brixianum in sermone habito in dedicatione Concilij martyrum; addit librum de Romanis Pontificibus, in Damaso; necnon & acta S. Stephani Papæ & martyris. Tu insuper egregium de hoc locum vide in S. Hieronymi epistola ad Heliodorum 3. in epitaphio Nepotiani, vbi ait: Hoc idem possumus & de isto dicere, qui Basilicas ecclesię, & martyrum Cõciliabula diuersis floribus & arborum comis, vitiumque pampinis obũbrauit, &c. Sicq; locum illũ in lib. de Rom. Pontificibus in Damaso, vbi hæc scribuntur de Damaso: Hic multa sanctorum corpora requisiuit & inuenit, quorum etiam conchylia atque sepulchra versibus declarauit, & adornauit. pro conchylia, Concilia, restituendum esse; prædicta suadent.

[d] Agrippinæ.] Agunt de ea etiam Græci hac die 23. Iunij eiusmodi elogio: Sanctæ martyris Agrippinę, quę in illustri Vrbe Roma orta, & educata, virginitate & fortitudine decorata, & Deo ipsi desponsata, forti & alacri animo ad martyrij palmã cucurrit, & propter amorem & claritatem sponsi sui Christi multis cruciatibus se ipsam tradidit. Itaque virgis cæsa, vinculis, carceribus & torturis afflicta, in tormentis ipsis animam Deo commendans, martyr excessit. Eius corpus Bassa, Paula, & Agathonices clam susceptum ex Vrbe Roma in Siciliam transferentes, reposuerunt. Cùm primùm verò Sicilia illud accepit, tenebricosis dæmonum erroribus liberata est. Cumque Agareni ausi fuissent castrum diripere, in quo beatæ martyris corpus seruabatur, repentino interitu perierunt. Ex eo tempore ad hanc vsque diem, leprosi cum fide illuc accedentes purgantur, & reliqui morbi, S. Agrippinæ intercessione, abiguntur. Hæc in dicto Menologio. Exstant eius acta, quibus eius martyrium vberiùs describitur.

[e] Felicis presbyteri.] De eo itẽ hac die Vsuardus. Exstant eius acta iuncta illis S. Mustiolæ, quæ leguntur apud Surium tomo 4. die 3. Iulij, & Petrum in Catalogo libro 5. cap. vltimo.

[f] Turcius præfectus.] In veteribus inscriptionibus in marmorib. incisis de Turcio præfecto mẽtio habetur, vt Romę ad sanctos Apostolos his verbis: EX AVCTORITATE TVRCII APRONIANI V.C. PRÆFECTI VRBIS, &c. Et in ædibus Capranicis: L. TVRCIO APRONIANO V. C. FILIO LVCII TVRCII APRONIANI, &c. Habes has integrè descriptas ab Aldo Manutio in libro de Orthographia.

[g] Plurimorum sanctorum Martyrum.] Quantum in Christianos sæuitum sit Nicomediæ temporibus Diocletiani Imp. qui illic diutiùs consedit, scribit Eusebius lib. 8. cap. 1. 2. 3. & 4. & gesta sanctorum Indes & Domnæ apud Metaph. die vigesima sexta Decembris.

[h] Zenonis & Zenæ.] Agunt de his item hac die Græci, in quorum Menologio ipsorum acta habentur expressa: passique feruntur sub Maximiano Imperatore.

[i] Ediltrudis.] De ea hac item die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores: huius res pręclarè gestas scribit Beda de Gestis Anglor. lib. 4. cap. 19. & 20. ibique describitur eius epitaphium. Agit de eadem Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 22. Floruit circa annum Domini 680.

iij. G   Octauo kal. Iulij. Luna.   24

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
16	17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27			

NATIVITAS [a] sancti Ioannis Baptistæ præcursoris Domini, Zacharię & Elizabeth filij, qui Spiritu sancto repletus est adhuc in vtero matris suæ. Romę commemoratio sanctorum plurimorum [b] Martyrum, qui sub Nerone Imperatore de Vrbis incendio per calumniam accusati, diuerso mortis genere ab eodem iussi sunt sæuissimè interfici: quorum alij ferarum tergis contecti, laniatibus canum expositi sunt; alij crucibus affixi; aliique incendio traditi, vt vbi defecisset dies, in vsum nocturni luminis deseruirent. Erant hi omnes Apostolorum discipuli, & primitiæ

mitiæ Martyrum, quas Romana Ecclesia, fertilis ager Martyrũ, ante Apostolorum necem transmisit ad Dominum. Ibidem sanctorum martyrum Fausti [c], & aliorum vigintitrium. Satalis in Armenia sanctorum martyrum septem fratrum Orentij [d], Herois, Pharnacij, Firmini, Firmi, Cyriaci, & Longini militum, qui à Maximiano Imperatore, eo quòd Christiani essent, cingulo militari priuati sunt, & abinuicem separati, atque in diuersa loca abducti, in doloribus & ærumnis positi quieuerunt in Domino. In territorio Parisiensi, in vico Christolio, passio sanctorum martyrũ Agoardi [e] & Agliberti, cum aliis innumeris promiscui sexus. Augustoduni depositio sancti Simplicij [f] episcopi & confessoris. Laubiis Theodulphi [g] episcopi. Apud Stylum in Calabria sancti Ioannis [h] cognomento Theresti, monasticæ vitæ laude & sanctitate insignis.

IVNII 24.

NATIVITAS S. Ioannis Baptistæ.] De qua tam Latini quàm Græci hac die. Latini olim tribus Missis eiusmodi celebritatem agere consueuerunt, vt Ordo Rom. Albinus Flac. & Amalarius testantur; redduntque rationem vsus pristini. Homilias sanctorum Patrum tam Latinorum quàm Græcorum eo die dictas in vnum collectas descripsit Lipom. tom. 8. & Sur. tom. 3. quibus accedunt alię eiusdem generis S. Ambrosij, Augustini, Petri Chrysologi, & aliorum. Cur autem non alicuius alterius martyris, aut Prophetæ, Patriarchæ vel Apostoli ortus dies celebretur, docet S. Augustinus sermone secundo de natal. Ioan. Bapt. est 23. de sanctis. Exstat de eodem natali die egregium carmen Paulini cõsularis, quod intextum habetur in collect. Christianorum poëtarum.

[b] Plurimorum Martyrum.] De his martyribus, & Vrbis incendio, falsò à Nerone illis adscripto, ipsi etiam Christiani nominis hostes, Gentiles historici sunt testes; è quibus Cornelius Tacitus libro 15. Annalium, historiæ veritate compulsus, falsas Neronis in Christianos calumnias in ipsum retorquet: id ipsum Suetonius, Dio, & alij omnes ingenuè profitentur: imò id etiam Sabinus Flauius eidem Neroni palàm exprobrare non timuit, vt idem Tacitus scribit. De eadem Vrbis conflagratione, & Christianorum afflictatione, exstat epistola Senecæ nomine ad Paulum, de cuius fide in Annalibus egimus pluribus. Neronis sæuitiá tunc in Christianos exhibita ab eodem Tacito breui compendio describitur. Cœpta est eiusmodi tam dira Vrbis incensio xiiij. kal Sextilis, sexque diebus durauit, Basso ac Frugi Conss. qui annus à recentioribus numeratur à Christo Domino sexagesimusquintus: contigitque horum martyrium triennio ante passionem Apostolorum; meritoque primitiæ nobiles Romanorum martyrum esse dicuntur.

[c] Fausti & soc.] Agit etiam de his Beda, licet in mendoso codice Fiscus pro Fausto legatur: Ado de his item, ac recentiores.

[d] Orientij & soc.] De his item Græci hac die in Menolog. vbi pluribus eorum passio recensetur. De ecclesia Satalorum in Armenia, cuius hìc mentio habetur, S. Basilius agit in epist. 6. ad Terentium, in addit. Cuius fidei constantia spectatissima temporibus persecutionis Arianorum eadem epistola commendatur.

[e] Agoardi & soc.] De his item hac die Vsuardus & manuscript.

[f] Simplicij episc.] De quo etiã Beda & Vsuar. hac die; pluribus Greg. Turon. de glor. confessor. cap. 74. 76. & 77. Floruit hic temporibus Constantij Imp. interfuitque vnà cum S. Seruatio Concilio Agrippinensi celebrato post consulatũ Amãtij & Albini, anno Domini 346. Fuit eiusdem nominis insignis meritis Simplicius episcopus Bituricensis, cuius egregias laudes scribit Sidon. libro 7. epist. 10. est decimusquintus eius sedis episcopus.

[g] Theodulphi episcopi.] De eo plura Molanus in addit. ad Vsuardum, & vberiùs in Indiculo sanctorum Belgij, eiusque acta conscripta fuisse à Fulquino abbate testatur. Agit de eo Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Benedicti, libro 3. cap. 296. qui eum Rhemensem archiepiscopum fuisse dicit: at in tabulis Rhemensium episcoporum, quas descripsit Demochares, nulla prorsus de Theodulpho mentio habetur.

[h] Ioannis.] Exstant eius acta fideliter cõscripta; quæ & mihi enarrata fuerunt ab Illustrissimo ac Reuerendiss. Cardinali Syrleto, qui & de eius cognomento, cur à metendo Theresti fuerit appellatus, reddidit ex actis eius certam rationem. Diuersus ab hoc est Ioannes Syresti monachus, qui claruit temporibus Agapeti Papæ, de quo est mentio in actione prima quintæ Synodi.

ij. A **Septimo kalendas Iulij. Luna.** 25

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
t u A B C D E f F G H M N P
17 18 19 20 21 22 23 24 23 24 25 26 27 28

APVD Beroeam natalis ſancti Soſipatri [a] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli. Romæ ſanctæ Luciæ [b] virginis & martyris, cum aliis vigintiduobus. Alexandriæ ſancti Gallicani [c] martyris, viri conſularis, qui triumphalibus inſulis ſublimatus, & Conſtantino Auguſto carus, à ſanctis Ioanne & Paulo ad fidem Chriſti conuerſus eſt: qua ſuſcepta, cum ſancto Hilarino ad Oſtia Tiberina ſecedens, hoſpitalitati & infirmorum ſeruitio totum ſe dedit: cuius rei fama in toto orbe diuulgata, multi vndique illuc venientes videbant virum ex patricio & conſule lauantem pauperum pedes, ponentem menſam, aquam manibus effundentem, languentibus ſolicitè miniſtrantem, & cetera pietatis officia exhibentem. Qui poſtmodum ſub Iuliano Apoſtata inde expulſus, Alexandriam perrexit: vbi cùm à Rauciano iudice ſacrificare cogeretur, & contemneret; percuſſus gladio, Chriſti martyr effectus eſt. Sibapoli in Syria ſanctæ Febroniæ [d] virginis & martyris, quæ in perſecutione Diocletiani ſub Lyſimacho præſide, ob fidem & pudicitiam ſeruandam, primò virgis cæſa, & equuleo torta, deinde pectinibus laniata, atque igne ſuccenſa, demùm excuſſis dentibus, mamiſque abſciſſis, capitis damnata, tot paſſionum ornata [e] monilibus migrauit ad Sponſum. Veſontione in Galliis ſancti Antidij [f] epiſcopi & martyris, qui ob fidem Chriſti à Vvandalis occiſus fuit. Apud Regium ſancti Proſperi [g] Aquitani, eiuſdem vrbis epiſcopi, eruditione ac pietate inſignis, qui aduerſus Pelagianos pro fide Catholica ſtrenuè decertauit. Taurini natalis ſancti Maximi [h] epiſcopi & confeſſoris, doctrina & ſanctitate celeberrimi. In Hollandia ſancti Adelberti [i] confeſſoris, diſcipuli ſancti Vvillibrordi epiſcopi. In territorio Guleti prope Nuſcum ſancti Gulielmi [k] confeſſoris, Patris eremitarum Montis Virginis.

IVNII 25.

SOSIPATRI.] De quo Acta Apoſt. c. 10. & Paul. ad Rom. c. 16. Agunt de eodẽ hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij. Hunc Origenes in epiſt. ad Rom. ait ordinatum fuiſſe Theſſalonicenſem epiſcopũ, licet Doroth. in Synop. eũ ſediſſe Iconij aſſeueret. Hippolyt. etiã libel. de 72. diſcip. Iconij eum fuiſſe epiſcopũ teſtatur. Exſtat epiſt. Dionyſij ad Soſipatrũ.

[b] Luciæ aliàs Luceiæ & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, Ado; & Petrus in catal. lib. 6. cap. 4. eorum acta deſcribit.

[c] Gallicani.] De quo Vſuardus & Ado pluribus, conſentiuntque vet. manuſcrip. Huius res prȩclarè geſtæ in actis ſanctorum Ioannis & Pauli cõtinentur, recitatque eas Sur. tomo 3. die ſequenti. Geſſit Conſulatum Ouinius Gallicanus anno 25. Conſtantini Imp. qui adſcribitur in Faſtis Onufrij, annus à Chriſto Domino 330. De perarduo illo & difficili bello aduerſus Sauromatas, quod per Gallicanum confecit Conſtantinus, ſcribit Euſebius in vita Conſtant. lib. 4. c. 5. 6 & 7. quo bello feliciter geſto, ſecundum meruit Cõſulatum; poſt quem ſeculo renuncians, humillimũ vitæ genus ob Chriſti amorem ſectatus eſt, orbe toto mirante. Habetur de Gallicano mẽtio in lib. de Rom. Pont. in Silueſtro, cùm agitur de munificentia Conſtantini. Pluribus de eo egimus in Annal. eccleſiaſt.

[d] Febroniæ.] De qua etiam Græci hac die in Menologio. Porrò eius acta recitat Metaphraſtes, quæ olim Thomaïs ſanctimonialis fideliſſimè ſcripſerat; habet eadem Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 3. die 15. Iunij. Mombritius tom. 1. & alij, qui ex prȩdictis eius actis accepêre.

[e] Tot paſſionum ornata monilibus.] Vetus Chriſtiana locutio; vnde & Cyprian. de habit. virg. hæc verba: Si in carne ſit gloriandum, tunc planè, quando in nominis confeſſione cruciatur, quando fortior femina viris torquentibus inuenitur, quãdo ignes, aut cruces, aut ferrum, vel beſtias patitur, vt coronetur: illa ſunt carnis pretioſa monilia, illa corporis ornamenta meliora. Hæc Cyprianus.

[f] Antidij epiſcopi.] De eo item Molan. in addit. ad Vſuard. Sigebert. in chron. an. Domini 411. ſed quædam admiſcet apocrypha, & à veritate aliena; quæ cùm magiam magis quàm pietatem redoleant, meritò reiicienda ſunt. Agit de eodem Petrus in catal. lib. 8. c. 32. ſed errore conuincitur, dum ait fuiſſe epiſcopum Turonenſem: quinam ſederint Turoni vſque ad annum Dñi ferè ſexcenteſimum, ſatis explicat Greg. Turon. de geſt. Franc. li. 10. c. 31.

[g] Proſperi epiſcopi.] De quo Gennadius de vir. illuſtr. cap. 84. Honorius Auguſtud. & alij qui agunt de ſcrip. Eccleſ. Exſtat de eo epiſtola Cȩleſtini Papȩ ad epiſcopos Galliarum. Eius ſcripta comprobat commendatq; Gelaſius Papa in can. Sancta Rom. diſt. 15. Ado Vien. & alij tradunt hunc fuiſſe ab epiſtolis S. Leoni Papæ, ab eoque ſcripta fertur famoſiſſima illa epiſtola S. Leonis ad Flauianum de Incarnatione Verbi, quod non tantùm Gennadius, Honorius, & alij Latinorum, ſed & Marcellinus comes teſtatur in chronico ſub Cõſulatu Olybrij & Ruſtici. Eius res geſtas collectas à Ioanne Anton. Flamin. recitat Sur. tom. 3. hac die. De eius actis aduerſus Pelagianos, & laboribus pro ſcriptis S. Auguſtini ſuſceptis, pluribus egimus in Annal. Meminit de eodẽ Caſſiod. lib. 1. Inſtit. diuin. lect. Ne cui autem errandi detur occaſio, aduertendum eſt, vixiſſe iiſdem temporibus in Galliis alium eiuſdem nominis Proſperum epiſcopum Aurelianenſem, ſucceſſorem S. Aniani, ad quem exſtat ſcripta epiſtola Sidonij Apollinaris 15. lib. 6. quem illum eſſe opinamur, qui ſubſcriptus habetur Concilio Vaſenſi atq; Carpentoratenſi. Migrauit S. Proſper de quo hìc agitur, ex hac vita anno Domini 466. ex Flaminij ſententia, vel ſexageſimo quinto, vt ſcribit Petrus in catalogo libro 6. cap. 7.

[h] Maximi epiſcopi.] Plura de eodem Gennad. de vir. illuſtr. c. 40. qui tamen dum ait eum diẽ obiiſſe Honorio & Theodoſio Impp. omninò errare videtur; nam conſtat perueniſſe ad tempora Valentiniani & Marciani Augg. Reperitur enim interfuiſſe Synodo Mediolanenſi ſub Euſebio eius ciuitatis epiſcopo, cuius Synodica exſtat ad S. Leonem Papam conſcripta. Prȩſens fuit etiam Synodo Romanæ habitæ ſub Hilaro Papa, Conſl. Baſilico & Herminerico, anno Domini 465.

[i] Adelberti.] De eodem Molanus in addit. ad Vſuardum his verbis: In Egmunda partium Hollandiæ S. Adelberti confeſſoris & Leuitæ, regalis ſtirpis Anglicanȩ, diſcipuli S. præſulis Willibrordi. Hæc ibi. Pluribus tamen de eius rebus nobiliter geſtis, in Indiculo ſanctorum Belgij: idem exſtare teſtatur eius vitam conſcriptam à cœnobitis Medolacenſibus iuſſu Egberti epiſcopi Treuerenſis; aliam rurſus manuſcript. per monachũ Egmundæ.

[k] Gulielmi] Habentur eius acta nuper edita à R. P. Felice Renda, Priore monaſterij Montis Virginis. Migrauit ex hac vita anno Domini 1142.

26 **Sexto kal. Iulij. Luna.** B j.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
t u A B C D E f F G H M N P
18 19 20 21 22 23 24 25 24 25 26 27 28 29

ROMÆ in monte Cælio ſanctorum martyrum Ioannis [a] & Pauli fratrum, quorum primus erat præpoſitus domus, ſecundus primicerius Conſtantiæ virginis, filiæ Conſtantini Imperatoris: qui poſtea ſub Iuliano Apoſtata martyrij

palmam gladio cædente perceperunt. Apud Tridentum sancti Vigilij[b] episcopi, qui cùm reliquias idololatriæ penitus exstirpare conaretur, à feris & barbaris hominibus lapidum imbre percussus, pro Christi nomine martyrium impleuit. Cordubæ in Hispania natalis sancti Pelagij[c] adolescentuli, qui ob confessionem fidei iussu Abdarameni Saracenorum regis, forcipibus[d] ferreis membratim præcisus, martyrium suum gloriosè consummauit. Apud Valencenas passio sanctorum Saluij[e] episcopi Engolismensis, & Superij[f] martyrum. Item memoria sancti Anthelmi[g] episcopi Bellicensis. In pago Pictauiensi sancti Maxentij[h] presbyteri & confessoris, qui miraculis claruit. Thessalonicæ sancti Dauid[i] eremitæ. Eodem die sanctæ Perseuerandæ[k] virginis.

IVNII 26.

IOANNIS & Pauli.] Agunt de iisdem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Feruntur horum acta à Terentiano conscripta, quæ retulit Surius in tom. 3. Mombritius tomo 2. & Petrus in catalogo libro 6. cap. 9. Vetus est Romæ titulus ipsorum nomine, qui & Pammachij dictus reperitur, cuius mentio habetur in Concilio 2. Romano sub Symmacho Papa: de eo & Gregorius in registro libro 4. cap. 88. in fine. Habuit ibidem S. Gregorius homiliam 34. qui de eadem ecclesia optimè meritus est, multaque est illi largitus, vt apparet ex antiquis monumentis eius ecclesiæ in marmorea tabula incisis. Preest hodie huic Illustrissimus ac Reuerendissimus Antonius Carraffa, eiusdem tituli Cardinalis amplissimus, S.R.E. Bibliothecarius, cuius egregia eruditio, spectatissima morum integritas, atque pro Christiana religione ardentissimũ studium, non tantùm titulum illum, ipsamque Romanam ecclesiam, sed totum Christianum orbem illustrat. De horum martyrum reliquiis in Gallias translatis tempore Pelagij Papæ, meminit Gregorius Turonensis de gloria martyrum cap. 83. De Basilica eorundem martyrum nomine Rauennæ posita, deque egregio miraculo illic edito, meminit Paulus diaconus de gest. Longobard. lib. 2. cap. 9. & Fortunatus libro 4. de vita S. Martini, in fine.

[b] Vigilij episcopi.] Vsuardus de eo agens, passum refert sub Consulatu Stiliconis. Ponitur primus Consulatus Stiliconis anno Domini quadringentesimo, secundùm veriorem supputationem. Ad hunc, cùm creatus est episcopus, S. Ambrosius scripsit epistolam de institutione episcopi. est 24. lib. 3. edition. Roman. qua illud in primis monuit, ne eius ecclesia (vt ait) fieret corpus commune, Gentiles Christianis admiscendo. Hoc Vigilium constat totis neruis curasse, ac nauiter implesse, atque eam ob causam etiam martyrium subiisse, incumbentibus in idipsum vnà cum eo Alexandro, Sisinio, & Martyrio, qui antè & ipsi martyrio coronati sunt; quos idem S. Vigilius sepeliuit, atque eorum acta conscripsit ad Simplicianum episcopum Mediolanen. vt testatur Gennadius de Viris Illustribus cap. 33. Exstant ea apud Lipomanum tomo 2. Mombritium tomo 1. & Surium tomo 3. Legi res gestas S. Vigilij, quæ exstant ante eius commentarios contra Eutychen, quorum est exordium: Cùm verò tanti viri, &c. Ibidem præfixa est præfatio Curterij, qui eos commentarios edidit. Inibi autem inconsultò nimis fertur ille Vigilius vnus idemque esse cum hoc, de quo agimus martyre; qui (vt vidimus) vixit temporibus sancti Ambrosij & Simpliciani, & martyr occubuit sub Consulatu Stiliconis primo, vel saltem secundo, qui incidit in annum Domini quadringentesimum quintum: quando non tantùm Eutychis hæresis, sed nec Nestorij exorta erat. Quomodo ergò potuit hic scripsisse aduersus Eutychen, qui diu ante illum martyr ex hac vita migrauit? Legi illos quinque libros Vigilij aduersus Eutychen scriptos, ex quibus facilè potest intelligi, auctorem vixisse temporibus Zenonis & Anastasij Imperatorum, quando aduersus sacrosanctum Concilium Chalcedonense, & epistolam S. Leonis Papæ ad Flauianum grauissimæ concitatæ sunt turbæ, post annos circiter septuaginta à martyrio S. Vigilij Tridentini. Si alius fuit illis temporibus eiusdem ecclesiæ Tridentinæ episcopus eiusdem nominis, qui & martyrio coronatus sit, vt habent alia quædam eiusdem Vigilij acta breuiùs incerto auctore conscripta, quæ sic incipiunt: Vigilius patria Romanus, &c. exstantque ante libros eius affixa tom. quinto, Bibliothecæ sanctę; dicendũ esset, duos diuersis temporibus, sed eiusdem nominis fuisse illius ciuitatis episcopos, eosdemque viros eruditos, & ex eadem causa martyres: quod non facilè quis admissurus erit. Compertum tamen habemus eiusdem nominis episcopum interfuisse Concilio Agathensi in Gallia celebrato sub Consulatu Messallæ, anno Domini quingentesimo

sexto, atque eadem circa tempora vixisse sanctum Vigilium episcopum Brixianum, qui post sanctum Philastrium, qui sedit temporibus Sancti Ambrosij, septimus ordine numeratur; quorum tempore illas agitatas esse contentiones in Ecclesia, certum est. Meminit & Cassiodorus de alio Vigilio, episcopo Africano, claro inter scriptores ecclesiasticos, de Instit. diuin. lect. c. 9. An autem ipsorum aliquis ea scripserit, nihil audeo temerè affirmare. Sanè quidem Gennadius de viris illustribus cap. 37. necnon Honorius Augustodunensis, cùm agunt de Vigilio Tridentino, qui ad S. Simplicianum de martyribus libellum scripsit, recensentque eius scripta; nullam prorsus faciunt mentionem de libris contra Eutychen scriptis, recensentque eum inter illos scriptores ecclesiasticos qui vixerunt temporibus Honorij Imp. ponuntque etiam ante S. Augustinum; vt quibus temporibus vixerit, ex his saltem possit intelligi.

[c] Pelagij.] Passus est S. Pelagius anno Domini nongentesimo vigesimoquinto, sexto Kalen. Iulij, die Dominico, vt tradit Ambrosius Moral. in addit. ad S Eulogium ex codice ecclesiæ Toletanæ, Sanctorali smaragdino, & antiquis monumentis Tudensis ecclesiæ. Testatur idem auctor, Rosuitham virginem heroico carmine nobile eius certamen scripsisse; additque plura de eius sacri corporis translatione Ouetum facta, æra millesima sexagesima prima, anno Domini millesimo vigesimo tertio vj. id. Nouembris. De eodem Vasæus in chron. Hispan. In Flore sanct Hispan. recensetur eius martyrij historia scripta à Raguele presbytero illi æquali. De eodem agitur in Thesauro concionum tomo 2. hac die.

[d] Forcipibus ferreis.] Triplicis generis erant forcipes quæ adhibebantur in carnificinis sanctorum martyrum. Harum aliæ erant ad incidendum, vt hæ de quibus agimus; aliæ autem ad comprimendum & contorquendum compositæ; harum meminit Synesius episcopus epistola quinquagesima octaua, cùm agit de Andronici præsidis feritate, aitque: Nasi forcipe, auribus apprehendendis & labiis obtorquendis parato instrumento, &c. Agit illic item auctor de digitali & pedali tormento, ac de prœlo. Tertij generis erant forcipes dentatæ, quæ quidem tribus ferreis aculeis cutem martyris perforabant, cùm stringerentur; quæ crudeliter nimis membra carpentes, vellebant. Asseruatur hactenus eiusmodi genus instrumenti in basilica Vaticana inter Sanctorum reliquias, licet scorpiones à quibusdam falsò esse credantur: sed qui verè fuerint scorpiones tortorij, diximus superiùs duodecimo huius mensis: meminit & Iosephus libro de Machab. de forcipe dentata, cùm ait: His dictis, ignea forcipe eius lingua cauteriatur, &c. Huic simile erat genus illud cruciamenti, quod Victor libro secundo de persecutione Wandalica appellat palos dentatos, dum ait: Illico palis minoribus dentatis iactis in capite, crinibusque in eisdem colligatis, ac vehementiùs stringentes, simul cum capillis omnem pelliculam capitis auferebant. Hæc Victor.

[e] Saluij episcopi.] De eo hac die Vsuardus in editione secunda, Molanus autem in prima ad Kalend. Iulij. Eius martyrium contigit anno Domini octingentesimo primo, vt auctor est Sigebertus in chron. qui illud recenset; Vincentius item lib. 24. cap. 24. Antoninus part. 2. tit. 14. c. 4. §. 11. licet Ambianensem dicat fuisse episcopum. Pluribus autem Molanus in Indiculo Sanctorum Belgij. Fuit eiusdem nominis Saluius episcopus Albigensis, & ipse sanctitate celebris, de quo plura Gregorius Turonensis histor. Francorum libro 5. cap. 50. libro 6. cap. 29. libro 7. cap. 1.

[f] Superij.] De eo Molanus in Indiculo sanctorum Belgij hæc ait: Sanctus Superius coniungitur sancto Saluio, cum quo martyr occubuit apud Valencenas.

[g] Anthelmi episcopi.] Exstant eius res gestæ, quas ex priscorum memoriis recitat Surius tomo tertio hac die. Vixit temporibus Alexandri tertij Romani Pontificis, circa annum Domini millesimum centesimum sexagesimum.

[h] Maxentij.] Agit de eodem hac die Vsuardus. Plura de eo Gregorius Turonensis in hist. Franc. libro 2. cap. 37. Sigebertus in chron. anno 506. Petrus in catalogo libro 6. cap. 14. Floruit temporibus Clodouei regis Francorum.

[i] Dauid eremitæ.] De quo etiam hac die Græci agunt in Menologio, & multis quidem narrant eius res gestas: in eoque præcipuè magnam sibi apud Deum & homines laudem comparasse ferunt, quòd frequentem populum ad tuguriolum suum aduentantẽ salutaribus imbuens disciplinis, à peccatis liberos, & sinceritati Christianæ disciplinæ restituit.

[k] Perseuerandæ.] Agit de eadẽ hac die Vsuardus, atque recentiores.

* C **Quinto Kal. Iulij. Luna.** 27

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
t u A B C D E f F G H M N P
19 20 21 22 23 24 25 26 25 26 27 28 29 1

IN Galatia ſancti Creſcentis [a] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli, qui in Gallias tranſitum faciens, verbo prædicationis multos ad fidem Chriſti conuertit: rediens verò ad gentẽ cui ſpecialiter datus erat epiſcopus, cùm Galatas ipſos vſque ad finem vitæ ſuæ in opere Domini confirmaſſet, demùm ſub Traiano martyrium cõſummauit. Cordubæ ſanctorum martyrum Zoili [b] & aliorum decem & nouem. Cæſareæ in Palæſtina ſancti Anecti [c] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Vrbano præſide, cùm alios ad martyrium hortatus eſſet, & oratione ſua idola proſtraſſet, à decem militibus verberari iuſſus, manibus [d] pedibusque præciſis, truncatus capite, martyrij coronam accepit. Conſtantinopoli ſancti Sampſonis [e] presbyteri, pauperum exceptoris. In pago Turonico ſancti Ioannis [f] presbyteri & confeſſoris. Varadini in Hungaria ſancti Ladiſlai [g] Regis, qui clariſſimis miraculis vſque ad diem hodiernum coruſcat.

IVNII 27.

CRESCENTIS diſcipuli.] De eo itẽ hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij; qui omnes teſtantur Creſcentem non tantùm in Galatia, ſed etiam in Galliis Euangelium prædicaſſe, & Viennenſem, necnon & Moguntinam ſedem erexiſſe, reuerſumque in Galatiam, martyrij corona donatum eſſe. Id enim abſque aliqua ambiguitate profitetur Ado epiſcopus Viennenſis in chron. de inſtitutione ſedis Viennen. De ſede Moguntina tradit Petrus Cluniacenſis libro 2. epiſt. 1. Tritthem. in vita S. Maximi epiſc. Mogunt. & ipſæ integræ tabulæ epiſcoporum Moguntinorum, quas recitat Demochares, aliaque eiuſdem nobiliſſimæ eccleſiæ antiqua monumenta. De prædicatione Creſcentis in Galliis adſtipulatur S. Epiphanius in Panar. hæreſi 51. vbi dum agit de textu epiſtolæ ſecũdæ Pauli ad Timotheum c. 4. vbi legit Vulgata: Creſcens in Galatiam. legendum eſſe contendit: Creſcens in Galliam. Sunt hęc verba eius: In epiſtolis ſuis idem Apoſtolus dicit: Creſcens in Galliam: non enim, In Galatiam, vt quidam decepti putant, ſed, In Galliam, legendum eſt. Hæc S. Epiphanius. Cui maximè fauet quod Ammianus Marcellinus libro 15. cùm agit de Gallorum origine, Gallos dictos eſſe Galatas affirmat: Ita, inquit, Gallos ſermo Græcus appellat. In quam ſententiam & Theodoretus in epiſt. 2. ad Tim. c. 4. vbi Creſcentẽ ad Galatas miſſum legẽs: Sic, inquit, Gallias appellauit. Cæterùm ſcire debemus Gallos & Galatas ſicut nomine, ſic re coniunctos fuiſſe: Galatasque Coloniam fuiſſe Gallorum, quod pluribus docet Iuſtinus hiſt. li. 24. & 25. Item S. Hieron. in procemio lib. 2. comment. in epiſt. ad Galat. Galatiamque Gallogręciam olim dictam fuiſſe cõfirmat. De Coloniis Gallorum per Brennum in Orientem deductis, agit poſt Iuſtinum Suidas, & alij, vt Clitophor. lib. 1. rerũ Galat. Creſcens itaq; cùm dicitur profectus in Galatiam; pro Galatia Galliam eſſe intelligendã, quæ dicta ſunt, ſignificant. Cæterùm quòd alij complures per Galatiam, non Gallias, ſed ipſam minoris Aſiæ prouinciam ſic dictam intellexerunt; dicere opus eſt, ſi conſultum quoque velimus verbis hîc in Martyrologio poſitis, quòd idem Creſcens, cùm accepiſſet Apoſtolatum in Gallias, Galatas quaſi eiuſdẽ gentis populos ſibi erudiendos exiſtimauit: ſicque ſecundùm prædictorum auctoritatem, eiusque res geſtas, Gallos primùm, ac Galatas demùm imbuit Euangelio. Neſcio quid ſibi velit Dorotheus in Synopſi, cùm ait: Creſcentem Chalcedonis, quæ eſt in Galliis, factum eſſe epiſcopum. Puto textum eſſe deprauatum, vt pro Vienna, habeat Chalcedonem.

[b] Zoili & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de iiſdem hac die. Zoellum, vel potiùs Zoillum hunc Prudentius hymn. 4. appellat. Eius acta, & inuentionem corporis deſcribit Surius ex hiſtoria Lucij tomo 7. De eccleſia ab eo denominata, vbi & corpus eius aſſeruatur, ſcribit S. Eulogius in memoria ſanctorum libro 2. cap. 6. quem ibi functum munere clericatus, teſtatur Aluar. in vita S. Eulogij. In Breuiario Toletano eſt ſacer hymnus de Zoilo, qui incipit: Martyris geſta Zoili, &c. De eo etiam Vaſæus in chron. Hiſp. Flos ſanct. Hiſpan. Paſſumque ferunt temporibus perſecutionis Diocletiani & Maximiani Impp. Eadem in Theſaur. concion. tomo 2. hac die habentur.

[c] Anecti.] Agunt de eodem Græci diffusè in Menologio hac die. De præfectura Vrbani, de qua hîc habetur mentio, ſcribit Euſebius hiſt. lib. 8. Ibi & de his quæ dignè paſſus eſt ſæuiſſimus martyrum carnifex.

[d] Manibus pedibusque præciſis.] Auidius Caſſius tyrannus eiuſmodi genus pœnæ excogitauit aduerſus milites deſertores; aliis manus excîdens; aliis crura, atq; poplites, dicens: maius exemplum eſſe viuentis miſerabiliter criminoſi, quàm occiſi. Hæc Vulcatius Gal. in Auidio Caſſio. Sed hæc Chriſtianis non erant ignominiæ notæ, ſed monumenta victoriæ.

[e] Sampſonis presbyteri.] Græci item de Sampſone hac die in Menologio pluribus: eius autem acta à Metaphraſte deſcripta refert Lipom. tom. 6. & Surius tom. 3. Numeratur ſolẽnitas ſancti Sampſonis inter eas quibus Græci vacarent à iudiciis, cæterisque negotiis, vt cõſtat ex conſtitutione nouella Emmanuelis Imperatoris de feriis: recitat eã Theodoſius Balſ. in Nomoc. Phot. tit. 7. cap. 1. De celebri hoſpitali ſancti Sampſonis agit Procopius lib. 1. ædificiorum Iuſtiniani Imperatoris, qui illi multa contulit priuilegia, dicebaturque hoſpitale S. Mariæ Sampſon, de quo idem Imperator in Authentic. de eccleſiaſt. titul. §. vlt. & Authentic. ſi quicquid de impenſ. quæ fier. oport. nouell. coll. 10. conſtit. 59. Ex his quæ ſcribit Procop. dicto libro 1. de ædif. Iuſtinian. Imp. redarguuntur erroris prædicta acta Sampſonis à Metaphraſte relata, quibus fertur Sampſo vixiſſe temporibus Iuſtiniani Imper. eiuſdemque hortatione eundem Imper. erexiſſe Xenodochium Sampſonis nomine appellatum. nam Procopius, qui illis vixit temporibus, eaque ob oculos habuit; teſtatur hoſpitale Sampſonis nomine ab eodem Sampſone erectum, olim incendio conflagraſſe; cumque vix quædam remanſiſſent veſtigia, illud ipſum hoſpitale ab eodem Iuſtiniano Imperatore munificentiùs inſtauratum fuiſſe, cenſuque annuo ingentis pecuniæ locupletatum. Cùm autem dicta acta teſtentur dictum incendium contigiſſe poſt obitum Sampſonis, quando & Sophiæ nobile templum exuſtum eſt; cumque prædictum incendium factum reperiatur tẽporibus Anaſtaſij Imp. vt auctor eſt Marcellinus in chronico: neceſſe eſt affirmare, lõgè ante Iuſtinian. Imp. Sampſonem diem obiiſſe. Ex eodem Procopio multo magis redarguitur Cedrenus, dum ait conflagraſſe domum Sampſoniam anno penultimo Iuſtiniani Imp. De miraculis ſancti Sampſonis idem Metaph. vbi ſuprà plurib. agit.

[f] Ioannis.] Scribit de eo Gregor. Turonenſis de gloria confeſſ. cap. 23. ex quo cæteri acceperunt qui de eo agunt.

[g] Ladiſlai regis.] Hunc Cæleſtinus Papa tertius recenſuit inter Sanctos. Plura de eo legimus in Breuiario Polonorum, & apud Bonfin. de rebus Hungaricis, libro 4. dec. 2.

28 **Quarto kal. Iulij. Luna.** D xxix.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
t u A B C D E f F G H M N P
20 21 22 23 24 25 26 27 26 27 28 29 1 2

VIGILIA [a] ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. Romę ſancti Leonis [b] Papæ ſecundi. Lugduni in Gallia ſancti Irenæi [c] epiſcopi & martyris, qui, vt ſcribit ſanctus Hieronymus, beati Polycarpi Smyrnenſis epiſcopi diſcipulus fuit, & Apoſtolicorum temporum vicinus. Is cùm aduerſus hęreticos verbis ac ſcriptis plurimum decertaſſet, in perſecutione Seueri cum omni ferè ciuitatis ſuæ populo coronatus eſt glorioſo martyrio. Alexandriæ in eadem Seueri perſecutione ſanctorum martyrum Plutarchi [d], Sereni, Heraclidis catechumeni, Heronis neophyti, & alte-

& alterius Sereni, Rhaidis catechumenæ, Potamiœnæ[e], & Marcellæ eius matris, inter quos præcipuè enituit Potamiœna virgo, quæ primò immensos innumerosq; agones pro virginitate desudans, deinde etiam exquisita & inaudita tormenta pro fide perpessa, ad vltimum vnà cum matre igne consumpta est. Eodem die sancti Papij[f] martyris, qui in persecutione Diocletiani flagris cæsus, & in lebetem oleo & adipe feruenti plenum iniectus, aliaque horrenda supplicia perpessus, demùm datis ceruicibus coronatur. Traiecti sancti Benigni[g] episcopi & martyris. Cordubæ sancti Argymiri[h] monachi & martyris, qui in persecutione Arabica pro fide Christi necatus est. Romæ sancti Pauli[i] Papæ & confessoris.

IVNII 28.

IGILIA sanctorum Apostolorũ.] De qua & Beda, Vsuardus, Ado, Greg. Turon. histor. Franc. lib. 10. c. 31. Amalarius de ord. antiphon. c. 50. Radulf. de obser. can. cap. 19. & 21. & alij recentiores, qui agunt de diuin. Offic. Venerabilem illam noctem Vigiliarum Apostolorum appellat Valentinianus Imperator in epistola ad Theodosium Aug. De iisdem Vigiliis, præter antiqua monumenta Romanæ Ecclesiæ, legimus vetus atque solenne Officium ecclesiasticum in Breuiario Toletano.

[b] Leonis Papæ secundi.] De quo hîc Beda, Vsuardus, Ado ac recentiores. Successit hic sancto Agathoni, anno Domini sexcentesimo octogesimo secundo. Egimus de eo fusiùs in Annal. ecclesiast. vbi eius acta per annos singulos digessimus.

[c] Irenæi episcopi.] Agunt de eodem Beda, ac cæteri qui suprà, hac die. Subrogatus est hic in locum S. Photini eiusdem ciuitatis episcopi, vt testatur S. Hieronymus in epist. 84. ad Magnum: agit de eo etiam in lib. de Script. ecclesiast. & in epistola ad Theodorum 29. appellat eum virum Apostolicorum temporum, Papiæ auditoris Ioannis Euangelistæ discipulum. Tertullianus lib. contra Valentinum, vocat eum omnium doctrinarum accuratissimum exploratorem: commendatur etiam à S. Epiphanio in Panar. hæres. 24. & 31. eumq; appellat sanctissimum priscumque Theologum, successorem Apostolorum. Pluribus de eo Euseb. hist. lib. 5. cap. 4. 7. 8. Gregor. Turon. hist. Franc. libro 1. cap. 29. & alij recentiores, vt Feuardentius in apparatu operum Irenæi, quæ nuper edidit. Latuerũt aliquandiu tam acta quàm etiam scripta S. Irenæi; adeò vt neque in Galliis, nec in Italia, licèt multum quæsita, potuerint inueniri, vt scribit S. Gregorius in registr. lib. 9. epist. 50. ad Æterium episcopum. Habemus in nostra bibliotheca tom. 9. acta martyrij S. Irenæi ac sociorum eius: est illorum exordium: Quamquã nonnullis inuicta, &c. sed (quod non mediocriter dolemus) vna sublata pagina, sunt imperfecta.

[d] Plutarchi & soc.] De his etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Horum res gestas scribit Eusebius lib. 6. c. 4. Niceph. lib. 5. c. 4. & 5.

[e] Potamiœnæ.] De qua Eusebius & Niceph. vbi suprà. Passa hæc est temporibus Seueri Imper. Alia ab hac diuersa eiusdem ferè nominis est Potamœnia dicta, quæ subiit martyrium æquè illustre temporibus Maximiani Imper. quod, referente Isidoro presbytero, describit Palladius Galata cap. 1. de vit. sanct. Patrum ad Lausum.

[f] Papij.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio; ac pluribus eius acta referunt.

[g] Benigni episc.] De ipso Molanus item agit in addit. ad Vsuard. & Galesinius ex tabul. ecclesiæ Traiectens. Fortasse hic ille S. Benignus episcopus, de quo scribit Greg. Turon. de gloria Confess. c. 17. Exstat epistola decretalis Pelagij Papæ secundi ad Benignum episcopum sedem mutare cupientem, ac de ea re sedem Apostolicam consulentem.

[h] Argymiri.] De eo scribit S. Eulogius libro 3. memor. sanct. cap. 16. Passumque tradit æra octingentesima nonagesimaquarta, anno à Christo octingentesimo quinquagesimo sexto, vt idem auctor testatur.

[i] Pauli Papæ.] Successit hic Stephano tertio, anno Domini septingentesimo quinquagesimo septimo: cætera de eodem in Annal. eccles. diximus.

Tertio

29 Tertio kalendas Iulij. Luna. E xxviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

OMÆ natalis sanctorum Apostolorum Petri[a] & Pauli, qui eodem anno, eodemque die passi sunt sub Nerone Imperatore: quorum prior in eadem vrbe capite ad terram verso cruci affixus, & in Vaticano iuxta viam triũphalem sepultus, totius orbis veneratione celebratur: alter verò gladio animaduersus, & via Ostiensi sepultus, pari habetur honore. In castro Argentomacho sancti Marcelli[b] martyris, qui pro fide Christi vnà cũ Anastasio viro militari capite plexus est. Genuæ natalis sancti Syri[c] episcopi. Narniæ sancti Cassij[d] eiusdem ciuitatis episcopi, de quo sanctus Gregorius refert, quòd nullus penè dies vitę eius abscedebat, quo omnipotenti Deo hostias placationis non offerret: cui & concordabat vita, quia cuncta quæ habebat, in eleemosynis tribuens, in hora sacrificij totus in lacrymis diffluebat: demum natalitio Apostolorum die, quo singulis annis Romam venire consueuerat, cùm Missarum solennia celebrasset, & corpus Dominicum pacemque omnibus dedisset, migrauit ad Dominum. In Cypro sanctæ Mariæ[e] matris Ioannis, qui cognominatus est Marcus. In territorio Senonensi sanctæ Benedictæ[f] virginis.

IVNII 29.

ETRI & Pauli.] De eadem solennitate tam Latini quàm Græci etiam hac die agunt: qui tamen, cùm in ea peragenda celebritate aliquãtulum tepuissent; Festus senator Romanus, cùm legatum ageret apud Anastasium Imp. indigno id ferẽs animo, totis viribus operatus est, vt frequẽtissimo populo ac splẽdidissimo cultu eadem solennitas ageretur, vt auctor est Theodorus lector li. 2. collectaneorum. Bisfesta dies hæc dicitur à Prudẽtio hymno 12. atque in ea duplicare sacra vota consueuisse Romanum Pontificem testatur, cùm ait:

Transtiberina prius soluit sacra peruigil sacerdos,
Mox huc recurrit, duplicatq; vota.

Ipsum populum frequentissimo cœtu vtramque basilicam tam Petri in Vaticano, quàm Pauli via Ostiensi ea die inuisere solitum, idem auctor eodẽ hymno profitetur. Sanctus Ambrosius in hymno huius diei non duabus tantùm (vt ait Prudentius) sed tribus viis huiusmodi festum diem Romæ celebrari solitum, quasi tria loca à populo ea die visitarentur, testatur his versibus:

Tantæ per Vrbis ambitum
Stipata tendunt agmina:
Trinis celebratur viis
Festum sanctorum martyrum.

Existimamus etenim non solùm ipsas basilicas Apostolorum hac die populum frequentasse; sed vel locum vbi Petrus cruci affixus est, vel vbi Paulus capite truncatus, aut ipsum carcerem sacrosanctum redditum, vbi vterque diu detẽtus est (vt hodie videmus) adiisse; prædictæ enim omnes antiquę memoriæ non solùm in ipso natali die Apostolorum, sed & per octauas à cœtu fidelium in hanc diem ardenti pietatis studio visitantur. Constat etiam ad eandem solennem diem ex diuersis Orbis regionibus innumerabilem hominũ multitudinem, religionis ergô, Romã confluere cõsueuisse. Hinc Galla Placidia Augusta scribẽs ad Pulcheriã

Impe-

Imperatricem;cùm reddit cauſam ſui Romam aduentus, hæc ait: Vt Romam frequentibus concurſionibus adæquè deſideremus inſpicere, cauſa nobis eſt amplectendæ religionis, vt terminis ſanctorum noſtram exhiberemus præſentiam: quos certum eſt pro ſua virtute in cęleſtibus conſtitutos, neque inferiora deſpicere. Nos itaque ſacrilegum eſſe credimus, ſi ſolenniū ordinē denegemus, &c. Epiſcopos etiam hincinde ad eandem ſolēnitatem olim confluere conſueuiſſe, ex epiſtola 13. Paulini ad Seuerum, & 16. ad Delphinum, vbi ſolennem hanc appellat conſuetudinem, ſatis exploratum habetur. Vt autem ſemel in anno omnes epiſcopi limina adirent Apoſtolorum, Anacleti & Zachariæ Papæ decretis ſtatutum eſt; de quo diſtinctione 93. c. Iuxta ſanctorū. Exegiſſe hoc ab epiſcopis Siculis videtur ſanctus Gregorius ſcribens ad Petrum ſubdiaconum libro 1. regiſt. epiſt. 70. De iugi protectione Apoſtolorum, qua Vrbs fulciri conſueuit, cùm innumera ſint exempla, ſatis modò ſit locum S. Gregorij Papæ in Epiſt. 22. ad Rusticianam patriciam libro 7. regiſt. prænotaſſe, & quod pulchrè Venantius Fortunatus his verſibus docet:

A facie hoſtili duo propugnacula præſunt,
Quos fidei turres, Vrbs caput orbis habet.

Quàm autem barbaris Romani Imperij hoſtibus, & Catholicæ fidei aduerſariis Petri & Pauli baſilicæ Romæ in ſuburbiis poſitæ fuerint venerabiles; quantamque erga eas obſeruantiam præſtiterint, dicemus inferiùs in Dedicatione ipſarum. Plura hîc etiam dicenda eſſent aduerſus quorūdam ſententiam, qui licet vna die, non tamen eodem anno eoſdem ſanctos Apoſtolos paſſos ferunt, aliaq; diſſerenda de eorum rebus geſtis, quæ vulgo circumferuntur, quibuſnam fides, vt veris, adhibenda ſit, & quæ tanquam apocryphæ refellendæ: ſed cùm non ſint eiuſmodi, vt hîc paucis perſtringi poſſint, contenti erimus, eas vberiùs explicuiſſe in Annalibus eccleſiaſt. vbi etiam pluribus demonſtrauimus eoſdem ſanctos Apoſtolos ſubiiſſe martyrium Lucio Fonteio Capitone, & Caio Iul. Rufo Conſſ. tertio kal. Iulij, anno à Chriſto Domino, ſecundùm veriorem ſupputationem, ſexageſimooctauo. De horum martyrio Hegeſippus iunior de excid. Hieroſ. lib. 3. cap. 2. & Acta paſſionis ipſorum, quæ feruntur Lini nomine, agunt.

[b] Marcelli.] De eodem Vſuardus, Petrus in catalogo libro 6. c. 24. & alij recentiores. Alius adhuc fuit Marcellus martyr Cabilonenſis, clarus in Galliis, de quo Greg. Turon. de glor. mart. cap. 52.

[c] Syri epiſcopi.] Hunc S. Gregorius lib. 4. dialog. c. 53. appellat martyrē, dum agit de eius eccleſia, quam vetuſtate collapſam, his diebus, Clerici regulares in auguſtiorem amplitudinem reſtituerunt, addideruntque nobile cœnobium; vbi, ſicut & in aliis præcipuis Italiæ ciuitatibus, priſtinam illam Apoſtolicam viuēdi formam ex integro redditam, ſanctè pieque colunt. Ab eorum præpoſito R. D. Marco Paraſc. viro ſingulari eruditione & vitæ integritate ſpectatiſſimo, de ſancto Syro & aliis ſanctis eius ciuitatis epiſcopis hæc antiquitatum digna monumenta inde miſſa percepimus, eademque teſtata publici Notarij fide, cuius authentica ſcriptura expreſſum habetur anno Domini 1283. die 8. Ianuarij, cùm ab Ogerio abb. eiuſdem eccleſiæ primarium reſtitueretur altare, quòd eius mēſa lapidea perfracta eſſet, tres loculi diſtincti reperti ſunt, in quibus tria ſanctorum corpora recondita erāt. In eorum primo plumbea lamina, quid intus lateret, his deſcripta litteris ſignificabat.

✠ M. S. HIC REQVIESCIT CORPVS SANCTI SYRI EPISCOPI IANVENSIS. OBIIT III. KAL. IVLII. FILIVS ÆMILIANI. In ſecundo autem loculo alia plumbi lamina ſic ſcripta inuenta eſt:

✠ M. S. HIC REQVIESCIT SANCTVS FOELIX EPISC. IANVENS. QVI VIXIT AN. LXX. REXIT EPISCOP. XX. RECESSIT VII. ID. IVLII. In tertio autē loculo nulla erat inſcriptio, ſed (vt habent eadem publica acta) corpus illic poſitum exiſtimatur eſſe S. Romuli eiuſdem ciuitatis epiſcopi. Accepimus ab eodem eiuſdem ſancti Syri acta quædam manuſcripta, ſed perpauca ex multis quæ deſiderantur.

[d] Caſſij epiſcopi.] Agit de eo S. Gregor. in homilia 37. in Euangel. & dialog. lib. 3. c. 6. & libro 4. c. 56. Claruit temporibus Iuſtiniani Imp. Sedere enim cœpit anno eius decimo, migrauitque ex hac vita, eiuſdem anno trigeſimoprimo, prout conſtat ex eiuſdem ſepulturæ epitaphio, quod exſtat Narniæ in eccleſia cathedrali ſupra ianuam cryptæ ſancti Iuuenalis, vbi & corpus S. Caſſij requieſcere creditur. Eſt inſcriptio inciſa in marmore oblongo, in cuius medio crucis forma expreſſa eſt, itemque duo agni exſculpti, qui ſe è regione aſpiciunt. Creditur S. Caſſius, cùm de ſuo obitu diuinitus eſſet admonitus, (vt eſt apud S. Gregorium,) ſibi viuenti ſepulchrum poſuiſſe, atque ſuum epitaphium ſex hiſce verſibus conſcripſiſſe:

Caßius immeritò Præſul de munere Chriſti,
Hîc ſua reſtituo terra mihi credita membra.
Quem fato anticipans conſors dulcißima vitæ,
Ante meum in pacem requieſcit Fauſta ſepulchrum.
Tu, rogo, quiſquis ades, prece nos memorare benigna:
Cuncta recepturum te noſcens congrua factis.

SD. ANN. XXI. M. IX. D. X. RQ. IN PACE. PRID. KAL. IVL. P. C. BASILII. V. C. ANN. XVII. Numeratur hic annus Domini quingenteſimus quinquageſimusoctauus, Iuſtiniani Imp. an. XXXI. Porrò illa verba poſt carmina poſita: Sedit, &c. eo mortuo fuiſſe addita, certum eſt.

[e] Mariæ.] Dę qua Act. Apoſt. cap. 12. Pluribus in actis Barnabæ deſcriptis ab Alexandro monacho apud Surium tomo 3. die Iunij.

[f] Benedictæ.] De eadem Vſuardus hac die: Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedicti libro 3. c. 264. agit de S. Benedicta abbatiſſa, cuius ſolennitas agitur xvj. Kal. Decembris, quæ videtur ab hac eſſe diuerſa.

30 Pridie kal. Iulij. Luna. F xxvij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
t u A B C D E f F G H M N P
22 23 24 25 26 27 28 29 28 29 1 2 3 4

OMMEMORATIO ſancti Pauli[a] Apoſtoli. Lemouicis in Gallia ſancti Martialis[b] epiſcopi, cum duobus preſbyteris Alpiniano & Auſtricliniano, quorum vita miraculorum ſignis admodum effulſit. Ipſo die ſanctorum Caij[c] preſbyteri, & Leonis ſubdiaconi. Alexandriæ paſſio ſancti Baſilidis[d] ſub Seuero Imperatore, qui cùm ſanctam Potamiœnam virginē, quam ad ſupplicium ducebat, ab impudicorum hominum petulantia tutatus eſſet, religioſi officij mercedem ab ea recepit: nam ipſa poſt triduum illi apparens, & eius capiti coronam imponens, nō ſolùm eum conuertit ad Chriſtum, ſed etiam breui agone certantem, ſuis precibus martyrem glorioſum effecit. Romæ ſanctæ Lucinæ[e] Apoſtolorum diſcipulæ, quæ facultatibus ſuis ſanctorum neceſſitatibus communicans, Chriſtianos in carcere detentos viſitabat, ac Martyrum ſepulturæ inſeruiebat, iuxta quos & in crypta à ſe conſtructa ſepulta eſt. Ibidem ſanctæ Æmilianæ[f] martyris. In territorio Viuarienſi ſancti Oſtiani[g] preſbyteri & confeſſoris.

IVNII 30.

OMMEMORATIO S. Pauli.] De ipſa hac item die Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Græci autem in Menol. agunt hac die commemorationem omnium Apoſtolorum. Porrò Latini totam hanc octauam in laudibus Apoſtolorum Petri & Pauli impendunt. At licet pridie huius diei tam Petri quàm Pauli agatur ſolennis celebritas: tamen hac potiſſimùm die ſolius Pauli commemorationem fieri debere, ex S. Gregorij Papę inſtitutione docet Microlog. c. 42. Idemque recentiores, qui agunt de diuinis officiis. Cuius quidem rei gerēdæ illa mihi magis probatur cauſa, quę ex hymno Prudentij 12. ſatis poſſe colligi videtur, dum antiqui vſus meminit; conſueuiſſe nimirum Romanum Pontificem vna eademque die Pontificias functiones in vtraque baſilica exercere. Cùm hoc autem propter nimiam locorum inter ſe diſtantiam non ſine nimio ac intolerabili ferè labore perfici poſſe videretur; conſultius viſum eſt, prima die in baſilica Vaticana vtriuſq; celebrare ſolennitatē, ſequenti autem die in baſilica Pauli ſacra peragere, vberiusq; perſoluere quod pridie ea de cauſa ibidē loci videretur omiſſū.

[b] Martialis epiſc.] De eodē hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij. Eius acta circūferuntur ſcripta ab Aureliano eius ſucceſſore; citantur autē tacito auctoris nomine ab Innocētio tertio extra de ſacra vnctione n fine, vbi & gloſ. Meminit eiuſdē Martialis Greg. Turon. lib. 1. hiſt. c. 30. & de glor. conf. c. 27. qui tamen inſigniter errat, dum tēpore Decij Imp. eum cū aliis qui illic deſcribuntur, in Gallias veniſſe teſtatur. Meminit eiuſdē Martialis Petrus Cluniac. li. 1. epiſt. 2. Petr. in catal. li. 6. c. 29. qui tradit eum diem obiiſſe anno tertio Veſpaſiani Imp. De duabus eius epiſtolis nuper inuētis egimus in Annal. eccleſiaſt. ibi etiā de Cephæ nomine, quod tribuunt Martiali. Hunc autem non tantùm Lemouicenſis ſedis auctorem, ſed & Anicienſis, Rhutenenſis, Aruernenſis, & Mimmatenſis erectorem fuiſſe tradūt; de his Democh. in tabul. epiſcoporum Lemouicenſium.

[c] Corſici & Leonis.] De his itē hac die Vſuardus, & recentiores omnes.

[d] Baſilidis.] Scribit de eo Euſebius hiſt. libro 6. cap. 4. & Nicephorus libro 5. cap. 7.

[e] Lucinæ.] Agunt de eadē hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij: mentio habetur de ipſa in actis ſanctorum martyrum Proceſſi & Martiniani. Alia inſuper vixit Lucina Romana temporibus Diocletiani Imper. quæ non minus quàm iſta pietatis operibus addicta, celebris fuit; de qua ſæpiùs in actis S. Sebaſt., atq. in reb. geſt. S. Marcelli Papæ agitur.

[f] Æmilianæ.] Erat Romæ titulus S. Æmilianę, de quo in Concilio primo Romano ſub Symmacho habetur mentio.

[g] Oſtiani.] Agit de eo etiam Vſuar. hac die. Exſtare eius acta, teſtatur Molan. in addit. ad Vſuard.

IVLIVS.

xxvj. G Kalendis Iulij. Luna. 1

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

t u A B C D E f F G H M N P

23 24 25 26 27 28 29 30 29 1 2 3 4 5

OCTAVA[a] ſancti Ioannis Baptiſtæ. In monte Hor depoſitio ſancti Aaron[b] primi ſacerdotis Ordinis Leuitici. In Britannia ſanctorum martyrum Iulij[c] & Aaron, qui poſt ſanctum Albanum in perſecutione Diocletiani paſſi ſunt: quo tempore ibidem quamplurimi diuerſis cruciatibus torti, & ſæuiſſimè lacerati, ad ſupernæ ciuitatis gaudia conſummato agone peruenerunt. Machliniæ paſſio ſancti Rumoldi[d] martyris, Scotorum Regis filij, & epiſcopi Dublinenſis. Sinueſſæ ſanctorum martyrum Caſti[e] & Secūdini epiſcoporum. Viennæ ſancti Martini[f] epiſcopi, Apoſtolorum diſcipuli. Aruernis ſancti Galli[g] epiſcopi. In territorio Lugdunenſi depoſitio ſancti Domitiani[h] abbatis, qui primus illic eremiticam vitam exercuit, & cùm plurimos ibi in Dei ſeruitio congregaſſet, magnis virtutibus & glorioſis miraculis valde clarus, collectus eſt ad patres in ſenectute bona. In territorio Rhemenſi ſancti Theodorici[i] preſbyteri, diſcipuli beati Remigij epiſcopi. Engoliſmæ ſancti Eparchij[k] abbatis. Apud Emeſam ſancti Symeonis[l] confeſſoris, cognomento Sali, qui ſtultus propter Chriſtum factus eſt: ſed altam eius ſapientiam Deus magnis miraculis declarauit.

IVLII 1.

OCTAVA S. Ioannis Bapt.] De ea Beda, Ado, & Rudulph. de obſer. canon. cap. 19. vbi agit de differētia maiorum ac minorū Octauarum. Numeratur hæc autem inter maiores Octauas.

[b] Aaron ſacerdotis.] Agunt item de eo hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Præter quæ in diuinis ſcripturis de eo ſcripta habentur, Ioſephus de ipſo ſcribit lib. 2. antiquit. cap. 6. & ſequent. & de eius obitu libro 4. cap. 4.

[c] Iulij & Aaron.] De his vet. manuſcript. Eorundem meminit Gilda Sapiens lib. de excidio Britan. Beda de Geſt. Anglorum libro 1. cap. 7. in fine, Petrus in catalogo libro 6. cap. 53. & alij.

[d] Rumoldi.] Eius acta ſcriptis mandauit Theodoricus abb. S. Trudonis, vt teſtatur Sigeb. de vir. illuſtr. cap. penult. deſcripſit eadem Sur. tom. 7 hac die. Plura de eodem in vita S. Gummari apud Sur. to. 5. die 11. Octobris, & Molan. in Indiculo Sanctorum Belgij; aitque huius ſolennitatem agi hac die, auctoritate Alexandri quarti Romani Pontificis; coronatumque martyrio refert anno Domini ſeptingenteſimo ſeptuageſimo quinto, octauo Kal. Iulij. Fuit & alius Remoldus dictus, Monachus, & ipſe corona martyrij donatus, cuius natalis dies agitur ſeptimo idus Ianuarij. de quo Tritthem. de vir. illuſt. Ord. ſanct. Bened. libro 3. cap. 249.

[e] Caſti & Secundini epiſcoporum.] Petrus diac. biblioth. monaſt. Caſinen. in lib. de vir. illuſt. cap. 29. hæc ait: Benedictus, qui & Guaipherus, ſanctitate & religione conſpicuus, ſuauis eloquio, ingenio magnus, & ſermone facundus, ſcripſit ad Troianum epiſcopum vitam S. Secundini, & cantum eius, ſermonem & hymnos de eodem. Rurſum etiam cap. 32. hæc ait: Gregorius Tarracinenſis epiſcopus, paruulus & ipſe in Caſino oblatus, memoria tenax, ingenio viuax, tantæ fuit grauitatis, ſuauitatis & eloquentiæ, vt à nonnullis columna diceretur Eccleſiæ: ſcripſit paſſionem ſanctorū Caſti & Caſſij, &c. Habemus acta eorundē martyrū incerto auctore, quæ accepimus ab eccleſia Caietana: eſt illorum exordium: Poſtquā beatiſſimi, &c. & ſermonem de iiſdem, cuius eſt exordium: Hodierna die ſolennitatem, &c.

[f] Martini epiſc.] De quo etiam Beda hac die. Ado Vien. in chron. anno 101. tertium hunc ponit eius ſedis epiſcopum, ſucceſſoremque S. Zachariæ, ac prædeceſſorem S. Veri.

[g] Galli epiſcopi.] Scribit de S. Gallo epiſcopo Gregor. Turonenſis de geſt. Franc. lib. 4. cap. 5. & 6. Vberiùs in vita ſanct. Patr. cap. 6. Eius epitaphium & virtutes egregias ſcripſit carmine Venant. Fortunatus libro 4. Interfuit per legatum tertio Concilio Aurelianenſi, præſens autem quarto & quinto ſubſcripſit, vt ex illorum monumentis apparet; ex quibus facilè poteſt intelligi quibus tēporibus vixit: quinta enim Synodus Aurelianenſis celebrata eſt anno triceſimo octauo regis Childeberti, qui numeratur annus Domini 552. Interfuit etiam Concilio Aruernenſi celebrato poſt Conſulatum Paulini iunioris, vt eius acta teſtantur. Ponitur hic in tabulis epiſcoporum Aruernenſium vigeſimus ſeptimus ordine apud Democh. de Sacrif. Miſſæ.

[h] Domitiani abb.] De quo item Beda, Vſuar. Ado, & alij. Eius acta exſtare teſtatur Tritthemius de viris illuſt. Ord. S. Bened. libro 5. cap. 296. Fuit eiuſdem nominis epiſcopus Tungrenſis, de quo agitur 7. Maij. vbi Molan. de eo, & in Indic. ſanct. Belg. interfuitque quinto Conc. Aurelianenſi; agit etiam de ipſo Sigebertus in chron. anno 528.

[i] Theodorici.] Agit de eo Vſuardus hac die; eius autem geſta deſcribit Surius tomo 4. hac die. Claruit temporibus Clodouei regis Francorum, circa annum Domini 520.

[k] Eparchij abb.] De eo item hac die Vſuardus. Acta ipſius, etſi incerti auctoris, tamen veritatem profitentis refert Sur. tomo 4 hac die. De eo pluribus etiam Gregorius Turonenſis de geſtis Francorum libro 6. cap. 9. Migrauit ex hac vita anno Domini 583. vt ex dicto auctore colligitur. Fuit eiuſdem nominis, ſed longè antè Eparchius epiſcopus Aruernenſis, ſanctitate inſignis, cui ſucceſſit Sidonius Apollinaris, vt ſcribit idem Gregorius Turonenſis de geſtis Francorum libro 2. cap. 21.

[l] Simeonis Sali.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio. Scripſit eius res geſtas humanum captū excedentes probatiſſimus auctor Leontius epiſcopus in Cypro, quas deſcripſerunt Metaphraſtes, Lipomanus & Surius hac die: id etiam teſtantur acta Synodi ſecundæ Nicænæ, vbi act. 4. de eodem auctore hæc leguntur: Pater, qui lectus eſt, in vna ex ciuitatibus Cypri, decenter & ſanctè conuerſatus eſt, multaque encomia & panegyricas illius orationes etiam habemus, inter quas exſtat oratio de transfiguratione Domini; ſcripſit & Ioannis, Miſericordis appellati, epiſcopi Alexandrini vitam, præterea beati Simeonis, &c. De eodem Simeone agit Euagrius hiſtor. lib. 4. cap. 33. & alij plures.

2 Sexto nonas Iulij. Luna. A 25. xxv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

t u A B C D E f F G H M N P

24 25 26 27 28 29 30 1 1 2 3 4 5 6

VISITATIO[a] beatæ Mariæ virginis ad Elizabeth. Romæ via Aurelia natalis ſanctorum martyrum Proceſſi[b] & Martiniani, qui à beato Petro Apoſtolo in cuſtodia Mamertini baptizati, ſub Nerone, oris contuſionem, equuleum, neruos, fuſtes, flammas, ſcorpioneſque perpeſſi, nouiſſimè gladio cæſi, martyrio coronati ſunt. Item Romæ paſſio ſanctorum trium[c] Militum, qui in martyrio beati Pauli Apoſtoli ad Chriſtum conuerſi, cum eo cæleſtis gloriæ participes fieri meruerunt. Eodem die ſanctorum martyrum Ariſtonis[d], Creſcentiani, Eutychiani, Vrbani, Vitalis, Iuſti, Feliciſſimi, Felicis, Marciæ, & Symphoroſæ, qui

omnes apud Campaniam, cùm Diocletiani Imperatoris persecutio deseuiret, martyrio coronati sunt. Vvintoniæ in Anglia sancti Suuithuni[e] episcopi, cuius sanctitas gratia miraculorum effulsit. Bambergæ sancti Othonis[f] episcopi, qui Pomeranis Euangelium prædicans, eosdem conuertit ad fidem. Turonis depositio sanctæ Monegundis[g] religiosæ feminæ.

IVLII 2.

Visitatio beatæ Mariæ.] Hæc quidem solennitas ab Vrbano Papa sexto instituta, & à Bonifacio nono cõfirmata, vel potiùs publicata est; idque occasione vrgentis schismatis, ad quod componẽdum eiusdẽ Dei genitricis opem Dei Ecclesia propensiùs (ea aucta celebritate) studuit implorare: idque anno Domini 1389. Exstantque de ea re diplomata excusa in secũda parte Legend. In bibliotheca Vaticana plut. 4. nu. 226. nactus sum tractatum manuscriptum Ioannis Pragensis cõtra Adalbertum eius solennitatis impugnatorem; in quo, cùm plura eruditè disserat, texit etiam nonnulla diuina miracula, & certas reuelationes quibus Deus dictam sacratissimam solennitatem manifestissimè comprobauit.

[b] Processi & Martiniani.] De quibus etiam Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri recentiores. Horum passionis acta ex antiquis codicibus descripsit Mõbritius tomo 2. & Surius tomo 4. hac die. Erat olim Romæ in prædictorum sanctorum martyrum honorem erecta basilica, in qua sanctus Gregorius Papa habuit homiliam 32. in Euang. vbi & de miraculis ad eorum sepulchrum fieri consuetis meminit. Diruta autem prædicta ecclesia, translata sunt eorum corpora in basilicam Vaticanam S. Petri Apostoli, vbi hactenus asseruantur.

[c] Trium militum.] Agit de his item hac die Vsuardus, Ado, & alij, adstipulanturque vet. manuscripta, ex quibus etiam nomina singulorum produntur: sunt autem hæc: Longinus, Acestus, & Megistus. Mentio prædictorum habetur etiam in passionibus Apostolorum Petri & Pauli, quibus adstipulari videtur præclara illa encomiastica oratio S. Ioannis Chrysostomi de Principibus Apostolorum. Habetur tomo 5. col. 1533. edit. Niuel. vlt. vbi tamen non tantùm tres, sed triginta quinque vnà simul coronatos martyrio, refert his verbis: Qualis locus tuum, Paule, sanguinem excepit, qui lacteus apparuit in eius veste qui te percussit: qui quidem sanguis barbaricum illius animum reddens melle dulciorem, vt ipse vnà cum sociis ad fidem traduceretur, ita effecit? Sit mihi instar coronæ gladius ille, qui triginta & quinque viros summa ad seruiendum alacritate Deo Domino mancipauit, &c. Hæc ibi.

[d] Aristonis & soc.] De his etiam Beda, Vsuar, Ado, & alij; omnesque ex actis S. Sebastiani martyris, quæ refert Surius tomo 1. 20. Ianuar, vbi horum passiones describuntur.

[e] Suuithuni episcopi] Scripsit eius res gestas Gothzelinus, quas retulit Sur. in tom. 4. eas autem scriptis mandatas à Lanfrido monacho, prodit catal. script. Britan. Excessit ex humanis anno à Christo Domino 862.

[f] Othonis episcopi.] Acta ipsius recitat Surius tomo quarto hac die; sed alia longè prolixiora esse videntur, quæ duobus libris scripta dicuntur. De eodem plura Albertus Crant. in histor. ecclesiast. Saxon. libro 6. cap. 5. & in Metropol. libro 5. cap. 44. & 45. vbi de eius Apostolatu ad Pomeranos ei credito à Callisto Romano Pontifice: in chronic. item Bambergen. & histor. Pomer. libro 4. cap. 17. & sequent. Exstat epistola ipsius ad Paschalem secundum Romanum Pontificem, qua se excusat, inuitum per manum laicam accepisse inuestituram, petens (si placeat) ab eo confirmari, &c. Profitetur in ea ingenuè Apostolicæ sedis auctoritatem. Interfuit hic Concilio Moguntino anno Domini millesimo centesimo trigesimo primo, vt testatur de eo chronic. Hirsaug. Adscriptus fuit in Sanctorum numerum à Clemente Papa tertio, anno Domini millesimo centesimo octuagesimò nono, vt habetur in chronic. Bambergen. Tunc etiam venerandum corpus eius translatum est. Migrauit autem ex hac vita anno Domini millesimo centesimo tricesimo nono.

[g] Monegundis.] De qua etiam Vsuardus hac die. Scripsit eius res gestas Gregorius Turon. in vita sanct. Patr. cap. 19. & de gloria Confess. cap. 24.

3 Quinto Nonas Iulij. Luna. B xxiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
25	26	27	28	29	30	1	2	2	3	4	5	6	7			

Alexandriæ sanctorum martyrum Tryphonis[a] & aliorum duodecim. Constantinopoli sanctorum Eulogij[b], & sociorum martyrum. Cæsareæ in Cappadocia sancti Hyacinthi[c] cubicularij Traiani Imperatoris, qui accusatus quòd Christianus esset, plagis variè afflictus, & in carcerem trusus, ibi consumptus fame expirauit. Clusij in Etruria sanctorum martyrum Irenæi[d] diaconi, & Mustiolæ matronæ, qui sub Aureliano Imperatore diuersis atrocibusque suppliciis cruciati, coronam martyrij meruerunt. Eodem die sanctorum martyrum Marci[e] & Muciani, qui pro Christo gladio cæsi sunt: quos cùm puer paruulus, ne immolarent idolis, alta voce moneret, verberibus iussus est cædi: cumque vehementiùs Christum confiteretur, vnà cum quodã Paulo martyres exhortãte necatus est. Laodiceæ in Syria sancti Anatolij[f] episcopi, qui non solùm religiosis viris, sed & philosophis admiranda scripta reliquit. Altini sancti Heliodori[g] episcopi, doctrinã & sanctitate insignis. Rauennæ sancti Dathi episcopi & cõfessoris. Edessæ in Mesopotamia Translatio[h] sancti Thomæ Apostoli ex India: cuius reliquiæ Orthonam in Apulia postea translatæ sunt.

IVLII 3.

Tryphonis & soc.] De quibus Vsuardus hac die, & manuscr. agunt.

[b] Eulogij & soc.] Agunt de his etiã hac die Græci in Menol. Passi sunt autem sub Valente Imp. ob fidem Catholicam, quam strenuè professi sunt.

[c] Hyacinthi.] Græci itidem de eo in Menol. ibique eius passionis acta cõpendio describuntur.

[d] Irenæi & Mustiolæ.] De his hac die Vsuat. Horum acta ex antiquis codicibus edidit Sur. to. 4. hac die, Pet. in catal. lib. 6. c. 48. & alij ex iisdem.

[e] Marci & Muciani.] De iisdem etiam Græci hac die in Menologio, vbi pluribus describunt eorum martyrium.

[f] Anatolij.] De eo Vsuardus, Ado, & alij. Eusebius pluribus lib. 7. hist. c. 26. Hier. de script. ecclef. & in epist. ad Magnum orat. 84. Niceph. hist. lib. 6. c. 36. & ex iisdem alij descripserunt.

[g] Heliodori episcopi.] Agit etiam de eo Molanus in addit. ad Vsuard. 2. edit. Hic ille, cuius frequenter meminit S. Hier. ad quem etiam scripsit epist. 1. de laude vitæ solitariæ, & de obitu Nepotiani epitaphium epist. 3. Mentionem facit eiusdem in epist. 2. ad Nepot. & ad Iulianũ 37. & præfat. 110. & 115. Reperitur interfuisse Concilio Aquileiensi, vbi aduersus ingruentes Arianos vnà cum S. Ambrosio, coniunctis viribus, strenuè decertauit.

[h] Dathi episcopi.] De eodem hac die tabulæ ecclesiæ Rauennatis: pluribus Agnellus & Hieron. Rub. hist. Rauen. libro 1. Claruisse eum tradunt temporibus Commodi Imperatoris.

[i] Translatio S. Thomæ.] De qua item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. S. Thomæ Apostoli venerandum corpus translatum olim fuit Edessam in Syria, atque in eius honorem amplissima est erecta Basilica, ad quam ex longinquis remotisque orbis regionibus Christiani religionis causa confluebant, vt scribit Socr. hist. lib. 4. c. 14. & Sozom. lib. 6. c. 18. De eadẽ translatione Rufin. lib. 2. cap. 5. Greg. Turonensis de gloria martyrum c. 31. & Venantius Fortunatus hoc versu:

Producens Thomam munus Edessa pium.

His alludit S. Ioannes Chrysostomus, cùm in Homilia 26. in epist. Pauli ad Hebręos, notum esse ait, & veneratione habitum sepulchrum S. Thomæ, sicut & Petri & Pauli Apostolorum. Non omittimus dicere, quod Hieronymus Osorius episcopus Siluensis Lusitaniæ lib. 3. res Indicas prosecutus, testatur Indos nuper recipientes Euangelium affirmare, penes se esse corpus S. Thomæ Apostoli à quo olim acceperunt Euangelium, illudq́ue vsque hodie multis fulgere miraculis. Sed cùm de translatione Edessam facta luce clariùs constet; dicere de hoc cogimur, quod frequenter de aliis reperitur, nempe vnius corporis partes in diuersa loca distributas, occasionem dedisse multis opinandi, vel hîc vel alibi contineri vnum idemq́ue corpus. De trãslatione S. Thomæ reliquiarum Ortonam facta, cuius hîc mẽtio habetur, exstat vnà cum vita eiusdem Apostoli, eiusdemq́ue miraculis libellus editus à Ioanne Baptista Ortonensi. De perenni miraculo Edessæ fieri solito ad corpus S. Thomæ, consule Petrum in catalogo libro sexto, capite quadragesimo quarto.

xxiij. C **Quarto nonas Iulij. Luna.** 4

a b c d e f g h i k l m n p q r s
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
t u A B C D E f F G H M N P
26 27 28 29 30 1 2 3 3 4 5 6 7 8

OSEE[a] & Aggæi Prophetarum. In Africa natalis sancti Iucundiani[b] martyris, pro Christo in mare mersi. In territorio Bituricensi sancti Lauriani[c] episcopi Hispalensis & martyris, cuius caput Hispalim in Hispania delatum est. Sirmij sanctorum martyrum Innocentij[d] & Sebastiæ, cum aliis triginta. Madauri in Africa sancti Namphanionis martyris, & sociorũ, quos ille roborauit ad pugnam, & ad coronam prouexit. Cyrene in Libya sancti Theodori[f] episcopi, qui in persecutione Diocletiani sub Digniano præside plumbatis cæsus, & lingua abscissa, in pace tãdem confessor occubuit. Eodem die natalis sanctorum Flauiani[g] secundi episcopi Antiocheni, & Eliæ episcopi Hierosolymorum; qui pro Synodo Chalcedonensi ab Anastasio Imperatore in exilium acti, victores migrarunt ad Dominum. Augustæ in Rhætia sancti Vldarici[h] episcopi, miræ abstinentiæ, largitatis & vigilantiæ, ac miraculorum gratia illustris. Turonis translatio sancti Martini[i] episcopi & confessoris, & dedicatio eius Basilicæ hoc ipso die, quo etiam is ante aliquot annos in episcopum fuerat ordinatus.

IVLII 4.

[a] OSEE & Aggæi Proph.] De his hac die Beda & Ado, Viuard. de Osea tantùm, Græci autem seorsum ab inuicẽ; agunt enim de Osea xvj. Kal Octobris; de Aggæo xvij. kal. Ianuarij in Menolog. Præter illa quæ de Osea in diuinis scripturis leguntur, agit de eo S. Epiphan. lib. de vit. & interit. Proph. cap. 11. Hieronym. in præfat. 121 & in procem. in Oseam. Apud Isidor. de vit. & mort. sanct. cap. 41. Doroth. in Synop. c. 1. & 10. De Aggæo Iosephus antiquit. lib. 11. c. 4. Epiphan. vbi suprà c. 20. Hier. in procem. in Aggæum, & apud Isidor. cap. 59.

[b] Iucundiani.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij omnes, Petrus item in catal. lib. 6. c. 54.

[c] Lauriani episc.] De eodem iidem qui suprà. Vasæus in Chron. Hisp an. 544. passum refert sub Totila Gothorũ rege. Pluribus agitur de eo in Flor. sanct. Hisp. & in Thes. conc. tom. 2. hac die.

[d] Innocentij & soc.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores.

[e] Namphanionis & soc.] Sunt hæc sociorum nomina: Migdon, Sanaen, Lucitas; cæterorum autem ignorantur. Sunt hæ Punicæ voces. Porrò Namphanion idem quod apud nos, Bonus euentus. Fuit hic præclarissimus martyr in Africa, adeoq́ue celebris, vt Archimartyris titulo fuerit insignitus: in quem præ cæteris Madaurenses Apulei cõciues idololatræ omne genus blasphemiæ & contumeliarum iactabant. Exstant de his litteræ Maximi Madaurensis ad Augustinum 43. & rursus Augustini epist. 44. ad ipsum rescripta.

[f] Theodori episcopi.] Agunt de his hac die Gręci in Menologio, vbi & eius passio recitatur.

[g] Flauiani & Eliæ episcoporum.] Agitur hic de secundo Flauiano; primus enim sedit temporibus Theodosij in schismate aduersus Euagriũ; hic autem præfuit ecclesiæ Antiochenæ sub Anastasio Imp. à quo & dirissima passus est; habuitq́ue in eo pro fide Catholica suscepto certamine fortem commilitonem Eliam episcopum Hierosolymorũ: horum spectatissima virtus testimonio sancti Sabæ laudata, in septima Synodo act. 5. repetita est. Plura de iisdem Cyrillus monachus in Ioanne Silentiario, in Euthymio, & in actis S. Sabæ abb. Niceph. hist. lib. 16. c. 32. 34. 38. histor. Miscel. lib. 15. Cedren. in Anastasio, & alij. De ipsorum autem obitu admiranda scribuntur in Prat. spirit. cap. 53. vbi habetur, post duos dies ab obitu Anastasij Imper. prædictos Flauinianum & Eliam migrasse ad Dominum. In actis autem S. Sabæ decem dies ponuntur intercessisse ab eiusdem Imp. morte, vsque ad prædictorum exitum; ibidemq́ue habetur, nono die mensis Iulij Anastasium ex hac vita excessisse: idemq́ue ex Euagrio hist. lib 4. c. 1. exploratum habetur, dum ait, eadem die nona mensis Iulij Iustinũ seniorem ex Senatusconsulto Imperiũ cœpisse. cur itaq; hac potissimùm die de his agatur, nulla mihi certa suppetit ratio, cùm multæ esse possint, nempe trãslatio, vel basilicæ dedicatio, vt de aliis factũ videmus. Iam reliquum est vt Flauianum ab hæreticorum calumniis vindicemus. Recitat Euag. lib. 3. c. 31. & ex eo Niceph. lib. 19. c. 18. litteras quasdã monachorum Palæstinę ad Alcisonem de Flauiani lapsu, quasi ex parte damnasset Concilium Chalcedonense. Rursus autẽ in actis S. Sabæ, quæ ex Metaphraste descripsit Lipom. tom. 5. habetur, quòd coactus ab hæreticis, damnarit Synodum Chalcedonensem. Quòd ad litteras monachorũ ab Euag. recitatas spectat, scias falsatas esse ab hæreticis; quod quisque, licet cæcutiens, dissimulare nõ poterit. Quid est quod ibi dicitur, Flauianum ingenuè professum esse Conciliũ Chalcedonense in his quæ spectant ad damnationem Nestorij & Eutychij; in his autem quæ essent fidei non itẽ? hæc quidẽ inter se inuicem pugnant, vt simul vera esse non possint; nam vtriusque hæresiarchæ damnationẽ recipere, non aliud est quàm rectæ fidei normæ ab eodem Concilio contra prædictos editæ consentire. Quid insuper est, quod idem Euagrius ibidem in fine dicit, Flauianum ab hęreticis in exilium esse pulsum; nisi ipsum illis aduersarium demonstrasse? Quæ itẽ sequenti cap. 32. scribit Euagrius de constantia Flauiani pro Chalcedonensi, prędicta omnia aduersus illum conficta mendacij arguunt. Quòd item ex vita Sabæ lapsus Flauiani cõprobari videatur, locũ illum ab aliquo nebulone deprauatum ac mutilatum esse, acta Nicænæ secundæ Synodi manifestè declarãt. In actione enim prima eius Synodi idem locus hisce verbis descriptus habetur: Itaque variis modis Flauianum afflixerunt & vexarunt; cogẽtes interim & obtorto collo huc trahẽtes, vt acta Chalcedonensis Concilij anathemate prosequeretur: quo nolẽte, episcopatu suo priuatus, in exiliũ quoque damnatus est. Hæc ibi. Quibus quidem Seuerianorum impostura de Flauiani lapsu detegitur. Marcellinus comes in chron. exiliũ Flauiani nulla alia ex causa contigisse testatur, nisi quòd Seuerianorum procellæ, qui Sydone cõuenerant, se viriliter opposuisset. Qua autem æstimatione post mortem ab orthodoxis habitus sit Flauianus, consule acta Synodi Constãtinopolitanæ, quæ celebrata est Iustino Aug. & Euthario Cõss. vbi totius populi festiuas acclamationes de S. Flauiano reperies; quibus, vt eius nomen ab hæreticis erasum restitueretur in diptycha, eiusq́; venerandæ reliquię transferrẽtur, petitum sæpiùs esse cognosces. Non tantùm Flauianus, sed & Elias de quo agimus, iisdem aspersus calumniis ab hæreticis reperitur; quibus incõsultè nimis fidem adhibens Theodorus lector, libro 2. collectaneorum hęc scribit: Ipse solus Nestorium, Eutychẽ, Diodorum, & Theodorum, & Synodum Chalcedonen. anathemate condemnauit. Hæc ille. Sed quæ hæc aduersantium sibi rerũ confarcinatio? Si damnauit Eutychen & Nestorium; damnantem illos Synodũ Chalcedonẽsem suscepisse oportuit. At litteræ eius ad Anastasium Imp. cæteræq́ue res gestæ ipsius à Cyrillo monacho in actis S. Sabę relatæ, acta Synodica, ac cæterorum testimonia, non tantùm ab omni hæreseos sordis labe purgatũ reddunt; sed adeò illi fauẽt, vt cognoscas perditissimis illis temporibus, inter tot naufragia episcoporum, ipsum solum cum Flauiano Antiocheno, & Ioãne episcopo Palti stetisse intrepidum aduersus innumeras hæreticorum phalanges. Hæc autem pluribus in Annalibus Ecclesiasticis pertractauimus.

[h] Vldarici episc.] De eodem Beda, licet pro Vlderico legat, Valricum, Ado de eodem, & alij. Scripta sunt eius acta à Bernone abbate, quę habet Sur. tom. 4. hac die. De eo item Sigebert. in chron. an. 976. Tritthem. de vir. illust. Ord. S. Bened. li. 3. c. 223. & li. 4. c. 222. Diem obiit anno Dñi 973. suæ ætatis octuagesimo, ordinationis quinquagesimo.

[i] Translatio S. Martini.] De ea etiam Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Rei gestæ historiã describit Greg. Turon. hist. de gest. Franc. lib. 2. c. 14. & li. 10. c. 31. in Perpetuo episc. Turon. Hæc est enim illa translatio, quæ à præfato Perpetuo episcopo facta est; qui in nouam augustioremq́; basilicã à se ædificatã beatissimi Martini corpus trãstulit 4. non. Iulij. Nam & aliàs, irruentibus in Galliam Danis, S. Episcopi corpus in Burgundiã ad tempus trãslatũ fuit, atq; inde postmodum, cessantib9 illorũ incursionibus, Turones relatũ est. Eius rei gestæ historiã narrat S. Odo Cluniac. abbas, scribens ad Fulconem.

xxij. D Tertio nonas Iulij. Luna. 5

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 30 1 2 3 4 4 5 6 7 8 9

ROMÆ ſanctæ Zoæ[a] martyris, vxoris beati Nicoſtrati martyris, quę dum ad Confeſſionem beati Petri Apoſtoli oraret, ſub Diocletiano Imperatore à perſecutoribus artata, & in cuſtodiam obſcuriſſimam truſa, deinde collo & capillis in arbore ſuſpenſa, adhibito ſubter horribili fumo, in confeſſione Domini emiſit ſpiritum. In Syria natalis ſancti Domitij[b] martyris, qui virtutibus ſuis multa incolis præſtat beneficia. Cyrene in Libya ſanctæ Cyrillæ[c] martyris, quæ in perſecutione Diocletiani ardentes carbones cum thure ſuper manum poſitos diu tenuit, ne prunas excutiendo thus obtuliſſe videretur: deinde ſæuiſſimè laniata, proprio ſanguine decorata migrauit ad Sponſum. Hieroſolymis ſancti Athanaſij[d] diaconi, qui pro ſancta Synodo Chalcedonenſi ab hæreticis comprehenſus, & omnium cruciatuum genera expertus, ferro tandem necatus eſt. In Sicilia ſanctorum martyrum Agathonis[e] & Triphinæ. Tomis in Scythia ſanctorum martyrum Marini[f], Theodoti, & Sedophæ. Treuiris ſancti Numeriani[g] epiſcopi & confeſſoris. Apud Septempedanos in Piceno ſanctæ Philumenæ[h] virginis.

IVLII 5.

ZOÆ.] De ea etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri omnes. Eius acta intexta habentur martyrio ſancti Sebaſtiani apud Surium tomo 1. 20. Ianuar. De Confeſſione ſancti Petri Apoſtoli, de qua hîc habetur mentio, vide quæ habentur notata die ſequenti in Tranquillino, cùm agitur de Confeſſione ſancti Pauli Apoſtoli, ibi de vtriuſque Confeſſionibus plura.

[b] Domitij.] Agunt de eodem hac die iidem qui ſuprà auctores. Alius hic videtur ab illo de quo Gregor. Turon. de glor. martyr. cap. 100. agit.

[c] Cyrillæ.] De qua & Græci in Menologio, hac die; ibique eius paſſionis acta ſummatim referunt his conſentientia, quæ hîc narrantur.

[d] Athanaſij diac.] Huius initum pro Catholica fide certamen, conſummatumque martyrium deſcribit Nicephorus hiſt. libro 15 cap. 9. Agunt Græci hac die de alio Athanaſio abbate.

[e] Agathonis & Triphinæ.] De his etiam hac die Beda, & alij recentiores.

[f] Marini & ſoc.] Agit de his item Beda, & alij qui ſuprà auctores.

[g] Numeriani epiſcopi.] Recenſet eundem hac die Molanus in addit. ad Vſuardum. Succeſſit hic S. Rodoaldo. Claruit circa annum Domini ſexcenteſimum quadrageſimum.

[h] Philumenæ.] Huius corpus honorificè aſſeruatur & colitur apud Septempedanos, nunc Seuerinates dictos, in eccleſia S Laurentij, vbi Totilæ regis Gothorum tēpore trāſlatum fuit à S. Seuerino epiſc. vt vetus inſcriptio docet, quæ vnà cū corpore reperta eſt ſub maiore altari an. Dñi 1527. cùm illud in elegantiorem formam reſtitueretur, procurante Antonio S.R.E. Cardin. de Monte.

Pridie

6 Pridie nonas Iulij. Luna. E xxj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 30 1 2 3 4 5 5 6 7 8 9 10

OCTAVA[a] ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. In Iudæa ſancti Eſaię[b] Prophetæ, qui ſub Manaſſe Rege ſectus[c] in duas partes occubuit, ſepultuſque eſt ſub quercu Rogel iuxta tranſitum aquarum. Romæ natalis ſancti Tranquillini[d] martyris, patris ſanctorum Marci & Marcelliani, qui ad prædicationem ſancti Sebaſtiani martyris conuerſus ad Chriſtum, à beato Polycarpo presbytero baptizatus, & à ſancto Caio Papa presbyter ordinatus eſt. Is cùm ad Confeſſionem[e] beati Pauli die Octauarum Apoſtolorum oraret, ſub Diocletiano Imperatore à paganis tentus & lapidatus, martyrium conſummauit. Feſulis in Tuſcia ſancti Romuli[f] epiſcopi & martyris, diſcipuli beati Petri Apoſtoli, qui ab eodem miſſus ad prædicandum Euangelium, cùm in multis Italiæ locis Chriſtum annunciaſſet, rediens Feſulas, ſub Domitiano principe martyrio coronatus eſt cum aliis ſociis. In Campania ſanctę Dominicæ[g] virginis & martyris, quæ ſub Diocletiano Imperatore cùm fregiſſet idola, ad beſtias damnata, ſed ab illis nil læſa, demùm capite obtruncata migrauit ad Dominum: cuius corpus Tropeæ in Calabria ſumma veneratione aſſeruatur. Eodem die ſanctæ Luciæ[h] martyris, quæ natione Campana, à Rixio* vicario tenta, & acriter cruciata, eundem conuertit ad Chriſtum: quibus adiuncti ſunt Antoninus, Seuerinus, Diodorus, Dion, & alij decem & ſeptem, qui in paſſione collegæ, & in corona fuere conſortes. In pago Treuirenſi ſancti Goaris[i] presbyteri & confeſſoris.

*Varo.

IVLII 6.

OCTAVA ſanctorum Apoſtolorū.] De qua Beda, Ado & alij recentiores, vt inter alios Radulph. Tung. de obſeruat. can. cap. 19. Eſt de eadem antiqua mentio in actis ſancti Tranquillini martyris in martyrio S. Sebaſtiani. Exſtat ſermo S. Leonis Papę eadem die habitus, quo demōſtrat, ea Octauarum die anniuerſaria repetita, populum conuenire conſueuiſſe ad perſoluendas gratias pro liberata Vrbe à furore Attilæ: quod ibi S. Leo non obſcurè ſignificare videtur.

[b] Eſaiæ Prophetæ.] De eodem Beda, ac cæteri Latinorum hac die; Gręci autem ad ſeptimum idus Maias in Menologio. Præter illa quæ de Eſaia leguntur in diuinis ſcripturis, Ioſephus etiam antiquitat. libro 10. de eodem agit: S. Zeno Veronenſis epiſcopus ſermonem habuit 28. de Eſaia, ac ſæuiſſima eius cæde. Cur autem in diuinis ſcripturis nulla mētio habeatur de nece Prophetarum, quam Dominus Iudæis exprobrat apud Matthæum capit. 23. conſule Origenem, cùm de Suſannæ hiſtoria agit, ſcribens ad Africanum. De eodem Eſaia

Epiph.

Epiph.lib.de vita & obitu Prophet.cap.7. Doroth. cap. 14. De reliquiis eiuſdem Prophetæ aduectis Panneadem, collocatiſque in baſilica S. Laurentij, anno triceſimoquinto Theodoſij iunioris Imperatoris, ſcribit Cedren. in comp. eo anno.

[c] Sectus in duas partes.] Peremptos eſſe eiuſmodi ſæuiſſimo ſupplicij genere non tantùm ſanctos antiquę legis, teſtimonio S. Pauli in epiſtola ad Hebræos c.11. exploratum habetur: ſed & quamplurimos martyres eodem affectos eſſe, certiſſimũ eſt. Hoc ſupplicium licet irrogatum lege xij. tabularum conſtet: tamen aliquem ſectum fuiſſe, nec ſe legiſſe vel audiſſe, teſtatur Gellius libro 12.cap.2. Barbaricam potius quàm Romanam eam fuiſſe ſæuitiam Valer. Max. mõſtrare videtur libro nono, cap. 2. exter. 4. Primus qui hoc tam immane ſpectaculum oculis Romanorum ingeſſit, reperitur fuiſſe Caius Caligula, de quo Suet.c.27.in Caio.

[d] Tranquillini.] Agunt de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Habentur eius res geſtę in actis S. Sebaſtiani.

[e] Cùm ad Confeſſionem.] De Confeſſionibus Apoſtolorum hæc Caſſiodorus Var. libro 10. epiſt. 2. Tenemus aliquid Apoſtolorum proprium, ſi peccatis diuidẽtibus non reddatur alienũ: quando Confeſſiones illas, quas videre vniuerſitas appetit, Roma felicior in ſuis finibus habere promeruit. Hæc Caſſiod. Quod autem ad ipſum nomen ſpectat, Confeſſio apud nos idem eſt quod apud Græcos Martyrium: quamuis non idem prorſus apud illos qui apud nos earum vocum ſenſus ſit. Nam Gręci Martyrij nomine nonnunquam totam baſilicam martyribus dicatam appellant; vt videre eſt ex Chalcedonenſi Concilio, vbi ſæpè de martyrio S. Euphemiæ fit mẽtio, & apud alios ſæpiſſimè. Martyrium enim appellandum eſſe locum in quo martyr ſepultus ſit, habetur ex l. vlt. de ſepulchris violatis, Cod. Theod. Non tantùm Eccleſiæ in honorẽ Martyrum erectæ Martyrium dici conſueuerunt, ſed & aliæ: nam auctor eſt Cyrillus catech. 14. Eccleſiam Hieroſolymis Reſurrectionis dictam in Golgotha poſitam, Martyrion eſſe dictam: qui etiam, cur eo dicta ſit nomine, declarat. Latini verò (quod viderim) partem tantùm illam in eccleſia, vbi conditæ ſunt reliquiæ ſub altari, non ipſam integram eccleſiam appellant Confeſſionem. Factum eſt aliquando, interpretis errore vim Latinæ vocis minimè aſſecuti, vt quod Græci pro eccleſia martyrum, Martyrium dixerunt, ille eandem vocem Latinè dixerit Confeſſionem, vt apparet in canone 20. Concilij Gangrenſis, priorisœditionis, in quo cùm Græcè legatur τὰς συνάξεις τῶν μαρτύρων, hoc eſt, martyrum conuentus, interpres Confeſſiones martyrum tranſtulit, pro eccleſiis martyrum. Non igitur Latini baſilicam, Confeſſionis nomine aliquando intellexerunt, vt falsò ex illo canone nonnulli ſunt arbitrati; ſed magis ea ſignificatione ea vox dicta reperitur, vt locus ille intelligeretur ſub maiori altari poſitus, quo reliquiæ ſanctorum martyrum, ſeu integra ipſorum corpora conderentur; idque ex antiquo vſu Eccleſiæ, & Apoſtolica traditione, ſecundùm illud Apocalyp. cap.6. Vidi ſubtus altare animas interfectorum propter Verbum Dei, & propter teſtimonium quod habebant, &c. Hoc itaque ſenſu liber de Romanis Pontificibus in Hilaro Papa ait: In oratorio S. Crucis fecit Confeſſionem, ibi poſuit lignum Domini: in Confeſſione fecit argenteas ianuas, &c. Pluribus ibidem de Confeſſione facta in oratorio S. Ioannis Baptiſtæ, & alia in oratorio S. Ioannis Euangeliſtę. In eodem ſenſu idem liber in Sixto, his verbis: Fecit Confeſſionem beati Laurentij martyris cum columnis porphyreticis, & ornauit tranſennam, & altare, & Confeſſionem S. martyris Laurentij de argento puriſſimo, &c. Sunt & alia de his innumera loca, quæ breuitatis cauſa referre omittimus. In hoc itaque ſenſu illa verba hîc poſita accipienda ſunt, quibus dicitur: Cùm oraret ad Confeſſionem beati Pauli. ad locum ipſum videlicet, vbi ſacrum corpus eius eſſet poſitum. Latini eccleſias in honorem ſanctorum martyrum erectás, non Martyria, nec templa, ſed magis proprio vocabulo Memorias dicere conſueuerunt. Vnde S. Auguſtinus de Ciuitate Dei libro 22.cap.10. Nos (inquit) martyribus noſtris non templa, ſicut diis, ſed Memorias, ſicut hominibus mortuis, quorum apud Deum viuunt ſpiritus, fabricamus. Hæc Auguſtinus, qui eo nomine frequenter eſt vſus. Caius antiquus Theologus ipſas quas dicimus Confeſſiones Petri & Pauli, Apoſtolorum Trophæa appellat apud Euſebium hiſt. libro 3. cap. 24.

[f] Romuli epiſcopi.] Huius acta ex antiquioribus monumentis nuper edidit R. D. Franciſcus Cattaneus epiſcopus Feſulanus. De eodem ſanctus Antoninus plura in prima parte tit.6.c.26.§ 4. Volaterranus & alij.

[g] Dominicæ virg.] De qua hac etiã die Maurolycus & Galeſinius pariter agunt.

[h] Luciæ & ſoc.] Agunt de his itẽ Græci in Menol. hac die, vbi pluribus horum acta deſcribunt.

[i] Goaris.] Beda de eodem agit hac die. Huius res geſtæ à Wandelberto diacono ſcriptis mandatæ exſtant apud Surium tomo 4. hac die. Scribit de eodem Sigebertus in chron. anno 600. Regino in chron. in Mauritio, Vincent. ſpec. lib. 22.cap.13.& Petrus in catalogo libro 6. cap.62.

Nonis

7 **Nonis Iulij. Luna.** F xx.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
29	30	1	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10	11			

ROMÆ ſanctorum martyrum Claudij [a] commentarienſis, Nicoſtrati primiſcrinij [b], Caſtorij, Victorini, & Symphoriani, quos ſanctus Sebaſtianus ad fidem Chriſti perduxit, & beatus Polycarpus preſbyter baptizauit. Eoſdem in perquirendis ſanctorum Martyrum corporibus occupatos Fabianus iudex comprehendi iuſſit, & per decem dies minis & blanditiis exagitans, cùm in nullo penitus poſſet commouere, iuſſit tertiò torqueri, ac poſteà in mare præcipites dari. Dyrrachij in Macedonia ſanctorum martyrum Peregrini [c], Luciani, Pompeij, Heſychij, Papij, Saturnini, & Germani, qui natione Itali, in perſecutione Traiani ad eam vrbem confugientes, cùm ſanctum Aſtium epiſcopum ibi pro fide Chriſti in cruce pendentem viderent, Chriſtianos ſe eſſe palàm confeſſi, iuſſu Præſidis tenti, atque in mare demerſi ſunt. Alexandrię natalis ſancti Pantæni [d], viri apoſtolici, & omni ſapientia adornati: cui tantum ſtudij & amoris erga verbum Dei fuit, vt etiam ad prędicandum Chriſti Euangelium gentibus quæ in Orientis vltimis ſeceſſibus reconduntur, fidei & deuotionis calore ſuccenſus profectus ſit: ac demùm Alexandriam reuerſus, ſub Antonino Caracalla in pace quieuit. Brixiæ ſancti Apollonij [e] epiſcopi & confeſſoris. In Saxonia ſancti Vuillebaldi [f] primi Eiſtetenſis epiſcopi, qui vnà cum ſancto Bonifacio laborans in Euangelio, multas gentes conuertit ad Chriſtum. Aruernis ſancti Illidij [g] epiſcopi. Vrgellæ in Hiſpania Tarraconenſi ſancti Odonis [h] epiſcopi. In Anglia ſancti Heddæ [i] epiſcopi Saxonum occidentalium. Ibidem ſanctę Edilburgæ [k] virginis, Anglorum Regis filiæ.

IVLII 7.

[a] CLAVDII, Nicoſtrati, & ſoc.] De his hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Horum pro fide Chriſti agones narrantur in actis S. Sebaſtiani, apud Sur. tom: 1. Diuerſi omnino ſunt hi ab illis martyribus, qui iiſdem nominibus ſunt appellati, agiturque natalis eorum inferiùs ad ſex. idus Nouembr. prout diuerſa ipſorum acta declarant.

[b] Primiſcrinij] Diuerſi ordinis Primiſcrinios poſitos habes in Notitia Prouinciarum Imp. Rom. Omnes militabant ſub officio Comitis rerum priuatarum: ſunt hi: Primiſcrinius beneficiorum, Primiſcrinius Canonum, ſeu rationum, Primiſcrinius ſecuritatum, ac Primiſcrinius largitionum priuatarum. Erat & Magiſter Scriniorum memoriæ, epiſtolarum & libellorum. Erant & Primiſcrinij diuerſorum magiſtratuum, tum Palatinæ, tum etiã Caſtrenſis militiæ. Erat & ſchola Scriniariorum,

eorum

eorum scilicet, qui scriniis, hoc est, arcis publicis scripturarum præerant. Primiscrinij emeriti promouebantur inter Notarios & Tribunos: id habes ex Cassiod. Var. lib. 11. c. 20. & 21. ibi de forma Primiscrinij, qui accedit, deque eo qui egreditur. Horum magistratuum frequens est mentio in Codice Theod. & Iustinianeo, necnon in nouellis eiusdem.

[c] Peregrini, Luciani, & soc.] Agunt de his hac item die Græci in Menologio, vbi eorum acta pluribus describuntur.

[d] Pantæni.] De quo & Beda, Vsuard. Ado, ac cæteri Latinorum. Plura de Pantæno Euseb. histor. lib. 4. c. 10. & 11. Ante eum Clemens Alex. eius discipulus lib. 1. Strom. circa principium, licet eum expressè non nominet; Hier. de script. eccles. & in epist. ad Magnum orat. 84. Niceph. hist. lib. 4. c. 32. lib. 5. c. 10. 13. & 18. & alij recentiores. Nos quoque de eo pluribus egimus in Annal. Ecclesiast.

[e] Apollonij episcopi.] De quo tabulæ eccles. Brixianæ, vnde & Galesinius hac die. Numeratur hic quintus ordine eius ecclesiæ episcopus.

[f] Vuillebaldi episcopi.] De eodem hac die Ado & alij. Scripsit præclaras res gestas ipsius Reginoldus episcopus: ipse verò vitam S. Bonifacij episcopi Moguntini, cui accessit socius prædicationis, scriptis mãdauit. De eo Tritthem. de vir. illust. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 187. Vixit temporibus Gregorij tertij, & Zachariæ Romanorum Pontificum, circa annum Domini 755.

[g] Illidij episc.] Agit de eo Greg. Turon. qui eũ mirificè laudat lib. 1. hist. Franc. c. 45. pluribus tamen in vit. sanct. Patr. c. 2. Numeratur hic quartus eius sedis episcopus in tabul. à Democh. descriptis.

[h] Odonis episcopi.] De eo mentio habetur in Flore sanct. Hisp. ibique agi hac die natalem eius, auctor testatur.

[i] Heddæ, aliàs Heddi episcopi.] De eo Beda de gest. Angl. lib. 3. c. 5. & lib. 5. c. 19. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 1. cap. 164. Migrauit ex hac vita anno Domini 705.

[k] Edilburgæ.] De ea etiam Beda de gest. Angl. lib. 3. cap. 8. & lib. 4. cap. 9. Tritthemius vbi supra lib. 3. cap. 74. Alia rursus fuit Edilburga soror sancti Erchonualdi episcopi, de qua idem Tritthem. eodem libro cap. 220. Eamque claruisse refert anno Domini sexcentesimo octogesimo.

xix. G Octauo idus Iulij. Luna. 8

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
30	1	2	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11	12			

IN Asia minori sanctorum Aquilæ[a], & Priscillæ vxoris eius, de quibus in Actibus Apostolorum scribitur. In Portu Romano sanctorum quinquaginta[b] Militum martyrum, qui in confessione sanctæ Bonosæ ad fidem adducti, & à beato Felice Papa baptizati, in persecutione Aureliani occisi sunt. In Palæstina sancti Procopij[c] martyris, qui sub Diocletiano Imperatore ab Scythopoli ductus Cæsaream, ad primam responsionum eius confidentiam à iudice Fabiano capite cæsus est. Constantinopoli passio sanctorum monachorum[d] Abrahamitarum, qui ob cultum sanctarum imaginum resistentes Theophilo Imperatori, martyrium consummarunt. Herbipoli in Germania sancti Chiliani[e] episcopi, qui à Romano Pontifice ad prædicandum Euangelium missus, cùm multos ad Christum perduxisset, vnà cum sociis Colomanno presbytero & Totnano diacono trucidatus est. Treuiris sancti Auspicij[f] episcopi & confessoris.

AQVILÆ & Priscillæ.] De his Acta Apost. cap. 18. Paulus ad Roman. c. 16. 1. ad Corinthios c. 16. & ad Timoth. 2. c. 4. licet pro Priscilla Prisca ponatur aliquãdo. Agũt de his itẽ hac die Beda, Vsuard. Ado, & alij Latinorum; Græci autẽ de Aquila in Menologio pridie idus Iulij. De his plura S. Ioan. Chrysost. homilia in illa Pauli verba: Salutate Priscam & Aquilam. Tradit Dorotheus in Synopsi, Aquilã fuisse præfectum ecclesię Heracleæ: vnde id acceperit, non inuenimus. Erat Romæ celebris memoria Aquilæ & Priscillæ, vt dictum est superiùs in Prisca 18. Ianuar. Fuit item Romæ nobilissima matrona Priscilla nomine, mater Pudentis senatoris, auia Pudentianæ & Praxedis virginum, de qua mentio haberur in actis S. Pudentianæ à Pastore conscriptis, quorum suprà meminimus. Celebre fuit Romæ Priscillæ nomine cœmeterium via Salaria, de eo frequens mentio habetur in Martyrologijs, & actis sanctorum martyrum; egimus de eo superiùs: aliud item ad Vrsum pileatum, de quo inferiùs 3. Octob.

[b] Quinquaginta militum.] Horum martyrum acta sunt iuncta simul cum rebus gestis sanctæ Bonosę martyris, quas habemus apud nos manuscriptas.

[c] Procopij.] De eo Beda, ac cæteri Latinorum hac die; Græci itidem in Menologio, festumque celebrant diem, vt constat ex nouell. constitut. Emmanuelis Imp. tit. de ferijs, apud Theodor. Bals. in nomoc. Phot. tit. 7. c. 1. Huius fortissima certamina ex antiquis codicibus edidit Metaphrastes, quæ habes apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 4. hac die. quę citata reperiuntur in secunda Synodo Nicæna act. 4. ibique ex ijsdem actis recitatur elegãs exemplum de cultu sanctarum imaginum. De eodem agit etiam Euseb. hist. libro 8. cap. 12. & Niceph. lib. 7. c. 15. De eius basilica meminit Suidas in hist.

[d] Monachorum Abrahamitarum.] Agit & de his Cedren. in compend. traditque hos nõ tantùm ob cultum sacratum imaginum, sed etiã quia monachismum (quod Theophilus Imp. execrandus hæreticus impugnabat) Patrum scripturis, traditione, & exemplis in ecclesia Dei semper sacrosanctum esse habitũ, libera voce professi sunt. Addit & hæc in fine: Eorum cadauera insepulta, in solum proiecta, diu admodum integra permanserũt, donec quidam pij ea humauerunt, & eodem quo Christi martyres honore dignati sunt. Hæc ille in Theophilo.

[e] Chiliani episcopi & sociorum.] Beda tam de eo quàm socijs ipsius, pluribus agit; Ado item, & alij. Horum omnium res nobiliter gestas recitat Sur. tom. 4. Sigebert. in chron. an. 685. Otho Frising. lib. 5. c. 13. Tritthem. de vir. illustr. Ord. sancti Benedicti, lib. 3. cap. 131. libro 4. c. 172. Plura de his etiam Demochares, dum seriem describit Herbipolensium episcoporum in lib. de sacrif. Missæ; aitque horum veneranda corpora per S. Burchardum episcopum eleuata, & in basilica à se erecta esse recondita; eundemque à Romano Pontifice impetrasse, vt ijsdem sanctis honor martyribus debitus deferretur. In eius templi crypta hos versus fuisse scriptos, eosdemque hactenus ibidem legi, idem auctor testatur:

Hi sunt, Herbipolis, qui te docuere magistri,
Qua verùm coleres religione Deum:
Impia quos tandem iussit Geilana necari,
Celauitq; sub hunc corpora cæsa locum.
Ne turpi sine laude situ defossa iacerent,
Corpora Burchardus sub monumenta locat.

[f] Auspicij episc.] Agit de eo etiam Molan. in addit. ad Vsuard. Numeratur quartus eius ecclesię episcopus in tab. Democh. Fuit alius eiusdem nominis Tullensis episcopus, ordine quintus, sanctitate ac doctrina conspicuus; cuius exstat insignis epist. metro scripta ad Arbogastum comitem: vixitque temporibus Theodosij Imp. Diuersus ab his omnibus habendus est ille Auspicius ad quem scribit Sidon. Apollin. epist. 11. libr. 7.

9 Septimo idus Iulij. Luna. A xviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
1	2	3	4	5	6	7	8	8	9	10	11	12	13			

ROMÆ ad Guttam iugiter manantem, natalis sanctorum martyrum Zenonis[a], & aliorum[a] decem millium ducentorum trium. Gortyne in Creta sancti Cyrilli[b] episcopi, qui in persecutione Decij sub Lucio pręside flammis iniectus, cùm incẽsis vinculis euasisset illæsus, ac stupore tanti miraculi à iudice dimissus esset, rursus pro instanti & alacri fidei prædicatione facta de Christo, ab eodem capite plexus est. In ciuitate Thora[c] apud

lacum Velinum passio sanctorum Anatoliæ[d] & Audacis, sub Decio Imperatore: quorũ Anatolia Christi virgo, postquam plurimos per totam Piceni prouinciam varijs languoribus affectos curasset, & in Christum credentes fecisset, iubente Faustiniano iudice diuersis pœnarum generibus vexata, cùm ab immisso serpente liberata Audacem conuertisset ad fidem, nouissimè extensis manibus orans gladio transuerberata est: Audax quoque in custodiam datus, sine mora capitali sententia coronatur. Alexandriæ sanctorum martyrum Patermuthij[e], Copretis, & Alexandri, qui sub Iuliano Apostata cæsi sunt. Martulæ sancti Brictij[f] episcopi, qui sub Marciano iudice pro confessione Domini multa passus, cùm magnam populi multitudinem ad Christum conuertisset, confessor in pace quieuit.

IVLII 9.

ZENONIS & soc.] De his etiã hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. De loco vbi sunt passi, qui hìc ponitur: Ad Guttam iugiter manantem: in secunda editione Molani hæc adduntur: Quæ aliàs dicitur ecclesia sanctæ Mariæ fontis olei Transtiberim. Mirati sumus hæc in textum Vsuardi ex alicuius interpretatione perperã facta irrepsisse. Locus etenim vbi prædicti martyres passi sunt, est dictus ad Aquas saluias, tertio vel amplius ab Vrbe lapide, vbi & prædictorum martyrum sacræ reliquiæ asseruantur. Ipsa traditio, veteraque monumenta prædictos martyres ibi coronatos esse testãtur; vt nullus remaneat de hoc ambigendi locus: alia prorsus ac diuersa est ratio de fonte olei trans Tiberim posito. Sed & magna differentia est inter locum dictum, Gutta iugiter manans, &, Gutta largè fluens; nam hæc erat iuxta portam Capenam, de qua Martialis lib. 3. Epigr. ad Faustinũ de Basso:

Capena grandi porta, qua pluit gutta.

[b] Cyrilli episcopi.] De eo Vsuardus, & alij, Græci etiam in Menologio hac die, vbi pluribus martyrium eius describitur sub Diocletiano consummatum. Acta autẽ eius, quæ recitat Sur. tom. 4. sub Decio passum esse testantur; quod & verius existimamus. Celeberrimi habiti sunt Cretenses martyres, vel ex ea causa quòd illorum meritis ea insula custodiens semper Catholicam fidem, illæsa permanserit ab omni hæresum labe; prout Martyrius episcopus Gortinæ in Creta vna cum collegis episcopis scribens ad Leonem Magnum Imp. recenset his verbis: Dicimus tranquillitati tuæ, quia ab initio totius hæreticæ blasphemiæ inexperta est vestra Creta, decem martyribus passionis tempore deprecantibus, vt libera à tentationibus hæreticis, semper ab æstu eorum prouincia seruaretur, &c. Exstat ea epist. tomo 2. Concil. edit. 2. Colon. pag. 275. & 276.

[c] In ciuitate Thora apud lacũ Velinum.] Legebatur in alijs Martyrologijs: Tyri ad lacum Vulsinum, sed pro Thyro, seu Thurio, vel Thyre, Thora, & pro lacu Vulsino, Velinus est positus. In martyrũ actis, Thurensis, pro Thorensis, seu Thorana, mendosè legitur. Vetera enim monumenta eius ecclesiæ, firmaque traditio populi, hos de quibus hic agitur martyres ibi passos esse, absque aliqua ambiguitate testantur. Non ignoramus tamen lacum Vulsinum, Tirensem esse appellatum, cuius mentio habetur in decreto Desiderij regis Longobard. quod ex tabulis Viterbiens. exscripsit Aldus Manut. in libr. de ortograph. sed nulla (vt accepimus) in eius loci oppidis de his martyribus exstat memoria; quæ virens recensque in prædicta Thorana ecclesia perseuerat, quæ est (vt accepi) in diœcesi Reatina. Hæc accepimus à R. D. Curtio Franco, canonico S. Petri in Vaticano, qui in his perquirendis plurimum laborauit. Porrò Thora à Dionys. Halycarnas. lib. 1. Tiora dicitur, quam à Reatẽ Latinam viam versus stadijs 40. distare testatur: corrupto vocabulo, *u*, est mutata in, h, vt loco Tiore Thora dicatur.]

[d] Anatoliæ & Audacis.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Horum acta ex antiquis codicibus Surius edidit tom. 4. De ijsdem Aldelmus in libro de laud. virginitatis pluribus agit. De sancta Victoria, quæ eodem tempore passa est in Trebulano, agemus suo loco inferiùs. Petrus diac. Casin. in libro de viris illustr. cœnob. Casin. cap. 46. testatur vitam S. Anatoliæ scriptam esse à Gelasio secundo Romano Pontifice.

[e] Patermuthij & soc.] Agunt de his itẽ Græci hac die in Menologio, ac eorum acta summatim comprehẽsa referunt. Legi horum acta in vet. cod. basilicæ S. Petri in Vaticano, sed quæ censura & & emendatione indigeant.

[f] Brictij episcopi.] De eodẽ Vsuardus & Ado pluribus, Petrus in catal. libro 6. cap. 47. quos & secuti sunt recentiores. In actis sanctorum Abundij, & Carpophori (qualiacunque sint) multa de Brictio scripta habentur de his quæ passus est sub Marciano proconsule, temporibus Diocletiani Imperatoris, apud Mombrit. tomo 1.

Sexto

10 Sexto idus Iulij. Luna. B xvij:

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	11	12	13	14

ROMÆ passio sanctorum septem Fratrum[a], filiorum sanctæ Felicitatis martyris, id est, Ianuarij, Felicis, Philippi, Siluani, Alexandri, Vitalis, & Martialis, tempore Antonini Imperatoris, sub præfecto Vrbis Publio: ex quibus Ianuarius post verbera virgarum, & carceris macerationem, plumbatis occisus: Felix & Philippus fustibus mactati: Siluanus pręcipitio interemptus: Alexander, Vitalis, & Martialis capitali sententia puniti sunt. Item Romæ sanctarum virginũ & martyrum Ruffinę[b] & Secundę sororum, quæ in persecutione Valeriani & Gallieni tormentis subactæ, ad vltimum altera gladio capite illiso, altera cęsa ceruice migrarunt in cęlum: quarum corpora in basilica Lateranensi prope Baptisterium debito honore seruantur. In Africa sanctorum martyrum Ianuarij[c], Marini, Naboris, & Felicis decollatorum. Nicopoli in Armenia sanctorum martyrum Leontij[d], Mauritij, Danielis, & sociorum, qui sub Licinio Imperatore & Lysia præside variè excruciati, tandem in ignem coniecti, martyrij cursum cõfecerunt. In Pisidia sanctorum martyrum Bianoris[e] & Siluani, qui sæuissima pro Christi nomine passi, demum ceruicibus abscissis coronantur. Iconij Sancti Appollonij[f] martyris, qui per crucem insigne martyrium consummauit. Apud Gandauum sanctæ Amelbergę[g] virginis.

IVLII 10.

SEPTEM fratrum.] Agit de his Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Describitur horum nobile certamen in actis sanctæ Felicitatis eorum matris, quæ breuiùs enarrata recitat Mõbrit. tom. 1. & Sur. tom. 4. Meminit horum martyrum ac matris ipsorum S. Gregor. in homil. 3. in Euangelium, quam habuit in ecclesia eiusdem S. Felicitatis. Habemus prædictorum acta fusiùs scripta in nostra bibliotheca.

[b] Ruffinæ & Secundæ.] De his item Vsuardus hac die, Ado autem longè vberiùs. Exstant harum sanctarum virginum acta martyrij, quę Mombrit. tom. 2. Petrus in catal. libro 6. cap. 78. & Sur. descripsit tom. 4. Habemus eadem & manuscripta. Agit de his pluribus S. Aldelm. in lib. de virginit. Exstat Romæ in regione Transtiberina vetus memoria prædictarum sanctarũ. Locus vbi sunt passę, via Aurelia, decimo ab Vrbe lapide, auctus est sede episcopali, quam & titulo Syluæ candidę inuenimus sæpiùs appellatam.

[c] Ianuarij & soc.] De quibus hac die etiam Beda, Ado, & alij recentiores. Nabor & Felix, quorum hìc recitantur nomina, diuersi sunt ab illis de quibus inferiùs ad quartũ idus Iulij: nam illi in Italia; hi autem de quibus agimus, in Africa passi sunt.

[d] Leontij & soc.] Agunt de his etiam hac die Græci in Menologio. De Nicopoli in Armenia à Pompeio Magno condita ob Mithridatem ibi deuictum, habes auctorem Dionem Cass. libro 36. hist. De Nicopolitana ecclesia in Armenia, eiusque laudibus, quòd tẽporibus Valentis Imper. inconcussa stetit aduersus Arianorum procellas,

pluribus

pluribus meminit S. Baſilius in epiſtola addit. 6. 9. 10. 11. & 12. edit. Nut. Eam enim, vt par eſt, mirificè prædicat.

[e] Bianoris & Siluani.] De his itidem Græci agunt hac die in Menologio; eorumque res geſtas copioſè deſcribunt.

[f] Apollonij.] De quo & Græci agunt hac die; in eorumque Menologio eius acta narrantur.

[g] Amelbergæ.] De ea item Molanus in addit. ad Vſuardum; pluribus autem in Indiculo Sanctorum Belgij, refertque eius res geſtas eſſe ſcriptas à S. Trudone, necnon à S. Radbodo. De ipſa etiam Tritthem. de vir. illuſtr. ordin. ſanct. Bened. libro 3. c. 190. qui teſtatur eam ex hac vita emigraſſe anno Domini 772. Fuit præterea & alia eiuſdem nominis Amelberga vidua, & ipſa ſanctitate celebris, cuius acta deſcribit Sur. tom. 4. hac die porrò feſta dies eius non ſexto idus Iulij, ſed Iunij agitur, vt teſtatur Molanus, de ipſa agens in Indic. Sanctorum Belgij.

xvj. C **Quinto idus Iulij. Luna.** 11

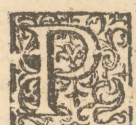
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
3	4	5	6	7	8	9	10	10	11	12	13	14	15

ROMÆ beati Pij [a] Papæ & martyris, qui in perſecutione Antonini martyrio coronatus eſt. Nicopoli in Armenia natalis ſanctorum martyrum Ianuarij [b] & Pelagiæ, qui equuleo, vngulis, & teſtarum fragmentis diebus quattuor cruciati, martyrium impleuerunt. In territorio Senonenſi ſancti Sidronij [c] martyris. Iconij ſancti Marciani [d] martyris, qui ſub Perennio pręſide per multa tormēta peruenit ad palmā. Sidæ in Pamphilia ſancti Cindei [e] presbyteri, qui ſub Diocletiano Imperatore & Stratonico pręſide poſt multa tormēta in ignē iniectus, & nil lęſus, demum in oratione reddidit ſpiritum. Brixiæ ſanctorum martyrū Sauini [f] & Cypriani. Bergomi ſancti Ioannis [g] epiſcopi, qui ob tuendam Catholicam fidem ab Arianis occiſus eſt. Cordubæ ſancti Abundi [h] presbyteri, qui cùm in Mahumetis ſectam inueheretur, martyrio coronatus eſt. In territorio Pictauienſi ſancti Sabini [i] confeſſoris.

IVLII 11.

PII Papæ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes hac die. De eius ſucceſſione agit ſanctus Irenæus lib. 3. cap. 3. Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 4. c. 10. Epiphan. in Panar. hæreſ. 27. Optatus Mileuit. libro 2. contra Parmen. Auguſtinus ad Generoſum epiſt. 165. licet tam ipſe, quàm Optatus Pium numerent poſt Anicetum, quem ſucceſſiſſe Pio, cæteri omnes teſtantur. De eodem Niceph. hiſt. lib. 3. c. 25. & Niceph. epiſcop. in chron. Cætera de ipſo fuſiùs in Annal. eccleſ. diximus. Quod autem ſpectat ad eius martyrium, reuera ipſum martyrem vita functum, vetera quæque eccleſiaſtica monumenta teſtantur, Miſſales, Brętiaria, ac Martyrologia cuncta. At licet ab Antonino Pio nulla in Chriſtianos fuerit indicta perſecutio; vigentibus tamen adhuc priorum Auguſtorum edictis, illorum vigore complures Chriſtianos ſub prædicto Antonino neci traditos eſſe, Apologia Iuſtini philoſophi certam fidem facit. Porrò etſi ſub Antonino Pio Pius noſter vixit, tamen ſi fidem adhibemus libro de Rom. Pont. qui fertur nomine Damaſi, eum ſub Marco Aurel. Antonino, & Lucio Vero finem viuendi feciſſe, conſtat; quo tempore ſæua perſecutio vaſtauit eccleſias.

[b] Ianuarij & Pelagiæ.] De his ijdem qui ſuprà, Beda, & alij. Petrus in catal. lib. 5. c. 85. hos paſſos eſſe ſub Licinio refert.

[c] Sidronij.] De eodem hac die Vſuardus, & alij recentiores; aſtipulanturque dicta vetera manuſcripta, quæ his addunt Lucianum, Sabinum, & Cyprianum; ſed hi duo Brixiæ ponuntur.

[d] Marciani.] Græci etiam de eo hac die in Menologio, pluribusque eius certamen deſcribunt.

[e] Cindei.] De quo item hac die Græci in Menologio, eiusque acta his quæ hîc ponuntur, conſentientia referunt.

[f] Sabini & Cypriani.] De his tabulæ eius eccleſię, quibus aſtipulātur prædicta vet. manuſcript.

[g] Ioannis epiſc.] De quo Paul. diac. de geſt. Longobard. libro 6. cap. 3. Interfuit hic Synodo Romanæ ſub Agathone Papa, vt conſtat ex eius actis, quæ recitantur in ſexta Synodo œcumenica act. 4. Habita eſt ea Synodus Romę anno à Chriſto Domino 680. Agunt præterea de dicto Ioanne quamplures recentiorum, vt Platina, Sabellicus, ac nouiſſimè Sigonius de Reg. Ital.

[h] Abundij.] De cuius martyrio agit S. Eulog. in Memor. ſanct. libro 3. c. 12. paſſumque refert æra 892. anno à Chriſto Domino octingenteſimo quinquageſimoquarto.

[i] Sabini.] De quo etiam hac die Vſuardus, & recentiores omnes agunt.

12 **Quarto idus Iulij. Luna.** D xv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
4	5	6	7	8	9	10	11	11	12	13	14	15	16

MEDIOLANI ſanctorum martyrum Naboris [a] & Felicis, qui in perſecutione Maximiani paſſi ſunt. In Cypro beati Iaſonis [b] antiqui Chriſti diſcipuli. Aquileiæ natalis ſancti Hermagoræ [c], diſcipuli beati Marci Euangeliſtæ, & primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi: qui inter miracula ſanitatum, & prædicationis inſtantiam, ac populorum conuerſionem, plurima pœnarum genera expertus, tandem vnà cum Fortunato diacono ſuo, capitali ſupplicio perpetuum meruit triumphum. Lucæ in Tuſcia beati Paulini [d], qui à ſancto Petro primus eiuſdem ciuitatis epiſcopus ordinatus, ſub Nerone ad radices montis Piſani poſt multos agones martyrium ſuum cum alijs ſocijs conſummauit. Eodem die paſſio ſanctorū Procli [e] & Hilarionis, qui ſub Traiano Imperatore & Maximo pręſide per acerbiſſima tormenta ad palmam martyrij peruenerunt. Apud Sallentinos ſanctæ Epiphanæ [f], quæ ſub Diocletiano Imperatore & Tertyllo præſide vberibus præciſis reddidit ſpiritum. Toleti ſanctæ Marcianæ [g] virginis & martyris, quæ pro fide Chriſti beſtijs obiecta, atque à tauro diſcerpta, martyrio coronatur. Lugduni ſancti Viuentioli [h] epiſcopi. Bononiæ ſancti Paterniani [i] epiſcopi. In monaſterio Paſſiniano prope Florentiam ſancti Ioannis [k] Gualberti abbatis, inſtitutoris Ordinis Vallisumbroſæ.

IVLII 12.

NABORIS & Felicis.] De his item Ado, ac alij recētiores hac die. Horum acta ex antiquis monumentis edidit Mombrit. tom. 2. Habemus eadē manuſcripta: eſt eorum exordium: Regnante impio Maximiano, &c. De eorum venerandis corporibus Mediolani poſitis, & frequenter viſitari ſolitis, agit Paulinus in vita S. Ambroſij. De ijſdem martyribus ſanctus Ambroſ. in Luc. libro 7. cap. 13. deque eorum baſilica idem Ambroſ. meminit ſcribens ad Marcellinam de inuentione corporum ſanctorum Geruaſij & Protaſij.

[b] Iaſonis.] De eo Acta Apoſt.c.17.& 21. Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum, Græci autẽ in Menologio quart. kal. Maij, vbi & plura habentut de ipſo: referunt enim præfectum fuiſſe Tarſenſi eccleſiæ epiſcopú; quod etiam teſtatur Dorotheus in Synopſi; in Syria autem fuiſſe epiſcopum, auctor eſt Hippolytus mart. lib. de 72 diſcipulis. Verùm duo fuerunt Iaſones: quorum alter, de quo agimus, Mnaſon alio nomine dictus reperitur, idemque Cyprius genere, de quo in Act.21. Alter verò Theſſalonicenſis, apud quẽ Paulus eſt hoſpitatus, de quo Act.17. eumque conſtat ipſum Pauli fuiſſe diſcipulum; illum ipſum puto cuius idem Paulus ſcribens ad Romanos cap. 16. meminit. Sicque optimè accidere potuit, vt alter eorum Tarſi in Cilicia, alter verò in Syria ſit factus epiſcopus.

[c] Hermagoræ.] Agunt de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Feruntur eius acta conſcripta à Gregorio, cuius filia obſeſſa à dæmone, ab eodem ſancto fuit incolumitati reſtituta: recitat ea Mombrit.tom.2. Petrus in catal.lib.6.c.86. eadem ſummatim refert, idemque in actis ſanctæ Euphemiæ & Dorotheæ lib.8.c.29.& alij recentiores, vt Vincẽtius, Antoninus, Sabellicus, Volaterranus, Hieron. Rub.& edita nuper hiſtoria Aquileiæ.

[d] Paulini epiſc.] Huius acta manuſcripta accepimus ab eccleſia Lucenſi. Incip. Multi fuerunt reges, &c.

[e] Procli & Hilarionis.] De his item hac die Græci agunt in Menologio, eorumque martyrium pluribus narrant.

[f] Epiphanæ.] Huius agones deſcripti habentur in actis ſanctorum martyrum Leontinorum, Adelphij, & ſoc. quæ è Græcorum priſcis monumentis in Latinum reddita, ſunt typis excuſa. Paſſa cum cæteris fertur anno Domini trecenteſimo octauo.

[g] Marcianæ.] De qua hac die etiã in Breuiario Toletano, vbi ſacer hymnus de eius martyrio conſcriptus habetur, & capitula quibus eius martyrium egregiè deſcribitur. Agitur de eadem die 9. Ianuarij; ſed altera eſt dies natalis, altera verò tranſlationis.

[h] Viuentioli epiſc.] Agit de eodem Beda, & alij eum ſecuti. Interfuit hic cum aliis epiſcopis Concilio Epaunenſi, temporibus Gelaſij Papæ habito. Numeratur vigeſimusnonus eius ſedis epiſcopus in tabulis epiſcoporum Lugdunenſium apud Democharem.

[i] Paterniani epiſc.] De quo tab. eccleſiæ Bononien. Succeſſit hic S. Petronio, aſcribiturque ſeptimus ordine eius eccleſiæ epiſcopus. Plura de eo Sigon. in comment. quem ſcripſit de eccleſia Bononienſi, quem nondum editum nobis legendum tradidit.

[k] Ioannis Gualberti] Exſtant eius res geſtæ fideliſſimè ſcriptæ, quas retulit Sur. in tom.4. hac die. De eius cauſa cum epiſcopo Florentino, multa collegimus ex epiſtolis Petri Damiani. Migrauit ex hac vita anno Domini 1073. vt eius acta teſtantur. Agit de eodẽ Anton. in 2.part.tit. 15.c. 17. Citantur de eius approbatione litteræ Cæleſtini Papæ tertij.

xiiij. E — Tertio idus Iulij. Luna. — 19

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4

t u A B C D E f F G H M N P

5 6 7 8 9 10 11 12 12 13 14 15 16 17

ROMÆ ſancti Anacleti[a] Papæ & martyris, qui poſt ſanctũ Clementem Eccleſiam Dei regens, eam glorioſo martyrio decorauit. Eodem die ſanctorum Ioelis[b] & Eſdræ[c] prophetarum. In Macedonia beati Silæ, qui cum eſſet de primis fratribus, & ab Apoſtolis ad eccleſias gentium vnà cùm Paulo & Barnaba deſtinatus, prædicationis officium gratia Dei plenus inſtanter conſummauit, atque in paſſionibus ſuis Chriſtum clarificans, poſtmodum requieuit. Item ſancti Serapionis[e] martyris, qui ſub Seuero Imperatore & Aquila præſide per ignem peruenit ad coronam martyrij. In inſula Chio ſanctæ Myropis[f] martyris, quæ ſub Decio Imperatore & Numeriano præſide vectibus contuſa, migrauit ad Dominum. In Africa ſanctorum confeſſorum Eugenij[g] Carthaginienſis epiſcopi, fide ac virtutibus glorioſi, & vniuerſi cleri

eiuſdem eccleſiæ, qui ferè quingenti, vel eo amplius, in perſecutione ſub Hunnerico rege Ariano cæde inediaque macerati (inter quos plurimi erãt lectores[h] * & infantuli) gaudẽtes in Domino procul exilio crudeli extruſi ſunt. Erant etiam in eis nobiliſſimi archidiaconus nomine Salutaris, & Muritta ſecundus in officio miniſtrorum, qui tertiò confeſſores effecti, glorioſæ in Chriſto perſeuerantiæ titulo illuſtrati ſunt. In Britannia minori ſancti Turiani[i] epiſcopi & confeſſoris, mirę ſimplicitatis & innocentiæ viri.

* infantuli

IVLII 13.

ANACLETI Papæ.] De quo item Vſuardus, & alij recentiores, & Græci omnes, licet pro Cleto eum ponere videantur, quem prætereunt. Agit de eo ſanctus Ignatius in epiſtola ad Mariam Caſſobolitem, Irenæus lib.3.cap.3. Euſeb. in chron. & hiſt. lib.3.c.2.& Niceph. epiſcop. in chron. & alij Græcorũ; Latinorũ autẽ, pręter librũ de Rom. Põt. Optatus cõtra Parmen. l.2. Aug. epiſt. 185. Cætera autẽ de geſtis ipſius pluribus egimus in Annal. eccleſ.

[b] Ioelis.] De Ioele præter ea quæ leguntur in diuinis ſcripturis, ſcribit S. Epiphan. lib. de vita & interit. prophet. c.14. Doroth. in Synop. c.4. S. Hieron. in præfat. in Ioelem. Alius eiuſdem nominis fuit filius Samuelis prophetæ, de quo & Ioſephus antiquit. libro 6.c.3.

[c] Eſdræ.] Eſdra Propheta extra numerũ duodecimum ponitur ab omnibus, exceptis his qui Hebræis conſentientes, eundem putant eſſe cum Malachia, prout ſcribit ſanctus Hieronymus in procemio in Malachiam, qui de eodem agit in pręfat. lib.1. Reg.106.& 109. Epiphan. in Pan. lib. 1. in octaua Iudæorum ſecta. Ioſephus Antiquit. lib.11. c.5. & recenter Xyſtus in Bibliotheca ſua.

[d] Silæ.] De eo Act. Apoſt. c.15.16.17.& 18. Sanctus Hieronymus in epiſt 143. in fine ſcribens ad Damaſum, hunc ait eundem eſſe cum Siluano, qui ponitur in inſcriptione Pauli epiſtolæ ad Theſſalon. Sunt hæc verba Hieronymi: Sciendum Silam collegam Pauli lingua Hebræa Apoſtolum dici, qui cum eo nonnullas epiſtolas ſcribit: & vitioſè Siluanus legitur pro Sila; cum Siluanum in Apoſtolorum Actis nõ legamus. Hæc S. Hieron. Græci autem Silam & Siluanum non vnũ, ſed duos putant, aguntque de ambobus ſimul in Menologio tertio kal. Auguſti. Diuerſos item inter ſe cõſtituit Dorotheus, dum Silam epiſcopum Corinthiorũ, Siluanum verò Theſſalonicenſium tradit, ſicque magis vulgatæ ſacrorum librorum editioni cõſentiunt. Eadem & Hippolyt. mar. libel. de 72. diſcip.

[e] Serapionis.] De quo & Græci hac die in Menologio, vbi eius martyrij acta explicant.

[f] Myropis.] Græci itidem hac die, ac iterum ad tertium nonas Decemb. & fuſiùs referũt eius acta.

[g] Eugenij epiſcopi.] De quo item Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Huius præclaras res geſtas ſcripſit Victor Vticenſis de perſecut. Vuand. lib.2. & 3. pluraq; de eodem Greg. Turon. de geſt. Franc. lib.2.c.3. licet inconſultè dicat Hunnericum ſucceſſiſſe Traſamundo; cùm certum firmumque ſit, Hunnericum ſucceſſiſſe Genſerico patri: quod Victor, Procopius, Marcellinus, & cęteri qui proſecuti ſunt res Vuandalicas, atteſtantur. Succeſſit Eugenius Deogratias epiſcopo, claruitq; Zenonis tẽporibus. Agit de eodem Sigebert. in chron. an. Domini 483.& 487. traditque eum reuocatum ab exilio anno 392. De reliquis autem, quorum hic mentio habetur, idem Victor pluribus agit lib.3. Laudatur ſummoperè ſanctus Eugenius à S. Gelaſio Papa in ea epiſtola quam ſcribit ad epiſcopos Dardaniæ: quam integram habemus apud nos manuſcript. quæ enim typis excuſa legitur, mutilata eſt.

[h] Lectores & infantuli.] Dum infantulos puerulos legis, non eo ſenſu accipias, vt loqui neſcirent; cùm eodem Victore teſte, ijdem ad canendos modulos eccleſiaſticos eſſent inſtructi. Vetus enim mos fuit, & in præſens viget vſus, vt impuberes pueri ob vocis elegantiã ad canendas res eccleſiaſticas modulis muſicis imbuerentur; quod quidem non tantùm hîc expreſſum habetur, ſed & Venantius Fortunatus lib. 2. in carm. ad Clerum Pariſiacum, quo deſcribit florentiſſimum ſtatum & pulcherrimam effigiem eius eccleſiæ ſub ſancto Germano eius epiſcopo, hæc ait:

Hinc puer exiguis attemperat organa cannis,
Inde ſenis largam ructat ab ore tubam.
Cymbalicæ voces calamis miſcentur acutis,
Diſparibuſq; tropis fiſtula dulce ſonat.
Tympana rauca ſenum, puerilis fiſtula mulcet,
Atque hominum reparant verba canora lyram.

Et in fine iterum idem Venantius:

Pontificis monitis, clerus, plebs, pſallit & infans, &c.

Quòd autem ijdem pueruli tam hîc quàm etiam ab Vſuardo (ſi magis placet ea lectio) dicantur lectores; non eo ſenſu accipias velim, vt ijdem eo ordine eccleſiaſtico fuerint initiati, qui inter inferiores acolythatum præcedit. Is etenim ordo in eccleſia Africana non niſi prouectæ ætatis, meritis inſignibus, & eruditione claris dabatur perſonis, vt in primis conſtat ex Cypriano de Celerino & Aurelio epiſt. 33. & 34. edit. Pam. & de Saturo epiſt. 24. & 32. qui, vt apparet ex epiſt. 55. poſtea fuit ordinatus Acolythus. De lectoris enim miniſterio in eadem Africana eccleſia eſt, canon octauus

Concilij quarti Carthaginensis. Qui autem cantorum munere fungebantur, erant infimæ classis: qui non dicebantur propriè lectores, sed psalmistæ, vt apparet ex eodem quarto Conc. Carthag. can. 10. Itaque magis probatur ea lectio, vt dicat: lectores & infantuli, quàm, lectores infantuli, vt legit Vsuardus: cùm præsertim apud Victoré nulla sit mentio quòd hi fuerint lectores, nisi lata quadam significatione Lectoris dictionem accipiamus pro psalmistis atque cantoribus. Erant hi numero duodecim, qui nec blanditijs, nec minis cedentes, ne à Catholica diuellerentur Ecclesia, fortiter viriliterque agentes, martyrij sunt adepti coronam; quos (inquit Victor libro 3.) nunc Carthago miro colit affectu, & quasi duodecim Apostolorũ chorum suscipit puerorum.

[i] Turiani episcopi.] De quo etiam Vsuardus hac die, & alij recentiores agunt.

xiij. F Pridie idus Iulij. Luna. 14

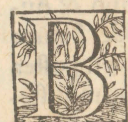
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
6	7	8	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17	18

LVGDVNI depositio sancti Bonauenturæ [a] Cardinalis & episcopi Albanensis, Confessoris & Doctoris, Ordinis Minorum, doctrina & vitæ sanctitate celeberrimi. Romæ sancti Iusti [b] militis sub Claudio tribuno, qui apparente sibi diuinitus cruce credidit in Christum, & mox baptizatus, omnia sua pauperibus erogauit: tentus deinde à Magnetio præfecto, verberari neruis, galea ignita contegi, & in rogum immitti iussus, nec in capillo quidem læsus, in confessione Domini reddidit spiritum. Synope in Ponto sancti Phocæ [c] martyris, eiusdem ciuitatis episcopi, qui sub Traiano Imperatore carcerem, vincula, ferrum, ignemque pro Christo superans, euolauit in cælum: cuius reliquiæ Viennã in Gallia delatæ, in basilica sanctorum Apostolorũ conditæ sunt. Alexandriæ sancti Heraclæ [d] antistitis, ob cuius celeberrimam opinionem Africanus historiographus memorat se Alexandriam ad eum visendum properasse. Carthagine sancti Cyri [e] episcopi, in cuius festiuitate sanctus Augustinus de eo sermonem ad populum habuit. Nouocomi sancti Felicis [f] primi eiusdem ciuitatis episcopi. Brixiæ sancti Optatiani [g] episcopi. Dauentriæ in Belgis sancti Marcellini [h] presbyteri & confessoris. Bambergę sancti Henrici [i] primi Imperatoris, qui cum vxore sua Chunegunde perpetuam virginitatem seruauit, & sanctum Stephanum Hungarorum regem cum vniuerso ferè eius regno ad fidem Christi suscipiendam perduxit.

IVLII 14.

BONAVENTVRÆ.] Eius præclaras res gestas Octauius Suessanus luculenta oratione recitauit coram Sixto quarto Romano Pontifice, cùm ab eo relatus est in Sanctorum numerum: descripsit eandem Sur. tom. 4. hac die. Exstant eiusdem Pontificis diplomata in tom. 2. opusculorum eiusdem sancti; ibique habetur relatio actorum eius ad eundem Pont. pro canonizatione facienda. De ijsdem plura S. Antoninus in 3. part. tit. 24. cap. 8. & 9. & alij

recentiores; at Chron. Franciscan. opulẽtiùs.

[b] Iusti.] Agunt de eodem in Menologio Græci hac die; ibique egregium certamen eius describitur, consentiens his, quæ hîc paucis narrantur.

[c] Phocæ.] De eo etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Huius acta summatim complexus est Petrus in catal. lib. 6. c. 98. prolixiùs autem Momb. tom. 2. Verùm ne oscitanter aliquibus errandi causam sinamus; sciendum reuera duos fuisse Phocas, ambosque martyres illustres; alterum de quo hac die, alterum verò de quo nonis Martij agitur. Idque non solùm Latinis, sed etiam Græcis notum fuisse videtur, quamuis illi de ambobus agant x. Kalen. Octob. ambosque Synope oriundos affirment. diuersitas tamen tum munerum, tum loci vbi passi leguntur, diuersumq; mortis genus, duos esse fateri compellit. Siquidem noster hic fuit episcopus, vt gesta eius testantur, & comprobat Ado Viennen. in chron. an. 101. vbi etiam, quomodo ossa eius Viennam translata sunt, refert: at verò ille, de quo nonis Martij, hortorum cultor & hospes fuisse perhibetur. Insuper quod ad martyrij locum pertinet, illum Antiochiæ, hunc Synope in Ponto passum tradunt. Et quod denique ad martyrij genus attinet, hic de quo agimus, post multa tormenta demum absque gladio migrauit in cælũ; ille autem truncatus capite solutus est. Quo fit, vt existimem Asterium episcopum in oratione de Phoca, quam recenset Lipom. tom. 6. communione nominis deceptum (quod sępius in alijs factum vidimus) alterius gesta alteri tribuisse; eundemque errorem nonnullos Græcorum secutos fuisse: atque adeò certiora, multoque veriora esse, quæ de vtroque scribunt auctores Latini, in quibus omnibus legitur, Phocam hunc ex nauta episcopum esse factum, illumque ipsum esse quem nautæ in tempestatibus tanto studio consueuerint iuuocare; atque huius esse quæ de nautis Asterius ea oratione prosequitur. Quæ verò Asterius de horti cultura, hospitalitate, & martyrij genere pertractat, ad Syrum illum Phocam spectare existimamus; de quo etiam scribit Greg. Turon. de glor. martyr. cap. 99. quem & capite plexum, tam Græcorum Menologia, quàm etiam Asterius profitentur.

[d] Heraclæ episc.] De quo Vsuardus hac die. Plura Euseb. de eo in chron. & hist. lib. 6. c. 12. 14. & 24. & 28. vbi testimonium ex Africano recitatur: Nicephorus, & alij ex eodem Eusebio eadem referunt.

[e] Cypri episcopi.] Possidius in Indiculo c. 8. tradit S. Augustinum de eo tractatum habuisse ad populum.

[f] Felicis episcopi.] Ad hunc proximè celebraturum diem natalem suæ ordinationis, exstat sancti Ambrosij epistola 60. libro 8. Rom. edit. Erat is dies, Kalendarum Nouembrium, vt ibidem testatur sanctus Ambrosius.

[g] Optatiani episcopi.] Vixit hic temporibus Valentiniani tertij Imp. cùm Romanæ ecclesię pręesset sanctus Leo Papa, cuius tempore interfuit Mediolanensi Synodo sub Eusebio episcopo Mediolanensi, cuius exstat Synodica ab episcopis qui aderant, scripta ad S. Leonem, vbi in subscriptione episcoporum pro Optatiano, Octauianus mendosè legitur. Meminit eiusdem Rampertus episcopus Brixien. in sermone de translatione S. Philastrij, septimumque hunc numerat à Philastrio. Huic successit Vigilius.

[h] Marcellini.] De eo etiam Molan. in addit. ad Vsuard. & pluribus in Indic. Sanctorum Belgij. Agitur de ipso itẽ in vita sancti Suitberti episcopi, cap. 14.

[i] Henrici primi.] De eo item hac die Molan. in addit. ad Vsuard. licet Henricum secundum appellet respectu Henrici alterius, qui anno Domini 919. successit Conrhado Imp. sed ille pientissimus, præ humilitate dici noluit Imperator, vt scribit Vuitichindus mon. in Annal. Sax. lib. 1. Albert. Crant. in Metropoli Saxon. libro 3. cap. 2. & hist. eccles. Sax. libro 3. cap. 14. & alij omnes. Ex quibus apparet, Henricum hunc de quo agimus, primum eius nominis fuisse Imperatorem, licet plerique respectu illius hunc secundum appellent. Sed reuera nemo tunc vocabatur Imperator, nisi quem Papa coronasset, vt apertissimè constat ex scriptoribus illorum temporum & diplomatibus Pontificum & Impp. Regumque Germaniæ, & Epitaphijs ad eorum sepulchra positis, quæ Spiræ leguntur. Sed de his pluribus Panuin. lib. de comit. Impp. Huius præclarissimas res gestas scriptas fuisse ab Adelbodo episcopo Vltraiectensi, tradit Sigebert. de vir. illustr. c. 139. Pręter ipsum Vuitichindum, & alios, qui res Saxonum sunt prosecuti, plura de eodem in diuersorum sanctorũ actis scriptis mandata reperiuntur; vt in vita S. Hereberti episcopi Coloniens. in actis S. Cunegundis Augustæ eius vxoris, in rebus gestis S. Stephani regis Hungarorum, in vita sancti Romualdi, S. Popponis abbatis Stabulensis, & alijs innumeris penè locis diuersorum auctorum.

Idibus

xij. G Idibus Iulij. Luna. 15

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
7	8	9	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19			

IN Portu Romano natalis ſanctorum martyrum Eutropij [a], Zoſimæ, & Bonoſæ ſororum. Carthagine beati Catulini [b] diaconi, de cuius laudibus ſanctus Auguſtinus ſermonem ad populum habuit; & ſanctorum Ianuarij, Florentij, Iuliæ, & Iuſtæ martyrum, qui poſiti ſunt in baſilica Fauſti. Alexandriæ ſanctorum martyrum Philippi [c], Zenonis, Narſæi, & decem infantū. In inſula Tenedo ſancti Abudemij [d] martyris, qui ſub Diocletiano paſſus eſt. Sebaſte ſancti Antiochi [e] medici, qui ſub Hadriano pręſide capite obtruncatus eſt: cumque ex eo lac pro ſanguine manaret, Cyriacus carnifex conuerſus ad Chriſtum, & ipſe martyrium ſubijt. Papiæ ſancti Felicis [f] epiſcopi & martyris. Niſibi natalis ſancti Iacobi [g] eiuſdem vrbis epiſcopi, magnæ ſanctitatis viri. Hic miraculis & eruditione clarus, vnus fuit ex numero cōfeſſorum ſub perſecutione Maximini, qui in Nicæna Synodo peruerſitatem Arij, homouſij oppoſitione damnarunt: cuius, & Alexandri epiſcopi oratione, ipſe Arius condignam ſuæ iniquitatis mercedem effuſis viſceribus Conſtantinopoli recepit. Neapoli in Campania ſancti Athanaſij [h] eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui ab impio nepote Sergio multa paſſus, ac ſede pulſus, Verulis confectus ærumnis migrauit in cælum, tempore Caroli Calui.

IVLII 15.

[a] EVTROPII & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Habemus horum acta tom.7.vit.ſanct. manuſcript. in noſtra bibliotheca: eſt eorum exordium: Ab incarnatione Domini, &c. Alia autem prolixiora vidimus accepta ab eccleſia S. Bonoſæ trans Tiberim poſita.

[b] Catulini & ſoc.] De quibus etiam Petrus in catal.lib.6.c.103. Hic ille Catulinus, in cuius laudem S. Auguſtinum tractatum habuiſſe, ſcribit Poſſid. in Indiculo cap.9. De baſilica Fauſti, cuius hic mentio habetur, meminit Conc. Carthag.6. in princ. & Conc. African. c.74. Victor item de perſecutione Vand. libro 2.

[c] Philippi & ſoc.] Agit de his etiam Beda hac die, cæterique Latinorum.

[d] Abudemij.] De quo etiam Græci hac die in Menologio agunt, pluribusque eius acta commemorant.

[e] Antiochi.] Græci item de Antiocho hac die, eiusque martyrium in dicto Menologio referunt: ibi etiam & de Cyriaco ex carnifice martyre. Olim autem poſt diem ſequētem agebatur natalis S. Antiochi martyris, vt conſtat ex actis S. Theodori Siceotæ apud Lipom. tom.7. pag.96.2.

[f] Felicis epiſcopi.] De quo tabulæ eccleſiæ Papienſis, ex quibus & Galeſinius hac die.

[g] Iacobi.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, cæteriq; Latinorum, Græci autem pridie Kal. Nouemb. in Menologio. Scribit eius res geſtas Theodoretus in Theophilo cap.1. & hiſt. lib.1. cap.7. & lib.2. c.30. Gennad. de vir. illuſtr. cap.1. ex quo Caſſiod. & Niceph. hiſt. libro 8. cap.14. & libro 9. cap.28. Interfuit hic non tantùm magno Nicæno Concilio, ſed etiam Antiocheno pro Catholicis contra Arianos. Mentio de eo habetur in actis S. Alexandri epiſcopi Conſtantinopolitani.

[h] Athanaſij epiſc.] De eo tabulę eccleſię Neapolitanæ. Eius res geſtæ nuper editę habentur à Paulo Reg. Vidimus in regiſtro Ioannis octaui Romani Pont. quod manuſcriptum exſtat in Vaticana bibliotheca, nōnullas eius epiſtolas ſcriptas ad Athanaſium. Verùm diuerſus ille eſt ab eo de quo hîc agitur; quippe qui nepos illius ſenioris S. Athanaſij eſſe dicatur, & eiuſdem Sergij, de quo hîc eſt mentio, frater. Duo itaque fuerunt Athanaſij epiſcopi Neapolitani; ſenior cuius hac die celebritas agitur, & eius nepos, ad quem exſtant literæ Ioannis octaui 42.76.251.281. & 307. Meminit eiuſdem Athanaſij iunioris Leo Oſtienſ. Chron. Caſſ. libro 1. cap.42.

16 Decimoſeptimo kal. Auguſti. Luna. A xj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
8	9	10	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	20			

NATALIS ſancti Fauſti [a] martyris, qui ſub Decio cruci affixus, quinque diebus in ea vixit, ac demum ſagittis confoſſus, migrauit in cælum. Sebaſte in Armenia ſanctorum martyrum Athenogenis [b] epiſcopi, & decē diſcipulorum eius, ſub Diocletiano Imperatore. Antiochiæ in Syria natalis beati Euſtathij [c] epiſcopi & confeſſoris, doctrina & ſanctitate celebris, qui ſub Conſtantio Imperatore Ariano ob Catholicę fidei defenſionem Traianopolim Thracię pulſus exilio, ibidem in Domino requieuit. Eodem die ſancti Hilarini [d] monachi, qui vnà cum ſancto Donato in perſecutione Iuliani comprehenſus, cùm nollet ſacrificare, fuſtibus cęſus, Aretij in Tuſcia martyrium ſumpſit: cuius corpus ad Oſtia Tiberina tranſlatum eſt. Treuiris ſancti Valentini [e] epiſcopi & martyris. Cordubę in Hiſpania ſancti Siſenandi [f] leuitæ & martyris, qui pro fide Chriſti à Saracenis iugulatus eſt. Santis in Gallia ſanctorum martyrum Raineldis [g] virginis, & ſociorum eius, qui à Barbaris pro fide Chriſti cæſi ſunt. Bergomi ſancti Domnionis [h] martyris. Capuæ ſancti Vitaliani [i] epiſcopi & confeſſoris.

IVLII 16.

[a] FAVSTI.] De eo etiam hac die Græci agunt in Menologio, vbi pluribus martyrium eius deſcribunt.

[b] Athenogenis epiſc. ac ſociorū.] Agunt de ijſdem hac die Græci in Menolog. Metaphraſtes autem deſcripſit horum acta, refertque die ſequenti, diſſentitque à cęteris, dum ait, eum in pace abſque gladio quieuiſſe in Domino: cùm tamen poſt multa tormenta vnà cum cæteris capite truncatus, in dicto Menologio conſcribatur. Diuerſus planè hic ab illo Athenogene, quem conſtat S. Baſilij auctoritate, per ignem martyrium conſummaſſe, de quo & ſuperiùs actum eſt.

[c] Euſtathij epiſc.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci verò in Menologio nono Kal. Martij; ac iterum nonis Iunij agunt de eius tranſlatione, quando temporibus Zenonis Auguſti venerandum corpus eius delatum eſt Antiochiam; de qua tranſlatione ſcribit etiam Theodorus lector in collectaneis libro 1. S. Athanaſius in epiſt. ad ſolitarios col. 453. eiuſmodi de Euſtathio profert elogium: Fuit Euſtathius epiſcopus Antiochię, vir confeſſione clarus, religione pius, quem magno ſtudio pro veritate ſtantem, & Arianam

& Arianam hæreſim odio proſequentem, aduerſantes homines Arianæ opinionis, apud Conſtantium accuſarunt,&c. Hic quidem præ meritorum excellentia inter tot tantosque ſanctiſſimos epiſcopos qui magno Concilio Nicæno interfuerunt, delectus fuit, qui in eo ſacra perageret, vt ſcribit Theodoretus hiſt.lib.1.c.7.& 8. & Greg.presbyt. in encomio de ſanctis Patribus eiuſdem Concilij: id etiã quædam acta eius S.Synodi, quæ exſtãt, ſatis declarãt. Agit præterea de eo S.Hier.in chron.& de ſcript.eccleſ.in epiſt.84.ad Magnum, in Apologia aduerſus Rufinum,& ad Euagrium epiſt. 126. vbi hæc de eo: Primus Antiochenæ eccleſiæ epiſcopus contra Arium clariſſima tuba bellicum cecinit. Hæc ibi. Citatur in dicto Græcorum Menologio de eo eiuſdem S.Hieronymi teſtimonium; nec non & S.Ioannis Chryſoſtomi, cùm dicitur: Exſtat beati Ioannis Chryſoſtomi in hunc virum ſanctũ nobiliſſima laudatio: hunc & beatus Hieronymus ſuo teſtimonio inſigni commendauit. Hæc illi. Errare verò de Euſtathio omninò videntur Sozomenus, Socrates, Theodoretus,& alij hos ſecuti, dum dicunt ipſum à Conſtantino Auguſto in exilium eſſe amandatum. maioris ſanè fidei penes nos eſt vel vnus Athanaſius, qui ea omnia ob oculos habuit: nam à Conſtantio, non à Conſtantino in eum decretum exilium eſſe, apertè teſtatur dicta epiſtola ad ſolit.col.453.& 454. Sed de his fuſiùs egimus in apologia pro Conſtantino conſcripta, in Annalibus eccleſiaſticis intexta; vbi etiam diximus, quonam modo hîc dicatur præfuiſſe Nicæno Cõcilio.

[d] Hilarini.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Habetur mentio de Hilarino in actis ſanctorum martyrum Ioannis & Pauli, nec non in vita ſancti Donati epiſcopi Aretini, licet admodum deprauata.

[e] Valentini epiſc.] Succeſſit hic ſancto Maximino: ponitur viceſimusſeptimus eius ciuitatis epiſcopus in tabulis Democh. agitque de eo hac die Molan. in addit.ad Vſuardum.

[f] Seſinandi.] Deſcribit eius martyrij acta S.Eulog.in Memor.ſanct.lib. 2.cap.5. aitque eum eſſe paſſum feria quinta, æra 889. anno autem Domini octingenteſimo quinquageſimoprimo.

[g] Raineldis & ſoc.] Habentur eius acta apud Sur.tom.4. Plura de ea in vita S.Gudulæ eius ſororis, atque alumnæ S.Gertrudis, apud eundẽ tom.1. Acceperunt ambæ ſacrum velamen à S. Authberto epiſcopo Cameracenſi, qui vixit vſque ad annum Domini 650. vt ſcribit Sigeb.in chron. Molanus item de ea agit in addit.ad Vſuard.& in Indic.ſanctorum Belgij.

[h] Domnionis.] De quo tabulæ eccleſiæ Bergomenſis,& Galeſinius hac die.

[i] Vitaliani epiſcopi.] De eo in Breuiario eccleſiæ Capuanæ.

x. B Sextodecimo kal. Auguſti. Luna. 17

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
9	10	11	12	13	14	15	16	16	17	18	19	20	21			

ROMÆ ſancti Alexij [a] confeſſoris, filij Euphemiani ſenatoris, qui prima nocte nuptiarum ſponſa intacta è domo ſua abſcedens, ac poſt longam peregrinationem ad Vrbem rediens, decem & ſeptem annos tamquam egenus in domo paterna receptus hoſpitio, noua mundum arte deludens, incognitus manſit: ſed poſt obitum, & voce per Vrbis eccleſias audita, & ſcripto ſuo agnitus, Innocentio primo Pontifice maximo, ad eccleſiam ſancti Bonifacij ſummo honore delatus eſt, vbi multis miraculis claruit. Carthagine natalis ſanctorum martyrum Scillitanorum [b], Sperati, Nartali, Cythini, Beturij, Felicis, Aquilini, Letarij, Ianuariæ, Generoſæ, Beſſiæ, Donatæ, & Secundæ: qui iuſſu Saturnini præfecti poſt primam Chriſti confeſſionem in carcerem miſſi, & in ligno confixi, deinde gladio decollati ſunt. Sperati reliquiæ [c] cum oſſibus beati Cypriani, & capite ſancti Pantaleonis martyris ex Africa in Gallias tranſlatæ, Lugduni in baſilica ſancti Ioannis Baptiſtæ

religioſè

religioſè conditæ fuerunt. Amaſtride in Paphlagonia ſancti Hyacinthi [d] martyris, qui ſub Caſtritio præſide multa paſſus, quieuit in carcere. Tibure ſancti Generoſi [e] martyris. Conſtantinopoli ſanctæ Theodotæ [f] martyris, ſub Leone Iconoclaſta. Romæ depoſitio ſancti Leonis [g] Papæ quarti. Papiæ ſancti Ennodij [h] epiſcopi & confeſſoris. Antiſiodori ſancti Theodoſij [i] epiſcopi. Mediolani ſanctæ Marcellinæ [k] virginis, ſororis beati Ambroſij epiſcopi, quæ Romæ in Baſilica ſancti Petri à Liberio Papa velum cõſecrationis accepit: cuius etiam ſanctitatem idem beatus Ambroſius ſcriptis ſuis teſtatam facit. Venetijs Tranſlatio ſanctæ [l] Marinæ virginis.

IVLII 17.

ALEXII.] De eodem hac die Beda, alijque recentiores. Exſtant eius res geſtæ Latinis & Græcis notiſſimæ: recitat eas Mombrit.tomo 1. Petrus in catal. lib.6.c.107.& alij complures; Græcis autem edidit eadem acta Metaphraſtes, quas retulit Lipom. tom.7.& Sur.tom.4. in nonnullis tamen corrigenda. Vixit item Romæ ijſdem temporibus Innocẽtij Papæ, & Honorij Imp. eiuſdem ferè nominis Aletius nobilitate generis,& virtutum meritis ſpectatiſſimus: fuit gener S.Paulæ; vxorem enim duxit eius filiam Rufinam; quæ cùm deceſſiſſet ex hac vita, S.Paulinus Nolanus epiſcopus ſcripſit ad eum egregiam epiſtolam de illius funere; vbi hæc in fine de illa: Eſt enim coniunx fidei, ſoror virginitatis, filia perfectionis, cui Paula mater, ſoror Euſtochium, tu maritus. Hęc Paulinus.

[b] Scillitanorum, Sperati, & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, Ado, & alij. In horum laudem tractatum habuiſſe S.Auguſtinum, teſtatur Poſſidius in Indiculo c.9. Habemus horum ſanctorum martyrum acta, prout excepta fuerunt à Notarijs,& relata in acta Proconſularia, abſque vllo aliquo fuco vel additamento inde deſcripta, nobis quidẽ quouis theſauro chariora; eſt illorum eiuſmodi exordium: Præſente Claudiano Conſulari, aliàs Proconſule, &c. Hallucinantur prorſus hi qui hos Carthagine in Hiſpania paſſos dicunt; nam ex prædictis ipſorum actis erroris coarguuntur, & alijs antiquorum monumentis: nam in Breuiario Toletano ſecundum regulam S. Iſidori, dum de S. Sperato agitur, hæc in hymno ſacro de eodem ſcribuntur:

Hunc vrbs præpollens Africæ
Carthago ſeruat martyrem, &c.

[c] Sperati reliquiæ.] De tranſlatione S.Sperati agit hîc Beda, ſed Ado Treuer. decimooctauo kal. Octobr. Ado Viennen. in chron. anno 806. & Sigebert. anno 802. Itemque de tranſlatione reliquiarum S.Sperati, Cypriani, & Pantaleonis martyrum eſt carmen Abogardi epiſcopi Lugdunenſis, quod Pamelius deſcripſit in Apparatu editionis ſui Cypriani: vbi & alia de eadem re ex archiuis deprompta ſubnectit. Cæterorum autem reliquiæ Romam tranſlatæ ſunt, atque reconditæ in titulo Pammachij, in eccleſia ſcilicet ſanctorum Ioannis & Pauli, vt vetera eiuſdem eccleſiæ monumenta indicant, vbi & eius tranſlationis vetus pictura ipſam hiſtoriam repręſentans, vſque ad noſtros dies illæſa permanſit.

[d] Hyacinthi.] De quo etiam Græci hac die in Menologio, vbi & eius paſſio deſcribitur.

[e] Generoſi.] De eo tabulæ, ac vet. monumenta eccleſiæ Tiburtinę, quæ accepimus. Huius venerandum corpus aſſeruari ſub maiori altari eccleſiæ S.Laurentij, ex ijſdem didicimus.

[f] Theodotæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, vbi plura,& inter alia hæc de cauſa necis eius: Hæc cùm ex facultatibus ſuis tres ſanctas imagines fieri procuraſſet, vnam Chriſti Domini, Dei genitricis alteram, tertiam verò S. Anaſtaſiæ, reliquis opibus erogatis in pauperes; vnà cum alijs religioſis feminis, iuſſu Leonis Imperatoris gladio percuſſa, martyrium conſummauit. Hæc ibi.

[g] Leonis Papæ iiij.] Succeſſit hic Sergio ſecundo. Res ab eo præclarè geſtas, quas conſcripſit Anaſtaſius bibliothecarius, qui his temporibus claruit, aliaque de ipſo ex antiquis codicibus accepta digeſſimus in Annal. eccleſ. Agit de eodem hac die Petrus in catal.lib.6.c.106.

[h] Ennodij epiſc.] De eodem hac die tabulæ Ticinenſes. Succeſſit hic ſancto Epiphanio, cuius etiam acta conſcripſit; ſedit temporibus Hormiſdę Papæ, à quo iterum miſſus eſt Legatus Conſtantinopolim ad Anaſtaſium Imperatorem. Legimus harum legationum commonitoria eiuſdem Hormiſdæ Pontificis. Geſta Ennodij ad illud vſque tẽpus quo diaconus ordinatus eſt, à ſe ipſo deſcripta ſunt: imitatus nimirum ſanctum Auguſtinum in libris Confeſſionum. incipiunt: Oraculum eſt, &c. Exſtant eruditiſſimi viri præclariſſima ſcriptorum monumenta, quæ Illuſtriſſimus ac Reuerendiſſimus Cardin. Syrletus in ſua bibliotheca, nobiliſſimo antiquitatum promptuario, recondita habet.

[i] Theodoſij epiſcopi.] De eo tabulæ epiſcoporum eccleſiæ Antiſiodorenſis. Legitur enim in eis, hunc ſucceſſiſſe S.Vrſo, ſediſſe annos octo &

d dies

dies viginti octo, hacque die ex hac vita ad Deum migraſſe. Claruit temporibus Clodouei regis Francorum, interfuitque primo Concilio Aurelianenſi, eius tempore celebrato, vt eius Synodi acta indicant.

[k] Marcellinæ.] De ſacro velamine à Liberio Papa Romæ ſuſcepto, cuius hîc mentio habetur, ſcribit ſanctus Ambroſius lib. 3. de Virgin. vbi idem recitat eiuſdem Liberij ſermonem eo die in illis ſolennibus habito. Idem ſanctus plura de ipſa in ſermone habito in funere fratris, & in epiſtola ad Siagrium 47. lib. 6. edit. Rom. in fine, vbi meminit domus paternæ, Romæ poſitæ, in qua ſancta Marcellina degebat vnà cum alijs ſanctis virginibus: quæ quidem ſemel eidē vſui dicata, hactenus perſeuerat. eſt enim ibi eccleſia, & monaſterium monialium nomine ſancti Ambroſij non longè à Capitolio prope Forum Piſcarium. Superuixit ſancta Marcellina poſt obitum S. Ambroſij, vt ex Paulino in vita ſancti Ambroſij colligi poteſt. Quanti verò eam fecerit S. Ambroſius, ex citatis locis ipſius, & epiſt. 13. lib. 2. edit. Rom. quam ad ipſam ſcripſit, ſatis accipitur.

[l] Tranſlatio S. Marinæ.] De eius geſtis, atque tranſlatione facta Venetias, agit Petrus in catal. lib. 6. cap. 108. De ea item in Vit. Patrum part. 1. c. 44. Græci autem in Menologio hac die agunt de alia Marina martyre Antiochiæ Piſidię, filia Aedeſij ſacerdotis idolorum, quam plerique Latinorum Margaritam appellant.

ix. C Quintodecimo kal. Auguſti. Luna. 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22

TIBVRE ſanctæ Symphoroſæ [a] vxoris ſancti Getulij martyris, cum ſeptem filijs ſuis, Creſcente, Iuliano, Nemeſio, Primitiuo, Iuſtino, Stacteo, & Eugenio: quorum mater ſub Hadriano principe ob inſuperabilem conſtantiam primo palmis diu cæſa, deinde crinibus ſuſpenſa, nouiſſimè ſaxo alligata, in flumen præcipitata eſt: Filij autē ſtipitibus ad trochleas extenſi, diuerſo mortis exitu martyrium compleuerunt. Eorum corpora poſtea Romam tranſlata, Pio IIII. ſummo Pontifice in Diaconia ſancti Angeli in Piſcina inuenta fuerūt. Carthagine ſanctæ Gundenis [b] virginis, quæ iuſſu Ruffini proconſulis ob Chriſti confeſſionem quater diuerſis temporibus equulei extenſione vexata, & vngularū horrenda laceratione cruciata, carceris ſqualore diu afflicta, nouiſſimè gladio cæſa eſt. Doroſtori in Myſia ſancti Aemiliani [c] martyris, qui tempore Iuliani Apoſtatæ ſub Capitolino præſide in fornacem iniectus, martyrij palmam accepit. Traiecti ſancti Friderici [d] epiſcopi & martyris. Gallæciæ in Hiſpania ſanctæ Marinæ [e] virginis & martyris. Mediolani ſancti Materni [f] epiſcopi, qui ſub Maximiano Imperatore pro fide Chriſti, & pro eccleſia ſibi commiſſa, in carcerem detruſus, & ſæpè verberibus cæſus, tandem multis confeſſionibus clarus obdormiuit in Domino. Brixiæ natalis ſancti Philaſtrij [g] eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui aduerſus hæreticos, præſertim Arianos, à quibus multa paſſus eſt, plurimū verbis ſcriptiſque pugnauit,

demum

demum clarus miraculis confeſſor in pace quieuit. Metis in Gallia ſancti Arnulphi [h] epiſcopi, qui ſanctitate & miraculorum gratia illuſtris, eremiticam vitam deligens, beato fine quieuit. Signiæ ſancti Brunonis [i] epiſcopi & confeſſoris.

IVLII 18.

SYMPHOROSÆ & filiorum.] De his hac item die Vſuardus; Beda autē & Ado ad quintum Kal. Iulij. Habemus eorum acta manuſcripta: edidit ea Mombrit. tom. 2. ſcripta (vt præfert titulus) ab Africano, nobili illo antiquo ſcriptore, qui vixit temporibus Decij Imp. Recitat eadem compendio deſcripta Petrus in catal. lib. 6. c. 111. Exſtat adhuc Tiburi ciſterna ſicca, vbi illis perſecutionis temporibus ſancta Symphoroſa cum filijs aliquando delituit: via etiā Tiburtina habetur nobilis ac peruetuſta S. Symphoroſæ memoria. Horū reliquiæ Romā tranſlatę, noſtris tēporibus inuentę ſunt in Diaconia S. Angeli in Foro Piſcario, ac vnà cū eis plumbi lamina his verbis deſcripta. HIC REQVIESCVNT CORPORA SANCTORVM MARTYRVM SYMPHOROSÆ. VIRI SVI ZOTICI. ET FILIORVM EIVS A STEPHANO PAPA TRANSLATA. Mentio habetur de Symphoroſa in actis S. Getulij in fine apud Sur. tom. 3. die 10. Iunij. Getulius enim Zoticus idem dictus reperitur; de eo ſuperiùs pluribus egimus.

[b] Gundenis.] De qua etiam hac die Beda, Ado, & alij; habentque Conſules ſub quibus prædicta virgo paſſa eſt, licet pro Zeta, Geta ſit reſtituendus. Geſſit enim conſulatum Septimius Geta vnà cum Septimio Planciano temporibus Seueri Imp. anno Domini (ſecundum Faſtos Onuphrij) ducenteſimo quarto. De his etiam tabulæ Caſſiodori.

[c] Aemiliani.] De eo item Vſuardus, ac Græci etiam in Menologio, hac die, his verbis: Sancti martyris Aemiliani; hic fuit ex Doroſtoro vrbe Myſiæ, ſeruus Græci cuiuſdam, temporibus Iuliani Apoſtatæ, & Capitolini Præſidis. cùm verò Chriſtum coleret, & idola exſecraretur; nactus opportunū tempus, arrepto malleo, ingreſſus in templum, idolorum ſimulacra omnia contriuit, & ſacrificia diſperſit, adienſque Præſidem, ſeipſum denunciauit: quocirca verberatus, & in fornacē iniectus, ſpiritum Deo commendauit. Hæc ibi. In eandem ſententiam ſanctus Hieronymus in chron. anno primo Iuliani apoſtatæ hæc ait: Aemilianus ob ararum ſubuerſionem Doroſtori à Vicario incenditur. De eodem Theodoretus libro 3. cap. 6. & Caſſiodor. libro 6. cap. 16. Ex legibus Conſtantini & Conſtantij eius filij Auguſtorum, templa, araſque ſubuerti, & idola frangi, legitimum fuit. Reſtituit eccleſiam Aemiliani martyris Baſilius Imp. vt ſcribit Cedren. in compend. in Baſilio.

[d] Friderici epiſc.] De eo tabulæ eccleſiæ Traiectenſis, Molan. in addit. ad Vſuard. at pluribus in indiculo ſanctorum Belgij. Geſta autem eius fuſiùs ſcripta recitat Sur. tom. 4. ex quibus alij plures qui de ipſo ſcripſere, accepiſſe noſcuntur. Martyrio occubuit, anno Domini 838. ea de cauſa quòd, ſicut & S. Ioannes Baptiſta, hic coarguit regem ob introductam pellicem conſanguineam; cuius artibus, miſſis ſicarijs, occiſus eſt.

[e] Marinæ.] De qua pluribus in Flore ſanctorum Hiſpan. & in Theſauro concion. tomo 2. die ſequenti.

[f] Materni epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, ſimulque tab. eccleſ. Mediolanen. Eius acta recitat Mombrit. tomo 2. exſtatque de eo præfatio Ambroſiana.

[g] Philaſtrij epiſcopi.] Exſtat ſermo S. Gaudētij epiſcopi, eius ſucceſſoris, quo deſcribitur vita ipſius. De tranſlatione autem eſt ſermo Ramperti, eiuſdem eccleſiæ epiſcopi. Habet ea omnia Lipom. tomo 2. & Sur. tom. 4. Vixit Philaſtrius ſub Theodoſio ſeniore, interfuitque vnà cum ſancto Ambroſio cæteriſque ſanctis epiſcopis Concilio Aquileienſi aduerſus Arianos, vt apparet ex actis eiuſdem Concilij. Meminit eiuſdem S. Auguſtinus libro de hæreſib. ad Quoduultdeum, ſeque eum nouiſſe teſtatur: obijt autem diem cùm adhuc ſuperſtes eſſet ſanctus Ambroſius, vt apparet ex ſermone S. Gaudentij, eius ſucceſſoris, habito in ordinatione ſua. Vnde conſtat vel mendoſum eſſe codicem, vel ab aliquo ſuperadditum, quod habetur apud Philaſtr. de hæreſib. cap. 112. à Chriſto Domino vſque ad illud tempus cùm ea ſcriberet, intercurriſſe annos quadringentos triginta: cùm liquidò appareat S. Ambroſium, qui ei ſuperuixit, longè ante ea tempora ex humanis deſijſſe, Cæſario & Attico Conſſ. anno Domini trecenteſimo nonageſimo ſeptimo. Sed Latinius noſter, qui in mendis illapſis cognoſcendis lynceos habet oculos, ſic iure putat locum eſſe reſtituendum, leuiſſima facta mutatione, nimirum vt nota minori CCCCXXX. ſic ſit corrigenda CCCLXXX.

[h] Arnulphi epiſcopi.] De eodem hac die Beda; Vſuardus autem & Ado ad xvij. Kal. Septembris, quo die eius venerandum corpus tranſlatum eſt. exſtant eius acta apud Bedam tomo 3. incerto auctore. Paulus diacon. de geſt. Longobar. libro 6. cap. 5. meminit de libro geſtorum ac miraculorum eius: quem aſſeruari dicit in Metenſi eccleſia, hæcque ſubdit: De hoc ſanctiſſimo viro Arnulpho quædam miranda ſcripſi, quæ ſuperfluū duxi modò replicare. De eo Otho Friſingen. epiſc. libro 5. cap. 9. Vincentius in ſpecul. libro 23. cap. 72. & ſequent. & alij plures ex recentioribus. Migrauit ex hac vita (vt tradit Sigebert. in chron.) anno Domini 640. Mirati ſumus, viros alioqui eruditos cōfundere hunc Arnulphum Metenſem epiſcopum cum Arnulpho Sueſſionenſi antiſtite, cuius acta habet Sur. tomo 4. die 15. Auguſti: nam etſi nulla

alia

alia differentia alterum ab altero diſtingueret, temporum ſaltem diſtantia diuerſitatem ſignificaret: ſi quidem (vt diximus) hic Metenſis, de quo agimus, migrauit ex hac vita anno Domini 640. ille autem Sueſſionẽſis anno 1087. vt tradit Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. ſanct. Bened. li. 3. c. 326. & Molanus in Indic. ſanctorum Belgij: quod quidem & eius acta apertè teſtantur. Confuſio autem de duobus Arnulphis non tantùm ex nomine eodem eueniſſe videtur, ſed etiam quoniam vtriuſque natalis incidit in eundem diem: in fine enim vitæ ſancti Arnulphi Sueſſionenſis hæc leguntur: Quo die S. Arnulphi Metenſis epiſcopi feriæ celebrantur, eodem huius ſancti viri Arnulphi Sueſſionenſis in eccleſia beati Petri Apoſtoli corpus conditum fuit.

[i] Brunonis epiſcopi.] Huius acta typis excuſa ab eccleſia Signina accepimus. Plura de eo Leo Oſtienſis in chron. Caſin. lib. 4. c. 33. & in litteris Paſchalis Papæ; item Petrus diac. Caſin. lib. de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 34. Migrauit ex hac vita ſub Calliſto ſecundo Romano Pontifice.

viij. D Quartodecimo Kal. Auguſti. Luna. 19

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
t u A B C D E f F G H M N P
11 12 13 14 15 16 17 18 18 19 20 21 22 23

ATALIS ſancti Epaphrę[a], quem ſanctus Paulus Apoſtolus concaptiuũ appellat. Hic ab eodem Apoſtolo Coloſſis epiſcopus ordinatus, clarus virtutibus ibidem martyrij palmam pro ouibus ſibi commendatis virili agone percepit: cuius corpus Romæ in Baſilica ſanctæ Mariæ Maioris conditum eſt. Hiſpali in Hiſpania paſſio ſanctarum virginum Iuſtæ[b] & Ruffinæ, quæ à præſide Diogeniano comprehenſæ, primò equulei extenſione, & vngularum laniatione vexatæ, poſt carcere, inedia, & varijs torſionibus afflictæ; tandem Iuſta in carcere ſpiritum exhalauit, Ruffinæ verò ceruix in confeſſione Domini confracta eſt. Cordubæ ſanctæ Aureæ[c] virginis, quę aliquando lapſa, ſed facti pœnitẽs, iterato certamine hoſtem effuſo ſanguine ſuperauit. Treuiris ſancti Martini[d] epiſcopi & martyris. Romæ ſancti Symmachi[e] Papæ, qui ſchiſmaticorum factione diutiùs fatigatus, demum ſanctitate conſpicuus migrauit ad Dominũ. Veronæ ſancti Felicis[f] epiſcopi. Apud Scetim Aegypti montem ſancti Arſenij[g] Romanæ Eccleſiæ diaconi, qui Theodoſij tempore in ſolitudinem ſecedens, virtutibus omnibus conſummatus, & iugi lacrymarum imbre perfuſus, ſpiritum Deo reddidit. In Cappadocia ſanctæ Macrinæ[h] virginis, ſororis ſanctorum Baſilij magni & Gregorij Nyſſeni.

IVLII 19.

PAPHRÆ.] De eo Paulus ad Coloſſenſ. cap. 1. & 4. & in epiſt. ad Philemonem. Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catalogo libro 6. capite 116. Eius venerandum corpus aſſeruari Romæ in baſilica S. Mariæ Maioris, ex certis eiuſdem eccleſiæ veteribus monumentis accepimus.

[b] Iuſtin. & Ruffin.] De his hac die Beda, Vſuar. Ado,

Ado, & Petrus in catal. libro 6. c. 117. In Breuiario Toletano exſtat vetus ſacer hymnus, quo ipſarum res geſtæ narrantur. incipit:

Adſunt Punicea floſcula virginum, &c.

Ioannes Maldonatus, vir quidem diſertiſſimus, inter alia multa præclariſſima ingenij ſui monumenta reliquit harum acta à ſe paucis deſcripta, magis conſulens hiſtoriæ veritati, quàm ſtudio eloquentiæ. Pluribus de eiſdem in Flore ſanct. Hiſpan. & in Theſaur. conc. tom. 2. hac die.

[c] Aureæ.] Huius certamen exactè deſcribit S. Eulogius in Memor. ſanct. libro 3. cap. 17. aitque eam paſſam eſſe æra octingenteſima nonageſima quarta, à Domino autem anno octingenteſimo quinquageſimoſexto.

[d] Martini epiſc.] Agit de eo item Molan. in addit. ad Vſuard. 2. edit. Diuerſus hic ab illo qui ſucceſſit ſancto Agritio, qui interfuit Concilio ſecundo Arelatenſi, præceſſitque S. Maximinum, qui reperitur inter Patres qui præſentes fuerunt Concilio Agrippinenſi, & ſedit circa vltima tempora Conſtantini, numeraturque vigeſimus quintus eius ſedis epiſcopus in tabulis à Democh. deſcriptis: hic autem decimus ponitur.

[e] Symmachi Papæ.] Hic ſucceſſit Anaſtaſio ſecundo, magnamque adeptus eſt laudem & titulum ſanctitatis, quòd aduerſus ſchiſmaticos ſtetit intrepidus, quo quidem tempore ob eam cauſam complures necati ſunt, vt inter alios Digniſſimus & Gordianus, Romani presbyteri. Hîc mihi occurrit aurea illa ſancti Dionyſij Alexandrini epiſcopi ſententia, qua, ſcribens ad Nouatum ſchiſmaticum, ait his verbis: Oportuerat omnia incommoda pati potiùs quàm Eccleſiæ Dei diſcidiſſe concordiam. At illud martyrium quod quis patitur ne dirimatur eccleſiæ conſenſio, non minus certè, ſed multo plus, meo quidem iudicio, habet commendationis, quàm illud quod ſuſcipitur ne idolis omninò immoletur. Hæc Dionyſ. apud Euſeb. hiſt. lib. 8. cap. 37. Nouimus ea de cauſa inter celebres martyres eos adnumeratos, qui adhærentes S. Ioanni Chryſoſtomo tunc exulanti, occiſi ſunt Conſtantinopoli, cùm nollent communicare cum Arſatio intruſo atque ſchiſmatico, quorũ dies natalis agitur 12. Ianuarij.

[f] Felicis epiſcopi.] dictus aliàs Felicinus. De eo ex antiquis monumentis epiſcoporum Veronenſium, Aug. Valerius epiſcopus Veronen. & Card. pag. 6. & 38.

[g] Arſenij.] Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum; Græci autem in Menologio octauo idus Maij. Collegit eius acta ex antiquis codicibus Metaphraſtes: quæ refert Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 4. De cæteris actis, ſcitiſque eiuſdem ſententijs, confertus eſt liber qui inſcribitur Vitas Patrum in 2. & 3. parte. Adnumeratur inter præcipuos eremi cultores; vnde S. Hieron. epiſt. 27. Quid, inquit, narrem Macarios, Arſenios, Serapionas, & reliqua columnarum Chriſti nomina? &c.

[h] Macrinæ.] Hæc reſpectu S. Macrinæ auiæ, de qua ſuprà actum eſt, iunior ſeu minor Macrina dicta eſt. Huius præclariſſima geſta in epiſtola ad Olympium vertex ille eloquentium Theologorum Gregorius Nyſſenus, germanus eius, conſcripſit, quam Latinè redditam recitat Lipom. tom. 2. & Sur. tom. 4. hac die. Qualis autem, quantáve fuerit virgo hæc, & quo ſanctitatis & doctrinæ faſtigio ſublimata, ex his quæ idem Gregor. frater in libr. de anima ſcribit, facillimè poteſt intelligi: dum ſe illius eſſe diſcipulum, illam verò magiſtram ſæpè ingenuè profitetur: ab ipſa enim abdita quæque Chriſtianæ Theologiæ, purgatis tantùm mentibus peruia, ſe accepiſſe teſtatur.

20 Tertiodecimo kal. Auguſti. Luna. E vij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
t u A B C D E f F G H M N P
12 13 14 15 16 17 18 19 19 20 21 22 23 24

NTIOCHIÆ paſſio ſanctę Margaritę[a] virginis & martyris. In mõte Carmelo ſancti Eliæ[b] prophetę. Eodẽ die natalis beati Ioſeph[c], qui cognominatus eſt Iuſtus, quem Apoſtoli cum beato Matthia ſtatuerũt, vt locũ apoſtolatus Iudę proditoris impleret: ſed cũ ſors cecidiſſet ſuper Matthiam, ipſe nihilominus prædicationis & ſanctitatis officio inſeruiens, multamq; pro fide Chriſti à Iudęis perſecutionẽ ſuſtinens, in Iudæa victorioſo fine quieuit: de quo etiã refertur quòd venenum biberit, & nihil ex hoc triſte propter Domini fidẽ pertulerit. Damaſci ſanctorũ martyrũ Sabini[d], Iuliani, Maximi, Macrobij, Caſſię, & Paulę, cum

alijs decẽ. Cordubæ ſanƈti Pauli[e] diaconi & martyris, qui cùm infideles principes Mahumeticę impietatis ac ſæuitiæ argueret, & Chriſtũ cõſtantiſſimè prædicaret, eorũ iuſſu necatus, ad præmia euolauit in cælũ. In Luſitania ſanƈtæ Vuilgefortis[f] virginis & martyris, quæ pro Chriſtiana fide ac pudicitia decertãs, in cruce meruit glorioſum obtinere triumphũ. In pago Bolonienſi in Gallia ſanƈti Vulmari[g] abbatis, admirandæ ſanƈtitatis viri. Treuiris ſanƈtæ Seueræ[h] virginis.

IVLII 20.

[a] MARGARITÆ.] Hãc aliter Marinam dicit Beda, & Vſuard. xiiij. Kal. Iulij. Græci autem, qui eam Marinam etiam dicunt, agunt de ea in Menolog. xvj. Kalen. Auguſt. in veteri autem Romano Martyrologio, cui aſtipulantur antiqua manuſcripta atque recentiora Martyrologia, hac die agitur. Errare noſcuntur hi qui ipſam Alexandriæ paſſam referunt, cùm conſtet Antiochiæ Piſidiæ id factũ, quod & Græci tradunt. Vetus fuit in Eccleſia Occidentali etiã huius S. martyris cultus; in antiquis enim Litanijs Romanæ Eccleſiæ, quæ & poſitæ habentur in Ordine Romano, inter alias ſanƈtas virgines & martyres hæc recenſetur. de eiuſdem celebri feſta die habetur mentio in Concilio Oxonienſi. Quòd autẽ ſpeƈtat ad aƈta ipſius, hæc Radulphus Tung. de obſer. can. c. 11. Paſſionem, inquit, beatæ Margaritæ vidi Romæ apud Lateranum in diƈto canone beati Gelaſij apocryphis adnumeratam. Hæc ipſe. Quæ vehementer miramur, cùm nec in antiquis manuſcript. quorum plurima ſuppetunt exemplaria è diuerſis quæ Romæ exſtant bibliothecis, nec in his quæ typis excuſi ſunt codices, aliquid tale in decreto Gelaſij potuerimus inuenire. Non tamen imus inficias in aƈtis eius quæ edidit Metaphraſtes, & recitat Lipom. tom. 6. & Sur. tomo 4. quæ etiam è Latinis codicibus accepta deſcripſit Mombritius tom. 2. quæ denique legimus in pluribus manuſcriptis peruetuſtis codicibus, vt inter alios S. Mariæ ad martyres, & ſanƈtæ Cęciliæ trans Tiberim, nõ (inquam) negamus, in eis nonnulla reperiri, quæ indigeant emendatione non leui. Cùm autem omnes tradant hanc fuiſſe filiam Aedeſij idolorum ſacerdotis, in mentem ſubijt ille Aedeſius addiƈtiſſimus idolorum cultui, rerũ Chriſtianarum hoſtis acerbiſſimus, de quo plura ſcribit Eunapius Sardianus in vitis philoſophorum. Exſtat de eadem Margarita epigramma Bonad. Sant. lib. 3. monod. 31. Cecinit & eius martyriũ egregiè Hier. Vida Alben. epiſcopus, addiditque epigramma de eius eccleſia reſtituta. Itidem Baptiſta Mantuanus Carmelita præclarus poëta S. Margaritę agonẽ heroico poemate pulcherrimo decantauit.

[b] Eliæ Prophetæ.] Agunt & Græci de eodem hac die in Menologio; ſicque colunt, vt abſtineant à ſeruilibus operibus, vt apparet ex Emmanuelis Imp. conſtitutione apud Theodorum Balſ. in Nomoc. Photij tit. 7. cap. 11. Præter ea quæ in diuinis ſcripturis de Elia legũtur, Ioſephus etiã de eo ſcribit lib. 8. Antiquit. c. 7. & ſequen. Epiphan. de vita & interit. proph. c. 5. & Metaphraſtes, quem recitat Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 4. De æde Eliæ nomine, Dominicum, nuncupata, exſtat epigramma S. Gregorij Nazianzeni in edit. Leuuencl. Rurſus autem de templo Eliæ per Baſilium Imp. reſtituto, meminit Cedrenus in comp. hiſt. in Baſilio.

[c] Ioſeph Iuſti.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij ex Aƈt. Apoſt. cap. 1. Fuiſſe hũc ex numero ſeptuaginta duorum diſcipulorum, ſcribit Clemens Alexand. quem citat Beda in retraƈt. in Aƈt. Apoſt. qui cùm etiam Barſabas cognominatus legatur; hinc factum eſt, vt errore ducti aliqui exiſtimarent illum eundem eſſe cum Barnaba, qui & ipſe diƈtus eſt Ioſeph, vt teſtantur Aƈta Apoſtolorum cap. 4. ſecundum editionem vulgatam. Eſt præterea mentio in ijſdem Aƈtis cap. 15. de alio diſcipulo, qui Iudas nomine, & ipſe cognominatus eſt Barſabas: quos omnes inter ſe diuerſos fuiſſe, ipſa Aƈtorum hiſtoria patefacit. Quæ autem hîc habentur de Ioſeph, accepta ſunt ex Papia; eaque recenſet Euſeb. hiſt. libro 3. cap. 33. Tradit Dorotheus in Synopſi, hunc factum eſſe epiſcopũ Eleutheropolis in Palæſtina.

[d] Sabini & ſoc.] De quibus Beda, Vſuardus, Ado, & alij denique recentiores.

[e] Pauli.] Agit de eodẽ Vſuardus hac die. Martyrium autẽ eius deſcribit S. Eulogius in Memor. ſanƈt. lib. 2. cap. 6. paſſumque dicit hac die, æra octingenteſima octogeſimanona, anno à Chriſto Domino octingenteſimo quinquageſimoprimo.

[f] Vuilgefortis.] Eadem ipſa quæ de ea hîc habentur, recitat Molanus in addit. ad Vſuardum.

[g] Vulmari abbatis.] De eo item Vſuardus in recentiori editione, Ado, & alij. Res geſtas eius habet Sur. tom. 3. die 17. Iun. & tom. 7. hac die; Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 3. cap. 293. & Molan. in Indic. ſanƈt. Belg. Vixit circa annum Domini ſexcenteſimum octogeſimum.

[h] Seueræ.] De ea tabulæ eccleſiæ Treuerenſis, ex quibus Molanus in addit. ad Vſuardum hac die. Fuit hæc ſoror S. Modoaldi epiſc. Treuerenſis, & Ittæ coniugis Pipini Ducis. Plura de ea in vita S. Modoaldi, quam recitat Sur. tom. 3. die 12. Maij. ibique lib. 2. cap. 14. agitur de S. Seueræ obitu: de eadem Tritthem. de vir. illuſtr. ord. S. Bened. lib. 3. c. 156. Claruit circa annũ Domini ſexcenteſimum ſexageſimum.

Duodecimo

21 Duodecimo kal. Auguſti. Luna. F vj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	20	21	22	23	24	25

ROMÆ ſanƈtæ Praxedis[a] virginis, quę in omni caſtitate & lege diuina erudita, vigilijs & orationibus atque ieiunijs aſſiduè vacans, quieuit in Chriſto; ſepultaque eſt iuxta ſororem ſuam Pudentianam via Salaria. Babylone ſanƈti Danielis[b] prophetæ. Maſſiliæ natalis ſanƈti Viƈtoris[c], qui cùm eſſet miles, & nec militare, nec idolis ſacrificare vellet, primò in carcerem truſus, ibique ab angelo viſitatus, deinde varijs cruciatibus punitus, nouiſſimè contritus in mola piſtoria martyrium conſummauit. Paſſi ſunt cum eo & tres milites, Alexander, Felicianus, & Longinus. Trecis ſanƈtæ Iuliæ[d] virginis & martyris. Ibidem paſſio ſanƈtorum Claudij[e], Iuſti, Iucundini, & ſociorum quinque ſub Aureliano Imperatore. Comanæ in Armenia ſanƈti Zotici[f] epiſcopi & martyris, qui ſub Seuero coronatus eſt. Argentorati ſanƈti Arbogaſti[g] epiſcopi, miraculis clari. In Syria ſanƈti Ioannis[h] monachi, collegæ ſanƈti Symeonis.

IVLII 21.

[a] PRAXEDIS.] De eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, cæterique omnes. Plura de ipſa ex Paſtore presbytero in aƈtis eius, Nouati, & Pudentianæ, quorum ſuprà meminimus: habemusque eadem manuſcripta vnà cum epiſtola Timothei fratris earundem ſanƈtarum Praxedis & Pudentianæ, ibique de ereƈtione tituli S. Praxedis. eſt horum exordium: Virgo venerabilis, &c. tom. 10. vit. ſanƈtorũ pag. 129. Non longè ab his diuerſa ſunt ea quæ Mombrit. deſcripſit tomo 2. vit. ſanƈt.

[b] Danielis Prophetæ.] Agunt de eodem hac die Beda, ac cæteri Latinorum, Græci autem vnà cum tribus pueris ad xvj. kal. Ianuarij in Menolog. Præter multa, quæ de Daniele in libris diuinarum ſcripturarum leguntur, ſcribit de eo Ioſephus antiquit. libro 10. cap. 14. Epiphan. de vita & interit. prophet. cap. 10. vbi hæc habet in fine: Humatus eſt in auguſta cauerna honoribus magnis, exſtatq; monumentũ eius vſque ad hoc ſeculum noſtrum in Babylone cunƈtis notiſſimum. Hęc Epiphanius. De eodẽ Daniele Doroth. in Synop. cap. 17. & apud Iſid. de vit. & obit. ſanƈt. c. 40. Exſtat inſuper commẽtariolus Metaphraſtis de Daniele & tribus pueris apud Sur. tom. 4. Tranſlatas eorũ reliquias Babylone Alexandriam, & in eccleſia ſanƈtorũ Ioannis & Cyri poſitas, aƈta eorundẽ ſignificant, eaſdẽque Venetias tranſlatas accepimus; inſuper & Vercellis crus ſanƈti Danielis aſſeruari percepimus, theſaurum planè incomparabilem. Ne quid prætereamus; eiuſdem Danielis inter leones poſiti ſtatuam ære conflatã, auro ornatam, Conſtantinus Magnus Imp. Conſtantinopoli in medio Foro poſuit, vt auƈtor eſt Euſeb. in vita Conſtantini libro 3. cap. 48. Antiquus mos Chriſtianorum fuiſſe reperitur, vt in ſuis ſepulchris inter alia reſurreƈtionis ſymbola, Danielem in lacu inter leones liberum ſtantem ſculperent. Exſtant eius rei in veteribus lapideis ſepulchris complura exempla. Ea fortaſſe de cauſa, quòd de reſurreƈtione mortuorum cap. 12. apertiſſimè ſit locutus: ſeu quod è lacu ipſe liber egrediens, quodammodo hieroglyphicum hominis è tumba reſurgentis expreſſerit.

[c] Viƈtoris.] De quo Beda, Ado, Petrus in catal. libro 6. cap. 122. & alij recentiores hac die. Scribit de eo Greg. Turon. libro de glor. martyr. c. 77. Venant. Fortunat. hoc verſu libro 7. ad Bod. ducem:

Maſsilia Victor martyr ab vrbe venit. Reperimus in Vaticana bibliotheca huius martyris acta metro conſcripta in codice notato numero 137. cuius exterior inſcriptio eſt: Sancti Ambroſij opera. Paſſus hic traditur in perſecutione Diocletiani & Maximiani A A. Fuit inſuper alius Victor, ſeu Victorinus Maſſilienſis, qui eruditione clarus vixit temporibus Theodoſij iunioris & Valentiniani Impp. de quo Gennadius de viris illuſtribus cap. 6. Ado in chron. & alij.

[d] Iuliæ.] De ea etiam Vſuardus hac die, ibi & Molanus de tranſlatione eiuſdem.

[e] Claudij & ſoc.] Agit & de his Molanus in addit. ad Vſuardum hac die.

[f] Zotici epiſcopi.] Meminit huius magna cum laude Apollinaris epiſcopus Hierapolit. apud Euſeb. libro 5. cap. 15. vbi legitur, hunc adnumeratum inter epiſcopos fuiſſe ex vico Comana; licet Nicephorus dicat eum presbyterum Oſtrenum libro 4. cap. 23.

[g] Arbogaſti epiſc.] Huius acta eſſe conſcripta ab Vthone eiuſdem eccleſiæ epiſcopo, teſtatur Guiglielmus Einſengren. Suffectus eſt hic S. Amando, anno Domini ſexcenteſimo quadrageſimo ſexto, ſeditque annos duodecim, vt habent tabulæ epiſcoporum eius eccleſiæ deſcriptę à Demochare in libro de ſacrificio Miſſæ.

[h] Ioannis.] De eodem item Gręci agunt hac die in Menologio. Huius res geſtę intextę ſimul ſunt cum actis ſancti Symeonis, quę (vt diximus cùm de eo ſuprà egimus) ſcripſit Leontius epiſcopus in Cypro, citatque ea Septima Synodus; habent eadem Lipom. tomo 6. & Surius tomo 4.

v. G Vndecimo kal. Auguſti. Luna. 22

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 21 22 23 24 25 26

APVD Maſſiliam natalis ſanctæ Mariæ [a] Magdalenæ, de qua Dominus eiecit ſeptem dęmonia, & quæ ipſum Saluatorem à mortuis reſurgentē prima videre meruit. Philippis ſanctæ Syntyches [b], cuius beatus Paulus Apoſtolus meminit. Ancyræ in Galatia natalis ſancti Platonis [c] martyris, qui ſub Agrippino vicario verberibus cęſus, vncis ferreis laniatus, aliisq; immaniſſimis tormentorum generibus cruciatus, demum abſciſſo capite, inuictam animā Deo reddidit: cuius miracula in ſubueniendis captiuis, acta ſecundæ Synodi Nicænę teſtantur. In Cypro ſancti Theophili [d] prætoris, qui ab Arabibus tentus, cùm nec donis nec minis flecti poſſet vt Chriſtum negaret, gladio cæſus eſt. Antiochiæ ſancti Cyrilli [e] epiſcopi, doctrina & ſanctitate conſpicui. In territorio Aruernenſi ſancti Menelei [f] abbatis. In Blandinio monaſterio ſancti Vuandregiſili [g] abbatis, miraculis clari. Scythopoli in Palęſtina ſancti Ioſeph [h] comitis.

IVLII 22.

MARIÆ Magdalenæ.] De eadem hac die Beda, ac cæteri omnes Latinorum, Græci etiam in Menologio. De famoſiſſima & antiquitus diſputata quęſtione, an vna vel plures fuerint Magdalenæ, diſſeruimus pluribus in Annalibus eccleſiaſticis; ibique vnam tantùm fuiſſe Magdalenam profeſſi ſumus. Multa quidē de eadē apocrypha legimus, vt hiſtoriā quandā Ioſeph nomine, cuius eſt principiū: In diebus Claudij, &c. Libellū inſuper de eius acceſſu ad ſenatum Romanū, vt Pilatum de nece Chriſti poſtularet iudicio, & alia eiuſmodi, nobis quidem inſulſa viſa. De acceſſu autem eius cum Martha & Maximino in Gallias, cùm vetus traditio, tum

tum etiam antiqui manuſcript. codices edocent, quibus adde ea quæ nouiſſimè ſcripta ſunt à Silueſtro Prierate Dominicano in Aurea roſa in expoſitione Euangelij feriæ quintæ infra octauas Paſchæ, quæ recitat Sur. tom. 4. hac die. Lege & ea quæ Petrus in catal. ſcribit lib. 6. cap. 124. & alia id genus: in omnibus ſeruans Apoſtoli regulam, vt cuncta probans, quod bonum eſt teneas. Sigebert. agens de eius tranſlatione anno Domini 745. hæc compendio deſcribit: Perſecutione poſt lapidationem Stephani protomartyris mota, Maximinus vnus de ſeptuaginta duobus diſcipulis ad Gallias tranſiens, Mariam Magdalenam ſecum adduxit, & eam apud Aquenſem vrbem, cui præſidebat, ſepeliuit defunctam. Aquenſi verò vrbe à Saracenis deſolata, corpus eius à Gerardo comite Burgundię ad cœnobium Viceliacum à ſe conſtructum transfertur. Quamquam aliqui ſcribant, quòd illud apud Epheſum quieſcat, nullum ſuper ſe tegumen habens. Hæc Sigebert. Fuit etenim Gręcorū opinio, quòd corpora Mariæ Magdalenæ & Lazari quieſcerent Epheſi: vnde Cedrenus in comp. hiſt. in Leone Imp. Baſilij filio hæc ait: Condidit templū ſancto Lazaro ſacrum, inque eo Lazari & Magdalenæ reliquias Epheſo allatas depoſuit. Hęc Cedrenus in compend. hiſt. in Leone Philoſopho. Inſuper Zonaras lib. 3. Annal. teſtatur S. Lazari corpus è Cypro inſula tranſlatum Conſtantinopolim, necnon & S. Mariæ Magdalenæ ſimul condita eſſe à Leone Imp. cognomento Philoſopho, in baſilica à ſe erecta: ſed Latinis magis aſſentimur. Inter alia de ſancta Maria Magdalena Patrū encomia, celebrior habetur oratio ab Origene conſcripta, quanquam Latinum ſcriptorem potius redoleat.

[b] Syntyches.] De qua Paul. ad Philippen. cap. 4. Agit de eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri.

[c] Platonis.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij; Græci autem in Menologio xv. Kal. Ianuarij. Exſtant res geſtæ ipſius à Metaphraſte editæ, quas retulit Lipom. tomo 5. & Sur. tom. 4. De miraculis virtute ſancti Platonis editis ſcripſit S. Nilus hiſtoriam ad Heliodorum, quæ recitata eſt in Septima Synodo, actione quarta. Iuſtinianus Imp. in honorem S. Platonis ampliſſimum erexit monumentum, vt ſcribit Procop. agens de ædific. Iuſtiniani Imp. de quo Cedren. in Baſilio Imp. Platonis, inquit, templum, quod corruerat, excitauit.

[d] Theophili.] Eius certamen deſcribitur in hiſtoria Miſcella. Martyrij coronā adeptus eſt Conſtantino & Hirene imperantibus, anno Domini ſeptingenteſimo octogeſimoquarto.

[e] Cyrilli epiſcopi.] De eo hac die Beda. Adſcribitur hic decimusnonus eius ſedis epiſcopus. Agit de eo Euſeb. in chron. & hiſt. libro 7. cap. 26. Niceph. Calliſt. hiſt. libro. 6. cap. 34. ac etiam Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. Habentur eius acta iuncta illis ſanctorum Claudij & Nicoſtrati quæ ex antiquis codicibus edidit Mombrit. tom. 1. vbi ſcribitur, ipſum ob Chriſti fidem paſſum, ac tandem in carcere Deo ſpiritum reddidiſſe.

[f] Menelei.] De eo itē hac die Vſuardus, & alij recentiores.

[g] Wandregiſili.] Eius acta ſincerè conſcripta refert Surius tom. 4. ex quibus conſtat, migraſſe ex hac vita anno Domini ſexcenteſimo ſexageſimoquinto, indict. octaua, temporibus Vitaliani Papæ, licet malè Sigebert. referat ad an. 692. ſicut & Tritthem. de viris illuſtribus Ord. S. Benedicti libro 3. cap. 96. Scribit de eodem Petrus in catalog. libro 6. cap. 127. & nouiſſimè Molan. in Indiculo ſanctorum Belgij.

[h] Ioſeph.] De quo & Græci. Eius verò admirabilem ad Chriſtum conuerſionem & fidei conſtantiā aduerſus Arianos, pluribus deſcribit S. Epiphanius in Panar. hæreſi 30. contra Hebionitas. Apud hunc hoſpitio ſuſceptus eſt S. Euſebius epiſcopus Vercellenſis pro fide Catholica exul, quando eum inuiſit idem Epiphanius, qui hæc refert.

23. Decimo kalendas Auguſti. Luna. A iiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
t u A B C D E f F G H M N P
15 16 17 18 19 20 21 22 22 23 24 25 26 27

NATALIS ſancti Apollinaris [a] epiſcopi, qui ab Apoſtolo Petro Romę ordinatus, & Rauennam miſſus, pro fide Chriſti diuerſas & multiplices pœnas perpeſſus eſt: poſtea in Aemilia Euangelium prędicans, plurimos ab idolorum cultu reuocauit: tandem Rauennam reuerſus, ſub Veſpaſiano [b] Cæſare glorioſum martyrium conſummauit. Romæ ſancti Raſyphi [c] martyris. Ibidē paſſio ſanctæ Primitiuæ [d] virginis & martyris.

Item

Item ſanctorum martyrum Apollonij[e] & Eugenij. Eodem die natalis ſanctorum martyrum Trophimi[f] & Theophili, qui ſub Diocletiano Imperatore lapidibus cæſi, & igne incenſi, demum gladio percuſſi, martyrio coronantur. In Bulgaria ſanctorum plurimorum[g] Martyrum, quos Nicephorus impius Imperator, eccleſias Dei deuaſtans, diuerſo mortis genere, enſe, laqueo, ſagittis, diutino carcere, & fame necari fecit. Cenomanis in Gallia ſancti Liborij[h] epiſcopi & confeſſoris. Romæ ſanctarum virginum Romulæ[i], Redemptæ & Herundinis, de quibus ſcribit ſanctus Gregorius Papa. Eodem die tranſitus ſanctæ Brigittę[k] viduę, quę poſt multas ſanctorum locorũ peregrinationes, diuino afflata ſpiritu, Romę quieuit: cuius corpus in Suetiam poſtea tranſlatum fuit.

IVLII 23.

APOLLINARIS epiſcopi.] De quo etiam hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac reliqui omnes; necnon & Græci in Menologio. Huius geſta, quæ in antiquis manuſcriptis codicibus latitabant, edidit Mombritius tomo 1. & Sur. tomo 4. Petrus item in catalog. libro 6. cap 128. & alij qui res eccleſiæ Rauennatis ſunt proſecuti. Exſtat de eodẽ ſermo ſancti Petri Chryſologi, alij etiam Petri Damiani. De eius eccleſia religioſè adeũda, hæc Venant. Fortunatus:

Rurſus Apollinaris pretioſi limina lambe.

De ſepulchro eiuſdem, & iuramento illic præſtari ſolito, agit ſanctus Gregor. in regiſtr. lib. 5 epiſt. 33.

[b] Sub Veſpaſiano Cæſ.] Non ſic quidem, vt aliqua illius tempore fuerit in Chriſtianos excitata perſecutio: ſed quod ait Sueton. in vita ipſius cap. 15. his verbis: Non temerè quis punitus inſons reperitur, niſi abſente eo, & ignaro, aut certè inuito, atque decepto. Hæc Suetonius de eo.

[c] Raſyphi.] De quo vet. manuſcript. ex quibus & alij recentiores.

[d] Primitiuæ.] Agit de eadem Petrus in catal. libro 11. num. 200. & alij.

[e] Apollonij & Eugenij.] De his etiam hac die Græci in Menologio agunt.

[f] Trophimi & Theophili.] Græci item in eodem Menologio hac die, ibique pluribus eorum martyrium referunt.

[g] Plurimorum martyrum.] Agunt itidem de his Gręci in Menologio his verbis: Cõmemoratio eorum qui ſunt apud Bulgariam interfecti ſub Nicephoro Stauratio Imp. anno nono Imperij eius. Quorum alij lethalibus plagis acceptis, cùm Chriſtum negare non paterentur, multiplicibus & acerbiſſimis tormentis ſubiecti, è vita deceſſerunt, alijque enſe obtruncati, alij funibus vincti, & ſuffocati, alij ſagittis confoſſi, alij denique carceribus & fame conſumpti, exſpirarũt, & corona martyrij donati ſunt. Hæc ibi. Erat autẽ prædictus Imperator ſecta Manichæus; de cuius immani crudelitate meminit Theodorus Studita in panegyrico S. Platonis. De his etiam hiſtor. Miſcell. in anno octauo eiuſdem Imp. Cedrenus etiam in compendio, anno nono. Facta hæc tradũt anno Chriſti 804. ind. 5. ſed ſecundum veriorem ſupputationem, anno Domini octingenteſimo vndecimo.

[h] Liborij epiſc.] Agit de eodem hac die Ado. Res geſtas ipſius retulit Surius in tom. 4. Ponitur quintus eius ſedis epiſcopus: ſedit annos 49. tẽporibus Valentiniani, Gratiani, & Theodoſij Auguſtorum. Facta eſt autem corporis eius tranſlatio anno Domini 836. indictione 14. Ludouici Imperatoris anno 23.

[i] Romulæ & ſoc.] Agit de his S. Gregor. Papa libro 4. dialog. cap. 15. ibi & De eccleſia S. Mariæ, apud quam manebant. Porrò eiuſdem Romulæ & Redemptæ veneranda corpora aſſeruari Romæ in baſilica S. Marię Maioris, inſcriptio muſiuo opere in apſide poſita his verbis declarat; IN HAC SACRA BASILICA CORPORA SANCTORVM MATTHIÆ APOSTOLI. HIERONYMI DOCTORIS. ROMVLÆ ET REDEMPTÆ VIRGINVM RECONDVNTVR. Hęc ibi; licet & Tiburtini eadem ſibi vendicent, de ijſdemque hac die ſolennitatem agant. Verùm aliquam partem, non ipſa integra corpora eos accepiſſe putamus.

[k] Birgittæ aliàs Brigittæ.] Hanc Bonifacius nonus Romanus Põtifex adſcripſit in Sanctorum numerum. Vitam eius ſincerè conſcriptam habet Sur. tom. 4. Moritur anno Domini milleſimo treceenteſimo ſeptuageſimotertio.

Nono

24 Nono kalendas Auguſti. Luna.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

t	u	A	B	C	D	E	ſ	F	G	H	M	N	P
16	17	18	19	20	21	22	23	23	24	25	26	27	28

VIGILIA ſancti Iacobi[a] Apoſtoli. Tyri in Tuſcia apud lacum Vulſinium ſanctæ Chriſtinæ[b] virginis & martyris, quæ in Chriſtum credens, cùm patris idola aurea & argentea comminuiſſet, ac pauperibus erogaſſet, eius iuſſu verberibus dilaniata, aliiſque ſupplicijs diriſſimè cruciata, & cũ magno ſaxi pondere in lacũ proiecta, ſed ab angelo liberata: deinde ſub alio iudice patris ſui ſucceſſore acerbiora tormenta conſtanter perferẽs, nouiſſimè à Iuliano præſide poſt fornacem ardentem, vbi quinque diebus illæſa permanſit; poſt ſerpẽtes Chriſti virtute ſuperatos, abſciſſione linguę, & ſagittarũ infixione martyrij ſui curſum compleuit. Romæ via Tiburtina ſancti Vincentij[c] martyris. Amiterni in Veſtinis paſſio ſanctorum Militum[d] octoginta trium. Emeritę in Hiſpania ſancti Victoris[e], viri militaris, qui cum duobus fratribus Stercatio & Antinogene in perſecutione Diocletiani per diuerſa ſupplicia martyrium conſummauit. In Lycia ſanctarum martyrum Nicetæ[f] & Aquilinæ, quæ beati Chriſtophori martyris prędicatione ad Chriſtum conuerſę, martyrij palmam capitis obtruncatione ſumpſerunt. Item ſanctorum martyrũ Menei[g] & Capitonis. Apud Senonas ſancti Vrſicini[h] epiſcopi & confeſſoris.

IVLII 24.

VIGILIA S. Iacobi.] De ea etiã Beda, & alij recentiores.

[b] Chriſtinæ.] Ponitur hîc paſſa Tyri apud lacum Vulſiniũ, qui ab eadem ciuitate nomen accipiens, dictus eſt (vt iterum diximus) lacus Tyrenſis: ſic enim appellatus reperitur in edicto Deſiderij regis Longobardorum, quod exſtat Viterbij inciſum in marmore. Tyri enim ſanctam Chriſtinam paſſam eſſe, cùm vetera illorum locorum monumenta, firma certaq; à maioribus accepta traditio, tum etiam veteres manuſcripti codices confirmant. Porrò Tyrus ciuitas illic olim poſita à lacus excreſcentia abſorpta eſt, vt Vulſinenſes oppidani olim illi vrbi vicini teſtantur. hæc de loco ſatis ſint dicta. Agit etiam de eadem Chriſtina hac die Beda, Vſuardus, ac cæteri Latinorum ac Græcorum, in quorum Menologio eius acta narrantur conſentientia ijs quæ à Latinis ſcribuntur, quę poſt Mombrit. tom. 1. & Petr. in catal. libro 6. cap. 130. Surius ex Martyrologio Adonis ſummatim deſcribit tom. 4. Vincẽt. lib. 12. cap. 86. Antonin. part. 1. tit. 8. & alij. Habemus in noſtra bibliotheca eius acta fuſiùs ſcripta, aliaque legimus in vet. codice ſanctæ Cæciliæ trans Tiberim. eſt priorum eiuſmodi exordium: Erat quædam ſancta & ſacra puella ex Aniciorum perilluſtri familia, &c. Illa autẽ quæ exſtant in dict. cod. S. Cæciliæ, ſic incipiunt: Beatiſſima, &c. Putarunt aliqui de hac agere S. Auguſtinum in Pſalmo 120. Fefellit fortaſſe eos mendoſus codex: non enim de Chriſtina, ſed de Criſpina agit, perilluſtri martyre in Africa, de qua idem Auguſtinus ſæpiùs meminit, vt loco ſuo dicemus inferiùs, Criſpinam, & non Chriſtinam legit editio Louanienſis. Corpus ſanctæ Chriſtinæ Panormi in Sicilia ſumma veneratione aſſeruari, percepimus;

nec

nec aliam ab iſta eſſe tradunt. Meminit ſanctæ Chriſtinæ Aldelmus epiſcopus de laud. virginitatis,& alij recentiores.

[c] Vincentij.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eſt quidem Tibure eccleſia ſancti Vincentij: huius quidem & non alterius Vincentij, vt multi credunt, dicta nomine, atque dicata.

[d] Militum octoginta.] Ponuntur hi paſſi Amiterni,quæ fuit olim nobiliſſima ciuitas in Veſtinis, licet in alia edit.errore Typographi, Amiternum in Sabinis ſit poſitum: nam Furconium & Aquila,loca illi proxima, in Veſtinis ponuntur inferiùs. Amiternum eſſe in Veſtinis, ſcribit Cato libro orig. Ptolomæus libro 3.tabula ſexta Europæ id apertè docet,Strabo idipſum libro 5. A Varrone melius diſces vbi ſit Amiternum & cur ita dictũ; nã lib. 4.de lingua Latina ſic ait: Qui circũ Aternum habitant amnem, Amiternini ſunt appellati. Porrò de Aterno flumine Veſtinos alluente meminit Strabo lib. 5.& Vibius Sequeſt.lib. de flum. & alij.Vnus tantùm Plinius lib.3.cap.12.ponit Amiternũ in Sabinis,ea (vt puto) occaſione deceptus, quòd dicti reperirentur Amiternini Sabinorum, ea nimirum ex cauſa, quòd Amiternini à Sabinis venirent,vt auctor eſt Varro lib.5. de lingua Latina. Dicta eſt alio nomine illa regio Prouincia Valeriæ,de qua ſuperiùs locuti ſumus. Fuerunt huius cohottis præcipui Florentius & Felix,vt ex manuſcriptis Aquila tranſmiſſis accepimus.

[e] Victoris & ſoc.] De his Vſuardus, Ado,& alij recẽtiores:alij pro Stercatio habent Eſtertium. De his Vaſæus in chron.Hiſpan.Item Flos ſanctorum Hiſpaniæ.

[f] Nicetæ & Aquilinæ.] Agunt de his etiam hac die Vſuardus,Ado,Petrus in catal.lib,6.c.132. & alij recentiores.Habentur earum acta iuncta illis S.Chriſtophori martyris; de his etiam Vincent. in Spec.libro 13. cap.25.

[g] Menei & Capitonis.] De his item hac die Græci in Menologio agunt.

[h] Vrſini epiſcopi.] Succeſſit hic ſancto Polycarpo,adſcribiturque in ſerie epiſcoporum Senonenſium decimus ordine: claruit circa annum Domini 310.vt apparet ex tabulis Democharis lib. de ſacrificio Miſſæ.

ij. C Octauo kal. Auguſti. Luna. 25

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
17	18	19	20	21	22	23	24	24	25	26	27	28	29

SANCTI Iacobi[a] Apoſtoli, fratris beati Ioannis Euangeliſtæ, qui prope feſtum Paſchæ ab Herode Agrippa decollatus eſt. Eius ſacra oſſa ab Hieroſolymis ad Hiſpanias tranſlata,& in vltimis earum finibus apud Gallæciam recondita,celeberrima illarũ gentium veneratione, & frequenti Chriſtianorum concurſu religionis & voti cauſa illuc adeuntium, piè coluntur. In Lycia ſancti Chriſtophori[b] martyris, qui ſub Decio virgis ferreis attritus, & à flammæ æſtuantis incendio Chriſti virtute ſeruatus,ad vltimum ſagittarum ictibus confoſſus,martyrium capitis obtruncatione compleuit. Barcinone in Hiſpania natale beati Cucuphatis[c] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Daciano præſide plurimis tormentis ſuperatis,percuſſus gladio,victor migrauit in cælum. In Palæſtina ſancti Pauli[d] martyris,qui in perſecutione Maximini ſub Firmiliano præſide capitis damnatus, exiguo orandi ſpatio impetrato,primùm pro contribulibus ſuis,deinde pro Iudæis & Gentilibus,vt fidei veritatem agnoſcerent,poſtea pro circumſtantium multitudine, demum pro iudice qui ipſum damnauerat,& pro carnifice à quo feriendus erat, Deum toto corde precatus, abſciſſis ceruicibus,

ceruicibus, martyrij coronam accepit. Ibidem ſanctæ Valentinæ[e] virginis, quæ ad aram vt immolaret adducta, cùm eam calcibus euertiſſet, diriſſimè cruciata, vnà cum ſocia virgine in ignẽ coniecta, cucurrit ad Sponſum. Furconij in Veſtinis ſanctorum martyrũ Florentij[f] & Felicis Sipontinorum. Cordubæ ſancti Theodemiri[g] monachi & martyris. Treuiris ſancti Magnerici[h] epiſcopi & confeſſoris.

IVLII 25.

IACOBI Apoſtoli.] De eodem Beda ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio agunt pridie Kalen. Maij, in quem diem natalem eius, quando ab Herode occidi iuſſus eſt, transferunt: Latini verò hac die agunt, quando eius venerandum corpus ex Iria Flauia Compoſtellam tranſlatum eſt; vbi hactenus celeberrimo totius Chriſtiani Orbis officio colitur, vt conſtat ex Apoſtolicis litteris Calliſti Papæ ſecundi, quibus etiam expreſſum habetur, vt tertio Kal. Ianuarij celebretur eius tranſlatio Hieroſolymis facta Gallæciam, itemque electio: rurſus autem vt quinto Nonas Octobris ſolennitas agatur, qua recolantur eiuſdem S. Iacobi miracula. Kalendis verò Iunij agitur Compoſtellanæ eccleſiæ dedicatio facta à Turpino epiſcopo Rhemenſi, & aliis ſexaginta epiſcopis, id curante Carolo Magno Imp. vt idem Turpinus teſtatur. De eius acceſſu & prędicatione in Hiſpanias, hæc liber qui inſcribitur nomine S. Iſidori de vita & mort. ſanct. cap. 73. Hiſpaniæ atque Occidentalium locorum populis Euangelium prædicationis infundit, &c. Hæc ibi, licet ille, an ſit Iſidori, non immeritò adducatur in controuerſiam, cùm complura in eo indigna Iſidoro reperiantur coagmentata mendacia. Rurſus autem in Breuiario Toletano inſtitutionis S. Iſidori, habetur ſacer hymnus, quo de eius acceſſu in Hiſpaniam agitur: vbi etiam inter alios hi verſus deſcripti habentur:

Magni deinde filij tonitrui,
Adepti fulgent prece matris inclytæ,
Vtrique vitæ culminis inſignia.
Regens Ioannes dextra ſolus Aſiam,
Et læua frater poſitus Hiſpaniam, &c.

Beda etiam in collectaneis agẽs de diuiſione Apoſtolorum, Iacobum hunc in Hiſpanias eſſe profectum teſtatur: id ipſum Turpinus in libro de rebus geſtis Caroli Magni Imp. id denique Calliſtus Papa ſecundus (eius enim nomine litteræ Apoſtolicę ſcriptæ reperiuntur) affirmare videtur. Sed cùm omnium Apoſtolorum primus S. Iacobus martyrio ex hac vita migrarit, idque etiam ante diuiſionem Apoſtolorum: inde nonnullis de ea re dubitandi occaſio orta eſt. Verùm Iacobi in Hiſpaniam profectio tunc potiſſimùm potuit contigiſſe: cùm poſt necem Stephani protomartyris, ſecuta eſt ſtatim diſperſio omnium diſcipulorum: & licet dicat S. Lucas in Actis, omnes diſperſos eſſe pręter Apoſtolos, intelligendum ex maiori parte; ſicut cùm ibidem ait, omnes diſcipulos diſperſos eſſe per regiones Iudææ atque Samariæ: cùm tamen conſtet, inter alios Ananiam tunc temporis profectũ eſſe Damaſcum Syriæ, illicq; Euangelium prædicaſſe. Sanè quidem & horum matrem, vxorem Zebedęi, Mariam, eadem diſperſione fugatam, in Italiã aduentaſſe, & apud Hernicos, itinere fatigatam, in pace quieuiſſe, produnt vetera monumenta eccleſiæ Verulanæ, vbi eius venerandum corpus religiosè aſſeruatur. Hæc autem de acceſſu Iacobi in Hiſpanias nuper dicta non ſic accipias, vt illic prædicauerit Gentibus Euangelium (nondum enim decreto Apoſtolorum illis fuerat oſtium reſeratum) ſed Iudæis tantùm, ſuis gentilibus, Chriſtum annuntiarit; nec ſic quidem, vt aliquam illic fundarit eccleſiam: eoque ſenſu ſunt accipienda verba Innocentij Papæ in epiſt. ad Decentium, quòd nullus Apoſtolorum in Hiſpania vel Gallia populum Gẽtilem docuerit, ſed illi tantùm quos in eas regiones miſiſſet Petrus Apoſtolus. Prædicta autem non ſic mordicus defendimus, vt his inuitos adſtipulari cogamus; ſed potiùs vt oſtenderemus quæ dicũtur de profectione eius in Hiſpaniam, non eſſe adeò impoſſibilia, vel haberi pro monſtro, vt putant aliqui. Addimus & illud de eodem Apoſtolo; ipſum nimirum, ſicut Ioannem, virginem permanſiſſe: id etenim teſtatur S. Epiphanius in Panar. hæreſi 58. his verbis: Qui nam igitur hi fuerint, quàm generoſi Apoſtoli, ac monaſticam vitam degentes, ac deinceps virgines? Ioannes quidem & Iacobus, filij Zebedæi, qui manſerunt in virginitate. Hęc Epiphanius. Agit de eodem Suidas in Herode, recitatque hiſtoriam de martyrio illius qui illum accuſauerat, & quomodo veniam precatus, martyriũ ſubiit. Tritthemius de vir. illuſt. dum recenſet Calliſti Papæ commentarios, ait illum copioſo ſermone & maxima diligentia tractatum ſcripſiſſe de miraculis S. Iacobi. Legimus eiuſdem Calliſti nomine de ea re quinque libros digeſtos, quibus continẽtur miracula, eiuſdem Apoſtoli virtute edita, licet (vt conſtat ex ratione annorum numeri) aliqua fuerint ſuperaddita, ac illis admiſta. Habentur & eiuſdem Calliſti ſermones de tranſlatione S. Iacobi, itemque de ea re epiſtolæ; necnõ & litteræ Leonis Papæ tertij de tranſlatione ſancti Iacobi in Hiſpaniam facta tertio Kal. Ianuarij. Eſt earum exordium: Noſcat fraternitas veſtra, &c. Itemq; litteræ Innocentij Papæ ſecundi habentes ſubſcriptionẽ S. R. E. Cardinaliũ qui illis vixêre tẽporib. quibus eiuſdem Calliſti cõmentar. cõprobatur. recitatur in eo & epigramma Fortunati de martyrio S. Iacobi.

[b] Christophori.] Martyr est tam Latinis quàm Græcis notissimus, de quo hac itē die Beda, Vsuar. Ado, & alij omnes recentiores; Græci autem de eo agunt in Menologio ad septimū id. Maias. Huius quidem acta deprauata ac inter se diuersa admodū reperiuntur. Edidit ea primùm Mombrit. tomo 1. vit. sanct. Petrus in catal. lib. 6. c. 135. Vicellius in Hagiolog. ex Ruggero Fuldensi paucis cōtraxit. Legimus eadem in nonnullis antiquis codicibus, quæ & Sur. retulit in tomum quartum: sed omnia quæ censura indigeant. Irrepsit inter alia, vt pro Decio Imp. Dagnus quidam sit positus; sub Decio etenim esse passum vnà cum cæteris Christianis commilitonibus, constat ex veteri hymno sacro, qui legitur in Breuiario Toletano secundùm regulam S. Isidori, quo etiam eiusdem martyris acta describuntur: quæ quidem præ cæteris omnibus nobis arrident. Asseruantur ibidem (vt in eodem Breuiario legimus) eiusdem martyris venerandæ reliquię. Frequens erat ac religiosus in Hispaniis Christophori martyris cultus. Erat etiam Cordubæ nobilis ac vetus memoria S. Christophori, ecclesia & monasterium ab eo denominatū, cuius meminit S. Eulogius, dum agit de alio Christophoro eiusdē monasterij alumno; qui sicut & nomen, ita etiam eum imitatus, martyrij coronam est consecutus tempore persecutionis Saracenorum: de alio monasterio nomine eiusdem S. Christophori dedicato, meminit S. Greg. in regist. lib. 8. epist. 33. Hęc de antiquis eius memoriis. Quod pertinet ad gigantæam staturam, qua pingi consueuit, quid dicam, non habeo: referam hîc tantùm ex hymno præfato hos versus, quibus eius imago describitur, imo potiùs tantummodo adumbratur.

Elegansq; statura, mente elegantior,
Visu fulgens, corde vibrans, & capillis rutilans,
Ore Christum, corde Christum Christophorus insonat.

Et in capitulo sic dicitur. De minimo grandis, vt ex milite dux fieret fidelium populorum, &c. Porrò ea cuncta quæ de S. Christophoro feruntur, de palma, flumine, statura procera; ea, inquam, omnia Hieronymus Vida episcopus Albæ allegorico sensu interpretata egregio cecinit epigrammate. De symbolicis picturis Christianis antiquitus pingi solitis, diximus superius 23. Aprilis in Georgio.

[c] Cucuphatis.] De quo & Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die. Prudentius hymno quarto de eo hoc versu meminit:

Barchinon claro Cucuphate freta
Surget, &c. Huius acta ex Anonymo descripsit Surius tomo 4. Mombritius tomo 1. Petrus in catalogo libro 6. cap. 136. Sed eadem feliciùs canuntur Sapphico carmine, hymno sacro, qui legitur in Breuiario Toletano. Plura de eodem in Flore sanct. Hispan. & in Thes. concion. tomo 2. Kalend. Augusti, ibi & de Felice agitur.

[d] Pauli] Agit de eo Eusebius hist. lib. 8. cap. 18. Passumque tradit anno sexto persecutionis Diocletiani Imp. qui est annus Domini 308.

[e] Valentinæ.] Eadem ipsa eo passa est tempore quo & Paulus, de quo modò actum est. Scribit de ea idem Eusebius hist. lib. 8. cap. 18.

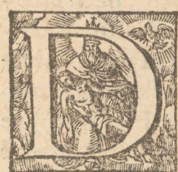
[f] Florentij & Felicis.] Sunt hi duo ex numero illorum octoginta trium militum, de quibus agitur pridie huius diei, ibi & de his diximus. Furconij cùm hi ponantur, sciendum est, nobilem fuisse ecclesiam Furconiensem in Vestinis, cuius mentio habetur in Concilio Romano sub Agathone, quod recitatur in sexta Synodo act. 4. Adnumeratam eādem inueni inter eas, quarum episcopi dicebantur olim Suffraganei Romani Pontificis, nec erant sub ditione alicuius archiepiscopi, sed tantùm immediatè subiecti Romano Pontifici, vt habet cod. manuscript. bibliothecæ Vaticanæ, qui inscribitur Liber censuum.

[g] Theodomiri.] De quo agit S. Eulogius in memor. sanct. lib. 2. cap. 6. Aitque eundem 25. Iulij, die Sabbati, martyrij coronam esse adeptum, æra octingentesima nonagesima nona, anno à Christo Domino octingentesimo quinquagesimo primo.

[h] Magnerici episc.] Agit de eodem hac die Molan. in addit. ad Vsuar. Acta eius scripsit Ebruinus abbas. Habetur de eo mentio in actis S. Gauderici, quæ recitat Sur. tom. 4. 11. August. Gregor. Turon. de gest. Franc. lib. 8. c. 37. lib. 9. c. 10. & in tabulis episcoporum Treuerensium post Nicetium. De hoc exstare carmen Fortunati, tradit Molanus: verùm in libris Fortunati nuper editis Calari, non de Magnerico Treuerensi, sed de Agerico Virdunensi carmen exstat lib. 3. Vixit circa an. Dñi 505.

j. D Septimo kal. Augusti. Luna. 26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
18	19	20	21	22	23	24	25	25	26	27	28	29	30			

DORMITIO sanctæ Annæ [a] matris genitricis Dei Marię. Philippis in Macedonia natalis sancti Erasti [b], qui illic à beato Paulo Apostolo relictus episcopus, ibidem martyrio coronatus est. Romę via Latina sanctorum martyrum Symphronij [c], Olympij, Theoduli, & Exuperiæ, qui, vt in gestis

sancti Stephani Papæ legitur, ignibus combusti, martyrij palmam adepti sunt. In Portu Romano sancti Hyacinthi [d] martyris, qui primò in ignem iniectus, deinde in profluentem præcipitatus, illæsus euasit: post hæc à Leontio consulari sub Traiano Imperatore gladio percussus, vitam finiuit: cuius corpus Iulia matrona in prædio suo iuxta Vrbem sepeliuit. Item Romæ sancti Pastoris [e] presbyteri, cuius nomine titulus [f] exstat in Viminali apud sanctam Pudentianam. Veronæ sancti Valentis [g] episcopi & confessoris. In monasterio sancti Benedicti in agro Mantuano sancti Symeonis [h] monachi & eremitę, qui multis miraculis clarus, in senectute bona quieuit.

IVLII 26.

ANNÆ.] Græci autem de ea pridie huius diei agunt in Menologio: in constitutione Emmanuelis Imp. ponitur inter eas solennitates quibus vacandum est religionis gratia. De eadem Dei genitricis matre meminit S. Epiphanius in Panar. hęr. 78. & 79. Itemque in commentariolo de laudibus Deiparæ. Antiochus monachus, qui doctrina & sanctitate claruit temporibus Heraclij Imperatoris, de eadē agit in homilia decima. Ioannes Damascenus de fide orthodoxa lib. 4. c. 15. in oratione prima de dormitione beatæ Mariæ, & oration. 1. & 2. in natiuitate eiusdem. Andreas Cretensis plura in Natali Deiparæ, & in sacris hymnis. Multa præterea de ea apud Cyrum Prodromum. Est de eadē sermo Fulperti episcopi Carnotensis. In Breuiario Toletano inest de ea vetus officium ecclesiasticum cum sacro hymno eodem die canendo. Habemus in nostra bibliotheca tomo 7. de eadem sermonem, cuius est initium: Beatissimæ & multiplici, &c. Ibique carmina quædam in laudem ipsius scripta sunt, in aliqua ecclesia cani solita. Fertur de eadem apocryphū quoddam, nomine S. Hieronymi, quod incipit: Postulatis filiæ, &c. De miraculis S. Annæ Tritthemius scripsit. Eius venerandum caput asseruari Duræ, quod est oppidum Iuliacense, testatur Molanus in addit. ad Vsuardum edit. 2. Annulus autē eius Romæ in eius ecclesia custoditur. Iustinianus Imperator eidem erexit Constantinopoli augustissimam basilicam, vt auctor est Procop. lib. 1. ædif. Iustiniani Imperatoris, de qua habetur mentio in actis S. Stephani iunioris: eandem tandem vetustate collabentem Basilius Imp. restituit, vt scribit Cedren. in Basilio. Plura in laudem sanctæ Annæ tam carmine quàm soluta oratione à recentioribus scripta sunt, vt à Vicellio, & aliis. Constat ex prędictis tam in Orientali quàm Occidentali Ecclesia peruetustum fuisse sanctæ Annæ cultum. Sanctissimus Dominus noster Gregorius xiij Papa, diuino afflatus spiritu, Apostolicis litteris datis hoc anno Domini 1584. Kalend. Maij, sui Pontificatus anno duodecimo, firmauit auxitque: præcipiēs nimirum vt perpetuis futuris temporibus beatæ Annæ dies festus septimo kal. Augusti per totius Orbis ecclesias duplici officio quotannis recolatur; Romanisq; ac aliarum ecclesiarum Kalendariis addatur, & Duplex ei adscribatur.

[b] Erasti.] De quo Acta Apostolorum cap. 19. Paulus ad Romanos cap. 16. & ad Timoth. cap. 4. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Hunc creatum fuisse episcopum Paneadis, scribit Dorotheus in Synopsi; licet cæteri omnes, quibus magis assentimur, Philippensem eum dicant factum episcopum.

[c] Symphronij, & soc.] De his hac die Vsuardus, & alij. Res gestæ ipsorum descriptæ habentur in actis sancti Stephani Papæ apud Surium tomo quarto, die secunda Augusti.

[d] Hyacinthi.] Agit de eo etiam Beda, Vsuard. Ado, & alij recentiores. Acta verò ipsius recitat Surius tomo quarto hac die.

[e] Pastoris.] Non tantùm in vet. Romano Martyrologio, sed & in antiquis manuscriptis de eo agitur hac die. Plura de ipso scripta habentur in actis sanctarum Pudentianæ, Praxedis, Nouati, & Timothei, quorum suprà meminimus. Mentio de eodem habetur in libro de Rom. Pontificibus in Pio Papa. De eius obitu agitur in litteris eiusdem Pontificis ad Iustum episcopum Viennensem, quas esse germanas, monstrauimus in Annalibus ecclesiast. In eis hæc de Pastore scripta habentur: Pastor titulum condidit, & dignè in Domino obiit. Hæc ibi. Habemus in nostra bibliotheca res gestas sancti Pastoris, seu potiùs panegyrim in die natali eius alicubi in ecclesia legi solitam. Est eius exordium: Sanctorum vestigia, &c. Ibi etiam ea die de alio Pastore agitur discipulo sancti Erasmi episcopi, qui passus est Romæ via Salaria, temporibus Diocletiani, atque sepultus ad Cliuum cucumeris. De scriptis S. Pastoris, quorum penes Gręcos vsitatior fuit lectio, in Annalibus pluribus egimus.

[f] Titulus.] Idem Titulus, quod Memoria, seu Ecclesia; sic dictus, quòd in loco vbi erat ecclesia erigenda, crux poneretur in titulum, sic l. vlt. de pagan. Cod. Theod. & l. Decernimus, C. de episc. & cleric. Nouel. 117. c. 7. ex Iulian. & cōst. 4. c. 1. Auth. coll. 5. tit. 17. Vt nullus fabric. c. Nemo ecclesiam, de consecrat. distinct. 1. ex Concil. Aurelian. & in

capitularib. Franc. lib. 5. cap. 239. Ord. Roman. de diuin. Offic. c. de ædif. eccleſ. pag. 107. Habes de Titulo hæc ex Prudentio hymn. 5. Periſteph. de ſancto Vincentio:

Iam nunc & oſſa exſtinxero
Ne ſit ſepulchrum funeris
Quod plebs gregalis excolat,
Titulúmque figat martyris.

& hymno 12. de paſſionibus Apoſtolorum, in hunc modum:

Parte alia Titulum Pauli via ſeruat Oſtienſis.

Romæ autem obtinuit vetus loquendi vſus, vt non omnis Eccleſia, martyrúmve Memoria Titulus diceretur, ſed tantùm inſigniores Eccleſiæ, quibus præficerentur presbyteri Cardinales.

[g] Valentis epiſcopi.] De eo tabulæ eccleſiæ Veronenſis, & in antiquis monumentis epiſcoporum Veronenſium, quæ collegit Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſimus, hodie Cardinalis, Auguſtinus Valerius, eiuſdem ciuitatis epiſcopus.

[h] Symeonis.] Huius res geſtas ſcripſiſſe fertur Hilarion monachus Ordin. S. Benedicti; eas nos non vidimus, niſi ſint illæ quæ in bibliotheca Vaticana manuſcriptæ leguntur abſque auctoris nomine, in codice qui habet numeri notam 709. vbi traditur, hunc Armenum fuiſſe genere, ordine Leuitam, profeſſione Monachum; veniſſe in Italiam, ac multis egregiis operibus illuſtratum quieuiſſe in Domino, anno à Chriſto milleſimo decimoſexto Indict. 14. ſeptimo Kal. Auguſti, Henrico Imperat. Quibus temporibus etiam Treueris in Galliis claruit alius eiuſdem nominis, & profeſſionis, Ordiniſque S. Benedicti; qui in turri incluſus, ibidem vſque ad obitum vixit, de quo Sigebert. in Chron. anno Domini 1015. & Tritthemius de vir. illuſtr. Ord. S. Benedicti libro 3. cap. 238.

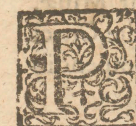
* E Sexto kal. Auguſti. Luna. 27

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
19	20	21	22	23	24	25	26	26	27	28	29	30	1

NICOMEDIÆ paſſio ſancti Pantaleonis[a] medici, qui à Maximiano Imperatore pro fide Chriſti tentus, & equulei pœna, ac lampadarum exuſtione cruciatus, ſed inter hæc Domino ſibi apparente refrigeratus, tandem ictu gladij martyrium conſummauit. Ibidem ſancti Hermolai[b] presbyteri, cuius doctrina beatus Pantaleon ad fidem conuerſus eſt; ſanctorum quoque Hermippi & Hermocratis fratrum, qui poſt multas pœnas ſibi illatas, ab eodem Maximiano capitali ſententia ob confeſſionem Chriſti damnati ſunt. Nolæ ſanctorum martyrum Felicis[c], Iuliæ, & Iucundæ. Vigiliis in Apulia ſanctorum martyrũ Mauri epiſcopi, Pantaleemonis, & Sergij, qui paſſi ſunt ſub Traiano. Apud Homeritas commemoratio[d] ſanctorum Martyrum, qui ſub Dunaan tyranno ob Chriſti fidem incendio traditi ſunt. Cordubæ in Hiſpania ſanctorum martyrum Georgij[e] diaconi, Felicis, Aurelij, Natalię, & Linoſæ, in perſecutione Arabica. Epheſi natalis ſanctorum ſeptẽ[f] dormientium, Maximiani, Malchi, Martiniani, Dionyſij, Ioannis, Serapionis, & Conſtantini. Antiſiodori depoſitio beati Ætherij[g] epiſcopi & confeſſoris. Conſtantinopoli beatæ Anthuſæ[h] virginis, quæ ſub Conſtantino Copronymo ob cultum ſanctarum imaginum verberibus cæſa, & exilio relegata, quieuit in Domino.

[a] PANTALEONIS aliàs Pantaleemonis.] De quo hac item die Beda, Vſuardus die ſequenti, Græci in Menologio hac item die agunt, feſtumque colunt, vt apparet ex Emmanuelis conſtitutione tit. de feriis. Huius acta ex antiquioribus monumentis edidit Metaphraſtes, quę Latinè à ſe reddita deſcripſit Lipom. tom. 6. & Sur. tomo 4. Legimus eadem in vet. manuſcr. codic. ex quibus etiam Mombritius tomo 2. & Petrus in catal. lib. 6. cap. 146. Agit de eodem Niceph. lib. 7. cap. 14. Huius templum Cõſtantinopoli vetuſtate collapſum in ampliorem formam Iuſtinianus Imp. reſtituit, vt ſcribit Procop. de ædif. Iuſtinian. Imper. lib. 1. Excitauit & aliud in honorem eiuſdem martyris in Palæſtina, vt idem refert lib. 5. Caput eius ex Africa in Gallias tranſlatum eſſe anno Domini 802. ſcribit Sigebertus in chron. Exſtat de eadem tranſlatione carmen Abogardi epiſcopi Lugdunenſis. Conſtantinopoli etiã eius ſacræ reliquiæ conditę erant in loco qui dictus eſt Concordia, vbi ſacroſancta Synodus œcumenica eſt celebrata, quæ ex quatuor ſecunda ordine poſita eſt. De his Ioannes Damaſcenus libro tertio de imaginibus.

[b] Hermolai & ſoc.] De his hac die Beda, Vſuar. Ado, & alij Latinorum; Græci autem in Menolog. pridie huius diei. Horum omnium acta intexta habentur cum illis S. Pantaleemonis. Scribit de eodẽ Nicephorus hiſtor. libro 7. cap. 14.

[c] Felicis & ſoc.] Agit de iiſdem hac die Beda, adſtipulanturque vet. manuſcrip.

[d] Commemoratio ſanct. mart.] De his Nicephorus hiſt. lib. 17. c. 6. Vberiùs autem horũ acta deſcripſit Metaphraſtes; quæ recitat Lipom. tom. 6. & Surius tomo 5. die 24. Octobris.

[e] Georgij & ſoc.] De his Vſuardus ſexto Kal. Septembris; ſed hic eſt dies natalis ipſorum, vt apparet ex S. Eulogio, qui de his multis agit in Memor. Sanct. lib. 2. cap. 10. paſſoſque tradit æra 890. à Chriſto autem anno octingenteſimo quinquageſimo ſecundo: ibi idem Eulogius recitat Georgij epiſtolam ad vniuerſos Chriſtianos in Hiſpania conſiſtentes, qua eos ad ſubeũdum martyrium roborauit. Eſt eius exordium: Cognoſcite ô fratres chariſſimi meum introitum in Hiſpaniam, &c.

[f] Septem Dormientium.] De his hac item die Vſuardus, ac recentiores omnes; Græci autem in Menolog. prid. Non. Auguſt. & xj. Kal. Nouem. nimirum quando incluſi ſunt in ſpecu, & quando demum ſunt inuenti. Cur autem hi dicti ſint dormientes, duplex affertur ratio. Altera quòd hi martyres temporibus Decij conſummarint martyrium intra ſpeluncam clauſi, ac demùm ſpecus oſtio reſerato, inuentis eorum corporibus, velut rediuiui, iterum apparuiſſent; dictique dormientes cõſueto diuinæ ſcripturæ loquendi vſu, quo eos qui piè religioſeque vita functi ſunt, dormientes conſueuit appellare. Altera verò, quòd iidem tẽporibus Decij vſque ad vltima tempora Theodoſij iunioris intra ſpecum clauſi, ſomno capti, ad ducentos ferè annos reuera dormierint. Qui hæc putarint, ſunt in primis ex Græcis Metaphraſtes, qui rei geſtę hiſtoriam texuit, quam recitat Sur. tom. 4. hac die. Nicephorus lib. 14. c. 45. Cedren. in compend. anno 23. Theodoſij. Ex Latinis Greg. Turon. de gloria confeſſ. cap. 95. Sigebert. in chron. an. 447. Quid ſimile de aliis ſeptem dormientibus in Germania ſcribit Paulus diac. de geſtis Longobard. lib. 1. cap. 3. quos illos eſſe putamus de quibus Gregor. Turon. epiſtolam ſcripſit ad Sulpitium epiſcopum Bituricenſem, qua illorum recenſet originẽ, quos tamen reuera obiiſſe diẽ, expreſſè teſtatur, recitatq; eorum nomina, quæ ſunt iſta, Clemens, Primus, Lætus, Theodorus, Gaudens, Cyriacus, & Innocentius: ſi & ex Gentilibus de longo tempore dormiente exẽplum cupis, habes Plin. qui lib. 7. cap. 52. puerum quendam annos ſeptem & quinquaginta dormiſſe tradit. Sed & Apuleius in Florid. tradit Epimenidẽ Creticum à parente ad cuſtodiendum pecora miſſum in quodam antro dormiſſe annis quinquaginta ſeptem, vnde verſum eſt in prouerbium; Dormire ſomnum Epimenidis. Sed hæc credat qui volet. Iam vt ad eos de quibus agimus, reuertamur; ſententiæ illorum qui putant hos non ob mortem dictos eſſe dormientes, ſed quod verè eo temporis ſpatio ſomno fuerint oppreſſi, magnopere refragatur, quod ipſi aiunt, id miraculum diuinitùs factũ ob eam cauſam, quòd eo tempore de reſurrectionẽ carnis hæreſis eſſet orta; cùm reuera nihil tale temporibus Theodoſij iunioris contigiſſe reperiatur. Nam nec in ſacroſancto Concilio Epheſino, quod ſub eodem Theodoſio celebratum eſt; neque in ſacroſancta Synodo Chalcedonenſi poſt illud proximè habita, vlla vnquam mentio de eiuſmodi hæreſi facta inuenitur, quæ prima omnium Patrum ſententia damnari debuiſſet. Præterea ſi ad aſtruẽdam fidem reſurrectionis, voluit Dominus hos martyres excitare: manifeſtum eſt eos reuera fuiſſe mortuos, alioqui enim dormientium quidem à ſomno excitatorum, ſed nõ mortuorum reſurgentium, quæ fidem reſurrectionis facerent, fuiſſent teſtimonia. His accedit quòd nullus illorum ſcriptorum qui illis vixêre temporibus, rem tam inſignem, miraculum adeò grande, ſcriptorum monumentis commendarunt: quæ omnia illos latuiſſe, veriſimile non eſt: puta ſanctum Proſperum, qui illorum temporum res geſtas per annos ſingulos digeſſit; aut Marcellinum, vel alium ex illorum temporum ſcriptoribus. Addimus etiam, quòd Stephanus epiſcopus Epheſinus, cuius ſedis tempore id eueniſſe refertur in actis quæ ſcribit Metaphraſtes, intruſus fuit armorum vi in eam ſedem, pollutusque communione Eutychetis atque Dioſcori in latrocinio Epheſino, vt habent acta ipſa quæ recitantur in SS. Concilio Chalcedonen. act. prima & vndecima; cuius quidem communionem prædicti Dormientes meritò execrari ac vitare debuiſſent. Hæc ſunt quæ his obſtare videntur. Quid autem in hac re ſentiendum ſit, ego minimè decerno; nec mihi tantum ſumo, vt hæc audeam definire, quamuis in priorem ſententiam ſim procliuior. Quicquid ſit, optimo iure dicimus, tam Latinos quàm Græcos religioſè ac piè colere, ac celebrare horum ſanctorum anniuerſariam ſolennitatem, cùm grauia paſſi ſint temporibus Decij, atque reuera in Domino obdormierint.

[g] Ætherei episcopi.] De eodem hac die Beda, Vsuard. & alij. Adnumeratur decimusoctauus eius sedis episcopus, cui præfuit annis sex, hacque die obiit, sepultus in ecclesia sancti Germani, vt habent tabulæ Democharis libro de sacrif. Missæ.

[h] Anthusæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, vbi eius acta breui compendio describuntur.

xxix. F Quinto kal. Augusti. Luna. 28

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2			

ROMÆ passio sancti Victoris[a] Papæ & martyris. Item Romæ sancti Innocentij[b] Papæ & confessoris. Mediolani natalis sanctorum martyrum Nazarij[c], & Celsi pueri, quos Anolinus[d] sub rabie persecutionis, quæ per Neronem excitata est, diu maceratos & afflictos in carcere, gladio feriri iussit. Thebaide in Ægypto commemoratio plurimorum[e] sanctorũ Martyrum, qui in persecutione Decij & Valeriani passi sunt, quando Christianis optantibus pro Christi nomine gladio percuti, callidus hostis tarda ad mortem supplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora: ex quorum numero vnus post equuleos, laminas, ac sartagines superatas, melle perunctus, ligatis manibus post tergum, sub ardentissimo sole fucorum ac muscarum[f] aculeis expositus fuit: alius inter flores molliter vinctus, cùm ad eum impudicissimum scortum venisset, vt in libidinem concitaret, præcisam morsu linguam in blandientis faciem exspuit. Ancyrę in Galatia sancti Eustathij[g] martyris, qui variis tormentorum generibus excruciatus, atque in flumen demersus, sed inde ab Angelo ereptus, demum columba è cælo adueniente, ad præmia æterna vocatus est. Mileti sancti Acatij[h] martyris, qui sub Licinio Imperatore post diuersas pœnas in fornacem iniectus, ac Dei ope seruatus illæsus, martyrium capitis abscissione compleuit. In Britannia minori sancti Sampsonis[i] episcopi & confessoris. Lugduni sancti Peregrini[k] presbyteri, cuius beatitudinem miraculorum gloria testatur.

IVLII 28.

[a] VICTORIS Papæ.] Successit hic sancto Eleutherio, vt patet ex libro de Romanis Pontificibus, Euseb. in chron. & hist. lib. 5. cap. 22. & sequen. Optat. Mileuitan. lib. 2. contra Parmen. Augustin. ep. 165. & aliis. Nosque de eo egimus in Annalibus eccl. vbi & pro eodem scripsimus Apologiam aduersus eos, qui nimiæ seueritatis, ob res ab eo gestas aduersus hæreticos Quartodecimanos, redarguunt.

[b] Innocentij Papæ.] Hic suffectus est in locũ S. Anastasij, vt cõstat ex lib. de Rom. Pontificibus, Prospero, Marcellino, & Nicephoro episc. in chronic. Eius autem acta per annos singulos digessimus in Annal. vindicauimusque eum à calumniis Zozimi ethnici scriptoris Christianis infensissimi. Eius corpus translatum esse à Sergio iuniori in titulum Equitij, docet vetus inscriptio ibidem posita.

[c] Nazarij & Celsi.] De his hac die Vsuardus, & alij: nonnulli autem ad pridie idus Iunij, qua sanè die inuentarum reliquiarum per S. Ambrosium solennis dies celebrabatur: hodie autem illorũ dies natalis colitur, de quo exstat Sermo S. Ambrosij 14. de sanct. edit. Rom. quem etiam habet Lipom. tomo 6. & Sur. tomo 3. 19. Iunij. Meminit idem de Nazario in Comment. in Lucam libro 7. cap. 13. Describit eorundem acta Metaphrastes, quæ & Lipom. & Surius in iisdem locis referunt. Alia insuper fusiùs scripta recitat Mombrit. tomo 2. Narrãtur insuper horum martyrum res gestę in actis sanctorum Syri & Iuuentij, quæ exstant apud Surium tomo 7. die 12. Septemb. Agunt etiam Græci horũ martyrum annuam commemorationem prid. idus Octobr. vt constat ex dicto ipsorum Menologio. De adinuentione ipsorum corporum scribit Paulinus in vita S. Ambrosij, cuius liberalitate eorundẽ sacræ reliquiæ in diuersas Orbis Christiani regiones diuisæ sunt. Accepit eas S. Paulinus, qui in Fũdana, atque Nolana basilica collocauit, vt ipse scribit ad Seuer. epist. 12. & in Natali 9. S. Felicis. Sanctus Gaudentius Brixianus episcopus easdem ab eodem acceptas condidit in basilica, quam dedicauit, vt ipse scribit in Sermone in eius dedicatione habito. Misit Nazarij reliquias ad episcopos Africanos eas exposcentes Ennodius Ticinensis, cuius ad eosdem exstat epistola. Translatæ sunt etiam in Gallias Ebredunum: sed ob frequentes barbarorũ incursus iam obliuione sepultæ, ac iterum inuentę, occasionem dederunt, vt Gregor. Turon. de gloria martyr. cap. 47. rerum gestarum inscius, existimaret dictos martyres Ebreduni in Gallia esse passos, secutus fidem cuiusdam apocryphi. De basilica sancti Nazarij in Galliis, quam in augustiorem formã restituit Leontius episcopus, scribit epigramma Venantius Fortunatus libro 1. De aliis eorundem reliquiis Parisiis collocatis Aim. lib. 2. de gest. Frãc. cap. 20. Erat & Constantinopoli memoria S. Nazarij, cuius basilicam vetustate collapsam restituit Basilius Imp. vt scribit Cedren. in compend. in Basil. Imper. Naboris item & Nazarij sacras reliquias rursus translatas in Gallias anno septingentesimo sexagesimo tradit Herman. in chron. Quem tamen putamus intelligere de Nabore & Nazario Romæ passis; de quibus suprà 12. Iunij, secundùm ea quæ ibi notata sunt ex Sigeberto.

[d] Anolinus aliàs Anulinus.] Non tãtùm Neronis temporibus Anolinus præfectus aduersus Christianos exercuit gladiũ, sed & Maximini Imp. qui successit Alexandro temporibus alius eiusdem nominis, Anolinus dictus, gessit sub sæuissimo principe præfecturam prætorij, de quo Iulius Capitolinus in Maximino filio. Tertius Anulinus etiã fuit, qui vixit sub Aureliano & Gallieno Impp. cuius mentio habetur in actis sanctarum Maximæ, Donatillæ, & Secundæ. Rursus etiam Diocletiani & Maximini Impp. temporibus quartus reperitur Anulinus proconsul in Africa, qui aduersus Christianos diras exercuit quæstiones, vt acta martyrum testantur: meminit eiusdem Optat. Mileuit. libro 3. aduersus Parmenianum, & S. Augustinus sæpiùs agens aduersus Donatistas, vt in Breuic. collat. diei 3. cap. 12. & alibi.

[e] Commemoratio plurimorũ sanctorum martyrum.] Horum certamina breui summa describit sanctus Hieronymus in vita S. Pauli primi eremitæ in eius exordio.

[f] Muscarum aculeis expositus.] Huius supplicij exemplum aliqua ex parte desumptum videtur ab Apuleio de Asin. aur. lib. 8. vbi hæc conscripta habentur: Arreptum seruulum eius qui causam tanti sceleris luxuriæ suæ præstiterat, nudum ac totum melle perlitum firmiter alligauit arbori ficulneæ, cuius in ipso carioso stipite inhabitantiũ formicarum nidificia bulliebant, & vltrò citroque commeabant multiuaga scaturigine, quæ simul dulcem ac mellitũ corporis nidorem persentiscunt, paruis quidẽ, sed numerosis & continuis morsiunculis penitus inhærentes, per longi temporis cruciatum, ita carnibus atque ipsis visceribus adesis, homine consumpto, membra nudarunt, vt ossa tãtùm viduata pulpis, nitore nimio candentia funestæ cohærerent arbori. Hæc ille. Reperitur ab antiquis genus tormenti de quo hîc agitur, dictum esse Cyphonismus, à Cyphone, quod erat vinculum ligneum, siue ferreum, quo quis ad ignominiam ligatus detinebatur melle delibutus, sic expositus muscis. Dicitur Cyphon ἀπὸ τῦ κύφειν, id est, à capitis proclinatione. Apud quosdã ita cautũ animaduerto: Vt quisquis per audaciam, legum placita risui habuisset, diebus viginti archiuo vinctus Cyphone perseueraret nudus, melle ac lacte delibutus, vt apibus, muscisque esset pabulum; dilapsis verò his, muliebri indutus veste, deturbaretur in præceps. Hæc Cæl. Rodig. antiq. lect. lib. 10. cap. 5. in fine. Delibuti etiam lacte & melle exponebantur muscis, qui patiebantur Scaphismum, sic dictum id genus cruciamenti, quòd damnatus ad Scaphismum, inter duas scaphas includeretur, prominẽtibus capite, manibus ac pedibus tantùm, ad volatilium aculeos sic perunctis, ad Solis radios exponeretur: cumque in eodem vase corporis feces exonerare cogeretur, vermibus ex putredine exortis, intus infelix depascebatur. Agit Eunapius Sardianus de Scaphismo pluribus in vit. Philos. pag. 113. At quoniam eiusmodi genus tormenti nõ semper scaphis exhibitũ reperitur, sed corio bouis arido, quo miser sic consumendus insuebatur; dictum puto Scaphismum non à scaphis, sed à scaphio, quod est vas stercorarium, vt habes ex l. 29. §. penult. ff. de auro & argento lega. Habes de Chrysanto martyre, obuolutum corio, expositumque Soli, Scaphismi supplicium passum esse; itidẽ alios nonnullos martyres. Huic simile erat illud cruciamẽti genus, cùm quis non scaphis, vel corio claudebatur, sed intra mortuum animal, solo capite prominente, insuebatur; quale genus supplicij Maximinum in miseros sontes exercuisse, auctor est Iulius Capitolinus in vita ipsius; de quo etiam Valer. Max. libro 9. cap. 2. de crudel. exter. 11. his verbis: Mactatorum pecudum intestinis & visceribus egestis, homines insuere, ita vt capitibus tantummodo emineant, atq; vt diutiùs pœnæ sufficiant, cibo & potione infelicem spiritum prorogare: donec intus putrefacti, laniati

laniati sint animalibus, quæ tabidis corporibus innasci solent. Hæc ibi. Huic simile est supplicium illud quod Apuleius lib.6.de Asin.aur. in fine narrat in hunc modum: Hunc asinum iugulare crastino placeat, totisque euacuato præcordiis, per medium aluum nudam virginem insuere, vt sola facie prominente, cæterum corpus puellæ nexu ferino coërceat: tunc super aliquod saxum scruposum insititium & fartilem asinum exponere, & Solis ardentis vaporibus tradere, &c. sic enim patebat inclusa volucrum & canum morsibus, ac scatentibus vermibus. Id ferè generis erat portentosum illud à Mezentio excogitatum supplicium, cùm viuorum corpora cadaueribus aduersa aduersis alligata atq; constricta, ita vt singulæ membrorum partes singulis essent accommodatæ, simulque tabescerent. Virgil. Æneid.8. & Valer. vbi suprà 10. Sed vt ad Scaphismum redeamus, speciem quandam Scaphismi præseferebat cruciamentum illud à Caio Caligula excogitatum, de quo Suet. scribit in Caio cap.27. quo miseros homines perbreui cauea coërcebat, vbi suarum egestionum putredine consumerentur. Quod autem hîc habetur de Christianis vinctis ad radios Solis expositis: huic simile cruciamentum refert Gellius lib.6. cap.4. dum agit de Attilio Regulo, quem à Carthaginensibus, apertis oculis, sursum ac deorsum deductis, cõsutis palpebris ad Solis radios fuisse expositum tradit. Porrò supplicium Reguli hoc amplius habuit, quòd eiusmodi arca clausus, vndique extrinsecus est clauis confixus, vt testatur post alios Tertullianus lib. ad martyres. Vt tandem de Christianorum suppliciis vno verbo dicamus: quotquot diuersis temporibus diuersorum tyrannorum sæua crudelitas excogitauit genera tormentorum; ea omnia Gentilium rabies in innocentes Christianos conuertit: prout diuersorum martyrum acta testantur.

[g] Eustathij.] De eo hac die Græci in Menolog. vbi eius passionis acta descripta reperiuntur.

[h] Acacij.] Agunt de eo hac die Gręci in Menol. eiusque martyrium referunt.

[i] Sampsonis episc.] Huius vitam conscripsit Baldricus Dolensis episcopus: agit de eodem Petr. in catal. lib.6. cap.150. Vincent. in Spec. lib.2. c.105. Tritthem. de vir. illust. Ord. sanct. Bened. lib.3. cap.41. Claruit circa annum Dñi sexcentesimum.

[k] Peregrini.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores.

xxviij. G Quarto kal. Augusti. Luna.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

TARASCI in Gallia Narbonensi sanctæ Marthæ [a] virginis, hospitæ Saluatoris nostri, & sororis beatæ Mariæ Magdalenæ, & sancti Lazari. Romæ via Aurelia sancti Felicis [b] secundi Papæ & martyris, qui à Constantino Imperatore Ariano ob Catholicæ fidei defensionem è sede sua deiectus, & Coræ in Latio occultè gladio necatus, gloriosè occubuit. Eius corpus inde à clericis raptum, eadem via sepultũ fuit: posteà verò ad ecclesiam sanctorum Cosmæ & Damiani delatum, ibidem Gregorio xiij. Summo Pontifice repertum est sub altare, vnà cum reliquiis sanctorum martyrum Marci, Marcelliani, & Tranquillini, atque in eodem loco pridie Kalendas Augusti simul cum eis reconditum. In quo etiam altari inuenta fuerunt corpora sanctorum martyrum Abundij presbyteri, & Abundantij diaconi, quæ non multo pòst ad ecclesiam Iesu solenniter translata sunt pridie natalis eorum. Item Romæ via Portuensi sanctorum martyrum Simplicij [c], Faustini, & Beatricis, temporibus Diocletiani Imperatoris: quorum duo primi post multa & diuersa supplicia iussi sunt capitalem subire sentẽtiam: Beatrix verò eorum soror in confessione Christi pręfocata est in carcere. Romæ præterea sanctorum martyrum Lucillæ [d] & Floræ virginum, Eugenij, Antonini, Theodori, & sociorum decem & octo, qui sub Gallieno Imperatore illustre martyrium obierunt. Gangræ in Paphlagonia sancti Callinici [e] martyris, qui virgis ferreis verberatus, aliisque suppliciis cruciatus, tandem in fornacem iniectus, spiritum Deo reddidit. In Noruegia sancti Olaui [f] Regis & martyris. Trecis in Gallia sancti Lupi [g] episcopi & confessoris, qui cum beato Germano ad expugnandã Pelagianorum hæresim in Britanniam perrexit, vrbemque Trecas à furore Attilę, Galliam omnem deuastantis, assidua oratione defendit: demum quinquagintaduobus annis sacerdotio venerabiliter functus, in pace quieuit. In ciuitate Briocensi sancti Gulielmi [h] episcopi & confessoris. Item depositio beati Prosperi [i] episcopi Aurelianensis. Apud Tudertum sancti Faustini [k] confessoris. In ciuitate Mamiensi sanctæ Seraphinæ [l].

IVLII 29.

[a] MARTHÆ.] De qua item Vsuardus, & alij. Præter illa quæ sancti Euangelistæ Luc.10. & Ioan.10. & 12. de ea scripserunt; feruntur quædam acta nomine Marcellæ Pedissequæ, quę recenset Mombrit. to.2. sed quæ reuera magis recentiorem aliquem præseferant scriptorem; licet multa contineant, quæ non tantùm scriptis, sed & traditione firmentur. Eiusdem ferè generis esse noscũtur ea quæ Petrus breui compendio refert in catal. lib.6. cap.151. Ad eius sepulchrũ in Gallia Regem Clodoueum curatum, & incolumitati restitutum, aliaque complura miracula ibi fieri solita, eadem acta testantur. De eadem nouissimè in thesaur. concion. tomo 2. hac die: exstat de eadem epigramma Bonad. Santon. lib.3. monod.26.

[b] Felicis secundi Papæ.] Quomodo autem se habuerit, vt integra saluaque Catholica fide Liberij Romani Pontificis; qui ab ea licet excidere visus sit, nunquam rei veritate omninò desciuit; ipsoque adhuc viuẽte, sederit Felix: pluribus egimus in Annal. Ecclesiasticis, quos proximè, Deo dãte, edituri sumus: nõ enim leuis est quæstio, quę hic paucis possit absolui. De inuentione reliquiarum eius agitur in libello Translationis sanctorum Abundij & Abundantij, quem nuper venerabiles iidemque eruditissimi Societatis Iesu Patres in Vrbe typis excudendum curarunt.

[c] Simplicij & soc.] De his item hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Horum agones descripti habentur in actis S. Anthimi, apud Surium tom.3. die 11. Maij, & Mombritiũ tom.2. Seorsum posita sunt apud nos manuscript. quę incipiunt: Temporibus Diocletiani, &c. De horum venerandis corporibus hæc leguntur in lib. de Romanis Pontific. in Leone Papa secundo: Hic fecit ecclesiam in Vrbe Roma iuxta sanctam Bibianam, vbi corpora sanctorum Simplicij, Faustini & Beatricis, & aliorum martyrum recondidit, & ad nomen beati Pauli Apostoli dedicauit. Hæc ibi.

[d] Lucillæ, Floræ, & soc.] Agit de his item Molanus in addit. ad Vsuardum. Exstat manusc. sermo Petri Damiani in die natali prædictarũ virginum & martyrum: incipit: Gaudeamus fratres, &c. Quæ autem Petrus in catal. lib.6. cap.157. de his scribit, apocrypha omninò esse noscuntur, nec vlla penitus veritate subsistunt. Eiusdem generis esse probantur ea quæ legimus in manusc. quorũ est exordium: Tempore quo Marcus Antoninus cũ Aurelio Cõmodo, &c. Habet complura, quæ nec temporum, nec rerum veritati vlla ex parte consentiũt. Nec meliora his nactus videtur Petrus Damiani, dum de iisdem actis sermonem texens, quasi anceps, per latum campum excurrentem orationem freno quodam coërcens, ait: Si tamen rei fides est adhibenda, qua dicitur, &c. Dolemus clarissimarũ martyrum germana acta periisse, sed magis dolemus à nescio quo otioso ac imperito quædã fabulosa commenta illorũ loco esse supposita. Legimus libellum de earundem sacrorum corporũ translatione, qui sic exorditur: Anno Dominicæ Incarnationis 861. Ioãnes humilis episcopus Aretinus, &c. Has passas esse sub Gallieno Imper. Petrus Galesinius in suo Martyrologio etiam profitetur.

[e] Callinici.] De eo etiam Græci hac die in Menologio. Eius acta fusiùs explicata descripsit Metaphr. quæ retulit Lipom. tom.6. & Sur. in tom.4. Olim autem festum sancti Callinici celebrari solitum fuit octauo Kalen. Nouembr. vt apparet ex actis SS. Synodi Chalcedonen. ea enim die, sexta actio eius Concilij est habita. De eius nominis ecclesia, ac sacris reliquiis eius, Gangræ positis, habes in hist. Miscell. lib.15. anno 25. Anast. Imp. Cedren. eod. anno de iisdem agit in compend. hist.

[f] Olaui.]

[f] Olaui.] Hund in baptiſmate Iacobum dictum ferunt. Scribit de eo Saxo Grammat. lib. 10. historiæ Danicæ, & Ioannes Olaus pluribus hiſt. Goth. libro 17. cap. 21. 22. 23. & libro 18. cap. 1. & 5. vbi agitur de nece ipſius.

[g] Lupi epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eius acta exſtant apud Sur. tomo 4. De ipſo item ſcribit Beda, de geſt. Anglor. lib. 1. cap. 17. & ſequent. Conſtantius item in vita S. Germani epiſcopi Antiſiodori lib. 1. cap. 19. & ſequent. Sidon. Apollinaris lib. 6. epiſt. 1. & 4. lib. 7. epiſt. 14. & in carmine Euchariſtico ad Fauſtum. Gildam Sapientem ſcripſiſſe huius res geſtas, teſtatur Catalog. ſcriptorum Britan. Gregor. Turonenſis item de eo lib. de gloria confeſſ. cap. 67. 68. Ado in chron. an. 452. Sigebertus an. 435. & 436. aliique recentiores, qui res Attilæ proſequuti ſunt.

[h] Gulielmi epiſcopi.] Scripſit eius res geſtas Godefridus epiſcopus Bituricenſis, quas recenſet Sur. tom. 4. Exceſſit ex humanis anno Dñi 1241. Retulit eum in Sanctorum numerum Innocentius Papa quartus, cuius exſtant de ea re litteræ Apoſtolicæ, datæ anno vndecimo Pontificatus ſui, vt vidimus in regiſtro ipſius, anno 11. nnmero 532.

[i] Proſperi epiſcopi.] De quo Beda hac die. Succeſſit hic ſancto Aniano: exſtant ad hunc litteræ Sidonij Apollinaris lib. 9. epiſt. 15. Vixit temporibus Leonis Magni Roman. Pontif. æqualis S. Proſpero Aquitano.

[k] Fauſtini.] De quo vetera monumenta eccleſiæ Tudertinæ, quæ ad nos allata ſunt.

[l] Seraphinæ.] Tam in Martyrologio antiquo Romano quàm in vet. manuſcript. de ea habetur mentio hac die.

xxvij. A Tertio kal. Auguſti. Luna. 30

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4

ROMÆ ſanctorum martyrum Abdon [a] & Sennen Perſarum, qui ſub Decio catenis alligati Romam adducti, pro Chriſti fide primùm plumbatis cæſi, deinde gladio interfecti ſunt. Tuburbi Lucernariæ in Africa ſanctarum virginum & martyrum Maximæ [b], Donatillæ, & Secundæ: quarum duæ primæ in perſecutione Valeriani aceto & felle potatæ, deinde plagis acerrimis cæſæ, & equulei extẽſione cruciatæ, craticulis etiam exuſtæ, & calce perfricatæ, poſtmodum cum Secunda virgine duodecim annorum ad beſtias ſimul proiectæ, ſed ab his intactæ, nouiſſimè gladio iugulatæ ſunt. Aſſiſij in Vmbria ſancti Rufini [c] martyris. Cæſareæ in Cappadocia ſanctæ Iulittæ [d] martyris, quæ bona ſua à quodam potente ſibi vſurpata in iudicio repetens, cùm ille exceptionem daret, quòd vt Chriſtiana non deberet audiri, mox à iudice iuſſa eſt thus idolis offerre, vt poſſet audiri: quod illa conſtanter recuſans, in ignem coniecta, ſpiritum Deo reddidit: corpus autem à flamma remanſit illæſum. Eius præclaras laudes ſanctus Baſilius Magnus egregio encomio celebrauit. Antiſiodori ſancti Vrſi [e] epiſcopi & confeſſoris.

IVLII 30.

ABDON & Sennen.] Agunt de his hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Narrantur horum res geſtæ in præambulis hiſtoriæ martyrij S. Laurentij; ſeorſum autem Mombrit. tom. 1. Petrus in catal. lib. 6. cap. 158. & alij. Continent eaſdem vet. manuſcr. quæ tamen caſtigatione indigent.

[b] Maximæ, Donatillæ, & Secundæ.] De his item Beda, ac cæteri omnes; Ado autem vberiùs harum acta refert, ac Petrus in catal. lib. 6. cap. 159. qui

qui cùm dicant, has paſſas eſſe ſub Anulino iudice; cõſule quæ ſuperiùs diximus die 28. huius, plures eiuſdem nominis reperiri Chriſtianorum perſecutores, qui diuerſis temporibus, ſub diuerſis Imperatoribus in Chriſtianos ſæuierunt.

[c] Rufini.] Exſtat de eodem ſermo Petri Damiani, necnon ſacer hymnus: quæ omnia habes apud Surium tomo 4. hac die.

[d] Iulittæ.] Agunt præterea de eadem Græci hac die in Menologio. Exſtat de eadem luculenta oratio S. Baſilij, vbi de eius diei celebratione hæc ait: Hũc diem vobis indiximus celebriter agendũ, &c. De eius autem ſepulchro hęc habet: Corpus autem honore pręcipuo venerabile aſſeruauit affinibus & cognatis incolume, nec vlla ſui parte læſum: quod ſanè in ornatiſſimo primarij templi vrbis totius veſtibulo conditum, loco quidem affert venerabilem ſanctimoniam; nec minus qui eò loci conueniunt, efficit ſanctiores, &c. Sequitur narrare de fonte, qui ibidem, cùm illuc perlatum eſt martyris ſacrum corpus, diuino miraculo, è terra mox erupit.

[e] Vrſi epiſcopi.] De eodem hac die Beda. Adnumeratur hic vndecimus eius ſedis epiſcopus in tabulis epiſcoporum Antiſiodorenſium. Sedit annos ſex, & menſes quatuor, obiitque hac die, ſepultus in baſilica S. Germani; ponitur inter illos qui ſcripſerunt Synodicam ad Leonem Papam. Hæc ex Demochare de Sacrif. Miſſæ.

31 Pridie Kal. Auguſti. Luna. B 15. xxv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	30	30	1	2	3	4	5

CÆSAREÆ paſſio beati Fabij [a] martyris, qui cùm ferre vexilla præſidalia recuſaret, primùm diebus aliquot in carcerem truſus, deinde interrogatus ſemel & iterum, cùm in confeſſione perduraret, mox à iudice capitali ſententia condemnatur. Mediolani ſancti Calimerij [b] epiſcopi & martyris, qui in Antonini perſecutione comprehenſus, vulneribus confoſſus, ceruicibusque gladio tranſuerberatis præceps in puteum deiectus, martyrij curſum confecit. Synnadæ in Phrygia Pacatiana ſanctorum martyrum Democriti [c], Secundi, & Dionyſij. In Syria ſanctorum trecentorum [d] quinquaginta Monachorum martyrum, qui ob defenſionem Synodi Chalcedonenſis ab hæreticis occiſi ſunt. Rauennæ tranſitus ſancti Germani [e] Antiſiodorenſis epiſcopi, genere, fide, doctrina, & miraculorum gloria clariſſimi, qui Britanniam à Pelagianorum hæreſibus penitùs liberauit. Tagaſte in Africa ſancti Firmi [f] epiſcopi, gloria confeſſionis illuſtris. Senis in Tuſcia natalis beati Ioannis [g] Columbini, inſtitutoris Ordinis Ieſuatorum, ſanctitate ac miraculis clari.

IVLII 31.

FABII.] Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri recentiores de eodem hac die; Petrus item in catal. lib. 6. c. 165. & Surius ex Adone tomo 4. eius acta deſcripſit.

[b] Calimerij epiſc.] De eo tab. eccleſ. Mediol. præfat. Ambroſiana, & alia monumenta eius eccleſiæ, quæ citat Galeſinius: habetur mentio de eodem in actis ſanctorum Fauſtini & Iouitæ.

[c] Democrati & ſoc.] Beda hos ponit in Africa, ſed Vſuardus, & alij Synnadæ paſſos tradunt.

[d] Trecentorum quinquaginta Monachorum.] Cæſi ſunt hi temporibus Anaſtaſij Imper. Exſtat de ipſorum nece libellus vigintiquatuor archimandritarum ad Hormiſdam Rom. Pont. de execran-

execrandis facinoribus Petri Gnaphæi & Seueri hæreſiarcharum: ibique hæc de his leguntur: Euntibus nobis ad Mandram domini Simeonis pro cauſa Eccleſię, inſidiati ſunt nobis in itinere perditi, coinquinati: & ſuperuenientes occiderunt ex nobis trecentos quinquaginta, quoſdam autem vulnerauerunt; alios verò, qui potuerant ad colenda altaria fugere, ibidem peremerunt, & monaſteria incenderunt, &c. Eſt apud nos eiuſmodi libellus ſupplex manuſcript. itemque alius exſtat de eorũdem martyrio libellus monachorum Syriæ oblatus Synodo Conſtantinopolitanæ ſub Menna epiſcopo celebratæ poſt Conſulatum Baſilij anno Domini 536. vt eiuſdem Synodi acta declarant.

[e] Germani epiſc.] Agit de eodem hac die Beda, & alij omnes. Scripſit eius res præclarè geſtas Conſtantius, ſcriptor illorum temporum nõ ignobilis, cuius frequens eſt mentio apud Sidonium Apollinarem, & Iſidorum de vir. illuſt. in Paulino presbytero cap. 4. Ex eodem auctore Conſtantio cæteri accepiſſe noſcuntur, vt Beda lib. de ſex ætat. & de geſt. Angl. lib. 1. cap. 12. & ſequent. De eodem S. Germano agit S. Proſper in chron. ſub Conſulatu Florentij & Dionyſij, Greg. Turon. de glor. confeſſ. cap. 41. licet malè, eum Romæ obiiſſe, dicat. De eodem Ado Vien. in chron. & Sigebertus, qui ait, Herminum monachum ſcripſiſſe eius vitam verſibus, & obtuliſſe Carolo Imperatori. Adſcribitur hic ſeptimus eius ſedis epiſcopus: ſeditque annos 30. & dies 25. temporibus Honorij Imp. & eius ſucceſſoris Valentiniani, vt liquet ex tab. eccleſiæ Antiſiod. Omittimus referre innumeros recentiorum auctorum qui de ipſo ſcripſerunt, cùm omnes non niſi ex prædictis antiquioribus eadem referãt.

[f] Firmi epiſcopi.] Scribit S. Auguſtinus de eodem Firmo epiſcopo Tagaſtenſi, lib. contra mendacium ad Conſentium cap. 13. aitque: Fecit hoc epiſcopus quondam Tagaſtenſis eccleſiæ, Firmus nomine, firmior fide, &c.

[g] Ioannis Columbini.] Huius ac ſociorum res geſtæ ſcriptæ ſunt à Phæo Belchario, quæ typis excuſæ leguntur, magnamque redolent pietatem.

AVGVSTVS.

xxiiij C Kalendis Auguſti. Luna.
xxv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
t u A B C D E f F G H M N P
24 25 26 27 28 29 1 2 1 2 3 4 5 6

ROMÆ in Eſquiliis dedicatio[a] ſancti Petri ad Vincula. Antiochiæ paſſio ſanctorum ſeptem fratrum Machabæorum[b], cum matre ſua, qui paſſi ſunt ſub Antiocho Epiphane rege. Eorum Reliquiæ Romam tranſlatæ, in eadem eccleſia ſancti Petri ad Vincula conditæ fuerunt. Romæ paſſio ſanctarum virginum Fidei[c], Spei, & Charitatis, quæ ſub Hadriano principe martyrij coronam adeptæ ſunt. Item Romæ via Latina ſanctorum martyrum Boni[d] presbyteri, Fauſti, & Mauri, cum aliis nouem, qui in actis ſancti Stephani Papæ deſcribuntur. Philadelphiæ in Arabia ſanctorum martyrum Cyrilli[e], Aquilæ, Petri, Domitiani, Rufi, & Menandri, vna die coronatorum. Pergę in Pamphilia ſanctorum martyrum Leontij[f], Attij, Alexandri, & aliorum ſex agricolarum, qui in perſecutione Diocletiani ſub Flauiano præſide decollati ſunt. Gerundæ in Hiſpania natalis ~~ſancti~~ ſancti Felicis[g] martyris, qui poſt diuerſa tormentorum

genera

genera à Daciano tam diu iuſſus eſt laniari, donec inuictum Chriſto ſpiritum redderet. Vercellis ſancti Euſebij[h] epiſcopi & martyris, qui ob confeſſionem fidei Catholicæ à Conſtantio principe Scythopolim, & inde in Cappadociam relegatus, poſtmodũ ad eccleſiam ſuam reuerſus, perſequentibus Arianis martyrium paſſus eſt. In territorio Pariſiẽſi ſancti Iuſtini[i] martyris. Viennæ ſancti Veri[k] epiſcopi. Vvintoniæ in Anglia ſancti Etheluuoldi[l] epiſcopi. In pago Liſuino ſancti Nemeſij[m] confeſſoris.

AVGVSTI 1.

DEDICATIO ſancti Petri ad Vincula.] Quod in primis pertinet ad Kalendas Auguſti; certum eſt errare omnes illos qui putarũt eas in honorem Auguſti olim celebrari ſolitas; eò quòd Sextilis menſis Auguſti nomine ſit nuncupatus. Cuinam Auguſti Kalendæ dicatæ eſſent; hæc à Dione ſcribuntur: Quæ enim equeſtria certamina Kalendis Auguſti (qui eſt natalis Claudij Imp.) exhiberentur, inſtituta ſunt propterea quòd ea die Martis ædes conſecrata fuit. Hęc Dio lib. 60. Quòd autem ſpectat ad dedicationem baſilicæ S. Petri ad Vincula eadem die peractam; agit de ea ſolẽnitate Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum. Græci etiã feſtum diem de Catenis S. Petri agere conſueuerũt ad xvij. Kalend. Februarij, in quorum Menologio ea die hæc leguntur: Veneratio pretioſæ illius Catenæ, qua beatus Apoſtolus Petrus, Chriſti cauſa, Herodis iuſſu, vinctus eſt. Hæc ibi. Duabus Catenis S. Petrum vinctum eſſe Hieroſolymis, produnt Acta Apoſtolorum c. 12. Harum altera ab Eudocia Auguſta Conſtantinopolim eſt delata, altera autem ab eadem Romam miſſa eſt ad Eudoxiam Auguſtã eius filiam, Valentiniani Imp. coniugẽ. Vtrobique autem feſta dies ſtatuta eſt. Exſtat de iiſdem encomium apud Lipom. tomo 7. & Sur. tomo 4. quod aliqui tribuunt Ioanni Chryſoſtomo; ſed S. Procli potiùs eſſe videtur, vel S. Germani: nam temporibus Ioannis Chryſoſtomi, nondum prędictę Catenæ erant repertæ, vt dicemus paulo inferiùs. Sanè quidem non videtur hoc vacare myſterio, quòd dę Petri tantùm Catenis tam in Oriente quàm Occidente agatur ſolennitas, non autem de vinculis alicuius alterius Apoſtolorum: vt cuius eſt in ligandis atque ſoluendis alienis vinculis poteſtas præcipua in Eccleſia, eius etiam Vincula à cunctis fidelibus in honore haberentur. Petri etiam Vincula, quibus Romæ in carcere vinctus fuit, à maioribus ſemper in veneratione ſunt habita, & fideliſſimè cuſtodita, de quibus hæc in actis S. Alexandri Papę leguntur: Dixit Alexander: Deſine has oſculari boias (erant boiæ inquit Iſidor. lib. 5. orig. torques damnatorũ, quaſi iugum boum. vox antiqua, cuius meminit Plaut. in Aſin. & Feſtus de eadem agit) inquire autem domini mei Petri Apoſtoli Vincula, & ea potiùs oſculare. Albina, his auditis, cum multo ſtudio ac deſiderio peruenit tandem ad illa beata Vincula, &c. Non tantùm Petri Catenæ, quibus Romæ etiam vinctus fuit, ſed & Pauli fuerunt à maioribus aſſeruatæ; quas multis fuiſſe miraculis illuſtratas, ſcribit S. Gregorius ad Conſtantiam Auguſtam in regiſtr. li. 3. epiſt. 30. Fertur apocrypha ſcriptura, & meritò in angulum reiecta, nomine S. Hieronymi ad Euſtochium de Vinculis Petri, qua mendax auctor teſtatur eiuſmodi Vinculorum ſolẽnitatem à Silueſtro Papa ex Conſtantini decreto ſtatutam: quæ quidem ſcriptio, cùm nullius priſcorum auctorum teſtimonio fulciatur, & firmæ auctoritates contrarium perſuadeant, ab omnibus improbatur. Illorum inſuper corrigendus eſt error, dicentium baſilicam Eudoxiæ, vbi recondita ſunt prædicta Petri vincula, erectam fuiſſe ab Eudoxia Auguſta Arcadij Imp. vxore. Id etenim legitur in quodam ſermone, Bedæ tributo, cuius eſt exordium: Solennem obſeruantiam, &c. Vbi ſunt etiam alia multa, quæ corrigantur; vt quod habet, Arcadium ante Eudoxiam diem obiiſſe, contradicentibus hiſtoricis omnibus. Quiſquis autem ille fuerit auctor, vel ſi qui alij id ſenſerunt, Eudoxiæ nomine decepti ſunt, hanc illam eſſe putantes, quæ famoſiſſima eſt, ob perſecutionem grauiſſimam ab ea in S. Ioannẽ Chryſoſtomum excitatam. Verùm illa ex humanis exceſſit longè antequam prædicta Petri vincula Hieroſolymis eſſent reperta. Porrò Eudoxia auctrix tituli, neptis fuit Eudoxiæ ſenioris, filia nimirum Theodoſij iunioris & Eudociæ Auguſtæ, quæ peregrinata eſt iterum Hieroſolymam, vt teſtantur Socrat. lib. 7. cap. 46. Euagr. li. 1. cap. 20. Nicephor. lib. 14. c. 23. 49. & 50. vita S. Melaniæ iunioris, atq; acta S. Euthymij abbatis: de Eudoxia autem Arcadij vxore nuſquam legitur adiiſſe Hieroſolymam, ſed tantùm (vt diximus) Eudocia Auguſta vxor Theodoſij id egit: quæ prædictas Catenas dono accipiens, illarum alteram Conſtantinopoli voluit aſſeruari, alterã verò Romam miſit ad Eudoxiam filiam. At ſicut Conſtantinopoli in honorem alterius Catenarum eſt erecta baſilica, vt patet ex encomio Vinculorum Petri ſuprà citato; ita etiam Romæ titulus eſt erectus, qui tum Eudoxiæ, tum etiam Vinculorum Petri nomine dictus reperitur in antiquis memoriis. Rei geſtæ hiſtoriã inter alios etiam Sigebertus deſcribit in Chron. anno Domini 438. licet (vt in pleriſque aliis) librariorum vitio pro Eudocia inuentrice, Eudoxia ponatur, cùm Eudoxia filia fuerit, quæ erexit Eccleſiam. Peregri-

nata

nata est Eudocia Hierosolymam anno sequenti à nuptiis Eudoxiæ filiæ, vt scribit Euagrius libro 1. cap. 20. Factæ sunt ipsæ nuptiæ, vt refert Socrates, Isidoro & Senatore cõsulibus, anno à Christo quadringentesimo tricesimo sexto, vel sequenti, si fidẽ habemus Marcellino, qui prædictas nuptias recenset sub Consulatu Actij & Sigisuulti. Hæc spectãt ad historiæ veritatem. De insigni autem miraculo Vinculorum Petri, cuius habetur mentio in Romano Breuiario, meminit etiã Sigebertus in chron. anno Domini nongentesimo sexagesimonono, additque de annulo illius Catenę Theodoro Metensi episcopo concesso. De limatura Catenarum Petri pro ingenti munere ad reges & principes, aliosque viros primarios de Dei Ecclesia benemeritos à Romano Pontifice mitti solita, quamplurimę epistolę sancti Gregorij positæ fidem faciunt. Moris enim erat eam includere aurea claui ab altari Petri Apostoli accepta, & ad absentes transmittere. Hi verò, ad quos paruula clauis mittebatur, religiosè accipientes, eam suspendebant ad collum, vt Apostoli muniti præsidio, à malis imminentibus tuti essent: id etenim idem S. Gregorius scribit inter alios ad Childebertum regem Francorum libro 5. epist. 6. Indict. 14. & in epistola 23. libro 6. Indict. 15. Recenset idem grande miraculum de terribili vltione diuina in Longobardum eiusmodi religiosi instituti contemptorem. Petiit & ab Hormisda Papa Iustinianus V. C. posteà verò Imperator, vt earundem Catenarum limaturam ad se mitteret. Exstant de his epistolæ manusc. quas descripsimus in Analibus ecclesi. vt scias non à temporibus Gregorij Papæ eiusmodi consuetudinem de mittendis hisce sacris muneribus ortum habuisse.

[b] Machabæorum.] Non tantùm Latini, sed & Græci hac eadem die agunt de Machabæis. Vetus quidem huiusmodi celebritas est, quam maiores propensiori studio coluerunt, vt testantur complures sanctorum Patrum Orationes, ea solenni die in ecclesia recitatæ, vt S. Gregorij Nazianzeni oratio; homilia 2. Ioannis Chrysostomi, quæ habetur tom. 1. operum eius; alia S. Gaudentij episcopi Brixiani, qui & rationem eius celebritatis reddit; sancti Augustini serm. 109. & 110. de diuersis: in sermone autem 109. hæc habentur inter alia: *Sanctorum Machabæorum basilica esse in Antiochia prędicatur, in illa scilicet ciuitate quæ regis ipsius persecutoris nomine vocitatur: Antiochũ quippe regem persecutorem impium pertulerunt, & memoria martyrij eorum Antiochiæ celebratur, vt simul sonet & nomen persecutoris, & memoria coronatoris. hæc basilica à Christianis tenetur, & à Christianis ædificata est. &c.* Hæc Augustinus. est & de eisdem sermo sancti Leonis Papæ, quo significat, hanc solennitatem frequenti populo Romæ peragi consueuisse; qua etiam non tantùm prædictorum martyrum consueta solennitas celebraretur, sed etiam anniuersaria commemoratio dedicationis eius ecclesiæ, quam (vt supra diximus) Eudoxia Augusta vxor Valentiniani Imp. erexit in titulum, & Catenarum muniere exornauit. ait enim: *Festiuitatis magnificẽtiam etsi sermo non indicet, congregatio tamen ipsa testatur, & rectè: duplex enim causa lætitiæ est, in qua & natalẽ ecclesiæ colimus, & martyrum passione gaudemus,* &c. De eadem solennitate olim agi consueta, meminit S. Ambrosius scribens ad Theodosium Imperatorem epistol. 17. libr. 2. edit. Roman. Est de eadem sermo S. Maximi, nomine Eusebij Emisseni, itemque sermones quatuor de S. Eusebio Vercellensi, in quibus sicut de illo, ita etiam agitur de Machabæis, cùm vna eademque die ipsorum omnium ageretur natalis dies. Cur autem præ cæteris martyribus veteris Testamenti hi potissimùm colãtur in Christi Ecclesia: iidem qui suprà sancti Patres reddunt rationem, quibus adde quæ S. Isidorus scribit libro allegoriarum, dicens: *Machabæi septem, qui sub Antiocho acerbissima perpessi tormenta, gloriosissimè coronati sunt, significant Ecclesiam septiformem, quæ ab inimicis Christi multam martyrum stragem pertulit, & gloriæ cælestis coronam accepit.* Hęc Isidorus. Vide quid de his sanctus Bernardus scribit epistola 313. Horum autem martyrum historia non tantùm in Canonicis scripturis habetur expressa, sed & Iosephus Iudæus eam conscripsit ad Polybium Megalopolitanum, quod & S. Hieronymus testatur in lib. de Scriptoribus ecclesiast. Exstat ipse Commentarius ad Polybium Megalopolitanum scriptus. De iisdem Cyprianus libro de exhort. ad mart. cap. 11. Marius Victorinus Heroico carmine eandem cecinit; S. Ambrosius libro de Iacob cap. 10. & 12. eandem historiam paraphrasticè narrat; Theophilus Alexandrinus in Paschali epistola tertia, Prudentius, & alij: licet in generibus tormentorum non omnium sit vna narratio. Nomina prædictorum Machabæorum Iosephus in dicto commentario recenset. Sunt hæc: Mater ipsarum dicta est Salomona, filius maior natu Machabæus, huic ætatis gradu proximus Aber, tertius Machir, quartus Iudas, quint⁹ Achas, sextus Arath, septimus verò, vltimo loco natus, Iacob est appellatus. Omnes autem è castello Iudęæ Sosandro, omnesque dicti sunt Machabæi. Hæc ex Iosepho: sed versione Erasmiana, ex diuerso textu, vt apparet, ab eo qui cõmuniori vsu receptus est. Quòd autem ad vocem Machabæi spectat, nomẽ est Hebraicum, quod nostris litteris sic scribitur MACABAI, cuius singulæ litteræ singulas dictiones significant sumptas ex antiquo Moysi Exod. 15. vbi hæc verba sunt, MICHE MOCHA BAELIM IEHOVA, Hebraicis characteribus: quod Latinè est: Quis similis tui in fortibus Domine? Quæ verba per singulas primas tantùm notatas literas sic in vexillis fecit inscribi: M. C. B. I. iisdemque vti pro tessera militari; vnde ipsi ac posteri eius Machabæi dicti sunt. Hæc de significatione huius vocis Xyst. lib. 1. bibliot. sanct.

[c] Fidei, Spei & Charitatis.] De his item hac die Vsuardus. Metaphrastes harum acta ex antiquioribus monumentis descripsit xv. Kal. Octobr. de quo die etiam Græci de iisdem agunt in Menologio: eadem Latinè reddita habet Lipom. tomo 6. & Surius tomo 4. Mombrit. tomo 2. & Petrus in catalogo libro 7. cap. 7.

[d] Boni & soc.] De his Vsuardus etiã & alij Latinorum; Græci autem in Menolog. die sequenti. Agitur de his martyribus in actis S. Stephani Papę & martyris, ex quibus cæteri acceperunt.

[e] Cyrilli & soc.] Agunt de his itẽ Beda, Vsuar. Ado, & alij recentiores, Petrus etiam in catalogo libro 7. capite 10.

[f] Leontij & soc.] De his item Græci hac die in dicto Menologio, vbi horum acta fusiùs expressa habentur.

[g] Felicis.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij de eo hac die. Meminit eiusdem Prudentius in Peristeph. hymno quarto, cùm ait:

Parua Felicis decus exhibebit
Artubus sacris locuples Gerunda.

Sanctus Eulogius in Memor. Sanctor. inter alios martyres qui sese martyrio sponte obtulerunt, recenset Felicem hunc, quem ait, Cæsarea Mauritaniæ Gerundam vsq; martyrij cupidum perrexisse. De eodem Gregorius Turonensis libro de gloria martyrum cap. 92. vbi agit de eius miraculis. In Breuiario Toletano legi de eodem martyre sacrum hymnum, quo eius acta narrantur. Incipit:

Fons vitæ Deus, &c. Scribunt de eo alij plures ex recentioribus, vt Vincentius in specul. libro 13. cap. 134. & 153. & alij.

[h] Eusebij episcopi.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Non tantùm vetera Martyrologia hunc dicunt martyrem, sed etiam in epitaphio in sepulchro eius inuento acrosticis versibus EVSEBIVS EPISCOPVS ET MARTYR inscribitur. Eiusmodi inscriptiones hoc carminum genere antiquitus conformari, ac primis versiculorum litteris nomen aliquod exprimi consueuisse, exemplo est vetus epitaphium S. Eugeniæ martyris Cordubensis, quod recitat Ambrosius Moralis in appendice ad Eulogium. Vitam S. Eusebij cùm ex antiquis monumentis ecclesiæ Vercellensis, tum etiam ex sanctorum Patrum elogiis contextam, vnà cum translatione ipsius recenter facta, Reuerendissimus D. Ioannes Franciscus Bonhomius, eius sedis episcopus, edendam curauit. Eadem autem eius acta nonnihil locupletata per annos singulos, vt gesta sunt, iam diu intexuimus in Annalibus ecclesiasticis, restituimusque locum Epiphanij in Pan. hæres. 30. vbi Eusebius Fregellæ mẽdosè pro Vercellis legitur. Cur autem hic martyr dicatur, quem S. Ambrosius, & alij antiqui scriptores semper confessorem appellant, ibidem non paucis explicuimus. De miraculis in eius ecclesia fieri solitis scribit Gregorius Turonensis libro de gloria confessorum cap. 3. vbi etiam ipsum confessorem appellat, & inter confessores adnumerat.

[i] Iustini.] Agit de eodem Vsuardus, & Molanus in addit. qui de eius corpore posito Parisiis in basilica S. Mariæ meminit. Diuersus ab eo est Iustinus presbyter, de quo Gregorius Turonensis de gloria confessorum cap. 49.

[k] Veri episcopi.] De eodem Beda, & alij. Ado eius ecclesiæ episcopus tradit in suo chronico, claruisse hunc Traiani temporibus; sed peruenisse vsque ad Pij Papæ pontificatum, eiusdem Pontificis literæ ad eum scriptæ significant. habentur tomo 1. Bibliot. Sanct. Sed & illud admonẽdum putamus, tres reperiri Viennenses eius nominis episcopos, diuersis temporibus: nimirum hunc de quo est sermo; secundum qui interfuit Concilio Arelatensi secundo sub Constantino; tertium qui vixit temporibus S. Gregorij Papæ, cuius ad eum extant scriptę literæ; qui ab Adone ponitur sedisse anno Domini quingentesimo octuagesimo tertio, numeraturque vigesimus sextus eius sedis episcopus.

[l] Ethelwoldi episcopi.] Agit de eodem Molanus in addit. ad Vsuardũ, exstantque eius acta, quę habes apud Surium tomo 4. Scripta ea esse à Wolstano monacho, testatur catalogus scriptorum Britanniæ libro 2. cap. 36. Migrauit ex hac vita anno Domini nongentesimo quarto.

[m] Nemesij.] De eo etiam Vsuardus hac die, & alij recentiores.

2

Quarto Nonas Augusti. Luna. D xxiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
t u A B C D E f F G H M N P
25 26 27 28 29 1 2 3 2 3 4 5 6 7

ROMÆ in cœmeterio Callisti natalis sancti Stephani[a] Papæ & martyris, qui in persecutione Valeriani, dum Missæ sacrum perageret, superuenientibus militibus ante altare intrepidus & immobilis cœpta mysteria perficiens, in sede sua decollatus est. Nicææ in Bithynia passio sanctæ Theodotæ[b], cum tribus filiis suis: ex quibus primogenitum nomine Euodium, Christum fiducialiter confitentem, fecit primò Nicetius consularis Bithyniæ fustibus cædi, deinde matrem cum omnibus filiis igne cõsumi. In Africa sancti Rutilij[c] martyris, qui cùm sæpiùs de loco in

locum persecutionem fugisset, & periculum interdum etiam pecunia redemisset, ex inopinato aliquando comprehensus, & Præsidi oblatus, tormentis plurimis cruciatur: demũ ignibus traditus, egregio martyrio coronatur. Pataui Sancti Maximi[d] eiusdem ciuitatis episcopi, qui miraculis clarus beato fine quieuit.

AVGVSTI 2.

STEPHANI Papæ.] De quo non tantùm Beda, ac cæteri Latinorũ hac die, sed & Græci in Menologio agunt, vbi ipsius, ac sociorum acta sub compendio describuntur: ampliora autem ex antiquis monumentis edidit Metaphrastes: reperiuntur eadem non ex Græcorum, sed Latinorum fontibus in vet. manuscript. codic. quæ & apud nos habemus. De eius successione meminit Eusebius in Chronic. & hist. lib. 7. cap. 3. & 4. Cyprianus, Optatus, Augustinus, Nicephorus, & alij. Eius autem celeberrima & admiranda planè gesta, cùm aduersante Orbe ferè toto, de baptismate tutatus est maiorum traditionem, digessimus in Annal. ecclesiast. ibique eundem vindicauimus à calumniis Firmiliani episcopi Cæsareæ Cappadociæ. Interim vide quid de his scribat Vincentius Litinensis aduer. hær. nouit.

[b] Theodotæ & fil.] De iisdem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad quartum Kal. Augusti. Eius acta ac filiorum recitantur in vita S. Anastasiæ, quam habes apud Surium tomo 6. Mombrit. tomo 2. & Petrus recitat in catalogo libro 7. c. 14. Nobile templum in huius honorem erexit Iustinianus Imp. in suburbiis Constantinopolitanis, vt auctor est Procop. libro 1. de ædif. Iustiniani Imp.

[c] Rutilij.] Quæ hîc de Rutilio dicuntur, habentur etiam apud Tertullianum lib. de Fuga tẽp. persecut. cùm tamen auctor ipse Montani afflatus spiritu, negaret fugiendum esse tempore persecutionis vrgentis. De redemptione martyrij, de qua hîc agitur, consule ea quæ supra diximus, cùm egimus de temporibus Commodi die 18. Aprilis.

[d] Maximi episcopi.] De quo tabulæ ecclesiæ Patauinæ. Habetur de eo mentio in actis S. Prosdocimi, ex quibus Scard. libro 2. Annal.

xxij. E Tertio nonas Augusti. Luna. 3

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
26	27	28	29	1	2	3	4	3	4	5	6	7	8

HIEROSOLYMIS Inuentio[a] corporis beatissimi Stephani Protomartyris, & sanctorum Gamalielis, Nicodemi, & Abibonis, sicut Luciano presbytero diuinitus reuelatum est, Honorij Principis tempore. Constantinopoli natalis sancti Hermelli[b] martyris. Apud Indos Persis finitimos passio sanctorum[c] Monachorum, & aliorum fideliũ, quos Abenner Rex persequens Ecclesiam Dei, diuersis afflictos suppliciis cædi iussit. Neapoli in Campania sancti Aspren[d] episcopi, qui à sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus, eiusdem ciuitatis episcopus ordinatus fuit. Augustoduni depositio sancti Euphronij[e] episcopi & confessoris. Anagnię sancti Petri[f] episcopi, qui monastica primùm obseruantia, deinde pastorali vigilantia clarus, quieuit in Dño. Philippis in Macedonia sanctæ Lydiæ[g] purpurariæ, quæ prædicante ibidem sancto Paulo Apostolo, prima omnium credidit Euangelio. Beroeæ in Syria sanctarum mulierum Maranæ[h] & Cyræ.

AVGV-

INVENTIO corporis beatissimi Stephani Protomart.] De eadem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri omnes; in quos tamen librariorum vitio errorem irrepsisse putandum, dum eiusmodi inuentio facta dicitur anno septimo Honorij Imp. cùm de ea re nullus relictus sit errandi locus: nam litteræ Luciani, ab omnibus comprobatæ, notant Consules quibus ea contigerunt, nimirum Honorio decimùm & Theodosio sextùm Conss. qui quidem annus est Honorij Imp. 21. Nec verò quis putet mendosam esse epistolam Luciani: nam Marcellinus Comes in chron. & Niceta in oratione de ea re habita, iisdem Consulibus id factum confirmant. De integritate litterarum Luciani, quibus agitur de huiusmodi inuentione, nullus hactenus dubitauit: illis etenim adstipulantur Gennadius de vir. illustr. cap. 46. & 47. qui testatur eadem à Luciano Græcè scripta, Latinè reddita esse ab Auito, Marcellinus in chron. Nicephor. hist. lib. 14. cap. 9. Beda in retract. in Act. Apost. & de sex ætatibus, & alij recentiores. Eam quidem historiam, ipsasque Protomartyris venerandas reliquias, primus omnium ad oras Occidentales detulit Orosius presbyter Hispanus, qui illis temporibus peregrinatus est Hierosolymam, tantisque pignoribus ditauit illustrauitque ecclesiam Africanam; dum tot, tantaque ex illis edita sunt miracula, quæ S. Augustinus pluribus in locis fidelissimè recitat, vt libro 22. de Ciuitate Dei cap. 8. serm. de Diuersis 31. 32. 33. epist 103. ad Quinctianum; Euodius præterea episcopus Vzalensis de iisdem duos libros cõscripsit. Agit de iisdem S. Prosper libr. de prædict. dimid. temp. cap. 6. Cùm autem postmodum Wandali in Africanam prouinciam grassarentur, fertur S. Gaudiosus episcopus ampullam vitream concreti sanguinis S. Stephani inde Neapolim Campaniæ vrbem fugiens secum asportasse; quæ hactenus ibidẽ in ecclesia eiusdem S. Gaudiosi religiosè asseruatur: vbi adhuc miraculum perseuerat, vt super altare ampulla posita, dum sacra Missarum solennia peraguntur, liquescere, velut recèns effusus sanguis aliquando conspiciatur. Idque hac ipsa die qua sancti Stephani corporis inuentio celebratur. Sed illud planè admiratione dignissimum, quòd cùm olim annis singulis tertia Augusti id fieri cõsueuerit; ipso etiam anno quo auctoritate sanctiss. mem. Gregorij Papæ xiij. restitutum est Romanum Kalendariũ, ad formam reductionis anni, non vt olim decem post dies, sed eadem ipsa festa die, sanguis visus est ebullisse, sicque annis sequentibus: idemque accidit de sanguine S. Ioannis Baptistæ: est eius rei fidissimus ac sincerissimus testis inter alios R. P. D. Frãciscus Mariæ Tarusinus, nostræ Cõgregationis Oratorij Neapoli existẽtis præfectus, cùm in altari vbi ampulla sanguinis erat, sacras Missas ageret, cõcretus instar lapidis visus est sanguis liquescere totus in guttas. Alia complura his similia in diuersis orbis Christiani partibus accidisse audiuimus; vt ex his planè cõstet, diuinis suffragiis quæ in sancta Catholica Ecclesia, ab ipsoque Rom. Pontifice sunt constituta, probari atque firmari. Quod ad eandem ampullam sanguinis Protomartyris spectat, quam per S. Gaudiosum ex Africa Neapolim diximus fuisse delatam; hanc illam ipsam opinamur, vel saltem illi admodum similem, cuius idem qui suprà Euodius, episcopus Vzalensis, meminit, cùm agit de reliquiis & miraculis Protomartyris Stephani lib. 1. c. 1. his verbis: Ampulla quædam ei demonstratur intra se habens sanguinis quãdam aspersionem, & aristarum quasi ossium significationem. & paulò pòst: Ampullam sicut oculis suis viderat ancilla Dei in somnij reuelatione, sic inter manus suas accepit posteà Sacerdos. Hæc Euodius; cuius testimonium sæpè citat S. Augustinus, nimirum Serm. 32. & 33. de Diuers. & de Ciuit. Dei lib. 22. c. 8. vt de sincerissimo auctore non dubites. Produnt enim eiusdem Luciani litteræ, non tantùm articulos martyris, sed & terram ipsam sanguine madefactam ab Orosio in Africam trãsportatam. Non prætermimus, eodem tempore Honorij Imper. eiusdem Protomartyris reliquias esse perlatas in Minoricam insulam, quarum virtute vniuersa gens Iudæorum quæ insulam incolebat, ad fidem Christi mirandis prodigiis conuersa est. Exstat de his insignis epistola Seueri episcopi Minoricẽsis, quam manuscrip. nacti sumus in Bibliotheca Vaticana; cuius fidei integritati adstipulatur prædictus Euodius episcopus Vzalensis lib. 1. c. 2. his verbis: Epistola quoq; ad nos delata cuiusdam sancti Episcopi Seueri Minoricensis insulę de pulpito in aures ecclesiæ cum ingenti fauore recitata est, &c. Scripta habetur xv. Kal. Martij, Asclepiodoto & Mariniano Conss. est is annus septimus ab inuentione prædictarum reliquiarum, à Christo autem annus quadringẽtesimus vigesimus tertius. In Gallias etiam eiusdem Protomartyris reliquię fuerunt delatæ, de quibus Greg. Turon. hist. lib. 1. c. 31. & de glor. mart. c. 33. vbi & de miraculis editis. Illud etiam ad annotationem præsentis diei solennitatis spectare magnopere videtur; quid est quòd hac potissimùm die eiusmodi inuentio celebretur, quam constat ex Luciani litteris factã esse mense Decembris, translationem verò Hierosolymam ad vij. Kal. Ianuarij: aliam autem translationem Constantinopolim ad quintum Kal. Octobr. auctor est Theodorus lector in collectaneis libr. 2. in fine. Rursus autem tertiam Romam factam esse translationem pridie Nonas Maij, eius acta testantur, quorum suprà meminimus. Cùm autem nec inuentio, nec translatio aliqua hac die contigerit: existimarunt nonnulli, hac ipsa die S. Stephanum Protomartyrem martyrium subiisse: quorum quidem sententiæ maiorum refragatur auctoritas: siquidem S. Augustinus, Fulgentius, & alij tam Latinorum quàm Græcorum Patrum in Homiliis quas ea die habuerũt, absque vlla hæsitatione profitentur S. Stephanum consummasse martyrium postridie Natalis Domini; idque adeò firmum ratumq; maiores habuêre, vt licet in eam dilata fuerit translatio illa prima Hierosolymam facta; nihilominus remansit, vt erat, ea dies consecrata natalitio Protomartyris, & solennitatem Inuẽtionis maluerunt in hunc diem transferre. Sed qua (inquam) ratione factum sit, vt hac potius die, quàm cæteris, memoria hæc ageretur: dicam quid acceperim à D. Antonio Geronio Tarraconensi, ecclesiasticarũ antiquitatum apprimè erudito, quo cum de ambi-

 guita-

guitatibus rerum ecclesiasticarum ad historiæ veritatem spectantibus familiariter differere sæpissimè consueui, cuius hæc de ea re est sententia; vt existimet longè ante inuentionem S. Stephani, hanc ipsam diem in honorem eiusdem Protomartyris esse dicatam; postmodum autem redditam solenniorem ex commemoratione prædictæ inuentionis. Id etenim in primis maximè persuadent antiqua monumenta, vt vetus illud, cuius sæpè meminimus, Martyrologium S. Cyriaci, in quo nulla habetur hac die de inuentione mentio; sed tantùm hæc verba: Sancti Stephani Protomartyris in Ancona, vbi haberi dicitur vnus de lapidibus quibus percussus est. Hęc ibi. Eadem Beda, licet apud eum mẽdosè, Antiochia, pro Ancona ponatur his verbis: In Antiochia S. Stephani Protomartyris, vbi haberi dicitur vnus de lapidibus, quibus in brachio percussus est, & multas ex eo virtutes sanitatum fieri. Hæc Beda. Quibus omnibus si addas quæ scribit S. Augustinus Serm. 31. & 32. de Diuersis pag. 488. 489. edit. Louan. vbi agit de perantiqua Memoria eiusdem Protomartyris Anconæ posita, deque illo saxo quo idem in cubito percussus est, quod collegit, qui lapidationi illius interfuit, & in Italiam detulit, & Anconæ reliquit, ex quo tẽpore illic memoria S. Stephani esse cœpit, vt idẽ scribit dicto serm. 32. Hęc, inquam, omnia si pręd ictis antiquioribus Martyrologiis iungas, facilè intelliges, longè ante inuentionem Protomartyris celebrari consueuisse, hac die, memoriam eius, vel saltem in Italiæ regionibus. Celebris itaque olim fuit cultus memoriæ eius martyrij ex illo lapide: postmodum autem, venerando corpore inuento, aucta ea dies est celebriori solennitate, quæ iam semel lapidis eius memoriæ dicata erat. Vnde apud Bedam, & aliqua alia manuscripta, non tantùm hac die agitur de Inuentione prædicta, sed & de viuo lapide illo, ex quo multa etiam miracula, velut mel de petra (iuxta Propheticum illud) oleumque de saxo durissimo, emanabant. Hæc prædicto diserto viro accepta ferimus, cuius sentẽtię libẽter subscribimus. De ecclesia S. Stephani Anconæ, meminit etiam S. Gregorius libro 1. dialog. cap. 1.

[b] Hermelli.] De eodem hac die Beda, Vsuard. Ado, aliique recentiores.

[c] Sanctorum monachorum.] De his scribit S. Ioannes Damascenus in vita sanctorum Barlaham & Iosaphat, de quibus suo loco inferiùs.

[d] Aspren episcopi.] Fortasse Asprenatis. De eodem tabulæ ecclesię Neap. Exstantque eius acta typis nuper excusa, à Paulo Regio scripta. Quamuis hoc sit nomen Romanum. reperies enim gessisse consulatum Asprenatem vnà cum Clemente anno decimotertio Domitiani Imper. vt habent tabulæ Cassiodori. Quo etiam seculo hic, de quo agimus, vixisse reperitur. Meminit Asprenatis etiam Dio lib. 56. Sueton. in Augusto c. 43. ait ab eo tempore Asprenates dictos etiam fuisse Torquatos. De eodem nomine Seneca controu. 24. Plinius item de domo Asprenatum agit.

[e] Euphronij episcopi.] Scribit de S. Euphronio Greg. Turon. li. 2. c. 11. De eodem Sidon. Apollin. lib. 4. c. 25. & ad eum libro 7. epist. 8. & libro 9. epist. 2. Interfuit Concilio Lugdunẽsi, subscripsitque cum aliis epistolam Fausti damnantis cunctos Pelagianorum errores.

[f] Petri episcopi.] De quo etiam tabulæ ecclesiæ Anagninæ, indeque eius acta accepimus.

[g] Lydiæ.] De ea Acta Apost. cap. 16. dicta est Purpuraria à purpura tingenda. Erat eiusmodi opificium non ignobile; non enim liberum erat cuiq; tingere purpuram, vel cuilibet petenti impartiri, vt constat ex Ammiano Marcellino. lib. 14. Erat enim inter alios magistratus Præfectura tingendæ purpuræ, qua velut magno munere donatus est Dorotheus Tyrius ab Imperatore, vt scribit Eusebius histor. lib. 7. c. 26. Sunt de tinctura purpuræ leges seuerissimæ Codic. lib. xj. de vestibus.

[h] M^ranæ & Cyræ.] Scripsit harum feminarũ pręclaras res gestas Theodor. in Theophil. c. 29.

xxj. F Pridie Nonas Augusti. Luna. 4

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 1 2 3 4 5 4 5 6 7 8 9

BONONIÆ sancti Dominici [a] confessoris, fundatoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, viri sanctitate & doctrina clarissimi: qui virginitatem perpetuò illibatam seruauit, & ob singularem meritorum gratiam tres mortuos suscitauit: cumque prædicatione sua hæreses compressisset, ac plurimos ad religiosam & piam vitam instituisset, octauo Idus mensis huius in pace quieuit: eius tamen festiuitas ex constitutione Pauli Papæ quarti

quarti hac die celebratur. Thessalonicæ natalis beati Aristarchi [b] discipuli & comitis indiuidui sancti Pauli Apostoli, de quo ipse ad Colossenses scribit: Salutat vos Aristarchus concaptiuus meus. Is ab eodem Apostolo Thessalonicensium episcopus ordinatus, post longos agones sub Nerone coronatus à Christo, quieuit. Romæ via Latina passio beati Tertullini [c] presbyteri & martyris, qui sub Valeriano Imperatore post impiam fustium mactationem, ignium circa latera exustionem, oris quassationem, atque in equuleo extensionem, neruorumque cæsionem, data sententia, capitis amputatione martyrium consummauit. Constantinopoli sancti Eleutherij [d] martyris, ordinis senatorij, qui pro Christo in persecutione Maximiani gladio cæsus est. In Perside sanctarum martyrum Iæ [e], & sociarum, quæ cum nouem millibus Christianis captiuis sub Sapore, diuersis pœnis afflictæ, martyrium subierunt. Coloniæ sancti Prothasij [f] martyris. Veronæ sancti Agabij [g] episcopi & confessoris. Turonis sancti Euphronij [h] episcopi. Romæ sanctæ Perpetuæ [i], quæ à beato Petro Apostolo baptizata, Nazarium filium, & Africanum virum ad fidem Christi perduxit, & multa sanctorum Martyrum corpora sepeliuit [k], ac tandem bonorum operum meritis cumulata, migrauit ad Dominum.

AVGVSTI 4.

DOMINICI.] Huius sanctissimi viri præclarissima gesta octo libris digessit Theodoricus, eiusdem Ordinis frater, quę Surius refert tomo 4. S. Antoninus in tertia parte tit. 23. cap. 1. 2. 3. 4. & sequen. Ioannes Garzonius de vir. illust. Ord. Prædicat. M. Antonius Flaminius; ac nouissimè R. D. Franciscus Diacetius, episcopus Fesulanus, egregiũ de eadem re commentarium ad sanctissimæ memoriæ Pium Papam quintum conscripsit. Migrauit ex hac vita octauo Idus Augusti, feria sexta, hora sexta, agens suæ ætatis annum quinquagesimum primum (vt auctor est S. Antoninus) anno à Christo Domino 1221. Facta est autem eius translatio anno Domini 1233. Gregorio nono Rom. Pont. anno sexto sedis eius. De canonizatione autem eius exstant litteræ Apostolicæ eiusdẽ Gregorij noni, datæ Spoleti 5. Kal. Septembris, anno octauo Pontificatus ipsius; recitat eas Anton. dict. 3. part. tit. 23. c. 4. §. 17. quibus etiam præcipitur, vt ad Nonas Augusti, ante diem obitus eius, quo relatus est inter Sanctos, anniuersaria eius solennitas in Ecclesia ageretur. At sanctiss. D. N. Paulus quartus Roman. Pont. in hanc retulit diem ob festum beatæ Mariæ ad Niues, quòd in eandem diem incideret.

[b] Aristarchi.] De quo Act. Apost. c. 19. 20. & 27. Paul. ad Coloss. c. 4. & ad Philomenem. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuar. Ado, ac cæteri Latinorum, Græci autem in Menol. ad xviij. Kal. Maij.

[c] Tertullini.] Agit de eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Eius autem res gestæ exstant in actis S. Stephani Papæ & martyris.

[d] Eleutherij.] De eodem hac item die Græci agunt in Menologio, ibique eius acta breui compendio referunt.

[e] Iæ.] Græci item de eadem hac die agunt in Menologio; narrantque breuiter eius martyrium. Huius nomine templum vetustate penè collapsum restituit Iustinianus Imperator, vt scribit Procop. lib. 1. ædif. Iustiniani Imp.

[f] Prothasij.] De eo etiam Galesinius hac die, qui eiusdem ecclesiæ citat tabulas.

[g] Agapij episc.] Agit de eo Reuerendiss. ac Illustriss. D. August. Valerius, eiusdem ecclesię episc. S. R. E. Cardinalis, in lib. antiquorum monumentorum episcoporum Veron. ibi pag. 3. & 37.

[h] Euphronij episcopi.] Præcessit hic Gregorium Turon. qui de eo plura scribit de gest. Franc. lib. 10. c. 31. de glor. confess. c. 18. 19. & 20. Exstant Venantij Fortunati ad hũc epistolæ, quarum posteriore egregias eius virtutes contexit, exstatque de eadem re eiusdem auctoris carmẽ lib. 3. De eodem item agit in carm. ad Felicem episcopum, cùm interfuit dedicationi basilicæ. Idem præsens fuit etiã Concilio Parisiensi: eius epistolam, ac collegarum episcoporum ad Radegũdem reginam, habet idem Gregorius Turonensis lib. 9. cap. 39. Numeratur hic sedis Turonensis episcopus vicesimus ordine.

[i] Perpe-

[i] Perpetuæ.] De qua & tabulę ecclesiæ Mediolanensis. Narrantur eius res gestæ in actis sanctorũ Nazarij & Celsi, quæ habet Mombrit. tomo 2.

[k] Sepeliuit.] In sepeliendis sanctorum martyrum corporibus & condiendis eis aromatibus, effusæ erant impensæ Christianorum, vt auctor est Tertull. in Apolog. De iisdẽ Prudent. in Cathemer. hymn. in exequiis defunct. Greg. Nyss. in orat. in funere Meletij, Greg. Nazian. epist. 18. ad Sophr. & alij. Ex Iudæis ea traditio manauit ad Christianos. Sic enim mos erat Iudęis mortuos sepelire, Ioannis 19. Præ cæteris id diligentiùs præstitisse videntur Ægyptij, qui ea arte sic desiccabant corpora defunctorum, vt eadem quasi ænea redderent, appellarentque ea lingua Ægyptia Gabbaras, vt tradit Augustin. Serm. de Diuers. 120. cap. 12. Inde est, quòd impius Eunapius Sardianus in Ædesio Ægyptios Christianos, ipsos Alexandrinos, in quos inuehitur ob demolitũ templũ Serapidis, irridet; quod religionis ergô ostentarẽt salita capita damnatorum: sic ethnicus Christianorum hostis appellat sanctos martyres, quos Alexandrini maximo honore habebant. Porrò condiendorum corporum vsum ab Ægyptiis mutuatos esse Iudæos, auctor est Tacitus libro 21. Annalium.

xx. G — Nonis Augusti. Luna. — 5

a b c d e f g h i k l m n p q r s
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 1 2 3 4 5 6 5 6 7 8 9 10

ROMÆ in Esquiliis dedicatio [a] Basilicæ [b] sanctæ Mariæ ad Niues. Item Romæ passio sanctorum Martyrum [c] viginti trium, qui in persecutione Diocletiani via Salaria veteri capite truncati, ibidem sepulti sunt ad cliuum Cucumeris. Augustæ Vindelicorum natalis sanctæ Afræ [d] martyris, quæ cùm esset pagana, per doctrinam sancti Narcissi episcopi ad Christum conuersa, & cum omni domo sua baptizata, pro confessione Christi igni tradita est. Asculi in Piceno sancti Emygdij [e] episcopi & martyris, qui à sancto Marcello Papa episcopus ordinatus, & illuc ad prædicandum Euangelium missus, in confessione Christi sub Diocletiano Imperatore martyrij coronam accepit. Antiochiæ sancti Eusignij [f] militis, qui annum agens centesimumdecimum, cùm Cõstantini magni fidem, sub quo militauerat, Iuliano Apostatæ exprobraret, eumque vt patriæ pietatis desertorem redargueret, ab eodem iussus est capite cædi. Item sanctorum martyrum Cantidij [g] Cantidiani, & Sobelis Ægyptiorum. Catalauni in Gallia sancti Memmij [h] ciuis Romani, qui à sancto Petro illius ciuitatis episcopus consecratus, populum sibi commissum ad Euangelij veritatem perduxit. Augustoduni beati Cassiani [i] episcopi. Apud Theanum sancti Paridis [k] episcopi. In Anglia sancti Oswaldi [l] Regis, cuius actus venerabilis Beda presbyter commemorat. Eodem die sanctæ Nonnæ [m] matris beati Gregorij Nazianzeni. In Piceno apud Septempedanos sanctæ Margaritæ [n] viduæ.

AVGV-

[a] DEDICATIO Basilicæ S. Mariæ ad Niues.] De ea solennitate, eiusque institutionis causa habentur vetera manuscripta eius ecclesiæ, quæ paucis cõplexus est Petrus in catal. libro 7. cap. 21. Dicta est hæc Basilica Liberij, de qua hæc in libro de Romanis Pontificibus in Liberio: Hic fecit basilicã nomine suo iuxta Macellum Libię. Meminit eiusdem Marcellinus presbyter, cùm agit de schismate Vrsicini. Quod autem spectat ad Macellum Libiæ: erat in quinta Vrbis Regione, quæ Esquilina dicitur, Macellum Liuianum appellatum, de quo Sext. Rufus de Region. Vrb. & Publius Victor. De eadẽ Basilica etiam in eodem libro de Roman. Pontificibus in Xysto tertio hæc leguntur: Hic fecit basilicam S. Mariæ matris Domini, quæ ab antiquis, Liberij cognominabatur. Hadrianus Papa in epist. ad Carolum Magnum Imperatorem de imag. hæc ait: Xystus Papa, successor Cęlestini, fecit basilicã sanctæ Dei genitricis Mariæ, cognomento Maiorem, quæ & apud Præsepe dicitur: simili modo & ipse tam in metallis aureis quàm in diuersis historiis, sacris decorauit imaginibus. Hæc Hadrianus. Hactenus exstant ferè integræ sacræ illæ historiæ musiuo opere contextæ; atque super maiorem arcum eodem opere exornatum eiusmodi inscriptio perseuerat: XYSTVS PLEBI DEI. à Xysto Xystiana basilica dicta reperitur apud Ioannẽ diac. in vita S. Gregorij Papæ libro 4. cap. 68. De eiusdẽ basilicæ excellentia, deq; miraculis cereorum illic incendi solitorum, scribit Petrus Cluniac. libro 2. cap. 30. de aliis item cereis Natalis Domini die illic poni solitis cum nota annorum currentium à passione Dominica, meminit Beda de temporum ratione cap. 45. Cætera autem eiusdem Basilicæ antiqua monumenta habent hi qui scripserunt de septem Vrbis ecclesiis. At ne intentus tantùm veteribus, recentiora prætermittam; eadem Basilica his diebus nostris longè augustior ac illustrior redditur à sanctissimo D. N. Xysto quinto Rom. Pont: tum ob nobilissima illic monumenta excitata, ac præsertim magnificentissimum Sacellum, quo Sacrosanctum Domini Præsepe cõtineatur; tum etiã ob apertas directasque vndique vias, quibus populo Christiano facilior ac gratior pateat ad eam accessus. Sed in his omnibus describendis commentario potius quàm notatione opus esset.

[b] Basilicæ.] Vox ista quidem, etsi à Gentilibus accepta videatur, non abhorret tamen à phrasi diuinæ scripturæ: nam atrium illud maius templi Salomonis, Basilica dicitur in 2. Paralipom. cap. 4. & 6. licet Græcè αὐλὴν legatur, quod alij vertunt, atrium. Apud nos autem loquendi vsus obtinuit, vt non quæcunque ecclesiæ appellentur Basilicæ, sed illæ tantùm quarum augustior esset amplitudo. Vnde autem id acciderit, vt eiusmodi ecclesiæ dicerentur Basilicæ, Isidorus libro 15. Originum hæc ait: Basilicæ prius vocabantur regum habitacula, vnde & nomen habent: nunc tamen ideò Basilicæ diuina templa nominantur, quia ibi Regi omnium Deo cultus & sacrificia offeruntur. Hæc Isidorus. eadem Amal. de ecclesiast. Offic. libro 2. cap. 2. & Walfridus Strabo de rebus ecclesiasticis cap. 6. Hæc licet sint vera; tamen eiusmodi nomen vnà cum re è Gentilibus ad Christianos deriuasse, mihi magis probatur. Nam Basilicæ illę Gẽtilium, in ecclesias Christianorum aliquando commutabantur. Est de his locus egregius Ausonij Galli in Gratiarum actione pro suo Consulatu ad Gratianum Augustum his verbis: Basilicæ olim negotiis plenæ; nunc votis, votisque pro tua salute susceptis, &c. Nec quis putet apud Gentiles, sicut apud nos, eiusdem esse significationis Basilicas, & templa. Erant enim illæ, vt scribit Vitruuius libro 5. cap. 1. loca venalium rerum Foris coniuncta, in quibus hyeme potissimùm publicæ conciones & negotiantum conuentus habebantur; ea etiam significatione sumuntur l. pediculos. §. item cum. ff. de auro & argent. legat. & l. inter stipulantem. §. sacram rem. ff. de verb. obligat. Dicebatur ius etiam in Basilica, vt apparet ex Plinij epistola 21. libro 5. cùm ait: Descenderam in Basilicam Iuliam, auditurus quid proxima comperendinatione respondere debeam. Sedebant iudices, &c. De eadem eodem sensu & Seneca libro 3. de ira cap. 33. cùm ait: Fremitu iudiciorum Basilicæ resonant, &c. Eius generis ea esse putatur, quam Theodosius iunior Imperator ab ergasteriis, tabulatis, & intromissione equorum liberam esse voluit. Cod. de oper. publ. l. Basilicam. Erant & priuatorum Basilicæ ad inambulandum constructæ, & magno sumptu ornatæ; quarum meminit sanctus Hieronymus scribens ad Marcellam epist. 18. aitque: Vbi (Romæ scilicet) instar palatij priuatorum exstructæ Basilicæ, vt vile corpusculum hominis pretiosiùs inambulet, & quasi mundo quicquam possit esse ornatius, tecta sua magis velint aspicere quàm cælum. Hæc ille. Quod autem ad ipsarum structuram spectat; erant plures simul in longum iunctæ porticus suffultæ columnis, æquis inter se distantibus spatiis, epistyliis desuper iunctis, velut intextis inuicem. His respondent quæ Cicero ad Atticum libro quarto scribit his verbis: Paulus in medio Foro Basilicam penè texuit iisdem antiquis columnis, &c. Secundùm ea quæ à Vitruuio sunt descripta libro 5. cap. 1. eiusmodi ferè structuræ esse ipsas Christianorum antiquas Basilicas, nullus ignorat: nam paucis mutatis, vel additis, ex ipsis aliquæ, vel (quod frequentiùs accidit) ipsarum Basilicarum columnæ in vsum Christianæ religionis transiêre cum nomine. Ab aliquibus vsurpatam hanc vocem, Basilicam, pro quacumque ecclesia inuenimus, vt apud Optatum libro primo, cùm ait de his quæ Romæ erant ecclesiis: Inter quadraginta, & quod excurrit, Basilicas, &c. Verùm vsitatiori vocabulo dictas fuisse ab antiquis ecclesias ipsas domos Dei, & templa, Sanctus Zeno in Psalm. 126. significare videtur his verbis: Conuentus quidem ecclesiarum siue templi, quos ad secretam Sacramentorum religionem ędificiorum septa claudunt, consuetudo nostra vel domum Dei solita est nuncupare, vel templa. Hæc ille. Verùm non his tantùm nominibus loca Deo sacrata nominari cõsueuisse, sed & aliis, nempe dici Memoriam, Martyrium, Dominicũ, alibi diximus.

[c] Martyrum viginti trium.] Habetur mentio de iisdem martyribus in actis sanctorum Abundij, Abundãtij, & Martiani, de quibus suo loco inferi⁹.

[d] Afræ.]

[d] Afræ.] De eadem hac die Vſuardus, Ado,& alij; Beda autem ad ſeptimum Idus Auguſti, vt in eccleſia Auguſtana, in qua hac die agitur de S. Afro martyre. Exſtant eius acta, quæ recitat Sur. tom.4. hac die. Sinceriora mihi ea videntur quæ ex actis publicis deſcripſit Vicellius in Agiologio. In Auguſtano Breuiario atque Miſſali libro eiuſdem res geſtæ narrantur; cumque ſimul omnia monumenta, eam olim fuiſſe meretricem tradant, miror vehementer, quomodo Venantius Fortunatus eam appellet virginem his verſibus in libro quarto vitæ S. Martini epiſcopi Turonenſis:

Pergis ad Auguſtam, quam Vindo, Licusq; fluentant:
Illic oſſa ſacræ venerabere virginis Afræ.

Cùm hanc tradant à S. Narciſſo epiſcopo ad Chriſtianam fidem eſſe conuerſam, putant aliqui, inter quos Petrus in catalogo libro 7. cap. 28. hunc illum eſſe Narciſſum epiſcopum Hieroſolymitanum laudatiſſimum, de quo ſcribit Euſebius libro 6. cap. 9. Alij autem dixerunt hunc fuiſſe Narciſſum martyrem Gerundenſem; idque teſtantur eius acta, ac cæteri, vt Vincentius libro 7. cap. 28. Anton. 1. part. tit. 8. c. 1. §. 18. & nouiſſimè Flos ſanctorum, quibus magis aſſentior.

[e] Emigdij epiſc.] Petrus in catalogo libro 7. cap. 24. refert eius acta, ſed eiuſmodi quæ cenſura indigeant.

[f] Euſignij.] Agunt de eodem hac die Græci in Menolog. ibique deſcribunt eius certamen.

[g] Cantidij & ſoc.] De his item Græci hac die vbi ſuprà in Menologio agunt.

[h] Memmij epiſc.] Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri de eodem hac die. Pluribus autem Gregor. Turon. de gloria confeſſ. c. 66. Vincent. & Anton. part. 1. tit. 6. c. 27. Pet. in catal. lib. 7. cap. 25.

[i] Caſſiani epiſcopi.] De quo Beda, & alij qui ſuprà. Meminit eiuſdem Conſtantius in vita ſancti Germani epiſcopi Antiſiodor. lib. 2. cap. 7. Gregor. Turon. de gloria confeſſ. cap. 24. Petr. in catal. Vincent. Antonin. & alij. Molanus teſtatur eius acta exſtare: ſed ea hactenus nobis ſunt incognita.

[k] Paridis epiſcopi.] Tam ipſius quàm aliorum plurimorum ſanctorum totius prouinciæ Campaniæ & adiacentium regionum acta percepi collegiſſe in vnum ſumma cum diligentia ac labore Illuſtriſſimum ac Reuerendiſſimum Iulium Sanctorium Cardinalem S. Seuerinæ dictum, S. Rom. Eccleſię ornamentum; eaque aliquando ab ipſo edi ac peruulgari, vehementer optamus.

[l] Oſualdi.] De eodem hac die Beda, qui & de eodem in geſt. Anglorum libro 2. cap. 4. & in epitome: quæ cuncta ſimul collecta recitat Sur. tom. 4. Migrauit ex hac vita anno Domini ſexcenteſimo quadrageſimo ſecundo.

[m] Nonnæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio. Eius autem egregia facta recenſet eius filius S. Gregorius Nazianzenus in oratione habita in funere patris, ac item alia quæ dicta ab ipſo eſt in funere Cæſarij fratris, atque illa quam habuit in obitu ſororis Gorgoniæ, itemque in carmine de rebus ſuis, & de vita ſua ad populum Conſtantinopolitanum. Quod autem ad nomẽ ſpectat: Nonnę dicebantur moniales, vt notat Cæl. Rodig. lect. antiqu. lib. 5. cap. 13. in fine, idemque habes libro 5. capitularium Regum Franc. cap. 2. & 3. In eodem fortè ſenſu S. Hieronymus epiſt. 22. ad Euſtochium de cuſt. virginit. ait: Maritorum expertæ dominiũ, viduitatis præferunt libertatem, caſtæ vocantur, & nonnæ, &c. At non tantùm apud Græcos eiuſmodi nomen appellatiuum aliquando tranſiuit in proprium; ſed & apud Latinos: nam & S. Auguſtini mater eodem ferme nomine eſt appellata, licet pro Monacha, Monica dicta ſit; quod eſt idẽ quod Nonna. Sicque duæ ampliſſimorum eccleſiæ Doctorum matres eodem dictæ nomine habentur.

[n] Margaritæ.] De rebus geſtis ipſius ſunt apud nos acta à Seuerinatibus Romam miſſa. Eſt illorũ exordium: Margarita Septempede, &c. vbi & in fine hæc verba: Dormiuit in Domino quinta die Auguſti, an. 1395. Multis fuit illuſtrata miraculis.

xix. A · Octauo Idus Auguſti. Luna. 6

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
t u A B C D E f F G H M N P
29 1 2 3 4 5 6 7 6 7 8 9 10 11

IN monte Thabor Transfiguratio[a] Domini noſtri Ieſu Chriſti. Romæ via Appia in cœmeterio Calliſti natalis beati Xyſti ſecundi[b] Papæ & martyris, qui in perſecutione Valeriani, gladio animaduerſus, martyrij coronam accepit. Item ſanctorum martyrum Feliciſſimi[c] & Agapiti, eiuſdem beati Xyſti diaconorum, Ianuarij, Magni, Innocentij, & Stephani ſubdiaconorum, qui omnes cum eo pariter decollati ſunt, atque in cœmeterio Pretextati ſepulti. Paſſus eſt etiam cum eis beatus Quartus, vt ſcribit ſanctus Cyprianus. Compluti in Hiſpania ſanctorum martyrum Iuſti[d] & Paſtoris fratrum, qui cùm adhuc pueri litteris imbuerentur, proiectis in ſchola tabulis, ſponte ad martyrium cucurrerunt: & mox à Daciano præſide teneri iuſſi, & fuſtibus cædi, cùm ſe mutuis exhortationibus conſtantiſſimè roborarent, extra ciuitatem perducti, à carnifice iugulati ſunt. Romæ ſancti Hormiſdæ[e] Papæ & confeſſoris. Amidæ ſancti Iacobi[f] eremitæ, miraculis clari.

AVGVSTI 6.

[a] TRANSFIGVRATIO Domini.] De hac ſolennitate non tantùm Latini, ſed & Græci hac die agunt; vt conſtat tam ex eorum Menologio quàm ex conſtit. Emmanuelis Imp. quæ exſtat apud Theod. Bal. in Nomoc. Photij tit. 7. c. 1. Pluribus agunt de eadem qui ſcripſerunt de Diuinis offic. Sicardus, Durandus, Belethus, & alij; traduntque eam eſſe inſtitutã à Calliſto Papa tertio. Idque affirmat Platina, additque ab eodem conſcriptum eſſe Officium Eccleſiaſticum de ea die, & cum indulgẽtiis promulgatum iiſdem quæ conceſſæ ſunt in ſolennitate Corporis Chriſti. Sed hæc quidem à Calliſto de Inſtitutione diuini Officij ea die ſolenniter recitãdo: at verò inſtitutio eius ſolennitatis longè ante eius tempora facta conſpicitur; id etenim non tantùm vetuſtiſſima Græcorum Menologia, & Martyrologia manuſcripta teſtantur: ſed & Wandelbertus, qui (vt ſcribit Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 2. cap. 36. & de ſcript. eccleſ. & Sigeb. c. 129.) vixit temporibus Lotharij Imp. circa annum Domini octingenteſimum quinquageſimum, in ſuo Martyrologio, quod ſcripſit carmine, de eadem ſolennitate agit hac die his verſibus:

Idibus octauis mortem paſſura crucemq;
Chriſti ſancta caro æthereum dedit ante figuram.

Acta ſecundæ Nicænæ Synodi, dum recẽſent egregia Leontij in Cypro epiſcopi ſcriptorum monumenta, orationẽ ſcripſiſſe de Transfiguratione Domini teſtantur, actione 4. De eadem Transfiguratione Domini exſtat ſermo S. Ephræm Syri, alius item Baſilij Seleuciæ, necnon etiam Andreæ Cretenſis: habentur Græcè ſcripti in bibliotheca Sfortiana cod. manuſcript. num. 39. prope finem. Ioannes Damaſcenus etiam de eadem ſolennitate habuit orationem, cuius eſt exordium: Agedum, ô pie cœtus! hodiernum hunc diem lætis animis celebremus, &c.

[b] Xyſti ſecundi] Beda, Vſuardus, Ado, ac reliqui de eodem agunt hac die. De eius ſucceſſione Euſeb. ſcribit in Chron. & hiſt. lib. 7. c. 4. Optatus lib. 2. Auguſtinus epiſt. 165. Niceph. Calliſt. lib. 6. cap. 34. & alij recentiores. De eius martyrio Cyprianus ad Succeſſum epiſt. 82. Pontius in Cypriano, Auguſtinus in Ioan. tract. 27. Maximus Taurin. Hom. 1. & 2. de S. Laurentio. Petrus Chryſol. ſerm. de eod. Prudentius in Periſteph. hym. 2. Acta Laurentij, & alij plures. De reliquiis S. Xyſti Papæ in Angliam à ſe miſſis agit S. Gregorius in Regiſt. libro 12. reſp. 10. ad Aug. cætera de eo in Annal. eccleſ. ibique de genere martyrij ab eo ſuſcepti egimus. De eccleſia S. Xyſti Romæ via Appia poſita meminit S. Gregorius Papa dial. lib. 4. cap. 26.

[c] Feliciſſimi & Agapiti.] De iiſdem Beda, Vſuardus, Ado, atque alij. Huic Agapito S. Felix Papa tertius erexit baſilicam iuxta eccleſiam ſancti Laurentij, vt auctor lib. de Roman. Pontific. in Felice tertio. Quòd ad Quartum ſpectat, de ipſo ſanctus Cyprianus in dicta epiſtola ad Succeſſum hęc ait: Xyſtum autem in cœmeterio animaduerſum ſciatis, & cum eodem Quartum, &c. At licet in prædictis actis de Quarto nulla ſit mentio, tamen Beda, Vſuardus & alij recentiores, Cypriani auctoritate, de eodem agunt hac die.

[d] Iuſti & Paſtoris.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Recitantur eorum acta apud Surium tom. 7. quæ & plenè explicantur in ſacro hymno, eodemque peruetuſto, qui exſtat in Breuiario Toletano. De his & Prudentius in Periſtephan. hymno 4. his verſibus meminit:

Sanguinem Iuſti, cui Paſtor hæret,
Ferculum duplex, geminumq; donum
Ferre Complutum gremio iuuabit
Membra duorum.

Meminit ſumma cum laude eorumdem S. Eulogius in Memor. ſanct. lib. 1. & ibi Ambroſ. Moral. in ſchol. Petrus in catal. lib. 7. c. 32. Flos ſanct. Hiſp. & Theſaur. concion. tom. 2. hac die.

[e] Hormiſdæ Papæ.] Agit de eodem hac die Beda, & recentiores. Succeſſit hic S. Symmacho. Huius fortiſſimos agones pro Catholica fide ſuſceptos, digeſſimus in Annal. eccleſ. per annos ſingulos, ex codicibus antiquis manuſcriptis.

[f] Iacobi heremitæ.] Qualis autem, quantúſue hic fuerit, ex his quæ ſcripſit Procop. lib. 1. de bello Perſico, facilè poteſt intelligi; vbi eum à Cadabe Perſarum rege viſitatum fuiſſe tradit. Alter eiuſdẽ nominis ſanctitate nobilis claruit in Syria tempor. Theodoſij iunioris, de quo Theodoret. in Theoph. c. 21. Meminit eiuſdẽ Euagr. hiſt. lib. 2. c. 9. in fine.

Septi-

xviij. B Septimo Idus Augusti. Luna. 7

a b c d e f g h i k l m n p q r s

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

t u A B C D E f F G H M N P

1 2 3 4 5 6 7 8 7 8 9 10 11 12

RETII in Tuscia natalis sancti Donati [a] episcopi & martyris, qui inter cetera virtutis opera, vt scribit beatus Gregorius Papa, fractum à paganis calicem [b] sanctum orando instaurauit. Is in persecutione Iuliani Apostatæ à Quadratiano Augustali comprehensus, cùm idolis sacrificare renuisset, gladio percussus martyrium consummauit. Passus est etiam cum eo beatus Hilarinus monachus, cuius festiuitas decimoseptimo Kalendas Augusti celebratur, quando eius corpus ad Ostia Tiberina träslatum fuit. Romæ sanctorum martyrum Petri [c] & Iuliani, cum aliis decem & octo. Mediolani sancti Fausti [d] militis, qui sub Aurelio Commodo post multa certamina martyrij palmam adeptus est. Nouocomi passio sanctorum martyrum Carpophori [e], Exanthi, Cassij, Seuerini, Secundi, & Licinij, qui in confessione Christi capite truncati sunt. Nisibi in Mesopotamia sancti Dometij [f] monachi Persæ, qui cum duobus discipulis sub Iuliano Apostata lapidatus est. Rhotomagi sancti Victricij [g] episcopi, qui adhuc miles, sub eodem Iuliano pro Christo abiiciens cingulum, à tribuno multis tormentis afficitur, & capitis damnatur, sed carnifice, qui ad eum cædendum missus fuerat, cæcitate percusso, ipse vinculis solutis liber euasit: posteà episcopus factus, Morinorum & Neruiorum gentes indomitas verbi prædicatione ad fidem Christi perduxit, & demum confessor in pace quieuit. Catalauni in Gallia sancti Donatiani [h] episcopi. Messanæ in Sicilia sancti Alberti [i] confessoris, Ordinis Carmelitarum, miraculis clari.

AVGVSTI 7.

DONATI episcopi.] De quo & Beda, Vsuar. Ado, ac cęteri hac die. Eius martyrij acta sincerissimè olim scripta fuisse apparet, ex quibus S. Gregorius Papa lib. 1. dial. c. 7. de fracto calice mutuatur exemplum: scripta esse ferũtur à Seuerino episcopo, qui quartus à Donato Aretinæ ecclesiæ præfuit. Vtinã (sicut ille edidit) integra permansissent; & non aliquis sibi visus nimis sapiens, aliqua superaddidisset, quibus cætera reuocantur in dubium. Legimus ea in pluribus codicibus manuscript. ediditque eadem Mombritius tomo 1. vit. sanct. & Petrus in catalogo breui compendio libro 7. cap. 33. Displicent ea quæ de Iuliani educatione Romæ sub Pigmenio vnà cum Donato narrantur. Vbi enim Iulianus puer vixerit vnà cum Gallo fratre in Cappadocia; vbi & adolescentior Athenis eruditus fuerit; vbi demum in Galliis exercitibus præfuit, satis constat ex Græcorum ac Latinorum antiquis historicis, ac in primis ex eiusdem Iuliani epistolis. Illud etiam ab omni ratione alienum est, vt Iuliani persecutionis tẽpore, qui nec integro biennio imperauit, idem sanctus Donatus lector fuisse dicatur, indeque consecratus diaconus, ac post multos annos presbyter ordinatus, ac denique adhuc eo imperante, decedente Saturo episcopo, suffectus

suffectus sit in locum ipsius; insuper & adhuc eodẽ viuente Iuliano, fuerit martyrio coronatus. Quomodo etiam temporibus Iuliani lector adhuc fuisse perhibetur, qui à Iulio Pontifice Romano ibidẽ dicitur episcopus ordinatus? Quid autem de ea re sentiam, absque aliquo veritatis præiudicio libenter ac liberè dicam. Puto Donati pueritiam & educationem Romæ factam, parentumque necem, nõ sub Iuliani Imperio, sed sub Diocletiano, circa extrema illius persecutionis tempora, contigisse: ab illis enim temporibus vsque ad Iulianum quinquaginta duorum annorum spatium intercedit, quo Donatus fuga lapsus, se contulit Aretium, ibique sacris Ordinibus à Saturo episcopo initiatus, ac deinde illo defuncto, à S. Iulio Papa in eius locum subrogatus, ad demum sub Iuliano Imperatore martyrio fuit coronatus. Hæc si dicamus, cætera omnia, quę in actis eius leguntur, remanent inconcussa: quòd si secus fiat, omnia sub prædictorum errorum caligine inuoluuntur. Sed cùm dicũt Donatum ætate iuniorem consummasse martyrium, id profectò non aliunde emanasse cognoscitur, quàm ex dictis actis deprauatis, vbi biennij spacio Donatus puer, lector, diaconus, presbyter, episcopus, & martyr describitur: vel fortasse antiquæ eius imaginis forma, rasa barba (more maiorum) depicta decepit, vt iunior videretur. Hæc eadem memini me respondisse, cùm de ambiguitatibus prædictorum actorum consultus essem: pluraque his adderem, si id ferret instituti ratio.

[b] Calicem fractum.] Vitreum fuisse calicem, acta eius declarant. Vitreus calix & patenæ vitreæ olim erãt vsui in sacris mysterijs. de patenis vitreis habes in lib. de Rom. Pontific. in Zephyrino Papa. de vitreo calice Hieronymus epist. 4. ad Rusticum, agens de sancto Exuperio episcopo Tolosano: Nihil, inquit, illo ditius, qui corpus Domini canistro vimineo, sanguinem portat in vitro. Rursus etiam Cyprianus Gallus in vita sancti Cæsarij episcopi Arelatensis, qui claruit temporibus Theodorici regis Italiæ: An non, inquit, in vitro habetur sanguis Christi? A temporibus enim Apostolorum, vitreus calix in vsu fuisse videtur; vnde & Marcus hæresiarcha illis temporibus proximus, & ipse æmulatus Catholicam Ecclesiam, vtens calice vitreo in suis sacris, impostura quadam per magicam artem exhibita populum dementabat; dum vini color albus, qui foris apparebat in vitro, quibusdam præstigijs mutabatur in rubrum, adeò vt vinũ conuersum in sanguinem videretur. de his Epiphan. in Panar. hæres. 34. In Concilio autem Rhemensi, quod temporibus Caroli Magni est celebratum, calix vitreus vetitus est; idque laudabiliter, ob periculum quod immineret materiæ fragili. De his habes can. vt calix. de consecrat. distinct. 1. De calice ligneo item vetito c. vasa in quibus. ead. dist. 1. Porrò hæc sic accipias de patenis & calicibus vitreis; non quod apud omnes essent huiusmodi, nec in illa primitiua ecclesia fuerint ad sacrum ministerium vasa aurea vel argentea: nam illis temporibus persecutionis ecclesiæ, vasa sacra facta esse argentea ab Vrbano Papa, habes in lib. de Rom. Põt. in Vrbano. Rursus de tẽporibus Diocletiani Imp. exstat egregium monumentum apud S. Augustin. epist. 165. vbi ex actis proconsularibus legitur, inter vasa ad vsum Ecclesiæ composita, ad adnumeratam Capitulatam & Lucernam argenteam: erat Capitulata illa, quam hodie Italicè dicimus *lampadario*. Optatus Mileuitanus & ipse de illis ipsis temporibus persecutionis Diocletiani agens, hæc ait: Erant ex auro & argento quamplurima ornamenta, quæ nec fodere terra, nec secum portare poterat, &c. hæc Opt. lib. 1. contra Parmen. Itemque Aug contra Crescon. lib. 3. c. 29. ex actis proconsularibus. In Breui (quod est idem quod nos dicimus Inuentarium) sic: Calices aurei duo, item calices argentei sex, &c. hæc Aug. Vasa sacra ministerialia argentea effossa esse è cryptis, in quibus sancti martyres sacra peragentes delitescebant, testatur Gregorius Turon. de glor. martyr. cap. 38. Hæc ante Christianos Imperatores: postea autem, quàm abundarint Ecclesiæ vasis aureis & argenteis preciosissimis, superfluum est dicere: erant enim etiam ipsis Gẽtilibus in admiratione. Vnde Iulianus pręfectus Orientis, auunculus Iuliani Apostatæ, illa Antiochiæ intuẽs, ac obstupescens, dixit: En quàm sumptuosis vasis filio Mariæ ministratur! hæc ille apud Theodoret. hist. libro 3. cap. 11.

[c] Petri, Iuliani & soc.] Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri de ijsdem hac die agunt.

[d] Fausti.] De quo etiam Beda, ac cæteri; tabulæ insuper, & vetera monumenta ecclesiæ Mediolan.

[e] Carpophori & soc.] Agit de ijsdem Galesinius, citatque vet. monumẽta eccles. Mediolanensis, Bergomensis, & Aquileiensis.

[f] Dometij.] Græci de eodem agunt hac die in Menologio, ibique certamen eius describitur.

[g] Victricij episc.] Adscribitur hic in tabulis episcoporum Rhotomagensium octauus ordine; cuius egregia facta describit S. Paulinus Nolanus episcopus in epistola 20. ad ipsum scripta, ad quem etiam dedit epist. 25. Innocentius Papa ad hunc ipsum scripsit insignem illam epistolam decretalem ordine secundam.

[h] Donatiani episcopi.] Agit de eodem Molanus in addit. ad Vsuardum; ponitur que in tabulis episcoporum eius ecclesiæ secundus ordine. Hic ille esse perhibetur, qui interfuit Concilio Agrippinensi, licet (textu deprauato) Cabilonensis pro Catalaunensi scribatur. Vixit temporibus Constantij Imperatoris.

[i] Alberti.] Eius res gestas Surius recitat tom. 4. Petrus in appendice cap. 13. Cecinit eiusdem acta Sapphico carmine Baptista Mantuanus, Carmelita. Migrauit ex hac vita anno à Christo Domino millesimo ducentesimo nonagesimosecundo.

xvij. C **Sexto idus Augusti. Luna** 8

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1

t u A B C D E f F G H M N P

2 3 4 5 6 7 8 9 8 9 10 11 12 13

ROMÆ ſanctorum martyrum Cyriaci[a] diaconi, Largi, & Smaragdi, cum alijs viginti, qui in perſecutione Diocletiani & Maximiani paſſi ſunt decimoſeptimo Kalendas Aprilis. Eorũ corpora à Ioanne presbytero via Salaria ſepulta, ſanctus Marcellus Papa in prædium Lucinæ via Oſtienſi hac die tranſtulit: quæ poſtea in Vrbem delata, in Diaconia[b] ſanctæ Mariæ in via Lata recondita fuerunt. Anazarbi in Cilicia ſancti[c] Marini ſenis, qui ſub Diocletiano Imperatore & Lyſia præſide flagris cæſus, in ligno ſuſpenſus ac laniatus, feris tandem obiectus interijt. Item ſanctorum martyrum Eleutherij[d] & Leonidis, qui per ignem martyrium conſummarũt. In Perſia ſancti Hormiſdæ[e] martyris ſub Sapore Rege. Cyzici in Helleſponto ſancti Aemiliani[f] epiſcopi, qui pro ſacrarum imaginũ cultu à Leone Imperatore multa paſſus, demum in exilio vitam finiuit. In Creta ſancti Myronis[g] epiſcopi, miraculis clari. Viennæ in Gallia ſancti Seueri[h] presbyteri & confeſſoris, qui ex India Euangelij prædicandi cauſa laborioſam peregrinationem ſuſcepit, & ad præfatam vrbem deueniens, ingentem paganorum multitudinem verbo & miraculis ad fidem Chriſti conuertit.

AVGVSTI 8.

CYRIACI, Largi & Smaragdi.] De his etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores hac die. Horum martyrij certamen deſcriptum habetur in actis ſancti Marcelli Papæ. Erexit eccleſiam ſancto Cyriaco via Oſtienſi, ſeptimo ab Vrbe lapide Honorius Papa, vt apparet in libro de Roman. Pontificibus. Eſt vetus Titulus Romæ ſancti Cyriaci in Thermis, cuius mentio habetur in actis ſecundæ Synodi Romanæ ſub Symmacho Papa, & in regiſt. ſancti Gregorij lib. 9. epiſt. 22. Non tantùm Diaconia S. Mariæ horum martyrum ſacris corporibus locupletata eſt, vt narratur in Martyrologio; ſed & Titulus Equitij (vt vetus epitaphium eodem in loco poſitum docet) eorundem reliquijs nobilitatus eſt per Sergium iuniorem Rom. Pont.

[b] Diaconia.] Erant Diaconiæ loca ſacra, vbi Diaconi regionarij per ſingulas Vrbis regiones reſidentes ſtipem miniſtrabant egentibus; viduarũque, pupillorum, aliarumque miſerabilium perſonarum opportunitatibus conſulebant: erant etenim veluti quædam eleemoſynarum promptuaria. Tenebantur huiuſmodi Diaconiæ miniſtri rationem reddere de ſua adminiſtratione ſummo Pontifici, niſi ab eodem eximerentur. dicebantur hi exhibere diaconiam, idemq; erat, quod pauperibus, erogando eleemoſynas, miniſtrare. Eſt de his epiſtola 24. ſancti Gregorij Papæ ad Ioannem libro 9. regiſtr. in qua hæc inter multa: Igitur te Ioannem, religioſo intentionis tuæ ſtudio prouocati, menſis pauperum, & exhibendæ diaconiæ eligimus præponendum: ne qua tibi ex hac adminiſtratione naſcatur dubietas, hac te munitione proſpeximus fulciendum: conſtituentes, vt de hoc, quòd menſas pauperum, vel diaconiæ exhibitionẽ ſuſcepiſti, ſiue ſubinde perceperis erogandum, nulli vnquam hominum, quolibet modo, ſeu ingenio cogaris ponere rationẽ, &c. Eius muneris functionẽ expreſſam habes in actis ſancti Laurentij martyris, & ſi recentiora quæras tempora, in Tito diacono, cuius meminit ſanctus Proſper in chron. anno Dñi 429. Habet eadem vox Diaconia & alias ſignificationes: nam aliquando dicta reperitur collecta ſolita fieri in eccleſia; ſic apud Caſſian. collat. 18. cap. 7. vt notat ibi diſertus vir D. Petrus Ciaconus ex epiſt. 2. Paul. ad Corinth. cap. 8. & 9. qui eadem vtitur voce, cùm ait: περὶ μὲν διακονίας, &c. Accipitur ab eodẽ auctore Diaconia pro ipſa œconomia, ac monaſterij diſpenſatione collat. 21. c. 1. 8. & 9. Diſpenſationem etenim, Latina voce, idem munus appellat libro 5. cap. 40. Differt à diaconia diaconion, quod idem eſt apud Græcos quod apud Latinos ſecretarium, vt expreſſum habes ex Concil. Agathenſ. can. 66. vbi hæc leguntur: Quoniam non oportet inſacratos miniſtros licentiam habere in ſecretarium (quod Græci diaconion appellant) ingredi, & contingere vaſa dominica. Hæc ibi. & apud Grat. diſtin. 23. cap. Non oportet.

[c] Marini.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, ibique eius acta ſummatim comprehenſa referunt.

[d] Eleutherij & Leonis.] Græci itidem de his agunt in Menologio.

[e] Hormiſdæ.] Cuius illuſtre certamen deſcribit Theodoretus hiſt. lib. 5. c. 38. Niceph. libro 14. c. 20. & Caſſiod. ex eodem Theodoreto in Tripart. Agit de eodem Petrus in catal. lib. 7. cap. 31.

[f] Æmiliani epiſcopi.] De quo & Græci hac die in Menologio, eiuſque res geſtas referunt.

[g] Myronis epiſcopi.] Hunc autem Græci ob præclaram miraculorum operationem Thaumaturgum appellant, vt conſtat ex eorum Menologio hac die.

[h] Seueri.] Agunt de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Errare videtur Petrus in catal. libro 7. c. 36. & alij eum ſecuti, qui dicunt eum epiſcopum: cùm conſtet fuiſſe tantummodò presbyterum. Nec enim Ado Vien. epiſcopus cùm de eo ſcribit in chron. anno Domini 452. nec tabulæ Viennenſium epiſcoporum eum recenſent inter eius ciuitatis epiſcopos. Præfuit autem huius temporibus illi eccleſiæ Iſicius, inde Auitus, poſtea Iulianus, ac cæteri ſucceſſores. Diuerſus eſt hic Seuerus preſbyter ab eo de quo Gregor. Turonen. de glor. confeſſ. cap. 5. & 51.

9 **Quinto Idus Augusti. Luna.** D xvj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2

t u A B C D E f F G H M N P

3 4 5 6 7 8 9 10 9 10 11 12 13 14

VIGILIA[a] ſancti Laurentij martyris. Romæ ſancti Romani[b] militis, qui confeſſione beati Laurentij compunctus, petijt ab eo baptizari, & mox exhibitus, ac fuſtibus cæſus, ad vltimũ decollatus eſt. In Tuſcia natalis ſanctorum martyrũ Secundiani[c], Marcelliani, & Veriani, qui tẽpore Decij à Promoto conſulari primũ cæſi ſunt, deinde in equuleo ſuſpenſi, & vngulis abraſi, atq; igne lateribus appoſito aſſati, triumphalem martyrij palmã capite cæſi meruerunt. Veronæ ſanctorũ martyrum Firmi[d] & Ruſtici, tẽpore Maximiani Imperatoris. In Africa cõmemoratio plurimorũ[e] ſanctorum Martyrum, qui in perſecutione Valeriani, hortante eos ſancto Numidico, in ignẽ coniecti, martyrij palmam adepti ſunt. Ipſe autem Numidicus, licet cum alijs in rogũ iniectus, & lapidibus obrutus fuiſſet, à filia tamen effoſſus, & ſemiuiuus repertus, curatus eſt, ac poſtea ob eius virtutem in eccleſiæ Carthaginienſis presbyterum à beato Cypriano meruit cooptari. Cõſtantinopoli ſanctorum martyum Iuliani[f], Marciani, & aliorũ octo, qui ob Saluatoris imaginem quam in porta Ænea conſtituerant, impij Leonis Imperatoris iuſſu poſt multa tormenta gladio necati ſunt. Catalauni in Gallia ſancti Domitiani[g] epiſcopi & confeſſoris.

VIGILIA S. Laurentij.] De ea etiam Beda, Vsuardus, Ado, Amalarius de ordin. antiph. c. 6. Greg. Sacrament. & alij. Cur autem prę cæteris martyribus sancti Laurentij agantur Vigiliæ, id quidem non alia de causa factum putamus, quàm ex pristina illa fidelium obseruatione; qui propensiori studio ad corpus tanti martyris vigilare cœperunt, vt eius acta testantur: inquiunt enim: Cùm tradidissent sepulturæ sanctum Laurentium, ieiunantes celebrarunt Vigilias noctis triduo cum multa Christianorum frequentia, nec cessarunt à luctu & lachrymis: beatus verò Iustinus presbyter obtulit sacrificium laudis, & participes facti sunt omnes. Hæc ibi. Quod quidem sacratissimum institutum, etsi non triduanis Vigilijs, vnis saltem anniuersaria die obseruandum, retinuit sancta Ecclesia vsque in hodiernum diem. Scio tamē alios alias reddere rationes; sed hæc mihi magis probatur, quę ex actis eius accipitur.

[b] Romani.] De eodem ijdem qui suprà, Beda, & alij. Eius acta narrantur in rebus gestis S. Laurentij martyris.

[c] Secundiani & soc.] De his Vsuardus hac die. exstant horum res gestæ apud Mombrit. tomo 2. Sur. tom. 4. de his itē & Petrus in catal. lib. 7. c. 41.

[d] Firmi & Rustici.] De ijsdem Beda, ac recentiores. Horum acta recitat Mombrit tom. 2. Petrus in catal. lib. 7 c. 42. Tabulæ ecclesiæ Veronensis, & Illustriss. ac Reuerendiss. D. Augustinus Valerius episcopus Veron. S.R.E. Cardinal. lib. de antiquis mon. episc. Veron. pag. 21. & 49.

[e] Plurimorum martyrū.] Horū egregia certamina inuicto animo suscepta & consummata, Numidico fortissimo agonotheta hortante, scribit S. Cyprianus epist. 35. qui & de Numidico iterum epist. 40. edit. Pamel.

[f] Iuliani & soc.] De his item hac die Græci in Menologio, referuntque cæterorum nomina, quæ sunt, Ioannes, Iacobus, Alexius, Demetrius, Photius, Petrus, Leontius, & Maria patritia, horumque martyrium recolunt.

[g] Domitiani episcopi.] Successit hic sancto Donatiano, de quo suprà septimo idus Aug. Agit de eodem Molanus hac die in addit. ad Vsuard. & Demochares in tab. episcoporum Catalaunensiū. Interfuit hic secūdæ Synodo Turonensi anno sexto regis Chereberti, qui est Domini 571. Agit de eodē Fortunatus lib. 3. in carm. ad Felicem, cùm interfuit dedicationi basilicæ.

xv. E Quarto idus Augusti. Luna. 10

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
4	5	6	7	8	9	10	11	10	11	12	13	14	15			

ROMÆ via Tiburtina natalis beati Laurentij[a] archidiaconi, qui in persecutione[b] Valeriani, post plurima tormēta carceris, verberum diuersorum scorpionum, fustium & plumbatarum, & laminarum ardentium, ad vltimum in craticula ferrea assatus, martyrium compleuit: cuius corpus à beato Hippolyto & Iustino presbytero sepultum fuit in cœmeterio Cyriacæ in agro Verano. Item Romæ passio sanctorum cētum sexagintaquinque Militū martyrum sub Aureliano Imperatore. Bergomi sanctæ Asteriæ[c] virginis & martyris, in persecutione Diocletiani & Maximiani Imperatorum. Alexandriæ commemoratio[d] sanctorum Martyrum, qui in persecutione Valeriani sub Præside Aemiliano diuersis exquisitisq; tormentis diutiùs cruciati, vario mortis genere martyrij coronam adepti sunt. Carthagine sanctarum virginum & martyrum Bassæ[e], Paulæ, & Agathonicę. Romæ sancti Deusdedit[f] confessoris, qui quod in hebdomada manibus suis operando lucrabatur, die sabbati pauperibus erogabat.

LAVRENTII.] De eodem Beda, ac cæteri Latinorum, Græci etiam in Menologio hac die. Habentur acta eius apud Sur. tom. 4. quorum exordio præmittuntur res gestæ sanctorum Abdon & Sennen & aliorum; quę cùm ob styli diuersitatem, tum ob historiæ varietatem & inconstantem veritatem, alterius cuiuspiam auctoris esse noscuntur. Multa etenim in illis apocrypha, multaque veritati contraria, præsertim illa de obitu Decij, & Valeriani esse noscuntur. Hoc idcirco dixerimus, vt sciat prudēs lector illa à germanis actis S. Laurentij separare. Eiusdem S. Laurentij certamen Prudentius cecinit sacro hymno, S. Ambros. offic. libro 1. cap. 41. lib. 2. cap. 28. Augustin. in Ioan. tract. 27. serm. 3. de sanct. & serm. 37. 38. 111. & 123. de diuersis, edit. Louan. Maximus Taurin. ser. 1. 2. & 3. S. Leo Papa serm. 1. Petrus Chrysolog. serm. 135. & alij recentiorum. Fuit etiam notissimus Græcis: agit de eo Euseb. in chron. Metaphrastes eius acta Græcis edidit, accepta eadem ab antiquis Græcorum monumentis: qui solemni cultu eandem sancti Laurentij celebritatem agere consueuerunt. in actis enim S. Matronæ, hæc leguntur apud Metaphrastem: Celebrabatur quidem publicum & venerandum festum Laurentij martyris, in cuius templum confluxerat maxima multitudo populi, & diem in eo transigebant, &c. S. Pulcheria Augusta erexit Constantinopoli basilicam sancti Laurentij, in eaque eius reliquias, atque Agnetis Roma petitas, vnà cum sancti Stephani collocauit, vt scribit Marcellinus in chron. Theodorus lector in collectan. lib. 2. in fin. Niceph. hist. lib. 14. cap. 10. & Beda de sex ætat. in Theodosio iuniore: eandem basilicam Iustinianus Imp. amplioribus spatijs auxit, vt scribit Procop. lib. 1. ædific. Iustinian. Imp. idem Iustinianus dum adhuc esset patricius, per S. Germanum episcopum Capuanum, & alios tunc missos legatos Constantinopolim ad Iustinū Imp. petijt ab Hormisda Papa ad se mitti de reliquijs sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, necnon de craticula S. Laurentij: exstant de ea re litteræ legatorum ad Hormisdam apud nos manuscrip. De eadem craticula S. Laurentij multis miraculis illustrata meminit sanctus Gregorius Papa in registr. lib. 2. epist. 35. de parte eius in Gallias translata, vide in actis S. Dōnoli apud Sur. tom. 3. die 16. Maij. De sepultura eiusdē, & prodigijs quæ in ea acciderūt tempore Pelagij Papæ secūdi, idē Gregor. lib. 3. epist. 30. de miraculis ad reliquias eius Gregor. Turon. de glor. mart. c. 42. vbi & carmina Venātij Fortunati de basilica S. Laurentij conscripta recitat.

[b] In persecutione Valeriani.] Ex hoc non tantùm cætera Martyrologia corriguntur, sed prædicta acta S. Laurentij, aliorumque omnium opinio, qui sub Decio eum passum dixerunt. Eius rei auctor videtur Eusebius, qui & cæteris errandi fuit occasio: dum in chronico, Laurentium passum in persecutione Decij Imp. testatur. Licet verius sit ea non ab Eusebio scripta, sed ab alio aliquo superaddita: nam qua ratione anno Domini ducentesimo quinquagesimo quarto sub Decio potuit possuisse martyrium S. Laurentij, si post annos quatuor Sixti Papæ ponit ingressum? Vt autem cuncta de ea re certa, explorataque habeantur; ex tempore martyrij S. Xysti Papæ, cuius S. Laurentius erat diaconus, quem & post triduū secutus est ad martyrium, certa sententia de tempore passionis Laurentij est deducenda. Constat quidem sanctū Xystū occubuisse sub Valeriano Imp. idque ex S. Cypriani auctoritate, qui tunc viuebat, & de rebus tunc Romæ gestis certum accepit nuncium, qui & ea omnia de martyrio Xysti scripsit in epistola ad Successum 82. Pontius diac. quoque in actis S. Cypriani apertè docet, eodem anno quo S. Cyprianus martyrium subijt, Xystum Rom. Pont. illum præcessisse ad palmā. Porrò manifestè constat ex actis eius sanctum Cyprianum capite plexum esse, Basso, & Fusco, aliàs Tusco consſ. anno videlicet quinto Valeriani Imperatoris. Hæc autē cùm luce meridiana sint clariora, miramur adhuc nonnullos perstitisse in ea sententia, vt dicerent Laurentium ac Xystum passos esse sub Decio Imp. & Valeriano præfecto non Imp. Arbitror hos non legisse prædictam sancti Cypriani epistolam ad Successum, qua apertissimè Valerianum dicit Imperatorem, & non præfectum: nec eosdem animaduertisse ex Flauio Vopisco, temporibus Decij, præfecturam Vrbanam Cornelium Secularem, Prætoriam verò administrasse Bebium Macrum, Valerianum verò creatum esse Censorem. Rursus alij, vt prædictam sententiam de Decio tuerentur, illud excogitarūt. Gallienum scilicet Valeriani filium, qui vnà cum patre imperauit, dictum esse Decium Gallienum. sed hæc planè ridicula esse videntur, quæ nullis fulciuntur antiquitatis testimonijs: nam cùm veteres illarum rerum scriptores, tum inscripti lapides, numismata, & alia antiqua monumenta declarant, quibus sit nominibus Gallienus appellatus; nimirum, Publius Licinius Gallienus. Alij tursus commodius dixerunt, persecutionem Decij & Valeriani, vnam eandemque esse existimatam, suppetuntque de his plura exempla in Martyrologijs, actisque martyrum, auctoritas insuper sancti Hieronymi in Paulo primo eremita, & de script. eccles. in Methodio; quibus in locis vnam persecutionem sub Decio & Valeriano Impp. nominat: idem Opt. lib. 3. Sed sciendum est, auctores grauissimos, qui persecutiones ecclesiæ enumerant, harum alteram ab altera distinxisse, eamque sub Decio septimam, sub Valeriano autem octauam posuisse, vt Seuerus hist. sacr. lib. 2. Oros. lib. 7. c. 27. August. de ciuit. Dei lib. 18. cap. 52. Cùm autem hæc ita se habeāt, quæri adhuc potest, cur aliquando sub vtriusque simul nomine, alterius eorum persecutio denominetur? Existimauit Zonaras, id ea ex causa accidisse, quòd Decius sibi asciuerit Valerianum collegā Imperij: quod quidem nullius antiquorum probatur auctoritate. Rei veritas, mea sententia, aliunde petenda est; eamque hanc ipsam quam subinferimus, esse putamus. Scribit Trebellius Pollio in Valeriano, Decium Imp. ex senatus consulto amplissimam potestatem Valeriano tribuisse, nec tantùm illi Censuram, more maiorum, sed eandem auctam potestate scribendarum sponte legum tradidisse, indeque factum, vt sicut cætera edicta, ita ea quæ aduersus Christianos sunt promulgata, Decij & Valeriani nominibus inscriberentur, quo titulo

persecutio primùm indicta, eodem nomine perseuerauit in posterum; cùm præsertim nihil opus fuerit Valeriano nouas leges sancire in Christianos, vigentibus illis quas idem ipse iam tulerat, Decio imperante. Dicere adhuc possumus, persecutionẽ Valeriani sæpè Decij nomine appellari, ea de causa, quòd ab auctore qui eam indixit, quæ sub successore est facta, perseuerauit denominari. Est de his patens exemplum de persecutione Diocletiani & Maximiani: nam cùm eam illi indixissent, atq; duobus tantùm annis eam in Christianos exercuissent; nihilominus & octo sequentes anni, quibus imperauit Galerius Maximinus, acerbissimus ecclesiæ persecutor, inscribuntur nomine persecutionis Diocletiani & Maximiani, vt patet ex multorum martyrum actis, ac potissimùm ex his quæ scribit Eusebius hist. lib. 8. qui per annos singulos eam testatam suorum scriptorum monumentis reliquit. Sub vno typo leonis persecutionem Decij & Valeriani à Daniele ostensam, scribit Opt. lib. 3.

[c] Centum sexag. quinque milit.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 7. c. 44. in dictis manuscript. vbi Claudius, Seuerus, & Romanus inter cæteros nominantur.

[d] Asteriæ.] De qua & Galesinius ex tabulis ecclesiæ Bergomensis.

[e] Commemoratio sanctorum martyrum.] Agit de his Euseb. hist. 7. cap. 10. ex epistola sancti Dionysij episcopi Alexandrini ad Domitiũ & Didimum scripta, quam idem Eusebius recitat.

[f] Bassæ & soc.] De his etiam prædicta antiq. manuscript. quando autem sint passæ, non produt.

[g] Deusdedit.] Scribit de eo sanctus Gregorius Papa dialog. libro 4. cap. 36.

xiiij. F **Tertio idus Augusti. Luna.** 11

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16			

ROMÆ inter duas lauros natalis sancti Tiburtij[a] martyris, qui sub iudice Fabiano in persecutione Diocletiani, cùm nudis plantis super carbones ardentes ingressus Christũ maiori cõfiteretur cõstantia, duci in tertiũ[b] ab Vrbe milliarium, atque ibidem gladio animaduerti iubetur. Item Romę sanctæ Susannæ[c] virginis, quæ cùm esset nobili prosapia orta, & beati Caij Pontificis neptis, martyrij palmam, tempore Diocletiani, capitis obtruncatione promeruit. Comanæ in Ponto sancti [d] Alexandri episcopi, cognomento Carbonarij, qui ex philosopho disertissimo eminentem Christianæ humilitatis scientiam adeptus, & à sancto Gregorio Thaumaturgo in thronum illius ecclesiæ sublimatus, non solùm prædicatione, sed etiam per ignem consummato martyrio fuit illustris. Eodem die passio sanctorum Ruffini[e] Marsorum episcopi, & sociorum, sub Maximino Imperatore. Apud Ebroicenses in Gallia sancti Taurini[f] episcopi, qui à beato Clemente Papa illius ciuitatis episcopus ordinatus, Euangelij prædicatione Christianam fidem propagauit, ac multis pro ea susceptis laboribus, miraculorum gloria conspicuus obdormiuit in Domino. Cameraci in Gallia sancti Gaugerici[g] episcopi & confessoris. In prouincia Valerię sancti Equitij[h] abbatis, cuius sanctitas beati Gregorij Papæ testimonio comprobatur. Tuderti sanctæ Dignæ[i] virginis.

TIBVRTII.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Huius martyriũ describitur in actis S. Sebastiani apud Sur. tom. 1. 20. Ianuarij.

[b] Tertium ab Vrbe milliarium.] Non ab ipsis Romanæ Vrbis portis milliarium numerari incipiebat, sed à columna in Foro Romano ad hoc posita, vt auctor est Plinius lib. 3. cap. 5. Dicebatur columna illa, Milliarium aureum, quòd aurata esset: in ea etenim omnes nobiles viæ Italiæ incisæ erant, vt testatur Plutarchus in Galba. Sub ęde Saturni fuisse positam, tradit Tacitus, cùm agit de Othone Imp. lib. 17. Idipsum Sueton. in Othone. Ab Augusto erectum fuisse Milliarium aureum, auctor est Dio histor. lib. 54. Verùm quòd Milliarium aureum dictum sit columna milliaria, apud neminem legimus, nisi apud Plutarchum, licet à Xilandro fuerit incuria prætermissum.

[c] Susannæ.] Beda, ac cæteri, qui suprà, de eadẽ agunt hac die. Exstant eius acta, quæ ex vet. manuscript. Mombrit. inde Sur. edidit tom. 4. Romæ titulus sanctæ Susannæ in Quirinali hactenus perseuerat: habetur mentio de eo in Concilio primo Roman. sub Symmacho Papa, & Greg. in reg. lib. 9. epist. 22. Traditur illic fuisse olim domus eius; quæ (vt eadem acta testantur) erat in Regione sexta, in Quirinali, in Vico Mamuri, ante Forum Sallustij; de quibus ipsis locis consule P. Victorem, & Sextum Rufum.

[d] Alexandri episcopi.] Eius eminentem philosophiam, & nobile pro Christi fide certamen describit Gregorius Nyssenus in vita S. Gregorij Thaumaturgi episcopi Neocæsareæ.

[e] Rufini episc.] Agitur de eodem hac die in Ecclesia Marsicana. Legi tam eius quàm S. Cæsidij eius filij martyrij acta ab eadem ecclesia accepta; quæ tamen non leui indigent emendatione. Sed reperimus alia illis fideliora, sed imperfecta, nobis impartita ab ecclesia Pistoriensi, producta tantummodo vsque ad Rufini carcerem, in quem Romæ detrusus fuit. cætera autem quæ desiderabantur in primo exemplari, ab alio aliquo sunt superaddita, qui maluit ea suo ingenio ad finem perducere, quàm relinquere imperfecta; quibus tradit Rufinum solutum vinculis quieuisse in pace tertio idus Februarij, Cæsidiumque filium absque martyrio decessisse sexto idus Aprilis: quibus quidem, tum prædicta acta, tum etiam vetus traditio prædictæ ecclesiæ, & antiqua monumenta contradicunt; quibus constat sanctum Rufinum vnà cum Silone & Alexandro apud Reate fuisse truncatum capite, tertio idus Augusti, Cæsidiũ autem passum esse Trãsaquis, apud lacum Fucinum, pridie Kal. Septembris. Viget ibidem vtriusque martyris religiosa memoria multis miraculis illustrata.

[f] Taurini episcopi.] Agit de eodem Vsuardus hac die, Petrus in catal. lib 4. cap. 50. & Vincent. in spec. lib. 11. c. 78. 79. Tabulæ præterea eiusdem ecclesiæ à Demochare descriptæ lib. de sacrif. Missæ.

[g] Gaugerici episcopi.] De eo dem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Exstant eius res gestæ apud Sur. tom. 4. Agit de eodem Sigebert. in chron. anno Domini 594. & Molanus in Indiculo sanctorum Belgij. Ponitur hic quintus eius sedis episcopus, qui sedit ann. 39. vt habent tabulæ eius Ecclesiæ à Demochare recitatæ.

[h] Equitij abb.] De quo S. Gregorius dialog. lib. 1. c. 4. Hactenus viget religiosus cultus atque clara memoria sancti viri in prouincia Valeriæ in loco prope Aquilam, qui dicitur Pizolum, quod oppidum possident nunc Domini de Torres; quorum vnum in primis R. D. Ludouicum in vtr. Signat. S. D. N. Papæ Referendarium, ob eius doctrinam, prudentiam, & pietatem mirificè colo, tantumq; tribuo, vt eius iudicij statera hosce meos labores prius examinari voluerim, quàm in hominum conspectum prodirent.

[i] Dignæ.] De qua vetera monumenta manuscrip. ecclesiæ Turdertinæ; quæ inde accepimus.

12 **Pridie idus Augusti. Luna.** G xiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
6	7	8	9	10	11	12	13	12	13	14	15	16	17			

ASSISII in Vmbria sanctæ Claræ[a] virginis, primæ plantæ pauperum feminarum ordinis Minorum, quam vita & miraculis celebrem Alexander IIII. in numerum sanctarum Virginum retulit. Catanę in Sicilia natalis sancti Euplij[b] diaconi, sub Diocletiano & Maximiano Augustis: qui cùm diutissimè pro confessione Domini torqueretur, tandem martyrij palmã gladio cædente percepit. Augustæ Vindelicorum sanctæ[c] Hilariæ matris beatæ Afræ martyris; quæ cùm ad sepulchrũ illius excubaret,

ibidem pro fide Christi à persecutoribus igni tradita est cum Digna & Euprepia & Eunomia ancillis suis. Passi sunt etiam eodem die in præfata vrbe Quiriacus[d], Largio, Crescentianus, Nimmia, & Iuliana, cum alijs viginti. In Syria sanctorum martyrum Macarij[e] & Iuliani. Nicomediæ sanctorum martyrum Aniceti[f] comitis, & Photini eius fratris, cum alijs pluribus sub Diocletiano Imperatore. Faleriæ in Tuscia passio sanctorum Graciliani[g], & Felicissimæ virginis, quorum pro fidei confessione ora lapidibus primo contusa sunt, dehinc gladio percussi, optatam martyrij palmam susceperunt. Eodem die sanctorum martyrum Porcarij abbatis monasterij Lerinensis, & quingentorum monachorum, qui pro fide Catholica à Barbaris cæsi, martyrio coronati sunt. Mediolani depositio sancti[i] Eusebij episcopi & confessoris. Brixiæ sancti Herculani[i] episcopi.

AVGVSTI 12.

CLARÆ.] Exstant eius præclarissima vitæ acta apud Surium tom.4. iussu Alexandri quarti Romani Pontificis scripta: qui eam inter sanctos censuit adnumerandam anno Domini millesimo quinquagesimo quinto, cùm iam ante biennium ex hac vita migrasset. De eadē Antonin. in tert. part. tit. 24. c.6. & nuper pluribus chron. Franciscanorū, & alij.

[b] Euplij.] Agunt de eodem hac die Beda, & Vsuardus, necnon & Græci in Menologio, vbi fusiùs eius acta referunt, vberiùs autem Metaphrastes eadem die, quæ habet Lipom. tom. 7. & Sur. tom.4. Sed fideliora his omnibus nobis probantur, quæ ex publicis actis accepta sunt, conscripta olim à notarijs exceptoribus. habemus eadem apud nos in nostra bibliotheca tom. 10. vit. sanct. manuscript. est illorum exordium: Diocletiano nouies, & Maximiano octies coss. Plura illic referantur vetustatis monumenta: qualia sunt de lectione diuinorum librorum Imperatorum legibus interdicta, de sacris codicibus exhibendis ex edicto Diocletiani Imp. de modo quæstionis habendæ in Christianos, deque sententia in eos ex tabella recitata, atque alia eiusmodi in Christianos adhiberi solita. Describimus ea integra in Annal. ecclesiast. Theodorus Papa erexit in honorem S. Euplij Oratoriū Romæ prope portam sancti Pauli, vt habet liber de Rom. Pontificibus in Theodoro. Meminit de huius martyris reliquijs S. Gregor. in registr. libro 12. epist. 10. ad Felicem episcop. Messanen.

[c] Hilariæ & soc.] De his hac die Beda, Vsuard. Ado, & alij. Narratur harū cōstans martyriū in actis S. Afræ, quorum supra meminimus nonis Augusti.

[d] Quiriacus & soc.] Vsuardus de his etiam, & Petrus in catal. lib. 7. cap. 55. vbi nonnullorum ex illis nomina exprimuntur.

[e] Macarij & Iuliani.] Agunt de his etiā Beda, Vsuardus, Ado, ex quibus cæteri.

[f] Aniceti & Photini.] De quibus etiam Græci hac die in Menologio.

[g] Graciliani, aliter Gratiliani, & Felicissimæ.] Quoniam apud Vsuardū, & nonnullos alios manuscrip. Falari legebatur loco Faleriæ: idcirco & irrepsit error, vt Falari in Piceno legeretur: nam Falaris est ciuitas in Piceno iam penè diruta, vulgo dicta Falarone. Falarienses in Piceno ponit Plinius lib. 3. c. 13. eratque Falaris sedes episcopalis, cuius episcopus sedisse reperitur in Concilio Rom. sub Martino Papa. At verò non Falari, sed Faleriæ esse legendum; vetera monumenta ecclesiæ ciuitatis Castellanæ, vbi horum sanctorum sacra corpora asseruantur, & digno honore coluntur (posita sunt enim in ecclesia Cathedrali) nos adeò certiores reddiderunt, vt nullus prorsus remaneat dubitandi locus. De Faleria Faliscorum meminit Ptolomæus, Plinius, Strabo, & alij.

[h] Porcarij abb.] Legitur huius ac sociorū martyrium in commentario qui fertur Fausti nomine; recitat eum Margar. in tom. 9. bibliothec. suæ: sed alterius potiùs cuiusuis auctoris opus quàm Fausti esse cognoscitur. In vita sancti Honorati lib. 3. cap. 20 & 24. hæc habentur: Horum, scilicet Porcarij & sociorum, passionis historia publicè in sancta Dei ecclesia legitur die natali eorum, qui pridie idus Augusti celebris habetur. Agitur adhuc etiam de eodem in vita sancti Cæsarij episcopi Arelatensis, quam recitat Sur. tom. 4. die 27. Augusti. Porcarius enim abbas sanctum Cæsarium monasticis imbuit disciplinis.

[i] Eusebij episcopi.] De quo etiam tabulæ ecclesiæ Mediolanensis. Vixit temporibus sancti Leonis Papæ, quando habita Synodo aduersus hęresim Eutychianam nuper Chalcedone à SS. Patribus damnatam, misit inde Synodicam ad eundem Pōtificem. Scribit de eodē epigrāma S. Ennodius Ticinensis episcopus. incipit: Eusebius Ligurum, &c.

[k] Herculani episcopi.] De eo in tabulis ecclesiæ Brixianæ. Meminit eiusdem Rempertus eius ciuitatis episcopus, in sermone de translatione sancti Philastrij.

Idibus

Idibus Augusti. Luna. A xij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
7	8	9	10	11	12	13	14	13	14	15	16	17	18

ROMÆ beati Hippolyti[a] martyris, qui pro confessionis gloria sub Valeriano Imperatore post alia tormenta ligatis pedibus ad colla indomitorum equorum, per carduetum & tribulos crudeliter tractus, toto corpore lacerato emisit spiritum. Passi sunt etiam eodem die beata Concordia eius nutrix, quæ ante ipsum plumbatis cæsa, migrauit ad Dominū: & alij decem & nouem de domo sua, qui extra portam Tiburtinam decollati sunt, & vna cum eo in agro Verano sepulti. Apud Forum Syllæ natalis sancti Cassiani[b] martyris, qui cùm adorare idola noluisset, vocatis à persecutore pueris, quibus docendo exosus factus fuerat, data est eis facultas eum perimendi: quorum quāto infirmior erat manus, tanto grauiorem martyrij pœnam dilata morte faciebat. Tuderti sancti Cassiani[c] episcopi & martyris sub Diocletiano Imperatore. Burgis in Hispania sanctarum Centollæ & [d] Helenæ martyrum. Cōstātinopoli sancti Maximi[e] monachi, doctrina & zelo Catholicę veritatis insignis: qui cùm aduersus Monothelitas strenuè decertaret, à Cōstante Imperatore hæretico præcisis manibus ac lingua in Chersonesum relegatus, reddidit spiritum. Tunc etiam duo Anastasij eius discipuli, alijque plures diuersa tormenta & dura exilia sunt experti. In Germania sancti Vuigberti[f] presbyteri & cōfessoris. Pictaui sanctæ Radegūdis[g] Reginæ, cuius vita miraculis & virtutibus claruit.

AVGVSTI 13.

HIPPOLYTI & soc.] De his omnibus Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri: meminit eiusdem diei natalis Prudentius hym. 11. Peristeph. his versibus:

Si bene commemini, colit hunc pulcherrima Roma
Idibus Augusti mensis, vt ipsa vocat.

Narratur horum martyrium in actis S. Laurentij. Scripsit de sancto Hippolyto hymnum idem Prudentius, licet (vt superius diximus) ex tribus Hippolytis vnum faciat. Erat Romæ celeberrimus natalis dies sancti Hippolyti, ad quem (vt idem auctor pluribus scribit) non tantùm populus Romanus, sed & adiacentes prouinciæ confluere cōsueuerant. Fuit olim illustris memoria S. Hippolyti, quam eodem hymno Prudentius describit: Patebat inde accessus ad cœmeterium Cyriacæ, nō Callisti, vt aliquis existimauit: est ibi & basilica S. Laurentij in agro Verano, à quo non longè posita erat ecclesia sancti Hippolyti, cuius antiqua vestigia inter vineta adhuc exstare dicuntur. Habetur præterea perelegās sacer hymnus in Breuiar. Toletano institutionis S. Isidori, quo eiusdem Hippolyti nobile certamen describitur, & omnia quæ passus est tormenta adnumerantur, illudque præcipuè, cùm ab equis indomitis raptatus atque discerptus dicitur ad similitudinem antiquioris Hippolyti Thesei filij, de quo Euripides in Phædra: id enim huic profuit nomen Hippolyti, illudente Gentiliū crudelitate, vt ex nominis similitudine, cōsimili mortis genere idem dilaniaretur.

[b] Casiani.]

[b] Cassiani.] De eodem hac die Beda, ac cæteri qui suprà. Eius insigne martyrium Prudentius cecinit sacro hymno: Mombr. tom. 1. & Sur. tom. 4. idem soluta oratione conscriptum referunt, quod & nos manuscript. habemus. ex quibus illud etiam compertum habetur, hunc ipsum Cassianum fuisse episcopum Brixinensem, indeque pulsum, Romam venturum, Imolæ consedisse, ibique ludum litterarium aperuisse, ac tandem martyrium consummasse. hæc ferè eadem habet Petrus in catal. lib. 7. c. 58. At non assentior dicentibus hunc ordinatum esse episcopum à Fortunatiano episcopo Aquileiæ, quem constat vixisse temporibus Constantij Augusti, & secta fuisse Arianum, vt testatur Hieron. de script. eccles. cap. 97.

[c] Eum perimendi.] Graphijs puerorum confossum Cassianum martyrem, eius acta testantur. Eiusmodi genus supplicij, cùm quis graphijs confoderetur, acerbissimum existimabatur. de eo habes apud Senecam libro de clementia ad Neron. lib. 1. c. 14. cùm agit de Erixonis Equitis Romani populari supplicio; de eodemque mortis genere Suet. in Caio c. 28. hæc ait. Cùm discerpi senatorẽ concupisset, subornauit qui ingredientem curiam repentè hostem publicũ appellantes inuaderent, graphijsque confossum lacerandum cæteris traderent. Hæc ibi: & paulo superiùs de alio meminit ab eodẽ traditũ esse pueris verberandum, c. 27. Testatur idẽ de Galba, c. 17. minutissimis ictibus fuisse excarnificatum. Hæc autem omnia simul ob Christi gloriosam confessionem expertus est noster Cassianus, vt à pueris, & minutissimis graphiorum ictibus sit confossus. Non tantùm autem ad inferendam tardam necem stimuli adhibebantur, sed etiã in quæstionibus ad extorquendã veritatem; vnde Porcia ad Brutum virum suum hæc inter alia: Neque enim adeò muliebri sum natura, vt me ad efferendũ arcanũ vel flãma, vel flagra vel stimuli adigere possint. Hæc apud Dionẽ lib. 44. At de huius cruciamenti genere superiùs dictũ est die 3. Maij. c.

[d] Cassiani episc.] Accepimus eius acta ab ecclesia Tudertina, quorum est exordium procemij: Hortaris me venerande Pater Bassiane, &c. Passus habetur in persecutione Diocletiani sub Venustiano Consulari.

[e] Centollæ & Helenæ.] Pluribus de his agitur in Breuiar. Burg. De his Vasæus in chron. Hisp. ex Ioan. Maldonado, Flos sanct. Hisp. & Thes. cõcion. tom. 2. vbi agitur etiam de translatione earum sub Alfonso decimo facta.

[f] Maximi & soc.] Agunt de Maximo Græci pluribus in Menolog. de eo item in actis S. Martini Papę & mart. in hist. Miscel. ex Theophane an. 8. & 9. Heraclij Imp. Cedren. an. 16. Constantis nepotis Heraclij, Zonaras in eodem. Multo his plura ex actis Synodicis de eodem scripsimus in Annal. eccles. Exstant eiusdem Maximi quamplurima scriptorum nonumenta nondum Latinè edita in bibliotheca Sfortiana.

[g] Vuigberti.] De quo hac die Beda, qui & de eo sermonem scripsit; est primus ordine inter varios tom. 7. col. 473.

[h] Radegundis.] Beda de eadem hac die. Huius egregia facta vno libro scripsit Venant. Fortunatus, altero verò Bandomina monialis: habet vtrunque Sur. tom. 4. hac die, & Mombrit. tom. 2. vit. sanct. Gregor. Turon. episc. qui eius temporibus vixit, eamque sepulturæ mandauit, plura de ea testata reliquit lib. 9. hist. Franc. c. 2. & cap. 39. recensetque epistolam episcoporum ad eam scriptam. De eius miraculis in lib. de glor. cõfess. c. 106. Multa præterea de ea Fortunatus scripsit carmine lib. 8. in cuius exordio eius mirificas canit laudes. de eadem lib. 11. Fuit enim illi familiarissimus idẽ Fortunatus, eamque præ dilectione & obseruãtia matrem appellat, sicut & S. Germanum Parisiensem dicit patrem: vnde ipse de his aliquando:

Hinc retinet mater, me vocat inde pater:
Dulcis vterque mihi voto amplectente cohæsit.
Plenus amore Dei, dulcis vterque mihi.

De eadẽ Sigebert. in chron. an. Dñi 557. Vincẽtius in spec. lib. 21. c. 79. 80. & 85. Tritthem. de vir. illust. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 30. & alij plures de ea scripserunt. Migrauit ex hac vita (vt ex Greg. Turon. colligitur, lib. 9. cap. 2.) anno Domini 590. ipse est annus 12. Childeberti Regis Franc.

xj. B Decimonono kal. Septemb. Luna. 14

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7
t u A B C D E f F G H M N P
8 9 10 11 12 13 14 15 14 15 16 17 18 19

VIGILIA [a] Assumptionis beatæ Mariæ virginis. Romæ natalis beati Eusebij [b] presbyteri, qui à Constantio Imperatore Ariano ob Catholicæ fidei defensionẽ in quodam cubiculo domus suæ inclusus, ibiq; menses septem in oratione constanter perseuerans, dormitionem accepit: cuius corpus Gregorius & Orosius presbyteri colligẽtes, in cœmeterio Callisti via Appia sepelierunt. In Illyrico sancti Vrsicij [c] martyris, qui sub Maximiano Imperatore & Aristide præside, post multa & diuersa tormẽta pro Christi nomine gladio cæsus est. In Africa sancti [d] Demetrij martyris. Apameæ in Syria sancti Marcelli [e] episcopi & martyris; qui cùm Iouis delubrum diruisset, à furentibus gentilibus occisus est. Tuderti sancti Callisti [f] episcopi & martyris. In Aegina insula sanctæ Athanasiæ [g] viduæ, monastica obseruantia & gratia miraculorum illustris.

AVGVSTI 14.

IGILIA Assumptionis.] De eadem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Plura de ea Ordo Rom. Amalar. in Antiphonar. c. 62. Microlog. de obser. eccles. c. 48. & alij qui scripserunt de diuinis offic. Habemus Sermonem manuscript. in tom. 1. vit. sanct. qui alicubi ea die legi consueuit in ecclesia. incipit: Felix puerperium, &c.

[b] Eusebij.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri recentiores. Recitat eius acta Mõbrit. tom. 1. habemus eadem manuscript. Est Romæ vetus Titulus S. Eusebij, cuius mentio habetur in Concilio primo Romæ habito sub Symmacho Papa. Asseruantur illic veneranda corpora sanctorum Eusebij, Orosij, atque Paulini: multæque aliorum martyrum reliquiæ, vt eiusdem ecclesiæ vetera monumẽta declarãt. Eandem ecclesiã Zacharias Papa vetustate collapsam restituendam curauit; hæcque tam inscriptiones in marmore incisæ, quàm etiam liber de Romanis Pontificibus testantur.

[c] Vrsicij.] Agunt de eodem hac die etiam Græci in Menologio, eiusque martyrij acta ibidem referunt.

[d] Demetrij.] De quo in vet. Rom. Martyrolog. cui astipulantur manuscript. & alij.

[e] Marcelli episc.] De eodem hac die Græci in Menologio. Eius acta describit Sozomen. hist. lib. 7. c. 15. Theodoret. lib. 5. c. 21. Niceph. lib. 12. c. 25. 26. Cassiodorus in Tripart. & alij. Passus est Gentilium factione, anno vndecimo Theodosij Imp. ea de causa, quòd delubrum illud famosissimum Iouis Apameæ, diuino fultus præsidio est demolitus. In dicto Græcorum Menologio nonnulla de eo habentur quæ desiderantur in prædictis historicis; vt de munere præfecturæ, qua idem functus est ante episcopatum, & alia.

[f] Callisti episcopi.] De quo vet. monumenta ecclesiæ Tudertinæ, quæ manuscript. Romam missa accepimus.

[g] Athanasiæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio. Eius autem acta descripsit Metaphrastes, quę Surius retulit in tom. 4. hac die. In quibus dum mentio habetur de S. Ioannicio, qui ea quæ de ipsa essent futura præuidit, colligi potest, eam vixisse circa tempora Michaelis, & Theodoræ Augustorum. Alia fuit eiusdem nominis clarissima femina, quæ Constantinopoli vixit cum sancta Matrona; de qua plura in actis eiusdẽ Matronę apud Lipom. tom. 5. Itemque eiusdem nominis alia, de qua inferiùs ad septimũ idus Octob.

15 Decimooctauo kal. Septemb. Luna. C x.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 15 16 17 18 19 20

SSVMPTIO [a] sanctissimæ Dei Genitricis virginis Marię. Romæ via Appia sancti Tharsicij [b] acolythi, quem pagani cùm inuenissent corporis Christi sacramenta [c] portantem, cœperunt disquirere quid gereret: at ille indignum iudicans porcis prodere margaritas, tam diu ab illis mactatus est fustibus & lapidibus, donec exhalaret spiritum: & reuoluto eius corpore

corpore sacrilegi discussores, nihil sacramentorum Christi in manibus, aut in vestibus inuenerunt: Christiani autem corpus martyris collegerunt, & in cœmeterio Callisti honorificè sepelierunt. Tagaste in Africa sancti Alipij [d] episcopi, qui beati Augustini olim discipulus, postea in conuersione socius, in munere pastorali collega, & in certaminibus aduersus hæreticos commilito strenuus, ac demum in cælesti gloria consors fuit. Suessione in Gallijs sancti [e] Arnulphi episcopi & confessoris.

AVGVSTI 15.

ASSVMPTIO sanctiss. Dei Genitricis Mariæ.] De eadem celeberrima solennitate non tantùm Beda, ac cæteri Latinorum hac die agunt, sed & Græci in Menologio, & in nouel. constit. Emmanuel Imp. Mentio habetur de eadem in prædictis actis S. Athanasiæ, de qua pridie actum est. In sacramentario S. Gregorij habetur de eadem solennitate præfatio. agitur de eadem in Ordin. Rom. in Concil. Mogunt. sub Carolo Magno can. 36. aliisque monumentis, quæ scripta sunt de Diuin. officijs. Antiquitus celebrari consueuisse, Romę præsertim, festiuitatem Assumptionis Dei Genitricis Mariæ, argumento est, quòd Nicolaus Papa scribens ad Consulta Bulgarorum c. 4. dum commemorat ieiunia antiquitus seruari solita à S. Romana Ecclesia, recenset inter ea ieiunium celebrari cõsuetũ ante solennitatẽ Assumptionis B. Marię Virginis. Est Sermo S. Athanasij nomine, quo præclara quidem & mirifica de Dei Genitricis Assumptione scribuntur: meritoque ea die in Ecclesia legendus ponitur. Verùm ille Sermo non in die Assumptionis, sed Annunciationis habitus apparet ex eius exordio: quem potiùs Cyrilli quàm Athanasij esse puto: nam dogma Nestorij auctor insectatur. Feruntur item duo alij Sermones nomine sancti Augustini; quos, vt alterius cuiuspiam auctoris potiùs, quàm Augustini, schola Louaniensis in appendice collocauit. Rursus autem exstat Sermo titulo sancti Hieronymi ad Paulam & Eustochium scriptus: quem nonnulli existimarunt esse illius Sophronij cuius idem S. Hieronymus meminit in lib. de scrip. eccles. sed neutrius puto: quin potiùs constat esse alicuius auctoris, qui vixit circa vel post tempora Concilij Ephesini, & Chalcedonensis: multum enim versatur in destruendis Nestorij atque Eutychetis dogmatibus: quæ quidẽ longè post tempora Hieronymi atque Sophronij in ecclesiam irruperunt. Quod autem scribit Nicephorus lib. 17. cap. 28. eiusmodi solennitatem edicto Mauritij Imp. statutam; sic accipias, vt eam antea ab Ecclesia institutam, ipse in Oriente, sanctione edita, promulgarit. Sanctus Bernardus ad canonicos Lugdunenses epist. 174. non aliunde, quàm à S. Dei Ecclesia hanc solennitatem se accepisse testatur. In Gallijs verò circa tempora Caroli Magni receptã esse apparet. nã in lib. 1. capitul. Reg. Frãc. cap. 163. quo agitur de ferijs, hæc scribuntur in fine: De Assumptione sanctæ Mariæ interrogandum relinquimus. hæc ibi. Libro autem 2. cap. 35. & lib. 6. cap. 186. ea celebritas Assumptionis inter cęteras recensetur; sicut & in Concil. 1. Moguntino, cap. 36. Exstant de eadem celebritate plures Græcorum Sermones, Ioannis Damasceni, Andreæ Cretensis, Metaphrastis, & aliorum; ex Latinis autem sancti Bernardi, Absalonis abbatis, Petri Damiani, Honorij Augustodunensis, Authperti abbatis Casinens. Pandulphi Capuani mon. Casin. Gregorij episcopi Tarracinæ, & S. Brunonis episcopi Signini, vt testatur Petrus diac. mon. Casin. lib. de vir. illustr. dum agit de prædictis auctoribus. Exstant de eadẽ Guerrici abbatis Igniacens. Sermones quatuor. Dicta est eadem solennitas ob eius excellentiam, Dies Dominæ; sic etenim & Hunni eandem appellare consueuerunt, vt scribit Carthuitius in vit. Stephani Regis: qui amplissimam basilicã in honorẽ eiusdẽ solennitatis erexit. Quod autem spectat ad historiam de Assumptione Dei Genitricis; ne quid præterijsse videamur, scire debemus, improbatam fuisse ab Ecclesia Catholica opinionem Collyridianorum hæreticorum asserentium beatam Virginem diuinæ fuisse naturæ, prorsusque mortis expertem, vt de his scribit S. Epiphan. in panar. hæres. 78. & 79. Humanæ autem tantùm eam naturæ fuisse, sed auctam multis immensisque prærogatiuis, Catholica Ecclesia profitetur. idque cùm omnes orthodoxi antiqui Patres, tum inter eos idem S. Epiphanius aduersus eos agens, pluribus comprobet; tamen de eius obitu non audet certi aliquid definire, cùm ait: Non autem omnino definio hoc, & non dico quòd immortalis mansit, sed neque affirmo an mortua sit. Rursus fuit quorundam opinio dicentium eam martyrio vitam finisse. His aduersatur auctor, qui dicitur Isidorus lib. de vit. & obit. Sanct. cap. 68. & alij post eum. Supradictę autẽ omnes opiniones ab Ecclesia Dei reijciuntur: quæ Catholicę profitetur, eandem, vt hominem, naturali exitu vita functam. Rei autem gestæ historia, quæ inscribitur de transitu Virginis, à Gelasio connumeratur inter apocrypha, distinct. 15. cap. sancta Romana. Putatur illa esse, quæ nomine Melitonis Sardensis legitur: quã & Beda reijcit in retract. Apost. cap. 8. De eadem Assumptione meminit Dionys. Areopag. de diuin. nom.

nom. cap. 3. Greg. Turon. de glor. mart. lib. 1. cap. 4. & 9. Plura item refert Nicephorus lib. 2. cap. 22. & lib. 15. c. 14. Eaque ex maiorum traditione à Iuuenale episcopo Hierosolymitano conscripta; Ioannes Damascenus, Metaphrastes, Glycas, & alij ferè eadem. Quid autem de his senserint maiores (vt prætereamus apocryphum illud S. Hieronymi nomine conscriptum) Vsuardus & Ado, cùm hac die celebrari dicant Dei Genitricis dormitionem, de Ecclesiæ iudicio verba hæc subdunt: Plus elegit sobrietas Ecclesiæ cum pietate nescire, quàm aliquid friuolum & apocryphum inde tenendo docere. Hæc illi. Porrò Dei Ecclesia in eam partem propensior videtur, vt vnà cum carne assumpta sit in cælum; nam in huius diei celebritate illas sanctorum Patrum homilias legendas tradidit, quibus eadem de eius Assumptione firmantur: quæ quidẽ sententia cùm plurimorum Theologorum auctoritate, tum etiam communi consensu fidelium iam recepta videtur. Quonam autem tempore sanctissima Dei Genitrix ex hac vita migrarit; diuersæ feruntur sententię. Eusebius in primis eius ex hac vita transitum ponit anno à Christo Domino quadragesimo octauo, aitque: Maria virgo Iesu Christi mater ad filium ad cælum assumitur, vt quidam fuisse sibi reuelatum scribunt. Hæc ille. Rursus autem ex alia quadam reuelatione scribit S. Antoninus in 3. part. tit. 19. c. 11. in fine. Post annũ elapsum ab Ascensione filij, & tot dies, quot intercurrunt ab eo tempore vsque ad decimamquintam Augusti, eam esse defunctam, ac demum post alios quadraginta dies ab eius obitu Assumptam esse in cælum nono Kal. Octobris. Ex hac sententia addita videntur ad Martyrologium Bedæ, ea die, hæc verba: Secunda Assumptio S. Virginis Mariæ. De eadem hæc Belethus c. 147. Mulier, inquit, quædam religiosissima appellata Elizabeth, quæ nunc etiam in viuis est, habitat in finibus Saxoniæ, ait lib. 4. cap. 1. sibi reuelatum, quod circiter dies quadraginta assumptum fuerit corpus post Assumptionem animæ, de qua re opusculum quoddam composuit, sed non est in Romana Ecclesia comprobatum, &c. Ex hac itaque aut simili reuelatione alicui placuit ad Bedam adiicere secũdam Assumptionem eiusdem virginis Mariæ. Antoninus autem dum de his agit, dicit eam fuisse S. Elizabeth filiam regis Hungariæ, vxorem quondam Lanthgrauij, quam Gregorius nonus retulit inter sanctos, cuius tamen de ea re sententiam minus probari testatur, aitque: Nec propterea detrahimus sanctitati eius; quia nõ semper, quæ sancti viderunt in spiritu, eadem vt Prophetæ viderunt, sed iuxta suas mente conceptas imaginationes. Hæc ille. ac de his satis modò; sed locupletiùs in Annalibus.

[b] Tarsicij.] De quo etiam hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij; iidemque omnes ex actis S. Stephani Papæ & martyris, in quibus eius certamen describitur.

[c] Sacramenta portantem.] Non est, quod mireris, cùm audis acolythum Christi corporis sacramenta portantem: olim etenim, ingruentibus in Christianos persecutionibus, laicis etiam domum ferre Eucharistiam, certis diebus sumendam (quòd non esset liberum, cùm vellent ad ecclesiam conuenire, ac synaxim celebrare) permissum erat. Id habes ex Tertulliano lib. 1. ad vxorem, Cyprian. libro de lapsis, Clement. Alex. lib. 1. Stromat. atque aliis. Quod autem magis mireris, illud est; quòd, reddita pace Ecclesiæ, sub Christianis atque orthodoxis Impp. idem vsus diuturnus aliquandiu permansit. Habes de his complura exempla, vt ex Greg. Nazian. oratione in laudem Gorgoniæ, Hieron. apolog. pro libris aduersus Iouin. ad Pammachium, cùm ait: Quod in ecclesia non licet, nec domi licet. Ambrosius in orat. in funere fratris Satyri: ante hos S. Basilius eadem scribit ad Cæsaream Patriciam de perceptione sacramentorum, his verbis: Tempore persecutionis cogi quempiam, absente sacerdote aut ministro, communionem sua manu sumere, minimè absurdum esse, superuacuum est ostendere, cùm eius rei etiam longa consuetudo rebus ipsis fidem faciat. Nam omnes qui per solitudines monasticam vitam agunt, vbi non adest sacerdos, cùm domi communionem habeant, per seipsos accipiunt, &c. Hanc epistolam è bibliotheca Cardin. Syrleti acceptam, meus Antonius Agellius, Græcis facultatibus egregiè excultus, in Latinum transtulit, eiusdemque mihi copiam fecit, quam posteà à Cutheberto Tonstallo in priori libro de veritate Corporis & Sanguinis Domini Græcè Latineque simul editam reperi. Sed ne imposturam credas; habes eandem citatam, & ex ea fragmentum recitatum ab Anastasio Niceno in libris quæstionum, licet pro Cæsarea, habeat Cæsarium. Suppetunt de eadem re complura alia exempla in Prato spirituali, quibus proditur, perseuerasse eundem vsum etiam temporibus Zenonis, Anastasij, ac Iustini Impp. quibus temporibus, cùm Hormisda Papa Romanæ præsideret Ecclesiæ, in Occidente celebrata est Synodus Cæsaraugustana, in qua ea consuetudo antiquata habetur his verbis: Eucharistiæ gratiam, si qui probatur acceptam non consumpsisse in ecclesia, anathema sit in perpetuum. At in Oriente vsum illum sumendi manibus Eucharistiã diutius perseuerasse, satis liquet ex canone 102. sextæ Synodi in Trullo habitæ, ibi & de manuum compositione, secundùm ea quæ habet Cyrillus in mystagog. quinta in fine. De eiusdem ritus vsu in Ecclesia Occidentali, inter alios fidem facit etiam S. Augustinus serm. 252. de temp. dum ait: Omnes viri quando communicare desiderant, lauant manus suas, & omnes mulieres nitida exhibent linteamina, vbi corpus Christi accipiant. Hæc Augustinus. Porrò ob eam causam illud ipsum linteamen maiores nostri, Dominicalem dicebant, de quo in Concilio Antisiodorensi cap. 42. hæc leguntur: Vt vnaquæque mulier quando communicat, Dominicalem suam habeat; quòd si non habuerit, vsque in alium diem Dominicum nõ communicet. Hinc est quòd & superiùs Canon 36. hæc habet: Non liceat mulieri nuda manu Eucharistiam sumere. & Canon 38. Non liceat mulieri manum suam ad pallas Dominicas mittere. Ex his igitur videmus, etsi viris, feminis tamen inconcessum, nuda manu Eucharistiam sumere, sed tantùm velamine.

[d] Alipij episcopi.] De eo S. Augustinus frequentissimè, vt libr. confess. 6. cap. 7. & sequentib. lib. 9. cap. 4. 5. De Ciuitate Dei libro 22. capite 8. epist.

epist.67.224.225 & 241. De eodem S. Hieron. ad August. epist. S. Paulinus episcopus Nolan. apud Aug. epist. 24. 33. 35. & 36. Interfuit cum cæteris Africanis episcopis Concilio Mileuitano, quod (vt superiùs diximus) Mileui in Numidia est celebratum, aduersus emergentem Pelagij hæresim; aliis etiam Conciliis Carthaginensibus presto fuit, functusque est legatione Romam ad Bonifacium Papam, à quo humanissimè susceptus est, vt scribit idem August. lib. contra duas epist. Pelagij cap. 1. & ad Quoduultdeum epist 4. tom. 6. circa princip.

[e] Arnulphi episcopi.] Scripsit vitam eius Lisiardus eius successor, quam habet Surius tomo 4. De eodem Sigeber. in Chron. anno Domini 1087. Tritthemius de viris illustribus Ordinis sancti Benedicti libro 3. c. 326. & Molanus in Indic. sanctorum Belgij. Excessit ex humanis anno Domini millesimo octogesimo septimo.

ix. D Decimo septimo kal. Septemb. Luna. 16

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	16	17	18	19	20	21

ROMÆ sancti Titi[a] Diaconi, qui Vrbe à Gothis occupata, pecunias pauperibus distribuens, à tribuno barbaro iussus est occidi. Nicææ in Bithynia sancti Diomedis[b] medici, qui in persecutione Diocletiani pro Christi fide gladio cæsus, martyrium compleuit. Item sanctorum triginta[c] trium Martyrum. Ferentini in Hernicis sancti Ambrosij[d] centurionis, qui in persecutione Diocletiani variis modis cruciatus, nouissimè per ignem illæsus transiens, demersus in aquam, eductus est in refrigerium. Mediolani depositio sancti Simpliciani[e] episcopi, sanctorum Ambrosij & Augustini testimonio celebris. Antisiodori sancti Eleutherij[f] episcopi. Nicomediæ sancti Arsacij[g] confessoris, qui sub Licinio persecutore militia relicta, solitariam vitam ducens, tantis virtutibus claruit, vt & dæmones expulisse, & ingentem draconem orando interemisse legatur: denique futuram ciuitatis cladem prænuncians, in oratione spiritum Deo reddidit. In Gallia Narbonensi apud Montem Pessulanum depositio beati Rocchi[h] confessoris, qui multas Italiæ vrbes à morbo epidimiæ signo crucis liberauit: cuius corpus Venetias postea translatum fuit. Romæ sanctæ Serenæ[i] vxoris quondam Diocletiani Augusti. Cracouiæ. S. Hyacinthi Confess. Ord. Prædicatorum. Reg. Pol. Patroni.

AVGVSTI 16.

[a] TITI diaconi.] Agit de eodem sanctus Prosper in Chronic. Theodosio duodecimùm & Valentiniano secundùm Consulibus, quo anno trucidatus est à Gothis Arianis.

[b] Diomedis.] Græci etiam hac die de eodem agunt in Menologio, vbi & martyrium eius describitur. Cedren. in comp. in Basilio Imperatore hæc ait: Basilius porrò celeberrimum in martyrum numero Diomedem pretiosissimis & splendidis donariis & prędiis amplos habentibus reditus locupletauit atque exornauit. Hæc ille. Vsuardus tam de Diomede quàm sociis agit quarto idus Iunij.

[c] Triginta martyrum.] De iisdem hac die Græci in Menol. ignique absumptos ferunt.

[d] Ambrosij Centurionis.] Huius acta manusc. ab ecclesia Ferentinate accepimus, quorũ est exordium: Cùm omnipotentis Dei clementia, &c.

[e] Simpliciani episcopi.] De eodem tabulæ ecclesiæ Mediolanen. Scribit de eo Paulinus in vita sancti Ambrosij, Augustin. lib. 8. confess. c. 2. 3. & 5. Mentio fit de eo in Concil. 3. Carthag. c. 48. Exstãt ad eundem S. Ambrosij complures epistolæ. Ad eũ S. Augustinus inscripsit duos libros de diuers. quæstionib. quorum meminit in Retract. lib. 2. cap. 1. & de prædest. Sanct. lib. 1. cap. 4. Scripsit ad eundem sanctus Vigilius episcopus Tridentinus libellum de martyribus. Exstat de eodem epigramma Ennodij Ticinensis, cuius est exordium: *Ambrosius linquens viduata*, &c.

[f] Eleutherij episc.] Interfuisse hic reperitur Conciliis Aurelianensibus 2. 3. 4. & 5. numeraturque eius sedis episcopus decimussextus. Sedit annos 28. mens. 8. dies 9. temporibus Pelagij Papæ, vt habent tabulæ eius ecclesiæ, quas descripsit Demochares libro de Sacrificio Missæ.

[g] Arsacij.] Agunt de eodem Beda, Vsuard, Ado, qui tamen Vrsacium vocant; sed Græci, qui eius res gestas describunt, dicunt Arsacium, vt Sozomen. hist. lib. 4. cap. 15. & Nicephorus libro 9. c. 38. Vixit autem temporibus Iuliani Apostatæ Arsacius alter rex Armeniæ Christianus, in quem ob odium in Christum idem impius Imperator se illiberalẽ nimis exhibuit, de quo Sozom. lib. 6. c. 1. & Ammian. Marcellinus frequenter meminit.

[h] Rocchi.] Huius res gestæ scriptæ sunt à Francisco Diedo, & Petro Pino; habetque eiusdẽ acta Claud. de Rota in Leg. sanct. cap. 191. Pet. in catal. appendice cap. 15. De eodẽ Crantz. in Metrop. Saxon. lib. 9. c. 25. Scribit idem Died. eum obiisse diẽ anno Dñi 1327. anno autem 1414. innotuisse Patribus Concilij Constantiensis, quorum decreto ad propulsandã ingruentem luem eidẽ honores sanctis debiti sunt impensi: nam & solẽni pompa eius imaginem, omni comitante populo, per vrbẽ detulerũt: quo facto, illa pestis mox euanuit. Inde verò exemplum sumptũ est, vt vbique locorum eius venerandæ imagines, altaria, sacella, ac denique templa erecta fuerint. Translatum eius corpus Venetiâs ferunt anno Domini 1485.

[i] Serenæ.] De qua Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Agitur de ea in actis S. Susannæ martyris, itemque in rebus gestis S. Marcelli Papæ, & aliis martyrum actis, licet penes scriptores Gẽtiles de ea nulla mẽtio habeatur: nec mirum, cùm Diocletiani res gestę remanserint obscurissimę deperditis illorum commentariis, qui eas exactè fuerant prosecuti.

17 Sextodecimo Kal. Septemb. Luna. E viij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	17	18	19	20	21	22

OCTAVA[a] sancti Laurentij martyris. Carthagine in Africa sanctorum martyrum Liberati[b] abbatis, Bonifacij diaconi, Serui, & Rustici subdiaconorum, Rogati, & Septimi monachorum, & Maximi pueri, qui in persecutione Vvandalica sub Hunnerico Rege pro cõfessione Catholicæ fidei, & vnici baptismatis defensione variis & inauditis suppliciis exagitati, demum super ligna, quibus concremandi erant, clauis confixi, cùm ignis sæpiùs accensus fuisset, ac diuinitus semper exstinctus, eius iussu remorum vectibus percussi, & comminutis cerebris enecati, speciosum cursum certaminis sui, coronante Domino, perfecerũt. Cæsareæ in Cappadocia natalis sancti Mamantis[c] martyris, qui à pueritia ad senectutem vsque longum martyrium duxit, & tandem imperante Aureliano, sub Alexandro Præside illud feliciter cõsummauit: quem sancti Patres Basilius & Gregorius Nazianzenus summis laudibus celebrarunt. In Achaia sancti Myronis[d] presbyteri & martyris, qui sub Decio Imperatore & Antipatre Præside post multa tormenta Cyzici capite truncatus est. Nicomediæ sanctorum martyrum Stratonis[e], Philippi, & Eutychiani, qui damnati ad bestias, & nihil læsi, per ignem martyrium consummarũt. Ptolemaide in Palæstina sanctorum martyrum Pauli[f], & Iulianæ sororis eius, qui sub Valeriano passi sunt. Interamnæ sancti Anastasij[g] episcopi & confessoris.

OCTAVA S. Laurentij.] De eadem Beda, ac cæteri omnes. Radulphus de obſeruat. can. cap. 19. adnumerat eam inter maiores Octauas.

[b] Liberati & ſoc.] Agunt de his hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eorum res geſtas ſcripſit Victor Vticenſis lib. 3. de perſecut. Wandal. & libello ſeorſum poſito in appendice eius operis. Cùm ibi paſſi legantur ſexto Non. Iulij, hac tamen die de his prædicti omnes agunt, fortaſſe ob factam ea die tranſlationem.

[c] Mamantis.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad quart. Non. Septembr. Erat olim Romæ celebris huius martyris memoria; in eius baſilica S. Gregorius Papa habuit Homiliam trigeſimamquintam in Euangelium die natali ipſius. Exſtat de eodem egregia Homilia S. Baſilij; agit de eodem S. Gregorius Nazianzenus in oratione in Nouam Dominicam, in fine; vbi de eodem Niceta plura in ſchol. Metaphraſtes ex antiquioribus monumentis edidit eius acta, quæ refert Lipomanus tomo 6. & Surius tomo 4. Conſueuit celebrari in Oriente eiuſmodi ſolennitas vigiliis præcedentibus, vt ex actis Danielis Stylitæ apparet. Huic martyri Gallus & Iulianus, Conſtantij Imperatoris nepotes, ſeorſum quiſque ſuum conatus eſt templum erigere; ſed Iuliani, qui ſimulatè agebat, fruſtratū eſt opus; Galli autem perfectum finem conſequutum eſt, vt ſcribit Sozom. hiſt. lib. 5. cap. 2. & Niceph. lib. 10. c. 1. De alia eiuſdem ſancti perilluſtri baſilica Conſtantinopoli erecta agit Nicephorus lib. 18. cap. 41. De ponte ad S. Mamantem vide Suidam in hiſtor. De reliquiis eius Hieroſolymis poſitis, conſule Fortunatum in actis S. Radegundis libro 2. vbi de eius digito in Gallias tranſlato.

[d] Myronis.] De quo Græci in Menologio hac die, vbi pluribus martyrij eius acta deſcribuntur.

[e] Stratonis & ſoc.] Agunt de his item Græci hac die. Beda autem ſuprà xviij. Kal. Septemb.

[f] Pauli & Iulianæ.] Græci itidem de his in Menologio. Acta autem eorum fuſiùs deſcripſit Metaphraſtes: quæ exſtant apud Lipoman. tom. 7. & Surium tomo quarto.

[g] Anaſtaſij epiſcopi.] De quo tabulæ, ac vetera monumenta eius eccleſiæ.

vij. F Quintodecimo Kal. Septemb. Luna. 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
12	13	14	15	16	17	18	19	18	19	20	21	22	23

PRÆNESTE natalis ſancti Agapiti[a] martyris, qui cùm eſſet annorum quindecim, & amore Chriſti ferueret, iuſſu Aureliani Imperatoris tentus eſt, ac primò neruis crudis diutiſſimè cæſus, deinde ſub Antiocho Præfecto grauiora ſupplicia paſſus; exinde cùm ex præcepto Imperatoris leonibus obiiceretur, & minimè læſus eſſet, gladio miniſtrorum coronandus percutitur. Romæ beatorum Ioannis[b] & Criſpi preſbyterorum, qui in perſecutione Diocletiani multa ſanctorum corpora officioſiſſimè ſepelierunt, quorum meritis & ipſi poſtmodum ſociati, gaudia vitæ æternæ meruerunt. Ibidem ſanctorum martyrum Hermæ[c], Serapionis, & Polyæni, qui per anguſta, ſaxoſa, & aſpera loca raptati, animas Deo reddiderunt. In Illyrico ſanctorum martyrum Flori[d] & Lauri artis lapicidinæ, qui conſumptis martyrio eorum magiſtris Proculo & Maximo, ſub Licione Præſide poſt multa tormenta in profundum puteum ſunt demerſi. Myræ in Lycia ſanctorum martyrum Leonis[e] & Iulianæ. Metis in Gallia ſancti Firmini[f] epiſcopi & confeſſoris. Romæ via Lauicana ſanctæ Helenæ[g] matris Conſtantini Magni, piiſſimi Imperatoris, qui primus Eccleſiæ tuendæ atque amplificandæ exemplum cæteris principibus præbuit.

AVGV-

AGAPITI.] De quo pluribus Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Recitat eius acta Mombrit. tom. 1. ſed admodum deprauata; Petrus item in catal. libr. 7. cap. 74. Celebris eſt ipſius memoria Præneſte, vbi ſacræ eiuſdem reliquiæ aſſeruantur.

[b] Ioannis & Criſpi.] Agunt de his Beda, & alij qui ſuprà, necnon Petrus in catal. lib. 7. cap. 75.

[c] Hermæ & ſoc.] De iiſdem agunt etiam Græci hac die in Menolog. vbi iidem eorum paſſionis acta breui compendio referunt.

[d] Flori & Lauri.] Græci itidem de his agunt hac die in Menologio, & genus martyrij deſcribunt quod paſſi ſunt.

[e] Leonis & Iulianæ.] De quibus iidem qui ſuprà in eodem Menologio.

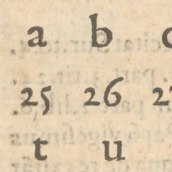
[f] Firmini epiſc.] Agit de eodem Molanus in addit. ad Vſuardum. Legitur Firminus epiſcopus inter alios epiſcopos qui interfuerunt Concilio Agathenſi in Galliis celebrato, anno Domini quingenteſimo ſexto. Fuit hic vndecimus eius ſedis epiſcopus, vt produnt tabulæ eccleſiæ Metenſis, quas deſcripſit Demochares libro de ſacrif. Miſſæ.

[g] Helenæ.] De eadem hac die Vſuardus, Ado, adſtipulanturque vet. manuſcript. Græci autem ad xij. Kal. Iulij. Scribunt eius res geſtas Euſebius in vita Conſtantini libro 3. c. 41. 42. & ſequen. Rufin. hiſt. lib. 1. c. 7. 8. Seuer. hiſt. lib. 2. Paulinus epiſtola 11. ad Seuerum, Ambroſ. in oratione dicta in funere Theodoſij: de ea item in actis S. Silueſtri, in Concilio Romano ſub Silueſtro can. 20. & in libello de munif. Conſtant. Ex Græcis autem hiſtoricis poſt Euſebium ſcribit Socrates libro 1. cap. 12. & 13. Sozom. lib. 2. cap. 1. lib. 1. cap. 18. Nicephorus lib. 8. cap. 31. & alij recentiores. Romæ eam obiiſſe diem, ibique ſepulchro conditam, tradit Niceph. libro 8. cap. 3. & libellus ſuprà citatus de munif. Conſtant. necnon & Suidas in hiſtoricis in verbo, Veſtales. De reliquiarum eius tranſlatione agit Sigebertus in Chron. anno 849. Viget nobilis memoria S. Helenæ Romæ in Atrio Seſſoriano in Baſilica dicta S. Crucis, quam conſtat olim appellatam eſſe baſilicam Helenianam, vt apparet ex actis Xyſti Papæ tertij, quibus agitur de damnatione Baſſi exconſulis. Aliæ ferè de ea innumeræ memoriæ erant, vt Conſtantinopoli, de qua in Authentic. vt determin. ſit. num. cler. coll. 1. tit. 3. Itemque Pontus Polemaicus, ſic dictus à Polemone rege, qui, vt colligitur ex Tacito lib. 2. vixit temporibus Auguſti & ſucceſſorum Imperatorum, Helenopontus ab Helena matre Conſtantini meruit appellari, vt nouella conſtit. 28. de moderatore Helenoponti coll. 10. Erat in Bithynia ciuitas Helenopolis ab ea dicta, & aliæ multæ de ea antiquæ memoriæ, quas enumerare omittimus; de his ſiquidem vberiùs egimus in Annal. eccleſ. vbi de eadē, quòd Britanna fuerit, & non Græca, aduerſus Græcorum aſſertiones pluribus diſſeruimus.

19 Quartodecimo kal. Septemb. Luna. G vij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	19	20	21	22	23	24

ROMÆ ſancti Iulij[a] Senatoris[b] & martyris, qui Vitellio iudici traditus, & ab eo in carcerem truſus, iubente Commodo Imperatore tamdiu fuſtibus cæſus eſt, donec emitteret ſpiritum: cuius corpus in cœmeterio Calepodij via Aurelia ſepultum fuit. In Cilicia natalis ſancti Andreæ[c] tribuni, & ſociorum militum, qui victoria de Perſis diuinitus adepta, ad fidem Chriſti conuerſi, & hoc nomine accuſati, ſub Maximiano Imperatore in anguſtiis Tauri montis ab exercitu Seleuci Præſidis trucidati ſunt. In Palæſtina ſancti Timothei[d] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Vrbano Præſide poſt multa ſuperata ſupplicia, lento igne combuſtus eſt. Paſſi ſunt etiam ibidem Thecla & Agapius: illa feris expoſita, earum dētibus laniata tranſiuit ad Sponſum: Agapius verò plurima tormenta perpeſſus, ad maiora certamina fuit dilatus. Anagniæ ſancti Magni[e] epiſcopi & martyris, qui in perſecutione

tione

tione Decij necatus est. In Prouincia apud castrum Brincolam depositio sancti Ludouici [f] episcopi Tolosani, vitæ sanctitate & miraculis clari: cuius corpus inde Massiliam translatum, in ecclesia Fratrum Minorum honorificè conditum est. In Gallia in pago Sigisterico beati Donati [g] presbyteri & confessoris, qui ab ipsis infantiæ rudimentis mira Dei gratia præditus, anachoreticam vitam multis annis exegit, & miraculorum gloria clarus migrauit ad Christum. In territorio Bituricensi sancti Mariani [h] confessoris. Mantuæ sancti Rufini [i] confessoris.

AVGVSTI 19.

I VLII.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores de eodem hac die; addit & Beda alios, qui prædictum Iulium fide Christiana imbuerunt, de quibus inferiùs agitur ad viij. Kal Septembr. Recitat eius acta Mombrit. tom. 2. Vincent. lib. 11. cap. 119. quæ & apud Sur. tom. 7. habentur die 25. Augusti. Eadem Petrus in catalogo libro 7. cap. 79. Exstant eadem apud nos manuscripta, quorum est exordium: Regnante Commodo, &c.

[b] Senatoris.] Quòd autem ad dignitatem Senatoriam pertinet; impossibile erat, Senatorem, cùm in Christum credidisset, in Senatu vlteriùs permanere: nam necesse erat vel Christianum Senatorem à Senatu abire, vel à Christiana religione discedere. Augustus enim Imp. lege statuerat, vt Senatorum quisque antequam suo loco consideret, thure ac mero supplicaret apud aram eius dei in cuius templo coiretur. Hæc Sueton. in Octauio cap. 35. Tantùm enim in templis Senatus cogebatur, immolabaturque sacrificium; atque primùm de rebus diuinis, inde de humanis sermo habebatur. Hæc pluribus ex M. Varrone Gell. lib. 14. c. 7.

[c] Andreæ tribuni & soc.] De his hac die Vsuar. & Ado; licet Andream cum S. Magno confundant. Græci item de his in Menol. hac die, adduntq; duo millia quingētos & nonaginta tres socios qui cū eo sunt passi. Horum acta ex antiquis codicibus edidit Metaph. quæ recenset Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 4.

[d] Timothei, Theclæ, & Agapij.] De iisdem Græci etiam agunt hac die. Horum autem acta scripsit Eusebius hist. lib. 8. cap. 13. & 16. Passi sunt Timotheus & Thecla anno secundo persecutionis Diocletiani, Agapius autem quarto eiusdem martyrium consummauit xj. Kal. Decembris, vt ex prędictis eorum actis apparet.

[e] Magni episcopi.] De quo tabulæ & vetera monumenta ecclesiæ Anagninæ, cuius res gestas manuscr. inde missas accepimus; reperimus eadem in nostra bibliotheca tom. 7. Plura de eodē in actis S. Secundinæ, quæ ibidem celebratur, de qua superiùs actum est. Agunt alij hac die de alio Magno martyre, de quo & Petrus in catal. lib. 7. c. 76. Fuit item alius S. Magnus episcopus Altinensis, de quo apud eundem in appendice cap. 17.

[f] Ludouici episc.] Huius acta recitat Sur. to. 4. Martin. Polon. in Chron. Antonin. part. 3. tit. 24. c. 14. & nouissimè Chron. Franciscan. part. 2. lib. 6. Obiit anno Domini 1297. Ioānes Papa vigesimus secundus retulit eum inter sanctos; qua de re exstāt litteræ Apostolicæ, quibus eius res gestæ recolūtur.

[g] Donati.] De eo Beda, Vsuardus, Ado, Petr. in catalogo libro 7. c. 78. & alij recentiores.

[h] Mariani.] Agit de eodem hac die Vsuardus: pluribus autem Gregorius Turonensis de gloria confessorum cap. 81.

[i] Rufini.] De eo vet. manuscript. ex quibus & Galesinius hac die, & Maurolycus.

v. A Tertiodecimo kal. Septemb. Luna. 20

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
14	15	16	17	18	19	20	21	20	21	22	23	24	25			

IN territorio Lingoniensi depositio sancti Bernardi [a] primi Claræuallēsis abbatis, vita, doctrina, & miraculis gloriosi. In Iudæa sancti Samuelis [b] Prophetæ, cuius sacra ossa, vt beatus Hieronymus scribit, Arcadius Augustus Constantinopolim transtulit, & prope Septimum collocauit. Eodem die sancti

sancti Lucij [c] Senatoris, qui perspecta constantia Theodori Cyrenensis episcopi in martyrio positi, ad fidem Christi conuersus, ad eam etiam Dignianum Præsidem pertraxit: cū quo Cyprum profectus, cùm ibi alios Christianos pro confessione Domini coronari videret, vltrò se ipsum obtulit, & eandem martyrij coronam, capitis obtruncatione, promeruit. In Thracia sanctorum triginta [d] septem Martyrum, qui sub Pręside Apelliano pro Christi fide manibus pedibusq; præcisis, in caminum ardentem iniecti sunt. Item sanctorum martyrum Seueri [e] & Memnonis centurionis, qui eodē mortis genere consummati, victores abierunt in cęlum. Cordubæ sanctorum martyrū Leouigildi [f] & Christophori monachorum, qui in Arabum persecutione, pro Christianæ fidei defensione in carcerem coniecti, ac mox ceruicibus abscissis igni traditi, martyrij palmam adepti sunt. Romæ beati Porphyrij [g] hominis Dei, qui sanctū martyrem Agapitum erudiuit in fide & doctrina Christi. In Herio insula sancti [h] Philiberti abbatis. Albæ in Pannonia S. Stephani [i] Regis, qui diuinis virtutibus exornatus, primus Hungaros ad fidem Christi conuertit. In castro Cainone S. Maximi [k] confessoris, discipuli beati Martini episcopi.

AVGVSTI 20.

B ERNARDI Abb.] De eodem hac die cætera Martyrologia. Huius res præclarè gestas Guilielmus abb. Bonæuallis, & Godefridus monachus Claræuallensis digesserūt libris quinque; qui adhuc vberiores redderentur ex ipsius epistolis, aliisque tum eius tum aliorū scriptis. Migrauit ex hac vita anno à Christo Dño 1153. quē Alexander Papa tertius inter sanctos censuit adnumerandum. Exstant de ea re litteræ Apostolicæ datæ Anagniæ xv. Kal. Februarij, anno sexto Pontificatus eius, Christi autem millesimo centesimo sexagesimo quinto.

[b] Samuelis Prophetæ.] De eo Beda, Vsuard. Ado, & alij recentiores, necnon & Græci hac die in Menolog. Eius acta ex diuinis scripturis omnibus patent, quę & Iosephus prosequutus est Iudaic. antiquit. lib. 5. & 6. & alij qui libros Regum exposuerunt. De celebri autem translatione reliquiarū eius agit S. Hieron. lib. aduersus Vigilantium, Niceph. lib. 14. c. 10. Sub Attico episcopo Constantinopolitano eas allatas esse Constantinopolim, locatasq; in templo ad Septimum posito, scribit Theodorus lector in collectan. libro 2. De templo in honorem eiusdem Prophetæ Samuelis erecto meminit Procop. libro 5. de ædificiis Iustiniani Imper.

[c] Lucij.] Agunt de eodem Græci in Menologio hac die, eiusque martyrium referunt, prout etiam hîc narratur.

[d] Triginta septem martyrum.] De his item hac die Græci in Menologio.

[e] Seueri & Memnonis.] Græci etiam de iisdem vbi suprà in Menologio.

[f] Leouigildi & Christophori.] Agunt de his hac die Beda & Vsuar. cæterique recentiores; acta autē ipsorum scripsit S. Eulogius in Memor. sanct. lib. 2. c. 11. passosque tradit hac die, æra octingentesima nonagesima, anno à Christo Domino 852.

[g] Porphyrij.] De eodem Beda ac cæteri. Eius martyrium descriptum habetur in actis S. Agapiti, de quo suprà xv. Kal. Septembris.

[h] Philiberti abb.] Agunt de eodē Beda, Vsuar. Ado, ac cæteri recentiores. Exstant eius acta apud Sur. tomo 4. Plura de eodem in gestis S. Aicardi, apud eundem Sur. tom. 5. & in vita S. Austrebertæ virg. apud Sur. tom. 1. die 10. Febr. Sigebert. in Chron. an. 649. Vincent. lib. 23. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. libro 3. c. 97. Vixit temporibus Dagoberti regis Francorum, ac filiorum.

[i] Stephani.] Hac die trāslatum est corpus eius; migrauit autem ex hac vita xviij. Kal. Septembris, anno Domini millesimo tricesimo quarto. Scripsit eius vitam Cartuitius episcopus, quam retulit Sur. in tom. quartum. De eodem plura in actis S. Gerardi, & in vita S. Americi, Leo Ostien. in Chron. Casin. libro 2. c. 79. nouissimè Bonfin. de rebus Vngaric. decad. 2. libro 1. & alij.

[k] Maximi.] De eo scribit Greg. Turon. de gloria confess. cap. 22. Citatque eius acta scripta carmine. Vixit temporibus Theodosij Imperatoris. De eodem Molanus in addit. ad Vsuardum hac die.

iiij. B Duodecimo kal. Septemb. Luna. 21

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

t u A B C D E f F G H M N P

15 16 17 18 19 20 21 22 21 22 23 24 25 26

ROMÆ in agro Verano ſanctæ Cyriacæ[a] viduæ & martyris, quæ in perſecutione Valeriani cùm ſe ſuaque omnia in Sanctorum miniſteria impendiſſet, demum pro Chriſto martyrium ſubiens, vitam quoque ipſam libenter impendit. Salonæ ſancti Anaſtaſij[b] Cornicularij[c], qui cùm videret beatum Agapitum conſtanter tormenta perferentem, conuerſus eſt ad fidem, & pro confeſſione nominis Chriſti iubente Aureliano Imperatore interemptus, martyr migrauit ad Dominum. In Sardinia natalis ſanctorum martyrum Luxorij[d], Ciſelli, & Camerini, qui in perſecutione Diocletiani ſub Delphio Præſide gladio cæſi ſunt. In territorio Gaualitano ſancti Priuati[e] epiſcopi & martyris, qui paſſus eſt in perſecutione Valeriani & Gallieni. Eodem die ſanctorũ martyrum Bonoſi[f] & Maximiani. Fundis in Latio ſancti Paterni[g] martyris, qui ab Alexandria Romam veniens ad Apoſtolorum memorias, & inde in agrum Fundanum ſecedens, cùm Martyrum corpora ſepeliret, à tribuno comprehenſus, in vinculis exſpirauit. Edeſſæ in Syria ſanctorum martyrum Baſſæ[h], & filiorũ eius Theogonij, Agapij, & Fidelis, quos in perſecutione Maximiani pia mater exhortans, martyrio coronatos præmiſit ad palmam, & truncato capite gaudens ſecuta eſt cum victoria. Veronæ ſancti Euprepij[i] epiſcopi & confeſſoris. Item ſancti Quadrati[k] epiſcopi.

AVGVSTI 21.

[a] CYRIACÆ.] De ea prædicta ſæpiùs citata manuſcript. in quibus hæc etiam adduntur: Tamdiu ſcorpionibus cæſa eſt, atque plumbatis, vſque dum ſpiritum exhalaret. Habemus eiuſdem acta manuſcrip. Plura de ea habentur in actis S. Laurentij. Huius nomine appellatum eſt nobile cœmeterium poſitum in agro Verano, quod deſcribi à Prudentio in hymno 11. de S. Hippolyto, rem accuratè intuenti patebit. Corpus S. Cyriacæ viduæ tranſlatum eſt à Sergio Papa ſecundo in Titulum Equitij, vt docet vetus inſcriptio illic marmori inciſa.

[b] Anaſtaſij] De hoc Anaſtaſio plura ſcripta habentur in actis ſancti Agapiti, de quo ſuprà decimoquinto Kal. Auguſti.

[c] Cornicularij.] Quòd autem ad Cornicularij nomen ſpectat; erant in Caſtrenſi militia nobilis ordinis equites merentes Corniculo, quod erat ornamentum militare, à quo dicti Cornicularij, vnde Liuius in 10. Omnes ob inſignem in multis locis nauatam operam Papirius Corniculis armilliſque donat. Plin. de viris illuſtr. de M. Aurelio Scauro meminit, quòd primus in Hiſpania Corniculum meruit. idem Suet. de Orbilio in libello de Grammat. Eſt tit. in Cod. Theod. lib. 8. de cohortalibus principibus Corniculariis. Porrò non tantùm in Caſtrẽſi, ſed & in Palatina militia erat ordo Corniculariorũ, de quibus l. 8. & 9. de diuerſ. offic. Cod. Theod. Caſſiodorus variarum lib. 11. c. 18. 19. Præſcribit formam Cornicularij accedentis, & Cornicularij egredientis, & merentis inter Tribunos & Notarios. Prætorianos Cornicularios præfuiſſe exequendis ſententiis damnatorum, Maternus libro 2. eſt auctor. Habes in Notit. prouinc. Rom. Imp. ſub quolibet maiori magiſtratu militiæ palatinæ Cornicularium militaſſe.

[d] Luxorij & ſoc.] Horum acta recitat Mombrit. tom. 2. vit. ſanct. Accepimus eadem ſinceriora ex Sardinia inſula. Huius Luxorij nomine dictũ eſt monaſterium, de quo S. Gregor. in regiſt. lib. 7. ad Ianuarium epiſcopum Calaritanum.

[e] Priuati epiſcopi.] De quo hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes. Agit de eo Greg. Turon. de geſtis Francorum libro 1. c. 34. Venan. Fortunatus libro 7. carm. ad Bodegiſ. Eius autem acta habet Mombritius tom. 2. & Sur. tom. 4. Vincent. autem in ſpecul. libro 1. cap. 75. & alij.

[f] Bonoſij & Maximiani.] De his Vſuardus, qui & eorum acta exſtare teſtatur: ſed iam exciſſe videntur; nuſquam enim reperire potuimus.

[g] Paterni.] De quo vet. monumenta eius eccleſiæ, quibus eius acta narrantur.

[h] Baſſi & filiorum.] Agunt de his hac item die Græci in Menologio, eorumque martyrij acta paucis complexa referunt. De templo Baſſæ martyris Chalcedone poſito meminit Theodorus lector libro primo collectaneorum, & Nicephorus hiſt. libro 15. cap. 28.

[i] Euprepij epiſc.] De quo tabulæ eccleſiæ Veron. Pluribus autem Aug. Valer. epiſcopus Veron. & Cardin. libr. antiqu. monum. epiſcop. Veronenſ. pagina 6. & 38. huncque S. Petri Apoſtoli diſcipulum, Veronenſi eccleſiæ epiſcopum primum fuiſſe ab eo præfectum, teſtatur.

[k] Quadrati epiſc.] Hic ſine epiſcopatus loci titulo, tam in veteri Romano Martyrologio, quàm in vet. manuſcr. hactenus poſitus reperitur; nec cuinam eccleſiæ præfectus fuerit, aliquis docet.

22 Vndecimo Kal. Septemb. Luna. C iij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

t u A B C D E f F G H M N P

16 17 18 19 20 21 22 23 22 23 24 25 26 27

OCTAVA[a] Aſſumptionis beatæ Mariæ virginis. Romæ via Oſtienſi natalis ſancti Timothei[b] martyris, qui tentus à Tarquinio Vrbis Præfecto, & longa carceris cuſtodia maceratus, cùm ſacrificare idolis noluiſſet, tertiò cæſus, & grauiſſimis ſuppliciis attrectatus, ad vltimum decollatus eſt. In Portu Romano ſancti Hippolyti[c] epiſcopi, eruditione clariſſimi, qui ſub Alexandro Imperatore ob præclaram fidei confeſſionem manibus pedibuſque ligatis in altam foueam aquis plenam præcipitatus, martyrij palmam accepit: cuius corpus à Chriſtianis apud eundem locum ſepultum fuit. Auguſtoduni ſancti Symphoriani[d] martyris, qui tempore Aureliani Imperatoris, cùm idolis ſacrificare nollet, primò verberibus afflictus, deinde carceri mancipatus, ad vltimum cæſo capite martyrium conſummauit. Romæ ſancti Antonini[e] martyris, qui cùm ſe Chriſtianum libera voce fateretur, à Vitellio iudice capitali ſententia damnatus eſt, & via Aurelia ſepultus. Item in Portu Romano ſanctorum martyrum Martialis[f], Saturnini, Epicteti, Maprilis, & Felicis, cum ſociis eorum. Nicomediæ paſſio ſanctorum Agathonici[g], Zotici, & ſociorum martyrum, ſub Maximiano Imperatore, & Eutholomio Præſide. Tarſi ſanctorum Athanaſij[h] epiſcopi & martyris, Anthuſæ nobilis feminæ, quam ipſe

ipse baptizauerat, & duorum eius seruorum, qui sub Valeriano Imperatore passi sunt. Rhemis sanctorum martyrum Mauri [i] & sociorum. In Hispania sanctorum martyrum Fabriciani [k] & Philiberti. Papiæ sancti Guniforti [l] martyris.

AVGVSTI 22.

OCTAVA Assumptionis.] De qua Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores, atque hi qui agunt de diuin. offic. Vt autem Octaua assumptionis Dei Genitricis ageretur, ex institutione Leonis quarti Romani Pontificis prouenisse scribit Sigebertus in Chron. an. 847. qua autem occasione id ab eodem Pontifice fuerit institutum, acta eiusdem Leonis quarti, quæ ab Anastasio bibliothecario, qui illis ipsis temporibus vixit, putantur conscripta, declarant. Habemus ea in nostra biblioth. in cod. manusc.

[b] Timothei.] Agit de eo post Sacramentarium S. Greg. Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die: Huius res gestæ intextę sunt in actis sancti Siluestri Papę; seorsum autem positæ, & fusiùs scriptę exstāt apud nos. Est illorum exordium: Sub persecutione Constantini Imp. &c. Petrus in catal. de eo agens, errare omninò conspicitur; dum eum refert passum sub Valeriano Imper. cùm nihil commune habeat Valerianus Imperator cum Melchiade Papa, cuius tempore hunc passum esse idem ipse testatur. In antiquis manuscriptis, & illis ipsis monast. S. Cyriaci cæteris omnibus vetustioribus, hæc de Timotheo: Natalis S. Timothei, qui ab Antiochia veniēs, Romę sub Melchiade Papa susceptus est in hospitium à Siluestro, qui posteà episcopus factus est: qui totum annum & aliquot menses ibi prædicās, cùm multos ad Christum conuertisset, tentus à Tarquinio Vrbis Præfecto, & longa carceris custodia maceratus; cùm sacrificare idolis noluisset, tertiò cæsus, & grauissimis suppliciis attrectatus, ad vltimum decollatus est. Hæc ibi. Recenset eadem Ado; quibus assentiuntur tum acta Siluestri, tum ipsius Timothei, quæ citauimus. Reclamare his scio quamplurimos, obiicereque continuò ea quæ tam ab Eusebio in historia ecclesiastica, & in vita Constantini Imp. quàm etiam ab Optato Mileuitano aduersus Parmenianum scribuntur de fide sincera & pietate Constantini Imper. temporibus Melchiadis Papæ; quibus & ego (fateor) aliquando persuasus, aduersus acta Siluestri, vel Timothei, de quo agimus, in eadem cum eis sententia fui. Verùm, re iterum atque iterum examinata, atque accuratè discussa, de Constantino illud reperi; ipsum etiam post debellatum Maxentium, Vrbemque in suam potestatem redactam, non adhuc tamen Gētilium cultum penitus reliquisse; idque non leuibus quibusque coniecturis, vel apocryphorum insomniis profitemur, sed ex ipsius rescriptis, certisque vetustatis monumentis satis exploratum habemus. Eusebius autem scribens Constantini vitā, se potius encomiasten quàm historicum præbuit, vt vnicuique legenti manifestum fieri potest: nam non nisi laudes eius est prosecutus, etsi nonnulla erant quæ minus digna viderētur Christiano Imperatore, vt Crispi filij, Faustæ vxoris, & domesticorum cædes, & alia similia, quæ pressit silentio. Idemque etiam ipsum Constantinum post expugnatam Vrbem, & debellatum Maxentium fauore Crucis, ab idololatria prorsus abhorrentē, & Christianæ religioni totum fuisse addictum conscribit. Non negarim sanè ipsum accepti beneficij Crucis virtute fuisse memorem, & aliqua Christianis cōmoda rescripsisse: verùm à Gentilium cultu non nisi post sacrum Baptisma susceptum omninò desciuisse; quod quidem non ante cædem Crispi filij factum esse, in Annalib. ecclesiast. certis rationibus demonstrauimus. Post debellatum enim Maxentium, vnà cum Imperio cætera omnia quæ erant Gentilium Impetatorum, sumpsit insignia; nam & Gentilium superstitionis, sicut & cæteri prædecessores, Christianorum hostes, Pontifex Maximus creatus, dictusque reperitur. Vetus enim inscriptio id docet, quæ Romæ in ædibus Cæsiis marmori insculpta habetur, quam etiam exscripsit Aldus Manutius in lib. de orthographiæ ratione. Est huiusmodi: MAGNO. ET. INVICTO. IMP. CÆS. C. VAL. AVREL. CONSTANTINO. PIO. ET. INVICTO. AVG. PONT. MAX. COS. III. P. P. PROC. D. N. CORPVS. CORIARIORVM. MAGNARIARIORVM. CALIARIORVM. DEVOTI. NVMINI. MAIESTATIQ. EIVS. Quæ quidem inscriptio facta reperitur, vt ex ea apparet, cùm Constantinus ipse iam tertiùm consul esset; qui quidem est annus sequens à debellato Maxentio. Scias autem insigniter mentitum esse Zosimum Ethnicum historicum, cuius illud fuit studium, vt in Christianos texeret calumnias, dum lib. 4. ait, omnes Christianos Impp. vsque ad Gratianū dictos esse Pontifices Maximos: Redarguunt eum mendacij omnia vetera monumenta; nam nō numismata, nec incisi lapides, neque tituli sanctionum, nec denique quæuis antiquitatum memoriæ, quarum in his probandis summa est auctoritas, id aliquando prodiderunt. Quòd Ausonius Gallus in gratiarum actione pro suo Consulatu videatur appellare Gratianum Augustum Pontificem Maximum, id per allusionem ab eo dictum, satis apparet; dum ait: Augustus sanctitate, Pontifex religione, indulgentia pater, ætate filius, pietate vtrumque superat. Sic & inferiùs cùm agit de sui consulatus auspiciis, non Gentilium sed Christianorum more captatis, Deum tantummodo habuisse consultorē ait, alludensque ad pristina sacra atque comitia: Quæ, inquit, tum Pontifex Maximus Deo participatus habuisti, &c. sicut & inferiùs, dū ait: Operto conclauis tui nō sanctior ara Vestalis, nō Pontificis cubile castius, &c. Sed omnem de ea re dubitationem idem qui suprà Zosimus lib. 4. tollit, dum testatur, Gratianum oblatum sibi à Gentilibus Senato-

natoribus Pontificatum Maximum respuisse; quod iidem illi Maximo tyranno postea detulerunt. Nihil huiusmodi itaq; à Christiano Imperatore præsumptum, sed tantùm ab Imperatore Apostata Iuliano vsurpatum esse, quasi ostentum à Sozomeno demonstratur lib. 5. cap. 1. Quis enim sibi persuadeat, vt Christiani Impp. se superstitionis Gentiū Pontifices dici paterentur, quam promulgatis edictis impugnasse noscuntur? Exstant quidem complures panegyrici iisdem Imperatoribus ab ethnicis Rhetoribus dicti, quibus cùm omnes recenseantur summæ gloriæ tituli, nulla vnquā tamen de Pontificatu Maximo habetur mentio. In eandem quoq; sententiam Gelasius Papa in tomo de anathematis vinculo hæc ait: Diabolus in suis quoque imitatus est (vtpote qui semper quæ diuino cultui conuenirent, sibimet tyrannico spiritu vindicare cōtendit) vt Pagani Imperatores, iidem & Maximi Pōtifices dicerentur: sed cùm ad verum ventum est eundem regem atque Pontificem, vltrà sibi nec Imperator Pontificis nomen imposuit, nec Pontifex regale fastigium vendicauit. Hæc Gelasius de Christianis Impp. Sed vt ad Constantinum reuertamur: accipe rescriptum eius datum ad Maximum, Crispo secundùm & Constantino secundùm filiis Cæss. conss. qui est annus septimus à cæde Maxentij, his verbis: Si quid de Palatio nostro, aut cæteris operibus publicis degustatum fulmine esse constiterit, retento more veteris obseruantiæ, quid portendat, ab haruspicibus requiratur, & diligentissimè scriptura collecta, ad nostram notitiam referatur: cæteris etiam vsurpandæ huius consuetudinis licētia tribuatur, dummodo sacrificiis domesticis abstineant, quæ specialiter prohibita sunt. Eam autē denūciationem atque interpretationem, quæ de tactu Amphitheatri scripta est, de qua ad Heraclianum Tribunum & Magistrum officiorum scripseras, ad nos scias esse perlatam. Datum xvj. Kalen. Ianuarij Cōss. vt suprà. Exstat in cod. Theod. tit. de pagā. l. 1. Quòd autem ait domestica sacrificia esse prohibita, id quidem nō eius legibus, sed iure antiquo Romanorum factum est, vt auctor est Liuius, cùm agit de collapsa religione tempore belli Veientis, ac etiā tempore belli Punici ex edicto M. Atilij Prætoris. Vetuit & Tiberius Imp. haruspices secretò & sine testibus consuli. Suet. in Tiberio cap. 63. Quid putandum ad hæc respondisse Gentiles sacrificos, & haruspices, tam accommodatam nactos occasionē, qua eum erga Christianam religionem propensiorem, ab ea possent auertere? Sanè quidem non tantùm temporibus Gentilium Imperatorum, cūctorum malorū quæ consueuissent accidere, in Christianos culpam omnem vertebant, vt multis scribit Tertullianus in Apologetico; sed adhuc Christianissimis Impp. regnantibus, vt Theodosio, Honorio, & aliis, id ipsum facere nō sunt veriti, vt S. Augustinus in libris de Ciuit. Dei fusiùs narrat. Quid (inquam) hisce dubiis tēporibus eos egisse credendum? cùm præsertim penes Augures esset summa potestas, collata eis ex lege duodecim tab. cuius hęc sunt verba: Quæ Augur iniusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita infectaq; sunto. qui nō paruerit, capitale esto. Hæc apud Cicer. lib. 2. de legib. Erat etenim maximum ac præstātissimum ius Auguris; adeò vt posset decernere vt Consules magistratu se abdicarent, & alia plura, eademque præcipua, quæ idē Cicero numerat lib. 2. de legib. & lib. 2. de natura Deorum. Ecce tibi nō adeò impossibile, inconueniens, ac præter rationē omnino est, vt Constantinus ab his persuasus, aliquando ad modicum temporis spatium in Christianos seuierit: quando & Timotheus, de quo agimus, subierit iudiciū capitis, & Siluester fuga lapsus, latuerit in Soracte. Consentiunt prædictis etiā quæ Zosimus Comes, licet ethnicus, libr. 2. scribit de Constantino, quòd post necem illatā Crispo filio & Faustæ vxori, vt se his facinoribus expiaret, ad idolorū sacerdotes Flamines accesserit, lustrationes (vt ait) admissorum exposcens; quodque illis respondentibus, non esse traditum modū lustrationis, qui tam fœda piacula posset eluere, ad Christianos cōfugerit suasione cuiusdā nomine Ægyptij, pollicētis apud Christianos reperiri omniū peccatorum verā certamque expiationem, cuius etiā consilio cūcta fecerit. Addit hæc verba etiam Zosimus: Eam orationē cùm nō grauatè Constantinus accepisset, ac patrita missa faceret, perceptis his quæ Ægyptius offerebat, principium impietatis hoc dedit, vt diuinationē suspectā haberet. Nam quòd ei multę res prosperæ per hanc prædictæ fuissent, euentumque re ipsa sortitæ; verebatur ne itidē, aliis aduersus ipsum hæc cōsulentibus, id quod futurum esset, prædiceretur, &c. Hęc Zosimus consentientia, vt videmus, prędicto Constantini edicto de consulendis Auguribus. Addit adhuc Zosimus, Constantinum ea de causa senatui populoque esse redditū infensissimum; atque ideò proculcata deorū religione, profectū esse in Orientem, & nouæ construendæ ciuitatis initium fecisse. Ex prędictis apparet Constantinum Imp sacro initiatum esse baptismate post Crispi & Faustæ necē; quæ, vt auctor est Eusebius in Chronico, contigit anno decimonono eiusdem Imperij, cùm videlicet idem Crispus cum Cōstantino fratre tertium ageret Consulatum, & nonus esset annus ex quo Cęsar est appellatus, duodecimus autem à debellato Maxentio, tertius verò à promulgatione edicti nuper recitati de consulendis haruspicibus. Porrò Zosimus breuitate sermonis, rerum nostrarum ignorātia, Constantini baptismū obumbrat potiùs quàm describit, multa prætermittens quæ Siluestri acta vberiùs narrant: de quorum fide aliàs pluribus egimus. Suffragantur & his de baptismo Constantini eo anno suscepto, acta Romani Cōcilij, eodem ipso anno, iisdemque Consulibus Crispo & Constantino celebrati, quorum hæc sunt verba: Cùm multi nobiles gauderēt, quòd Constantinus baptizatus esset à Siluestro episcopo Vrbis Romæ, & mundatus esset à lepra, pro hoc beneficio quod accepit à Domino nostro Iesu Christo per Siluestrū episcopum; cœpit integrè prędicare Dñm nostrum Iesum Christum, & confiteri eius beneficia, &c. Consentit & his Anastasius bibliothecarius, cuius breue Chronicon manusc. accepimus ab Illustriss. ac Reuerendiss. Card. Syrleto; nam in eo profitetur Constantinum baptizatum esse anno decimooctauo sui Imp. Est enim hic ille annus Cōsulatus prædictorum, quo Imperij eiusdem Constantini decimusoctauus expletur, & decimusnonus inchoatur.

Hæc bibliothecarium Apoſtolicæ ſedis non aliunde quàm ex antiquis eiuſdem bibliothecæ monumentis accepiſſe putandum eſt. Quod autem pertinet ad Conſtantini lepram, licet eadem tum actis Silueſtri, tum etiam Romanæ Synodi teſtimonio (vt vidimus) teſtata habeatur; ſcimus tamen complures viros eruditos ad hęc multum dubitare, cùm audiunt, conſilio ſacerdotum Capitolij, ſanguine puerorum balneum pręparandum fuiſſe ad curandam Conſtantini lepram. At in primis quis miretur, Conſtantinum lepręmorbo laboraſſe, cùm & Conſtantiam eius filiam eadem tabe affectam, eius acta certa veráque teſtentur? Sanè quidẽ vbi morbus iſte erat frequentior in Ægypto, regias perſonas eo etiam tangi conſueuiſſe, auctor eſt Plinius li. 26. cap. 1. Eſt egregius locus, quo etiam affirmatur, eoſdem reges ex humano ſanguine confecto balneo, morbum elephantiacum curare ſolitos eſſe. Reddā eius verba, quibus hęc certiora habeantur; ſuntque hæc ipſa: Ægypti peculiare hoc malum (elephantiæ ſcilicet) & cùm in reges incidiſſet, populis funebre. quippe in balneis ſolia temperabātur humano ſanguine ad medicinam eam. Hæc Plinius, quæ à ſacerdotibus Capitolij accepta, ab iiſdem Conſtantino ſunt perſuaſa. Teſtatur & Minutius Felix, humano ſanguine Comitialem quoque morbum curari ſolitum. Hæc modò ſatis; vt quæ habentur in actis Silueſtri, vel alibi de fuga atque latebris Silueſtri Papæ in Soracte, de lepra Conſtantini, eiuſque baptiſmate, nulla ex parte fide careant. Cæterùm quod ſpectat ad confutādum id quod homo Arianus Euſebius de eiuſdem Conſtantini baptiſmate in fine vitæ accepto ſcripſit, de his pluribus egimus in Annalibus eccleſiaſticis, ex quibus modò hæc pauca deprompſimus occaſione martyrij Timothei, de quo agitur.

[c] Hippolyti epiſc.] De eodem hac die Vſuardus & alij; Beda autem & Ado die ſequenti. Scribit de Hippolyto Portuenſi S. Hieronymus in lib. de ſcript. eccleſiaſt. in epiſt. 84. ad Magnum, & in Prooem. ſuper Matth. vbi eum appellat martyrem. Claruit temporibus Alexandri Imp. vt ſcribit Euſebius lib. 6. cap. 16. Agens de eodem Niceph. hiſt. lib. 5. cap. 15. appellat eum epiſcopum Portuēſem. Miramur quòd Hieronymus de eo agens, cuius eccleſiæ epiſcopus fuerit, ſe non potuiſſe ſcire teſtetur: Gelaſius autem in lib. de duabus naturis contra Eutychen, cùm Hippolytum citat, dicit fuiſſe epiſcopum Metropolitanū Arabiæ; quod verum puto, antequam venerit in Italiam. Qualis autem & quantæ fuerit eruditionis, ex eo quis poteſt intelligere, quòd in eius æmulationem Ambroſius Originem (vt idem ſcribit S. Hieronymus) cohortatus eſt in ſcripturam diuinam commētarios ſcribere, præbens ei ſeptem atque etiam plures notarios, eorumque expenſas, & his librariorum parem numerum, incredibili ſtudio ab eo quotidie opus exigēs. De hoc Hippolyto Prudentium in hymno vndecimo decipi perſpicuum eſt; dum quod eſt alterius Hippolyti Antiocheni presbyteri, olim Nouatiani, huic tribuit: ſed hæc dum de illo egimus ſuprà, ſatis diſſeruimus. Rurſus autem illud Petri Damiani de Hippolyto Portuenſi in epiſtola ad Nicolaum ſecundum Rom. Pont. qua hunc etiam Nonnum dictum eſſe teſtatur, illum (inquam) qui quæſtuariam illam Antiochenā ad meliorem frugem reddidit, nullatenus putamus eſſe conſentaneum veritati. Ille etenim Nonnus fuit Edeſſæ epiſcopus, vixítque temporibus Theodoſij iunioris Imperatoris, vt ſcribit Nicephorus hiſt. li. 14. c. 30. De quo etiam habetur mentio in Concilio Chalcedonenſi. At verò de Nonno plura dicturi ſumus inferiùs die 2. Decemb. Exſtant acta Hippolyti & ſociorum, in quibus corrigenda ſunt ea quæ de Claudio dicuntur: nam ſub Alexandro Imperatore eum claruiſſe, iidem qui ſuprà auctores teſtantur. Quod præterea de Vlpio in illis ſcribitur, Vlpianū, pro Vlpio reſtituendum putamus: is etenim ſub Alexandro præfecturam Vrbanam adminiſtrans, diriſſimas de Chriſtianis ſumpſit pœnas. Mentio etiam habetur de eodem Hippolyto in actis S. Aureæ, quæ apud nos habemus manuſcript. Viget adhuc in Portu Romano memoria S. Hippolyti epiſcopi, illáque conſpicitur alta fouea aquis plena, in quam proiectus, martyrium conſummauit. His adiicimus, ex eiuſdem Romani Portus ruderibus effoſſum eſſe eiuſdem Hippolyti antiquum marmoreum ſimulachrum ſolio inſidens, in quo circūcirca Græcis litteris inſcripti ſunt cycli Paſchales annorum ſexdecim: quod inde Romam delatum, poſitum eſt in Vaticana bibliotheca, opera Illuſtr. ac Reuerendiſſ. D. Marcelli Ceruini tunc Cardinalis, inde autem Romani Pontificis. Meminit & Euſebius, cùm recenſet lucubrationes Hippolyti, eiuſdem canonis de ſexdecim annorum tempore lib. 6. cap. 16. & alij. Moris fuiſſe videtur, vt Kalendaria ac Faſti publicæ vtilitatis cauſa ederentur, & inciſi marmori publicè exponerentur. Quid ſimile ſcribit Sueton. lib. de Grāmat. de Verrio, qui prope ſuam ſtatuam in hemicyclo poſitam incîdi fecerit Faſtos à ſe ordinatos. Primus omnium qui Faſtos in Albo circa Forum poſuerit, vt quando lege agi poſſet, ſciretur; fuit C. Flauius Ædilis. auctor eſt Liuius lib. 9. ad finem Decad. 1. Permanſit diutius eiuſmodi conſuetudo in nonnullis eccleſiis, vt Kalendaria eccleſiaſtica in monaſterij parietibus deſcriberentur; cuius antiquitatis monumenta adhuc Romæ in aliquibus antiquis monaſteriis viſuntur.

[d] Symphoriani.] Agūt de eodem Beda, Vſuardus, Ado & alij. Exſtant eius acta apud Surium tomo 4. de eodem plura Greg. Turon. de glor. confeſſ. cùm agit de ſimulachro Berecynthiæ cap. 77. & hiſt. lib. 2. cap. 15. Celebrabatur eius ſolennitas Vigiliis præcedentibus, vt idem ſcribit ibidem lib. 10. cap. 31. cùm agit de S. Perpetuo. Meminit eiuſdem Venant. Fortun. lib. 7. ad Bod. & in carm. de gaudiis vit. ætern. De eius baſilica idem auctor in vita S. Germani epiſcopi Pariſiorum. Petrus item in catalogo lib. 7. cap. 93. & alij recentiores. Alius præterea Symphorianus egregius martyr eſt ille, de quo ſcribitur in actis S. Stephani Papæ & martyris. Scripſit de eodem, de quo agimus, elegans epigramma Bonadius libro 2. monod. 40.

[e] Antonini.] De quo iidem qui ſuprà Beda, & alij. Plura de eodem in actis S. Euſebij, quæ exſtant apud Surium tom. 2. die 25. Auguſti, & Petr. in catalogo libro 7. c. 94.

[f] Martialis & ſoc.] De iiſdem hac die Beda, Vſuardus & alij, itemque in actis prædictis S. Hippolyti epiſcopi Portuenſis.

[g] Agathonici & Zotici.] Agunt de his hac itē die Græci in Menologio. In honorem S. Agathonici martyris Iuſtinianus Imperator erexit inſignē baſilicam Conſtantinopoli, vt ſcribit Procop. lib. 2. de ædif. Iuſtiniani Imperatoris.

[h] Athanaſij & ſoc.] Exſtat horum martyrium breui compendio enarratū in prædicto Græcorum Menologio, vbi de iiſdem agitur hac die.

[i] Mauri & ſoc.] De his tabulæ Rhemenſis eccleſiæ, ex quibus etiam Molanus agit hac die in addit. ad Vſuardum.

[k] Fabriciani & Philiberti.] De his vet. manuſcript. & in tabulis eccleſiæ Toletanæ.

[l] Gunifortis.] Huius acta recitat Mombrit. tomo 1. ex ſermone quodam incerti auctoris.

23 Duodecimo Kal. Septemb. Luna. D ij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
17	18	19	20	21	22	23	24	23	24	25	26	27	28

ANTIOCHIÆ natalis ſanctorum martyrum Reſtituti [a], Donati, Valeriani, & Fructuoſæ, cum aliis duodecim, qui præclariſſimo confeſſionis honore coronati ſunt. Ad Oſtia Tiberina ſanctorum martyrum Quiriaci [b] epiſcopi, Maximi presbyteri, Archelai diaconi, & ſociorum, qui ſub Vlpiano Præfecto tempore Alexandri paſſi ſunt. Ægææ in Cilicia ſanctorum martyrum Claudij [c], Aſterij, & Neonis fratrum, qui Chriſtianæ religionis à nouerca accuſati, ſub Diocletiano Imperatore & Lyſia Præſide poſt acerba tormenta cruci affixi, victores cum Chriſto triumpharunt. Paſſæ ſunt poſt eos Donuina & Theonilla. Rhemis in Gallia natalis ſanctorum Timothei [d] & Apollinaris, qui ibidem conſummato martyrio cæleſtia regna meruerunt. Lugduni ſanctorum martyrum Minerui [e], & Eleazari cum filiis octo. Item ſancti [f] Luppi martyris, qui ex ſeruili conditione, Chriſti libertate donatus, martyrij quoque corona dignatus eſt. Hieroſolymis ſancti Zacchæi [g] epiſcopi, qui quartus à beato Iacobo Apoſtolo Hieroſolymitanam eccleſiam rexit. Alexandriæ ſancti Theonæ [h] epiſcopi & confeſſoris. Vticæ in Africa beati Victoris [i] epiſcopi. Auguſtoduni ſancti Flauiani [k] epiſcopi. Aruernis ſancti Sidonij [l] epiſcopi, doctrina & ſanctitate conſpicui. Apud Tudertum beati Philippi [m] Florentini, inſtitutoris Ordinis Seruorum beatæ Mariæ.

AVGVSTI 23.

RESTITVTI & ſoc.] De his hac die Beda, Vſuardus, Ado, aliiq; recētiores.

[b] Quiriaci epiſcopi & ſoc.] Beda de his hac die. Horum res geſtæ narrātur in actis ſanctæ Aureæ, vbi legitur, hos paſſos eſſe tempore Hippolyti Portuenſis epiſcopi, quem diximus Alexandro Imp. cōſummaſſe martyrium: vnde corrigendi ſunt qui hos paſſos temporibus Probi Imp. anno Domini 285. tradunt.

[c] Claudij & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, & Petrus in catal. libro 7. c. 100. Exſtant horum acta germana quidem, & illa ipſa quæ excepta ſunt à

Notariis publicis: recitat eadem Sur. tomo 4. Passi sunt vnà cum his Donuina & Theonilla, Consſ. Diocletiano ſecundùm & Ariſtobolo. eſt hic annus à Chriſto ſecundùm veriorem ſupputationē 285.

[d] Timothei & Apollinaris.] Beda, Vſuardus, & alij de his hac die: pluribus Gregorius Turonen. de gloria martyrum cap. 54. Petrus in catal. libro 7. cap. 95. & alij. Habemus eadem acta manuſcripta, quorum eſt exordium: Sub Nerone Imperatore, Lampadio Præſide, &c.

[e] Minerui & ſoc.] Agunt de his etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores hac die.

[f] Luppi.] De quo hac die agunt etiam Græci in Menologio.

[g] Zacchæi epiſc.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Euſeb. in Chron. & hiſtor. lib. 4. cap. 5. Niceph. Calliſt. hiſt. lib. 6. c. 25. & Niceph. epiſcop. in Chron. cùm agit de epiſcopis Hieroſolymitanis. Hunc autem (niſi ſit mendum in codice) S. Epiph. Zachariam appellat in Panar. hæreſ. 66. cùm agens contra Manichæos, texit catalogum epiſcoporum Hieroſolymitanorum.

[h] Theonæ epiſcopi.] Agunt de eodem Beda, ac cæteri. Meminit de eo item Euſeb. in Chron. & hiſt. lib. 7. c. vlt. Niceph. Calliſt. lib. 6. c. 34 & Nicephor. epiſcop. in Chron. De eccleſia ſub Theonæ inuocatione Alexandriȩ poſita meminit S. Epihan. in Panar. hæreſ. 69. Mentio de eodem habetur in in actis S. Petri Alexandrini epiſcopi.

[i] Victoris epiſc.] Hic ille, qui de perſecutione Wandalica ſub Genſerico & Hunnerico ſæuiente tres ſcripſit libros, & iiſdem tēporibus vixit: qualis autem, quantúſve fuerit, ex iiſdem libris metiri licet. Claruit temporibus Zenonis Auguſti; ſcripſit, vt apparet ex initio libri 1. anno ſexageſimo, ex quo Wandali ex Hiſpania in Africam tranſierunt; fuit ille annus (vt teſtatur S. Proſper in Chronico) cùm Theodoſius duodecimùm, & Valentinianus iterū renunciati eſſent Conſules, anno Domini ſecūdùm Faſtos Onufrij 426. Ex quibus colligitur, ipſum illos ſcripſiſſe libros anno à Chriſto quadringenteſimo octogeſimo ſexto, decimo tertio Zenonis Aug. cùm adhuc eadem perſecutio fureret, qua etiam ſublatus eſſe putatur. Vixit eodem tempore Genſerici regis alius eiuſdem nominis Victor epiſcopus Cartennæ Mauritaniæ, qui aduerſus Arianos librū ſcripſit, quem Genſerico Regi Ariano per ſuos offerendum curauit, aliaque nobiliſſimi ingenij reliquit monumenta, vt teſtatur Gennadius de viris illuſtribus cap. 77.

[k] Flauiani epiſcopi.] De quo tabulæ Auguſtodunenſis eccleſiæ, & vet. manuſcript. necnon recentiores hac die.

[l] Sidonij epiſcopi.] De eius vita & obitu miraculis illuſtratis ſcribit Greg. Turon. de geſt. Francorum libro 5. cap. 20. & ſeq. Gennadius de vir. illuſtr. cap. 92. Exſtat eiuſdem liber epiſtolarum, & alter carminum, ex quibus viri integritas eluceſcit. De eodem agit Molanus in addit. ad Vſuardū hac die. Vixit temporibus Leonis Imperatoris.

[m] Philippi.] Huius acta aſſeruantur penes religioſos Fratres eius Ordinis; quibus tum præclaræ illius virtutes, tum etiam egregia miracula enarrantur, omniaque fide digniſſima.

j. E Nono kal. Septemb. Luna. 24

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
18	19	20	21	22	23	24	25	24	25	26	27	28	29			

VIGILIA[a] ſancti Bartholomæi Apoſtoli. Carthagine ſanctorum trecentorum[b] Martyrum tempore Valeriani & Gallieni: qui inter alia ſupplicia, cùm Præſes fornacem calcariam accendi iuſſiſſet, & in prȩſentia eius prunas cū thure exhiberi, atque illis dixiſſet: Eligite è duobus vnum, aut thura ſuper his carbonibus offerte Ioui, aut in calcem demergimini: fide armati, Chriſtum Dei filium confitentes, ictu rapidiſſimo ſe iniecerunt in ignem, & inter vapores calcis in puluerem ſunt redacti: ex quo candidatus ille beatorum exercitus, Maſſa candida meruit appellari. Apud Oſtia Tiberina ſanctæ Aureȩ virginis & martyris, quȩ ſaxo ad collum ligato, in mare demerſa eſt: cuius corpus ad litus eiectum, beatus Nonnus ſepeliuit. In Iſauria ſancti Tationis[d] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Vrbano Præſide gladio cæſus, martyrij

martyrij coronam accepit. Eodem die ſancti Eutychij[e] diſcipuli beati Ioannis Euangeliſtæ, qui ob Euangelij prædicationem in multis regionibus carceres, verbera, & ignes perpeſſus, in pace tandē quieuit. Item ſancti Georgij[f] Limniotȩ monachi, qui cùm impium Leonem Imperatorem reprehendiſſet quòd ſacras imagines frangeret, Sanctorumque reliquias combureret, eius iuſſu manibus abſciſſis, & capite incenſo, martyr migrauit ad Dominum. Rhotomagi ſancti Audoeni[g] epiſcopi & confeſſoris. Niuernis ſancti Patricij[h] abbatis.

AVGVSTI 24.

VIGILIA S. Bartholomæi.] De eadem Beda, & alij pridie huius diei, Cōcil. Oxonienſ. Radulph. Tungr. de obſer. can. c. 19 Duran. lib. 6. c. 7. & alij.

[b] Trecentorum martyrum.] Agunt de iiſdē hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Deſcribitur nobile martyrium ipſorum à Pontio diacono in actis S. Cypriani, & à Prudentio in Peryſteph. hymno 13. de S. Cypriano. Dicti ſunt hi Maſſa candida, eo quòd in fornace calcaria martyrium conſummarint. Habuit S. Auguſtinus de his ſermonem cēteſimum duodecimum de diuerſ. cuius meminit Poſſidius in Indic. Vticæ autē præcipuè agebatur horum ſolennitas, atque ea de cauſa idem S. Auguſtinus ſermone 115. Maſſam candidam Vticenſem dictam eſſe refert. Idem in tract. in Pſal. 49. Audite, inquit, martyrum numeroſitatē, ſola in proximo quæ dicitur Maſſa candida plus habet quàm centum quinquaginta tres martyres. Legimus de Maſſa candida adhuc alium ſermonē S. Auguſtini in cod. manuſcript. S. Mariæ ad Martyres Romæ, poſitum inter lectiones quæ legi conſueuerunt in ſolennitate omnium ſanctorum: incipit: Dilectiſſimi fratres, natalē martyrum celebramus, &c. Quod autem ad numerum ſpectat; cùm Pontius dicat fuiſſe trecentos, idemque profiteantur omnia Martyrologia; mendū eſſe putatur apud S. Auguſtinum, dum in dicto tractatu ponitur adeò minor numerus.

Aureæ.] De ea in prædicto vet. manuſcrip. hac die. Exſtant apud nos tam ipſius quàm ſociorum acta manuſcripta, paſſaque habetur tempore Alexandri Imperatoris, ſub Vlpiano Præfecto. Viget adhuc eius memoria ad Oſtia Tiberina, vbi & ſacræ eius reliquiæ aſſeruantur.

[d] Tationis.] De quo etiam Græci agunt in Menologio hac die, eiuſque martyrium referunt.

[e] Eutychij.] Agunt de eo item Græci vbi ſuprà in Menologio, eiuſque acta deſcribunt.

[f] Georgij.] Recitantur eius res geſtæ in præfato Græcorū Menol. vbi de eodem hac die agitur.

[g] Audoeni epiſcopi.] De quo Vſuard. Ado, & alij recentiores. Habentur eius acta fideliter ſcripta & recitata per Surium tom. 4. Plura de eodem in vita S. Philiberti abb. apud Surium tomo 5. die 20. Auguſti, & in Aicardo, apud eundem tomo 5. die 15. Septemb. Eadem refert Aim. de geſt. Franc. lib. 4. cap. 41. Ado in Chron. ann. 696. eius obitum refert: Sigebertus autem in Chron. ann. 690. qui & de eodem agit ſuprà anno 649. Interfuit Concilio Cabilonenſi. Ponitur eius ſedis vigeſimus primus epiſcopus, ſecundùm tab. Democh.

[h] Patricij abb.] Agit de eodem Vſuardus, vet. manuſcrip. ac cæteri recentiores.

25 Octauo kal. Septemb. Luna. F *

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
19	20	21	22	23	24	25	26	25	26	27	28	29	1			

SANCTI Bartholomæi[a] Apoſtoli, qui in India Chriſti Euangelium prædicauit: inde in maiorem Armeniam profectus, cùm ibi plurimos ad fidem conuertiſſet, viuus à barbaris decoriatus eſt, atque Aſtiagis regis iuſſu capitis decollatione martyrium compleuit. Eius ſacrum corpus[b] primò ad Liparam inſulam, deinde Beneuentum, poſtremò Romam ad inſulam

ſulam Tiberinam tranſlatum, ibi pia fidelium veneratione honoratur. Lutetiæ Pariſiorum ſancti Ludouici[c] confeſſoris, Regis Francorum, vitæ ſanctitate, ac miraculorum gloria illuſtris. Romæ ſanctorum martyrum Euſebij[d], Pontiani, Vincentij, & Peregrini, qui primò ſub Commodo Imperatore in equuleo leuati, neruis quoque diſtenti, ac deinde fuſtibus cæſi ſunt, flammis circa eorum latera appoſitis: & cùm in laude Chriſti fideliſſimè permanerent, plumbatis vſque ad emiſſionem ſpiritus mactati ſunt. Item Romæ ſancti Geneſij[e] martyris, qui primùm ſub Gentilitate mimus, cùm in theatro, ſpectante Diocletiano Imperatore, myſteriis Chriſtianorum illuderet, à Deo inſpiratus, repentè conuerſus ad fidem, & baptizatus eſt: mox Imperatoris iuſſu fuſtibus crudeliſſimè cæſus, deinde in equuleo ſuſpenſus, & vngularum diutiſſima laceratione vexatus, lampadibus etiam inflammatus, cùm in fide Chriſti perſiſteret, dicēs: Non eſt Rex præter Chriſtum, pro quo ſi millies occidar, ipſum mihi de ore, ipſum mihi de corde auferre non poteritis; martyrij palmam capitis obtruncatione promeruit. Italicæ in Hiſpania ſancti Geruntij[f] epiſcopi, qui tempore Apoſtolorum Euangelium in ea prouincia prædicans, poſt multos labores in carcere quieuit. Arelate in Gallia beati itē Geneſij[g], qui exceptoris officio fungens, cùm impia edicta, quibus Chriſtiani puniri iubebantur, nollet excipere, & proiectis in publicum tabulis, ſe Chriſtianum eſſe teſtaretur, comprehenſus atque decollatus, martyrij gloriam proprio cruore baptizatus accepit. In Syria ſancti Iuliani[h] martyris. Tarracone ſancti Magini[i] martyris. Conſtantinopoli ſancti Mennæ[k] epiſcopi. Traiecti ſancti Gregorij[l] epiſcopi. Neapoli ſanctæ Patriciæ[m] virginis.

AVGVSTI 25.

BARTHOLOMÆI Apoſt.] Natalem diem S. Bartholomæi agunt pridie huius diei Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Romæ autem xiij. Kalen. Septemb. agi conſueuiſſe, teſtantur vet. manuſcr. S. Cyriaci, de quibus ſuprà. Antiquum manuſcript. Kalendariū, quod apud nos habemus, ad viiij. Kal. Septem. habet tranſlationem S. Bartholomæi; in Græcorum autem Menologio hac die ſic ſcribitur: Relatio ſanctarum reliquiarum S. Apoſtoli Bartholomæi. At verò natalem diem eius celebrant tertio Idus Iunij: in dicto autem Kalendario agitur ad xv. Kal. Iulij. Ex his apparet tam Romæ quàm etiam in Orientali Eccleſia hac die agi conſueuiſſe de tranſlatione S. Bartholomæi. Eſt de his etiam conſtitutio Emmanuelis Imperatoris, quā deſcripſit Theodor. Balſ. in Nomoc. Photij tit. 7. c. 1. Quòd autem alij præcedenti die agunt de eadem ſolennitate: id (ſecundùm Innocentium in extrauag. de obſer. ieiun. c. Conſilium noſtrum) relinquendum eſt cuiuſque regionis conſuetudini. De Bartholomæo apud nonnullos ea inualuit opinio, vt fuerit Syrus genere, ac à rege Ptolomæo originem duxerit, dictuſque Bartholomæus, quaſi filius Ptolomæi. ſed perperam quidem: nam Ptolomęi in Ægypto, non in Syria regnarunt: præterea Apoſtolos omnes Galilæos fuiſſe, docet diuina ſcriptura, quæ ait Act. Apoſt. c. 1. Viri Galilæi, &c. & c. 2. Ecce omnes qui loquuntur Galilæi, ſunt, &c. Cæterùm ſi Bartholomæum hic genere Syrum dixerimus, quòd Galilęa eſt in Palæſtina, & Palæſtina in Syria; eadem quoque ratione ceteros etiam Apoſtolos Syros eſſe, dicere debemus. Theodoretus in præfat. de Euang. verit. cùm agit de lib. de Legibus, Bartholomæum ſicut ceteros, nullum excipiens, fuiſſe piſcatorem affirmat, idque etiam Metaphraſtes teſtatur: quod

quidem verius mihi probatur: nam ſecundùm Paul. 1. ad Corinth. cap. 1. Ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus. Ad hæc addimus etiam, Bartholomæum non à Ptolomæo eſſe dictum, ſed ſicut Iudæus erat genere, ab Hebraicis vocibus ſit appellatus, Bar Tholmai, filius Tholmai. Eſt Tholmai nomen proprium Hebraicum, & in diuinis ſcripturis repetitum, vt Num. 15. Ioſue cap. 5. Iudic. 1. ſecundo Reg. c. 3. & Paralip. c. 3. Quòd autē pro Bartholmai, dicamus Bartholomæum, mirum videri non debet, cùm & in cæteris Hebraicis vocibus in idipſum contingat, vt eadem Latinè vel Græcè reddita, non eodem modo pronuncientur. Nec illis libenter acquieſco, qui eundem eſſe putāt Bartholomæum cum Nathanaele, ex leuibus quibuſdam coniecturis. Sunt hi Rupertus abbas, Cornel. Ianſenius, & alij hos ſecuti. Refragatur enim S. Auguſtini ſententia, dum in Tractatu in Pſal. 65. & ſuper Ioan. tract. 17. cap. 1. ſcribit Nathanaelem, idcirco à Domino non fuiſſe electum inter Apoſtolos, quòd fuerit legis doctor; cuius ſententiæ adſtipulor libentiùs. De eodem Bartholomæo præter ea quæ à ſanctis Euangeliſtis ſcripta habentur, meminit etiam Dionyſius Areopagita in lib. de myſtica Theolog. Profectum eſſe ad Indos, illucque ſecū lato volumine Euangelij Matthæi, Chriſtum annunciaſſe, ſcribit Euſebius hiſtor. lib. 5. c. 10. & ante eum Origenes in Geneſ. S. Hier. de ſcript. eccleſiaſt. in Panteno, Socrat. libro 1. c. 15. Niceph. hiſt. lib. 4. c. 32. Fortunatus hoc verſu:

Inde triumphantem fert India Bartholomæum.

Lycaonas inſuper ad temperantiam inſtituiſſe, ait Chryſoſtomus. De paſſione eius hiſtoriam recitās Gregor. Turon. de glor. mart. c. 34. Apud Aſiam, inquit, paſſum, agonis ipſius narrat hiſtoria, &c. Nec ab his diſſentiunt qui ſcribunt in Armenia fuiſſe coronatum martyrio, vt Sophronius apud Hieron. De genere mortis, diuerſæ ſunt ſententiæ: in commentariolo Hippolyti de duodecim Apoſtol. legi S. Bartholomæum capite deorſum pendente eſſe crucifixum. Teſtatur etiam Ioſephus apud Metaphraſtem fuiſſe cruci affixum, idque Nicephorus profitetur lib. 2. cap. 39. At verò excoriatum fuiſſe, tradunt alij, vt apud Iſidorum (licet Iſidori eū non dixerim librum) de vit. & obit. ſanct. 177. Idque præfatio Ambroſiana, id antiqua lectionaria, id denique traditio docet. potuit tamen vtrumque contigiſſe. Geſtorum autem eius quędam feruntur Abdiæ nomine; quædam incerto auctore in libro qui inſcribitur, Paſſiones Apoſtolorum, habentur; alia his ſimilia exſtant in antiquis codicibus manuſcr. alia quæ ſcripta à Ioſepho recitat Metaphraſtes; edidit & alia Perionius, in quibus omnibus (ſecūdùm Apoſtoli ſententiam) ſic omnia probet lector, vt, quod bonum eſt, teneat.

[b] Eius ſacrum corpus.] Quod autem ad eius venerandas reliquias ſpectat: fuit illis in primis illuſtrata Daras ciuitas in finibus Perſidis, vt ſcribit Theod. lector lib. 2. collectan. Niceph. hiſt. libro 16. cap. 37. De eius ampliſſimo templo illic erecto à Iuſtiniano Imperatore meminit Procopius libro 2. ædif. Iuſtinian. Imp. De trāſlatione Liparim facta, cuius hîc habetur mentio, agit Gregor. Turon. de gloria martyrum c. 34. Scripſit olim rei geſtæ hiſtoriam Theodorus Studita, quam Latinitati reddidit Anaſtaſius; conſentit his Molanus in not. ad Vſuardum. Legimus eam in bibliotheca Vaticana plut. 4. num. 234. pag. 24. Incipit: Maximum quidē certamen, &c. Paucis eandem refert hiſtoriam Metaphraſtes ex Ioſepho apud Surium tom. 4. & alij: Facta eſt autem alia poſtmodum tranſlatio Beneuentum ex prædicta inſula Liparitana anno Domini 832. vt auctor eſt Sigebertus in Chron. Leo Oſtienſis lib. 1. c. 26. factam ſcribit anno Dñi 840. Rurſus autem ſub Othone ſecundo Imp. Romam delatum eſt corpus eius, vt Otho Friſingēſis lib. 6. c. 25. teſtatur his verbis: Tradunt de Othone Romani, quòd capto Beneuento, beati Apoſtoli Bartholomei oſſa inde aſportauit, ac Romæ in Lycaonia inſula in tumba porphyretica ea collocauit, in terramque ſuam per Tiberim & mare in præfato ſarcophago deportare cogitauit: ſed eo tamē breui vita exempto, pretioſum theſaurum ibidem remāſiſſe. Hæc Otho. Factum id eſſe cōſtat anno Domini 983. eiuſdem autem Imperatoris vndecimo, quo & ex hac vita migrauit; id ipſum etiam Albertus Crantz. in Saxon. & alij, qui proſequuti ſunt res Othonis Imp. Eadem legi in codice manuſcr. Vaticano, vbi regiſtrata ſunt priuilegia Romanæ eccleſiæ; hæcque omnia conſtare ex litteris aureo ſigillo munitis, ibidem ſcribitur.

[c] Ludouici.] Eius præclariſſimas res geſtas ſcripſit Gaufridus, ex quibus ea putantur accepta quæ exſtant apud Surium tomo 4. De eodem Anton. in 3. part. tit. 20. c. 1. §. 12. Iudocus Clictouæus, & alij plures, qui proſequuti ſunt res Francorum, ac nouiſſimè Papirius Maſſon. qui ea quæ à cæteris erāt prætermiſſa, ſumma induſtria collegit. Migrauit ex hac vita anno Domini milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo. Bonifacius octauus Rom. Pont. retulit eum inter ſanctos. Hic eius nominis numeratur nonus, & non quintus, vt alicubi typographi errore poſitus reperitur, Regum verò Francorum quadrageſimus tertius ponitur.

[d] Euſebij & ſoc.] De iiſdē hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Recitantur horum acta apud Surium tomo 7. & nos habemus manuſcript. quæ incipiunt: Regnante impiiſſimo Commodo, &c. Plura de iiſdem Vincentius in Spec. lib. 10. c. 119. Mombrit. tomo 1. Petrus in catalogo lib. 7. c. 111. & alij recentiores.

[e] Geneſij.] De eodem iidem qui ſuprà, Beda & alij. Eius acta ex manuſcr. refert Surius tomo 5. Confundunt hunc cum Geneſio Arelatenſi, Mombritius, & Petrus in catalogo. Eius acta manuſcr. habemus, quæ incipiunt: Sanctus Geneſius martyr, &c. Erat olim Romæ illuſtris Memoria huius Geneſij, quam Gregorius Papa tertius inſtaurauit, atque muneribus exornauit, vt conſtat ex libr. de Rom. Pontific. in eodem Gregorio tertio.

[f] Geruntij epiſcopi.] De eodē hac die Vſuardus, & alij recentiores. Huius acta deſcribuntur ſacro hymno quem legimus in antiquo Breuiario Toletano: quæ miramur prætériiſſe eos qui res Hiſpanicas nouiſſimè ſunt proſecuti, & ieiunè admodum de eo ſcripſere.

[g] Geneſij Arelat.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eius acta feruntur

ſcripta

ſcripta à S. Paulino epiſcopo Nolano, quæ deſcripſit Surius tomo 4. Recenſetur ibidem editum ab eo miraculum, conſcriptum à beato Hilario epiſcopo Arelatenſi, necnon & Homilia falsò aſcripta Euſebio Emiſſeno. Meminit de eodem Prudentius hymno 4. cùm ait:

Teq́ præpollens Arelas habebit,
Sancte Geneſi.

Et Venantius Fortunatus his verſibus:

Porrigit ipſa decens Arelas pia dona Geneſi
Aſtris Cæſareo concomitante ſuo.

In Breuiario Toletano legitur vetus ſacer hymnus, quo eiuſdem Geneſij acta egregiè canuntur. De eodem prętereà agit Greg. Turon. de glor. mart. c. 66.

[h] Iuliani.] De quo etiam dicta vetera manuſcripta, adſtipulanturq́ue alij recentiores.

[i] Magini.] Agitur de eodem hac die in Flore ſanct. Hiſpan. ex tabul. eccleſiæ Tarraconenſis.

[k] Mennæ epiſc.] De quo hac item die Gręci in Menologio. Agitur de eo in libro de Rom. Pont. in Agapito Papa, itemq́ue in epiſtola monachorum Palæſtinæ ad Iuſtinian. Imp. recitata in quinta Synodo, act. 1. In cuius ſequentibus actionibus frequens de eodem Menna habetur mentio, ſicut & in Conſtitutionibus eiuſdem Iuſtiniani Imp. in Authenticis, & Nouellis. Scribit plura de eo Euagrius lib. 4. cap. 35. 36. & 37. Nicephorus libro 17. c. 25. & 26. Succeſſit hic Anthimo, vt prædicta Synodica acta teſtantur. Errat autem Euagrius, qui Epiphanio Mennam ſubſtitutum dicit, & Epiphanium Anthimo: nam præceſſit Epiphanius, cui Anthimus, & ei Menna eſt ſubrogatus. Ita etiam Nicephorus in Chron. & alij. Celebrat egregias laudes Mennæ Agapitus Papa ſcribens ad Petrum epiſcopum Hieroſolymitanum, recitatur ea epiſtola in prima actione quintæ Synodi. Hic etſi ad tempus adhæſit Theodoro epiſcopo Cæſareę Cappadociæ, ob quam cauſam à Vigilio Romano Pontifice ſacris eſt interdictus, vt eiuſdem Vigilij litteræ indicant, quæ exſtant in tom. 2. Conc. in Vigilio: tamen tam ipſum quàm etiam Theodorum, cùm vterque Vigilio ſatisfeciſſet, & fidei Catholicæ profeſſionē eidem tradidiſſet, receptos eſſe ad Apoſtolicam cōmunionem, declarat conſtitutum eiuſdem Vigilij Papæ, quod ex bibliotheca Vaticana depromptum intexuimus Annalibus eccleſiaſticis. Nicephorus etiam libro 17. c. 26. de Menna à Vigilio communioni reſtituto meminit. Porrò multa Mennæ nomine ad Vigilium Papam ab hæreticis fuiſſe conficta, Sexta Synodus declarauit, act. 3. 12. & 14.

[l] Gregorij epiſcopi.] Scripſit eius res geſtas S. Ludgerus epiſcopus Monaſterienſis, quas Surius retulit in tom. 2. die 26. Martij. Ad hūc olim preſbyterum exſtat epiſtola S. Lulli epiſcopi Moguntini. Fuit hic, ſicut ille, diſcipulus S. Bonifacij, & ex monacho factus eſt epiſcopus Traiectenſis; ſeditq; annos 32. Exceſſit ex humanis anno Domini 784. Agit de eodem hac die Molanus in addit. ad Vſuardum, & in Indiculo ſanctor. Belgij. Tritthemius de viris illuſtr. Ord. ſancti Benedicti libro 3. cap. 284. & libro 4. cap. 188. & alij.

[m] Patriciæ.] Claruit temporibus Conſtantini Imperatoris, quando vnà cum nutrice & famulabus Conſtantinopoli in Italiam veniens, veneratura limina Apoſtolorum, Neapoli in Campania diem clauſit extremum; multisque miraculis eius eſt ſanctitas declarata. Eſt celebris memoria Neapoli huius virginis.

xxix. G — Septimo kal. Septemb. Luna. — 26

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
t u A B C D E f F G H M N P
20 21 22 23 24 25 26 27 26 27 28 29 1 2

ROMÆ ſancti Zephyrini [a] Papæ & martyris. Ibidem ſanctorum martyrum Irenæi [b], & Abundij, qui in perſecutione Valeriani, eo quòd corpus beatæ Concordiæ in cloacam proiectum leuauerant, in eandem cloacam demerſi fuerunt: quorum corpora à Iuſtino preſbytero inde extracta, in crypta iuxta beatum Laurentium ſepulta ſunt. Apud Albintimelium Liguriæ ciuitatem ſancti Secundi [c] martyris, viri ſpectabilis, & ducis ex legione Thebæorum. Bergomi in Gallia Ciſalpina ſancti Alexandri [d] martyris, qui & ipſe vnus ex eadē legione, cùm nomen Domini Ieſu Chriſti conſtantiſſimè fateretur, martyrium capitis abſciſſione compleuit. Nicomediæ paſſio ſancti Hadriani [e], filij Probi Cæſaris,

Cæſaris, qui Licinio perſecutionem in Chriſtianos commotam exprobrans, ab eodem iuſſus eſt occidi: cuius corpus Domitius Byzantij epiſcopus, eius patruus, Argyropoli ſepeliuit. In Hiſpania ſancti Victoris [f] martyris, qui à Mauris pro Chriſti fide occiſus, martyrij corona donatus eſt. Capuæ ſancti Rufini [g] epiſcopi & confeſſoris. Piſtorij ſancti Felicis [h] Preſbyteri & confeſſoris.

AVGVSTI 26.

EPHYRINI Papæ.] De quo hîc Beda, Vſuardus, Ado, & alij. De eius ſucceſſione agit Euſebius in chron. & hiſt. lib. 5. c. 27. & lib. 6. c. 15. Optat. libr. 2. contra Parm. Auguſt. epiſt. 165. Nicephor. Calliſt. lib. 4. c. 10. & Nicephorus epiſc. in Chronico.

[b] Irenæi & Abundij.] De iiſdem Beda, ac cæteri, qui ſuprà; omnesq́ue ex rebus geſtis S. Laurentij, in quibus horum martyrij acta deſcribūtur. Quòd tam S. Concordiæ quàm horum martyrum corpora in cloacā fuerint proiecta, tum hîc in Martyrologio, tum etiam in prędictis actis nuper citatis habetur; quod & factū in aliis compluribus martyribus Romę paſſis reperitur. Quales fuerint Romæ cloacæ, conſule in primis quæ admiratione digna ſcribit Plin. lib. 36. c. 15. conſule & Caſſiodor. Variar. libro 3. epiſt. 30. qui de his mira ſcribit ad Argolicum Vrbis præfectum, dum ait: Tantum viſentibus conferunt ſtuporem, vt aliarū ciuitatum poſſint miracula ſuperare. Videas illic fluuios, quaſi montibus concauis clauſos, per ingentia ſtagna decurrere. Videas ſtructis nauibus per aquas rapidas non minima ſolicitudine nauigari, ne præcipitato torrenti marina poſſint naufragia ſuſtinere. Hæc Caſſiodorus. Reliquit exemplum de nauigatione cloacarum M. Agrippa, qui cùm eas expurgaſſet, per eaſdem ſubuectus eſt in Tiberim, vt auctor eſt Dio Caſſius libro 49. prope finem. Hæc de Vrbis cloacis, ſepulchris ſanctorum martyrum, quorum ſæpè corpora in eas proiecta reperiuntur, vt etiam factum conſtat de corpore S. Sebaſtiani clariſſimi martyris, quod (vt eius acta teſtantur) in cloacam Maximam proiectum fuit.

[c] Secundi.] Agunt de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Exſtant eius acta apud Mombr. tom. 2. vit. ſanct. & Petr. in catal. breuius lib. 7. cap. 117. Albintimelij Liguriæ prouinciæ ciuitate hic paſſus dicitur, quæ diuerſis modis dicta reperitur; aliquando Vintimelium, vel Victimilliū vt Beda & Vſuardus; Vindimillium, vt Antoninus; ab aliis Albinimilium, itemq; Intemelium, vt Cælius apud Cicer. epiſt. fam. lib. 8. ſic & Plin. li. 3. c 5. qui dictum fuiſſe ait Albium Intemelium, vnde compoſitè Albintimelium, vt hîc ponitur. Eſt Liguriæ prouinciæ ciuitas, vulgò dicta *Vintimiglia*.

[d] Alexandri. De eodem hac die Beda; ſed mendosè legitur, Pergami, loco Bergomi. Vſuardus & Ado pluribus de eo agunt. Exſtant eius acta, quæ habet Mombritius tomo 1.

[e] Hadriani.] Græci etiam de eodem agunt hac die in Menologio; eiuſdemq́ue paſſionis agonem deſcribunt, prout etiam hîc narratur. De genere Probi Imper. vide Nicephori epiſcopi Chron. de epiſcopis Conſtantinopolitanis, in Domitio.

[f] Victoris.] De eius martyrio vide apud Suriū tomo 7. Vaſæum in Chron. Hiſpan. an. 950. & Molan. in addit. ad Vſuard. & tabul. Burgenſis eccleſ.

[g] Rufini epiſc.] De quo tab. eccleſ. Capuanæ; in cuius Breuiario agitur etiam de eius corporis inuentione, tempore Sergij Papæ.

[h] Felicis.] Cuius res geſtas legimus in manuſcr. codice ab eadem eccleſia Romam miſſo.

27 — Sexto kal. Septemb. Luna. — A xxviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

APVÆ in Campania natalis ſancti Rufi [a] epiſcopi & martyris, qui cùm eſſet Patriciæ [b] dignitatis, à beato Apollinare ſancti Petri diſcipulo cum vniuerſa familia baptizatus eſt. Ibidem ſanctorum martyrū Rufi [c] & Carpophori, qui ſub Diocletiano & Maximiano paſſi ſunt. Tomis in Ponto ſanctorū martyrum Marcellini [d] tribuni, & vxoris eius Manneæ, & filiorum

Ioannis, Serapionis, & Petri. In Sicilia ſanctæ Euthaliæ [e] virginis, quæ cùm eſſet Chriſtiana, à fratre ſuo Sermiliano gladio cæſa migrauit ad ſponſum. Eodẽ die paſſio ſanctæ Anthuſæ [f] iunioris, quæ ob Chriſti fidem in puteum merſa, martyrium ſumpſit. Bergomi ſancti Narni [g], qui à beato Barnaba baptizatus, primus ab eo eiuſdem ciuitatis epiſcopus eſt ordinatus. Arelate ſancti Cæſarij [h] epiſcopi, miræ ſanctitatis & pietatis viri. Auguſtoduni ſancti Syagrij [i] epiſcopi & confeſſoris. Papiæ ſancti Ioannis [k] epiſcopi. Ilerdæ in Hiſpania Tarraconenſi ſancti Licerij [l] epiſcopi. In Thebaide ſancti Pœmonis [m] anachoretæ.

AVGVSTI 27.

RVFI epiſcopi.] De eodẽ Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri recentiores. Agitur de eo in actis S. Apollinaris, quæ recitat Surius tomo 4. die 23. Iulij, vnde & cęteri acceperunt, vt Petrus in catal. lib. 7. c 119. Hieron. Rub. hiſt. Rauen. libro 1. & alij.

Patriciæ dignitatis.] Etſi de Patricia dignitate complures viros eruditos ſcripſiſſe repererim: nullum tamen adhuc, mea quidem ſententia, nactus ſum qui rem adeò feliciter ſit proſecutus vt nullam prorſus reliquerit ea de re dubitandi occaſionem. Dicam paucis (quãtum fert ratio inſtituti) qualis olim apud Gentiles Romanos, qualiſve penes Chriſtianos fuerit Patricia dignitas. Conſtat in primis, auctore Liuio lib. 1. ab Vrbe condita, à Romulo creatos eſſe centum Senatores, eoſdemque honoris cauſa Patres appellatos, omneſq; ſubinde qui ex eadẽ progenie exorti fuiſſent eſſe Patricios nuncupatos; quos & dictos eſſe Ingenuos, ex Cincio docet Feſtus. Hæc de antiquis Patriciis nõ tantùm Liuius, ſed & alij, vt Dionyſius, Plutarchus, Dio, Velleius Paterc. ac cæteri priſci auctores ſcripſere. Erant hi Patricij Originarij dicti, qui à prædictis ducebant originem; iidemque apud Liuium dicti reperiuntur Patricij maiorum gentium. Rurſus autem alij erant Patricij, qui dicebantur minorum gentium; iidemque Allecti ſunt appellati: erãt hi, qui ex plebe in Senatum & ex Senatu tranſibãt ad Patriciam dignitatem. De his Sueton. in Octauio c. 2. Ea gens, inquit, à Tarquinio Priſco rege inter minores gentes allecta in Senatum, mox à Seruio Tullio inter Patricias tranſducta. Hæc Sueton. Idem in C. Iulio c. 41. ait: Senatum ſuppleuit, & Patricios allegit, &c. Sicque eueniebat in primis, vt non omnes Patricij eſſent Senatores; nam filij Patriciorum, iidem Patricij dicti erant, tunc autem & Senatores, quando inter Patres adſcripti, iidem dicebantur Patres conſcripti. vnde & Suetonius in Octauio c. 10. Quanquam Patricius, nondum Senator, &c. Rurſus autem contingebat, vt nonnulli, licet eſſent Senatores, nondum tamen eſſent Patricij, vt vidimus ex prædicto loco citato Sueton. in Octau. c. 2. quod & Tacitus etiam his verbis ſignificat: Iiſdem diebus in numerum Patriciorum aſciuit Cæſar vetuſtiſſimum quemque ex Senatu, aut quibus clari parentes fuerant. Hæc Tacitus. Porrò non tantùm Patricius ordo, ſed & Patricius magiſtratus in antiquorum ſcriptorum commẽtariis reperitur, cùm ſcilicet Patricij in ſacerdotiũ aſciſcerentur; ad quos potiſſimùm ſacrarum rerum cura pertinebat; horum etenim præcipua ſacerdotia & Pontificatus erant. In hanc ſententiam Cicer. orat. pro dom. ſua hæc ait: Itaq; populus Romanus breui tempore neque Regem ſacrorum, neque Flamines, neque Salios habebit, nec ex parte dimidia reliquos ſacerdotes, neque auctores centuriatorum, neque curiatorum comitiorum; auſpicia quoque populi Romani, ſi magiſtratus Patricij creati non ſint, intereant neceſſe eſt, &c. hęc Cicero occaſione Clodij, qui è Patriciis ad Plebem tranſierat. Rurſus idem ad Brutum epiſt. 5. Dum vnus (inquit) erit Patricius magiſtratus, auſpicia ad Patres redire nõ poſſunt. De eodẽ Patricio magiſtratu Liuius ſæpè, qui in oratione P. Decij aduerſus Patres, & in concione Claudij aduerſus Plebeios pluribus docet, magiſtratum Patricium auſpicia curare ſolitum. Quàm porrò ampla eſſet huius muneris poteſtas in cogendis comitiis, creandis magiſtratibus, atq; etiã ſi opus fuiſſet, dimouendis etiã Conſulibus à Conſulatu, pluribus docet Cicer. de diuinat. & de legib. Ceſſante autem ſuperſtitione Gentilium, licet extinctus ſimul fuerit Patricius magiſtratus, cùm ipſorum ſacerdotia, ſimulque auſpicia fuerint antiquata; remanſit tamẽ ipſa dignitas Patriciatus, quæ ex Patricio magiſtratu illud retinuit, vt ſicut in eo Pontificalis dignitas erat perpetua, nec niſi obitu deſineret; ita ſub Chriſtianis Imperatoribus Patriciatus dignitas perennis eſſet. id egregiè expreſſum habes apud Caſſiodor. Variar. lib. 6. form. 2. qui de eadem ampliſſima dignitate clariſſimis tantùm viris conferri ſolita agit lib. 8. epiſt. 9. 10. & 11. De eadem Zeno Imp. l. 3. de Conſul. Cod. lib. 12. Hæc ſcribit: Nemini ad ſublimem Patriciatus honorem, qui cæteris omnibus anteponitur, aſcendere liceat; niſi prius aut Conſulatus honore potiatur, aut præfectura Prætorij Orientis, vel Illyrici, vel Vrbis adminiſtratione, aut Magiſtri militum, aut Magiſtri officiorum, &c. Adeò itaque erat Patriciatus excellens dignitas, vt non tam ea Conſulatu, quàm Cõſulatus Patricia illuſtraretur dignitate, vt eleganter habes expreſſum à Iuſtiniano Imp. l. 1. C. de Conſ. adeò quòd nec iã (vt olim) Patricij dicerẽtur à Patrib⁹ qui & Senatores erãt, ſed quòd Patres dicerẽtur Imperatoris, vt idẽ Iuſtin. teſtatur l. vl. C. de Cõſ. Horum

Horum inſignia (quantum ex nuper citatis Caſſiodori locis colligere licet) erant chlamys, cingulum, calcei picti, & ſella ſublimis. Horum etiam auctoritate, legationes mitti conſueuiſſe, auctor eſt Suidas. Hallucinantur omnino, qui eiuſmodi dignitatem ab Imperatoribus conferri conſueuiſſe primarum ſedium epiſcopis, ex prædicta à Caſſiodoro recitata formula Patriciatus, ſomniarunt. Sed de his ſatis occaſione Rufi martyris, hominis Patriciæ dignitatis.

[c] Rufi & Carponij.] De iiſdem tab. eccleſiæ Capuanæ, in cuius Breuiario acta ipſorum legũtur, ſed aliqua leui cenſura purganda, vt quæ illic de Sibylla ſunt addita: nam quibus temporibus Sibyllæ vixerint, Varro, & alij plures docent.

[d] Marcellini & ſoc.] Agunt de iiſdem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores, aſtipulanturque veter. manuſcript.

[e] Euthaliæ.] De eadem hac die Græci in dicto Menologio, vbi etiam deſcribitur eius martyrium.

[f] Anthuſæ.] Hæc iunior Anthuſa dicta eſt reſpectu ſenioris, quæ paſſa eſt in perſecutione Valeriani, de qua ſuprà xj. Kal. Septemb. Agunt de eadem hac die Græci in Menologio.

[g] Narni.] De quo tabulæ eccleſiæ Bergomenſis, ex quibus etiam Galeſinius hac die.

[h] Cæſarij epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Scribit de eo Gennad. de vir. illuſtr. c. 86. Licet Suffridus in annotationibus ad Gennad. fidem habens Tritthemio, & ille Vincentio, exiſtimet ea quæ in Gennadio leguntur de Cæſario, ab aliquo alio eſſe addita, eo quòd Tritthemius de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. & de ſcript. eccleſ. Cæſarium claruiſſe dicat anno Domini 690. adhærens Vincentio, quem citat; qui ait illum floruiſſe anno Domini 700. Hæc autem quàm ſint à veritate remota, perfacile erit oſtendere, cùm plures reperiantur ſcriptores qui illius tẽporibus vixerint, atque de eo ſcripſerint; multaque inſuper exſtent ſacra Concilia, quibus ipſe præſens ſubſcripſit. Vixit temporibus Iuſtini, & ſucceſſorũ Impp. Venantius Fortunatus lib. 7. carm. ad Bodeg. ducem, & de gaudiis vitæ æternæ meminit de Cæſario epiſcopo Arelatenſi, itemque de eodem lib. 5. in carmine ad Martinum, ad ciues Turonicos lib. 8. de ſe ipſo, & in carm. de virginitate. At verò res geſtæ eiuſdem Cæſarij, quas Cyprianus eius diſcipulus fideliſſimè ſcripſit, recitatque Surius tomo 4. eius tempora ſatis ſignificant: vixiſſe eum ſcilicet temporibus Symmachi Papæ, ad quem Romam venit. Ex his certa firmaque redduntur, quæ ſcribit Gennadius, eum ſcilicet claruiſſe temporibus Anaſtaſij Imp. cuius tempore ſedit Symmachus Papa. Reperitur idem Cęſarius interfuiſſe Concilio Arelatenſi tertio, & quarto quod deſideratur, cuius mentio habetur in Concilio Meld. c. 73. itemque Concil. Vaſenſi, & Carpentoratenſi, in quibus omnibus primo loco, vt Metropolitanus, ſubſcriptus reperitur; ſicut & Agathenſi, quod celebratum eſt ſedis illius temporibus, nimirum ſub Conſulatu Meſſallæ, ann. Domini 506. Ex his videat quo iure Tritthemius hunc ſibi vendicet inter monachos Ordinis S. Benedicti, cùm ante ipſum S. Benedictum vixerit: qui (vt ipſe teſtatur) anno 520. in Caſino monte cœpit Ordinis ſui fundamenta iacere. Fuit autem Cæſarius Profeſſor cœnobij inſulæ Lerini ſub Porcario abbate, vt prædicta acta teſtãtur; id etiam profitetur ipſe Homilia 20. vbi multa locutus de laudibus illius cœnobij, addit: Ego, inquit, peculiaris alumnus veſter, &c. Longè ante tẽpora S. Benedicti monaſticam obſeruantiam in eadem inſula viguiſſe, exploratum certumque habetur. Cùm autem idem Tritthemius citet eiuſdem Cæſarij ſermonem tertium, quo ſe profitetur S. Benedicti eſſe diſcipulum, nihil huiuſmodi in ſermonibus Cæſarij recens editis potui inuenire; quod ſi in aliquo tamen codice id reperitur, alterius potiùs auctoris exiſtimãdus eſt ſermo. Exſtat egregia epiſtola Ennodij Ticinenſis ad eundẽ Cæſarium ſcripta de legatione qua functus eſt ad regem Gothorum; eaque eximias Cæſarij virtutes commendat ac prædicat. Incipit: Quod ſæpè conceperam, &c. Non prætermittimus hìc meminiſſe eiuſdem Cæſarij ſororis, dictæ S. Cæſariæ virginis ac matris multarum virginũ, quæ & ipſa egregia claruit ſanctitate. De eadem idem Cyprianus in dictis actis S. Cæſarij: & Fortunatus etiam libro 8. in carm. de virginitate de eadem agit his verſibus, dum recenſet eam inter illuſtres ſanctitate virgines:

Has inter Comites coniuncta Cæſaria fulget,
Temporibus noſtris, Arelatenſe decus.

Et inferiùs:

Dulce decus, vbi ſit veneranda Cæſaria præſens,
Præſule Cæſario non caritura tuo.

De eadem S. Cæſaria agit Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 9. cap. 40. & 42. Ibi de regulis eius, ſub quibus S. Radegundis regina, & aliæ monaſticam vitam exercuerunt, conſcriptis à prædicto S. Cæſario, de quo agimus. Fuit eiuſdem nominis Cæſarius monachus ſcriptor vitæ S. Engelberti, quæ exſtat apud Surium tomo 6. die 7. Nouembris, qui etiam illa ſcripſiſſe putatur, quæ in ſpeculo exemplorum diſtinct. 6. recitantur, vixitque circa an. Dñi 1250.

[i] Syagrij epiſcopi.] De eodem Beda, Vſuard. Ado, & alij hac die. Scribit de eo Gregor. Turonen. lib. 9. de geſtis Francorum cap. 23. in fine, Ado Viẽnenſis in Chron. anno Domini 575. appellatque eum virum ſummæ ſanctitatis, eundemque teſtatur interfuiſſe primo Concilio Matiſconenſi. Peruenit etiam ad tempora S. Gregorij Papæ, cuius ad eundem exſtant plures epiſtolę in regiſtr. lib. 5. epiſtol. 57. & lib. 6. epiſt. 110. 112. 117. 118. & 119. Ipſe autem Romam venit, ſubſcripſitque priuilegio cõceſſo eccleſiæ S. Medardi, indict. vndecima anno Domini 593. quibus etiam temporibus obiit, vt apparet ex libr. 11. epiſt. 10. eiuſdem regiſtri. De eo etiam Fortunatus in vita S. Germani epiſcopi Pariſiorum cap. 65. illicq; de eius ordinatione agitur.

[k] Ioannis epiſc.] De quo tab. eccleſ. Papienſis.

[l] Licerij epiſcopi.] Agitur de eo in eccleſia Ilerdenſi; ex cuius monumentis etiam mentio habetur in Flore Sanct. Hiſpan.

[m] Poemonis.] De eo hac item die Græci in Menologio, plura autem in vit. Patrum.

Quinto

xxvij. B Quinto Kal. Septemb. Luna. 28

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	28	29	1	2	3	4			

HIPPONE Regio in Africa natalis sancti Augustini[b] episcopi, & Ecclesiæ doctoris eximij: qui beati Ambrosij episcopi opera ad Catholicam fidem conuersus, & baptizatus, eam aduersus Manichæos, aliosque hæreticos acerrimus propugnator defendit: multisque aliis pro Ecclesia Dei perfunctus laboribus, ad præmia migrauit in cælum: cuius reliquiæ[b] primo de sua ciuitate propter barbaros in Sardiniā delatæ, & posteà à Luitprando Rege Longobardorum Ticinum translatæ, ibi honorificè conditæ sunt. Romæ natalis sancti Hermetis[c] viri illustris, qui (vt in actis beati Alexandri Papæ legitur) primò carcerali custodiæ mancipatus, deinde cum aliis plurimis gladio cædente martyrium compleuit sub Aureliano iudice. Briuate apud Aruernos passio sancti Iuliani[d] martyris, qui cùm esset beati Ferreoli tribuni comes, & in habitu militari occultè Christo seruiret, in persecutione Diocletiani à militibus tentus, desecto gutture morte horribili necatus est. Constantiæ in Gallia sancti Pelagij[e] martyris, qui sub Numeriano Imperatore & Euilasio iudice martyrij coronā accepit. Salerni sanctorum martyrum Fortunati[f], Caij, & Anthes, sub Diocletiano Imperatore & Leontio proconsule decollatorum. Constantinopoli sancti Alexandri[g] episcopi, gloriosi senis, cuius orationis virtute Arius diuino iudicio damnatus crepuit medius, & effusa sunt viscera eius. Apud Santonas sancti Viuiani[h] episcopi. Item sancti Moysis[i] Æthiopis, qui ex insigni latrone insignis anachoreta, multos latrones conuertit, & secum duxit ad monasterium.

AVGVSTI 28.

AVGVSTINI episcopi.] Agit de eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. De anno ac die eius obitus scribit Marcellinus in Chron. Res gestas suas à teneris annis vsque ad susceptū sacrum baptisma, atque recessum ex Italia, ipse pluribus prosecutus est in libris confess. cętera autem Possidius episcopus Calamensis. His etiam locupletiora collegimus ex epistolis, cæterisque ipsius scriptis, aliisque probatis auctoribus, & per annos singulos intexuimus in Annal. Ecclesiast. Migrauit ex hac vita, Theodosio xiij. & Valentiniano iij. Coss. dum vocaretur ad Cōcilium œcumenicum Ephesinum Theodosij Imper. legatione: est is annus à Christo Domino quadringentesimus trigesimus.

[b] Cuius reliquiæ.] Eiusmodi trāslatio primùm facta in Sardiniam insulā, contigisse putatur quando Transamundus Arianus rex Wandalorum omnes episcopos Africanos Catholicos relegauit in Sardiniam temporibus Gelasij Papæ, Paullo consule, anno Domini 496. in quam quidem rem insudauit industria S. Fulgentij episcopi Ruspensis: baculus insuper & mitra illuc allata, hactenus in Sardinia asseruantur. Astipulatur his etiam Franc. Fara de rebus Sardois. De translatione autem Ticinum facta, cuius etiam hîc mentio habetur, agit Beda, Ado, & alij hac die, Paul. diac. de gest. Longob. lib. 6. c. 14. Beda de sex ætat. in fine. Ado Viennen. in Chron. an. 718. Otho Frising. eodem anno. Sigebert. ann. 721. Marian. Scot. an. 734. Sigeberto autem assentitur Sigon. de Reg. Italiæ. Sed de his actum est superiùs, die 28. Februarij, quando eiusmodi translationis solennitas agitur. Vide quæ de ea re suprà notauimus ea die.

[c] Hermetis.] De quo hac die Beda, & alij; Ado autem vberiùs recitat eius acta ex rebus gestis sancti Alexandri Papæ, quæ refert Surius tomo 3. Errat Ado, dum passum scribit sub Aureliano Imp. Nam Aurelianus ille iudex erat, & nō Imperator, vt prędicta acta significant; à temporibus enim Alexandri Papæ vsque ad Aurelianum Augustum plusquam centum sexaginta annorum intercedit spatium temporis. Passus est itaque Hadriano Imper. sub Aureliano iudice, vt eadem acta testantur. Pelagius Papa secundus illustrauit cœmeterium sancti Hermetis. Erat celebris eius memoria apud Antium, cuius habetur mentio in actis sancti Bonifacij Papæ tomo 1. Concil.

[d] Iuliani.] De quo item Beda, Vsuardus, Ado, atque recentiores. Hac die eius celebritatem esse celebrandam, habes à Greg. Turon. lib. 2. de gloria mart. cap. 29. qui ipse integrum librum scripsit de eius agone atque miraculis; recenset eum Lipom. tom. 3. & Sur. tom. 4. Sidonius Apollin. agit de eodem epist. 1. lib. 7. Venantius Fortun. in carmine de gaudio vitæ æternæ, & ad Bodegis. lib. 7. & alij, qui ex prædictis acceperunt.

[e] Pelagij.] Agit de eodem hac die Beda, Wandelbert. Pet. in catal. lib. 7. c. 120. & alij recentiores.

[f] Fortunati & soc.] De his tabulæ ecclesiæ Salernitanæ, Breuiarium, & alia eiusdem ecclesiæ antiqua monumenta. Horum translatio celebratur idibus Maij. Ipsorum corpora asseruantur in ecclesia cathedrali in inferiori crypta: in superiori autem sub altari maiori positum est corpus S. Felicis presbyteri & martyris, cuius anniuersaria celebritas illic agitur 21. Februarij.

[g] Alexandri episcopi.] De quo hac die Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio tertio Kal. Septemb. S. Athanasius de ipso scripsit ad Serapionem col. 450. Gregor. Nazianz. in orat. de cathedra Constantinopolitana nō affectata, his verbis: Egregij illius Alexandri discipuli estis, magni Trinitatis propugnatoris, qui rebus & verbis impium errorem depulit & profligauit. Neq; enim memoria vobis excedat Apostolica illa oratio, quæ impietatis auctorem & antistitem sustulit, idque in locis impurissima lingua dignis; nimirum vt cōtumelia contumeliam vlcisceretur, &c. Hæc Gregor. tribuens huius precibus interitum Arij. De eodem item Rufin. hist. lib. 1. c. 12. Theodoret. lib. 1. c. 14. & in Theophilo in Iacobo Nisibita cap. 1. Socrates lib. 1. c. 25. & lib. 2. c. 3. & 4. Sozom. libr. 1. cap. 17. lib. 2. cap. 29. & lib. 3. cap. 3. Niceph. hist. lib. 8. c. 15. Niceph. episc. in Chronic. & in ea oratione quæ à Metaphraste recitatur de Patribus Nicæni Concilij: habetur apud Lipom. tomo 6.

[h] Viuiani, aliàs Bibiani.] De diuersitate harum vocum vide inferiùs notata in S. Bibiana. Agit de hoc sancto Vsuardus, & Ado hac die. Agit de eo Greg. Turon. de gloria confess. cap. 58. De basilica autem S. Bibiani Venantius Fortunatus carmen scripsit, cuius est exordium:

Digna sacerdotis Bibiani templa coruscant,
Quæ, si iusta petis, dat pia vota fides.

Eiusdem acta exstare, scribit Greg. Turon. vbi suprà. Successit hic Ambrosio eius sedis episcopo, ad quem exstat epistola sexta Sidonij Apollin. libro 9. Ponitúrque quintus ordine episcopus Santonensis in tab. Democharis. Exstat de eodem epigramma Bonad. Santon. lib. 3. monod. 22.

[i] Moysis.] De quo etiam hac die agunt Græci in eorum Menolog. paucisque referunt eius acta; vberiùs in Vit. Patrum, & Nicephor. hist. lib. 11. cap. 36. Diuersus hic ab illo Moyse anachoreta de quo Sozom. libro 6. cap. 38.

29 Quarto kal. Septemb. Luna. C xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
23	24	25	26	27	28	29	30	29	1	2	3	4	5			

DECOLLATIO[a] sancti Ioannis Baptistæ, quem Herodes circa festum Paschæ decollari præcepit: quæ tamen hoc die solenniter colitur, quando[b] eius venerandum caput secūdò inuentum fuit: quod posteà Romam translatum in ecclesia sancti Siluestri ad Campum Martium summa populi deuotione asseruatur. Romæ in mōte Auentino natalis sanctæ Sabinæ[c] martyris, quæ sub Hadriano Imperatore gladio percussa, martyrij

palmam

palmam adepta est. Item Romæ sanctæ Candidæ[d] virginis & martyris, cuius corpus Paschalis primus Papa in ecclesiam sanctæ Praxedis transtulit. Antiochiæ in Syria natalis sanctorum martyrum Nicææ[e] & Pauli. Constantinopoli sanctorum martyrum Hypatij[f] episcopi Asiani, & Andreæ presbyteri, qui ob cultum sanctarum imaginum sub Leone Isaurico barba pice illita atque incensa, & cute capitis extracta iugulati sunt. Perusiæ sancti Euthymij[g] Romani, qui Diocletiani persecutionem fugiens, ibi cum vxore & Crescentio filio quieuit in Domino. Metis sancti Adelphi[h] episcopi & confessoris. Lutetiæ Parisiorum depositio sancti Mederici[i] presbyteri. In Anglia sancti Sebbi[k] Regis. Apud Smyrnam natalis sanctæ Basillæ[l]. In pago Tricassino S. Sabinæ[m] virginis, virtutibus & miraculis gloriosę.

AVGVSTI 29.

DECOLLATIO sancti Ioannis Baptistæ.] De eadem solennitate Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; itemque Græci, qui etiam Decollationem appellant, vt constat ex eorum Menologio, & ex constitutione Emmanuelis Imp. apud Theod. in Nomoc. Phot. tit. 7. c. 1. Rei gestæ historiam describunt sancti Euangelistæ, Matthæus c. 14. Marcus c. 6. & Lucas c. 9. externorum autem Iosephus antiquit. libro 18. c. 7. De Herodiade, quæ in caput eiusdem præcursoris insultauit, scribit Hieron. in Apolog. aduersus Rufin. deque sepultura eius corporis seorsum à capite, idem epist. 27. in epitaphio Paulæ. De diuina vltione in Herodiadem saltatricem; vide Niceph. hist. lib. 1. c. 19. & 20. & Metaphrast. in sermone de S. Ioanne, quem recitat Sur. tom. 4. Constat autem cædem S. Ioannis Baptistæ contigisse imminente festiuitate Paschali, vt Beda in Marc. c. 6. testatur, & alij. At quoniam illis temporibus (vt diximus) festa martyrum agi vetitum erat: idcirco, sicut natalis dies S. Iacobi Apostoli, ita etiam eiusmodi celebritas, in aliud tempus trāslata est; & vt idem Beda testatur, in ipsum diem quando Edessæ inuentum fuit venerandum caput ipsius. Ad hæc addimus, hac item die quarto Kal. Septemb. totius Orbis lætitia dedicatam esse basilicam illam Alexandriæ, super dirutum Serapidis templum magnificentissimè excitatam, Theodosio Imperante, per Theophilum episcopum Alexandrinū; illucque prædicti S. Ioannis sacras reliquias allatas fuisse atque reconditas. De ruina templi Serapidis suprà actum est: de erectione prædictæ basilicæ, & illatione prædictarum reliquiarum, agit Rufin. hist. lib. 2. cap. 27. & 28. dum scribit de sepulchro eiusdem S. Ioannis per Iulianum Apostatam prophanato; de quo etiam Nicephorus lib. 10. c. 13. Metaphrastes in Artemio, Ado in chron. anno 361. Beda de sex ætat. in Iuliano, vbi agit de eadem basilica à S. Ioanne denominata, illic erecta. De die quarto Kal. Septembris, quo fuit consecrata, mentio habetur in illo tractatu de reuel. capitis, qui legitur in appendice Cypriani operum, vbi auctor illucusque sinceram historiæ veritatem prosequitur; de cæteris autem quæ illic habentur, mox disseremus.

[b]Quando eius venerandum caput inuentum fuit.] Iam superiùs sexto Kal. Martij commemoratio agitur, quando in Palæstina primùm inuentum est præcursoris sacrum caput apud Herodis olim regiam. Porrò non tantùm Latini, sed & Græci etiam secundam eiusdem capitis celebrant inuentionem, sed alia die, viij. Kal. Iunij. Quod autem spectat ad hanc, de qua agimus, secundam inuentionem; scimus complures auctores eam referre ad tempora Marciani Augusti: id enim inprimis reperitur apud Marcellini comitis chronicon, Opilione & Vincomalo Conss. apud Metaphrastē in vita S. Matronæ die 8. Nouemb. idque Beda in Marc. cap. 6. & lib. de sex ætat. Ado in Chron. item tractatus ille de reuelatione capitis, qui fertur incerto auctore; ac denique nonnulli recentiorum, qui prædictorum fidem secuti sunt, vt Vsuardus, Ado, & qui post hos scripserunt Martyrologia. Miratus sum vehementer, manifestissimo errori tot tanctosque auctores tam facilè subscripsisse. Constat etenim iam temporibus Valentis Imp. inuentū iterum sacrum caput; illudque eundem Imperatorem tentasse Constantinopolim deferre, sed minus licuit homini Ariano sancta tractare; quod tamen eius successor pientissimus Theodosius Augustus religiosissimè impleuit. Id etenim tum Græci tum Latini auctores, qui longè ante tempora Marcellini, vel aliorum prædictorum vixerūt, testatum suis scriptionibus reliquerūt, vt Sozomenus hist. lib. 7. cap. 21. & S. Prosper in Chron. ann. 6. Theodosij Imp. Valentiniano quartùm & Neotherio Conss. vbi hæc habet: Theodosius venerabile Ioannis Baptistæ caput ex vico Coslai Constantinopolim deportans, septimo ab Vrbe lapide, in basilica quam magno sumptu erexerat, recōdidit. Hos secuti sunt cæteri, Niceph. lib. 12. c. 49. Cedren. in compend. an. 6. Theodos. Imp. Latinorum post S. Prosperum Sigebert. in chron. an. Domini 392. & alij. Quis itaque dicere poterit, factam esse secūdam capitis inuentionē Martiano imperante, cùm ipsum illud iā fuerit à Theodosio Imp. translatū atque reconditū? Nec est quod quis adhuc spontè dicat illud iterum deperditum, ac tempore Martiani Imperatoris inuentum: nulla enim ratio id vel fingere opinarìve sinit: nam à temporibus Theodosij vsque ad Marcianum Constantinopolitana ciuitas à Barbaris fuit immunis. Cuius autem fidei sit tractatus ille de reuelatione seu inuentione capitis S. Ioannis Baptistæ, declarat cēsura Gelasij: qui sic ea quæ ibi sunt, reliquit lectoris arbitrio, vt quæ vera vel falsa sint, antè examinet quàm probet; idque meritò: nam quæ illic in exordio conscribuntur vsque ad dedicationem templi per Theophilum facta, à prædictis auctoribus accepta, vera certaque esse noscuntur; quæ autem subsequuntur de capitis inuentione sub Marciano, ex præfatis historicis refelluntur. Quod item subditur de Iuranno episcopo Alexandrino, Theophili successore, cōmentum esse non dubites; Cyrillus enim, & non alius, successit Theophilo; nec aliquis in serie episcoporum Alexandrinorum eius nominis reperitur episcopus. Nec etiam alicuius est fidei quod illic dicitur translatum fuisse prædictum sacrum caput Alexandriam, quod constat à Theodosio delatum Constantinopolim, & reconditum in Hebdomo. Mittimus hîc cuncta referre quæ in illa tractatione displicent; vt manifestæ veritati contraria. Si quod itaque caput S. Ioannis (vt ibi legitur) Alexandria translatum est in Gallias, non quidem Baptistæ fuit, sed alterius Ioannis martyris, qui olim cum Cyro illic passus, illustrissimus habebatur, quorum acta ex antiquis monumentis Metaphrastes descripsit die 31. Ianuar. quæ recitat Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 1. Erat ille Ioānes patria Edessa, sepultusque vnà cum Cyro, cuius domus mutata est in ecclesiam nomine trium puerorum erectam, vt eadem acta testantur; quæ quidem concinnitatem quandam cum his quæ illic scribuntur de translatione capitis, ac trium puerorum simul cum capite conditorum habere videntur. Legi etiam ex vita Grati episcopi Augustensis aliam historiam à prædictis longè diuersam de inuentione & translatione capitis S. Ioan. Bapt. sed eiusmodi quę nullo fulciantur testimonio veritatis. Nos autem (liceat dicere) prædicamus quod scimus, ac certa traditione didicimus. Rursus autem Romanum Martyrologium profitetur, caput S. Ioannis Baptistæ Romæ asseruari in ecclesia sancti Siluestri in campo Martio; pars tamen illa capitis, mentum dicta, qua illud caret, Augustæ Prætoriæ in finibus Subalpinorum haberi perhibetur, licet aliæ ciuitates easdem sacras reliquias sibi vendicent. sed hæc non disputo. Memini me legisse in bibliotheca S. Petri in Vaticano litteras Apostolicas Bonifacij octaui Rom. Pontif. quibus elargitur indulgentias inuisentibus prædictam ecclesiam ea die qua illud sacratissimum caput in alio ornatissimo vase tunc affabrè facto repositum est intra argenteum tabernaculum, quod (vt memoria recolūt seniores sanctimoniales eius monasterij) tempore Borbonicæ cladis à militibus direptum est; caput autem cum suo vase, in quo hodie cernitur, seorsum positum atque absconditum à sacris virginibus illæsum seruatum fuit. Ob tam insigne monumentum eadem ipsa ecclesia S. Siluestri, ad Caput dicta reperitur, vt habes apud Mart. Polon. libel. de quatuor maiorib. regnis, cùm agit de palatijs Vrbis. Non omittimus dicere, non tantùm Alexandriam sacrarum reliquiarum præcursoris Domini olim factam esse participem, sed alias etiam vrbes Orbisque regiones tantis pignoribus locupletatas: eadē enim Cyrum Syriæ ciuitatem ex Palæstina esse delata, scribit Theodoretus in Theophilo cap. 21. In Gallias insuper ad Vasensem ciuitatem, ac in Maurienнam vrbem esse perlatas sacras Ioannis Baptistæ reliquias, scribit Gregor. Turon. de glor. martyrū c. 12. & 14. Testatur hoc ipsum de Maurienna Sigebert. in chron. anno Domini 613. agitque de miraculis illic editis. Nec prætermimus, S. Paulinū Nolanum episcopum easdem in Nolana basilica condidisse, vt ipse scribit in Natal. 9. S. Felicis; itemq; S. Gaudentium episcopum Brixianum in basilica à se condita collocasse, vt idem refert in sermone habito in dedic. basil. conc. sanct. Porro sacrosanctum digitum indicem quo Christum Dominum indicauit, dicens: Ecce agnus Dei, &c. Hierosolymis delatum esse in insulam Melitam à Fratribus Hospitalis S. Ioannis, illicque magna veneratione haberi, percepi. De translatione manus eiusdem Præcursoris Domini, historiam habes apud Sur. tom. 4. ex Metaphraste descriptam.

[c] Sabinæ.] De eadem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Recitat Surius ex Adone eius acta, Mombrit. tom. 2. Habemus eadem sincerissima, quæ ex actis publicis sunt accepta: est illorum exordium: Illustris femina Sabina, &c. Vetus Romæ exstat titulus S. Sabinæ in Auentino, cuius est mentio in Concil. primo Romano sub Symmacho, & apud Gregor. in registr. lib. 9. c. 22. & lib. 11. cap. 2. quam quidem ecclesiam Eugenius Papa secundus exornauit auxitque, vt constat ex lib. de Romanis Pontificibus in Eugenio. Sunt alia innumera eiusdem vetera monumenta.

[d] Candidæ.] De eadem Vsuardus. Reperitur in marmorea tabula quæ est in ecclesia sanctæ Praxedis, inter cæteros ibi conditos martyres descripta S. Candida.

[e] Nicææ & Pauli] De his etiam in prædicto manuscript. antiquissimo Martyrologio, & Molan. in addit. ad Vsuardum.

[f] Hyppatij & Andreæ.] Agunt de his etiam Græci in Menologio x. Kal. Octob. ibique sæuum eorum martyrium describitur, cuius quidem genus cruciamenti expressum etiam habes in actis S. Stephani iunioris, quæ exstant in appendice operum S. Ioannis Damasc. & apud Sur. tomo 7. die 28. Nouembris.

[g] Euthymij.] Cuius acta leguntur in gestis S. Crescentij martyris: accepimus eadem ab ecclesia Perusina.

[h] Adelphi episcopi.] Ponitur hic decimus ordine in serie episcoporum Metensium apud Democh. de sacrif. Miss. Agit de trāslatione eiusdē hac

die Molan. in addit. ad Vſuard. Eſt ſermo S. Petri Chryſologi 126. in Natali ſancti Adelphij: an autem ſit ille de quo hîc agitur, non audeo affirmare.

[i] Mederici epiſcopi.] Agens de hoc Vſuardus hac die, appellat eum epiſcopum, cùm tamen inter Pariſienſes epiſcopos non recenſeatur in catal. Democh. De eodem agit Vincent. libro 37. cap. 92. Tritthem. de viris illuſtr. Ord. ſancti Bened. libro 3. cap. 231. appellat eum abbatem.

[k] Sebbi regis.] De quo plura Beda de geſt. Angl. lib. 4. c. 11. Ex quo cæteri.

[l] Baſillæ.] De ea tam in veteri Romano Martyrologio quàm etiam in manuſcript.

[m] Sabinæ.] Agit de eadem hac die Vſuardus, & Petrus in catal. lib. 7. cap. 134. vbi tamen multa habentur cenſura digna.

xxv. 25. D **Tertio kal. Septemb. Luna.** 30

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	30	1	1	2	3	4	5	6

ROMÆ via Oſtienſi paſſio beati Felicis[a] preſbyteri, ſub Diocletiano & Maximiano Imperatoribus: qui poſt equulei vexationem, data ſentẽtia, cùm duceretur ad decollandum, obuius ei fuit quidam Chriſtianus, qui dum ſe Chriſtianum eſſe ſponte profiteretur, mox cum eodem pariter decollatus eſt. Huius nomen ignorantes Chriſtiani, Adauctum eum appellauerunt, eo quòd ſancto Felici auctus ſit ad coronam. Item Romæ ſanctæ Gaudentiæ[b] virginis & martyris, cum aliis tribus. Ibidẽ ſancti Pammachij[c] preſbyteri, qui fuit doctrina & ſanctitate conſpicuus. Coloniæ Suffetulanę in Africa beatorũ ſexaginta[d] Martyrũ, qui furore gẽtilium cæſi ſunt. Adrumeti itẽ in Africa ſanctorũ Bonifacij[e] & Theclæ, qui beatorum duodecim filiorum martyrum parentes fuerunt. Theſſalonicæ ſancti Fantini[f] confeſſoris, qui multa à Saracenis perpeſſus, atque è monaſterio, in quo mira abſtinentia vixerat, expulſus, cùm plurimos ad viam ſalutis perduxiſſet, demum in ſenectute bona quieuit. In territorio Meldenſi ſancti Fiacrij[g] confeſſoris. Bononiæ ſancti Bononij[h] abbatis.

AVGVSTI 30.

FELICIS & Adaucti.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Recitat eorum acta Mombrit. tom. 1. Habemus eadem manuſcript. quæ incipiũt: Cùm feruor Diocletiani perſecutionis, &c. Ex his Petrus in catal. lib. 7. cap. 138. & alij recentiores accepiſſe noſcuntur. Erat Romæ nobile cœmeterium nomine ſanctorum Felicis & Adaucti, quod reſtituit Ioannes Papa, vt apparet ex libro de Roman. Pontificibus in Ioanne.

[b] Gaudentiæ.] Agunt de eadẽ Beda & Vſuardus, quibus aſtipulantur vetera manuſcripta.

[c] Pammachij.] Frequens eſt mentio de eo apud S. Hieronymũ, qui ad ipſum ſcribit epiſt. 26. 50. & 52. Fuit hic gener ſanctæ Paulæ; vxorẽ enim duxerat Paulinam eius filiam, vt idem S. Hieronymus ſcribit epiſt. 27. in epitaphio Paulæ; licet idem S. Hieron. in dicta epiſt. 26. & in cap. 1. ſuper Amos, in Iſai. cap. 60. lib. 17. & in procem. libri 18. per alluſionẽ filium illius appellet. Hic defuncta Paulina vxore, monachiſmum amplexus, Xenodochium conſtruxit in Portu Romano, de quo idem Hieron. in d. epiſt. 26. Primus, inquit, inter monachos, primum ſequeris Patriarchã, &c. Erexit quoque titulum, Pammachij dictum, ſanctorum Ioannis & Pauli. Obijt diem, cùm Vrbs Romana obſideretur à Gothis, vt idem refert in procem. libri 1. ſuper Ezechielem: eſt is annus à Chriſto, ſecundum Faſtos Onuphrij, quadringenteſimus decimus. Inter innumeras eius virtutes, illa in primis enituit, qua ſolida firmitate, iunctis manibus cum S. Hieronymo, hæreticos Romam irrepentes impugnabat, meritoque de eo S. Hieronymus, in procemio in Ioelem: Omni, inquit, arte pugnandi aduerſus diabolũ dimicas, &c. Eius virtutes retexit etiã epiſtola 30. ad Oceanum in epitaph. Fabiolæ prope finem.

[d] Sexaginta martyrum] De his ſcribit S. Auguſtinus epiſtola 267. Paſſi ſunt hi, quando ex edictis Honorij Imperatoris, quæ recenſentur in Codice Theodoſiano tit. de paganis, iuſſum eſt omnia ſimulachra confringi, quarum quidem legum idem Auguſt. meminit de ciuit. Dei libro. 18. c. 54. & Proſper de Prædict. cap. 16. Vide de his l ſi quæ in agris ſunt templa. eod. tit. de Pag.

[e] Bonifacij & Theclæ.] Plura de ijſdem martyribus leguntur in actis ſanctorum duodecim fratrum, quæ apud nos manuſcripta aſſeruantur.

[f] Fantini.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, reſque eius præclarè geſtas referunt.

[g] Fiacrij.] Exſtant eius acta ex manuſcrip. edita apud Sur. tom. 7. Agit de eodem Molan. in addit. ad Vſuard. & alij.

[h] Bononij abb.] De quo etiam tab. eccleſ. Bononienſis, ex cuius antiquis monumentis eius acta accepta, relata ſunt apud Sur. tom. 7. Migrauit ex hac vita anno Domini 1026. eiuſque ſanctitatem probauit Ioannes Papa vigeſimus.

31 **Pridie kal. Septemb. Luna.** E xxiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
25	26	27	28	29	30	1	2	2	3	4	5	6	7

TREVIRIS natalis ſancti Paulini[a] epiſcopi, qui tempore Arianæ infeſtationis, à Conſtantio Imperatore Ariano ob Catholicam fidem exilio relegatus, & extra Chriſtianum nomen vſque ad mortem, mutãdo exilia, fatigatus, tandem apud Phrygiam defunctus, beatæ paſſionis coronam percepit à Domino. Item ſanctorum martyrum Robuſtiani[b] & Marci. Tranſaquis in Marſis ad lacum Fucinum natalis ſanctorum martyrum Cæſidij[c] preſbyteri, & ſociorum, qui in perſecutione Maximini martyrio coronati ſunt. Cæſareæ in Cappadocia ſanctorum Theodoti[d], Ruffinæ, & Ammiæ: quorum duo primi ſancti Mamantis martyris parentes fuerunt, quem Ruffina in carcere peperit, & Ammia educauit. Athenis ſancti Ariſtidis[e], fide & ſapientia clariſſimi: qui Hadriano Principi de religione Chriſtiana volumen obtulit, noſtri dogmatis continens rationem, & quòd Chriſtus Ieſus ſolus eſſet Deus, præſente ipſo Imperatore luculentiſſimè perorauit. Antiſiodori ſancti Optati[f] epiſcopi & confeſſoris. In Anglia ſancti Aidani[g] epiſcopi Lindisfarnenſis, cuius animam cùm ſanctus Cutbertus ouium paſtor in cælum ferri vidiſſet, relictis ouibus factus eſt monachus. Apud Nuſcum ſancti Amati[h] epiſcopi.

PAVLINI epiſcopi.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri omnes hac die. Hic in exilium miſſus eſt à Conciliabulo Arelatenſi, anno vigeſimo Cõſtantij Imp. vt ſcribit S. Hieronymus in chron. qui etiam ſubdit, eundem anno vigeſimotertio eiuſdẽ Imp. in exilio vita functum eſſe. Agit de eodẽ ſanctus Athanaſius in apologia de fuga ſua, Hilarius in libel. ad Conſtantium, Liberius Papa in epiſtola ad Lucif. Calarit. Seuerus hiſt. lib. 2. & Caſſiod. lib. 5. c. 15. Eius venerandum corpus Treuiros relatum eſt, & in crypta vnà cum ſanctis martyribus conditum; ac demũ anno à Chriſto Domino milleſimo ſeptuageſimoprimo repertum fuit, vt Sigebertus ſcribit in chron. his verbis: Treueris in eccleſia S. Paulini, in crypta ſubterranea, inuenitur corpus eiuſdem S. Paulini, quod olim è Phrygia, vbi exulauerat, reportatum, ibi à Felice epiſcopo catenis ferreis fuerat ſuſpenſum: & iuxta eũ multa corpora ſanctorum; ad dexteram ſcilicet eius, Palmatius Conſularis & Patricius Treuirorum; ad ſiniſtram Tyrſus vnus de principibus Thebęæ legionis, cum multis Thebæorum in hac Vrbe à Rictiouaro martyrizatis. Ad caput ſeptem ſenatores Vrbis, Maxentius, Conſtantius, Creſcentius, Iuſtinus, & tres fratres, Leander, Alexander, & Soter; ad pedes Hormiſda, Papirius, Cõſtans, & Iouinianus: & cùm multi alij ibi iacerent, horum tantùm nomina, & tempus paſſionis aureæ litteræ in pariete ſcriptæ ſignabant, eoſque omnes ſub Rictiouaro paſſos fuiſſe docebant. Hæc ille.

[b] Robuſtiani & Marci.] De his Rom. vetus Martyrolog. cui aſtipulantur antiqua manuſcript.

[c] Cæſidij & ſoc.] De quo diximus ſuprà tertio idus Auguſt. cùm de Rufino epiſcopo actũ eſt. celebris eſt eius memoria Tranſaquis apud Fucinum lacum, vbi & multis quotidie miraculis illuſtratur. inde enim maternum genus ducentes, res teſtatas atque expertas loquimur.

[d] Theodoti & ſoc.] Agũt de ijſdẽ Græci, quorum acta iuncta ſimul cum illis ſancti Mamantis recitat Metaphraſtes, exſtant apud Sur. tomo 4. die 17. Auguſt.

[e] Ariſtidis.] De quo hic Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de Ariſtide Euſeb. in chron. an. 9. Hadriani Imp. & hiſt. libro 4 cap. 3. & 5. Hieron. de ſcrip. eccleſ. & in epiſt. 84. ad Magnum oratorẽ.

[f] Optati epiſcopi.] De eodem hac die Vſuard. Errore labitur Petrus in catal. dum putat hunc eſſe Optatum illum Mileuitanum epiſcopũ, de quo ſuperiùs actum eſt. Ille etenim Mileui in Numidia; hic autem Antiſiodori in Gallijs vixit, atque decimus quartus numeratur eius ſedis epiſcopus, ſucceſſorque ſancti Gregorij: vixit temporibus Iuſtiniani Imp. vt ex tabulis eius eccleſiæ cõſtat, quas Demochares edidit.

[g] Aidani epiſcopi.] Huius res geſtas proſequutus eſt Beda de geſt. Anglor. lib. 3. cap. 3. 5. 14. vſque 17. vbi agitur de eius obitu. De eodem meminit in vita S. Cutberti c. 4. Exceſſit ex humanis (vt idem ſcribit in Epitome) anno Domini ſexcenteſimo quinquageſimoprimo.

[h] Amati epiſcopi.] Scripſit eius res geſtas Felix Renda, Prior Monaſterij montis Virginis. Migrauit ex hac vita anno Domini 1193. Celeſtino tertio Romano Pontifice.

SEPTEMBER.

xxiij. F Kalendis Septembris. Luna. 1

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
26	27	28	29	30	1	2	3	3	4	5	6	7	8

IN prouincia Narbonenſi ſancti Ægidij [a] abbatis & confeſſoris. Beueuenti ſanctorum martyrum duodecim [b] fratrum. In Palæſtina ſanctorum Ioſue [c] & Gedeonis [d]. Hieroſolymis beatæ Annæ [e] prophetiſſæ, cuius ſanctitatem ſermo Euangelicus prodit. Capuæ via Aquaria ſancti Priſci [f] martyris, qui fuit vnus de antiquis Chriſti diſcipulis. Rhemis in Gallia ſancti Xyſti [g] diſcipuli beati Petri Apoſtoli, qui ab eo primus eiuſdem ciuitatis epiſcopus conſecratus, ſub

Nerone

Nerone martyrij coronã accepit. Tuderti in Vmbria ſancti Terentiani [h] epiſcopi & martyris, qui ſub Hadriano Imperatore, Lætiani proconſulis iuſſu, equuleo & ſcorpionibus cruciatus, demũ abſciſſa lingua, capitis damnatus, martyriũ compleuit. Heracleæ ſancti Ammonis [i] diaconi, & ſanctarum quadraginta Virginum, quas ille erudiuit in fide, & ſub Licinio tyranno ad martyrij gloriam ſecum perduxit. In Hiſpania ſanctorum martyrum Vincentij [k] & Læti. Populonij in Tuſcia [l] ſancti Reguli martyris, qui ex Africa veniens, ibi ſub Totila martyriũ conſummauit. Apud Senonas beati Lupi [m] epiſcopi & confeſſoris, de quo refertur, quòd quadam die, dum præſente clero ſacris altaribus adſtaret, lapſa eſt cælitus gemma in eius calicem ſanctum. Capuæ item alterius Priſci [n] epiſcopi, qui vnus fuit ex illis ſacerdotibus qui in perſecutione Vuandalorum ob fidem Catholicam variè afflicti, & vetuſtæ naui impoſiti, ex Africa ad Campaniæ litora peruenerunt, & Chriſtianam diſciplinam, in ijs locis diſperſi, diuerſiſque eccleſijs præfecti, mirificè propagarunt. Fuerunt autem eius ſocij, Caſtrenſis, Tãmarus, Roſius, Heraclius, Secũdinus, Adiutor, Marcus, Auguſtus, Elpidius, Caniõ, & Vindonius. Apud Aquinum ſancti [o] Conſtantij epiſcopi, prophetię dono, multiſque virtutibus clari. Apud Cenomanos ſancti Victorij [p] epiſcopi. In territorio Conſtantienſi ad Aquas duras ſanctę [q] Verenę virginis.

SEPTEMBRIS 1.

AEGIDII abb.] De quo etiam Bedæ & Adonis Martyrologia. Ferunt ſcripſiſſe vitam eius Fulpertum epiſcopum Carnotẽſem. Habemus eius acta manuſcript. incerto auctore. incipiunt: Sãctus Aegidius natione Græcus, &c. Agit de eodem Vincent. lib. 23. cap. 139. Antonin. 2. part. tit. 13. c. 6. §. 33. Petrus in catal. lib. 8. c. 15. Tritthem. de vir. illuſtr. ordin. S. Benedict. lib. 2. c. 2. & lib. 3. cap. 162. Claruiſſe teſtatur Sigeb. in chron. an. Dñi 715: ſed errat. nã vt ex eius vita apparet, cõſtat vixiſſe tẽporibus Cęſarij epiſcopi Arelatenſis qui claruit tẽporibus Clodouei regis Frãc. & Theod. regis Italiæ, vt notauimus ſuperius die 27. Auguſti, in Cæſario.

[b] Duodecim fratrum.] De his agitur in vet. Rom. Martyrologio; cui aſtipulantur etiam antiqua manuſcrip. Scripſit horum acta carmine heroico Alfanus epiſcopus Salernitanus, quæ in ſeptimo tomo addito ad Surium, ſcripta habentur. Habemus eadem ſoluta oratione charactere Longobardo ſcripta. In quibus omnibus corrigenda ſunt quæ in eis de ſancto Cypriano martyre narrantur: longè enim ante tempora Maximiani, quibus hi paſſi dicuntur, vixit ſanctiſſimus Cyprianus: niſi fortè in ijſdem actis in nomẽ Imperatoris error irrepſit, & pro Valeriano, ſit poſitus Maximianus. Fuerunt hi omnes Afri, patria Adrumetini, qui illic primùm cruciati, inde in Italiam ducti, diuerſis diebus martyrium conſummarunt.

[c] Ioſue.] De quo prætereа quæ habentur in ſacris voluminibus, agit Ioſephus antiquit. lib. 3. & ſequen. Adnumerabatur olim Ioſue inter Prophetas, ſecundum Epiphan. in panar. hæreſ. 66. prope finem. Vſque ad tempora S. Hieronymi (mirum dictu) extabat ſepulchrũ Ioſue in monte Ephraim, quod S. Paula circuiens loca ſacra, venerata eſt, vt idem S. Hieronymus in epitaphio Paulæ, epiſt. 27. ſcribit his verbis: Sepulchra quoque in monte Ephraim Ieſu filij Naue, & Eleazari filij Aaron ſacerdotis è regione venerata eſt; quorum alter conditus eſt in Tamathſare à Septentrionali parte mõtis Gaas, alter in Gabaa filij ſui Phinees.

[d] Gedeonis.] De eodem vnà cum Ioſue hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri recentiotes. Eius acta narrantur in lib. Iudic. c. 7. & 8. Adnumeratur inter laudatiſſimos viros à Paulo in epiſt. ad Hebr. c. 11. De eo Ioſephus antiquit. lib. 5. c. 9. Iſidor. de vita & morte Sanctorum.

[e] Annæ prophetiſſæ.] De qua Luc. Euang. vbi S. Ambroſius; qui & in libr. de viduis plura de eadem, & S. Hieronymus epiſt. 20. ad Furiam de

viduitate

viduitate seruanda,& alij. Agit de eadem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum, Græci autem in Menolog. ad. 5. Kal. Septemb,

[f] Prisci.] Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. testanturque simul, hunc fuisse ex numero septuagintaduorum discipulorum. Pluribus de eo Petrus in catal. lib. 8. c. 17.

[g] Xysti.] Vsuardus & Ado de eodem hac die. Hunc fuisse primum Rhemensis sedis episcopum, tabulæ eius ecclesiæ, quas descripsit Democh. planè significant; testantur id ipsum Vsuardus, & alij. Suessionensis quoque ecclesię ponitur primus episcopus Xystus tempore Neronis, in tab. eiusdem eccles. apud Democh.

[h] Terentiani episcopi.] De quo etiam tabulę ecclesiæ Tudertinæ, vnde eius acta manuscripta accepimus: in Breuiario Capuano item eiusdem martyrium describitur.

[i] Ammonis & soc.] De his etiam Græci hac die in Menologio, vbi eorum martyrium recensetur. Legem Licinij Imp. cuius auctoritate hi omnes necati sunt, recitat Euseb. in vita Cōstantini lib. 1. c. 46. Fuit eiusdem nominis egregia sanctitate monachus, de quo Græci agunt quarto nonas Octob. cuius animam in cælum deferri vidit Antonius, vt scribit Athan. in vita Anton. Plura de eo in Vit. Patr. cap. 10. Suidas, & alij. Alius ab eo est diuersus, qui fuit Origenista, de quo Hieronymus ad Ctesiphontem.

[k] Vincentij & Læti.] Agitur de ijsdem hac die in Breuiario Toletano.

[l] S. Reguli.] Exstant de eius martyrio acta manuscripta, in quibus eum fuisse in Africa episcopū, & in Italiam venientem, in Tuscia sub Totila occubuisse martyrio, expressum habetur. In ijsdem in fine hæc descripta habentur: Cuius dignissimā sanctitatem beatus Beda considerans, etiam memoriam facere curauit in Martyrologio suo, quod versibus hexametris composuit, dicens:

Septembris Regulus tenet, orditurq; Calendas,
Regulus antistes: sibi qui caput ense peremptum
Portauit binis Christo stadijs faciente.
Cuius relliquias nunc vrbs Lucensis adorat.

Hæc ibi. Porrò Bedæ quod citatur Martyrologium metricè scriptum excidisse videtur; nam quæ dicuntur Ephemerides Bedæ, alterius auctoris esse noscuntur.

[m] Lupi episc.] De quo item Beda, Vsuardus, Ado. Exstant eius res gestę, quas recitat Sur. tom. 5. Agit de eodem Sigeb. in chron. anno Domini 616. Vincent. lib. 23. c. 9. & 10. Petrus in catal. libro. 8. c. 20. Adnumeratur inter episcopos Senonenses vicesimus ordine in tab. Democh.

[n] Prisci episcopi.] Tam de Prisco quàm de collegis, quorum hîc nomina notātur, agitur in vita sancti Castrensis episcopi, quam manuscriptam accepimus. est eius exordium: Textus sacræ historię edocet, &c. Cuius superiùs meminimus, cùm de ipso egimus. Quisquis fuerit eius auctor, constat quidem inscitia rerum ac temporum, nonnulla veritati contraria admiscuisse, vt ea quæ in eius principio leguntur de Valente & Valentiniano Augustis, quos dicit acerbissimè Dei ecclesiam persecutos esse, eorumque auctoritate hos sanctos episcopos Africa pulsos, nauique cariosæ impositos, ac maris tempestati commissos. De Valente nulla est dubitatio, ipsum Arianorum patronum in Catholicos sæuisse: verùm ille Orientale tantùm administrauit Imperium, ac Orientalium tantummodo vexauit ecclesiam. Valentinianus autem germanus eius, qui eodem tempore Occidentalis Imperij regebat habenas, pius fuit & orthodoxus, sub cuius ditione (haud dubium) erat prouincia Africana. Quæ itaque in persecutione Vuādalica facta sunt, quando etiam S. Quoduultdeus Carthaginensis episcopus (vt scribit Victor lib. 1. de persec. Vuandal.) vnà cum suis, pari discrimine nauibus fractis impositus, pelago creditus est; vel quæ id generis à successoribus regibus Wandalorum sunt perpetrata: ea ipsa (inconsultè admodum) auctor ille Valentiniano atque Valenti Impp. adscripsit. Iure itaque hæc in persecutione Vuandalica facta esse, docet Romanum Martyrologium.

[o] Constantij episc.] De eo scribit S. Greg. lib. 2. dialog. c. 16. vbi demonstrat, eum vixisse temporibus S. Benedicti, rursumque lib. 3. c. 8. vita functū refert temporibus Ioannis Papæ. Scripsit vitā eius Petrus diaconus bibliothecarius Casinensis, vt testatur Petrus diac. lib. de vir. illustr. monast Casin. cap. 45. sed non exstat. Alter fuit Constantius, siue Constantinus (vtroque enim nomine appellatum lego) eiusdem ciuitatis episcopus, qui interfuit Romano Concilio sub Hilaro Papa, & alio sub Felice habito, Boëtio consule, cui successit Asterius, qui adfuit Symmacho Papæ aduersus Laurentiū schismaticum, vt constat ex actis Conciliorum Rom. sub Symmacho.

[p] Victorij episcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, atque alij recētiores. Successit hic sancto Liborio eiusdē sedis episcopo, quintus ordine, seditque annos 24. menses 7. dies 13. vt constat ex tab. eius ecclesiæ, quas descripsit Democh. libro de sacrif. Missę Agit de eo Gregor. Turon. de glor. confess. cap. 56. Claruit temporibus Theodosij Imp. notissimus sancto Martino, vt apparet ex his quæ de eo hîc Beda scribit in Martyrologio. Eius acta manuscripta Leobijs exstare, tradit Molanus.

[q] Verenæ.] De qua Beda hac die, & alij recentiores. De alia, Verona dicta, virgine sanctimoniali, agit Molan. in Indic. sanctorum Belgij, & in addit. ad Vsuard. ad quartum Kal. Septembris.

Quarto

2 Quarto nonas Septemb. Luna. G xxij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 30 1 2 3 4 4 5 6 7 8 9

ROMÆ sanctæ Maximæ[a] martyris, quæ vnà cum sancto Ansano Christum confessa, in persecutione Diocletiani, dum fustibus cæditur, reddidit spiritum. Pamiæ in Gallia sancti Antonini[b] martyris, cuius reliquiæ in ecclesia Palentina magna veneratione asseruantur. Item sanctorum martyrum Diomedis[c], Iuliani, Philippi, Eutychiani, Hesychij, Leonidis, Philadelphi, Menalippi, & Pantagapæ: quorum alij igne, alij aqua, ense alij & cruce martyrium compleuerunt. Nicomediæ sanctorum martyrum Zenonis[d], Concordij, & Theodori filiorum eius. Eodem die passio sanctorum Euodij[e], Hermogenis, & Callistæ germanorum. Lugduni in Gallia natalis sancti Iusti[f] episcopi & confessoris, miræ sanctitatis & prophetici spiritus viri. Hic episcopatui cedens, & in eremum Ægypti vnà cum Viatore eius lectore secedens, cùm aliquot annis proximam angelis vitam egisset, & dignus suorum laborum finis aduenisset, coronam iustitiæ percepturus migrauit ad Dominū pridie idus Octobris: cuius sanctum corpus vnà cum ossibus beati Viatoris eius ministri Lugdunum postea hac ipsa die relatum fuit. Ibidem sancti Elpidij[g] episcopi & confessoris. In Piceno item sancti Elpidij[h] abbatis, cuius nomine oppidum appellatum, sacrum eius corpus se possidere congaudet. In monte Soracte sancti Nonnosi[i] abbatis, qui oratione sua ingentis molis saxum rranstulit, alijsque miraculis coruscauit.

SEPTEMBRIS 2.

MAXIMÆ.] Agitur de ea etiam in vet. manuscriptis, necnon in actis S. Ansani martyris, & apud Petr. in catal. l. 1. c. 14.

[b] Antonini.] De quo item Beda, Vsuardus, Ado, & alij recētiores. Exstant eius acta apud Mombrit. tom. 1. & Petr. in catal. lib. 8. c. 24. Passus est autem nō Apameæ in Syria, vt multi opinati sunt; sed Pamiæ apud Tolosam, vt constat ex tabulis ecclesiæ Palentinæ, in qua eius dies natalis solemniter agitur, vbi sacræ corporis eius reliquiæ requiescunt.

[c] Diomedis & soc.] Agunt de his prætetea Græci in Menologio; illicque eorum martyrij acta describuntur.

[d] Zenonis & soc.] De his tabulæ ecclesiæ Capuanæ, in cuius veteri Breuiario eorum martyrium recensetur.

[e] Euodij & soc.] Græci itidem agunt de his hac die in Menologio, vbi breui compendio acta ipsorum narrantur.

[f] Iusti episcopi.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Habentur res gestæ ipsius apud Surium tomo 5. hac die. Agit de eodem Ado Viennensis in chronico anno Domini trecentesimo septuagesimonono. Hic ille Iustus qui pro omnibus Gallicanis episcopis interfuit legatus Concilio Aquileiensi, temporibus Gratiani Imperatoris: ponitur eius sedis episcopus decimustertius ordine

in tabulis episcoporum Lugdunensium, quas recitat Demochares libro de sacrif. Missæ.

[g] Elpidij episc.] Agit de eodem Beda, ac cæteri, qui suprà; Petrus etiam in catal. libro 8. c. 27. Numeratur eiusdem sedis episcopus xvij. in eisdem tabulis.

[h] Elpidij abb.] De quo & Petrus in catal. libro 8 c. 28. cumque Cappadocẽ genere fuisse scribat, illum esse putamus, de quo præclara Palladius narrat cap. 37. Est celebris memoria huius in Piceno; nam præcipuè colitur in oppido quod ab eius nomine S. Elpidius appellatur. Fuit præterea alius Elpidius doctrina & egregijs operibus nobilis, qui temporibus Constantij Augusti functus est legatione in Oriente aduersus Arianos, missus à Iulio Romano Põtifice, vt patet ex eiusdem litteris, quæ exstant apud Athanasium. Scribit Sigebert. sacras reliquias S. Elpidij, socij S. Eutychij episcopi, à regione Marsorum translatas esse in Gallias anno Domini 969. Hæc ipse in chron. eo anno.

[i] Nonnosi abb.] Eius res gestas S. Gregorius Papa cõscripsit lib. 1. dialog. c. 7. Meminit eiusdem in registr. libro 2. epist. 50. ind. 11. cap. 89.

xxj. A Tertio nonas Septemb. Luna. 3

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 30 1 2 3 4 5 5 6 7 8 9 10

ROMÆ sanctæ Serapiæ[a] virginis, quæ sub Hadriano Principe cùm esset tradita[b] duobus lasciuis iuuenibus, & minime potuisset illudi, nec postmodum ardentibus facibus inflammari, iussu Berilli iudicis fustibus cæsa, dehinc gladio decollata est. Passa est autẽ quarto Kalendas Augusti, & à beata Sabina in suo monumento iuxta[c] aream Vindiciani sepulta, sed memoria ipsius martyrij hac die celebrior habetur, quando ambarum sarcophagum ibi compositum & ornatum fuit, & locus orationis condignè dicatus. Corinthi natalis sanctæ Phœbes[d], cuius meminit beatus Apostolus Paulus ad Romanos scribens. Aquileiæ sanctarum virginum & martyrum Euphemiæ[e], Dorotheæ, Theclæ, & Erasmæ, quæ sub Nerone post multa supplicia gladio cæsæ sunt, & à sancto Hermagora sepultæ. Capuæ sanctorum martyrum Aristæi[f] episcopi, & Antonini pueri. Nicomediæ passio sanctę Basilissę[g] virginis & martyris, quę annos nouem nata, cùm in persecutione Diocletiani sub Alexandro Pręside, verbera, ignes, ac bestias diuina virtute superasset, in oratione spiritum Deo reddidit. Item sanctorum martyrum Zenonis[h] & Charitonis, quorũ alter in lebetem liquati plumbi coniectus est, alter in fornacem ignis immissus. Cordubæ sancti Sandali[i] martyris. Eodem die natalis sanctorum martyrum Aigulphi[k] abbatis Lerinensis, & sociorum monachorum, qui præcisis linguis, oculisque effossis, gladio obtruncati sunt. Tulli in Gallia sancti Mansueti[l] episcopi & confessoris. Mediolani depositio sancti Auxani[m] episcopi. Eodem die sancti Symeonis[n] Stylitæ

litæ iunioris. Romæ ordinatio[o] incomparabilis viri sancti Gregorij Magni in summũ Pontificem; qui onus illud subire coactus, è sublimiori throno clarioribus sanctitatis radijs in Orbe refulsit.

SEPTEMBRIS 3.

SERAPIÆ.] de eadem Beda, Vsuardus, Ado, & alij, ex actis S. Sabinæ, de quibus superiùs quarto Kal. Aug. & Sur. tom. 5. hac die, exstantque eadem vberius manuscrip. apud nos, estque illorum exordium: Cùm dies, &c.

[b] Iuxta aream Vindiciani.] Aream hîc accipias locum ipsum vbi sepelirentur defuncti Christiani. Habes apud Tertullianum ad Scapulam hęc verba: Sub Hilarino præside, cùm de Areis sepulturarũ nostrarũ acclamassent: Areæ non sint, Areę ipsorũ non fuerunt: messes enim suas nõ egerunt. hæc ibi idcirco, quoniã dictæ sunt etiã Areæ loca illa ad trituram segetum composita. De Area sepulchrorum, quæ & nos cœmeteria dicimus, habes etiam in actis passionis sancti Cypriani, in fine hæc posita: Eius corpus propter Gentilium curiositatem in proximo positum est cum cereis & scholaribus in Areis Macrobij Candidi procuratoris.

[c] Tradita duobus lasciuis iuuenibus.] Sæpiùs reperies, Christianas virgines, cùm necandæ essent, antea in discrimen esse positas castitatis; sed Deus cuius nutu omnia reguntur, eas saluo pudore voluit immolari. Habes apud Suetonium, more antiquo Romanorum nefas fuisse, virgines violenta morte necare, ac idcirco antè constuprandas curare. hæc enim idem Suetonius in Tiberio c. 61. ait: Immaturæ puellæ, quia (more tradito) nefas esset virgines strangulari: vitiatæ prius à carnifice, deinde strangulatæ. Hæc ille. Habes hoc ipsum ex Dione lib. 56. necnon ex Tacito lib. 5. cùm agunt de Seiani filia, morti addicta. Verùm eiusmodi scelus antiquatum iam fuisse videtur: cùm reperiantur quàmplurimæ virgines Romæ passæ martyriũ, absque aliquo pudoris illato detrimento.

[d] Phœbes.] De qua Paul. ad Rom. cap. 16. Agunt de eadem hac die Beda, Vsuardus, & alij recentiores.

[e] Euphemiæ & soc.] De his vet. manuscrip. ex quibus Molanus, & Galesinius hac die, licet in tabulis ecclesiæ Aquileiensis, quas manuscript. accepimus, agi de his reperimus ad xiij. Kal. Octob. Plura de ijsdem leguntur in actis S. Hermagoræ episcopi, ex quibus Petrus in catal. lib 8. cap. 29. & Hier. Rub. lib. 1. hist. Rauen.

[f] Aristæi & Antonini.] Beda & Vsuardus, qui de his agunt hac die, horum acta exstare testãtur, sed excidisse putamus: quandoquidem nec in sua ipsorum ecclesia reperiuntur; vbi omisso Aristæo, tantùm de Antonino agi reperimus in eius Breuiario; hinc ducimur coniectura, ob innumeras bellorum clades, illius nobilissimæ ecclesię monumenta esse deperdita.

[g] Basilissæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, quod citare consueuimus; vbi & eius martyrium enarratur.

[h] Zenonis & Charitonis.] Iidem qui suprà in eodem Menologio de his agunt seorsum, quasi indicantes, non vnà simul, sed diuersis in locis, eadem die passos esse.

[i] Sandalij.] De quo mentio habetur in Flore sanct. Hisp. ex monumentis eccles. Cordubensis.

[k] Aigulphi & soc.] Horum acta syncerè descripta refert Sur. tom. 5. Passi sunt circa an. Dñi 660. Sigebert. autem ponit in chron. anno 651.

[l] Mansueti episc. Agit de eodem hac die Ado. Ponitur hic primus eius ecclesiæ episcopus, ac S. Petri Apostoli discipulus.

[m] Auxani episc.] De quo tabul. eccles. Mediolan. ex quibus etiam Galesinius hac die.

[n] Symeonis iunioris.] Græci autem in Menologio de eodem agunt, ac matre eius Martha Kal. Septemb. De duobus Symeonibus, ijsdemque Stylitis, consule notata superius in Symeone seniore, nonis Ianuarij. Moritur hic sub Mauritio Imp. vt auctor est Euagr. hist. libro 6. cap. 22.

[o] Ordinatio &c.] De eadem S. Gregorij ordinatione in vet. Rom. Martyrol. & aliquibus manuscript. agitur. In hanc diem transferebatur etiam natalis eius, cùm Quadragesimali tempore de sanctis agi vetitum esset, vt scribit Radulph. de obser. can. cap. 16. De eadem ordinatione Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 10. c. 1. Paul. diac. de gest. Longob. lib. 3. c. 11. Ioan. diac. lib. 1. c. 37. 38. 39. in vita S. Gregor. Ipsemet Greg. frequenter cum gemitu libro 1. & 2. regist. meminit de sua ordinatione. Quod ad tempus spectat, cõtigit ordinatio S. Gregorij indict. 9. anno 6. Mauritij Imp. est is annus Domini quingentesimus nonagesimusprimus, vt ex eius registro epistolarum apertè colligitur. errant autem qui eam referunt in annũ quingentesimum ac nonagesimum, vt fusiùs monstrauimus in Annalibus ecclesiasticis.

Pridie

xx. B **Pridie nonas Septemb. Luna.** 4

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
29	30	1	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10	11

N monte Nebo terræ Moab ſancti Moyſis[a] legiſlatoris & prophetæ. Ancyræ in Galatia natalis ſanctorum trium puerorum Ruffini[b], Siluani, & Vitalici martyrum. Cabilone in Gallia ſancti Marcelli[c] martyris ſub Antonino Imperatore, qui cùm à præſide Priſco ad profanum conuiuium fuiſſet inuitatus, & huiuſmodi epulas execrans, omnes qui aderant, cur idolis deſeruirent, libera increpatione corriperet, ab eodem Præſide inaudito crudelitatis genere, cingulo tenus defoſſus eſt in terra, ſicque triduo in laudibus Dei perſeuerans, incontaminatum ſpiritum Deo reddidit. Eodem die ſanctorum martyrũ Magni[d], Caſti, & Maximi. Treuiris ſancti Marcelli[e] epiſcopi & martyris. Eodem die ſanctorum Thamelis[f], antea idolorum ſacerdotis, & ſociorum martyrum ſub Hadriano Imperatore. Item ſanctorum martyrum Theodori[g], Oceani, Ammiani, & Iuliani, qui ſub Maximiano Imperatore diſſectis pedibus in ignem coniecti, martyriũ conſummarunt. Arimini ſancti Marini[h] diaconi. Neapoli in Campania natalis ſanctæ Candidæ[i], quæ ſancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atq; ab eo baptizata, poſtea ſancto fine quieuit. Ibidem ſanctæ Candidæ[k] iunioris, miraculis claræ. Viterbij ſanctæ Roſæ[l] virginis.

SEPTEMBRIS 4.

OYSIS.] Agunt de eodem hac die non tantùm Latini omnes, ſed & Græci in Menologio. Frequentiſſimè de eo in diuinis ſcripturis, & in Ioſepho hiſtorico, & Philone, alijsque innumeris Hebræorum, Latinorum ac Græcorum ſcriptoribus, tam ſacris quàm profanis; quos enumerare, ſuperuacaneum ducimus.

[b] Rufini & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, & alij recentiores; conſentiuntque vet. manuſcrip.

[c] Marcelli.] Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 8 cap. 37. Eius acta fuſiùs ſcripta exſtant apud Sur. tom. 5. De eadem feſtiuitate hoc item tempore ſolita olim celebrari meminit Gregor. Turon. de geſt. Franc. lib. 9. cap. 5. & de glor. mart. c. 53. De eius baſilica erecta à Gunthramno rege, vide apud Gregor. Turon. de geſtis Franc. libro 11. cap. 2. in appendice.

[d] Magni & ſoc.] Vſuardus hac die de Magno & Caſto tantùm. De Maximo in antiq. Roman. Martyrol. & alijs manuſcript. De tranſlatione corporis S. Magni martyris, deque eius reliquijs recõditis in eccleſia ſancti Michaelis Archangeli prope Vaticanum tempore Leonis quarti Romani Pontificis, docet vetus inſcriptio marmori inciſa, in eadem eccleſia collocata.

[e] Marcelli epiſcopi.] Alicubi Marcellinus, vt in tabul. epiſcop. Treueren. quas habet Democh. de ſacrif. Miſſæ, vbi adſcribitur vigeſimus eius ſedis epiſcopus. Agit de eodem hac die Molan. in addit. ad Vſuardum.

[f] Thamuelis & ſoc.] Græci item de his agunt in Menologio hac die, recitantq; ipſorũ martyriũ.

[g] Theodori & ſoc.] De his etiam Græci vbi ſuprà in Menolog.

[h] Marini diac.] Vet. manuſcript. ſed alicubi Maurus pro Marino ponitur. Habes eius res geſtas apud Petrum in catal. libro 8. cap. 36.

[i] Candidæ.] Hæc ſenior, quæ vixit Nerone Imper. cuius acta typis excuſa legi. Plura de eadem in vita S. Aſpren epiſcopi Neapolit. nuper à Paulo Regio edita.

[k] Candidæ iunioris.] Claruit tẽporibus Mauricij Auguſti, vt apparet in veteri inſcriptione in ſepulchro eius marmoreo ſcripta, in eccleſia S. Andreæ ad Nidum poſita. Eius etiam res geſtæ atque miracula iam typis excuſa habentur.

[l] Roſæ.] Accepimus eius acta ab eccleſia Viterbienſi, cui de ea ſolennem diem agere, decreto Romani Pontificis, eſt conceſſum. Eſt eorum exordium: Inter alias, &c. Claruit temporibus Federici Imperatoris, peruenitque vſque ad tempora Alexandri Papæ quarti.

5 **Nonis Septemb. Luna.** C xix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
30	1	2	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11	12

OMÆ in ſuburbano beati Victorini[a] epiſcopi & martyris, qui ſanctitate & miraculis clarus, ſacerdotiũ Amiterninæ vrbis, totius populi electione adeptus eſt: poſtmodum ſub Nerua Traiano apud Cutilias, vbi putentes & ſulphureæ emanant aquæ, cũ alijs Dei ſeruis relegatus, ab Aureliano iudice iuſſus eſt ſuſpendi capite deorſum: quod cùm per triduũ pro nomine Chriſti paſſus fuiſſet, glorioſe coronatus victor, migrauit ad Dominum: cuius corpus Chriſtiani rapientes, honorifica ſepultura Amiterni condiderunt. Item in Portu Romano natalis ſancti Herculani[b] martyris. Capuæ ſanctorum martyrum Quinctij[c], Arcontij, & Donati. Eodem die ſancti Romuli[d], aulæ Traiani præfecti, qui cùm ſæuitiam Imperatoris in Chriſtianos deteſtaretur, cæſus virgis, capite truncatus eſt. Melitine in Armenia paſſio ſanctorum militum Eudoxij[e], Zenonis, Macarij, & ſociorum mille centum & quattuor, qui abijcientes militiæ cingulum, in perſecutione Diocletiani pro confeſſione Chriſti necati ſunt. Conſtantinopoli ſanctorum martyrum Vrbani[f], Theodori, Menedemi, & ſociorum ſeptuaginta ſeptem eccleſiaſtici ordinis, qui à Valente Imperatore pro fide Catholica in nauigio impoſiti, iuſſi ſunt in mari comburi. Conchæ in Hiſpania ſancti Iuliani[g] epiſcopi & confeſſoris. In pago Taruanenſi, monaſterio Sithin, ſancti Bertini[h] abbatis. Toleti ſanctæ Obduliæ[i] virginis.

SEPTEMBRIS 5.

ICTORINI.] De quo hac die Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Cùm ſuperiùs egimus de Victorino germano S. Seuerini Septempedani, ſatis oſtendimus, errare eos qui duos hos Victorinos in vnũ confundunt, & huic martyri illa tribuunt quæ alterius eſſe noſcuntur; nimirum lapſus ille miſerandus, quẽ deſcribit hîc Ado, qui cæteris errandi tribuit occaſionem; nam & id ad Bedæ Martyrologiũ additum reperitur; cùm in veteri manuſcripto eius

eius Martyrologio nihil huiuſmodi legatur, ſicut nec in antiquo Romano, vel in Vſuardo. De aquis Cutilijs, vbi hic paſſus eſt, ſcribit Plin. lib. 2. c. 95. & lib. 3. c. 12. Huius autem Victorini martyrium deſcriptum habetur in actis ſanctorum Nerei & Archilei, apud Sur. tom. 3. die 12. Maij, ex quibus cæteri accepêre. Habetur mentio de eodem ſuprà die 15. Aprilis, vnà cum Marone & Eutychete; licet ibi nulla de epiſcopatu mentio fiat.

[b] Herculani.] De eodem hac item die Beda, Vſuardus, Ado, adſtipulanturque vet. manuſcript. ac recentiores.

[c] Quinctij & ſoc.] Agunt de his etiam ijdem qui ſuprà, Beda, ac cæteri.

[d] Romuli.] Græci de eodem item hac die in Menologio agunt, eiuſque certamen deſcribunt; copioſiùs autem Metaphraſtes ex antiquis monumentis eius acta deſcripſit, quæ exſtant apud Lipom. tomo 6. & Sur. tomo 5.

[e] Eudoxij & ſoc.] Græci itidem ex actis ſancti Romuli, quæ à Metaphraſte deſcripta nuper citauimus. Ex horum militum numero, qui Melitenæ in Armenia coronati ſunt, quatuor ſacra corpora delata Conſtantinopolim, reperta ſunt temporibus Iuſtiniani Imp. quorum beneficio idem Imperator lętali morbo curatus eſt. Rem geſtam perpetuis dignam monumentis conſcripſit Procop. libro 1. de ædif. Iuſtiniani Imperatoris.

[f] Vrbani & ſoc.] Agunt de his etiam in Menologio Græci hac die, illuſtreque certamen eorum deſcribunt; porrò pleniùs Socrates hiſt. lib. 4. c. 13. Sozom. lib. 6. cap. 13. & 14. luculentiùs autẽ S. Gregorius Nazianzenus in oratione ad epiſcopos Cõſtantinopolitanæ Synodi, itemque in ea quam dixit in laudem Baſilij, necnon in illa ad Arianos, ac denique in ea quæ inſcribitur, In laudem Heronis. Poſt hos autem alij recentiores, quos prætermus.

[g] Iuliani epiſc.] Migrauit ex hac vita 28. Ianuarij anno Domini 1207. Claruit ſub Innocentio Papa tertio. Decreto Iulij 3. Rom. Pont. tranſlata eſt eius ſolennitas in diem quintam Septembris. Agitur de eodem in Flor. ſanct. Hiſp. 28. Ian. & in Theſauro Concion.

[h] Bertini abb.] De quo etiam Vſuardus. Eius res geſtas Folcardus abbas conſcripſit, quas Surius retulit in tomum quintum. Alia de eodem habes in vita S. Audomari epiſcopi, necnon in actis S. Vuinoci apud Sur. tom. 6. Agit de eodem Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 3. cap. 105. & Molan. in Indic. ſanct. Belg. De monaſterij S. Bertini exacta obſeruatione monaſticæ diſciplinæ ſcribit S. Bernardus epiſt. 141. 142. 143. & 144. Migrauit ex humanis anno Domini ſexcenteſimo nonageſimooctauo.

[i] Obduliæ.] De ea in Breuiario Toletano hac die. Fuit & alia eiuſdem ferè nominis Odilia virgo de numero illarum vndecim milliũ virg. S. Vrſulæ ſodalium, de qua plura Molan. in Indic. ſanctorum Belg. cuius celebritas agitur xv. Kal. Auguſti. Si autem vnam eandemque Obduliam cum Odilia eſſe quis dixerit; ob aliquam factam tranſlationem reliquiarum Toletum hac die, eius ſolennitatem celebrari illic intelligat.

xviij. D Octauo idus Septemb. Luna. 6

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
t u A B C D E f F G H M N P
1 2 3 4 5 6 7 8 8 9 10 11 12 13

ZACHARIÆ[a] prophetæ, qui de Chaldæa ſenex in Patriam reuerſus, iuxta Aggæum prophetam conditus iacet. In Helleſponto ſancti Oneſiphori[b] Apoſtolorum diſcipuli, cuius meminit ſanctus Paulus ad Timotheum ſcribens: qui ibidem vnà cum ſancto Porphyrio iuſſu Hadriani Proconſulis acriter verberatus, & à ferocibus equis raptatus, ſpiritum Deo reddidit. Alexandriæ paſſio ſanctorum martyrum Fauſti[c] preſbyteri, Macarij, & ſociorum decem, qui ſub Decio Imperatore & Valerio Pręſide pro Chriſti nomine abſciſſis ceruicibus martyrium compleuerunt. In Cappadocia ſanctorum martyrum Cottidi[d] diaconi, Eugenij, & ſociorum. In Africa ſanctorum epiſcoporum Donatiani[e], Præſidij, Manſueti, Germani, & Fuſculi, qui in perſecutione Vuandalica iuſſu Hunnerici regis Ariani pro aſſertione Catholicæ veritatis fuſtibus diriſſimè cæſi, exilio eliminati ſunt. Inter quos etiam epiſcopus nomine Lætus, ſtrenuus atque doctiſſimus vir, poſt diuturnos carceris ſqualores incendio concrematus eſt. Veronæ ſancti Petronij[f] epiſcopi & confeſſoris. Romæ ſancti Eleutherij[g] abbatis, ſerui Dei, quem ſanctus Gregorius Papa ſcribit oratione & lacrymis mortuum ſuſcitaſſe.

SEPTEMBRIS 6.

ZACHARIÆ Prophetæ.] De quo hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem pridie huius diei in Menologio. Præter illa, quæ de eo exſtant in diuinis ſcripturis, agit de eodẽ Ioſephus antiquit. lib. 11. c. 4. Epiphan. de vit. & interit. prophet. c. 21. Exſtat encomium in Prophetam Zachariã Coſmæ Veſtiarij in bibliotheca Sfortiana cod. manuſcript. num. 65. Inuentum eſt venerandum corpus eius Honorio x. & Theodoſij vj. conſſ. anno vndecimo eiuſdem Imp. qui (iuxta Faſtos Onuphrij) eſt à Chriſto quadringenteſimus decimusquintus. De ea re ſcripſit Sozom. hiſt. lib. 9. cap. 16. in fin. & c. 17. Niceph. lib. 14. cap. 8. Cedren. in Honorio, anno vndecimo.

[b] Oneſiphori.] De quo Paul. 2. ad Timoth. cap. 1. & 4. Agunt de eodem hac die Beda & Ado, Græci autem tertio Kal. Maij in Menolog. tradúntque hunc creatum fuiſſe epiſcopum Colophonis, Dorotheus autem dicit Coroniæ; ijdemque de eodem vnà cum Euodio ad ſextum idus Octobris. Habetur mentio de eodem in actis ſanctæ Theclæ, de quibus ſuo loco plura inferiùs.

[c] Fauſti & ſoc.] Agunt de ijſdem Græci etiam in Menologio, & nomina ſingulorum referunt, videlicet, poſt Fauſtum & Macariũ recenſetur Dionyſius lector, Cyriacus acolythus, alter Fauſtus, Andronicus miles, Theotiſtus nauclerus, Andropelagia, & Thecla. Monemus lectorem, hos Fauſtos, de quibus hîc agitur, eſſe diuerſos ab illo qui ibidem loci, eadem vrgente perſecutione, multa paſſus eſt, vt ex Dionyſij Alexandrini litteris conſtat: nam ille, licet tunc grauia ſit perpeſſus, tamen vſque ad Diocletiani tempora peruenit, vt Euſebius hiſtoriæ libro 7. capite 10. in fine teſtatur.

[d] Cottidi & ſoc.] De his & Beda, Vſuardus, & alij recentiores hac die agunt.

[e] Donatiani & ſoc.] Agunt de his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Victor Vticenſ. libro 2. de perſecutione Vuandalica eorum certamen deſcribit. Paſſi ſunt temporibus Zenonis Imp. ſub Hunnerico Wandalorum rege. Lætus de quo hîc agitur (licet Victor nihil dicat) fuit epiſcopus Leptinenſis ciuitatis, vt ſcribit S. Iſidorus in hiſtoria Vuandalorum. Huius martyris incitatione Iuſtinianum Imp. commotum fuiſſe, vt exercitum in Africam, duce Beliſario, mitteret, idem auctor teſtatur.

[f] Petronij epiſcopi.] De eo tabulę eccleſiæ Veronenſis; pluribus autẽ Illuſt. & R. D. Auguſtinus Valerius, eius eccleſiæ epiſc. & Cardinalis in antiq. monum. epiſcoporum Veronenſ. pag. 10. & 41.

[g] Eleutherij abb.] De quo hac die Ado; apud Bedã autẽ mendoſè additur nomẽ epiſcopi. Huius res geſtas ſcribit S. Gregor. lib. 3. dialog. c. 33. qui quidem non tantùm ſcriptione, ſed & pictura exprimi voluit acceptũ à Deo per Eleutherij preces beneficiũ, vt Adrianus Papa ad Carolũ Magnum Imperatorẽ ſcribit his verbis: Sanctus Gregorius Papa in monaſterio ſuo pulchrum fecit Oratoriũ, & ipſum diuerſis hiſtorijs pingi fecit, atque ſacras ibidẽ erexit imagines. Vt cùm ipſe cũ beato Eleutherio pro ęgritudine ſtomachi ſui ingreſſus, in oratione pariter exauditi ſunt. Et ille vir S. Eleutherius, quẽ dicunt & mortuũ ſuſcitaſſe; ante ipſas ſacras imagines ſe proſternẽs, diuinã exorare clemẽtiam cum S. Gregor. nõ dubitauit, ſed fidem ferentes perfectam, pariter exauditi ſunt, & vſque hactenus apud nos venerantur. hæc Hadrianus.

7 Septimo idus Septemb. Luna. E xvij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1
t u A B C D E f F G H M N P
2 3 4 5 6 7 8 9 9 10 11 12 13 14

NICOMEDIÆ natalis beati Ioannis[a] martyris, qui cùm videret crudelia edicta aduerſus Chriſtianos in foro pendere, fidei ardore accenſus, iniecta manu, illa detraxit, atque diſcerpſit: cumque hoc relatum eſſet Diocletiano & Maximiano

Auguſtis in eadem vrbe conſtitutis, omnia ſuppliciorum genera in eum experiri iuſſerunt: quæ vir nobiliſſimus tanta alacritate vultus ac ſpiritus pertulit, vt ne triſtis quidem pro his videri potuerit. Cæſareæ in Cappadocia ſancti Eupſychij[b] martyris, qui ſub Hadriano Imperatore accuſatus quòd Chriſtianus eſſet, in carcerem coniectus eſt: & paulo pòſt inde emiſſus, patrimonium ſtatim vendidit, & pretium partim pauperibus, partim accuſatoribus tamquam benefactoribus diſtribuit: ſed iterum comprehenſus, ſub Sapritio iudice dilaniatus, & gladio confoſſus, martyrium conſummauit. Pompeiopoli in Cilicia ſancti Zozontis[c] martyris, qui ſub Maximiano Imperatore in ignem iniectus, reddidit ſpiritum. Aquileiæ ſancti Anaſtaſij[d] martyris. In territorio Auguſtodunenſi ſanctæ Reginæ[e] virginis & martyris, quæ ſub Proconſule Olybrio, carceris, equulei, ac lampadarum perpeſſa ſupplicia, demum capitali ſententia damnata migrauit ad ſponſum. Trecis Nemorij[f] diaconi, & ſociorum martyrũ, quos Attila rex Hunnorum interfecit. Aurelianis in Gallia depoſitio ſancti Euortij[g] epiſcopi, qui primò Romanæ Eccleſiæ ſubdiaconus, dehinc diuino munere per columbam deſignatus eſt pontifex præfatæ vrbis. In Gallijs ſancti Auguſtalis[h] epiſcopi & confeſſoris. Capuæ ſancti[i] Pamphili epiſcopi. In territorio Pariſienſi ſancti Clodoaldi[k] presbyteri & confeſſoris.

SEPTEMBRIS 7.

[a] IOANNIS.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Eius autem fidei cõſtantem confeſſionẽ, & diros cruciatus ſcribit Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 5. & Niceph. lib. 7. c. 5. & licet nomen non explicent, reapſe de eo ſentire, certum eſt.

[b] Eupſychij.] De quo & Græci in Menologio hac die, ibique eius res geſtas ſumma breui deſcribunt. Porrò ne nominis & loci ſimilitudine quis decipiatur, duos Eupſychios martyres Cæſareæ Cappadociæ fuiſſe conſtat; quorum alter, de quo hîc agitur, paſſus eſt temporibus Hadriani Imp. alter autem, de quo ſuprà ad quintum idus Aprilis, Iuliano Apoſtata imperante, martyrium conſummauit; de quo eo die plura ſuperiùs dicta à nobis ſunt.

[c] Sozontis.] Agunt de eodem hac die Græci, eiuſque acta pluribus proſequutus eſt Metaphraſtes: exſtant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. De Pompeiopoli ciuitate, de qua hîc agitur; quomodo à Pompeio reſtituta eſt poſt debellatos piratas, iiſdemque incolenda ſit tradita, ſcribit Dio hiſtoriarum libro 36.

[d] Anaſtaſij.] Fuit hic fullo, & pro fidei merito in numerum martyrũ cooptatus eſt, idque ex vet. manuſcript. Molan. in addit. ad Vſuard. hac die.

[e] Reginæ.] De eadem hac die Beda, Vſuardus, & Ado; iidemque pluribus eius res geſtas referũt, pleniùs autem Mombrit. tom. 2. vit. ſanct. & Petr. in catal. libro 8. cap. 47.

[f] Nemorij & ſoc.] De eo tabulæ eccleſiæ Trecenſis, item Maurolycus, & Molanus in addit. ad Vſuardum. Fuit hic diaconus S. Lupi, eiuſdem ciuitatis epiſcopi.

[g] Euortij epiſcopi.] De quo & Beda, Vſuardus, & Ado. Huius res geſtas ex antiquis codicibus edidit Sur. tomo 5. Vincent. libro 13. Petr. in catal. libro 8. cap. 48. Succeſſit hic S. Deſiniano, ſucceſſoremque habuit præclarum illum ſanctitate virum Anianum. Interfuit ſanctus Euortius Concilio Valentino, celebrato in Gallijs, Gratiano & Equitio conſſ. anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimo quinto.

[h] Auguſtalis epiſc.] De eodem hîc Beda; qui licet eum ponat Arelate, tamẽ dum reperitur idem epiſcopus ſubſcriptus Concilio primo Arauſicano, tempore S. Leonis Papæ, quo eidem ſedi Arelatenſi præerat S. Hilarius qui eidem Synodo interfuit; alterius potiùs ciuitatis videtur fuiſſe epiſcopus: nam & in tabulis epiſcoporum Arelatenſium, quas deſcripſit Demochares, nulla habetur mentio de Auguſtali epiſcopo.

[Pamphili.]

[i] Pamphili.] De eo monumenta eius Eccleſiæ, quorum Sanctorum indiculum Romam miſſum accepimus.

[k] Clodoaldi.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Fuit hic filius Clodomiri, regis Francorum. Scribit de eo Gregorius Turonenſis de geſt. Francorum, libro 3. cap. 6. & 18. Sigebertus in chronico, anno Domini 531. Vincentius libro 21. capite 60. Petrus in catalogo, libro 8. capite 50. & alij iuniores.

8 Sexto idus Septemb. Luna. A xvj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2
t u A B C D E f F G H M N P
3 4 5 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 15

NATIVITAS[a] beatiſſimæ ſemper virginis genitricis Dei Mariæ. Nicomediæ ſancti Hadriani[b] martyris, cum alijs vigintitribus, qui omnes poſt multa ſupplicia ſub Diocletiano & Maximiano Auguſtis martyrium crurifragio conſummarunt quarto nonas Martij. Eorum reliquiæ à Chriſtianis Byzantium delatæ, reuerenti honore ſepultæ fuerunt: inde poſtea ſancti Hadriani corpus Romam hac die tranſlatum fuit, in qua ipſius feſtiuitas potiſſimùm celebratur. Alexandriæ ſanctorum martyrum Ammonis[c], Theophili, Neoterij, & aliorum vigintiduorum. Antiochiæ ſanctorum Timothei[d] & Fauſti martyrum. Gazæ in Palæſtina ſanctorum martyrum Euſebij[e], Neſtabi, & Zenonis fratrum, qui tempore Iuliani Apoſtatæ, irruente in eos turba gentilium, diſcerpti atque necati ſunt. Ibidem ſancti Neſtoris[f] martyris, qui ſub eodem Iuliano ab iiſdem gentilibus furentibus ſæuiſſimè cruciatus, emiſit ſpiritum. Friſingæ ſancti Corbiniani[g] primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui à Gregorio ſecundo Pontifice ordinatus, & ad prædicandum Euangelium miſſus, vberes fructus in Gallia & Germania retulit, ac demum virtutibus & miraculis clarus in pace quieuit.

SEPTEMBRIS 8.

[a] NATIVITAS beatiſſ.] De eadem Beda, ac cæteri Latinorum; Græci etiam hac eadem die celebrant eandem ſolennitatem; de qua in Græco codice bibliothecæ Sfortianæ. num. 65. ſermones leguntur nomine S. Ioannis Chryſoſtomi, S. Procli, S. Ioannis Damaſceni, Iacobi monachi, & Andreæ Cretẽſ. In Sacramentario ſancti Gregorij, quod antiquiſſimum exſtat in biblioth. Vaticana, manuſcrip. habetur de eadem celebritate ſpecialis præfatio. Eiuſdem meminit S. Ildefonſus lib. de virg. Ordo Roman. de diuin. offic. pag. 24. de eadem agens, hæc habet: In Natiuitate S. Mariæ leguntur homiliæ ſanctorum Patrum ad ipſam diem pertinentes, &c. ſubditque de Litanijs ea die fieri ſolitis ex inſtitutione Sergij Papæ. Meminit de eadem cùm agitur de officio Miſſæ pag. 21. Ex quibus profectò valde errare oſtenduntur, qui hanc ſolennitatem ab Innocentio quarto inſtitutam putarunt. Ruſſus non rectè ſentire eos exiſtimamus, qui opinati ſunt iam ab Auguſtini ætate eandem eſſe in eccleſia celebratam, ea perſuaſi ratione quòd in eccleſiaſticis Officijs eius diei legatur ſermo S. Auguſtini de ea ſolennitate. Quamobrem monitum volumus lectorem, verè ſermonem illum eſſe germanum S. Auguſtini opus; nequaquam tamen in Natali Dei genitricis habitum; ſed perpaucis mutatis eidem celebritati accommodatum, qui eſt ſermo ſecundus de Annunciatione; vbi verba illa: Gaudeat terra noſtra tantæ virginis illuſtrata ſolenni die; ita piè mutata leguntur in Breuiario: Gaudeat terra noſtra, tantæ virginis illuſtrata Natali. Nec verò mirum hoc

cuiquam videatur, quòd sermonem hunc S. Augustini ad beatissimam Virginē pertinentem, sancta Ecclesia ad hanc festiuitatem accommodauerit; nam id ipsum in antiphonis & respōsorijs agere consueuisse, satis apparet, dum quæ sunt alicui solennitati peculiariter accommodata, ijsdem vtatur in alijs. Vt autem omnis prorsus ansa tollatur existimandi, Augustini tempore hoc festum esse celebratum, adducam de ea re eiusdem Augustini clarissima testimonia, qui sermone 21. & 22. de sanct. testatur nullius alterius ortum, quàm solius Domini nostri Iesu Christi, & sancti Ioannis Baptistæ, in Ecclesia celebrari consueuisse. Quonam autem potissimùm tempore fuerit eiusmodi solennitas instituta, nusquā expressum reperi, nec quid certò affirmare ausim. Quantùm autem ex historijs ecclesiasticis cōpertum habeo, à Cōcilij Ephesini temporibus, ex quo execrāda illa Nestorij hæresis damnata atque proscripta est, qua sanctissimę Mariæ Virginis titulus ille supremus, Dei Genitricis impiè auferebatur, animaduertimus (secūdùm ea prophetæ verba: In tribulatione dilatasti mihi) magis magisq; in dies, toto Orbe Christiano Beatissimæ Virginis cultum auctum amplificatumque fuisse: non tamen dicere præsumimus, eo tempore institutam esse præsentem solennitatem, cùm cōstet, Gallicanam ecclesiam etiam temporibus Caroli Magni, & Ludouici Pij eam ignorasse, vt apparet ex Concilio Moguntino sub eodem Imp. celebrato, anno Domini 813. can. 36. & ex capitularibus eiusdem Imp. & Ludouici Pij, lib. 1. cap. 164. lib. 2. c. 35. & lib. 6. cap. 186. Satis sit constare, eam esse antiquam, & tam Latinos, quàm Græcos eadē animi pietate, concordique studio ac religione permotos, eadem die sacratissimū Dei genitricis Natalitium solenniter celebrandum esse duxisse. Rationem autem eius solennitatis agendæ S. Bernardus scribit sermone 4. super Salue Regina. De iussis quibusdam diuinitùs ostensis cuidam religioso viro de hoc celebrando Natali die, agit Petrus in catal. lib. 8. c. 51. in fin. & alij. Exstant insuper tres luculentæ orationes S. Ioan. Damasc. de Nat. Dei Dei genitr. Mariæ; aliæ Absalonis, Guerrici, & aliorum, quos omittimus recensere.

[b] Hadriani.] De ipsius natali die superiùs ad quartum nonas Martij agitur, vt in Martyrologio Bedæ, & in antiquis manuscript. alijsque recentioribus notatum vidimus. Vetera aliquot manuscrip. hæc habent ea die, quæ & Molanus ad Vsuard. addidit: Nicomediæ S. Hadriani cum alijs viginti tribus, cuius corpus Romam translatum est, atque sepultum sexto idus Septembris, vbi & eius passio est annotata. Hæc in dictis vet. manuscript. licet in vetustioribus Roman. Martyrologijs nulla prorsus mentio de Hadriano ea die habeatur; sed hac die tantùm, quando simul cum translatione & passio olim celebrabatur. Cùm autem die translationis Romæ etiam dies natalis eius recoleretur, inde factum est, vt Nicomediæ poneretur. vnde Adoni, & alijs eum secutis errandi manauit occasio, vt putarent hac die translationis, sanctum Hadrianū occubuisse martyrio; rectiùs itaque Maurolycus ex prædictis manuscriptis natalem passionis diem ad quartum nonas Martij, translationem verò Romam factam hac die ponit. His omnibus subscribit etiā Galesinius in suis not. ea die Martij. Quod verò Græci, neque hac die, neque ad quartum nonas Martij, sed septimo Kal. Septemb. agant commemorationē S. Hadriani; existimo eam eos agere diem, qua prima est facta translatio, cùm Nicomedia Constantinopolim eius corpus delatum est. Cætera de Hadriano vide notata superiùs in natali ipsius die 4. non. Martij.

[c] Ammonis & soc.] Vsuardus de ijsdem hac die. Scribit de his Dionysius Alexand. apud Euseb. lib. 6. c. 34. Alius est itē Ammon. Alexand. qui vnà cum Fausto & Didio passus est tempore Diocletiani, de quibus Euseb. lib. 8. c. 25. & Niceph. libro 7. c. 16. Diuersos hos esse inter se, tū diuersitas temporum, tum sociorum ostendit.

[d] Timothei & Fausti.] De his item Vsuardus, & alij recentiores hac die.

[e] Eusebij & soc.] Horū nobile certamen scribit Sozomenus libro 5. cap. 8.

[f] Nestoris.] De quo etiam idem Sozom. vnà cum prædictis martyribus agit vbi suprà, lib. 5. c. 8.

[g] Corbiniani episcopi.] Apud Bedam de eodē hac die. Eius res gestas scriptis mandauit Aribo episcopus Frisingens. quas habet Sur. tom. 5. Plura de eodem Otho Frising. lib. 5. cap. 23. & 24. Claruit temporibus Gregorij secundi Papæ circa an. Domini septingentesimum tricesimum.

xv. G Quinto idus Septemb. Luna. 9

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
4	5	6	7	8	9	10	11	11	12	13	14	15	16

NICOMEDIÆ passio sanctorum martyrum Dorothei[a] & Gorgonij, qui apud Diocletianum Augustum honores amplissimos consecuti, cùm persecutionem, quam ille Christianis inferebat, detestarentur, præsente eo iussi sunt primò appendi, & flagris toto corpore laniari, deinde visceribus pelle

pelle nudatis, aceto & sale perfundi, sicque in craticula assari, atque ad vltimum laqueo necari. Interiecto autem tempore, beati Gorgonij corpus Romam delatum fuit, ac via Latina positum, & inde ad basilicam sancti Petri translatū. In Sabinis, trigesimo ab Vrbe milliario, sanctorum martyrum Hyacinthi[b], Alexandri, & Tiburtij. Sebastæ sancti Seueriani[c] militis Licinij Imperatoris, qui cùm quadraginta Martyres in carcere detētos frequens visitaret, iussu Lysiæ pręsidis saxo ad pedes ligato suspensus, ac verberibus cæsus, & flagris laniatus, in tormentis reddidit spiritum. Eodem die passio sancti Stratonis[d], qui pro Christo ad duas arbores ligatus, atq; discerptus, martyriū consummauit. Item sanctorū martyrum Ruffini[e] & Ruffiniani fratrū. Romę sancti Sergij[f] Papæ & confessoris. In territorio Taruanensi sancti Audomari[g] episcopi. In Scotia sancti Querani[h] abbatis.

SEPTEMBRIS 9.

DOROTHEI & Gorgonij.] De his Beda, Vsuard. Ado, & alij recentiores. Scribit horum res gestas Euseb. hist. lib. 8. c. 1. & 6. Niceph. lib. 7. c. 2. & 5. Plura de iisdem in actis sanctorum Indes & Donnæ, quæ refert Metaph. die 26. Decembr. vbi tamē Dorotheum capite amputatum, Gorgonium verò molari lapide ad collum ligato martyrium consummasse, eadem acta testantur. Quòd autem ab his diuersa hæc in Martyrologio sunt posita, quòd prædicti martyres laqueo vitam finierint, ex Eusebio dict. lib. 8. c. 6. & Niceph. lib. 7. cap. 5. videntur accepta. Quæ autem hîc habentur de cæteris tormentis à prædictis martyribus perlatis; eadem recenset Beda, Vsuardus, Ado, & alij: & licet Eusebius eis Petrum cruciatum esse dicat; tamen cùm ex vnius, quod refert, martyrio, quæ cæteris sodalibus contigerint, se nota facere velle testetur, inde prædicti putarunt in dictos martyres eadem esse illata tormenta. Rufinus item dum eundem Eusebij locum in Latinum vertit, ijsdem quibus ille hos supplicijs affectos, ac demum laqueo vitam finisse tradit. lib. 8. c. 6. Reliquias S. Gorgonij trāslatas deinde Roma in Gallias, testatur Sigebert. in chron. anno Domini 764.

[b] Hyacinthi & soc.] Agit & de his Beda, Vsuardus, Ado, ac reliqui.

[c] Seueriani.] Græci item de eo hac die in Menologio, ibique eius acta expressa habentur, quæ vberiùs descripsit Metaphrastes ex antiquis codicibus; exstant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tomo 5.

[d] Stratonis.] De eo hac die Græci in Menologio, referuntque eius martyrium.

[e] Rufini & Rufiniani.] Græci etiam horum passionem describunt in Menolog. hac item die.

[f] Sergij Papæ.] De quo Beda, Ado, & recētiores. Hic substitutus est Cononi. Eius res gestas per annos singulos descripsimus in Annal. ecclesiast.

[g] Audomari episcopi.] De eo etiam Vsuardus, & alij. Recitat eius acta Sur. tom. 5. Vincent. lib. 23. cap. 108. Petrus in catal. lib. 8. cap. 58. Trithem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 104. & lib. 4. c. 160. Molan. in Indic. sanct. Belg. Excessit ex humanis anno Domini 695.

[h] Querani abb.] Agit de eodem Vsuardus hac die, & recentiores.

10 Quarto idus Septemb. Luna. A xiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
5	6	7	8	9	10	11	12	12	13	14	15	16	17

TOLLENTINI in Piceno depositio sancti Nicolai[a] confessoris, Ordinis Eremitarum sancti Augustini. In Africa natalis sanctorum episcoporum Nemesiani[b], Felicis, Lucij, alterius item Felicis, Littei, Polyani, Victoris, Iaderis, Datiui, & aliorum

aliorum : qui sub Valeriano & Gallieno, exsurgente persecutionis rabie, ad primam confessionis Christi constantiam grauiter fustibus cæsi, deinde compedibus vincti, & ad fodienda metalla deputati, gloriosæ confessionis agonem consummarunt. Chalcedone sanctorum martyrum Sosthenis & [c] Victoris, qui in persecutione Diocletiani sub Prisco Asiæ Proconsule post vincula & bestias superatas iussi sunt incendi: at illi salutantes se inuicem in osculo sancto, in oratione positi spiritum emiserunt. In Bithynia sanctarum virginum Menodoræ [d], Metrodoræ, & Nymphodoræ sororum, quæ sub Maximiano Imperatore & Frontone Præside martyrio coronatę, peruenerunt ad gloriam. Item sanctorum martyrum Apellij [e], Lucæ, & Clementis. Leodij in Belgia sancti Theodardi [f] episcopi & martyris, qui animam suam posuit pro ouibus suis, & post mortem miraculorum gratia illuxit. Romæ beati Hilari [g] Papæ & confessoris. Compostellæ sancti Petri [h] episcopi, qui multis virtutibus & miraculis claruit. In ciuitate Albigensi sancti Saluij [i] episcopi & cõfessoris. Nouariæ sancti Agapij [k] episcopi. Constantinopoli sanctæ Pulcheriæ [l] Augustæ virginis, religione & pietate insignis.

SEPTEMBRIS 10.

[a] Nicolai de Tolentino.] Huius facta egregia habet Mombrit. tom. 2. & Sur. tomo 5. Antoninus nonnulla part. 3. tit. 22. cap. 11. §. 17. & alij Recentiores. Excessit ex hac vita anno Domini 1306. relatus est autẽ inter sanctos ab Eugenio Papa quarto, anno Pontificatus sextodecimo, Domini autem 1446.

[b] Nemesiani & soc.] Beda, Vsuardus, & Ado hac die. Scribit de his Cyprian. epist. 77. Quarum autem ciuitatum fuerint episcopi, potest intelligi ex actis Concilij Carthaginensis sub Cypriano. Hi etenim quamuis aliquãdo erroneam illam sententiam de baptismate hæreticorum, vnà cum sancto Cypriano aduersus Romanum Pont. Stephanum defendissent; tamen sicut ille, ita & isti nunquam se à Catholica vnitate & charitate diuiserunt; vt de sancto Cypriano sanctus Augustinus agens aduersus Donatistas, sæpe inculcat. Clarissimus fuit item in Africa eiusdem nominis Nemesianus, qui puer adhuc martyrium subijt, de quo Augustinus sermone de diuers. 39. cap. 3.

[c] Sosthenis & Victoris.] Agunt de ijsdem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Habẽtur res gestę iunctę actis S. Euphemiæ Chalcedonensis : de his etiam Petrus in catal. libro 8. cap. 61.

[d] Menodoræ & soc.] De his & Græci in Menologio hac die : fusiùs autem Metaphrastes ipsarum res gestas descripsit, quæ exstant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5.

[e] Apellij & soc.] De his adhuc Græci in Menologio agunt hac die.

[f] Theodoardi episcopi.] Huius acta testatur Sigebert. se scripsisse luculentiore stylo: exstant ea apud Sur tom. 5. Agit de eodem Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 103. & lib. 4. c. 154. Molanus in Indiculo sanctorum Belgij. Passus est autem anno Domini sexcentesimo quinquagesimoquinto.

[g] Hilari Papæ.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores hac die. Successit hic S. Leoni Magno. Acta eius ex diuersis antiquis codicibus conquisita digessimus in Annalibus ecclesiasticis per annos singulos.

[h] Petri episcopi.] Tabulæ Compostellanæ, ex quibus Molan. in addit. ad Vsuard. & alij.

[i] Saluij episcopi.] De eodẽ hac die Beda. Pluribus de eo agit Gregor. Turon. hist. Franc. libro 5. c. 50. lib. 6. c. 29. & lib. 7. c. 1. Migrauit ex hac vita an. Domini quingentesimo octogesimosexto.

[k] Agapij episc.] Successit hic S. Gaudentio, seditque annos 20. vt docent tabulę episcoporum ecclesiæ Nouariensis, quæ tamen in aliquibus sunt emendandæ.

[l] Pulcheriæ.] Eodem titulo sanctitatis & virginitatis celebrant eã Græci hac die in Menologio. Licet enim ad optimam administrationem Imperij Marcianum virum religiosissimum ætate grandæuum sibi maritum delegisset; tamen virginitatem, quam ab ineunte ætate Deo spoponderat, illibatam ad obitum vsque conseruauit: quod absque vlla dubitatione tam Græcorum quàm Latinorum historici omnes affirmant. Scribit de ea Sozom. lib. 9. c. 1. Socrat. lib. 7. c. 22. Niceph. lib. 14. c. 2. & 3. Marcel. in chron. & Suidas pluribus. De eadem sæpe acta SS. Synodi Chalcedonensis, vbi noua Helena, munimen Orthodoxorum, & gloria Ecclesiarum, à cũctis Patribus est acclamata. Commendatur mirum in modum in epistolis S. Leonis Papæ, præsertim epistola 39. Appellata est in Imperialibus sanctionibus, venerabilis Augusta. ita l. 2. de collat. lustrali. Cod. Theod. Mẽtio de eadem habetur in actis sanctæ Melaniæ iunioris. de eadẽ recentiores Græcorum historici Zonaras, Cedrenus, Glycas, & alij. Obijt humanum diem (vt auctor est Marcellinus in chron.) Opilione & Vincocomalo Conss. Est annus à Christo Domino 453. Tam ad ipsam quàm ad sorores Cyrillus episcopus Alexandrinus de recta fide commentarium scripsit. Idem Cyrillus in lib. ad Theodosium Aug. eandem Pulcheriam procurantem Imperium his verbis describit: Altera autem & virginali germine simul vigens, & nobilissimi regni vestri curam sibi vendicat, &c. Hęc Cyrillus, qui eandem pluribus laudat. Porrò Pulcheriæ vitam tam ex Græcis quàm ex Latinis antiquis auctoribus summa industria collegit R. P. Thomas Bossius, nostræ congregationis presbyter, Latinis ac Græcis litteris bene excultus: quam proximè ab eo edendam, simulque alias nobilis ingenij aduersus hæreticos elaboratas lucubrationes speramus. Fuit & alia Pulcheria Theodosij maioris filia, quæ tenella adhuc ætate ex hac vita decessit, in cuius nobili funere S. Gregorius Nyssenus egregiam habuit panegyrim. Rursus etiam & alia fuit tenella puella, Pulcheria dicta, filia Theophili & Theodoræ August. de qua Cedrenus in comp. hist. in Theophilo, & Zonaras in 3. part. Annal. in eodem Imperatore.

11 Tertio idus Septemb. Luna. B xiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
6	7	8	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17	18			

Romæ via Salaria veteri in cœmeterio Basillæ natalis sanctorum martyrum Proti [a] & Hyacinthi eunuchorũ beatę Eugeniæ: qui sub Gallieno Imperatore deprehensi quòd essent Christiani, sacrificare coguntur; sed non consentientes, primò durissimè verberati sunt, ac tandem pariter decollati. Laodiceæ in Syria passio sanctorum Diodori [b], Diomedis, & Didymi. Legione in Hispania sancti Vincentij [c] abbatis & martyris. In Ægypto sancti Paphnutij [d] episcopi, qui vnus fuit ex ijs confessoribus, qui sub Maximiano Imperatore, dextro oculo effosso, & sinistro poplite exciso ad metalla damnati fuerunt: deinde sub Constantino Magno aduersus Arianos pro fide Catholica strenuè decertauit, & demum multis coronis auctus in pace quieuit. Lugduni depositio sancti Patientis [e] episcopi. Vercellis sancti Aemiliani [f] episcopi. Alexandriæ sanctæ Theodoræ [g], quæ cùm incautè deliquisset, facti pœnitens, mira abstinentia & patientia in habitu sancto incognita perseuerauit vsque ad mortem.

SEPTEMBRIS 11.

[a] Proti & Hyacinthi.] De his item Beda, Vsuardus, Ado, ac cęteri omnes hac die. Exstant eorum res gestæ in actis S. Eugeniæ, de quorum fide agemus inferiùs viij. Kal. Ianuarij. Erat Romæ illustris memoria horum martyrum, cuius Confessionem Symmachus Papa exornauit, vt constat ex libro de Rom. Pontificibus in Symmacho.

[b] Diodori & soc.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menologio, vbi & ipsorum martyrium paucis enarrant.

[c] Vincentij.] Passus hic dicitur Gothorũ tempore, cùm Arianæ perfidiæ repugnaret. De eodem in Flor. sanct. Hispaniæ, & in Thesauro concion. tomo 2. hac die.

[d] Paphnutij episc.] Hic ille illustris confessor, qui in vltima persecutione dextro orbatus oculo, & sinistro succiso poplite, adhucq; superstes, cõuenit vnà cũ cæteris ad magnũ Nicænũ Conciliũ, & aduersus Arianos egregiè decertauit. Fuit & miraculorũ patrandorũ Apostolica virtute præditus, vt de eo scribit Rufin. lib. 1. c. 4. & 17. Socrat. lib. 1. c. 8. vbi ait, Constantinũ Imperatorem partẽ illam vultus eius effossi oculi exosculatum esse miro religionis affectu: Idipsum Theodoret. hist. libro 1. c. 7. Sozom. libro 1. cap. 22. Niceph. lib. 8. cap. 14. & 19. & Suidas. De eodem adhuc monacho scribit S. Athanasius in vita S. Antonij. Longè hic alius ab illo Paphnutio Meletiano, licet & ipse confessor fuerit, de quo scribit S. Epiphanius in Panario, hæresi 68.

[e] Patientis episcopi.] De eodẽ hac die Vsuardus, & alij. Scribit Gregor. Turon. de gest. Franc. lib. 2. c. 24. Sidonium Apollinarem eius virtutes litteris prædicasse: agit enim de eo Sidonius lib. 2. epist. 10. ad Hesperium, & lib. 4. epist. 25. ad Donnolum: exstatque eiusdem ad eundem Patientem epist. 12. lib. 6. quibus eius res gestæ narrantur. Ad hunc ipsum Constantius inscripsit vitam S. Germani episcopi Antisiodorensis. Interfuit hic item conuentui Gallicanorum episcoporum, in quo cognita & probata est fides Catholica Fausti Lerinensis, damnantis dogmata Pelagij: ad quos etiam Lucidus Pelagianus palinodiam recantãs, in eiusdem hæresis damnationem scripsit epistolam. Exstant hæc tomo 5. biblioth. Margar. Ponitur Patiens vicesimusquartus eius sedis episcopus in tabulis Democharis.

[f] Æmiliani episcopi.] De eo tab. eccles. Vercellensis. Huius vitã ex antiquis eius ecclesiæ monumentis se scripsisse testatur Galesinius: Interfuit Aemilianus Vercellensis episcopus Romanis Synodis tertiæ, & quartæ sub Symmacho Papa, vt earumdem acta testantur.

[g] Theodoræ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, Nicephorus etiam libro 17. cap. 5. pleniùs autem Metaphrastes refert eius res gestas, quas Latinè redditas habes apud Lipom. tomo 6. hac die, & Sur. tomo 5. Vixit temporibus Zenonis Imperatoris.

xij. C Pridie idus Septemb. Luna. 12

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6
t u A B C D E f F G H M N P
7 8 9 10 11 12 13 14 14 15 16 17 18 19

ALEXANDRIÆ natalis sanctorum martyrum Hieronidis[a], Leontij, Serapionis, Selesij, Valeriani, & Stratonis, qui sub Maximino Imperatore ob Christi nominis confessionem in mare sunt demersi. In Bithynia sancti Autonomi[b] episcopi & martyris, qui ex Italia Diocletiani persecutionem declinans, illuc profectus, cùm plurimos conuertisset ad fidem, à furentibus gentilibus, dum sacra mysteria perageret, ad altare mactatus, hostia Christi effectus est. Meri in Phrygia passio sanctorum martyrũ Macedonij[c], Theoduli, & Tatiani, qui sub Iuliano Apostata ab Almachio præside post alia tormenta super crates ferreas ignitas positi, exultantes martyrium compleuerunt. Iconij in Lycaonia sancti Curonoti[d] episcopi, qui sub Perennio præside capite truncatus, martyrij palmam accepit. Apud Ticinum sancti[e] Iuuẽtij episcopi, de quo sexto idus Februarij. Is à beato Hermagora discipulo sancti Marci Euangelistæ ad eam vrbẽ vnà cum sancto Syro directus est; & ambo illic Christi Euangelium prędicãtes, & magnis virtutibus ac miraculis coruscantes, etiam vicinas vrbes diuinis operibus illustrarunt; sicque in pontificali honore, glorioso fine quieuerunt in pace. Lugduni depositio sancti Sacerdotis[f] episcopi. Veronæ sancti Siluini[g] episcopi. Anderlaci sancti Guidonis confessoris.

SEPTEMBRIS 12.

HIERONIDIS & soc.] De ijsdem hac die Græci agũt in Menologio; vbi eorum martyrium describunt.

[b] Autonomi.] Græci itidem. Porrò eius acta edidit Metaphrastes, quæ habet Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. hac die.

[c] Macedonij & soc.] Græci etiam de his agũt in Menologio, gestaq; eorum referunt breui compendio; Suidas autem pluribus eorum nobilissimũ certamẽ describit in histor. in verb. Amachius.

[d] Curonoti.] Huius acta martyrij Græci, qui eadem die de eo agunt in Menologio, explicant.

[e] Iuuentij episcopi.] De Iuuentio, seu Euentio, superiùs iterum sexto id. Februarij. De Iuuentio & Syro episcopis, hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij agunt. In tabulis autem ecclesiæ Ticinensis de vtroque seorsum agitur, diuersisque diebus, nimirum de Iuuentio oct. idus Febr. de Syro autem quint. idus Decembr. eiusque translationem xvj. Kal. Iunij celebrant. Fertur Iuuentius, de quo agitur, discipulus fuisse S. Hermagoræ, qui passus est temporibus Neronis Imperatoris, tertiusque numeratur eius sedis episcopus. Iuuentij & Syri res gestas recitat Mombrit. tom. 2. habes easdem apud Sur. tom. 7. hac die. Petr. in catal. lib. 1. c. 50. & lib. 8. c. 68. De eodem S. Syro Luithprand. Ticin. lib. 3. cap. 2. Bernard. abb. Bonæual. in vita S. Bernardi libro 1. capite 4.

[f] Sacerdotis episcopi.] De eodem Beda, & Ado. Claruit temporibus Childeberti regis Francorum, cuius an. trigesimo octauo interfuit Aurelianẽsi quinto Cõcilio, vt eius acta significãt. Numeratur hic Lugdunensis sedis episcopus tricesimus, vel tricesimus secũdus, iuxta diuersas tabulas, quas descripsit Demochar. lib. de sacrif. Missæ.

[g] Siluini episcopi.] De quo tabulæ ecclesiæ Veronen. quas illustrauit Illust. ac R. D. Augustinus Valer. episcopus Veron. S.R.E. Cardin. libro quem scripsit de antiquis monum. episcoporum Veronen. ibi pag. 10. & 42.

[h] Guidonis confessoris.] Huius acta recenset Sur. tom. 5. hac die. Agit de eodem Molan. in addit. ad Vsuard. Migrauit ex hac vita anno Domini millesimo centesimo duodecimo.

13 Idibus Septembris. Luna. D xi

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7
t u A B C D E f F G H M N P
8 9 10 11 12 13 14 15 15 16 17 18 19 20

ALEXANDRIÆ natalis beati Philippi[a], patris sanctæ Eugeniæ virginis. Hic dignitatem præfecturæ Aegypti deserens, baptismi gratiam assecutus est: quem in oratione cõstitutum iussit Terentius præfectus eius successor gladio iugulari. Item sanctorum martyrum Macrobij[b] & Iuliani, qui sub Licinio passi sunt. Eodem die sancti Ligorij[c] martyris, qui in eremo degens, à gentilibus ob Christi fidem necatus est. Alexandriæ sancti Eulogij[d] episcopi, doctrina & sanctitate celebris. Andegaui in Gallia sancti Maurilij[e] episcopi, qui innumeris miraculis claruit. Apud Senonas sancti Amati[f] episcopi, & confessoris. Ipso die sancti Venerij[g] confessoris, admirandæ sanctitatis viri, qui in insula Palmaria vitam eremiticã duxit. In monasterio Romarico in Gallia sancti Amati[h] presbyteri & abbatis, abstinentia & miraculorum gratia illustris.

SEPTEM-

PHILIPPI.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores; qui omnes corrigendi ſunt, dum ex actis S. Eugeniæ dicunt illum fuiſſe epiſcopum Alexandrinum: nam eius præfectura ſecularis, & non ſacerdotalis fuit. Euſebius etenim cùm tam in chronico, quàm in hiſtoria texit ſeriem epiſcoporum Alexandrinorum, Nicephorus epiſcopus, & Nicephorus Calliſt. & alij qui id ipſum pręſtiterunt, nullus ipſorum inter Alexandrinos epiſcopos adnumerat Philippum. Rurſus autem in eodem Philippo ſanctæ Eugeniæ patre errauerunt alij, qui putarunt eundem eſſe Philippum Imperatorem, vt Cedrenus in Maximino; quos Zonaras iure redarguit in Philippo Imp. Quòd item in prędictorum Martyrologijs legitur hic paſſus eſſe Valeriani & Gallieni temporibus, planè repugnat actis ipſius S. Eugeniæ, vbi eius certamen deſcribitur. nec quenquam moueat ſi eius filia Eugenia paſſa dicatur temporibus prædictorum Imperatorum: nam perlongum temporis ſpatium inter vtriuſque martyrium interceſſiſſe, eadem acta ſignificãt. Paſſus eſt autem Philippus Seuero & Antonino filio regnantibus, vt eadem acta teſtantur; quæ tamen tam in his quæ habẽt de epiſcopatu Philippi, quàm in aliquibus alijs ſuperadditis, cenſura indigent.

[b] Macrobij & Iuliani.] De ijſdem Græcorum tabulæ, & Menologium hac die agunt.

[c] Ligorij.] Vet. manuſcripta de eodem hac die: Petrus in catal. lib. 8. cap. 73. agit de eius martyrio atque tranſlatione.

[d] Eulogij epiſcopi.] De eodem Græci etiam. Scribit de eo Euagr. hiſt. libro 5. cap. 25. De eodem agitur in Prat. ſpirit. c. 146. & 147. Nicephorus in chron. numerat eum quadrageſimum ſeptimum eius ſedis epiſcopum. Claruit temporibus Mauritij Imperatoris, & Phocæ eius ſucceſſoris; vſus eſt eo familiariſſimè S. Gregorius Papa, cuius ad ipſum quam plurimæ exſtant epiſtolæ, vt libr. 1. epiſt. 23. lib. 4. epiſt. 36. lib. 5. 60. lib. 6. 31. & 37. libr. 7. 30. & 38. lib. 8. 43. & lib. 11. epiſt. 46. & 47.

[e] Maurilij epiſcopi.] Vſuardus, Ado, & alij recentiores de eodem hac die. Exſtant eius acta, quę Mombrit. tom. 2. & Sur. tom. 5. recitãt; quæ à Fortunato fuiſſe conſcripta, teſtatur Tritthemius. Claruit temporibus Theodoſij, & Honorij eius filij: conſecratuſque epiſcopus à S. Martino epiſcopo Turonenſi, ſedit annis triginta. Agit de eodem Petrus Cluniacenſis libro 1. epiſt. 2. Vincent. libro 17. cap. 20. Anton. part. 2. tit. 10. cap. 13 Petrus in catal. libro 8. cap 75. Adducit hunc in exemplum Petrus Dam. in apolog. ad Greg. ſept. Rom. Pont. de abdicatione epiſcopatus. Fuit eiuſdem nominis alius epiſcopus Rhotomagenſis, qui vixit circa annum Domini 1070. de quo Tritthem. de viris illuſtribus Ordinis ſancti Benedicti lib. 3. c. 323. & libr 4. capite 120.

[f] Amati epiſcopi.] Huius res geſtas ex antiquis codicibus mutuatus edidit Sur. tom. 5. Agit de eodem Sigebert. in chron. anno Domini 685. Molan. in addit ad Vſuard. & in Indiculo ſanct. Belg. pluribus. Numeratur vigeſimusſecundus eius ſedis epiſcopus. Exceſſit ex hac vita anno Domini 690. vt indicant tabulæ eccleſiæ Senonenſis à Demochare deſcriptæ.

[g] Venerij] Eius acta in compendium redacta habet Petr. in catal. libro 8. c. 65. qui ſubdit de alio eiuſdem nominis ſanctitate claro, qui vixit temporibus Othonis tertij Imp. ibid. c. 66. Hic de quo agimus, claruit temporibus Phocæ Imp. & Gregorij Papæ, qui monaſterium eiuſdem in Palmaria inſula ad canonicam obſeruationem reſtituendum curauit. lib. 1. epiſt. 48. Fuit eiuſdem nominis ſanctitate clarus alius adhuc Venerius, qui habitauit in montibus Tiburtinis, de quo ſcribit Petrus Damian. in vita S. Romualdi.

[h] Amati presbyt.] De quo item Beda, Vſuardus, & alij. exſtant eius acta apud Sur. tom. 5. De eodem Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 88. & 90. Floruit temporibus Dagoberti regis Franc. anno Domini 630. Idem Tritthem. ibidem agit de alio eiuſdem nominis, & monaſterij abbate & martyre, libro 3. capite 309. de quo agi putat hac die.

x. E   Decimooctauo Kal. Octob. Luna.   14

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 16 17 18 19 20 21

EXALTATIO[a] ſanctę Crucis, quando Heraclius Imperator, Coſrhoe Rege deuicto, eam de Perſide Hieroſolymam reportauit. Romæ via Appia beati Cornelij[b] Papæ & martyris, qui in perſecutione Decij poſt exilij relegationem iuſſus eſt plumbatis cædi, & ſic cum alijs viginti & vno promiſcui ſexus decollari. Sed & Cærealis miles, cum Salluſtia vxore ſua,

ſua, quos idem Cornelius in fide inſtruxerat, eodem die capite plexi ſunt. In Africa paſſio ſancti Cypriani[c] epiſcopi Carthaginienſis, ſanctitate & doctrina clariſſimi: qui ſub Valeriano & Gallieno Principibus poſt durum exilium detruncatione capitis martyrium conſummauit ſexto milliario à Carthagine iuxta mare. Paſſi ſunt etiam ibidem ſancti martyres Creſcentianus[d], Victor, Roſula, & Generalis. Romæ ſancti Creſcentij[e] pueri, filij ſancti Euthymij, qui in perſecutione Diocletiani ſub Turpilio iudice via Salaria gladio percuſſus occubuit. Treuiris ſancti Materni[f] epiſcopi, diſcipuli beati Petri Apoſtoli, qui Tungrenſes, Colonienſes, & Treuirenſes, alioſque finitimos populos ad Chriſti fidem perduxit. Eodem die natalis ſancti Ioannis[g] Chryſoſtomi epiſcopi Conſtantinopolitani, qui inimicorum factione in exilium eiectus, cùm Innocentij primi ſummi Pontificis decreto inde reuocaretur, à cuſtodientibus militibus multa mala perpeſſus, animam Deo reddidit: eius tamen feſtiuitas ſexto Kalẽdas Februarij celebratur, quã die ſacrum ipſius corpus à Theodoſio iuniore Conſtantinopolim fuit tranſlatum.

SEPTEMBRIS 14.

XALTATIO S. Crucis.] De ea etiã Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Pluribus autem Ordo Rom. de diuin. offic. in fin. Microlog. c. 55. ac cæteri qui ſcribunt de diuin. offic. Agunt præterea & Græci hac die ſolennitatem Exaltationis S. Crucis, nõ tamen quando per Heraclium Imp. deuicto Coſrhoe reſtituta eſt; ſed cùm Conſtantino imperante, gloria exaltatę Crucis, maiori fulgore in Orbe effulſit. Exſtat tractatus egregius Epiphanij epiſcopi Orbi de ſigno Crucis quod apparuit Conſtantino Magno Imp. Habetur Græcè ſcriptus in cod. manuſcript. biblioth. Sfortianæ num. 91. Græci itaque longè ante Heraclij tempora, hac ipſa die eiuſmodi celebritatem agebant; qua item die Exaltationis S. Crucis ſanctum Ioannẽ Chryſoſtomum ex hac vita migraſſe, hi tradunt, qui res geſtas ipſius ſunt proſecuti. De eadem etiam ſolennitate hac die agi ſolita meminit Euſtachius presbyter in Eutychio apud Lipom. tom. 7. Latini etiam ante Heraclij tẽpora hanc diem Exaltationi S. Crucis dicatam coluiſſe videntur; nam in Sacramentario S. Gregorij de eadem, hac die agitur. putamus itaque eandem ſolennitatem multo prius celebrari ſolitam, tanta deinde parta victoria, auctam, redditamque ex eius rei memoria illuſtriorem. Quæ verò de Heraclij victoria, & reſtitutione S. Crucis ſcripta ſunt, contigerunt anno decimo nono eius Imp. vt conſtat ex Theophane in hiſt. Miſcell. Numeratur hic annus à recentioribus ſexcenteſimus viceſimusnonus à Chriſto Domino; à Sigeberto autem in chron. anno 631. De eadem Aim. de geſt. Franc. lib. 4. cap. 21. Vide de eadem Exaltatione Suidam in hiſtor. in Heraclio. Rei geſtæ hiſtoriam multis inuolutam ambagibus legimus manuſcript. quam penes nos habemus, auctore quodam Nicephoro epiſcopo, cuius eſt initium: Tempore illo quo, &c. Quid autem in ea germanum, quídve ſpurium ſit, diximus in Annal. eccleſ. Quod doluimus, hiſtoriam illam nonnullis auctam mendacijs in quibuſdam eccleſijs pictam vidimus. Exſtant de ſancta Cruce ſancti Ioannis Chryſoſtomi orationes duæ: Sophronius item de Exaltatione S. Crucis ſcripſit ſermonem; alium eiuſdem argumenti edidit Leo Imp. quos habet Cod. Græc. manuſcrip. bibliothecæ Sfortianæ nu. 65. itemq; Ioſephus epiſcopus Theſſalonicæ aliam de S. Cruce ſcripſit orationem. Habetur & ipſa in eadem biblioth. num. 84.

[b] Cornelij Papæ.] De eodem hac die Beda, Vſuard. Ado, & alij: De cuius ſucceſſione Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 6. cap. 32. Optat. libro 2. Aug. epiſt. 165. Niceph. in chron. Res geſtas ipſius & tẽpus quo ſedit, pleniùs ſcripſimus in Annal. eccleſ. De Cæreali & Salluſtia, quorũ hîc mẽtio habetur, agit hîc itẽ Ado, aſſentiunturque vet. manuſcript. S. Leo Papa exſtrúxit baſilicã S. Cornelij Papę nomine, iuxta cœmeterium Calliſti via Appia, vt cõſtat ex lib. de Rom. Pontificibus in Leone primo.

[c] Cypriani.] Beda, ac cæteri qui ſuprà, de eodẽ hac die. Fuit eius ſolennitas etiam Græcis celeberrima, in qua S. Gregorius Nazianzenus pręclaram habuit orationem: licet tam ipſe quàm Metaphraſtes, ac cæteri Græcorum errore labantur, dum eundem eſſe exiſtimant cum Cypriano mago, qui

qui paſſus eſt cum Iuſtina virgine; nomine nimirũ & martyrij titulo decepti: cùm reuera multis differentijs conſtet inter ſe eſſe diſtinctos. Huius acta ſcripſit Põtius eius diaconus, vt teſtatur S. Hieron. de ſcrip. eccleſ. inde Paulus diac. Exſtant præterea eiuſdem martyrij acta publica à Notarijs excepta: quæ omnia in vnum collecta habet Pamelius, qui & de ſuo addidit eiuſdem Cypriani vitam ex ipſiuſmet ſcriptis locupletatam. Legi in antiquo Breuiario Toletano ſacrum hymnũ, quo eius martyrium egregiè deſcriptum canitur. Eſt eius exordium: Orbis magiſter Taſcie, &c. Exſtant de eodẽ ſermones ſancti Auguſtini, quorum Poſſidius meminit in Indic. ſerm. 113. 114. 115. & 116. de diuerſis, adhuc alius in addit. Pariſ. 12. vbi etiam recenſentur eiuſdem martyrij acta. Exſtant præterea de eodem ſermones duo ſancti Maximi, alius inſuper S. Petri Chryſologi 129. In huius martyris honorem duæ apud Carthaginem illuſtres baſilicæ fuerunt erectæ, vt ſcribit Victor de perſecut. Vuandal. libro 1. quarum altera vbi paſſus, altera verò vbi ſepultus, exſtructa fuit. Prior ad Sextum dicta, à ſexto videlicet ab vrbe Carthaginis lapide: qui ipſe locus appellatus eſt Menſa Cypriani; nõ quòd (ait Auguſtinus Serm. 113. de diuerſ.) ibi ſit vnquam Cyprianus epulatus, ſed quia ibi eſt immolatus: altera ad Decimum eſt nuncupata, quòd tot paſſuum millibus à Carthagine diſtaret eius ſepulchrum; huius meminit Procopius de bello Vuandalico, aitq́ue hanc ſibi vindicaſſe Vuandalos Arianæ perfidiæ ſectatores, illa priori ad ſolum proſtrata. Hæc autem (ſecundùm præcedens de ea reeditum propheticum oraculum) ſubactis per Iuſtinianum Imp. Vuandalis, reddita eſt Catholicis. Dicta hæc erat etiam Sepulchrum Cypriani, ad quod è tranſmarinis vſque regionibus frequẽs erat acceſſus fidelium, vt apparet ex Seuero lib. 1. dialog. De eadẽ ſolennitate, & loco ſcribit Niceph. hiſt. lib. 17. cap. 12. Non tantùm in Africa, ſed & in Italia celeberrima fuit huius diei S. Cypriani ſolennitas, de qua exſtat epiſtola Athalarici regis ad Seuerum, apud Caſſiod. Variar. lib. 17. cap. 12. Appellabatur enim celebritas Cyprianæa, vt ſcribit Procop. de bello Vuandal.

[d] Creſcentianus & ſoc.] De quibus Ado, cui adſtipulantur. vet. manuſcript.

[e] Creſcentij pueri.] De cuius martyrio acta manuſcrip. aliorumq́ue ſociorum legi, quæ ab eccleſia Peruſina accepimus.

[f] Materni epiſc.] De eo & Beda, alijq́ue recentiores. Plura de eo in actis S. Gereonis, & ſoc. quæ recitat Sur. tom. 5. Octobris 10. & Molanus in Indic. ſanctorum Belgij. Cùm autem omnes vno ore fateantur, hunc fuiſſe ſancti Petri Apoſtoli diſcipulum: profectò neceſſe eſt dicere, duos eiuſdem nominis, eiuſdem Colonienſis eccleſiæ fuiſſe epiſcopos, ſcilicet maiorem hunc, de quo hac die agitur, Petri diſcipulum; & minorem, qui claruit temporibus Conſtantini Imperatoris, interfuitq́ue Concilio primo Arelatenſi, vt eius acta ſignificant, cuius etiam meminit idem Imperator in litteris ad Melchiadem Rom. Pontificem, quas refert Euſeb. libro 10. ipſi etenim ac collegis epiſcopis delegata eſt Cauſa Cæciliani epiſcopi Carthaginenſis; qui & Romam vocatus eſt ad Synodum in eadem cauſa habendam, vt ſcribit Optat. Mileuit. libro 1. cõtra Parmen. Hinc miramur vehementer, quomodo in tabulis epiſcoporum Colonienſium, quas deſcripſit Demochares lib. de ſacr. Miſ. vnus tantùm adnumeretur Maternus: qui ſi (vt in illis idem ponit Demochares) præceſſit Euphratem, qui, vt Arianus, damnatus eſt in Concilio Agrippinenſi; manifeſtè conſtat, illum non vixiſſe temporibus Apoſtolorum, ſed potius Conſtantini Magni, vt apparet ex actis prædictorum Conciliorum. Hunc hiſtoriæ nodum cùm alijs ſoluendum relinqueremus, nec eſſet in animo aliquid definire: Reuerendiſſimus D. Lindanus, epiſcopus Ruremundenſis, cùm iſthæc ipſa noſtra Romæ peruideret, in eam ſe dicebat ire ſententiam, vt duo fuerint eiuſdem ciuitatis, eiuſdemq́ue nominis, diuerſis temporibus, Materni epiſcopi; vt in alijs ciuitatibus ſæpè vidimus accidiſſe. Cuius ſentẽtiæ, vtpote viri eruditiſſimi, nos libentiſſimè ſubſcribimus; id præſertim prędictis rationibus non tantùm ſuadentibus, ſed cogentibus.

[g] Ioannis Chryſoſtomi.] De eodem hac die Græci in Menologio, qua ex humanis eſſe ſublatũ, qui eius acta ſcripſerunt, teſtantur, Pallad. Leo Auguſt. Metaph. Gregor. Alex. Caſſiod. trip. libro 10. c. 18. Niceph. lib. 13. cap. 17. & alij. Penes Socrat. li. 6. c. 19. textus deprauatus reperitur, & loco xviij. Kalen. Octobr. legitur xviij. Kalen. Decembr. cuius erroris ea videtur eſſe occaſio, quòd ob ſolennitatem S. Crucis Græci transferunt hanc celebritatem S. Ioannis Chryſoſtomi in eam diem, vel, vt alia habent Menologia, ad Idus Nouemb. vt ponitur etiam in dicto eorum Menologio. Migrauit ex hac vita, Honorio ſeptimùm, & Theodoſio ſecundùm Conſſ. vt idem Socrates, & alij teſtantur. eſt hic annus (iuxta Faſtos Onuphrij) à Chriſto Domino 407. Cœpta eſt hæc eius ſolennitas agi Conſtantinopoli anno viceſimo ſeptimo Theodoſij iunioris, Tauro & Felice Conſſ. Domini autem anno 428. vt auctor eſt Cedrenus in comp. hiſt. id etenim contigit, cùm opera S. Innocentij Papæ nomen eius, quod per ſchiſmaticos fuerat abraſum à diptychis, Catholica Eccleſia gaudente, eſt in priſtinum reſtitutum. Cætera de S. Ioanne Chryſoſtomo vide notata ſuperiùs in die tranſlationis eius, ſexto Kal. Februarij: quibus addimus, exſtare S. Ioan. Damaſc. encomium de eodẽ ſancto; inſuper & orationem de eius tranſlatione à Conſtantino filio Leonis Imp. conſcriptam. habet hæc omnia codex Græcus manuſcrip. in bibliotheca Sfortiana num. 65.

15 Decimoſeptimo Kal. Octob. Luna. F ix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22

OCTAVA[a] Natiuitatis beatæ Mariæ virginis. Romæ via Nomentana natalis beati Nicomedis[b] preſbyteri & martyris, qui cùm diceret compellentibus ſe ſacrificare: Ego non ſacrifico niſi Deo omnipotenti, qui regnat in cælis; plumbatis diutiſſimè cæſus, migrauit ad Dominum. In territorio Cabilonenſi ſancti Valeriani[c] martyris, quem Priſcus Præſes ſuſpenſum, & graui vngularum laceratione cruciatum, cùm in Chriſti cõfeſſione videret immobilem, ac læto animo in eius laudibus permanentem, gladio animaduerti præcepit. Marcianopli in Thracia ſanctę Melitinę[d] martyris, quæ ſub Antonino Imperatore & Antiocho Præſide ad gentilium fana ſemel & iterum ducta, cùm idola ſemper corruerent, ſuſpẽſa & laniata, ac demum capite plexa eſt. Hadrianopoli ſanctorum martyrum Maximi[e], Theodori, & Aſclepiodoti, qui ſub Maximiano Imperatore coronati ſunt. Item ſancti[f] Porphyrij mimi, qui coram Iuliano Apoſtata per iocum baptiſmum ſuſcipiens, Dei virtute de repente mutatus, Chriſtianum ſe eſſe profeſſus eſt; ac mox, iubente eo, ſecuri percuſſus, martyrio coronatur. Eodem die ſancti Nicetæ[g] Gothi, qui ab Athanarico Rege ob Catholicã fidem iuſſus eſt igne comburi. Cordubę ſanctorũ martyrum[h] Emilæ diaconi, & Hieremiæ, qui in perſecutione Arabica poſt longã carceris macerationem, ceruicibus pro Chriſto abſciſſis martyrium compleuerunt. Tulli in Gallia ſancti Apri[i] epiſcopi. Itẽ ſancti[k] Leobini epiſcopi Carnutẽſis. Lugduni ſancti Albini[l] epiſcopi. Eodem die depoſitio ſancti Aichardi[m] abbatis. In Gallia ſanctæ Eutropiæ[n] viduæ.

SEPTEMBRIS 15.

OCTAVA.] De eadem Beda. Radulph. de obſer. can. c. 19. recenſet eam inter maiores Octauas, cuius Officium eccleſiaſticum ab Innocentio Papa quarto conſtitutum tradunt. Vide notata ſuperiùs in in ipſa die Natiuitatis eius.

[b] Nicomedis.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & vet. manuſcript. Huius res geſtæ deſcribuntur in actis ſanctorum Nerei & Archilei c. 9 & 10. apud Sur. 12. Maij, tomo 3. Erat nobilis Romæ titulus S. Nicomedis: mentio de eo habetur in Concilio primo Romano ſub Symmacho, quod ſecundum perperam dictum reperitur; eius anniuerſaria dedicationis dies agebatur Kal. Iunij, vt apparet ex Martyrologio Bedæ, Vſuardi, & Adonis. Erat inſuper Romæ cœmeterium à ſancto Nicomede denominatum, de quo in libro de Rom. Pontific. in Bonifacio quinto.

[c] Valeriani.] Agit de eodem Beda, & alij. De eius martyrio atque miraculis Gregorius Turon. de glor. mart. cap. 54. & Petrus in catalogo libro 8. cap. 48.

[a] Melitinæ.] De eadem Græcorum tabulæ; quarum aliæ hac die, aliæ verò ſequenti: in Menologio autem, quo vtimur, ponitur die ſequenti, ibiq́ue pluribus martyrium eius deſcribitur.

[e] Maximi & ſoc.] Agunt de iiſdem etiã Græci hac die in Menologio.

[f] Porphyrij.] Gręci itidem agunt de eodem hac die in Menologio, resq́ue eius geſtas paucis complexi ſunt.

[g] Nicetæ.] Huius acta ex antiquioribus codicibus deſcripſit Metaphraſtes, quæ retulit Lip. in tom. 6. & Sur. tom. 5. Scribit de eodẽ Niceph. hiſt. libro 11. & 48. & Suidas in hiſtoricis, in verbo Athanaricus.

[h] Emilæ & Hieremiæ.] De his Vſuardus ad xv. kal. Octobr. ſed hac die paſſi ſunt, vt teſtatur S. Eulogius, qui ipſorũ martyrij acta conſcripſit in Memor. ſanct. libro 2. c. 12. coronatosq́ue refert æra octingenteſima nonageſima, anno à Chriſto Domino octingenteſimo quinquageſimo ſecundo.

[i] Apri epiſc.] De quo etiam Beda, Vſuardus, & alij. Ponitur hic ſeptimus ordine in tabulis epiſcoporum Tullenſium, quas deſcripſit Democh. Hic ex cauſidico monachus, & ex monacho eſt factus epiſcopus, de quo ſanct. Paulin. epiſcopus Nolan. epiſt. 27. 28. & 29. in quibus de ipſo fuſiùs.

[k] Leobini epiſcopi.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Vuandelb. & alij. Habetur de eo mentio in actis ſancti Auiti presbyteri apud Sur. tom. 3. 17. Iunij. Numeratur hic decimusſextus eius ſedis epiſcopus in tabulis Democh.

[l] Albini aliàs Alpini.] De quo etiam Beda hac die, & alij recentiores. Adſcribitur in tabulis Lugdunenſium epiſcoporum decimusquartus eius ſedis epiſcopus, ſucceſſitq́ue ſancto Iuſto, de quo ſuperiùs actum eſt die 2. Septembris.

[m] Aicardi abb.] Scripta ſunt eius acta à Fulperto, quæ deſcripſit Sur. tom. 5. Mentio habetur de eodem in vita S. Philiberti apud eundẽ tomo 4. 20. Auguſt. & Molan. in addit. ad Vſuard. claruit circa ann. Domini ſexcenteſimum octogeſimum.

[n] Eutropiæ.] Scribit de hac Sidon. Apollin. lib. 6. epiſt. 2. ad Pragmatium. Alia hæc eſt ab ea quæ tempore cladis Hunnicæ martyrio occubuit, de qua inferiùs xviiij. Kalend. Ianuarij.

viij. G Sextodecimo kal. Octob. Luna. 16

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
11	12	13	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	23			

CHALCEDONE natalis ſanctæ Euphemiæ [a] virginis & martyris, quæ ſub Diocletiano Imperatore & Priſco Proconſule, tormenta, carceres, verbera, argumenta rotarum, ignes, pondera [b] lapidum, beſtias, plagas virgarum, ſerras acutas, ſartagines ignitas pro Chriſto ſuperauit; ſed rurſus in theatrum [c] ad beſtias ducta, cùm oraſſet ad Dominum vt iam ſpiritũ ſuum ſuſciperet, vna ex ijs morſum ſancto corpori infigente, ceteris pedes eius lambentibus, immaculatũ ſpiritum Deo reddidit. Romæ ſanctorum martyrum Luciæ [d] nobilis matronæ, & Geminiani, quos Diocletianus Imperator pœnis grauiſſimis afflictos, diuque tortos, tandem poſt laudabilem martyrij victoriam gladio animaduerti præcepit. Item Romę via Flaminia ſanctorum martyrũ Abundij [e] presbyteri, & Abundantij diaconi, quos Diocletianus Imperator vnà cum Marciano viro illuſtri, & Ioanne eius filio, quem illi à mortuis ſuſcitauerant, decimo ab Vrbe lapide gladio feriri iuſſit. Heracleæ in Thracia ſanctæ Sebaſtianæ [f] martyris, quæ à beato Paulo Apoſtolo ad Chriſti fidem perducta, ſub Domitiano Imperatore & Sergio Præſide varijs modis tentata, gladio tandem cæſa eſt. Cordubæ ſanctorum martyrũ Rogelli [g] & Seruidei, qui manibus pedibuſq́ue abſciſſis, ad vltimum decollati ſunt. In Scotia ſancti [h] Niniani epiſcopi & cõfeſſoris. In Anglia ſanctæ Edithæ virginis, Edgari Anglorum regis filiæ, quæ in monaſterio à teneris annis Deo dicata, ſæculum hoc ignorauit potius quàm reliquit.

SEPTEMBRIS 16.

[a] EVPHEMIÆ.] De eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum; Græci autẽ in Menologio quinto Idus Iulij; ſic & in Conſtitutione Emmanuelis Imp. apud Theodor. in Nomoc. Phot. tit. 7. c. 1. licet olim tempore Concilij Chalcedonenſis ageretur in Oriente natalis dies eius ad octauum Kal. Nouemb. vt apparet ex eodem Concil. act. 6. Eius acta ex priſcis monumentis edidit Metaphraſtes, quæ exſtant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. Deſiderantur autem in eis ea quæ ex nobili pictura expreſſa, deſcriptaq́ue à S. Aſterio epiſc. Amaſeno recitantur in 2. Cõcilio Nicæno act. 4. & 6. Habemus alia eius acta manuſcrip. Eſt illorum exordium: Diocletiano Imp. &c. Eadem Mombrit. recitat tom. 1. In Breuiar. Tolet. eſt vetus ſacer hymnus, quo eiuſdem acta canuntur. incipit:

En feſtum prodijt virginis inclytæ, &c.

De ſacratiſſimis eius reliquijs, ex quibus vnguentum medicum iugiter emanabat, ſcribit Euagr. lib. 2. c. 3. Niceph. lib. 15. c. 3. & 5. & lib. 18. cap. 31. Inuiſit eas S. Melania iunior, cùm pergeret Conſtantinopolim, vt conſtat ex actis ipſius. Sanctus Paulinus Nolanus epiſcopus acceptas eiuſdẽ martyris ſacras reliquias condidit vnà cum alijs in Nolana baſilica, vt ipſe ſcribit natali 9. S. Felicis his verſibus:

Et quà Chalcidicis Euphemia martyr in oris
Signat virgineo ſacratum ſanguine litus.

Quid autem in eadem venerãda pignora præſumpſerit impius Hagiomachus Conſtantinus Copronymus, qui eadem perdenda curauit; & quomodo fuerint inuenta, atque tranſlata, ſcribit Theophan. ex quo hiſt. Miſcella, Zonaras, & Cedrenus. Habuit de eorum inuentione præclaram orationem Conſtantinus epiſcopus, qua execrandum facinus ſacrilegi Imperatoris deſcribitur. exſtat apud Metaphr. 11. Iulij, & apud Sur. tom. 4. ea die. Chalcedone in eius baſilica celebrata eſt SS. Synodus œcumenica Chalcedonenſis. Fuit etiam Romæ celebris eiuſdem inclytæ martyris cultus, cuius baſilicam poſitam via Appia dicauit Donus Papa: aliam rurſus eccleſiam eiuſdem Euphemiæ apud Tibur. poſitam dedicauit Gelaſius Papa, vt apparet in lib. de Romanis Pontificibus, qui creditur eſſe Anaſtaſij. Romæ item ad radices Eſquilini collis hactenus perſeuerat eiuſdem eccleſia: niſi magis placet dicere, plures fuiſſe Euphemias.

[b] Pondera lapidum.] Frequens eſt reperiri in actis ſanctorum martyrum, eoſdem inter alia cruciamenta ponderibus aggrauatos. Qualia autem fuerint iſthæc lapidea pondera; Romæ in baſilicis Apoſtolorum, alijsq́ue in eccleſijs poſita inuiſuntur: nimirum ingentis ponderis lapides rotundi, vel oblongi, ferreum anulum ſaxo impactum habentes, quo immittatur funiculus ad ligandum, ac ſuſpendendum ad pedes vel manus in ſublime. Miratus ſum cuiuſdam ſententiã, qui putaret globos illos lapideos non ad inferenda cruciamenta, ſed ad penſanda onera fuiſſe compoſitos: neſciens, quòd quæ erant huiuſmodi, habebant inſcriptam notam numeri, vt tradũt Iſid. lib. 16. Origin. & Alciat. de Pond. cap. 1. & alij. Eiuſmodi globus lapideus à Ioſepho lib. de Machab. ad Polyb. Orbiculare appellatum videtur, de quo his verbis: In humana crudelitate aliquid maius excogitat: Orbiculare afferri in medium iubet; hinc cùm pedes vnà cum manibus deorſum colligati fuiſſent, ſanctum quoque, chorda Orbiculari vẽtrem circumcingente, in altum vſque contrahit. nec mora, ſeparatur à ſede ſua dorſi iunctura, crura cum brachijs extrahuntur, eijciuntur humeri, ſicq́ue ſingulis neruis diſtrictis ſoluitur martyr inuictus. Hæc Ioſephus, ex verſione Eraſmiana. Diuerſa ab his erant illa pondera quæ Lege xij. Tab. exhibebãtur debitoribus: erant enim compedes, de quibus Gellius li. 20. c. 1. in fin. vbi hæc inter alia: Vincîto autem neruo, aut compedibus quindecim pondo, non minore, aut ſi volet maiore, maiore vincîto, &c. Vetuit Conſtantinus Imp. admoueri pondera debitoribus. l. 3. de exact. Cod. Theod. Meminit & Caſſiod. Var. libro 11. cap. 40. de his ponderibus reos aggrauantibus.

[c] Rurſus in theatrum.] Frequentiſſimè eſt inuenire in actis ſanctorum martyrum, eoſdem in theatro, ſpectante populo, eſſe cruciatos. Inter alias editiones ad ſpectantium voluptatem comparatas, exhiberi conſueuerunt exquiſitæ miſerorum damnatorum carnificinæ, quas illi (non dicam homines adeò ab humanitate remotos, ſed feras beſtias) auidè ſpectare conſueuerunt. & vt omittã quæ in eo genere Suet. & alij teſtata reliquerunt, locũ vnum Philonis in lib. in Flaccũ hîc recitare cõtentus ero. ſic enim ait: Antè flagellabantur in medio theatro, igne ferroq́ue torquebãtur, ſpectaculis diſtributis in hunc modum. Mane vſque ad horã tertiã quartámve Iudęi flagellabantur, rotis alligabãtur, damnabantur, per mediam orcheſtram ducebantur ad ſupplicium: deinde poſt tam præclara exempla edita inducebãtur ſaltatores, immo tibicines, aliaq;

ludicra scenicorum certaminum, &c. Hæc Philo, qui de hisce spectaculis tunc Alexandriæ à Flacco præfecto exhibitis, pluribus agit. Est & Epigramma Martialis lib. 1. de pœna Laureoli, quo mōstrat Domitianum in Theatro tragicos casus acerbos in miserorum corpora repræsentasse. Sed hæc quidē omnia contra antiqua iura Romanorum, quibus vetita erant damnatorum cruciamenta in Theatris, cùm ludi agerentur, exhiberi. Quanta autem totius Vrbis clade eiusmodi facinus semel præsumptum fuerit, ac vix tandem expiatum, consule quæ scribit Liuius lib. 2. decad. 1. cùm agit de seruo sub furca in medio circi cęso.

[d] Luciæ & Geminiani.] De his item Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio die sequenti. Recitat horum acta Mombrit. tom. 2. Habemus ea in vet. cod. manuscript. quorum est exordium: Consulibus Diocletiano octies & Maximiano septies, &c. Habent tamen aliqua quæ corrigantur. Confundunt aliqui hanc Luciam cum illa Syracusana, sicque & ecclesia ab Honorio Papa erecta in Esquilino, dicta, Diaconia S. Luciæ ad Septem solia, apud basilicam sancti Siluestri posita, illi tribuitur. est præterea iuxta Tiberim ad Quatuorportas vetus memoria eorundem martyrū, vbi & eorum sacra corpora condita esse dicuntur; licet Lucenses eadem ad se trāslata testentur; sed accidisse putandum, sicut frequenter in cæteris, vt pars ipsorum, & non integra fuerint translata corpora.

[e] Abundij & Abundantij.] Legimus eorum martyrij acta in vet. manuscript. à ciuitate Castellana acceptis. incipiunt: Temporibus Diocletiani, &c. eadē verò ex tribus alijs antiquis exemplaribus recognita, emendata, auctaque nobili historia eorundem sacrorum corporum translationis tertiò factę, notationibusque illustrata, modò edidit Romæ Collegium Patrum Societatis Iesu, in quorum basilicam Farnesianam religiosissima & magnificentissima pompa ex Diaconia sanctorum Cosmæ & Damiani translata sunt xvij. Octobris, anno Domini 1584. Pontificatus Gregorij Papæ xiij. an. duodecimo. Quòd autem spectat ad sanctos martyres Marcianum & Ioannem, de quibus hîc mentio habetur; horum veneranda corpora asseruantur & religiosè coluntur in ciuitate Castellana apud Veientes, ibique condita sunt in cathedrali ecclesia sub primario altari, prout ex veteribus eiusdem ecclesiæ monumentis didicimus.

[f] Sebastianæ.] De eadem hac die Græci agunt in Menologio, recoluntque eius acta, prout hîc etiam enarrantur.

[g] Rogelli & Seruidei.] Agit de his S. Eulogius in memor. sanct. martyrū lib. 2. c. 13. passosque tradit hac die, æra octingentesima nonagesima: est annus Domini octingentesimus quinquagesimus secundus.

[h] Niniani episc.] Scribit de eodē Beda de gest. Angl. lib. 3. c. 4. & Molan. in addit. ad Vsuard.

[i] Edithæ.] Huius res gestas, & post obitum edita miracula descripsit ex vet. monumentis Sur. tom. 5. & Radulph. in Polichron. libro 6. capite 7. Claruit circa annum Domini nongentesimum octogesimum.

vij. A Quintodecimo kal. Octob. Luna. 17

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
12	13	14	15	16	17	18	19	19	20	21	22	23	24

ROMÆ via Tiburtina natalis sancti Iustini[a] presbyteri & martyris, qui in persecutione Valeriani & Gallieni cōfessionis gloria fuit insignis. Hic beati Xysti Pontificis, Laurentij, Hippolyti, aliorumq; plurimorum sanctorum corpora sepeliuit, ac demum sub Claudio martyriū consummauit. Item Romæ sanctorum martyrum Narcissi[b] & Crescentionis. In Phrygia sanctæ Ariadnę[c] martyris sub Hadriano Imperatore. In Britannia sanctorū martyrū Socratis[d] & Stephani. Nouioduni sanctorū martyrū Valeriani[e], Macrini, & Gordiani. Augustoduni sancti[f] Flocelli pueri, qui sub Antonino Imperatore & Valeriano Pręside multa passus, demum à feris discerptus, martyrij coronam adeptus est. Apud Leodium beati Lamberti[g] episcopi Traiectensis, qui cùm regiam domum zelo religionis increpasset, à nocentibus innocens occisus,

aulam regni cęlestis perpetuò victurus intrauit. Eodem die sanctæ Agathocliæ[h] ancillæ cuiusdam mulieris infidelis, quæ longo tempore verberibus, alijsque ærumnis ab ea vexata, vt Christum negaret, oblata demum iudici, & sæuiùs laniata, cùm in cōfessione fidei persisteret, excisa lingua, in ignem proiecta est. Cordubæ sanctæ Columbæ[i] virginis & martyris. Mediolani depositio sancti Satyri[k] confessoris, cuius insignia merita sanctus Ambrosius eius frater commemorat. Romę sanctę Theodoræ[l] matronæ, quæ in persecutione Diocletiani sanctis Martyribus sedulò ministrabat. Commemoratio Impressionis[m] sacrorū stigmatum, quibus S. Franciscus Ordinis Minorum institutor in eius manibus, pedibus, & latere, mira Dei gratia in monte Aluerniæ in Etruria impressus est. Apud Bingiam in diœcesi Maguntinensi[n] sanctæ Hildegardis virginis.

SEPTEMBRIS 17.

IVSTINI.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri recentiores. Intextæ sunt eius res gestæ in actis S. Laurentij martyris; seorsum autem positas, & vberiùs conscriptas habemus in nostra bibliotheca, vbi legitur, illum non tantùm Valeriani & Gallieni temporibus fuisse gloria confessionis illustrem, sed etiam superuixisse ad tempora Claudij Imp. tuncque martyrio coronatum fuisse; sanè quidem & Vuandelbert. & antiquiora monumenta eundem appellant martyrem.

[b] Narcissi & Crescentionis.] De his itē Beda, & alij qui suprà ex actis sancti Laurentij. Erat nomine Crescentionis dictum nobile cœmeteriū Romæ via Salaria, non longè à cœmeterio Priscillæ, vt indicant tabulæ Vaticanæ, in quibus cœmeteriorum nomina perlegimus.

[c] Ariadnæ.] De eadem Græci quoque in Menologio hac die.

[d] Socratis & Stephani.] Agunt de ijsdem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij; quibus etiam adstipulantur vet. manuscript.

[e] Valeriani & soc.] De his etiam singulis Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri recentiores.

Flocelli.] Recitat eius acta Mombrit. tom. 1. Petrus in catal. lib. 8. c. 92.

[g] Lamberti episc.] De eodem hac die Bedæ Martyrologium, ac cęterorum. Eius acta à pluribus auctoribus scripta reperiuntur; ac primùm omniū à Godescalco, ecclesiæ Leodiensis diac. inde à Stephano episcopo Leodiensi, de quo Sigeb. de vir. illustr. c. 136. & in chron. an. 903. tertio loco ab ipso Sigeberto Gemblacensi, vt ipse profitetur de viris illustr. c. 172. post eum à Nicolao canonico sancti Lamberti; quintò denique à Rainerio monacho. Porrò Stephani tantùm & Nicolai scriptiones reperiri, testatur Molanus, qui de Lamberto agit in annot. ad Vsuardum, & in Indicul. sanctorū Belg. Eius autē vitam, quam recitat Sur. tom. 5. Stephani episcopi Leodiensis esse apparet. Habetur mentio de eodem in vita sancti Suithberti apud Sur. tom. 2. prima Martij. Agit de eodem Sigebert. in chron. an. Domini 698. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 111. & lib. 4. cap. 62.

[h] Agathocliæ.] De eadē hac die Græci in Menologio; vbi eius nobile certamen describitur.

[i] Columbæ.] Scripsit eius martyrium S. Eulogius in Memor. sanct. lib. 3. c. 10. passamque tradit hac die, æra octingentesima nonagesima prima; annus est Domini octingentesimus quinquagesimus tertius. Cùm autem celebres illi sancti Eulogij commentarij aliquamdiu delituissent, & varijs cladibus Hispania esset agitata; euenit vt hæc eadem Columba celebraretur pridie Idus Ianuarij, quà item die agitur de Columba Senonensi; deperditis etenim eius ecclesiæ tabulis, qua potissimùm die de hac ageretur, remansit obscurum. Hęc Ambros. Moral. in scholijs ad Eulogium.

[k] Satyri.] De eodem tab. ecclesiæ Mediolanens. In eius funere S. Ambrosius luculētam orationem habuit. agit præterea de eodem Mombrit. tom. 2. vit. sanctorum.

[l] Theodoræ.] Agitur de eadem etiam in actis sanctorū Abundij & Abundantij, de quibus suprà.

[m] Commemoratio Impress.] De præclarissimo hoc & singulari Dei munere in S. Franciscum, luculenter satis ac piè scripsit S. Bonauentura in vita ipsius: nam in cap. 13. totam facti seriem, tantæque rei testes grauissimos diffusè prosequitur; vnde lector omnia quæ tum ad deuotionem, tum ad admirationem facere videntur, abundè petere poterit, vt valeat cum Dauide iure ac meritò exclamare: Mirabilis Deus in sanctis suis. Exstant de tam immenso miraculo Apostolicæ litteræ summorum Pontificum, nimirum Gregorij noni ad vniuersos Christi fideles per Teutoniam constitutos, datæ Viterbij, 11. Kal. April. sui Pontificatus anno vndecimo. Aliæ itidem ad Episcopum Olomucensem, anno decimo, scriptæ exstant in eius Registris in Biblioth. Vatic. Exstant adhuc aliæ

Apostolicæ literæ eodem argumento ſcriptæ ab Alexandro quarto. Porrò rem adeò admirabilem ac tãtopere teſtatam, Benedictus Papa xj. anniuerſaria ſolennitate, Duplici Officio eccleſiaſtico voluit celebrari: quam neſcio quomodo lapſam, in Martyrologio Romano hac die recenſeri, hocque loco poni, Sanctiſſimus D.N. Sixtus Papa quintus, tãti patris alumnus, mandauit. Recitantur de eadẽ re diplomata in ampliſſimo chronico Franciſcanorum auctore Marco Vlixiponenſi Minorita in prima parte lib. 2. c. 55. 56. 57. 58. & 59. Hæc cùm ad eius rei notationem ſatis eſſe videantur: prætermittimus coaceruare innumera aliorum auctorum teſtimonia, vt Antonini, Vincentij, ac aliorum recentiorum. De mandato Sanctiſſimi Domini noſtri Sixti Papæ, cuius ſuprà meminimus, exſtat apud nos eiuſdem ſacrum chirographum, quo non tantùm quo loco huius diei, ſed quibus etiam verbis poneretur, eſt expreſſum.

[n] Hildegardis.] Huius vitam conſcriptam à Theodorico habet Sur. tom. 5. Ab alijs etiam ſcriptis mandatam teſtatur Tritthem. de viris illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 2. c. 119. & lib. 3. cap. 334. De eadem Molan. in addit. ad Vſuard. Claruit circa annum Domini 1160.

vj. B Quartodecimo Kal. Octob. Luna. 18

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
13	14	15	16	17	18	19	20	20	21	22	23	24	25

NATALIS ſancti Methodij[a], Olympi Lyciæ & poſtea Tyri epiſcopi, ſermonis nitore ac doctrina clariſſimi: qui ad extremum nouiſſimæ perſecutionis, vt ſcribit ſanctus Hieronymus, in Chalcide Græciæ martyrio coronatus eſt. In territorio Viennenſi ſancti Ferreoli[b] martyris, qui cùm eſſet tribuniciæ poteſtatis, iuſſu Criſpini impijſſimi Pręſidis tentus, & primò crudeliſſimè verberatus, deinde graui catenarum pondere onuſtus in teterrimum carcerem truſus eſt; vnde ſolutis Dei nutu vinculis, & ianuis carceris patefactis exiens, ab inſequentibus iterum captus, martyrij palmam capitis obtruncatione percepit. Item ſanctarum martyrum Sophiæ[c] & Irenes. Mediolani ſancti Euſtorgij[d] primi epiſcopi, teſtimonio beati Ambroſij celebris. Gortynæ in Creta ſancti Eumeni[e] epiſcopi & confeſſoris.

SEPTEMBRIS 18.

[a] METHODII.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, & Ado: qui omnes teſtantur martyrio coronatum eſſe temporibus Diocletiani Imp. eam ſecuti ſententiã qua ſcribit S. Hieron. de ſcript. eccleſ. eum paſſum eſſe ad extremum (vt ait) nouiſſimæ perſecutionis: licet, inquit, alij dixerint martyrio occubuiſſe ſub Decio & Valeriano. quam opinionem ſecutus eſt & Suidas in Methodio. ſed prior ſententia verior eſſe videtur: nam ſcriptis nobiliſſimis editis, Porphyrij veſaniam redarguit, qui à fide apoſtata, in Chriſti religionem tres virulentos ediderat commentarios: cõſtat enim Porphyrium ſcripſiſſe temporibus Diocletiani Imp. cùm Dei eccleſiæ deſtruerentur, & immanis in Chriſtianos ſæuiret perſecutio, vt conſtat ex Lactantio lib. 5. c. 2. qui licet eum non nominet, tamen ſuis coloribus pingens, ipſum optimè repreſentat. De eodem Methodio S. Epiphan. hæreſi 64. vbi eum & Eubulium dictum eſſe tradit.

[b] Ferreoli.] De quo Beda, Vſuardus & Ado pluribus agũt. Eius res geſtas ex antiquis monumentis edidit Sur. tom. 5. De eodem ſic Venant. Fortun. libro 7. carm. ad Bod. ducem, & de gaud. vit. æter.

Ferreolum pariter pulchra Vienna gerit.

Et lib. 3. de reliquijs ſanctorum in fine:

Altera Ferreoli pars eſt, qui vulnere ferri,
Munere martyrij gemma ſuperba nitet.

De eius tranſlatione exſtat epiſtola Sidonij Apollinaris ad S. Mamertum, eiuſdem ciuitatis epiſcopũ, lib. 7.

libro 7. epiſt. 1. De alia rurſus facta tranſlatione per Vuilicardum epiſcopum, ſcribit Ado Viennen. in chron. anno Domini 719. De S. Ferreoli corpore apud Viennam poſito, agit Greg. Turon. lib. de mirac. S. Iuliani cap. 2. de eius item reliquijs Aim. lib. 2. de geſt. Franc. cap. 20.

[c] Sophiæ & Irenes.] De quibus Græci etiam agunt hac die in Menologio. Iuſtinianus Imp. præclaram baſilicam erexit Conſtantinopoli in honorem S. Irenis, vt ſcribit Procop. libro 1. de ædif. Iuſtin. Imp. ſed huiúsne, an alterius de qua ſuprà 5. Aprilis, incertum eſt.

[d] Euſtorgij epiſcopi.] Agit de eodem hac die Beda, atque recentiores, ipſæque tabulæ Mediolanenſis eccleſiæ. Huius meminit S. Ambroſius in Auxentium de traditione baſilicæ, his verbis: Abſit vt tradam hæreditatem patrum; hoc eſt, hæreditatem Dionyſij, qui in exilio cauſa fidei defunctus eſt; hæreditatem Euſtorgij confeſſoris, &c. Huius res geſtas ex priſcis monumentis edidit Mombrit. tom. 1. vit. ſanct. Hic dictus eſt primus reſpectu iunioris Euſtorgij, qui claruit temporibus Theodorici reg. Italiæ, de quo ſuperiùs actum eſt 6. Iunij.

[e] Eumeni epiſcopi.] Hunc Græci ob ſpectatiſſimas eius virtutes, & egregiam miraculorum operationem, Thaumaturgum appellant in Menologio, vbi de ipſo agunt hac die.

19 Tertiodecimo Kal. Octob. Luna. C v.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
14	15	16	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25	26

PVTEOLIS in Campania ſanctorum martyrum[a] Ianuarij Beneuentanæ ciuitatis epiſcopi, Feſti eius diaconi, & Deſiderij lectoris, Soſij diaconi eccleſiæ Miſenatis, Proculi diaconi Puteolani, Eutychis & Acutij: qui poſt vincula & carceres capite cæſi ſunt ſub Diocletiano Principe. Corpus ſancti Ianuarij Neapolim fuit delatum, atque honorificè in eccleſia tumulatum: vbi etiam beatiſſimi Martyris ſanguis in ampulla vitrea adhuc ſeruatur, qui in conſpectu capitis illius poſitus, velut recens liqueſcere & ebullire conſpicitur. Nuceriæ natalis ſanctorum martyrum Felicis[b] & Conſtantiæ, qui paſſi ſunt ſub Nerone. In Palæſtina ſanctorum martyrum Pelei[c], Nili, & Eliæ epiſcoporum Aegypti, qui tempore perſecutionis Diocletiani cum plurimis clericis pro Chriſto igne cõſumpti ſunt. Eodem die ſanctorum martyrum Trophimi[d], Sabbatij, & Dorymedontis, ſub Probo Imperatore: quorum Sabbatius Antiochiæ iuſſu Attici Præſidis tamdiu flagris cæſus eſt, donec emitteret ſpiritũ: Trophimus verò Synnadam ad Perennium Præſidem miſſus, poſt multos cruciatus cùm Dorymedonte ſenatore capitis decollatione martyrium conſummauit. Cordubæ in perſecutione Arabica ſanctæ Pompoſę[e] virginis & martyris. Cantuarię ſancti Theodori[f] epiſcopi, qui à Vitaliano Papa in Angliam miſſus, doctrina & ſanctitate refulſit. Turonis ſancti Euſtochij[g] epiſcopi, magnarum virtutum viri. In territorio Lingonienſi ſancti[h] Sequani presbyteri & confeſſoris.

IANVARII & ſoc.]Non tantùm Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorũ de Ianuario ac ſocijs agunt hac die,ſed & Græci in eorum Menologio; nec ſolùm hac die, ſed & xj.Kalend. Maij. Horum acta à Ioanne diacono deſcripta recitat Sur. tom. 5. & Mombrit tomo 2. Habemus alia in noſtra bibliotheca in vet. cod. manuſcrip. vbi etiam notantur Conſules,quibus ijdem martyres ſunt paſſi: nimirum Conſtantio quintùm & Maximiano conſſ. Eſt hic annus à Chriſto Domino , ſecundum Faſtos Onuphrij , 305. Eſt enim dictorum actorum huiuſmodi exordium : Temporibus Diocletiani Imp. Conſulatu Conſtantij quinquies & Maximiani, &c. Deſcripſit nuper res geſtas S. Ianuarij & ſoc. Paul.Reg. Habemus in noſtra bibliotheca homiliam peruetuſtam in eiuſdem S. Ianuarij ſolennitate ad populum habitam.incipit: Operante diuina miſericordia, redijt communibus votis optata ſolennitas, & dies, &c. Recenſetur ibi immenſa illa flammarum eruptio è Veſuuio monte, ex qua quidem non tantùm proximæ ,adiacentis ciuitatis, ac circumcirca poſitarum regionum , ſed totius ferè Europæ conflagratio imminere videbatur, quæ tamen S. Ianuarij eſt virtute compreſſa. Ne verò quis hanc putet eſſe inanem hyperbolem, legat inprimis quæ de alia ignium eruptione facta ſub Tito Imp. traduntur, quam deſcripſit Dio, & alij eiuſdem tẽporis ſcriptores. his adde quæ ſcribit Marcellinus Comes, antiquus chronographus in chron. ſub Conſſ. Leone Auguſto quartùm , & Probiano,Indict.nona,his verbis: Veſuuius mons Campaniæ torridus , inteſtinis ignibus æſtuans, exuſta vomit viſcera, nocturniſque in die tenebris omnem Europæ faciem minuto contexit puluere. Huius metuendi memoriam cineris Byzantij annuè celebrant octauo idus Nouembris.Hæc Marcellinus.Eſt hic annus Domini 471.De eadem ſolennitate eam ob cauſam Conſtantinopoli annis ſingulis agi ſolita ſcribit Procopius de bello Goth. lib.2.pag.301.vbi narrat Veſuuij flammarum eruptiones,aitque poſt multa: Ferunt namque, cùm Byzantium ſemel cinis hic recidiſſet, ſic loci eius homines terruiſſe,vt ex eo tempore ad noſtrã ætatem annuis Deum ſupplicationibus placent, &c. Ex tam egregio & toto Orbe vulgato miraculo, S.Ianuarij virtute edito, factum putamus, vt & Græci ſolenni cultu iterato eundem martyrem celebrent,vt diximus ex eorum Menologio. Conſtat enim ex ſuperius citata homilia , ea de cauſa ex remotis vndique vrbibus frequenti cœtu populos ad venerandum ſepulchrũ martyris aduentaſſe Neapolim,&in honorem ſancti Ianuarij paſſim erectas eſſe eccleſias.Erat etiam Romę in ſuburbijs via Tiburtina templum ſancti Ianuarij , cuius meminit S.Greg.lib.4.dialog.c.26.&54 Mentio habetur de eodem S.Ianuario in tranſitu ſancti Paulini,quem deſcripſit Vranius, circa finem. Porrò inſigne ac perenne miraculum ſanguinis eiuſdem S.Ianuarij; qui cùm ampulla vitrea concretus contineatur, liqueſcere tamen, & fluere perinde ac ſi recèns eſſet effuſus,ſæpe cõſpicitur, nõ eiuſmodi eſt, vt vnius, vel alterius hominis teſtimonio comprobetur; ſed ita manifeſtum, vt ipſe martyris ſanguis , aſſidua miraculorum operatione,vocibus quibuſdam, velut Abel ſanguis clamans , per vniuerſum Orbem Chriſtianum intonet.

[b] Felicis & Conſtantiæ.] De his etiam Beda, Vſuardus, Ado,Petrus in catal.lib.8.c.96. ac cæteri recentiores.

[c] Pelei & ſoc.] Agunt de his Beda, & alij qui ſuprà.Eorum autem certamina ſcribit Euſeb.lib.8. c.22.& 25. ex quo Nicephorus lib.7.c.16.&alij recentiores.

[d] Trophimi & ſoc.]Græci etiam de his agunt in Menologio hac die. Geſta autem ipſorum ex antiquioribus monumentis edidit Metaphraſt. quæ refert Lipom.tom.6.& Sur.tom.5.

[e] Pompoſæ.] Huius paſſionis acta ſcripſit ſanctus Eulogius in Memorial. ſanct. libro 3.cap.11. eamque coronatam martyrio ſcribit hac ipſa die, æra octingenteſima nonageſima prima, anno à Chriſto Domino octingenteſimo quinquageſimo tertio.

[f] Theodori epiſcopi.] De eodem plura Beda de geſt. Angl.lib.3.c.29.& 30.lib.4. c.1. & ſeq. lib.5.c.8.& in epitome.Ex eodem auctore accepere cæteri omnes qui proſecuti ſunt res Anglorum, ac nouiſſimè Tritthem. de vir.illuſtr. Ord.S.Bened. lib.2.cap.18.lib.3.c.114 & lib.4.cap.60.Honorificentiſſima mentio de eodẽ habetur in litteris Agathonis Papæ,quæ inſertæ ſunt in act. 4. ſextæ Synodi: migrauit ex hac vita anno Domini 690.cùm ſediſſet annis xxij.

[g] Euſtochij epiſcopi.] De quo hac die Beda, & alij recentiores; ſæpe de eodem Greg. Turon. de geſt. Franc.lib.2.c.1.in fin.& lib.10.c.31. recenſetque Euſtochium quintum ordine epiſcopum Turonenſem S.Britij ſucceſſorem. Sedit temporibus Valentiniani tertij Imp.

[h] Sequani.]Agit de eodem hac die Beda ; licet mendosè , Segoni, pro Sequano legatur : rectiùs apud Vſuardum,& alios recentiores. Scribit de eo Gregor. Turon. de glor. confeſſ.cap. 88. & Trittemius de viris illuſtribus Ordinis ſanct.Benedicti,libro 3. capite 302.

Duodecimo

20 Duodecimo kal.Octob.Luna. D iiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
15	16	17	18	19	20	21	22	22	23	24	25	26	27

VIGILIA ſancti Matthæi[a] Apoſtoli & Euangeliſtæ. Romæ paſſio ſanctorum martyrum Euſtachij[b], & Theopiſtis vxoris eius, cum duobus filijs Agapio & Theopiſto: qui ſub Hadriano Imperatore damnati ad beſtias, ſed Dei ope ab ijs nil læſi, in bouem æneum candentem incluſi, martyrium conſummarunt. Cyzici[c] in Propõtide natalis ſanctorum martyrum Fauſtæ[d] virginis,& Euilaſij,ſub Maximiano Imperatore : quorum Fauſta ab eodem Euilaſio idolorum ſacerdote decaluata , & ad turpitudinem raſa[e],ſuſpẽſa & torta eſt:deinde cùm vellet eam mediam ſecare , & carnifices lædere non valerent,ſtupens Euilaſius,in Chriſtum credidit:& dum ipſe etiam Imperatoris iuſſu fortiter torqueretur,Fauſta capite terebrata,clauis toto corpore confixa , & ſartagini ignitæ impoſita, cum eodem,voce de cælo vocata, tranſiuit ad Dominum.In Phrygia ſanctorum martyrum Dionyſij[f] & Priuati.Item ſancti Priſci[g] martyris,qui punctim pugionibus tranſuerberatus, capite plexus eſt. Perge in Pamphilia ſanctorum Theodori[h], & Philippæ eius matris, ac ſociorum martyrum ſub Antonino Imperatore. Carthagine ſanctæ Candidæ[i] virginis & martyris, quæ ſub Maximiano Imperatore plagis toto corpore dilacerata, martyrio coronatur. Item ſanctarum martyrum Suſannæ[k] filiæ Arthemij idolorum ſacerdotis,& Marthæ. Eodem die ſancti Agapiti[l] Papæ, cuius ſanctitatem beatus Gregorius Magnus commemorat. Mediolani ſancti Clicerij[m] epiſcopi & confeſſoris.

SEPTEMBRIS 20.

VIGILIA S. Matthæi.] De eadem Beda, Innoc. iij.de obſer. ieiun. Concil. Oxonienſ.cap.1. & Radulph.de obſeruat.can.cap.19.

[b] Euſtachij & ſoc.] De his Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum , necnon & Græci in Menolog. Metaph.ex veter.monumentis deſcripſit ipſorum res geſtas; refert eaſdem Lipom.tomo 6.& Sur.tomo 5.Habemus & ipſas in vet.codic. manuſcript. Agit de ijſdem Niceph.hiſt.lib.3.c.19.&Ioan.Damaſcen.orat.3.de Imag. Fuit olim Romæ, & hactenus perſeuerat eiuſdem martyris illuſtris eccleſia,vbi in memoriam ipſius,qui cuncta ſua pauperibus elargitus eſt , ſolennes Agapes frequentari conſueuerunt , vt reperi in antiquo manuſcripto Rituali,vbi & hæc oratio ſcripta legitur : Da Domine famulo tuo N.ſperata ſuffragia obtinere , vt qui pauperes tuos in tua ſancta eccleſia recreauit, ſanctorum ſimul omnium & beati martyris Euſtachij & ſociorum eius mereatur conſortia , cuius nunc eſt exempla ſecutus. Per Chriſtũ,&c. Quòd pertinet ad hiſtoriæ veritatem , cui tam Latini quàm Græci adſtipulari ſunt viſi; cùm Euſtachius ante Chriſti fidem ſuſceptam Placidus aliàs Placidas, diceretur, hic ille ipſe videtur qui in bello Iudaico ſub Veſpaſiano & Tito nobili militiæ titulo meruit,

meruit, præfectusque equitum egregiam nauauit operã, vt eſt auctor Ioſephus de bello Iud. l.3.c. 4. & 13.lib.4.c.2.&lib.5.c.3.cuius ſpectatiſſima virtus optimè nota erat Traiano,qui eodem bello Decimæ legioni præfectus dux erat, vt idem teſtatur auctor lib.3.c.11.& 16.vt non mireris,ſi Traianus factus poſtea Imperator,quem præficeret exercitui aduerſus barbaros profecturo tam ſolicitè Placidum perquitendum curauit.

[c] Cyzici in Propontide.] Notiſſima eſt Ciuitas.Beda ex Theodoro Græco auctore lib. quæſtionũ q.3.tit.8.col.291. hæc ait de carcere Cyziceno: Quoſdã audiui aſtruentes, quòd beatæ memoriæ Theodorus doctiſſimus vir, & archiepiſcopus quondam gentis Anglorum, ita expoſuit illud Pauli ad Corinthios: Nocte & die in profundum maris fui. Quia fuerat in Cyzico quædam fouea nimis alta,ad tormenta noxiorũ parata; quæ ob altitudinẽ immẽſam, Profundũ maris ſolet appellari, cuius cœnũ &obſcuritatẽ Paulus inter alia innumerabilia ſuſtinuit pro Chriſto. Hæc Beda ex Theod.

[d] Fauſtæ & Euilaſij.] De ijſdem pluribus Beda,Vſuardus,Ado, & alij Latinorũ; Græci autem in Menologio pridie Nonas Ianuarij. Deſcripſit eorum acta Metaphraſtes,quæ exſtãt apud Lipom. tom.5.& Sur.tom.1.Mombrit. eadẽ recitat tom.1. paucis autem Petrus in catal.lib.8.c.97.&alij.

[e] Ad turpitudinem raſa.] Eiuſmodi ludibrijs affici à perſecutoribus conſueuiſſe Chriſtianas fœminas,demonſtrant acta S.Charitinis,quæ deſcripſit Metaphraſtes:habes ea apud Sur.tom.5. Sanè quidem turpe eſſe mulieri tonderi aut decaluari, ſignificat Paulus Apoſt.1. ad Corinth.c.11.Penes Gentiles etiam id fuiſſe ignominioſiſſimum, ſatis docet ſententia Apuleij,de aſin.aur.lib.2.cuius hęc ſunt verba: At verò (quod nefas eſt dicere,ne quod ſit vllum huius rei tam durum exemplum) ſi cuiuſlibet eximiæque pulcherrimæq; feminæ caput capillo ſpoliaueris, & faciem natiua ſpecie nudaueris,licet de cælo eiecta,mari edita,fluctibus educata;licet,inquam,Venus ipſa fuerit, licet omni gratiarum choro ſtipata, & toto Cupidinum populo comitata, & baltheo ſuo cincta, cinnama fragans, & balſama rorans,ſi calua proceſſerit, placere non poterit ne Vulcano quidem ſuo.Et inferiùs: Tanta denique eſt capillamenti dignitas, vt quamuis auro,veſte,gemmis,omnique cætero mundo exornata mulier incedat:tamen niſi capillum diſtinxerit, ornata non poſſit videri. Hæc ille. Et in eamdem ſententiam Cyprianus lib.de idol.vanit.his verbis: Eſt & Venus calua multo hîc turpior, quàm apud Homerum vulnerata,&c. Hæc probè intelligens prudentiſſima Chriſtiana virgo,cùm ſciret adoleſcentem quendam ſuam deperire formam;vt illum ea cupidine liberaret,adhibita nouacula,cutetenus ſuos omnes amputauit capillos;ſicque abraſam penitus ſe illi inſpiciendam cùm exhibuiſſet,omnem mox in illo concupiſcentiæ flammam exſtinxit. Recitat hæc Iſidorus Peluſiota, libro 2. epiſt. 53. Quod ad pœnam decaluationis pertinet,perſeuerauit id genus ſupplicij etiam apud Chriſtianos alicubi. Penes Francos enim mulieres quæ in fornicationis crimen lapſæ eſſent,decaluabantur. habes de his c.2.lib.6. in Capitularibus Regum Francorum pag.217.Sed tam apud Gentiles quàm etiam Chriſtianos probauit vſus, vt quæ opinione hominum viderentur contemptibilia ac ludicra,ſi religionis cauſa fierent,non tãtùm honeſta ac digna, verùm etiam ſacroſancta haberẽtur,vt ſanctus Ambroſius pluribus diſputat in epiſt.30. ad Sabinum lib.6.edit.Rom. vnde & Gentiles etiam ſuas Veſtales virgines tondere conſueuerunt,vt ſcribit Plinius lib.16.c.44. Idipſum etiam in Eccleſia hactenus fieri moris eſſe,omnes norunt. At quoniam in hæc ſemel incidimus; contrarius his ſe offert canon 17.Conc.Gangrenſis, cuius hæc ſunt verba: Quæcunque mulier,religioni iudicans conuenire, comã ſibi amputauerit, quã Deus ad velamẽ eius ad memoriã ſubiectionis illi dedit,tanquam reſoluẽs ius ſubiectionis,anathema ſit. Hæc canon.quę quidẽ tanquã validũ quoddam telũ hoſtes Catholicæ eccleſiæ aduerſus nos cùm intorquent; conſilij inopes nonnulli ad illud vnũ cõfugiunt remediũ,vt dicant,canonẽ illũ prouincialis eſſe Cõcilij, nec extra illius prouinciæ limites vim ſibi aliquã vendicare.Sed hæc bella quędam tergiuerſatio potiùs videtur quàm nodi ſolutio:cùm conſtet, tam illum canonem quàm complures alios eiuſdem Concilij,in Decretorum libro,quo eccleſia vtitur, eſſe contextos. Sed licet non omnia ibi poſita iuris vniuerſalis ſibi vendicent auctoritatem; tamẽ longè ante Gratiani collectionis tempora Symmachi Papæ auctoritate ſcimus canones eius Concilij comprobatos,cùm idem Pontifex in ſexta Synodo Romana tunc celebrata teſtetur,canones Concilij Gangrenſis conditos eſſe Apoſtolica auctoritate.Hęc idcirco Symmachus; quoniã illi Synodo interfuit Oſius epiſcopus Cordubenſis,qui (vt in Annalibus demonſtrauimus) miſſus erat legatus à Romano Pontifice in Orientem. At licet hæc præter inſtitutum; tamen ex quo aduerſariorum obiectionẽ poſuimus, ſoluendæ quæſtionis neceſſitatẽ quandam nobis ipſis impoſuiſſe videmur;aliunde igitur germanus ſenſus illius canonis eſt eruendus;ex Sozomeno,inquam, qui vbi agit de Euſtachio Sebaſteno epiſcopo hæreſiarcha,aduerſus cuius deliria dicta Synodus tela intorſit, hæc inter alia habet lib.3.c.13. Mulieres (inquit) non paucæ adductæ in fraudem, primùm viros deſeruerunt: nonnullæ pietatis ſimulatione caput totondêre, & contra quàm ſexum muliebrem deceret, virilẽ habitum induêre: his de cauſis epiſcopi, &c. Ex his quidem manifeſtum fit,ſanctam Synodum non in ſacratas Deo dicatas virgines,ſed in hæreticas mulieres viros relinquentes anathematis ſententiam tuliſſe, ſicque alia eiuſdem Concilij paradoxa ad hiſtoriæ veritatem ſunt referenda, vt eorundem canonum ſenſus legitimus habeatur.Non imus inficias de tondendis virginibus, ac viduis Deo dicandis diuerſas fuiſſe diuerſarum eccleſiarum laudabiles conſuetudines: legibus etenim Imp. Valentiniani in Occidentali eccleſia id vetitum accepimus.eſt. l. 27.de epiſc.& cleric. Cod. Theod. quinetiam S. Ambroſius nõ niſi lapſam virginem crinem deponere perſuadet in ſignum pœnitentię. id ipſe in commentario ad virgin.lapſam.In Ægypto autem & Syria id vſu fuiſſe receptum,S.Hieronymus in epiſt.48.ad Sabinianum teſtatur his verbis:

Moris eſt in Ægypti & Syriæ monaſterijs, vt tam virgo quàm vidua, quæ ſe Deo vouerint, & ſeculum conculcarint,crinem monaſteriorum matribus offerant deſecandum, non intecto poſtea contra Apoſtoli voluntatem inceſſuræ capite, ſed ligato pariter & velato. nec hoc quiſpiam præter tondentes nouit & tonſas: niſi quòd quia ab omnibus fit,penè ſcitur ab omnibus. Hoc autem duplicem ob cauſam ex conſuetudine verſum eſt in naturam; vel quia lauacrum non adeunt, vel quia oleum nec capite nec ore norunt,ne à paruulis animalibus,quæ inter cutem &crinem gigni ſolent,& conſuetis ſordibus opprimantur. Hæc Hieronymus. Crinem amputare ſolitas eſſe Tabennenſiotas ſanctiſſimas virgines, quas S. Pachomius ab Angelo monitus inſtituit, auctor eſt Palladius in Lauſiacis.

[f] Dionyſij &Priuati.] Vſuardus de ijſdem hac die, ac recentiores,quibus conſentiunt vetera manuſcripta.

[g] Priſci.] De eo Græcorum Menologium pluribus: eius enim ad Chriſtum conuerſionem, confeſſionem, & martyrium egregiè conſummatum deſcribunt. De eo item Galeſin. in ſuo Martyrologio ex ijſdem Græcorum fontibus. Quòd hic punctim tranſuerberatus dicitur; cõſule quæ de huiuſmodi ſupplicij genere diximus ſuprà die 3. Maij.c. & die.13.Aug.c.

[h] Theodori & ſoc.] Agunt de his etiam Græci in Menologio hac die.

[i] Candidæ.] De qua etiã in tabulis eccleſiæ Cordubenſis,ex quibus etiam Galeſ.hac die. Fuit altera Candida virgo quæ claruit Carthagine temporibus Theodoſij Imp. de qua Paulinus in vita S. Ambr.

[k] Suſannæ & Marthæ.] De his etiam Græci hac die in Menologio agunt.

[l] Agapiti, aliter, Agapeti Papæ.] De eodem Beda x.Kal. Maij,quo die obijt: ſed hæc eſt ſolennitas tranſlationis eius; Græci autem de eodem agunt xv.Kal. Maij,vt apparet ex eorum Menologio,vbi de eo his verbis: Sancti Patris noſtri Agapiti Romani Pont. Iuſtiniani temporibus Conſtãtinopolim profecti,viri pietate, & miraculis celeberrimi. Hæc ibi. De eius miraculis agit S.Greg. Papa lib.3.dialog.c.3. Huius hęc illa ſunt pręconia de cõſecrat.diſt.1. Agapetus vas Catholicũ, Euangelij tuba,pręco iuſtitiæ,&c. Scripſimus res geſtas ipſius in Annal.Eccleſ.per annos ſingulos.

[m] Clicerij epiſc.] De eodẽ tabulę eccleſię Mediolanenſis. Scripſit de eodem elegans epigramma Ennodius Ticinenſis: incipit: Suffuſus nimio,&c. Succeſſit S. Materniano, ſeditque temporibus Bonifacij Papę.

21

Vndecimo Kal.Octob.Luna.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
16	17	18	19	20	21	22	23	23	24	25	26	27	28			

NATALIS ſancti Matthæi[a] Apoſtoli & Euangeliſtæ, qui in Aethiopia prædicans, martyrium paſſus eſt. Huius Euangelium[b] Hebræo ſermone conſcriptum, ipſo reuelante inuentum eſt vnà cum corpore beati Barnabæ Apoſtoli,tempore Zenonis Imperatoris. In terra Saar ſancti Ionæ[c] prophetæ, qui ſepultus eſt in Geth. Romæ ſancti Pamphili[d] martyris. Item via Claudia,vigeſimo ab Vrbe milliario, paſſio ſancti Alexandri[e] epiſcopi,qui ſub Antonino Imperatore pro fide Chriſti, vincula, fuſtes, equuleum, lampades ardentes, vngularum laniationem, beſtias, ac fornacis flammas ſuperans, tandem gladio cæſus, vitam adeptus eſt glorioſam. Eius corpus poſtea beatus Damaſus Papa in Vrbem tranſtulit ſexto Kalendas Decembris, quo die feſtiuitatem illius celebrandã inſtituit. In Phœnicia ſancti Euſebij[f] martyris,qui vltrò Præfectum adiens, & ſe Chriſtianum eſſe denuncians, ab eo multis tormentis afflictus, capite cæſus eſt. In Cypro ſancti[g] Iſacij

epiſcopi

episcopi & martyris. Ibidem sancti Meletij[h] episcopi & confessoris. In Aethiopia sanctæ Iphigeniæ[i] virginis, quæ à beato Matthæo Apostolo baptizata, & Deo dicata, sancto fine quieuit.

SEPTEMBRIS 21.

[a] MATTHÆI Apostoli.] De quo Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem xvj. Kal. Decemb. De Apostolatu eius ad Aethiopás, de quo hic mentio habetur, scribit Origen. in Genesim, Euseb. hist. lib. 3. cap. 1. Socrat. lib. 1. cap. 15. Dorotheus in Synopsi, & alij. Auctor ille, qui fertur nomine Isidori lib. de vita & obitu sanct. c. 78. Macedoniam & Iudæam illi tribuit, Metaphrastes verò Syriam superiorem iuxta Euphratem. Plura de eodem apud Constitut. Apostol. quæ feruntur Clementis nomine. Acta eius, præter ea quæ in passionibus Apost. incerto auctore feruntur, descripsit etiam Metaphrastes, quæ recitat Lipom. tom. 5. Incipiũt: Iam quidem, &c. Alia diuersa habet Sur. tom. 5. hac die. Perionius alia nuper conscripsit: nouissimè verò ex antiquis monumentis, & sanctorum Patrum scriptis collegit R.D. Marc. Antonius Columna archiepiscopus Salernitanus, & sanè quidem eruditè. In Breuiario Toletano sacri hymni habentur, quibus etiam eius acta narrantur. Tres insuper hymnos de eodem Apostolo ab Alfano episcopo Salernitano esse elaboratos, tradit Petrus diac. Casin. de vir. illustr. mon. sanct. Bened. c. 19. Nõnulla de Matthæo scribit Niceph. hist. lib. 2. c. 41. sed quæ nullius prorsus sint testimonio comprobata. Apud Hippolytum libello de duodec. Apost. legi Matthæum factum victimam virginitatis. alludente nimirum auctore ad historiam de S. Iphigenia virgine, quæ legitur in actis eius ab eo Deo dicata. De loco vbi passus est, vel vbi sepultus, potiùs assentior Venãtio Fortunato, qui ante annos mille vixit. is etenim dum agit de Apostolis singulis, ipsisque locis vbi passi & conditi sunt, hæc de Bartholomæo atque Matthæo canit:

Inde triumphantem fert India Bartholomæum:
Matthæum eximium Naddauer alta virum.

Hæc in carm. de gaud. vit. æter. & lib. 7. ad Bodog. Ducem. De victu ipsius Clemens Alex. in Pędag. lib. 2. c. 1. hæc ait: Matthæus Apostolus seminibus, baccis, atque oleribus, absque carnibus vescebatur.

[b] Huius Euangelium.] De eius Euangelio agit S. Hieronymus de scrip. eccles. & in Matthęum cap. 2. vbi meminit de Nazaræis, qui se authenticum Matthæi Euangelium habere profitebantur, & Epiphan. in Panar. hæres. 29. De eius inuentione vnà cum corpore S. Barnabæ scribit Theod. lector. lib. 1. collectan. Niceph. lib. 16. c. 37. Alexander monach. in vita S. Barnabæ, & alij recentiores.

[c] Ionæ Prophetæ.] Agunt de eodem hac die Græci in Menolog. Præter illa quæ de ipso leguntur in diuinis scripturis, & apud earum interpretes, scribit Iosephus antiquit. lib. 9. c. 11. Epiph. de vit. & interit. Prophet. c. 16. Isid. c. 45. & Doroth. c. 6. De sepulchro Ionæ apud Diospolim, vel Diocæsaream Palęstinæ, agit S. Hieronymus ad Chromat. in procem. super Ionam.

[d] Pamphili.] De quo hac die Vsuardus, astipulanturque vet. manuscript. Diuersus est hic ab illo Pamphilo Cæsariensi, de quo Kal. Iunij actum est.

[e] Alexandri.] Agunt de eodem hac die Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Constat hunc omnino esse diuersum ab Alexandro Papa: cuius autem fuerit ciuitatis episcopus, nondum inuenimus. Huius martyrium refert Petrus in catal. libro 8. cap. 102. vbi etiam meminit translationis per Damasum factæ.

[f] Eusebij.] De quo & Græci in Menologio hac die; ibique eius acta describunt.

[g] Isacij episcopi.] Græci itidem de eodẽ agunt in Menologio, referuntque eius certamen.

[h] Meletij episcopi.] Agunt de eodem ijdem in Menologio. Diuersus hic à Meletio Antiocheno, de quo suprà.

[i] Iphigeniæ.] De qua Petrus in catal. libro 8. capite 101. & alij recentiores. Eius res gestæ describuntur in actis sancti Matthæi, quorum nuper meminimus.

ij. F Decimo Kal. Octob. Luna. 22

a b c d e f g h i k l m n p q r s
30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
t u A B C D E F G H M N P
17 18 19 20 21 22 23 24 24 25 26 27 28 29

SEDVNI in Gallia, in loco Agauno, natalis sanctorũ martyrum Thebæorum, Mauritij[a], Exuperij, Candidi, Victoris, Innocentij, & Vitalis, cum socijs eiusdem legionis, qui sub Maximiano pro Christo necati[b], gloriosa passione mundum illustrarunt. Romæ passio sanctarum virginum & martyrum

Dignæ[c] & Emeritæ, sub Valeriano & Gallieno: quarum reliquiæ in ecclesia sancti Marcelli asseruantur. Apud pagum Castrensium sancti Ionæ[d] presbyteri & martyris, qui cum sancto Dionysio profectus in Galliam, iussu Iuliani Præfecti verberibus cęsus, gladio martyrium consummauit. Ratisponę in Bauaria sancti Emmerami[e] episcopi & martyris, qui vt alios liberaret, mortem sæuissimam Christi causa patienter subijt. Antinoopoli in Aegypto sanctæ Iraidis[f] virginis Alexandrinæ, & sociorum martyrum: quæ ad hauriendam è proximo fonte aquam egressa, cùm vidisset nauim confessoribus Christi onustam, relicta hydria, protinus se illis adiunxit, ac simul cum ijs in vrbem ducta, prima omnium, post multa supplicia, capite cæsa est; deinde presbyteri, diaconi, & virgines, alijque omnes eodem mortis genere consumpti sunt. Apud ciuitatem Meldensem beati Sanctini[g] episcopi, discipuli sancti Dionysij Areopagitæ, qui eiusdem ciuitatis episcopus ab eo consecratus, primus illic Euangelium prædicauit. In territorio Constantiensi, sancti Lautonis[h] episcopi. In pago Pictauiensi, sancti Florentij[i] presbyteri. In territorio Bituricensi, sancti Siluani[k] confessoris. Lauduni, sanctæ Salabergæ[l] abbatissæ.

SEPTEMBRIS 22.

[a] MAVRITII & soc.] De his Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri omnes. Horum acta scripta feruntur à S. Eucherio episcopo Lugdunensi; exstant apud Sur. tom. 5. hac die, & Mombr. tom. 2. Scripsit de ijsdem carmen Venant. Fortun. libro 2. Marbodum episcopum Redonensem eorumdẽ certamen scriptis consignasse, auctor est Sigebert. de vir. illustr. c. 159. Meminit & de his Ado Viennen. in chron. an. Domini 283. & 719. De miraculis ad eorum sepulchrum fieri solitis agit Greg. Turon. lib. de glor. mart. cap. 76. Alia refert Sur. tom. 5. ex epist. decani & cleri Castrinoui in Gall. De horum reliquijs Turonis repertis scribit idem Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 10. c. 31. in fin. Rursus etiam de reliquijs Vitalis & Innocentij, quorum hîc habetur mentio, vide in rebus gestis S. Annonis episcopi Colon. lib. 1. c. 33. apud Sur. tom. 6. Eiusdem Mauritij lanceam asseruari in ecclesia Cracouiensi, auctor est Chromerius de reb. Polon. lib. 3. Frequentem fuisse fidelium Occidentaliũ peregrinationẽ ad Agaunenses, quàmplurima antiquitatis monumenta produnt. Hîc notandum est quòd Græci etiã habent suum Mauritium, & commilitones martyres, qui eadem vrgente persecutione Diocletiani & Maximiani Imp. passi sunt Apameæ in Syria: quorum res præclarè gestas descripsit Metaphrastes, quas & recitat Sur. tom. 4. mense Iulij. Hinc factũ est, vt plerique vnũ eundemque esse putent illum cum hoc de quo agitur; cui sententiæ & ego aliquãdo non inuitus adhæsi, culpãs Metaphrasten, quasi minus assecutus esset res Occidentalium martyrum: sed vbi legi Theodoretum Cyri in Syria episcopum de Euangel. veritate lib. 8. in fine, illustriores nobilioresque sibi notos recensentem martyres, Mauritio adnumerato inter illos in hæc verba: Petro, Paulo, Thomæ, Sergio, Marcello, Leontio, Antonino, Mauritio, alijsque sanctis martyribus solennitates populari epulo peraguntur, &c. à priori sententia recedere coactus sum: his enim sedulò expensis quæ scribit Theodoretus, quis sibi persuadeat, ipsum de alio Mauritio intellexisse, quàm de illo in eadem regione passo Apameæ in Syria, cuius acta descripta recitat Metaphrastes? Certè mihi non fit verisimile, illum in tam pauco martyrum numero, prætermisisse innumeros ferè perillustres martyres in Syria passos, & externos tam longè positos in exemplum adducere voluisse.

[b] Pro Christo necati.] Primò hi more maiorum decimati iterum sunt, ac demum omnes sæuissimè trucidati. Polybius dum lib. 6. agit de Romani Imperij politia, numerans militarium suppliciorum genera, ponit inter alia illud quod δεκατίαν, id est, decimationẽ appellat. Habes apud Iulium Capitolinum decimare, vigesimare, & centesimare, ait enim: Cùm seditiones militares paterentur, multos sępius decimauit, aliquando etiam centesimauit, cùm digni essent decimatione, vel vigesimatione,

ſimatione. ſortiebãtur enim qui cædendi eſſent. ſic Liuius lib. 2. ab Vrb. cõd. Reperitur primus omniũ fuiſſe Cambyſes qui exercitum non ad ſuppliciũ, ſed ad cibum, ne cæteri perirent, ſorte decimauit, vt ſcribit Seneca lib. 3. de ira c. 20. Primus auctor huius ſupplicij inferendi apud Romanos fuit Appius Claudius, de quo Liuius lib. 2. dec. 1. De decimatione militari ſæpius meminit Sueton. in Octauio cap. 24. in Caio cap. 48. in Galba cap. 12. Qui autem ex decimatione ſupererant milites, ob ignominiam, ordeo paſcebantur, quòd eſſet cibus gladiatorum. ita factum reperies à M. Antonio apud Frontinum, ab Octauio apud Sueton. c. 24. & apud Dionem lib. 48. & 49. Meminit de decimatione etiam Tacitus lib. 3. his verbis: Decimum quemque ignominioſæ cohortis ſorte ductos fuſte necat. Et libro 14. Ex fuſo exercitu, cùm decimus quiſque fuſte feritur, etiam ſtrenui ſortiuntur. Hæc ille. Quod & factum eſſe aduerſus hos Chriſtianos milites, Maximiani ſententia in illos prolata ſignificat, cuius ſunt hęc verba: Decimũ quemque morti funeſta ſors præbeat, &c.

[c] Dignæ & Emeritæ.] De his etiam pleraque vet. manuſcript. Paſſæ ſunt in perſecutione Valeriani Imp. ſub Gaio iudice, ſepultæque ſunt in cœmeterio Commodillæ via Oſtienſi, ad ſanctos Felicem & Adauctum, vt earum acta teſtantur, quorum alia manuſcript. incipiunt: Gaius iudex iuſſit teneri, &c. aliorum autem prolixiorum eſt exordiũ: Temporibus Valeriani, &c. Exſtant vtraque in noſtra bibliotheca, quæ & facilè reperiri credimus in alijs antiquis codic. eccleſiarũ vſui accõmodatis.

[d] Ionæ.] De eodem Petr. in catal. lib. 8. cap. 106. conſentiuntque vet. manuſcript.

[e] Emmerami.] Agunt de eo hac die Beda, Vſuardus, & alij. Scripſit vitã ipſius Cyrinus epiſcopus Ratiſponenſis, quam refert Sur. tom. 5. Claruit an. Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo.

[f] Iraidis.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio. Antinoopolis in Aegypto ciuitas, cuius hîc mentio habetur, famoſiſſima eſt ex Antinoi nomine, quem Hadrianus habuit in delicijs, cui & ex humanis ſublato ſacra decreuit, inter Deos retulit, eiuſque nomine dicatam ciuitatẽ appellari voluit. Allata eſt ex his factis opportuna occaſio ſanctis Patribus, qui ſcripſerunt contra Gentilium errores, & ipſorum Deorum falſitatem; vt illorum originem & impuritatem non tam ex illorum ſcriptis quàm recentiori exemplo ob oculos poſito apertiùs demonſtrarent, illoſque conuincerent; vt Hegeſippus fecit, quem citat S. Hieronymus de ſcript eccleſ. in Hegeſip. & in Iſaiam. Iuſtinus Philoſop. & martyr in apolog. Theophilus Antiochenus, Athenagoras, Origenes contra Celſum, Epiphanius in epit. fid. Cath. Chryſoſt. hom. 27. in 2. ad Corinth. & alij. Rem geſtam ſcribunt ex Gentilibus Dio, & Spartianus in Hadriano. In antiquis nummis eandem Antinoi apotheoſim expreſſam vidimus.

[g] Sanctini epiſcopi.] De eo vet. manuſcript. Petrus in catal. lib. 8. c. 108. Deſcribit eius acta Antonin. part. 1. tit. 6. c. 28. §. 1. & alij. Ante hos omnes Hincmarus, cùm agit de S. Dionyſio Areop. apud Sur. tom. 5. poſt Areopagitica Hilduini.

[h] Lautonis epiſc.] Non tantùm in veteri Roman. Martyrologio, ſed & in pleriſq; manuſcript. de eodem agitur hac die. Claruit circa annum Domini 550. interfuitque ſecundo, tertio, & quarto Cõcilio Aurelianenſi, in quibus ſubſcriptus reperitur. mentio habetur de eodem in rebus geſtis ſancti Paterni epiſcopi Abricenſis.

[i] Florentij.] De quo hac die Vſuardus: pluribus de eo Petrus in catal. lib. 8. c. 107. Peruenit vſque ad tempora Theodoſij ſenioris,

[k] Siluani.] Agit de eodem Vſuardus hac die, alijque recentiores.

[l] Salabergæ.] De eadem Petr. in catal. libro 8. c. 114. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. ſancti Bened. lib. 3. c. 82. & Molan. in addit. ad Vſuard.

j. G — Nono kal. Octob. Luna. — 23

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
18	19	20	21	22	23	24	25	25	26	27	28	29	30			

ROMÆ ſancti Lini [a] Papæ & martyris, qui primus poſt beatum Petrum Apoſtolum Romanã Eccleſiam gubernauit; & martyrio coronatus, ſepultus eſt in Vaticano prope eundem Apoſtolum. Iconij in Lycaonia ſanctæ Theclæ [b] virginis & martyris, quæ à ſancto Paulo Apoſtolo ad fidẽ perducta, ſub Nerone Imperatore in confeſſione Chriſti ignes ac beſtias deuicit, & poſt plurima ad doctrinam multorum ſuperata certamina,

Seleuciam veniens, ibi requieuit in pace: quam ſancti Patres ſummis laudibus celebrarunt. In Campania cõmemoratio beati Soſij [c] diaconi Miſenatis, quem ſanctus epiſcopus Ianuarius, cùm de illius capite, Euangelium in eccleſia legentis, flammam videret exſurgere, martyrem futurum pronunciauit: & non poſt multos dies, cùm ipſe eſſet annorum triginta, martyrium cum eodem epiſcopo capitis detruncatione ſuſcepit. In Africa ſanctorum martyrũ Andreæ [d], Ioannis, Petri, & Antonij. In territorio Conſtantienſi ſancti Paterni [e] epiſcopi & martyris. Anconæ ſancti Conſtantij [f] eccleſiæ manſionarij, miraculorum gratia conſpicui. In Hiſpania ſanctarum mulierum Xantippæ [g] & Polyxenæ, quæ fuerunt Apoſtolorum diſcipulæ.

SEPTEMBRIS 23.

INI Papæ.] Vſuardus itẽ de eo agit, & alij recentiores; conſentiuntque vet. manuſcript. De eodem Paulus in 2. ad Timoth. c. 4. Succeſſit S. Petro, vt ſcribit Iren. lib. 3. c. 3. Euſeb. in chron. & hiſt. libro 3. c. 12. Optat. lib. 2. contra Parmen. Epiphan. hæreſ. 27. & hæreſi 41. dum in ſucceſſione Rom. Pontificum Hyginum ordine nonum ponit. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Clemente, Auguſtinus epiſtol. 165. ad Generoſum. Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. Niceph. Calliſt. hiſt. lib. 3. c. 2. Gregor. Turon. hiſt. lib. primo cap. 27. & alij recentiores. In Annalibus eccleſiaſticis pluribus diſſeruimus aduerſus eos qui ſcripſerunt Linum & Cletum viuente Petro tantùm adminiſtraſſe Romanã Eccleſiam; & eo defuncto, ſuffectum fuiſſe Clementem; conatique ſumus diligenter oſtendere, eam opinionem parum eſſe probabilem, & nõ ſolùm à ſupraſcriptis auctoribus, ſed ab hiſtoriæ veritate prorſus diſſentire.

[b] Theclæ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores hac die; Græci autem in Menologio die ſequenti. Scimus acta quædam, Pauli & Theclæ dicta, quorum meminit Tertullianus in libro de baptiſmo, & S. Hieron. de ſcrip. eccleſ. in Luca, eſſe improbata, & auctoritate Gelaſij Papæ reiecta inter apocrypha: vnde factum eſt, vt nonnulli incautè nimis omnia quæ de Thecla ſcripta repeciuntur, tanquam minus probata, putent adnumeranda eſſe inter apocrypha, reijciendaque: nullum ponentes deſcrimen, nec delectum habẽtes inter ea quæ de Thecla vera certaque ſcribuntur, & ea quæ ambigua, vel falſa omnino feruntur. In his laborandum nobis erit, vt precioſum à vili, & ſancta à prophanis diſtinguentes, quæ improbata atque reiecta, quæve ſyncera atque recepta de tãta martyre dicta reperiantur, adducamus in medium. Speramus autem benignum lectorem veniam daturum, ſi cùm de clariſſimæ martyris hiſtoriæ veritate retinenda agamus, præter inſtitutum noſtrum in ea aliquãtò amplius immoremur. Noſſe primùm oportet quæ ſint acta Pauli & Theclæ quæ Tertullianus, Hieronymus, ac deniq; Gelaſius damnant. Illa quidem erant eiuſmodi, vt inde hæretici ſumerent exemplum, & deducerent argumentum (vt ibi ſcribit Tertullianus) licere mulieribus publicè in eccleſia docere, ac baptizare, quòd Thecla Paulum ſecuta, palàm docuiſſet, ac baptizaſſet. Addit ſanctus Hieronymus: in iiſdem actibus qui periodus ſiue circuitus Pauli & Theclæ dicebantur, narrari de baptizato Leone fabulam quandam. hæc quidem de illis actis apud veteres legimus. At verò ſi quis ea inueſtiget quę tam apud Græcos quàm apud Latinos de S. Theclæ martyrio ſcripta reperiuntur (habentur ea præ manibus) nihil in eis prorſus vel de docendi munere, aut baptizãdi miniſterio à S. Thecla indebitè vſurpato, & iniuſtè vindicato, vel etiã de baptizati Leonis fabula vſquam inueniet. Quòd ſi quis ea ſaltem ratione duxerit improbanda quæ de ea ſcripta habentur, quòd ibidem hæc S. Hieron. dicat: Quale enim eſt, vt indiuiduus comes Pauli, Lucas ſcilicet, inter cæteras eius res hoc ſolùm ignorauerit? Ad hæc dicimus, non omnia Pauli acta S. Lucam eſſe proſecutum. quod ne quis miretur, Paulum ipſum teſtem adducam; qui in primis in 2. ad Timoth. c. 3. multa ſe Iconij, vbi degebat Thecla, paſſum eſſe teſtatur. inſuper & ipſe Lucas, cùm fateatur multo tempore Paulum eſſe commoratum Iconij: tamen res illic geſtas tribus ferè verbis potiùs delibat quàm tractet. Si rurſum conſideres ærumnas, afflictiones, & cruciatus, quos ſe paſſum eſſe idem Paulus profitetur, ſcribens ad Corinthios epiſt. 2. c. 11. & percurras omnes actus ipſos quos S. Lucas conſcripſit; planè inuenies maiore ex parte illos ab eodem prætermiſſos. Expende rurſum prædictam S. Hieronymi rationem, quàm egregiè ab ipſomet Hieronymo confutetur (à nullo æquiùs ac veriùs quàm à ſe ipſo Hieronymus corrigi poteſt) qui in commentarijs in epiſtolam ad Galatas cap. 2. dum agit de contentione inter Petrũ & Paulum exorta Antiochiæ, à Luca tamen prætermiſſa, hæc in hanc ſententiam: Nec, inquit, mirum eſſe, ſi Lucas hanc rem tacuerit, cùm & alia multa quæ Paulus ſuſtinuiſſe ſe replicat, hiſtoriographi licentia prætermiſerit: & non eſſe contrarium,

ſi quod alius dignum putauit relatu, alius inter cętera dereliquit. denique primum epiſcopum Antiochenæ eccleſiæ Petrum fuiſſe accepimus, & Romam exinde tranſlatum; quod Lucas penitus omiſit. Hæc S. Hieronymus, quibus ab eodem obiecta de ſilentio Lucæ omninò euacuantur.

His prælibatis, iam reliquum eſt vt quibus teſtimonijs Theclæ paſſionis hiſtoria fulciatur, in medium adducamus: quæ cuncta ſuo ordine digeremus. Habetur in primis in illis mentio de Oneſiphori Pauli hoſpite. Hic ille putatur, cuius idem S. Paulus tanta cum laude meminit in 2. epiſt. ad Tim. c. 1. Agitur & de Tryphæna in illis actis. Eadē creditur illa, quam idem ad Romanos ſcribens c. 16. ſalutari mandat; quòd tunc Romæ degeret, ſicut & plerique alij diſcipulorum Pauli, qui ex Oriente migrarant Romam, vt inter alios Oneſiphorus, Priſca, & Aquila. Habent eadem acta, Theclam Pauli Apoſtoli prædicatione ad Chriſtū eſſe conuerſam. Id quidē Gregorius Nyſſenus hom. 4. in Cant. cantic. confirmat his verbis de Thecla ſermonem habens: Talem myrrham olim Paulus infundebat ex ore ſuo miſtam cum puro pudicitiæ lilio in ſanctæ virginis aures: ea verò erat Thecla, quæ præclarè animo ſuo defluentibus de lilio guttis, hominem externum morte opprimit, omni cogitatione cupiditateque exſtincta. Hæc ille. Continent eadem acta, Theclam iam deſponſatam, viro nuncium remiſiſſe, vt Chriſtum ſponſum mereretur habere. Ecce quàm bellè huic veritati S. Epiphanius adſtipulatur in Panar. hæreſi 78. cùm ait: Thecla incidit in Paulū ſanctum, & à nuptijs exſoluitur, cùm curatorē, ſiue ſponſum haberet formoſiſſimum, primarium vrbis, valde diuitem, generoſiſſimum ac illuſtriſſimum in vita. contemnit terrena ſancta illa, vt cæleſtium potens fiat. Hæc Epiphanius. His conſentientia loquitur Fauſtus apud Auguſtinum lib. 30. contra Fauſtum cap. 4. Iam, inquit, timeo Apoſtolo, ne dæmoniorū doctrinam intuliſſe tunc Iconiū videatur, cùm Theclam oppigneratam iam thalamo, in amorem ſermone ſuo perpetuæ virginitatis incendit. Hæc ibi Fauſtus: quibus planè S. Auguſtinus aſſentiri videtur, cùm non excipiat de apocrypha hiſtoria, quod aliàs, aduerſus eoſdem Manichæos agens, facere conſueuit, vt de actis Thomæ, Andreæ, & aliorum. Quod inſuper in prædictis Theclæ paſſionis actis reperitur, ipſam gemmas, & muliebrē mundum diſtraxiſſe, pecuniaque ſibi conciliaſſe cuſtodes carceris, vt Paulum poſſet inuiſere: id ipſum profitetur S. Ioannes Chryſoſtomus in Act. Apoſt. homilia 25. cùm ait: Audi de beata Thecla; illa vt Paulum videret, aurum ſuum dedit; tu autem vt Chriſtum videas, nec obolum das. Hæc ibi. & ad populum Antiochen. hom. 22. Quære, inquit, Paulum tanquam Thecla, vt audias quæ per ipſum tibi dicuntur. Hæc de his Chryſoſt. Rurſum autem quæ illic leguntur de ira ſponſi in eam concitata, cùm eius accuſatione dānata eſt ad beſtias, quæ manſuetæ diuinitus redditæ, illi blandiebantur; hæc ipſa S. Ambroſius lib. 2. de virginib. explicat his verbis: Thecla doceat immolari, quæ copulam fugiens nuptiarum, & ſponſi furore damnata, naturam etiam beſtiarum virginitatis veneratione mutauit: namque parata adferas, cùm aſpectus quoque declinaret virorum, ac vitalia ipſa ſæuo offerret leoni; fecit, vt qui impudicos detulerāt oculos, pudicos referrent. Cernere erat lingentem pedes beſtiam, cubitare humi, muto teſtificante ſono quòd ſacrum virginis corpus violare non poſſet; ergo adorabat prædam ſuam beſtia, & propriæ oblita naturæ, naturam induerat, quam homines omiſerant. Hæc ille; qui & ad Simplicianum ſcribens, hæc ait: Inter leones virgo exultauit, & prodeuntes beſtias expectauit intrepida. Hæc ibi; eademque de leonibus in epiſtola 25. lib. 3. edit. Rom. ad Vercellenſem eccleſiam: Quo, inquit, munere venerabilis Thecla etiam leonibus fuit, vt ad pedes prędæ ſuæ ſtratæ, impaſtæ beſtiæ ſacrum deferrent ieiunium, nec procaci oculo virginem, nec vngue violarent aſpero? Quod præterea ad ignes, quos ſubijt, ſpectat, à quibus illa remanſit illęſa, hęc ſanctus Cyprianus in oratione pro martyribus: Aſſiſte nobis, ſicut Paulo in vinculis, & Theclæ in ignibus, &c. Et in orat. in die paſſionis: Libera me de medio huius ſeculi, ſicut liberaſti Theclam de medio amphitheatro. Item & S. Zeno Epiſcopus Veronenſis, in ſermone De timore Dei, hæc de Thecla: Aduerſus Theclam accuſator acerrimus linguæ erexit gladium, cum ſuis ſibi miniſtris publicę leges inſeruiunt, ſtimulis acuitur feritas in ferocitatē, & tamen mitior hominibus inuenitur: ne quid ſcenæ tam diræ humanitatis deeſſe videatur, immittūtur etiā marina mōſtra: lacinijs omnibus exſpoliatur puella; veſtitur incendio. Inter tot inſtrumēta mortis ſpectatore metuēte, ſecura calcat genera vniuerſa terrorum. Incolumis quaſi orbe ſubacto, de illo feralis caueæ iam non miſerabilis ſed mirabilis funereo habitu excedit, victi ſeculi triumphum reportans, quam tot ſupplicijs omnes crediderant perituram. Huc vſque Zeno. Rurſum verò de ignibus & beſtijs hæc Gregor. Nazianz. ad virgin. exhort. Non te fugit, inquit, Theclam ignium & beſtiarū impetum euitaſſe? Idem in carmine de præcept. ad virgines, hæc ait his verſibus:

Quis Theclam necis eripuit flammæq; periclo?
Quis validos vngues vinxit, rabiemq; ferarum?
Virginitas. O res omni mirabilis æuo!
Virginitas fuluos potuit ſopire leones:
Dente nec impuro generoſos virginis artus
Auſi ſunt premere, & rigido diſcerpere morſu.

Id ipſum Maximus Taurinenſ. ſerm. de ſancta Agnete, cùm ait: Theclam flammarū globos euaſiſſe cognoſcis. De his alijsq; ſupplicijs ſanctę virgini irrogatis, ex actis ſanctorum martyrum Terentij & ſociorum, quæ refert Metaphraſtes die 10. Aprilis, hæc illa ipſorum obteſtatio ad Deum facta: Qui Danielem de ore leonum eripuiſti, & de manu Pharaonis Moyſen ſeruaſti, & S. Theclam ab igne, & theatro, & feris, & beſtijs taurinis defendiſti, &c. In actis S. Iulianæ, quæ idem recitat 21. Decembr. his ſimilia leguntur. item & in Prat. ſpirit. c. 20. de milite Deum obſecrante per ea quę ſancta Thecla paſſa eſt tormenta. Adde his ſimilia, quæ & S. Dei Eccleſia in illis precibus quas adhibere voluit in commendatione animæ, quibus dicitur: Sicut beatiſſimam Theclam de tribus tormentis atrociſſimis liberaſti, ſic, &c. Quod in

ijſdem actis habetur, pugnanti Theclæ aſtitiſſe Dominum Ieſum Chriſtum præſeferentem vultum Apoſtoli Pauli: id ipſum quàm eleganter dicatur à S. Brienna in actis S. Febroniæ ſinceriſſimè ſcriptis, accipe: Brienna tendens in cælum manus, & vocem magnam edens, ſic precata eſt: Domine Ieſu Chriſte, qui ſeruæ tuæ beatæ illi Theclæ certanti ſub Apoſtoli Pauli habitu apparuiſti, quæſo, &c. Hæc apud Metaph. ex Thomaide 15. Iunij. Præter hęc omnia demum ſcias S. Hieronymum eadem Theclæ acta nouiſſe & comprobaſſe; quod ex eo exploratum habetur: cùm enim in ijſdem actis illud etiam enarretur, ſanctam Theclam à tormentis liberam, verbi cupidam, magiſtri auidam, Antiochiam Piſidiæ, quò S. Paulum profectum audierat, aduentaſſe, ſed à S. Paulo (ne quod offendiculum, vt ait, daret Euangelio) dimiſſam eſſe; hæc ipſa, inquam, S. Hieronymus in epiſt. ad Oceanū ſcribit his verbis: Thecla poſt tentationem paſſionis, Antiochiæ à Paulo prohibetur pariter pergere; nemo cum vxore pergit ad bellum, &c. Miramur quidem eam epiſtolam non recenſitam inter cæteras à Mariano Victorio, ſed in nonum tomum reiectam, ſuſpicante fortaſſe illam non eſſe Hieronymi, eo quòd ex vita S. Martini auctor mutuetur exemplum. ſed quid mirum, cùm annis viginti tribus poſt illius obitum vixerit S. Hieronymus? ita planè: dum S. Martinus defunctus dicitur Cæſario & Attico cōſſ. qui, ſecundùm Faſtos Onuphrij, eſt annus à Chriſto 397. Hieronymus autem, vt teſtatur Proſper in chron. diē obijt Theodoſio Aug. nonùm, & Conſtantio tertiùm conſſ. anno Domini quadringenteſimo vigeſimo. Conſtat inſuper ex Seuero, ſe eius vitam adhuc ſuperſtitis conſcripſiſſe, eamque (vt in dialogo cum Gallo profitetur) mox non in Italiam modò, ſed in Africā & Ægyptum allatam fuiſſe. quî verò credibile fieri poteſt, eadem Martini acta vnum latuiſſe Hieronymum? Ex cōuenientia præterea eius epiſtolæ cū ea quam ſcripſit ad Euſtochium de cuſtodia virginitatis 22. cùm agit de agapetis virginibus, illam eiuſdem eſſe auctoris, vnuſquiſque facilè intelliget. vtinam ſic integra reperiretur, ſicut Hieronymi eandem eſſe conſtat. Quòd ſi contendas non tantùm eſſe Hieronymi, ſed & Sophronij & Euſebij, vt præſefert epiſtolæ titulus: non laboro, dum & Hieronymi eſſe nō inficieris. Sed iam, vt ad ea vnde diuertimus, redeamus, ſciendum, nec ea quidem, quæ de Falconilla in eadem acta aliunde fortaſſe irrepſerūt, auctoritate carere ſanctiſſimi atque doctiſſimi viri S. Ioannis Damaſceni in ea oratione cuius eſt titulus: De his qui in fide ex hac vita exceſſerunt. Exſtat & ipſa vita S. Theclæ auctore Baſilio epiſcopo Seleuciæ: quæ Græcè ſcripta aſſeruatur in bibliotheca Sfortiana codic. manuſcript. num. 45. & 81. qua prædicta de eadem feliciùs explicantur: quam ipſam in Latinum à ſe redditam proximè editurus eſt D. Rolandus Vincleius Belga, alumnus R. D. Lindani epiſcopi Ruremundenſis; nunc autem Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. Auguſtini Valerij epiſcopi Veronenſis S. R. E. Cardinalis, Gręcorum eruditus interpres. Ne quid verò intactum relinquamus; delituiſſe aliquando S. Theclam intra petram ſibi cedentem, produnt acta S. Barbaræ, quæ deſcripſit Metaphraſt. 4. Decembr. Putatur hic ille locus, quem prope Tripolim Palæſtinæ peregrinātes Hieroſolymam inuiſunt, referuntque ſpecum illā aſſiduis miraculis illuſtrari; eaque non tantùm fidelibus; ſed, munificentia martyris, etiam infidelibus, penes quos ille locus religioſiſſimus habetur, impartiri. Mittimus recentiorum auctoritates, quibus ijdem his de Thecla dictis adſtipulantur; vt Aldelmus in libris quos tam ſoluta oratione quàm carmine ſcripſit de virginitate, vbi breui compendio martyrium eius deſcripſit. Winduchindum, aliter Witichindū Saxonem Monachum Corbeienſem ſcripſiſſe metricè paſſionem S. Theclæ, auctor eſt Sigebert. de viris illuſt. c. 130. Thecla inſuper, ſicut & Primogenita Pauli, ita & Apoſtolica, ac etiam Protomartyr inter feminas meruit appellari; quòd prima in certaminis arenā deſcēdit, & de impietate proſtrata triumphū reportauit; quam etiam tam Græci, quàm Latini Patres ſummo ſemper in honore habitā laudibus vbiq. in cælum ferre, primo loco ponere, primamq. inter feminas in exēplum adducere conſueuerunt. Hinc Greg. Nazianz. in inuectiua illa in Iulianū apoſtatam: Nō victimas, inquit, pro Chriſto cæſas veritus es? nec magnos pugiles extimuiſti? Ioannē illum, Petrū, Paulum, Iacobum, Stephanum, Lucam, Andream, Theclam? &c. Sic S. Epiphan. in Panar. hæreſi 79. Ambroſ. idem in citatis locis, & Hieron. ad Euſtoch. epiſt. 22. in fine; apud eundem (cuiuſuis ſit auctoris) tomo nono in obiurgatione Suſannæ; Chryſoſt. in orat. in ſanctos duodecim Apoſtolos; Sulpit. Seuer. in vita S. Martini lib. 2. c. 16. & alij. Hinc etiā vſu euenit, vt cùm quid excellens de femina aliqua dicere vellent, eandem Theclæ nomine exornarēt. ſic S. Hieronymus Melaniam ſeniorem, adhuc ſibi conſtantem, Theclam in chronico appellauit; ſic etiam egregiam illam Macrinam germanam ſancti Baſilij ob inſignes animæ eius virtutes Theclā eſſe dicendam, diuinus nuncius præſignauit, vt ſcribit frater eius Gregor. Nyſſenus in epiſtola ad Olympium monachum. Erat frequens acceſſus fidelium Seleuciam Iſauriæ ad S. Theclæ ſepulchrum, quò aliquando profectus eſt S. Gregorius Nazianzenus, vbi & diutiùs mānſit. De eadem in eum locum peregrinatione mentio habetur in Concilio Nicæno ſecundo act. 5. Theodoret. in hiſt. relig. ſanct. Patrum cap. 29. in Marana & Cyra, & Prat. ſpirit. c. 180. Illic Zeno Auguſtus ampliſſimā erexit baſilicam, quòd eius auxilio reſtitutus eſſet in Imperium, vt ſcribit Euagr. hiſt. lib. 3. c. 8. & Niceph. lib. 16. cap. 8. Iuſtinianus Imper. aliam non imparem in eius honorem excitauit eccleſiam, vt auctor eſt Procop. libro 1. de ędific. Iuſtiniani Imp. Porrò non tantùm in Oriente, ſed & in Occidente longè lateque celeberrimus vbique fuit eiuſdem martyris cultus. Hæc iam ſatis: quæ aliquibus fortaſſe prolixiora, ſed Theclam impenſiùs amanti pauca videri poſſunt. Hæc noſtra cùm recognoſceret hîc Romæ Reuerēdiſſimus Pater Dominus Lindanus epiſcopus Ruremundenſis, vir non tantùm omnis generis litterarum eruditione clariſſimus, verùm etiam egregij confeſſoris fidei nobilitatus inſignibus; quippe qui, exilia, proſcriptiones, ærumnas incredibiles, ac mortes penè frequentes inconcuſſo

robore, fidei causa, ſuſtinuit, quem tot victorijs auctum, ac maiora conantem, hiſce diebus Romæ videre meruimus: hic, inquam, hæc nobis de Thecla coràm, ac primùm de libris Euſebij in hunc modum: Ex libris (aiebat ille) martyrum, quos Euſebius Cæſarienſis ſe ſcripſiſſe teſtatur, tres nondum de Græco verſos in biblioth. Philippi Hiſpaniarũ Regis pijſſimi apud S. Laurentiũ in Eſcuriaco exſtare nobis loquitur Index eiuſdẽ; quem Catholica Maieſtas nobis ad vnam aut alteram noctẽ deuorandum ſingulari beneuolentia permiſit, anno 1579. cùm eouſque exilij, quod ciuile bellum ab hæreticis excitatum tertiò inflixerat, ſolandi cauſa ex Belgio per Italiam & Galliam perueniſſemus. In eodem indice S. Athanaſius de vita ſanctæ Theclæ nobis lectus eſt, de quo, vt & de illis Euſebij de SS. Martyribus Latinè cõuertendis, egi prolixè cum doctiſſimo viro D. Coſma Fontæo Regio Græcorum interprete, vt abſoluta Photij bibliotheca tunc ad amuſſim ferè expreſſa, nobis illas ſanctorum martyrum & in primis ſanctæ Theclæ coronas in lucem refunderet: de quo & nunc ſtatui ad ipſum Regẽ ante diſceſſum ſcribere, vt habeas vnde aureas illas S. Theclæ atque illorum ſanctorũ martyrum hiſtorias exornatiores & copioſiores reddere queas. Hęc ad me tunc ipſe, cùm de rebus varijs eccleſiaſt. ſubinde perfrueremur colloquijs.

[c] Soſij.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eius acta iuncta ſimul habentur cum rebus geſtis S. Ianuarij, de quo ſuperiùs xiij. Kal. Octob. Meminit de Soſio S. Proſper de prædict. dimidij temporis c. 6. in fine. In eius honorem S. Symmachus Papa erexit Oratorium, & Confeſſionem exornauit argento, vt conſtat ex libro de Roman. Pontific. in Symmacho.

[d] Andreæ & ſoc.] De his item eadem vet. manuſcript. quorum ſuprà meminimus.

[e] Paterni epiſcopi.] De quo etiam Vſuardus. Ponitur hic primus eius ſedis epiſcopus in tabulis eccleſiæ Conſtantien. quas deſcripſit Democh. lib. de ſacrific. Miſſæ. Alius eſt Paternus ſanctitate æquè illuſtris epiſc. Abricenſis, cuius acta deſcripſit Sur. tom. 2. Aprilis 16. ad quẽ adhuc abbatem ſcripſit Venantius Fortunatus carmen de emendatione codicis. Vixit temporibus Childeberti regis Francorum circa annũ Domini 590. de quo etiam Demochar. in tab. epiſc. eccleſiæ Abricenſis.

[f] Conſtantij.] De eodem S. Gregorius libro 1. Dialog. c. 5. pluribus agit.

[g] Xantippæ & Polyxenæ.] Agũt de his etiam Græci hac die in Menologio, vbi earum acta deſcribuntur. Meminit Xantippæ Metaphraſtes in ſermon. de Petro & Paulo Apoſtolis die 29. Iunij apud Surium tomo 3.

★ A Octauo kal. Octob. Luna. 24

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
t u A B C D E f F G H M N P
19 20 21 22 23 24 25 26 26 27 28 29 30 1

AVGVSTODVNI natalis ſanctorum martyrum Andochij [a] preſbyteri, Thyrſi diaconi, & Felicis, qui à beato Polycarpo Smyrnenſi epiſcopo ab Oriente directi ad docendam Galliam, ibidem flagellis duriſſimè cæſi, ac tota die inuerſis manibus ſuſpenſi, & in ignem miſſi, ſed non combuſti, tandem vectibus eorum colla feriũtur, & ita glorioſiſſimè coronantur. In Aegypto paſſio ſanctorum Paphnutij [b], & ſociorum martyrũ. Is vitam in ſolitudine agens, cùm audiret multos Chriſtianos in vinculis retineri, diuino ſpiritu concitus, ſponte Præfecto ſe offert, & Chriſtianam religionem liberè profitetur: à quo primũ catenis ferreis conſtringitur, & in equuleo diutiſſimè torquetur: deinde cum alijs plurimis ad Diocletianum mittitur, cuius iuſſu ipſe palmæ affigitur, cæteri autẽ ferro necantur. Chalcedone ſanctorum quadragintanouẽ [c] Martyrum, qui poſt martyrium S. Euphemiæ ſub Diocletiano Imperatore dãnati ad beſtias, & ab ijs diuinitus liberati, demũ

gladio percuſſi migrauerunt in cælum. In Pannonia ſancti [d] Gerardi epiſcopi & martyris. Aruernis depoſitio ſancti Ruſtici [e] epiſcopi & confeſſoris. In territorio Beluacenſi ſancti Geremari [f] abbatis.

SEPTEMBRIS 24.

ANDOCHII & ſoc.] De his pluribus hîc Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 8. c. 116. Feruntur horũ acta eſſe conſcripta à Fauſto & Symproniano.

[b] Paphnutij epiſcopi & ſociorum.] Agunt de his hac item die Gręci in Menologio; ſequenti autem die ijdem de Paphnutio confeſſore patre S. Euphroſynæ virginis.

[c] Quadraginta nouem martyrum.] Horum martyrium deſcribitur in actis ſanctæ Euphemiæ virginis & martyris Chalcedonenſis, de qua ſuprà xvj. Kal. Octobris.

[d] Gerardi epiſcopi.] Eius vitam deſcripſit ex veteribus monumẽtis Sur. tom. 5. Plura de eodem in actis S. Stephani regis, quæ idem habet tomo 4. Bonfin. de rebus Hungar. dec. 2. libro 1. & 2. Trithem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 239. Martyrio coronatur anno Domini milleſimo quadrageſimoſecundo.

[e] Ruſtici epiſcopi.] De eius electione ſcribit Gregor. Turon. de geſt. Franc. hiſt. lib. 2. c. 23. Succeſſit S. Venerando, numeraturq; ſeptimus ordine epiſc. Aruernenſis. Vixit tẽporibus Honorij Imp. & eius ſucceſſoris Valentiniani. Claruerunt ijſdem temporibus duo alij ſanctiſſimi epiſcopi eiuſdem nominis, Ruſticus Lugdunenſis, & Ruſticus Narbonenſis, de quibus aliàs pluribus.

[f] Geremari abb.] De quo etiam agit Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c 93. & Molanus in addit. ad Vſuard. hac die. Vixit circa annum Domini ſexcenteſimum ſeptuageſimum.

25 Septimo kal. Octob. Luna. B xxix.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
t u A B C D E f F G H M N P
20 21 22 23 24 25 26 27 27 28 29 30 1 2

IN caſtello Emmaus natalis beati Cleophæ [a] Chriſti diſcipuli, quem tradunt in eadem domo in qua menſam Domino parauerat, pro confeſſione illius à Iudæis occiſum, & glorioſa memoria ſepultum. Romæ ſancti Herculani [b] militis & martyris, qui miraculis in paſſione beati Alexandri epiſcopi ad Chriſtum conuerſus, ſub Antonino Imperatore poſt multa tormenta gladio cæſus eſt. Ambiani in Gallia beati [c] Firmini epiſcopi, qui in perſecutione Diocletiani ſub Rictiouaro Præſide poſt varia tormenta capitis decollatione martyrium ſumpſit. Damaſci ſanctorum martyrum Pauli [d], & Tattæ eius coniugis, ac Sabiniani, Maximi, Rufi, & Eugenij filiorum: qui Chriſtianæ religionis accuſati, verberibus, alijsque ſupplicijs torti, animas Deo reddiderũt. In Aſia paſſio ſanctorum Bardomiani [e], Eucarpi, & aliorum vigintiſex martyrum. Eodem die ſancti Anathalonis [f] epiſcopi, qui beati Barnabæ Apoſtoli diſcipulus, in eius locum eccleſiæ Mediolanenſis epiſcopus ſucceſsit. Lugduni depoſitio S. Lupi [g] epiſcopi ex anachoreta. Antiſiodori S. Anacharij [h] epiſcopi & confeſſoris. Bleſis ſancti

Solemnij[i] episcopi Carnutensis, miraculis clari. Eodem die sancti Principij[k] Suessionensis episcopi, fratris beati Remigij episcopi. Anagniæ sanctarum virginum Aureliæ[l] & Neomisiæ.

SEPTEMBRIS 25.

LEOPHÆ.] De quo Lu. Euang. c. 24. De eodem hac die Beda, Vsuard. Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad iij. Idus Octobris.

[b] Herculani.] Vsuardus de eodem hac die. mentio habetur de eo in actis S. Alexandri episcopi, de quo suprà xj. Kal. Octobris, & apud Petrum in catalog. lib. 8. c. 102. & 120.

[c] Firmini episcopi.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, alijque recentiores. Fuit hic primus eius sedis episcopus; errat Petrus, qui appellat eum presbyterum libro 8. cap. 119. Reperitur alius eiusdem nominis, eiusdemque ecclesiæ episcopus, de quo & ipse lib. 7. c. 137. fuitque tertius ordine, & confessor tantùm: qui & successit S. Eulogio, vt indicant tabulæ episcoporum eius ecclesiæ, quas descripsit Demochar. lib. de sacrif. Missæ. De eodem in Thesaur. Conc. tom. 2.

[d] Pauli & soc.] Agunt de his item Græci hac die in Menologio, actaque eorum breui compendio referunt.

[e] Bardomiani & soc.] De his Beda hac die, consentiuntque vet. manuscript.

[f] Anathalonis episcopi.] De quo & tabulæ ecclesiæ Mediolanensis. Libuit hîc describere peruetustam inscriptionem S. Miroclis eiusdem ciuitatis episcopi de sancto Anathalone in lapide incisam iuxta eius imaginem, his versibus, quos præsens inscriptio præcedit. D. ANATHALONI ATTICO SECVNDO EPISCOPO.

Petri hospes, sancteq; Anathalon, Domne probate,
Atque idem socius Barnabæ Apostolici.
Qui Mediolani verbi mysteria tradens,
Te iubet agnatos visere Cenomanos.
Dum tua membra metu rigidis subducta tyrannis
Brixia vicino detinet in loculo:
Hîc titulum, & picto venerandos pariete vultus
Mirocles reddit, præstitit alma fides.

MIROCLES EPISCOPVS.

Accepimus ex manuscripto commentario Andreæ Alciati, quem scripsit de rebus Patrijs nondũ edito. erat apud Illust. ac R. D. Francisc. Alciat. S. R. E. Cardinalem.

[g] Lupi episcopi.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, cæterique recentiores. Cùm autem hîc dicatur ex anachoreta factus episcopus Lugdunensis; illum putamus qui in insula Lerini post Lupum Trecensem exercuit vitam monasticam. Duos etenim eiusdẽ nominis illic claruisse Lupos, cõstat ex Sidonio Apollinari lib. 8. epist. 14. & in carmine eucharistico ad Faustum Lerinensem, cùm ait: Vita senis, iuuenisque Lupi, &c. Longè post horum tempora claruit Lupus episcopus Senonẽsis, quem ex hac vita migrasse anno Domini 631. tradunt tabulæ episcoporum eius ecclesiæ, quas recitat Demochares: prædicti autem vixerunt temporibus Valentiniani tertij, & successorum Impp.

[h] Anacharij episc.] Diuersis modis scriptus reperitur, vt Aunarius, & Anguarius. Interfuit hic Concilio Matisconensi primo & secundo, quod celebratum est anno 24. regis Guntramni, vt eius acta significant; numeratur hic annus à Christo Domino, quingentesimns octogesimus septimus, vt colligitur ex Gregor. Turon. Fuit is decimusnonus eius sedis episcopus.

[i] Solemnij episc.] Cuius miracula testata reliquit Gregor. Turon. lib. de glor. confess. c. 21. & Sigebert. in chron. an. Domini 490. Sedit decimusquartus ordine eius sedis episcopus, vt apparet ex tab. Democh.

[k] Principij episc.] Ad hunc exstat scripta epistola Sidonij Apollinaris 4. lib. 8. vbi egregias eius laudes prædicat; item alia libr. 9. epist. 8. Habetur mẽtio de eodẽ in vita. S. Remigij apud Sur. tom. 5. Interfuit sacris Concilijs, Carpentoractensi, Arausicano primo & secundo, vt eorum acta significãt. Claruit circa annum Domini 460. adscriberturque in tabulis episcoporum Suessionensium duodecimus ordine. Agit de eodem Molanus hac die, in addit. ad Vsuard.

[l] Aureliæ & Neomisiæ.] Harũ res gestas, sed nõ nihil deprauatas, accepimus ab Eccles. Anagnin.

xxviij. B Sexto kal. Octob. Luna. 26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
21	22	23	24	25	26	27	28	28	29	30	1	2	3			

NICOMEDIÆ natalis sanctorum martyrum Cypriani, & Iustinæ virginis, quæ sub Diocletiano Imperatore, & Eutholmio Præside multa pro Christo perpessa, ipsum quoque Cyprianum, cùm esset magus, & suis magicis artibus eam dementare conaretur,

conaretur, conuertit ad Christum: cum quo postea martyrium sumpsit. Horum corpora feris obiecta, noctu quidam nautæ Christiani rapuerunt, & Romam detulerũt: quæ postmodum in basilicã Constantinianam translata, prope Baptisterium cõdita sunt. Romæ sancti Callistrati[b] martyris, & aliorum quadragintanouem militum, qui in persecutione Diocletiani, cùm Callistratus insutus culeo, & in mare demersus, Dei ope euasisset incolumis, conuersi ad Christum, cum eo pariter martyrium subierunt. Item Romæ sancti[c] Eusebij Papę. Bononię itẽ S. Eusebij[d] episcopi & confessoris. Brixiæ sancti Vigilij[e] episcopi. Albani sancti Senatoris[f]. In agro Tusculano beati Nili[g] abbatis, fundatoris monasterij Cryptę ferratę, magnę sanctitatis viri. Tiferni sancti Amãtij[h] presbyteri, gratia miraculorũ illustris.

SEPTEMBRIS 26.

YPRIANI & Iustinæ.] De his hac die Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autẽ in Menologio sexto Nonas Octobris. Horum acta Græcis edidit Metaphrastes, quæ Latinè reddita retulit Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. Cõmuniter penes Græcos irrepsit error, dũ hunc Cyprianũ cum illo Episcopo Carthaginensi confundunt: qui tamẽ quàm pluribus differentijs distinguuntur abinuicem; nimirum patria, gradu, genere, tempore, actis, & loco martyrij. Fuit etenim hic, de quo agitur, patria Antiochenus, ex mago Christianus, inde diaconus; & vnà cum Iustina sub Eutholmio Præside temporibus Diocletiani in sartagine positus, Nicomediæ martyriũ consummauit: adeò vt ex his pateat, non nisi nomen, & martyrij titulum hunc habere communem cum Cypriano Episcopo Carthaginensi. Rursus etiam errant qui hunc passum scribunt temporibus Claudij Imperatoris: nam in eius actis testatum habetur, ipsum initiatum sacro baptismate, atque ordine diaconatus ab Anthimo Episcopo Nicomediæ, quem constat temporibus Diocletiani Imperatoris illi ecclesiæ præfuisse, vt testatur in primis Euseb. hist. lib. 8. c. 6. & acta sanctorum Indes & Domnæ. Exstant horum res gestæ Latinè conscriptæ, fidelioresque, mea quidem sententia, quàm acta illa quæ edidit Metaphrastes. Agit de his Aldelmus tam carmine quàm etiam soluta oratione libro de virginit.

[b] Callistrati & soc.] De his etiã Græci in Menologio, sed die sequenti. Habentur horum acta à Metaphraste edita, quæ recensuit Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. insunt illis tamen nonnulla quæ corrigantur.

[c] Eusebij Papæ] De eodem hac die Ado, consentiuntque vet. manuscript. De eius successione Euseb. chron. Optat. lib. 2. contra Parmen. August. epist. 165. Niceph. Episc. in chron. & alij recentiores. Cætera de ipso diximus in Annal. eccles.

[d] Eusebij episc.] De quo etiam tabulæ ecclesiæ Bonon. Vixit temporibus Gratiani & Theodosij Augustorum; interfuitque vnà cum S. Ambrosio ac cæteris sanctis Episcopis Concilio Aquileiensi, habito Syagrio & Eucherio Conss. anno à Christo (secundũ Fastos Onuphrij) 381. Quantum autem Bononiẽsis ecclesia tãto antistite floruerit, ac præcipuè sacrarum virginum sobole fœcunda fuerit, satis appatet ex his quæ scribit S. Ambrosius lib. 1. & 3. de virginibus.

[e] Vigilij episc.] Tabulæ etiam Brixiensis ecclesiæ de eo hac die. Meminit eiusdem Ramper. eiusdem ecclesiæ episcopus in serm. de translatione S. Philastrij. Vide superiùs notata in Vigilio Tridentino episcopo.

[f] Senatoris.] De quo Vsuardus, Ado, atque recentiores; quibus autem temporibus vixit, nullus prodit. Fuit autem Senator, ita dictus intimus homo sancti Germani episcopi Antisiodorensis, de quo Cõstantius in vita illius lib. 2. c. 6. Fuit & alius eiusdem nominis Romanus presbyter; qui functus est legatione cum sancto Abundio ac socijs Cõstantinopolim missis à S. Leone Papa, vt apparet ex ipsius epist. 33. itemque Cassiodorus dictus est cognomento Senator.

[g] Nili abbatis.] Huius res gestas in eodem monasterio, cuius hîc habetur mentio, asseruari accepimus, quas nondum legimus.

[h] Amantij.] De quo scribit S. Gregorius libro 3. dialog. cap. 35. Quo loco emendatum est quod legebatur Tuderti, loco Tiferni: nam Floridus, cuius ibi S. Gregorius meminit, Tifernas Episcopus fuit, sanctitate celebris, quem patronum Tifernates honorificentissimè colunt. Id quidem eius Ecclesiæ monumenta vetera certa fide testantur.

Quinto

xxvij. D **Quinto Kal. Octob. Luna.** 27

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4

AEGÆÆ natalis sanctorum martyrum Cosmę [a] & Damiani fratrum, qui in persecutione Diocletiani post multa tormenta, vincula & carceres, post mare, & ignes, cruces, lapidationem, & sagittas diuinitus superatas, capite plectuntur: cum quibus etiam referuntur passi tres eorum fratres germani, Anthimus, Leontius, & Euprepius. Romæ sanctæ Epicharidis [b] mulieris senatoriæ, quæ in eadem persecutione plumbatis cæsa, gladio percussa est. Tuderti sanctorum martyrũ Fidentij [c] & Terentij, sub eodem Diocletiano. Cordubæ sanctorum martyrum Adulphi [d] & Ioannis fratrũ, qui in persecutione Arabica pro Christo coronati sunt. Seduni in Gallia sancti Floretini [e] martyris, qui vnà cum beato Hilario post abscissionem linguæ iussus est gladio feriri. Bibli in Phœnicia sancti Marci [f] episcopi, qui & Ioannes à beato Luca nominatur. Mediolani sancti Caij [g] episcopi, discipuli beati Barnabæ Apostoli, qui sanctos Geruasium & Protasium baptizauit, & multa in persecutione Neronis passus, in pace quieuit. Rauēnæ sancti Aderiti [h] episcopi & confessoris. Parisijs sancti Eleazari [i] comitis. In Hannonia sanctæ Hiltrudis [k] virginis.

SEPTEMBRIS 27.

COSMÆ & Damiani.] De ijsdē Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorũ; Græci autem in Menologio ad Kalendas Iulias, ac iterum ad xvj. Kal. Nouemb. Feruntur acta ipsorum, Niceta quodam auctore conscripta, exstant apud Metaphrast. Kal. Nouemb sed erroribus scatent, lōgeque diuersa à germanis sincerisque rebus gestis ipsorũ martyrũ; sicut & ea quæ inscribuntur nomine Metaphrastis, quæ cuncta recitat Lipom. & Sur. tom. 5. quæ quidem si quis tueri velit, necesse est affirmet illos diuersos esse ab his, de quibus hîc agitur: cùm ex illis constet, eosdem absque martyrio in pace quieuisse. Rursus autem alia habentur horum acta, ac trium fratrum ipsorum, Antimi, Leontij, & Euprepij: quæ ex vet. manuscript. edita exstāt tom. 7. apud Sur. quæ parum differunt ab ijs quæ Mombritius edidit tom. 1. quæ etiam in antiquis codicibus habemus manuscript. mea quidem sententia, cæteris fideliora. in his enim nihil habetur de ridicula illa & obstinata contentione inter eos trium ouorum causa oborta, sicuti nec de camelo voce humana loquente. Eadem acta summatim collecta narrat Ado in suo Martyrologio, & Aldelmus lib. de laud. virginit. De horum miraculis agitur in Conc. 2. Nicęno act. 4. Grego. Turon. de glor. martyr. c. 98. & de gest. Franc. hist. lib. 10. c. vlt. de ipsorum reliquijs in cellula S. Martini à se positis agit. Horũ beneficio Iustinianus Imperator ab ægritudine grauissima liberatus, percelebrem in honorē eorundem martyrum erexit basilicā, vt scribit Procop. lib. 1. de ædif. Iustiniani Imp. Addidit & aliud in Pamphilia ijsdem martyribus templum, vt idem testatur lib. 5. Diuinus ille Sabas paternam domũ mutauit in ecclesiam eorundem nomine Deo dicandam, vt constat ex actis ipsius, quæ scriptis mādauit Cyrillus monachus. Horum nomine S. Felix Papa S. Gregorij atauus (vt scribit Ioannes diac. in vit. S. Greg. lib. 1. c. 1) basilicā erexit Romæ iuxta templũ Romuli; eadem in lib. de Rom. Pōtific. in Felice

Felice quarto: licet alij putent illic olim fuisse templum Castoris & Pollucis, quod in Foro Romano, vt scribit Liu. lib. 2. dec. 1. & Cic. lib. 3. de nat. deorũ, dicatum erat ab Aulo Posthumio. sed prior sententia verior probatur; nam alibi situm esse Romanum Forum, suprà monstrauimus, cùm egimus de carcere Mamertino. Ob celebrem cultum ijsdem sanctis martyribus Romæ exhiberi solitum, euenisse putamus, vt nonnulli eos Romæ passos esse crediderint. Sanè quidem in Græcorum Menologio, quo vtimur, illos Romæ martyrio coronatos esse habetur Kal. Iulij. De peregrinatione ad ipsorum ecclesiam positam in Palæstina, mentio habetur in Prat. spirit. cap. 127. De his omnibus martyribus exstat epigramma Bonadij Santon. libro 2. monod. 48.

[b] Epicharidis.] De eadem hac die Græci in Menologio; passamque tradunt in persecutione Diocletiani Imperatoris.

[c] Fidentij & Terentij.] Legimus horum acta accepta ab ecclesia Tudertina. incipiunt: In diebus Diocletiani & Maximiani Impp. &c.

[d] Adulphi & Ioannis.] De his item Vsuardus hac die: pluribus S. Eulogius in Memoriali sanctorum lib. 2. c. 8. Fuerũt patria Hispalenses, passique sunt anno Domini octingentesimo quinquagesimoprimo. Consule ibidem scholia Moralis.

[e] Florentini & Hilarij.] Agit de his Vsuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 8. c. 124. & alij recentiores: passi sunt eo tempore, quo Vuandali in Gallias irruperunt, anno Domini quadringentesimo vndecimo, vt scribit Sigebert. de his agens in chron. eodem anno.

[f] Marci.] De quo Act. Apost. c. 11. & 15. Paulus ad Colos. c. 4. 2. ad Timoth. c. 1. & ad Philem. Agũt de eodem hac die Græci in Menolog. Alexan. mon. in encomio Barnabæ apud Metaph. 11. Maij, Doroth. in Synop. & alij. Hunc autem omnino diuersum esse à Marco Euangelista, pluribus in Annal. eccles. ostendimus.

[g] Caij episc.] De eodem tabulæ ecclesiæ Mediolan. Tertius hic ponitur eius sedis episcopus, qui patria Romanus, vnà cum S. Anathalone Græco adhæserunt Barnabæ Apostolo. Vidi de his historiam rerum patriæ nobilissimi scriptoris Andreæ Alciati nondum editam. De eodem agitur in actis sanctorum martyrum Geruasij & Protasij, quorum suprà meminimus.

[h] Aderiti episcopi.] Tabulæ ecclesiæ Rauen. de eodem hac die: pluta de eodem Rub. libro 1. histor. Rauen.

[i] Eleazari.] Huius res gestas ex authenticis manuscript. edidit Sur. tom. 5. Hic excessit ex humanis anno Domini 1325.

[k] Hiltrudis.] Claruit temporibus Pipini regis Francorum: pluribus de eadem Molan. in Indicul. sanct. Belg. & in addit. ad Vsuard.

28 **Quarto kal. Octob. Luna.** E 25. xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	1	30	1	2	3	4	5

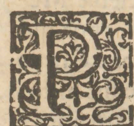

ROMÆ sancti Priuati [a] martyris, qui vlceribus plenus à beato Callisto Papa sanatus, inde sub Alexadro Imperatore ob Christi fidem plumbatis cæsus est vsque ad mortem. Ibidem sancti Stactei [b] martyris. In Africa sanctorũ martyrũ Martialis [c], Laurentij, & aliorum viginti. Antiochiæ Pisidię sanctorum martyrum Marci [d] pastoris ouium, Alphij, Alexandri, & Zosimi eius fratrum, Niconis, Neonis, Heliodori, & triginta militum, qui ad miracula beati Marci credentes in Christum, diuersis in locis, varijsq; modis martyrio coronati sunt. Eodem die passio sancti Maximi [e] sub Decio Imperatore. In Boemia sancti [f] Vuencesłai ducis Boemorum & martyris, sanctitate & miraculis gloriosi, qui in domo fratris sui necatus, victor peruenit ad palmam. Tolosæ sancti Exuperij [g] episcopi & cōfessoris, qui beatus vir quantum sibi extiterit parcus, quantumque alijs largus, sanctus Hieronymus relatu

prosecutus

prosecutus est memorabili. Genuę sancti Salomonis[h] episcopi & confessoris. Brixiæ sancti Siluini[i] episcopi. Eodem die sanctæ Eustochij[k] virginis, filiæ beatæ Paulę, quæ ad Pręsepe Domini cum alijs virginibus enutrita, præclaris meritis fulgens migrauit ad Dominum. In Germania sanctæ Liobæ[l] virginis, miraculis claræ.

SEPTEMBRIS 28.

PRIVATI.] De eius martyrio agitur in actis S. Callisti Papæ, quæ descripta habentur apud Sur. tom. 7. Octob. 14.

[b] Stactei.] De eodem Beda, Vsuardus, & alij recentiores, consentiuntque vetera manuscripta.

[c] Martialis & soc.] De his item Beda hac die, & alij. Meminit Martialis & sociorum Lucianus in epist. quæ exstat apud Cypr. 22. edit. Pamel. De Laurentio, seu Laurētino ipse Cyprianus epist. 34. An ijdem sint, haud compertum habeo; cùm præsertim de Laurentino agatur iterum.

[d] Marci & soc.] De his etiam Græci in Menologio, passosque tradunt in persecutione Diocletiani Imperatoris.

[e] Maximi.] De quo etiam vetera manuscripta.

[f] Wenceslai.] Apud Adonem de eodem agitur hac die. Eius vitam scriptam esse à Laurentio monacho Casinensi, auctor est Petrus diac. in lib. de vir. illustr. Mon. Casin. c. 6. Plura de eo legimus in Breuiario Polonorum, in Vuitichindo Saxon. li. 2. Aenea Sylu. hist. Boem. c. 14. 15. Ioan. Dubrau. hist. Boem lib 4. & 5. quam exscriptā habes apud Sur. tomo 7. hac die.

[g] Exuperij episcopi.] De eodem Vsuardus, atque recentiores. Ad hunc Exuperium antequam esset episcopus inter claros Oratores profitentem exstat Ausonij Galli epigramma in commemor. profes. 18. quem post præfecturam Hispaniarum ad tranquillioris vitæ portum secessisse, testatur. Nec placet quod Ios. Scalig. ait, Exuperium rhetorem diuersum esse ab Exuperio episcopo, ob diuersas vtriusque facultates, quasi qui fuit episcopus, non potuerit fuisse rhetor; & qui aliquando rhetor, non potuerit idem creari episcopus; locus, tempus, & vitæ studia, vnum eundemque fuisse, facilè persuadent. Sed & illud vehementiùs: nam cùm Ausonius in eodem Epigrammate in fine testetur Exuperium Rhetorem patria fuisse Burdegalensem: cumque constet ex Epistola S. Paulini 20. ad Amantium episcopum Burdegalensem, Exuperiū tunc fuisse presbyterum Burdegalensem; vnum eundemque existimandum esse, non immeritò opinamur, quem tamen his Ausonij temporibus nondum inter clericos meruisse putamus. De eius sanctitate, ac præsertim in pauperes largitate, scribit S. Hieronymus ad Rustic. epist. 4. & ad Ageruchiam de eodem epist. 11. aitque eius meritis Tolosam illæsam à barbaris permansisse. De præclaris eius virtutibus & vitæ meritis, idem in procem. libr. 1. & lib. 2. super Zachariam, & lib. 3. in Amos procem. ad Pammach. & ad Furiam epist. 10. Exstat ad hunc ipsum epistola decretalis Innoc. Papæ; agitque de eo Greg. Turon. hist. Franc. libro 2. cap. 13. ex Paulino.

[h] Salomonis episc.] Salonium hunc vocat Vsuardus. Agit de eodem Petrus in catal. libro 11. c. 265. Quod autem ad Salonium spectat, longè diuersus fuit à Salomone de quo hîc agitur: nam Salonius in Gallijs episcopus fuit, ad quem sanctus Eucherius episcopus Lugdunensis suas lucubrationes inscripsit, de quo agit Gennad. de vir. illustr. c. 63. Exstat eius epistola, & collegarum episcoporum, ad sanctum Leonem post 51. Eidem Salonio inscripsit suos libros Saluianus Massil. de recto iud. & prouid. Dei, vt etiam testatur Gennad. c. 67. quem illum puto Salonium episcopum Lugdunen. vicesimum primum ordine, successorem S. Eucherij, de quo tabulæ episcoporū Lugdunen. quas descripsit Demochares.

[i] Siluini episcopi.] De eodē tab. eccles. Brixien. Numeratur quartus post S. Philastrium episcop. Brixian. à Rāperto in serm. de trāslat. S. Philastrij. De eodem Helias Capreolus in Annal Brixiæ.

[k] Eustochij.] Hæc & Iulia dicta est, quòd ex Iulo, & gente Iulia originem duceret, vt auctor est S. Hieron. in epitaphio Paulæ epist. 27. qui multa de eodē epist. 2. de custodia virginit. & sæpè aliàs; ad quam etiam commentarios nonnullos inscripsit. Ad Pammachium idem scribens, eiusmodi eā laudat elogio: Quid Eustochio fortius? quæ nobilitatis portas, & arrogantiam generis consularis, virginali proposito fregerit, & in prima Vrbe primum genus subiugauerit pudicitiæ? Hæc Hieron. qui de eius obitu meminit scribens ad Alipium, & Augustinum epist. 79. Legimus & exscripsimus manuscript. epistolam Innocentij Papæ ad Hieronymū & Eustochium de pressuris quibus affligebantur opera Ioannis episcopi Hierosolymitani, eiusdem Hieronymi hostis infensissimi. Migrauit feliciter ex hac vita (vt collegimus, scripsimusque in Annal. ecclesiast.) anno à Christo Domino quadringentesimo decimonono.

[l] Liobæ.] De eadem Beda, Ado, & alij recentiores. Eius acta iussu Rabani conscripta, edidit Surius tom. 5. Agit de ea Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 173. Vixit temporibus Pipini regis Francorum, & Caroli Magni Imperatoris vt eius acta significant.

Tertio

29 Tertio Kal. Octob. Luna. F xxiiij. 25.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
24	25	26	27	28	29	1	2	1	2	3	4	5	6			

IN monte Gargano venerabilis memoria beati Michaelis Archangeli[a], quando ipsius nomine ibi consecrata fuit ecclesia, vili quidem facta schemate, sed cælesti prædita virtute. In Thracia natalis sanctorum martyrum Eutychij[b], Plauti, & Heracleæ. In Perside sanctæ Gudeliæ[c] martyris, quæ cum plurimos conuertisset ad Christum, ac Solem & ignem adorare noluisset, sub Sapore Rege post multa tormenta, cute capitis detracta, ligno affixa meruit obtinere triumphum. Ibidem sanctorum martyrum Dadæ[d], Saporis Regis consanguinei, Casdoæ vxoris, & Gabdelę filij, qui honoribus spoliati, ac varijs tormentis dilaniati, post longos carceres gladio sunt animaduersi. In Armenia sanctarum virginum Ripsimis[e], & sociarum martyrum sub Tiridate Rege. Antisiodori sancti Fraterni[f] episcopi & martyris. In Pontecuruo apud Aquinum sancti Grimoaldi[g] presbyteri & confessoris. In Palæstina sancti Quiriaci[h] anachoretæ.

SEPTEMBRIS 29.

MICHAELIS Archang.] De ea dedicatione Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Superiùs octauo idus Maij de apparitione agitur, hîc autem de dedicatione ecclesiæ; quæ facta videtur hac die, qua omnium Angelorum solennis memoria consueuit antiquitus in Ecclesia celebrari. De eadem solennitate dedicationis agitur in capitularibus regum Franc. libro 2. cap. 35. & in Concilio Mogunt. c. 36. De cultu Angeli Michaelis, consule quæ superiùs ea die sunt adnotata, cùm de apparitione egimus. Hîc interim agamus de his, quæ Ado, hac die, in fine scribit his verbis: Sed non multo pòst (à memoria scilicet Sipontina) Romæ venerabilis etiam Bonifacius Pōtifex ecclesiam sancti Michaelis nomine constructam dedicauit in summitate circi, cryptatim miro opere altissimè porrectam: vnde & idem locus in summitate sua continens ecclesiam, Inter nubes situs vocatur. hæc Ado. De quanam basilica Ado intelligat, facilè quis poterit assequi, si cuncta ab eo descripta consideret. Certè hæc basilicæ S. Michaelis in Ianiculo prope Vaticanum positæ aptari minus posse videntur; quandoquidē illa non à Bonifacio Papa, sed à Leone quarto (vt dictum est ex veteri inscriptione superiùs octauo idus Maij) erecta fuit: nec (vt habet Ado) proximis temporibus Gelasij Papæ (videlicet si credimus Sigeberto, qui manifestationem in Gargano contigisse sub Gelasio Papa testatur:) sed post multa secula; nec in eam est altitudinem porrecta, vt Inter nubes locus sit dictus, quandoquidem vnius scalæ, vel breuis cliui spatij ascensum habeat: nec etiam est (vt ait) cryptatim porrecta. At cùm nec alius sit locus Romę Michaelis Archangeli memoria celebris, cui prædicta conueniant; in eam adducor non inuitus sententiam, vt opiner dictam memoriam Michaelis, cuius Ado meminit, fuisse olim sitam in summitate molis Hadriani, super ingens saxum velut eminentem scopulum positam; ac reuera (vt ait) cryptatim miro opere altissimè porrectam, vt meritò locus ille dictus fuerit, Inter nubes: qui quidem & alio nomine à maioribus appellatus inuenitur; nimirum Mons sancti Angeli: ita etenim vocatum habes apud Petrum Damian. in rebus gestis sancti Romualdi: eo autem nomine ab ecclesia in eius summitate erecta esse dictum, est euidens coniectura. Quæ etiam redduntur clariora ex his quæ scribit Rodulphus Glaber, quem citat Papir. Massonius in vita Gregorij Quinti; agens enim de Othone tertio, hæc de eo ait: Quod cùm cognouisset Crescentius, illum scilicet Vrbi propinquare, cōscendens cum suis turrim, quæ sita est

 extra

extra ciuitatem trans Tiberim, ob altitudinem ſui, Inter cęlos vocant, vallauit eam defenſurus pro vita, &c. Cùm autem conſtet Creſcentij Turrim non aliam fuiſſe quàm Hadriani molem, turri redditam ſublimiorem, eundemque locum dictum eſſe munitionem S. Michaelis Archangeli, iam ſatis perſpicuum redditur; eundemque locum dictum eſſe Inter nubes ab Adone, qui à Rodulpho dicitur Inter cælos. Quòd autem dicat Ado, in ſummitate circi illam eccleſiã eſſe poſitam; puto pro, circi, circuli, eſſe legendum; moles enim illa in orbem ducta, circuli figuram habuit, vt antiqua numiſmata quæ eam habent deſcriptã, declarant. Vel ſi de circo mauis intelligere; erat illi loco proximus circus Dometiæ. Sed à quonam Bonifacio Papa fuerit illic eccleſia erecta, inueſtigemus. Præterimus quidẽ Bonifacium qui longè ante Gelaſium ſedit: Bonifacius ſecundus fuit, qui poſt Gelaſium, Anaſtaſiũ, Symmachum, Hormiſdam, Ioannem, atque Felicem ſedit; ſed neque hunc fuiſſe auctorẽ cõſtruendæ baſilicæ exiſtimamus: nam & ſequentibus annis, cũ tẽporibus Siluerij Papæ, à Vitige rege Gothorum Vrbs eſſet obſeſſa, nulla adhuc in ea mole Hadriani erat memoria Michaelis Archangeli; nã cùm adhuc locus ille Hadriani monumẽtis cõſtaret, neceſſitate cogente, munitio eſſe cœpit: quam validè oppugnantibus Gothis; qui propugnabant Romani milites, cõfractis marmoreis ſimulachris, ingenti vi ſaxorum hoſtes propulſarũt. ſcribit hæc Procopius, qui tunc Romæ aderat, libro 1. de bello Gothorum. Ex his itaq; Bonifacio Papæ tertio, vel, qui ei proximè ſucceſſit, Bonifacio quarto, eius eccleſiæ excitatio potius tribuẽda eſſe videtur: hi autem cùm poſt Sabinianum ſucceſſerint Greg. Papæ, recenti miraculo de Angelo, qui (vt habet antiqua traditio) ſupra prædictam molem viſus eſt in ſignum luis ceſſantis, gladium exertum in vaginã recõdere; in tãtæ rei geſtæ memoriã, alterum illorũ illic erexiſſe prædictã eccleſiã, par eſt credere: ſed cùm ad eundẽ locũ, aucta munitione, non pateret omnibus aditus; alia rurſum eccleſia prope dictam munitionẽ in honorẽ ſancti Michaelis Archangeli ædificata eſt; quã vetuſtate collabentem, noſtris diebus inſtauratam vidimus. Hæc ſatis de his quæ ſpectant ad eccleſiam S. Michaelis ſuper Molem Hadriani poſitam. Licet ſciamus eccleſiam S. Michaelis in capite Circi confuſis nominibus, dici ſolitam, quæ ad radices Ianiculi poſita, proximior eſt Baſilicæ Vaticanæ. ſed quæ ab Adone ſunt poſita, illi minus aptari poſſe vidẽtur. Ne quid pręteromittamus de gloria S. Michaelis Archang. ex miraculis ab eo editis; exſtat Græcè ſcripta narratio Pãtaleonis diaconi de miraculis S. Michaelis Archang. in biblioth. Sfortiana cod. manuſcript. num. 81. & in cod. 65. qui inſcribitur Metaphraſtes menſis Octobris atque Nouemb. cõplures ſunt ſcriptę Græcorum Patrũ homiliæ, & inter alias recenſetur S. Ioãnis Chryſoſt. prima in S. Michaelẽ Archang. ſecũda & tertia de Angelis, ac quarta in Seraphim.

[b] Eutychij & ſoc.] De his item hac die Beda, Vſuardus, & alij, conſentiuntque manuſcrip.

[c] Gudeliæ.] Agunt de eadem Græci hac die in Menolog. eiuſque martyrij acta paucis deſcribũt.

[d] Dadæ & ſoc.] Græci itidem de his in Menologio hac die; vbi eadem quæ hîc narrantur, notata habentur.

[e] Ripſimis & ſoc.] Gręci autem de his agunt hac die, vel ſequenti. Verùm cõſtat ex actis S. Gregorij Armeni epiſcopi, vbi & harum res geſtæ exactè deſcribuntur à Metaphraſte, quæ & Lipom. refert tom. 6. & Sur. tom. 5. has paſſas eſſe ſexto Kalend. Octobr. Hac fortaſſe die trãſlatio celebratur: quinto autem Kal. Octobr. Gaiana cum ſocijs martyrium conſummauit.

[f] Fraterni epiſcopi.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Adſcribitur nonus hic ordine in tabulis epiſcop. Antiſiodorenſium; quem & martyrio coronatum tradunt. Exſtant apud Demochar. de ſacrificio Miſſæ.

[g] Grimoaldi.] De quo vet. monumenta eccleſiæ Aquinatis, quæ inde accepimus.

[h] Quiriaci.] De eodem Græcorum tabulæ, ac Menologium; vbi habetur, hunc vixiſſe tẽporibus Theod. minoris. Exſtant eius acta quæ & Metaphr. deſcripſit, & Sur. tom. 5. Mentio de eodẽ habetur in vita S. Euthymij abbatis, cuius fuit diſcipulus, quã ſcripſit Cyrillus monachus, qui & de Euthymio multa didicit à Quiriaco. Quod autẽ ſpectat ad rectã rationẽ temporum; conſtat ex eiuſdem actis, eum anno nono Leonis Imp. ingreſſum eſſe monaſterium, annos natum decem & octo; vixiſſeque ætatem annorum centum & ſeptem, ſicque perueniſſe vſque ad Iuſtiniani Imp. tẽpora. Hic cùm eſſet diaconus in Laura S. Sabæ, venit cum alijs ad Conc. Conſtantinopolitanum celebratũ poſt conſulatum Beliſarij, anno Domini 536. ſubſcriptuſque reperitur libello quem Synodo obtulerunt Archimandritæ, vt eius Synodi acta ſignificant.

xxiij. G Pridie kalendas Octob. Luna. 30

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

t u A B C D E f F G H M N P

25 26 27 28 29 1 2 3 2 3 4 5 6 7

IN Bethlehem Iudæ depoſitio ſancti Hieronymi[a] preſbyteri, & Eccleſiæ doctoris, qui omnium ſtudia litterarum adeptus, ac probatorũ monachorum imitator factus, multa hæreſum monſtra gladio ſuæ doctrinæ confodit: demum cùm ad decre-

pitam

pitam vſque vixiſſet ætatem, in pace quieuit, ſepultúſque eſt ad Præſepe Domini: cuius corpus poſtea Romam delatum, in baſilica ſanctæ Mariæ maioris digno honore ſeruatur. Eodem die ſancti Leopardi[b] martyris, ex domeſticis Iuliani Apoſtatæ, cui caput Romæ amputatum fuit, & corpus eius Aquiſgranum poſtea tranſlatum. Solodori in Gallia paſſio ſanctorum martyrum Victoris[c] & Vrſi ex glorioſa legione Thebæorum, qui primò ſub Maximiano Imperatore diris ſupplicijs excruciati, ſed cęleſti ſuper eos lumine coruſcante, ruentibus in terram miniſtris, erepti; deinde in ignem miſſi, ſed in nullo penitus læſi, nouiſſimè gladio conſummati ſunt. Placentiæ ſancti Antonini[d] martyris, ex eadem legione. Eodem die ſancti Gregorij[e] epiſcopi magnæ Armeniæ, qui ſub Diocletiano multa paſſus, tandem in pace quieuit. Cãtuariæ in Anglia ſancti Honorij[f] epiſcopi & confeſſoris. Romæ ſanctæ Sophiæ[g] viduæ, matris ſanctarum virginum Fidei, Spei, & Charitatis.

SEPTEMBRIS 30.

HIERONYMI.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & cæteri Latinorũ. Hactenus in vulgus ſparſę dimanarũt res geſtę S. Hieronymi, incerto auctore conſcriptæ, ſimulque epiſtolę quędam S. Auguſtini & ſancti Cyrilli nomine inſignitæ, quę vnius eiuſdemque auctoris eſſe putantur, cuius & liber ille qui Euſebij Cremonenſis nomine conſcriptus habetur de obitu S. Hieronymi. quę quidem plena erroribus, & conferta mendacijs in angulum reiecta, leguntur tomo nono operum eius. Quiſnam verò auctor ille fuerit, qui hęc de Hieronymo commentatus eſt; quid dicam, non habeo, niſi quòd Petrus diac. Caſinenſ. libro de vir. illuſtr. eius monaſterij, cap. 4. hæc ait: Sebaſtianus beati Benedicti monachus, Hieronymi doctoris egregij vitam deſcribens, legendam eccleſijs tradidit. In qua, quę ei à puero inſtitutio, quale in iuuentute ſtudium, quę in ſenectute ei ſcientia fuerit, lucidiſſimè demonſtrat. Hęc Petrus diac. Porrò cuiuſuis ſint auctoris ea quę diximus, in illis Cyrilli nomine vulgatis litteris, ſe Monothelitam hæreticum pręſefert auctor, cogitque eidem hæreſi Hieronymum aſtipulari, quæ poſt annos trecentos eſt exorta. Præterea, tum in his, tum in prædictis alijs multa feruntur, quibus idem S. Hieronymus ſuis ipſius ſcriptis contradicit; aliaque coagmentantur, quæ aliorum ſanctorum potiùs, vt Geraſimi abbatis, eſſe noſcuntur: quæ ſingula refellimus in Annal. eccleſ. Tu interim de rebus geſtis S. Hieronymi his fruere, quæ ex ſcriptis ipſius vera certaque collecta in vnum ſummo labore & induſtria edidit Marianus Victorius epiſcopus Reatinus; quibus nonnulla, quæ deſiderari videbantur, adiecimus, ac per annos ſingulos digeſſimus in Annalibus eccleſiaſticis. Migrauit ex hac vita ſanctus Hieronymus (vt ſcribit S. Proſper in chronico) Theodoſio nonùm, & Conſtantio tertiùm conſſ. eſt is annus à Chriſto Domino (ſecũdùm veriores chronographos) quadringenteſimus atque viceſimus. De annis quibus vixit, non parua dubitatio eſt; de qua alibi fusè: nõ eſt enim eiuſmodi, quæ hîc poſſit paucis abſolui. Doctoris eccleſiæ cognomentum ob inſignem & omnibus ſeculis admirandam eruditionem non nuper, ſed viuens adhuc, meritò iureque conſecutus eſt. vnde Caſſianus lib. 7. de incarnat. Verbi, contra Neſtorium, eum citans, hæc ait: Hieronymus Catholicorum magiſter, cuius ſcripta per vniuerſum mundũ, quaſi diuinę lampades rutilãt, &c. Et Ennodius Ticinenſis epiſt. ad Fauſtum: Hieronymus noſter, inquit, niſi præceptorem ſuũ Gregorium diceret, illo melior cenſeretur; ſed illi applicanda ſunt bona nominatim, à quo ſumpſiſſe videntur originem. Hæc ille. Omittimus alia innumera de ſanctiſſimo ac doctiſſimo viro præconia.

[b] Leopardi.] De eodem Molanus pluribus in Indiculo ſanct. Belg. & in addit. ad Vſuard.

[c] Victoris & Vrſi.] Agit de ijſdem Vſuardus, & Ado. Pleniùs S. Eucherius in actis ſanctorũ Mauritij & ſoc. c. 13. Ado Viennen. in chron. an 288. In appendice ad Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 11. c. 22. agitur de inuentione prædictorum martyrum corporum, facta anno ſeptimo Theodorici Regis Frãcorum, de qua Sigebert. in chron. anno 608.

[d] Antonini.] De eodem ijdem qui ſuprà, Vſuardus & Ado: qui licet eundem appellent confeſſorem; conſtat tamen ex eius actis occubuiſſe martyrio: recitat ea Petrus in catal. libro 8. cap. 133. vbi etiam agit de inuentione corporis eius, temporibus S. Sabini, eiuſdem ciuitatis epiſcopi, facta, quæ hac die anniuerſaria commemoratione recolitur.

ª Gregorij Armeni episc.] De quo etiam hac die Greci in Menolog. vbi eius acta breui cōpendio describuntur, quæ Metaphrastes longè vberiùs est prosecutus: descripsit ea Lipom. tomo 6. & Sur. tomo 5. hac die. Nicephorus de eo agens libro 8. cap. 14. & cap. 35. quod ait eum interfuisse Nicæno Concilio, falsum omnino est: non enim ipse, sed filius eius Arostanes eidem sacro conuentui præstò fuit, vt eadem acta significant. Habetur de eodem Gregorio mentio in epistola S. Niconis aduersus Armenorum errores. Huius venerandum caput, vnà cum catenis quibus vinctus, & virgarum fragminibus quibus cæsus est, Neapolim ex Oriēte translatū in nobili ecclesia in eius honorē erecta apud sanctimoniales Ordinis S. Benedicti, olim autem sancti Basilij, religiosissimè asseruatur.

f Honorij episcopi.] Scribit eius res gestas Beda in Angl. hist. lib. 2. cap. 18. 19. ex quo auctore cæteri omnes descripsere, vt nouissimè Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 62. & lib. 4. c. 54. Migrauit ex hac vita anno Domini 654.

g Sophiæ.] De ea in actis filiarum eius pluribus agitur, quarum natalis dies est Kal. Augusti: recitat ea Metaphrastes, Mombritius, & alij, ex quibus etiam testatum habetur, Sophiam, de qua agimus, hac die in Domino quieuisse. Produnt idipsum alia acta ipsarum, quæ in antiquis codicibus manuscripta habemus. est illorum exordium: Sedenti in senatu, &c. Erat nobilis memoria via Aurelia eiusdem S. Sophiæ, quæ hactenus perseuerat.

OCTOBER.

xxij. A Kalendis Octob. Luna. 1

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
t u A B C D E f F G H M N P
26 27 28 29 1 2 3 4 3 4 5 6 7 8

RHEMIS in Gallia sancti Remigij ª episcopi & confessoris, qui gentem Francorum conuertit ad Christum, Clodoueo ipsorum Rege sacro fonte baptismatis, & fidei sacramentis initiato: & cùm annos septuaginta in episcopatu explesset, sanctitate & miraculorum virtute conspicuus decessit è vita Idibus Ianuarij: eius tamen festiuitas hac die recolitur, qua sacrum ipsius corpus postea fuit translatum. Romæ beati Aretæ b martyris, & aliorum quingentorum quattuor. Tomis in Ponto sanctorum martyrū Prisci c, Crescentis, & Euagrij. Vlysipone in Lusitania sanctorum martyrum Verissimi d, Maximæ & Iuliæ sororum eius, qui in persecutione Diocletiani passi sunt. Tornaci sancti Piatonis e presbyteri & martyris, qui cum beato Quinctino, eiusque socijs ab vrbe Roma in Galliam prædicationis causa perrexit, ac postea in persecutione Maximiani consummato martyrio migrauit ad Dominum. Thessalonicæ sancti Domnini f, martyris, sub eodem Maximiano. In Portu Ganda sancti Bauonis g confessoris. Vrbe Veteri sancti Seueri h presbyteri & confessoris.

a REMIGII episcopi.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij recētiores. De eadem solennitate item agitur in Capitul. Regum Franc. lib. 2. cap. 35. & Concil. Moguntin. c. 36. itemque in Concil. Pistens. c. 3. vbi hæc verba: Communi placito constituimus, vt vsque ad Missam S. Remigij, id est Kal. Octob. &c. Missa ibi pro ipsa solennitate accipitur, more Francorum; sic & in Capitularibus Reg. Franc. lib. 2. cap. 18. legitur: Vt absque vlla excusatione citò possit emendari, spatium vsque ad Missam S. Martini dare decreuimus. Hæc ibi. De eadē festiuitate hac die celebrari solita agit Greg. Turon. hist. Franc. lib. 8. c. 21. Porrò hæc est dies translationis, natalis autem idibus Ianuarij. Eius acta scripta esse ab Hincmaro Rhemensi, auctor est Sigebert. in chron. ann. 854. & de vir. illustr. cap. 100. Exstant eadē apud Sur. tom. 1. Eiusdem Hincmari encomium de S. Remigio habetur tomo 7. hac die. Vitam insuper à Fortunato conscriptam, breuitate contractam, idem descripsit tom. 5. Plura de eodem Gregorius Turonens. de gest. Franc. lib. 2. cap. 31. vbi agit de baptismo Clodouei regis. Exstat Sidonij Apollinaris ad S. Remigium epistola 7. lib. 9. qua sancti viri mirum in modum eloquentiam celebrat, cùm ait: Non exstat ad præsens viui hominis oratio, quam peritia tua non sine labore transgredi queat, & superuadere, &c. Petrus diac. Casin. lib. de vir. illustr. monast. Casin. c. 1. testatur S. Benedictum duas scripsisse epistolas, earumque primam dedisse ad Remigium episcopum Rhemensem. De eius ætate Sigebert. in chron. scribit natum anno Domini 449. creatum episcopū 471. obijsse diem 545. septuaginta & amplius annos in episcopatu exegisse scribit etiam Gregor. Turon. de glor. confes. cap. 69. Fortunatus etiam ac cæteri testantur, ob singularem & incredibilem animi eius virtutem & expectationem, annum agentem vicesimum secūdum, idque more Apostolico, præcedentibus prophetijs, esse creatum episcopū. De eodem alij plures auctores, qui res Frācorum sunt prosecuti, quorum innumera est multitudo. Fuit eiusdem nominis clarus inter scriptores ecclesiasticos Remigius Antisiodorensis monachus Ordinis sancti Benedicti, non tamen episcopus, vt multi putant; non enim recensetur in tabulis episcoporum Antisiodorensium: vixit temporibus Caroli Calui. De eo Sigebert. de vir. illustr. c. 123. Tritthem. de scrip. eccles. & de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 2. c. 52. & lib. 4. c. 198. & Xyst. Senen. in biblioth.

b Aretæ.] De quo Vsuar. Ado, & alij recētiores.

c Prisci & soc.] Agit de his Beda, Vsuardus, Ado, & alij, adstipulanturque vet. manuscript.

d Verissimi & soc.] De his Vsuardus, & alij, Vasæus in chron. & Flos sanct. Hispan. & Thesaur. Concion. tom. 2. hac die.

e Piatonis.] De quo Vsuardus, & Petrus in catal. lib. 9. cap. 11. qui eum non cum Quintino, sed cum Dionysio in Gallias profectum dicit; sed de Quintino testantur tabulæ ecclesiæ Tornacensis, vt declarat Molan. in Indic. sanctorum Belgij, vbi etiam agit de translatione ipsius.

f Domnini.] Agunt de eodem Greci hac die in Menologio, eiusque passionis acta referunt, addūtque alium Domninum, qui in Perside martyrium consummauit.

g Bauonis.] Bauo cognomento dicitur, proprio autem nomine dictus est Alloynus, vt testatur Molanus in Indic. sanct. Belg. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Scripsit eius acta Theodoricus abbas sancti Trudonis, vt auctor est Sigebert. de vir. illustr. cap. 171. exstant apud Sur. tom. 5. Migrauit ex hac vita anno Domini 630. vt scribit idem Sigebert. in chron. vel tricesimo primo, vt docet Molanus, qui pluribus de eodem agit in Indiculo; Petrus in catal. lib. 9. c. 10. & alij.

h Seueri.] De quo antiqua monumenta eius ecclesiæ.

2 Sexto nonas Octob. Luna. B xxj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
t u A B C D E f F G H M N P
27 28 29 1 2 3 4 5 4 5 6 7 8 9

NICOMEDIÆ sancti Eleutherij ª militis & martyris, cum alijs innumeris: qui cùm Diocletiani regia incendio conflagrasset, falsò huius criminis accusati, iubente eodem sæuissimo Imperatore, aceruatim necati sunt: quorum alij gladijs obtruncabantur, & alij ignibus cremabantur, alij in mare præcipitabantur: sed horum primus Eleutherius, cùm diu cruciatus, per singula tormenta validior redderetur, martyrium victoriæ

ſuæ,ignibus velut aurum examinatus,compleuit. In territorio Atrebatenſi paſſio beati Leodegarij [b] Auguſtodunenſis epiſcopi, quem varijs iniuriis & diuerſis ſupplicijs pro veritate afflictum, Ebroinus maior domus regiæ Theodorici interfecit. Item ſancti Gerini [c] martyris,fratris eiuſdem beati Leodegarij,qui ibidem lapidibus obrutus eſt. Antiochiæ ſanctorum martyrum Primi,[d] Cyrilli, & Secundarij. Conſtantinopoli ſancti Theophili [e] monachi, qui pro defenſione ſanctarum imaginum à Leone Iſaurico ſæuiſſimè cæſus, & in exilium pulſus, migrauit ad Dominum. Herfordiæ in Anglia ſancti Thomæ [f] epiſcopi & confeſſoris.

OCTOBRIS 2.

[a] ELEVTHERII & ſoc.] De quibus Beda, Vſuardus, & Ado. De his qui ea de cauſa ſubiere martyrium, ſcribit Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 6. ex quo cæteri deſcripſerunt. quomodo autem à Chriſtianis militibus exordium ſumpſerit Diocletiani perſecutio, idem ſcribit libro 8. cap. 4.

[b] Leodegarij epiſcopi.] De eodē Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Eius acta ab Vrſino conſcripta retulit Sur. tom. 5. Mentio habetur de eodem in vita S. Hermelandi apud Sur. tom. 2. Martij 25. in actis S. Aicardi tom. 5. die 15. Septembris; Ado Vien. in Chron. Vincent. lib. 23. c. 124. & 125. Tritthem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 135. & lib. 4. c. 173. & Molan. pluribus in Indicul. SS. Belgij. Martyrio coronatus eſt ann. Domini 685. vt ſcribit Sigebert. in Chron.

[c] Gerini.] De eodem Ado Vien. in Chron. ſub Theodorico rege, & Molan. in addit. ad Vſuard. & in Indic. ſanct. Belgij.

[d] Primi & ſoc.] De his agitur in vet. manuſcriptis, ex quibus etiam Molanus hac die.

[e] Theophili.] Agunt de eodem Græci in Menologio his verbis: Natalis S. Patris noſtri Theophili, qui fuit monachus religioſus, & timens Deum ſub Leone Iſaurico, cuius impietatem, & execrabile odium in venerabiles ſanctorum imagines euertendas, eius hæreſim in faciem exprobrans, redarguit; impium, nefarium, Antichriſti præcurſorem, & deſertorem Chriſti appellans, aliaque ſimilia obijciens; quibus ad iram incitatus, primùm verberari eum iuſſit, & in carcerem conijci; inde poſtmodum eductus, ſanctas imagines abnegare cogitur: quod omnino renuens, dira paſſus, in exilium eijcitur, vbi in pace quieuit. Hæc ibi.

[f] Thomæ epiſcopi.] Huius res geſtas fideliſſimè ſcriptas recitat Sur. tom. 5. Migrauit ex hac vita anno Domini 1287. quem Ioannes Papa viceſimusſecundus retulit in ſanctorum numerum. de qua re exſtare dicuntur eiuſdem litteræ Apoſtolicæ in Vaticana bibliotheca.

xx. C — Quinto nonas Octob. Luna. — 3

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
28	29	1	2	3	4	5	6	5	6	7	8	9	10			

ROMÆ ad Vrſum pileatum ſancti Candidi [a] martyris. Eodem die ſanctorum martyrum Dionyſij [b], Fauſti, Caij, Petri, Pauli, & aliorum quatuor, qui primò ſub Decio multa paſſi, demum ſub Valeriano ab Aemiliano Præſide diu tormentis vexati, martyrij palmam meruerunt. Apud antiquos Saxones ſanctorum martyrum duorum [c] Euualdorum, qui cùm eſſent presbyteri, & Chriſtum ibi prædicare cœpiſſent, comprehenſi ſunt à paganis, & occiſi: ad quorum corpora noctu multa lux diu apparens, & vbi eſſent, & cuius eſſent meriti, declarauit. In Africa ſancti Maximiani [d] epiſcopi Bagaienſis, qui à Donatiſtis iterum atque iterum ſæuiſſima paſſus, ex alta denique turri præcipitatus, & pro mortuo derelictus, gloria confeſſionis illuſtris poſtmodū quieuit in Domino. In Palæſtina ſancti Heſychij [e] confeſſoris, diſcipuli ſancti Hilarionis, & in peregrinatione ſocij. Apud Belgas in diœceſi Namurcenſi ſancti Gerardi [f] abbatis.

OCTOBRIS 3.

[a] CANDIDI.] De eodem Vſuardus, & alij recentiores. Ponitur hic paſſus Romæ ad Vrſum pileatum. Erat hic vicus in Eſquilijs, regione quinta, vt conſtat ex Sex. Rufo. Legitur hactenus reſtituta vetus memoria inciſa lapidi in eadem regione, qua deſcribitur ingens martyrum multitudo poſita ad Vrſum pileatum. Eum locum fuiſſe ferunt, vbi nunc exſtat eccleſia S. Bibianæ. Cùm autem ponatur cœmeterium Priſcillæ ad Vrſum pileatū, cuius mentio habetur in lib. de Rom. Pontif. in Innocentio; cumque cœmeterium Priſcillæ extra Vrbem via Salaria fuiſſe conſtet; puto hoc alterum ab illo eſſe.

[b] Dionyſij & ſoc.] Horū loco Beda, Vſuard. & Ado ponunt Dionyſium Areopagitam cum ſocijs, ſicut & Græci in Menologio de eodem agunt hac die: at nos agimus de illis inferiùs ſeptimo idus Octobris. Hi autem, de quibus hîc agitur, diuerſi ſunt omnino ab illis. Agunt & de his hac item die Græci in Menologio his verbis: Natalis S. martyris Dionyſij, & ſociorum octo. hic ſub Valeriano, & Gallieno Impp. adductus ad Præſidem Aemilianum, perſeuerans in Chriſti confeſſione, exilio primò damnatur, atque proſcribitur, ac lapidatur; plura tormenta quàm olim in Libya ſub Decio paſſus. Concluſus igitur in loco ſquallido cum Fauſto, Gaio, Petro, & Paulo; qui cum illo annos duodecim eaſdem pœnas tolerauerant, conſummatus eſt in confeſſione Chriſti. Hæc ibi.

[c] Duorum Euualdorum.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de horum martyrio Beda de geſtis Angl. lib. 5. c. 11. Sigebert. in chron. paſſos eos affirmat anno Domini 693. de his Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 3. c. 139 & 140. Petr. in catal. libro 9. cap. 15. De horum altero mētio habetur in actis S. Annonis epiſc. Colon libro 3. cap. 6.

[d] Maximiani epiſc.] Diuerſa lectio reperitur, dum in alijs codicibus legitur epiſcopus Sagienſis, in alijs Vagaienſis, vel Bagaienſis; quæ lectio magis conſentit his quæ de eodem S. Auguſtinus ſcribit, dum de ipſo agit epiſt. 50. ad Bonifacium, & libro 3. cap. 43. contra Creſcon. Laudat eundem idem S. Auguſtinus epiſt. 238. ad Caſtoriū, quòd diſpendio propriæ ſedis, quam ſanguine defendiſſet, ſponte cedens, conſuluiſſet paci eccleſiæ. Erat epiſcopus Bagaienſis nobiliſſimæ ſedis in Numidia, quam licet ſibi Donatiſtæ vendicaſſent, ex parte tamē Catholicorū Maximian. illi præfuit; vbi crudeliſſima paſſus, fuga lapſus, preces obtulit Honorio Imperatori qui in Donatiſtas, ſeuera dedit reſcripta: exſtant l. 4. & 5. ne ſanct. baptiſ. Cod. Theod. & l. 43. & 44. de hæreſ. eod. Cod. Theod. De eodē, cùm ſedi ceſſiſſet, agitur in Concil. Africano can. 55. quibus iungas eam quam ſupra citauimus epiſtolam ſancti Auguſtini ad Caſtorium 238.

[e] Heſychij.] Plura de eodem S. Hieronymus in vita S. Hilarionis. Ganzenſes Ethnici, oblato libello Iuliano Apoſtatæ, quæſierunt hunc atque Hilarionem ad necem, vt idem auctor teſtatur.

[f] Gerardi abb.] Exſtant eius acta cōſcripta ad Guntherum abb. quæ recitat Sur. tom. 5. Teſtatur Tritthem. lib. de ſcrip. eccleſ. ſanctū Odonē abbatē Cluniacenſem ſcripſiſſe vitam S. Gerardi. Petrus diacon. Caſin. libro de vir. illuſtr. monaſt. Caſin. cap. 32. narrat vitam ſancti Gerardi Confeſſoris ſcriptam fuiſſe à Gregorio epiſcopo Tarracinenſi. ea itaque quam Surius recitat, potius tribuenda videtur præfato Gregorio quàm alteri: nam quòd tum ſoluta oratione, tum etiam carminibus intexta habeatur, eius videtur potius eſſe ſcriptio; cùm multa ab eodem carmine fuiſſe conſcripta, idem auctor teſtetur. Agit de eodem Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 270. & Molan. in addit. ad Vſuard. & in Indiculo ſanctorum Belgij. Obijt anno Domini 958.

xix. D **Quarto nonas Octob. Luna.** 4

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
29	1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	9	10	11

Ssisii in Vmbria natalis ſancti Franciſci[a] confeſſoris, fundatoris Ordinis Minorum, cuius vitam ſanctitate ac miraculis plenam ſanctus Bonauentura conſcripſit. Corinthi natalis ſanctorum Criſpi[b] & Caij, quorum meminit ſanctus Paulus Apoſtolus ad Corinthios ſcribens. In Ægypto ſanctorum martyrum Marci[c] & Marciani fratrum, & aliorum penè innumerabilium vtriuſque ſexus, atque omnis ætatis: quorum alij poſt verbera, alij poſt diuerſi generis horribiles cruciatus flammis traditi, alij in mare præcipitati, nonnulli capite cæſi, plurimi inedia conſumpti, alij patibulis affixi, quidã etiam capite deorſum verſo, & pedibus in ſublime ſublatis, beatiſſimam martyrij coronã meruerunt. Damaſci ſancti Petri[d] epiſcopi & martyris, qui accuſatus apud Agarenorum Principem quòd fidem Chriſti doceret, lingua, manibus, pedibuſque amputatis, cruci affixus, martyrium conſummauit. Alexandriæ ſanctorum preſbyterorum & diaconorum Caij, [e] Fauſti, Euſebij, Cheremonis, Lucij, & ſociorum: ex quibus alij in perſecutione Valeriani martyres facti, alij martyribus ſeruientes, mercedem martyrum receperunt. Athenis ſancti Hierothei[f] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli. Bononiæ ſancti Petronij[g] epiſcopi & confeſſoris, qui doctrina, miraculis, & ſanctitate claruit. Lutetiæ Pariſiorum ſanctæ Aureæ virginis.

OCTOBRIS 4.

Rancisci.] Præclariſſimas eius res geſtas in primis S. Bonauentura conſcripſit: multa præterea eius peregrinationis ſocij ſcriptorum monumentis conſignauêre, vt Leo, Rufinus, & Angelus. Plura de eodem S. Antoninus in tert. part. tit. 22. cap. 10. Vincent. in ſpec. hiſt. & alij quamplurimi. Nouiſſimè verò editum eſt chronicon Franciſcanorũ, quo omnia comprehenſa habentur. Migrauit ex hac vita, anno Domini 1226. relatus inter ſanctos à Greg. Papa nono, anno 1228. Exſtant de ea re eiuſdem Gregorij Papæ literæ Apoſtolicæ, quarum alteræ datæ ſunt Peruſij ſeptimo Idus Iulij, anno ſecundo ſui Pontificatus ad vniuerſos Eccleſiæ Præſules; quarum eſt exordium: Sicut fialam auream, &c. alteræ verò ad vniuerſos Chriſti fideles datæ XIIII. Kal. Auguſt. Quæ ſic incipiunt: Mira circa nos, &c. Tranſlatum eſt corpus eius anno 1230. viij. Kalend. Iulij.

[b] Criſpi & Caij.] De quibus Paulus ad Corinth. 1. cap. 1. & ad Roman. cap. 16. Act. Apoſt. capite 18. Agit de his hac die Beda, Ado, & alij. Hunc eundem Caium eſſe Beda exiſtimat, ad quem Ioannes canonicam epiſtolam ſcripſit. Errat de Caio Dorotheus in ſynopſi, dum ait, eum poſt ſanctum Timotheum ſubrogatum eſſe epiſcopum Epheſi: nam ſancto Timotheo ſucceſſit Oneſimus, vt patet ex Ignatij epiſtola ad Epheſios. Hic ille videtur Caius Corinthius, qui ſanctum Paulum excepit hoſpitio, quem baptizauit

baptizauit vnà cum Criſpo. Fuit & alius Caius Derbeus, & ipſe diſcipulus Pauli, de quo in actis cap. 19 & 20. mentio habetur.

[c] Marci & Marciani.] Mendoſè alicubi Marcellianus pro Marciano legitur: diuerſi ſunt Marcellianus & Marcus ab his de quibus hac die agitur. De his etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum martyriũ ſcribit Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 8. quamquam eorum nomina ſilentio præterierit.

[d] Petri epiſc.] De eodem hac die Græci in Menologio, eiuſque certamen deſcribunt; pleniùs tamen in hiſtor. Miſcell. lib. 21. anno 5. Conſtantini Porphyrogeniti. Paſſus eſt anno (vt ibi numeratur) à Chriſto Domino 735. ſecundùm autem Faſtos Onuphrij anno ſeptingenteſimo quadrageſimoſecundo. Meminit eiuſdem Cedren. in compend. anno 2. Copronymi.

[e] Caij, Fauſti & ſoc.] De his itẽ Græci in Menologio; traduntque hos eſſe diſcipulos S. Dionyſij epiſcopi Alexandrini, ex quibus apparet, hos illos eſſe, quorum idem ſanctus Dionyſius meminit in epiſt. ad Germanum, apud Euſebium lib. 7. c. 10.

[f] Hierothei.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, hiſque verbis: Natalis S. Patris noſtri Hierothei, qui fuit vnus è numero Areopagitarum, qui ab Apoſtolo Paulo eſt inſtructus vnà cum magno illo Dionyſio: cumque religioſè vixiſſet, migrauit ad Dominum. Hæc ibi. De eodem Hierotheo ſæpe Dionyſius de eccleſiaſtica hierarchia, & de Diuinis nominibus.

[g] Petronij epiſc.] De quo etiam tabulæ eccleſiæ Bononienſis, in quibus ſcribitur ſucceſſiſſe ſancto Felici, qui in eadem ſede in locum S. Euſebij ſubrogatus eſt. Ex his autem colligi poteſt, quibus temporibus S. Petronius eam rexerit eccleſiam. Gennadius de eo agẽs lib. de vir. illuſtr. c. 41. ſcribit obijſſe diem Theodoſio iuniore & Valentiniano Auguſtis regnantibus: in eadem ſententia eſt Ado Viennen. in chron. ann. 425. Ex his profectò tanquam erronea refelluntur ea quæ non dicam à Proſpero, ſed potiùs apud Proſperum errore ſcripta reperiuntur in chronico de obitu S. Petronij, Cõſulibus Merobaude & Saturnino, anno à Chriſto Domino, vt illic numeratur, 306. vel rectiùs, ſecundùm Faſtos Onuphrij, 383. anno quinto Theodoſij Imp. nam eius anno tertio Syagrio & Euchario Conſſ. S. Euſebius epiſcopus Bononienſis, vnà cum S. Ambroſio interfuit Concilio Aquileienſi aduerſus Arianos, poſt quem conſtat ſubrogatum Felicem, cui demum (vt diximus) eſt ſubſtitutus Petronius. Ex his etiam quæ ſcribit S. Eucherius ad Valerianum, tempora eiuſdem S. Petronij explorata habentur; dum ait, ſuis temporibus claruiſſe in Italia S. Petronium: ipſa autem Eucherij tempora docent acta Synodi Arauſicanæ, cui interfuit: quæ habita eſt Theodoſio & Cyro Conſſ. eſt enim his annus Domini 441. Petronij genus indicat Gennadius, dum ait, eius parentem, Petroniũ quoque dictum, Prætorij præfecturam adminiſtraſſe, quem illum eſſe opinor, qui Sextus Petronius Probus dictus, geſſit Conſulatum cum Arcadio; nam & præfecturæ munere functum eſſe, data ad eum Imperatoris reſcripta teſtantur. Eo etiam magiſtratu exornatum eſſe S. Petronium, de quo agimus, affirmare videtur S. Eucherius, dum ait, ex pleniſſima mũdanæ poteſtatis ſede ad epiſcopatũ euectum eſſe. Præfecturam Prætorij fuiſſe ampliſſimam dignitatem, pluribus docet Caſſiod. in procemio Variarum. Porrò ſi genus antiquum familiæ Petroniæ repetas, eam humili loco natam ad equeſtrem ordinem perueniſſe, ſcribit Valer. Max. lib. 4. c. 7. Eius res geſtæ exſtant apud Surium tom. 5. conſcriptæ à Galeſinio, vt ipſe teſtatur, licet Sigonij nomine inſcribantur; quem quidem de eccleſia Bononienſi egregium volumen ſcripſiſſe ſcimus: multa à Vincentio, Antonino, & Petro in catalogo de S. Petronio ſcripta ſunt, quæ cenſura & expurgatione non leui indigent. Vixit ijſdem ferè temporibus in Gallijs eiuſdem nominis epiſcopus, vt apparet ex Synodica Gallorum epiſcoporũ ad S. Leonem Romanum Pontificem, & ex eius epiſtola 52. ad eos reſcripta, Cõſulibus Herculano & Aſporatio, anno Domini 452. fortaſſe ille ad quem exſtant duæ Sidonij Apollinaris epiſtolæ.

[h] Aureæ.] De eadem Vſuardus. Meminit eiuſdem S. Audoenus in vita S. Eligij libro 1. cap. 17. & libro 2. cap. 53. Sigebert. in chron. anno Domini 637. Petrus in catal. libro 9. cap. 23. Tritthem. de viris illuſtribus Ordinis ſancti Bened. libro 3. capite 85. Claruit in Gallijs temporibus Dagoberti regis Franc. circa annũ Domini ſexcenteſimum triceſimum.

5 **Tertio nonas Octob. Luna.** E xviij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12

Atalis beati Thraſeæ[a] epiſcopi Eumeniæ, apud Smyrnam martyrio conſummati. Treuiris ſanctorum martyrum Palmatij,[b] & ſociorum, qui in perſecutione Diocletiani ſub Rictiouaro Præſide martyrium ſubierunt. Eodem die paſſio ſanctæ

Charitinæ

Charitinæ[c] virginis, quæ sub Diocletiano Imperatore, & Domitio consulari, ignibus cruciata, & in mare proiecta, cùm inde incolumis euasisset, manibus & pedibus abscissis, dentibusque côuulsis, in oratione posita spiritum emisit. Messanæ in Sicilia natalis sanctorum martyrum Placidi[d] monachi, discipuli beati Benedicti abbatis, & fratrum eius Eutychij & Victorini, ac Flauiæ virginis, eorum sororis; item Donati, Firmati diaconi, Fausti, aliorumque triginta monachorum, qui à Manucha pirata pro Christi fide necati sunt. Antisiodori depositio sanctorum germanorum Firmati[e] diaconi, & Flauianæ virginis. Rauennæ sancti Marcellini[f] episcopi & confessoris. Valentiæ in Gallia sancti Apollinaris[g] episcopi; cuius & vita virtutibus fuit illustris, & mors signis ac prodigijs decorata. Eodem die sancti Attilani[h] episcopi Zamorensis, quem Vrbanus secundus in Sanctorum numerum retulit. Romæ sanctæ Gallæ[i] viduæ, filiæ Symmachi Consulis, quæ viro suo defuncto, apud ecclesiam beati Petri multis annis orationi, eleemosynis, ieiunijs, alijsque sanctis operibus intenta permansit: cuius felicissimum transitum sanctus Gregorius Papa descripsit.

OCTOBRIS 5.

[a] THRASEÆ episcopi.] De eodem Beda, Vsuard. Ado, ac cæteri recentiores. Scribit de eo Euseb. hist. lib. 5. cap. 23. Niceph. lib. 4. c. 25. & 37. alijque ex Polycrate. Claruit temporibus Marci Aurelij & Lucij Veri Impp. idemque ob egregia certamina contra Cataphrygas suscepta mirificè nobilitatus est.

[b] Palmatij & soc.] Tabulæ etiam ecclesię Treuerens. ex quibus item Molanus hac die. De horum sepultura, & inuentione vide quæ Sigebert. scribit in chron. anno Domini 1071. Alius hic Palmatius ab illo qui tempore Alexandri Imperatoris passus est.

[c] Charitinæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, eiusque sæuum martyrium referût; pleniùs autem Metaphrastes, quod retulit Lipom. in tom. 6. & Surius tom. 5. Alia est Charitina, quæ Romę cû Iustino, Charitone, & socijs passa est; quorum acta exstant apud Sur. tom. 3. 12. Iunij.

[d] Placidi & soc.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Exstant eorum acta à Gordiano conscripta, vt ferunt, iussu Imp. Iustiniani, quæ habes apud Lipom. tom. 4. & Sur. tom. 5. Sunt in ea nônulla castiganda. Passi sunt anno decimotertio eiusdem Imp. à Christo autem, anno quingentesimo quadragesimo. Plerique alij de ijsdem scripsere multa; vt Leo Ostiensis in chron. Casin. lib. 1. Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 5. & alij.

[e] Firmati, Fausti.] De his etiam Beda, Vsuard. Ado, & alij recentiores hac die.

[f] Marcellini episcopi.] De eodem tab. ecclesiæ. Rauen. Hier. Rub. hist. Rauen. libro 1. anno 230. & alij qui ante eum res Rauennates sunt prosecuti.

[g] Apollinaris episcopi.] Beda, Vsuardus, & alij recentiores de eodem hac die. Interfuit Concilio Epaunensi in Gallijs celebrato temporibus Gelasij Papæ, vt eius acta significant.

[h] Attilani episcopi.] De eodem in Flore sanct. & apud Sur. tom. 7. ex Marin. Siculo: & in Thesaur. concion. claruit circa an. Domini 820.

[i] Gallæ.] Scribit eius vitam & obitum S. Gregor. lib. 4. dialog. c. 13. ex quo cæteri; vt Petrus in catal. lib. 9. c. 25. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 13. Fuit & alia Galla senior, quã S. Augustinus laudat epistola 103. Legitur & eiusdem nominis neptis Symmachi senioris, de qua hæc ipse libro 6. epist. 33. Non mediocriter nepoticulæ meæ Gallæ infirmitas contrahit otij nostri securitatem. Illam autem ad quam Fulgentius scripsit epistolam paræneticam de statu viduarum, eandem esse putamus cum filia Symmachi, de qua hîc agitur. Floruit in Gallijs alia item Galla, quæ fuit vxor S. Eucherij; de qua Ado Treuer. 16. Nouemb. cuius sepulchri meminit Gregor. Turonen. de glor. confess. cap. 36.

Pridie

6 Pridie nonas Octob. Luna. Fxvij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1
t u A B C D E f F G H M N P
2 3 4 5 6 7 8 9 8 9 10 11 12 13

LAODICEÆ beati Sagaris[a] episcopi & martyris, qui fuit vnus de antiquis Pauli Apostoli discipulis. Capuæ natalis sanctorum martyrum Marcelli[b], Casti, Æmilij, & Saturnini. Agenni in Gallia natalis sanctæ Fidei[c] virginis & martyris, cuius exemplo beatus Caprasius ad martyrium animatus, agonem suum feliciter consummauit. Itẽ sanctæ Erotidis[d] martyris, quæ Christi amore succensa, ignis superauit incendium. Treuiris commemoratio innumerabilium[e] penè Martyrum, qui in persecutione Diocletiani sub Rictiouaro Præside ob Christi fidem vario mortis genere necati sunt. Antisiodori sancti Romani[f] episcopi & martyris. Opitergij sancti Magni[g] episcopi, cuius corpus Venetijs requiescit. In Calabria sancti Brunonis[h] confessoris, ordinis Carthusianorum institutoris.

OCTOBRIS 6.

[a] SAGARIS episcopi.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Passus est tempore Marci Aurelij & Lucij Veri fratrum Impp. sub Seruilio Asiæ Proconsule; vt ex Melitone scribit Euseb. hist. lib. 4. c. 25. & ex Polycrate lib. 3. cap. 23. Niceph. histor. libro 4. cap. 10. & 37.

[b] Marcelli & soc.] Agunt de his etiam Beda, ac cæteri qui suprà auctores; Petrus item in catal. lib. 11. Quod autem ad Castum & Aemilium spectat; cùm hæc nomina noscantur esse Africanorû martyrum, quorum natalis dies agitur 22. Maij; in eam facilè inducimur opinionem, vt existimemus hos esse eosdem cum illis: sed Capuæ etiam celebrari eorum celebritatem, quòd Africani Episcopi tempore persecutionis Vuandalicæ ex Africa pulsi ad Campana littora appellentes, quas secum tulissent reliquias sanctorum Martyrum, ibidem collocassent. Quod item ad Marcellum martyrem spectat, eiusdem nominis fuit martyr in Africa, de quo agitur 19. Februarij. Ceterùm Saturnini nomine multi in eadem prouincia passi reperiuntur, vt ex Martyrologij indice facile est colligere. Porrò hæc nobis tantùm coniectura suppeditat ex his quæ scribit Victor lib. 1. de persecut. Vandal.

[c] Fidei.] De eadẽ Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Passa est in persecutione Diocletiani sub Præside Daciano. Habet huius acta Mõbrit. tom. 1. Petrus in catal. lib. 9. cap. 26. Antonin. in prima part. tit. 8. c. 1. §. 24. eadẽ apud Sur. tom. 7. De ipsa etiã in Flor. sanct. Hispan. & Vasæus in chronico Hispaniæ.

[d] Erotidis.] De qua item hac die Græci agunt in Menologio, referuntque eius martyrium.

[e] Innumerabil. penè martyrum.] De his vetera manuscripta. De horum cœmeterio vbi sepulti erant, meminit Sigebert. in chron. anno 1071. quos passos refert in persecutione Diocletiani Imp. sub Rictiouaro Præside. Agit de ijsdem Molan. in addit. ad Vsuard.

[f] Romani episcopi.] Agit de eodem hac die Beda, Ado, & alij. Adscribitur decimus septimus eius sedis episcopus; vixitque temporibus Ioannis Papæ tertij vsque ad Benedictum, vt docent tabulę episcoporum Antisiodorensium, quas descripsit Demochares.

[g] Magni episc.] De eodem Petrus in catal. in appendice c. 17. refertque eius acta, & translationem hac die factam Venetias, anno Domini 1206. in ecclesiam S. Hieremiæ.

[h] Brunonis.] Eius res gestæ à pluribus auctoribus reperiuntur scriptæ; vt à Francisco de Puteo Lugdunen. Petro Blom. Petro Sutore de vit. Carthus. lib. 2. c. 7. Ranulph. lib. 7. c. 4. vitæ S. Hugonis episcopi Gratianopol. Exstant apud Sur. relatæ in tomo 5. Vita functus est anno Domini 1101. relatusque est inter Sanctos à Leone decimo Rom. Pont. Habes apud Sur. tom. 5. eius vitam conscriptam à dicto Petro Blomeuenne, Priore Carthusiæ Colon. vbi & descripta habentur præclara de sancto Brunone elogia.

Nonis

xvj. G **Nonis Octob. Luna.** 7

a b c d e f g h i k l m n p q r s

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2

t u A B C D E f F G H M N P

3 4 5 6 7 8 9 10 9 10 11 12 13 14

ROMÆ via Ardeatina depositio sancti Marci[a] Papæ & cōfessoris. In prouincia, quæ nuncupatur Augusta Euphratesia, sanctorum martyrum Sergij[b] & Bacchi nobilium Romanorum, sub Maximiano Imperatore: quorum Bacchus tamdiu neruis crudis cæsus est, quoadusque toto corpore discissus, in confessione Christi emitteret spiritum: Sergius verò clauatis cothurnis pedes indutus, cùm in fide fixus maneret, data sententia, iussus est decollari: cuius nomine locus vbi quiescit, Sergiopolis appellatus, ob præclara miracula frequenti Christianorum concursu honoratur. Romæ sanctorum martyrū Marcelli[c] & Apuleij, qui primo quidem Simoni mago adhæserunt, sed vidētes mirabilia quæ per Apostolum Petrum Dominus operabatur, relicto Simone, Apostolicæ doctrinæ se tradiderunt, ac post passionem Apostolorum sub Aureliano consulari coronam martyrij reportarūt, sepulti non longè ab Vrbe. Item apud Augustam Euphratesiam sanctæ Iuliæ[d] virginis, quæ sub Marciano præside martyrium consummauit. Pataui sanctæ Iustinæ[e] virginis & martyris, quæ à beato Prosdocimo sancti Petri discipulo baptizata, cùm in fide Christi constanter persisteret, Maximi præsidis iussu gladio trāsuerberata migrauit ad Dominum. Apud Bituricas sancti Augusti[f] presbyteri & confessoris. In pago Rhemensi sancti Helani[g] presbyteri. Eodem die cōmemoratio[h] sanctæ Mariæ de Victoria, quam Pius V. Pontifex maximus ob insignem victoriam à Christianis bello nauali, eiusdem Dei genitricis auxilio hac ipsa die de Turcis reportatam, quotannis fieri instituit.

OCTOBRIS 7.

[a] MARCI Papæ.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij. De eius successione agit Optat. Mileuit. lib. 2. contra Parm. August. epist. 165. ad Generosum, Rufin. lib. 1. c. 22 Sozom. libro 2. cap. 19. & Niceph. in chron. Acta eius in Annal. eccles. per annos singulos disposuimus. Vetus est Romæ titulus S. Marci; cuius est mentio in Conc. prim. Rom. sub Symmacho. de alia rursum eiusdem nomine ecclesia extra Vrbem posita, quam Gregor. Papa tertius restituit, mentio habetur in lib. de Romanis Pontificibus, in Nicolao Papa, vbi & de cœmeterio S. Marci scribitur. Hadrianus Pontifex in epistola ad Carolum Magnum de imaginibus, hæc ait: A tunc vsque hactenus sanctorum Pontificum videlicet Siluestri, Marci, & Iulij, miræ magnitudinis sanctæ eorum ecclesiæ apud nos sunt depictæ, tam in musiuo, quàm in cæteris historijs, cum sacris imaginibus ornatis. hæc ibi. Habemus eius vitam per lectiones distinctas, quæ in aliquibus ecclesijs legi consueuit.

[b] Sergij & Bacchi.] Beda de his hac die, ac cæteri tam Latinorum quàm Græcorum. Exstant eorum acta à Metaphraste descripta apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. Mōbrit. tom. 2. & alia manuscript. De ijsdem Nicephor. lib. 7. c. 14. in fine: ibi de eorum martyrio; de miraculis autem S. Sergij lib. 15. c. 23. ex Euagr. lib. 4 c. 27. & lib. 6. c. 20 De Sergiopoli ciuitate à S. Sergio martyre sic dicta, & reliquijs eiusdem martyris idem Niceph. lib. 15. c. 26. & 27. De Cosrhoe rege Persarum, qui eidem obtulit dona, idem Niceph. lib. 18. c. 21. De peregrinatione ad sanctum Sergium in Araphas, habetur mentio in secunda Synodo Nicæna, act. 5. & in Prato spirit. cap. 180. Agit de eodem Theodoret. de Euangelica verit. lib. 8. in fine. Erexit eidem Sergio Iustinianus Imper. egregiam basilicam Constantinopoli, aliam rursus Ptolemaide, vt scribit Procop. lib. 1. & lib. 5. ædific. Iustinian. Imper. Romæ etiam celebris fuit horum martyrum memoria, illicque erat Diaconia horum nomine, quam Gregorius tertius Papa restituit, auxitque, vt constat ex libro de Rom. Pontificibus. Notissimus etiam in Gallijs S. Sergius fuit, de cuius pollice, alijsque eius sacris reliquijs agit Gregorius Turonensis histor. Franc. libro 7. cap. 31.

[c] Marcelli & Apuleij.] Agunt de ijsdem Beda, Vsuardus, Ado, & alij ex actis sanctorum Nerei & Archilei.

[d] Iuliæ.] De qua Vsuardus, & Petrus in catal. lib. 9. cap. 31. hac die agunt.

[e] Iustinæ.] De eadem tabulæ ecclesiæ Patauinæ. Eius martyrij acta habet Mombrit. tom. 2. Plura in vita S. Prosdocimi, apud eundem tom. 2. Petrus in Catal. lib. 9. c. 32. Sūt in his aliqua corrigenda, vt quæ habentur de Vitaliano & Maximiano regibus. Fuerunt hi Prędides sub Romano Imperio constituti: nec enim illis temporibus aliquis erat in Italia regulus. De Iustina Venantius Fortunat. de de gaudio vitæ æternæ hoc versu:

Et Iustina simul, consociante Thecla.

Et libro 7. ad Bod. Ducem, sic:

Iustinam Pataui, Euphemiam hinc Chalcedon offert.

[f] Augusti presbyteri.] Scribit de eo Gregor. Turon. de glor. confes. cap. 80. ex quo & Molan. & Galesinius hac die.

[g] Helani.] Tabulæ Rhemenses, ex quibus ijdem qui suprà Molanus & Galesinius hac die.

[h] Commemoratio S. Mariæ de victoria.] Eo nomine Neapoli nuper erecta est ecclesia, egregium planè diuinæ benignitatis monumentū, cùm nostra memoria anno salutis 1571. Fidelium classis sanctiss. D.N. Pij V. PP. ac Catholici Hispaniarum Regis Philippi, necnon inclytæ Venetorum Reip. fœdere coacta, gloriosam ac cunctis seculis memorabilē de Turcis, Christiani nominis infensissimis hostibus, ad Echinadas insulas, captis hostium triremibus centum & octoginta, cæteris dissipatis, victoriam reportauit: fractosque nostrorū animos in eam spem erexit, posse inimicos nostros (modò in vnum Christianorum animi viresque conueniant) nullo negotio profligari atque deleri; præsertim si (vt tum in his actum est) præcipuam in Domino, & non in armis spem ponamus, peccatorumque sordibus expiatis, puræ ad Deum preces offerantur, ac Dei genitricis Mariæ auxilium pijs votis sedulò imploretur.

8 **Octauo idus Octob. Luna.** A xv.

a b c d e f g h i k l m n p q r s.

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3

t u A B C D E f F G H M N P

4 5 6 7 8 9 10 11 10 11 12 13 14 15

NATALE beati Symeonis[a] senis, qui in Euangelio Dominum IESVM suis in vlnis suscepisse legitur. Cæsareæ in Palæstina passio sanctæ Reparatæ[b] virginis & martyris, quæ cùm nollet idolis sacrificare, sub Decio Imperatore varijs tormentorum generibus cruciata, demum gladio percutitur: cuius anima in columbæ specie de corpore egredi, cælumque conscendere visa est. Thessalonicæ sancti Demetrij[c] Proconsulis, qui cùm plurimos ad Christi fidem perduceret, Maximiani Imperatoris iussu lanceis confossus martyrium cōsummauit. Ibidem sancti Nestoris[d] martyris. Hispali in Hispania sancti Petri[e] martyris. Laodiceæ sancti Artemonis[f] presbyteri, qui sub Diocletiano per ignem martyrij coronam accepit. In territorio Lugdunensi sanctæ Bene-

dictæ [g] virginis & martyris. Anconæ sanctarum Palatiatis [h] & Laurentiæ, quæ in persecutione Diocletiani sub Dione Præside in exilium deportatę, laboribus & ærumnis confectæ sunt. Rhotomagi sancti Euodij [i] episcopi & confessoris. Hierosolymis sanctæ [k] Pelagiæ cognomento Pœnitentis.

OCTOBRIS 8.

SYMEONIS.] De quo Luc.c.2. Agunt de eodem hac die Beda, Vsuard. Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem ad tertium Nonas Februarij, vt constat ex eorum Menolog. & ex constitutione Emmanuelis Imp. apud Theodor. in Nomoc. Photij tit. 7.c.1.

[b] Reparatæ.] De eadem Beda & Ado. eius acta habet Mombrit. tom.2. Legimus eadẽ copiosiùs scripta in cod. manuscrip. monast. sancti Cæciliæ trans Tiberim.

[c] Demetrij.] De ipso etiam Beda, atque alij. Græci autem in Menologio ad septimum Kal. Nouembris. Exstat encomium in magnum Demetriũ martyrem Leonis Imp. in codice Græc. manuscrip. Sfortianæ bibliothecæ num.65. Acta eius ex antiquis monumentis edidit Metaphrastes, quæ descripsit Lipom. tom.6. & Sur. tom.5. hac die. Donauit olim ea Latinitati Anastasius bibliothecarius, vt auctor est Vincent. lib.xij.c.150. Frequens concursus fuit Christianorum ad sepulchrum S. Demetrij Thessalonicam, ex quo vnguentum medicum scaturire iugiter consueuit, de quo Glycas in Annal. Cedren. in compend. hist. & Zonaras in Michaele quarto Imp. qui eiusdem martyris ope Bulgaros profligauit. De basilica S. Demetrij per Basiliũ Imp. restituta, meminit Cedren. in Basilio.

[d] Nestoris.] De eodem Græci in Menologio ad vij. Kal. Nouemb. eius res gestæ intextæ habentur cum actis S. Demetrij, de quo modò egimus. De ipso item Nicephorus hist. lib.7. cap.18.

[e] Petri.] Vsuardus de eodem, Vasæus in chron. ex Breuiar. Eborensi, & Flos sanct. Hispan.

[f] Artemonis.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, recensentque eius martyrium.

[g] Benedictę.] De eadem Vsuardus, hac die, pluribus autem Petrus in catal. lib 9.c.40. Alia est eiusdem nominis virgo non martyr: cuius natalis est dies xvj. Kal. Decembr. Scribit de ea Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib.3. cap.264.

[h] Palatiatis & Laurentiæ.] Harum res gestas ex antiquis codicibus descriptas accepimus ab ecclesia Anconitana. De ijsdem Petr. in catal. libro 11.

[i] Euodij episc.] Ponitur hic decimus eius sedis episcopus, subrogatus in locum S. Innocentij circa an. Domini 422. vt apparet ex tab. episcoporũ eius ecclesiæ, quas descripsit Demochar. Agit de eodem hac die Molan. in addit. ad Vsuard.

[k] Pelagiæ Pœnitentis.] Agunt de eadem hac die Latini omnes, & Græci, vt constat ex eorum Menologio. Vixit temporibus Theodosij Iunioris. vt patet ex his quæ scribit Niceph. histor. libro 14. c.40. Errant qui eam referunt ad tempora Numeriani, dicuntque hanc ad Christum conuersam à Nonno, qui & Hippolytus dictus habetur, episcopo Portuensi: hæc enim superiùs refellimus. Nonnus enim, qui eam conuertit ad Christum, fuit episcopus Edissenus substitutus in locum Ibæ, vt scribit Liberat. diac. in Breuiar. c.12. cumque ille sedem recepisset in Concilio Chalcedonensi, Nonnus remansit Antiochiæ commendatus à Synodo Maximiano episcopo Antiocheno, vt constat ex eodem Conc. act. 10. porrò ille eum præfecit ecclesiæ Heliopolis ad Libanum positæ, cuius meminit Sozomẽ. hist. lib.5 c.9. Diuersa ab ea est alia Heliopolis, quæ est in Aegypto, quæ Alexandrino, & non Antiocheno subdita est episcopo. Porrò idem Nonnus postmodum redditus est ecclesiæ Edissenæ, vt apparet ex epistola episcoporum illius prouinciæ, scripta pro comprobatione Cõcilij Chalcedonensis ad Leonem Imp. exstat tomo 2. Concil. nouæ edit. pagina 242.

xiiij. B — Septimo idus Octob. Luna. — 9

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16			

LVTETIÆ Parisiorum natalis sanctorũ martyrum [a] Dionysij Areopagitæ episcopi, Rustici presbyteri, & Eleutherij diaconi: ex quibus Dionysius ab Apostolo Paulo baptizatus, primus Atheniensium episcopus est ordinatus: deinde Romam veniens, à beato Clemente Romano Pontifice in Gallias [b] prædicandi gratia directus est: & ad præfatam vrbem deueniens, cùm ibi per aliquot annos commissum sibi opus fideliter prosequeretur, tandem à præfecto Fescennino post grauissima tormẽtorum genera vnà cum socijs gladio animaduersus, martyrium compleuit. Eodem die memoria sancti Abrahæ [c] Patriarchæ, & omnium credentium patris. Apud Iuliam in territorio Parmensi, via Claudia, sancti Domnini [d] martyris sub Maximiano Imperatore: qui cùm vellet persecutionis rabiem declinare, à persequentibus gladio transuerberatus, gloriosè occubuit. Apud Casinum sancti Deusdedit [e] abbatis, qui à Sicardo tyranno in carcerem trusus, illic fame & ærumnis confectus, reddidit spiritum. In Hannonia sancti Gisleni [f] episcopi & confessoris, qui relicto episcopatu, monachi vitam in monasterio à se constructo exercens, multis virtutibus claruit. Hierosolymis sanctorum Andronici, [g] & Athanasiæ eius coniugis. Antiochiæ sanctæ Publiæ [h] abbatissæ, quæ transeunte Iuliano Apostata, Dauidicum illud cum suis virginibus canens: Simulacra gentium argentum & aurum: &, Similes illis fiant qui faciunt ea: Imperatoris iussu alapis cæsa est, & grauiter obiurgata.

OCTOBRIS 9.

DIONYSII & soc.] De eodem Beda, ac cæteri Latinorum: Græci autẽ quinto nonas Octobr. Horum acta in primis conscripta feruntur ab Aristarcho Græco chronographo, indeque à Methodio episcopo Constantinopolitano, quæ ab Anastasio Bibliothecario in Latinum cõuersa esse scribit Hincmarus episcopus; eadem Metaphrastes, Michael Syngellus, Glycas, Suidas, & alij: Hilduinus autem ex antiquis tum Latinorum, tum etiam Græcorum monumentis scripsit Areopagitica, exposcente Ludouico Pio Imp. Idemque Anastasius Bibliothec. ad Carolum Caluũ dedit epistolam aduersus eos qui dicerent Dionysium Areopagitam alium esse ab illo Parisiensi episcopo. Hæc omnia simul iuncta edidit Sur. tom.5. Rursus etiã eadem acta carmine scripta ab eodem Hilduino, asseruari in monasterio Gemblacensi, testatur Molanus. Nostra ætate Matthæus Galenus scripsit Areopagitica, quibus eiusdem Dionysij scripta vindicauit à calumnijs hæreticorum, addidimus nonnulla in Annalibus ecclesiasticis, quibus non leues eorundem obiectiones soluimus. exstat Venantij Fortunati Carmen de basilica S. Dionysij, ac eius martyrio lib.1. meminitque eiusdem lib.7. ad Bodeg. & in vita S. Martini lib.4. Quòd autẽ sanctũ caput suũ portauit manibus; id quidem Hilduinus ex Lysbio, atque etiam Metaphrastes in ipso Dionysio, & Nicephorus hist. lib.2.c.20. profitentur.

[b] In Gallias.] Sat scio eam quæstionẽ de Dionysio Parisiorum episcopo, sit ne censendus ille idem qui ex Areopago ad Christi fidem, ac indè ad Atheniensis ecclesiæ regimen assumptus fuit, iam ante annos septingentos agitatam, ac definitã, à nonnullis iterum deduci in controuersiam: quibuscum in Annal. ecclesi. prolixior est mihi disputatio. Hîc autem (vt instituti patitur ratio) pauca dumtaxat, quæ pię menti satis esse possint, attingã; reddamque in primis verba Hincmari Rhemensis episcopi, auctoris illorum temporum non ignobilis, quibus, scribens ad Carolũ Caluum Imp. rem ipsam his verbis testatam reliquit, cùm ait: Patrem vestrum Dionysium esse Areopagitã, à beato Paulo Apostolo baptizatum, & Atheniensem ordinatum episcopum, & in Gallias à beato Clemente directum; ex his quæ Græca testificatio, & S. Romanæ Sedis attestatio, & Gallicana intimat contestatio, ratum in hac causa (quod longè ante nos dictum est) recognoscant. Hæc ille: quæ ne perfunctoriè dicta videantur, singillatim expendere operæpretium fuerit. Quòd igitur ad Græcam, quam dicit, attestationem pertinet; quid aliud professus est Michael Imp. publica legatione, qua ad Ludouicum Pium misit commentarios omnes Dionysij Areopagitæ nuper repertos? qui perlati Parisios, ipsis Vigilijs S. Dionysij celebritatis, cuiusnam illi fuerint, miraculis tunc diuina virtute editis, certa fide probati sunt. Narratur rei gestæ historia in ea epistola quam ad eundem Ludouicum Imp. Hilduinus conscripsit. Constat insuper auctore Anastasio

stasio S.R.E. Bibliothecario, S. Methodium Constantinopolitanum episcopum, olim cùm esset presbyter, & legatione Apostolica fungeretur, vitam S. Dionysij Areopagitæ, qua illum in Gallias profectum, Parisiorum ecclesiam curasse confirmat, Romanæ ecclesiæ tradidisse. hæc etenim idem Anastasius, qui eam in Latinum à se translatã misit ad Carolum Caluum Imp. testatur epistola ad eum tunc data. Metaphrastes insuper Dionysij acta, hęc ipsa testantia, ex antiquioribus monumentis descripsit: quæ veneratione esse digna, Synodus Florentina, ea citando, monstrauit. Quod itẽ ad Græcos pertinet, Michael Syngellus presbyter Hierosolymitanus in encomio quod de eodem Dionysio habuit, eadem plus satis testata reliquit: quæ & complures alij Græcorum recentiorum professi sunt, quos enumerare longum esset. Hæc de his quæ spectant ad Græcorum attestationem. Quod autem pertinet ad testimonium S. R. E. quo idem Hincmarus eandem rem comprobatam affirmat; ad id referendum arbitror, quòd Hilduinus, cùm ad eam rem probandã citet antiqua Missalia Gallicana, eaque probata dicit auctoritate Romanorum Pontificum Innocentij, Gelasij, atque Gregorij, quorum ea de re epistolas apud eandem Parisiensem ecclesiam exstare testatur. in sacris enim Missæ pręfationibus, moris erat, vitam illius sancti cuius solennitas ageretur, summatim collectã publicè recitari, vt etiam in Sacramentario S. Gregorij, & in Missali Ambrosiano hactenus cernitur. his accedit Stephani Papæ factis potius quàm verbis testata sententia: nam eo tempore quo ipse Pipinum regem coronauit in Gallia: cùm ægrotans, S. Dionysij adminiculo è morbo conualuisset, sacris eiusdem reliquijs Romam translatis, in ipsius honorem monasterium erigendum curauit, quod Græcis monachis tradidit, atque indito nomine, Græcorum Scholam nuncupauit: quod obitu eius imperfectum relictum, ab eius successore Paulo Papa est penitus absolutum. Hæc ipsa Ludouicus Imp. ab Hilduino perpetuis monumentis voluit commendari; prout eiusdem Imp. ad eum litteræ scriptæ declarant. Et quid, quæso, causæ fuisse existimamus, quòd S. Dionysij monasterium & Græcis attributum, & Græcorum Schola dici voluit, nisi vt in ædibus Græci hominis, Græci gentiles eius, veluti iure hospitij, considerent? Sancta insuper Romana Ecclesia huic veritati ea quoque ratione astipulata videtur, quòd à S. Methodio allata Romam Dionysij acta receperit, ac fideliter custodierit; cùm præsertim eiusdem S. Sedis Bibliothecarius Anastasius, summæ illorum temporum doctrinæ & auctoritatis vir, eadem Latinitate donata ad Carolum Caluum Imp. vnà cum litteris quæ adhuc exstant, in Gallias miserit. Hæc satis de his quæ ad sedis Apostolicæ testimonium spectãt. Ad illud etiã quod idem Hincmarus ait: Et Gallicana intimat cõtestatio. prædicta sufficere possunt: nimirum antiquorum Missalium fides, & acta ipsa, quæ ex antiquis monumentis, & à Visbio Hilduinus collegit; quibus etsi aliquis error inhæsit, vt de Dionysij martyrio perperam recensito sub Domitiano Imp. vel quid aliud eiusmodi; non tamen idcirco cætera quæ in eis narrantur, sunt reijciẽda; cùm præsertim tot tantosq; habeat adstipulatores. quòd si ob vnum errorem, vel alterum in Vitis sanctorum inuentum, cætera quæ remanent, fide carere dixerimus: profectò omnes ferè sanctorũ Vitas in maximum discrimen inducimus; cùm penè in omnibus aliquid notari possit quod corrigendum videatur; sitque canonicarum tantummodo scripturarum singularis prærogatiua, vt in eis cuncta vera, inconcussa, certaque narrentur. Quòd autem prædictis omnibus de Dionysio ex Gregorio Turonensi opponitur, quòd dicat in hist. de gest. Frãc. libro 1. cap. 30. S. Dionysium missum esse Parisios temporibus Decij: id quidem tam verũ est quàm quod ibidem asserit, Trophimum Arelate, Paulum Narbonam, & Martialem ijsdem Decij temporibus missos in Gallias; quos omnes liquidò constat ab Apostolis illuc esse directos, prout eorum acta, ac antiqua Martyrologia attestantur. Pace Gregorij dixerim, ipsum non tantùm in tam remotis, sed in his etiam quæ suorum sunt temporum, aliquando esse hallucinatum, sæpe superiùs ostensum est. Corrigendus est item error ille Hilduini dicentis; Dionysium annos natum circiter nonaginta, martyrio coronatum, anno decimosexto Domitiani Imp. quod falsum esse, ex eiusdem Dionysij scriptis conuincitur, quibus citat S. Ignatium in epist. ad Romanos: quam eodẽ anno quo martyriũ subijt, esse scriptam, satis apparet. Porro Ignatium Traiani tempore martyrio vita functum, omnes testantur. Dionysij porrò ætatem ex eo facilè inuenies, dum ipse scribens ad Apollophanem, admirandã illam Solis eclipsim tempore Passionis Christi contigisse ait, cùm ipse ageret annum suæ ætatis vigesimum quintum. ex hac quidem eius annorum ratione, vt Dionysius Ignatio superuixerit, vtique cẽtesimum ætatis annum excessisse eum oportuit. nec mirum videri debet, tam longam Dionysio contigisse ætatem: cùm diuina quadam dispensatione factum sit, vt complures ex his qui Apostolorum temporibus vixerint, ad longissimam ætatem peruenirent; nempe vt ea quæ oculis aspexissent, certa scientia testarentur; vt inter alios Symeon episcopus Hierosolymitanus, qui centesimum vigesimum attigit annum; S. Ignatius, qui se Dominum in carne vidisse testatur, scribens ad Polycarpum (citat eam epistolam S. Hieronymus de scrip. eccles. in Ignatio) ad annum vndecimum Traiani, vt idem auctor affirmat, peruenit. certè Quadratus, qui post Publium, qui Dionysio successit in ecclesia Atheniensi, rexitque illam temporibus Hadriani, complures se vidisse tradit, qui Christi temporibus sanati essent, & à mortuis surrexissent, vt de ipso recitat S. Hieronym. libro de scrip. eccles. quid memorem Hermam Pauli discipulum, cuius ipse meminit, scribens ad Romanos, cuius & esse dicitur liber Pastoris? eum constat ad vltima vsque Antonini Pij tẽpora fuisse superstitem. dicerem de Polycarpo, & alijs, nisi me aliò vocaret oratio.

Quòd autem Beda & Ado de Dionysio Areopagita agunt tertia die Octob. die verò nona de Dionysio Parisiorum, quasi hic sit diuersus ab illo: dicimus à Græcis mutuatos exemplum; ea enim die Græci de Areopagita agunt; Romæ autem hac die ex antiquis ecclesiarum monumentis agi solitum, certum est, alia fortasse de causa. sæpè enim accidisse vidimus, vt alia ratione Græci, alia verò Latini eiusdem Sancti agant celebritatem; imò inter ipsos Latinos eandem inuenies diuersitatem, quòd nimirum alij celebrent diem natalem, inuentionis, seu translationis alij, vel fortè dedicationis ecclesiæ; qua etiam ratione de vno eodemque sancto iterum agi solennitatem, facilè inuenies. Ad hæc, si attentiùs considerentur quæ Beda & Ado ea die tertia Octobris dicant de Dionysio Areopagita; ijdem nostræ potiùs fauere videntur causæ quàm contradicere; cùm testẽtur, S. Dionysium sub Hadriano Imp. martyrium consummasse: quo quidẽ tempore Atheniensi ecclesiæ præfuisse Quadratum episcopum, & huius præcessorem Publium Dionysij successorem, certum est: id etenim Euseb. hist. lib. 4. c. 22. id etiam S. Hieron. de script. eccles. in Quadrato; id denique cæteri historici ea tempora prosecuti, testantur. Quin, si fidem præstamus Hippolyti libello de 72. discipulis, Narcissum discipulum Domini ante prædictos post Dionysiũ Athenis sedisse, dicere opus est. Quænam ergo causa esse potuit, vt Dionysio adhuc superstite, vsque ad tempora Hadriani tres episcopi, vel saltem duo in eius locum fuerint subrogati? haud equidem credendum est, talem tantumque virum, ecclesiæ columnam in maximis illis ecclesiæ angustijs sedi nuncium remisisse, vitamque ociosam transegisse. Sicque nihil est quod conuenientius dici posse videatur, quàm (quod eius acta significant) eum ad maiorem prouinciam subeundam à S. Clemente Papa in Gallias amandatum; quo exemplo factũ apparet, vt & S. Polycarpus suorũ discipulorũ plerosque eodem ex Asia miserit, cùm tam ingens ostium ad Euangelium propagandum patere videret, & in multa messe operarios esse perpaucos. His iam de Dionysio expeditis, ac pluribus certè quàm putaram; studiosi lectoris veniâ liceat hîc paulisper adhuc immorari, ac de eiusdem auctoris scriptorum firmitate paucula in medium afferre. Rogatus aliquando causam à disertissimo atque amplissimo viro, cur nec S. Hieronymus, vel Eusebius, quorum præcipuum fuit studium, rerum ecclesiasticarum scriptores colligere, Dionysij Areopagitæ meminerit? Respondi: Quod ad S. Hieronymum spectat; non est quòd quis miretur, cùm ille eos solùm cognoscatur collegisse antiquos scriptores, quos ab Eusebio inuenisset recensitos; illosque tantùm addidisse, qui post Eusebij tempora claruêre. profitetur enim hoc idem ipse in cõmentarij præfatione ad Dextrũ. Si enim hunc vel alios ab eo prætermissos nouisset; haud dubium, de ijsdem agere haud desiuisset. Itaque tota iam quæstio cùm de Eusebio esse videatur; res nõ est propterea in eo periculo constituta, vt causa cadere sit necesse, vnius tantùm non dicam testantis sed silentis hominis testimonio. S. Maximus monachus aduersus Monothelitas egregius Ecclesiæ propugnator de his agens, clamosum Eusebij silentium affectatum nimis, ac dolo malo simulatum demõstrat; dum affirmat Dionysij Areopagitæ commentarios iam olim notos fuisse Dionysio episcopo Alexandrino, eosdemque ab eo fuisse scholijs illustratos; adducitque in eius rei testimonium Anastasium episcopum Antiochenum in libro cuius est titulus ἐν τῷ ὁδηγῷ. Numerat idẽ S. Maximus alios antiquos Theologos, quorum scriptorũ nulla ab Eusebio facta est mentio; vt librorum Narcissi, Hymenæi, & aliorum, quos tamen putandum est, illum non pręterijsse, cùm locupletissimæ bibliothecæ Pamphili martyris factus sit hæres; sed Arianũ hominem hæretica fraude illos occultasse: nam Arianorum vexillarius (sic enim eũ appellat S. Hieronymus) auctores illos prodere timuit, quibus Ariana hæresis sterneretur. Quæ nam ab Arianorũ insidijs salua esse potuerunt; si eorum perfidiâ etiã Nicæni canones naufragium passi sunt? Sed vt modò de scriptoribus ecclesiasticis agamus; vnum tantùm de ea re adducam exemplum. Quænam, quęso, fuit causa, vt Theologorum antiquorum celeberrimum Theognostum Eusebius silentio præterierit; nisi quòd sciebat eum Arij dogmatibus aduersari? Porrò probè nouit Theognosti bene exculti ingenij lucubrationes sanctus Athanasius, qui eum citat in lib. de Synod. Nicęnæ decret. contra hæres. Arian. his verbis: Discite (inquit) nunc Christo rebelles Ariani Theognostum virum disertum non abhorruisse à vocabulo Substantiæ: scribens de Filio Dei in 2. Hypotyposeon, ita locutus est, &c. recitat ibi grauissimam eruditi viri sententiam de vna eademque Filij Dei cum Patre substantia. idemque Athan. libro de peccato in Spir. sanct. ad Serapionem, eundem citans auctorem, simul & Origenem, hæc ait: Prisci igitur homines, inter quos & Origenes, vir multarum disciplinarum & multùm industrius, & Theognostus ille admirandus, & perquam studiosus (horũ enim opera legebam, cùm tuam epistolam acciperem) tradunt nobis, &c. Quisnam putet nobilissimum theologorum Eusebio fuisse incognitum, quem præsertim Athanasius ad astruendam Filij Dei diuinitatem, quam ille adeò impugnabat, tam ipsi, quàm cæteris Arianis ob oculos ponit? Videant ergo, quàm firmo nitantur argumẽto, qui affectatum Eusebij silentium contra Dionysij commentarios in testimonium adducunt. Quod demum spectat ad cæteras obiectiones, quas de Clemente Alexandrino, Timotheo, vel alijs aduersus eiusdẽ scripta aduersarij obijciunt: præter illa, quæ in eo genere à Matthæo Galeno laudabiliter scripta sunt; alia complura, ac (ni fallor) certa atque probata in Annalibus ecclesiasticis, proximè, Deo auspice, in lucem prodituris, sedulò explicabuntur.

[c] Abrahæ Patriarchæ.] Agunt de eodem hac die tum Latini, tum Græci; qui addunt & Loth. De Abraham, qui meritò dictus est Pater credentium, præter ea quæ locupletissimè de eo scribuntur in diuinis scripturis, agit Iosephus de antiq. Philo Iudæus, & alij Hebræorum, Latinorum, & Græcorum, quos omnes sigillatim recensere & lõgum & molestum esset. De locis Abrahæ memorijs nobilibus ædificiorum illustratis, vt de quercu Mambre, cellula Saræ, incunabulis Isaac, loco sacrificij, vbi eundem Isaac filium voluit immolare, agunt Sozom. hist. lib. 2. c. 3. Hieron. in epitaphio Paulæ epist. 27. & Beda de locis sanctis.

[d] Domnini.] De quo Beda, Vsuardus, & alij. Huius res gestæ editæ habentur apud Mombrit. tom. 1.

tom. 1. Surius tomo ſeptimo, & Petrus in catalogo libro nono, capite 42.

[e] Deusdedit.] Adnumeratur hic inter Caſinates abbates decimusquintus ordine; ſucceſſitque Apollinari, ſeditque annos ſex, vt accepimus ex tab. manuſcript. abbatum Caſin. De eodem Leo Oſtienſ. in chron. Caſin. libro 1. cap. 22. Tritthem. de viris illuſtribus Ordinis S. Benedicti libro 5. cap. 274. additq; de miraculis ad eius ſepulchrum fieri ſol tis. Huic autem ſucceſſit Hildericus.

[f] Giſleni epiſcopi.] Huius res geſtas edidit Sur. tom. 5. Plura de ipſo Molanus in Indic. ſanct. Belg. Vixit temporibus Dagoberti regis, circa annũ Domini ſexcenteſimum quadrageſimum.

[g] Andronici & Athanaſiæ.] De his itẽ Græci hac die in Menologio agunt.

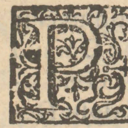
[h] Publiæ.] Græci itidem de eadem in Menologio hac die; qui ibidem profitentur hanc ipſam matrem eſſe S. Ioannis Chryſoſtomi. at verò qui res eiuſdem Chryſoſtomi ſunt proſecuti, Anthuſam eam dictam eſſe, teſtantur; fortaſſe ita nomine & cognomine Publia Anthuſa dicta eſt. Idem ſanctus Ioannes Chryſoſt. in libro quem ſcripſit ad viduam iuniorem, ſpectatiſſimæ virtutis exemplar matrem ſuam fuiſſe teſtatur. De egregia Publię confeſſione agit Theodoretus hiſt. lib. 3. c. 17. Amita autem S. Ioannis Chryſoſtomi dicta eſt Sabiniana, de qua Pallad. in Lauſiacis c. 29.

xiij. C **Sexto idus Octob. Luna.** 10

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
6	7	8	9	10	11	12	13	12	13	14	15	16	17

IN Creta inſula beati Pinyti[a] inter epiſcopos nobiliſſimi. Hic Cnoſiæ vrbis epiſcopus, ſub M. Antonino Vero, & L. Aurelio Commodo floruit; & in ſcriptis ſuis, velut in quodam ſpeculo, viuentem ſui reliquit imaginem. Coloniæ Agrippinæ ſancti Gereonis[b] martyris, cum alijs trecentis decem & octo, qui in perſecutione Maximiani pro vera pietate gladijs patienter colla ſubdiderunt. In territorio eiuſdem vrbis ſanctorum Victoris[c], & ſociorum martyrum. Veronæ in Gallia ſanctorũ martyrum Caſſi[d] & Florentij, cum alijs plurimis. Nicomediæ ſanctorum martyrum Eulampij[e], & Eulampiæ virginis eius ſororis, quæ cùm audiſſet fratrem pro Chriſto torqueri, exiliens in mediam turbam, eumq́ue amplexata, ſociam ſe illi adiunxit: atque ambo in ollam feruentis olei conjecti, ſed nulla ex parte læſi, vnà cum alijs ducentis, qui eo miraculo permoti crediderant in Chriſtum, obtruncatione capitis martyrium compleuerunt. Eboraci in Anglia ſancti Paulini[f] epiſcopi, diſcipuli beati Gregorij Papę, qui cum alijs ad prędicandum Euangelium illuc ab eo miſſus, Eduuinum Regem, eiuſque populum ad fidem Chriſti conuertit. Populonij in Tuſcia ſancti Cerbonij[g] epiſcopi & confeſſoris, qui, vt ſanctus Gregorius refert, in vita & morte miraculis claruit. Veronæ item ſancti Cerbonij[h] epiſcopi. Capuæ ſancti Paulini[i] epiſcopi.

PINYTI.] De ipſo etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Agit de eodem Euſeb. in chron. anno vndecimo Marci Aurel. Antonini, & hiſt. lib. 4. c. 20. & 22. Hieron. de ſcript. eccleſ. Niceph. libro 4. cap. 8. & alij recentiores.

[b] Gereonis & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die, quorum acta ex antiquis tabulis excepta ab Elinando habet Sur. tomo 5. Agit de his Ado Vien. in chron. anno 18. Dioclet. Imp. De horum inuentione mentio habetur in vita ſancti Annonis epiſcopi Colon. libro 2. cap. 17. apud Surium tomo 6.

[c] Victoris & ſoc.] De his item Vſuardus. Recenſentur horũ res geſtæ in prædictis actis S. Gereonis; numeranturq́ue hi, qui cum Victore ſunt paſſi, martyres trecenti & triginta.

[d] Caſſij & Florentij.] Agunt de his etiã Vſuardus & Ado. Recenſentur ijdẽ in ipſis actis S. Gereonis, & apud Petr. in catal. lib. 9. cap. 46 Verona quæ hîc ponitur, non eſt illuſtris illa Italiæ ciuitas, ſed quæ eſt in Gallia, vulga, Bona, dicta.

[e] Eulampij & Eulampiæ.] Græci etiam de his agunt in Menologio. Horum acta Metaphraſtes prolixiùs eſt proſequutus: quæ habet Lipom. tom. 9. & Sur. tom. 5. paſſiq́ue referuntur in perſecutione Diocletiani.

[f] Paulini epiſcopi.] De eodem plura Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores hac die. Geſta eius exactè deſcripta ſunt à Beda de geſt. Anglor. libro 2. cap. 9. & 10 vſque ad 20. & in epitome. Migrauit ex hac vita anno Domini 644. cùm ſediſſet annis 22. Alij recentiores de eodem ſcribunt, inter quos Tritthemius, ſed omnes ex Beda mutuati ſunt.

[g] Cerbonij epiſc.] Scripſit eius res geſtas ſanctus Greg. Papa lib. 3. dialog. c. 11. qui & de eius eccleſia Longobardorum clade proſtrata agit in regiſtr. lib. 1. epiſt. 17. De eodem Sigebert. in chron. an. 536. Habemus in noſtra bibliotheca eiuſdẽ vitam manuſcript. quæ incipit: Vir venerabilis, &c.

[h] Cerbonij, aliàs, Cerboni epiſc. Veron.] De quo & tab. eccleſ. Veron. quas eius eccleſiæ Auguſtinus Valerius epiſc. Cardinalis illuſtrauit egregio commentariolo; ibi pag. 6. & 38.

[i] Paulini epiſcopi.] Tabulæ Capuanę eccleſiæ de eodem hac die, cuius res geſtæ deſcribuntur in ipſius Breuiario.

11 **Quinto idus Octob. Luna.** D xij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
7	8	9	10	11	12	13	14	13	14	15	16	17	18

TARSI in Cilicia natalis ſanctorum martyrum Tharaci[a], Probi, & Andronici, qui in perſecutione Diocletiani longo tempore carceris ſqualore afflicti, & tertio diuerſis tormentis & ſupplicijs examinati, in confeſſione Chriſti triumphum gloriæ abſciſſis ceruicibus ſunt adepti. In pago Vilcaſſino paſſio ſanctorum martyrum Nicaſij[b] epiſcopi Rhotomagenſis, Quirini preſbyteri, Scubiculi diaconi, & Pientiæ virginis, ſub Præſide Feſcennino. Item paſſio ſanctorum Anaſtaſij[c] preſbyteri, Placidi, Geneſij, & ſociorum. In Thebaide ſancti Sarmatæ[d] diſcipuli beati Antonij Abbatis, qui à Saracenis pro Chriſto necatus eſt. Veſontione in Gallijs ſancti[e] Germani epiſcopi & martyris. Vzecie in Africa S. Firmini[f] epiſcopi & confeſſoris. In Scotia ſancti Canici[g] abbatis: Lyræ in Belgia depoſitio ſancti Gummari[h] cõfeſſoris. Apud Rhedones ſancti Aemiliani[i] cõfeſſoris. Tarſi in Cilicia ſanctarũ mulierum Zenaidis[k] & Philonillę ſororũ, quæ beati Pauli Apoſtoli conſanguineæ, & in fide fuerunt diſcipulæ. Veronæ ſanctæ Placidiæ[l] virginis.

HARACI & soc.] De his Beda, Vſuardus, & alij Latinorum; Græci autem in Menologio poſtridie agunt. Horũ acta à Metaphraſte deſcripta refert Lipom. tom 6. & Sur. tom. 5. Nos autem habemus eorumdem acta pura ac ſincera, vt excepta ſunt à Notarijs actuarijs. eſt illorum exordium: Cognoſcente Maximo Præſide in Tharſo Ciliciæ, Conſſ. Diocletiano quartùm & Maximiano tertiùm, octauo Kal. Aprilis, &c. fuſiora ſunt & vberiora quàm illa quæ edita habentur à Metaphraſte. De horum reliquijs & dedicatione eccleſiæ, hæc ſcribit Cyrillus in Euthymio: Archiepiſcopus Martyrius egit ſynaxim & vigilias: cum multis lampadibus & ſuffitibus, ſplendidam & magnificam egit dedicationẽ, deponens ſub ara quaſdam partes reliquiarũ Tharaci, Probi, & Andronici ſeptima menſis Maij. Hæc ibi.

[b] Nicaſij epiſcopi & ſoc.] Agit de his Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Fuit hic primus Rhotomagenſis ſedis epiſcopus, illuc miſſus à Clemente Rom. Pont. vt declarant tabulæ eius eccleſiæ.

[c] Anaſtaſij & ſoc.] De his item vet. manuſcrip. quorum meminimus.

[d] Sarmatæ.] De eius occubitu S. Hieron. in chron. anno 22. Conſtantini Imp. his verbis: Saraceni in monaſterium beati Antonij irruentes, Sarmatam interficiunt. hæc Hieron. qui ſuprà an. 21. ait: Sarmata, Amatus, & Macarius diſcipuli Antonij inſignes habentur.

[e] Germani epiſcopi.] Fuit hic ſeptimus eius ſedis epiſcopus, occiſus ab Arianis anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimoſecundo, vt docent tabulæ epiſcoporũ eius eccleſiæ, quas deſcripſit Demochares libro de ſacrificio Miſſæ. Agit de eodem Molanus in additionibus ad Vſuardum.

[f] Firmini epiſcopi.] De eodem Vſuard. hac die, & alij recentiores. Vzetia, cuius hic erat epiſcopus, dicta eſt etiam Vzita, cuius meminit Ptolemæus & Strabo.

[g] Canici abbatis.] Vſuardus, Petrus in catal. lib. 11. ac recentiores de eodem hac die.

[h] Gummari.] Scripſit acta eius Theobaldus, quæ habes apud Sur. tom. 5. idemq́ue eadem heroico carmine cecinit, vt teſtatur Molan. in annot. ad Vſuard. qui de eodem pluribus agit in Indiculo ſanct. Belg. Claruit circa annum Domini 770.

[i] Æmiliani.] De eo vet. manuſcript. Maurolycus, & Molan. in addit. ad Vſuardum.

[k] Zenaidis & Philonillæ.] Agunt & de his Græci hac die in Menologio, deſcribuntq́ue paucis acta ipſarum.

[l] Placidiæ.] Tabulæ eccleſiæ Veronenſis. Petrus in catal. lib. 9. cap. 70. & nuper Illuſt. & R. D. Aug. Valerius, epiſcopus Veronen. Card. lib. antiq. monum. epiſc. Veron. pag. 29. & 57. Eiuſdem ferè nominis & Imperatorio genere propagata claruit in Gallijs Placidina olim vxor ſancti Leontij epiſcopi Burdegalenſis, eiuſq́ue genus & virtutes Venantius Fortunatus egregiè cecinit lib. 1. carm.

xj. E Quarto idus Octob. Luna. 12

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7

t u A B C D E f F G H M N P

8 9 10 11 12 13 14 15 14 15 16 17 18 19

ROMÆ ſanctorum martyrum Euagrij [a], Priſciani, & ſociorum. Rauennæ via Lauretina natalis ſancti [b] Ediſtij martyris. In Lycia ſanctæ Domninæ [c] martyris, ſub Diocletiano Imperatore. In Africa ſanctorum [d] Confeſſorũ & Martyrum quatuor millium nongentorum ſexagintaſex, in perſecutione Vuandalica ſub Hunnerico rege Ariano: qui cùm eſſent partim eccleſiarum Dei epiſcopi, partim preſbyteri & diaconi, aſſociatis ſibi turbis fidelium populorum, pro defenſione Catholicæ veritatis in horribilis eremi exilium truſi ſunt: ex quibus plurimi, dum crudeliter à Mauris ducerentur, haſtilium cuſpidibus ad currendum impulſi, & lapidibus tunſi, alij ligatis pedibus velut cadauera per dura & aſpera loca tracti, & ſingulis membris diſcerpti, ad extremum variè excruciati, martyrium celebrarunt. Erant inter eos præcipui Domini ſacerdotes Felix & Cyprianus epiſcopi.

Celenæ

Celenæ in Pannonia ſancti Maximiliani [e] epiſcopi Laureacẽſis. Eboraci in Anglia ſancti Vualfridi [f] epiſcopi & confeſſoris. Mediolani ſancti Monæ [g] epiſcopi, qui cùm de epiſcopo eligendo ageretur, cæleſti lumine circumfuſus, eo ſigno mirabiliter in epiſcopum eſt aſſumptus. Veronæ ſancti Saluini [h] epiſcopi. In Syria ſancti Euſtachij [i] preſbyteri & confeſſoris.

OCTOBRIS 12.

EVAGRII & ſoc.] Vet. manuſcript. ex quibus Galeſin. qui addit Ediſtiũ, ſed hic idem cum illo qui Rauennæ paſſus eſt, vt inferiùs dicemus. In aliquibus codicibus in Syria hi paſſi leguntur.

[b] Ediſtij.] De eo Beda, Vſuardus, & alij recentiores. Hieron. Rub. hiſt. Rauen. lib. 2. paſſum hũc ſcribit in perſecutione Diocletiani Imp.

[c] Domninæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio, vbi & eius paſſio deſcribitur.

[d] Sanctorum Confeſ. & marr.] De ijſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Græci autem in Menolog. ſeptimo Idus Decembris, vbi & eorum cruciatus deſcribunt, quos pleniùs proſecutus eſt Victor. lib. 2. de perſecutione Vuandal. ſummatim autem conſtitutio Iuſtiniani Imp. C. de præfect. præt. Africæ.

[e] Maximiliani epiſcopi.] Huius res præclariſſimè geſtas haberi in bibliotheca Tornacenſi, teſtatur Molanus. Plura de eodem Cuſpinianus in Auſtria.

[f] Vualfridi epiſcopi.] Beda de geſt. Angl. libro 3. c. 28. lib. 4. c. 12. lib. 5. c. 20. & in epitome de eodem agit, aitque obijſſe diem anno Domini 732. Integra autem eius acta ſcripta ſunt ab Heddio, Odone Fridegono, ac nouiſſimè à Petro Bleſ. vt conſtat ex catal. ſcript. Britan. & ex Molano in annot. ad Vſuardum.

[g] Monæ epiſc.] De quo etiam tabulæ eccleſiæ Mediolan. ex quibus Galeſinius hac die.

[h] Siluini epiſc.] De eodem tab. eccleſ. Veron. Illuſt. & R. D. Aug. Valer. epiſc. Veronenſ. Card. libro de antiq. monumen. Epiſcop. Veronenſium pag. 10. & 41.

[i] Euſtachij.] Beda, Vſuardus, Petrus in catal. lib. 11. numero 283. & alij recentiores.

13 Tertio idus Octob. Luna. F 12.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8

t u A B C D E f F G H M N P

9 10 11 12 13 14 15 16 15 16 17 18 19 20

APVD Troadem Aſiæ minoris vrbem natalis ſancti Carpi [a] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli. Cordubæ in Hiſpania natalis ſanctorum martyrum Fauſti [b], Ianuarij, & Martialis, qui primò equulei pœna cruciati, deinde ſupercilijs raſis, dentibus euulſis, auribus quoque & naribus præciſis, ignis paſſione martyrium conſummarunt. Theſſalonicæ ſancti Florentij [c] martyris, qui poſt varia tormenta igne cõbuſtus eſt. In Auſtria ſancti Colmanni [d] martyris. Apud Septam in Mauritania Tingitana paſſio ſanctorũ ſeptem martyrum Ordinis Fratrum Minorum, Danielis [e], Samuelis, Angeli, Domni, Leonis, Nicolai, & Hugolini: qui ob Euangelij prædicationẽ, & Mahumeticæ ſectæ confutationẽ, à Saracenis contumelias, vincula & flagella perpeſſi, demum capitibus abſciſſis, martyrij palmam adepti ſunt. Antiochiæ ſancti [f] Theophili

epiſcopi,

episcopi, qui sextus post beatum Petrum Apostolum eiusdem ecclesiæ pontificatum tenuit. Turonis sancti Venantij[g] abbatis & confessoris. Apud Sublacum in Latio sanctæ Chelidoniæ[h] virginis.

OCTOBRIS 13.

Arpi.] De quo Beda, Vsuardus, Ado ac cæteri Latinorum: Græci autem in Menologio ad viij. Kal. Iunij agunt, traduntque vnum fuisse ex numero septuagnta duorum discipulorum. De eo Paul. 2. ad Timoth. c. 4. & Dionys. Areop. epist. 8. ad Demophil. si tamen vnum eundemque esse dixerimus. Hunc de quo agimus, factum esse episcopum Berœensem, auctor est Dorotheus in Synopsi. Græci agunt hac die in Menologio de alio Carpo qui passus est cum Papila, Agathonice, & alijs de quibus scribit Euseb. hist. libro 4. capite 14. sed de his suprà 13. Aprilis.

[b] Fausti & soc.] De his Vsuardus & Ado; Beda autem de Faustino, Marco, & Adria; Petrus in catal. de Fausto, & soc. lib. 9. c. 6. Ambros. Moral. in appendice ad Eulog. de sanctis Cordubens. Vasęus in chron. & Flos sanct. Hispan. Habentur apud Sur. tom. 7. horum martyrum acta satis fidelia ex Lucio Marin. de reb. Hispan. lib. 5. qui ea descripsit ex antiquis monumentis. Est de his vetus sacer hymnus in Breuiario Toletano, quo ipsorum acta egregiè canuntur. Plura de ijsdem in Thesauro Concion tom. 2. die 28. Septembris.

[c] Florentij.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, eiusque certamen describunt.

[d] Colmanni.] Habet eius acta Sapphico carmine scripta à Ioanne Stabio Sur. tom. 5. De eo & Cuspin. in Austria. Patronus etenim Austriæ habitus est, passusque dicitur anno Domini millesimo duodecimo.

[e] Danielis & soc.] Horum res gestas refert Antonin. in 3. part. tit. 24. cap. 7. §. 1. Sur. tom. 5. hac die; & nouissimè chron. Franciscan. cumulatè satis. Passi sunt anno Domini 1221. agiturque natalis dies eorum, auctoritate Leonis decimi Romani Pontificis.

[f] Theophili episcopi.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Agit de ipso Euseb. in chron. & hist. lib. 4. c. 19. Hieron. de script. eccles. epist. 151. ad Algasiam quæst 6. & in procœm. super Matth. Niceph. hist. libro 3. cap. 25. & libro 4. cap. 9. & Niceph. episc. in chron. Exstant huius diuinæ illæ lucubrationes ad Autolicum aduersus Gentiles conscriptæ.

[g] Venantij abb.] Vsuardus de eodem, & alij recentiores. Gesta eius describit Gregor. Turon. in vir. sanct. Patr. cap. 16. de glor. confess. cap. 15. & hist. de gest. Franc. libro 10. cap. 31. in Licinio episcopo Turon.

[h] Chelidoniæ.] Huius venerabile corpus ex vetusta ecclesia in montibus Simbruinis posita translatum est in basilicam sancti Scholasticę apud Sublacum opera Illustriss. ac Reuerendiss. Marci Antonij Card. Columnæ viri religiosissimi. Eius vitæ acta in eiusdem S. Scholasticæ monasterio asseruari accepimus.

ix. G . Pridie idus Octob. Luna. 14

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9
t u A B C D E f F G H M N P
10 11 12 13 14 15 16 17 16 17 18 19 20 21

Romæ via Aurelia natalis beati Callisti[a] Papæ & martyris, qui Alexandri Imperatoris iussu diutiùs fame in carcere cruciatus, & quotidie fustibus cæsus, tandem è fenestra domus in qua custodiebatur, præcipitatus, atque in puteum[b] demersus, victoriæ triumphum promeruit. Cæsareæ in Palestina sanctæ Fortunatæ[c] virginis & martyris, quæ in persecutione Diocletiani post equuleum, ignes, bestias, & alia tormenta superata, spiritum Deo reddidit: cuius corpus postea Neapolim in Campania delatum fuit. Item sanctorum Carponij[d], Euaristi & Prisciani

Prisciani, fratrum eiusdem beatæ Fortunatæ, qui post eam gladio iugulati, pariter martyrij coronam perceperunt. Item sanctorum Saturnini[e] & Lupi. Arimini sancti Gaudentij[f] episcopi & martyris. Tuderti sancti Fortunati[g] episcopi, qui, vt beatus Gregorius refert, in effugandis spiritibus immundis, immensæ virtutis gratia emicuit. Herbipoli sancti Burchardi[h] primi illiusciuitatis episcopi. Brugis Flandrorum sancti Donatiani[i] Rhemensis episcopi. Treuiris sancti Rustici[k] episcopi. Eodem die depositio beati Dominici[l] Loricati. In Latio sancti Bernardi[m] confessoris.

OCTOBRIS 14.

Allisti Papæ.] De eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri Latinorũ. De eius successione Euseb. in chron. & hist. lib. 6. c. 15. Optatus contra Parmen. lib. 2. Augu. epist. 165. Niceph. epis. in chron. & Niceph. Callist. lib. 4. c. 19. Exstant eius acta apud Sur. ex manuscript. edita tom. 7. hac die. Eadem Mõbr. tom. 2. insunt tamen aliqua, quæ corrigantur. Cætera de ipso diximus in Annal. eccles. Vetus exstat Romæ memoria S. Callisti Papæ, quam instauratã à Gregorio Papa iij. habes ex Anastas. Biblioth.

[b] In puteum demersus.] In puteum demergi consueuisse qui sæuissimè punirentur, ex Plautino penu. notat Cæl. Rodig. lect. antiq. lib. 10. c. 5. Exstat ipse puteus adhuc, in quẽ sanctus Callistus est demersus.

[c] Fortunatæ.] De qua tab. ecclesiæ Neap. Eius acta ab eadem ecclesia accepimus; quibus tum ipsius, tum fratrum eius Carponij, Prisciani, & Euachristi res gestæ narrantur. Agitur ibi etiam de trãslatione eius Puteolos primùm, inde Neapolim facta, temporibus Constantini & Irenes Augustorũ, cùm Romanæ ecclesiæ præesset Hadrianus. Porrò eædem venerandæ reliquiæ nuper, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo, tertio nonas Martij, repertæ sunt Neapoli in ecclesia S. Gaudiosi episcopi, vbi hactenus asseruantur.

[d] Carponij & soc.] De his itẽ agitur in ijsdem actis S. Fortunatæ, quorum modò meminimus.

[e] Saturnini & Lupi.] Beda tantùm de Lupo, sed in vet. manuscript. de vtroque agitur; sic & recentiores etiam.

[f] Gaudentij episcopi.] Eius acta ex priscis monumentis accepta refert Petrus in catal. lib. 9. cap. 63. Vixit temporibus Constantij Imperatoris Ariani, cuius iussu in damnationem vocis Cõsubstantialis, coactum est Conciliabulum Ariminense; cùm eiusdem ciuitatis idem Gaudentius tunc præesset episcopus; qui pro viribus restitit, eorumque acta, soluta iam Synodo rescîdit, quam ob caussam à Proconsulis militibus trucidatus est.

[g] Fortunati episcopi.] De eodem hac die Vsuardus. De eo S. Gregor. lib. 1. dialog. c. 10. Claruit temporibus Iustiniani Imp. cùm Totila rex Gothorum Italiam vastaret. Agitur Tuderti de Fortunato pridie Kal. Iulij, quo die ciuitatem Fortunati meritis à Gothis liberatam tradunt. De eius reliquijs translatis in Gallias temp. Othonis Imp. scribit Sigebert. in chron. anno Domini 969.

[h] Burchardi.] Eius res gestas ab Egiluuardo conscriptas retulit Sur. in tomo 5. Plura de eodem in vita S. Bonifacij episcopi Moguntini; Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 186. & lib. 4. cap. 184. Demochar. in tab. episcoporum Herbipolens. Cõsecratus episcopus à S. Zacharia Papa, sedit annis xxxx. Obijt anno Domini septingentesimo nonagesimoprimo.

[i] Donatiani episcopi.] Fuit hic secũdus Rhemensis episcopus, de quo plures tractatus habẽtur in ecclesia Brugensi, vt testatur Molanus, qui eosdem recenset in addition. ad Vsuardum, & in Indiculo sanctorum Belgij. De eius translatione ad Brugas habet Surius tom. 5. hac die. Alius ab eo est ille Donatianus episcopus Cabilonensis, qui interfuit Concilio Agrippinensi, habito post Consulatũ Amantij & Albini anno Domini 346. licet aliquis hos simul confundat.

[k] Rustici episcopi.] In tabulis Rhemensibus, quas descripsit Demochar. numeratur hic xiij. eius sedis episcopus, agit de eodem Molanus.

[l] Dominici.] Scripta sunt eius acta à Petro Damiani. recenset eadem Lipom. tom. 8. & Surius tom. 5. Floruit circa annum Domini millesimum quinquagesimum.

[m] Bernardi.] Legimus eius res gestas manuscriptas, Arpino Romam missas.

viij. A **Idibus Octob. Luna.** 15

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
t u A B C D E f F G H M N P
11 12 13 14 15 16 17 18 19 18 19 20 21 22

ROMÆ via Aurelia ſancti Fortunati[a] martyris. Apud Coloniam Agrippinam natalis ſanctorum[b] trecentorum Martyrum, qui in perſecutione Maximiani curſum ſui agonis compleuerunt. Carthagine ſancti Agilei[c] martyris, in cuius die natali ſanctus Auguſtinus de eo ad populum tractatum habuit. In Pruſsia ſancti Brunonis[d] epiſcopi Ruthenorum & martyris, qui Euangelium in ea regione prædicans, ab impijs tentus, manibus pedibuſque præciſis, capite truncatus eſt. Lugduni ſancti Antiochi[e] epiſcopi, qui ſtrenuè adminiſtrato pontificij culmine, ad quod aſſumptus fuerat, regnum cæleſte adeptus eſt. Treuiris ſancti Seueri[f] epiſcopi & confeſſoris. Argentorati ſanctæ Aureliæ[g] virginis. Cracouię S. Heduuigis duciſſæ Poloniæ, quæ pauperũ obſequio dedita, etiam miraculis claruit: quam & Clemens Papa quartus numero Sanctorum adſcripſit. In Germania ſanctæ Theclæ[i] abbatiſſæ.

OCTOBRIS 15.

[a] FORTVNATI.] De eodem Vſuardus, & Ado, cõſentiuntque vet. manuſcript. atque recentiores.

[b] Trecentorum mart.] De his itẽ Beda, Viuardus, Ado, & alij; licet in eorum numero abinuicem diſcrepent. Agit de ijſdem martyribus Gregorius Turonen. de glor. martyrũ, cap. 62.

[c] Agilei.] Poſſidius in Indic. cap. 9. meminit de tractatu S. Auguſtini habito in natali die S. Agilei. De baſilica ſub nomine S. Agilei eſt clara memoria in vita S. Fulgentij epiſcopi Ruſp. apud Sur. tom. 1. S. Gregorius Papa dono accepit huius martyris ſacras reliquias à Dominico epiſcopo Carthaginẽſi. exſtat de his epiſtola eiuſdem S. Gregorij in regiſt. libro 10. epiſt. 1.

[d] Brunonis epiſcopi.] De quo Marian. Scot. in chron. anno Domini 1008. Sigebert. autẽ 1009. Vſperg. 1008. Albert. Crantz. in Metrop. Sax. libro 4. cap. 3. & hiſt. Sax. libro 4. cap. 28. Tritthem. de viris illuſtribus Ordin. ſancti Benedict. libro 4. cap 116. & alij.

[e] Antiochi epiſc.] Vſuard. Ado, & alij hac die; ponitur decimusſextus vel decimusſeptimus eccleſiæ Lugdunenſis epiſcopus, ſecundum diuerſas tabulas, quas deſcripſit Demochar. lib. de ſacrif. Miſſæ. Plura de eodem leguntur in actis S. Iuſti epiſc. Lugdunenſis, apud Sur. tom. 5. & Petr. in catalogo libro 9. cap. 68.

[f] Seueri epiſcopi.] Adnumeratur in tab epiſc. Treuer. XXIX. eius ſedis epiſcopus. Plura de eo Cõſtantius in vita S. Germani epiſcopi Antiſ. libro 2. c. 2. Beda de geſt. Anglor. c. 1. & acta S. Lupi Trecenſis epiſcopi in fine. Claruit temp. Honorij & Valentiniani Impp.

[g] Aureliæ.] Tabulæ eccleſiæ Argentinen. ex quibus hac die Molanus & Galeſinius.

[h] Heduuigis.] Huius res præclarè geſtæ exſtãt deſcriptæ apud Sur. tom. 5. Chromer. libro 7. & alios. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino 1243. & relata eſt inter ſanctos anno 1267. tranſlatum eſt autem corpus eius anno ſequenti.

[i] Theclæ.] Habetur mentio de eadem in actis S. Bonifacij epiſcopi Moguntini apud Sur. tom. 3. die 5. Iunij. & Tritthem. de viris illuſt. Ord. S. Benedicti, libro 3. cap. 172.

Decimo-

16 **Decimoſeptimo Kal. Nouemb. Luna.** B vij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
t u A B C D E f F G H M N P
12 13 14 15 16 17 18 19 18 19 20 21 22 23

IN Africa ſanctorum Martyrum ducentorum[a] ſeptuaginta pariter coronatorum. Ibidem ſanctorum Martiniani & Saturiani, cum duobus eorum fratribus: qui tempore Vuandalicæ perſecutionis ſub Geiſerico rege Ariano, cùm eſſent ſerui cuiuſdam Vuandali, à ſancta Maxima virgine, eorũ conſerua, ad Chriſti fidem conuerſi, pro conſtantia fidei Catholicæ primùm nodoſis fuſtibus cæſi ſunt, & vſq; ad oſſa laniati: ſed cùm multo tempore talia paterentur, & ſequenti die nihilominus ſemper incolumes redderẽtur, exilio tandẽ relegantur: vbi cùm multos barbarorum ad fidem Chriſti conuertiſſent, & à Romano[b] Pontifice preſbyterum, alioſque miniſtros, qui eos baptizarent, obtinuiſſent, nouiſſimè vinctis pedibus poſt terga currẽtium quadrigarum, inter ſpinoſa loca ſiluarum iuſſi ſunt pariter interire: Maxima verò poſt multos ſuperatos agones diuinitus liberata, in monaſterio multarum virginum mater ſancto fine quieuit. Item ſanctorũ Saturnini[c], Nerei, & aliorum trecentorum ſexagintaquinque martyrum. Coloniæ ſancti Eliphij[d] martyris ſub Iuliano Apoſtata. Item ſancti Bercharij[e] abbatis & martyris. In territorio Bituricenſi ſancti Ambroſij epiſcopi[f] Caturcenſis. Maguntiæ ſancti Lulli[g] epiſcopi & confeſſoris. Treuiris ſancti Florentini[h] epiſcopi. Apud Arbonam in Germania ſancti Galli[i] abbatis, diſcipuli beati Columbani.

OCTOBRIS 16.

[a] DVCENTORVM ſeptuaginta.] De his hac die Vſuardus, Ado, & alij; Beda autem die ſequenti. Agit de his Victor libro 1. de perſec. Vuandalica, ex quo cæteri accepiſſe noſcuntur.

[b] A Romano Pontifice.] Rem geſtam exactè, pluribusq; deſcribit Victor lib. 1. de perſec. Wand. Ex his alijsque certiſſimis teſtimonijs tum eiuſdẽ Victoris, tum aliorum, certa exploratáque redditur vera ſinceráque Africanæ eccleſiæ cum Romana communicatio: vt ſcias falſam eſſe & adulterinam epiſtolam illam quæ fertur nomine Bonifacij ſecundi Romani Pontif. ad Eulalium epiſcopum Alexandrinum, quæ edita habetur tom. 2. Concil. recentioris edit. qua dicitur, à temporibus Bonifacij & Cæleſtini Romanorum Pontificum Africanam eccleſiam opera Aurelij epiſcopi Carthaginenſis ſchiſmate diuiſam eſſe ab Eccleſia Romana, nec vlterius illi communicaſſe vſque ad tempora Bonifacij Papæ ſecundi; quando Eulalius epiſcopus Carthaginenſis pro ineunda concordia & recuperanda Romanæ eccleſiæ communione libellum ſupplicem prædicto Bonifacio obtulerit, ac ſic ad communionem redierit. Intercurrunt à Bonifacij primi temporibus, quando conflatum dicitur ſchiſma, vſque ad Bonifaciũ ſecundum, centum anni atque amplius, quo temporis ſpatio ex prædictarum litterarum ſententia Africana eccleſia in ſchiſmate fuiſſe dicitur. Si hæc vera ſunt, certè quidem expungendi eſſent ex albo ſanctorum, quotquot martyres & confeſſores illo ipſo tempore, in Africana eccleſia ſunt coronati martyrio, vel egregiæ ſanctitatis meritis claruêre: quos ipſos S. R. Eccleſia in ſuo Martyrologio vel inter martyres numerauit, vel inter confeſſores adſcripſit; cùm exploratiſſimum ſit mille ſententijs

q Cypriani,

Cypriani, Augustini, & aliorum omnium sanctorum Patrum, extra Ecclesiæ vnitatem nec posse esse martyrium, vel aliquam sanctitatem. Quin amplius ex collegis Aurelij, qui ea epistola in crimen vocantur, inter alios fuisse constat ipsum Patrem sanctissimum Augustinum, Catholicæ ecclesiæ iubar fulgentissimum; qui vt eadem caligine schismatis obscuratus, à classe S.E. Doctorum, è numero sanctorum, nec dum ex Martyrologio, sed & è sacro Romanæ ecclesiæ Kalendario (si illæ veræ sunt litteræ) delendus esset; nam post prædictum Aureliũ, intra prȩfatũ tẽporis spatiũ ipsum decessisse, certissimum est. Quid numerem Fulgentios, Eugenios, & alios ferè innumeros clarissimos sanctitate & doctrina viros, eadem cum prædictis sorte censendos? Ecce in quod discrimen vnus Isidorus Mercator, illarum epistolarũ collector, res nostras adduxit: vt ea ex parte periclitari videatur Ecclesia, si quæ ipse collegit, vel potius effinxit, firma certaque esse dixerimus. Testimonium illi perhibeo (vtar verbis Apostoli) quòd zelum habuit, sed non secundùm scientiam; vt quia sibi visa est paulo ardentior altercatio Aurelij episcopi Carthaginensis, Augustini, & aliorum Africanorum episcoporum cum Bonifacio & Cælestino Romanis Põtificibus in causa Apiarij presbyteri; ea epistola nomine Bonifacij conficta, sarciendum, quod scissum putabat, existimauit. Facessant hæc: nõ innititur, vel fulcitur paleis Dei Ecclesia, quæ est columna & firmamentum veritatis. Sed detegamus technam, & aperiamus imposturam, vt omni ex parte sit Catholicæ veritati consultum. Primùm itaque omnium nosse debemus, quòd etsi inter episcopos Africanos & prædictos Romanos Pontifices Bonifaciũ & Cȩlestinum ea est exorta contentio: non tamen eò progressa est, vt rupta Catholica vnitate, factum sit schisma: nam vltimæ litteræ Africanorũ episcoporum in ea causa ad Cælestinum conscriptæ, quæ recitantur in Concilio Africano cap. 105. hæc mutuæ cõmunionis verba habent in fine posita: Dominus noster Sanctitatem vestram æuo lõgiore orantem pro nobis custodiat, domine frater. Hæc ibi. Erant hȩc in scribendo mutuȩ pacis atque concordiæ symbola quæ ponebantur in formatis atque communicatorijs litteris: quæ nequaquam dari consueuerant ad schismaticos, sed tantùm ad Catholicos, vt scribit August. ad Gloriũ epist. 162. & ad Eleusium epist. 163. Rursus etiam quod spectat ad ipsum Aurelium Carthaginensem episcopum; qui, vt auctor schismatis, ea damnatur epistola; satis sit in testimonium veritatis adducere sanctum Prosperum Aquitanum, virum illorum temporum eruditum & sanctum, qui in lib de promis & prædict. c. 38. occasione quadam prædictum Aurelium nominans, eiusmodi ornat elogio: Pater, & dignæ memoriæ nominandus antistes Aurelius, cælestis iam patriæ ciuis, &c. Hæc ille: digna quidem, quæ non schismatico, sed homini qui in pace & communione Catholica & magna opinione sanctitatis diem clauserit, tribuantur. De Augustino collega Aurelij audiamus eiusdem Cælestini Papæ testimonium, qui scribens ad episcopos Galliæ, hæc de ipso cap. 2. Augustinum sanctȩ recordationis virum, pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus; nec vnquam hũc sinistræ suspicionis saltem rumor aspersit, &c. Rursus etiam Capreolus episcopus Carthaginẽsis successor Aurelij per litteras atque legatos communicasse certum est SS. œcumenico Ephesino, cuius legatio honorificentissimè est suscepta, & Cyrilli episcopi Alexandrini Apostolicæ Sedis legati præconijs commendata, vt ex actis eiusdem Synodi recitat Vincent. Lirinens. aduers. hæres. cap. 42 & 43. De cæteris successoribus Africanis episcopis, eorũque vsu, consuetudine, & communicatione cum Romanis Pontificibus qui postea successerunt, certa indubitataque sunt testimonia. Ad ipsos enim de nonnullis rebus dubijs consulentes S. Leo Papa scripsit egregiam epistolam decretalem 85. Tempore item Hilari Papæ, successoris Leonis, reperiuntur episcopi Africani interfuisse Romano Concilio. Quid etiam memorem de communione Symmachi Papæ cũ Africanis episcopis; cùm omnes in Sardiniam insulam à Trasamundo Ariano rege relegatos idem Pontifex pauerit atque vestierit? Et (vt multa prætercam) illis ipsis temporibus, quibus eandem Africanam ecclesiam dira Arianorum Vuandalorum persecutio perurgebat, inde ea missa est legatio ad Romanum Pontificem, de qua hîc mentio habetur in Martyrologio. Acturi insuper in publico conuentu Africani episcopi orthodoxi cum Arianis; vide quale testimonium coram ipsis S. Eugenius Carthaginensis episcopus de ecclesia Romana protulerit: Scribam, inquit, & ego fratribus meis, vt veniant episcopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare, & præcipuè Ecclesia Romana, quæ est caput omnium ecclesiarum. Hæc S. Eugenius apud eundem Vict. lib. 2. de persec. Vuand. Nec prætermittam, apud eundem auctorem lib. 1. legi, quòd ipsi Ariani Africanos Catholicos appellabant Romanos, nõ alia de causa, quã ex communione cum Romana ecclesia. vnde vnus ex illis Iocundus nomine hæc ad Theodoricum regis filium: Poteris, inquit, eum diuersis afflictionibus interficere: nam si gladio peremeris, incipient Romani martyrem prædicare. Hæc ille. Porrò non tantùm Ariani, qui erant in Africa, ipsos orthodoxos, ne Catholicos dicerent, Romanos appellabãt, sed & vbique gentium; vnde Gregor. Turon. de glor. mart. cap. 25. cùm agit de Ariano principe: Cogitauit, inquit, intra se, dicens: quia ingenium est Romanorũ (Romanos enim vocitant homines nostræ religionis) vt ita accidat, & non sit virtus Dei, &c. Idem c. 79. de Arianis qui erant in Gallijs: Quid putatis (dicebat vnus ex illis) quod nunc isti Romani dicãt? &c. & c. 30. Si, inquit, consenseris dictis meis, exercemus hodie cachinnum de hoc Romanorum presbytero, &c. hoc est, Catholico sacerdote. Sũt de his & alia testimonia; vt non mireris, si recentiores hȩretici Catholicos homines Papistas dicant, cùm Ariani eadem ratione Romanos consueuerint Catholicos appellare: sed certè nullo sublimiori gloriæ titulo exornare, nec certius eos esse Catholicos demonstrare potuissent, quàm eos nuncupare Romanos atque Papistas; nam, vt constat ex Optato aduersus Parmenianum, ex Cypriano de vnit. Ecclesiæ, & alijs tam Latinis quàm Græcis sanctis Patribus,

Patribus, nullo certiori signo quàm ex cõmunione cum Romano Pontifice, quis sit Catholicus verus, possit agnosci. Sint igitur nobis viuentibus hȩc semper præconia laudum, & post mortem tituli sepulchrales, vt Romani sicut semper dicamur atq; Papistȩ. Sanè quidẽ & ipsi Imperatores in suis literis, honoris causa, Catholicam fidem religionem Romanam appellant. vnde Theodosius Imp. in epist. ad Acacium Episcop. Berœensem hæc ait: Vosque probatos Romanæ religionis sacerdotes esse, manifesto argumento declarate. Exstat ea epistola in actis Concil. Ephes. edit. Pelt. tom. 5. c. 10. Sed vt eò, vnde digressa est, oratio reuertatur: ipsas iam confictas nomine Bonifacij Papæ litteras attendamus. Inscriptæ in primis habentur ad Eulalium episcopum Alexandrinum. sanè quidem non tantùm prædicti Bonifacij Papæ temporibus nullus eius nominis Alexandrinæ ecclesiæ sedisse reperitur (sedit namque eo tempore Timotheus, eius nominis tertius, idemque hæreticus) sed nec prioribus vel posterioribus temporibus aliquis eius sedis episcopus nominatus reperitur Eulalius ab his qui scripserunt catalogum episcoporum Alexandrinorum. Quòd insuper in eadem epistola mentio habetur de altero Eulalio tunc episcopo Carthaginensi, qui libellum pro communione adipiscenda Bonifacio dicitur obtulisse: ignorauit, qui illa finxit, res illorum temporum gestas in Africa: quando regnante Gelimere rege Ariano, nullus erat relictus in Africa orthodoxus antistes, qui antea fuerant exturbati; nec eò sunt amplius reuersi, donec, capto Gelimero, Iustinianus Imp. debellata Africa, pulsis Arianis, omnes ecclesias restituit orthodoxis. Ecce ex prædictis omnibus litterarum illarum imposturam, & merces mercatoris agnoscis, & quauis luce clariorem testatam habes communionem Africanæ ecclesiæ cum Romana nunquam interruptam, vel intercisam, sed semper integram perseuerantem. Conati hæc pluribus sumus, quàm instituti ratio postulare videretur, sed necessariò tamen, vt integritati Romani Martyrologij aduersus quascumque calumnias obtrectantium hæreticorum possit esse consultum.

[c] Saturnini & soc.] De his vet. manuscript. in quorum aliquibus Saturnino additur nomẽ presbyteri. Quando passi sint, non inuenimus: dicere necatos esse in persecutione Vuandalica, diuinare est, cùm nullius auctoritate probetur.

[d] Eliphij.] Beda, Ado, & alij hac die. Descripsit eius acta ex priscis monumentis Rupertus abbas Tuitiensis, quæ retulit Sur. in tom. 5. De Iuliano, dum esset in Gallijs cum exercitu, duo sunt tempora consideranda; prius cùm se non tantùm Christianum esse (vt scribit Ammian. Marcellinus) sacros Christianorum conuentus adiens, profitebatur; sed (vt scribit S. Hilarius contra Constantium) Catholicis aduersus Arianos fauebat: posterius autem tempus, quando ab exercitu acclamatus Imperator, exuens hypocrisim, palàm deos Gẽtilium coluit, vt ipse testatur in epistola 39. ad Maximum philosophum, quam tunc scripsit, cùm adhuc esset in Gallijs, quæ inter alia hæc habet in fine: Deos publicè & palàm colimus, & totus meus exercitus pietatem amat. nos apertè boues immolamus, dijs gratias agimus multis hecatombis: me iubent dij piè ac castè, quoad potero, viuere: ego verò studeo eis placere, & quidem libenti animo: magnos fructus laborum pollicẽtur, nisi segniter agamus. Hȩc impius Apostata. Inde autem recedens, Galliarum nobilissimam præfecturam legauit Sallustio, vt idem Ammianus testatur, qui quidem de Christianis sæuissimas habuit quæstiones. De eodem Eliphio mentio habetur in vita sancti Annonis episcopi Colonięns. libro 2. cap. 18. apud Sur. tomo 6. die 4. Decembris.

[e] Bercharij abb.] De cuius natali die & martyrio accepto scribit Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. c. 109. Vincent. lib. 24. cap. 114. & 115. ex quo Sur. tomo 5. quem claruisse tradunt anno Domini 660. De eodem Sigebert. in chron. scribit hæc verba, Anno 661. Bercharius quoque martyr, qui fuit abbas primus Altuilarensis, &c. Ne quis autem similitudine nominis, ordinis, tituli, & ministerij decipiatur; scire debet, fuisse & Bertharium abbatem Casinensem æquè martyrem, necatum à Saracenis ante altare sancti Martini in cœnobio Casinensi, anno Domini 884. vt scribit Leo Ostien. in chron. Casin. lib. 1. c. 35. 46. & 47. Petrus diac. lib. de vir. illust. mon. Casin. cap. 12. & Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 321.

[f] Ambrosij episc. Caturc.] De eodem hac die Vsuardus, consentiuntque manuscripta.

[g] Lulli episc.] Huius acta ex Breuiario Moguntino descripsit Sur. tom. 5. Plura etiã habentur in vita S. Bonifacij episc. Mogunt. in actis S. Burchardi, in epistola Zacharię Papæ ad Bonifac. De eodem meminerunt Carolus Magnus Imp. in diplomate priuilegij ecclesię Bremensis apud Crant. in Saxon. lib. 2. cap. 15. Vincentius lib. 23. cap. 137. nouissimè Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 193. & lib. 4. c. 78. Migrauit ex hac vita anno Dñi 787. cùm sedisset annos 32. creatus est enim episcopus, vt scribit Marian. Scot. anno Domini septingentesimo quinquagesimoquinto.

[h] Florentini episcopi.] Fuit hic vicesimustertius eius sedis episcopus, successitque sancto Seuerino, vt docent tabulæ eius ecclesię, quas descripsit Demochares.

[i] Galli abb.] De eodem hac die Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Scripsit huius res gestas (vt auctor est Sigebert. de vir. illustr. c. 71.) Vualfridus Strabo: exstant apud Sur. tom. 5. Migrauit ex hac vita anno Domini 640. De eodem Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 76. & alij plures.

vj. C Sextodecimo Kal. Nouemb. Luna. 17

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
t u A B C D E f F G H M N P
13 14 15 16 17 18 19 20 19 20 21 22 23 24

ANtiochiæ natalis ſancti Heronis[a] diſcipuli beati Ignatij, qui poſt eum factus epiſcopus, viam magiſtri pius imitator ſecutus, pro cõmendato ſibi grege amator Chriſti occubuit. Eodẽ die paſſio ſanctorũ Victoris[b], Alexandri, & Mariani. In Perſide ſanctæ Mameltæ[c] martyris, quæ à cultu idolorum ad fidem angelico monitu conuerſa, à Gentilibus lapidata eſt, & in profundum lacum demerſa. Conſtantinopoli ſancti Andreæ[d] Cretenſis monachi, qui ob cultum ſacrarum imaginum ſub Conſtantino Copronymo ſæpiùs verberatus, tandem amputato altero pede, reddidit ſpiritum. Arauſicæ in Gallia ſancti[e] Florentini epiſcopi, qui multis clarus virtutibus quieuit in pace. Capuæ ſancti Victoris epiſcopi, eruditione & ſanctitate conſpicui.

OCTOBRIS 17.

[a] HEronis.] Agunt de eodem Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Ad hunc exſtat S. Ignatij epiſt. 13. Meminit eiuſdem Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 3. c. 30. Nicephorus epiſc. in chron. Niceph. Calliſt. hiſtor. lib. 3. c. 15. Legi eiuſdem Heronis ad ſanctum Ignatium iam martyrio coronatum piam valde interpellationem, quam ex Vaticana Bibliotheca fideliter exſcriptam retulimus in Annal. eccleſ.

[b] Victoris & ſoc.] Petrus in catal. lib. 11. vet. manuſcript. & alij recentiores de ijſdem hac die.

[c] Mameltæ.] Græci autem de Mamelta agunt in dicto Menologio ad tertium nonas Octobris, vbi & eius res geſtas paucis deſcribunt, prout hîc etiam enarrantur.

[d] Andreæ Cretenſis.] De eodẽ hac die Græci agunt in Menologio. Eius facta egregia edidit Metaphraſtes, ex quo Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. De eo præterea Zonaras tom. 3. Annal. Hiſtor. Miſcel. ex Theophane, & Cedren. in comp. anno vigeſimo primo Conſtantini Copronymi. Hic Andreas licet Cretenſis dictus ſit, longè tamen diuerſus ab illo eſt qui celebris eſt inter Græcos ſcriptores eccleſiaſticos, cuius celebritas agitur in Menologio quarto nonas Iulij.

[e] Florentini epiſcopi.] De eo etiã Vſuardus, Ado, & alij recentiores; conſentiuntque manuſcript. Numeratur vigeſimustertius eius ciuitatis epiſcopus in tab. Demochar. prædeceſſor S. Agritij, qui interfuit Concilio Arelatenſi ſecundo. Porrò hac item die in Ciuitate Caſtellana apud Veientes agitur ſolennitas ſancti Florentij martyris, vbi etiam eius ſacræ reliquiæ aſſeruantur.

[f] Victoris epiſc.] Beda de ratione temp. c. 49. appellat hunc ſanctiſſimum & doctiſſimum virum; eiuſdem meminit Ado in chron. anno 527. Marian. Scot. anno 560. Vixit temporibus Iuſtiniani Imp. confutauitque paſchalem cyclum Victorij, ſeu Victorini Aquitani, vt idem Beda teſtatur: ex quibus omnibus errare conuincitur Tritthem. qui eum vixiſſe ſcribit anno 480. ſub Zenone Imperatore. Errat & Sigebert. qui de vir. illuſtr. c. 20. ipſum, iubente Honorio Papa, ſcripſiſſe teſtatur Victorinum Aquitanum: nam iubente Hilaro Papa ſcripſit vt tradit Gennadius de viris illuſtribus cap. 88. Victoris Capuani Cyclus receptus ac comprobatus fuit in quarta Synodo Aurelianenſi canon. primo & ſecundo. Exſtat eiuſdem Victoris præfatio in conſonantiam Euangel. Tatiani Alexandrini.

Quinto-

18 Quintodecimo Kal. Nouemb. Luna. D vi.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 20 21 22 23 24 25

NAtalis beati Lucæ[a] Euangeliſtæ, qui multa paſſus pro Chriſti nomine, Spiritu ſancto plenus obijt in Bithynia; cuius oſſa Conſtantinopolim tranſlata ſunt, & inde Patauium delata. Antiochiæ ſancti Aſclepiadis[b] epiſcopi, qui vnus fuit ex præclaro martyrum numero qui ſub Macrino glorioſe paſſi ſunt. In territorio Beluacenſi, ſancti Iuſti[c] martyris, qui adhuc puer in perſecutione Diocletiani ſub Rictiouaro Præſide cæſus eſt. Neocæſareæ in Ponto ſancti Athenodori[d] epiſcopi, fratris ſancti Gregorij Thaumaturgi, qui doctrina clarus, in perſecutione Aureliani martyrium conſummauit. In Meſopotamia ad ripam Euphratis ſancti Iuliani[e] eremitæ. Romæ ſanctæ Tryphoniæ[f], vxoris quondam Decij Cæſaris, quæ in crypta iuxta ſanctum Hippolytum ſepulta eſt.

OCTOBRIS 18.

[a] LVcæ.] De eodẽ Beda, ac ceteri Latinorũ, necnon & Græci hac die. Meminit Lucæ Paulus ad Coloſ. c. 4. ad Timot. 2. c. 4. & ad Philem. licet autẽ aliqui dixerint hunc eundem eſſe cum Lucio, de quo Paul. ad Roman. c. 16. tamẽ Origenes, quẽ ſecuti ſunt plurimi, diuerſum eſſe putat, idq; Græci in Menologio x. Kal. Maij expreſſe profitentur. De Luca Euangeliſta Euſeb. hiſt. lib. 3. c. 4. & 18. Hieron. de ſcript. eccleſ. Auctor, qui dicitur Iſidorus, de vit. & obit. ſanct. c. 84. & alij omnes qui in eius Euangelium ſcripſere commentarios. Auctor eſt S. Epiphan. hæreſ. 51. fuiſſe Lucam vnum ex ſeptuaginta duobus diſcipulis, prædicaſſeque Euangelium in Gallijs, Italia, Dalmatia, ac Macedonia. An autẽ martyrio fuerit coronatus, dubium relictum videtur, eo quòd S. Hieronymus ſcribens eum vixiſſe annos octoginta quatuor, de martyrio nihil dicat; quod idem qui ſuprà apud Iſidorum, & Græci in Menologio, ea ætate obdormiſſe in Domino profitentur; idipſum etiam Metaphraſtes in ſermone de S. Luca. At Gregorius Nazianzenus, in oratione prima in Iulianum, inter martyres eum recenſuiſſe videtur: cùm in Iulianum his verbis inuehitur: Non victimas pro Chriſto cæſas veritus es, non magnos pugiles extimuiſti? Ioannem illum, Petrum, Paulum, Iacobum, Stephanum, Lucam, Andream, Theclam, &c. Ex Græcorum hiſtoricis Nicephorus id expreſsè profitetur, qui & genus martyrij deſcribit lib. 2. cap. 43. & Glycas lib. 3. Annal. Latinorum autem Patrum S. Paulinus Nolanus ad Seuerum epiſt. 12. his verſibus:

Hîc pater Andreas, & magno nomine Lucas
Martyr, & illuſtris ſanguine Nazarius.

Itemque S. Gaudentius epiſcopus Brixian. in ſerm. habito in dedic. eccleſ. hæc ait: Horum quatuor habemus in præſenti reliquias; qui regnũ Dei & iuſtitiam prædicantes, ab incredulis & iniquis occiſi, Deo ſemper viuere operationum ſuarum virtutibus demonſtrantur: Ioannes in Sebaſte prouinciæ Palæſtinæ, Thomas apud Indos, Andreas, & Lucas apud Patras Achaiæ ciuitatem conſummati referũtur. Hęc Gaudentius. De eius reliquiarum tranſlatione ſuperiùs actum eſt. Exſtant de eo varij ſermones, Metaphraſtis, Petri Damiani apud Sur. tom. 5. Alium habemus manuſcript. S. Betharij abbatis: incipit: Cùm in diuinis, &c.

[b] Aſclepiadis.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Euſeb. in chron. cùm ipſum referat ſub Antonino Caracalla, eiuſque ſucceſſorem Philetum ſub Macrino Imp. ad ea vſque tempora perueniſſe demonſtrat; idem & in hiſt. eccleſ. lib. 6. c. 10. & 15. De eodem agit Hieronym. de ſcript. eccleſ. c. 38. in Clemente Alexandrino, vbi meminit de epiſtola S. Alexandri epiſcopi Hieroſolymorum de ordinatione Aſclepiadis confeſſoris, cùm eam ſedem accepiſſet. Nicephorus item lib. 4. cap. 19. & libro 5. cap. 10. & 26. Ex quibus omnibus manifeſto

errore

errore arguuntur Vſuardus, Ado, & alij eos ſecuti, qui eum in perſecutione Decij paſſum dicunt.

[c] Iuſti.] De eodem agit hac die Vſuardus, & alij recentiores. Alij hunc Iuſtinum appellant, cuius act. rhythmo cōſcripta exſtāt apud Bedam tom. 3. Petrus in catal. lib. nono c. 80. eadem deſcripſit, & Mombrit. tom. 2. & Surius tom. 5 hac die.

[d] Athenodori epiſcopi.] Duo penes Græcos eiuſdem nominis reperiuntur martyres, quorum alterum vij. Idus Nouembris, alterum verò ad ſeptimum idus Decembris celebrant. Hic autem, de quo agimus, non ſub Decio vel Valeriano (vt in quibuſdam codicibus mendosè legitur) ſed ſub Aureliano paſſus eſt: ad ea enim vſque tempora eum perueniſſe conſtat; nam reperitur interfuiſſe Concilio Antiocheno aduerſus Paulum Samoſatenſem, temporibus eiuſdem Aureliani Imp. habito; vt conſtat ex Euſeb. hiſt. libro 7. capite 22. qui & de eodem ſupra libro 6. cap. 17. Hieron. de ſcrip. eccleſ. in Theodoro, qui & Gregorius Thaumaturgus dictus eſt, Niceph. libro 5. c. 20. Suida in Origene, & alijs. Ille alter Athenodorus fuit ex Meſopotamia Syriæ, paſſusque eſt temporibus Diocletiani ſub Eleuſio Præſide, vt conſtat ex eorum Menologio.

[e] Iuliani.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio.

[f] Tryphoniæ.] De eadem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores; ijdemq; ex actis ſancti Laurentij. Cùm autem hæc dicatur vxor Decij; potius filij, qui cum patre imperauit, quàm maioris Decij coniugem puto: nam Decij patris vxor, Herennia Salluſtia dicta eſt; niſi dixerimus, plures illum habuiſſe vxores.

iiij. E **Quartodecimo Kal. Nouemb. Luna.** 19

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ	
27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P				
15	16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26				

ROMÆ natalis ſanctorum martyrum Ptolomæi[a] & Lucij, ſub M. Antonino: quorum prior, vt ſcribit Iuſtinus martyr, cùm impudicam mulierem ad fidem Chriſti conuertiſſet, & caſtitatem colere docuiſſet, ab impuro viro ad Præfectum Vrbicium accuſatus, multo tempore ſqualore carceris maceratus eſt, & ad vltimum cùm de Chriſti magiſterio publica confeſſione teſtaretur, iuſſus eſt duci ad mortem. Lucius quoque cùm Vrbicij ſententiam improbaret, & ſe Chriſtianum liberè fateretur, ſimilem ſententiam excepit: quibus & alius tertius adiunctus eſt, qui etiam eodem ſupplicio damnatus fuit. Antiochiæ ſanctorum martyrum Beronici[b], Pelagiæ virginis, & aliorum quadragintanouem. In Aegypto ſancti Vari[c] militis, qui ſub Maximino Imperatore dum ſanctos ſeptem[d] monachos in carcere detentos viſitaret, atque reficeret, vno ex ipſis defuncto, in eius locum ſubrogari voluit, & cum illis ſæuiſſima paſſus, martyrij palmam adeptus eſt. Ebroicis ſancti Aquilini[e] epiſcopi & confeſſoris. In territorio Aurelianenſi depoſitio ſancti Verani[f] epiſcopi. Apud Salernum ſancti[g] Euſterij epiſcopi. In Hibernia ſancti Ethbini[h] abbatis. Oxonij in Anglia ſanctæ Fredeſuuindæ[i] virginis.

OCTO-

TOLOMÆI & Lucij.] De his hac die Beda Vſuardus, Ado, & alij recentiores; qui dum habent eos paſſos eſſe Alexandriæ, errare noſcuntur: nam S. Iuſtinus martyr, qui in oratione ad Senatum Romanum eorum martyrium narrat, eoſdem Romæ martyrio coronatos eſſe demonſtrat. De his item Euſeb. lib. 4. c. 16. Niceph. lib. 3. c. 33. ac cæteri omnes ex eiuſdem Iuſtini auctoritate. Fuit & alius Ptolomæus diſcipulus S. Petri, idemque martyr: qui ordinatus epiſcopus ab eodem Petro, in Thuſciam miſſus eſt prædicare Euangelium; qui & martyrio coronatus eſt ix. Kalend. Septembris, vt eius acta declarant, quæ accepimus ab eccleſia Nepeſina, quibus etiam complures adſtipulantur auctores.

[b] Beronici & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Licet Beda hîc agens de Pelagia, confundat cum illa pœnitente, de qua ſuprà die 8. huius.

[c] Vari.] Agunt de eodem etiam Græci hac die in Menologio. Eius tamen martyrij acta deſcripta à Metaphraſt. retulit Lipō. in tom. 6. & Sur. tom. 5.

[d] Septem monachos.] Complures monachos ſub Meximino martyrio coronatos eſſe, non tantùm ex Martyrologijs & Menolog. expreſſum habes, ſed apud Euſeb. hiſt. lib. 8. Porrò ipſum monachorum inſtitutum non recens, ſed ab initio naſcentis eccleſiæ viguiſſe, ex his quæ ſcribit Philo de Eſſæis, & quæ habet Dionyſ. Areop. & alij, facilè colliges. licet nomen ipſum non adeò vetus fuerit; vnde Auguſtinus in Ioan. tract. 97. ſic ait: Monaſteria & Xenodochia poſtea ſunt appellata nouis nominibus; res autem ipſæ ante ſua nomina erant.

[e] Aquilini epiſcopi.] De quo Beda & alij eum ſequuti. Res ab eo geſtas conſcriptas ad ſanctum Audoenum epiſcopum recitat Sur. tomo 5. Sedit ann. 24. Claruit temporibus Clodouei regis Frācorum ac filiorum eius.

[f] Verani epiſcopi.] Licet hic ponatur in territorio Aurelianenſi; tamen cùm in tabulis epiſcoporum Aurelianenſium nullus eius nominis reperiatur ſcriptus epiſcopus, ſuſpicor interim, hunc illum eſſe Veranum fama celebrem epiſcopum Cabilonenſem, cuius meminit Gregor. Turon. hiſtor. Fran. lib. 3. c. 31. & lib. 9. c. 4. vbi hæc de ipſo: Erat enim eo tempore ipſe Pontifex magnis virtutibus præditus, ita vt plerunque infirmis ſignum crucis imponens, ſtatim ſanitatem, tribuente Domino, reſtitueret. Hæc Greg. Claruit temporibus Childeberti regis Franc. circa an. Domini 580. Fuit eiuſdē nominis epiſcopus Lugdunenſis, de quo inferiùs ad tertium idus Nouembris.

[g] Euſterij epiſc.] Tab. eccleſiæ Salernitanæ, ac vet. monumenta eiuſdem Romam allata, vidimus, necnon eiuſdem eccleſiæ Breuiarium. Reconditum eſt eius corpus in eccleſia cathedrali in crypta inferiori, ſub altaris confeſſione, vbi & poſita ſunt aliorum ſanctorum epiſcoporum eiuſdem ciuitatis veneranda corpora, vt Bonoſij epiſcopi, cuius dies natalis illic agitur 13. Maij, Gramatij epiſcopi, de quo 11. Octobris, Valentiniani epiſc. quē celebrant 3. Nouembris, itemque Veri & Euſtertij epiſcoporum, de quibus inferiùs agitur. Aſſeruantur ibidem aliorum ſanctorum confeſſorum corpora, vt Elpidij, Cionij, & Elpigij, quorum celebritas agitur 24. Maij. itemque Cirini & Quingeſij, quorū agitur dies anniuerſaria 5. Decemb. Hæc ex antiquis eius eccleſiæ monumentis exſctipſimus.

[h] Ethbini abb.] Eius vita exſtat apud Surium tom. 5. hac die; Petr. in catal. libr. 9. c. 84. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bene. lib. 3. c. 54. eumq; vixiſſe ait anno Domini ſexcenteſimo decimo.

[i] Fredeſuuindæ.] De ea tabulæ eccleſiæ Oxonienſis, vnde & Molan. hac die in addit. ad Vſuard.

20 **Tertiodecimo Kal. Nouemb. Luna.** F iij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ	
28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P				
16	17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27				

N Auienſi ciuitate in Veſtinis apud Aquilā natalis beati Maximi[a] leuitæ & martyris, qui patiēdi deſiderio inquirentibus ſe perſecutoribus palàm oſtendit, & poſt reſpōſionis conſtantiam equuleo ſuſpenſus ac tortus, deinde fuſtibus cæſus, ad vltimum è ſublimi loco præcipitatus occubuit. Agenni in Gallia ſancti Capraſij[b] martyris, qui cùm rabiem perſecutionis declinans lateret in ſpelunca, tandem audiens qualiter beata Fides virgo pro Chriſto agonizaret, animatus ad tolerantiam paſſionum orauit ad Dominum, vt, ſi eum gloria martyrij dignum

 iudicaret,

iudicaret,ex lapide ſpeluncæ limpidiſſima aqua manaret: quod cùm Dominus præſtitiſſet, ſecurus ad aream certaminis properauit, & palmam martyrij ſub Maximiano fortiter dimicando promeruit. Antiochiæ ſancti Artemij[c] ducis[d] Auguſtalis, qui ſub Conſtantino Magno præclaris militiæ honoribus functus, à Iuliano Apoſtata, quem ſæuitię in Chriſtianos arguerat,fuſtibus cædi,aliiſque tormẽtis affligi,ac demum capite truncari iubetur. Coloniæ paſſio ſanctarum virginum Marthæ[e] & Saulæ,cum alijs pluribus. Apud Mindam natalis ſancti Feliciani[f] epiſcopi & martyris. In Luſitania ſanctæ Irenes[g] virginis & martyris. Pariſijs ſanctorum Georgij[h] diaconi, & Aurelij. In pago Rhemenſi ſancti Sindulphi[i] confeſſoris.

OCTOBRIS 20.

MAXIMI Leuitæ.] De eodem Vſuard. hac die,& alij recentiores: Petrus in catal.lib.9.c.85. paſſum refert tẽporibus Decij Imp. Eius martyrij acta, atque tranſlationis hiſtoriã manuſcriptam accepimus ab eccleſia Aquilana: ibi etiã plura de acceſſu Othonis Magni Imp. ad ſepulchrum S.Maximi, deque reliquijs inde acceptis,& in Germaniam tranſlatis. Tunc accidit quod ſcribit Sigebert.in chron. anno 969. Theodoricum epiſcopum Metenſem conſanguineum prædicti Imp. accepiſſe Amiterni reliquias ſanctorum martyrum Eutychetis, Maronis, & Victorini ſociorum.

[b] Capraſij.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die. Capraſij & Fidei acta martyrij habes apud Sur.tom.7. Petr.in catalog.libro 9.cap.86.& Mombrit.tom.1. De Baſilica S. Capraſij illic poſita meminit Greg.Tur.hiſt.libro 6.cap.12.

[c] Artemij.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio. Eius autẽ acta deſcripta à Metaphraſte recitat Lipom.tom.6.& Sur.tom.5. De eius occubitu temporibus Iuliani meminit etiam Ammianus Marcellinus lib. 22. licet homo Gentilis, Chriſtianis infenſus, alias eius cædis cauſas enarret. De eo item Theodoret.hiſtor. lib.3.c.17.& Niceph.lib.10.c. 35. &alij recentiores.

[d] Ducis Auguſtalis, aliàs Præfecti Auguſtalis.] Fuit præfectura hæc ampliſſimæ dignitatis magiſtratus, vt qui ſex prouincijs Ægypti ius diceret. eſt titulus. in ff. de offic. Præfecti Auguſtalis. Cur autem Ægypti præfectura, Auguſtalis eſt dicta, ex Dione petas originẽ, qui lib.51. de his agẽs, ait Octauianum Auguſtum, cùm cæteras Prouincias Romanis ſenatoribus adminiſtrandas cõceſſerit; Ægyptum tamẽ ijs tantùm qui eſſent equeſtris ordinis, vnde & ipſe ducebat originem, tribuiſſe; idq́ue eo conſilio, (vt quod idem teſtatur auctor) cùm nouarum rerum ſtudioſiſſimi eſſent Ægyptij, ne ab aliquo ſenatorum ad res nouas moliendas inſtigarentur, omnem aditum in Ægyptũ proficiſcendi ſenatoribus intercluderet; vt qui ægro animo ferrent Romanæ reipublicæ amplitudinem ad vnius hominis Imperium deuolutam. Hæc ex Dione. Tacitus libro 2. Annal. aliam etiam affert cauſam; ne qui præeſſet Ægypto, cùm vellet, fame vrgeret Italiam, leuiq́ue præſidio aduerſus ingentes copias inſideret; additq́ue non tantùm ſenatoribus, ſed & illuſtribus Romanis equitibus in Ægyptum profectionem inhibitam ab eodem fuiſſe. idemq́ue libro 12. hæc ait: De Auguſtalium Præſidum auctoritate diuus Auguſtus apud equeſtres, qui Ægypto præſiderent, lege agi, decretaq́ue eorum perinde haberi iuſſerat, ac ſi magiſtratus Romani conſtituiſſent. idem & libro 17. hæc verba: Ægyptum iam inde à diuo Auguſto equites Romani obtinent loco Regum. Ita viſum expedire, prouinciam aditu difficilem, annonæ fæcundam, ſuperſtitione ac laſciuia diſcordem & mobilem, inſciam legum, ignaram magiſtratuum, domi retinere. hæc ille. Id eſt enim quod Strabo lib. 17. ait, eiuſmodi Præfectos Auguſtales Regis ordinem gerere. Videbatur ea prouincia eſſe quodammodo peculiare regnum Romani Imperatoris. Vnde deſertus à ſuis Nero, cogitauit inter alia, ſibi à Senatu Ægypti præfecturam concedi. Hæc ſcribit Suet.in Nerone, capite 47. Vt autem equeſtris ordinis homines tantùm eam prouinciã adminiſtrarent, vſque ad Seueri Imperatoris tempora perdurauit, ſub Seuero enim (vt auctor eſt Dio libro 51.) Ægyptij ab Imperatore ſenatores habere meruerunt Præſides, & à filio eius Antonino ijdem Ægyptij in Senatum Romanum adſcripti fuerunt. Perſeuerauit autem idem titulus, vt qui præeſſet prouinciæ, diceretur Præfectus Auguſtalis.

[e] Marthæ & ſoc.] De his Vſuardus hac die, adſtipulanturq́ue vet. manuſcript.

[f] Feliciani epiſcopi.] Agit de eodem Molanus hac die in addit. ad Vſuard. Cùm nullus Mindenſis eius nominis reperiatur epiſcopus, fortaſſe hic ille Felicianus Fulginatis eccleſiæ epiſcopus & martyr, cuius venerandas reliquias Otho Magnus Imper. in eam regionem tranſtulit, vt ſcribit Sigebert. in chron. anno Domini 969.

[g] Irenes.] Paſſa eſt ob tuendam pudicitiam. Agit de ea Vaſæus in chron. Hiſpan. & Flos ſanct. Hiſpan. Paſſa eſt anno Domini 653. Eius martyriũ latiùs explicauit Andreas Reſendius in Breuiario Eborenſi. De eadem in Theſauro concion. tomo 2. hac die.

[h] Georgij & Aurelij.] Trãſlatio potius quàm dies natalis horum ſanctorum hîc agitur, cùm horũ reliquiæ in Gallias delatæ, Pariſijs cõditæ ſunt. Exceptionem vocant prædictorum ſanctorum veteres tabulę, ex quibus etiam Molan. hac die: Natalis autem dies Georgij & Aurelij martyrum agitur vj. Kal. Aug. de quibus ſanctus Eulogius in Memor. ſanct. libro 2. cap. 10.

[i] Sindulphi.] Vixit ſanctitate clarus circa annũ Domini ſexcenteſimum, vt ſcribit Tritthem. de vir. illuſt. Ord. ſanct. Bened. lib.3.c.46. Agit de eodem Molan. in addit. ad Vſuard. hac die.

21 Duodecimo Kal. Nouemb. Luna. G ij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
17	18	19	20	21	22	23	24	23	24	25	26	27	28			

IN Cypro natalis ſancti Hilarionis[a] abbatis, cuius vitam virtutibus atque miraculis plenam, ſanctus Hieronymus ſcripſit. Apud Coloniam Agrippinam natalis ſanctarum Vrſulæ[b] & ſociarum eius, quæ pro Chriſtiana religione, & virginitatis conſtantia ab Hunnis interfectæ, martyrio vitam cõſummarũt: & plurima earũ corpora Coloniæ condita fuerũt. Apud Oſtia Tiberina ſancti Aſterij[c] presbyteri & martyris, qui vt in paſſione beati Calliſti Papæ legitur, ſub Alexandro Imperatore paſſus eſt. Nicomediæ natalis ſanctorum Daſij[d], Zotici, Caij, & aliorũ duodecim militũ, qui poſt diuerſa tormẽta in mare demerſi ſunt. Maroniæ[e] in Syria prope Antiochiam S. Malchi[f] monachi. Lugduni ſancti Viatoris[g] miniſtri beati Iuſti Lugdunẽſis epiſcopi. In caſtro Laudunenſi S. Ciliniæ[h] matris beati Remigij epiſcopi Rhemenſis.

OCTOBRIS 21.

HILARIONIS.] De eodem tam Græci quàm Latini agunt hac die. Huius vitam ſcripſit S. Hieronymus, quã Sophronius in Græcum trãſtulit, vt teſtatur ipſe Hieron. de ſcrip. eccleſ. in Sophronio; ante Hieronymum S. Epiphanius proſecutus eſt eius laudes, vt idem S. Hieronym. teſtatur. Agit de ipſo etiam Sozom.lib.3.c.13.& lib.5.c.9.& 14. Niceph. lib.9.c.15.lib.10.c.8.& lib.11.c.29.& alij. Migrauit feliciter ex hac vita anno Domini 372. idq́ue ex eodem ſanct. Hieron. hac ratione colligitur, dum in vita S. Hilarionis ipſum tempore obitus S. Antonij fuiſſe ætatis annorum ſexagintaquinque demonſtrat: migrauit autem ex hac vita Antonius, vt idem auctor ſcribit in chron. anno vigeſimoprimo Conſtantij Imperatoris. eſt is annus Domini (ſecundùm Faſtos Onuphrij) 357. cumq́ue idem teſtetur, Hilarionem vixiſſe annos octoginta, ſicq́ue poſt obitum Antonij annos quindecim ſuperſtitem fuiſſe; perſpicuum eſt, perueniſſe ad dictum annum Domini trecenteſimum ſeptuageſimum ſecundum.

[b] Vrſulæ & ſoc.] De ijſdem Beda, Wandelbertus, & alij recentiores hac die. Harum ſanctarum virginum hiſtoriam diuerſimodè à diuerſis auctoribus ſcriptam reperimus; ſiue à Rogerio Ciſterc ienſi, ſiue à Richardo Præmonſtratenſi, aut ab incertis auctoribus, vt quæ deſcripſit Mõbrit. tom. 2. Petrus in catal. lib.9.c.87. Claudius Rota c. 154. Bonfinius de rebus Vngaricis decad.1. lib. 5. aut quæ vberiùs recitat Sur.tom.5. Hi quidem omnes in eandem cõueniunt ſententiam, Vrſulã vnà cum ſocijs Romam peregrinationem ſuſcepiſſe, ac in itinere incidiſſe in Hunnos, ab ijſdemq́ue ſæuiſſimè trucidatas; idq́ue accidiſſe anno Dñi 453. teſtatur Sigebertus in chron. Addunt & de quodã Romano Pontifice Cyriaco nomine, qui eaſdem fuerit comitatus. Accidit in his quidem, vt deperdita vera germanaq; earum virginum hiſtoria, quiſquis (vt libuit) ſiue quæ ſuo ingenio commentatus fuerit,

fuerit, siue quæ ab alijs leui quodam vulgi rumore acceperit, scripturæ monumentis commendarit, non sine magno veritatis detrimento; cùm grauissimam historiam cõmentitiam penè reddiderint. Ego quidem cùm in huius rei veritate inuestiganda plurimum laboris insumpsissem; ex optato euenit, vt inuenerim tandem codicem Vaticanum peruetustum, in quo tractatus erat inscriptus de rebus Britannicis, auctore Gaufrido episcopo Asaphensi, sub nota numeri 944. in quo agens auctor de rebus Maximi tyranni, qui temporibus Gratiani Imperatoris inuasit Imperium, de Vrsula quoque perbreuem cõtexit historiam, in hanc sententiã: Cùm Maximus proximas Gallias inuasisset, ac vicinos Armoricos sedibus expulisset, vacuam prouinciã, vberes glebas Britannicis militibus, nouæ coloniæ tribuit, ac diuisit, vnde & eidem prouinciæ comparatum est nomen, vt minor Britannia diceretur. Quo verò eorum etiam posteritati consuleret, ex magnæ Britanniæ insula singulis vxores quæri iussit: singulis militibus singulæ virgines ex gentilibus suis sunt in matrimonium postulatæ. Erat autem prædictorum militum præcipuus post Maximum dux Connanus, vnus ex Britanniæ regulis, cui paris nobilitatis coniunx designata est filia Dionoci regis Cornubiæ, nomine Vrsula. Londini itaque cunctis coactis, inuitæ licet, patrium solum, charosque suos relinquentes, imponuntur nauigijs: dumque regionem Armoricorum cogitant nautæ; mox sæua procella naues impulit in Germanicum litus; vbi dum essent, Melga Pictorum, & Gaunus Hunnorũ piratæ, qui comparata classe icto federe cum Gratiano Imp. aduersus Maximum, vt vel hac arte eum à cœptis deturbarent, cùm ad infestãdam Britanniam tenderẽt, in has ad litus iactatas virginum naues incidentes, sic in Britannas virgines, vt in hostes grassati sunt, vt vim inferẽdi illarum pudicitiæ, consilium caperent. Quæ omnes hortatu Vrsulæ, mortem dirissimam potius oppetere, ac gladijs obtruncari Christiana constantia decreuerunt, quàm ignominiosum quid pati. Cumque ea persisterent animi firmitate: mox illorum libidine in barbaricum furorem mutata; cùm aliò properarent, ne longiori mora distinerẽtur, singulas crudelissimè trucidarunt, indeque in Britanniam nauigarunt, nactamque eam militibus vacuam aggressi; sed confestim, missis illuc à Maximo duabus militum legionibus, inde pulsi, soluerunt in Hyberniam. Quæ verò post hæc secuta sunt, idem auctor prosequitur, quæ nos referre omittimus: satis nobis visa hæc referre, quæ spectant ad historiam Vrsulæ. Sparsa in finitimis regionibus fama de gloriosa virginum nece quòd vitæ potius quàm pudicitiæ dispendium pati sustinuissent, à vicinorum locorum accolis sacra cadauera cum honore sunt sublata, atque Coloniam Agrippinam delata, debito sanctis martyribus cultu celebrata sunt.

Hæc quidem, quæ ex prædicto auctore descripsimus, nobis quidem longè magis probantur, quàm alia prædictorum figmenta ab omni etiam verisimili ratione remota. Licet autem non omnia quę ab eo scripta sunt auctore, nobis probentur: quæ tamen in tanta caligine rerum, ex multis veritati consentientia esse noscuntur, cur respuenda nobis erunt? Nam hæc ex his etiam firmiora redduntur quæ scribit S. Ambrosius in relatione ad Valentinianum de sua legatione ad Maximum, vbi agit de Hunnorum copijs à Gratiano concitatis, & accersitis cõtra Maximum; quas Valentinianus post Gratiani obitum pacis cupidus intra terminos consistere mandauit. vbi ostendit Gratianum Imp. pro virili conatum esse exterorum auxilio Maximi vires infringere. Rursus autem de eadem incursione Gauni Hunnorum, & Melgæ Pictorum ducum scribit etiam Sigebert. in chron. anno Domini 389. Nec omittimus dicere ex sentẽtia Saluiani Massiliensis lib. 4. & 7. de recto iudicio & prouid. Dei, Hunnorum gentem fuisse præ cæteris in venerem solutissimam. Hæc de his iam satis. Si quis hæc in fonte ex prædicto auctore videre cupierit, signauimus codicis numerum, quo faciliùs inueniri possit. Hæc nostra cùm recognosceret Reuerendissimus Lindanus episcopus Ruremundensis, simulq; probaret, de loco martyrij tantùm excepit, qui tamen, vt eam solueret difficultatem, hæc quæ sequuntur, suis verbis apposuit.

Superioribus tantùm obstare videtur locus qui agonis S. Vrsulæ palęstra constanter ab vniuersis in hunc vsque diem est habitus. Is tunc temporis longiusculè à Colonia Vbiorum (quæ caput erat prouinciolæ, cui hodie nomen est, plurimas inter magni atque non obscuri oppidi ruinas superstites, Vpen & Vbem, quod Latini emollierunt, dicentes Vbios pro Vpios) erat dissitus: nunc autem ex Francorum & Iudæorum plurimorum (quod illorum loquitur antiquissimum cœmeterium, permultis Hebraicis epitaphijs exornatum) incolatu ad flexum Rheni forma hemicycli extensum longissimè. Si quis enim opposito ex littore Coloniam intueatur, verissimè dixerit, Colonienses in sigmate conuiuari. Hunc autem locum, vbi nunc visitur S. Vrsulæ collegium virginum nobilium (licet vna vix, aut altera supersit sanctimonialis, Lutheranismo eas ad thalamos maleblandos à suauissimo Christi Domini iugo abliciente) fuisse certaminis arenam, inde pij non imperitè videntur astruere, quòd templi area nullum suscipit sepeliendũ, imò pueros recens baptizatos de nocte quasi euomens in superficiem reiicit visendos, cuius rei miracula narrant incolæ non rara, quæ non alibi temerè inueniãtur. Quod ne cuipiam videatur paradoxum, obiter viam indicabimus, quã vetus Rheni fluxus peritis rerũ Belgicarum obseruatoribus præmonstrabit. Nam quod nostras ait Gaufridus Asaphensis in Anglia (quam S. Bonifacius in epistolis Saxoniam appellat transmarinam) episcopus appellat Germanicum litus, vbi illa sit cum suis passa: tu voces cum veteribus Aestuaria Germanica; siue vt Tacitus, insulas Saxonũ: quæ suo nomine (quod nullus veteris regionis Rhenanæ peritus ierit inficiando) cõplectantur quidquid hodie habet Oceanum versus nõ solùm Zelandia, Hollandia, Phrisia, olim Fresia ad Fleuum (qui Rheni fuit brachiũ het Ijsse ex Vuahale in Iselam à Druso deriuatum; vnde & hodie Fossa Drusiana vocatur) sita: sed & longiùs nunc ab Oceano in mediterranea dissita Transyselana, vbi Drentij nunc Drentenlandt & Tubantij, nunc Twentenlandt apud Groeningam habitabant

habitabant insulares; & Cliuia Coloniam vsq; pertingens, varijs olim Rheni brachijs, seu aufractibus interclusa. Vnde & olim Cæsaris Wardæa, quam insulam dicimus, nomen habet, haud longè à Colonia, vbi S. Suuitbertus colitur Kal. Martijs, quòd Rheni circuitu olim ambiebatur, iam mediterranea. Nunc igitur superiùs enarrata prædicti Gaufridi historia nostratibus optimè fuerit testimonijs consentanea, quæ habent, istam SS. Virginum classem vi procellarum ex Oceano Thielam appulisse, quæ hodie portus est Geldriæ ad Wahalim; inde Coloniam perrexisse, quod tum fuit facillimum: cùm Rhenus fluuiorum rex adeo abundabat aquis, vt fossas plurimas ad Hollandiam & Geldriam exsiccandã iusserint pij Augusti exemplo Drusi Rom. effodiendas: vt & nostrates posteri in vsum oppidi & agri Traiectensis Leccam à stillando dictam; quòd hieme Rhenus illac sese in Mosam altero suo cornu effunderet copiosiùs. Vnde fortè à Latinis fuit dictus Bicornis ab ostijs nobilioribus: quorum alterum Glareano alijsque ferè omnibus etiam nunc fuit ignotum, quod ad arcem Britannicam à Romanis contra Britonum incursiones in litore exstructam euoluebatur; sed dunis vi tempestatum permotis obstructum. Si ergo classis illa S. Vrsulæ fuit vi tempestatis ad Wahalim depulsa, nullo negotio naucleris licuit ad rectum Rheni cursum ex internatantibus passim insulis naues dirigere, aut potius ventis dare: qui eos in manus Hunnorum (quod & Coloniensis habet historia) inuexerunt. hi enim apud Coloniam, vbi Romanũ semper fuit contra Saxones ferosque Germanos vltra Rhenum agentes pręsidium, agebant, Gratiano Aug. contra Maximum tyrannum militaturi. sed ex sententia Gaufridi à prædictis piratis tã immane scelus dicitur perpetratum. Hactenus eruditus Lindanus.

[c] Asterij.] De quo Beda & Ado ex actis S. Callisti Papæ, quæ exstant apud Surium tom. 7. die 14. Octobris, vnde & cæteri acceperunt. Corpus Asterij à Sergio iuniori Rom. Pont. translatum est in titulum Equitij, vt vetus inscriptio in mamore sculpta, quæ in eadem ecclesia asseruatur, fidem facit.

[d] Dasij & soc.] De his item Beda, Vsuardus, Ado, & cæteri recentiores. Restituitur ex antiquis manuscript. Germana lectio est, duodecim militum, loco duodecim millium.

[e] Maroniæ in Syria.] Erat in Syria olim vicus, Maronia dictus, vbi Malchus vixit; qui postea creuit in ciuitatẽ. Fuit eiusdem loci episcopus insignis Timotheus nomine, qui multa grauiaq; passus est ob communicationẽ cũ S. Ioan. Chrysost. tempore Arcadij Imp. vt scribit Pallad. in dialog. Est mentio de alio Maronię episcopo, Dimasio nomine, qui interfuit Concilio Ephesino, vt constat ex actis ipsius. An autem à prædicta Maronia hi qui hodie dicuntur Maronitæ, sint appellati, an verò à S. Marone abbate, non audemus certi quid definire. Cõpertum etenim habemus, Maronem abbatem in Syria claruisse sanctitate; fuisseque monasterium dictum S. Maronis in Syria, cuius abbatis, nomine Alexandri, exstant litteræ ad Hormisdam Papam, & libellus oblatus Synodo, quæ recitãtur in actione prima quintæ Synodi. Eius itaque monachi appellati sunt Maronitæ, sicut à Studio Studitæ, à Saba Sabaitæ, à Dio Dijtæ, & ab Abrahamio Abrahamitæ dicti reperiuntur. Inde fortasse nomẽ Maronitarũ prouenit, illorũ (inquam) Christianorum, qui proprios habentes episcopos, degentes in mõte Libano, magna fidei sinceritate & animi ardore communicant Romanæ Ecclesiæ, quorum est Romæ nobile collegium à Sanctissimo D. N. Gregor. Papa XIII. laudabiliter institutũ: quod summa industria, consilio, & ope curat Illustriss. ac Reuerendiss. Antonius Carrafa, S.R.E. Card. Bibliothecarius, cuius immensos labores, studia, & animi affectum in restituenda ac propaganda fide Catholica collapsa in Orientali ecclesia, nouit ille melius qui solus laborem & dolorem considerat.

[f] Malchi.] Eius vitam S. Hieronymus egregiè conscripsit: ab hoc diuersus est (etsi in multis conueniat) monachus ille quem Sozomenus Malachionem vocat, qui ijsdẽ temporibus vixit, de quo libro 6. cap. 32.

[g] Viatoris.] De quo Beda, Vsuardus, Ado, & alij recẽtiores. Scribit de eo Petrus in catal. lib. 9. c. 90. Claruit temporibus Theodosij senioris, vt Ado Vien. testatur in chronico.

[h] Ciliniæ.] Plura de ea in vita S. Remigij; eius tamen vitam seorsum scriptam esse ab Hucbaldo, tradit Molan. Sigebert. de ea in chron. anno Domini 449. Alia eiusdem nominis Cilinia Meldensis virgo fuit, de qua agitur in vita S. Genouefæ virg. & apud Molanum hac die.

22 Vndecimo Kal. Nouemb. Luna. A j.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
18	19	20	21	22	23	24	25	24	25	26	27	28	29			

IEROSOLYMIS beati Marci[a] episcopi, clarissimi & doctissimi viri, qui primus ex Gentibus Hierosolymorum ecclesiam suscepit regendam, ac non multo pòst sub Antonino Imperatore martyrij meruit palmam. Hadrianopoli in Thracia natalis

natalis sanctorum martyrum Philippi[b] episcopi, Seueri presbyteri, Eusebij, & Hermetis, qui sub Iuliano Apostata post carceres & flagella incendio cremati sunt. Item sanctorum martyrum [c] Alexandri episcopi, Heraclij militis, & sociorum. Firmi in Piceno sancti Philippi [d] episcopi & martyris. Oscæ in Hispania sanctarum virginũ Nunilonis[e] & Alodiæ sororum, quæ à Saracenis ob fidei confessionem capitali sententia punitæ, martyrium consummarunt. Apud Coloniam sanctæ Cordulæ[f], quæ vna ex sodalibus sanctæ Vrsulæ, cùm aliarum supplicijs & cæde perterrita se occultasset, eius rei pœnitens, postridie se vltrò patefecit, & nouissima omnium martyrij coronam accepit. Hierapoli in Phrygia sancti Abercij[g] episcopi, qui sub Marco Antonino Imperatore claruit. Rhotomagi sancti Melanij[h] episcopi, qui à sancto Stephano Papa ordinatus, illuc ad prædicandum Euangelium missus est. In Tuscia sancti Donati[i] Scoti episcopi Fesulani. Veronæ sancti Verecundi[k] episcopi & confessoris. Hierosolymis sanctæ Mariæ[l] Salomæ, quæ in Euangelio legitur circa Domini sepulturam solicita.

OCTOBRIS 22.

MARCI episcopi.] Agunt de eodẽ hac die Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Scribit de eo Euseb. in chron. anno 19. Hadriani Imp. & histor. lib. 4. cap. 6. in fine. Epiphan. hæresi 66. cùm agit de successione episcoporum Hierosolymitanorum, Niceph. episc. in chron. & Niceph. Callist. hist. lib. 4. c. 25.

[b] Philippi & soc.] Beda, Ado, & alij. Hunc præcessit Liuius, qui successit Eutropio; amboque Constantij temporibus ob defensionem Catholicæ fidei martyrio coronati sunt, prout testatur S. Athanasius in apologia de fuga sua ad Constantium, col. 334.

[c] Alexandri & soc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio.

[d] Philippi episcopi.] De quo etiam tabulę Firmanæ ecclesiæ, quas Romam delatas accepimus.

[e] Nunilonis & Alodiæ.] Agit de ijsdẽ Vsuardus. Ipsarum martyrium scripsit S. Eulogius in Memoriali Sanct. lib. 2. c. 7. passasq; dicit æra 889. anno Domini 851. Plura de his conscripta haberi in manuscript. codic. testatur Ambros. Moral. ibi in schol. De his etiam in Flore sanct. & in Thesaur. Concion. tom. 2. agitur.

Quòd autẽ tam hîc, quàm in alijs locis semper, cùm Aeræ numerum ad Christi Domini nostri annorum rationem deducimus, ab Aeræ nota annos trigintaocto subrahere consueuimus: rem haud ab instituto alienam facturi videmur, si de Aera paulo diffusiùs disseramus: ea etenim numeri nota tum acta martyrum, ac sacra Concilia, tum etiam res profanas in Hispanijs consignari consueuisse, exploratissimum est; rarumq; sit inueniri id ab alijs vsurpatum. Hic quidem vsus ab ipso Augusti tempore post mille trecentos & amplius annos in aliquibus Hispaniæ regionibus, quin etiam in Lusitania vltra millesimum & quadringentesimũ perseuerasse certissimum est, vt habes notatum pluribus à Vasæo in chron. Hispan. c. 22. Quòd in primis ad ipsum Aeræ nomen spectat; numeri notam esse dictam Aeram, affirmat Nonius, in quam sententiam Lucillius lib. 29. his verbis: Hæc est ratio peruersa, Aera numeri subducta improbè. Faustus Regiensis lib. 1. de Spiritu sancto Aeram supputationem appellat: quam & ab ære sic dictam putant, quòd in ære esset numeri nota descripta. Reijcitur à Vasæo in chron. & à Didaco Couarr. lib. 1. var. resolut. cap. 12. commentum de Aera, quo dictum est, Aeram cum aspiratione scribendam Heram, dictamque ab hero, hoc est, domino. Refellit Resendius Genesij Sepuluedæ inuentum de Aerę nomine, quòd scilicet à notarijs alijsque scriptoribus sic fuerit abbreuiatum; vt quòd scribendum esset: Annus erat Augusti Cæs. illi breuitatis causa sic exararent, A. ER. A. Cæs. paulatimq; demptis punctis etiam, scriptum AERA. Cæs. Ferè eiusdem rei commentor fuit Couarr. vbi supra; cùm diceret, primum elementum A. à cæteris litteris interpunctione esse separandum, ac sic scribendum A. Era. vt diceret, Annus erat. prætulit tamen Couar. suæ sententiæ Sepuluedæ fictionem. Sed quis non videat, cùm cuiusque actionis in præsens factæ tẽpus in scriptura apponitur; non dici: Annus erat, sed annus est, &c. cur non sic potius (si licet in re

seria ludere) singula per se elementa ponimus A. E. R. A. vt singulas significent dictiones, ac velint dicere, Annus est Regni Augusti? Sed missa isthęc commenta: nam Augusti nomen, quod per vltimum illud A. exprimunt, longè post exordium Aerę à Senatu excogitatum & tributum est Octauiano, anno nimirum decimoquinto à Triumuiratu, & vndecimo post Aeram cœptam; cùm scilicet idem Octauianus sextum ageret Consulatum cum collega Agrippa iterum Consule, vt auctor est Dio hist. Rom. lib. 53. Quænã ratio patitur, vt in Aera positum sit nomen Augusti, quod necdum à Senatu fuerat adinuentum? Est & Isidori lib. 5. Orig. ea sententia, vt ab ære dando, hoc est, tributo pendẽdo, Aera sit dicta: quæ an sit vera, dicam inferiùs. Rursus de Aera illud apud omnes eruditos est in confesso, Aeram cœptam esse numerari anno trigesimooctauo ante Christi Domini nostri Natalem diem: ad hæc probanda non est quòd multis immorer; satis erit ad eam rem demonstrandam S. Iuliani Toletani episcopi patens assertio: qui lib. 3. contra Iudæos ad Eruigium regem habet hęc verba in fine: Aera enim inuenta est ante triginta & octo annos quàm Christus nasceretur. Nunc autem acclamatur Aeram esse septingentesimam vigesimã quartam: detractis igitur triginta & octo annis, ex quo Aera inuenta est, vsque ad Christi natiuitatem, residui sunt sexcenti octoginta sex anni. hactenus Iulianus; qui dum ait: Nunc autem acclamatur Aeram esse, &c. ad illud videtur alludere, quòd in Hispaniarum ecclesijs (vt habet c. 9. secũdæ Synodi Bracarensis) die Natali Domini post Euangelicam lectionẽ publicè in ecclesia per diaconum futuri eius anni Paschatis dies annunciabatur, simulque Aera currens promulgabatur, sicque ea ratione Aera dici videtur acclamata. Sed missis his, iam omnes consentiunt, ante annos triginta & octo diei natalis Domini, Aeram cœptam esse numerari; eaque ratione, iureque ijdem omnes referunt ad annum quartum à Triumuiratu. Quod autem disertissimorum virorum non mediocriter torsit ingenia, illud potissimum est, quidnam fuit in causa, vt eo anno Aeræ numerus sit inuentus? Vasæus in his peruestigandis plurimum laboris insumpsit, & quo rem sibi minus assequi visus est, claros eruditione viros, qui in ea facultate in Hispania florebant, consuluit: fuerunt hi Genesius Sepulueda, & L. Andr. Rescendius; eorumque de ea re sententias recitat. hi omnes aliorum commenta refellentes, in eam pedibus sententiã abijsse videntur, vt Aeræ numeri eo anno fuerit auspicãdi ratio, quòd à Triumuiris facta eo ipso anno Romani Imperij diuisione, Hispania Augusto cesserit. Eandem affert causam & Didac. Couarr. libro 1. var. resol. c. 12. Miratus sum (fateor) nobilissima ingenia post multas de ea re lucubrationes errore tẽporis lapsa, vt putarint partitionem Imperij inter Triumuiros anno quarto Triumuiratus esse factã. Dio Cassius, historicorum clarissimus, qui floruit Romæ temporibus Seueri ac successorum Impp. quique anno octauo Alexandri creatus est Consul ordinarius, resque Romani Imp. ex antiquis Annalibus peruestigans, cũcta ordine temporum per Consules in annos singulos digessit; hic, inquam, Dio duplicem Imperij Romani partitionẽ à Triũuiris factam recenset: priorem videlicet ipso primo anno Triumuiratus sub Consulatu Lepidi & Planci, ab Vrb. condit. anno septingentesimo duodecimo, qui & annus primus Imperij Octauiani numerari consueuit: posteriorem autem Imperij Romani inter eosdem Triumuiros partitionem factam ait sub Consulatu Caluini & Pollionis, à Triumuiratu anno tertio, ab Vrbe cond. septingentesimo quartodecimo, post bellum Perusinum confectũ, pace inita inter Octauianum & Antonium; qua quidem facta diuisione, eidem Octauiano non tãtùm Hispaniæ, sed Galliæ, Sardinia & Dalmatia obtigerũt. Hæc Dio hist. Roman. lib. 48. Ex quibus quidem manifestè apparet, neutram Imperij diuisionem, primæ Aeræ, quam cœptã esse anno quarto à Triumuiratu & ipsi affirmant, aptari posse: à priore enim partitione vsque ad Christi Redemptoris annum, quadraginta & vnus intercurrunt anni; à secunda autem vsque ad prædictum tempus, anni numerantur trigintanouem vel quadraginta, si numeres primum annum Christi, anno quadragesimo secundo Augusti, vt plerique faciunt: cùm alioquin triginta octo tantùm numerari necesse sit, ex maiorum omnium assertione, à prima Aera vsque ad Christi Domini nostri natalem diem. Nec insuper aliqua potest ratione subsistere, quod in ea re adhuc sibi ambigua addidit Vasæus, Aeram fortasse numerari cœptam à domitis Cantabris & Asturibus, cùm Octauianus vniuersa Hispania tranquilla atque pacata potitus est: nam, eodem Dione auctore, certum exploratumque habetur, bellum Cantabricum cœptum esse sub Consulatu nono Octauiani, ab Vrbe condita an. 729. ab ipso initio Aeræ ann. quatuordecim; idemq; perseuerasse, ijsdem sępius rebellãtibus, vsque ad Cõsulatum Sentij Saturnini anno ab Vrb. cond. 735. Aera vigesimaprima. Hæc Dio hist. Rom. lib. 53. & 54. quibus ea quæ de causa auspicandæ Aeræ à prædictis sunt posita, confutari videntur.

Alia igitur à prædicta est perquirenda causa, cur anno quarto à Triũuiratu, qui est trigesimus octauus ante Christi diem natalem, ab Hispanis anni singuli ab Aera cœperint numerari. Mea quidem sententia, nulla ex parte veriorem causam ac certiorem quàm ex Dione de ea re venari possumus: qui dum sub vnoquoque Consulatu res gestas recenset, sub Consulatu Marcij Censorini & Caluisij Sabini (est hic ille ipse annus quartus à Triumuiratu, quo sumitur initium Aeræ) de Cerretanis in Hispania rebellãtibus texit historiã, eosque eo anno perdomitos ab Augusto per Domitium Caluinum enarrat; eundemque adeò ingentem vim pecuniæ ex Hispanis collegisse; vt quod ab alijs Orbis ciuitatibus ad triumphi impensas exigi cõsueuisset, ex solis Hispaniarum ciuitatibus collegerit; eandemque pecuniam adeò affatim suppeditatam, non tantùm ad triumphi impensas satis fuisse; sed ex ea maiorem partem ad Vrbis Palatium, ipsa antiquæ Vrbis cunabula, vbi Romulus prima iecerat Vrbis fundamenta, incendio absumptum, ex integro restituendum, esse expensam. scribit enim hæc Dio hist. Rom. lib. 18. ponamque eius verba, quò hæc certiora ac fideliora habeantur, vt à fonte hæc

potiùs requiras quàm ex epitome Xiphilini, qui non ſine veritatis diſpendio, Dionem in compendium contraxit. ſunt hæc, inquam, verba Dionis: Triumpho ſibi conceſſo; quod in triumphum conferri ab vrbibus ſolet, à ſolis Hiſpaniæ ciuitatibus accepit; atque eius aliquam partem ad triumphi apparatum inſumpſit, maiorem verò in Palatium reficiendum: id enim incendio combuſtum inſtaurauit ac dedicauit, cùm alijs rebus ſplendidè ornatũ, tum imaginibus, &c. Hæc Dio: licet quod ad Palatij reſtitutionem ſpectat, Suet. in Aug. c. 57. non ab Hiſpanis tantùm, ſed à cæteris collatam dicat eſſe pecuniam. Porrò cùm Hiſpanorum collatio munificentiſſima prædicetur: eaque ipſo anno facta noſcatur, quo Aera incipit numerari: mihi facilè perſuadeo ob tam egregiam nauatam operam, vt à re admodum memorabili, ab Hiſpanis cœpta eſſe futura tempora numerari. Vnde non diſplicet, quod Iſidorus lib. 5. orig. Aeram ab ęre collato, hoc eſt, tributo penſo, putat eſſe dictam; licet ab eo omninò diſſentiam, dum ait, tunc ab Auguſto fuiſſe vniuerſum Orbem deſcriptum: nam eo tempore nominatæ ſuperiùs prouinciæ tantùm ſub Octauiani ditione poſitæ erant; & Orbis deſcriptio poſt annos triginta octo, eo anno quo Dominus naſcitur, facta reperitur. Sic itaque Aeram nuncupatam ab ære collato exiſtimo, atque à dicta collatione æris, Aeram, ipſam notam numeri in Hiſpania eſſe acceptam. Hæc ſunt, quæ de Aera inuenta habui dicere. Si quis his certiora habet quæ dicat, in medium proferat, & agam gratias.

[f] Cordulæ.] Conſule quæ dicta ſunt pridie huius diei in Vrſula. De huius tranſlatione agitur in vita Alberti Magni, part. 2. cap. 9.

[g] Abercij epiſc.] De eodem Græci etiam agũt hac die in Menologio. Eius res præclarè geſtas ex antiquis monumẽtis deſcripſit Metaphraſtes, quas Lipom. habet tom. 6. & Sur. tom. 5. Claruit temporibus Marci Aurelij Antonini, & Lucij Veri fratrũ Imperatorum. Exſtat eiuſdem ſanctiſſimi viri epiſtola ad dictum M. Aurelium Antoninum Imp. quæ Apoſtolicum redolet ſpiritum: exhibemus eam integrã in Annalibus eccleſiaſticis, acceptam ab Illuſtriſſimo ac Reuerendiſſ. D. Gulielmo Syrleto Cardinale ampliſſimo, qui eam Græcè ſcriptã in antiquo manuſcripto codice, vt ingentis pretij margaritam cuſtodit.

[h] Melanij epiſcopi.] Fuit hic ſecundus eius ſedis epiſcopus, ſubrogatus S. Nicaſio, anno Domini 265. vt habent tabulæ epiſcoporum eius eccleſiæ, quas deſcripſit Democh. Aliqui hunc Melonem, corrupto vocabulo, appellant. De eo Vincent. libro 11. capite 74. Petrus in catal. libro 9. cap. 93. & alij.

[i] Donati.] Eius acta nuper conſcripſit Franciſcus Cattanius Diacetius, epiſcopus Feſulanus.

[k] Verecundi epiſcopi.] Tabulæ eccleſiæ Veronenſ. pluribus autem Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſimus D. Aug. Valerius epiſcopus Veron. & S.R.E. Card. in commentario de antiquis monumentis epiſc. Veron. pag. 12. & 43.

[l] Mariæ Salomæ.] De ipſa Matth. Euang. c. 15. & 16. Agit de eadem hac die Beda, Vſuardus, & alij recentiores.

★ B Decimo Kal. Nouemb. Luna. 23

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
t u A B C D E f F G H M N P
19 20 21 22 23 24 25 26 25 26 27 28 29 1

IN Hiſpania prope Gades ad fundum Vrſonianum ſanctorum martyrum Seruandi [a] & Germani, qui in perſecutione Diocletiani ſub Viatore vicario poſt verbera, ſqualorem carceris, famis ac ſitis iniuriam, & longiſſimi itineris laborem, quem ferro onuſti pertulerunt, nouiſsimè martyrij ſui curſum cæſis ceruicibus impleuerunt: ex quibus Germanus Emeritæ, Seruandus verò Hiſpali conditus eſt. Antiochiæ in Syria natalis ſancti Theodori [b] preſbyteri, qui in perſecutione impij Iuliani comprehenſus, poſt equulei pœnam, & multos ac duriſsimos cruciatus, lampadibus etiam circa latera appoſitis inflammatus, cùm in confeſſione Chriſti perſiſteret, occiſione gladij martyrium conſummauit. Cõſtantinopoli ſancti Ignatij [c] epiſcopi, qui cùm Bardã Cęſarem ob repudiatã vxorem arguiſſet, ab eo multis iniurijs affectus, in exilium pulſus

pulſus eſt: ſed à Nicolao Romano Pontifice reſtitutus, tandem in pace quieuit. Burdigalæ ſancti Seuerini [d] Colonienſis epiſcopi & confeſſoris. Rhotomagi ſancti Romani [e] epiſcopi. Apud Salernum ſancti Veri [f] epiſcopi. In territorio Ambianenſi ſancti Domitij [g] preſbyteri. In pago Pictauienſi ſancti Benedicti [h] confeſſoris.

OCTOBRIS 23.

ERVANDI & Germani.] De ijſdẽ hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Horum acta narrantur egregiè hymno ſacro in Breuiario Toletano: ex vetuſtis monumentis eadem alij ſoluta oratione deſcripſerũt, vt Vaſęus in chron. Hiſpan. Marin. Sicul. de reb. Hiſpan. lib 5. Eadẽ in Theſaur. cõcion. tom. 2. & in Flore ſanct. Hiſpan.

[b] Theodori.] A nonnullis Theodoretus hic dictus reperitur. Agit de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Eius nobile certamen ſcribit Sozom. hiſt. lib. 5. c. 7. qui Theodoretum appellat ad differentiam alterius Theodori, qui eodẽ tempore ibidem eadem ex cauſa diriſſima paſſus eſt, de quo Rufin. hiſt. lib. 1. cap. 36. Socrat. libro 3. cap. 16. Sozom. lib. 5. c. 19. Theodoret. lib. 3. c. 10. ante hos omnes S. Gregor. Nazianzen. orat. 2. in Iulianum, & S. Auguſt. de ciuit. Dei lib. 18. cap. 52. Teſtatur Molan. ſe vidiſſe huius martyris acta ab aulicis Iuliani tunc ſcripta, eàque hactenus Carthuſiæ aſſeruari: ſed miramur ea pręterijſſe Suriũ, & eius in vitis ſanctorum colligendis ſucceſſorem Moſandrum, ambos Carthuſianos.

[c] Ignatij epiſcopi.] Agunt de eo etiam Græci hac die in Menologio. De eo eſt frequens mentio in regiſtro Ioannis octaui Papæ, Nicolai primi, ac præſertim in eius epiſtola ad Michaelem Imp. & alijs pleriſque, vt in epiſtola ad epiſcopos Aſiæ & Libyæ, itemq́ue ad clerum Cõſtantinopolitanum, ac denique ad vniuerſos Chriſti Fideles conſcripta 18. Martij indict. 13. itemq́ue in Romana Synodo ab eodem Pontifice celebrata. His addimus Græcorum hiſtoricos Zonar. lib. 3. Annal. Cedren. in comp. hiſt. in Michaele, Glyc. in 4. part. Annal. Ex quibus omnibus vita ipſius optimè concinnari poſſet: ſi præſertim adderetur ea quam Anaſtaſius Bibliothecarius ſcripſit ad Hadrianum ſecundum Rom. Pont. in præfat. de octaua Synodo; quam hiſtoricè ſcriptã legimus in codice manuſcript. Ill. ac Reuerendiſ. D. Antonij Carafæ Card. Bibliothec.

[d] Seuerini epiſcopi.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem hac die. Scripſit eius acta Fortunatus, vt teſtatur Greg. Turon. de glor. confeſſ. cap. 45. Alia inſuper incerto auctore ex vet. manuſcript. edidit Sur. tom. 5. De eius electione agitur in appendice Concilij Agrippinenſis, habito poſt Conſulatum Amantij & Albini, anno Domini 346. ſecundum veriorem ſupputationem. Diu multumq́ue ſedit; nam tempore obitus S. Martini adhuc ſuperſtes erat, vt ſcribit Gregor. Turon. libro 1. mirac. ſancti Mart. cap. 4. Obijſſe autẽ ſanctũ Martinum, idem Gregorius auctor eſt, Cæſario & Attico Conſſ. anno Domini 397. Mentio de eodem Seuerino habetur in actis S. Euergiſli eius diaconi, & inde epiſcopi ſucceſſoris, apud Sur. tomo 5. die 24. Octob. in vita ſancti Annonis epiſc. Colon. libro 2. cap. 27. & Sigebert. in chron. anno 399. De tranſlatione eiuſdem Sur. tomo 5. hac die, hiſtoriam recitat. Hîc monemus lectorem, ſcripſiſſe Petrum Damiani ad Deſiderium abbatem commentariolum de quibuſdam miraculis, quem deſcripſit Lipom. tom. 8. vbi de Seuerino epiſcopo Colonienſi adhuc in pœnis purgatorijs exiſtente narrat hiſtoriã. Id quidem nolim quis putet intelligi de ſancto Seuerino de quo hîc agimus, qui iam ante annos ſexcentos ex hac vita migrarat, ſed de aliquo alio, quem auctor dicit nuper illi præfuiſſe eccleſiæ: licet in editis tabulis epiſcoporum Colonienſiũ nullus alius eiuſdem nominis epiſcopus reperiatur. quare ſuſpicor in prædictam ſcriptionem errorem irrepſiſſe nominis ciuitatis vel epiſcopi. Niſi dicere velimus illa verba: Nuper Epiſcopus; non ex dictis ab Adraldo, qui citatur, eſſe relata, ſed potiùs ex ſcripto eſſe recitata; nimirum ex exemplari ab eodem miſſo ad Petrum qui hæc ſcribit. Nam rem geſtam fuiſſe ſcriptis conſignatam teſtatur.

[e] Romani epiſc.] De quo hæc in dictis manuſcript. Sancti Romani epiſcopi & confeſſoris, cuius vita meritis claruit, & mors pretioſa in domo Domini quotidie demonſtratur. De eo etiam Molan. hac die. Fuit autem eius ſedis epiſcopus viceſimus ordine, ſeditq́ue anno Domini ſexcenteſimo vigeſimoſecundo, vt tabulę eius eccleſiæ apud Democharem indicant.

[f] Veri epiſcopi.] De eodem veteres tabulæ, Breuiarium, & alia antiqua monumenta eccleſiæ Salernitanæ. Aſſeruatur eius corpus in eccleſia cathedrali, in crypta inferiori, vnà cum alijs ſanctis quorum ſuperiùs meminimus 19. huius.

[g] Domitij.] Vet. manuſcript. ac etiam Molan. de eodem agit hac die.

[h] Benedicti.] De eodem Vſuardus hac die, & alij recentiores.

xx.ix C **Nono Kal. Nouemb. Luna.** 24

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
t u A B C D E f F G H M N P
20 21 22 23 24 25 26 27 26 27 28 29 1 2

ENVSIÆ in Apulia natalis ſanctorum martyrum Felicis[a] epiſcopi Africani, Audacti & Ianuarij preſbyterorũ, Fortunati & Septimi lectorum: qui tempore Diocletiani à Magdelliano Procuratore multis diu vinculis & carceribus in Africa & Sicilia macerati, cũ Felix nullatenus ſacros libros iuxta Imperatoris edictum tradere voluiſſet, tandem occiſione gladij cõſummati ſunt. Apud Homeritas in ciuitate Nagran paſſio ſanctorum Aretæ[b], & ſociorum trecentorum & quadraginta, tempore Iuſtini Imperatoris, ſub Dunaan Iudæo tyrãno: poſt quos Chriſtiana mulier incendio tradita eſt; cuius filius annorum quinque, cùm balbutiendo Chriſtum confiteretur, nec blandicijs nec minis retineri poſſet, in ignem vbi mater ardebat, ſe præcipitem dedit. Coloniæ ſancti Euergiſli[c] epiſcopi & martyris. Conſtantinopoli ſancti Procli[d] epiſcopi. In Britannia minori tranſitus ſancti Maglorij[e] epiſcopi, cuius corpus Lutetiæ Pariſiorum requieſcit. In Vertano monaſterio ſancti Martini[f] abbatis. In Campania ſancti Marcij[g] ſolitarij, cuius præclara opera ſanctus Gregorius ſcripſit.

OCTOBRIS 24.

ELICIS & ſoc.] Agit de ijſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Cuius autem ciuitatis in Africa hic epiſcopus fuerit, varia lectio eſt. Beda legit Tubrocenſis eccleſiæ; Ado, Tibiurenſis, prout etiam in prædictorum martyrũ actis, quæ exſtãt apud Sur. tom. 5. legitur ex antiquis autẽ manuſcript. Verior lectio ea mihi probatur quæ habet Tibirenſis. de Tibirẽſi vel Tiberitana ciuitate mentio habetur in Cõcil. Carthaginenſi tẽporibus Cypriani, vbi ſubſcriptus legitur Vincentius Tibiritanę eccleſiæ epiſcopus, & ipſe Cyprianus ſcribit ad Tibiritanos epiſt. 56. In priorem editionem Rom. Martyrologij neſcio quomodo irrepſit error, vt hic Felix Aptungitanus dictus reperiatur, de quo Optatus Mileuitanus meminit lib. 1. contra Parmen. aitq; eum manũ impoſuiſſe Cæciliano creato epiſcopo Carthaginenſi. ſed ille reperitur ſuperuixiſſe etiam tẽporibus Conſtantini, vt apparet ex Auguſtino de act. cum Donatiſt. poſt collat. cap. 33. & epiſt. 162. Nec minus eſt hic ille Felix epiſcopus Abdiritanus, qui vixiſſe reperitur in Africa temporibus Zenonis Imp. vt conſtat ex Victore lib. 2. de perſec. Wandal. Agit de his martyribus Petrus in catal. libro 9. c. 101. & Momb. tom. 1. ſed multa ſunt in eis quæ corrigantur. Græci de ijſdem martyribus agũt xvj. Kal. Maij. in Menologio, vbi eorum paſſionis acta breui ſumma deſcribuntur.

[b] Arctæ & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio; quorum acta Metaphraſtes exactè deſcribit; exſtant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. De ijſdem Niceph. hiſt. lib. 17. c. 16. Zonar. in Iuſtino Imp. & Cedren. anno 5. eiuſdem. De Homeritis & eorum regibus Chriſtianis, quibus cum Iuſtinianus aduerſus Perſas fœdus inire ſtuduit, pluribus agit Procop. lib. 1. de bello Perſico.

[c] Euergiſli epiſcopi.] Agit de eodem Ado, & alii recentiores. Eius acta ex veteribus codicibus edidit Sur. tom. 5. Succeſſit hic S. Seuerino, vt conſtat ex tab. eius eccleſiæ. & ex vita ipſius.

[d] Procli epiſcopi.] De eodem Græci etiam hac die in Menologio. Fuit hic primùm anagnoſtes S. Ioannis Chryſoſtomi, ac demum eius ſedis epiſcopus, de quo Socrat. libro 7. capite 39. 40. 41. 44. Theodoretus hiſt. lib. 5. c. 36. Niceph. hiſt. lib. 14. cap. 38. 39. 43. 46. & 47. Mentio de eodem habetur in vit. S. Ioannis Chryſoſt. Inter plurimas eiuſdem viri egregias lucubrationes, celeberrima eſt epiſtola ad Armenos de fide Catholica, cuius meminit Liberatus diac. in Breuiar. quæ & citata reperitur in SS. Concilio œcumenico Epheſino: habetur eadem typis excuſa. De eius rebus geſtis pluribus egimus in Annal. eccleſ. ibi & de alijs eiuſdem Sancti lucubrationibus,

[e] Maglorij epiſcopi.] Eius acta exſtant apud Sur. tom. 5. Petrus in catal. lib. 9. cap. 103. de eodem nonnulla habet, itemque Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 50. & libro 4. cap. 47. Guibertus Gemblac. de virtut. S. Martini cap. 14. & Molanus in addit. ad Vſuard. hac die. Claruit anno Domini ſexcenteſimo vigeſimo.

[f] Martini abb.] De eo item Vſuardus hac die & alij, Ado autem ad quintum idus Decembris. Agit de eodem Gregorius Turonenſis de glor. confeſſ. capite 57.

[g] Marcij.] De quo ſcribit S. Gregor. Papa lib. 3. dialog. cap. 16. Alius ijſdem ferè temporibus claruit in Gallijs in Aruernenſi agro Marcius, cuius res geſtas ſcribit Gregorius Turon. in vit. ſanct. Patr. c. 14. ex quo Tritthem. de viris illuſtr. Ord. ſancti Benedicti libro 3. cap. 27.

25 **Octauo Kal. Nouemb. Luna.** D xxviij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

ROMÆ ſanctorum martyrum Chryſanthi, & Dariæ vxoris eius, qui poſt multas quas ſub Celerino Præfecto pro Chriſto ſuſtinuerunt paſſiones[a], iuſſi ſunt à Numeriano Imperatore via Salaria in Arenario deponi, atque illic viuentes terra & lapidibus obrui. Item Romæ natalis ſanctorum quadraginta ſex[b] Militum, qui ſimul baptizati à Dionyſio Papa, mox iubente Claudio Imperatore decollati ſunt, ac via Salaria ſepulti: vbi & alij Martyres centum viginti & vnus poſiti ſunt; inter quos fuerunt quattuor milites Chriſti, Theodoſius, Lucius, Marcus, & Petrus. Sueſſione in Gallia ſanctorum martyrum Criſpini[c] & Criſpiniani, nobilium Romanorum, qui in perſecutione Diocletiani ſub Rictiouaro Præſide poſt immania tormenta gladio trucidati, coronam martyrij conſecuti ſunt: quorum corpora poſtea Romam delata fuerunt, atque in eccleſia ſancti Laurentij in pane & perna honorificè tumulata. Florentiæ paſſio beati Miniatis[d] militis, qui ſub Decio Principe pro fide Chriſti egregiè certans, nobili martyrio coronatur. Turribus in Sardinia ſanctorum martyrum Proti[e] preſbyteri, & Ianuarij diaconi, qui à ſancto Caio Papa ad eam inſulam miſſi, tempore Diocletiani ſub Barbaro Præſide conſummati ſunt. Conſtantinopoli paſſio ſanctorum Martyrij[f] ſubdiaconi, & Marciani cantoris, qui ab hæreticis ſub Conſtantio Imperatore necati ſunt. Romæ ſancti Bonifacij[g] Papæ & confeſſoris. Petragoricis in in Gallia ſancti Frontonis[h], qui à beato Petro Apoſtolo epiſcopus

ordinatus, cum Georgio presbytero magnam illius gentis multudinem ad Christum conuertit, & miraculis clarus in pace quieuit. Brixiæ natalis sancti Gaudentij [i] episcopi, eruditione & sanctitate conspicui. Gaualis sancti Hilarij [k] episcopi.

OCTOBRIS 25.

CHRYSANTHI & Dariæ.] De his Vsuardus, & alij recentiores; Græci in Menologio ad xiiij. Kalend. Aprilis. Tradunt eorum acta esse conscripta à Verino & Armenio, S. Stephani Papæ presbyteris: descripta eadem à Metaphraste recitat Lipom. tom. 7. & Surius tomo 5. Habemus ipsa manuscrip. in antiq. codicibus. Plura de ijsdem Gregor. Turon. de glor. martyr. cap. 38. ibi & de eorum corporum inuentione, & de epitaphio sancti Damasi Papæ ad sepulchrum ipsorum conscripto, & inferiùs cap. 83. agit de ipsorum reliquijs. Aldel. libro de laud. virg. de ijsdem pluribus. Quòd autem Daria ex virgine Vestali ob Christianam religionem susceptam viua vnà cum Chrysantho iussa est, sententia iudicis, terra obrui; symbolum quoddam habere videtur cum illo supplicio, quod apud Ethnicos Romanos iure Pontificio virginibus Vestalibus irrogari consueuit. Habes de his post multa aliorum testimonia elegans exemplum, quod Plinius iunior egregiè describit libro 4. epist. 11. ad Minutianum: quanquam stupratoris supplicium diuersum à prædicto fuisse, auctor est Festus in verb. Probrum virginis. Cùm insuper hi dicantur passi via Salaria; erat extra portam Salariam, quæ & Collina dicta reperitur, locus ille infamis, dictus Campus sceleratus, quòd illic (vt scribit Liuius libro 8. decad. 1.) Vestales delinquentes viuæ defoderentur. Quòd autem in aliquibus prædictorum actis Daria Mineruę virgo dicatur, non est nouum: nam cùm Vestales penes se Palladium haberent, eædem & Palladis virgines dictæ repeririuntur. Palladis sacerdotes eas appellat Ambrosius libro 1. de virgin. Vbi de his agens, easdem post emerita castitatis stipendia nubere consueuisse testatur. Id & omnes ethnici scriptores profitentur; vt non mireris si Dariam, tempore nubendi impleto, traditam audias in vxorem Chrysantho, vt eius acta significant.

[b] Quadraginta sex milit.] De his Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores ex actis sancti Laurentij, vbi eorum martyrij res gestæ descriptæ habentur.

[c] Crispini & Crispiniani.] Beda, Vsuardus, Ado, ac cæteri. Exstant horũ gesta ex antiquis monumentis descripta à Mombrit. tomo 1. Petr. in catal. libro 9. c. 106. & Sur. tom. 5. De horum martyrum ecclesia Suessione posita agit Greg. Turon. hist. libro 5. c. 34. in fine.

[d] Miniatis.] De quo Vsuardus, & alij recentiores. Eius acta ex antiquis tab. descripsit Sur. tom. 5. Antonin. in 1. par. tit. 7. c. 8. Petrus in catal. libro 9. c. 108. De translatione reliquiarum ipsius in Gallias, tempore Othonis Imp. meminit Sigebert. in chron. anno Domini 969.

[e] Proti & Ianuarij.] Horum acta manuscript. ex Sardinia missa accepimus. Agit de ijsdem Frãc. Fata libro 1. de reb. Sardois.

[f] Martyrij & Marciani.] Agunt de his Græci hac die in Menologio his verbis: Natalis sanctorum martyrum Martiani, & Martyrij: cùm Paulus episcopus Constantinopolitanus à Constantio Imp. Ariano in Armeniam missus exul, ab Arianis suffocatus beatum finem assecutus est, Marcianus & Martyrius propter orthodoxæ fidei obseruantiam gladio cæsi sunt, & sepulti in porta Melandesia Constantinopolitanæ Vrbis; quibus S. Ioannes Chrysostomus templum à fundamentis erexit. Hæc ibi.

[g] Bonifacij Papæ.] Hic successit Zosimo. Eius acta, ac dirum schisma ab Eulalio concitatum, ex manuscriptis epistolis tunc vltro citroq; missis descripsimus in Annalib. ecclesiast.

[h] Frontonis episc.] Beda, Vsuard. & alij. Meminit eiusdem Petrus Cluniac. lib. 1. epist. 2. & Petrus in catal. lib. 9. c. 109. Exstat de eodem epigramma Bonad. Santon. libro 3. monod. 26.

[i] Gaudentij episc.] Hic defuncto S. Philastrio, in eius locum inuitus renitensque subrogatus est opera S. Ambrosij episcopi Mediolanensis, vt ipsemet Gaudentius testatur in sermone habito in ordinatione sua. De suscepta à se in Orientem peregrinatione idem in sermone de dedicat. ecclesi. Concil. sanct. pertractat.

[k] Hilarij episcopi.] De eodem Vsuardus hac die, & alij recentiores.

26 Septimo Kal. Nouemb. Luna. E xxvij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

t u A B C D E f F G H M N P

22 23 24 25 26 27 28 29 28 29 1 2 3 4

ROMÆ sancti Euaristi [a] Papæ & martyris, qui Dei Ecclesiam sub Hadriano Imperatore suo sanguine purpurauit. In Africa sanctorum martyrum Rogatiani [b] presbyteri, & Felicissimi, qui in persecutione Valeriani & Gallieni illustri martyrio coronati sunt: de quibus etiam scribit sanctus Cyprianus in epistola ad Confessores. Nicomediæ sanctorum martyrũ Luciani [c], Florij, & sociorum. Eodẽ die sancti Quoduultdei [d] episcopi Carthaginensis, qui vnà cum clero à Geiserico rege Ariano in nauibus fractis absque remigijs & velis impositus, præter spem Neapolim appulit, ibique in exilio positus, confessor occubuit. Nabone sancti Rustici [e] episcopi & confessoris, qui claruit temporibus Valentiniani & Leonis Imperatorum. Apud Salernum sancti [f] Gaudiosi episcopi. Papię sancti Fulci [g] episcopi. Item sancti Quadragesimi [h] subdiaconi, qui & mortuum resuscitauit.

OCTOBRIS 26.

EVARISTI Papæ.] Beda, Vsuardus, & Ado de eodem, die sequenti. De eius successione Irenęus lib. 3. c. 3. Epiphan. hæres. 27. Euseb. in chron. & hist. lib. 3. c. 28. Optat. lib. 2. Aug. epist. 165. Niceph. in chron. & alij. Cætera in Annal. ecclesi. diximus.

[b] Rogatiani & Felicissimi.] De his itẽ Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Frequenter de his Cyprianus, vt epist. 7. 39. 40. & 81. Senior Rogatianus hic dictus est respectu iunioris. Vixit ijsdem temporibus alius eiusdem nominis Felicissimus, sed meritis infelicissimus; qui signifer schismaticæ factionis, cum eius socijs à sancto Cypriano abstentus est, vt testatur epist. 39. & 40. Fuit insuper alius Rogatianus, qui cum Donato passus est in Gallijs; de quo Gregor. Turonen. de glor. martyr. cap. 60.

[c] Luciani & soc.] Beda de his agit; qui etiam addit Heraclium & Martianum. Luciani autem & Marciani acta exstant apud Mombrit. tom. 2. vit. sanct. passique feruntur temporibus Decij Imperatoris sub Sabino Proconsule.

[d] Quoduultdei episc.] Res gestas ipsius scribit Victor in persec. Wandal. libro 1. Successio episcoporum Carthaginens. eius sæculi sic se habuit: Temporibus Honorij Imperatoris sedit Aurelius, cuius est frequens mentio apud Augustinum: post quẽ successit Capreolus, de quo Vincent. Lirinens. lib. aduersus hæres. in fine; interfuit hic enim per legatos Concilio œcumenico Ephesino. in eius locũ subrogatus est Quoduultdeus de quo agimus, qui sedit temporibus Valentiniani, & successorum. demum Zenone imperante, creatus est sanctus Eugenius, de quo Victor libro 2.

[e] Rustici episcopi.] De eodem Vsuardus. Ad hunc tunc monachum adhuc ætate iuuenem scripsit S. Hieronymus egregiã epistolã de viuẽdi forma; est quarta ordine: factus autem episcopus peruenit vsque ad tẽpora S. Leonis Papæ, qui ad eum dedit epistolam decretalem 92. itemque ad ipsum, aliosque Galliarum episcopos epist. 52.

[f] Gaudiosi episcopi.] Alius hic ab illo eiusdẽ nominis sancto episcopo, qui ex oris Africanis tempore Vuandalicæ persecutionis Neapolim appulit; de quo suo loco inferiùs. Constat quidem de his duobus Gaudiosis acta esse confusa, dum quod est alterius, tribuitur alteri; & aliquando ex duobus efficitur vnus, vt in actis alterius, quæ exstant Neapoli, legimus. Huius corpus reconditum est Salerni in cathedrali ecclesia, in crypta inferiori.

[g] Fulci episcopi.] De eodem tab. ecclesiæ Papiensis, & Iacobus Val. de episc. Papiens.

[h] Quadragesimi.] De eius sanctitate & miraculis scribit S. Gregor. Papa dialog. lib. 3. c. 17.

xxvj. F Sexto Kal.Nouemb.Luna. 27

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
t u A B C D E f F G H M N P
23 24 25 26 27 28 29 30 29 1 2 3 4 5

IGILIA[a] ſanctorum Apoſtolorum Simonis & Iudæ. Abulæ in Hiſpania paſsio ſanctorum Vincentij[b], Sabinæ, & Chriſtetæ, qui primùm in equuleo adeò ſunt extenti, vt omnes membrorũ compages laxarentur; deinde capita eorum lapidibus ſuperpoſita, vſque ad excuſsionem cerebri validis vectibus ſunt cõtuſa, atque ita martyrium compleuerunt, agente Præſide Daciano. Apud caſtrum Tyle ſancti Florentij[c] martyris. In Cappadocia ſanctarum martyrum Capitolinæ[d], & Erotheidis eius ancillæ, quæ ſub Diocletiano ſunt paſſæ. In Aethiopia ſancti Elesbaan[e] Regis, qui Chriſti hoſtibus expugnatis, miſſo regio diademate Hieroſolymam tempore Iuſtini Imperatoris, monaſticam vitam, vt vouerat, agens, migrauit ad Dominum. Apud Indos ſancti Frumentij[f] epiſcopi, qui ibi primùm captiuus, deinde epiſcopus à ſancto Athanaſio ordinatus, Euangelium in ea prouincia propagauit.

OCTOBRIS 27.

IGILIA.] De eadem Beda, Ado, Concilium Oxonienſe, & alij.

[b] Vincentij & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, cæteriq; recẽtiores de ijſdem agunt hac die. Errore labuntur qui putant hunc illum eſſe Vincentium Cæſarauguſtanum diaconũ. Exſtat de horum paſſione ſacer Hymnus in Breuiario Toletano. Plura etiam Vaſæus in chron. Flos ſanctorum Hiſpaniæ, & Theſaurus Conc. tomo 2. Paſſi ſunt in perſecutione Diocletiani ſub Daciano Præſide.

[c] Florentij.] De eodem ijdem qui ſuprà, Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores.

[d] Capitolinæ, & Erotheidis.] Agunt de his item Græci hac die in Menologio, paſſasque tradunt in perſecutione Diocletiani Imperatoris & Zelecinthio Præſide Cappadociæ.

[e] Elesbaan.] Habentur eius res geſtæ deſcriptæ in actis ſancti Aretæ martyris apud Metaphraſten 24. huius. De eodẽ & Nicephorus hiſt. lib. 17. cap. 6. in fine, & Cedrenus in anno quinto Iuſtini Imperatoris.

[f] Frumentij epiſcopi.] De eodem Græci in Menologio pridie Kal. Decembris. Eius acta conſcripſit Rufinus hiſt. libro 1. cap. 19. Theodoretus libro 1. cap. 23. Socrates libro 1. cap. 15. Sozomenus libro 1. cap. 23. & ex ijſdem Caſſiodorus, & alij recentiores, vt Petrus in catalogo libro 9. cap. 113. Vixit ijſdem temporibus alius Frumentius epiſcopus Auxumeos in Ægypto, ordinatus à S. Athanaſio, confeſſione clarus: multa etenim paſſus eſt ab Arianis ob tuendam Catholicam fidem, in quem data epiſtola Tyranni exſtat apud Athanaſium in apologia ad Conſtant. col. 330.

28 Quinto Kal.Nouemb.Luna. G 25.xxv

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
t u A B C D E f F G H M N P
24 25 26 27 28 29 30 1 1 2 3 4 5 6

ATALIS beatorum Apoſtolorum Simonis[a] Chananæi, & Thaddæi[b], qui & Iudas dicitur: quorum Simon in Ægypto, Thaddæus in Meſopotamia Euangelium prædicauit: deinde in Perſidem ſimul ingreſſi, cùm innumeram gentis illius multitudinem Chriſto ſubdidiſſent, martyrium cõſummarunt. Romæ ſanctæ Cyrillæ[c] virginis, filiæ ſanctæ Tryphoniæ, quæ ſub Claudio Principe pro Chriſto iugulata eſt. Ibidem ſanctæ Anaſtaſiæ[d] ſenioris virginis, & Cyrilli martyrum: illa in perſecutione Valeriani ſub Probo Præfecto vinculis conſtricta, colaphis cæſa, igne & verberibus cruciata, cùm in confeſſione Chriſti immobilis permaneret, abſciſſis mamillis, euulſis vnguibus, dentibus comminutis, manibus pedibuſque præciſis, truncata capite, tot paſſionum monilibus ornata migrauit ad Sponſum: Cyrillus autem ei petenti aquam propinans, martyrium pro mercede accepit. Apud Comum ſancti Fidelis[e] martyris ſub Maximiano Imperatore. Maguntię ſancti Ferrutij[f] martyris. Meldis ſancti Faronis[g] epiſcopi & confeſſoris. Neapoli ſancti Gaudioſi[h] epiſcopi Africani, qui ob perſecutionem Vuandalorum in Campaniam veniens, in monaſterio apud eam vrbem ſancto fine quieuit. Vercellis ſancti Honorati[i] epiſcopi.

OCTOBRIS 28.

IMONIS Chananæi.] De quo Beda, ac cæteri Latinorum hac die; Græci autem in Menologio ſeorſum à Iuda, ſexto idus Maij. Errore factum opinatus eſt quidam, hîc de vtroque Apoſtolo Simone, & Iuda agi; quaſi mendoſus ſit codex, ac dicere velit: Simonis, qui & Iudas: nam hunc etiam appellatũ eſſe Iudam, ſcribit S. Hieronymus in epiſtola ad Galat. c. 4. & contra Heluidium, iunctis his quæ ab eodem in Matthæum ſcribuntur c. 10. Sed & Sophronius apud Hier. de ſcript. Eccleſ. in Simone; & Dorotheus in Synop. itidem aiunt Simonẽ cognomento dictum eſſe Iudam, eumq́ue fratrem fuiſſe Iacobi, eidemq́ue ſucceſſiſſe in ſede Epiſcopali, atque ſub Traiano martyrium conſummaſſe. Sed ad arguendos eiuſmodi errores, plura à nobis dicta ſunt in tomo primo Eccleſiaſticorum Annalium, anno Domini 65. Sed quod pertinet ad præſentem diem, agi hic reuera de duobus Apoſtolis, non tantùm innumera vetuſta exemplaria fidem faciunt, ſed & ratio perſuadet: nam etſi alter ipſorum in Ægyptum, alter verò in Meſopotamiã profectus, Euangelium prædicauit; ſimul tandem cõuenientes, in Perſide martyrio coronati ſunt. vt hîc etiam Beda, Vſuardus, Ado, & alij profitentur ex actis ipſorum, quæ incerto auctore in Paſſionibus Apoſtolorum conſcripta habentur, quorum Beda meminit in retract. in Act. Apoſt. cap. 1. De vtroque agi eodem die, indicat etiam vetus eccleſiaſticum Officium eo die recitari conſuetum, ac præcipuè antiquus hymnus de ijſdem, qui ponitur in Breuiario Toletano. In qua autem prouincia Simon Apoſtolus Euangelium prædicauerit, antiquioribus ſubobſcurum fuiſſe videtur: nam Origenes, Gregorius Nazianzenus, Euſebius, Chryſoſtomus, Theodoretus, & Socrates cùm de cæteris agunt Apoſtolis, locaq́ue referũt peregrinationis & Apoſtolatus eorum, de Simone dicere omittunt.

Aliorum tamen, qui post prædictos ſcripſerunt, diuerſæ reperiuntur ſententiæ. Auctor qui nomine Iſidori fertur, in vit. & obit. ſanct. c. 82. & 83. dicit Simonem prædicaſſe Euangelium in Ægypto: Niceph. lib. 2. c. 40. addit Africam, eumq; tandem ad Britannos perueniſſe teſtatur: id ipſum etiam Dorotheus in Synopſi: quorum ſententiam Græci ſecuti videntur in Menologio, vbi etiam (quod non probatur) dicitur Simon item Nathanael appellatus. Rurſus autem in eodem Apoſtolo erraſſe reperiuntur nonnulli, putantes hunc eundem eſſe cum illo Simone qui paſſus reperitur in perſecutione Traiani, de quo Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 3. c. 26. Fuerunt eius ſententiæ idem qui ſuprà auctor de vit. & mort. ſanct. c. 82. Sophron. apud Hieron. & Beda, qui tamen in retract. in Act. Apoſt. recantat palinodiam. Diuerſos planè eſſe, varia ipſorum martyrij acta teſtantur, & alia complura, quæ breuitatis cauſa prætermimus.

[b] Thaddæi, qui & Iudas dicitur.] De eo etiã hac die Latini omnes, Græci autem xiij. Kal. Iulij. Sicut de duobus Simonibus, ita & de duobus Thaddæis exorta eſt ambiguitas. Siquidem alter ex his Apoſtolus, hic de quo agimus; alter autem fertur ex numero ſeptuaginta duorum diſcipulorum, qui ad Abagarum miſſus, in Syria prædicauit Euangelium, vt auctor eſt Euſebius hiſt. lib. 1. c. 13. in fine. Duos item & inter ſe diuerſos fuiſſe Thaddæos, teſtatur Beda in retract. Act. Apoſt. c. 1. id ipſum ſcribit Niceph. hiſt. lib. 2. c. 40. ac cęteri Gręcorum, qui eiuſdẽ ſententiæ eſſe videntur, dum diuerſis diebus de Iuda agunt, ac de Thaddęo: de illo nimirum ad xiij. Kal. Iulij; de alio autem ad xij. kal. Septembris. Verùm S. Hier. in Matthæum c. 10. contrarium ſenſiſſe videtur, vnum eundemq; fuiſſe Thaddæum Apoſtolum cum illo qui Edeſſam ad Abagarũ profectus eſt, quem Luc. Act. c. 1. Iudam Iacobi, & in Euangel. c. 6. Lebbæum appellat. in quam quidem ſententiam cæteri Latinorum abiiſſe videntur, cùm Occidentalis Eccleſia non niſi de vno Thaddæo agat commemorationem. Loca autem vbi prædicauit Euangelium, hæc adnumerantur à Nicephoro lib. 2. c. 4. Iudæa ſcilicet, Galilæa, Samaria, Idumæa, Arabia, Syria & Meſopotamia, de qua etiam Iſidorus & alij teſtantur. Extant vtriuſque Apoſtoli acta, quæ & per lectiones diſtincta in aliquibus antiquis manuſcript. cod. inuenimus, vt in aliquibus eccleſiis legi conſueuerunt, quæ non ſatis tuta viſa ſunt Radulpho Tungrenſi de obſeru. can. cap. 11. Apud Hippolytum in libello de duodecim Apoſtolis legi, Thaddæum Berythi conſummaſſe agonem. Reliquias S. Thaddæi Hieroſolymis ad ſe miſſas ſanctus Bernardus accepit, vt in eius vita legitur prope finem.

[c] Cyrillæ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij ex actis S. Laurentij. Vide quæ ſuperiùs notata ſunt in Tryphonia xv. kal. Nouemb. Cyrillę, Memmiæ, Iulianæ, Neopiſtis, ac Sophiæ virginum ac martyrum corpora tranſtulit Sergius iunior in titulum Equitij; vt vetus inſcriptio marmori inciſa illic poſita teſtatur.

[d] Anaſtaſiæ ſenioris, & Cyrilli.] Agunt de his Græci in Menolog. die ſequenti. Acta Anaſtaſiæ à Metaphraſte deſcripta recitat Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. Hęc ſenior dicta reſpectu alterius Anaſtaſiæ, quæ paſſa eſt in perſecutione Diocletiani, de qua inferius viij Kal. Ianuar.

[e] Fidelis.] Beda de eodem hac die. Acta Fidelis & ſociorum recitat Mombrit. tom. 1. Sermonum & hymnum de eodem ſcripſit Petrus Dam. Exſtant apud Sur. tom. 5.

[f] Ferrutij.] Ado hac die. Scripſit de actis eius atque tranſlatione corporis ſermonem Meginradus, quem Surius habet tom. 5. hac die.

[g] Faronis epiſc.] De quo Vſuardus, & alij recentiores. Eius vitam ex antiquis codicibus edidit Sur. tom. 5. Meminit eiuſdem Sigebert. in chron. an. 620. Vincent. in Spec. lib. 24 c. 17. 18. 19. Petrus in catal. lib. 9. c. 117. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 74. & lib. 4. c. 139. Ponitur viceſimus ordine Meldenſis ſedis epiſcopus, [qui ordinatus eſt an. Domini ſexcenteſimo viceſimo, ſeditq; an. 66. vt eius vitæ acta & tabulæ Meldenſium epiſcoporum teſtantur.

[h] Gaudioſi epiſcopi.] De eo tab. Neap. eccleſiæ: habentur ibidem eius acta. Vidi eiuſdem cœmeterium ſubterraneum in ſuburbiis Neapolis, vbi hactenus inter alia nobilia antiquitatis monumẽta ipſius tumuli ſeruatur inſcriptio muſiuo opere exarata, licet ob vetuſtatem iam penè diminuta, his verbis: HIC REQVIESCIT IN PACE S. GAVDIOSVS, QVI VIXIT AN...... DIE KAL. NOVEMB...... INDICT. VI. Hæc ibi. Hic ex Africa profugus, vrgente dira perſecutione excitata à Genſerico Vuandalorum rege Ariano, Neapolim appulit, eiuſque ſanctitas miraculis illuſtrata, non tantùm Campanis, ſed exteris quoque innotuit. In actis S. Agnelli hæc de ſancto Gaudioſo leguntur: Agnellus abbas electus in monaſterio quod beatus Gaudioſus cognomento Septimus Cælius, S. Bitinenſis eccleſię Pontifex in Africa, condere ſtuduit in hac Parthenopea ciuitate, eo tempore quo ex Africæ partibus aduenit cum S. Quoduultdeo & cæteris pręſulibus fugiens perſecutiones Vuandalorum, &c. Perſeuerat ſolennis cultus Neapoli, vbi in eius eccleſia, decenti honore, ſacra ipſius pignora aſſeruantur. Claruit circa annum Domini quadringenteſimum quadrageſimum: ea etenim perſecutio in Africa conflata eſt Theodoſio ſeptimùm, & Feſto Conſſ. ann. Domini 439. Eiuſdem nominis epiſcopus Capuanus interfuit concilio Romano ſub Martino Papa & martyre, vt eius Concilij acta produnt.

[i] Honorati epiſc.] De eodem tabulæ eccleſiæ Vercellẽſis. Meminit ipſius Paulinus in vita ſancti Ambroſij. Epitaphium ad eius ſepulchrum in marmore inciſum, typis excuſum habetur ante vitam S. Euſebij eiuſdem eccleſiæ epiſcopi: incipit: Pontificis ſancti, &c. Tertius ibi ponitur eius ſedis epiſcopus, cuius vitam ex antiquis monumentis eius eccleſiæ ſe ſcripſiſſe teſtatur Galeſinius. Succeſſit hic Limenio, ſeditq; temporibus Anaſtaſij & Innocentij Romanorum Pontificum. Claruit eiuſdem nominis Honoratus epiſcopus Nouarienſis temporibus Symmachi Papę. Exſtat ad ipſum ſcripta egregia epiſtola Ennodij Ticinenſis.

Quarto

29 Quarto Kal. Nouemb. Luna. A xxiiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
t u A B C D E f F G H M N P
25 26 27 28 29 30 1 2 2 3 4 5 6 7

IN Lucania ſanctorum martyrum Hyacinthi [a], Quincti, Feliciani, & Lucij. Sidone in Phœnicia ſancti [b] Zenobij presbyteri, qui ſub nouiſſimæ perſecutionis acerbitate alios ad martyrium exhortans, martyrio & ipſe dignatus eſt. Eodem die ſanctorum epiſcoporum Maximiliani [c] martyris, & Valentini confeſſoris. Bergomi ſanctæ Euſebiæ [d] virginis & martyris. Hieroſolymis natalis beati Narciſſi [e] epiſcopi, ſanctitate, patientia, ac fide laudabilis, qui centum & ſexdecim annorum migrauit ad Dominum. Auguſtoduni ſancti Ioannis [f] epiſcopi & confeſſoris. Caſſiope in inſula Corcyræ ſancti Donati [g], de quo ſcribit beatus Gregorius Papa. Viennæ depoſitio beati Theodori [h] abbatis.

OCTOBRIS 29.

HYACINTHI, & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, & alij recentiores. De reliquijs ſancti Hyacinthi meminit ſanctus Gregorius in regiſtro lib. 7. indictione 2. epiſt. 12.

[b] Zenobij.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado ac cæteri. Scribit de eo Euſeb. hiſt. lib. 8. c. 25. Niceph. lib. 7. c. 16. Longè alius hic ab eo de quo Gręci agũt die ſequenti in Menologio.

[c] Maximiliani & Valentini.] Vetera manuſcripta, ex quibus Molanus in additionibus ad Vſuardum hac die.

[d] Euſebiæ.] Tabulæ eccleſiæ Bergomenſis, ex quibus Galeſinius hac die.

[e] Narciſſi epiſc.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij: pluribus Euſebius in chron. & hiſtor. libro 4. cap. 19. libro 5. cap. 12. & libro 6. cap. 8. & 9. Niceph. libro 5. cap. 9. & 10. Meminit eiuſdem ſanctus Epiphan. in Panar. hęreſ. 66. & Niceph. epiſc. in chron. Confundunt nonnulli hunc cum Narciſſo Gerundenſi, de quo ſuprà. Fuit hic trigeſimus eius ſedis epiſcopus. Claruit ſub Seuero, & ſucceſſoribus Imperatoribus.

[f] Ioannis epiſc.] De eodem tab. eccleſiæ Auguſtodunen. Eius vita ſcripta fertur à Walfrido eius ſucceſſore.

[g] Donati.] Gregorius Papa in regiſtro libro 2. epiſt. 2. meminit de corpore eiuſdem ſancti Donati: pluribus autem inferiùs epiſtola octaua. ibi & de Caſſiope caſtro meminit.

[h] Theodori abb.] aliàs Theodarij, ſic & Molanus, qui de eodem agit hac die.

30 Tertio Kal. Nouemb. Luna. B xxiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
t u A B C D E f F G H M N P
26 27 28 29 30 1 2 3 3 4 5 6 7 8

IN Africa natalis ſanctorum Martyrum [a] ducentorũ viginti. Tingi in Mauritania paſſio ſancti Marcelli [b] centurionis, qui capitis abſciſione martyrium compleuit ſub Agricolao agente vices præfecti prætorio. Alexandriæ ſancti [c] Chronionis

ſub

ſub Decio Imperatore. Ibidem ſanctæ Eutropiæ[d] martyris, quæ martyres viſitans, cum illis ſæuiſſimè cruciata, reddidit ſpiritum. Caralis in Sardinia ſancti Saturnini[e] martyris, qui in perſecutione Diocletiani ſub Barbaro Præſide capite truncatus eſt. Apameę ſancti Maximi[f] martyris, ſub eodem Diocletiano. Legione in Hiſpania ſanctorum martyrum Claudij[g], Luperci, & Victorij, filiorum ſancti Marcelli centurionis; qui in perſecutione Diocletiani & Maximiani ſub Digniano Præſide iuſſi ſunt decollari. Aegææ in Cilicia paſsio ſanctorum Zenobij[h] epiſcopi, & Zenobiæ ſororis eius, ſub Diocletiano Imperatore & Lyſia Præſide. Altini ſancti Theoneſti[i] epiſcopi & martyris, qui ab Arianis occiſus eſt. Pariſijs ſancti Lucani[k] martyris. Antiochiæ ſancti Serapionis[l] epiſcopi, eruditione clariſsimi. Capuæ ſancti Germani[m] epiſcopi & confeſſoris, magnæ ſanctitatis viri: cuius animam in hora obitus eius ab angelis in cælum ferri ſanctus Benedictus adſpexit. Potentiæ in Lucania ſancti Gerardi[n] epiſcopi.

OCTOBRIS 30.

ARTYRVM ducentorum viginti.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, conſentiuntque vet. manuſcript.

[b] Marcelli.] Beda ac cæteri omnes de eodem hac die. Exſtãt eius martyrij acta publica à Notarijs excepta: deſcripſit eadem Sur. tom. 5. Inſuper eius certamen & corona præclarè canuntur hymno ſacro in Breuiario Toletano. Fuit hic pater duodecim filiorum, qui omnes pari triumpho dignati, parem patri aſſecuti ſunt coronã martyrij. De his omnibus in Breuiario Eborenſi, & in chron. Hiſpan. Vaſæi, qui de Marcello agens, paſſum dicit Fauſto iterum & Gallo Conſſ. Eſt is annus à Chriſto ducenteſimus nonageſimus octauus. De eodem in Flore Sanct. Hiſpan. vbi & de martyrijs duodecim filiorum pleniùs agitur; licet aliqui alij loco illorum ibi ponãtur. Quinam fuerint huius filij, habes ex Breuiario Eborenſi apud eundem Vaſæum in chron. Hiſpan.

[c] Chronionis & ſoc.] Agunt de his Græci etiã in Menologio hac die. De Chronione & ſocijs agit Euſebius ex Epiſtola Dionyſij lib. 6. c. 34. Verùm de Iuliano & Macario eius ſocijs, alijs diebus agitur ſuperiùs.

[d] Eutropiæ.] Græci itidem hac die in Menologio pluribus de eadem agunt.

[e] Saturnini.] Accepimus eius acta manuſcript. paſſusque habetur anno viceſimo Imp. Diocletiani, eius Cõſulatu octauo, tertio Kal. Nouemb. Alia acta habet Mombrit. tom. 2. vit. Sanct. Meminit eiuſdem Fara de reb. Sard. De baſilica S. Saturnini in Sardinia mentio habetur in vita S. Fulgentij epiſcopi Ruſpenſis apud Sur. tom. 1.

[f] Maximi.] Græci agunt de eodem xvij. Kalend. Octob. in Menologio.

[g] Claudij & ſoc.] Fuit Claudius vnus ex filijs S. Marcelli centurionis, de quo hac die agitur, Lupercus item, & Victorius eodem patre geniti. Plura de his in Flore ſanct. Hiſpan. vbi de omnibus eiuſdem S. Marcelli filijs agitur; ſed quo ad nomina ſingulorum ſpectat, conſule (vt diximus) Vaſæum in chron. anno 306. & Theſaur. concion. tom. 2.

[h] Zenobij & Zenobiæ.] Agunt de his Græci etiam hac die in Menologio, eorumque martyriũ deſcribunt; ſed pleniùs Metaphraſtes eorum acta refert: exſtant apud Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. hac die.

[i] Theoneſti epiſcopi.] Tabulæ eius eccleſiæ, itemque Sigebert. in chron. anno 425. & Petrus in catal. libro 10. cap. 9.

[k] Lucani.] De eodem vet. manuſcripta, ex quibus Molan. hac die in addit. ad Vſuard.

[l] Serapionis epiſc.] Beda, Vſuardus, & alij recentiores de eodem hac die. Scribit de ipſo Euſeb. in chron. anno 10. Commodi Imper. & hiſt. lib. 6. cap. 10. Hieron. de ſcript. eccleſ. Niceph. Calliſt. lib. 4. c. 20. & 27. Niceph. epiſc. Conſt. in chron. In Concil. Alexandrino temp. Athanaſij commendatur eius Catholica fides ſcriptis olim teſtata, vt de eo item Niceph. libro 10. cap. 14.

[m] Germani epiſcopi.] Ado, & alij recentiores. Pluribus S Gregorius lib. 2. dialog. c. 35. & libro 4. c. 40. hiſt. Miſcel. lib. 15. in Iuſtino Imper. Lib. de Roman. Pontif. in Hormiſda, Ioan. epiſcopus Cõſtantinop. in libello fidei Catholicæ ad Hormiſdã. De eius legatione Conſtantinopolim, de mandatis acceptis ab Hormiſda, de litteris ad eũ ſcriptis, de relatione Germani, rebusq; tunc ab eo geſtis Conſtantinopoli, & cùm reuerteretur Romam, plures exſtant epiſtolæ, quas ex codice Vaticano deſcripſimus, intexuimusque Annal. eccleſiaſt. Succeſſio epiſcoporum Capuanæ eccleſiæ illorum temporum ſic ſe habuit: Sub Pontificatu Hilari Papæ ſedit Tiburtius, qui interfuit Romano Concilio ſub eodem Pontifice celebrato; poſt quem ſedit Conſtantinus, qui item interfuit Synodo Romæ habitę ſub Felice Pontifice, vixitque etiam tempore Papæ Symmachi, ſeditque cum alijs in Concilijs Romanis aduerſus Laurentium pro Symmacho, vt prædictarum Synodorum acta declarant: Poſt Conſtantinum denique ſedit ſanctus Germanus, de quo hac die celebritas agitur. De eodem habetur mentio in actis ſancti Placidi à Gordiano conſcriptis.

[n] Gerardi epiſcopi.] Tabulæ, & vetera manuſcripta eius eccleſiæ.

31 Pridie Kal. Nouemb. Luna. C xxij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
27	28	29	30	1	2	3	4	4	5	6	7	8	9			

IGILIA[a] omnium Sanctorum. Romæ natalis beati Nemeſij[b] diaconi, & Lucillæ virginis filiæ: qui cum à fide Chriſti flecti nequaquam poſſent, iubente Valeriano Imperatore decollati ſunt octauo Kalẽdas Septembris: quorum corpora à beato Stephano Papa ſepulta, deinde à beato Xyſto via Appia hac die honeſtiùs tumulata, Gregorius quintus in Diaconiam ſanctæ Mariæ Nouæ tranſtulit, vnà cum ſanctis Symphronio, Olympio tribuno, Exuperia eius vxore, & Theodulo filio, qui omnes Symphronij opera conuerſi, & ab eodem ſancto Stephano baptizati, martyrio coronati fuerant. Quæ Sanctorum corpora Gregorio xiij. ſummo Pontifice ibidem inuenta, ſub altari eiuſdem eccleſiæ honorificentiùs collocata ſunt ſexto idus Decembris. Eodem die ſanctorum Ampliati[c], Vrbani, & Narciſſi, quorum meminit ſanctus Paulus ad Romanos ſcribens: qui ob Euangelium Chriſti à Iudæis & Gentilibus cæſi ſunt. In Gallia apud Auguſtam Veromanduorum ſancti Quintini[d] ciuis Romani, ordinis ſenatorij, qui ſub Maximiano Imperatore martyrium paſſus eſt: cuius corpus poſt annos quinquaginta quinque reuelante angelo inuentum eſt incorruptum. Conſtantinopoli ſancti Stachis[e] epiſcopi, qui à beato Andrea Apoſtolo primus eiuſdem ciuitatis epiſcopus ordinatus eſt. Mediolani ſancti Antonini[f] epiſcopi & confeſſoris. Ratiſponæ ſancti Vuolfgangi[g] epiſcopi.

OCTOBRIS 31.

IGILIA.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Concil. Oxon. & qui agũt de diuinis officijs.

[b] Nemeſij & Lucillæ.] Beda de iiſdem, ac recentiores. Agitur de his martyribus in actis ſancti Stephani Papæ & martyris apud Sur. tom. 4. die 2. Auguſti. Adhuc perſeuerat locus Lucillæ virginis in cœmeterio Calliſti, vbi in lapide ſepulchri inſcriptio vetus poſita legitur. Vltima tranſlatio, cuius hîc habetur mẽtio, facta eſt ſolenniter opera Illuſtriſſimi & Reuerendiſſ. Antonij Carrafæ tunc diaconi, nunc presbyteri Cardinalis

Bibliothecarij, Protectoris monachorum Ordinis S. Benedicti, congregationis Montis Oliueti, qui prædictam curant ecclesiam, cuius egregia opera apud complures illorum pristina illa monastica exactissima disciplina est restituta, quam speramus in cæteros propagandam.

[c] Ampliati & soc.] De his Paulus ad Roman. c. 16. Græci etiam horum omnium diem natalem celebrant hac die in Menologio. Hippolytus mart. in libello de 72. discipulis ait Ampliatum Odyssæ, Vrbanum in Macedonia, & Narcissum Athenarū creatos esse episcopos: de Ampliato & Vrbano idē profitetur Dorotheus in Synopsi; Narcissum autem Patrarum dicit fuisse episcopum.

[d] Quinctini.] Agūt de Quinctino Beda, Vsuardus, Ado, cæterique recentiores, cuius martyrij acta ex antiquis codicibus edidit Sur. tom. 5. agitque de eius sacri corporis translatione. Mentio de eodem habetur in actis sanctorum Crispini & Crispiniani, de quibus agitur suprà x. Kal. Nouembris. De miraculis ad sepulchrum eius scribit Gregorius Turonensis de gloria martyrum, capite 72. & 73.

[e] Stachis episc.] De eodem hac die Græci in Menologio. Hic ille Stachis, cuius Paulus meminit ad Roman. c. 16. de quo & Niceph. episc. Cōstantinopolit. in chron. & Niceph. Callist. hist. lib. 8 c. 7. Hippolytus in libello de septuag. duob. discip. ex quo eadem Doroth. in Synopsi.

[f] Antonini.] De quo tab. ecclesiæ Mediolanensis, ex quibus & Galesinius hac die.

[g] Vuolfgangi episcopi.] Eius res gestas ex vet. manuscript. edidit Sur. tom. 5. Legi præterea libellum, ipsius vitam continentem, eamq; sacris imaginibus referentem; suntque inibi descripta miracula post obitū facta. De eodē Lambert. in chron. & Tritthem. de vir. illustr. Ord. Sanct. Bened. libro 3. c. 229. & lib. 4. c. 226. Sedit (vt prædicta acta indicant) annis vigintiduobus, migrauitque ex hac vita anno Domini 999. licet Lambertus referat eius obitum anno 994.

NOVEMBER.

xxj. D Kalendis Nouembris. Luna. a

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 30 1 2 3 4 5 5 6 7 8 9 10

FESTIVITAS [a] omnium Sanctorum, quam in honorem beatæ Dei genitricis virginis Mariæ & sanctorum Martyrum Bonifacius Papa quartus, dedicato templo Pantheon, celebrem & generalem instituit agi quotannis in Vrbe Roma. Sed & Gregorius item quartus postmodum decreuit, eamdem festiuitatem, quæ varijs modis iam in diuersis ecclesijs celebrabatur, in honore omnium Sanctorum solenniter hac die ab vniuersa Ecclesia perpetuò obseruari. Tarracinæ in Campania natalis sancti Cæsarij [b] diaconi, qui diebus multis in custodia maceratus, postea cū sancto Iuliano presbytero in saccum missus, in mare præcipitatus est. In castro Diuione sancti Benigni [c] presbyteri, qui à beato Polycarpo missus in Galliam ad prædicandum Euangelium, postquam sub Marco Aurelio Imperatore à Terentio iudice grauissimis tormentis multipliciter est afflictus, tandem collum eius vecte ferreo tundi, & corpus lancia perforari iubetur. Eodem die sanctæ Mariæ [d] ancillæ, quæ Christianæ religionis nomine accusata, sub Hadriano Imperatore diris verberibus afflicta, equulei extensione, & vngularū laceratione vexata, martyrium compleuit. Damasci passio sanctorum Cæsarij [e], Dacij, & aliorum quinque. In Persia sanctorum martyrum Ioannis [f] episcopi, & Iacobi presbyteri, sub Sapore Rege. Tarsi sanctarum [g] Cyreniæ & Iulianæ, sub Maximiano Imperatore. Aruernis sancti Austremonij [h] primi eiusdem ciuitatis episcopi. Parisijs depositio sancti Marcelli [i] episcopi. Baiocis sancti Vigoris [k] episcopi, tempore Childeberti Francorum Regis. Tibure sancti Seuerini [l] monachi. In pago Vuastinensi sancti Maturini [m] confessoris.

NOVEMBRIS I.

FESTIVITAS omnium Sanctorum.] Agunt de eadem cætera Martyrologia; atq; in ordine Romano hæc scripta habentur: In ipsis Kalendis Nouembris Romę, & per totum Orbem plebs vniuersa, sicut in die Natalis Domini, ad ecclesiam in honorem omnium Sanctorum, ad Missarum solennia conuenire studeat: illud attendentes, vt quicquid humana fragilitas per ignorantiam aut negligentiam in solennitatibus ac vigilijs Sanctorum minus plenè peregerit, in hac obseruatione sancta soluatur. Hæc ibi; eademque Albinus Flac. de diuin. offic. Annua die natalitia sanctorum martyrū in Ecclesia peragi, ex pristina maiorum traditione, ab ipso initio nascentis Ecclesiæ, religionis vsus obtinuit. idque intelligit Tertullianus de coron. milit. cùm ait: Pro Natalitijs annua die facimus. ea de causa sanctus Cyprianus summa adhibita diligentia diem notari mandat, quo quis martyrium consummasset. epist. 36 quo autem ritu huiusmodi Natalitia agi consueuissent, idem docet epist. 34. cùm ait: Sacrificia pro eis (vt meministis) semper offerimus, quoties martyrum passiones & dies anniuersaria commemoratione celebramus. Mittimus hîc de his innumera aliorum sanctorum Patrū testimonia recensere. egimus de his pleniùs in Annalib. ecclesiast. Vt autem omnium simul martyrū, vnà eademque die celebritas ageretur, ex Bonifacij Papæ institutione Romæ est sumptum exordiū, cùm antea ea die Kalend. Nouembrium esset vniuersale ieiunium, de quo Isidorus agit de eccles. offic. lib. 1. c. 39. Postmodum verò, quod Romæ tantùm peculiariter agebatur, Gregor. Papa quartus cæteris occidentalis Orbis ecclesijs faciendum præcepit. De Transalpinis Sigebert. in chron. anno Domini 835. docet his verbis: Tunc, monēte Gregorio Papa, & omnibus episcopis assentientibus, Ludouicus Imper. statuit, vt in Gallia & Germania festiuitas omnium Sanctorum in Kal. Nouemb. celebraretur, quam Romani ex instituto Bonifacij Papæ celebrant. Hæc Sigebert. Quòd autem ante Ludouicum Pium Imp. in Gallijs eiusmodi solennitas nullatenus peragi consueuerit, satis exploratū habetur ex eo, quòd in Concilio Moguntino habito tempore Caroli Magni Imp. cùm in canone tricesimosexto festi dies in illis ecclesijs agi consueti recenseantur, nulla prorsus mentio fit de eiusmodi celebritate, sicut nec etiam in Capitular. Regum libro. 1. cap. 164. lib. 2. c. 36. & lib. 6. cap. 186. Quòd verò ferantur sermones aliqui S. Augustini nomine in eadem solennitate habiti: scire debemus in primis illum ipsum primum ordine eo titulo prænotatum, secundùm exactam censuram scholæ Louaniensis, nō Augustino, sed Alcuino esse tribuendum, fuitque fortasse librariorum mendum, vt pro Alcuino scriberent Augustinū. At verò in antiquo codice manuscript. ecclesiæ sanctæ Mariæ ad martyres Romæ, vbi ea celebritas primùm agi cœpta est, inuenimus eundem sermonem sub titulo Odonis abbatis Cluniacensis. Rursus autem sermo ille 14. in additione Parisiensi, qui eodem titulo cōsignatur, Augustini cùm germanus sit, habitus ab eo noscitur in die natali alicuius virginis & martyris, vt patet ex eius exordio. Reperimus in eodem codice alios sermones S. Aug. de martyribus, ad eam tamen solennitatem accommodatos, vt quem habuit de Massa candida, nondum, quod sciam, typis excusum, cuius exordium est: Dilectissimi fratres, &c. Alius est, qui incipit: Delectat videre campos segetum, &c. Tertius ita: Sancta festiuitas, &c. Quartus verò sic: Psalmus qui cātatur, &c. Est hic primus ordine de pluribus martyribus, cæteri autem nōdum editi sunt. hi quidem per octauas eius solennitatis legi consueuerunt vnà cum tractatu in Apocalypsim titulo Pauli Orosij, & sermo de omnibus sanctis, incipiēs à Dei genitrice Maria: qui in aliquibus codicibus adscribitur Maximo Taurinēsi; sed in dicto codice ponitur titulo Maximi Tarentini; sicque exorditur: Legimus in ecclesiasticis historijs, &c. Exstant de eadem solennitate inter alios duo sermones Innocētij Papæ. De dedicatione autem Pantheon in honorem Dei genitricis, & omnium Sanctorum, dictum satis est suprà tertio Idus Maias. Hîc vero non prætereundū putamus quod legitur in Martyrologio Bedæ hac die; Pantheon fuisse erectum à Domitiano Imp. Putassem mendū vitio librariorum in codicem irrepsisse, nisi constaret eundem auctorem idē scripsisse lib. de sex ętat. in Traiano. id quidem à veritate alienum est; cùm constet Augusti tēpore à Marco Agrippa tertiùm Cōsule excitatum, anno ab Vrbe cōdita septingentesimo vicesimoseptimo, ante Christi aduentū anno 25. cuius quidem rei, etsi nullius antiquorū suppeteret testimoniū, ipsa in frontispicio posita vetus inscriptio satis indicat, quę habetur adhuc tempo-

ribus noſtris: M. AGRIPPA L. F. CONS. TERTIVM. FECIT. De eodẽ Dio lib. 53. hiſt. Rom. hæc ait: Pantheũ, quod perfecit Agrippa, id ſic dicitur fortaſſis, quòd in ſimulachris Martis & Veneris multas Deorum imagines acciperet: vt verò mihi videtur, quòd forma conuexa faſtigiatam cæli ſimilitudinem oſtenderet. Voluit Agrippa in eo Augusti quoque ſtatuam collocare, nomenque operis ei adſcribere: neutrum autẽ eo accipiente, in Pantheo ipſo Cæſaris ſuperioris ſtatuam, & ſuam & Auguſti in veſtibulo poſuit, &c. Hæc Dio. Quòd autem Cybelli deorum matri tradunt fuiſſe dicatum, aliud teſtari Plinius videtur, qui hæc propiùs ſpectauit, atque lib. 36. nat. hiſtor. c. 15. Ioui Vltori fuiſſe dicatum, affirmat. Compreſſo nimirum bello ciuili Marc. Antonio & Cleopatra ad Actiacum ſuperatis; M. Agrippa iam ſecundùm, indeque & tertiùm Conſul, id muneris obtulit Ioui Vindici, cui ob hoſtes deuictos, aras erigi ac templa, ſacrificia offerre, fuiſſe vſitatum, Romanarum rerum antiqui ſcriptores, inter quos Tacitus lib. 3. & 15. teſtatum reliquerunt.

[b] Cæſarij.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Huius acta ex vet. manuſcript. cod. Surius edidit. tom. 6. Plura leguntur de eodem in actis ſanctorũ Nerei & Archilei apud Sur. tom. 3. die 12. Maij. Quòd autem in ijſdem actis, necnon aliquibus Martyrologijs paſſus legitur ſub Claudio Imp. corrigendum videtur: nam ſi Traiani tẽporibus pro Chriſtiana fide certauit, & corpora ſanctarum Flauiæ Domitillæ, & ſociarum ſepulturæ mandauit (vt eadem acta teſtantur) qua ratione poſt annos centum & ſeptuaginta ſub Claudio potuit coronari? Acta eiuſdem martyris ſcripſiſſe reperitur Albericus diaconus Caſinenſ. cœnobij, vt auctor eſt Petrus diac. bibliothecar. Caſin. lib. de vir. illuſtr. eius monaſterij. c. 21. Eademque, vt idẽ teſtatur c. 46. Gelaſius qui ex monacho Caſinenſi factus eſt Papa, verſibus exornauit. Erat vetus memoria S. Cæſarij martyris Romæ in Palatio, cuius meminit S. Greg. Papa in regiſtr. lib. 11. cap. 1. eratque ibi abbatia, vna ex vigintiduabus quas notatas vidimus in antiquo Rituali, quod habetur in Bibliotheca Vatic. in cod. manuſcript. cuius eſt titulus: Lib. cenſuũ. Ea diruta eccleſia, corpus eius trãſlatum eſt in baſilicam Helenianam, dictam alio nomine S. Crucis ad Hieruſalẽ in Atrio Seſſoriano, vbi hactenus religioſiſſimè aſſeruatur. S. Bernardus Romam veniens, multis ad martyrem precibus fuſis, dentem ex eius capite tandem accipere meruit, vt in eius vita lib. 4. c. 1. legitur. Brachiũ eiuſdem à S. Annone Colonienſi epiſcopo delatum eſſe Coloniam, in actis eiuſdem Annonis libro 1. cap. 34. habetur expreſſum, ibique cap. 35. de miraculis ſcitu dignis ab eodẽ mart. Romæ editis, præclarè agitur, apud Sur. tom. 6. die. 4. Decemb.

[c] Benigni.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, & Ado pluribus. Eius acta ex antiquis monumẽtis edidit Sur. tom. 6. Mõbrit. tom. 1. Petrus in catal. libro 10. cap. 3. Plura etiam Sur. in actis SS. Tergeminorum tom. 1. Porrò non ab Aureliano Imp. (vt aliqui putant) ſed ſub Marco Aurel. paſſus habetur. Quî enim fieri poteſt, vt diſcipulus Polycarpi peruenerit vſque ad tempora Aureliani? De eius reliquijs Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 10. c. 31. in fine, qui & agit de eiuſdem miraculis lib. de glor. martyr. cap. 51. De eius venerandi corporis tranſlatione agitur in vita S. Annonis epiſcopi Colon. lib. 1. cap. 38.

[d] Mariæ ancillæ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Pluribus de ea Vincent. lib. 11. c. 86. & 87. Petrus in catal. libro 10. cap. 4. & alij.

[e] Cæſarij, Dacij & ſoc.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menologio.

[f] Ioannis & Iacobi.] Græci de ijſdem in Menologio hac die.

[g] Cyreniæ & Iulianæ.] De his itidem Græci agunt in dicto ſæpiùs Menologio.

[h] Auſtremonij epiſc.] Huius acta metro ſcripſit S. Proiectus, vt auctor, qui eius vitam ſcripſit, teſtatur, quã habes apud Sur. tom, 7. hac die. Meminit eiuſdem Gregor. Turon. hiſt. Franc. libro 1. cap. 30. pluribus de glor. confeſſ. capite 30. Petr. Clun. libro 1. epiſt. 2. & alij.

[i] Marcellini epiſc.] De eodem Vſuardus hac die. Scribit eius vitam Fortunatus ad S. Germanũ epiſcopũ Pariſien. Exſtat apud Sur. tom. 6. Gregor. Turon. de eodem lib. de glor. cõfeſſ. c. 89. & Petr. in catal. libro 10. c. 7. Ponitur nonus eius ſedis epiſcopus in tab. Democharis.

[k] Vigoris epiſc.] Agit de eo Vſuardus, Ado & alij. Eius acta recitat Sur. tom. 6. Petrus in catal. lib. 10. c. 5. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 272. & lib. 4. cap. 131. Claruit temporibus Childeberti regis Francorum, fuitq; decimus eius ſedis epiſcopus.

[l] Seuerini.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Conditum habetur eius venerabile corpus Tybure ad ſancti Laurentij, vt eius eccleſiæ vetera monumenta ſignificant, quæ manuſcripta accepimus.

[m] Maturini.] Vſuardus de eodem hac die. Eius vitæ acta habet Membrit. tom. 2. & Petrus in catal. lib. 10. cap. 6. Vixiſſe fertur temporibus Maximiani Imperatoris.

2 Quarto nonas Nouemb. Luna. E xx.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
29	30	1	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10	11			

COMMEMORATIO [a] omnium fidelium Defunctorum. Eodem die natalis ſancti Victorini [b] Pictauienſis epiſcopi, qui poſt multa edita ſcripta, vt ſanctus Hieronymus teſtatur, in perſecutione Diocletiani martyrio coronatus eſt. Tergeſte paſſio beati Iuſti [c], qui in eadem perſecutione ſub Manatio præſide martyrium conſummauit. Sebaſtæ ſanctorũ Carterij [d], Styriaci, Tobiæ, Eudoxij, Agapij, & ſociorum martyrum, ſub Licinio Imperatore. In Perſide ſanctorum martyrum Acindini [e], Pegaſij, Aphthonij, Elpidephori, & Anempodiſti, cum plurimis ſocijs. In Africa natalis ſanctorum martyrum Publij [f], Victoris, Hermetis, & Papiæ. Tarſi in Cilicia ſanctæ Euſtochij [g] virginis & martyris, quæ ſub Iuliano Apoſtata poſt dira tormenta, in oratione reddidit ſpiritum. Laodiceæ in Syria ſancti Theodoti [h] epiſcopi, qui non ſolùm verbis, ſed rebus & virtutibus fuit ornatus. Viennæ ſancti Georgij [i] epiſcopi. In monaſterio Agaunenſi ſancti Ambroſij [k] abbatis. Cyri in Syria ſancti Marciani [l] confeſſoris.

NOVEMBRIS 2.

COMMEMORATIO omnium fidelium defunctorum.] Non recenter ſtatutum fuit in Eccleſia, vt pro defunctis commemorationes anniuerſariæ agerentur. Ex maiorum traditione (inquit Tertullianus de coron. milit.) pro defunctis annua die facimus. De ijſdem Anniuerſarijs repeti conſuetis S. Gregorius Nazianzenus in oratione in funere Cæſarij fratris hæc ait: Alia perſoluimus, alia daturi ſumus; anniuerſarios enim honores & commemorationes offerentes, & ij quidem certè qui ſuperſtites relinquentur. hęc Gregor. Satisque ſit modò tum ex Latino, tum ex Græco auctore hæc mõſtraſſe; vt tam in Occidentali, quàm Orientali Eccleſia iſthæc piè religioſeque ſeruari conſueuiſſe, intelligantur. alibi enim de his cumulatè egimus. Vt autem vna eademque die vniuerſalis ageretur memoria omnium fidelium defunctorum; omnes id in primis acceptum ferunt ſancto Odiloni abbati Cluniacenſi. Teſtatur id Petrus Damian. in vita ipſius, & Sigebert. in chron. anno Domini 998. Quod etenim ille in ſuis monaſterijs faciendum curauit; id poſtmodum Romani Pontificis auctoritate vbique locorum ſeruandum ſacris legibus ſancitũ videtur. vt verò hac ipſa die poſt ſolennitatem omnium ſanctorum; ex ordine officij eccleſiaſtici ratio ſumpta videtur. Nam ante Odilonem ducentis ferè annis vixit Amalarius Fortunatus epiſcopus Treuerenſis, temporibus Ludouici Pij Imp. ad quem etiam ſcripſit libros de officio Eccleſiaſt. hic (inquam) in lib. de Ordin. antiphonarij c. 65. hæc ait: Poſt officiũ ſanctorũ inſerui officium pro mortuis. multi enim tranſierunt de præſenti ſeculo, qui non illico ſanctis coniunguntur, pro quibus ſolito more officium agitur. hæc ibi.

[b] Victorini.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 10. c. 12. Scribit de eodẽ S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in epiſt. 13. ad Paulinum, vbi eum appellat inclytum Victorinum martyrio coronatum. idem in epiſt. 84. ad Magnum, in præfat. in Euang. Matthæi ad Euſeb. & in prooem. in Iſaiã. Ne mireris, lector, ſi huius Victorini opuſcula Gelaſius Papa in can. Sancta Roman. diſtinct. 15. recenſuit inter apocrypha: nam (vt ſcribit S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Papia) ſectatus eſt Victorinus vnà cum alijs nonnullis viris ſanctis & eruditis ſententiam de Millenario, quæ quidem (vt ſuperiùs diximus) vſque ad tempora Damaſi Papę,

abſque iactura fidei, vel communionis diuiſione liberè ferebatur, nec crimini data eſt Papiæ, Iuſtino martyri, vel alijs, quo minus inter ſanctos & eccleſiaſticos viros adſcriberetur. At verò, ea damnata ſententia, etiam illi fauentes ſcriptiones iure proſcriptæ videntur. Rurſus autem de Victorino monemus lectorem, incerto quodã modo irrepſiſſe in Synodum Romanam ſecundam ſub Silueſtro Papa habitam, cap. 2. damnationem Victorini epiſcopi Pictauienſis, cyclos Paſchales perperam ſupputantis: nam nihil prorſus illi commune cum Paſchali calculo, vel cum Silueſtro Papa, cùm iam tẽporibus Diocletiani fuerit martyrio coronatus. Error ſupradictus videtur proueniſſe ex alio Victorino Aquitano, eccleſiaſtici calculi ſupputatore, cuius cyclos erroris coarguit Victor Capuanus, Beda, & alij, qui & vixit tempore Hilari Papæ; vt ſcribit Gennadius de vir. illuſtr. c. 88. Vnde apparet canonem illum non eſſe illius Romani Concilij habiti ſub Silueſtro, ſed alterius, in illud tamen illapſum. vel dicendum de alio quopiam ignoto homine illic agi, & non de Victorino epiſcopo Pictauienſi: nam in tabulis epiſcoporum eius eccleſiæ, vnus tantùm eius nominis, idemque martyr, ac primus eius ſedis epiſc. ponitur; de quo hîc agitur.

[c] Iuſti.] Eius acta breui compendio recitat Petrus in catal. libro 10. cap. 9. De eodem vet. manuſcripta, atque recentiores.

[d] Carterij & ſoc.] Græci etiam de his agunt hac die in Menologio, vbi & eorum certamen deſcribitur.

[e] Acindini & ſoc.] De his item hac die Græci in Menologio. Metaphraſtes autem ex antiquis monumentis eorum acta deſcripſit; quæ habet Lipom. tom. 5. & Sur. tomo 6.

[f] Publij & ſoc.] Beda, & alij recentiores de his agunt hac die.

[g] Euſtochij.] De eadem Petrus in catal. lib. 10. c. 10. vbi eius acta paucis complexa refert.

[h] Theodoti epiſc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de eodem Euſeb. hiſt. lib. 7. c. vlt. & Nicephorus libro 6. cap. 36.

[i] Georgij epiſc.] De ipſo Beda, & recentiores. Ado Vien. in chron. ponit anno Domini ſexcenteſimo nonageſimonono; numeraturque decimusquintus eius ſedis epiſcopus.

[k] Ambroſij abb.] Agũt de eo Beda, Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 110. c. 15. & Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. ſanct. Bened. lib. 3. cap. 273.

[l] Marciani.] De eodem hac item die Græci in Menologio: ſcripſitque eius res geſtas Theodoretus in Theophilo, cap. 3.

xix. F Tertio nonas Nouemb. Luna. 3

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
t u A B C D E f F G H M N P
30 1 2 3 4 5 6 7 7 8 9 10 11 12

NATALIS ſancti Quarti[a] Apoſtolorum diſcipuli. Cæſareæ in Cappadocia ſanctorum martyrum Germani[b], Theophili, Cæſarij, & Vitalis, qui in perſecutione Deciana optimè duxerunt martyrium. Cæſarauguſtæ ſanctorum innumerabilium[c] Martyrum, qui ſub Daciano Hiſpaniarum Præſide mirabiliter occubuerunt pro Chriſto. Viterbij ſanctorum martyrũ Valentini[d] presbyteri, & Hilarij diaconi, qui in perſecutione Maximiani ob Chriſti fidem cum ſaxi pondere in Tiberim præcipitati, & inde ab angelo diuinitus erepti, demum abſciſſis ceruicibus coronã martyrij perceperũt. In Anglia ſanctæ Vuenefridæ[e] virginis & martyris. In monaſterio Claræuallenſi depoſitio ſancti Malachiæ[f] epiſcopi Connerthenſis in Hybernia, qui multis virtutibus ſuo tempore claruit: cuius vitam ſanctus Bernardus abbas conſcripſit. Eodem die ſancti Huberti[g] Tungrenſis epiſcopi. Viennæ ſancti Domni[h] epiſcopi & confeſſoris. Item depoſitio ſancti Pirmini[i] Meldenſis epiſcopi. Vrgellæ in Hiſpania ſancti Hermengaudij[k] epiſcopi.

NOVEM-

[a] QVARTI.] De quo Paulus ad Roman. cap. 16. Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Hunc Berythi eccleſiæ epiſcopum datum eſſe, tradit Doroth. in ſynopſi, idque ex Hippolyti libello de 72. diſcipulis.

[b] Germani & ſoc.] Beda, Vſuard. Ado, & Petrus in catalog. lib. 10. cap. 18. vbi ex priſcis tabulis eorum acta paucis deſcribit.

[c] Innumerab. martyrum.] Eadẽ hyperbole vtitur Vſuardus; dũ de his agit hac die. Hi etenim ſunt quos Prudentius Periſteph. hym. 4. cecinit his Sapphicis, dum de Cæſarauguſtana ciuitate agit:

Sola in occurſum numeroſiores
Martyrum turbas Domino paraſti;
Sola prædiues pietate multa
Luce fruêris.
Vix parens orbis populoſa Pœni,
Ipſa vix Roma in ſolio locata,
Te decus noſtrum ſuperare in iſto
Munere digna eſt.
Omnibus portis ſacer immolatus
Sanguis excluſit genus inuidorum
Dæmonum, & nigras pepulit tenebras,
Vrbe piata. Et paulo pòſt de ijſdem:
Nec furor quiſquam ſine laude noſtrûm
Ceſsit, aut clari vacuus cruoris
Martyrum ſemper numerus ſub omni
Grandine creuit.

Agens de ciuitate Cæſarauguſtana Iſidorus libro 15. Origin. dum eam dicit eſſe præſtantiorem cunctis Hiſpaniæ ciuitatibus, Illuſtrior eſt, inquit, florens ſanctorum martyrum ſepulturis. De his item Petrus in catal. lib. 10. c. 17. Vaſæus in chron. Hiſpã. Pluribus auctor in Flore ſanct. Hiſpan. Qui omnes tradunt, horum omnium martyrum multitudinem appellatã eſſe Maſſam candidã, eo quòd corporum eorum combuſtorum cineres remanſerint niue candidiores; quo ſigno ab alijs terris cineribus diſcreti, collecti ſunt. De his item agitur in Theſauro concion. tom. 2. hac die.

[d] Valentini & Hilarij.] Horum martyrũ acta manuſcripta accepimus ab eccleſia Viterbienſi: vbi eorum capita Cathedralis Eccleſia magna veneratione conſeruat.

[e] Vuenefridæ.] Huius acta Rupertus abbas Salopienſis conſcripſit, quæ recitat Sur. in tom. 6. In catalogo ſcript. Britan. traduntur eadem ab Elerio Cambrio ſcriptis mandata. Agit de eadem Molanus in addit. ad Vſuard. hac die. Quæ autem in ijſdem actis de perenni fonte & miraculis illic fieri ſolitis deſcribuntur, maiora his accepi à fideliſſimo teſte oculato Reuerendiſſ. D. Thoma epiſcopo Aſaphenſi, Romani Pontificis in obeundis epiſcopalibus functionibus Suffraganeo, vitæ ſanctitate, fidei confeſſione, atque doctrina conſpicuo, nuper Romæ dolore omnium optimorum ex humanis ſublato.

[f] Malachiæ epiſcopi.] Scripſit eius vitæ acta S. Bernardus; qui eundem viuentem, ac poſteà defunctum mirificè coluit. Exſtat eiuſdem ad eundem epiſt. 315. 316. & 317. & ſermo in eiuſdem feſtiuitate. Exceſſit è vita (vt idẽ teſtatur) anno Domini milleſimo centeſimo quadrageſimooctauo, quarto nonas Nouembris: ob commemorationem autem defunctorum tranſlata eſt eius celebritas in hanc diem, quo ſolenniùs agi poſſet.

[g] Huberti epiſcopi.] Eius res geſtas ab ipſius diſcipulo fideliſſimè ſcriptas habet Sur. tom. 6. ibique de eius tranſlatione agitur, & de religioſo cultu eiuſdem memoriæ à regibus impertiri ſolito. Ordinatus à Sergio Papa, anno Domini ſexcenteſimo nonageſimooctauo, diẽ obijt anno 730. Numeratur eiuſdem ſedis epiſcopus triceſimus ordine. Plura de eodẽ Molan. in Indic. ſanct. Belg. aitque eundem dediſſe Leodio ſigillum publicũ ſancti martyris Lamberti imagine inſignitũ, & huiuſmodi inſcriptione notatum: SANCTA LEGIA ROMANÆ ECCLESIÆ FILIA. Reuera quidem, quod ad fidem Catholicam pertinet, caſta & pudica, quæ ſemper ſanctæ matris ſectata veſtigia, nullo vnquam hæreſeôn eſt fœdata contagio. Imò hiſce ęrumnoſis temporibus noſtri ſeculi, cùm hęreſum alluuiones Gallias inundarunt, non ſolùm nullis valuit obrui fluctibus, ſed ſtans conſtantiſſimè exaduerſo, oppoſuit ſe pro muro domui Iſrael, facta forma (vt de Theſſalonicenſi eccleſia ſcribit Apoſtolus) omnibus credentibus; cunctiſque circùm poſitis regionibus illuſtre edidit ſeruandæ atque tuendæ religionis exemplum. Sic, faxit Deus, maneat ſemper: & quod fide prædicat, operibus impleat.

[h] Domni epiſc.] Dominũ hunc appellat Ado Vien. qui in chron. anno Domini 527. hæc de ipſo ſcribit: Viennenſis epiſc. Dominus floruit; hic tam in diuinis quã in ſecularibus actibus claruit, amator pauperum, redemptor captiuorum, vitaq; probatiſſimus. Hæc Ado. Agit de eodem hac die Molanus in addit. ad Vſuardum. Ponitur decimusnonus eius ſedis epiſcopus.

[i] Pirmini epiſc.] De eodẽ Beda hac die. Huius vitam conſcripſit Vuarmannus comes, epiſcopus Conſtantienſis, itemq; Henricus Augienſis abbas, vt notat Molan. hac die. De eodem Tritthem. de vir. illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 265. & lib. 4. c. 191. numeratur vigeſimus eius ſedis epiſcopus.

[k] Hermengaudij epiſc.] Tabulæ eius eccleſiæ, & Flos ſanct. Hiſpan. de eodem hac die.

Pridie

xviij. G **Pridie nonas Nouemb. Luna.**

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
1	2	3	4	5	6	7	8	8	9	10	11	12	13

BONONIÆ ſanctorum martyrum Vitalis[a] & Agricolæ, quorum prior poſterioris ſeruus antea fuit, poſtea conſors & collega martyrij: in quem perſecutores omnia tormentorum genera exercuerunt, ita vt non eſſet in corpore eius ſine vulnere locus; quæ conſtanter perferens, in oratione ſpiritum Deo reddidit: Agricolam vero plurimis clauis cruci affigentes interemerunt. Eorum tranſlationi ſanctus Ambroſius cùm intereſſet, martyris clauos, ſanguinem triumphalem, & crucis lignũ ſe collegiſſe refert, ac ſub ſacris altaribus condidiſſe. Eodem die natalis ſanctorum Philologi[b] & Patrobæ, ſancti Pauli Apoſtoli diſcipulorum. Auguſtoduni ſancti Proculi[c] martyris. In Pago Vilcaſſino ſancti Clari[d] presbyteri & martyris. Epheſi ſancti Porphyrij[e] martyris ſub Aureliano Imperatore. Myræ in Lycia ſanctorum martyrum Nicandri[f] epiſcopi, & Hermæ presbyteri, ſub Libanio præſide. Eodem die natalis ſancti Pierij[g] presbyteri Alexandrini, qui in diuinis ſcripturis nobiliter eruditus, vita puriſſimus, & ad Chriſtianam philoſophiam nudus penitus & expeditus, ſub Caro & Diocletiano principibus, regente Alexandrinam eccleſiam Theona, florentiſſimè docuit populos, & diuerſos tractatus edidit: poſt perſecutionem verò omne vitæ ſuæ tempus Romæ verſatus, in pace quieuit. Apud Ruthenos in Gallia beati Amantij[h] epiſcopi, cuius vita, & ſanctitate & miraculis exſtitit glorioſa. In Bithynia ſancti Ioannicij[i] abbatis. In Pannonia apud Albam Regalem depoſitio beati Emerici[k] confeſſoris, filij ſancti Stephani Hungarorum Regis. Treuiris ſanctæ Modeſtæ[l] virginis. Mediolani S. Caroli Boromæi[m] Card. Archiep. Mediol.

NOVEMBRIS 4.

VITALIS & Agricolæ.] De his etiam Vſuardus, & alij recentiores. Eorum martyrium deſcribit S. Ambroſius lib. de exhortat. ad virgin. vbi & de eorum inuentione atque tranſlatione, de qua & Paulinus in vita S. Ambroſij. De horum reliquijs meminit Paulinus Nolanus epiſcopus in Natali nono ſancti Felicis: Gregorius Turonenſis hiſtor. Francorum libro 2. cap. 16. & de glor. martyr. capite 43. Petrus in catalog. libro 10. capite 21. & alij.

[b] Philologi & Patrobæ.] Quorum meminit Paulus ad Roman. c. 16. Agunt de his itẽ Græci in Menolog. die ſequenti. Philologũ Synope, Patrobã Neapoli præfectũ eſſe epiſcopũ, tradit Doroth. in ſynopſi. licet Hippol. mart. lib. de 72. diſcip. teſtetur Patrobam fuiſſe creatum epiſc. Puteolanũ.

[c] Proculi.] De eodem Vſuardus, Ado, Petrus in catal. lib. 11. nu. 309. & alij recentiores.

[d] Clari.] Vſuardus de eodem & alij, adſtipulanturque vet. manuſcript.

[e] Porphyrij.] Agunt de eodem hac itẽ die Græci in Menologio, eiusque martyrium deſcribunt.

[f] Nicandri & Hermæ.] Græci itidem hac die in Menologio de iiſdem agunt.

[g] Pierij.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, & alij; licet deprauatè in aliquibus codicibus pro Pierio, Hierius, vel Irenæus legatur. Scribit de Pierio Euſeb. hiſt. libro 7. cap. vlt. Hieron. de ſcript. eccleſ & epiſt. 84. ad Magnum. Erat Alexandriæ eccleſia, Pierij dicta, cuius meminit Epiphan. hæreſi 69.

[h] Amantij epiſc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij de eodem. Huius vitam ex antiquis codicibus edidit Sur. tom. 6. conſcriptamque putat à Fortunato. De eodem mentio habetur in actis ſancti Quintiani eiuſdem ſedis epiſcopi, de quo infrà idibus Nouembris: tranſtulit enim ipſe eiuſdem Amantij corpus, vt teſtatur Gregorius Turon. in vita ſanctorum Patrum cap. 4.

[i] Ioannicij.] Agunt de eodem Græci hac die in Menologio, ac pluribus res ab eo geſtas referunt; quas pleniùs proſecutus eſt Metaphraſtes. exſtant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6.

[k] Emerici.] Eius vitam deſcripſit Sur. tom. 6. ex antiquis manuſcript. Mart. Polon. recenſet obitum anno Dñi 1032. Chromer. ann. 1036. Agit de eodẽ Bonfin. de reb. Vngaric. dec. 2. lib. 2. Relatus eſt inter ſanctos vnà cum S. Stephano rege eius patre à Benedicto Papa octauo, qui dictus eſt nonus.

[l] Modeſtæ.] Plura ſcripta habentur de ea in vita S. Gertrudis apud Sur. 17. Martij. tom. 2. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. ſanct. Bened. lib. 3. c. 183. eamque claruiſſe ait circa annum Domini ſexcenteſimum octogeſimum. Agit de eadem Molan. in addit. ad Vſuardum.

5 **Nonis Nouembris. Luna.** A xvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	11	12	13	14

SANCTI Zachariæ[a] ſacerdotis & prophetę, patris beati Ioannis Baptiſtæ. Item S. Elizabeth[b] eiuſdem ſanctiſſimi præcurſoris mater. Tarracinæ in Campania natalis ſanctorum martyrum Felicis[c] presbyteri, & Euſebij monachi, qui cùm ſepeliſſet ſanctos martyres Iulianum & Cæſarium, & multos conuerteret ad fidem Chriſti, quos ſanctus Felix presbyter baptizabat, vnà cum eo tentus eſt, & ambo ad forum iudicis ducti, nec ſuperati, inde in carcerem incluſi, nocte eadẽ, cùm ſacrificare noluiſſent, decollati ſunt. Emeſæ in Phœnicia ſanctorum martyrum Galationis[d], & Epiſtemis coniugis; qui in perſecutione Decij flagris cæſi, manibus pedibusque, & lingua inſuper mutilati, deniquetruncato capite martyrium conſummarunt. Item ſanctorum martyrum Domnini[e], Theotimi, Philothei, Siluani, & ſociorum ſub Maximino Imperatore. Mediolani ſancti Magni[f] epiſcopi & confeſſoris. Brixiæ ſancti Dominatoris[g] epiſcopi. Treuiris ſancti Fibitij[h] abbatis. Aurelianis in Gallia ſancti Læti[i] presbyteri & confeſſoris.

NOVEMBRIS 5.

ACHARIÆ.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorũ; Græci autem in Menologio ad Nonas Septemb. Præter illa quæ de ipſo ſcribuntur à S. Luca Euangel. c. 1. Epiphanius etiam agit pluribus lib. de vit. & interit. Prophet. cap. 23. traditque occiſum eſſe ab Herode inter veſtibulum & altare: eiuſdem ſententiæ fuit Origenes in Matth. capite 25. Petrus Alexandrinus epiſcopus & martyr in can. 13. Gregorius Nyſſenus in orat.

orat. de Christi natiuitate, Basil. homil. de humana Christi generatione, Cyrillus episc. Alexandrinus libro aduersus Anthropomorphitas; id ipsum in Sacra Valentinianus Imp. ad episcopos Asiæ, quam recitat Theodoretus hist. lib. 4. cap. 7 qui omnes de hoc Dominum Iesum locutū putant apud Matth. cap. 23. cùm de Zacharia occiso ab illis inter templum & altare loquitur. quæ licet minus probari Hieronymo videantur, dum explicat illum locum Matthæi c. 23. tamen apud me quidem tot tantorumque veterum Theologorum plurimùm valet assertio. Diuersa prorsus ab his erat commentitia historia ab hæreticis excogitata de Zachariæ nece & visione asini, quam refert & reprobat Epiphan. hæres. 26. qui (vt diximus) prioris sententiæ est grauissimus assertor. Tertullianus in Scorpiaco, cùm agit de Zacharia qui necatus est inter templū & altare, testatur perennes eius cruoris maculas silicibus impressas in templo indelebiles esse relictas. incidi in manuscriptū codicem bibliothecæ Vaticanæ, de peregrinatione ad terram sanctam; legique inter aliqua quæ hactenus relicta sunt templi Hierosolymitani vetera monumenta, illic inesse lapidem, in quo recens cruor aspersus indelebili nota aspiceretur, quem dicerent esse sanguinē Zachariæ qui inter templum & altare occisus est: licet & Hieronymus vbi suprà hæc ipsa vulgi potius opinione iactata, quàm certa veritate constantia putet. De illa quæstione, an idem fuerit summus Sacerdos, satis plenè egimus in Annalibus ecclesiasticis. Caput autem eius asseruatur Romæ in Laterano, ex quo per dies aliquot olim sanguinē emanasse tradunt. Nec id prætermittimus, quod Iosephus scribit, reperiri adhuc alium Zachariam filium Baruch nobilissimum ac ditissimum Hebręorum, moribusque laudatissimum, occisum in medio templi à Zelotū factione, temporibus Vespasiani tunc ducis exercitus in Iudæa. hæc de ipso Iosephus de bello Iud. libro 5. cap. 1.

[b] Elizabeth.] Iungitur Zachariæ marito suo Elizabeth, non ea ratione quòd vna eademque die (quod sciatur) vterque migrarit è corpore: sed cùm eius natalis certæ diei ignorantiâ aliquando fuerit eius memoria prætermissa; consultius visum est, in commemoratione sanctorum iam coniungere viro suo: nefarium enim est existimatum, sanctissimam feminam, præconio Euangelij celebratam, illiberaliter nimis esse silentio prætermissam; quam sancti Patres præclarissimis laudibus sunt prosequuti; tum qui Lucæ caput primum sunt interpretati; tum etiā qui de Ioannis Baptistę eius filij natali, vel Dei Genitricis visitatione pro concione dixere. Quæ verò ad historiam de ipsa pertinent, collegimus in Annalium tomo primo.

[c] Felicis & Eusebij.] De ijsdem Beda, Vsuardus, & Petrus in catal. libro 10. c. 28. Agitur de his pluribus in actis S. Cæsarij apud Sur. tomo 6. die prima Nouembris.

[d] Galationis & Epistemis.] Agunt & de his Gręci in Menol. Eorum autem acta à Metaphraste fusiùs descripta recitat Lipom. tomo 5. & Surius tomo 6.

[e] Domnini & soc.] De his item Græci agunt in Menologio hac die.

[f] Magni episcopi.] De quo & tabulæ ecclesiæ Mediolan. ex quibus & Galesinius hac die.

[g] Dominatoris episc.] De eodem Tab. ecclesiæ Brixian. Meminitq; eiusdem Rampertus eiusdem ecclesiæ episcopus, in sermone de translatione S. Philastrij. Numeratur hic decimus quartus post S. Philastrium episcopus ecclesiæ Brixianæ.

[h] Fibitij abbatis.] Hic licet alicubi episcopus dictus reperiatur; tamen in tabulis episcoporum Treuerensium, quas descripsit Demochares, nullus eius nominis legitur episcopus. Porrò chronicon. monast. German. abbatem eum appellat.

[i] Læti.] De quo etiam Vsuardus hac die, & alij recentiores.

xvj. B — Octauo idus Nouemb. Luna. — 6

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2
t u A B C D E f F G H M N P
3 4 5 6 7 8 9 10 10 11 12 13 14 15

THINISSÆ in Africa natalis sancti Felicis [a] martyris, qui confessus, & ad tormēta dilatus, alio die (vt refert sanctus Augustinus, Psalmum in eius festiuitate ad populū exponens) inuentus est in carcere exanimis. Theopoli sanctorum decem [b] Martyrum, qui à Saracenis passi leguntur. Barcinone sancti Seueri [c] episcopi & martyris, qui ob fidē Catholicam clauo capite confosso, martyrij coronam accepit. In Phrygia sancti [d] Attici. Apud Bergas depositio sancti Vuinoci [e] abbatis, qui virtutibus & miraculis clarus, fratribus etiam sibi subditis multo tempore ministrauit. Fundis in Latio sancti Felicis [f] monachi. Lemouicis in Aquitania S. Leonardi [g] cōfessoris, discipuli beati Remigij episcopi: qui nobili genere ortus, solitariam vitam deligens, sanctitate & miraculis claruit, ac præcipuè in liberandis captiuis eius virtus enituit.

NOVEMBRIS 6.

[a] FELICIS.] Huius meminit S. Augustinus tract. in Psal. 127. De loco vbi passus est, varia lectio reperitur; legit Beda, Tumissa, Vsuardus & Ado Toniza, alicubi Thinissa: quæ & verior probatur: est enim Thinissa prope Hipponem in prouincia Numidiæ, de qua Ptolemæus in 2. tab. Africæ. In Itiner. Antonini Toniza dicitur. eius loci episcopus subscriptus reperitur Concilio Carthagin. sub Cypriano. apud Augustin. lib. 3. de baptis. contra Donatist. c. 13. Alia est rursus Tynissa, seu Tunissa, quæ Tunetum dicitur, vicina Vticæ, hodie Tunesi vulgo dicta; à Polybio autem, qui eam exactè describit, Tunes appellata reperitur, quam distare à Carthagine dicit stadijs centum viginti. Hæc lib. 14. hist. in fine. Plura de eadem libro 1.

[b] Decem martyrum.] De his Beda, Vsuardus, Ado. & alij recentiores. Theopolis, vbi hi celebrantur, Antiochia est in Syria. Cur autem, quandóque eo nomine cœpta sit nuncupari, consule Niceph. hist. lib. 17. c. 3. & hist. Miscell. lib. 16. Cedren. in 2. Iustiniani Imp. ex quo tempore reperies eundem Imp. Iustinianum eandem ciuitatem in suis sanctionibus Theopolim appellasse. Quòd autem hi passi dicuntur à Saracenis; eo tempore id accidisse putamus, cùm sub Cosrhoe rege Persarum, ea ciuitas à Saracenis direpta est.

[c] Seueri episcopi.] Hunc ferūt passum in persecutione Diocletiani sub Daciano Præside, & cum eo quatuor sacerdotes, vt scribunt Laurentius de Padilia, & Vasæus in chron. an. 306. idque pluribus Flos sanct. Hispan. & Thesaur. concion. tom. 2. hac die. Molanus autem in addit. ad Vsuard. hæc habet: Fuit hic vnus septuaginta episcoporum, qui leges Gothicas in Hispania condiderunt: hic à Barbaris Gothicis, qui Cathaloniam incolebant, clauo capite confosso, martyrio coronatur, anno Christi sexcētesimo tricesimo octauo. Hæc Molan. Vnde autem acceperit, nondum inuenimus: nec alicubi eius nominis episcopum Barchinonensem legimus in Concilijs quę frequenter illis temporibus coacta sunt in Hispania; nec etiam apud S. Ildefonsum, qui virorum illustrium eorum temporum seriem texuit. Fuit & alius Seuerus episcopus Malacitanus, qui scripsit aduersus Vincentiū Cæsaraugustanum episcopum in Arianam hæresim lapsum circa annū Domini quingētesimum octogesimum, vt habet Honorius Augustodunen. de viris illustr. cap. 30. De eodem Vincentio Cęsaraugustano lapso in hæresim Arianam tempore Leuigildi regis Gothorum, meminit sanctus Isidorus in chron. Goth.

[d] Attici.] De quo Vsuardus hac die, & recentiores. De alio Attico & socijs Græci agunt vij. Kalend Septembris.

[e] Winoci abb.] De eodem Ado, & alij. Eius acta fidelissimè scripta, simulque translationem & miracula habet Sur. tom. 6. hac die. Molanus etiā de eo in Indic. sanct. Belg. Diuersus hic ab illo de quo Greg. Turon. de gest. Franc. scribit lib. 5. c. 21. & lib. 8. c. 24. Nam hic de quo agimus, longè post Gregorij tempora claruit, obijtque anno Domini septingentesimo decimosexto.

[f] Felicis.] De quo S. Gregorius lib. 1. dialog. c. 3. ex quo cæteri acceperunt qui de ipso agunt.

[g] Leonardi.] Beda, Ado, & alij recentiores. Habet eius res gestas Surius tom. 6. Legimus alias in manuscript. cod. ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres Romæ; vbi plura de eius pietate in liberādis captiuis. Agit de eodem Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 29. obijsseque tradit anno Domini quingentesimo quinquagesimonono.

7 — Septimo idus kal. Nouemb. Luna. — C xv.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3
t u A B C D E f. F G H M N P
4 5 6 7 8 9 10 11 11 12 13 14 15 16

PATAVII depositio sancti Prosdocimi [a] primi eiusdem ciuitatis episcopi, qui à beato Petro Apostolo episcopus ordinatus, ad prædicandum Dei verbum ad prædictam ciuitatē missus est: vbi multis virtutibus & prodigijs coruscans, beato fine quieuit.

quieuit. Perusiæ sancti Herculani[b] episcopi & martyris, qui iussu Totilæ Gothorum regis decollatus est: cuius corpus ita capite vnitũ atque sanum quadragesimo post abscissionem die (vt scribit S. Gregorius Papa) repertum est, ac si nulla ferri incisio illud tetigisset. Eodem die sancti Amaranthi[c] martyris, qui apud Albigensem vrbem exacto agonis fidelis cursu sepultus, viuit in gloria. Melitine in Armenia passio sanctorum Hieronis[d], Nicandri, Hesychij, & aliorum triginta, qui in persecutione Diocletiani sub Lysia Præside coronati sunt. Amphipoli in Macedonia sanctorum martyrum Aucti[e], Taurionis, & Thessalonicæ. Ancyræ passio sanctorũ Melasippi[f], Antonij, & Carinæ sub Iuliano Apostata. Coloniæ sancti[g] Engelberti episcopi, qui pro defensione ecclesiasticæ libertatis, & Romanæ Ecclesiæ obedientia martyrium subire non dubitauit. Alexandriæ beati Achillæ[h] episcopi, qui eruditione, fide, conuersatione, ac moribus fuit insignis. In Frisia depositio sancti Vuillibrordi[i] episcopi Traiectensis, qui à beato Sergio Papa ordinatus episcopus, in Frisia & Dania Euangelium prædicauit. Metis sancti Ruffi[k] episcopi & confessoris. Argentorati sancti Florentij[l] episcopi.

NOVEMBRIS 7.

[a] PROSDOCIMI.] De eodem tabulæ ecclesiæ Patauinæ. Eius res gestas ex antiquis monumentis habet Mombrit. tomo. 2. vit. sanct. Petrus in catal. lib. 10. c. 33. & Scard. lib. antiq. vrb. Patau. lib. 2. clas. 6.

[b] Herculani episcopi.] De eodẽ Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores hac die. Eius martyriũ describit S. Greg. Papa dialog. lib. 3. c. 14. Mõbrit. tom. 2. vit. sanct. eius acta edidit, passumque refert anno decimoseptimo Iustiniani Imperatoris. est is annus Domini (secundum Fastos Onuphrij) quingentesimus quadragesimus quartus. Sigebert. in chron. de ipso, eodem anno; licet Marian. Scot. passum referat an. 561. Legi & libellum manuscript. miraculorum eius, & quidem syncerissimum, nisi quòd in eius exordio ea sunt emendanda, quæ de Iuliani Apostatæ temporibus ab aliquo alio præmissa videntur: longè enim discrepant inter se tempora Iuliani, & Iustiniani. Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. libro 3. c. 14. adnumerat eundem S. Herculanum inter monachos Ordinis S. Benedicti. Ex monastica quidem vita ad episcopatum venisse scribit Gregor. constat tamẽ ijsdem temporibus vtrunque vixisse, & annum ante Herculani obitum migrasse ex hac vita S. Benedictum; qui (vt Leo episcopus Ostiensis scribit in chron. Casinen.) excessit ex humanis anno Domini 543. vel secundùm alios 542. Herculanus autem (vt diximus) anno 544. Qui præest hodie eidem ecclesiæ eiusdem cognominis Reuerendiss. D. Vincentius Herculanus, Ordinis Prædicatorum, omni virtutum & litterarum genere ornatissimus, & tãti prædecessoris dignus in episcopatu successor, in eam sententiam videtur esse procliuior, vt eiusdem nominis duo fuerint eiusdem ciuitatis episcopi; eo quòd (vt ait) in actis sanctorum Carpophori & Abundantij martyrum qui passi sunt temporibus Gentilium Impp. habeatur mentio de S. Herculano episcopo Perusino. Hæc mihi coràm, cùm nuper Romæ esset. Hoc ipsum profitetur R. P. Ioannes Baptista Brachescus, Florentinus, Ordinis Prædicatorum, in rebus gestis dictorum sanctorum Martyrum, quas vna cum actis aliorum sanctorum eiusdem regionis conscripsit. Post S. Herculanum iuniorem (sic enim hunc, de quo agimus, appellare libet) Ioannes eam rexit ecclesiam, cuius mentio habetur in lib. de Roman. Pont. in Vigilio Papa. Fuit alumnus eiusdẽ S. Herculani S. Floridus episcopus Tifernas, cuius meminit S. Gregor. dialog. lib. 3. c. 13. & 35. licet mendosus codex habeat loco Tifernatis, Tudertinæ ecclesiæ fuisse episcopum.

[c] Amaranthi.] Agunt de eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. Pluribus Gregor. Turon. de glor. mart. c. 57. Petrus in catal. lib. 10. c. 35. Passus fertur temporibus Decij Imp.

[d] Hieronis & soc.] De his item hac die Græci in Menologio. Metaphrastes edidit eorum acta; quæ describit Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6.

[e] Aucti & soc.] Græci de ijsdẽ hac die in Menologio, ibiq; eorum acta paucis cõprehensa narrãtur.

[f] Malasippi & soc.] Ijdem qui suprà in Menologio hac die, ijsdemque verbis.

[g] Engelberti.] Huius egregia certamina Cæsarius monachus scriptis mãdauit: exstant apud Sur. tom. 6. idemque auctor addidit librum miraculorum, quæ ab eodem post eius obitum sunt edita. Passus est anno à Christo 1225. cùm sedisset annos sex.

[h] Achillæ episc.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij hac die. De eodem adhuc presbytero magna cum laude scribit Euseb. hist. lib. 7. cap. vlt. Socrat. lib. 1. c. 3. Cassiod. trip. lib. 1. c. 12. Niceph. lib. 6. c. 34. pluraque in actis S. Petri martyris episcopi Alexandrini, de quo inferiùs sexto Kal. Decembris. Hũc magnum Achillam appellat S. Athan. orat. 2. cõtra Arian. Successit hic eidẽ S. Petro, vt cõstat ex eodẽ Athanasio; Achillæ autem Alexander, cui Athanasius subrogatur. Alium Achillam ponit Epiphan. in Panar. hæres. 69. sedisse immediatè ante Athanasium: sed ab alijs nõ adnumeratur inter episcopos Alexandrinos; nam defuncto Alexandro, absente Athanasio, ille tanquam sequester potiùs, quàm vt episcopus, eidem præfuit sedi mensibus tribus, quousque Athanasius è Comitatu, quò fuerat missus, rediret.

[i] Vuillibrordi episcopi.] Barbarum ac pronunciatu asperum nomen Sergius Papa, cùm illum Romæ in ecclesia sanctę Cæciliæ ordinaret episcopum, mutauit in Clementem: tamen priori nomine potiùs appellatus reperitur. Est ordinatus anno Domini 696. vt testatur Marcellus in vita sancti Suiberti cap. 10. qui etiam ibi cap. 6. profitetur se scripsisse eius vitam, quam manuscriptam haberi Molanus refert. Albinus Flaccus eiusdem acta scriptis mandauit: exstant apud Sur. tom. 6. Agit de eodem hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij: idemque Beda hist. Anglor. libro 5. cap. 12. in fin. & de sex ætat. in Iustiniano secundo. Plura de ipso etiam in vita S. Bonifacij episcopi Moguntini; ac denique Tritthem. de vir illustr. Ord. S. Bened. libro 3. cap. 137.

[k] Rufi episcopi.] De eodem Beda, Ado, & alij recentiores. Agit hìc Beda de eius translatione facta temporibus Clotarij.

[l] Florentij episcopi.] Eius vitam ex manuscript. edidit Surius tomo 6. Ponitur hic quartus eius sedis episcopus. Sedere cœpit anno Domini 663. præfuitque annis duodecim, vt constat ex tabulis eius ecclesiæ, quas descripsit Demochares. Agit de eodem Molanus hac die in addit. ad Vsuardum.

8 Sexto idus Nouemb. Luna. D xiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
5	6	7	8	9	10	11	12	12	13	14	15	16	17

OCTAVA[a] omnium Sanctorum. Romæ via Lauicana tertio ab Vrbe milliario, passio sanctorum martyrum Claudij,[b] Nicostrati, Symphoriani, Castorij, & Simplicij: qui primò in carcerem missi, deinde scorpionibus grauissimè cæsi, cùm à fide Christi mutari non possent, iussi sunt à Diocletiano in fluuium præcipites dari. Item via Lauicana natalis sanctorũ quattuor[c] Coronatorum fratrum, Seueri, Seueriani, Carpophori, & Victorini, qui sub eodem Imperatore ictibus plumbatarum vsque ad mortem cæsi sunt. Horum autem nomina, quæ postea interiectis annis Domino reuelante ostensa sunt, cùm minimè reperiri tunc potuissent, statutum fuit vt anniuersaria dies ipsorũ vnà cum illis quinque sub nomine sanctorum quattuor Coronatorũ recoleretur; qui mos etiam postquam reuelata sunt, in Ecclesia perseuerauit. Romæ sancti Deusdedit[d] Papæ, qui tanti meriti fuit, vt leprosum osculo à lepra sanauerit. Bremæ sancti Vuillehadi[e] primi eius ciuitatis episcopi, qui vnà cum sancto Bonifacio, cuius discipulus fuit, in Frisia &

Saxonia Euangelium propagauit. Sueſſione in Gallia ſancti Godefridi[f] epiſcopi Ambianenſis, magnæ ſanctitatis viri. Apud Virodunū ſancti Mauri[g] epiſcopi & confeſſoris. Turonis ſancti Clari[h] preſbyteri, cuius ſanctus Paulinus epitaphium ſcripſit.

NOVEMBRIS 8.

OCTAVA omnium Sanct.] Inter maiores Octauas ponitur; de eaque ſolenniter agi ſolitum, indicat prædictus manuſcript. codex eccleſiæ ſanctę Mariæ ad Martyres.

[b] Claudij & ſoc.] De ijſdem Beda pluribus, Vſuardus, & Ado. Horum acta edita habentur à Mombrit. tom. 1. ſed in nonnullis corrigenda. alia Surius breuiora tom. 6 ſed prolixiora manuſcripta habemus in noſtra bibliotheca.

[c] Quatuor Coronat.] Beda, & alij omnes de ijſdem hac die. Honorius Papa eiſdem martyribus eccleſiam erexit, vt conſtat ex libro de Roman. Pōtificibus. Vetus fuit Romæ & adhuc eſt titulus nomine ſanctorum quatuor Coronatorū, cuius mentio habetur apud S. Gregorium in regiſt. lib. 4. indict. 13. c. 44 in fine. Horum martyrum corpora à Leone quarto Rom. Pont. fuiſſe inuenta, eiuſdem acta, quæ ab Anaſtaſio Bibliothecario putantur cōſcripta, teſtantur; vbi de eorum eccleſia ab eodem reſtituta, multorumque ſanctorum (quas recenſet) reliquijs locupletata, exacta mentio habetur.

[d] Deuſdedit Papæ.] Succeſſit hic Bonifacio quarto. Egimus pluribus de eodē in Annal. eccleſ.

[e] Vuillehadi epiſc.] Eius res geſtas fideliter ſcriptas habet Sur. tom. 6. Plura de eodem Crantz. in Saxon. lib. 2. c 14 & 15. & in hiſt. eccleſ. Saxon. lib. 1. c. 7. & 8. Ordinatus fuit eius ſedis epiſcopus anno Domini ſeptingenteſimo octogeſimo octauo. De eodem alij plures, ac nouiſſimè Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. cap. 195.

[f] Godefridi epiſcopi.] Huius vitam ſcriptam à Nicolao monacho recitat Sur. tom. 6. Migrauit ex hac vita anno Domini 1013. tranſlatio autem facta anno 1138. vt eius acta teſtantur. Adnumeratur inter epiſcopos Ambianenſes triceſimus quartus ordine.

[g] Mauri epiſcopi.] De quo tabulæ eius eccleſiæ, poniturque ſecundus eius ſedis epiſcopus, obijtque diem anno Domini 150. vt apud Democharem legitur.

[h] Clari.] Seuerus de ipſo ſcribit epiſtola 2. ad Aurelianum diaconum de obitu ſancti Martini, & in vita S. Mart. cap. 25 ſepultuſque eſt in eccleſia quam idem Seuerus erexit, de qua S. Paulinus Nolanus epiſcopus in epiſt. 12. ad Seuerum, vbi etiam habentur tria epitaphia in ſepulchro illius ad perpetuam memoriam deſcribenda, quorum tantùm exordia hic referimus, eſtque primi eiuſmodi initium:

Nominis vt titulo, ſic mentis lumine Clarus
Presbyter hoc tegitur, ſed membra caduca ſepulchro, &c.

Secundi autem eſt exordium:

Presbyter hîc ſitus eſt meritis & nomine Clarus,
Martino ſtudijs comes, & meriti modò conſors, &c.

Tertium autem ita incipit:

Clare fide, præclare actu, clariſſime fructu,
Qui meritis titulum nominis æquiparas, &c.

xiij. E Quinto idus Nouemb. Luna. 9

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
6	7	8	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17	18			

ROMÆ dedicatio[a] Baſilicæ[b] Saluatoris. Amaſeæ in Ponto natalis ſancti Theodori[c] militis, qui tempore Maximiani Imperatoris pro Chriſtianæ fidei confeſſione fortiter cæſus, & in carcerem miſſus, deinde Domino ſibi apparente, ac monente vt conſtanter & viriliter ageret, releuatus eſt: nouiſſimè poſtquam equuleo ſuſpenſus, & vngulis corraſus eſt, ita vt eius interiora nuda apparerent, ardentibus ignibus comburendus traditur: cuius laudes ſanctus Gregorius Nyſſenus præclaro encomio

celebrauit.

celebrauit. Tyanæ in Cappadocia paſſio ſancti Oreſtis[d], ſub Diocletiano Imperatore. Theſſalonicæ ſancti Alexandri martyris, ſub Maximiano Principe. Apud Bituricas ſancti Vrſini[f] confeſſoris, qui Romæ ordinatus à ſucceſſoribus Apoſtolorum, primus eidem vrbi deſtinatur epiſcopus. Neapoli in Campania ſancti Agrippini[g] epiſcopi, miraculis clari. Conſtantinopoli ſanctarum virginum Euſtoliæ[h] Romanæ, & Sopatræ filiæ Mauritij Imperatoris. Beryti in Syria cōmemoratio[i] imaginis Saluatoris, quæ à Iudæis crucifixa, tam copioſum emiſit ſanguinem, vt Orientales & Occidentales eccleſiæ ex eo vbertim acceperint.

NOVEMBRIS 9.

DEDICATIO Baſilicæ Saluatoris.] Varijs nominibus eadem Baſilica dicta reperitur. ſiquidē in regiſtro S. Gregorij lib. 11. cap. 1. appellatur Baſilica Iulij. hæc etenim ibi ſcripta leguntur: Acclamatum eſt in Lateranis in Baſilica Iulij ab omni clero, &c. Non tamen exiſtimo à Iulio Papa ita dictam: nam duas illum erexiſſe baſilicas, alteram iuxta Forum, via Flaminia alteram, tradit liber de Roman. Pontific. Vetus enim Vrbis monumentum erat Baſilica Iulij, cuius meminit Plin. lib. 5. epiſt. 11. Dicta eſt etiam Baſilica Lateranenſis, ſeu Laterani; ita enim appellant eam S. Hieron. epiſt. 30. in epitaphio Fabiolæ, & Prudentius contra Symmachum; ſic dicta ab ædibus Laterani, quæ (vt Publius Vict. ſcribit) erant in regione ſecunda, Cœlimontana nuncupata. Fuiſſe eas magnificentiſſimas teſtatur Iulius Capitolinus in Marco Aurel. Imp. & Victor in Seuero: quæ poſtea temporibus Conſtantini ceſſerunt Fauſtæ Auguſtæ, ibique ſub Melchiade habita eſt Synodus in cauſa Cæciliani, vt ſcribit Optat. Mileuit. lib. 1. contra Parmen. Dicta etiam inuenitur Baſilica Cōſtantiana: quòd dictas ædificiorum moles in eccleſiam mutarit, auxerit, ornaritque. Appellata eſt etiam Baſilica Saluatoris, eo quòd ipſi Saluatori omnium Ieſu Chriſto Deo vero dicata potiſſimùm eſſet; cùm alioqui omnes etiam ſanctorum eccleſias Deo optimo maximo dicari cōnſueuiſſe ſcribat S. Auguſtinus de ciuit. Dei lib. 22. c. 10. Rurſus autem adiacentia oratoria S. Ioannis Baptiſtæ, & ſancti Ioannis Euangeliſtæ ab Hilaro Papa conſtructa in baptiſterio Conſtantini, effecerunt vt eadem Baſilica dicatur etiam nomine S. Ioannis. Non abs re facere videmur, ſi hîc ponamus de eadem baſilica præclarum elogium Petri Damiani S Rom. Eccleſiæ Card. epiſc. Portuenſis, quem ob ſingularem vitæ ſanctitatem, egregiam eruditionē, ac zelum eccleſiaſticæ diſciplinæ Hieronymum iuniorem inuenimus appellatum. Is, inquam in epiſtola ad Cardinales S. Romanæ Eccleſiæ hæc inter alia ſcribit: Lateranenſis eccleſia, ſicut Saluatoris eſt inſignita vocabulo, qui nimirum eſt caput omnium electorum, ita mater, & quidā apex & vertex omnium per orbem eccleſiarum. hæc ſeptem Cardinales habet epiſcopos, quibus ſolis poſt Apoſtolicum, ſacroſanctum illud altare licet accedere, ac diuina myſteria celebrare, &c. De eadem rurſus ad Cadaloum ſchiſmaticum, his verbis: Hęc igitur ad honorem condita Saluatoris, culmen, & ſummitas totius Chriſtianæ religionis effecta (vt ita dixerim) Eccleſia eſt eccleſiarum, & ſancta ſanctorum. Habet enim intrinſecus beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli diuerſis quidem locis conſtitutas eccleſias, ſed ſui compage ſacramenti (quia videlicet in quodam meditullio poſita, quaſi caput membris ſupereminet) indifferenter vnitas. His itaque tanquam expanſis diuinæ miſericordiæ brachijs, ſumma illa & venerabilis Eccleſia omnē ambitum totius orbis amplectitur; omnes qui ſaluari appetunt, in materno pietatis gremio confouet, & tuetur. Hac Ieſus, ſummus videlicet Pontifex, arce ſubnixus, totam in orbe terrarum Eccleſiam ſuam ſacramenti vnitate confœderat; vt vnus Paſtor meritò, & vna dicatur Eccleſia, &c. Hæc idcirco hîc deſcripſiſſe volumus, vt oſtendatur optimo quidem iure eius Baſilicæ dedicationem in vniuerſa Eccleſia celebrari: vtpote quæ ſit parens ac caput omnium eccleſiarum. Quod pertinet ad dedicationem eccleſiarum, adhuc addimus, non ſolùm olim agi ſolitam anniuerſariam ſolennitatem, more maiorum, dedicationis eccleſiæ, ſed etiam conſecrationis altaris: idque exploratum habetur ex ſerm. S. Auguſtini 252. de tempore, itemque ex alio eiuſdem 255. de tempore. Porrò vnicuique altari cōſecrato aſſiſtere Angelum Dei, exſtat egregium exemplum in Prat. ſpirit. Sophron. cap. 4. At verò non vnum tantùm altare in eccleſia conſtrui & conſecrari olim moris fuiſſe (vt garriunt hæretici) ſed plura, habes teſtimonium S. Gregorij Papæ in regiſtro lib. 5. epiſt. 50. ad Palladium epiſc. Sanctonenſ. vbi agit de eccleſia in honorem Apoſtolorū, aliorumque ſanctorum conſtructa, deque tredecim ibi altaribus erectis ac dedicandis.

[b] Saluatoris.] De hoc nomine S. Auguſtinus de Trinitate lib. 3. c. 10. hæc ait: Qui eſt Hebraicè Ieſus, Græcè σωτήρ, noſtra autem locutione, Saluator. Quod verbum Latina lingua antea non habebat, ſed habere poterat, ſicut potuit quādo voluit. Hæc Auguſtinus. Quo magis mirandum eſt, non ſolùm hæreticos, qui dedita opera ab Eccleſiæ Catholicæ

conſuetudine diſſentiũt, ſed ex noſtris etiam nonnullos Latinæ eloquentiæ ſtudioſos, à Saluatoris voce tantoperè abhorrere, cuius loco Seruatorem dicunt, tanquam hoc ſit Ciceronianum verbum, alterum non ſit. Atqui par eſſet in negotio fidei, & dictionum noſtrarum proprietate, Auguſtino magis, ac cæteris Patribus doctiſſimis ac ſanctiſſimis, quàm Ciceroni auſcultare. Quamquam nunc quidem Tullio ſaltem ipſi Latinitatis magiſtro cedendũ eſſet, qui diſertis verbis negat Græcã vocem σωτήρ, vno Latino verbo exprimi poſſe. Ipſum audiamus, cuius hæc ſunt verba in C. Verrem, libro 2 Itaque eum non ſolùm patronum iſtius inſulæ, ſed etiam ſotera, inſcriptum vidi Syracuſis. hoc quantum eſt? ita magnum, vt Latino vno verbo exprimi non poſſit. Is eſt nimirum ſoter, qui ſalutem dedit. Hæc ille. Ecce (vt vides) vox vna illa ſeruator, non eſt viſa ſatis efficax, quæ Græcam vocem Latinè æquè redderet, vnde noua potiùs fuit excogitanda: quod non tantùm in his quæ religionis ſunt, ſed & in his quæ ſpectant ad ſcientias arteſque optimo iure fieri poſſe ac debere, idem Cicero docet lib. 3. de Finibus. cuius & in eodẽ libro eſt illa grauis & tanto oratore digna ſententia, qua ait: Huiuſmodi res (ad philoſophiam ſpectantes videlicet) dicere ornatè velle, puerile eſt: planè autem & perſpicuè expedire poſſe, docti & intelligentis eſt viri. Hæc ipſe. Ego quidem eloquentiæ & Latinè loquendi ſtudium non reprehendo; ita tamen vt religioni ſeruiat, non imperet, in qua ſententia excellenti doctrina & iudicio viros, fidei noſtræ columnas, eſſe nouimus Auguſtinum, Hieronymum, Ambroſium, & alios complures, quos recitare perfacilè poſſem; ſed nolo, ne longiùs ab inſtituti noſtri ratione diſcedam: citabo tamen breuiter aliquot loca. id etenim Auguſtin. de doctrin. Chriſtian. libro 2. cap. 13. & contra Creſcon. libro 2. cap. 1. Ambroſ. commen. in Luc. cap. 2. Hieron. in comm. in Ezechiel. cap. 40. Arnob. libro 1. aduerſus Gentes. Niceph. hiſt. libro 8. cap. 42. & alij profitentur; nouiſſimè verò & Molanus vir quidem eruditus de eadem voce agens reprehendit eos, qui Seruatorem pro Saluatore ineptè dicere conſueuerunt, in annot. ad Vſuard. ad quintũ Kal. Martij in prima edit.

[c] Theodori] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij Latinorum; Græci autem xiij. Kal. Martij in Menologio, & in conſtit. Emmanuelis Imp. Hic ab eis dictus eſt Theodorus tyro, ad differentiam Theodori ducis; appellatus eſt & Amaſenus ob locum vbi paſſus eſt; dictus & Euchaita, à ciuitate in quam eius corpus tranſlatum eſt, quæ ab eodem poſtea nominata eſt Theodoropolis à Ioanne Zemiſce Imperatore, qui ob ingentem victoriam eius precibus habitam, eidem ampliſſimam erexit baſilicam, annuamque celebritatem auxit, vt ſcribit Zonaras in 3. part. Annal. in Ioan. Imp. & Cedren. in compend. in eodem. De celebratione eius diei feſti habetur in actis ſancti Alipij Cionitæ cap. 7. ex Metaphraſte die 26. Nouembris apud Sur. tomo 6. Huius res geſtas, ac præclarum martyrium deſcripſit Metaphraſtes die 17. Februarij. ibidem etiam recitantur duæ orationes in eius laudem, quarum altera dicta eſt à Greg. Nyſſeno, altera verò à Nectario epiſcopo Conſtantinopolitano: Conſtantinopoli etenim percelebris fuit eiuſdem martyris cultus, vbi baſilicam vetuſtate penè collapſam Iuſtinianus Imperator reſtituendã curauit, vt ſcribit Procop. libro 1. de ædif. Iuſtin. Imp. De eadem in auth. vt determ. ſit num. cleric. collat. 1. tit. 3. Romæ etiam adhuc ſupereſt eiuſdem martyris eccleſia ad Palatini radices, quam inter diaconias numeratam reperi. Habemus eiuſdem martyris acta manuſcrip. in noſtra bibliotheca. De nobili memoria Theodori martyris apud Damaſcum poſita, meminit Ioan. Damaſcen. de imag. orat. 3. vbi & de miraculo ex imagine eiuſdem martyris agitur. Erat celebris peregrinatio in Oriente Euchaitam ad ſanctũ Theodorum, de qua Pratum Spirituale, cap. 180.

[d] Oreſtis, aliter Areſtis.] De eodem Græci etiã hac die in Menologio. Acta autem eius à Metaphraſte edita, habet Lipom. tom. 5. & Sur. tomo 6. De eccleſiæ huius S. Oreſtis martyris redditibus orta eſt contentio inter Anthimum epiſcopũ Tyanæ in Cappadocia, & ſanctũ Baſilium: cuius meminit S. Gregorius Nazianz. in oratione dicta in laudem Baſilij.

[e] Alexandri.] Agunt de eo item Græci in Menologio, vbi eius nobile certamen deſcribitur.

[f] Vrſini.] De eodem Beda, Vſuardus, & Ado. Pluribus autem Greg. Turon. de glor. confeſ. c. 80. Petrus Cluniacen. lib. 1. epiſt. 2. & Petrus Aequilin. in catalog. lib. 10. cap. 41.

[g] Agrippini epiſc.] Exſtant eius acta ex antiquis monumentis Neapolitanæ eccleſiæ, edita à Paulo Regio. Legi & libellum miraculorum eius ſeorſum poſitum.

[h] Euſtoliæ & Sopatræ.] De his etiam Græci in Menologio, earumque acta referunt.

[i] Commemoratio imaginis Saluatoris.] Vetus conſuetudo tam in Orientali quàm in Occidentali eccleſia fuit, & hactenus perſeuerat, vt hac die miraculum ex eadem imagine olim editum annua celebritate recoleretur. In Cõcilio Nicæno ſecundo, actione quarta, vbi rei geſtæ hiſtoria recenſetur, hæc ex ea leguntur: Hæc inſuper ab eis efflagitamus, vt per annos ſingulos, menſe Nouembri, qui apud Hebræos eſt nonus, apud nos verò vndecimus, nona die ipſius, ideſt, quinto idus Nouembris, non minori reuerentia quàm Natalis Domini, aut Paſchalis ipſa dies, præcipua obſeruatione colatur. Hæc ibi. Contigit eiuſmodi inſigne miraculum temporibus Conſtantini iunioris & Irenes AA. vt in hiſtoria manuſcrip. quæ in aliquibus eccleſijs legi conſueuit, quam & in antiquo codice apud nos habemus, apparet; quod & teſtatur Sigebert. in chron. anno Domini 765. Hæc cum ita ſe habeant, planè conſtat auctorem illius hiſtoriæ nõ eſſe Athanaſium Alexandrinum epiſcopum, vt habet recens inſcriptio, nec à S. Synodo tanquam Athanaſij illius cognitam. cùm etenim alicuius magni Theologi illic de ſacris imaginibus citatur ſententia, eundem perhonorificè, ac præclaris elogijs nominare conſueuerunt. Sanè quidem Ioannes Damaſcenus, qui tres ſelectiſſimas de ſacris imaginibus ſcripſit orationes, in quibus cum à S. Athanaſij, tum à cæterorum ſcriptis teſtimonia mutuatur,

mutuatur, nihil prorſus habet de eiuſmodi hiſtoria imaginis crucifixæ. Vnde ſatis eſſe argumento videtur, poſt illas Ioannis Damaſceni ſcriptiones id contigiſſe prædictorum Auguſtorum temporibus, quorum anno octauo prædicta Synodus celebrata eſt. Nomen itaque Athanaſij Alexandrini aliunde irrepſiſſe videtur: nam in dicto codice peruetuſto hæc charactere Longobardo ſcripta leguntur: Sermo ſanctæ memoriæ Patris noſtri Athanaſij de imagine Ieſu Chriſti veri Dei æterni, quod factum eſt miraculum magnum in ciuitate Beryto, tempore Conſtantini iunioris, & Irenes vxoris eius. Suſtollite oculos, &c. Sequuntur cætera quæ ibidem leguntur. Vnde alicuius alterius potiùs Athanaſij in Syria epiſcopi, quàm Alexandrini tractatus ille eſſe conſpicitur; dignus tamen, cui fides integra adhibeatur ab omnibus.

At verò non tantùm de imagine crucifixa, ſed & de alia ad Abagarum miſſa Græci annuam celebritatem agere conſueuerunt xvij. Kal. Septembris, vt conſtat ex eorum Menologio, eandemque hiſtoriam in aliquibus eccleſijs legi mos fuit, vt inſpici poteſt in cod. manuſcript. eccleſiæ S. Mariæ ad martyres. Scimus Gelaſium Papam inter apocryphas recepiſſe epiſtolas illas Ieſu nomine & Abagari. Sed quid mirum? ſi probaſſet vt Chriſti verba, inter ſcripturas canonicas fuiſſent profectò adnumerandæ. At quod ad imaginis hiſtoriam pertinet, nihil omnino Gelaſius: quam quidem agnitam nouimus à Patribus prædictæ Synodi Nicænæ act. quinta. Agnouit ac recepit eam Stephanus Papa in Conc. Romano, vt auctor eſt Hadrianus Papa, qui eam tuetur hiſtoriam in epiſtola quam ſcripſit ad Carolum magnum Imp. Ioãnes Damaſcenus eandem recipit lib. 4. de fide orthodoxa cap. 17. Scribit de eadem imagine atque miraculis inde editis Euagr. Schol. hiſt. lib. 4. c. 26. Niceph. lib. 2. cap. 7. De eadem eſt luculenta oratio Conſtantini Porphyrogeniti Imp. apud Metaphraſtem 16. Auguſti. In nonnullis ſanctorum actis de eadem celebris mentio habetur, vt in vita ſanctorum Samonis & Guriæ apud Metaphraſtem 15. Nouembris: in paſſione ſancti Stephani iunioris; necnon in vita ſancti Alexij. Et ne quid prætereamus, agunt Græci etiam commemorationem anniuerſariam quinto idus Auguſti alterius miraculi ex ſacra imagine Saluatoris, quæ Cõſtantinopoli à Iudæo ferro percuſſa, ſanguinem fundens, in puteum deiecta eſt, cuius rei geſtæ hiſtoriam in eodem vetuſto codice apud nos manuſcriptam habemus.

10 Quarto idus Nouemb. Luna. F xij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
7	8	9	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18	19

NATALIS ſanctorum martyrum Tryphonis[a], & Reſpicij, & Nymphæ virginis. In territorio Agathenſi ſanctorum martyrum Tiberij[b], Modeſti, & Florentiæ, qui tempore Diocletiani varijs tormentis cruciati, martyrium compleuerunt. Antiochiæ ſanctorum Demetrij[c] epiſcopi, Aniani diaconi, Euſtoſij, & aliorum viginti martyrum. Rauennæ ſancti Probi[d] epiſcopi, miraculis clari. Aurelianis ſancti Monitoris[e] epiſcopi & cõfeſſoris. In Anglia ſancti Iuſti[f] epiſcopi, qui vnà cum Auguſtino, Mellito, & alijs à beato Gregorio Papa in eam inſulam miſſus ad prædicandum Euangelium, ibidem ſanctitate celebris obdormiuit in Domino. In oppido Milleduno ſancti Leonis[g] confeſſoris. Iconij in Lycaonia ſanctarum mulierum Tryphennæ[h] & Tryphoſæ, quæ beati Pauli prædicatione, & exemplo Theclæ, in Chriſtiana diſciplina plurimum profecerunt. In Paro inſula ſanctæ Theoctiſtes[i] virginis.

RYPHONIS & ſoc.] Latini de his hac die; Græci autē in Menologio de Tryphone tantùm ad Kalendas Februarij. Celebris erat cultus Tryphonis martyris Conſtantinopoli, in cuius honorem Iuſtinianus Imp. erexit eccleſiam, de qua Procop. lib. 1. de ædif. Iuſtinian. Imp Horū martyrū diuerſa acta ferūtur: quorum alia habēt, paſſos eſſe in Saxonia, alia Apameæ in Syria, alia Nicæę in Bithynia. De Saxonia ſcribit Petrus in catal. lib. 10. cap. 42. de Apamea acta ipſorum; de Nicæa Antoninus in prima parte tit. 7. c. 7. §. 7. Habemus in noſtra bibliotheca Tryphonis & Reſpicij acta manuſcript. quorum eſt exordium: Mortuo Gordiano, & ſucceſſore eius Philippo, &c. vbi hos genere Phrygas tentos eſſe apud Apameā, ac Nicæam perductos, ibidem conſummaſſe martyrium ſub Decio Imp. Aquilino Præfecto, & Pōpeiano Primoſcrinio traditur. Nymphæ verò ſeorſum poſita habentur acta; quæ incipiunt: In Sicilia inſula, ciuitate Panormo, &c. Fertur in eis, eandem poſt multa certamina, Romam veniſſe, ibique in pace quieuiſſe; quæ tamen diuerſa videntur ab ijs quæ de eadē in alijs actis legūtur. In tanta rerū perplexitate & diuerſitate, quæ fuerit ſententia Reuerendiſſimi D. Lindani epiſc. Ruremundenſis, cùm de his coràm ageremus, paucis perſtringam. Dum enim, vt ſuperiùs diximus, occupationes eccleſiaſticæ Romæ eum detinerent, inſpiceretque in eccleſia S. Spiritus in Saxia maiori ſub altari, ſummo cum honore prædictorum trium martyrum veneranda corpora aſſeruari: mox in eam perductus eſt ſententiam, vt locus ſepulturæ martyrum pro loco paſſionis in prædictis actis ſit poſitus. Cùm enim nullus antiquorum vel recentiorum auctorum qui res Saxonum ſunt proſecuti, de prædictis martyribus vel leuiter ſaltem meminiſſe reperiatur; adduci minimè potuit, vt ijdem in Saxonia paſſi fuerint; ſed ex loco eorum ſepulturę errandi acceptam eſſe occaſionem: exiſtimans locum illum inter Tiberim & baſilicam S. Petri poſitum, qui nūc Saxia nuncupatur, olim Saxoniam, à Saxonibus illic degentibus, eſſe dictum. Certè Anaſtaſius bibliothecarius, vel quiuis alius ſit auctor, qui res Leonis quarti Romani Pontificis eſt proſecutus, locum illum, Vicum Saxonum appellat, meminitque ſcholæ Saxonum illic poſitæ. Expugnati etenim Saxones à Carolo Magno Imp. cùm ijdem ſæpiùs rebellaſſent, tandem ſolum vertere coacti ſunt, compluresque illorum Chriſtiana fide atque eccleſiaſtica diſciplina imbuendi, Romam ſunt miſſi; qui humaniſſimè in Vrbe accepti cùm eſſent, locum illum apud baſilicam ſancti Petri ad habitandum acceperunt, qui & à nouis accolis nomen accepit, vt Vicus Saxonum, & Schola Saxonum, cuius eſt etiam mentio in Leone tertio, diceretur. Hæc eſt accuratiſſimi ac diſertiſſimi R. D. Lindani ſententia: cui & ego perlibēter adſtipulor: ea enim multæ ſoluuntur ambages.

[b] Tiberij & ſoc.] De his etiā Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 10. c. 46.

[c] Demetrij & ſoc.] Beda, Vſuardus, & alij recentiores de ijſdem agunt hac die.

[d] Probi epiſcopi.] Tabulæ eccleſiæ Rauen. Petrus in catal. lib. 10. c. 45. Hier. Rub. in hiſt. Rauen. lib. 1. vbi & de eius tranſlatione agitur: & Molan. in addit. ad Vſuardum.

[e] Monitoris epiſcopi.] De eodem hac die Beda, Ado, & alij. Numeratur vndecimus eius ciuitatis epiſcopus in tab. Democh.

[f] Iuſti epiſcopi.] Scribit de eo pluribus Beda de geſt. Anglor. lib. 1. c. 29. lib. 2. c. 3. 5. 6. 7. 8. & 18. & in epitome, & alij plures auctores qui proſecuti ſunt res Anglorum, eadem quæ Beda referentes. Vita functus eſt anno Domini ſexcenteſimo trigeſimoſecundo.

[g] Leonis confeſſ.] De eo vetera manuſcripta, ſicut & in vet. Martyrol. Roman.

[h] Tryphennæ, & Tryphoſæ.] Meminit harum Paul. ad Roman. cap. 16 agiturque de his in actis ſanctæ Theclæ, de quorum certa fide ſuperiùs egimus die 23. Septembris.

[i] Theoctiſtes.] De eadem hac die Græci in Menologio: eius vitam à Metaphraſte editam, refert Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6.

xj. G Tertio idus Nouemb. Luna. 11

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
8	9	10	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	20			

VRONIS in Gallia natalis beati Martini[a] epiſcopi & cōfeſſoris, cuius vita tātis exſtitit miraculis glorioſa, vt triū mortuorum meruerit eſſe ſuſcitator. Cotyęi in Phrygia inſignis paſsio ſancti Mennæ[b] Aegyptij militis, qui in perſecutione Diocletiani, poſtquam abiecto militiæ cingulo, meruit cæleſti Regi ſecreta conuerſatione in eremo militare, procedens in publi-

cum, & ſe Chriſtianum libera voce declarans, primò diris cruciatibus examinatur; nouiſſimè fixis in oratione genibus, Domino Ieſu Chriſto gratias agens, gladio cęſus eſt, ac multis poſt mortem miraculis claruit. Rauennæ ſanctorum martyrum Valentini[c], Feliciani, & Victorini, qui in perſecutione Diocletiani coronati ſunt. In Meſopotamia ſancti Athenodori[d] martyris, qui ſub eodem Diocletiano, & Eleuſio Præſide, ignibus cruciatus, & alijs ſupplicijs tortus, demum capitis damnatus, cùm carnifex corruiſſet, nec vllus alius gladio illum ferire auſus eſſet, orans obdormiuit in Domino. Lugduni ſancti Verani[e] epiſcopi, cuius vita fide & virtutum meritis fuit illuſtris. In monaſterio Cryptę ferratæ in agro Tuſculano ſancti Bartholomæi[f] abbatis, ſocij beati Nili, cuius vitam ipſe conſcripſit. In prouincia Samnij ſancti Mennæ[g] ſolitarij, cuius virtutes & miracula ſanctus Gregorius Papa commemorat.

NOVEMBRIS 11.

ARTINI epiſcopi.] De eodem Beda, & alij omnes hac die: itemq; in Capitularibus regum Franc. lib. 6. c. 186. vbi de ferijs agitur, his verbis: In tranſitu ſancti Martini tertio idus Nouembris diem vnum. Scripſit eius res geſtas in primis Sulpitius Seuerus commentario de vita ipſius, tribus libris dialogorum, & epiſtolis tribus. Paulinus Nolanus epiſcopus carmine eius acta cecinit, vt teſtatur Fortunatus his verſibus:

Stemmate, corde, fide, pollens Paulinus, & arte,
Verſibus explicuit Martini dogma magiſtri.

Citat Greg. Turon. ſextum librum carminū S. Paulini de vita ſancti Martini, lib. 1. miraculorum eiuſdem Sancti. Venantius Fortunatus & ipſe quatuor libris carminum, qui exſtant, complexus eſt eiuſdē vitæ acta, prout idē Gregor. Turon. teſtatur. Eiuſdem Sancti miracula quatuor libris proſecutus eſt ipſe Gregor. Turon. egitque de eius tranſlatione. Item S. Odo abbas Cluniacenſis ſcripſit hiſtoriam de eiuſdem tranſlatione facta in Burgundiam, tempore incurſionis Danorum, deque eius reſtitutione; addito de laudibus eiuſdem tractatu. Porrò tanti viri res geſtæ omni monimentorum genere conſecratæ ſunt à pleriſque Latinorum & Græcorum; nam Sozom. de ipſo ſcribit lib. 3. cap. 13. Niceph. lib. 9. c. 16. & alij. Fuit dies ordinationis eius, qui & tranſlationis, quarto nonas Iulij, vt idem Greg. Turon. ſcribit lib. 1. miracul. cap. 6 & de geſt. Franc. hiſt. lib. 2. c. 14. hac autem die è vita migrauit (vt ait) Cæſario & Attico Conſſ. anno Domini (ſecundùm Faſtos Onuphrij) 397. ætatis verò ipſius, vt idem auctor ſcribit, anno octogeſimoprimo. Sed ſi annos Martini deducas ex his quæ ſcribit Seuerus in vita ipſius, longè minorem annorum numerum eum vixiſſe reperies. ſiquidem (vt idem ſcribit c. 2. & 3.) annos natus decem & octo baptizatus eſt, & poſt baptiſmū biennio duntaxat militauit, quando Iuliano Apoſtata cum exercitu in Gallijs agente, ſe abdicauit. Contigit aduentus Iuliani in Gallias (vt ſcribit Amm. Marcellinus libro 16.) Conſſ. Cōſtantio octauùm, & Iuliano numeratur is annus à Chriſto 356. Quòd ſi demus etiā, Martini abdicationē à militia factā eſſe eodem anno, quo in Gallias venit Iulianus, conſtetq; eundem Martinum vixiſſe vſque ad Conſulatum Cæſarij & Attici, ipſum annum Domini trecenteſimū nonageſimumſeptimū: ſatis apparet ex his Martinum annos ad ſummum ſexaginta vnum vixiſſe. Ex his arguuntur Marianus Scotus, & alij qui maiorem annorum numerum Martino tribuunt. Hæc quidem ita ſe habent, ſi tantùm vſque ad Conſulatum Cæſarij & Attici, ex ſententia Gregorij Turonenſis, Martinum vixiſſe dixerimus: verùm ſi Seuero credamus, qui lib. dialog. ait S. Martinū vixiſſe annos ſexdecim ab illo conuenticulo quo damnatæ cōmunionis epiſcopis, licet inuitus, vt Maximo ſatisfaceret, ſe immiſcuit; vixiſſe eū reperies annos 66. Nā Priſcillianus ac ſocij occiſi ſunt à Maximo Imp. (vt auctor eſt S. Proſper in chronico,) Arcadio & Bautone Conſſ. quorum necis cauſa, quam prædicti epiſcopi à Maximo contra morem eccleſiaſticum expetiſſent, ijdem damnati ſunt. ſequenti verò anno, ſub Conſulatu Euodij, Martinus Maximum adiens, illorum Synodo inuitus interfuit, vt Seuerus demonſtrat in vita ipſius cap. 23. à quo tempore ſi annos ſexdecim numeres, perueniſſe eum reperies vſque ad annum Domini quadringenteſimumſecundum, qui eſt annus quintus à Conſulatu Cæſarij & Attici, quo eum obijſſe, falſo (vt apparet) teſtatur Gregorius. Quibus omnibus redarguuntur ea etiam quæ idem Gregorius ſcribit de Ambroſio, quòd per viſum interfuit funeri S. Martini: nā ex prædictis cōſtat ante S. Ambroſiū diem ſuum obijſſe. In his enim plus eſſe deferendum Sulpitio Seuero eius diſcipulo quàm cæteris;

omnis ratio perſuadet. Cæterùm de his pluribus in Annalibus actum eſt. Non omittendum, quòd hoc ipſo menſe decimaquarta die, de eodẽ ſancto agebatur alia ſolennitas, Receptio ſancti Martini dicta, vt conſtat ex primo Concilio Turonenſi, in cuius exordio hæc leguntur: Seuero V.C. cõſule, ſub die 18. Kal. Decembr. cùm ad ſacratiſſimam feſtiuitatem, qua Domini Martini Receptio celebratur, &c. Exiſtimamus autem hanc illam eſſe diem, qua poſt altercationes Pictauienſium, conantium ſibi vendicare corpus eiuſdem ſancti, à Turonenſibus ipſum clàm ablatum atq; nauigio impoſitum, magna omnium alacritate in Turonenſem ciuitatem receptum eſt, vt ſcribit Gregor. Turon. hiſt. Franc. libro 1. cap. vltimo.

[b] Mennæ.] De quo etiam Beda, ac cæteri Latinorum; Græci etiã in Menologio hac die de eodem agunt. Eius acta à Metaphraſte deſcripta habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. ibique exſtat præclarũ de eo encomium cõſcriptum à Timotheo Alexandrino, vbi plura de eius miraculis. De peregrinatione ad ſepulchrum Mennæ mentio habetur in vita ſanctæ Apollinaris virginis, apud Metaphraſtem quinta die Ianuarij.

[c] Valentini & ſoc.] De ijſdem tab. eccleſ. Rauen. Ado, & alij pluribus: Hieronym. Rub. hiſtor. Rauen. libro 2.

[d] Athenodori.] Agunt Græci de eodem in Menologio ad ſeptimum Idus Decembris, ibique eius martyrium paucis comprehenſum deſcribitur.

[e] Verani epiſcopi.] De eo Beda. Vſuard. Ado, & alij. Petrus autem in catal. lib. 10. cap. 50. hac die ponit Verum epiſcopum Gabalitanum. Numeratur hic, de quo agimus, viceſimustertius ſedis Lugdunenſis epiſcopus, quartus ab Eucherio. Hunc illum putamus Veranum, cuius meminit Gennadius de vir. illuſtr. c. 63. & 67. & ad quem Hilarus Papa epiſtolam ſcripſit.

[f] Bartholomæi abb.] Huius vitæ vetera monumenta in eodem monaſterio aſſeruari dicuntur: nondum vidimus.

[g] Mennæ.] Scribit de eo S. Greg. Papa libro 3. dialogorum capite 26. ex quo Sigebertus in chron. anno 579.

x. A Pridie idus Nouemb. Luna. 12

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
22 23 24 25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8
t u A B C D E f F G H M N P
9 10 11 12 13 14 15 16 16 17 18 19 20 21

NATALIS ſancti Martini [a] Papæ & martyris, qui Romæ coacta Synodo, cùm Sergium, Paulum, & Pyrrhum hæreticos damnaſſet, iuſſu Conſtantis Imperatoris hæretici per fraudem captus, & Conſtantinopolim perductus, in Cherſoneſum relegatus eſt; vbi ob Catholicam fidem ærumnis cõfectus, vitam finiuit, multiſque miraculis claruit: cuius corpus poſtea Romam tranſlatum, in eccleſia ſanctorum Siluestri & Martini conditum fuit In Aſia paſſio ſanctorum Aurelij [b] & Publij epiſcoporum. In territorio Senonenſi ſancti Paterni martyris. In portu Gandenſi ſancti Liuini [c] epiſcopi & martyris. In Polonia ſanctorũ martyrum Benedicti [e], Ioannis, Matthęi, Iſaac, & Chriſtini eremitarum. Auenione ſancti Rufi [f] primi eiuſdem vrbis epiſcopi. Coloniæ depoſitio ſancti Cuniberti [g] epiſcopi. Turiaſone in Hiſpania Tarraconẽſi beati Æmiliani [h] preſbyteri, qui innumeris miraculis claruit: cuius admirabilem vitã S. Braulio Cæſarauguſtanus epiſcopus deſcripſit. Conſtantinopoli ſancti Nili [i] abbatis, qui ex Præfecto Vrbis factus monachus, ſub Theodoſio iuniori doctrina & ſanctitate claruit.

MARTINI Papæ.] Beda autem, Vſuardus, & Ado de eo agũt quarto idus Nouembr. licet apud Vſuardum ſecunda editione Molan. ponatur hac die, ſicut & in vetuſtiſſimo manuſcript. monaſt. S. Cyriaci: Græci autem penes quos martyrium cõſummauit, de eodem agunt in Menologio Idibus Aprilis, ac iterum xvj. Kal. Octobr. eumque præclariſſimis laudibus celebrant. Sanè quidem de die natali eius diuerſæ ſententiæ, variæque lectiones & incertæ reperiuntur: nam in libro de Roman. Pontificibus depoſitionis dies ponitur xv. Kal. Octob. In actis eius à Surio editis habetur migraſſe ex hac vita xvj. kal. Decembr. In alijs eius actis manuſcript. legimus xv. vel xvj. Kal. Octobris. Confuſi videntur dies obitus & tranſlationis. Porrò hac ipſa die celebritatem eius Romæ celebrari conſueuiſſe, docet antiquum quod diximus Martyrologium, & Kalendarium Roman. Eius acta, præter illa quæ in libro de Roman. Pontificibus leguntur, & ea quę ex antiq. manuſcrip. edidit Sur. tom. 6. alia rurſus quę ſunt ſcripta paraphraſticè, exſcripſimus ex codice bibliothecæ ſancti Petri in Vaticano, quorum eſt exordium: Gloria & magnificentia ſoli Deo, &c. ſed his omnibus præferimus quæ Anaſtaſius bibliothecarius ſcripſit ad Martinum epiſcopũ Narnienſem, tempore Martini Papæ ſecundi, aliàs Martini, indictione 15. qui idem auctor Latinitati donauit nonnulla, quæ ex Græcorum monumentis de eodem accepit: deſcriptæ illic habentur plures epiſtolæ eiuſdem Martini Pontificis, quarum prima, de his quæ Romæ pateretur à Theodoro Calliopa, ſcripta eſt ad Theodotum: alia ad Eliterũ vel Eliſæum de his quę paſſus eſt in itinere, dum captiuus duceretur Conſtantinopolim, ſcripta in Naxo inſula: eſt tertia, cuius excidit nomen auctoris, ſed tamen alicuius eſſe conſtat, qui eius peregrinationis comes erat, vbi agitur de his quæ acciderunt cùm relegaretur in Cherſoneſum: duæ inſuper epiſtolæ eiuſdem ſancti Martini in Cherſoneſo poſiti, deplorantis ærumnas ſuas, ac fidei proditionẽ, ſunt eiuſmodi, quæ ſiccis oculis legi non poſſint. Habemus eas omnes in vetuſtiſſimo codice noſtræ bibliothecæ, edituri cùm Annalibus eccleſiaſticis, in quibus ſingulas deſcribimus: ſunt nobis quouis theſauro cariores. vnde bene precamur dignæ memoriæ Achillis Statij, qui legata nobis ſua bibliotheca, tam inſignia reliquit vetuſtatis monumenta. Eſt Romæ celebris eius memoria, quæ Equitij titulus dicitur, vbi reconditum eſt venerandum corpus eius, poſitum ſub maiori altari vnà cum corpore S. Silueſtri Papæ à Sergio iuniori Rom. Pont. vt docet vetus inſcriptio in marmore ſculpta, quæ in eadem habetur eccleſia. quæ cùm S. Silueſtri, necnon ſancti Martini nomine dicta inueniatur; nonnulli errore lapſi ſunt, vt putarent huius de quo hac die agitur, Martini Papæ & martyris nomine eſſe nuncupatam. cùm potius cõſtet, S. Martini epiſcopi Turonenſis nomine olim dicatã fuiſſe: error enim manifeſtè arguitur: nam longè ante huius Martini Papæ tempora in Concilio primo Romano ſub Symmacho Papa habito, quod falſo ſecundum dictum reperitur, habetur tertio mentio de eccleſia S. Martini tituli Equitij. Poſtquã verò huius ſanctiſſimi Papæ & martyris corpus in eandem eccleſiam illatum eſt, eadem ceſſit eiuſdem martyris honori atque memoriæ, licet, more maiorum, Romanus populus eandem in die natali ſancti Martini Turonenſis epiſcopi frequẽtare ardentiori ſtudio perſeueret.

[b] Aurelij & Publij.] Agit de his Beda, licet malè in Africa, pro Aſia, ponantur; nam hi fuerũt Aſiani epiſcopi, qui ſcripſerũt contra hæreſim Cataphrygarũ, vt patet ex epiſtola Serapionis; quam refert Euſebius hiſt. lib. 5. cap. 18.

[c] Paterni.] De quo etiam Vſuardus hac die, & alij recentiores.

[d] Liuini epiſcopi.] Tabulæ eccleſiæ Gandenſis, ex cuius Breuiario eius acta deſcripſit Sur. tom. 6. De eodem Molan. in addit. ad Vſuard. & in Indic. ſanct. Belg. Claruit circa annũ Domini 633. quo ipſo anno ad infideles munus prædicationis accepit.

[e] Benedicti & ſoc.] De his pluribus in Breuiario Polon. & chron. ipſorum lib. 2. c. 9. Sur. tom. 6. ex hiſt. Bohem. Ioan. Dubrau. libro 6. & nouiſſimè Tritthem. de vit. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 311. Paſſi dicuntur anno Domini milleſimo quinto.

[f] Rufi epiſc.] De eodem vetera manuſcripta hac die, ex quibus etiam recentiores.

[g] Cuniberti epiſc.] Eius acta & miraculorum libellus exſtant apud Sur. tom. 6. Succeſſit hic S. Remedio anno Domini 653. vt habent tabulæ epiſcoporum eius eccleſiæ à Demochare editæ.

[h] Aemiliani.] De eodem Vſuardus hac die. Eius vitam eſſe conſcriptam à S. Braulione teſtatur S. Ildefonſus lib. de vir. illuſtr. in Braulione, vbi hęc ait: Vitam Aemiliani cuiuſdã monachi, & memoriam eius, & virtutem illius viri, ſuo tenore cõmendat pariter & illuſtrat, &c. Exſtat de eodem in Breuiario Toletano ſacer hymnus, quo eius res geſtæ canuntur. Agitur de eodem in Flore Sanct. Hiſpan. de eo & Vaſæus in chron. Hiſpan. anno 554. Claruit Athanagildo Gothorum rege. Plura de eodem in Theſaur. Conc. tom. 2.

[i] Nili abbatis.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio. Scribit de eo Niceph. lib. 14. c. 30. 53. & 54. vbi de eius lucubrationibus agit. Inter alia nobiliſſimi ingenij monumenta exſtat hiſtoria ab eo conſcripta de incurſione Sarracenorum: quæ reperitur apud Lipom. tom. 5. Citantur eius ſcripta in Concilio Nicæno 2. act. 4.

ix. B Idibus Nouemb. Luna. 13

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22

RAVENNÆ natalis ſanctorum martyrum Valentini[a], Solutoris,& Victoris, qui ſub Diocletiano Imperatore paſſi ſunt. Aquis in prouincia Narbonenſi beati Mitrij[b] clariſſimi martyris. Cæſareæ in Palæſtina paſſio ſanctorum Antonini[c], Zebinæ, Germani,& Ennathæ virginis, quæ ſub Maximino verberibus cæſa, igne cremata eſt: illi verò cùm libera voce Firmilianum Præſidem dijs immolãtem impietatis arguerẽt, capite cæſi ſunt. In Africa ſanctorum martyrum Arcadij[d], Paſchaſij, Probi,& Eutychiani Hiſpanorum, qui cùm in perſecutione Vuandalica in Arianam perfidiã nullatenus declinare paterentur, à Geiſerico rege Ariano primùm proſcripti, deinde in exilium acti, atque atrociſſimis ſupplicijs cruciati, poſtremò diuerſo mortis genere interempti ſunt. Tunc & Paulilli pueruli germani ſanctorum Paſchaſij & Eutychiani conſtantia enituit: qui cùm à fide Catholica diuelli non poſſet, fuſtibus diu cæſus, & ad infimam ſeruitutem damnatus eſt. Turonis ſancti Britij[e] epiſcopi, diſcipuli beati Martini epiſcopi. Toleti ſancti Eugenij[f] epiſcopi & cõfeſſoris. Aruernis ſancti Quinctiani[g] epiſcopi. Cremonæ ſancti Homoboni[h] confeſſoris, quem miraculis clarum Innocentius tertius in Sanctorum numerum retulit.

NOVEMBRIS 13.

VALENTINI & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, Ado,& alij, tabulæq; eccleſiæ Rauen. ac Rub. hiſt. Rauen. lib. 2.

[b] Mitrij, aliter, Metræ.] Agit de eod m Beda, Vſuardus, & Ado; pluribus autem Gregor. Turon. de glor. confeſ. cap. 71.

[c] Antonini & ſoc.] Græci etiam de his hac die in Menologio,& Euſeb. hiſt. eccleſ. lib. 8. c. 19.

[d] Arcadij & ſoc.] De his item Vſuardus, & alij recentiores. Proſper in chron. Aetio, & Sigeſuulto conſſ. anno Domini (ſecundùm ſupputationem veriorem) quadringenteſimo trigeſimoſeptimo. Exſtat ad hunc Arcadium egregia epiſtola Antonini epiſcopi Conſtantinianæ in Africa, qua pluribus eum cohortatus eſt ad martyrium ſubeundem: eſt eius exordium: Perge fidelis anima. Alius hic ab eo Arcadio de quo eſt ſermo S. Zenonis epiſcopi Veronenſis 49. libro 3.

[e] Britij epiſcopi.] Agunt de eodẽ Beda, Vſuardus, Ado,& alij. Geſta eius antequam eſſet epiſcopus, à Seuero & Fortunato ſcribuntur in vita S. Martini. Cætera autem quæ geſſit in epiſcopatu, Gregor. Turon. hiſt. Franc. lib. 2. cap. 21. & lib. 10. cap 31. ſcriptis mandauit.

[f] Eugenij epiſc.] Fuit hic tertius eius ſedis epiſcopus; præceſſitque ſanctum Ildefonſum, qui de ipſo agit in libello quem ſcripſit de vir. illuſtr. c. 14. commendans mirum in modum eius ſanctitatem & eruditionem; ſediſſeque ait annis ferè duodecim, temporibus Chindaſunti,& Receſuuinthi Regum; relatumque inter ſanctos eſſe ſcribit Vaſæus in chron. Hiſpan. anno Domini 651.

[g] Quinctiani epiſc.] Scribit eius res geſtas Gregor. Turon. in vit. ſanct. Patr c. 4.& hiſt. Franc. libro 2. cap. 36 Sigebert in chron. anno 506. Fuit hic primò Ruthenorum epiſcopus, interfuitque Conc. primo Aurelianenſi; inde tranſlatus in ſedem Aruernenſem, ſucceſſit Apollinari, vt idem teſtatur

teſtatur Gregorius, ex quo corrigendę ſunt tabulæ Democharis, in quibus ponitur Quinctianus poſt Aprunculum.

[h] Homoboni.] Eius vitæ acta edita à Collegio eccleſiæ Cremonenſis leguntur, ſimulque & litteræ Apoſtolicæ Innocentij Papæ tertij de eiuſdem canonizatione habet eadem Sur. tom. 6 agit & de his Petrus in catal. lib. 10. cap. 56 Exſtant eiuſdem Innocentij litteræ in regiſtro ipſius. Laudauit eundem ſanctiſſimum virum ſacro hymno Hieron. Vida, Albæ epiſcopus, cuius exordium eſt: Beate pauperum pater,&c.

14 Decimooctauo Kal. Decemb. Luna. C viij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
11	12	13	14	15	16	17	18	18	19	20	21	22	23

HERACLEÆ in Thracia natalis ſanctorum martyrũ Clementini[a], Theodoti,& Philomeni. Alexandriæ ſancti Serapionis[b] martyris, quem perſecutores ſub Decio Principe crudeliſſimis affecerunt ſupplicijs, ita vt omnes ei iuncturas membrorum prius ſoluentes, de ſuperioribus domus ſuæ eum præcipitarent: & ſic Chriſti martyr efficeretur. Trecis in Gallia ſancti Venerandi[c] martyris ſub Aureliano Imperatore. Item in Gallia ſanctæ Venerandæ[d] virginis, quæ ſub Antonino Imperatore, & Aſclepiade Præſide, martyrij coronam accepit. Gangræ in Paphlagonia ſancti Hypatij[e] epiſcopi, qui à magna Nicæna Synodo rediens, à Nouatianis hæreticis in via lapidibus impetitus martyr occubuit. Emeſæ paſſio plurimarum[f] ſanctarum mulierũ, quæ ſub ſæuiſſimo Arabum duce Mady ob Chriſti fidem crudeliſſimè tortæ atque necatæ ſunt. Bononię ſancti Iucundi[g] epiſcopi & confeſſoris. In Hibernia ſancti Laurentij[h] epiſcopi Dublinenſis.

NOVEMBRIS 14.

CLEMENTIANI & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores de iiſdem hac die agunt.

[b] Serapionis.] Beda & alij qui ſupra de eodem. S. Dionyſius epiſcopus Alexandrinus in epiſt. ad Fabium Antiochenum eius certamen deſcribit. exſtat apud Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 34. Erat Alexandrię eccleſia S. Serapionis, cuius meminit S. Epiphan. in Panar. hæreſi 69.

[c] Venerandi.] Eius martyrij acta ſummatim complexa recitat Petrus in catal. lib. 10. c. 60. Fuit eiuſdem nominis Venerandus epiſcopus Aruernenſis, de quo Greg. Turon. hiſt. lib. 2. cap. 13. & de glor. confeſ. c. 35. 36 & 37. poniturque octauus eius ſedis epiſc. in tab. Democh.

[d] Venerandæ.] Recenſet eius res geſtas idem Petrus in catal. libro 10. cap. 61.

[e] Hypatij epiſcopi.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio, narrantque eius martyrium. Recenſetur hic inter Patres qui interfuerunt Concilio Gangrenſi, vt eius acta teſtãtur: Nicæno magno Concilio etiam eundem præſentem fuiſſe, Græci teſtantur, cùm de eodem agunt iterum pridie Kal. Aprilis in dicto Menologio.

[f] Plurimarum ſanctarum.] De iiſdem hiſt. Miſcella ex Theophane. Porrò cõtigiſſe earũ martyriũ narratur anno quinto Leonis quarti Imp. & (vt ſupputat auctor) ab incarnatione Domini ſeptingenteſimo ſeptuageſimo tertio: ibique pluribus de barbarorum ſæuitia in Chriſtianos. Agit de iiſdem Gregorius Cedren. in compend. eod. Imperatore & anno.

[g] Iucundi epiſc.] De eo tabulę eccleſię Bonon. quas Sigonius conſcripto commentario illuſtrauit. Adnumeratur hic decimus eius ſedis epiſcopus.

Claruit

Claruit circa annũ Domini quadringentesimum octogesimumquintum.

[h] Laurentij episcopi.] Eius acta purè sincereque scripta habet Sur.tom.6. Relatus est in sanctorum numerũ ab Honorio tertio Roman. Pont. anno decimo eius Pontificatus. Exstãt de his litteræ Apostolicæ in Vaticana biblioth. in registr. eiusdem anno 10. numero 123.

vij. D **Decimoseptimo Kal. Decemb. Luna.** 15

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

25 26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

t u A B C D E f F G H M N P

12 13 14 15 16 17 18 19 19 20 21 22 23 24

NATALIS sancti Eugenij[a] episcopi Toletani & martyris, beati Dionysij Areopagitæ discipuli, qui in territorio Parisiensi consummato martyrij cursu, beatæ passionis coronam percepit à Domino: cuius corpus Toletum postea fuit translatum. Nolæ in Cãpania beati Felicis[b] episcopi & martyris, qui à quintodecimo ætatis suæ anno miraculorum gloria claruit, & sub Marciano Præside cum alijs triginta agonem martyrij compleuit. Edessæ in Syria sanctorum martyrum Guriæ[c] & Samonæ, sub Diocletiano Imperatore & Antonino Præside. Ibidem passio sancti Abibi[d] diaconi, qui sub Licinio Imperatore & Lysania Præside vnguibus laceratus, in ignem coniectus est. In Africa sanctorum martyrum Secũdi[e], Fidentiani, & Varici. In Britannia natalis sancti Machuti[f] episcopi, qui à primæuo ætatis suæ tyrocinio miraculis emicuit. Veronæ sancti Luperij[g] episcopi & confessoris. In Austria sancti Leopoldi[h] eiusdem prouinciæ Marchionis, quem Innocentius octauus Sanctorum numero adscripsit.

NOVEMBRIS 15.

[a] EVGENII episc. & mart.] De eodem hac die in Breuiario Toletano, Vsuard. & Adone. Eius præclara gesta recognita olim in Concilio Leodiensi in ecclesia iussa sunt legi, vt constat ex actis S. Gerardi abbatis Bromiẽsis c.14. apud Sur tom. 5. die 3. Octob. Agitur ibidem de miraculis ex eius reliquijs editis cùm in eum locum sunt translatæ. Secunda autem, celebriorque translatio facta est corporis eiusdem sanctissimi martyris ex Gallijs in Hispaniam, cùm nostra ætate, anno Domini M. D. lxv. amplissimo apparatu ac religiosissimo cultu, non rheda aliqua triumphali, sed (quod omnem excedit pompę amplitudinem) regijs humeris in suam antiquam nobilissimam Toletanam sedem sacer Antistes & martyr illustris delatus est. Siquidem Rex Catholicus Christianæ fidei robur & ornamentũ, Philippus secundus, se sacræ subdidit sarcinæ; ouansq; & exultans, humili obsequio augustior redditus, in prędictũ locũ euexit. De eodẽ in Flore sanctor. Hispan. & apud Molan. in Indic. Sanct. Belg. & in addit. ad Vsuard. Petrus in catal. lib.10.c.62. Vasæus in chron. Hispan. & Marin. Sicul. lib. 6. hist. Hispan. & Thesaur. Concion. tom. 2. pluribus. Fuerunt eiusdem ecclesiæ Toletanæ duo alij eiusdem nominis & pietatis hæredes episcopi, quorum alter S. Iusto successit, alter verò post ipsum est subrogatus. Agit de ambobus S. Ildefonsus libro de viris illustr. c.12. & 14.

[b] Felicis episc.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Lõgè hic alius ab illo quem sanctus Paulinus tot Natalibus celebrauit.

[c] Guriæ & Samonæ.] Agunt de his etiã Græci hac die in Menologio. Eorum acta Metaphrastes ex antiquis monumentis descripsit, necnon & Aretas Cæsariensis: exstant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tomo 6.

[d] Abibi diac.] Græci de eodem in Menologio hac die. Eius acta iuncta simul cum rebus gestis prædictorum martyrum Guriæ & Samonis, Metaphrastes & Aretas Cæsariensis describunt.

[e] Secundini & soc.] Beda de ijsdem hac die, consentiuntque vet. manuscript.

[f] Machuti episcopi.] Idem & Maclouius dictus reperitur. Eius vitam scripsit Sigebert. quam recitat Sur.tom.6. de quo idem Sigebert. in chron. anno Domini 561. testaturque claruisse temporibus Iustiniani Imperatoris. De eo & Petrus in catal. lib.10.c.64. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib.3.cap.35. Habemus in nostra bibliotheca eiusdem acta manuscript. quorum exordium est: Gloriosus Christi confessor, &c.

[g] Luperij episcopi.] Tabulæ ecclesiæ Veron. pluribus autem R.D. Aug. Valerius episcopus Veronen. Cardinalis in lib. antiquorum mon. eccles. Veron. pag.9. & 39. eumque Luperium, & non Liberium, vt alij, appellat.

[h] Leopoldi.] Huius nobilissima gesta recitata sunt in publico consistorio coram Innocentio octauo Rom. Pont. atque probata. habet eadem Sur. tom.6. hac die. Ibidem mentio habetur de alio libro quo agitur de innumeris miraculis ab eo editis atque de canonizatione ipsius, auctore Ioanne Franc. de Pauinis: plura de eodem & hi qui res Austriacas sunt prosecuti.

16 **Sextodecimo Kal. Decemb. Luna.** E vj.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

26 27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

t u A B C D E f F G H M N P

13 14 15 16 17 18 19 20 20 21 22 23 24 25

IN Africa sanctorum martyrum Rufini[a], Marci, Valerij, & sociorum. Eodem die sanctorum martyrum Elpidij[b], Marcelli, Eustochij, & sociorum: ex quibus Elpidius cũ esset ordinis senatorij: & coram Iuliano Apostata Christianam fidem constantissimè profiteretur, primùm equis indomitis vnà cum socijs alligatus, atque pertractus, deinde in ignem cõiectus, gloriosum martyrium cõsummauit. Lugduni natalis sancti Eucherij[c] episcopi & confessoris, viri admirandæ fidei & doctrinæ, qui ex nobilissimo Senatorum ordine ad religiosam vitam habitumq; cõuersus, diu intra septa speluncæ sponte conclusus, in orationibus & ieiunijs Christo seruiuit; deinde apud præfatam vrbem in pontificali cathedra reuelante angelo solenniter collocatus est. Patauij sancti Fidentij[d] episcopi. Cantuariæ in Anglia sancti Edmundi[e] episcopi, cuius sanctitatem Deus miraculorum magnitudine declarauit. Eodem die depositio sancti Othmari[f] abbatis.

NOVEMBRIS 16.

[a] RVFINI & soc.] Vet. manuscript. & Petr. in catal. lib.11. num. 322. & alij recentiores.

[b] Elpidij & soc.] De his etiam Græci hac die in Menologio, vbi eorumdem acta breui compendio describunt.

[c] Eucherij episc.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij de eodem. Ado eius res gestas paucis cõplexus est, Gennad. de vir. illustr. cap.63. S. Isid. c.15. & Honor. Augustodun. licet tam ipse quàm Gennadius eundem appellent presbyterum, & Honorius duos constituat Eucherios; presbyterum scilicet, cuius sint commentarij illi ad Salonium ac Veraniũ scripti; & episcopum, cuius sit de laude eremi opusculum ad Hilarium episcopum Arelaten. cuius meminit Isidorus. Ego quidem vnum eundemq; existimo, ipsumque episcopum Lugdunensem, quem sanctus Mamertus episcopus Viennensis ei æqualis lib. 2. de statu animæ, eiusmodi exornat elogio: Haudquaquam, inquit, Eucherium præterierim, mihimet viuẽtem doctrina, & præsentaneis coràm disputationibus cognitum, non porrò nuncijs, aut

lectione compertum; qui ſcilicet viridis æui, maturus animi, terræ diſpuens, cæli appetens, humilis ſpiritu, arduus merito, ac perinde ingenij ſubtiliſſimus, ſciẽtia plenus, eloquij profluus, magnorum ſeculi ſui Põtificum longè maximus, editis in rem fidei multijugis variorum operum voluminibus, ad populum quoque his ſuper ſtatu animæ concionatus eſt, &c. Hęc S. Mamertus de S. Eucherio, quem homiliarum illarum quæ Euſebij Emiſſeni nomine falſo inſcribuntur eſſe germanum auctorem, in Annalibus eccleſiaſticis diximus. Ipſe quidem ex Monacho Epiſcopus factus, nec Monachorum curam nec inſtituta deſeruit; quod ex eiuſdem ſcriptis facilè quiſque intelliget. Meminit eiuſdem Eucherij Sidonius ad Claudianum lib. 4. epiſt. 3. & lib. 7. epiſt. 10. eiuſque dicendi genus oſtendit. De eodem Ado in chron. an. Domini 452. itemque Marcellinus in chron. ſub Conſulatu Ioannis & Varari, anno 457. Agitur de ipſo & in vita S. Cæſarij epiſcopi Arelatenſis. exſtat apud Sur. tom. 4. die 27. Aug. Ponitur viceſimus eius ſedis epiſcopus, reperiturque interfuiſſe tertio Concilio Arelatenſi habito Opilione & Vincomalo Conſſ. anno Domini 453. itemque Arauſicano & Carpentoractenſi. Vixit alius eiuſdem nominis temporibus Caroli Martelli, Eucherius epiſcopus Aurelianenſis, de quo in addit. ad Grat. 16. q. cap. Quia iuxta. not. 2. Sed actum eſt de eo ſuprà 20. Febr.

[d] Fidentij epiſcopi.] In tabulis Patauinis confeſſor tantùm, & nõ martyr ponitur; Petrus autem in catal. lib. 10. c. 66. martyrio coronatum refert.

[e] Edmundi epiſcopi.] Eius res geſtas conſcripſit Robertus Richius, necnon Robertus Bauonus eius diſcipulus, quem citat Vinc. lib. 31. c. 67. & catal. ſcript. Britan Habet eiuſdem acta Sur. ex diuerſis collecta tom. 6. Petrus in catal. lib. 10. c. 68. Exceſſit ex hac vita anno Domini 1246. eumque Innocentius quartus inter ſanctos recenſuit.

[f] Othmari abb.] Beda de eodem. Scriptæ ſunt eius res geſtæ à Vualfrido Strabone, quas deſcripſit Sur. tom. 6. Agit de eodem Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 233. Obijt anno Chriſti ſeptingẽteſimo quinquageſimo octauo, ſeptimo verò Pipini regis Francorum.

v. F Quintodecimo Kal. Decemb. Luna. 17

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
27 28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 21 22 23 24 25 26

NEOCÆSAREÆ in Ponto natalis ſancti Gregorij [a] epiſcopi, qui doctrina & ſanctitate illuſtris, propter ſigna atque miracula quæ cum multa eccleſiarum gloria perpetrauit, Thaumaturgus eſt appellatus. In Palæſtina ſanctorũ martyrum Alphæi [b] & Zacchæi, qui primo anno perſecutionis Diocletiani poſt multa tormenta capitalem ſententiam ſubiêre. Cordubæ ſanctorum martyrum Aciſcli [c] & Victorię germanorũ, qui in eadem perſecutione iuſſu Dionis Præſidis ſæuiſſimè cruciati, coronas à Domino illuſtri paſſione meruerũt. Alexãdriæ ſancti Dionyſij [d] epiſcopi, ſummæ eruditionis viri, qui multis confeſſionibus clarus, & pro paſſionum tormentorumque diuerſitate magnificus, plenus dierum confeſſor quieuit, Valeriani & Gallieni Imperatorum temporibus. Aurelianis ſancti Aniani [e] epiſcopi, cuius mortem in conſpectu Domini pretioſam miracula crebra teſtantur. In Britãnia ſancti Hugonis [f] epiſcopi, qui ex monacho Carthuſiano ad eccleſiam Lincolnienſem regendam vocatus, multis claruit miraculis, & ſancto fine quieuit. Turonis ſancti Gregorij [g] epiſcopi. Florentię ſancti [h] Eugenij confeſſoris, diaconi beati Zenobij eiuſdem ciuitatis epiſcopi.

[a] NOVEM-

GREGORII.] De eodem Beda, ac cæteri Latinorum, nec non & Græci in Menologio hac die. Eius res geſtas cõſcripſit Gregorius Nyſſenus, cuius auia S. Macrina ſenior fuit eius diſcipula, vt auctor eſt S. Baſilius epiſt. 75. qui & ipſe eundem virum celeberrimum mirificè laudat, eiuſque acta paucis cõplectitur lib. de Spiritu ſancto cap. 29. & Magnum appellare conſueuit, vt in epiſt. ad Neocæſarienſes 62. 63. & 64. De eodem Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 23. Socrat. lib. 4. c. 22. S. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Theodoro, & epiſt. 84. ad Magnum: meminit eiuſdem & S. Gregor. Papa lib. 1. dialog. c. 7. De præclaro miraculo ad eius ſepulchrum agit Theodor. lector libro 2. collectan. & Cedren. in anno 12. Anaſtaſij Imp. Exſtat inter alia eruditiſſimi atque ſanctiſſimi viri monumenta epiſtola, canonica à Græcis nuncupata, quam ſexta Synodus recepit. Superuixiſſe certum eſt ſaltem vſque ad tẽpora Aureliani Imp. quando interfuit Antiocheno Cõcilio contra Paulum Samoſatenſem hæreſiarcham, vt refert Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 22. Non tamen placet quod Suidas ſcribit, perueniſſe vſque ad tẽpora Iuliani apoſtatæ. Quî enim fieri poteſt, vt qui Alexandro Imp. clarere cœpit in ſchola Origenis, anno à Chriſto 223. idem vſque ad Iuliani tempora ſuperſtes fuerit, cuius Imperium ſumpſit exordium anno Domini 362? Errat & in eo Nicephor. dum confundit eundem cum Gregorio Armeno, de quo ſuo loco ſuperiùs dictum eſt. De ſcriptis ipſius pluribus egimus in Annal. eccleſ.

[b] Alphæi & Zacchæi.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menologio, adduntque his item Michæam æquè martyrem.

[c] Aciſcli & Victoriæ.] De his Beda, Vſuardus, & Ado hac die. Meminit Aciſcli Prudent. hym. 4. de Martyribus Cæſarauguſtan. in Periſteph. De ijſdem in Breuiario Toletano eſt ſacer hymnus, necnon capitula. Antiquum eſt nomen capitulorũ in eccleſiaſticis officijs, alterius ſignificationis ab ea qua nunc accipi ſolent. qualia autem ea fuerint, declarat epiſtola Vigilij Papæ ad Eucherium his verbis c. 5. Quoties verò Paſchalis, aut Aſcenſionis Domini, vel Pentecoſtes, vel Epiphaniæ, ſanctorumque Dei fuerit agenda feſtiuitas ſingularis, capitula diebus apta ſubiungimus, quibus commemorationem ſanctæ ſolennitatis, aut eorum facimus, quorum natalia celebramus: cętera verò ordine cõſueto proſequimur. Hucuſque Vigilius. Se habebant eiuſmodi capitula tamquã preces quædam prolixiores, quibus ſanctarũ ſolennitatũ præconia, & martyrum triumphi recoli conſueuerãt, vt apparet ex eodem peruetuſto Breuiario Toletano. Eorundẽ martyrũ acta conſcripta habentur in Flore Sanct. Hiſpan. licet perperam recenſeantur inter filios ſancti Marcelli centurionis: quorum nomina recenſet ex Breuiario Eborenſi Vaſæus in chron. Hiſpan. anno Domini 306. Meminit horum Ambroſ. Moral. in appendice ad Eulog. cùm agit de ſanct. Cordubenſis Eccleſiæ; necnon alij qui res Hiſpaniarum ſunt proſecuti. In Theſaur. Concion. tom. 2. plura de ijſdem.

[d] Dionyſij epiſcopi.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio quinto Nonas Octobris. Pluribus de eo Euſeb. hiſt. libro 6. cap. 33. & ſequent. & libro 7. per totum; Hieron. de Script. Eccleſ. & alij recentiores, qui ab Euſebio acceperunt. Erat eius nomine Alexandriæ erecta eccleſia, cuius meminit S. Epiphan. in Panar. hæreſ. 69. De eodem Dionyſio dubitatio alicui poſſet oriri, dum S. Auguſtinus libro de Catholico dogmate cap. 3. eum appellat fontem Arianorum, & S. Baſilius ad Maximum philoſophum epiſt. 41. in eandem ſententiam hæc de eo: Eſt autem hæc noſtra de illo ſententia: Non omnia viri huius laudamus: ſunt quæ prorſus etiam damnamus. Ipſe propemodum (quantum nobis liquet) primis hominibus impietatis iſtius Ariomaniæ quæ iam paſſim obſtrepit, ſeminaria præbuit. Hæc Baſilius. qui tandem eundem excuſans, hæc ſubdit: Cauſam verò huius non puto animi malitiam eſſe, ſed quòd vehementer cupit obluctari Sabellio. Soleo itaque illum ſimilem æſtimare plantatori cuipiam, qui recentis plantæ correcturus auerſionem, ita immoderatè illam retorquet, vt à medio aberret, & in contrarium latus ramum abducat. Hæc ille. In eandem ſententiam S. Athanaſius aduerſus Arianos agens, pro Dionyſio ſcripſit epiſtolam apologeticam: idemq; in epiſtola de Synodo Nicæna contra decreta Arianorũ etiam addit, eundem Dionyſium ea de re iudicio poſtulatum apud Dionyſium tunc Romanũ Pontificem, ſcripſiſſe ad eundem egregiam Apologiã, quo ſe immunem liberumque à quauis hæreſi demonſtraret. id & Baſil. ad Amphiloch. de Spiritu ſancto cap. 29. Hieron. etiam de ſcript. Eccleſ. in Dionyſio teſtatur, ipſum ad prædictum Romanum Pont. ſcripſiſſe epiſtolã vnam, & libros quatuor. Niſi vererer ſcholij menſuram excedere, plurimorum nobilium veterumq. Theologorũ eiuſdem generis exempla ſubnecterem, qui dum aliquam hæreſim refellere conati ſunt, in contrariam partẽ nimis validè rationes inflectentes, à rectitudine ſinceræ fidei declinare viſi ſunt, licet ijdẽ Catholicæ fidei fuerint ſemper propugnatores acerrimi. Vnum tantùm non longè petitum, ſimileque huic, de magno illo Gregorio Thaumaturgo, de quo hac item agitur die, adducam exemplum. Sicut enim Dionyſius laborans contra Sabellium viſus eſt Arianis arma ſubminiſtraſſe; ita & ipſe agens contra Gentiles, conatus illis demonſtrare non eſſe plures Deos, & Chriſtianos omnes nequaquam tres Deos colere, ſed vnum tantùm; viſus eſt aliquibus vnam tãtùm conſtituiſſe in Diuinitate perſonam, ſicque Sabellio paraſſe venenũ: quod S. Baſilius accuratè notat & excuſat ſcribens ad Neocęſarienſes epiſt. 64. Sed nunc de his ſatis. Moritur S. Dionyſius Alexandr. anno duodecimo Gallieni Imp. vt teſtatur Hieron. vbi ſuprà.

[e] Aniani epiſc.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, & recentiores. Eius res geſtas ſcribit Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 2. cap. 7. alia item Sur. ex vet. manuſcript. tom. 6. & in actis Euortij, cui ſucceſſit, apud eundem tom. 5. die 7. Septem. Ado Vien. in chron. an. 410. Petrus in catal. libro 10. cap. 71. Qualis autem quantuſuè fuerit, accipe ex Sidonio Apollinari libro 8. epiſt. 15. ad Proſperum eius ſucceſſorem: vbi eum præ vitæ meritis appellat maximũ

u 2 conſum-

consummatissimumque Pontificem, Lupo parem, & Germano non imparem. Fuit hic septimus eius sedis episcopus, claruitque temporibus Valentiniani tertij Romani Imperatoris, & Leonis Romani Pont. Agitur alicubi de eodem xviij. Kal. Iulij, qua die eius meritis liberata est Aurelianensis ciuitas ab Hunnorum imminenti clade. Molan. ea die in addit. ad Vsuardum.

[f] Hugonis episcopi.] Eius acta scripsere Siluester Gyraldus, & Adamus Carthusianus, vt ex catal. script. Brit. refert Molanus, qui ait reperiri etiam eius vitam quinque libris digestam. Aliam recitat Sur. tom. 6. incerto auctore. De eodem Petrus Sutor de vita Carthus. libro 2. cap. 5. & alij recentiores.

[g] Gregorij episcopi.] De eodem hac die Beda. Eius vitam à clericis Turonensibus scriptam habet Sur. tomo 6. Ipse Gregorius de seipso, cùm agit de episcopis Turonensibus libro 10. cap. 31. Venant. Fortun. ei æqualis, scripsit ad illum nonnulla epigrammata. De eius scriptis quale sit iudicium Hilduini; consule ipsum in epist. ad Ludouicum Imp. quæ exstat in præambulis vitæ S. Dionysij Areopagitæ. De eo Petrus in catal. libro 10. c. 72. & Tritthem. de script. eccl. & de vir. illustr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 10. & 51. lib. 4. c. 45. Migrauit ex hac vita anno Domini 594. anno quarto Pontificatus sancti Gregorij Papæ, cùm ipse iam ageret in sede sua annum vigesimumprimum.

[h] Eugenij.] De ipso tabulæ ecclesiæ Florentinæ. Plura in vita sancti Zenobij, eiusdem ciuitatis episcopi.

iiij. G Quartodecimo Kal. Decemb. Luna. 18

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

28 29 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

t u A B C D E f F G H M N P

15 16 17 18 19 20 21 22 22 23 24 25 26 27

ROMAE dedicatio[a] Basilicarum sanctorum Apostolorum Petri & Pauli. Antiochiæ natalis sancti Romani[b] martyris, qui tempore Galerij Imperatoris, cū Asclepiades Præfectus in ecclesiam irrumperet, eamq. funditus conaretur euertere, ceteros Christianos hortatus vt ei contradicerent, post dira tormenta, & linguæ abscissionem (sine qua tamen Dei præconia loquebatur) in carcere laqueo strangulatus, celebri martyrio coronatur. Passus est etiā ante ipsum puerulus nomine Barula, qui ab eo interrogatus, vtrum melius esset vnum Deum colere, an plures deos, cùm in vnum Deum, quem Christiani colunt, credendum esse respondisset, verberibus cæsus iussus est decollari. Item Antiochiæ sancti Hesychij[c] martyris, qui cùm esset miles, & præceptū audisset, vt quisquis non sacrificaret idolis, cingulum militiæ deponeret, repente cingulum soluit: ob quam causam ligato in dextera eius ingenti saxo, in fluuium præcipitari iussus est. Eodem die sanctorum Oriculi[d], & sociorum, qui in persecutione Vuandalica pro fide Catholica passi sunt. Maguntiæ sancti Maximi[e] episcopi, qui tempore Constantij multa passus ab Arianis, confessor occubuit. Turonis transitus beati Odonis[f] abbatis Cluniacensis. Antiochiæ sancti Thomæ[g] monachi, quem Antiocheni, ob pestem eius precibus sedatam, solennitate annua coluerunt. Lucæ in Tuscia translatio[h] sancti Frigdiani episcopi & confessoris.

NOVEM-

DEDICATIO Basil.] Longè antequā Apostolorū Basilicæ erigerentur, eo ipso tempore quo beatissimi Apostoli Petrus & Paulus glorioso martyrio coronati sunt, loca sepulchrorum ipsorum magna veneratione sunt habita. De his Caius, antiquus theologus, qui temporibus Zephyrini Rom. Pont. vixit, hæc ait: Ego Apostolorum trophæa perspicuè possum ostendere: nam si lubet in Vaticanum proficisci, aut in viam quæ Ostiensis dicitur, te cōferre; trophæa eorum qui istam ecclesiam suo sermone & virtute stabilierunt, inuenies. Hæc Caius apud Euseb. hist. lib. 2. c. 24. Eadem loca frequenti Christianorum concursu celebrari solita docent acta martyrum, quorum meminimus: quę postmodum à Constantino Imperatore amplissimis sunt illustrata basilicis, eædemque ornamentis auctæ, atque ditatæ redditibus, vt docet libellus Damasi de munificentia Constantini conscriptus. Quod autē spectat ad Vaticanā Basilicam, in maiori eius arcu hi versus musiuo opere exarati legebantur:

Quod duce te mundus surrexit in astra triumphans,
Hanc Constantinus victor tibi condidit aulam.

Ex antiquis actis Siluestri Papæ illud compertum habetur: Constantinum Imp. in erectione Basilicæ S. Petri primum omnium ligone, ad fundamenta iacienda, terram fodisse, erutamque cophinis asportasse. Quid ni hęc pręstiterit Christianissimus Imp. cùm & Vespasianum Aug. in restitutione combusti Capitolij hæc ipsa egisse auctor sit Suetonius, cuius in vita ipsius cap. 8. hæc sunt verba: Ipse restitutionem Capitolij aggressus, ruderibus purgandis manus primus admouit, ac suo collo quædam extulit, &c. Hæc Suet. Qualis autem quantáue fuerit ea Basilica, sanctus Paulinus Nolanus epist. 31. scribens ad Aletium, lineamentis quibusdam subobscurè describit. Erexit idem Imperator Basilicam S. Pauli via Ostiensi: quæ cùm ob loci angustiam inter Tiberim amnem & ipsam viam positi, non in eam amplitudinem, vt par erat, excitata videretur; Valentinianus iunior Imper. de alia ibidem cum viæ Ostiensis detrimento amplioribus spatijs excitanda Basilica scripsit ad Sallustiū Vrbis Præfectum. gessit is præfecturam Vrbanam, Honorio & Euodio Conss. vt constat ex leg. 18. de pistoribus, Codic. Theodos. Est is annus à Christo 383. Eam tunc cœptam postea Honorius Imp. absoluit. Exstant de his litteræ Valentiniani Imp. in bibliotheca Vatic. decerptæ ab ijs qui egerunt de septem Vrbis eccles. Postea autem Leo Magnus Pontifex eandem Basilicam maiori arcu ingentibus columnis subnixo, suffulsit, exornauitque sacris picturis opere musiuo compactis, quæ hactenus perseuerant. De his etenim Hadrianus Papa in epist. ad Carolum Magnum Imp. de imaginibus, sic scribit: In Basilica beati Pauli Apostoli arcum ibidem maiorem faciens, & in musiuo depingens Saluatorem dominum nostrum Iesum Christum, & secum vigintiquatuor seniores, nomine suo versibus decorauit: & à tunc vsque hactenus fideliter à nobis venerātur. Hæc Hadrianus Papa. Eiusdem Leonis Pontificis esse videtur contestatio illa dexteræ columnæ maioris arcus incisa, & non Leonis III. vt alij existimarunt, ad quos confutandos hæc pluribus scribimus: nam Leonis primi, qui vixit tēporibus quartæ Synodi œcumenicæ, illud opus esse, idem Hadrianus apertè testatur. Hactenus insigne monumentum tanti Pontificis integrum perseuerat, musiuum autem opus nonnihil sensit detrimenti in aliquibus imaginibus vigintiquatuor seniorum.

Quanta autem earundem Basilicarum exstiterit sanctitas atque religio, (audacter dicā cum Moyse) & inimici nostri sunt iudices: nam licet extra murorum ambitum sitæ essent, eas tamen, vt cœleste quoddam asylum diuinitus præscriptum, hostes fidei, ac Romani Imperij perduelles, Gothi inquam, cùm in Vrbem grassarentur, sunt reueriti; nullum illis vel earum ministris negotium facientes; imò & ad illas confugientibus parcere, inuiolabile fuit, vt scribit Oros. hist. lib. 7. cap. 39. S. August. de ciuit. Dei. lib. 1. c. 1. & Procopius de bello Gothico temp. Iustiniani lib. 2. Accipe quid furens hæretica Theodora Augusta dederit in mandatis Anthemio Scriboni, cùm de capiendo Vigilio Papa ad ipsum scribens, hæc ait: Exceptis omnibus, in Basilica S. Petri parce. nam si in Lateranis, aut in palatio, aut in qualibet ecclesia inueneris Vigilium, mox impositū naui perduc eum vsque ad nos, &c. Quòd autem spectat ad limina Apostolorum, obtinuit antiquus vsus, vt præ reuerentia, ac religiosa quadam obseruantia, ipsæ Basilicæ, Limina Apostolorum vocarentur; vnde Claudianus ad Iacobum magistr. equitum hoc versu:

Per cineres Pauli, per cani limina Petri.

Nec tantùm postquam Basilicæ Apostolorum erectæ sunt, sed longè antè obtinuit eiusmodi loquendi vsus. Vnde in actis sancti Alexandri Papæ hæc leguntur: Tu si ad limina sancti Petri duxisses eum, &c. De eiusmodi nomenclatura exēpla plura habes ex Fortunato, vt in carm. de partu Virginis, his versibus:

Quos recipit sacra porta Petri, quos ianua Pauli,
Postis ad Andreæ limen Achaia patet.
Matthæi Æthiopes, Ephesinos valua Ioannis:
Et quem quisquis amat, hunc sua porta rogat.

Moris enim erat, adeuntibus Basilicam, ante eius ingressum, ad limina procumbere, postes deosculari, ac preces fundere. Vnde idem Fortunatus hęc de Basilica Rauennate:

Rursus Apollinaris pretiosi limina lambe
Fusus humi supplex, &c.

Et Euodius Vzalensis de mirac. S. Stephani libro 2. cap. 2. hæc habet: Ante limina gloriosi Martyris prostrata, effusos sui cordis dolores expressit. Et post multa: Deinde ante sacra eius limina prostratæ noctu diuq; flentes, &c. Chrysost. homil. 30. in epist. 2. Paul. ad Corinth. Tēpli vestibula, & aditū osculamur, cùm alij alios osculamur. At nō cernis quot nā homines etiā hisce templi vestibulis osculū figunt, partim inclinato capite, partim manu tenētes, atq; ori manū admouentes? Hæc Chrysost. Habes insuper apud Fortunatū de sancta Radegunde Regina, quòd adiens Basilicam S. Martini, per singula se prostrabat limina. At de ipsa Vaticana Basilica Sidonius Apollinaris libro 1. epist. 5. ad Heronium hæc ait: Vbi priusquā vel pomeria contingerem, triumphalibus Apostolorum liminibus

u 3 affusus,

affuſus,omnem protinus ſenſi membris malè fortibus exploſum eſſe languorem. Romam venientibus primum omnium limina Petri Apoſtoli adire vſu receptum erat, vt colligitur ex Ennodio in defenſione Symmachi Papæ. Ingredi ipſa limina Apoſtolorum,& in ea ſacra facere,idem erat quod communicare Catholicæ eccleſiæ, vt pulchrè expreſſum habes ab Optato Mileuitano libro 2. contra Parmen. cùm ait: Ad Petri memoriam non accedit, quaſi ſchiſmaticus, contra Apoſtolum faciens, qui ait: Memorijs ſanctorum communicãtes. Ecce præſentes ſunt ibi duorũ Memoriæ Apoſtolorum. Dicite,ſi has ingredi potuit: ita vt obtulerit illic, vbi Sanctorum Memorias eſſe conſtat. Hæc Optatus. Addimus quòd Prudent. Periſteph. hymn. 2. de S. Laurentio his verſibus docet, Chriſtianos ſacra Apoſtolorum ac martyrum limina exoſculari ſolitos:

Ipſa & ſenatus lumina
Quondam Luperci, & Flamines,
Apoſtolorum ac martyrum
Exoſculantur limina.

Recolimus de his etiam nobile illud antiquitatis monumentum: conſueuiſſe maiores, ipſas eccleſias vel atrij portas aliquando ſacris reliquijs conſecrare. Meminit eius ritus Ludouicus Pius Imp. in ſua conſtitutione, quam Salicis legibus addi voluit, his verbis in fine: Si in atrio eccleſiæ, cuius porta reliquijs ſanctorum cõſecrata eſt, eiuſmodi homicidium perpetratum fuerit, &c. in Capitul. Franc. lib. 4. cap. 13. Hinc etiam factum videtur, vt miro cultu ipſa ſacra eccleſiæ limina ornarentur. Vnde S. Paulinus in Natali 3. ſancti Felicis hæc ait:

Aurea nunc niueis ornantur limina velis. Et paulo pòſt: *Limina ceratis adolentur odora papyris.* Et in Natali 6.

Pulchra tegendis
Vela ferant foribus, ſeu puro ſplendida lino,
Siue coloratis textum fucata figuris:
Hi leues titulos lento poliant argento,
Sanctaq; præfixis obducant limina lamnis.

Atque hæc ſatis. Numerat Optatus Mileuitanus libro 2. contra Parmen. fuiſſe Romæ temporibus Conſtantini Baſilicas quadraginta & ampliùs. alludens, ni fallor, ad ipſos Romanæ vrbis titulos, quibus presbyteri Cardinales præpoſiti erãt, quorum numerus temporibus Cornelij Papæ erat quadraginta ſex, vt conſtat ex epiſtola eius ad Fabium Antiochenum Epiſcopum, apud Euſebiũ hiſt. libro 6. cap. 35. vbi de Romanæ Eccleſiæ illius temporis ſtatu hæc deſcripta habentur: Nouatum omnino præterijt, ſcilicet vnum ſolum Epiſcopum oportere eſſe in hac Eccleſia Catholica: in qua tamen non ignorabat (quomodo enim poterat) presbyteros eſſe quadraginta ſex, diaconos ſeptẽ, ſubdiaconos ſeptem, acolythos quadraginta duos, exorciſtas & lectores vnà cum oſtiarijs quinquaginta duos, viduas & alios morbo & egeſtate afflictatos mille & quingentos, quos omnes Dei gratia & benignitas abundè ſuſtentat. Hæc ibi. Ex prædicto itaque presbyterorum numero Optatum numeraſſe quadraginta & amplius Baſilicas puto.

[b] Romani.] De quo Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci etiam in Menologio ijſdem ferè verbis: qui quidem hac ipſa die de alio Romano rurſus agunt, ipſoque diacono eccleſiæ Cæſarẽſis, de quo Euſeb. hiſt. lib. 8. cap. 12. Huius autem res geſtas, de quo agimus, cecinit Prudentius hymno. Eſt de eodem homilia Eucherij, inſcripta tamen nomine Euſebij Emiſſeni. Alia acta eiuſdem ex vet. manuſcript. edidit Mombrit. tomo 2. in quibus omnibus de Barula puero martyre mentio habetur. S. Ioannes Chryſoſtomus de S. Romano præclaram habuit orationem, quam deſcripſit Metaphraſtes, & recitat Sur. tom. 5. ſed planè de eo quem deſcribit Euſebius: nam nulla illic fit mentio de pueri martyrio. In antiquo Toletano Breuiario eſt ſacer hymnus, capitula, & orationes de Romano martyre; ibique puerulus ille non Barula, ſed Theodulus appellatur. Arbitrati ſunt nonnulli vnum eundemque eſſe Romanum, & non duos; cùm præſertim nomen, locus paſſionis, tempus denique, ac genus martyrij in vtriſque conueniant. Ego verò opinor id ipſum factum à Prudentio de Romano, quod de Hippolytis feciſſe compertum eſt; plures ſcilicet in vnum aceruando, atque confundendo; adſtipulorque libentiùs Græcorũ Menologijs, qui duos diuerſosque Romanos martyres celebrant: quod & ratio perſuadet, dum diuerſa martyrij vtriusque cauſa conſpicitur. Nam ille Romanus Euſebij idcirco martyrium ſubijſſe ſcribitur, quòd ad idolorum delubra properantes libera voce redarguit; hic autem eo quòd Præfectum in Chriſtianorum eccleſiam irrumpentem auertere conatus eſt: ille inſuper ſolus; hic autem vnà cum puero paſſus eſt; cuius admirandam confeſſionem nequaquam veriſimile eſt ab Euſebio fuiſſe prætermiſſam, cùm tam egregio exemplo magis magiſque ſuam nobilitaſſet hiſtoriam. Sunt & alia quæ alterum ab altero ſatis diſtinguere videntur. Reſtituit eccleſiam ſancti Romani martyris Baſilius Imp. vt ſcribit Cedren. in comp.

[c] Heſychij.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. libro 10. cap. 76.

[d] Oriculi & ſoc.] De eo vet. manuſcript. ex quibus Molanus apud Vſuardum.

[e] Maximi epiſc.] Eius acta à Tritthemio deſcripta habet Sur. tom. 5. ſed dum confundit cũ Martino eiuſdem ciuitatis epiſcopo, manifeſtè errare conſpicitur: nam eſſe diuerſos, non tantùm ex nomine, ſed & tempore quo ſederunt, tabulæ eius eccleſiæ, quas emendatiores Demochares recitat, ſatis declarant. conſtat etenim ex actis Concilij Agrippinenſis, Martinum, & non Maximum illi Synodo interfuiſſe; Martinumque in Gallijs epiſcopum recenſet Athanaſ. in apolog. 2. cùm agit de Concilio Sardicenſi. Præceſſit Maximus, ſubrogatur Sidonius, indeque Martinus ſedit tempore Agrippinenſis Concilij, quod celebratum reperitur anno Domini 346. & non 375. vt idem Tritthem. ponit; nam poſt conſulatum Amantij & Albini habitum eſſe conſtat ex actis eiuſdem Synodi.

[f] Odonis abb.] Huius res geſtæ conſcriptæ à Ioanne monacho eius diſcipulo exſtant apud Sur. tom. 6. Meminit eiuſdem S. Bernardus in apologia ad Gulielmum abbatem. De eius miraculis agit Petrus Cluniac. libro 6. epiſt. 17. De eodem Petrus in catal. lib. 10. c. 83. & Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 215. & Sigebert. in chron. anno Domini 938. de tempore quo claruit, meminit.

[g] Thomæ monach.] De eodem Niceph. hiſt. libro 17. cap. 24. vbi poſt multa hæc addit: Huius Thomæ anniuerſarium diem magnificentiſſimè agentes Antiocheni celebrant. Plura de eodem in Prato ſpirit. cap. 88.

[h] Tranſlatio Frigdiani.] De quo ſatis dictum in die Natalis ipſius.

19 Tertiodecimo Kal. Decemb. Luna. A iij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
16	17	18	19	20	21	22	23	23	24	25	26	27	28

ATALIS beati Pontiani[a] Papæ & martyris, qui ab Alexandro Imperatore cum Philippo presbytero in Sardiniã deportatus, ibiq. fuſtibus mactatus, martyrium conſummauit: corpus verò eius à beato Fabiano Papa Romam relatum, atq. in cœmeterio Calliſti ſepultum eſt. Samariæ ſancti Abdiæ[b] prophetæ. Romæ via Appia natalis ſancti Maximi[c] presbyteri & martyris, qui in perſecutione Valeriani paſſus, poſitus eſt ad ſanctum Xiſtũ. Cæſareæ in Cappadocia ſancti Barlaam[d] martyris, qui agreſtis licet & rudis, Chriſti ſapientia munitus, tyrannum vicit, & ignem ipſum fidei conſtantia ſuperauit: in cuius die natali ſanctus Baſilius magnus celebrem habuit orationem. In ciuitate Aſtiagenſi beati Criſpini[e] epiſcopi, qui capite amputato, martyrij gloriã adeptus eſt. Viennæ ſanctorum martyrum Seuerini[f], Exuperij, & Feliciani, quorum corpora poſt multa annorum curricula, ipſis reuelãtibus inuenta, & à Pontifice, clero & populo illius vrbis honorificè ſublata, condigno honore cõdita ſunt. Eodem die ſancti Fauſti[g] diaconi Alexandrini, qui primùm in perſecutione Valeriani cum ſancto Dionyſio in exilium miſſus, deinde in perſecutione Diocletiani ætate longæuus, gladio animaduerſus, martyrium conſummauit. In Iſauria paſſio ſanctorum Azæ[h], & ſociorum centum quinquaginta militum ſub Diocletiano Imperatore, & Aquilino Tribuno. In oppido Marpurg in Germania depoſitio ſanctæ Elizabeth[i] viduæ, Andreæ regis Hungarorum filiæ, quæ pietatis operibus aſſiduè intenta, miraculis clara migrauit ad Dominum.

NOVEMBRIS 19.

ONTIANI Papæ.] Agit de eodem hac die Vſuardus, Beda autem & Ado die ſequenti. De eius ſucceſſione Euſeb. in chron. & hiſt. libro 6. cap. 22. Optat. Mileuit. l. 2. contra Parmen. Aug. epiſt. 165. Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. Nicephorus Calliſt. hiſtor. libro 5. cap. 26. & alij. Cætera de ipſo diximus in Annalibus eccleſiaſticis.

[b] Abdiæ prophetæ.] De eodem Græci agunt hac die in Menologio. Præter ea quæ de ipſo leguntur in diuinis ſcripturis, ſcribit Epiphan. libro de vit. & obit. prophet. cap. 15. Iſidor. cap. 43. & Doroth. eadem in Synop. De ſepulchro Abdiæ in Samaria, deque mirandis prodigijs ſcribit S. Hieron. in epiſt. 27. ad Euſtochium, in epitaphio Paulæ, & in commentar. in Abdiam, cap. 1.

[c] Maximi.] Agit de eodẽ Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Hunc illum putat Maximum Pamelius, qui aliquando confeſſor, deinde adhæſit Nouatiano, ac poſtea redijt ad eccleſiam; ad quem ſicut ad cæteros confeſſores, ſcribit Cyprian. epiſt. 16. 44. 46. 50. & 51. ſed illum non conſtat martyrio conſummatum. Quiſnam hic fuerit, me latet: compertum illud tantùm habeo ex manuſcript. cod. S. Mariæ ad Martyres, Romæ hac die paſſum eſſe Maximũ cõmentarienſem, qui baptizatus à S. Stephano Papa & martyre, in perſecutione Decij è ponte præcipitatus in Tiberim xiij. Kal. Decemb. martyrium cõſummauit. Geſta paſſionis eius habentur intexta ſimul cum actis SS. Euſebij, Marcelli, & ſoc. quæ in dicto codice ſcripta habentur pag. 94. ſepultusque hic habetur ad S. Xyſtum in cœmeterio Calliſti, vt eadem acta ſignificant. Xyſtus ſecundus illic tumulatus habetur, iuxta quem Maximus conditus eſt.

[d] Barlaam.] Agunt de eodem martyre Græci in Menolog. ad xvj. kal. Decembr. eiusq; martyrij hiſtoriam paucis deſcribunt. Ferunt eundẽ à S. Ioanne Chryſoſtomo orationibus encomiaſticis exornatum, quæ tamen excidiſſe videntur: tantùm exſtat eius laudatio à S. Baſilio egregiè conſcripta.

[e] Criſpini epiſc.] De eodem Vſuardus, & alij recẽtiores. Geſta eius hymno ſacro in Breuiar. Toletano deſcribuntur. Agit de eodem Petrus in catal. libro 10. c. 84.

[f] Seuerini & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado de eodem hac die. Paſſi ſunt Marco Aurelio Ant. & Lucio Vero Imp. vt auctor eſt Ado Vien. in chron. De his item Petr. in catal. lib. 10. cap. 82.

[g] Fauſti.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. De eius certamine & corona Euſeb. hiſt. lib. 7. cap. 10. in fine.

[h] Azæ, & ſoc.] Agunt de his etiam Græci in Menologio, pluribusque eorum martyrij acta referunt.

[i] Elizabeth.] Eius vitam à Iacobo Montano cõſcriptam recitat Sur. tom. 6. De eadem Antonin. in 3. part. tit. 19. cap. 11. Petr. in catal. lib. 10. cap. 79. Crantz. hiſt. Saxon. lib. 7. c. 48. nouiſſimè Marcus Vlyſſipon. Minorita in chron. Ord. Min. lib. 9. c. 10. vſque ad 19. part. 1. Exſtant duplices literæ Apoſtolicæ Gregorij Papæ noni: priores de inquiſitione miraculorum eius ad Epiſcopum Hildeſemenſem & Abbates Moguntinæ Diœceſis ſcriptæ anno octauo ſuæ ſedis: poſteriores verò de eiuſdem canonizatione: exſtant in eius regiſtro; illæ ſub anno 8. num. 24. iſtę verò ſub anno nono, num. 91. quarum eſt exordium: Glorioſus in maieſtate ſua.

ij. B Duodecimo Kal. Decemb. Luna. 20

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
17	18	19	20	21	22	23	24	24	25	26	27	28	29

MESSANÆ in Sicilia ſanctorum martyrum Ampeli [a] & Caij. Taurini ſanctorum martyrum Octauij [b], Solutoris, & Aduentoris, Thebanæ legionis militum, qui ſub Maximiano Imperatore egregiè decertantes, martyrio coronati ſunt. Cæſareę in Palæſtina ſancti Agapij [c] martyris, qui ſub Maximino Imperatore dãnatus ad beſtias, & ab ijs nil læſus, lapidibus ad pedes appenſis in mare demergitur. In Perſide paſſio ſanctorũ [d] Nerſæ epiſcopi, & ſociorũ. Doroſtori in Myſia ſancti Daſij [e] epiſcopi, qui cùm nollet in feſto Saturni impudicitijs eius conſentire, ſub Baſſo Præſide cæſus eſt. Nicææ in Bithynia ſanctorum martyrum Euſtachij [f], Theſpeſij, & Anatolij, in perſecutione Maximini. Heracleæ in Thracia ſanctorum martyrum Baſſi [g], Dionyſij, Agapiti, & aliorum quadraginta. In Anglia ſancti Eadmundi [h] Regis & martyris. Conſtanti-

Conſtantinopoli ſancti Gregorij [i] Decapolitæ, qui ob cultum ſanctarum imaginum multa paſſus eſt. Mediolani ſancti Benigni [k] epiſcopi, qui in magna barbarorum perturbatione eccleſiam ſibi commiſſam ſumma conſtantia & religione adminiſtrauit. Cabilone ſancti Silueſtri [l] epiſcopi, qui quadrageſimo ſecundo ſui ſacerdotij anno plenus dierum atque virtutum migrauit ad Dominum. Veronæ ſancti Simplicij [m] epiſcopi & confeſſoris.

NOVEMBRIS 20.

AMPELI & Caij.] De his item Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores, conſentiuntque vet. manuſcript.

[b] Octauij & ſoc.] Vſuardus, & Ado de his agũt hac die. Exſtat de his ſermo ſancti Maximi epiſcopi Taurinenſis, qui & tribuitur S. Ambroſio. Legimus horum acta manuſcript. accepta ab eccleſia Taurinenſi.

[c] Agapij.] Is eſt de quo ſcribit Euſebius hiſtor. eccleſ. libro 8. capite 16. traditque martyrium ſubijſſe hac die, anno quarto perſecutionis Diocletiani Imperatoris.

[d] Narſæ & ſoc.] Agunt de his etiã Græci hac die in Menologio, vbi eorum martyrium paucis deſcribunt.

[e] Daſij epiſcopi.] De quo item Græci in Menologio, referuntque eius certamen pro fide ſuſceptum.

[f] Euſtachij & ſoc.] Horum acta ijdem qui ſuprà in Menologio hac die enarrant.

[g] Baſſi & ſoc.] Agit de his hac die Beda, aſtipulanturque vet. manuſcript.

[h] Eadmundi.] Scripſit eius res geſtas Abbo Floriacenſis abbas. exſtant apud Sur. tom. 6. De eodem in vita S. Dunſtani apud eundẽ tom. 3. die 19. Maij. Duos eiuſdem nominis Anglorum reges impiè cæſos, refert Petrus in catal. libro 10. c. 89. & 90. Agit de eodem Molan. in addit. ad Vſuardum hac die.

[i] Gregorij.] Greci de eodem hac die in Menologio; eiusque acta breui compendio referunt.

[k] Benigni epiſcopi.] De eodem tab. eccleſ. Mediolan. Miratus ſum vehementer Panuinij aliorumque apprimè eruditorum neglectum, exiſtimantium hunc ipſum Benignum à Græcis appellatum eſſe Bencium, eo quòd apud Theodorum Balſam. in Synodo Carthaginenſi can. 61. ſcriptus inueniatur Bencius ſacerdos eccleſiæ Mediolanenſis. Nam in Græcis canonibus Βενεϱίῳ & non Βεντίῳ legitur. Sed nec animaduerterunt canonem illum eſſe Concilij Carthaginenſis habiti (vt ex eodem textu apparet) poſt Conſulatum Flauij Stiliconis, quo tempore eccleſiæ Mediolanenſi non Benignus, ſed Venerius præerat epiſcopus, illicque agi non de Benigno, ſed de Venerio quòd ſi conſulas Latina exemplaria eiuſdem concilij Carthaginenſis, tam manuſcripta, quam edita tomo primo Conciliorum, inuenies non Bencium, ſed Venerium dici, deprauatumque eſſe Theodori codicem, cùm pro Venerio ſcribit Bencium. Quod ipſum planius reddit temporum ratio: nam annus ille poſt Conſulatum Stiliconis, numeratur Chriſti quadringenteſimus primus, quo quidem tempore eidem Mediolanenſi eccleſiæ præfuiſſe Venerius reperitur; Benignus autem de quo agimus, poſt annos ſexaginta eccleſiam illam gubernauit, circa annum Domini 460. De quo extat epigramma Ennodij Ticinenſis.

[l] Silueſtri epiſcopi.] De eodem Beda, Vſuardus, & alij: pluribus Gregor. Turon. de glor. confeſſ. cap. 85. Reperitur interfuiſſe concilio Epaunenſi. Mentio habetur de eodem in vita S. Cæſarij epiſcopi Arelatenſis, qui ab eo in clericum attonſus fuit. extat apud Sur. tom. 5. die 27. Auguſt. Sedit hic annis quadraginta duobus, vt idem Greg. teſtatur. Alius ab hoc Silueſter epiſcopus Lingonenſis, de quo Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 5. c. 5. & de glor. confeſſ. c. 85.

[m] Simplicij epiſcopi.] Tabulę eccleſiæ Veron. Pluribus autem R. D. Auguſtinus Valerius epiſcopus Veron. Cardinalis lib. antiq. monum. epiſc. Veron. pag. 11. & 42.

5\. C Vndecimo Kal. Decemb. Luna. 21

a b c d e f g h i k l m n p q r s

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

t u A B C D E f F G H M N P

18 19 20 21 22 23 24 25 25 26 27 28 29 30

HIEROSOLYMIS Præſentatio[a] beatæ Dei Genitricis virginis Mariæ in templo. Eodem die natalis beati Rufi[b], de quo ſanctus Paulus Apoſtolus ad Romanos ſcribit. Romæ paſſio ſanctorum Celſi[c] & Clementis. Apud Oſtia Tiberina ſanctorum martyrum Demetrij[d] & Honorij. Rhemis ſancti Alberti[e] epiſcopi Leodienſis & martyris, qui pro tuenda eccleſiaſtica libertate necatus eſt. In Hiſpania ſanctorum martyrum Honorij[f], Eutychij, & Stephani. In Pamphylia ſancti[g] Heliodori martyris, in perſecutione Aureliani ſub Aetio Præſide: poſt quem ipſi tortores conuerſi ad fidem, in mare demerſi ſunt. Romæ ſancti Gelaſij[h] Papæ, doctrina & ſanctitate conſpicui. Veronæ ſancti Mauri[i] epiſcopi & confeſſoris. In monaſterio Bobienſi depoſitio ſancti Columbani[k] abbatis, qui multorum cœnobiorum fundator, plurimorum monachorum exſtitit Pater, multiſque virtutibus clarus, in ſenectute bona quieuit.

NOVEMBRIS 21.

[a] PRÆSENTATIO.] Agunt de eadem celebritate Græci hac die in Menologio. habetur eius mentio in cõſtitutione Emmanuelis Imperatoris, quam recitat Theodor. Balſ. in Nomoc. Photij tit. 7. cap. 1. Exſtant de ea re ſermones S. Germani epiſcopi Conſtantinopolitani, & Georgij epiſc. Nicomediæ, quos Latinè redditos habet Sur. tom. 6. Græcè autem ſcriptos inuenimus in Bibliotheca Sfortiana cod. manuſcrip. num. 19. & 85. In Gallias tranſijt eiuſmodi feſta dies temporibus Caroli quinti Frãcorum regis anno Domini milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo quinto; de qua re exſtare dicitur eiuſdem epiſtola ad Nicolaum Antiſiodorenſem epiſcopum, quam citat Molanus in additione ad Vſuardum. De his autem quæ ad hiſtoriam ſpectant, vide quæ tradit R. P. Petrus Caniſius, vir eruditiſſimus, lib. 1. de beata virgine Maria cap. 12. Alias confectas eſſe de eadem re ſcriptiones accepi. Scimus antiquitus Præſentationis ſolennitatem eam eſſe appellatam, qua Dei Genitrix ſancto Symeoni infantem Ieſum in templo obtulit, vt antiqua Ritualia, & alia vetuſta eccleſiarũ monumenta ſignificant, & ipſa inſuper oratio Miſſæ eius diei planè indicat.

[b] Rufi.] De quo Paul. ad Roman. c. 16. Agit de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Hunc creatum eſſe epiſcopum Thebarum, tradit Doroth. in Synopſi.

[c] Celſi & Clementis.] De his prædicta antiqua manuſcripta monaſt. S. Cyriaci in Vrbe.

[d] Demetrij & Honorij.] Habetur de his mentio in eodem peruetuſto codice.

[e] Alberti epiſcopi.] Ex Martyrologio eccleſiæ Bruxellenſis. De eodem hoc diſtichon recitat Molanus:

Legia quem genuit, electum Roma probauit,
Remis ſacrauit, ſacratum martyrizauit.

Receſetur hic ſexageſimus eius ſedis epiſcopus, confirmatus à Cæleſtino tertio Rom. Pont. Agit de eodem pluribus Molan. in addit. ad Vſuard. & Indic. ſanct. Belgij.

[f] Honorij & ſoc.] De his etiam Laurent. Padil. Vaſæus in chron. Flos S. Hiſpan. & Theſaur. Conc. tom. 2. hac die.

[g] Heliodori.] Agunt de his Græci xiij. Kalend. Decembr. & pluribus eiuſdem martyrij acta deſcribunt.

[h] Gelaſij Papæ.] De eodem Beda & Vſuardus xiij. Kalen. Decembris, ſed in libro de Romanis Pontificibus hac die natalis eius conſcribitur. Eius res geſtas ex epiſtolis ipſius manuſcriptis locupletatas per annos ſingulos digeſſimus in Annalibus eccleſiaſt. Habemus & in antiquo codice eius acta tribus lectionibus diſtincta, vt olim in aliquibus eccleſijs legi conſueuerunt.

[i] Mauri epiſcopi.] De ipſo tab. eccleſ. Veron. vberius autem R. D. Auguſt. Valerius epiſcopus Veronenſ. Cardinalis lib. antiq. monum. epiſc. Veron. pag. 9 & 40.

[k] Columbani abb.] Vſuardus, Ado, & alij recentiores de eodem hac die. Scripta ſunt eius acta à Iona monacho, eius diſcipulo, vt teſtatur Sigebert. de vir. illuſtr. cap. 61. idq; præfatio docet, quę habetur apud Sur. tom. 6. Extant eadē acta apud Bedam tom. 3. falsò illi aliquando attributa. Plura de eodē in vita S. Vualerici apud Sur. tom. 2. die 1. Aprilis. Sigebert. in chron. ann. Domini 598. & 622. Eius obitum recenſet Vincentius etiam lib. 23. c. 4. Antonin. part. 2. tit. 13. c. 6. §. 11. Petrus in catal. lib. 10. cap. 95. Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 2. cap. 5. & lib. 3. c. 26. Adnumeratur idem inter ſcript. eccleſ. à Sigebert. de vir. illuſtr. c. 60. Exſtat eiuſdem carmen ad Hunaldum diſcipulum, quo deteſtatur auaritiam. habes illud in collectan. Chriſtianorum Poetarum.

22 Decimo Kal. Decemb. Luna. D ★

a b c d e f g h i k l m n p q r s

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

t u A B C D E f F G H M N P

19 20 21 22 23 24 25 26 26 27 28 29 30 1

ROMÆ ſanctæ Cæciliæ[a] virginis & martyris, quæ ſponſum ſuum Valerianum, & fratrem eius Tiburtiũ ad credendum in Chriſtum perduxit, & ad martyrium incitauit. Hanc Almachius Vrbis Pręfectus poſt eorum martyrium teneri, atque illuſtri paſſione poſt ignem ſuperatum gladio fecit conſummari, tempore M. Aurelij Seueri Alexandri Imperatoris. Coloſſis in Phrygia ſanctorum Philemonis[b] & Apphiæ ſancti Pauli diſcipulorum, qui ſub Nerone Imperatore, cùm Gentiles in die feſto Dianæ inuaſiſſent eccleſiam, ceteris fugientibus tenti, iuſſu Artoclis Præſidis verberibus cæſi, & in foueam vſque ad renes incluſi, lapidibus opprimuntur. Item Romæ ſancti Mauri[c] martyris, qui ex Africa veniens ad ſepulchra Apoſtolorum, ſub Numeriano Imperatore & Celerino Vrbis Præfecto agonizauit. Antiochiæ Piſidiæ paſſio ſanctorum Marci[d] & Stephani ſub Diocletiano Imperatore. Auguſtoduni ſancti Pragmatij[e] epiſcopi & confeſſoris.

NOVEMBRIS 22.

[a] CÆCILIÆ.] Tam Latini quàm Græci de eadem agunt hac die. Error irrepſerat penes nonnullos auctores, necnon in eius acta deprauata, paſſam eam eſſe Cõmodo imperante: cùm luce clarius conſtet ex rebus ipſius geſtis, cum Vrbano Papa ſubijſſe martyrium ſub Alexandro Imp. Quē errorem Molanus etiam correxit in Vſuardo in ſecunda editione. Eius acta è Latinis accepta Græcis tradita à Metaphraſte, inde Latinitati reddita habet Lipom. tomo 5. & Surius tomo 6. Antiquiora ea eſſe ducimus quæ in antiquo manuſcripto codice adſeruantur in eius eccleſia Transtiberina. At cùm in eis legitur: In aëre balnei ſui incluſa, & ſubtus tota die ac nocte magna vis ardentis ignis adhiberetur, &c. Erat hic ille locus in balneis, vbi erat aër calidus, nullęque in eo aquæ, ſed æſtus ad ſudandum, ſub cuius loci pauimento ignis ſuccendebatur, quo pauimentum feruentius redderetur. Id tum ex his quæ habet Vitruuius libro 5. cap. 10.

[illegible]

tum etiã quæ Plinius habet lib. 5. epist. 14. ad Acilium, potest colligi. Irrogatum interdum reperitur eiusmodi genus mortis nobilioribus personis, cùm pudore femineo suadente, secretior esset mors inferenda: tali quippe supplicio & Fausta Constantini Magni vxor Augusta mori coacta est. Sed ad Cæciliam redeamus. De eius sacri corporis inuentione ac sociorum ipsius; Sigebert. in chron. anno Domini 821. hæc scribit: Paschalis Papa corpus S. Cæciliæ virginis, ipsa reuelante, inuenit aureis velatum indumẽtis sanguine ipsius perfusis: quod vnà cum corporibus sanctorum Valeriani sponsi eius, Tiburtij, Maximi, & Vrbani in ecclesiam à se eis reædificatam transtulit. Hæc Sigebert. Eadem fusiùs explicata leguntur in vita Paschalis Papæ, quæ in eodem codice conscripta habetur. In codice Vaticano numero 153. inuenimus litteras Apostolicas eiusdem Pontificis de inuentione corporis S. Cæciliæ & sociorum, illarum exordiũ est: Cùm summæ Apostolicæ dignitatis apex, &c. In Breuiario Toletano est vetus sacer hymnus, quo eiusdem martyris corona egregiè canitur. Vetus est Romæ titulus S. Cæciliæ, de quo habetur mentio in primo Concilio Romano sub Symmacho Papa.

[b] Philemonis & Apphiæ.] Agunt de ijsdem hac die Græci in Menologio, pluribusque eorum martyrium describunt, vt hîc habetur.

[c] Mauri.] De eodem Vsuardus hac die, & vet. manuscript. Beda autem pridie huius diei. Agit de eodem Petr. in catal. libro 10. c. 93.

[d] Marci & Stephani.] Græci etiam de eodem hac die in Menologio, ibique eorum passionis acta habentur expressa.

[e] Pragmatij episc.] Vsuardus de eodem hac die, cui astipulantur vet. manuscript. Exstat ad hũc Sidonij Apollinaris epist. 2. lib. 6. reperitur interfuisse Concilio Epaunẽsi, claruisseque circa annum Domini quadringentesimum octogesimum.

xxix. E Nono Kal. Nouemb. Luna. 23

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
20	21	22	23	24	25	26	27	27	28	29	30	1	2

NATALIS sancti Clementis[a] Papæ, qui tertius post beatũ Petrum Apostolum Pontificatum tenuit, & in persecutione Traiani apud Chersonesum[b] relegatus, ibi alligata ad collum eius anchora in mare præcipitatus, martyrio coronatur: cuius corpus Nicolao primo Pontifice Romam translatum, in ecclesia, quæ eius nomine antea fuerat exstructa, honorificè reconditum est. Romæ sanctæ Felicitatis[c] matris septem filiorum martyrum, quæ post eos iubente Marco Antonino Imperatore decollata est pro Christo. Emeritæ in Hispania sanctæ Lucretiæ[d] virginis & martyris, quæ in persecutione Diocletiani sub Daciano Præside martyrium consummauit. Cyzici in Hellesponto sancti[e] Sisinij martyris, qui in eadem persecutione post multa tormenta gladio cęsus est. Iconij in Lycaonia sancti Amphilochij[f] episcopi, qui sanctorum Basilij & Gregorij Nazianzeni in eremo socius, & in episcopatu collega, post multa certamina pro Catholica fide suscepta, sanctitate & doctrina clarus quieuit in pace. Agrigenti depositio sancti Gregorij[g] episcopi. In pago Hasbanio sancti Trudonis[h] presbyteri & confessoris.

NOVEM-

[a] CLEMENTIS Papæ.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij Latinorum; Græci autem in Menologio postridie agunt. Hic ille putatur, cuius Paulus meminit ad Philippenses c. 4. & Ignatius ad Philadelph. De eo item Hieron. de scrip. eccles. auctor libro de Rom. Pontific. & alij. De eius successione post Cletum, præter ea quæ superiùs diximus de Lino, & Cleto, pleniùs egimus in Annal. ecclesiast. Martyrio occubuit (vt scribũt Euseb. & Hieron.) anno 3. Traiani Imp. Acta autem eius martyrij Metaphrastes ex priscis monumentis edidit, quæ exstant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. quibus adstipulatur Greg. Turon. de glor. martyrũ c. 35. & 36. Habemus eadẽ Latinè olim scripta, sed deprauata satis; habet eadem etiam Mombrit. tom. 1. vit. sanct. Fortasse ea sunt quæ Ioannes Diaconus, qui Gregorij Papæ vitam contexuit, se conscripturum pollicitus fuit, dum in vita S. Gregorij hæc dicit ad calcem: Ego autem diuinæ spei fiducia roboratus, quia Gaudericus episcopus Veliternus expostulat, ad Clementem Romanæ Vrbis antistitem, suffragante Domino, stylum conuertam. Hæc ipse. In Breuiario Tolet. acta S. Clementis sacro hymno canuntur. Vetus est Romę titulus S. Clementis. De quo Hieron. de script. Eccles. in Clemente in fine: Nominis eius, inquit, memoriam vsque hodie Romæ exstructa ecclesia custodit. De eadem est mentio in Concilio primo Romano sub Symmacho Papa, de quo illud non prætereundum, ibi Cælestium illum collegam Pelagij, præsente Papa Zosimo, licet subdolè, hæresim abiurasse: habemus de his litteras eiusdem Pontificis manuscript. datas Honorio XI. & Cõstantio Consulibus. De translatione eius corporis Romam facta per S. Cyrillum episcopum Slauorum legitur historia in Breuiario Polonorum; idem testatur Petrus in catal. lib. 10. cap. 98. in fine, & ante hos Leo Ostiens. in chron. Casinen. Diximus de his superiùs die 9. Martij, natali sanctorum Methodij & Cyrilli. De scriptis autem sancti Clementis. quæ germana, quæue apocrypha habeantur, fusiùs diximus in Annal. eccles.

[b] Apud Chersonesum relegatus.] Alicubi irrepsisse mendum reperitur, vt Chersonesus Licię dicatur. In actis sancti Clementis nulla certè de Licia habetur mentio, in quibus de loco exilij Clementis hæc leguntur: Oportere eum vel consentire sacrificantem, aut vltra mare Pontum in desertam ciuitatem sitam prope Chersonam relegari. hæc ibi secundùm veriorem lectionem. alia enim lectio habet: Vltra mare, & Pontum. sed prædicta certior, quam Beda & Ado sunt secuti in Martyrolog. est enim Pontus idem quod mare Euxinum, in cuius capite apud Bosphorum Cimmeriũ est Taurica Chersonesus, in qua versus paludẽ Meotidem est ciuitas Chersonesus dicta, cuius meminit Strabo libro 7. appellans eam Cherronesum, quod idẽ est. porrò ab alijs Heraclium etiã (vt à Ptolemęo) appellata reperitur, eo quòd sit Heracliensium colonia; recentiores dixêre eandem ciuitatem, Chersonam; quæ & exilio Iustiniani iunioris Imperatoris notior facta est. Quòd autem Licia Chersonesus dicta reperiatur, non vtique ex ea causa, quòd sit in prouincia Liciæ in Asia, in qua nulla reperitur nominata Chersonesus, sed irrepsisse puto errorẽ, vt pro Bicia, Licia, scriptum sit. Alluit enim Bycia palus, sic dicta à Byco fluuio, Chersonesum à superiori parte, vt docet Ptolem. tab. octaua Europę. Irrepsit item error in lib. de Rom. Pontif. vbi legitur mendosè, Clemens sepultus in Græcia. Confirmant prædicta de exilij Clementis loco, quòd in eà regione corpus eiusdem repertum atque trãslatum apparet; nam in actis translationis eius habetur mentio de episcopo Georgiæ (est hæc illa ciuitas, quam Plin. libro 4. cap. 12. Georgon appellat; vnde Georgij, de quibus idem Plin. libro 6. cap. 13.) qui vocatus interfuit inuẽtioni atque translationi corporis eius. narrat eam breui compendio Petrus in catal. libro 10. capite 98. vt dictum est superiùs suo loco.

[c] Felicitatis.] De eadem Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores: in huius die natali S. Gregorius Papa habuit ad populum homiliam in eius ecclesia. est 3. in Euang. Petrus Chrysol. de eadem scripsit sermonem 134. Gesta ex antiquis monumentis recitat Mombrit. tom. 1. Erat Romæ cœmeterium sanctæ Felicitatis nomine, de quo habetur mentio in libro de Romanis Pontificibus in Bonifacio Papa.

[d] Lucretiæ.] Agit de eadem Vsuardus, recenter Vasæus in chron. Hispan. sub martyribus qui passi sunt Diocletiano Imp. Mentio habetur de ipsa etiam in Flore sanct. Hispan.

[e] Sisinij.] Græci agunt de eodem in Menologio, eiusque acta referunt.

[f] Amphilochij episc.] De ipso etiam hac die Græci in Menologio. Scribit de eo sanctus Hieron. de script. eccles. Sozom. hist. libro 7. cap. 6. Niceph. hist. libro 11. cap. 20. & libro 12. cap. 9. Res gestas ipsius recitat Metaphrastes: quas Lipoman. descripsit tom. 5. & Sur. tom. 6 Frequenter de ipso S. Basilius, & inter alia in procemio libri de Spirit. sanct. O sacrum, inquit, caput Amphilochij, quem præ cæteris facio plurimi. Sępiùs de eodem S. Gregor. Nazianz. cuius ad eum exstant duæ epistolæ 12. & 13. cùm versarentur ambo in solitudine Pontica; ex quo tempore magnus inter eos intercessit familiaritatis vsus, deque eo in carm. ad Olympiadem: Amphilochium (ait) veræ atque orthodoxæ doctrinæ præconem, decus meũ & ornamentũ, &c. quem licet dicat cum S. Thecla ad Deum transmisisse; non tamen quis putet ante Gregorium ex hac vita migrasse; sicut & Metaphrasten errare certum est, cùm ait: ipsum ex humanis decessisse tertium post annum, ex quo Constantinopoli, à Synodo œcumenica recedens, Iconium reuersus est: nam adhuc superstes fuisse reperitur, Arcadio tertiùm, & Honorio secundùm Conss. quo anno habita est alia Synodus Constantinopoli, cui ipsum interfuisse constat ex actis ipsius, quæ descripta exstant apud Theodorum Balsam. pag. 390. Fuit is vltimus annus Theodosij Imp. vnde illa verba Gregorij de Amphilochio & Thecla spiritualiter puto intelligenda de contemplatione cælestium. Spectatissima eius Catholica fides meruit etiam Imperiali sanctione laudari, vt apparet ex l. 3. de fid. Cath. Cod. Theod. Præter illa eius scripta quæ recenset S. Hieronymus, alia rursus citata repe-

x riuntur

riútur à Theodoreto in dialogo de immutabili; insuper aduersus Enthusiastas scripsisse cõmentariũ idem testatur lib. 4. hæretic. fabul. Non omittimus de viro sancto hãc quoque proferre laudem, quòd ob ingens studium, quo S. Theclam martyrem prosequebatur, Amator Theclæ dictus fuerit.

[g] Gregorij episcopi.] Agunt de eodem Græci hac die in Menolog. Eius vitam à Metaphraste descriptam habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Niceph. eiusdem meminit lib. 17. c. 27. aitque ipsum interfuisse quintæ Synodo, cùm nondum esset episcopus, vt eius acta testantur, factus postea episcopus, claruit temporibus Mauritij Augusti, cùm Romanæ Ecclesiæ S. Gregorius præsideret, apud quem falsò accusatus causam dixit. Exstant de ea re nonnullæ eiusdẽ Greg. epistolæ in registr. lib. 1. epist. 70. lib. 2. epist. 12. indict. 11. lib. 4 indict. 14. epist. 11. & lib. 7. indict. 1. epist. 24. Reperitur alius insuper eiusdẽ ciuitatis & nominis episcopus Gregorius Agrigentinus, qui post annos octoginta claruit Agathone Rom. Pontifice, interfuitque Romanæ Synodo tunc celebratæ, cui & subscripsit, vt apparet ex eius actis, quæ exstant in sexta Synodo œcumenica, actione quarta.

[h] Trudonis.] De eodem Beda, Vsuardus, & alij recentiores. Eius vitam atque translationem scripsit Theodoricus abbas, qui & testatur, prius scriptam à Donato diacono, indeque à Guicardo abbate; exstat ea Theodorici apud Sur. tom. 6. De eodem Tritthem. de vir. illustr. Ord. sanct. Bened. lib. 3. cap. 101. eumque claruisse tradit anno Domini 670. Plura etiam Molan. Indic. Sanct. Belg. & in addit. ad Vsuardum.

xxviij. F Octauo Kal. Decemb. Luna. 24

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
21	22	23	24	25	26	27	28	28	29	30	1	2	3			

NATALIS sancti Chrysogoni [a] martyris, qui post lõga vincula & carceres pro constantissima Christi confessione toleratos, iubente Diocletiano Aquileiã perductus, ibidẽ capite cæsus, & in mare proiectus, martyrium consummauit. Romæ sancti Crescentiani [b] martyris, qui in passione beati Marcelli Papæ legitur. Ameriæ in Vmbria sanctæ Firminæ [c] virginis & martyris, quæ in persecutione Diocletiani variè cruciata, demum suspensa, & lampadibus ardentibus adusta, spiritum reddidit. Apud Corinthum sancti Alexandri [d] martyris, qui sub Iuliano Apostata & Sallustio Præside, pro Christi fide certauit vsque ad mortẽ. Cordubæ sanctarum virginum & martyrum Floræ [e] & Mariæ, quæ post diuturnos carceres in persecutione Arabica gladio interemptæ sunt. Perusiæ sancti Felicissimi [f] martyris. Mediolani sancti Protasij [g] episcopi, qui apud Constantem Imperatorem & in Concilio Sardicensi causam Athanasij defendit, ac pro ecclesia sibi commissa & pro religione multis perfunctus laboribus, migrauit ad Dominũ. In castro Blauio sancti Romani [h] presbyteri, cuius sanctitatis prçconium, miraculorum gloria declarat. In territorio Aruernensi sancti Portiani [i] abbatis, qui sub Theodorico Rege miraculis claruit.

CHRYSOGONI.] Beda, Vsuard. & Ado de eodem hac die: Græci autem ad xvj. Kalend. Maij in Menolog. Eius acta iuncta habentur cum actis S. Anastasiæ, quæ Metaphrastes refert ad vij. Kalend. Ianuarij, & Lipom. tom. 5. Surius tom. 6. ea die, & Mombrit. tom. 1. quæ sunt fideliora: habenturque in vet. manuscript. quorum exordium est: Prætextati illustris viri, &c. Exstant eius litteræ ad Anastasiã apud Nicephorum libro 14. in fine, & apud Suidã prope finem. Vetus est Romæ titulus S. Chrysogoni, cuius mentio habetur in Conc. prim. sub Symmacho, & in registr. S. Gregorij Papæ, eumque Gregorius tertius Papa ornauit, donisque auxit, vt cõstat ex lib. de Roman. Pontific.

[b] Crescentiani.] De eodem Beda, & Vsuard. consentiuntque vet. manuscrip. Describitur eius certamen in actis S. Marcelli apud Sur. die 16. Ianuarij, tom. 1. Eius autem corpus translatum esse in titulum Equitij à Sergio iuniore, ecclesiæ eius vetera monumenta testantur.

[c] Firminæ.] De qua tabulæ, ac vet. monumenta eius ecclesiæ Romam delata. Incidi in alia, quæ semilacera in bibliotheca Sfortiana visuntur, quorum est exordium: Temporibus Diocletiani Augusti cucurrit sacra præceptio, &c. Habẽt eã fuisse filiam Calphurnij Vrbis Præfecti.

[d] Alexandri.] Agunt de eodem Græci hac die in Menologio, vbi eius martyrium describitur. De Sallustio, qui apud Iulianum Apostatam ob eandem animi impietatem præcipuas obtinuit præfecturas, meminit Ammian. Marcellin. lib. 27.

[e] Floræ & Mariæ.] De his Vsuardus, & alij recentiores. Earum martyrium conscripsit S. Eulogius in Mem. sanct. lib. 2. c. 8. qui ad eas carceribus detentas commentariolum scripsit, quod appellauit Documentum martyriale. Agitque de ijsdem in apologetico in fin. in epist. 2. ad Marcũ, & pluribus de earum martyrio atque reliquijs ad Bald. sororem S. Floræ: omniaq; eiusmodi ita scripta sunt, vt in pyxide Spiritus sancti calamũ intinxisse S. Eulogius videatur. Passæ sunt æra 889. anno à Christo octingentesimo quinquagesimoprimo.

[f] Felicissimi.] De eodem Vsuardus, atque alij recentiores, & vet. manuscript.

[g] Protasij episc.] De quo tabul. eccles. Mediolan. Claruit temporibus Constantij & Constantis Augustorum, interfuitq; Cõcilio Sardicensi, vt apparet ex eius actis, quç Athanasius etiã breui compendio refert in apolog. 2. Moritur tẽporibus Cõstantij Imp. vt patet ex Athanasio in apologia ad Constantium, col. 316. d. vbi eum, licet defunctum, testem vocat.

[h] Romani.] Vsuardus hac die, & Greg. Turon. de glor. confes. cap. 46. Claruit temporibus Theodosij senioris, eiusque corpus S. Martinus episcopus Turon. sepulturæ mandauit.

[i] Portiani.] De eo Gregor. Turon. in vit. sanct. Patr. cap. 5. De eodem Molan. in addit. ad Vsuardum hac die.

25 Septimo Kal. Decemb. Luna. G xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	29	30	1	2	3	4			

NATALIS sanctæ Catharinæ [a] virginis & martyris, quæ ob fidei Christianæ confessionẽ Alexandriæ sub Maximino Imperatore in carcerem trusa, & postmodũ scorpionibus diutissimè cæsa, tandem capitis obtruncatione martyrium compleuit: cuius corpus in mõtem Sinai ab angelis mirabiliter delatum, ibidem frequenti Christianorum cõcursu pia veneratione colitur. Romæ sancti Moysis [b] presbyteri & martyris, quẽ cum alijs detentum in carcere sanctus Cyprianus per litteras sępè est consolatus. Is cùm non tantùm aduersus Gentiles, sed etiam aduersus schismaticos & hæreticos Nouatianos infracto animo stetisset, demum (vt sanctus Cornelius Papa testatur) in persecutione Decij eximio & admirabili martyrio decoratus est. Antiochiæ sancti Erasmi [c] martyris. Cæsareæ in Cappadocia passio sancti [d] Mercurij

militis, qui custodientis se Angeli patrocinio & barbaros vicit, & Decij sæuitiam superauit, multisque auctus tormentorum tropheis, martyrio coronatus migrauit in cælum. In Æmilia Italiæ prouincia sanctæ Iucundæ [e] virginis.

NOVEMBRIS 25.

CATHARINÆ.] In antiq. codicibus Æcatherina dicta reperitur. Agunt de eadem hac die Beda, Ado, & alij; necnon & Græci in Menologio his verbis: Commemoratio S. magnæ Æcatherinæ. Meminit eiusdem Euthymius in Psalm. 44. vers. Delectauerunt te filiæ regum, &c. ibi de eius sapientia. Metaphrastes ex Græcis edidit eius acta, quæ habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Ex Latinis autem Rabanus abbas scripsisse fertur, vt tradit Molan. in annot. ad Vsuard. idemque auctor de ea affirmat, illam, quæ Græcis olim erat notior, Latinis etiam factam notissimam ob peculiaria patrocinia præstita in expeditione Terræ sanctæ. In actis eius haberi aliqua quæ corrigantur, nullus qui illorum temporum res gestas nouerit, inficias ierit, vt inter alia illud de Maxentio, cuius loco Maximinus restitutus est. In Breuiario Toletano duobus sacris hymnis eius agones atque miracula conscripta habentur. Exstat de eadem epigramma Bonad. Santonens. libro 3. monod. 30.

[b] Moysis presbyr.] Est de eius martyrio egregium testimonium S. Cornelij Papæ & martyris in epist. ad Fabium episcopum Antiochenum, quam recitat Euseb. hist. libro 6. cap. 35. Habetur de eodem mentio in libro de Roman. Pontificibus in Cornelio Papa, & apud Cyprian. epist. 22. in fine, epist. 25. & 52. ad Antonianum, vbi appellat eum martyrem. Exstat eiusdem Moysis & aliorum confessorum egregia ad Cyprianum epistola 26. in editione Pamel.

[c] Erasmi.] De eodem hac die Vsuardus, & alij recentiores.

[d] Mercurij.] De eo etiã Græci hac die in Menolog. vbi eius res gestę paucis describũtur. Acta eius à Metaphraste fusiùs descripta exstant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Habemus alia manuscript. quæ incipiunt: Decius Imp. &c. De eo præterea Petrus in catal. lib. 10. cap. 106. & alij. De his autem quæ à S. Mercurio in Iulianum Apostatam modo admirando gesta sunt, agit Sozom. hist. libro 6. cap. 2. licet nomen eius non exprimat; eadem Ioan. Damasc. in orat. prima. de imagin. ex vita S. Basilij, scripta (vt ait) ab Helladio eius discipulo, Niceph. hist. lib. 10. cap. 34. & 35. & in vita S. Basilij, quæ fertur nomine Amphilochij.

[e] Iucundæ.] De eadem in vet. manuscript. ex quibus etiam recentiores hac die.

25. xxvj. A **Sexto Kal. Decemb. Luna.** 26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
23	24	25	26	27	28	29	1	30	1	2	3	4	5

ALEXANDRIÆ natalis sancti Petri [a] eiusdem vrbis episcopi, qui cùm esset omnibus virtutibus exornatus, Maximini præcepto capite obtruncatur. Passi sunt etiã Alexandriæ in eadem persecutione sancti martyres [b] Faustus presbyter, Didius & Ammonius: itemq. Phileas, Hesychius, Pachomius, & Theodorus episcopi Ægyptij, cum alijs sexcentis sexaginta, quos persecutionis gladius euexit ad cælos. Nicomediæ sancti Marcelli [c] presbyteri, qui Constantij tempore ab Arianis è rupe præcipitatus martyr occubuit. Patauij sancti Bellini [d] episcopi & martyris. Augustoduni sancti Amatoris [e] episcopi. Cõstantiæ sancti Conradi [f] episcopi. In territorio Rhemensi natalis sancti Basoli [g] confessoris. Hadrianopoli in Paphlagonia sancti Styliani [h] anachoretæ, miraculis clari. In Armenia sancti Niconis [i] monachi.

NOVEM-

PETRI.] Beda, Vsuardus, & Ado, pridie huius diei; Græci autem in Menologio viij. Kal. Decembr. De celebritate eius diei, in qua Athanasius adhuc puer puerilibus lusibus seria prænũciauit, agit Rufin. hist. lib. 1. c. 14. Sozom. lib. 2. cap. 16. & Niceph. lib. 8. c. 44. Eius res gestas ex antiquis manuscriptis mutuatus edidit Sur. tom. 6. qui easdem esse putat quas Anastasius bibliot. se in Latinum transtulisse testatur. Habemus alia eiusdem Petri acta pleniora in vet. cod. manuscript. quæ quoniam accuratiùs conscripta noscuntur, Anastasio mea sententia potiùs tribuenda videntur. est illorum exordium: Si omnes mei sensus, &c. Græcè autem scripta exstãt in Biblioth. Sfortiana cod. manuscript. num. 85. sunt autem in eis aliqua corrigenda, vt ostendimus in Annal. eccles. Meminit eiusdem Petri Athanasius in orat. 2. cõtra Arian. Euseb. hist. lib. 7. c. vlt. in fine. libr. 8. c. 25. & lib. 9. c. 5. Niceph. lib. 6. c. 34. Sophron. Prat. spir. c. 198. Habentur eiusdem Canones pœnitentiales, quos recepit sexta Synodus c. 2. Idem scripsit librũ de diuinitate, qui citatur in SS. Synodo Ephesina, & repetitur in sacr. Conc. Chalcedonens. act. 1. Cętera de eodẽ fusiùs in Annalibus ecclesiasticis scripsimus.

[b] Faustus & soc.] De his item Beda, Vsuardus, Ado, hac die: pluribus tamen Euseb. hist. libro 8. capite 25.

[c] Marcelli, aliter Marculi.] De eo Beda hac die. Equidem furor Arianæ persecutionis Nicomediæ, cui præerat episcopus antesignanus Arianæ impietatis Eusebius, vehementiùs sæuijt quàm in alijs Orientis ciuitatibus. Est lectio Bedæ, qui loco Marcelli, legit, Marculus. Suspicatus est Molanus in libello quem scripsit de Martyrologijs, & posuit in appendice sui Vsuardi secundò editi, hunc fuisse illum Marculum pseudomartyrem Donatistã, cuius meminit Optatus libro 3. & Aug. contra lit. Petil lib. 2. cap. 20. & 88. Sed cùm hic Marcellus, ille Marculus, hic Nicomediæ, ille (vt ait) in Numidia ponatur (licet de Numidia nec Optatus nec Augustinus meminerit) cùm insuper iste ab Arianis dicatur præcipitatus, ille spontaneo se præcipitio dederit; hic denique presbyter, ille autem nequaquam talis esse reperiatur: iam omnis de Marculo pseudomartyre suspicio cessare debet.

[d] Bellini episcopi.] Tabulæ eccles. Patauinæ, Scard. lib. 3. clas. 13. Lud. Cæl. libro 17. c. 28.

[e] Amatoris episcopi.] Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores. Fortasse hic est ille qui S. Siluerium Papam exulem litteris est consolatus, & adiunit pecunijs; ad quem eiusdem Siluerij exstat reddita de his epistola tom. 2. Concil.

[f] Conradi episcopi.] Tabulæ eius ecclesiæ; Molan. etiam hac die. Migrauit ex hac vita anno Domini 976. claruitque miraculis: recensetur tricesimus eius sedis episcopus in tab. quas Demochares scripsit lib. de sacrif. Missæ, qui ibi pluribus de eodem agit.

[g] Basoli.] De eodem vet. manuscript. Petrus in catal. lib. 9. cap. 69. Tritthem. de vir. illustr. Ord. S. Bened. li. 3. c. 45. Claruit temporibus Chilperici regis Franc. Sigebert. meminit eiusdem in chron. anno Domini 567.

[h] Styliani.] Agunt de eodem Græci hac die in Menolog. eiusque res gestas pluribus describunt.

[i] Niconis.] Græci etiam de eodem in Menologio, eiusque acta referunt paucis comprehensa.

27 **Quinto Kal. Decemb. Luna.** B xxiiij. xxv.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
24	25	26	27	28	29	1	2	1	2	3	4	5	6

ANTIOCHIÆ sanctorum martyrum Basilei [a] episcopi, Auxilij, & Saturnini. In Persia sancti Iacobi [b] intercisi, martyris conspicui, qui tempore Theodosij iunioris, cùm in gratiam Isdegerdis regis Christũ negasset, & propterea mater eius & vxor ab ipsius se consuetudine subtraxissent, in se reuersus, pro Christi confessione Regem adit, à quo irato membratim iussus est concidi, & capite obtruncari: quo tempore innumeri alij martyres ibidem passi sunt. Sebastæ in Armenia sanctorum martyrum Irenarchi [c], Acacij presbyteri, ac septem mulierum; quarum constantia Hirenarchus ad Christum conuersus, sub Diocletiano

Imperatore

Imperatore & Maximo Præſide vnà cum Acacio ſecuri percutitur. In Gallæcia apud Cæam fluuium ſanctorum Facundi[d] & Primitiui, filiorum ſancti Marcelli martyris, qui ſub Diocletiano Imperatore & Attico Præſide paſſi ſunt: Aquileiæ ſancti Valeriani[e] epiſcopi. Apud Rhegium Lepidi ſancti Maximi[f] epiſcopi & confeſſoris, qui à primæua ætate omni gratia virtutum pręditus, primùm Lerinenſis cœnobij Pater, deinde Regienſis eccleſiæ epiſcopus, ſignis & prodigijs inclytus exſtitit. Apud Indos Perſis finitimos ſanctorum Barlaam[g] & Ioſaphat, quorum actus mirandos ſanctus Ioannes Damaſcenus conſcripſit. Lutetiæ Pariſiorum depoſitio ſancti[h] Seuerini monachi & ſolitarij.

NOVEMBRIS 27.

BASILEI & ſoc.] Baſileus hic, licet Antiochię paſſus habeatur, nō fuit tamen epiſcopus Antiochenæ eccleſiæ, cuius epiſcoporum catalogus certus exſtat conſcriptus. Alius hic item Baſileus ab illo epiſcopo Amaſeno, de quo ſuprà vj. Kal. Maij. cùm de his agatur in vet. Martyrol. Rom. atque antiquis manuſcriptis: cuius tamen ciuitatis epiſcopus fuerit, nuſquam reperi.

[b] Iacobi.] Tam Latini quàm Græci in Menologio de eodem agunt hac die: ijdemque eius nobile martyrium paucis deſcribunt. Niceph. etiam hiſt. lib. 14. cap. 20. Eius acta fuſiùs deſcribuntur ex antiquis monumētis à Sur. tom. 6. & 7. Mōbrit. tom. 2. Petr. in catal. lib. 10. c. 112. & alijs.

[c] Hirenarchi & ſoc.] De his etiam Græci hac die, vel ſequenti vt in noſtro Menologio, in quo & de Hirenarcho hæc leguntur: Hic ex vrbe Sebaſta, cùm eſſet carnifex & miniſter tormentorum quæ ſanctis martyribus inferebantur: cumque in perſecutione Diocletiani & Maximiani exquiſitis quibuſdam tormentis Chriſtianas feminas cruciaſſet, admiratus illarum conſtantiam, & miracula, mente diuino ſpiritu illuſtratus, ſe Chriſtianum eſſe, liberè profeſſus, iuſſu Pręſidis in paludem inijcitur, indeque in rogum immiſſus, cùm ab vtraque pœna maneret illæſus; capite truncatus, martyrium expleuit. Hæc ibi.

[d] Facundi & Primitiui.] De his antiqua manuſcript. ex quibus etiam recentiores hac die. Porrò eorum certamen deſcribitur in Flor. ſanct. & in Theſaur. Concion. tom. 2. licet in dictis locis paſſi dicantur tempore Marci Aurel. Commodi Imp. Vaſæus autem in chron. Hiſpan. ex Breuiario Eborenſi (vt ait) hos adnumerat inter filios S. Marcelli centurionis, qui paſſus eſt in perſecutione Diocletiani, Fauſto & Gallo Conſſ. De his etiā Marin. Sicul. hiſtor. Hiſpan. libro 5. & ſub Daciano paſſos refert.

[e] Valeriani epiſcopi.] De eodem hac die in vet. manuſcript. S. Cyriaci. Agit de eo frequenter S. Hieronymus epiſt. 42. 43. & in chron. ann. xj. Valentiniani Imp. ſedit poſt Fortunatianū Arianum, eccleſiamque illam non ſolùm omni labe Ariana expurgatam reddidit; verùm eccleſiaſtica diſciplina adeò illuſtrauit, vt (quemadmodum idē S. Hieron. ſcribit) habita ſit quaſi chorus ſanctorum. Interfuit, primusq; ponitur ordine in Concilio Aquileiēſi aduerſus Arianos, Gratiano Imp. coacto. Habuit ſucceſſorem æquè ſanctū & eruditum Chromatium. Meminit eiuſdē Valeriani Rufinus preſbyter Aquil. lib. 1. inuect.

[f] Maximi epiſc.] De eo item Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores; quorum cùm aliqui dicunt ordinatum epiſcopum ciuitatis Regienſis in Gallia: intelligas de Gallia Ciſalpina: quod facilè animaduertes ex homilia S. Eucherij, quæ fertur nomine Euſebij Emiſſeni, in qua agitur de eius ordinatione; vbi hæc leguntur: Quo ille comperto, iuſtructo remige profugus euolat ex dulcibus locis, cœnobij ſcilicet Lerinenſis, & ex finibus Gallicanis ad patriam, Regium videlicet, vbi eſt creatus epiſcopus, &c. Aliud eſt Rhegium apud Brutios à quo Rhegini. aliud inſuper in ſecūda Rhetia apud Auguſtanam ciuitatem, cuius meminit Antonin. in itin. Scripſit Maximi vitæ acta Dinamius Patricius ad Vrbicum epiſcopum, Fauſti ſucceſſorem, quem præceſſit idem Maximus, de quo agimus. Recitat ea Sur. tom. 6. De eodem Sidonius Apollinaris ad eundem Fauſtum, eius ſucceſſorem, in carmine Euchariſtico, hæc ait:

Fuerit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius monachusq; antiſtes & abbas
Bis ſucceſſor agis, &c.

Meminit eiuſdē ſcribens ad Principium libro 8. epiſt. 14 Plura de eodem in vita S Honorati lib. 1. c. 25. & lib. 2. c. 4. & 9. vbi agitur de eius electione. Succeſſiſſe putatur S. Proſpero, obijſſeque in Gallijs in territorio Taruanenſi; ibique quadruplici ſolennitate coli; nimirum huius diei depoſitionis eius, Octauæ, Relationisq; eius prid. non. Decēb. & Inuentionis idibus Septemb. ſcribit Molan. in indic. ſanct. Belg. De miraculis ad ſepulchrum eius fieri ſolitis, agit Greg. Turon. de glor. confeſ. c. 85.

[g] Barlaam & Ioſaphat.] Horum res geſtas à Ioanne Damaſceno conſcriptas habet Lipom. tomo 5. & Sur. tomo 6. Eaſdem in Græco codice in bibliotheca Sfortiana num. 63. nomine Ioannis Synaitæ inſcriptas inuenimus: porrò veram eſſe hiſtoriam, & non ab alio quàm ab eodem Damaſceno conſcriptam, ſatis demonſtrat Billius in pręfatione quam in eandem vitam apud Ioannem Damaſcenum edidit. Scripſerunt de his alij recentiores, ſed non aliunde quàm ab eodem auctore accepta, vt Petrus in catal. libro 10. cap. 114. & alij.

[h] Seuerini.] De eodem vet. manuſcript. Maurolycus, & Molanus in addit. ad Vſuardum.

22 Quarto Kal. Decemb. Luna. C xxiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
t u A B C D E f F G H M N P
25 26 27 28 29 1 2 3 2 3 4 5 6 7

ROMÆ ſancti Rufi[a], quem cum omni familia ſua Diocletianus Chriſti martyrem fecit. Apud Corinthum natalis ſancti Soſthenis[b] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli, cuius mentionem facit idem Apoſtolus Corinthijs ſcribens. Hic ex principe ſynagogæ conuerſus ad Chriſtum, ante[c] Gallionem Proconſulem acriter verberatus, pręclaro initio fidei ſuæ primordia conſecrauit. In Africa ſanctorum martyrum Papiniani[d] & Manſueti epiſcoporum, qui tempore Vuandalicæ perſecutionis ſub Geiſerico rege Ariano pro fidei Catholicæ defenſione candentibus ferri laminis toto corpore aduſti, glorioſum agonem conſummarunt. Quo etiam tempore alij ſancti epiſcopi, Valerianus, Vrbanus, Creſcens, Euſtachius, Creſconius, Creſcentianus, Felix, Hortulanus, & Florentianus dānati exilio, curſum vitæ ſuæ impleuerunt. Conſtantinopoli ſanctorum martyrum Stephani[e] iunioris, Baſilij, Petri, Andreæ, & ſociorum trecentorum & triginta nouem monachorum, qui ſub Conſtantino Copronymo pro ſanctarum imaginum cultu varijs excruciati ſupplicijs, veritatem Catholicam effuſo ſanguine confirmarunt. Romæ beati Gregorij[f] Papæ tertij, qui ſanctitate meritiſque præclarus migrauit in cælum.

NOVEMBRIS 29.

RVFI.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores, Petrus in catal. lib. 10 c. 120. & vet. manuſcript. in quibus legimus hunc vnà cum ſuis à ſancto Chryſogono ad fidem eſſe conuerſum.

[b] Soſthenis.] De quo Act. Apoſt. c. 18. & Paul. ad Corinth. 1. cap. 1. Beda de eodem hac die agens, citat Zoſimi Papæ epiſtolam, nobis hactenus incompertam. Agunt de eodem hac die Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menologio ad ſeptimum Idus Decemb. Hunc epiſcopum Colophonis ordinatum, tradit Dorotheus in Synopſi, idque ex Hippolyti libello de 72. Diſcipulis.

[c] Gallionem Proconſulem.] Gallio Proconſul, cuius mentio habetur in Act. Apoſt. cap. 18. fuit germanus L. Annei Senecę, vt idem Seneca teſtatur in præfat. lib. 4. quæſt. natural. De eius profectione ex Achaia, idem auctor meminit lib. 18 epiſt. 101. Ad ipſum Seneca ſcripſit librum de remedijs fortuitorum, alterum etiam de vita beata. Quod autem ſpectat ad Achaiam prouinciam factam

proconſularem, auctam lege Clodia, ac L. Piſoni primùm traditam, habes expreſſum in orat. Cicer. in L. Piſonem.

[d] Papiniani, Manſueti & ſoc.] Agunt de his Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Fuit Papinianus epiſcopus Vticenſis, Manſuetus autem Vricitanus, Valerianus Abenſis, Vrbanus Girbenſis, Creſcens Aquitanæ, Euſtachius ſiue Euſtratius Sufetanus, Creſconius Eenſis, Felix Adrumetinus, Creſcentianus, Hortulanus, & Florentianus, duo Tripolitani, & tertius Viceſſebratenus. Hæc omnia ex Victore de perſecut. Vuand. libro 1. & libro 3.

[e] Stephani & ſoc.] De ijſdem Græci hac die in Menologio, eorumq; martyrium recitãt. Exſtãt autem horum acta fuſiùs ſcripta apud Ioan. Damaſ. editionis Billianæ, & apud Sur. tom. 6. Meminitq; eorum Zonar. in tert. part. Annal. in Conſtantino Copronymo, Cedren. in compend. anno vigeſimoquinto eiuſdem Imp. necnon Ioannes epiſcopus Hieroſol. in vita S. Ioannis Damaſceni.

[f] Gregorij Papæ iij.] Succeſſit hic Gregorio ſecundo: aguntque de eodẽ Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Geſta eius retulimus per annos ſingulos in Annal. eccleſiaſt.

xxij. D Tertio Kal. Decemb. Luna. 29

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
26	27	28	29	1	2	3	4	3	4	5	6	7	8			

VIGILIA[a] ſancti Andreæ Apoſtoli. Romæ via Salaria natalis ſanctorum martyrum Saturnini[b] ſenis, & Siſinij diaconi, ſub Maximiano Principe, quos diu in carcere maceratos, iuſsit Præfectus Vrbis in equuleũ leuari, & attrahi neruis, & fuſtibus ac ſcorpionibus cædi, deinde eis flammas apponi, & depoſitos de equuleo capite truncari. Toloſæ ſancti Saturnini[c] epiſcopi, qui temporibus Decij in Capitolio[d] eiuſdem vrbis à Paganis tentus, atque à ſumma Capitolij arce per omnes gradus præcipitatus, capite colliſo, excuſſoque cerebro, & toto corpore dilaniato, dignam Chriſto animam reddidit. Item paſsio ſanctorum Paramonis[e], & ſociorum trecentorum ſeptuaginta quinque ſub Decio Imperatore, & Aquilino Præſide. Ancyrę ſancti Philomeni[f] martyris, qui in perſecutione Aureliani Imperatoris ſub Felice Pręſide igne probatus, manibus pedibusque, ac demum capite clauis confixo, martyrium conſummauit. Verulis ſanctorũ martyrum Blaſij[g] & Demetrij. Tuderti ſanctæ Illuminatæ[h] virginis.

NOVEMBRIS 29.

[a] VIGILIA S. Andreæ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij omnes qui agũt de diuin. Offic. vt Amalar. de Ordin. antiph. c. 63. Concil. Oxon. Eſt de ea ſermo S. Bernardi.

[b] Saturnini & Siſinij.] Beda & alij qui ſuprà de ijſdem hac die. Horum martyrium recenſetur in actis S. Marcelli Papæ apud Sur. tomo 1. die 17. Ianuarij. Erat celebris horum memoria via Salaria, quam incẽdio abſumptam reſtituit Felix quartus Rom. Pont. cuius hactenus nomen & veſtigia remanent. Venerandæ eorum reliquiæ Romam tranſlatæ, in titulum Pammachij ibi religioſiſſimè aſſeruantur, vt eius Eccleſiæ vetera monumenta teſtantur. Porrò Siſinij corpus olim à Sergio iuniore tranſlatum fuiſſe in titulum Equitij, vetus inſcriptio in marmore inciſa ibi poſita declarat.

[c] Saturnini epiſc.] Agũt de eodẽ Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Eius vitæ acta atque martyrium ex antiquis monumentis edidit Sur. tomo 6. Citat eius paſſionis acta Gregorius Turon. hiſt. libro 1. capite 30. & de glor. martyrum cap. 48 pluribus de eodem agit, & de eius reliquijs lib. de glor. confeſſ. cap. 20. ante ipſum Sidonius Apollinar. cecinit eiuſdem martyrium carmine Sapphico, libro 9. epiſt. in fine. Venantius Fortunatus inſuper de eius agone atque miraculis carmen ſcripſit, addidit & epigrãma de eius baſilica lib. 2. In Breuiario Toletano de eodem eſt vetus hymnus. De inuentione corporis S. Saturnini meminit Bernard. in chron. anno Domini 1258.

[d] In Capitolio eiuſdem vrbis, hoc eſt, Toloſæ.] Non tantùm Romæ erat Capitolium, ſed & in alijs vrbibus. Meminit Suetonius in Tiberio cap. 40. & in Caio, cap. 57. de Capitolio Capuano. S. Cyprianus epiſt. 55. ad Cornelium Papam de Capitolio Carthaginenſi; de eodem in libro de lapſis. S. Hieron. de locis Hebraicis arcẽ Babyloniæ Capitolium appellat, id ipſum idem in commentarijs in Iſai. cap. 14. ſic declarat: Arx autem, id eſt, Capitolium illius vrbis. Eſt præterea can. 5. Cõcilij Eliber. quo prohibetur ne quis Chriſtianus ad idolum Capitolij ſacrificandi cauſa adſcendat, & videat: quæ quidẽ non de Romano, ſed de alio quolibet in Hiſpania conſtituto Capitolio intelligi debere, nullus ambigit. Erat & Treueris Capitolium, quod mutatum eſſe in eccleſiam, habent acta ſanctorum martyrum Tyrſi, & ſoc. Conſtantinopoli etiam Capitolium fuiſſe legitur in deſcriptione eius vrbis, regione 8. De eodẽ l. 12. C. de ædif. priuat. Erat item Beneuenti Capitolium, in quo poſita erat ſtatua Orbilij Beneuentani Grammatici. Locus itaque in vnaquaque ciuitate præcipuus, vbi potiſſimũm Gentiliũ ſuperſtitio coleretur, idemque murorum ambitu cuſtoditus, Capitolium dici conſueuit, vt ex his ſatis apparet; & quæ S. Zeno in ſerm. de ſpirituali ædif. domus Dei, cùm ait: Iudæi fortaſſe cultiũ Synagogas ædificant. Gentiles cultiùs erigunt Capitolia, &c.

[e] Paramonis & ſoc.] De his etiam Græci hac die agunt, eorumque martyrium deſcribunt.

[f] Philomeni.] Græci itidem de eodem hac die in Menologio, vbi recitantur eius acta, prout etiam hîc deſcripta habentur.

[g] Blaſij & Demetrij] Vet. manuſcript. & antiqua Verulanæ eccleſiæ monumenta.

[h] Illuminatæ.] Claruit temporibus Maximiani Imperatoris, vt conſtat ex rebus geſtis ipſius, quas manuſcriptas ab eccleſia Tudertina miſſas accepimus.

30 Pridie Kal. Decemb. Luna. E xxj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
27	28	29	1	2	3	4	5	4	5	6	7	8	9			

APVD Patras Achaiæ natalis ſancti Andreæ[a] Apoſtoli, qui in Thracia & Scythia Chriſti Euangelium prædicauit. Is ab Ægea Proconſule comprehenſus, primò in carcere clauſus eſt, deinde grauiſſimè cæſus, ad vltimum in cruce ſuſpenſus, in ea populum docens biduo ſuperuixit: & rogato Domino ne eum fineret de cruce deponi, circumdatus magno ſplendore de cęlo, abſcedente poſtmodum lumine, emiſit ſpiritum. Romæ paſſio ſanctorum Caſtuli[b] & Euprepitis. Conſtantinopoli ſanctæ Mauræ[c] virginis & martyris. Item ſanctæ Iuſtinæ[d] virginis & martyris. Apud Santonas ſancti Troiani[e] epiſcopi, magnæ ſanctitatis viri, qui ſepultus in terris, in cælo ſe viuere multis virtutibus manifeſtat. Romæ ſancti Conſtantij[f] confeſſoris, qui fortiter Pelagianis reſiſtens, eorum factione multa pertulit, quæ illum ſanctis confeſſoribus ſociarunt. In Palæſtina beati Zoſimi[g] confeſſoris, qui ſub Iuſtino Imperatore ſanctitate & miraculis fuit inſignis.

NOVEM-

Ndreæ Apostoli.] Latinorũ omnia Martyrologia, & Græcorum Menologia de eodem agunt hac die. Specialis mentio fit de festiuitate S. Andreæ in Capitular. Regum Franc. lib. 1. c. 164 lib. 2. cap. 35. & libro 6. cap. 185. necnon in Concil. Mogunt. sub Carolo Magno cap. 36. Acta passionis eius, quæ feruntur nomine ecclesiæ Achaiæ, à Metaphraste descripta, recitat Lipom. tom. 1. & Sur. tom. 6. ex quibus Remig. Antisiod. in Psal. 21. & 40. S. Bernard. in serm. de S. Andrea, Lanfranc. contra Bereng. Iuo Carnotens. & alij mutuati sunt exempla. Irrepsit tamen in ea Græcismus ille de Spiritu sancto, quòd à Patre procedat, & in Filio permaneat. sanè quidem in antiquis exemplaribus manuscriptis ea verba non habentur, nec in editis à Mombrit. tomo 1. vit. sanct. De eiusdem actis, deque libello miraculorum eius exstat scripta historia in passionibus Apostolorum; quibus illa addita videntur à Manichæis, quæ S. Augustinus recitat libro de fide contra Manichæos, cap. 38. ea enim à prædictis actis procul abhorrent. Quod autem ad eius prædicationem spectat, in Scythiam profectum, illisque Gentibus annunciasse Euangeliũ, scribit Origen. in Genes. libro 3. cap. 1. Sophronius apud Hieron. de script. eccles. addit non tantùm Scythis, sed & Sogdianis, Sacis, atq; etiã Æthiopibus verbum Dei prædicasse; idque cõfirmat Doroth. in Synopsi; auctor de vit. & mort. sanct. apud Isidor. De Achaia ac Scythia meminit Niceph. hist. libro 2. cap. 39. qui & libro 8. cap. 6. ait eundẽ peragrasse Cappadociam, Galatiam, & Bithyniam vsq; ad mare Euxinum. Gregor. Nazianz. in orat. ad Arian. addit Epirum: Græcis autem annunciasse Euangelium, scribit Chrysost. in orat. in duodecim Apost. eumque post Petrum cõsummasse martyrium tradit; sic enim accipias illa eiusdem Ioannis Chrysostomi verba in sermone de S. Andrea, quem recitat Metaphrast. habesque eum apud Sur. tom. 6. quibus ait: Posterior Petro in vitam ingressus est Andreas, & prior Petrum ad Euangeliũ allexit, &c. quæ verba nonnulli perperam intelligentes dixerunt Petrum ætate maiorem fuisse Andrea; at verò Andream Petro seniorem fuisse, testatur S. Epiphan. in Panar. hæres. 51. De prædicatione Andreæ in Achaia meminit S. Hieronymus epist. 148. ad Marcellum in fine. Acta Apostolorũ Andreæ nomine reijciuntur in primis ab Innocentio Papa in epist. ad Exuperium in fine, à Philastrio de hęres. cap. 89. ac demum à Gelasio in cap. Sancta Roman. distinct. 15. De eius martyrio apud Patras meminit S. Paulinus episcopus Nolan. in Natal. 9. sancti Felicis. Exstat etiam elegans carmen Sapphicum sancti Damasi Papæ de Andrea crucem passo. habetur in Collectaneis poëtarum Christianorũ. Et ne quid de antiquis monumentis lateat, S. Petrus Chrysologus in serm. 133. de S. Andrea hæc habet in fine: Petrus namque crucem; arborem conscendit Andreas, &c. quasi significare velit, ipsum arbori fuisse affixum, illicque subijsse supplicium crucis. id quidẽ videtur acceptũ è commentariolo Hippolyti martyris, quod manuscript. Gręcè exstat apud Cardin. Syrletum. vbi hæc leguntur de Andrea: Crucifixus est Patris in Achaia ad arborem oliuæ rectus. De eodem Apostolo consule quæ superiùs in eius corporis translatione diximus 9. Maij.

[b] Castuli & Euprepitis.] Agit de ijsdem Beda, ac recentiores; consentiuntque vet. manuscript.

[c] Mauræ.] De eadem agunt Græci; eiusq; nomine nobilitata est insula in mari Ionio, quæ S. Maura nuncupatur.

[d] Iustinæ.] Agitur de ea in vet. manuscriptis, sicut & in vet. Roman. Martyrologio alijsque recentioribus.

[e] Troiani episc.] Beda, Vsuardus, Ado, Petrus in catal. libro 1. c. 11. & Greg. Turon. de glor. confess. c. 59. Recensetur octauus eius sedis episcopus. sedit ab anno Domini trecentesimo octuagesimo, vsque ad quadringentesimum, vt declarant tabulæ Demochar. Est de eodem epigramma Bonad. Sant. libro 3. monod. 23.

[f] Constantij confess.] De eodem manuscript. & Prosper in chron. Coss. Honorio decimùm, & Theodosio iuniore octauùm. Quæ hîc habẽtur, ex eodem accepta esse noscuntur.

[g] Zosimi.] Alius hic ab illo de quo suprà pridie non. Aprilis, de quo agitur in actis S. Mariæ Ægyptiacæ. De hoc autem scribit Euagr. scholast. hist. libro 4. cap. 7. & Niceph. lib. 17. cap. 4.

DECEM-

DECEMBER.

1 Kalendis Decembris. Luna. F xx.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
t u A B C D E f F G H M N P
28 29 1 2 3 4 5 6 5 6 7 8 9 10

Ahum [a] prophetæ in Begabar quiescentis. Romæ sanctorum martyrum Diodori [b] presbyteri, & Mariani diaconi, cum alijs pluribus, qui iubente Numeriano Principe martyrij gloriam meruerunt. Ibidem passio sanctorum Lucij [c], Rogati, Cassiani, & Candidę. Eodem die sancti Ansani [d] martyris, qui sub Diocletiano Imperatore Romæ Christum confessus, & in carcerem trusus, deinde Senas in Tuscia perductus, ibidem capitis obtruncatione martyrij cursum perfecit. Ameriæ in Vmbria sancti [e] Olympiadis viri consularis, qui à beata Firmina ad fidem conuersus, sub Diocletiano in equuleo tortus, martyrium consummauit. Arbele in Persia sancti Ananiæ [f] martyris. * Interamne sancti Proculi [g] episcopi & martyris, qui post multa egregia opera à Totila Gothorum rege iussus est decollari. In ciuitate Casalensi sancti Euasij [h] episcopi & martyris. Mediolani sancti Castritiani [i] episcopi, qui in maxima ecclesiæ perturbatione virtutum meritis, ac rerum piè relioseque gestarum laude enituit. Brixiæ sancti Vrsicini [k] episcopi. Nouiomi in Belgia sancti Eligij [l] episcopi, cuius vitam admirandam multiplex signorum numerus commendat. Apud Virodunum sancti Agerici [m] episcopi. Eodem die sanctæ Nataliæ [n] vxoris beati Hadriani martyris, quæ sub Diocletiano Imperatore sanctis Martyribus Nicomediæ in carcere detentis multo tempore ministrauit, impletoque eorum certamine, Constantinopolim profecta, ibidem in pace quieuit.

* al. Narniæ.

DECEMBRIS 1.

Ahum Proph.] Græci de eodem agũt in Menolog. hac die. Præter illa quæ de ipso legũtur in diuinis scripturis, multa habet Ioseph. antiq. lib. 9. c. 12. De eodem scribit Epiph. de vita & interit. Prophet. cap. 17. Hieron. procœm. in Nahum, & Doroth. in Synopsi, auctor de vit. & mort. sanct. cap. 46. apud Isidorum.

[b] Diodori & Mariani.] De his etiam Beda, Ado, & alij recẽtiores; licet alicubi Marinianus pro Mariano legatur: Vsuardus autem de his agit viij. Kal. Nouembris. Horum martyrium describitur in actis sanctorum Chrysanthi & Dariæ, quæ habet ex Metaphraste Lipom. tom. 7. & Sur. tom. 5. De horum corporum inuentione est conscripta historia, quam recitat Sur. tom. 1. die 17. Ianuarij, vbi & de miraculis ibi editis habetur sermo.

Lucij

[c] Lucij & ſoc.] Beda hîc tantũ de Candida: cęteri autẽ redditi ſunt ex prædictis vet. manuſcript.

[d] Anſani.] Tabulæ etiam Senenſis eccleſiæ, vnde & eius acta manuſcript. Romam miſſa accepimus, de eodem Petr. in catal. lib. 1. c. 14. Paſſus eſt, vt eadem acta profitentur, Diocletiano octauùm, & Maximiano ſeptimùm Conſſ. eſt is annus, ſecũdùm Faſtos Onuphrij, trecenteſimus tertius à Chriſto Domino.

[e] Olympiadis.] De eodem hac die in eccleſia Amerina, vbi eius acta aſſeruari accepimus.

[f] Ananiæ.] Græci etiam de eodem hac die in Menologio, eiusque martyrij ſeriem paucis narrãt.

[g] Proculi epiſcopi.] De eodem Vſuardus, & alij recentiores; conſentiuntque vet. manuſcript. in codice autem S. Cyriaci omnium vetuſtiſſimo ſic habetur: Interamne, ſiue Narnis, natalis S. Proculi epiſcopi & martyris. Hæc ibi: quæ quidem duplex lectio ambiguitatem de ea re tunc fuiſſe ſignificat. Si etenim aſſentimur Petro in catalog. libro 1. c. 15. Interamnenſem fuiſſe epiſcopum affirmare oportet: ſed cùm miſcet eum cum S. Valentino epiſcopo & martyre; cum alio Proculo Interamnenſi eum confundere videtur, de quo ſuprà xviij. Kalen. Maij. De Proculo Narnienſi mentio habetur in actis Abundij & Carpophori apud Mõbrit. tom. 1. ſed ea erroribus ſcatent. In tabulis eccleſiæ Rauen. agitur hac die de S. Proculo epiſcopo Rauennate, qui ſucceſſit ſancto Calocero, ſextusque numeratur eius ſedis epiſcopus, de quo Hier. Rub. hiſt. Rauen. libro 1.

[h] Euaſij epiſcopi.] Vet. Martyrol. Roman. & manuſcript. Galeſ. de eodem hac die ex monimentis (vt ait) Caſalenſis, Vercellenſis, & Bergomatis eccleſiarum non vidimus.

[i] Caſtritiani epiſcopi.] Tabulæ eccleſ. Mediolan. & Galeſ. hac die: qui ſe eius vitam cõtexuiſſe, & Ambroſiano Breuiario adſcripſiſſe teſtatur.

[k] Vrſicini epiſcopi.] Tabulæ eccleſiæ Brixienſis, item Galeſin. qui de eodem agit hac die; ſed in tabulis Remperti, quas citat Vrſicinus, deſideratur, ſicut & alij plerique, qui poſt illos eidem præfuerunt eccleſiæ.

[l] Eligij epiſcopi.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Scripſit eius vitæ acta ſanctus Audoenus epiſcopus Rothomagenſis. recitat Sur. tom. 6. Vinc. in ſpec. lib. 23. cap. 86. & ſequent. Antonin. part. 2. tit. 13. cap. 6. §. 15. & ſeq. Petrus in catal. lib. 1. cap. 17. Pluribus etiam Molan. in Indic. ſanct. Belg. Interfuiſſe reperitur Concilio Cabilonenſi, cui & ſubſcripſit, vt eius acta ſignificant. exſtant eiuſdem ſancti viri aliqua ſcriptorum monumenta. Migraſſe ex hac vita anno Domini 665. auctor eſt Sigeb. in chron.

[m] Agerici epiſcopi.] Ado de eodem hac die: pluribus Gregor. Turon. hiſt. Franc. lib. 7. cap. 44. lib. 9. cap. 8. 10. 12. & 23. Exſtant de eodem duo epigrammata Venantij Fortunati libro 3. quibus eius laudes celebrat. Meminit eiuſdem Sigebertus in chron. anno Domini 549.

[n] Nataliæ.] Vſuardus de eadem hac die. Res ab ea præclarè geſtæ intextæ ſunt in actis S. Hadriani mart. de quo ſuprà Kal. Septembr. Petrus de eadem in catal. libro 1. cap. 18.

xix. G — Quarto nonas Decemb. Luna. 2

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
29	1	2	3	4	5	6	7	6	7	8	9	10	11			

ROMÆ paſſio ſanctæ Bibianæ[a] virginis, quæ ſub Iuliano Imperatore ſacrilego ob Chriſtum tamdiu plumbatis cęſa eſt, donec redderet ſpiritum. Ibidem ſanctorũ martyrum Euſebij[b] presbyteri, Marcelli diaconi, Hippolyti, Maximi, Adriæ, Paulinæ, Neonis, Mariæ, Martanæ & Aureliæ, qui in perſecutione Valeriani ſub Secundiano Iudice martyrium compleuerunt. Item Romæ ſancti Pontiani[c] martyris, cum alijs quatuor. In Africa natalis ſanctorum martyrum Seueri[d], Securi, Ianuarij, & Victorini, qui ibidem martyrio coronati ſunt. Aquileiæ ſancti Chromatij[e] epiſcopi & confeſſoris. Apud Forum Cornelij ſancti Petri[f] epiſcopi Rauennatis cognomento Chryſologi, doctrina & ſanctitate celebris. Veronæ ſancti Lupi[g] epiſcopi & confeſſoris.

Edeſſæ ſancti Nonni[h] epiſcopi, cuius precibus Pelagia pœnitens ad Chriſtum conuerſa eſt. Troade in Phrygia ſancti Siluani[i] epiſcopi, miraculis clari. Brixiæ ſancti Euaſij[k] epiſcopi.

DECEMBRIS 2.

[a] BIBIANÆ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Apud Bedam, & aliqua manuſcripta Viuiana, pro Bibiana, ſicut ſæpe Sauinus, pro Sabino, idque orthographiæ vitio, vt notat Caſſiod. libro 1. diuinarũ Inſtit. cùm ait: B, pro V. V, pro B. O, pro M. V, pro N. contra orthographiæ præcepta vitioſè poſitas ne relinquas. Et infrà: Orthographos antiquos legant Velium Longum, Curtium, Valerianum, Papirianum, Adamatum, Martyrium de V & B. &c. Fortaſſe & hæc tertia lectio verior erit, vt legendum ſit, Vibiana, Romanũ nomen à Vibio. Habemus Bibianæ acta manuſcript. ſed in principio aliqua habent quæ corrigantur, veluti ea quæ ſunt ſuperaddita de Pigmenio & Iuliano Apoſtata. De eadem Petr. in catal. libro 1. cap. 19. Eſt vetus & nobilis memoria Romæ iuxta Palatium Licinianum S. Bibianæ, vbi eius venerandum corpus requieſcit; quam S. Simplicius Papa erexit; vt cõſtat ex libro de Roman. Pont. in Simplicio.

[b] Euſebij & ſoc.] Reſtituti ſunt ex antiquis manuſcript. Horum autem acta exſtant in vet. codice ſanctę Mariæ ad Martyres Romæ, eademque legitima; habent enim diem & Conſules. eſt enim illorum exordium: Valeriano & Lucillo Cõſſ. aliàs, & rectiùs, Valerio, & Acilio Conſſ. &c. eſt is annus Domini 258. tertius Stephani Papæ & martyris. Prædicti autem martyres licet diuerſis diebus paſſi reperiantur, tamẽ vnà ſimul de omnibus eadem hac die agitur. Porrò ſacra pignora Hippolyti, Adriæ, Mariæ, Neonis & Paulinæ, aſſeruantur Romæ in eccleſia S. Agathæ in Suburra, vt eius eccleſiæ antiqua monumenta demonſtrant.

[c] Pontiani.] De eodem Beda, & vet. manuſcripta quorum nuper meminimus. Pontianum ab Euſebio curatum paralyſi, eadem acta teſtantur.

[d] Seuerini & ſoc.] Beda, Vſuardus, Petrus in catal. lib. 1. c. 21. vbi ex Adone refert hos paſſos eſſe in perſecutione Vuandalica.

[e] Chromatij epiſcopi.] De eo ſæpiſſimè ſanctus Hieronymus; qui cùm ob ſpectatiſſimam vitæ ſanctitatem, tum ob eximiam eruditionem eum commendat. Eundem ſanctus Ioannes Chryſoſtomus in epiſt. 155. ad ipſum ſcripta eiuſmodi elogio celebrat. Clariſſima, inquit, feruentis tuæ & ſinceræ charitatis tuba ad nos vſque ſonum ſuum diffundit, &c. Ad eum Ambr. epiſtolã ſcripſit. De eo & Rufin. libro 1. inuect. Vixit temporibus Honorij Imperatoris. Exſtat lucubrationum eius nobile monumẽtum, duæ videlicet orationes de octo beatitudinibus. cur autem inſcribantur titulo Chromatij Romani epiſcopi, conſule quæ ſuperiùs notauimus in Nicæa epiſcopo Aquileienſi die 22. Iunij.

[f] Petri epiſcopi.] Tabulæ eccleſ. Rauen. de eodem hac die. Eius acta manuſcript. ante ipſius ſermones apposita habemus in noſtra Bibliotheca; eſt eorum exordium: Petrus Archiepiſcopus viceſimusprimus, &c. Alia deſcripſit Sur. ex hiſt. Rauen. Hier. Rub. Aliqua monumenta eius vitæ ex eiuſdem ſermonibus colligi poſſunt, vt de educatione ſub Cornelio epiſcopo Forocornelienſi ſerm. 165. & alia. Quantum inſuper laboris inſumpſerit pro fide Catholica, eius epiſtola ad Eutychen hæreſiarcham conſcripta facilè demonſtrat. Meminit eiuſdem Conſtantius in vita ſancti Germani epiſcopi Antiſiodorenſis in fine. Petrus Dam. in ſerm. de ſancto Barbatiano. Petr. in catal. libro 1. cap. 20. & alij.

[g] Lupi epiſcopi.] De eodem tabulæ eccleſiæ Veronen. & Aug. Valerius epiſc. Veron. Cardin. in antiq. monum. epiſc. Veron. pag. 9. & 40.

[h] Nonni epiſcopi.] De eo Græci, Niceph. hiſt. libro 14. cap. 30. & plura in actis ſanctæ Pelagiæ pęnitentis. Vide ſuperiùs notata de eodem in Pelagia ad octauum idus Octobr. Fuit & alter Nonnus Panopolita Aegyptius eloquentiſſimus, qui ſanctum Ioannem Euangeliſtam verſibus heroicis interpretatus eſt. Hæc Suidas. Sed exſtant eius Paraphraſes in Euangelium Ioannis, & Διονυσιακά, dithyrambico ſtylo & Græcis perdifficili ob compoſitorum frequentiam. Edidit Plantinus noſter ex Ioan. Sambuci bibliotheca.

[i] Siluani epiſcopi.] Græci etiam; eiuſque miracula edita, vitamque conſpicuam ſcribit Sozom. hiſt. libro 7. cap. 36. & Niceph. lib. 14. c. 39.

[k] Euaſij epiſc.] Tab. eius eccleſiæ, quæ his ipſis conſentiunt.

xviij. A **Tertio Nonas Decemb. Luna.** 3

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12

IN Iudæa ſancti Sophoniæ[a] prophetæ. Romæ ſanctorum martyrum Claudij[b] Tribuni, & vxoris eius Hilariæ, ac filiorum Iaſonis & Mauri cum ſeptuaginta militibus: ex quibus Claudium iuſſit Numerianus Imperator ingenti ſaxo alligatum in flumen præcipitē dari, milites verò, & filios ipſius Claudij capitali ſententia puniri. Beata autem Hilaria cùm filiorum corpora ſepeliſſet, ad eorum ſepulchrum orans, paulo pôſt à paganis tenta migrauit ad Dominū. Tingi in Mauritania, paſſio ſancti Caſſiani[c] martyris, qui exceptoris diu gerens officium, tandem cælitus inſpiratus, execrabile duxit, Chriſtianorum neci deſeruire; vnde renuncians eidem officio, ſub Chriſtiana confeſſione triumphum meruit obtinere martyrij. Item in Africa ſanctorū martyrum Claudij[d], Criſpini, Maginæ, Ioannis, & Stephani. In Pannonia ſancti Agricolæ[e] martyris. Nicomediæ paſſio ſanctorum Ambici[f], Victoris, & Iulij. Mediolani ſancti Mirocletis[g] epiſcopi & confeſſoris, cuius aliquando ſanctus Ambroſius meminit. In Anglia ſancti Birini[h] primi epiſcopi Dorceſtrienſis. Curiæ in Germania ſancti Lucij[i] Britannorum Regis, qui primus ex iis Regibus Chriſti fidem ſuſcepit, tempore Eleutherij Papæ. Senis in Tuſcia ſancti Galgani[k] eremitæ.

DECEMBRIS 3.

SOPHONIÆ Prophetæ] Agunt de eodem hac item die Græci in Menologio, Epiphan. de vit. & interit. Proph. cap. 19 auctor de vit. & mort. ſanctor. c. 48. apud Iſidor. & Doroth. in Synopſi, cap. 9.

[b] Claudij & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado ac cæteri recentiores hac die. Eorum res geſtæ iunctæ habentur actis ſanctorum Chryſanthi & Dariæ apud Surium tomo 5. die 25. Octobris, & Petr. in catalogo, libro 1. cap. 23.

[c] Caſſiani.] De eo item Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Prudentius in Periſteph. hym. 4. huius meminit his verſibus:

Ingeret Tingis ſua Caſsianum
Feſta, Maſſylûm monumenta regum:
Qui cinis gentes domitas coëgit
Ad iuga Chriſti.

De eodem Petrus in catalogo, libro 1. cap. 22.

[d] Claudij & ſoc.] Beda, & alij recentiores de his agunt hac die, aſtipulanturq́ue vet. manuſcrip.

[e] Agricolæ.] De eodem Beda, ac vet. manuſcr. & alij recentiores.

[f] Ambici & ſoc.] De his item Beda ac vet. manuſcript. nec non & recentiores.

[g] Mirocletis.] Tabulæ eccleſiæ Mediol. Claruit temporibus Conſtantini & Melchiadis Papæ, interſuitq́ue Rom. Conc. in cauſa Cæciliani epiſcopi Carthaginenſis, vt ſcribit Optatus Mileuit. lib. 1. cōtra Parmen. Ex quo erroris arguitur chron. Mediolan. vbi ponitur Mirocles obiiſſe diem anno Domini 268. nam ex Optati teſtimonio reperitur ſediſſe iudex in cauſa Cęciliani, anno 312. Meminit eiuſdem S. Ambroſius in Auxentium. Hic S. Anathalonis eiuſdem ciuitatis epiſcopi memoriam exornauit, imaginemq́ue eius addidit, & epigrammate laudauit. Exſtabant hæc antiquitatis monumenta in eccleſia S. Geruaſij. Sed de his ſuperiùs actū eſt in Anathalone, die 25. Septembris.

prosa.

Ex proſapia S. Mirocletis epiſcopi Mediol. ducere originem ſanctū Epiphaniū epiſcopum Ticinenſem, ſcribit Ennodius Ticinenſis in rebus geſtis eiuſdem Epiphanij.

[h] Birini epiſcopi.] De eodem Beda hiſtor. de geſt. Angl. lib. 3. c. 7. In catal. ſcript. Britan. legitur Guilielmus Rameſ. Ord. ſanct. Bened. ſcripſiſſe eius vitā; putamus eā quæ exſtat apud Sur. tom. 6. incerto auctore. De eodem Tritthemius de viris illuſtr. Ord. ſanct. Bened. lib. 3. c. 140. eumq́ue claruiſſe ait an. Domini ſexcenteſimo quadrageſimo.

[i] Lucij Britan. regis.] De quo liber de Roman. Pōtificibus in Eleutherio, Beda de geſt. Angl. lib. 1. c. 4. & de ſex ætat. in Marco Aurelio & Lucio Vero. Ado Vien. Marian. Scot. in chron. Petr. in catal. lib. 1. c. 24. & alij. Conſule quæ ſuperiùs notata ſunt in Eleutherio Papa, die 26. Maij.

[k] Galgani.] Eius res geſtas ſcriptis mandauit Gregorius Ord. Prædicat. Migrauit (vt ille ait) ex hac vita anno Domini milleſimo centeſimo octogeſimoprimo; adſcriptusq́ue eſt numero Sanctorū ab Alexandro tertio Papa, vt idem auctor teſtatur. Verùm cùm reperiatur Alexander Papa deceſſiſſe ex hac vita ante S. Galganum, nimirum eodē anno Domini 1181. ſexto Kal. Septemb. & ille tertio Nonas Decembris; fatendū videtur, vel ante id tempus Galganum diem obijſſe, vel ab alio Romano Pontifice inter Sanctos relatum eſſe.

4 **Pridie nonas Decemb. Luna.** B xvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13

NICOMEDIÆ paſſio ſanctæ Barbaræ[a] virginis & martyris, quæ in perſecutione Maximini, poſt dirā carceris macerationem, lampadarum aduſtionem, mamillarum pręciſionem, atque alia tormenta, gladio martyrium cōſummauit. Conſtantinopoli ſanctorum Theophanis[b], & ſociorum. In Ponto beati Meletij[c] epiſcopi & confeſſoris, qui cùm eſſet eruditionis prærogatiua præcipuus, virtus tamen animi & vitæ ſinceritas in eo longè magnificētior exſtitit. Bononiæ ſancti Felicis[d] epiſcopi, qui antea Mediolanenſis eccleſię ſub ſancto Ambroſio diaconus fuerat. In Anglia ſancti Oſmundi[e] epiſcopi & confeſſoris. Coloniæ ſancti Annonis[f] epiſcopi. In Meſopotamia ſancti Maruthæ[g] epiſcopi, qui collapſas in Perſia Dei eccleſias ob perſecutionem Iſdegerdis regis reparauit, multiſq; miraculis clarus, apud hoſtes etiā meruit honorari. Parmę ſancti Bernardi[h] Cardinalis, & eiuſdē ciuitatis epiſcopi.

DECEMBRIS 4.

BARBARÆ.] De eadem Vſuardus & Ado; qui eam in Tuſcia ponunt: ſed antiqua manuſcripta habent Nicomediæ. Agunt de eadem hac die Græci in Menologio; feſtumq́ue diem celebrant: de quo eſt conſtitutio Emmanuelis Imp. quam recitat Theodor. in Nomoc. Photij tit. 7. c. 1. appellantq́ue præclaram martyrem Barbaram. Exſtant eius acta, quę feruntur nomine Ioannis Damaſceni, & Arſenij; alia à Metaphraſte edita: quæ omnia Sur. retulit in tom. 6. Alia rurſus manuſcripta in nonnullis antiquis codicibus, eademq. inter ſe varia habentur, in quibus omnibus non tantùm de loco ea eſt diſcrepantia dum alij in Tuſcia, alij Nicomediæ ferunt paſſam; ſed pleriq. ponunt Heliopoli, vt ex Græcis Metaphraſtes, & ex Latinis Mōbritius tom. 1. vit. ſanct. Verùm quæ fideliora videntur eius acta, vt quæ feruntur nomine Ioannis Damaſceni, & alia quæ exſtant in cod. manuſcripto ſanctæ Mariæ ad Martyres, alijsq́ue perantiquis manuſcript. Nicomediæ martyrio coronatā tradunt. Rurſus etiam, quod ad tempus ſpectat, deprauati videntur nonnulli codices, qui eam referunt ad tempora Maximiani, ſed ea acta quidē nobis fideliora probantur,

quæ & habemus in noſtra bibliotheca, quorum eſt exordium: Poſt Imperatorem Alexandrum Maximinus, &c. quæ eam ſub Maximino Imperatore, qui ſucceſſit Alexandro, paſſam teſtantur; feruntq́; eam ab Origene litteris ſacris imbutam. Sanè quidem quamplures mulieres ab eo fidem Chriſtianam edoctas, ſcribit Euſeb. hiſt. lib. 6. cap. 4. & 7. Si acta S. Barbaræ Græcè ſcripta cupis, oſtendam vnde haurias: in bibliothecæ Sfortianæ cod. manuſcript. num. 81. & alio num. 93. ea deſcripta, ſed ſine auctore, inuenimus. Exſtant in Breuiario Toletano hymni duo, quibus eiuſdem martyrij trophæa canuntur, recens item epigramma Bonad. libro 3. Monod. 32.

[b] Theophanis & ſoc.] Horum nomina hæc ſunt: Papias, Strategius cubicularius, & Iacobus protoſpatarius, omneſq́ue aulici Leonis Armeni Imperatoris hæretici iconoclaſtæ. De his agitur in hiſt. Miſcel. anno quinto eiuſdem Leonis. Alius tamen eſt Theophanes, qui hiſtoriam texuit à temporibus Maximiani vſque ad Niceph. Imp. vt tradit Cedren. in principio ſuæ hiſtoriæ, qui & præfectus fuit monaſterio Agri, de quo & præfatio Anaſtaſij in eandem hiſtoriam Miſcellam: fuit & ipſe confeſſor illuſtris, & doctrina clarus. Rurſus autem præter hos & alius eſt Theophanes, qui vnà cum Theodoro fratre ob Chriſti fidem grauia paſſus eſt à Theophilo Imp. de quibus ſingulis diuerſis diebus agitur ſuprà.

[c] Meletij epiſcopi] De eo Vſuardus, & alij recentiores. Scribit de eo Euſeb. hiſtor. lib. 7. cap. 9. Citat eum S. Baſilius lib. de Spiritu ſancto ad Amphilochium cap. 29. Claruit temporibus Diocletiani Imperatoris. Alius rurſus eſt Meletius epiſcopus Antiochenus, qui vixit temporibus Valentis Imp. & obijt Theodoſio Imperante. Huius, ni fallor, eſt epiſtola apud Baſilium 69. ad Italos & Gallos; item Baſilij ad illum 56. 57. 58. 59. Alius rurſus ab his longè diuerſus Meletius Ægyptius, ſchiſmatis auctor in eccleſia Alexandrina, temporibus Diocletiani, de quo ſæpe Athanaſius & Epiphanius meminerunt.

[d] Felicis epiſcopi.] De eodem tab. eccleſ. Bonon. Scribit de ipſo Paulinus in vita S. Ambroſij. Succeſſit S. Euſebio; recenſeturq́; quintus eius ſedis epiſcopus. habuit ſucceſſorem ſanctũ Petronium.

[e] Oſmundi epiſcopi.] Fuit hic epiſcopus Sariſberienſis, ſanctitate & eruditione clarus, ſcripſitq́ue inter alia vitam S. Anſelmi. De eo Ranulph. libro 7. c. 3. & Molan. in addit. ad Vſuard. Claruit circa annum Domini 1050.

[f] Annonis epiſc.] Eius acta ſinceriſſimè tribus libris conſcripta recitat Sur. tom. 6. Migrauit ex hac vita anno Domini 1075. ſedis ſuæ anno xxj. Marian. Scot. in chron. refert ad annum Domini 1077. vbi plura de eodem ſcribit, necnõ Hermannus Contractus, & Lambertus in chronicis, alijq́ue complures. In ſanctiſſimum virum eccleſiaſticæ libertatis vindicẽ & propugnatorem declamarunt olim ſchiſmatici, obſtrepantq́; nunc hæretici Magdeburgenſes mendaciorum textores, dicti Centuriatores. Tu autem lector ſtudioſe veritatis, cõſule auctores Catholicos qui eiuſdem temporibus vixêre, quos diximus, Marianum Scotum, & Lãbertum, actaq́ue eius fideliſſimè ſcripta. Interea accipe de eodem eiuſmodi Mariani Scoti elogium, quo ait: Catholicis Domno Apoſtolico ſtudioſè fauentibus, inter quos erat princeps & ſignifer iuſtitiæ dilectus Deo & hominibus Anno Colonienſis epiſcopus, cuius memoria in benedictione eſt, &c. Exſtat Gregorij ſeptimi Romani Pontif. epiſtola ad eundem Annonem, qua præcipuè monet, vt ſibi ſubditis populis caſtitatem ſeruandam inculcet. dat. an. 2. Pontif. 4. Kalen. Decembr. quod ipſum Annonem gnauiter impleſſe conſtat. De eodẽ hac die Molan. in addit. ad Vſuardum.

[g] Maruthæ epiſcopi.] Græci de eodem, Socrat hiſt. lib. 6. c. 14 & lib. 7. c. 8. Sozom. lib. 8. c. 16. & Niceph. lib. 14 cap. 18. Plurimi eum feciſſe videtur S. Ioannes Chryſoſtomus, cùm eius meminit in epiſt. 14.

[h] Bernardi epiſcopi.] Tabulæ eccleſiæ Parmen. Molanus & alij de eodem hac die. Hic Florentia oriundus, alumnus monaſterij ſancti Saluij Vallis vmbroſæ, ab Vrbano Papa ſecundo factus eſt presbyter cardinalis tit. ſancti Chryſogoni, fungenſq́ue legatione Apoſtolica, Parmam veniens, cùm ſedes illa vacaret, poſtulatus eſt eius eccleſiæ epiſcopus. Migrauit ex hac vita an. Domini 1133. Hęc ex Breuiario monach. Vallis vmbroſæ.

xvj. C Nonis Decemb. Luna. 5

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2

t u A B C D E f F G H M N P

3 4 5 6 7 8 9 10 9 10 11 12 13 14

MVTALÆ in Cappadocia ſancti Sabæ [a] abbatis, qui in Palæſtina miro ſanctitatis exemplo refulſit, & pro fide Catholica aduerſus impugnantes ſanctam Synodum Chalcedonenſem ſtrenuè laborauit. Thebeſte in Africa ſanctę Criſpinæ [b] nobiliſſimæ feminæ, quæ temporibus Diocletiani & Maximiani,

Maximiani, cùm ſacrificare nollet, iuſſu Anolini Proconſulis decollata eſt: quam ſanctus Auguſtinus ſæpe laudibus celebrat. Thaguræ in Africa ſanctorum martyrũ Iulij [c], Potamiæ, Criſpini, Felicis, Grati, & aliorum ſeptem. Nicææ apud Varum fluuium ſancti Baſſi [d] epiſcopi, qui in perſecutione Decij & Valeriani à Perennio Præſide ob Chriſti fidem equuleo tortus, laminis candentibus vſtus, fuſtibus & ſcorpionibus cæſus, in ignem iniectus, cùm euaſiſſet illæſus, duobus clauis confixus illuſtre martyrium conſummauit. Papiæ ſancti Dalmatij [e] epiſcopi & martyris, qui in perſecutione Maximiani paſſus eſt. Corfinij in Pelignis ſancti Pelini [f] epiſcopi Brundulini, qui ſub Iuliano Apoſtata, cùm eius oratione Martis templum corruiſſet, à templorum põtificibus diriſſimè cæſus, atque octoginta & quinque vulneribus cõfoſſus, martyrij coronam promeruit. Item ſancti Anaſtaſij [g] martyris, qui ardore martyrij ſpontè ſe perſecutoribus obtulit. Treuiris ſancti Nicetij [h] epiſcopi, miræ ſanctitatis viri. Polyboti in Aſia ſancti Ioannis [i] epiſcopi, cognomento Thaumaturgi.

DECEMBRIS 5.

SABÆ.] De eodem hac die Græci in Menologio, conſentiuntq́ue Latinorũ antiqua manuſcripta. Scripſit eius vitã Cyrillus monachus, qui eodem ſeculo vixit ſanctitate clarus. teſtatur id auctor in actis S. Euthymij, quæ ſcripſit; vbi in fine ait, ſe duobus annis cùm in Laura quieſceret, vitam prędictorum Sabæ & Euthymij ſcriptis mandaſſe. deſcripſit eandem Metaphraſtes, aliqua ſuperaddens; exſtat apud Lipom. tomo 5. & Sur. tomo 6. Plura idem auctor de Saba in vita Euthymij, & Ioannis Silentiarij. Legimus alia manuſcript. in antiquo codice ſanctæ Mariæ ad Martyres Romæ, vbi hæc in fine: Tradidit animam quinta Decembris, indictione 10. ab initio mundi ſeno millenario atque triceſimoſecundo, ab incarnatione Chriſti quingenteſimo trigeſimotertio, anno ſexto Iuſtiniani, videlicet Conſulatu Lampadij & Oreſtis; defunctus eſt nonageſimo quarto ſuæ ætatis anno. Hæc ibi. quæ reſpondent natalibus: nam Cyrillus natum dicit Sabam Conſſ. Theodoſio iuniori decimumſeptimũ, & Feſto. Eſt is annus (ſecundũ Faſtos Onuphrij) à Chriſto quadringẽteſimus trigeſimus nonus. Habemus in antiquis manuſcript. cod. eius acta, adſcriptumq́ue libellum miraculorum eius poſt obitum editorum, qui ſic incipit: Tranſacta decima indictione, &c. Citantur acta Sabæ in Nicæno Concil. ſecũdo, actione 1. & 4. Vetus eſt Romæ memoria S. Sabæ, eiuſdemq́ue nomine monaſteriũ, cuius meminit Ioan. Diacon. in vita S. Gregor. lib. 1. c. 9. recenſeturque in lib. Cenſuum, cod. Vaticano, vnum ex vigintiduobus monaſterijs, quę Romæ erant inſignia. Porrò venerandum ipſius corpus Venetias tranſlatum accepimus.

[b] Criſpinæ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij recẽtiores de eadem hac die. Meminit eiuſdem frequẽter S. Auguſtinus, vt illuſtriſſimæ martyris: nimirum in Pſal. 120. in fine, & in Pſal. 137. in ſerm. 53. de verbis Domini, in libro de virginitate cap. 44. in fine, & ſerm. 39. de diuerſ. c. 2. in fin. De Thebeſte, vbi hæc paſſa eſt, fit mentio in Concil. Carthag. ſub Cypriano, cui interfuit Lucius à Thebeſte. erat Colonia Thebeſte in Numidia. Anton. Itiner.

[c] Iulij & ſoc.] De his item Beda, Vſuardus, & alij recẽtiores, quibus aſtipulantur vet. manuſcript. De Thagura, vbi paſſi dicuntur, meminit Anton. Itin. & alij, poniturq́ue in Numidia.

[d] Baſsi epiſcopi.] De quo tabulæ eius eccleſiæ, vnde & acta eius manuſcripta accepimus: quæ paucis reſtricta recenſet Petrus in catal. lib. 1. c. 30. De Nicenſi eccleſia meminit Hilarus Papa in epiſt. ad Veranum.

[e] Dalmatij epiſcopi.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij hac die. Eius res geſtas heroico carmine ſcriptas à Hieron. Vida Albæ epiſc. recitat Sur. tom. 6. & 7. Agit de eodem Petr. in catal. lib. 1. cap. 32. Fuit eiuſdem nominis & fidei Catholicæ defenſione celebris Dalmatius Archimandrita Conſtantinopoli tempore Concilij Epheſini; de quo Cyrillus ad Potamium, & Acta Epheſina ſæpè.

[f] Pelini epiſcopi.] Tabulæ eius eccleſiæ, à qua etiam eius vitam manuſcriptã accepimus, ſed admodum deprauatam, atque emendatione dignam. Paſſi habentur hac item die Sebaſtius, & Gregorius, ſiue Gorgonius, vt ex ijſdem actis apparet.

[g] Anaſtaſij.] Agunt de eodem Græci in Menologio hac die, eiuſq́ue certamen referunt.

[h] Nicetij epiſcopi.] De quo Ado, eiuſdẽ ſedis epiſcopus,

episcopus agit hac die, nōnulli verò Kalēdis Octobris. Scripsit eius res gestas Gregor. Turon. in vit. sanct. Patrum, cap. 17. ex quibus tempora, quibus vixit, satis perspecta habentur. de eodem idē etiam de glor. cōfess. c. 94. Numeratur hic tricesimus primus eius sedis episcopus, subscriptusque habetur Concilio Aruernensi post Consulatum Paulini celebrato, Theodeberto rege Francorum, anno Domini quingentesimo quadragesimo quinto. Scripsit eius epitaphium Venantius Fortunatus, cuius initium est:

Splendor apex fidei veneranda mente Niceti,
Totius Orbis amor, pontificumq; caput, &c.

Hæc quidem nō potestatis, sed egregiæ sanctitatis causa auctorē dixisse, intelligendū est; quemadmodum & cùm eum fidei apicem appellat. pluribus agit de eodem Sigebert. in chron an. Dñi 528.

[i] Ioannis episcopi.] De eodem hac die Græci in Menologio, eiusque res gestas breui compendio referunt. Claruit temporibus Leonis Isaurici Imp. aduersus quem pro venerando cultu sanctarum imaginum strenuè pugnauit.

xv. D — Octauo Idus Decemb. Luna. — 6

a b c d e f g h i k l m n p q r s
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3
t u A B C D E f F G H M N P
4 5 6 7 8 9 10 11 10 11 12 13 14 15

MYRÆ, quæ est metropolis Lyciæ, natalis sancti[a] Nicolai episcopi & confessoris, de quo inter plura miraculorum insignia illud memorabile fertur, quòd Imperatorem Constantinum ab interitu quorundam se inuocantium, longè constitutus, ad misericordiam per visum monitis deflexit & minis. In Africa sanctarum mulierum Dionysiæ[b], Datiuæ, Leontiæ, & religiosi viri nomine Tertij, Æmiliani medici, & Bonifacij, cum alijs tribus, qui omnes in persecutione Vuandalica sub Hunnerico rege Ariano pro defensione Catholicę fidei grauissimis & innumeris supplicijs cruciati, confessorum Christi numero sociari meruerunt. Ibidem sancti Maiorici[c] filij sanctæ Dionysiæ, qui cùm esset adolescentulus, ac tormenta pauesceret, matris obtutibus verbisq; corroboratus, cæteris fortior factus in tormentis reddidit spiritum: quem amplexata mater domi sepeliuit, & ad eius sepulchrum assiduè orare consueuit. Eodem die sancti Polychronij[d] presbyteri, qui tempore Constantij Imperatoris, cùm ad altare Missas ageret, inuasus est ab Arianis, & iugulatus. Romæ sanctæ Asellæ[e] virginis, quæ (vt beatus Hieronymus scribit) ab vtero matris benedicta, vitam in ieiunijs & orationibus vsque ad senectam produxit.

DECEMBRIS 6.

[a] NICOLAI episcopi.] De eo Beda, ac cęteri Latinorum, Græci etiam in Menologio hac die. In cōstitutione Emanuelis Imp. apud Theodor. in Nom. Phot. tit. 7. cap. 1 hęc verba scripta sunt: Sexta dies Decembris festiua est propter miraculis insignem & vnguentorum fragrantia scatentem Nicolaum. Eius res nobiliter gestas ex vetustioribus monumentis erutas, Metaphrastes, & doctissimus vir Leonardus Iustinianus Venetus beati Laurentij Patriarchæ germanus ediderunt: quas referunt Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Habemus in nostra bibliotheca alia eiusdē Nicolai acta à Ioanne diacono conscripta, quem putamus eundem cum eo qui etiam S. Gregorij Papæ vitam scriptis mandauit, in his enim copiosus fuit. est eius præfationis exordium: Sicut omnis maceries si ab imperfecto artifice, &c. Testatur auctor eadem acta fuisse conscripta à S. Methodio episcopo Constantinopolitano: edidit ea Mombrit. tom. 2. vit. sanct. De eodem præterea digna laus in Liturgia S. Ioannis Chrysostomi; Nicephor. Callist. hist. lib. 8. c. 14. & 42. necnon Suidas. De eodem exstat sermo Leonis Imp. Græcè scriptus in biblioth. Sfortiana, cod. manuscript. num. 65. Alius adhuc est de eo sermo Petri Dam. De vnguento ex eius sepulchro manare solito, in sacro hymno quem legimus in Breuiario Toletano, hi versus describuntur:

Cuius tumba fert oleum,
Matres oliuæ nesciunt;
Quod natura non protulit,
Marmor sudando parturit.

Quod miraculum hactenus vigere dicitur. Mirificum templum Iustinianus Imperator eidē Nicolao erexit, vt scribit Procop. lib. 1. de ædific. Iustinian. Imper. restituitq; Basilius Aug. vt Cedren. testatur in compend. histor. in Basilio. De corporis eius translatione suo loco superiùs actum est die 9. Maij.

[b] Dionysij & soc.] Agunt de ijsdem Beda, Vsuardus, Ado, & alij recentiores: harū certamina egregiè describit Victor lib. 3. de persecut. Vuandalica, ex quo cæteri. Græci autem de ijsdem annuam commemorationem celebrant postridie.

[c] Maiorici.] De eodem ijdem qui suprà, & Victor eodem lib. 3. de persecut. Vuandalica.

[d] Polychronij.] Græci in Menologio de eodem hac item die agunt his verbis: Cōmemoratio sancti martyris Polychronij, viri sanctitate & miraculorum operatione insignis. Hic in Synodo Nicææ celebrata ex lectore diaconus, & deinde presbyter est ordinatus: postquam verò Magnus Constantinus excessit, statim hæresis Ariana multos perturbare cœpit: itaque peruersæ opinionis homines cùm inuenissent S. Polychronium altari assistentem, repentè in eum insilientes, gladijs iugularunt, & mystico ac diuino sanguini sanguinem martyris addiderunt. Hæc ibi.

[e] Asellæ.] Eius vitam admirabilem S. Hieronymus ad Marcellam retexit epist. 15. rursus de eiusdem eruditione & sanctitate epist. 140. ad Principiam. Exstat ad eandem eiusdem epist. 99. cùm iam egressus esset ab Vrbe. De eadem hæc Palladius cap. 29. Romæ etiam Asellam nomine, bonam valde Christi virginem noui in monasterio senuisse; feminam mitem atque mansuetam, multarumq; illic curam gerentē. Hæc Palladius. Quod ad nomē spectat, erat id cognomē nobili Romanæ familiæ: meminit Cicer. orat. 6. in Verrem P. Annij Aselli: legitur etiam apud Gell. lib. 3. c. 4. Asellius Tribunus pleb. tempore P. Scipionis: rursus etiam familiæ Corneliorum additum esse cognomentum Asina, auctor est Macrobius Saturnal. libro primo capite 6.

7 — Septimo idus Decemb. Luna. — E xiiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r s
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4
t u A B C D E f F G H M N P
5 6 7 8 9 10 11 12 11 12 13 14 15 16

MEDIOLANI ordinatio[a] S. Ambrosij episcopi, & Ecclesiæ doctoris, cuius sanctitate & doctrina vniuersalis Ecclesia decoratur. Alexandriæ natalis beati Agathonis[b] militaris, qui in persecutione Decij cùm prohiberet quosdā volentes illudere cadaueribus Martyrum, clamor repente totius vulgi aduersus eum extollitur: oblatus autē iudici, cùm in confessione Christi persisteret, capite pro pietate damnatus est. Antiochiæ sanctorū martyrū Polycarpi[c] & Theodori. Tuburbi in Africa sancti[d] Serui martyris, qui in persecutione Vuādalica sub Hunnerico Rege Ariano fustibus diutissimè cæsus, trochleis[e] frequenter in sublime eleuatus, atq; ictu celeri super silices pōdere corporis dimissus, & lapidibus acutissimis perfricatus, martyrij palmam adeptus est. Theani in Campania sancti Vrbani[f] episcopi & confessoris. Apud Santonas in Gallia sancti Martini[g] abbatis, ad cuius tumulum creberrima diuinitus fiunt miracula. In pago Meldensi sanctæ Pharæ[h] virginis.

ORDINATIO S. Ambroſij.] Nō tā-tùm Latini, ſed & Græci eandem celebrant ſolennitatem; Natalemq́; dicunt, vt conſtat ex eorum Menologio hac die. Paulinus (quis ille fuerit, alibi pluribus diſſeruimus) ſanctiſſimi viri res præclariſſimè geſtas conſcripſit: rurſus autem ex recentioribus Coſterius. Legi in bibliotheca Sfortiana cod. manuſcript. vitam S. Ambroſij Græcè ſcriptam ſine auctore: quibus omnibus cùm nonnulla adhuc deeſſe conſpicerem, eademque non parui momenti & auctoritatis; ſingula in vnum collegi, atque ordine temporum diſpoſui. habes eā editā, ac tomo quinto operum ſancti Ambroſ. Rom. edit. affixā. Quod autem ſpectat ad tempus ordinationis eius; Hieronymum ſequor; qui in chronico, quo res geſtas illorum temporum per ſingulos annos digeſſit, anno vndecimo Valentiniani Imp. Auxentij ſenioris obitum, Ambroſij creationem, & quæ inde vtilitas prouenit, ſcribit in hunc modum: Poſt Auxentij ſeram mortem, Mediolani Ambroſio conſtituto, omnis ad rectam fidem Italia conuertitur. Hæc ipſe. Quæ verba miratus ſum à quibuſdam, qui de vnico Auxentio ſunt conati firmare ſententiam, in alium ſenſum diſtorqueri, ac ſi Hieronymus velit dicere; non priùs omnem Italiam ad rectam fidem potuiſſe conuerti, etiam Ambroſio conſtituto epiſcopo, quàm poſt ſeram mortem Auxentij. hæc cùm dicant, rogo illos quonam tempore hæc facta ſunt? certè non niſi eo anno quo recenſentur, fateantur oportet: aliter neceſſe eſt dicant Hieronymum hallucinatum eſſe, & oſcitantia quadam res ſuorum temporum ex inſtituto per annos ſingulos diſponendas, longè diuerſo tempore poſuiſſe. Si ergo eo anno vndecimo Valentiniani, Auxentio mortuo, & Ambroſio epiſcopo conſtituto, tam ingens facta eſt acceſſio Catholicæ fidei: quiſnam, quæſo, Auxentius ille eſt, qui temporibus Valentiniani iunioris & Iuſtinæ Auguſtæ, poſt tot annos tam ingentes ſeditiones aduerſus Ambroſium concitauit? Sed de certa morte Auxentij ſenioris ante electionem Ambroſij ſunt fideliſſimi teſtes qui hæc viderunt, atque (vt ita dicam) manibus contrectarunt, ac in primis Paulinus, qui Ambroſij ſcripſit vitam, & illi erat à manu; item Rufinus, qui eodem vixit tempore, agitque de his lib. 2. c. 11. hos ſecuti ſunt cæteri Latinorum, Græcorum Socrates lib. 4. c. 15. Sozom. lib. 6. c. 4. Theodoretus lib. 4. c. 5. & in Decret. diſt. 63. c. 3. ac denique reliqui omnes. Sed iam audiamus Ambroſium idipſum ſæpiùs profitentem. In epiſtola quam ſcripſit ad Valentinianū Aug. eſt 13. libro 2. edit. Rom. hæc de Auxentio: Quòd ſi aliquorum peregrinorum aſſentatione ſe iactat, ibi ſit epiſcopus, vnde ſunt ij qui eum epiſcopatus putant nomine eſſe donandum: nam ego nec epiſcopum noui, nec, vnde ſit, ſcio. Hæc Ambroſ. de iuniori Auxentio, vt de homine nouo; quæ ſeniori Auxentio nulla ex parte aptari poſſunt; nam illum probè nouerat Mediolani, cùm fungeretur munere præfecturæ. Sed leuiora ſunt hęc, ſi conferantur cum his, quæ idem Ambroſius in Concione prima de baſilicis non tradendis habita, in eandem ſententiam firmiùs aſſeuerat, dum ait: Ergo Auxentius eijcitur, Mercurinus excluditur. Vnum portentum, duo nomina. etenim ne cognoſceretur qu[illegible]t, mutauit ſibi vocabulum; vt quia hîc fuerat Auxentius epiſcopus Arianus, ad decipiendam plebem, quam ille tenuerat, ſe vocaret Mercurinū. Mutauit ergo vocabulum, ſed perfidiam non mutauit, exuit lupum, & induit lupum, &c. Habes ex his in Auxentio iuniore mutandi nominis cauſam: nimirum quia Auxentij nomen Mediolani erat odioſum ob ſeniorem Auxentium, qui illic fuerat epiſcopus. Certè de duobus illic agi Auxentijs pronomen, ille, neceſſariò fateri cogit: nam quid, quæſo, ille, niſi alium ab iſto de quo agitur, Auxentium monſtrat? ſic enim iſte dicitur mutaſſe nomen, vt deciperet plebem, quam ille tenuerat, Catholicis omnibus infenſiſſimus. Quis ſibi perſuadeat Auxentium ſeniorem, qui à temporibus Dionyſij in exilium pulſi vſque ad electionem Ambroſij annis decem & nouem eam ſedem occupauerat, & ob impietatem, quam egregiè propugnauerat, nō illi tantùm vrbi, ſed Orbi planè innotuerat, rurſus (vt volunt) Mediolanū tēpore Ambroſij redeuntē ſub puerili larua, mutatione nominis, ne agnoſceretur, deliteſcere, aliquo modo exiſtimare potuiſſe: quem certè nec (quæ ſunt in fabulis) Orci galea, nec anulus Gygis occultare valuiſſent? Rurſus verò poſt pr[illegible]cta verba Ambroſij recitata, alia ſequuntur qu[illegible] de duobus Auxentijs certiorem fidem faciūt. re[illegible]demus ea ſingula, ne decurtaſſe ſententias tem[illegible]re arguamur: Alius, inquit, in Scythiæ partibus dicebatur, [illegible]ius hîc vocatur: nomina pro regionibus habet. Habet ergo iam duo nomina: & ſi hinc aliò perrexerit, habebit & tertium. quonam modo pat[illegible]etur, v[illegible] maneat ei vocabulum ad tanti ſceleris indicium? minora fecit in Scythia, & ita erubuit, vt mutaret vocabulum: ſceleratiora hîc auſus eſt, & volet quocumque perrexerit, nomine ſuo prodi? hæc Ambroſ. quibus ſanè cōſtat, ipſum de Auxentio iuniori verba facere, cùm ea ſeniori nullatenus aptari poſſint; qui toto illo tempore decem & nouem annorum, quo occupauit ſedem Mediolanenſem, ſemper Auxentius dictus reperitur: qui ſi in Scythia exulans, itidem dictus habetur Auxentius; quomodo verum eſt, eum cum regione mutaſſe nomē? Sed ſi quis dicat, ipſum in Scythia primùm, vnde ducebat originem, dictum fuiſſe Auxentiū, ac venientem Mediolanum nuncupari voluiſſe Mercurinum: hæc quidem, toto cælo, repugnant his quæ dicit Ambroſius, nimirum ea ex cauſa dici voluiſſe Mercurinum, quòd nomen Auxentij Mediolani eſſet infame. ſicque ex his luce clarius conſtat, Ambroſium de duobus loquutum Auxentijs. de ſeniori nimirum, quem non ex Scythia, ſed ex Cappadocia oriundū ſcribit S. Athanaſius in epiſt. ad ſolitar. & de iuniori, quem è Scythia idē Ambr. veniſſe dicit. Iam habes ex prædictis duos Auxentios, eoſdemq́ue Arianos epiſcopos; quorum prior ante electionem Ambroſij defunctus eſt; poſterior autem temporibus Valentiniani & Iuſtinæ de vendicanda ſibi baſilica negotium fecit Ambroſio. cōtingebat illis temporibus, vt vbi fauore principum Ariani cōſiſterent, ab ijs baſilicam, vbi ſuos conuētus agerent, impetrarent: quod & Romæ (regnantibus regibus Arianis) factum eſſe, S. Gregorius ſæpe teſtatur lib. 3. dialog. c. 30. & in regiſtr. libr. 3. ind. 11.

ind. 11. c. 19. Adhuc inſuper (ni fallor) in ſcriptis Ambroſianis & tertius reperitur Auxentius, collega impuriſſimi Iouiniani hæreſiarchæ; inter illos enim qui illi adhæſerant, non tantùm in litteris Ambroſij & collegarum epiſcoporū lib. 1. epiſt. 7. edit. Rom. ſed & in epiſt. 6. Syricij Papæ ibid. recenſita adnumeratus reperitur: quem tamē ſi eundem cum iuniore Auxentio Ariano eſſe quis contentioſè voluerit affirmare (quod mihi certè non probatur) neceſſe habet, hæc primùm de illo fateri: nimirum recantaſſe palinodiam, ex epiſcopo Ariano factum eſſe Catholicum, atque monachum in monaſterio S. Ambroſij aliquandiu exercuiſſe monaſticam diſciplinam, ibiq́ue à Iouiniano in eodem monaſterio monacho eſſe ſeductum; factumq́ue apoſtatam & hæreticum; ſententiaq́ue Syricij Papę, Ambroſij, ac aliorum epiſcoporum eſſe damnatum. hæc quidem de illis inſinuat eiuſdem Ambroſij epiſtola ad Vercellenſes. ponitur libro 3. epiſt. 25. in edit. Rom. Firmata iam ſententia de duobus Auxentijs Arianis epiſcopis, eò vnde digreſſi ſumus, reuertentes, dicimus cum S. Hieronymo in chron. ipſo anno vndecimo Valentiniani ſenioris Imp. Gratiano tertiùm & Equitio Conſſ. anno Domini trecenteſimo ſeptuageſimoquarto, hac ipſa die, S. Ambroſium eſſe ordinatum epiſcopum. Sententiam eorum qui dixerunt ipſum creatum epiſcopum anno Domini 369. confutauimus vberiùs in Annal. eccleſ. breuiùs verò in vita eiuſdem, quam ſcripſimus.

[b] Agathonis.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. Simile certamen hic ſubijſſe videtur ac ille de quo ex Dionyſ. Alexandrin. Euſeb. in tranſlat. Rufin. lib. 6. c. 30. qui & in editione Chriſtophorſoni Beſa appellatur lib. 6. c. 34. de quo ſuperiùs agitur tertio Kal. Martij. Porrò diuerſum nomen, & dies natalis, alium ab illo eſſe perſuadet. Eiuſmodi enim cauſa ſubeundi martyrium communis multis facilè eſſe potuit.

[c] Polycarpi & Theodori.] De his hac item die Beda, & vet. manuſcript. alijq́ue recentiores.

[d] Serui.] Eius martyrium conſcripſit Victor de perſecut. Vuandal. libro 3. De Tuburbo, vbi hic ponitur, eſt mentio in Conc. Carthag. ſub Cypriano, & in Antonin. Itin. eſt ciuitas in prouincia Zeuzitana in Africa.

[e] Trochleis.] Deſcribitur hîc à Victore Vticēſi illud ipſum torquendi genus, quod falsò nonnulli dicunt, torquere fidiculis, cùm fune reus, reuinctis poſt terga manibus, alligatur, ac in ſublime tollitur, rurſumq́ue impetu deorſum mittitur. Quod autem, qualéue fuerit tormentum fidicularū, diximus ſuperiùs in notis 22. Ianuarij. Trochlea enim propriè rota eſt rotā continens volubilem, per quā funis tractorius immiſſus ligatum brachijs reuinctum reum ſurſum trahit, vel remiſſus deorſum relaxat. eiuſmodi itaque tormentum dictum reperitur, eleuatio ad trochleas. Diuerſum tamē eſt illud quod dicitur extenſio ad trochleas, cuius mentio habetur in actis S. Symphoroſæ, apud Adonem, 17. Iunij; de quo genere torquendi Greg. Turon. hiſt. Franc. lib. 5. cap. 49. hæc ait: Extenſus ad trochleas, cædebatur fuſtibus, virgis, ac loris duplicibus, &c. Et lib. 6. c. 8. In terra extenditur ad trochleas, virgis ac fuſtibus cæditur. Eadem cap. 35. eodē lib. & lib. 7. c. 32. Itemq́; de gloria confeſſ. c. 83. de eiuſmodi genere tormentorum habetur mentio.

[f] Vrbani epiſc.] De quo tab. eius eccleſiæ. Porrò eius vitæ acta antiquitus ſcripta, collecta eſſe vnà cū alijs multis ab Illuſtr. & Reuerend. D. Iulio Sanctorio, S. R. E. Cardinali, eruditione & vitæ moribus clariſſimo, eademq́ue in lucem edenda percepimus. Faxit Deus, vt diebus noſtris ſolertiſſimi ingenij mereamur frui laboribus.

[g] Martini abb.] Agit de eodem Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Hunc fuiſſe diſcipulum S. Martini epiſcopi Turonenſis, hîc tradit Beda. Pluribus autem de eodem Gregor. Turon. de glor. confeſ. c. 57. & hiſt. Franc. lib. 7. c. 10. agit de eius baſilica.

[h] Pharæ.] De eadem hac die Vſuardus, & alij recentiores: Sigebert. in chron. an. Domini 620. de ea his verbis: Virgo Chriſti Phara claret in Frācia, cuius ſanctitatem imitatus eſt frater Pharo, ex comite clericus, & ex clerico factus epiſcopus Meldēſis. Hæc Sigebert. Plura de eadem in vita eiuſdē S. Pharonis epiſcopi apud Sur. die 28. Octob. tomo 5. Petrus in catal. lib. 1. c. 39. & Tritthem. de viris illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 55.

8 — **Sexto Idus Decemb. Luna.** — F xiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5
t u A B C D E f F G H M N P
6 7 8 9 10 11 12 13 12 13 14 15 16 17

CONCEPTIO [a] glorioſæ ſemper virginis genitricis Dei Mariæ. Romę beati Eutychiani [b] Papę, qui per diuerſa loca trecentos quadragintaduos Martyres manu ſua ſepeliuit; quibus & ipſe ſociatus, ſub Numeriano Imperatore martyrio coronatus eſt, & in cœmeterio Calliſti ſepultus. Alexādrię

ſancti

ſancti Macarij[c] martyris, qui tẽpore Decij cùm à iudice multis verbis ad negandum Chriſtũ ſuaderetur, & eo maiori conſtantia fidem ſuam profiteretur, viuus ad vltimum iubetur exuri. Treuiris ſancti Eucharij[d], diſcipuli beati Petri Apoſtoli, & primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi. In Cypro ſancti Sophronij[e] epiſcopi, qui pupillorum, orphanorum, ac viduarum defenſor mirificus, & pauperum atque oppreſſorum omnium adiutor fuit. In monaſterio Luxouienſi ſancti Romarici[f] abbatis, qui cùm in aula Theodoberti Regis primus eſſet, renuncians ſæculo, monaſtica etiam obſeruantia cæteris antecelluit. Conſtantinopoli ſancti Patapij[g] ſolitarij, virtutibus & miraculis clari. Veronæ ordinatio ſancti Zenonis[h] epiſcopi.

DECEMBRIS 8.

CONCEPTIO.] Tã Latini quàm Græci eandem celebrant ſolennitatem: ſed illi non eadem die, poſtridie tamen; vt conſtat ex conſtitut. Emmanuelis Imp. quam recitat Theodor. in Nomoc. Photij tit. 7. c. 1. Exſtat Leonis Imp. ſerm. de Concept. beatæ Mariæ in manuſcript. cod. bibliothecę Sfortianę, num. 65. Alius inſuper Georgij epiſc. Nicomed. eod. cod. habetur. Quod ad tempus attinet quo eiuſmodi celebritas apud nos agi cœpta eſt: non à Sixto quarto, vt quidam opinatus eſt, exordium ſumpſit; licet ille de ea dederit decretalem ext. tit. de reliq. & ven. ſanct. c. Cùm præcelſa: ſed longè antè in Dei Eccleſia celebrata reperitur. Planè conſtat, temporibus S. Bernardi, circa annum Domini 1145. cœptam celebrari in Gallijs in eccleſia Lugdunenſi; vt patet ex epiſtola eiuſdem Bernardi 174. ad Canonicos Lugdunenſes, ſubindignantis, quòd abſq; auctoritate Catholicæ Romanæ Eccleſiæ nouam inducerent celebritatem, obtentu cuiuſdam ſupernæ reuelationis: cùm tamen de his omnibus ſe iudicium Romanæ Eccleſiæ exſpectare profiteatur. Cæterùm quænam fuerit iſta diuinitus facta reuelatio, Petrus in catal. lib. 1. cap. 42. rem geſtam refert, ac tribuit S. Anſelmo Cantuarienſi epiſcopo, qui vixit ante Bernardi tempora, obijtque diẽ anno Domini 1109. At licet ea reuelatio eodem fermè modo, vt ſcribit, ſe habuerit: tamen non eſt facta Anſelmo, ſed alij, qui nec tẽporibus quibus ille factus eſt epiſcopus, claruit; ſed paulo antè circa annũ Dñi 1070. cùm Guilielmus Normandorum dux regnaret in Anglia: quando Elſino, aliàs Elpino, Anglo abbati maris tempeſtate periclitanti diuinitus quoddam viſum apparuit, eumque admonuit de eiuſmodi celebranda ſolennitate; ſubſecutumque eſt miraculum in fidei veritatis teſtimonium. Habemus rei geſtæ hiſtoriam in antiquo codice manuſcripto; cuius exordium eſt: Eo tempore quo Guilielmus, &c. Ex quibus omnibus ſatis cõpertum habetur, eiuſmodi celebritatem in Anglia primùm celebrari cœptam; eidemque fauiſſe ſanctum Anſelmum, qui & de Conceptione Virginis Commentarium ſcripſiſſe fertur: ſed an eius ſit, à multis meritò ducitur in controuerſiam, cùm habeant multa quæ eidem auctori repugnent, vt notat Ioannes Tur. Crem. in tract. de verit. concept. beatiſſ. Virg. pag. 6. c. 3. part. 12. cap. 9. 10. Poſtea (vt diximus) recepit eam eccleſia Lugdunenſis, ſed nõ ſine controuerſia. Acceſſit demum Romanæ Eccleſiæ aſſenſus atque decretum: nouiſſimeq; SS. Cõcilium Tridentinum, ac Pius V. Rom. Pont. eam ſeruandam eſſe firmarunt.

[b] Eutychiani Papæ.] De eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. De eius ſucceſſione ſcribit Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 26. Optat. libro 2. contra Parmen. Auguſt. epiſt. 165. Niceph. chron. & alij. Cætera diximus in Annal. eccleſ.

[c] Macarij.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij. Scribit de eodem Euſebius ex Dionyſio Alexandrino, libro 6. cap. 34.

[d] Eucharij epiſcopi.] Agit de eodem Beda die ſequenti. Meminit eiuſdem Gregorius Turon. in vit. SS. Patrum in Nicetio Treuer. epiſc. cap. 17. prope finem. De eodem Petr. Cluniac. libro primo epiſt. 2. Marian. Scot. anno Domini 74. Tabulæ eccleſiæ Treuer. quas recitat Demochares de ſacrif. Miſſæ, & alij.

[e] Sophronij epiſc.] Græci de eodem agũt hac die in Menologio; eiusque res geſtas breui compendio perſtrictas referunt.

[f] Romarici abb.] De eius conuerſione ex ſeculari vita qua florebat apud Theodobertum regem Francorum, ad monaſticam obſeruantiam cœnobij Luxouienſis, mentio habetur in vita S. Euſtachij abb. cuius fuit diſcipulus, cap. 6. De eodẽ Petr. in catal. lib. 1. c. 44. & Tritthem. de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. libro 3. cap. 9.

[g] Patapij.] Agunt de eodem Græci hac die; eius autem acta Metaphraſtes ex antiquis monumentis deſcripſit: exſtant apud Lipom. tomo 5. & Surium tom. 6.

[h] Zenonis epiſcopi.] De Zenone epiſcopo Veronenſi conſule ea quæ ſuprà notauimus pridie Idus Aprilis.

Quinto

9 Quinto Idus Decemb. Luna. G xij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6
t u A B C D E f F G H M N P
7 8 9 10 11 12 13 14 13 14 15 16 17 18

TOLETI in Hiſpania natalis ſanctæ Leocadiæ[a] virginis & martyris, quæ in perſecutione Diocletiani Imperatoris à Præfecto Hiſpaniarum Daciano dira carceris cuſtodia macerata, cùm grauiſſimos beatæ Eulaliæ & reliquorum martyrum cruciatus audiſſet, genibus in oratione poſitis, impollutum ſpiritum Chriſto reddidit. Carthagine ſancti Reſtituti[b] epiſcopi & martyris, in cuius ſolennitate ſanctus Auguſtinus de eo ad populum ſermonem habuit. Item in Africa ſanctorum martyrum Petri[c], Succeſſi, Baſſiani, Primitiui, & aliorum viginti. Lemouicis in Gallia ſanctæ Valeriæ[d] virginis & martyris. Veronæ ſancti Proculi[e] epiſcopi, qui in perſecutione Diocletiani colaphis ac fuſtibus cæſus, & ciuitate pulſus, tandem ad eccleſiam ſuam reſtitutus quieuit in pace. Papiæ ſancti Syri[f] primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi, qui Apoſtolicis ſignis & virtutibus claruit. Apameæ in Syria beati Iuliani[g] epiſcopi, qui tempore Seueri ſanctitate refulſit. Petragoricis in Gallia ſancti Cypriani[h] abbatis, magnæ ſanctitatis viri. Nazianzi ſanctæ Gorgoniæ[i] ſororis beati Gregorij Theologi, cuius ipſe virtutes & miracula conſcripſit.

DECEMBRIS 9.

LEOCADIÆ.] De eadem Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri. Plura de ipſa in Breuiario Toletano, vbi ſacro hymno eius acta canuntur. Tres ibidem baſilicæ in eius memoriam erectę permanent: quarum prima vbi nata, altera vbi paſſa, tertia verò vbi ſepulta fuit. Leguntur plures Synodi Toletanæ habitæ in eccleſia S. Leocadiæ. Cùm Saraceni Hiſpanias inuaſiſſent, venerandum eius corpus in Gallias delatum ferunt, cuius brachium poſtea eccleſiæ priſtinæ redditum Laurent. Padil. & Vaſæus in chron. tradunt. Sed his diebus Romam ipſum venerandum corpus allatum, in Hiſpaniam ſolenni pompa transferendum, accepimus. De eadem Petrus in catalogo lib. 1. cap. 48. Marin. Sicul. rerum Hiſpan. libro 5. Flos ſanct. Hiſpan. & Theſaur. concion. tomo 2. hac die.

[b] Reſtituti epiſcopi.] De eodem vet. manuſc. De ſermone ſancti Auguſtini, cuius hîc mẽtio habetur, ſcribit Poſſid. in Indic. cap. 8. ipſe autem deſideratur. De alio Reſtituto Presbytero Calamenſi Auguſtinus meminit libro 13. de Ciuitate Dei, cap. 24. miraque de eo ſcribit.

[c] Petri & ſoc.] Agit de eodem Beda & alij recentiores; conſentiuntque vet. manuſcr.

[d] Valeriæ.] De ipſa habetur mentio in actis S. Martialis apud Petrũ in catal. lib. 9. cap. 29. & in epiſt. quæ S. Martialis fertur ad Toloſanos: Molanus de eadem in addit. ad Vſuardum hac die.

Proculi epiſcopi.] De quo tabulæ eccleſiæ Veron. & Aug. Valer. epiſcopus Veronen. Cardin. de antiquitat. mon. epiſcop. Veronen. pagina decima & quadrageſima prima: eius vitam in antiquo Lectionario eius eccleſiæ haberi teſtatur. Agit de eodem Petrus in catalogo lib. 1. cap. 49. & lib. 7. cap. 42. in Firmo & Ruſtico. Recenſetur quartus eius ſedis epiſcopus.

[f] Syri epiſc.] De eodem hac die etiam tabulæ eccleſiæ Ticinenſis. Tranſlatio autem celebratur ad xvj. kal Iunij. Vide quæ notauimus ſuprà in Iuuentio, pridie Idus Septembris.

[g] Iuliani.] De quo & Græci. Eius certamina pro

fide

fide Catholica ſuſcepta aduerſus Cataphrygas, eũ illuſtriorem reddidêre, vt conſtat ex epiſtola Apollinaris Hierapolitani apud Euſeb. hiſt. lib. 5. c. 15.

[h] Cypriani abb.] Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij: pluribus autem Gregor. Turon. de glor. confeſſ. c. 100. Petrus in catal. lib. 1. cap. 51. & Tritthem. de viris illuſtr. Ord. ſancti Bened. lib. 3. c. 252.

[i] Gorgoniæ.] Græci itidem. Eius præclaras laudes, & res geſtas cõtexuit ipſius germanus S. Gregorius Nazianzenus clariſſima oratione quã dixit in eius funere.

xj. A — Quarto idus Decemb. Luna. — 10

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
8	9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19

ROMÆ ſancti Melchiadis[a] Papæ, qui in perſecutione Maximiani multa paſſus, reddita Eccleſiæ pace, quieuit in Domino. Eodem die ſanctorum martyrum Carpophori[b] presbyteri, & Abundij diaconi, qui in perſecutione Diocletiani primò fuſtibus crudeliſſimè cæſi, deinde in carcerem, negato cibo & potu, retruſi, & rurſum in equuleo torti, & poſt hæc diu in carcere macerati, nouiſſimè gladio percuſſi ſunt. Emeritæ in Hiſpania paſſio ſanctæ Eulaliæ[c] virginis, quæ ſub Maximiano Imperatore, cùm eſſet annorum duodecim, iuſſu Daciani Præſidis pro confeſſione Chriſti plurima tormẽta perpeſſa eſt: nouiſſimè in equuleo ſuſpenſa, & exungulata, faculis ardentibus ex vtroque latere appoſitis, hauſto igne ſpiritum reddidit. Item ibidem ſanctę Iuliæ[d] virginis & martyris, quæ beatæ Eulaliæ ſocia fuit, & illi ad paſsionem properanti comes indiuidua adhæſit. Alexandriæ ſanctorum martyrum Mennæ[e], Hermogenis, & Eugraphi, qui ſub Maximino paſſi ſunt. Apud Leontinos in Sicilia ſanctorum martyrum[f], Mercurij & ſociorum militum, qui ſub Tertyllo Præſide tempore Licinij Imperatoris gladio cæſi ſunt. Ancyræ in Galatia ſancti Gemelli[h] martyris, qui poſt dira tormenta ſub Iuliano Apoſtata crucis ſupplicio martyrium conſummauit. Viennæ ſancti Sindulphi[i] epiſcopi & confeſſoris. Brixiæ ſancti Deuſdedit[k] epiſcopi.

DECEMBRIS 10.

[a] MELCHIADIS Papæ.] Aliàs Miltiadis. Agunt de eodem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. De eius ſucceſſione liber de Rom. Pontificibus, Euſeb. chron. Optat. Mileuit. libro 2. Aug. epiſt. 165. Niceph. chron. & alij. Geſta autem eius intexuimus in Annal. eccleſ. hîc tantùm, ex inſtituto, de ſucceſſione agimus.

[b] Carpophori & Abundij.] De his Beda, Vſuardus, Ado, conſentiuntque vet. manuſcripta. Sed magna varietas lectionis, dum penes quoſdam codices Hiſpali, & apud alios Spoleti paſſi legãtur. Spoleti autem paſſos eſſe, acta eorum, quæ deſcripſit Mombrit. tomo. 1. & manuſcript. quæ è Spoletina eccleſia mutuati ſumus (licet omnia admodũ deprauata) ſignificant. quæ nuper mendis purgata, & illuſtrata, edidit R. P. Ioan. Baptiſta Braccheſcus Florentinus, Ord. Prædic. Camerini impreſſa anno Domini 1586. Rurſus autem Hiſpali hos martyrio coronatos, Beda teſtatur, & ex Breuiario Eborenſi tradit Vaſæus in chron. Petrus in catal. lib. 1. c. 33. Flos ſanct. & Theſaur. concion. tom. 2. Sed quod præſtat his omnibus, Catalogus epiſcoporum Hiſpalenſium, Carpophorum habet Epiſcopum & martyrem. Omnes tamen in hoc conſentiunt, paſſos eſſe in perſecutione Diocletiani & Maximiani, ſub Martiano Iudice. Quorum autem ſint potiora iura, & quibus cauſa ſit adiudicanda, non eſt noſtrum definire. Colantur vbique ſancti martyres, quorum Deus omnia in omnibus, & diues in omnes qui inuocant eos. Ceterùm error irrepſiſſe videtur ex confuſione nominum ciuitatis; dum complures antiquorum Eccleſiaſticorũ ſcriptorum pro Hiſpalenſi dixêre Hiſpalitano, vt Gregorius Papa lib. 3. Dial. c. 3. ac rurſum pro Spoletino, Spolitano, vt item in Dial. lib. 3. c. 14. Sic & in Synodis Romæ ſub Symmacho Ioannes Spoletanus. Rurſum, quod item Vſuardus habet, Apud ciuitatem Hiſpolitanã; errandi etiã tribuit occaſionẽ.

[c] Eulaliæ.] De eadem Beda, ac cæteri omnes hac die. Eius acta cecinit Prudentius hymno Periſteph. idemque hym. 4. eandem deſcribit, cùm ait:

Luſitanorum caput oppidorum
Vrbs odoratæ cineres puellæ
Obuiam Chriſto rapiens, ad aram
Porriget ipſam.

Appellat Auguſtam Emeritam, quæ erat Rom. colonia, caput Luſitaniæ, quæ quidem prouincia adminiſtrabatur per Legatum prætorium: reliqua autem Hiſpaniæ pars, præter Beticam, per Conſularem Legatum curabatur, Beticæ enim ab Auguſto populo Rom. attributæ, dabatur Prætor cum Quæſtore & Legato. Hæc pluribus Strabo libro 3. quæ voluimus adnotaſſe, quòd in actis ſanctorum martyrum qui in Hiſpania paſſi ſunt, eos ſæpè ſub Conſularibus vel Legatis paſſos inuenies, licet eoſdem Præſides frequentiùs appellatos reperies, vt habes hîc de Daciano. Vt ad Eulaliam reuertamur, de eadem Venant. Fortunat. libr. 7. carm. ad Bod. Ducem, & de Gaud. vitæ æternæ hoc verſu:

Eulalia Emerita tollit ab vrbe caput. &c.

Itemque Aldelm. lib. de laud. Virg. His adde miranda admodũ quæ ad eius ſepulchrum fieri conſueuerunt, quæ ſcribit Gregor. Turon. de glor. mar. lib. 1. c. 91. Scribit S. Iſidor. in hiſt. Goth. æra 491. Gothos ab Emerita abſtinuiſſe, territos oſtentis beatiſſimæ Eulaliæ. Agunt de eadem alij recentiores, vt Petrus in catal. lib. 1. c. 5. Flos ſanct. Hiſp. & Theſ. concion. tom. 2. Conſule que ſuperiùs notauimus in Eulalia Barchinonen. pridie Idus Febr.

[d] Iuliæ.] Agunt de ea iidem qui ſuprà, Beda, Vſuardus, Ado, & Petrus in catal. lib. 1. c. 55.

[e] Mennæ & ſoc.] De his Græci etiam agunt hac die, eorumque acta recolunt in Menologio: pleniùs autem Metaphraſtes, ex quo Lipom. to. 5. & Surius tomo 6. Alius hic Mennas ab eo de quo ſuprà tertio Idus Nouembris; licet nonnulli hunc Mennam, illum eſſe dicant. Huius corpus tranſlatum eſt Conſtantinopolim, in cuius honorem Iuſtinianus Imp. baſilicam excitauit, vt Procop. de ædif. Iuſtinian. Imp. libro primo teſtatur.

[f] Mercurij & ſoc.] Horum acta accepimus edita ab eccleſia Leontina, iuncta ſimul cum rebus geſtis ſanctorum martyrum Adelphij, Philadelphij, & Cyrini.

[g] Gemelli.] Græci item agunt de eodem hac die in Menolog. eiuſque martyrium narrant. De templo S. Gemelli martyris mẽtio habetur in actis S. Theodori Sicæotæ. Metaph. 22. Aprilis.

[h] Sindulphi epiſcopi.] Beda, Ado, & alij recentiores. Meminit eiuſdem Ado Viennenſis in chron. anno Domini ſexcenteſimo ſexageſimo nono. Poniturq; trigeſimusprimus eius ſedis epiſcopus in tabul. Democh. Alius eiuſdem nominis fuit Sindulphus monachus, de quo Tritthem. de viris illuſtr. Ordinis S. Bened. lib. 3. cap. 46.

[i] Deuſdedit epiſc.] De eo tab. eccleſ. Brixien. & Rampert. in ſerm. de tranſlatione S. Philaſtrij.

11 — Tertio Idus Decemb. Luna. — B x.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
21	22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
9	10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20

ROMÆ ſancti Damaſi[a] Papæ & confeſſoris, qui Apollinarem hæreſiarcham damnauit, & Petrum epiſcopum Alexandrinum fugatum reſtituit: multa etiam ſanctorum Martyrum corpora inuenit, eorumque memorias verſibus exornauit. Item Romæ paſſio ſancti Thraſonis[b], qui cùm Chriſtianos laborantes in thermis, aliiſque operibus publicis fatigatos, & in carcere poſitos de ſuis facultatibus aleret, iubente Maximiano

tentus, cum aliis duobus, Pontiano & Prætextato, martyrio coronatus est. Ambiani sanctorum martyrum Victorici[c] & Fusciani sub eodem Imperatore, in quorum naribus & auribus iussit Rictiouarus Præses immitti tarinchas[d], & clauis ardentibus tempora transfigi, deinde oculos euelli, ac postmodum eorum corpora iaculari; sicque vnà cum sancto Gentiano eorum hospite capitibus amputatis migrauerunt ad Dominum. In Perside sancti Barsabæ[e] martyris. In Hispania sancti Eutychij[f] martyris. Placentiæ sancti Sabini[g] episcopi, miraculis clari. Constantinopoli sancti Danielis[h] Stylitæ.

DECEMBRIS 11.

Damasi Papæ.] De eodem Beda, Vsuardus, Ado, & alij. De eius successione liber de Rom. Pontificibus, Optat. Mileuit. libro 2. Rufin. hist. libro 2. c. 10. Augustin. ad Generosum epist. 165. Sozom. lib. 6. c. 23. Niceph. in chron. & alij plures. Cætera de eo in Annal. vbi cùm eius acta per annos singulos digessimus, tum apologiam conscripsimus aduersus libellum Marcellini schismatici, quem ille obtulit Theodosio Imp. quo rabido ore in sanctissimum virum inuehitur. Habemus de eodem manuscriptum sermonem, qui per lectiones distinctus, in aliquibus ecclesiis olim recitari consueuit natali eius die.

[b] Thrasonis.] De ipso Beda, & alij. Eius res gestæ intextæ habentur actis S. Marcelli Papæ, apud Surium tomo 1. die 16. Ianuarij. Mentio habetur de Thrasone etiam in actis S. Susannæ virginis & martyris, apud Surium tomo 4.

[c] Victorici & Fusciani.] Agunt de his ijdem, qui suprà, Beda, & alij. Eorum acta Petrus in catalogo libro 1. cap. 57. paucis describit, eademque Mombritius recitat tomo 1.

[d] Tarinchas.] Vox prorsus incognita, nisi ex varia lectione actorum eorundem martyrum, genus esse tormentorum, assequi possimus. Aliqua vetera manuscripta loco tarincharum, habent sudes ferreas; sic etiam legit Mombrit. tom. 1. vit. sanct. in vita dictorum martyrum; sic Vincentius in Specul. lib. 13. cap. 141. sic denique Petrus in catalogo libro 1. cap. 57. Puto autem tarinchas illas esse, quas Iosephus libro de Machab. ex versione Erasmiana, appellat succensoria; quæ (inquit) erãt tenuia ferri tela ad incendendum martyrem comparata.

[e] Barsabæ.] Agunt de eodem hac die Græci in Menologio.

[f] Eutychij.] Beda, Vsuar. Ado, & alij recẽtiores. Prope Gades passum ferunt Laurent. Padil. & Vasæus in chron. Hispan. Agitur de eodem in Flore sanct. Hisp. & in Thesaur. conc. tomo 2. hac die.

[g] Sabini episcopi.] De eodem hac die tabulæ ecclesiæ Placentinæ. Scribit de eo S. Gregorius Papa lib. 3. dialog. c. 10. vbi refert insigne miraculum ab eo editum. Claruit temporibus Gratiani & Theodosij Impp. Interfuit vnà cum S. Ambrosio Mediolanensi episcopo Concilio Aquileiensi, vt eius Synodi acta significant. Habentur illic grauissimæ aduersus Arianos à Sabino dictæ sententiæ; erat enim non tantùm sanctitate, sed eruditione præcipuus; cui tantum tribuit S. Ambrosius, vt sua scripta ab eodem voluerit recognosci, cẽsura ipsius examinari, atque iudicio comprobari; vt apparet ex eius epistola 63. lib. 8. edit. Rom. ad eundem Sabinum conscripta, in qua hæc aurea eius sententia legitur: Vnumquemque fallunt sua scripta, & auctorem prætereunt; atque vt filij etiam deformes delectant, sic etiam scriptorem indecores sermones sui palpant. Hæc ille beatus & egregius doctor Ecclesiæ. In eandem item sententiam S. Augustinus scribens ad Marcellinum epist. 7. Ego (inquit) iudices meos veros, & veritate seueros magis intueor, &c. Si hæc tanti doctores Ecclesiæ; quis interim tantum sibi sumat, vt idoneus de se ipso iudex sibi esse videatur? His itaq; admonitus, fateor, non vnum, sed plures scriptionum mearum semper optaui arbitros. Etsi habeam domesticum cognitorem R.P. Franciscum Bordinum, virum planè disertum, quo cum ab ineunte ætate ijsdem litterarum studiis assueui; tamen pręter eum, quo cõtentus esse possem, alios eruditos rerum nostrarum non tantùm inspectores, sed iudices industria quęsitos adhibere consueui. Sed ad Sabinum de quo agimus, reuertamur. Exstant eiusdem Ambrosij ad Sabinum aliæ scriptæ epistolæ, videlicet lib. 1. epist. 8. lib. 4. epist. 30. 31. & libro 8. epist. 65. edit. Roman. in quibus licet cuius sedis episcopus fuerit, nulla mentio habeatur, tamen illum ipsum esse Sabinum episcopum Placentinum, collegam in Concilio Aquileiensi, cognitoremque scriptorum ipsius, omnis ratio suadet.

[h] Danielis Stylitæ.] De eo pariter Græci in Menol. Edidit eius acta Metaphr. quæ & Lipom. to. 5. & Sur. to. 6. descripserunt. Meminit eiusdem Niceph. hist. lib. 15. cap. 32. & lib. 16. c. 6. Cedren. & alij in Leone Magno. Citãtur eius acta à sancto Ioanne Damasceno in orat. 3. de imaginib. Cyrus exconsul columnam Danielis eleganti epigrammate illustrauit, vt eiusdem Danielis acta testãtur.

12 Pridie Idus Decemb. Luna. C ix.

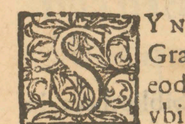
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
22	23	24	25	26	27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
10	11	12	13	14	15	16	17	16	17	18	19	20	21

Romæ sancti Synesij[a] martyris, qui tempore beati Xysti Papæ lector ordinatus, cùm multos conuertisset ad Christum, apud Aurelianum Imperatorem accusatus, gladio percussus, martyrij coronam accepit. Alexandriæ sanctorum martyrum Epimachi[b] & Alexandri, qui sub Decio Imperatore cùm fuissent multo tempore in vinculis, & diuersis suppliciis affecti perdurassent in fide, ignibus tãdem consumpti sunt. Ibidem sanctarum mulierum Ammonariæ[c] virginis, Mercuriæ, Dionysiæ, & alterius Ammonariæ: quarum prima in eadem Decij persecutione, inauditis tormentorum generibus superatis, ferro cædente, beatum vitæ finem percepit: tres verò aliæ, cùm iudex à feminis superari erubesceret, ac dubitaret ne eadem in illas exercens cruciamenta, earum etiam constantiã vinceretur, statim iussæ sunt decollari. Eodem die sanctorum martyrum Hermogenis[d], Donati, & aliorum viginti duorum. Treuiris sanctorum martyrum Maxentij[e], Constantij, Crescentij, Iustini, & sociorum, qui in persecutione Diocletiani sub Rictiouaro Præside passi sunt.

DECEMBRIS 12.

Synesii.] Celebris inter martyres; Græcis etiam notissimus fuit; qui de eodem agunt hac die in Menologio, vbi & certaminis eius acta describunt, provt hîc narrantur. De eius translatione in insulam Augiensem anno Domini octingentesimo trigesimo facta, meminit Hermannus Contract. in chron. eo anno.

[b] Epimachi & Alexandri.] De quibus hac die Beda, Vsuardus, Ado, & alij: Græci autem de Epimacho agunt natalem diem pridie Kalen. Nouembris: eius autem translationem Constantinopolim factam recolunt quinto Idus Martij. De vtriusque certamine scribit Dionysius episcopus Alexandrinus apud Eusebium hist. lib. 6. c. 34. & alij ex prædicto auctore accipientes.

[c] Ammonariæ & soc.] Agunt de his mulieribus ijdem qui suprà, Beda, & alij hac die: ijdemq; earum coronas martyrij describunt ex Dionysio, quem refert Eusebius hist. lib. 6. c. 34.

[d] Hermogenis & soc.] Beda, Vsuardus, Wandelbertus, & alij recentiores hac die. Hos in paludem quandam esse demersos, ac sic martyrium consummasse, habetur in Thesauro concionat. tomo secundo.

[e] Maxentij & soc.] Non tantùm hi tres clarissimi eius ciuitatis senatores tunc passi sunt, sed & quatuor alij, quorum hæc sunt nomina; Iustinus, Leander, Alexander, & Soter. De quorum corporum inuentione agit Sigebertus in chronico, anno Domini 1071.

vij. D Idibus Decembris. Luna. 13

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

23 24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

t u A B C D E f F G H M N P

11 12 13 14 15 16 17 18 17 18 19 20 21 22

SYRACVSIS in Sicilia natalis ſanctæ Luciæ[a] virginis & martyris, in perſecutione Diocletiani: quã cùm lenones, quibus, iubente Paſchaſio conſulari, tradita erat, vt à populo caſtitati eius illuderetur, ducere vellent, nullatenus eam mouere potuerunt, nec funibus additis, nec boum iugis plurimis: deinde verò picem, reſinam, feruens oleum nil læſa ſuperans, tandem gladio in gutture percuſſa martyrium conſummauit. In Armenia paſſio ſanctorum martyrum Euſtratij[b], Auxentij, Eugenij, Mardarij, & Oreſtis, in perſecutione Diocletiani: ex quibus Euſtratius primò ſub Lyſia, deinde Sebaſtæ ſub Agricolao Præſide vnà cum Oreſte exquiſitis tormentis cruciatus, in fornacem miſſus reddidit ſpiritũ: Oreſtes autem in ſtratum ferreum ignitum poſitus migrauit ad Dominum: cæteri apud Arabracos ſæuiſſimis agitati ſuppliciis ſub Lyſia Præſide, diuerſimodè martyrium conſummarunt. Eorum corpora poſteà Romam tranſlata, in eccleſia ſancti Apollinaris honorificè ſunt collocata. Apud Sardiniam in Sulcitana inſula paſſio ſancti Antiochi[c] ſub Hadriano Imperatore. Cameraci in Gallia ſancti Authberti[d] epiſcopi & confeſſoris. In pago Pontino ſancti Iudoci[e] confeſſoris. In territorio Argentoratenſi ſanctæ Othiliæ[f] virginis.

DECEMBRIS 13.

LVCIÆ.] Agunt de eadem Latini omnes hac die, ſimul & Græci, eiusq́; martyrij acta iiſdẽ omnibus notiſſima recitat Surius tom. 6. Mombrit. tom. 2. & alij plures. Reperiunturq́ue in antiquis codicibus manuſcr. Carmine autem eadem cecinit Sigebert. qui & tranſlationes corporis eius egregio ſermone proſecutus eſt. profitetur hæc ipſe lib. de vir. illuſt. cap. 172. Plura de ipſa S. Aldelmus, tam ſoluta oratione quàm carmine in lib. de laude virgin. Itidem Baptiſta Mantuanus Carmelita præclarus poëta S. Luciæ Agonẽ heroico carmine egregiè decãtauit, ſicut & SS. virginum Apolloniæ & Margaritæ.

[b] Euſtratij & ſoc.] De his Græci hac etiam die agunt in Menol. Horum res præclarè geſtæ à Metaphraſte deſcriptæ exſtant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Legimus eaſdem in nonnullis codicib. manuſcr. & inter alios in eo qui aſſeruatur Romæ in eccleſia S. Mariæ ad Martyres. Eſt eorum exordium: Regnantibus Diocletiano & Maximiano Impp. Habemus eaſdem in noſtra bibliotheca; in quibus & nomen auctoris qui ea conſcripſit, proditur: nimirum Euſebius monachus Sebaſtenus, qui ea tradidit Auracinis, penes quos celebrior erat eorum memoria. In his quæ habemus apud nos aperitur & nomen auctoris, qui ea Latinitate donauit. Fuit is Ioannes ſeruus S. Ianuarij (ſic enim inſcribitur) qui vixit Neapoli tẽporibus Athanaſij iunioris, eius ſedis epiſcopi: hæc etenim habet auctor in præfatione: Athanaſius iunior Parthenopenſis eccleſiæ præſul, patrui ſui magnifici præſulis ſtudia ſecutus, me impulit, &c. Tritthem. de ſcrip. eccleſ. teſtatur horum acta eſſe conſcripta à Dorotheo. Agit de iiſdem martyribus Niceph. hiſt. li. 7. c. 14. Aſſeruantur Romæ horum corpora in eccleſia S. Apollinaris epiſcopi, vbi ad reparandas ingentes clades Germanarum eccleſiarum ab hæreticis illatas Greg. XIII. Papa diuino conſilio ſtabiliuit collegium Germanicum, addidit & Hungaricum, auxitq́; ampliſſimis domibus, ac reditibus.

[c] Antiochi.] De eodem tabulæ eius eccleſiæ hac die. Inde etiam accepimus eius acta pleniùs ſcripta, atque (prout in eius ſolennitate recitari ſolent) per Lectiones diſtincta. incipiunt: Sicut ſanctorum omnium, &c.

[d] Authberti epiſc.] Agunt de eodem Vſuar. Ado, & alij recentiores. Exſtãt eius vitæ acta apud Sur. tom. 6. Meminit eiuſdem Sigebert. in chron. anno Domini 650. 651. & 658. Plura de eodem Molanus in Indiculo Sanct. Bel. Recenſetur in tab. Democharis octauus eius ſedis epiſcopus.

[e] Iudoci.] Eius res geſtas à Florentio abbate conſcriptas edidit Surius tom. 6. Agit de eodem Sigebert. in chron. anno Domini 653. Vincent. hiſt. lib. 24. c. 105. 106. Petrus in catal. lib. 1. cap. 65. & Molanus in addit. ad Vſuardum.

[f] Othiliæ.] De eadem Adonis Martyrologium. Claruit circa annum Domini ſeptingenteſimum, vt conſtat ex chron. Germ. Hæc cæca à natiuitate in baptiſmate viſum recepit, exercuitq́ue monaſticam diſciplinam in Alſatia. De eadem agit Molanus in addit. ad Vſuardum.

14 Decimonono Kal. Ianuarij. Luna. E vij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ

24 25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

t u A B C D E f F G H M N P

12 13 14 15 16 17 18 19 18 19 20 21 22 23

ALEXANDRIÆ ſanctorum martyrum Heronis[a], Arſenij, Iſidori, & Dioſcori pueri: quorum tres primos iudex in perſecutione Deciana variis tormentis dilanians, cùm pari cõſtantia videret armatos, tradi ignibus iubet: Dioſcorus verò multipliciter flagellatus, diuino nutu ad conſolationem fidelium dimiſſus eſt. Antiochiæ natalis ſanctorum martyrũ Druſi[b], Zoſimi, & Theodori. Eodem die paſſio ſanctorum Iuſti[c] & Abundij, qui ſub Numeriano Imperatore & Olybrio Præſide in ignem iniecti, cùm euaſiſſent illæſi, gladio percuſſi ſunt. Rhemis paſſio ſanctorum Nicaſij[d] epiſcopi, Eutropiæ virginis ſororis eius, & ſociorum martyrum, qui à barbaris Eccleſiæ hoſtibus cæſi ſunt. In Cypro inſula natalis beati Spiridionis[e] epiſcopi, qui vnus fuit ex illis confeſſoribus, quos Maximinus dextro oculo effoſſo, & ſiniſtro poplite ſuciſo, ad metalla damnauerat. Hic prophetiæ dono, & ſignorum gloria inclytus fuit, & in Nicæno Concilio philoſophum ethnicũ Chriſtianæ religioni inſultantem deuicit, & ad fidem perduxit. Bergomi ſancti Viatoris[f] epiſcopi & confeſſoris. Papiæ ſancti Pompeij[g] epiſcopi. Neapoli in Campania ſancti Agnelli[h] abbatis, gratia miraculorum illuſtris, qui obſeſſam vrbem ſæpè viſus eſt crucis vexillo ab hoſtibus liberare. Mediolani ſancti Matroniani[i] eremitæ.

DECEMBRIS 14.

HERONIS & ſoc.] De his Beda, Vſuar. Ado, & alij. Scribit eorum certamina Dionyſ. Alexan. quæ recitat Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 34. In editione Chriſtophorſoni loco Arſenij, Ater legitur. Græcè habet ἄτης.

[b] Druſi & ſoc.] Beda, Vſuardus, Ado, ac cęteri recentiores de his hac die agunt.

[c] Iuſti & Abundij.] Eius paſſionis acta deſcribuntur hymno ſacro in Breuiario Toletano, vbi de his pluribus agitur.

[d] Nicaſij epiſcopi, Eutropiæ & ſociorum.] Agit de his Vſuardus, Ado, conſentiuntque vet. manuſcr. Acta autem ipſorum ex antiquis codicibus edidit Surius tom. 6. Agit de his Otho Friſing. libro 4. c. 28. Sigebert. in chron. anno Domini 453. Nicol. Olaus in Attila. Vincent. Spec. hiſt. lib. 21. cap. 37. & Petrus in catal. lib. 1. cap. 69. Mombrit. tom. 2. quorum alij paſſos hos tradunt temporibus Wandalicæ cladis, alij autem ſub Attila Hunnorũ rege. De Baſilica S. Nicaſij Rhemis agit Hincmarus in vita S. Remigij.

[e] Spiridionis epiſcopi.] Beda ac cæteri Latinorum de eodem hac die; Græci autem pridie idus Decembris in Menologio. Non ſolùm interfuit S. S. Nicæno Cõcilio, ſed & adnumeratur etiã Spiridion ſeu Spiridon inter Patres qui in Concilio Sardicenſi fidem Catholicam propugnarunt, vt conſtat ex Athanaſ. Apolog. 2. col. 424. a. Eius acta edita à Metaphraſte habet Lipom. tom. 5. & Surius tomo 6. Ruffinus de eodem libro 1. cap. 5. Socrates libro 1. cap. 8. Sozomenus libro 1. cap. 11. Niceph. libro 8. cap. 15. & 42. Gregorius Presbyter in Orat. habita de ſanctis Patribus Nicææ congregatis, Cedren. in Conſtantino, Glycas, & alij. Licet autem Metaphraſtes auctorem qui acta Spiridionis ſcripſit, non prodat; conſtat tamen (teſte Suida) ea eſſe cõſcripta à Triphyllio epiſcopo eius diſcipulo verſibus Iambicis, ſed non exſtant. De conuerſione philoſophi ijdem qui ſuprà agunt.

[f] Viatoris epiſcopi.] Beda de eodem, licet ponat in Galliis; agit Galeſinius de eodem ex tabulis eccleſiæ Bergomenſis.

[g] Pompei epiſc.] Tabulæ eccleſiæ Papien. Vnde & eius acta manuſcrip. accepimus: plura de eodem in actis S. Syri eiuſdem eccleſiæ epiſcopi.

[h] Agnelli abb.] Tabulæ eccleſiæ Neapol. vbi religioſiſſimè colitur. Exſtant eius acta edita à Paulo regio; habemus & nos manuſcr. in noſtra bibliotheca, vbi & quædam à viro ſancto miracula edita leguntur. Claruit temporibus Gregorij Papæ, & Mauritij Imp. cùm Neapolitanæ Eccleſiæ præeſſet Fortunatus, de quo eſt frequens mentio in regiſtro S. Gregorij Papæ. Legi & libellum miraculorum eius, cùm eſſem Neapoli.

[i] Matroniani.] De eo etiam tabulæ eccleſiæ Mediolanenſis, ex quibus Galeſinius.

vj. F Decimooctauo Kal. Ianuarij. Luna. 15

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
25 26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
t u A B C D E f F G H M N P
13 14 15 16 17 18 19 20 19 20 21 22 23 24

ROMÆ ſanctorum martyrum Irenæi[a], Antonij, Theodori, Saturnini, Victoris, & aliorum decem & ſeptem, qui in perſecutione Valeriani pro Chriſto paſſi ſunt. In Africa paſſio ſanctorum Fauſtini[b], Lucij, Candidi, Cæliani, Marci, Ianuarij, & Fortunati. Ibidem ſancti Valeriani[c] epiſcopi, qui cùm eſſet annorum plus octoginta, in perſecutione Vvandalica ſub Geiſerico rege Ariano, conuentus ab eo vt traderet eccleſiæ vtenſilia, idque conſtanter renuiſſet, extra ciuitatem ſingularis iuſſus eſt pelli: cumque præceptum eſſet, vt nullus eum neque in domo neque in agro dimitteret habitare, multo tempore in ſtrata publica nudo ſub aëre iacens, in confeſſione & defenſione Catholicæ veritatis curſum beatæ vitæ compleuit. In territorio Aurelianenſi ſancti Maximini[d] confeſſoris. Apud Iberos trans Pontum Euxinum ſanctæ Chriſtianæ ancillæ[e], quæ virtute miraculorum gentem illam tempore Conſtantini ad fidem Chriſti perduxit.

DECEM-

RENÆI & ſoc.] De his vet. manuſc. ex quibus & recentiores hac die.

[b] Fauſtini, Lucij, & ſoc.] Agit de his Beda, atque alij recentiores, adſtipulanturque vet. manuſcript.

[c] Valeriani epiſcopi.] Beda, Vſuardus, aliique de eodem hac die. Eius res geſtas conſcripſit Victor Vticenſis lib. 1. de perſecut. Wandal. ex quo & cæteri accepiſſe noſcuntur.

[d] Maximini.] Agit de eodem Beda, Vſuardus, Ado ac cæteri recentiores hac die.

[e] Chriſtianæ ancillæ.] Hæc, de quà agitur, eo quòd nomen eius incognitum haberetur, non proprio, ſed appellatiuo potius nomine Chriſtiana ancilla dicta videtur. De Apoſtolico munere, quo (Deo dante) hæc functa eſt, egregiiſque miraculis, & Gentilis populi ad Chriſtum conuerſione, ſcribit in primis Rufinus hiſtor. libro 1. cap. 10. Socrates libro 1. cap. 26. Sozomenus libro 2. cap. 6. Theodoretus libro 1. cap. 24. Caſſiodorus ex prædictis in tripart. libro 9. cap. 45. Nicephorus lib. 8. cap. 45. Niceph. lib. 8. cap. 34. Suidas, & alij. Claruit tempore Conſtantini Imp. Perſeuerauit florentiſſimus Chriſtianiſſimus in Iberia: agit enim de Iberis Chriſtianis ſumma cum laude Procopius de bello Perſico libro 1. Hi etenim, ingruentibus hæreticorum procellis, fidem Catholicam integram illibatamque ſeruarunt.

16 Decimoſeptimo Kal. Ianuarij. Luna. G v.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
26 27 28 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
t u A B C D E f F G H M N P
14 15 16 17 18 19 20 21 20 21 22 23 24 25

RIVM puerorum Ananiæ[a], Azariæ, & Miſaëlis, quorum corpora apud Babyloniam ſub quodam ſpecu ſunt poſita. Rauennæ ſanctorum martyrum Valentini[b] magiſtri militum, Concordij eius filij, Naualis, & Agricolę, qui in perſecutione Maximiani pro Chriſto paſſi ſunt. Formiis in Campania ſanctæ Albinæ[c] virginis & martyris, ſub Decio Imperatore. In Africa paſſio plurimarum ſanctarum[d] virginum, quæ in perſecutione Vvandalica ſub Hunnerico Rege Ariano ſuſpendia, pondera, laminaſque ignitas tolerantes, martyrij agonem feliciter conſummarũt. Viennæ beati Adonis[e] epiſcopi & confeſſoris. Aberdone in Hibernia ſancti Beani[f] epiſcopi. Gazæ in Palæſtina ſancti Irenionis[g] epiſcopi.

DECEMBRIS 16.

RIVM puerorum, Ananiæ & ſociorũ.] De his Beda, Vſuardus, Ado, & alij; Græci autem in Menologio die ſequẽti. Poſt multa quæ in diuinis ſcripturis de his teſtata habentur, agit Ioſephus antiquit. lib. 10. c. 11. auctor apud Iſid. de vita & obitu ſanct. cap. 60. De ipſorum ſepulchro S. Hieronymus in Zachariam Prophetam lib. 1. c. 6. De manu horum vnius tranſlata ex Babylone Alexandriam, ac baſilica illic erecta, narrat hiſtoria in actis Cyri & Ioannis, apud Lipom. tom. 5. De aliis reliquiis eorumdem poſitis iuxta loculum Danielis Stylitę, habes apud Metaph. in actis S. Danielis, apud Lipom. to. 5. Athan. ſerm. 3. contra Arianos appellat hos tres pueros martyres Babylonios, ſic dicens: Id cognoſcentes etiã Martyres illi Babylonij, Ananias, Azarias, Miſaël refutant Arianorũ impietatẽ, &c.

[b] Valentini & ſoc.] De his Beda, Ado, & alij recentiores: ipſorum martyrium narrat Hieron. Rub. hiſt. Rauen. libro 2.

[c] Albinæ.] De eadem vet. manuſcrip. Eius acta ex antiquis monumentis eccleſiæ Caietanæ accepimus: eſt illorum exordium: Tempore aduenien-te, &c. Fuit Romæ eius nomine femina genere & ſanctitate illuſtris, de qua frequenter ſumma cum laude meminit S. Hieronymus.

[d] Sanctarum virg.] Harum fortè in cõfeſſione conſtantiam atq; coronam martyrij ſcribit Victor de perſec. Wandal. lib. 1. Non tantùm pro fide Catholica ſubière martyriũ; ſed etiam, vt calumnioſum mẽdacium in ſanctos epiſcopos dicerent, cruciatæ ſunt ſæuiſſimè; ſed præualuit earum ſubnixa veritate conſtantia.

 [e] Ado-

[e] Adonis episcopi.] De eo hîc Bedæ Martyrologium. Hic ille ipse qui chronicon scripsit, perduxitque vsque ad annum Domini 880. Alium ab ipso non inuenimus eius ecclesiæ episcopum.

[f] Beani.] Vet. manuscr. ex quibus Molanus hac die. Fuit hic episc. Aberdonensis, vt idem testatur.

[g] Irenionis episcopi.] De quo præclara mentio in actis sancti Porphyrij episcopi Gazensis, quæ ex Metaphraste, & ille ex Marco diacono, recenset Lipomanus tom. 5. Claruit tempore Theodosij Imp. Ei successit Æneas, ac inde subrogatur Porphyrius, in cuius vita hæc Marcus diaconus: Irenion quoque fuit ciuis Angelicarum potestatum, cuius laudes fieri non potest vt scribantur in digressione; sed opus est opere separato ad hoc, vt conscriberemus vitam huius dicti inclyti Irenionis: aliis verò id relinquimus scriptoribus, qui eius vitam sciunt accuratè. Hæc ille.

iiij. A Sextodecimo Kal. Ianuarij. Luna. 17

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
27	28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
15	16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26

ELEVTHEROPOLI in Palæstina sanctorum martyrum Floriani [a], Calanici, & sociorum quinquaginta & octo, qui tempore Heraclij Imperatoris à Saracenis ob Christi fidem occisi sunt. Massiliæ in Gallia beati Lazari [b] episcopi, quem Dominus in Euangelio à mortuis suscitasse legitur. Bigardis propè Bruxellam sanctæ Viuinæ [c] virginis, cuius egregiam sanctitatem miracula crebra testantur. Constantinopoli sanctæ Olympiadis [d] viduæ. Andaniæ apud Septemecclesias beatæ Beggæ [e] viduę, sororis sanctæ Gertrudis. Eodem die translatio [f] sancti Ignatij episcopi & martyris, qui tertius post beatum Petrum Apostolum Antiochenam rexit ecclesiam: cuius corpus ab vrbe Roma, vbi ipse sub Traiano passus fuerat, Antiochiam delatum, extra portam Daphniticam in cœmeterio ecclesiæ positum fuit: in qua celebritate sanctus Ioannes Chrysostomus cõcionem ad populum habuit: postmodum verò eius reliquiæ rursus Romam translatæ sunt, & in ecclesia sancti Clementis vnà cum corpore eiusdem beatissimi Papæ & martyris summa veneratione reconditæ.

DECEMBRIS 17.

FLORIANI & soc.] De his Beda, Vsuar. Ado, Petr. in catal. lib. 1. c. 73. & alij. Passi habentur anno trigesimoseptimo Heraclij Imp. De eadem Barbarica incursione, & ecclesiarum clade, agitur in hist. Miscel. de qua & Cedren. in comp. hist.

[b] Lazari episc.] Beda, Vsuardus, Ado, cæterique recentiores; Græci agunt in Menol. translationem reliquiarum eius Constantinopolim factam xvj. Kal. Nouemb. Leone sexto Imper. qui nobilem eidem erexit basilicam, vt scribit Cedren. in eodem Imp. De eadem trãslatione è Cypro insula agit Zonaras in 3. parte Annal. in Leone Philosopho. Exstat de S. Lazaro encomium Andreæ Cretensis Græcè scriptum in bibliotheca Sfortiana, cod. manusc. num. 11. De rebus gestis ipsius, pręter illa quę in sacro leguntur Euangelio, plura habẽtur in actis sanctarum Marthæ, Magdalenæ, & Maximini.

[c] Viuinæ.] Tabulæ eius ecclesię; ex quibus Molanus in addit. ad Vsuar. & in Indicul. Sanct. Belg.

[d] Olympiadis.] De ea vet. manuscr. Græci autem in Menol. viij. Kal. Aug. vbi hæc legũtur: Vixit hæc sub Imp. Theodosio, Arcadio & Honorio filiis, Anisij secũdi Comitis filia, neptis Ablauij Præfecti, desponsata Nebridio; cum quo paululum tẽporis vixit, antequam cum eo copula iungeretur: sicque virgo simul & vidua remansit, tempus omne transigens in ieiuniis, venerata plurimum sanctos Dei sacerdotes, ac præcipuè S. Ioãnem Chrysostomum. Hæc ibi. Cùm autẽ hæc dicatur neptis Ablauij; tenuit hic primum locum apud Constantinum Imp. filiamque habuit Olympiadem, quæ iussu Constantij Imp. nupsit Arsaci Armeniæ regi, vt auctor est Ammian. Marcellin. lib. 30. An autem huius ex alio viro Ablauij neptis Olympias fuerit filia, incompertum habemus. Ad Olympiadis nuptias vocatus S. Gregorius Nazianzenus, dolore podagræ se impeditum excusat per litteras, ad Anisium epist. 57. Scripsit tamen ad eam carmen paræneticum, quo eam instituit vt se gerere debeat in sancto coniugio. De eadem Olympiade, cùm ad secunda vota transire per Theodosium Imperatorem cogeretur, cui restitit, pluribus agit Pallad. in dialog. de S. Ioanne Chrysostomo, Sozom. libro 8. c. 24. Pallad. Gallat. in Lausiacis c. 43. Leo Imp. in encomio de S. Ioan. Chrysostom. & Niceph. hist. lib. 13. c. 24. Exstant eiusdem S. Ioan. Chrysost. ad eandem epistolæ septemdecim; quibus quasi quibusdam coloribus, eius egregiæ laudes panduntur; cùm præsertim hæc vitans schismaticos, inhærens Catholicis, Ioannis partibus, eius causa ad tribunal vsque perducta, bonis mulctata, aliis grauissimis ęrumnis confecta est: quando ipsam idẽ Ioannes Chrysost. pluribus litteris est consolatus.

[e] Beggæ viduæ.] Tabulæ eius ecclesiæ, ex quibus Molanus hac die in addit. ad Vsuard. & pluribus in Indic. Sanct. Belg. vbi hæc scribit: Sancta Begga matrona patrem habuit Pipinum primum Ducem Brabantiæ & Maiorem domus in Austrasia, germanam verò sororem S. Gertrudem. Hæc Ansigiso viro suo perempto, Romam adiit dominam mundi & Ecclesiæ caput. Vnde cum benedictione Hadriani Papæ, & donata reliquiis reuersa, in honorem septem Ecclesiarum Romanarũ, Andanæ ad Mosam cœnobium Septem ecclesiarum fundauit, &c. ibi enim vixit regularibus disciplinis; & sanctitate pollens, hac die migrauit ad Dominum. Voluimus hæc ad verbum descripsisse, non tantùm, vt eius genus & sanctitas innotesceret; sed vt celeberrimum ac vetustissimum cultum septem Romæ Ecclesiarum esse constaret. De eadẽ Sigebert. in chron. anno Domini 686. De eius autem obitu anno 698. agit.

[f] Translatio S. Ignatij.] De qua etiam hac die Beda, Vsuard. & alij recentiores. Fuit hæc prima translatio: quando consummato martyrio, eius discipuli, qui eum secuti fuerant Antiochia, illuc victrices reliquias reduxerunt: de qua translatione agitur in fine actorum martyrij ipsius, eamq; graphicè describit egregia oratione S. Ioan. Chrysost. Positum tũc fuit corpus eius in cœmeterio ad portam Daphniticam. inde autem vltimis temporibus Theodosij iunioris delatum est summo cũ honore intra ciuitatem Antiochiam, positum in templo quod Fortunæ dicebatur, vt testatur Niceph. hist. lib. 14. c. 44. licet erret, cùm ait, tunc, videlicet tempore Theodosij, Roma illuc esse perlatum: nam arguitur prędictorum auctoritate, necnon etiã sancti Hieronymi in lib. de Script. eccles. in Ignatio, dum ait, eius corpus iacere extra portã Daphniticam in cœmeterio. De eadem translatione iterum facta scribit Euagrius scholast. hist. lib. 1. cap. 16. De tertia autem, quando Romam delatum est, nihil mihi hactenus compertum habetur. Opinor tamẽ tunc inde ablatas sanctissimi martyris reliquias, cùm Iustiniano imperante, ciuitas illa à Cosrhoe rege Persarum igni ferroq; vastata est, anno Dñi 541. Agit Procop. de eadem clade lib. 2. de bello Persico.

18 Quintodecimo Kal. Ianuarij. Luna. B iij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
28	29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
16	17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27

PHILIPPIS in Macedonia natalis sanctorum martyrum Rufi [a] & Zosimi; qui ex eo numero discipulorum fuerũt, per quos primitiua Ecclesia in Iudæis & Græcis fundata est: de quorum etiam felici agone scribit sanctus Polycarpus in epistola ad Philippenses. Laodiceæ in Syria passio sanctorum Theotimi [b] & Basiliani. In Africa sanctorum martyrum Quincti [c], Simplicij, & aliorum, qui sub Decij & Valeriani persecutione passi sunt. Ibidem sancti Moysetis [d] martyris. Item in Africa sanctorum martyrum Victuri [e], Victoris, Victorini, Adiutoris, Quarti, & aliorũ triginta. Mopsuestiæ in Cilicia sancti Auxentij [f] episcopi, qui olim sub Licinio miles, potiùs elegit cingulum exuere, quàm vuas Baccho offerre:

offerre: factusque episcopus, præclarus meritis in pace quieuit. Turonis sancti Gatiani[g] episcopi, qui à sancto Fabiano Papa eiusdem ciuitatis primus episcopus ordinatus, multis clarus miraculis obdormiuit in Domino.

DECEMBRIS 18.

[a] RVFI & Zosimi.] Beda, Vsuard. Ado & alij de iisdem hac die. Hi summoperè laudantur à S. Polycarpo in epistola ad Philippenses, dum eosdem vnà cum S. Ignatio in exemplum ponit sinceræ fidei, & perfectæ charitatis. De his iterum apud Bedam septimo Kal. Ianuarii, sed perperam additum videtur Zosimo nomen Rom. Pontificis, quasi fuerit Zosimus Papa, de quo infrà 26. Decembris.

[b] Theotimi & Basiliani.] De his item Beda, & alij recentiores, consentiuntque vet. manuscript.

[c] Quincti & soc.] Beda de iisdem hac die. Fuit Quinctus episcopus in Mauritania temporibus Decij Imp. ad quem exstat S. Cypriani epistola 71. inscribitur nomen eius in epist. ad Cornelium Papam 54. An autem hic ille idem sit, non satis exploratum habeo.

[d] Moysetis.] De eodem Beda, Vsuardus, & vet. manuscr. itemque recentiores agunt.

[e] Victuri & soc.] De his eadem manuscripta S. Cyriaci hac die.

[f] Auxentij episcopi.] De eo Græci; eiusq; certamen temporibus Licinij exhibitũ describit Suidas, ex quo Lipom. tom. 4. Alius eiusdem nominis est ille qui tẽporibus Diocletiani ob Christi fidem ad bestias damnatus est, de quo Euseb. hist. lib. 8. c. 17. Alius insuper qui cum Eustratio atque Mardario passus est, de quo suprà. Prætermittim⁹ alios absque martyrio eius nominis sanctitate nobiles.

[g] Gatiani episcopi.] Agunt de eodem Beda, Vsuar. Ado, & alij hac die; pluribus Greg. Turon. de gest. Franc. lib. 1. c. 30. & lib. 10. c. 31. Ponitur hic primus Turonen. sedis episcopus, creatus Æmiliano & Aquilino Conss. Est is annus à Christo 250. secundùm veriorem recentiorum supputationem.

ij. C Quartodecimo Kal. Ianuarij. Luna. 19

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
t u A B C D E f F G H M N P
17 18 19 20 21 22 23 24 23 24 25 26 27 28

ALEXANDRIÆ in Ægypto beati Nemesij[a] martyris, qui primò per calumniam quasi latro Iudici delatus, eoque crimine absolutus, mox in persecutione Decij Christianæ religionis nomine Æmiliano Iudici accusatur: à quo geminatis suppliciis excruciatus, cum latronibus iussus est incẽdi, Saluatoris deferens similitudinem, qui vnà cum latronibus pertulit crucem. Nicææ sanctorum Darij[b], Zosimi, Pauli, & Secundi martyrum. Nicomediæ sanctorum martyrum Cyriaci[c], Paulilli, Secundi, Anastasij, Syndimij, & sociorum. In Mauritania sancti Timothei[d] diaconi, qui ob Christi fidem post diros carceres in ignem coniectus, martyrium consummauit. Gazæ in Palæstina passio sanctarũ Meuris[e] & Theæ. Antisiodori sancti Gregorij[f] episcopi & confessoris. Aureliani sancti Adiuti[g] abbatis, prophetiæ spiritu illustris. Romæ sanctę Faustæ[h] matris sanctę Anastasię, nobilitate & pietate insignis.

DECEM-

[a] NEMESII.] De eodem Beda, Vsuard. Ado, & alij; iidemque ex epistola sancti Dionysij episcopi Alexandrini, quã recitat Eusebius hist. lib. 6. cap. 34. vbi eius certamen ponitur.

[b] Darij & soc.] Agit de Dario Vsuardus hac die; cæteri autem restituti sunt ex prædicto antiquo manuscripto.

[c] Cyriaci & soc.] Beda de iisdem agit, ac recentiores, suffraganturque manuscripta.

[d] Timothei diac.] De quo etiam Græci hac die in Menol. ibique recensent eius martyrium.

[e] Meuris & Theæ.] Græci itidẽ de his agunt. Marcus diac. in actis S. Porphyrij episcopi Gazensis refert harum venerandas reliquias Gazæ positas esse in ecclesia S. Timothei martyris.

[f] Gregorij episc.] De eo Vsuardus hac die. Apud Bedam deprauatè legitur Gregorius Papa. De eodem Ado, & alij recentiores. Numeratur hic decimustertius eius sedis episcopus: sedit an. duodecim, & mens. sex. temporibus Vigilij & Siluerij Rom. Pont. vt constat ex tabulis eius ecclesię, quas recitat Demochares.

[g] Adiuti abb.] Vet. manuscripta. Ex quibus etiam recentiores hac die agunt.

[h] Faustæ.] De eadem manuscript. Exstat sanctę Anastasiæ epistola perbreuis ad S. Chrysogonum; vbi de ea his verbis meminit: Fausta mater Christianissima semper vixisse probatur & casta: hæc me inter ipsa cunabula fecit fieri Christianam, &c. apud Nicephorum libro 14. in fine, Flauia pro fausta legitur; vt est apud Suidam.

20 Tertiodecimo Kal. Ianuarij. Luna. D j.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
t u A B C D E f F G H M N P
18 19 20 21 22 23 24 25 24 25 26 27 28 29

VIGILIA[a] sancti Thomæ Apostoli. Romæ sanctorum martyrum Liberati[b] & Baiuli. Alexandriæ sanctorum martyrum Ammonis[c], Zenonis, Ptolemæi, Ingenis, & Theophili militum, qui tribunalibus adstantes, cùm quidam Christianus in suppliciis positus trepidaret, & iam penè ad negandum declinaret, vultu, oculis, ac nutibus illum conabantur erigere: cumque hac de causa totius populi clamor in eos prosiliret, prorumpentes in medium, Christianos se esse testati sunt: per quorum victoriam Christus, qui suis eam animi constantiam dederat, gloriosissimè triumphauit. Geldubæ sancti Iulij[d] martyris. In Arabia sanctorum martyrum Eugenij[e] & Macarij presbyterorum, qui à Iuliano Apostata, cùm ipsius impietatem arguissent, sæuissimis plagis affecti, atque in vastissimam eremum relegati, gladio cæsi sunt. Antiochiæ natalis sancti Philogonij[f] episcopi, qui ex causidico ad eam ecclesiam regẽdam Dei nutu accersitus, aduersus Arium vnà cum sancto Alexandro episcopo & sociis primùm pro fide Catholica certamen iniit, clarusque meritis quieuit in Domino: cuius annuam festiuitatem sanctus Ioannes Chrysostomus præclaro encomio celebrauit. Brixiæ sancti Dominici[g] episcopi & confessoris.

DECEMBRIS 20.

[a] VIGILIA S. Thomæ.] De eadem Beda, & alij recentiores, Concil. Oxoniens. & qui agunt de diuin. Offic. vt Durand. lib. 6. c. 7. & alij.

[b] Liberati & Baiuli.] Agit de his Beda, Vsuardus tantùm de Liberato in Amphitrea.

[c] Ammonis & soc.] Beda, Vsuar. Ado, ac cæteri de his hac die. Exstat epistola S. Dionysij episcopi Alexandrini, quam recitat Euseb. hist. lib. 6. c. 34. qua eorundem describitur martyrium.

[d] Iulij]

[d] Iulij.] De eo etiam Vſuardus hac die. Gelduba in Thracia ponitur ab Vſuardo, niſi ſit mēdum in codice: verùm Plinius lib. 19. c. 5. dicit Geldubam eſſe caſtellum Rheno impoſitum; aliam Geldubam non inuenimus.

[e] Eugenij & Macarij.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menologio, eorumq́ue certaminis compendium breui ſumma perſtringūt. Porrò eorum acta pleniùs proſecutus eſt Metaphraſtes in vita S. Artemij martyris, quam deſcripſit Lipom. tom. 6. & Sur. tom. 5. die 20. Octobris. Memini me legiſſe eorundem certamen in cod. manuſcr. bibl. S. Petri in actis Patermutij.

[f] Philogonij epiſc.] Græci etiam de Philogonio hac die in Menologio. Exſtat homilia S. Ioannis Chryſoſtomi dicta in die natali ipſius tomo 3. Ex litteris Arij hæreſiarchæ, quas recitat S. Epiph. in Panar. hæreſi 69. maxima laus eidem Philogonio comparatur; dum illis ſignificat, hunc ipſum ſuæ ſectæ præcipuum aduerſarium eſſe. De eodem Hieron. chron. Niceph. epiſc. chron. & Nicephor. Calliſt. hiſt. lib. 8. c. 6. 7. 9. & 14.

[g] Dominici epiſcopi.] Tabulæ eccleſ. Brixian. Meminit de eo Rempertus, eiuſdem ciuitatis epiſcopus, in ſermone habito de tranſlatione S. Philaſtrij. De alio Dominico confeſſore agitur hac eadem die in nonnullis eccleſiis Hiſp. de quo mentio habetur in Theſauro concion. tomo 2.

* E Duodecimo Kal. Ianuarij. Luna. 21

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
19	20	21	22	23	24	25	26	25	26	27	28	29	1			

CALAMINÆ natalis beati Thomæ[a] Apoſtoli, qui Parthis, Medis, Perſis, Hyrcanis, & Brachmanis Euangelium prędicauit, ac demum in Indiam perueniens, cùm eos populos in Chriſtiana religione inſtituiſſet, Regis iuſſu lanceis transfixus occubuit: cuius reliquiæ ad vrbem Edeſſam, deinde Orthonam in Apulia tranſlatæ ſunt. In Tuſcia ſanctorum martyrum Ioannis[b] & Feſti. In Lycia ſancti Themiſtoclis[c] martyris, qui ſub Decio Imperatore pro ſancto Dioſcoro, qui quærebatur ad necem, ſe offerens, equuleo tortus, raptatus, ac fuſtibus cæſus, martyrij coronam adeptus eſt. Nicomediæ ſancti Clycerij[d] preſbyteri, qui in perſecutione Diocletiani multis tormentis vexatus, in ignem demum coniectus, martyrium conſummauit. Antiochiæ ſancti Anaſtaſij[e] epiſcopi & martyris, qui Phoca imperante, à Iudæis ſæuiſſimè necatus eſt. Treuiris ſancti Seuerini[f] epiſcopi & confeſſoris.

DECEMBRIS 21.

THOMÆ Apoſtoli.] De quo Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem pridie Non. Octobris, vt conſtat ex eorū Menologio, & conſtitutione Emmanuelis Imp. De prædicatione Thomæ, de qua hîc agitur, quod ad Parthos pertinet, Origenes teſtatur lib. 3. in Geneſ. Euſeb. hiſt. lib. 3. c. 1. Rufin. hiſt. lib. 1. c. 9. Socrat. lib. 1. c. 15. De Æthiopia meminit Ioannes Chryſoſt. homil. in duodecim Apoſtolos, cùm ait: Thomas baptiſmate Æthiopas dealbat. De prædicatione ad Indos ſcribit Gregor. Nazianz. orat. ad Arianos, & Greg. Papa in Euangel. homil. 17. De cæteris regionibus quæ hîc numerantur, agit Sophron. apud Hieron. de ſcript. eccleſ. auctor apud Iſid. de vita & obitu ſanct. c. 76. Dorotheus in Synopſi, Beda in collectan. & alij. De veteribus monumentis eius prædicationis apud Indos, conſule Hieron. Oſorium epiſcopum Siluenſem grauiſſimum Indicarū rerum noſtri temporis ſcriptorem lib. 3. Non tantùm Brachmanis, ſed & Taprobanæ Inſulæ accolis Euāgelium annunciaſſe, ſcribit Niceph. hiſt. lib. 2. c. 50. Ante eum idem affirmare videtur Theodoretus de legibus. De actis S. Thomæ Gelaſius meminit, & reiicit inter apocrypha; eadē habuit

habuit Auguſtinus lib. contra Adimant. Manich. cap. 17. contra Fauſt. lib. 22. c. 9. & ſer. Domini in mont. lib. 1. c. 20. Exſtant ea inter paſſiones Apoſtolorum ex Anonymo. Reliqua verò ſcripta eius nomine, vt Circuitus, Actus, Euangeliū, & Apocalypſis Thomæ dicta, damnata prorſus atque reiecta reperiūtur in primis ab Athanaſio in Synopſi, Epiphan. in panario, hæreſ. 47. Innocent. Papa epiſt. ad Exuperium epiſcopum Toloſanum, Cyrillo in catecheſi 6 ac denique à Gelaſio Rom. Pont. in can. Sancta Rom. diſtinc. 15. Thomam enim quendam Manetis diſcipulum eorundem ſcriptionum auctorem fuiſſe, ſcribit idem Cyrillus in eadem catecheſ. 6. prope finē, & Epiphan. hæreſ. 66. De ſancti Thomæ corporis tranſlatione, cuius hîc mētio habetur, iam ſatis ſuo loco ſuperiùs die 3. Iulij.

[b] Ioannis & Feſti.] De iiſdem hac die Beda, Vſuardus, Ado, & alij agunt.

[c] Themiſtoclis.] Agunt de eodem Græci in Menologio, ex quo etiam cæteri.

[d] Glycerij.] De quo Græci in Menologio. Meminit eiuſdem Niceph. hiſt. lib. 7. c. 6. & Metaphr. in actis ſanctorum Indes & Domnæ die 26. Decembris apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom 4.

[e] Anaſtaſij epiſcopi.] Alius hic ab illo de quo ſuprà xj. Kal. Maij. Vide notata eà die in Anaſtaſio Sinaita. Meminit huius Niceph. hiſt. lib. 18. c. 44. ſed confundit cum priori, vt ibi diximus.

[f] Seuerini epiſcopi.] Vet. manuſcr. ex quibus etiā Molanus hac die. Ponitur in tabulis Demochar. viceſimusſecundus eius ſedis epiſcopus.

22 Vndecimo Kal. Ianuarij. Luna. F xxix.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
20	21	22	23	24	25	26	27	26	27	28	29	1	2			

ROMÆ via Lauicana inter duas Lauros natalis ſanctorum triginta[a] Martyrum, qui omnes vna die in perſecutione Diocletiani martyrio coronati ſunt. Ibidem ſancti Flauiani[b] expræfecti, qui ſub Iuliano Apoſtata pro Chriſto inſcriptione[c] damnatus, & ad aquas Taurinas in exilium miſſus, illic orans, ſpiritum Deo reddidit. Apud Oſtia Tiberina ſanctorum martyrum Demetrij[d], Honorati, & Flori. Alexandriæ ſancti[e] Iſchirionis martyris, qui cùm ad ſacrificandum conuiciis & iniuriis cogeretur, atque contemneret, præacuta ſude per media viſcera trāſuerberatus neci traditur. In Ægypto ſanctorum Chęremonis[f] epiſcopi Nilopolis, & aliorum plurimorum martyrum, quorum alij ſæuiente Decij perſecutione, fuga diſperſi, in ſolitudinibus errantes, à beſtiis interempti ſunt: alij fame, frigore, ac languore conſumpti, alij à barbaris & latronibus necati, martyrij gloria coronati ſunt. Nicomediæ ſancti Zenonis[g] militis, qui cùm Diocletianum Cereri immolantem deriſiſſet, maxillis confractis, dentibuſq́ue excuſſis, capite truncatus eſt.

DECEMBRIS 22.

TRIGINTA Martyrum.] Agunt de his Beda, Vſuardus, Ado, & alij recentiores. De loco Inter duas lauros, mentio habetur etiam in libello de munificentia Conſtantini, cùm agitur de baſilica Sanctorum Petri & Marcellini ibi à Conſtantino erecta.

[b] Flauiani.] Fabianus pro Flauiano ponitur in aliquibus vet. manuſcr. Agitur de eo in actis S. Bibianæ martyris. Locum Aquæ Taurinæ, dictum, cuius hîc habetur mentio, in Tuſcia fuiſſe conſtat: Plinius enim libro 3. c. 5 Aquenſes Taurinos ponit in Tuſcia. De eodem loco pluribus ſcribit Rutilius Itiner. libro 1. cum ait:

Noſſe iuuat Tauri dictas de nomine thermas, &c.

Rurſus verò de Aquis Taurinis, & inde denominata eccleſia Tauritana, ſub diœceſi Centumcellenſi, habetur mentio à S. Greg. in dial. lib. 4. c. 55. vbi plura de balneis ibi poſitis.

[c] Inſcriptione damnatus.] Eiuſmodi ignominia affici ſolitos Chriſtianos confeſſores, docet Pontius diac. in vita S. Cypriani, dum ait: Quis denique tot confeſſores frontium notatarum ſecũda inſcriptione ſignatos, & ad exemplum martyrij ſuperſtites reſeruatos, incentiuo tubę cæleſtis animaret? Hæc ille. Seruorum vultus inſcribi ſolitos, teſtatur Plin. lib. 18. c. 3. & alij, vt Varro lib. 1. de re ruſtica. Seruos pœnæ etiã; vnde Suet. in Caio c. 27. ait: Multos honeſti ordinis deformatos prius ſtigmatum notis, ad metalla, & munitiones viarum, aut ad beſtias condemnauit. De ſeruo hiſce notis deformato meminit Valer. lib. 6. cap. 8. Dicebantur eiuſmodi ſerui ſtigmatici, ſic apud Dionem hiſtor. Rom. lib. 97. itemq́ue aliquando & litterati, atque inuſti. Erat itaque inſcriptio antiquum genus ſupplicij, quo ſumma irrogabatur ignominia, cùm liberi hominis facies atris notis perpetuò manſuris profundis characteribus incideretur. Meminit eius ſupplicij Seneca lib. 3. de ira c. 3 cùm ait: Varia vinculorum genera, varia pœnarũ, lacerationes membrorum, inſcriptiones frontis, &c. Sed frequentiùs de beneficiis lib. 4. c. 137. & 138. vbi de inſcriptione, qua Philippus rex ingratum militem notãdum præcepit. Conſtantinus Imp. eiuſmodi vultus deturpationem lege vetuit, ſic reſcribens ad Eumelium: Si quis in ludum fuerit vel in metallum pro criminum deprehenſorum qualitate dãnatus, minimè in eius facie ſcribatur: dum & in manibus & in ſuris poſſit pœna damnationis vna ſcriptione comprehendi: quò facies, quę ad ſimilitudinẽ pulchritudinis cæleſtis eſt figurata, minimè maculetur. l. 2. de pœnis Cod. Theod. Theophilus Imper. hæreticus Iconoclaſta abolitam antiquatamq́; pœnam reſtituit, hiſceq́ue non dicam ignominiæ ſed præclariſſimæ laudis notis rigauit vultus ſanctorũ martyrum Theophanis ac Theodori fratrum, quos Methodius illuſtris confeſſor, qui ob Chriſti fidem ab eodem Imp. tenebatur ſepulchro incluſus, per fidum internuncium his ſalutauit iambis:

Quorum libris ſcripta ſunt in cæleſtibus
Nomina, piæq́; frontes compunctæ notis:
Hos qui ſepultus ante funus eſt ſuum
Vinctos ſalutat & ipſe vinculis grauis.

Hæc apud Georg. Cedren. in Compendio hiſt. in Theoph. Comminatus eſt Theodoricus rex Italiæ Opilioni & Gaudentio viris clariſſimis inſcribendas notis ipſorum frontes. Boet. de conſolat. proſa 4. Thracibus verò notæ in facie ſcriptæ erant in ſignum nobilitatis, vnde in prouerbium adductæ Thraciæ notæ, vt ex Herodoto notat Cæl. Rodig. lect. antiq. lib. 7. c. 31. Meminit de Thraciis notis Valer. lib. 9. c. 14. 2. ext. Dacos ac Sarmatas ſolitos fuiſſe ſuas frontes notis inſcribere, auctor eſt Plin. li. 22. c. 1. Stigmata fuiſſe etiam Britonum inſignia, teſtatur Tertullianus lib. de virgin. veland. Fuerunt & Syri ſtigmatici: non tamen in vultu, ſed in vola manus, vel in ceruice, vt tradit Lucianus in Dea Syria, ſtigmata incidebant.

[d] Demetrij & ſoc.] De his Vſuardus, Ado, & alij recentiores hac die.

[e] Iſchyrionis.] In Beda mendosè legitur Chiridonis; in Vſuardo, Schyrionis. ſatis cõſtat ex epiſtola Dionyſij Alexandrini ad Fabium Antiochenum, quam recitat Euſeb. hiſt. lib. 6. c. 34. cùm eius acta refert, Iſchyrionem dici debere.

[f] Chæremonis epiſc. & ſoc.] Beda, Ado, & alij de ijſdem hac die. Pluribus autẽ idem Dionyſ. eadem epiſt. apud Euſeb. lib. 6. c. 34. prope finem.

[g] Zenonis.] Eius certamen deſcribitur in actis SS. Indes & Domnæ apud Metaphr. die 25. Decemb. Habet eadem Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6

xxviij. G Decimo Kal. Ianuarij. Luna. 23

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
t u A B C D E f F G H M N P
21 22 23 24 25 26 27 28 27 28 29 1 2 3

ROMÆ ſanctæ Victoriæ [a] virginis & martyris, quæ in perſecutione Decij Imperatoris, cùm eſſet deſponſata Eugenio pagano, & nec nubere vellet, neque ſacrificare, poſt multa facta miracula, quibus plurimas Deo virgines aggregauerat, à carnifice percuſſa eſt gladio in corde, rogatu ſui ſponſi. Nicomediæ natalis ſanctorum viginti [b] Martyrum, quos Diocletiana perſecutio grauiſſimis tormentis cruciatos, martyres Chriſti fecit. Ibidem paſſio ſanctorum Migdonij [c] & Mardonij, quorum alter in eadem perſecutione igne crematus, alter in foſſam proiectus occubuit. Tũc etiam paſſus eſt Diaconus ſancti Anthimi epiſcopi Nicomedienſis,

medienſis, qui cùm litteras perferret ad Martyres, à Gentilibus tentus, & lapidibus obrutus, migrauit ad Dominum. In Creta ſanctorum martyrum Theoduli [d], Saturnini, Eupori, Gelaſij, Euniciani, Zetici, Cleomenis, Agathopi, Baſilidis, & Euariſti, qui in perſecutione Decij crudelia paſſi, capite cæſi ſunt. Romæ beati Seruuli [e], de quo ſanctus Gregorius [f] ſcribit, quòd à primæua ſui ætate vſque ad finem vitæ paralyticus iacuit in porticu prope eccleſiam ſancti Clementis, & demum angelorum cantibus inuitatus, tranſiuit ad gloriam paradiſi: ad cuius tumulũ Deus miracula creberrimè oſtendit.

DECEMBRIS 23.

VICTORIÆ.] De eadem Beda, Vſuard. Ado, & alij recentiores: S. Aldelmus libro de laud. Virg. tam proſa quàm carmine Victoriam, ac eius germanã Anatholiam pluribus laudat. Earundemq́ue res geſtas commemorat. Habemus vtriuſque acta manuſcr. quorum eſt exordium: Factum eſt autẽ vt vir, &c. Petr. in catal. lib. 1. cap. 83. de ijſdẽ agit, atque alij.

[b] Viginti martyrum.] Beda, Vſuardus, Ado, Pet. in catal. lib. 1. cap. 84. & alij recentiores hac die.

[c] Migdonij & Mardonij.] Horum martyriũ recenſetur in actis SS. Indes & Domnæ apud Metaphraſt. die 26. Decemb. ex quo Lipom. tom. 5. & Sur. tomo 6. Agitur ibidem de Diacono Nicomedienſi, de quo hîc mentio habetur. De Migdonio item Niceph. hiſt. lib. 7. cap. 5. qui agit & de Gorgonio, quem diuerſum eſſe à Mardonio, acta ſuperiùs citata ſignificant.

[d] Theoduli & ſoc.] Agunt de his etiam Græci hac die in Menolog. eorumq́ue paſſionis acta deſcribunt. Locupletiùs autem Metaphraſtes, ex quo Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. eadem referunt.

[e] Seruuli.] De eo Beda, Vſuardus, Ado, ac ceteri. Eius acta perpetuis ſcriptorum monumentis ſanctus Gregorius Papa mandauit; agit enim de ipſo lib. 4. dialog. c. 14. & homil. 5. in Euangel. Erat eius memoria Romæ apud S. Clementem, vbi & eius vita picturis deſcripta habebatur.

[f] Gregorius ſcribit.] Etſi mente non exciderit, me notationes tantummodo, & non apologias, vel inuectiuas conſcribere: tamen non omnino ab inſtituto alienum exiſtimo, ſi cùm ſæpè in Romano Martyrologio libri dialogorum S. Gregorij Papæ adducantur in teſtimonium; eoſdem (tanti Patris reuerentia ductus) à calumniis vendicem, non dico hæreticorum (aliter enim cum illis mihi agendum eſſet) ſed Catholici hominis Melchioris Cani epiſc. Canar. dum in ſuorum quos ſcripſit locorũ Theologicorũ commentario lib. 2. cap. 6. aduerſus prædictos dialogorum libros inconſtanter ac inconſultè nimis loqui videatur; & quos iam mille ferè annis, tam Occidentalis quàm Orientalis Eccleſia ſumma fide, digna veneratione, immenſiſq́; eſt laudibus proſecuta; audeat nouus aſſertor incõtrouerſiam reuocare, ac fide minuere. At ne nos calũnia agere quis exiſtimet; reddimus eius verba, prætereundo nonnulla, quæ eodẽ capitulo ab ipſo dicta, caſtigatione ſunt digna; ſic ſe habent, dum ſanctos ac eruditos viros hallucinatos eſſe aliquando, conatus eſt demonſtrare: Quæ (inquit) ego eadem de Beda, atque Gregorio iure fortaſſe, ac verè dicere poſſum: quorum ille in hiſtoria Anglorum, hîc in dialogis quædam miracula ſcribunt vulgo iactata & credita: quæ huius præſertim ſeculi Ariſtarchi incerta eſſe cenſebunt. Equidem hiſtorias illas probarem magis, ſi earum auctores, iuxta præfinitam normam, ſeueritati iudicij curam in eligẽdo maiorem adiunxiſſent. ſed quoniam modeſtè, & circũſpecto iudicio de tantis viris pronunciandum eſt, ne in his quidem duobus reijcienda ſunt plurima: pauca enim in eis poſſis arguere, quamuis hiſtoriam eccleſiaſticam reuocare ad ſeueriora iudicia contendas. Hæc ille: cætera autẽ, quibus eundem Gregorium ſugillat, dicemus inferiùs. Appello te virum eruditum, qui feriẽdo demulces, & demulcendo feris (vt interim de Beda taceamus) cur nõ ſignas in Gregorij dialogis, illa quæ ſcribis, miracula vulgo iactata & credita; ne dum pauca quæ tuo iudicio ſunt arguenda, non arguens, vel reijciens, integrum opus fide minuas, & in ſuſpicionẽ adducas? Qui ſint Ariſtarchi qui ea incerta exiſtiment; licet te ab illis ſubtrahere videaris, cùm tamẽ eadem vulgò iactata ac credita dicas, re ipſa te inter illos adnumeras. Sed ante omnia te ipſum ad tuam reuoco ſcriptionem, dum pręceptoris tui iudicium de te editum ſic deſcribis in duodecimi libri tui præfatione: Fratrem (inquis) Franciſcum Victoriã, lector optime, eum quem ſummũ Theologiæ præceptorem Hiſpania Dei ſingulari munere accepit ſolitum dicere audiui, poſtquam ab illius ſchola diſceſſi, ſe ingenio meo quidem egregiè delectari: ſed id vereri, ne huius excellentia quadam elatus, & exultans, immoderatè iactarer; & grandior effectus, non lætè modò & liberè ingrederer, ſed temerè etiam ac licenter præcéptoris veſtigia cõculcarem. Hæc tu ipſe. At vtinam vnius tantùm præceptoris, & non maiorum omniũ de dialogis Gregorij iudicium contempſiſſes, neque tot adſtipulatoribus tuam prætuliſſes ſententiam. Prouoco te ad Patres tuos ſanctiſſimos ac eruditiſſimos viros Hiſpaniarum doctores, Iſidorum, S. Illefonſum, eiuſq́ue ſucceſſorem poſt Quiricum, S. Iulianum, qui

libros prognoſticôn ſcripſit. Quantum Iſidorus Gregorij ſcripta omnia plurimi fecerit, ipſum conſule lib. de vir. illuſt. c. 27. vbi poſt immenſa præconia, hæc tandem in fine: Felix (inquit) & nimium felix, qui omnium ſtudiorum eius potuit cognoſcere dicta. Illefonſus, & ipſe de vir. illuſtr. cap. 2. Tanto (inquit) per gratiam Spiritus ſancti ſcientię lumine præditus, vt non modò illi præſentiũ temporum quiſpiam, ſed ne in præteritis quidem par fuerit vnquam. Ita enim cunctorum meritorum claruit perfectione ſublimis, vt excluſis omnium illuſtrium virorum comparationibus, nihil illi ſimile demonſtraret antiquitas. Vicit enim ſanctitate Antonium, eloquentia Cyprianum, ſapientia Auguſtinum, &c. Certè Iulianus in his quæ diſſerit in libris prognoſticôn, è dialogorum S. Gregorij libris teſtimonium petit. Itemque ſanctorum Patrum conuentus ex ijſdem dialogis mutuati ſunt auctoritatẽ, ex ijſdẽq; citatas hiſtorias deſcripſere, vt in Concilio Triburienſi cap. 17. vbi recitatur mirandum illud prodigium de Valentino eccleſiæ Defenſore, de quo S. Gregorius agit libro 4. dialog. c. 53. quod præ cæteris fortè Ariſtarchi tui commẽtum eſſe cenſebunt. Hadrianus Papa in epiſtola quam ſcripſit ad Carolum Magnum, non ſemel eoſdem S. Gregorij citat dialogos. Iiſdem dialogis vt validiſſimis armis vſus eſt etiam Ionas Aurelianenſis ad confutanda portentoſa monſtra Claudij Taurinenſis. Quanti illos fecerit Zacharias Papa, hæc habes à Ioanne Diacono lib. 4. c. 75. Hos libros (inquit) Zacharias, ſanctæ Eccleſiæ Romanæ epiſcopus, Græco Latinoque ſermone doctiſſimus, temporibus Conſtantini Imp. poſt annos ferè cẽtum ſeptuagintaquinque in Græcam linguam conuertens, Orientalibus eccleſiis diuulgauit. Hæc Ioannes. Quanti autẽ eos Græci æſtimarint, ex his potes intelligere, dum Gregorium citantes, Dialogum appellant. Quid ad hæc, vir optime, nunquid his omnibus cæcutientibus, tu ſolus vides? ac cęteris dormitantibus, tu ſolus vigilas? ſed ad quam lucernam? tu ipſe prodis; dum eodem capitulo hæc de Ludouico Viues: Iuſtiſſima eſt (inquit) Ludouici querela de hiſtoriis quibuſdam in Eccleſia confectis, &c. Hæc tu de illo, cuius ſcriptiones quali indiguerint ſcopa, notum eſt omnibus. ſed quid in his immoror? Quid de dialogis S. Gregorij ſit ſentiendum, cùm tecum ago, non alterius quàm tui ipſius appello iudicium. In memoriam, quæſo, reuoca; quid de his nuper ſenſeris, quid ipſe nuper ſcripſeris: te ipſum enim ad tua ſcripta iterum prouoco. Hæc enim ante quatuor paginas eodem capitulo, quo de recta ſcribendæ hiſtoriæ ratione diſputas, poſita habes: Prima lex (inquit) ex hominum probitate integritateque ſumetur. Quæ omnino res locum habet, cùm quæ narrant hiſtorici, ea vel ipſi ſe vidiſſe teſtantur, vel ab his qui viderunt, accepiſſe. Qualia ſunt pleraque in epiſtolis Ambroſij, Cypriani, Hieronymi, Auguſtini, in libris quoque de Ciuitate Dei, in dialogis S. Gregorij, breuiter in omnibus ferè Doctorum eccleſiæ probatiſſimorum ſcriptis: in quibus mendacium ſuſpicari, quod ad memoriam ſempiternam transferre illi ſcribendo voluerint, piaculum eſt. Magnis quippe, præclariſque virtutibus viri ſanctiſſimi atque optimi id conſequi meruerunt, vt in rebus huiuſmodi, quas vel ſpectaſſe ſe, vel ab aliis fide dignis qui ſpectauerint, ſe audiuiſſe teſtati ſunt, fides omnino illis adhibeatur. Hæc tu quidẽ, cùm ſtatim in Eraſmum, & in alios recentiores inueheris, qui ſtultè nimis à prædictis deſciuerunt. His certè nihil grauius, nihil eruditius, nihil denique Catholico homine dignius dici potuit. Sed quæ tãta in re tanta, tantula temporis mora, in tanto homine inconſtãtia? quid dicam amplius non habeo; niſi quòd illa priora diuino afflatus ſpiritu, veritate ſuadente, ſcripſiſti, poſteriora autem ipſe tuo ſenſu conatus es, quo qui ducitur, mendax eſt, veritate atteſtante: Omnis homo mendax, Deus autem verax eſt. Vt autem ad dictos dialogorũ libros reuertar. Scripſit eos S. Gregorius, anno quarto ſui Pontificatus, vt colligi poteſt ex lib. 4. c. 36 cùm peſtilentiam, quæ primo anno ſuæ ſedis Romam afflixit, ante triennium eſſe graſſatam affirmat. Quanta autem adhibita diligentia, quantoq; ſtudio veritatis, opus elaborauit; cùm quæ viderit, vel à certis probatiſſimiſque viris acceperit, ſcriptis mandauit; tam ex ijſdem libris, quàm etiam ex epiſt. 50. lib. 2. regiſtr. ad Maximianum epiſcopum Syracuſanum ſcripta, facilè poteſt intelligi. Sed de his hactenus. Occurrimus etiam eiuſdem obiectioni de eodem S. Gregorio, qui de Sozomeno agens in regiſtro libro 6. epiſt. 31. ind. 15. cap. 95. locum illius citat de laude Theodori Mopſueſteni epiſcopi, quem quidem cùm prædictus Canus apud Sozomenum non reperiri contendat, quaſi oſcitantiæ Gregorium redarguens, illum locum dicit eſſe Theodoreti lib. 5. cap. 39. ſed non animaduertit nos non habere integram hiſtoriam Sozomeni, ac cõplures eius libros excidiſſe. Nam cùm ipſe in præfatione ad Theodoſium Imp. teſtetur, ſe perducere ſuam hiſtoriam vſque ad decimumſeptimum Conſulatum ipſius; cumque ea quæ exſtat, nece Conſtantij Imp. collegæ Honorij, terminetur; qui (vt auctor eſt ſanctus Proſper in chronico, & alij) occiſus eſt, Agricola & Euſtachio Conſſ. neceſſe eſt affirmare, decem & octo annorum ſaltem temporis Sozomeni hiſtoriã intercidiſſe; quibus præſertim tẽporibus exſurgente hæreſi Neſtoriana, quæ à prædicto Theodoro Mopſueſteno ducit originẽ, de eodem Theodoro prolixior erat, abſq; dubio, narratio. Ecquid mirũ, ſi quod dixerat Sozomenus, à Theodoreto repetitum inueniatur; cùm & alia complura de his exempla in illorum hiſtoriis eſſe conſtet. Prætermittimus hîc alia, quæ de Theodoreto diſputat; memores notationes hîc nos tantùm conſcribere, non quaſcunque controuerſias diſputare, omnéſve aliorum errores corrigere.

Nono

24 Nono Kal. Ianuarij. Luna. A xxvij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
22	23	24	25	26	27	28	29	28	29	1	2	3	4			

VIGILIA [a] Natiuitatis Domini noſtri IESV Chriſti. Antiochiæ natalis ſanctarum Virginum [b] quadraginta, quæ in Deciana perſecutione per diuerſa tormẽta martyrium conſummarũt. Apud Spoletum ſancti Gregorij [c] presbyteri & martyris, qui temporibus Diocletiani & Maximiani Imperatorum primò nodoſis fuſtibus cæſus, ac deinde poſt craticulam & carcerem, carduis ferreis in genibus percuſſus, ſed & ardentibus lampadibus per latera incenſus, tandem eſt decollatus. Tripoli ſanctorum martyrum Luciani [d], Metrobij, Pauli, Zenobij, Theotimi, & Druſi. Nicomediæ ſancti Euthymij [e] martyris, qui in perſecutione Diocletiani, cùm multos ad martyrium præmiſiſſet, ipſe enſe transfixus, ſecutus eſt ad coronam. Burdigalæ ſancti Delphini [f] epiſcopi, qui Theodoſij tẽpore claruit ſanctitate. Romæ natalis ſanctæ Tharſillæ [g] virginis, amitæ ſancti Gregorij Papæ, de qua ipſe teſtatur, quòd in hora exitus ſui IESVM ad ſe venientem viderit. Treuiris ſanctæ Irminæ [h] virginis, filiæ Dagoberti Regis.

DECEMBRIS 24.

[a] VIGILIA Natiuitatis Domini.] De ea Beda, Vſuardus, Ado, Gregorius Turonenſis antè hos omnes de geſtis Franc. lib. 10. c. 31. Amalarius de Ordin. antiph. c. 14. Microl. cap. 32. ac demum cæteri omnes qui agunt de offic. eccleſiaſt. S. Auguſtinus presbyterum ſibi ſubditum ab officio presbyterij remouendum putauit, quòd inter alia (vt ait) Vigilia Natalis Domini, qua omnes eccleſiæ ſolent ieiunare, apud famoſam mulierem prandere, ac cænare præſumpſiſſet. Scribit de his ad Xantippum Numidiæ epiſcopum epiſt. 236. De tremendo iudicio Dei in Eparchium presbyterum, eandem Vigiliam profanantem, ſcribit Gregorius Turon. de glor. mart. c. 87. vbi & de ſeuera animaduerſione in ſe ipſum diuinitus immiſſa, cùm ſe pauliſper ſomno dediſſet, ſubdit exemplum. Ea legant, attendantque, qui ſacratiſſima illa nocte ad iniquitates & peccata vigilant.

[b] Virginum quadraginta.] De his item hac die Beda, Vſuardus, Ado, Wandelbertus, & Petrus in catal. lib. 1. c. 89. & alij recentiores.

[c] Gregorij.] Beda, Vſuard. Ado, & alij de his hac die pluribus agunt. Eius autem acta ex antiq. codicibus edidit Mombrit. tomo 2. & Sur. tomo 6. Habemus eadem manuſcrip. quibus additur præclarum miraculum eius virtute editum anno Domini 1037. Incipit: Recolentibus vobis, &c.

[d] Luciani & ſoc.] De his Beda, Vſuardus, & Ado; conſentiuntque vetera manuſcripta.

[e] Euthymij.] De eodem in iiſdem actis SS. Indes & Domnæ habetur mentio, apud Metaphraſt. die 26. Decemb. Lipom. tomo 5. & Surius tomo 6.

[f] Delfini epiſcopi.] Exſtant ad hunc S. Paulini Nolani epiſcopi epiſtolę quinque, videlicet 15. 16. 17. 18. & 19. Meminitq; eiuſdem ſumma cum laude ſcribens ad Amandum, eiuſdem ciuitatis epiſcopum, epiſtola 21. & 24.

[g] Tharſillæ.] Hanc feliciter ex hac vitâ migraſſe hac die, ſcribit S. Gregorius, qui eius acta pluribꝰ refert. dial. lib. 4. c. 16. & in Euãg. homil. 38.

[h] Irminæ.] De eadem Ado, & alij recentiores; pluribus verò Tritthem. de vir. Illuſt. Ord. S. Bened. lib. 3. c. 138. Claruit (vt ait) anno Dñi 710.

xxvj. B Octauo Kal. Ianuarij. Luna. 25

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
23	24	25	26	27	28	29	30	29	1	2	3	4	5			

ANNO [a] à creatione mundi, quando in principio Deus creauit cælum & terram, quinquies millesimo centesimo nonagesimonono: A diluuio verò anno bis millesimo nongentesimo quinquagesimo septimo: A natiuitate Abrahæ anno bis millesimo quintodecimo: A Moyse, & egressu populi Israël de Ægypto, anno millesimo quingentesimo decimo: Ab vnctione Dauid in Regem, anno millesimo trigesimo secundo: Hebdomada sexagesimaquinta iuxta Danielis prophetiam: Olympiade centesima nonagesimaquarta: Ab vrbe Roma condita anno septingentesimo quinquagesimosecũdo: Anno Imperij [b] Octauiani Augusti quadragesimosecundo, toto orbe in pace composito, sexta mundi ætate, IESVS CHRISTVS æternus Deus, æterniq́ue Patris Filius, mundum volens aduentu suo piissimo consecrare, de Spiritu sancto conceptus, nouemq́; post conceptionem decursis mensibus, (*Hîc dicitur alta voce,*) In Bethlehem Iudæ nascitur ex MAR[IA] virgine factus Homo. (*Hîc autem altiùs, & in tono paßionis:*)

NATIVITAS [c] Domini nostri IESV CHRISTI secundùm carnẽ. (*Quod sequitur, legitur in tono lectionis Martyrologij:*) Eodem die natalis sanctæ Anastasiæ [d], quæ tempore Diocletiani, primò diram & immitẽ custodiam à viro suo Publio perpessa est, in qua tamen à Chrysogono confessore Christi multũ consolata & confortata fuit: deinde à Floro Præfecto Illyrici diutina custodia macerata, ad vltimum manibus & pedibus extensis ligata est ad palos, & circa eam ignis accensus; in quo martyrium consummauit in insula Palmaria, ad quam cum ducẽtis viris, & septuaginta feminis deportata fuerat, qui variis interfectionibus martyrium celebrarũt. Romæ in cœmeterio Aproniani sanctæ Eugeniæ [e] virginis, quæ tempore Gallieni Imperatoris post plurima virtutum insignia, post sacros virginum choros, Christo aggregatos; sub Nicetio Vrbis Pręfecto diu agonizans, nouissimè gladio iugulata est. Nicomediæ passio multorũ [f] millium Martyrum, qui cùm in Christi Natali ad Dominicũ [g] conuenissent, Diocletianus Imperator ianuas ecclesiæ claudi iussit, & ignem circumcirca parari, tripodemque cum thure præ foribus poni, ac præconem magna voce clamare, vt qui incendium vellent effugere, foras exirent, & Ioui thus adolerent: cumque omnes vna voce respondissent, pro Christo se libentiùs mori, incenso igne consumpti, eo die nasci meruerunt in cælis, quo Christus in terris pro salute mundi nasci dignatus est.

DECEMBRIS 25.

ANNO à creatione mundi quinquies millesimo centesimo nonagesimonono.] Ita antiquæ tabulæ ecclesiarum, secundùm supputationem septuagintaduorum interpretum, ex Eusebij chronico: quam quidem tam Occidentalem quàm Orientalem Ecclesiam constat esse secutam. Scimus autem de annorum calculo ab origine mundi varias esse diuersorum sententias; quorum alij in his septuagintaduos interpretes, alij autẽ Hebraicã veritatem secuti sunt. rursumq́; nec in vnam conuenire sententiam qui prædictos interpretes, sicut nec qui Hebræorum codices sunt sectati; adeoque inter se dissentire, vt licet tam Latinorum quàm Græcorum ingens sit numerus, qui tempora supputarint; nullus ferè qui alteri in omnibus consentiat inueniatur, iureq́; in his dici illud possit: Quot capita, tot sententiæ. Non est modò nobis dicendũ per singula; nec breui scholio coarctanda sunt, quę prægrande volumen exposcunt. Satis tibi sit, candide lector, nos hîc demonstrare eiusmodi annorũ supputationem positam esse more maiorũ, simulque ostendere Catholicam Dei Ecclesiam in supputando annorum numero, septuaginta interpretes sequi consueuisse. Est de his in primis S. Augustini testimonium lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 11. vbi agens de supputatione temporum: Eos (inquit) in auctoritatem celebriorem suscepit Ecclesia, &c. cùm tamen aliquando idem plus tribuat Hebraicę veritati; idque (vt ait) non vt deroget dictis interpretibus, sed quòd qui ex eis descripserunt, aliquo errore lapsi sunt. ita dicto lib. 15. cap. 13. Idipsum S. Hieron. de Hebraic. quæstion. in Genes. Insuper Iulianus episcopus Toletanus doctrina ac sanctitate celebris, docet antiquum esse morem Romanę Ecclesiæ, in supputatione temporum sequi septuagintaduos interpretes. Agens etenim contra Iudæos, pluribusque differens, ac præferens eam interpretum supputationem illi quæ ex Hebraicis codicibus colligitur, post multas rationes, hæc subdit de antiquo Ecclesiæ vsu: Ergo (inquit) illa nobis & sola pro his annis est obseruanda auctoritas septuaginta interpretum, quę meritò omnibus editionibus & translationibus antefertur; quam etiam vsque omnes doctores ecclesiastici tenuerunt, & in hac præcipuè annorum supputatione secuti sunt. Hæc Iulianus. Docent hęc etiam cùm rerum ecclesiasticarum exempla, tum etiam sanctorum Patrum auctoritates & testimonia. Acta Synodica œcumenica secundùm prædictos interpretes annos enumerant. Constat id ex sexta Synodo can. 5. apud Theod. Balsam. pag. 198. Antiqui Patres, tam Gręci quàm Latini, pari modo numerarunt, vt Heros episcopus Antiochenus, Theophilus eiusdem ciuitatis antistes, Hippolytus Portuensis, Cyprianus, Origenes, Iulius Africanus, Epiphanius, Eusebius, Cyrillus, Nicephorus, Suidas, & alij complures: Latinorum autem Lactantius, Philaster, Augustinus, Orosius, Iulianus episcopus Toletanus, Albinus Flaccus, & alij plures ex recentioribus, quos omittimus. satis sit modò declarasse, Catholicam Dei Ecclesiam in annorum supputatione ab origine mundi dictos interpretes esse secutam; quod & antiqua Martyrologia, ex quibus hæc sunt descripta, testantur. At quid dicam nostrates? cùm factũ constet à Iudæorum historicorum antiquioribus; quorum qui clarissimus habetur, Iosephum constat numerasse annos ab origine mũdi secundùm septuaginta duos interpretes, non autem secundùm Hebraicam veritatẽ. quod ex eo facilè intelligi potest, dum in præfatione librorum de Antiquitatibus, & contra Apionem lib. 1. ab origine mundi vsque ad sua tempora numerat quinque mille annos. Quòd si qui ex textu Hebraico colligitur numerus certior esset; Hieronymus eius sectator atque defensor ad quid in lib. 1. Comment. in epist. ad Tit. cap. 3. hæc ait? Eiusmodi annorum certum numerum aut difficile est inuenire propter librorum varietatem, & (dum paulatim de inemendatis inemendata scribuntur) errores inolitos: aut etsi inuenimus magno studio & labore, nihil profutura cognoscas. Faciunt certam quidem fidem eius rei multiplices supputatores ab inuicem discrepantes, qui licet ex Hebraico fonte numerũ deducant annorũ mundi, vix vnus vel alter reperitur qui alteri in omnibus consentiat. Cuius rei creditur desperatione victos antiquorum complures qui ante tempora Cõstantini scripsere de temporibus commentarios; non nisi à Moysi tempore annos numerare cepisse, vt tradit Lactantius lib. 4. c. 5. Quamobrem nullus facessat negocium, si de annis ab origine mundi, ex Hebraica veritate alij, tum antiquiores, tum recentiores, supputauerint annos. Nam si id assequi maioribus minus licuit; certè quomodo id recentiores sibi tutò vendicent, non intelligo: etenim si codicum restituenda lectio est, non nisi ex antiquioribus exemplaribus rectè fieri posse continget. At de his satis.

[b] Anno Imperij Octauiani Augusti quadragesimosecundo.] Id etiam profitetur Euseb. in chron. Epiph. in Panar. lib. 1. hæres. 20. & iterum lib. 2. hæres. 51. id in Homilia de indictione, quæ Græcè scripta Ioan. Chrysost. esse dicitur, idipsum Græcorum cęteri, Beda de sex ætat. & alij. Sed huic senten-

sententiæ auctores grauissimi refragari videntur; dum affirmant Dominum nostrum Iesum Christum natum anno quadragesimo primo Imperij Octauiani Augusti. Id etenim habet in primis Irenæus lib. 3. c. 25. Tertullianus contra Iudæos, sanctus Hieronymus iterum, vt in Isai. c. 2 in Daniel. lib. 1. c. 9. Cassiodorus, Iulianus episcopus Tolet. Marianus Scotus, & quidã ex recentioribus hos secuti. Sed huiusmodi discrepantia facillimè cõciliatur, si annorum Imperij Augusti diuersa supputationis ratio attendatur. Eusebius etenim, Epiphanius, & alij eam sententiã de anno quadragesimosecundo secuti, Augusti annos exordiuntur sequẽti anno à nece Cæsaris, qui fuit annus ante Triumuiratum, Hirtio & Pansa Conss. ab Vrbe cõdita septingẽtesimus vndecimus, quo reuera ex senatusconsulto declaratus est Imperator, eo quòd suo exercitu Romam ab Antonij furore liberasset: testatum id habes expressè in epistola decimaquinta Ciceronis ad Brutum, cuius quidẽ epistolæ tempus fuisse annum ante Triumuiratum facilè quisque intelliget, qui illorum temporum res gestas nouit. quanta æstimata fuerit illa collati Imperij dignitatis amplitudo, scribens Brutus ad Ciceronem, hęc ait: Itaq; timeo de Consulatu, ne Cęsar tuus altiùs se ascendisse putet decretis tuis, quàm inde, si consul factus sit, descensurum. Hæc ille de ea imperij Cęsaris maiestate; quã maioribus in dies accessionibus auctã constat, quousque summa rerum potitus, plenissimæ potestatis (vt dicemus paulo inferiùs) Imperator est appellatus. A prædicto itaque tempore complures antiquorum annos Augusti Imp. numerasse certissimum est. Id etenim Eusebium fecisse, ex eius chronico satis cõstat. inde etiã Epiphanium numerare cœpisse liquet; dum, vbi suprà, hæresi 51. Christum natum ait Augusto xiij, & Sillano Conss. cumque eum annum dicat quadragesimum secundum Augusti, necesse est vt ab anno sequenti à nece Cæsaris eius numeri ducat exordium. Qui verò numerare consueuerunt à tẽpore Triumuiratus (id etiam vsu quodã receptum fuisse videtur) ij iure natum dicunt Christum Dominum anno eiusdem Imperij quadragesimo primo. Rursus autẽ alia ratione Clemens Alexan. li. 1. Stromat. numerans annos Imperij Augusti ab eo tempore, quo debellatis iam cunctis hostibus, summa rerũ potitus, Imperator antonomasticè est appellatus, ait Dominum Iesum Christum natũ anno vicesimo octauo eius Imperij. Hæc ea quidẽ ratione, quòd anno septingentesimoquinto ab Vrbe condita Octauiano quintùm, & Apuleio Conss. (inquit Dio lib. 52.) idem Octauianus nomẽ Imperatoris accepit, non quale propter victoriam Tribuni vetusto more solebant (id enim anteà & postmodum ex ipsis actionibus reportauit, vicies quidem Imperator dictus) sed quo summa Imperij demonstraretur, &c. Paulo pòst autẽ accepisse oblatum à Senatu sibi nomen Augusti, idem auctor testatur. Hæc de annis Augusti ex Fastis Consularibus sunt deducta, quibus vsi sunt Patres ad exactam temporum rationem peruestigandam; quos qui contemnit, in multos errores labi necesse est; in quam sententiam S. Augustinus lib. 2. de doctrina Christiana cap. 28. hæc ait: Per Olympiades, & Consulum nomina multa sæpè quærũtur à nobis; & ignorantia Consulatus quo natus est Dominus, & quo passus, nonnullos coëgit errare. Hæc Augustinus. Ex quo autem in hæc semel incidimus, quo annorum ratio ex Fastis Consularibus deducenda, firmior certiorque esse noscatur, hîc obiter insulsæ nimis ac imprudenti quorundam obiectioni occurrimus, dicentium ex multitudine Consulũ suffectorum & allectorum, fallacissimum esse annos per Cõsules numerare; quasi necesse sit dictos Consules cum illis qui ordinarij Consules sunt dicti, cõfundere. Vnius Dionis quæ modo occurrit sententia, his satisfaciat, cuius libro 43. hist. Rom. hæc sunt verba: Ab eo tempore (anno ab Vrbe condita septingẽtesimonono, quo Fabio Consule mortuo, suffectus est ad paucas horas Caninius) cœptũ est, vt perpauci toto anno Cõsulatum gererent; sed alij pauciores, alij plures menses diesque, prout casus tulisset, eo magistratu fungerentur: ac nostro quidem tempore (Seueri Imp. videlicet) nemo neque ad integrum annum, neque ampliùs duobus mensibus ferè cum collega aliquo Consul est: in cæteris ab antiquo more nihil discrepamus: annorum autem numerus his qui ab initio eius Consules fuerunt, adscribitur, &c. Hæc Dio, & ipse eodem ordine numerans singulos annos, sicut & fecisse cõstat Liuium, Tacitum, & alios historicos nobilissimos. Porrò tantum abest vt in annorum numero aliqua ratio haberetur suffectorum vel allectorum Consulum: vt dicat Auson. Gallus in Gratiar. act. pro suo Consulatu, sub quibus Consulibus ij Consulatum gesserint, quærere opus fuisse.

[c] NATIVITAS.] Hac ipsa die ex antiqua Ecclesiæ Catholicæ traditione Natalem Domini celebrari solitum, præter ea quæ feruntur in Const. Clem. lib. 5. c. 13. S. Augustinus testatur in Psal. 132. & alij. Scimus tamen de die Natali Domini fuisse diuersas sententias, quas recenset Clemens Alexand. li. 1. Stromat. Ægyptij inter alios à cæteris discrepantes, celebrabant Natalem Christi quo die agimus nos Domini Epiphaniam. Id etenim constat ex procemio Paschalis epistolæ Theophili episcopi Alexãdrini, ex qua Cassian. collat. 10. c. 1. S. Epiphanius etiam in eadem videtur perstitisse sententia, vt natus esset Dominus Iesus vndecima die mensis Tubi, ipse est apud nos dies Epiphaniæ. sic ipse in Panar. hæres. 51. quam quidem opinionem refellit S. Hieron. in Ezechiel. lib. 1. c. 1. Porrò Græcorum cęteri consentientes ecclesię Latinæ, distinguere norunt diem Natalem Dñi à solennitate Epiphaniæ, vt apparet ex Greg. Nazian. & aliis Græcis Patribus. Exstat & de his homilia S. Ioan. Chrysost. Græcè scripta in Biblioth. Sfortiana. idq; secuta est etiã ecclesia Africana, vt scribit S. Aug. contra Crescon. lib. 4. c. 37. & ser. 40. de diuersis. Duplici nomine hæc dies dicta à Græcis reperitur; nimirũ Natiuitas, & Theophania, vt auctor est Greg. Nazian. orat. in Christi Natiuit. vbi Nicetas in schol. Theophania (inquit) Diuinitatis, Natiuitas humanitatis. Licet Latini Theophaniam dixerint Epiphaniã, vt Ordo Rom. Albin. Flac. de diuin. offic. & alij hos secuti. In quam autẽ hebdomadis diem inciderit Natalis Domini, docet sexta Synodus, quæ prima die, quam nos Dominicam appellamus, natum Dominum profitetur, c. 8.

[d] Anastasiæ.] De eadem Beda, ac cæteri Latinorum; Græci autem in Menolog. ad xj. Kal Ianuarij. Eius martyrij acta à Metaphr. edita, descripserunt Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Alia paulo diuersa in antiq. cod. manusc. habemus, quorum exordiũ est: Prætextati viri illustris, &c. Eadem Mombrit. to. 1. Præsefert eorum titulus Anastasium bibliothecariũ auctorẽ, de cuius præfatione in eadem acta meminit Molan. in addit. ad Vsuardum; legimus eãdem in dicto codice, quæ sic incipit: Omnia quæ à sanctis gesta sunt, &c. Duas fuisse Anastasias, superiùs diximus, quarum senior passa est Valeriano Imperatore; agitur de ea v. Kal. Nouemb. Hæc autem iunior dicta, martyrio coronatur temporibus Diocletiani Imp. Duas etiã Anastasias nouit Niceph. hist. lib. 7. c. 14. Fuit hæc Romę celeberrima: vetus enim eius nomine titulus hactenus perseuerat, cuius habetur mentio in Concilio primo Roman. sub Symmacho, atque in Ord. Rom. & aliis in locis. Illa autem senior, quæ Sirmij passa dicitur, Constantinopoli erat celebris: quam olim fuisse veneficam tradit Niceph. hist. lib. 14. c. 10. in fine; vbi ait eius reliquias tempore Gennadij episcopi Constantinopolitani Sirmio Constantinopolim translatas: id ipsum Theodorus lector lib. 2. collect. in fine; additq; eas esse reconditas in basilica Anastasiæ, non quidẽ ab ea primùm ita denominatã, sed à S. Greg. Nazianz. cùm illic fides collapsa excitata esset, ita dicta. quam quidẽ olim perexiguam in augustiorẽ formam à se auctã S. Marcianus in honorem Dei Genitricis, & Anastasię martyris Deo dicandã curauit, vt Marciani acta testantur, quæ descripsit Metaphr. habetque Lipom. tom. 5. De eadẽ basilica & insigni miraculo illic edito agit Niceph. hist li. 15. c. 22. & eadem, quæ diximus, Marciani acta: eam vetustate consumptã ac denuò restitutam Basilius Imp. lapideo exornauit fastigio, vt tradit Cedren. in compend. hist. in Basilio Imp. Monemus lectorẽ de vtrisque Anastasiis contigisse, vt ob commune nomen, incuria quadã, & acta communicata atque simul confusa videantur, vt quod alterius est, alteri tribuatur. Rursus apocrypha quædã imò falsa omnino ferri ex anilibus fabulis congesta de S. Anastasia, quòd interfuerit sanctissimo virginis puerperio, eo quòd scilicet eadem die de ea commemoratio in Ecclesia fiat. Huius autem, de qua hîc agitur, esse epistolas ad Chrysogonum, quas recitãt Nicephorus, Suidas, & alij, certum est.

[e] Eugeniæ.] Agunt de eodem Beda, Vsuard. ac cæteri Latinorum; Græci in Menol. pridie huius diei. Meminit eiusdẽ, vt celeberrimæ martyris, Alcimus Auitus episcopus Viennensis in carmine ad Fuscinam sororẽ de laude castitatis, li. 6. c. 20. Fortunat. in carm. de gaudio & spe vitæ æternæ, Aldelmus pluribus libr. de laude virginit. Eius acta descripta à Metaphr. exstant apud Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Habent tamen aliqua quæ censura indigeant; veluti quod ibi legitur de Philippo Eugeniæ patre, facto (vt ait auctor) episcopo Alexandrino; quod planè cõmentum esse, tabulæ episcoporũ Alexandrinorum, quæ ab Eusebio in chron. & in histor. quę & à Nicephoro episcopo Constantinopolitano describũtur, & aliis, manifestè declarant.

[f] Multorum millium martyrum.] Græci autem, vt horum solennitatem celebriùs agerent, transtulerunt eam post diem sequentem in Menol. his verbis: Certamen viginti millium martyrum sub Maximiano Imp. apud Nicomediam combustorum. Pluribus autem de his Niceph. hist. lib. 7. c. 6. vbi & ea quæ hîc leguntur, fusiùs explicantur.

[g] Ad Dominicum conuenissent.] Conuenire ad Dominicum, duplici potest sensu accipi; ac primò, vt idem sit Dominicum, quod ecclesia, quò Christiani conueniunt: ita in Concilio Laodiceno can. 28. ὀυ δεῖ τὰς ἀγάπας ἐν τοῖς κυριακοῖς ποιεῖν. quod autem ibi Dominicum dicitur, trãslatum habetur, Basilica, dist. 42. c. non oportet. Quo etiã sensu Cyprianus de opere & eleemos. In Dominicũ (inquit) sine sacrificio venis? & apud Rufin. hist. lib. 1. ca. 2. Tunc senior: Si hęc (inquit) ita esse credis, surge, & sequere me ad Dominicũ, &c. Erat Antiochiæ nobilissima basilica, Dominicum aureum, appellata; vt auctor est Hier. in chron. an. 22. Constan. Imp. Porrò huius nomenclaturæ Eusebius in oratione de laudibus Constantini hanc affert causam: Ædes sacras (inquit) & templa vni omnium Deo atque vniuersarum rerum Domino dicanda consecrandaque curauit: vnde etiã templa quę erant ei consecrata, Domini nomen obtinuerunt: quod nomen non ex hominibus, sed ex ipso omnium Domino illis fuit impositum, & proptereà Dominica sunt appellata. Hæc Euseb. eadem ferè Walfrid. Strab. de reb eccl. c. 7. Alio autẽ sensu, conuenire ad Dominicum, idem est, quod ad sacrificium mysticũ, ad ipsas sacras Missas accedere, idemque celebrare Dominicum. Est de hoc eiusdem Cypriani exemplum eodem lib. de opere & eleemos. Locuples (inquit) & diues es, & Dominicum celebrare te credis, quæ corbonam omnino nõ respicis? & epist. 63. ad Cæcilium: Nunquid ergo Dominicum post cœnã celebrare debemus? &c. intelligẽs ipsum diuinum Missæ sacrificium. Veterem eiusmodi loquendi morem docent acta proconsularia sanctorũ martyrũ Saturnini & soc. quę exstant apud Sur. tom. 1. die 11. Februarij. Vbi sancti martyres iudicio postulati, quòd sacrã Synaxim contra Imp. præcepta egissent, sic eorum Proconsuli responderunt: Dominicum cum fratribus celebraui. Et iterum: Sine Dominico esse non possumus. Et inferiùs ex verbis Procõsulis sic interrogãtis: Si in collecta fuisti? Respondit: Quasi Christianus sine Dominico esse possit, aut Dominicum sine Christianis celebrari. an nescis, satana, in Dominico Christianum, & in Christiano Dominicum constitutum? Et post alia: Ego deuota mente celebraui Dominicum, collectã cum fratribus feci, quia Christianus sum. Hæc ibi Felix martyr. Saturninus autem, cùm rogaretur ab eodem Proconsule Anulino his verbis: Tu Saturnine interfuisti? respondit Saturninus: Christianus sum. Ait ille: Non à te quæro hoc, sed vtrum egeris Dominicum? Cui respondit Saturninus: Egi Dominicum, quia Saluator est Christus, &c. Hæc etenim cùm ad prædictam vocem declarandam, tum etiam, vt innotesceret, quo ardore fidei, etiam tempore persecutionis Christiani ad Diuinum sacrificium conuenirent; vt est egregium exemplum prędictorum martyrum, simulque horum, de quibus hac die agitur.

Septimo

xxv. 25. C **Septimo Kal. Ianuarij. Luna.** 26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
24	25	26	27	28	29	30	1	1	2	3	4	5	6			

IEROSOLYMIS natalis ſancti Stephani[a] protomartyris, qui à Iudæis non longè poſt Aſcenſionem Domini lapidatus eſt. Romæ ſancti Marini[b] ordinis ſenatorij, qui ſub Carino Imperatore & Marciano Præfecto Chriſtianæ religionis cauſa comprehenſus, equuleo & vngulis ſeruili more punitus, in ſartaginem deinde coniectus, ſed igne in rorem conuerſo liberatus, feris quoque obiectus, & ab illis ſeruatus illæſus, tandem ad aram iterũ ductus, cùm idola oratione eius corruiſſent, percuſſus gladio, martyrij triumphum adeptus eſt. Item Romæ via Appia depoſitio ſancti Dionyſij[c] Papæ, qui multis pro Eccleſia impenſis laboribus, fidei documentis clarus effulſit. Ibidem ſancti Zoſimi Papæ & confeſſoris. In Meſopotamia ſancti Archelai[d] epiſcopi, doctrina & ſanctitate celebris. Maiumæ[e] ſancti Zenonis[f] epiſcopi. Romæ ſancti Theodori[g] manſionarij eccleſiæ ſancti Petri, cuius meminit beatus Gregorius Papa.

DECEMBRIS 26.

TEPHANI Protomartyris, qui nõ longè poſt Aſcenſionem Domini lapidatus eſt.] Hæc eadẽ verba ſunt in vet. Rom. Martyrolog. quibus adſtipulantur antiqua manuſcr. necnon Beda, Vſuard. Ado, & alij. His refellitur ea de tempore necis Stephani opinio quæ Euodij & Hippolyti Thebani fertur nomine, quam refert Niceph. hiſt. lib. 2. c. 3. & Glycas in 3 parte Annaliũ. Errore etenim librariorum factum puto, vt loco ſeptem menſiũ (quod ſpatium temporis interceſſit à Chriſti Aſcenſione vſque ad martyrium Stephani) ſeptem anni poſiti habeâtur. Rurſus autem eum terminum necis eius ab Aſcenſione Domini nimis arctant aliqui ex recentioribus, putantes eius martyrium contigiſſe tertio nonas Auguſti, quo eius ſacri corporis inuẽtio celebratur: cui quidem ſententiæ S. Auguſtinus ac cæteri aduerſantur, dum in ſuis ſermonibus hac die dictis, hunc diem Natalem Stephani, quo necatus à Iudæis palmam martyrij adeptus eſt, profitentur. Id etiam ſuperiùs notauimus ea die inuentionis. Præter ſanctorum Patrum de his teſtimonia, etiam firma ratio perſuadet, ſaltem vſque ad hãc diem, Stephani martyrium eſſe dilatum. Nam poſt Aſcẽſionem Domini, poſt Spiritum ſanctum datum Apoſtolis (vt habent Acta Apoſtolica) perſeuerauit aliquandiu Eccleſia in fractione panis, indeq́ue occaſione oborti diſſidij, actum eſt de electione diaconorum, cùm electus eſt Stephanus, qui perſeuerauit aliquod temporis ſpatium faciens ſigna & prodigia magna in populo: qui miniſtrauit & Iacobo Apoſtolo, vt tradit S. Ignatius in epiſtola ad Trallianos. Quæ quidẽ omnia impleri potuiſſe ab Aſcenſione Domini vſque ad tertium Nonas Auguſti, nulla ratio perſuadet. Quænam verò occaſio fuerit vt ea die de inuentione ageretur, ſuo loco ſuperiùs diximus. Dicitur S. Stephanus tam à Latinis, quàm Græcis Patribus, Archidiaconus, ſiue Primicerius diaconorum, idemq́ue & Protomartyr. Cuius laudes egregiis Orationibus proſecuti ſunt Patres, quas omittimus recenſere. Quo loco occiſus lapidibus fuit, ingens baſilica ab Eudocia Auguſta erecta eſt, de qua Niceph. li. 14. c. 50.

[b] Marini.] Agit de eodem Vſuardus hac die. Exſtant eius acta apud Mombrit. tom. 2. Vincent. lib. 13. c. 38. & 40. & Petr. in catal. lib. 1. c. 6.

[c] Dionyſij Papæ.] Vſuardus de eodem hac die, Beda autem poſtridie. De eius ſucceſſione Euſeb. chron. & hiſt. lib. 2. c. 24. Optat. lib. contra Parmen. Auguſt. epiſt. 165. Hieron. de ſcript. eccleſ. in Dionyſio Alexandr. Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. & alij. Cætera diximus in Annal. eccleſ.

[d] Zoſimi Papæ.] De eodem Beda; ſed per errorem confuſus habetur cum alio Zoſimo, de quo idem ſuprà xv. Kal. Ianuarij. De huius ſucceſſione agit S. Proſper in chron. Marcellin. Comes in chrõ. Niceph. epiſc. Conſtantinop. in chron. & alij. Eius autẽ acta fuſiùs ſcripta ſunt à nobis in Annal. eccl.

[e] Archelai epiſcopi.] Hic primus reſtitit impio Maneti hæreſiarchæ, fuitq́ue epiſcopus Caſcarorum in Meſopotamia, de quo pluribus S. Cyrillus Hieroſolym. in catecheſi ſexta, & Epiphan. hæreſ. 66. & lib. de menſuris & ponder.

[f] Maiumæ.] Eſt Maiuma ciuitas in Palæſtina, quæ & Nauale, ſeu Portus Gazæ dicta eſt: poſteà verò à Conſtantino dicta eſt Conſtantia; ſed Iulianus Apoſtata in odium illius & nomen & priuilegia in eam collata abſtulit, & Gazeis iterũ ſubiecit; quæ per Synodum in priſtinum eſt reſtituta. De his Euſeb. in vita Conſtantin. lib. 4. c. 37. & 38. Sozom. lib. 2. c. 4. in fine, & lib. 5. c. 3. Nicephor. 8. c. 33. & lib. 1. c. 4. Accidit hîc opportunè, vt de Maiuma agamus, quo nomine feſtum appellatur, de quo eſt titulus lib. 11. Cod. Iuſtin. & l. vnic. de eodem, qua Arcadius Imp. præcipit, vt ſic reſtituatur illa celebritas, vt tamen ſeruetur honeſtas, & verecundia caſtis moribus perſeueret. Eadem in l. 15. tit. 6. Cod. Theod. vbi & ſecunda lex eſt, qua ab eodem Imperatore Maiuma penitus interdicitur. Certè acquieſcere non poſſumus Suidæ, vel Alciato lib. 5. Parerg. c. 5. eum ſecuto: dum dicunt fuiſſe feſtum à Romanis menſe Maio ad Oſtia Tiberina celebrari ſolitum. Nullus enim antiquorum, aut recentiorum, qui res Romanas ſunt proſecuti; nec inſuper Kalendarium ipſum feſtorum dierũ Gentilium, quod ſumma cum diligentia nunc eſt editum, vllum de ea celebratione verbum facit. Certè quidem Plutarchus in Problem. Rom. quęſt. q. 86. dum de his agit quæ Romani menſe Maio agere ſolerent, nullam prorſus de his quæ à Suida ſcribuntur habet mentionem. Prætereà non in Occidentalibus oris, ſed in Oriente Maiumæ ſpectaculum viguiſſe, ex nuper citatis Arcadij Imperatoris legibus ſatis compertum habetur. Cùm enim in Codice Theodoſiano dictæ leges datæ reperiantur Conſtantinopoli; euidenter apparet, eas ab Arcadio latas ad illorum ſpectaculorum obſcœnitates coërcendas, quæ in Oriente ſub eius ditione exercebantur. Quænam enim ſubeſt ratio, vt Orientis Imperator Conſtantinopoli daret leges de his quæ Romæ agerentur, cùm Occidẽtali Imperio tunc præeſſet Honorius? Quænam autem ea eſſent ſpectacula, & cur ſic dicta, paulo exactiùs inueſtigemus. Ea quidem fuiſſe fœdiſſima, prædictæ ab Arcadio latæ leges ſignificant; & (ni fallor) ea ipſa videntur, aduerſus quæ S. Ioan. Chryſoſt. declamat in homilia de Dauid & Saule, cùm ait: Non metuis, non expaueſcis, dum oculis, quibus illic lectum, qui eſt in orcheſtra, ſpectas, vbi deteſtandæ adulterij fabulæ peraguntur, iiſdem hîc ſacram menſam intueris? &c. Omnium enim libidinum imagines tam verbis quàm re ipſa repreſentari illis obſcœnis ludis, oſtendit. idemq́ue vetuit, ne qui illis ſpectaculis interfuiſſent, in eccleſiã ingredi præſumerent, niſi prius peccatum per pœnitentiam expiaſſent. Mihi etiam illud perſuadetur, eiuſdẽ Chryſoſtomi declamationibus impulſum fuiſſe Arcadium Imperatorem, primò vt eam legẽ ferret, qua à Maiuma, quæ eſſent fœda, reſecaret; deinde verò vt poſt biennium, Conſule Theodoro, iterum lege lata prorſus abſcinderet, ac prohiberet. Memini me legiſſe etiam Iulianum Apoſtatam in Miſopogone, Antiochenos de Maiumis feriis redarguiſſe, cùm ait: Vnuſquiſque veſtrûm priuatim in conuiuiis & feriis Maiumæ pecuniã effundit: pro nobis ipſis & communi ſalute neque priuatim neque publicè ſacrificatis, &c. Quod autem ad nomen pertinet; non aliundè quàm à dicta ciuitate Maiuma originem ducere, exiſtimo: ſiquidem ibidem impudiciſſimè colebatur Venus, cuius turpiſſimum ſimulachrum in loco, qui dicebatur Tetramphodos, ad Arcadij vſque tempora libidinum illecebris palàm expoſitum permãſit, quod virtutẽ ſanctæ Crucis, agẽte S. Porphyrio Gazenſi epiſcopo, ſpõte collapſum, perfractum eſt, eiuſdẽ Arcadij tempore. Scribit eam hiſtoriam Marcus diaconus Gazenſis; retulit eam Metaphr. in diem 20. Febr.

[g] Zenonis epiſcopi.] De eodem Sozomenus hiſt. lib. 7. c. 27. Niceph. hiſt. lib. 4. c. 47. & libro 13. cap. 2. vbi ait, ab hoc ordinatum eſſe lectorem ſanctum Ioannem Chryſoſtomum: illum eſſe ratus de quo Socrat. hiſtor. lib. 6. c. 3. ſed veriùs puto, illum fuiſſe Zenonem Tyrium epiſcopum, de quo ſuperiùs 5. Iunij in Dorotheo.

[h] Theodori.] Agit de eodem S. Gregorius Papa libro 3. dialog. cap. 34.

27 **Sexto Kal. Ianuarij. Luna.** D xxiiij.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P			
25	26	27	28	29	30	1	2	2	3	4	5	6	7			

PVD Epheſum natalis ſancti Ioannis[a] Apoſtoli & Euangeliſtæ, qui poſt Euangelij ſcriptionem, poſt exilij relegationem, & Apocalypſim diuinam, vſque ad Traiani Principis tempora perſeuerans, totius Aſiæ fundauit rexitq́ue eccleſias.

Alexan-

Alexandriæ ſancti Maximi[b] epiſcopi, qui ſatis clarus & inſignis titulo confeſſionis effectus eſt. Conſtantinopoli ſanctorum confeſſorum Theodori[c] & Theophanis fratrũ, qui à pueritia in monaſterio ſancti Sabæ nutriti, cùm poſtea pro ſanctarum imaginum cultu aduerſus Leonem Armenum ſtrenuè decertarent, eius iuſſu verberibus affecti, exilio relegantur: ſed eo mortuo, rurſus Theophilo Imperatori, qui eadem impietate detinebatur, conſtanter reſiſtentes, verberibus iterum cæſi, in exilium pulſi ſunt, vbi Theodorus in carcere expirauit: Theophanes verò, pace demum Eccleſiæ reddita, factus Nicænus epiſcopus, quieuit in Domino. Ibidem ſanctæ Niceratæ[d] virginis, quæ ſub Arcadio Imperatore claruit ſanctitate.

DECEMBRIS 27.

IOANNIS Apoſtoli.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, ac cæteri Latinorũ: Græci autem in Menologio vj. kalend. Octobris his verbis: Migratio ſancti glorioſi & celebris Apoſtoli ac Euangeliſtæ Ioannis cognomẽto Theologi. Hæc illi, reuera vita functum credentes, ſicut & Polycrates Epheſi epiſcopus ſcribens ad Victorem Romanum Pontificem, quem refert Euſebius hiſtor. libro 3. c. 25. atque Ioannes Chryſoſtomus in homilia in laudem duodecim Apoſtolorum, vbi de Ioanne inquit, quòd poſt mortem tanquam viuus Epheſum curat: ideq́; de eius ſepulchro non oſſibus vacuo meminit Homilia 26. in epiſtolam Pauli ad Hebræos. id ipſum & alij Græcorum profitentur; Latinorum autem antiquior Tertullianus hæc in libro de anima: Tranſlatus eſt (inquit) Enoch & Elias, nec mors eorum reperta eſt, dilata ſcilicet: cęterum morituri aſſeruantur, vt Antichriſtum ſuo exſtinguant ſanguine. obiit & Ioannes, quem in aduentum Domini remanſurum fruſtrà ſpes erat. Hæc Tertullianus. Hieronymus id ipſum aſſeueranter affirmat lib. de Script. Eccleſ. in Ioanne, & commentar. in Matth. c. 20. Cæleſtinus Papa in epiſtola quam ſcribit ad SS. Synodum Epheſinam meminit reliquias S. Ioannis Euangeliſtæ Epheſi in honore haberi, oſtendens eum iam eſſe defunctum. De ijſdem Synodica Orientalium ad ſenatum Conſtantinopolitanum; exſtat inter acta Concilij Epheſini edit. Peltanæ tom. 2. cap. 14. & tom. 3. cap. 6. Prætermimus de ea aliorum tam Græcorum quàm Latinorum teſtimonia, qui in commentariis in Matth. cap. 30. & Ioan. cap. 21. de his egêre. Satis modò ſit, quid de his antiquitas tradiderit, aperuiſſe: quid de his Polycrates eius loci epiſcopus, quid Ioannes Chryſoſtom⁹, qui Epheſi interfuit Synodo ſeptuaginta epiſcoporum, cùm depoſuit epiſcopũ Epheſinum, vt eius vitæ acta declarant apud Socratem libro 6. cap. 10. Sozomenus libro 8. cap. 6. Pallad. in dial. de Ioanne Chryſoſtomo, & Metaphraſt. in vita ipſius: Ioanni Chryſoſtomo hæc dicenti adſtipulatur Nicephorus libro 2. cap. 42. Hæc quidem antiquitatis teſtimonia pluris apud me ſunt quibuſuis aliorum recentiorum contentioſis aſſertionibus. De tempore exitus hæc S. Hieronymus: Confectus ſenio, ſexageſimo octauo poſt paſſionem Domini anno mortuus, iuxta vrbem eandem ſepultus eſt. Adnumeratur hic annus à Chriſti aduentu (ſecundùm Faſtos Onuphrij) centeſimusprimus. Inter religioſas Orientales peregrinationes percelebris erat Epheſina, viſitandi gratia ſepulchrum eiuſdem Apoſtoli; cùm præſertim certa quadam traditione exploratum haberetur, illic apud eundem Apoſtolum Dei genitricem Mariam aliquando permãſiſſe; eſt de ea egregium teſtimonium SS. Oecumenicæ Synodi Epheſinæ in epiſtola Synodali ad clerum Conſtantinopolitanum. Exſtat inter acta eiuſdem Concilij in edit. Pelt. tomo 2. cap. 27. Indeq́ue putamus eueniſſe, vt illic præcipua, & inter alias plures baſilica auguſtior eſſet, quæ nomine Dei genitricis Mariæ appellaretur, vbi & eadem ſacroſancta Synodus habita eſt aduerſus Neſtorium, Cæleſtino Romano Pontifice. Poſt eam erat baſilica nomine ſancti Ioannis, quam tunc temporis ſibi ſchiſmatici vindicarant; eandem poſtea dirutam Iuſtinianus Imperator in honorem eiuſdem Apoſtoli longè ampliorem excitauit, vt ſcribit Procopius de ædific. Iuſtiniani Imperatoris libro 5. De tunica eiuſdem S. Ioannis Romam allata, ac miraculis illuſtrata, agit Ioannes diaconus in vita ſancti Gregorij Papæ lib. 3. c. 57. 28, & 58. Acceperat enim eam idem S. Pontifex à Ioanne abbate, vt indicant eius litteræ ad eundem Ioannem libro 2. indict. 11. epiſt. 3. c. 42. Mentio habetur de eadem peregrinatione Epheſum ad ſanctum Ioannem in Prat. ſpirit. cap. 180. De rebus geſtis eiuſdem Apoſtoli præter illa quæ in ſacris litteris ſcripta reperiuntur, & ea quæ Tertullianus & ſanctus Hieronymus ſcribunt de dolio feruentis olei, quæ recipiuntur ab omnibus; feruntur acta quædam Procori nomine, quæ ſcatent erroribus, ſicut & ea quæ Melitonis nomine edita ſunt de tranſitu Dei genitricis. Alia ſunt inſuper quæ inter paſſiones Apoſtolorum ſcribuntur anonyma: quæ autem de ſepultura eius ferantur apocrypha, conſule Auguſtinum tract. 124. in Ioannem.

De prædicatione eius in Aſia, Hieronymus, Ioan. Chryſoſtomus, ac cæteri teſtantur. Parthis etiam Euangelium annunciaſſe, vetus illa inſcriptio eius epiſtolæ ad Parthos ſignificat. Eundem Apoſtolum verbi prædicatione ad Indos penetraſſe, declarant litteræ Apoſtolicorum virorum, ipſorum inquam Patrum ſocietatis Ieſu, qui nuper in illis regionibus ſacrum Euangelium reſtituerunt: datæ ſunt anno Domini M.D.LV. De rebus geſtis ipſius in Phrygia ſcribit Metaphraſtes die 5. Septembr. apud Lipomanum tom. 6.

[b] Maximi epiſcopi.] De quo Vſuardus, & alij recentiores. Scribit de Maximo Euſeb. in chron. & hiſt. lib. 7. cap. 10. 12. & 14. ex epiſtola Dionyſij, aitq́ue ſucceſſiſſe Maximum Dionyſio anno duodecimo Gallieni Imp eadem Niceph. hiſt. lib. 6. c. 34. Ad hunc Maximum, quem alij Maximianum dicunt, S. Fœlix Papa, ſucceſſor S. Dionyſij, ſcripſit epiſtolam aduerſus tunc emergentem hæreſim Pauli Samoſateni, cuius epiſtolæ fragmentum recitatur in actis Synodi Epheſinæ contra Neſtoriũ; reperiturq́ue deinde intexta in Cõcil. Chalcedon. ex ſcriptis S. Cyrilli epiſcopi Alexandrini.

[c] Theodori & Theophanis.] Agunt de ijſdem Græci hac die in Menologio. res geſtas ipſorũ editas à Metaphraſte, habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. De his etiam Cedren. & Zonaras in Theophilo Imperatore.

[d] Niceratæ.] Ferunt eandem fuiſſe medicæ artis peritam Sozom. hiſt. lib. 8. cap. 23. & Niceph. lib. 13. c. 25. Vnde coniectura ducimur opinari, hãc illam eſſe quæ S. Ioanni Chryſoſtomo ſtomacho laboranti ſalubre parauit antidotum, de qua ipſe ſcribit epiſt. 4. ad Olympiadem.

28 Quinto Kal. Ianuarij. Luna. E xxiij.

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
t u A B C D E f F G H M N P
26 27 28 29 30 1 2 3 3 4 5 6 7 8

IN Bethlehem Iudæ natalis ſanctorum Innocentiũ[a], qui ab Herode Rege pro Chriſto interfecti ſunt. Ancyræ in Galatia ſanctorum martyrum Eutychij[b] preſbyteri, & Domitiani diaconi. In Africa natalis ſanctorum martyrum Caſtoris[c], Victoris, & Rogatiani. Nicomediæ ſanctorum martyrum Indes[d] Eunuchi, Domnæ, Agapis, & Theophilæ virginum & ſociorum, qui in perſecutione Diocletiani poſt longa certamina diuerſo mortis genere coronam martyrij ſunt aſſecuti. Neocæſareæ in Ponto ſancti Troadij[e] martyris, in perſecutione Decij: cui agonizanti ſanctus Gregorius Thaumaturgus in ſpiritu adfuit, eumq́ue ad ſubeundum martyrium roborauit. Arabiſſi in Armenia inferiori ſancti Cæſarij[f] martyris, qui ſub Galerio Maximino paſſus eſt. Romæ ſancti Domnionis[g] preſbyteri. Apud Nurſiam ſanctorum monachorum Eutychij[h] & Florentij, quorum meminit beatus Gregorius Papa. In Ægypto ſancti Theodori[i] monachi, diſcipuli ſancti Pachomij. In monaſterio Lerinenſi ſancti Antonij[k] monachi, miraculis clari.

DECEMBRIS 28.

SANCTORVM Innocentium.] De his Beda, Vſuardus, ac cæteri Latinorũ; Græci autem in Menologio die ſequẽti. Antiquiſſima hæc eſt ſolennitas in Eccleſia, de qua Origen. in Matth. homil. 3. hæc ait: Benè, inquit, & ſecundùm voluntatem, Dei eorum memoriam ſancti Patres celebrari mandarũt ſempiternam in eccleſijs, veluti pro Domino morientium, &c. Eoſdem Innocentes conſueuerunt antiqui Patres appellare martyres, vt inter alios

Irenæus aduerſus hæreſ.lib. 3. cap.18. De eadem celebritate duo habentur ſermones S. Auguſtini, totidem ei tributi ſunt 8.9.10.&11.de ſanctis;duo item Petri Chryſologi 152.&153.Celebratur etiam eius ſolennitatis octaua,in qua S. Auguſtinũ duos ſermones habuiſſe teſtatur Poſſid. in Indic. Cur autem ijſdem infantibus nomen & honor martyrum deferatur, conſule Auguſtinum epiſtola ad Hieronymum 28.de natura & origine animarum.

[b] Eutychij & Domitiani.] Vſuardus & alij recentiores de his hac die agunt.

[c] Caſtoris & ſoc.] Vetus Roman.Martyrolog. adſtipulanturque vet.manuſcript. ex quibus omnibus Molanus etiam hac die apud Vſuardum.

[d] Indes & ſoc.] Agunt de ijſdem Græci hac die in Menologio.Eorum acta à Metaphraſte edita habet Lipom.tom.5.& Sur.tom.6.meminitque de his Niceph hiſt.lib.7.cap.6.

[e] Troadij.] Eius certamen & coronam deſcriptã habes à S.Gregorio Nyſſeno in actis S. Gregorij Thaumaturgi,quæ luculenta oratione narrauit.

[f] Cæſarij.]Græci de eodem. Arabiſſum ciuitas in Armenia non tantùm huius martyrio illuſtratur,ſed etiam exilio S.Ioannis Chryſoſtomi, imò hoſpitio nobilitatur:illuc etenim ad euitandos frequentes barbarorum incurſus confugiens,à Treio eius ciuitatis epiſcopo humaniſſimè ſuſceptus eſt, vt ipſe ſcribit epiſt.4.& 69. De Arabiſſo, Cucuſo, Commana,Sebaſte,alijsque Armeniæ ciuitatibus, ipſaque prouincia in quatuor partes diuiſa, vide Nouel. conſtit.collat.10.tit. 31. de deſcript. quatuor præſ.Armen.Ex Arabiſſo etiam oriundus fuit Mauritius Imp. vt teſtatur Euſtath. in Eutychio.

[g] Domnionis.] De quo ſæpè S. Hieron. ſcribensque ad Deſiderium epiſt.154.virum ſanctiſſimum, & ſui temporis alterum Loth appellat. Ad Domnionem exſtant eiuſdem Hieronymi epiſtolæ 51.& 109.necnon præfatio in Eſdram. Sanctus Paulinus in epiſt. ad Alipium 35. apud Auguſtinum Domnionem ſanctiſſimum,eundemque patrem appellat.

[h] Eutychij & Florentij.] Horum res geſtas ſcribit S.Gregor. dialog. lib. 3.c. 15. ex quo Petrus in catal.lib.2.c.11.& Molanus hac die.

[i] Theodori.] Hic ſpectatiſſimus ſanctitate monachus fuit,de quo agitur in vita S. Pachomij, & in Vit.Patrum part.1. De eo & S.Nilus in lib.de oratione. Recenſetur inter ſcriptores eccleſiaſt. à Gennadio c. 8. De altero Theodoro monacho diſcipulo S. Antonij agitur ſupra ſept.Idus Ianuar.

[k] Antonij.]Huius acta conſcripta ab Ennodio Ticinenſi legimus manuſcript.in biblioth. Vatic. eſt eorum exordium : Vt præliaturi aſſurgunt buccinis,&c.

xxij. F **Quarto Kal.Ianuarij. Luna.** 29

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
27	28	29	30	1	2	3	4	4	5	6	7	8	9

CANTVARIÆ in Anglia natalis ſancti Thomæ[a] epiſcopi & martyris, qui ob defenſionem iuſtitiæ & eccleſiaſticæ immunitatis, impiorum hominum factione in baſilica ſua gladio percuſſus migrauit ad Chriſtũ. Hieroſolymis ſancti Dauid[a] Regis & prophetæ. Arelate natalis ſancti[c] Trophimi, cuius meminit ſanctus Paulus ad Timotheum ſcribens : qui ab eodem Apoſtolo epiſcopus ordinatus,præfatæ vrbi primus ad Chriſti Euangelium prædicandum directus eſt: ex cuius prædicationis fonte,vt ſanctus Zoſimus Papa ſcribit, tota Gallia fidei riuulos accepit. Romæ ſanctorum martyrum Calliſti[d],Felicis,& Bonifacij. In Africa paſſio ſanctorum martyrum Dominici[e], Victoris, Primiani, Lyboſi,Saturnini,Creſcentij,Secundi,& Honorati. Viennæ in Gallia ſancti Creſcentis[f] diſcipuli beati Pauli Apoſtoli, & primi eiuſdem ciuitatis epiſcopi. Conſtantinopoli ſancti Marcelli[g] abbatis. In pago Oxymenſi ſancti Ebrulphi[h] abbatis & confeſſoris, tempore Childeberti Regis.

THOMÆ epiſcopi.]Huius præclariſſimi martyris res geſtas, complures ſcripſere; nimirum,Herebertus eius comes indiuiduus,poſtmodum Cardinalis & epiſcopus Beneuentanus, Ioannes Salisburgenſis epiſcopus Carnotenſis, Gulielmus Cantuarienſis, Alanus,& Benedictus abbates, necnon Eduardus eiuſdem S.Thomæ contemporaneus, cuius commentarium in compendium Surius redigens deſcripſit tom.6.Eſt alia inſuper S.Thomæ vita Pariſijs impreſſa anno Domini 1495. contexta ex prædictis auctoribus vnà cum proceſſu de eccleſiaſtica libertate. Habemus apud nos incerto auctore de eodem S.Thoma egregium encomium, vbi deſcribuntur acta ipſius, ac quamplurima miracula ad ſepulchrum eius edita; cunctaque auctor ſe vidiſſe teſtatur. Exſtat & Petri Bleſenſis epiſt. 27. de nece eiuſdem S. Thomæ epiſc. in qua ſanctiſſimi viri laudes prædicat.Sed (quod his omnibus anteponimus) exſtat in bibliotheca Vaticana regiſtrum omnium epiſtolarum S. Thomæ & aliorum; quæ toto illo plurium annorum perſecutionis tempore, vltro citroq; ſunt datæ: quas omnes exſcripſimus, retulimusque per annos ſingulos, vt ſcriptæ ſunt, in Annales eccleſiaſticos. Coronatus eſt martyrio S.Thomas anno Domini 1170.Facta eſt eiuſdem tranſlatio anno octauo Honorij Papæ tertij: exſtãt de ea re litteræ Apoſtolicæ, ſimulque opuſculum à Stephano Archiepiſcopo Cantuarienſi conſcriptũ. Habet hæc omnia cod.manuſcrip.bibliot.Vatican. num. 722. vbi etiam leguntur litteræ Alexandri Papæ tertij de eiuſdem canonizatione promulgatæ. Videre meruit ſeculum noſtrum hac ex parte feliciſſimum quamplurimos Thomas, ſanctiſſimos ſacerdotes, aliosque nobiliſſimos viros Anglicanos ampliori (liceat dicere) martyrio coronatos,duplicisque tituli coronis auctos; cùm non ſolùm (vt Thomas) pro eccleſiaſtica libertate,ſed pro fide Catholica tuenda,reſtituenda, ac cõſeruanda, nobiliſſimo martyrio occubuerint ; vt inter alios, quos nuper S. Societas Ieſu velut agnos innoxios in ſacris ſeptis,ſanctis eruditionibus ad martyriũ, acceptiſſimas Deo hoſtias,ſaginauit; quos Romanum,quos Rhemenſe, ſacra collegia, quæ dixerim celſas turres à facie Aquilonis,& fortiſſima propugnacula fidei,emiſerunt ad triumphos,prouexerũt ad coronas. Macte animo,macte virtute, Anglicanorum nobiliſſime ac glorioſiſſime cætus, qui tam illuſtri militiæ nomen dediſti, ac ſacramento ſanguinem ſpopondiſti : æmulor ſanè vos Dei æmulatione,cùm vos martyrij candidatos, ac nobiliſſimę purpurę martyres deſignatos aſpicio.Compellor & dicere : Moriatur anima mea morte iuſtorũ, & fiant nouiſſima mea horum ſimilia.

[a] Dauid Regis.] De eodem hac die Beda, & alij recentiores. Plenæ ſunt de ipſo diuinæ ſcripturæ,multaq; de eo Ioſephus in libris Antiq. De immenſis prodigijs ad ſepulchrum eius editis, cùm impius Herodes theſaurum inde auferre conaretur, vide eundem Antiquit.lib.16.c.11.

[c] Trophimi.]De quo Acta Apoſt.c. 20. 21. & Paul. 2.ad Corinth.cap.4. Agit de eodem hac die Beda,Vſuardus,Ado,& alij.Meminit eiuſdẽ Greg. Turon.de geſt.Franc.lib.1.c.30.vbi manifeſtiſſimè errat,dum eum temporibus Decij Imp. in Gallias miſſum affirmat. Agit de eo etiã Ado Vien.in chrõ. an.Domini 59.Petrus Cluniac.lib.1.epiſt.2.contra Heinricianos.5.8 Doroth.in Synopſi,& alij. Zoſimi epiſtola quæ hìc citatur,non habetur.

[d] Calliſti & ſoc.]De his Beda hac die,adſtipulanturque vet.manuſcript.

[e] Dominici & ſoc.] De his Beda vet. manuſcript.ac recentiores.

[f] Creſcentis.] Hic idem cum eo de quo ſuprà agitur quinto Kal.Iulij,de quo vide quæ ibi notauimus ea die : puto enim hac die tranſlationem celebrari.

[g] Marcelli abb.]De eodem Græci. Eius acta ex Metaphraſte deſcripta habet Lipom.tom.5.at Sur. tom.6.Claruit temporibus Leonis Imperatoris.

[h] Ebrulphi.]De eodem Vſuardus hac die.Eius autem res geſtas recitat Sur.tom.6.

30 **Tertio Kal.Ianuarij. Luna.** G xxj.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	ſ
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

t	u	A	B	C	D	E	f	F	G	H	M	N	P
28	29	30	1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10

SPOLETI natalis ſanctorum martyrum Sabini[a] epiſcopi, Exuperantij & Marcelli diaconorum, ac Venuſtiani Præſidis, cum vxore & filijs, ſub Maximiano Imperatore: ex quibus Marcellus & Exuperantius primùm equuleo ſuſpenſi,deinde fuſtibus grauiter mactati, poſtea vngulis abraſi, & laterum exuſtione aſſati, martyrium compleuerunt : Venuſtianus autem non multo pòſt vnà cum vxore & filijs gladio necatus eſt:

ſanctus verò Sabinus poſt manuum detruncationem , & diutinam carceris macerationem,ad mortem vſque cæſus eſt. Horum martyrium licet diuerſo exſtiterit tempore,vna tamē die recolitur. Alexandriæ ſanctorum Manſueti[b],Seueri,Appiani,Donati,Honorij, & ſociorum martyrum. Theſſalonicæ ſanctæ Anyſiæ[c] martyris. Ibidem ſancti Anyſij[d] eiuſdem ciuitatis epiſcopi. Mediolani ſancti[e] Eugenij epiſcopi & confeſſoris. Rauennæ ſancti Liberij[f] epiſcopi. Aquilæ in Veſtinis ſancti Rainerij[g] epiſcopi.

DECEMBRIS 30.

[a] SABINI epiſcopi & ſoc.] De ijſdem Beda, Vſuardus,& alij omnes. Eius acta manuſcripta habemus. incipiunt : In diebus illis Venuſtianus, &c. Petrus in catal. libro. 2. cap. 19. eadem paucis perſtrinxit. De inſigni miraculo eius virtute edito ſcribit Paulus diacon. de geſt. Longob. libro 4. cap. 5. deque eodem martyre , & Petro epiſcopo Ticinenſi vide eundem libro 6. cap. 18. De eius ſacris reliquijs Firmum transferendis ſunt epiſtolæ S. Gregorij Papę in regiſtro lib. 7. epiſt. 71. ad Chryſanthū. 72. ad Paſſiuum, & lib. 11. epiſt. 18. ad eundem.

[b] Manſueti & ſoc.] De his item Vſuardus, Wandelbertus, & vet. manuſcript.

[c] Anyſiæ.] Agunt de eadem hac die Græci in Menologio. Eius autem acta à Metaphraſte deſcripta habet Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. Paſſa eſt in perſecutione Maximiani Imp.

[d] Anyſij epiſcopi.] Fuit hic ſucceſſor ſancti Acholij. Claruit temporibus Theodoſij Imp. Ad hunc ſcriptæ exſtant duæ epiſtolæ S. Ambroſij, 60. & 79. Ad ipſum ac cæteros Macedoniæ epiſcopos Ioan. Chryſ. epiſt. 163. Mentio habetur de eodem apud Pallad. dialog. de rebus geſtis ſancti Ioannis Chryſoſtomi.

[e] Eugenij epiſc.] Tabulæ eccleſ. Mediolan. ex quibus Molan. & Galeſ. hac die.

[f] Liberij epiſc.] De eo tabulæ eccleſ. Rauennat. & Hieron. Rub. hiſt. Rauen. libro 1. qui eum perueniſſe ait vſque ad tempora Victoris Papæ, & Seueri Imperatoris.

[g] Liberij epiſcopi.] De ipſo vet. monumenta eius eccleſiæ, quæ manuſcripta Romam miſſa accepimus. Fuit epiſcopus Furconienſis; cuius eccleſiæ in actis Conciliorum aliquando habetur mentio, vt ſuperiùs diximus.

xx A Pridie Kal. Ianuarij. Luna. 31

a b c d e f g h i k l m n p q r ſ
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
t u A B C D E f F G H M N P
29 30 1 2 3 4 5 6 6 7 8 9 10 11

ROMÆ natalis ſancti Silueſtri[a] Papæ, qui magnum Conſtantinum Imperatorem baptizauit, & Nicænam Synodum confirmauit: multiſque alijs rebus ſanctiſſimè geſtis, quieuit in pace. Item Romæ via Salaria in cœmeterio Priſcillæ ſanctarum martyrum Donatæ[b],Paulinæ,Ruſticæ, Nominandæ, Serotinæ, Hilariæ, & ſociarum. Apud Senonas beatorum Sabiniani[c] epiſcopi, & Potentiani,qui à Pontifice Romano illuc ad prædicandum directi, eandem metropolim confeſſionis ſuæ martyrio illuſtrarunt. Ibidem ſanctæ Columbæ[d] virginis martyris, quæ igne ſuperato , in perſecutione Aureliani Imperatoris gladio cæſa

cæſa eſt. Rhætiariæ ſancti Hermetis[e] exorciſtæ. Catanæ in Sicilia paſſio ſanctorum Stephani[f], Pontiani, Attali, Fabiani, Cornelij, Sexti, Floris, Quinctiani, Mineruini, & Simpliciani. Eodem die ſancti Zotici[g] preſbyteri Romani, qui Conſtantinopolim profectus, alendorum orphanorum curam ſuſcepit. Rauennæ ſancti Barbatiani[h] preſbyteri & confeſſoris. Eodem die ſancti Melaniæ[i] iunioris, quæ cum viro ſuo Piniano Roma abſcedens, & Hieroſolymam proficiſcens, ibi inter feminas Deo ſacras, vir inter monachos religioſam vitam exercuit; & ambo ſancto fine quieuerunt. ¶ Et alibi aliorum plurimorum ſanctorum Martyrum & Confeſſorum, atque ſanctarum Virginum. ℟. Deo gratias.

DECEMBRIS 31.

[a] SILVESTRI Papæ.] De eodem Beda, Vſuardus, Ado, & cæteri Latinorū: Græci autem Kal. Ianuarij in Menologio, hiſce verbis: Eodem die ſancti Silueſtri Romani Pontificis , qui propter ſummum virtutis gradum, defuncto Melchiade, antiquioris Romæ creatus eſt epiſcopus. hic multorum patrator miraculorum, Conſtantinum Magnum ad fidem conuertit, cùm animæ & corporis morbos diuino baptiſmate ab eo expuliſſet. Hæc in Menolog. De eius ſucceſſione agit Euſeb. in chron. Optat. libro 2. contra Parmen. Aug. epiſt. 165. Niceph. in chron. & alij plures. De actis Silueſtri eſt cenſura Gelaſij in cap. ſancta Romana, diſtinct. 15. Habemus eadem manuſcript. quorum eſt exordium: Silueſter cùm eſſet infantulus, à vidua matre Iuſta traditus eſt Caritio presbytero, &c. Habet eadem Mombrit. tom. 2. Tribuunt nonnulli ea Euſebio Cæſarienſi (talis enim titulus illi commentariolo affixus reperitur in aliquibus Codicibus) ſed error ex multis manifeſtus arguitur, cùm & Gelaſio teſte, acta Silueſtri incerto auctore ſint ſcripta. Habet & Metaphraſtes Silueſtri acta , quæ deſcripſit Lipom. tom. 5. & Sur. tom. 6. in quibus tamē nonnulla deſiderantur. Citantur acta Silueſtri Papæ vt authentica ab Hadriano Papa in epiſt. ad Carolum Magnum Imp. De veritate baptiſmatis Conſtantini Imp. per Silueſtrum Romæ exhibiti, ſatis egimus in Annal. eccleſ. vbi cæteras ipſius res geſtas per annos ſingulos ordine temporis digeſſimus. Breui de his diximus ſuperiùs 22. Auguſti in Timotheo. vbi de Cōſtantini baptiſmate nonnulla, quibus Euſebij Ariani impoſtura redarguitur, habentur conſcripta. De feſta die S. Silueſtri ferianda exſtat canon 1. de conſecr. diſtinct. 3. ex Gregor. viiij. extra de ferijs cap. conqueſtus. Ea die S. Gregorius Papa in eccleſia habuit homiliam quæ eſt nona in Euang. & Innocentius tertius duas. Eccleſiam S. Silueſtri, quæ titulus Equitij dicta eſt, vt habet liber de Roman. Pontificib. Symmachus Papa à fundamentis erexit, ſeu, quod verius puto, reſtituit: nam Equitij titulum ab eodem Silueſtro fuiſſe inſtitutum, idem liber de Roman. Pontificib. docet in Silueſtro. In eadem eccleſia ſub maiori altare à Sergio iuniori Romano Pontifice reconditum eſſe corpus S. Silueſtri Papæ, docet vetus inſcriptio, quę inciſa marmori , intra cancellos eiuſdem eccleſiæ aſſeruatur. Rurſum de eccleſia S. Silueſtri Papæ, & ſacris imaginibus ibi poſitis muſiuo opere contextis, meminit Hadrianus Papa in epiſtola ad Carolum Magnum de imaginibus. Paulus Papa ædes paternas, in quibus natus fuerat & educatus, in eccleſiam & monaſterium conuertens, eandem in honorem ſanctorum Stephani protomartyris, & Silueſtri Rom. Pont. Deo dicauit. Exſtant de ea re eiuſdem litteræ Apoſtolicæ, quæ hactenus in eodē monaſterio aſſeruantur: dicta eſt ea eccleſia, S. Silueſter apud Campum Martium , ſicut & antiqua monumenta teſtantur, vel (vt habet Martinus Polon.) S. Silueſter ad Caput, ob reconditum in ea caput Præcurſoris Domini.

[b] Donatæ & ſoc.] Ado de ijſdem agit, ac recentiores, conſentiuntque vet. manuſcript.

[c] Sabini & Potentiani.] De his Beda, Vſuardus, ac cæteri omnes. Horū res geſtas, atque tranſlationem recitat Petrus in catal. lib. 1. c. 25. pluribus Mombrit. tom. 2. & tab. epiſcoporum Senonenſium apud Democharem.

[d] Columbæ.] Beda, Vſuardus, Ado, & alij. In Breuiario Toletano legimus de ea ſacrum hymnū, quo eius martyrium canitur. De eadem Mombrit. tom. 1. & Petr. in catal. libro 2. cap. 24. Longè hæc alia eſt à Columba Cordubenſi, de qua S. Eulog. in Memor. ſanct. lib. 3. c. 9. cuius natalis eſt dies xv. Kal. Octobr.

[e] Hermetis.] De eodem, Vſuardus, Ado, manuſcript. ac etiam recentiores.

[f] Stephani & ſoc.] De his tabulæ eccleſiæ Catanenſis, vbi celebris eſt eorum memoria.

[g] Zotici.] Agunt de eodem Græci hac die in Menologio, his verbis: Commemoratio S. Zotici orphanorum nutritoris, qui claris parentibus ortus, ex Vrbe Roma, à Conſtantino Magno in ciuitatem Cōſtantinopolitanam cum alijs quibuſdam

nobilibus ductus. Hæc ibi. Mich. Glyc. in 3. parte part. annalium recensens illustres viros quos secũ Constantinus Roma Constantinopolim duxit, Zoticum inter alios numerat: de quo præclarum est illud elogium in constitutione Leonis & Anthemij Augustorum ad Dioscorum præf. prætor. l. omnia priuilegia. Cod. de episc. & cler. his verbis: Zotici beatissimæ memoriæ, qui primus huiuscemodi pietatis officia inuenisse dicitur. Hęc ibi: licet mendosus codex habeat, Iotici, loco Zotici: verior est itaque lectio, quæ notatur in margine. Quod autem in ea Constitutione Leonis Imp. Zoticus primus dicatur qui pium hospitalitatis officium erga pauperes exercuit, sic accipias, vt ipse Constantinopoli Xenodochium primus erexerit, sicut in Portu Romano S. Pammachius peregrinorum, & Romæ Fabiola νοσοκομεῖον, vt auctor est S. Hieronymus: nam quod ad primam Xenodochij institutionem spectat, Hyrcanum illud primum erexisse Hierosolymis, scribit Iosephus libro 13. Antiq. cap. 16. Hegesippus libro 1. Isidorus libro 15. orig. cap. 2. licet Iosephi locum Gelenius aliter in Latinum verterit: nempe quòd Hyrcanus primus externum militem alere cœperit, nõ pauperes peregrinos, prout veteres omnes intellexisse videmus.

[h] Barbatiani.] De eodem tabulæ ecclesiæ Rauen. Habuit sermonem in die natali ipsius Petrus Damian. quo etiam eius acta contexuit, apud Sur. tom. 6. & iterum tom. 3. De eo item Petrus in catal. libro 2. cap. 23. Hieron. Rub. hist. Rauen. libro 3. & alij. Claruit temporibus Valentiniani tertij Imp. & Gallæ Placidiæ Aug. eius matris.

[i] Melaniæ iunioris.] De eadem hac die Græci. Res eius gestas ex antiquis monumentis edidit Metaphrastes, descripsit Lipom. tom. 5. Hæc iunior dicta respectu senioris, cuius neptis erat. de vtraque Pallad. cap. 33. Non imparis virtutis, aut minoris laudis Melania senior fuit aliquando, sed postea Origenis fuligine præclarissima opera obscurauit. De Melania iuniore, eiusque viro Piniano agit sanctus Augustinus epistola 224. 225. 227. & sanctus Hieron. epist. 79. Inter eius acta nobilia, illud celeberrimum nõ prætermittimus, quòd Volusianum patruum, Romanorum nobilissimum, quem vt ad Christum cõuerteret, sanctus Augustinus tantoperè laborauit, vt ad eum, & ab eo scriptæ epistolæ, 1. 2. 3. & 4. indicant, illum inquam disertissimum virum, & à Christiana lege alienissimum tandem ipsa Melania Christo subegit, vt eius acta testantur.

FINIS NOTATIONVM.

Laus Deo, Beatæ Mariæ, Sanctisque omnibus.

Libel-

Libellus supplex auctoris ad S.D.N. Sixtum Quintum, quo petit prædictas suas lucubrationes cognosci à R. D. Wilhelmo Lindano, episcopo Ruremundensi, tunc in Vrbe commoranti.

Sanctissimo D. N. Sixto Papæ Quinto. S.

CVM *ad calcem perductũ sit, Deo iuuante, opus Notationum nostrarum in Martyrologium Romanum, quo de omnibus quæ in eo habentur, pro viribus ratio redditur: meumq́ in ea re institutum, cùm de his coràm agerem (Beatissime Pater) apud te adhuc Cardinalem, mirificè commendares, veheme nterq́ ad opus suscipiendum, perficiendumq́ hortarère, cupiamq́ in lucem edere, id nonnullis eruditis viris efflagitantibus, auideq́ expectantibus: optarem prius auctoritate Beatitudinis vestræ illud relegi & expendi à Reuerendissimo D. Wilhelmo Lindano, Episcopo Ruremundensi, viro tum in Theologicis facultatibus, tum etiam in Ecclesiastica historia apprimè versato: quem modò hic opportunè ipsius Ecclesiæ negotia detinent. Cumq́ fuerit à dicto Præsule eiusmodi opus perspectum, discursum, atque probatum: fas mihi sit illud prælis committere in vsum Christianæ religionis. Deus Beatitudinem vestram (vt opus habet Ecclesia) diutissimè incolumem seruet ac protegat.*

Beatitudinis vestræ humilis seruus Cæsar Baronius Soranus, Presbyter Congreg. Oratorij in Vrbe.

PP. Concedimus. cognoscat Reuerendiss. Lindanus.

Sequitur relatio eiusdem Wilhelmi Lindani, Episcopi Ruremundensis, ad S. D. N. Sixtum Pont. Max.

BEATISSIME PATER,

SEQVVTVS S. V. *mandatum harum tergo inscriptum super Notationibus in Martyrologium Rom. Venerandi V. Cæsarij Baronij Sorani; testor hac mea manu, me in ijs perlegendis non reperisse, quæ vllam suspectæ aut nouatæ fidei ingerant labem; nedum quæ sanctæ Catholicæ nostræ officiant Religioni, aut orthodoxæ aduersentur doctrinæ; sed varijs de causis dignissimas equidem arbitror, vt primo quoque tempore in lucem edantur propter admirandam*

BB 4 *veteris*

veteris ecclesiasticæ historiæ doctrinam, & exquisitam atque raram, eamq; singularem Christianæ antiquitatis cognitionem. In quorum fidem has meis & sigillo & manu propria signaui. Romæ XI. Kal. Septembr. anno M. D. LXXXV.

Ita attestor

Wilhelm. Damasi Lindanus, Eccl. Ruremundensis Episcopus indignus.

Eiusdem R. D. Wilhelmi Lindani testata fides de Notationibus imprimendis.

DIE *secunda Septembris ann. 1585. hunc libellum Sanctiss. D. N. retuli, manum & sigillum nostri arbitrij testes ostendens. eius Sanctitas iussit, vt eundem supplicanti redderem, qui R. P. Magistro S. Palatij exhiberet, vt prælo tradantur. Actum in area Domicilij Sanctiss. D. N. in Quirinali, cùm proximè discessurus Sanctitati suæ Vale dicerem.*

Ita est:

Wilhelmus Lindanus, Ecc. Ruremundensis Episcopus indignus.

Exstat de his omnibus originalis scriptio apud Reuerendissimum D. Magistrum sacri Palatij, cuius subscriptio hîc posita ordine sequitur:

DIE *prima Octobris 1585. recepta copia istius libri subscripta R. D. Cæsaris Baronij auctoris manu, huic originali subscribo, concedens vt imprimatur.*

F. Thomas Zobbius, sacri Palatij Magister, manu propria.

LECTIO-

LECTIONES PER TOTVM ANNVM AD ABSOLVTIONEM CAPITVLI.

In Aduentu, tam in Dominicis, quàm in ferijs, vsque ad Vigiliam Natiuitatis Domini, Lectio.

DOMINE miserere nostri, te enim expectauimus, esto brachium nostrum in mane, & salus nostra in tempore tribulationis. Tu autem Domine miserere. ℟. Deo gratias.

In Vigilia Natiuitatis Domini, Lectio.

PER quem accepimus gratiam & Apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gẽtibus, pro nomine eius, in quibus estis & vos vocati IESV Christi Domini nostri. Tu autem.

In Die Natiuitatis Domini, Lectio.

IPSI peribunt, tu autem permanebis, & omnes vt vestimentum veterascent: & velut amictum mutabis eos, & mutabuntur; tu autem idem ipse es, & anni tui nõ deficient. Tu autem Domine.

In festo sancti Stephani Protomartyris, Lectio.

POSITIS autem genibus clamauit voce magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum: & cùm hoc dixisset, obdormiuit in Domino. Tu autem Domine.

In festo sancti Ioannis Euangelistæ, Lectio.

IN medio Ecclesiæ aperuit os eius, & impleuit eum Dominus spiritu sapientiæ & intellectus, & stolam gloriæ induit eum. Tu autem Domine.

In festo sanctorum Innocentium, Lectio.

HI empti sunt ex omnibus primitiæ Deo & agno, & in ore ipsorum non est inuentum mendaciũ: sine macula enim sunt ante thronum Dei. Tu autem.

Dominica infra octauam Natiuitatis Domini, Lectio.

ITAQVE iam non est seruus, sed filius: quòd si filius, & hæres per Deum. Tu autem Domine.

In Octaua Natiuitatis, Lectio.

IPSI peribunt. *vt in die Natiuitatis.*

In Epiphania Domini, & per Octauam, Lectio.

OMNES de Saba venient, aurũ & thus deferentes, & laudẽ Domino annunciantes. Tu autem.

Dominica infra Octauam Epiphaniæ, Lectio.

SICVT enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autẽ membra non eundem actum habent: ita multi vnũ corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, in Christo IESV Domino nostro. Tu autem Domine.

In Dominicis diebus, & ferijs per annum ab Octaua Epiphaniæ vsque ad Dominicam primam Quadragesimæ: & ab Octaua Pentecostes exclusiuè, vsque ad Aduentum Domini, Lectio.

DOMINVS autẽ dirigat corda & corpora nostra in charitate Dei, & patientia Christi. Tu autem.

In Dominica prima Quadragesimæ, & in alijs Dominicis & ferijs vsque ad Domicam Passionis.

QVÆRITE Dominum dum inueniri potest, inuocate eum dum prope est. Tu autem Domine.

In Dominica de Passione vsque ad feriam quartam maioris hebdomadæ, Lectio.

FACIEM meam non auerti ab increpantibus & conspuentibus in me, Domine Deus auxiliator meus, & ideo non sum cõfusus. Tu autem Domine.

In Die Sancto Paschæ, & per Octauam, & in omnibus Dominicis & ferijs vsque ad Ascensionem, Lectio.

SI consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, vbi Christus est in dextera Dei sedens, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Tu autem Domine.

In Ascensione Domini, & per Octauam, Lectio.

VIRI Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic IESVS, qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cęlum. Tu autem Domine.

Dominica infra Octauam Ascensionis, Lectio.

SI quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tamquã ex virtute quam admi-

administrat Deus, vt in omnibus honorificetur Deus, per IESVM Christum Dominum nostrum. Tu autem.

In Die Sancto Pentecostes, & per Octauam, Lectio.

IVDÆI quoque & proselyti, Cretes & Arabes, audiuimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei. Tu autem.

In Festo Sanctissimæ Trinitatis, Lectio.

TRES sunt qui testimonium dant in cęlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres vnum sunt. Tu autem.

In Festo Corporis Christi, & per Octauam, Lectio.

QVICVMQVE manducauerit panem, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini. Tu autem Domine.

Dominica infra Octauam Corporis Christi, Lectio.

FILIOLI mei, nō diligamus verbo neq; lingua, sed opere & veritate. Tu autem.

PROPRIA SANCTORVM CAPITVLA.

In Festo S. Andreæ Apostoli, Lectio.

ESAIAS enim dicit: Domine, quis credidit auditui nostro? Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. sed dico: Numquid non audierunt? Et quidem, In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Tu autem.

In Conuersione sancti Pauli Apostoli, Lectio.

SAVLVS autem multo magis conualescebat, & confundebat Iudæos qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus. Tu autem Domine.

In Purificatione beatæ Mariæ virginis, Lectio.

ET placebit Domino sacrificium Iuda & Hierusalē, sicut dies sæculi, & sicut anni antiqui, dicit Dominus omnipotens. Tu autem Domine.

In Festo Annuntiationis virginis Mariæ, Lectio.

EGREDIETVR virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascēdet, & requiescet super eum Spiritus Domini. Tu autem.

In Festiuitatibus sanctæ Crucis, Lectio.

HVMILIAVIT semetipsum, factus obediens vsque ad mortē, mortem autem crucis: propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen quod est super omne nomen. Tu autem.

In Natiuitate sancti Ioannis Baptistæ, Lectio.

REGES videbunt, & consurgent principes, & adorabunt Dominum Deum tuum, & sanctum Israël qui elegit te. Tu autem Domine.

In Natali SS. Apostolorum Petri & Pauli, Lectio.

ET Petrus ad se reuersus dixit: Nunc scio verè, quia misit Dominus Angelum suum, & liberauit me de manu Herodis, & de omni exspectatione plebis Iudęorum. Tu autem.

In Commemoratione sancti Pauli Apostoli, Lectio.

EGO enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei: gratia autem Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit. Tu autem Domine.

In Festo sancti Petri ad Vincula, Lectio.

ET Petrus ad se reuersus, *vt in Natali eiusdem.*

In Festo Transfigurationis Domini, Lectio.

SVSTVLIT me in spiritu in montē magnum & altum, & ostendit mihi ciuitatem sanctam Hierusalem descendentem de cælo à Deo, habentem claritatem Dei, & lucerna eius est agnus. Tu autem.

In Festo S. Laurentij, Lectio.

POTENS est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, vt in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in sæculum sæculi. Tu autem Domine.

In Festo Assumptionis, Natiuitatis, Ad niues, Visitationis, & Conceptionis beatæ Mariæ virginis, & in officio eiusdem in Sabbato, Lectio.

IN plateis sicut cinnamomum & balsamum aromatizans odorem dedi; quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Tu autem.

In Festiuitatibus sancti Michaelis, Lectio.

FACTVM est prælium magnum in cęlo: Michael & Angeli eius præliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & angeli eius: & non præualuerunt, neque locus inuentus est eorum ampliùs in cælo. Tu autem Domine.

In Festo omnium sanctorum, & per Octauam, Lectio.

BENEDICTIO, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, virtus, & fortitudo Deo nostro in sęcula sæculorū, Amē. Tu autem Domine.

In Festiuitatibus Apostolorum, Lectio.

IBANT Apostoli gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine IESV contumeliam pati. Tu autem Domine.

In Fe-

In Festiuitatibus Apostolorum & Martyrum à Pascha vsque ad Pentecosten, Lectio.

SCIMVS quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Tu autem Domine.

In Natali vnius Martyris, Lectio.

IVSTVS cor suum tradidit ad vigilandū diluculo ad Dominum qui fecit illum, & in conspectu altissimi deprecabitur. Tu autem Domine.

In Natalitijs plurium Martyrum, Lectio.

FVLGEBVNT iusti, & tamquam scintillæ in arundineto discurrent; iudicabunt nationes, & dominabuntur populis, & regnabit Dominus illorum in perpetuum. Tu autem Domine.

In Festo Confessorum Pontificum, Lectio.

FVNGI sacerdotio, & habere laudem in nomine ipsius, & offerre illi incensum dignum in odorem suauitatis. Tu autem.

In Festo Confessorum non Pontificum, Lectio.

IVSTVM deduxit Dominus per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiam sanctorum; honestauit illum in laboribus, & compleuit labores illius. Tu autem Domine.

In Festis sanctarum virginum & martyrum, Lectio.

DOMINE Deus meus, exaltasti super terram habitationem meam, & pro morte defluenti deprecata sum: inuocaui Dominum patrem Domini mei, vt non derelinquat me in die tribulationis meæ, & in tempore superborum sine adiutorio. Tu autem Domine.

In Festis sanctarum Martyrum tantùm, Lectio.

LAVDABIT vsque ad mortem anima mea Dominum, quoniā eruis sustinentes te, & liberas eos de manu angustiæ, Domine Deus noster. Tu autem.

In Festo sanctarum Mulierum, nec virginum nec martyrum, Lectio.

MVLTÆ filię congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas: fallax gratia, & vana est pulchritudo: mulier timens Deum, ipsa laudabitur. Tu autem.

In dedicatione Ecclesiæ, Lectio.

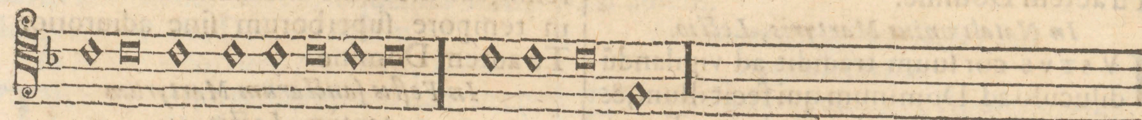
ET absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum, & mors vltrà nō erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltrà, quæ prima abierunt: & dixit qui sedebat in throno, Ecce noua facio omnia. Tu autem Domine miserere nobis.

℞. Deo gratias.

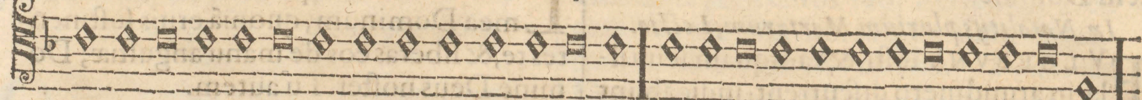
MARTY-

MARTYROLOGIVM IN CHORO CANTATVR

in tono Lectionum Matutini, hoc modo.

Kalendis Ia nu a ri j Luna prima.

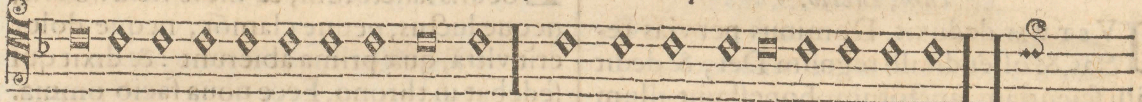

Circunci si o Domi ni nostri Iesu Christi, & Octaua Natiuita tis eiusdem.

Et sic terminatur qualibet clausula, etiam in fine Lectionis, præterquam si vltima dictio sit monosyllaba, quæ hoc modo inflectitur.

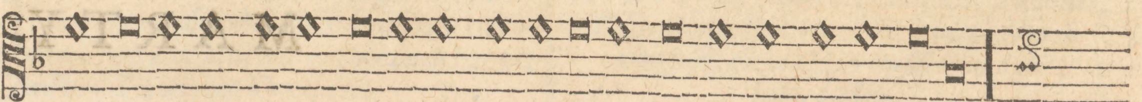

Tandem gla di o mar ty rij palmam adepta est.

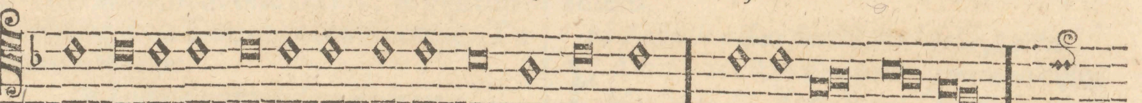
Anno à cre a ti o ne mundi, quando in princi pi o Deus, &c.

vsque ad verba illa, In Bethlehem Iudæ; *in quibus extollitur vox ad quartam superiorem, videlicet:*

In Beth le hem Iudæ nasci tur ex Ma ri a vir gi ne factus homo.

Versus autem sequens in tono Passionis.

Natiuitas Domi ni nostri Iesu Christi secundum carnem.

Quod sequitur, in tono Lectionis consueto.

FINIS.

INDEX NOMINVM OMNIVM SANCTORVM, QVI IN HOC MARTYROLOGIO CONTINENTVR,

ordine Alphabetico descriptus.

A

B

C

Classicus

INDEX.

Crescentius

D

E

F

G

H

I

INDEX.

L

M

N

O

P

Publius

Q

R

Roga-

S

INDEX.

V

INDEX NONNVLLARVM RERVM QVÆ IN NOTATIONIBVS CONTINENTVR.

I scire cupis, Lector, res quæ tum ad Sanctos, tum ad cæteras Ecclesię solennitates pertinent; consule superiùs descriptum Indicem nominum Sanctorum omnium, & ex litterula quam in textu Martyrologij inuenies interpositam , Notationem require : Cætera autem, qui sequitur Index, suppeditabit. in cuius numero, qui primus ponitur, diem mensis notat; quæ sequitur littera , Notationem demonstrat; vltimo autem loco positus numerus paginam indicat; quem cùm alterius generis asterisco adiunctum inueneris, eas, quas ante Kalendas Ianuarias positas habes , perquire paginas.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

Isidorus

K.

L.

M.

Martyres

N.

O.

P.

FINIS.

ERRATA.

Pagina 6. *Notat.* 1. *versu* 1. episcopi, *scribe*, presbyteri. *Pagina* 32. *in textu versu* 10. qui sub Stephano Papa. *corrige*, sub Stephano Papa sexto: Hi olim cùm in *&c.* *Pagina* 93. *Notat. c. versu* 17. Nepotem. *lege*, Apollinarem. *Pagina* 130. *in textu versu* 11. Aureliani. *scribe*, Diocletiani. *Pagina* 131. *Notat. b. versu* 16. vnus idemque. *emenda*, diuersus. *Pagina* 138. *Notat. a. versu* 3. de quo suprà. *adde*; Meminit horum martyrum Pius Papa in epistola ad Iustum Episcopum Viennensem. *Pagina* 155. *in textu vers.* 2. Hadriani Imperatoris. *adde*, regens Ecclesiam, demum sub Antonino Pio. *Pag.* 165. *in textu versu* 6. Commodi. *dele*. *Pag.* 183. *Not.b.vers.* 34. temporibus. *corrige*, paulo pòst tempora. *Pagina* 233. *in textu versu* 6. Antonino Pio. *corrige*, M. Aurelio Antonino. *Pagina* 264. *Notat.b. versu* 44. Baridam. *corrige*, Barulam.

IN MARTYROLOGIVM BARONIANIS NOTATIONIBVS ILLVSTRATVM,

AD LECTOREM HEXASTICHON R.P. Iuuenalis Ancinæ Fossanens. Presb. Congr. Orat.

Ecce laboratum ternos non amplius annos
Vi magnum, exiguum mole Baronis opus,
Martyribus rutilans sacris iam panditur Orbi,
Sic Pater ipse Orbis SIXTVS *ab Vrbe iubet.*
Vt primùm Annales promet, quos parturit annis
Bisdenis, Cæsar, dic mihi, quantus erit.

Eiusdem Distichon.

Si sapis, exerto metire ex vngue Leonem:
Vel procul hæc index linea Apellis erit.

APPROBATIO.

PRÆSENS Martyrologium Romanum cum Notationibus Baronianis, à Reuerendiss. Domino Lindano, Ruremũdensi Episcopo, iussu sanctissimi Domini nostri Sixti Quinti examinatum, visum, & approbatum, iam denuò ab ipso auctore reuisum, propriaque eius manu correctum & auctum, cum magno Ecclesiæ Catholicæ profectu, & omnium Christianorum fructu recudendum esse & iterum in lucem edendum, iudico. Antuerpiæ, 25. Augusti. Anno post Christum natum 1588.

Iussu R[mi] Domini nostri D. Læuini Torrentij, Episcopi Antuerpiensis,

Michaël Hetsroey Bruegelius, Sacræ Theologiæ Licentiatus, & Cathedralis Ecclesiæ B. Mariæ Antuerpiensis Canonicus graduatus.

SVMMA PRIVILEGII REGIS HISPANIARVM.

AVCTORITATE Regia cautum est, ne quis citra consensum Christophori Plantini, *Martyrologium Romanum, ad nouam Kalendarij rationem, & Ecclesiasticæ historiæ veritatem restitutum; Gregorij XIII. P.M. iussu editum; cum Notationibus Cæsaris Baronij Sorani, Congregationis Oratorij Presbyteri,* ante sexennium imprimat, aut alibi excusum in his ditionibus venale exponere audeat. Qui secus faxit, confiscationis librorum, & sex florenorum pro vnoquoque exemplari pœna multabitur; vt in Regio diplomate latiùs continetur, Dato Bruxellis XVII. Septembris. M.D.LXXXVIII.

Subsign.

I. de Witte.

DOLOR · SOLATRIX · CVIVS · ANIMAM · CONTRIS · ET · DOLEN · PERTRANSIVIT · GLADIVS

